ПОЛЬЩА ТА УКРАЇНА
У ТРИДЦЯТИХ – СОРОКОВИХ
РОКАХ XX СТОЛІТТЯ

ОРГАНІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ У ПОЛЬЩІ 1944–1950

ЛІКВІДАЦІЯ КЕРІВНИХ СТРУКТУР

POLSKA I UKRAINA
W LATACH TRZYDZIESTYCH –
CZTERDZIESTYCH XX WIEKU

ORGANIZACJA UKRAIŃSKICH NACJONALISTÓW W POLSCE 1944–1950

LIKWIDACJA STRUKTUR KIEROWNICZYCH

* *

9

INSTYTUT PAMIĘCI NARODOWEJ

Польща та Україна
у тридцятих–сорокових роках XX століття

Невідомі документи з архівів спеціальних служб

Том 9

Частина друга

Polska i Ukraina
w latach trzydziestych–czterdziestych XX wieku

Nieznane dokumenty z archiwów służb specjalnych

Tom 9

Część druga

Галузевий державний архів Служби безпеки України
Інститут національної пам'яті –
– Комісія з переслідування злочинів проти польського народу
Інститут політичних і етнонаціональних досліджень
Національної академії наук України

Польща та Україна
у тридцятих–сорокових роках XX століття
Невідомі документи з архівів спеціальних служб

Том 9

Організація українських націоналістів у Польщі в 1944–1950 роках

Ліквідація керівних структур

ЧАСТИНА ДРУГА

Пам'яті доктора Збіґнева Навроцького

Варшава–Київ 2017

Instytut Pamięci Narodowej –
– Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu
Wydzielone Archiwum Państwowe Służby Bezpieczeństwa Ukrainy
Instytut Badań Politycznych i Narodowościowych
Narodowej Akademii Nauk Ukrainy

Polska i Ukraina
w latach trzydziestych–czterdziestych XX wieku
Nieznane dokumenty z archiwów służb specjalnych

Tom 9

Organizacja Ukraińskich Nacjonalistów w Polsce 1944–1950

Likwidacja struktur kierowniczych

CZĘŚĆ DRUGA

Pamięci dr. Zbigniewa Nawrockiego

Warszawa–Kijów 2017

Редакційна колегія
Єжи Беднарек
Володимир Бірчак
Володимир В'ятрович
Сергій Кокін
Ігор Кулик
Рафал Лєськевич
Марцін Маєвський
Збігнев Навроцький
Юрій Шаповал

Рецензенти
Станіслав Кульчицький
Ґжеґож Мотика
Іван Патриляк

Відбір документів і наукова редакція
Єжи Беднарек
Діана Бойко
Йоанна Карбаж-Вілінська
Володимир Ковальчук
Сергій Кокін
Станіслав Коллер
Крзиштоф Лянґовський
Марцін Маєвський
Вікторія Окіпнюк
Ванда Худзік
Юрій Шаповал

Переклад
Марґаріта Хілінська
Станіслав Коллер
Катерина Лоссон
Вікторія Окіпнюк
Катерина Сень

Комп'ютерна верстка і обкладинка
ТОВ «ТИРСА» та Кшиштоф Сівєц

Друк
Wydawnictwo Diecezjalne i Drukarnia w Sandomierzu
ul. Żeromskiego 4, 27-600 Sandomierz

ISBN 978-83-8098-349-6

© Всі права застережені.
Галузевий державний архів Служби безпеки України
Інститут національної пам'яті – Комісія з переслідування злочинів проти польського народу
Інститут політичних і етнонаціональних досліджень Національної академії наук України
Варшава 2017

Komitet redakcyjny
Jerzy Bednarek
Wołodymyr Birczak
Serhij Kokin
Ihor Kułyk
Rafał Leśkiewicz
Marcin Majewski
Zbigniew Nawrocki
Jurij Szapował
Wołodymyr Wiatrowycz

Recenzenci
Stanisław Kulczycki
Grzegorz Motyka
Iwan Patrylak

Wybór dokumentów i redakcja naukowa
Jerzy Bednarek
Diana Bojko
Wanda Chudzik
Joanna Karbarz-Wilińska
Serhij Kokin
Stanisław Koller
Wołodymyr Kowalczuk
Krzysztof Langowski
Marcin Majewski
Wiktoria Okipniuk
Jurij Szapował

Przekład
Margarita Chilińska
Stanisław Koller
Katarzyna Losson
Wiktoria Okipniuk
Katarzyna Seń

Fotoskład i okładka
„TYRSA" Sp. z o.o. i Krzysztof Siwiec

Druk
Wydawnictwo Diecezjalne i Drukarnia w Sandomierzu
ul. Żeromskiego 4, 27-600 Sandomierz

ISBN 978-83-8098-349-6

© Copyright by
Instytut Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu
Wydzielone Archiwum Państwowe Służby Bezpieczeństwa Ukrainy
Instytut Badań Politycznych i Narodowościowych Narodowej Akademii Nauk Ukrainy
Warszawa 2017

№ 60

1 листопада 1947, Ряшів. Протокол допиту Ірона Кудлайчука-«Довгого» в справі діяльності Петра Федоріва-«Дальнича»

[а-]№ док.....[-а]

[а-]Протокол
допиту підозрюваного[-а]

[б-]Ряшів[-б], 1 XI [а-]194[-а]7 [а-]р.[-а]

[а-](Прізвище, ім'я та місце роботи сл[ідчого] оф[іцера])[-а] Майор [б-]Врублевський[-б], [а-в-]слідчий старшина[-в-а] Міністерства [а-]громадської безпеки у[-а] [б-]Варшаві[-б] [а-]допитав підозрюваного[-а]:

[а-]Прізвище та ім'я[-а]: [б-]Кудлайчук Ірон[-б].
[а-]Імена батьків[-а]: Пилип і Оксана з д[ому] Харчук.
[а-]Дата і місце народження[-а]: 16 V 1924 р., Городловичі Грубешівського пов[іту] Люблінського воєв[одства].
[а-]Місце проживання[-а]: постійного місця проживання не має.
[а-]Національність[-а]: українець.
[а-]Віросповідання[-а]: гр[еко]-кат[олицьке].
[а-]Громадянство[-а]: польське.
[а-]Фах[-а]: відсутній.
[а-]Рід занять[-а]: безробітний.
[а-]Приналежність до РВК[-а]: Грубешів.
[а-]Освіта[-а]: середня.
[а-]Відношення до військової служби[-а]: не служив.
[а-]Військове звання[-а]: не має.
[а-]Сімейний стан[-а]: не одружений.
[а-]Майно [-а]: відсутнє.
[а-]Відзнаки й ордени[-а]: не має.
[а-]Судимість[-а]: зі слів – не судимий.

[г-]Пит[ання]: Кого впізнаєте на фотографії, яка Вам надана?[-г]
[г-]Відповідь:[-г] На представленій мені фотографії [г-]впізнаю людину, що має псевдонім «Дальнич»[-г].
[г-]Питання: Що Вам відомо про «[г-]Дальнича[-г]»?[-г]
[г-]Відповідь:[-г] Із «[г-]Дальничем[-г]» я познайомився в ОУН наприкінці травня 1945 р. у селі Гута Любицька Томашівського пов[іту]. [г-]На

[а-а] *Бланк.*
[б-б] *Написано в розбивку.*
[в-в] *Викреслено машинописним способом.*
[г-г] *Підкреслено машинописним способом.*
[г-г] *Написано великими літерами.*

Nr 60

1 listopada 1947, Rzeszów. Protokół przesłuchania Irona Kudłajczuka, ps. „Dowhyj", na temat Piotra Fedoriwa, ps. „Dalnycz"

[a-]Nr akt.....[-a]

[a-]Protokół
przesłuchania podejrzanego[-a]

[b-]Rzeszów[-b], [a-]dnia[-a] 1 XI [a-]194[-a]7 [a-]r.[-a]

[a-](Nazwisko, imię, oraz stopień służbowy of[icera] śl[edczego])[-a] mjr [b-]Wróblewski[-b], [a-c-]oficer śledczy[-c-a] z Ministerstwa [a-]Bezpieczeństwa Publicznego w[-a] [b-]Warszawie[-b], [a-]przesłuchał w charakterze podejrzanego[-a]:

[a-]Nazwisko i imię[-a]: [b-]Kudłajczuk Iron[-b]
[a-]Imiona rodziców[-a]: Filip i Ksenia z d. Charczuk
[a-]Data i miejsce urodzenia[-a]: 16 V 1924 r., Horodłowice, pow[iat] Hrubieszów, woj[ewództwo] lubelskie
[a-]Miejsce zamieszkania[-a]: bez stałego miejsca zamieszkania
[a-]Narodowość[-a]: ukraińska
[a-]Wyznanie[-a]: gr[ecko]kat[olickie]
[a-]Obywatelstwo[-a]: polskie
[a-]Zawód[-a]: bez zawodu
[a-]Zajęcie[-a]: bez zajęcia
[a-]Przynależność do RKU[-a]: Hrubieszów
[a-]Wykształcenie[-a]: średnie
[a-]Stosunek do służby wojskowej[-a]: nie służył
[a-]Stopień wojskowy[-a]: nie posiada
[a-]Stan rodzinny[-a]: kawaler
[a-]Stan majątkowy[-a]: nie posiada
[a-]Odznaczenia i ordery[-a]: nie posiada
[a-]Karalność[-a]: ze słów niekarany

[d-]Pyt[anie]: Kogo rozpoznajecie na przedstawionym Wam zdjęciu?[-d]
[d-]Odpowiedź:[-d] Na przedstawionym mi zdjęciu [d-]rozpoznaję człowieka pod pseudonimem „Dalnycz"[-d].
[d-]Pytanie: Co Wam jest wiadome o „[c-]Dalnyczu[-c]"?[-d]
[d-]Odpowiedź:[-d] „[e-]Dalnycza[-e]" poznałem w org[anizacji] OUN przy końcu maja 1945 r. we wsi Huta Lubycka, pow[iat] Tomaszów. [d-]Na wezwanie

---

[a-a] *Druk formularza.*
[b-b] *Zapisano pismem spacjowanym.*
[c-c] *Skreślono maszynowo.*
[d-d] *Podkreślono maszynowo.*
[e-e] *Zapisano wersalikami.*

прохання «ᵣ-Стяга-ᵣ» ми з керівником технічного осередку «ᵣ-Циганом-ᵣ»[д] прибули в Гуту Любицьку й зустрілися із ним у помешканні однієї господині.

Зі «ᵣ-Стягом-ᵣ» у хаті перебував невідомий. Те, що то був «командир» «ᵣДальничᵣ», я дізнався згодом.

Упродовж зустрічі мені доводилося вирішувати справи тільки зі «ᵣ-Стягом-ᵣ», із «ᵣДальничем-ᵣ» не розмовляв-ᵣ.

«ᵣ-Дальничᵣ» був одягнений у темно-синій спортивний светр, зелені німецькі штани та чорні черевики. Яка в нього зброя, не бачив, тому що ми знаходилися в приміщенні.

ᵣ-Вдруге я бачив «ᵣ-Дальнича-ᵣ», коли споруджувалася криївка для «ᵣ-Стяга-ᵣ». Її будівництво тривало з першої половини червня до кінця червня 1945 р. [«Дальнич»] був одягнений так само, а озброєний ППД із диском та пістолетом ТТ. Він теж мав би брати участь у спорудженні криївки, але з моменту появи вказівки про будівництво й до кінця вересня 1945 р. «ᵣ-Дальнича-ᵣ» ніде не було видно, хоча я до новозбудованої криївки «ᵣ-Стягаᵣ»-ᵣ заходив. «ᵣ-Стяг-ᵣ» ніколи не згадував, де тоді знаходився «Дальнич». Припускаю, що він перебував на сході Томашівського чи Грубешівського повітів, але в кого і навіщо – цього я не можу сказати, тому що не знаю.

ᵣ-Згодом я бачив «ᵣ-Дальнича-ᵣ» разом зі «ᵣ-Стягом-ᵣ» неподалік села Гути Любицької. На той момент «ᵣ-Дальничᵣ» саме гостював у криївці «ᵣ-Стяга-ᵣ». Загалом він перебував у ній із кінця вересня 1945 р. до кінця вересня 1946 р. У цей проміжок часу я бачився з «ᵣДальничем-ᵣ» в криївці «ᵣ-Стяга-ᵣ» щоразу, коли навідувався туди зі свого осередку.

В криївці «ᵣ-Дальничᵣ» працював зі «ᵣ-Стягом-ᵣ» за одним столом. У нього були свої папери, він їх вивчав, робив якісь позначки, писав штафети, але кому, я не знаю.

Час від часу «ᵣ-Дальничᵣ» ходив на зустрічі, але з ким і куди – цього я не знаю. Я чув, що він зустрічався зі «ᵣ-Шрамом-ᵣ» (поштовий код «424») – референтом СБ в окрузі № II.

Також узимку 1945/[19]46 я ходив зі «ᵣ-Стягом-ᵣ», «ᵣ-Дальничем-ᵣ» і зв'язковими «ᵣДонським-ᵣ», «ᵣ-Чорноморцем-ᵣ», «ᵣ-Змієнком-ᵣ» до села Гути Любицької Томашівського пов[іту], де «ᵣ-Дальничᵣ» і «ᵣ-Стяг-ᵣ» зустрічалися та розмовляли зі «ᵣШрамом-ᵣ». У «ᵣ-Шрама-ᵣ» перебувала ще одна людина, мені невідома-ᵣ.

Наскільки я пам'ятаю, наприкінці січня чи на початку лютого 1946 р., приблизно впродовж двох тижнів, «ᵣ-Дальнича-ᵣ» в криївці «ᵣ-Стяга-ᵣ» не було. Напевне він тоді перебував у Томашівському чи Грубешівському повітах, але в кого конкретно, не знаю. Слід зазначити, що й «ᵣ-Стяг-ᵣ» тоді був відсутній, бо подався інспектувати терени, розташовані в західному напрямку від криївки.

[д] *У документах також трапляється:* «Циґан».

„[e-]Stiaha[-e]" przyszedłem z kierownikiem ośrodka technicznego, ps. „[e-]Cyhan[-e]"[f] na spotkanie do Huty Lubyckiej, gdzie spotkałem się z nim w domu jednej gospodyni.

Ze „[e-]Stiahem[-e]" był w tym domu jeden człowiek, którego wówczas nie znałem, a który później był mi znany jak[o] *komandyr* „[e-]Dalnycz[-e]".

Podczas spotkania sprawy załatwiałem tylko ze „[e-]Stiahem[-e]", z „[e-]Dalnyczem[-e]" nie rozmawiałem[-d].

„[e-]Dalnycz[-e]" był wówczas ubrany w granatową marynarkę cywilną, sportową, zielone rajtki niemieckie i czarne buty. Uzbrojenia jego nie widziałem, gdyż to było w mieszkaniu.

[d-]Drugi raz spotkałem „[e-]Dalnycza[-e]" przy budowie kryjówki dla „[e-]Stiaha[-e]". Było to w pierwszej połowie czerwca i trwało do końca czerwca 1945 r. Ubrany był tak samo, a uzbrojony w PPD z dyskiem i pistolet TT. Pracował też przy budowie kryjówki. Od czasu zakończenia budowy kryjówki do końca września 1945 r. „[e-]Dalnycza[-e]" nie widziałem, chociaż w międzyczasie przychodziłem do nowo zbudowanej kryjówki „[e-]Stiaha[-e]"[-d]. „[e-]Stiah[-e]" nie wspominał mi nigdy, gdzie przebywał wówczas „Dalnycz". W[edłu]g moich przypuszczeń, przebywał on na terenach wschodnich powiatów tomaszowskiego lub hrubieszowskiego, lecz u kogo i w jakim celu – tego nie mogę powiedzieć, gdyż nie jest mi to wiadome.

[d-]Następnie widziałem „[e-]Dalnycza[-e]" k[oło] „[e-]Stiaha[-e]" w okolicy wsi Huta Lubycka. Od tego czasu przebywał „[e-]Dalnycz[-e]" w kryjówce „[e-]Stiaha[-e]". Było to od końca września 1945 r. do końca września 1946 r. Przez ten czas tyle razy spotykałem się z „[e-]Dalnyczem[-e]", ile razy przychodziłem ze swego ośrodka do kryjówki „[e-]Stiaha[-e]".

„[c-]Dalnycz[-e]" pracował w kryjówce przy jednym stole razem ze „[e-]Stiahem[-e]". Miał swoje materiały, studiował je, robił na nich adnotacje, pisał sztafety, lecz do kogo, to nie jest mi wiadome.

[Od] czas[u] do czasu chodził na spotkania, lecz z kim i gdzie – tego nie wiem. Słyszałem, że „[e-]Dalnycz[-e]" spotykał się ze „[e-]Szramem[-e]", sztaf[etny] znak „424" – okręgowym referentem SB w Okręgu nr II.

Też zimą 1945/[19]46 chodziłem ze „[c-]Stiahem[-c]", „[c-]Dalnyczem[-c]" i łącznikami, ps. „[c-]Doński[-e]" i „[e-]Czarnomorec[-c]" oraz „[e-]Zmijenko[-e]" do wsi Huta Lybycka, pow[iat] Tomaszów, gdzie „[c-]Dalnycz[-e]" i „[e-]Stiah[-c]" spotykali się i rozmawiali ze „[e-]Szramem[-e]". Ze „[c-]Szramem[-e]" był jeszcze jeden człowiek, którego nie znałem[-d].

Jak sobie przypominam, przy końcu stycznia lub z początkiem lutego 1946 r. „[e-]Dalnycz[-e]" był nieobecny w kryjówce „[c-]Stiaha[-c]" przez okres ok[oło] dwóch tygodni. Prawdopodobnie był wówczas w powiecie tomaszowskim lub hrubieszowskim, lecz u kogo, tego nie wiem. Należy zaznaczyć, że wówczas „[e-]Stiah[-c]" był nieobecny, gdyż był na inspekcji terenu na zachód od swej kryjówki.

[d-]Gdy „[e-]Dalnycz[-e]" wrócił ze Wschodu, przebywał w kryjówce „[e-]Stiaha[-c]" aż do końca września 1946 r.

---

[f] *W dokumentach stosuje się także zapis pseudonimu:* Cygan.

ʳ-«ʳ-Дальничʳ», після повернення зі сходу, сидів у криївці «ʳ-Стягаʳ» аж до кінця вересня 1946 р.

Питання: Розкажіть, будь ласка, про свої службові зв'язки з «ʳ-Дальничемʳ».

Відповідь: У червні 1945 р. «ʳ-Стягʳ» на зустрічі зі мною в Гуті Любицькій сказав, що вказівки «ʳ-Дальничаʳ» треба виконувати так само, як і його, тобто «ʳ-Стягаʳ», а якщо він відсутній, то з усіх питань слід звертатися до «ʳ-Дальничаʳ», бо в такому випадку той уповноважений вирішувати всі справи замість «ʳ-Стягаʳ».

Під час відсутності «ʳ-Стягаʳ» взимку 1945/[19]46 я вирішував із «ʳ-Дальничемʳ» всі поточні справи, як-от питання переписування організ[аційних] документівʳ. Від «Дальнича» також інколи одержував ʳ- гроші (хоча вони надходили частіше від «ʳСтягаʳ», він вів їхній облік). «ʳ-Дальничʳ» мені надсилав польські документи для переписування. Це були документи з відділків ГМ і повітових староств Перемишля, Ліська, Риботичів, Волковиї, Посади Риботицької, Команчі (матеріали ВОПу), Володави, Ганська. Документи, які «ʳ-Дальничʳ» передавав для передруковування на машинці, містили його примітки та зауваження.

Коли «ʳ-Дальничʳ» працював, тобто писав штафети чи інші листи, то поводив себе дуже сторожко. Тому, хто в цей момент підходив до нього, казав, що не можна підглядати.

В роботі «ʳ-Дальничʳ» був дуже вимогливим і за невиконання своїх вказівок піднімав голос і лаявся. При цьому поводився дуже нервово, різко, хоча на теми неорганізаційного характеру, тобто абстрактні чи політичні, розмовляв спокійноʳ.

Особисто мені краще вдавалося знаходити спільну мову зі «ʳ-Стягомʳ», аніж із «ʳДальничемʳ».

ʳ-Роль, яку «ʳ-Дальничʳ» виконував у Організації, а також його впливовість були значними, в такій мірі, як «ʳ-Стягаʳ». Втім, якщо вести мову про вміння висвітлити політичні справи чи політичну ситуацію в світі, то «ʳ-Дальничʳ» умів зробити це краще. «ʳДальничʳ» є інтелігентною людиною, і, як мені здається, має вищу освіту. Не факт, чи володів він іноземними мовами, але знаю, що в 1945 р[оці] англійської він не знав. Проте, я не можу категорично стверджувати, що він не знав цієї мови, бо він міг просто приховувати це від мене.

ʳ-«ʳ-Стягʳ» і «ʳ-Дальничʳ» завжди вміли порозумітися. Вони розмовляли між собою на «ти» і ставилися одне до одного з повагою. «Дальнич» хворів на сухоти.

Питання: Як одягався і яку зброю носив «ʳ-Дальничʳ», [перебуваючи] в ОУН?

Відповідь: Улітку 1945 р. «ʳ-Дальничʳ» був одягнений в темно-синій спортивний светр, зелені німецькі штани та чорні черевики. Восени 1945 р. носив ще й військовий німецький плащ (переважно ходив у ньому взимку).

Pytanie: Proszę opowiedzieć, jak wyglądały Wasze służbowe powiązania z „[e-]Dalnyczem[-e]”?

Odpowiedź: W czerwcu 1945 r. „[e-]Stiah[-e]” na spotkaniu ze mną w Hucie Lubyckiej powiedział, że „[e-]Dalnycza[-e]” należy respektować tak samo jak i jego, to jest „[e-]Stiaha[-e]”, i w razie nieobecności „[e-]Stiaha[-e]” udawać się ze wszystkimi sprawami do „[e-]Dalnycza[-e]”, gdyż [jest] on kompetentny załatwiać wszystkie sprawy w zastępstwie „[e-]Stiaha[-e]”.

Podczas nieobecności „[e-]Stiaha[-e]” zimą 1945/[19]46 – załatwiałem z „[e-]Dalnyczem[-e]” wszystkie bieżące sprawy, konkretnie – dotyczące przepisywania organiz[acyjnych] materiałów[-d]. Od niego też pobierałem [d-]czasem pieniądze, więcej od „[e-]Stiaha[-e]”, ale „[e-]Dalnycz[-e]” prowadził rachunki kasowe. Od „[e-]Dalnycza[-e]” dostawałem do przepisywania materiały polskie. Były to dokumenty z posterunków MO i starostw powiatowych z Przemyśla, Leska, Rybotycz, Wołkowyji, Posady Rybotyckiej, Komańczy (materiały WOP), Włodawy, Hańska. Materiały przekazywane przez „[e-]Dalnycza[-e]” do maszyny były uzupełnione uwagami lub innymi adnotacjami robionymi przez „[e-]Dalnycza[-e]”.

Podczas pracy, to jest pisania sztafet lub innych pism, „[e-]Dalnycz[-e]” zachowywał się bardzo dyskretnie. Każdemu, kto zbliżał się do niego, zwracał uwagę, że nie wolno podglądać.

Przy załatwianiu spraw „[e-]Dalnycz[-e]” był bardzo wymagający i za niewykonanie jego polecenia krzyczał i karcił. Był przy tym bardzo nerwowy, o temperamencie ostrym, chociaż na tematy nie [związane z] organizacją, a oderwane lub polityczne rozmawiał spokojnie[-d].

Osobiście lepiej mi było załatwiać sprawy ze „[e-]Stiahem[-e]”, jak z „[e-]Dalnyczem[-e]”.

[d-]Znajomości i zaangażowanie organizacyjne „[e-]Dalnycza[-e]” było poważne, lecz nie do tego stopnia, co u „[e-]Stiaha[-e]”, ale o ile chodzi o referowanie politycznych spraw czy sytuacji politycznej w świecie, to „[e-]Dalnycz[-e]” umiał te sprawy lepiej referować[-d]. „[e-]Dalnycz[-e]” jest osobą inteligentną i przypuszczam, że posiada wykształcenie wyższe. Czy władał obcymi językami, nie jest mi wiadomo, wszak języka angielskiego – wiem – że w r[oku] 1945 nie znał. Nie mogę twierdzić kategorycznie, że nie, gdyż mógł przede mną ukrywać się ze znajomością tego języka.

[d-]Współżycie pomiędzy „[e-]Stiahem[-c]” a „[e-]Dalnyczem[-e]” było zgodne. Rozmawiali między sobą przez „ty” i wzajemnie się respektowali. „Dalnycz” chorował na płuca.

Pytanie: Jak ubrany i uzbrojony był „[c-]Dalnycz[-e]” w org[anizacji] OUN?

Odpowiedź: W lecie 1945 r. „[c-]Dalnycz[-e]” był ubrany w granatową cywilną marynarkę sportową, zielone spodnie niemieckie oraz buty czarne. Jesienią 1945 r. nosił dodatkowo wojskowy płaszcz niemiecki, w którym też przeważnie chodził zimą. Pod koniec zimy 1946 r. aż do końca mej znajomości z „[e-]Dalnyczem[-e]”, chodził ubrany w kurtkę jasnoszarą w biało-czarną sos[e]nkę.

Uzbrojony był w automat PPD z dyskiem i pistolet TT. Nosił też w kaburze pistolet mniejszy od TT – prawdopodobnie kal. 7,65, z którym widziałem go zaledwie parę razy.

Наприкнці зими 1946 р. «Дальнич», аж до кінця мого знайомства з ним, ходив у куртці світло-сірого кольору з біло-чорними «сосонками».

Щодо зброї, то він носив ППД з диском і пістолет ТТ. Також мав при собі кобуру з пістолетом (його розміри – менші за ТТ, напевно кал[ібр] 7,65), щоправда з ним його я бачив усього кілька разів.

Питання: Хто охороняв «ʳ-Дальнича-ʳ» в терені?

Відповідь: Коли «ʳ-Дальничʳ» перебував у криївці «ʳ-Стяга-ʳ», то ходив у ліси між Гутою Любицькою і Верхратою Любачівського пов[іту] на зустрічі, але з ким саме там зустрічався – цього не знаю. Наскільки часто ходив на зустрічі, також мені невідомо. У вищезгадані місця «ʳ-Дальничʳ» ходив сам. Маю на увазі 1945 р. А в 1946 р., коли прямував на зустрічі, то його зазвичай супроводжував один стрілець із охорони «ʳ-Стяга-ʳ» – переважно «ʳ-Донський-ʳ» або «ʳ-Чорноморець-ʳ».

На далекі відстані «ʳ-Дальничʳ» ходив нечасто. Значно частіше відвідував різні терени Томашівського (південно-східна частина) чи Грубешівського повітів. До кого ходив і з якою метою – не знаю. Якщо вирушав кудись далеко, то з собою брав (для охорони чи зв'язку) «ʳ-Щиголяʳ»-ʳ. Постійної охорони в «ʳ-Дальнича-ʳ», вочевидь, не було.

ʳ-Питання: Чи можете охарактеризувати більш детальніше коло обов'язків «ʳДальнича-ʳ» у крайовому проводі ОУН?

Відповідь-ʳ: Наскільки мені відомо, «ʳ-Стяг-ʳ» був провідником так званого Закерзонського краю ОУН (польські землі). «ʳ-Дальничʳ» іноді заміщував «ʳ-Стягаʳ» по роботі, тобто непевне був його заступником. Якою ділянкою роботи крайового осередку займався особисто «ʳ-Дальничʳ» – цього я не знаю. Я називав його «друже командир» і вважав очільником УПА на теренах Польщі. Окрім того, що «ʳ-Дальничʳ» давав мені переписувати документи повіт[ових] староств і від[ділків] ГМ, восени 1945 р. він назвав мені цілу низку прізвищ осіб із моїх рідних місць – Хоробрівської ґміни Грубешівського пов[іту].

Це були переважно молоді чоловіки. Навіщо він так вчинив – не знаю. Я припускав, що то може бути список чоловіків, які передбачається мобілізувати в УПА або реєстр так званих сексотів, себто агентів УБ, із якими Організація хотіла розправитися. А ще «ʳ-Дальничʳ» в крайовому осередку «ʳСтягаʳ» опікувався касою. Більш точніше коло обов'язків «ʳ-Дальнича-ʳ» я визначити не можу.

ʳ-Питання: Хто може розповісти про «ʳ-Дальнича-ʳ» якісь деталі ще? Із ким «ʳ Дальничу-ʳ» приходилося співпрацювати у службових справах?

Відповідь: Більш точніші дані про «ʳ-Дальнича-ʳ» могли б надати рай[онний] провідник «ʳ-Заруба-ʳ» (на порубіжжі Томашівського й Любачівського повітів) або окр[ужний] референт СБ «ʳ-Шрам-ʳ», з яким «ʳ-Дальничʳ» часто зустрічався. Втім, напевно «ʳ-Заруба-ʳ» та «ʳ-Шрам-ʳ» уже не живуть-ʳ.

[Ще] мені відомо, що «ʳ-Дальничʳ» двічі зустрічався з «ʳ-Чорним-ʳ» і «ʳ-Марком-ʳ». Перший раз – у лісі під Даганами б[іля] Верхрати Любачівського пов[іту], в другій половині квітня 1946 р. Вдруге – в селі Монастир

Pytanie: Jaką ochronę posiadał „[e]Dalnycz[e]" w terenie?

Odpowiedź: Przebywając w kryjówce „[e]Stiaha[e]", „[e]Dalnycz[e]", wychodził na spotkania, lecz z kim – tego nie wiem, w rejon lasów pomiędzy Hutą Lubycką a Werchratą, pow[iat] Lubaczów. Jak często chodził na spotkania, też nie jest mi wiadomo. Na wyżej wspomniane punkty chodził „[e]Dalnycz[e]" sam. Mam na myśli 1945 r. W 1946 r. wychodząc na spotkania, brał zazwyczaj jednego strzelca z ochrony „[e]Stiaha[e]" – przeważnie „[e]Dońskiego[e]" lub „[e]Czarnomorca[e]".

W teren dalszy „[e]Dalnycz[e]" wychodził mało. Przede wszystkim chodził na tereny powiatów tomaszowskiego (południowo-wschodnia część) lub hrubieszowskiego. Do kogo chodził i w jakim celu – nie jest mi wiadomo. Idąc w teren dalszy, brał dla ochrony lub łączności łącznika ps. „[e]Szczygieł[e]"[d]. Specjalnej ochrony prawdopodobnie „[e]Dalnycz[e]" nie miał.

[d]Pytanie: Proszę bliżej określić funkcję „[e]Dalnycza[e]" w Krajowym Prowidzie organizacji OUN.

Odpowiedź[d]: Jest mi wiadomo, że „[e]Stiah[e]" był krajowym prowidnykiem org[anizacji] OUN na tzw. Kraj Zakerzoński (tereny polskie). „[e]Dalnycz[e]" załatwiał sprawy w zastępstwie „[e]Stiaha[e]", a zatem był jego zastępcą. Jaki referat pracy przy krajowym ośrodku prowadził „[e]Dalnycz[e]", osobiście nie jest mi wiadomo. Osobiście tytułowałem go *druże komandyr* i uważałem go za dowódcę UPA na terenach Polski. Prócz tego, że „[e]Dalnycz[e]" dawał mi do przepisywania dokumenty z powiat[owych] starostw i post[erunków] MO – też na jesieni 1945 r., wyliczał mi „[e]Dalnycz[e]" cały szereg nazwisk ludzi z mych rodzinnych okolic – gmina Chorobrów, pow[iat] Hrubieszów.

Byli to przeważnie ludzie młodzi – mężczyźni. W jakim celu to robił, tego nie wiem. Uważałem, że może to być rejestr mężczyzn przeznaczonych do służby w UPA lub rejestr tzw. seksotów – to jest agentury UB, z którymi organizacja chciała się rozprawić. „[e]Dalnycz[e]" prowadził kasę w krajowym ośrodku przy „[e]Stiahu[e]". Bliżej funkcji „[c]Dalnycza[e]" określić nie mogę.

[d]Pytanie: Kto może więcej powiedzieć o „[c]Dalnyczu[c]" wzgl[ędnie] z kim służbowo „[c]Dalnycz[c]" był związany?

Odpowiedź: Bliższych danych o „[c]Dalnyczu[e]" mogliby udzielić „[e]Zaruba[c]" – rej[onowy] prowidnyk w rejonie pogranicza powiatów tomaszowskiego i lubaczowskiego lub „[c]Szram[c]" – okr[ęgowy] referent SB, z którym często spotykał się „[e]Dalnycz[e]", lecz prawdopodobnie „[c]Zaruba[e]" i „[c]Szram[c]" nie żyją[d].

Jest mi wiadomo, że „[c]Dalnycz[e]" spotykał się dwa razy z ludźmi pod ps[eudonimami] „[e]Czornyj[e]" i „[c]Marko[c]". Pierwszy raz w lesie pod Dahanami k[oło] Werchraty, pow[iat] Lubaczów, w drugiej połowie kwietnia 1946 r., drugi raz we wsi Monasterz w maju 1946 r. Kim byli ci ludzie, tego nie wiem; wiadomo mi jest, że [w] 1944 r. w[yżej] w[ymienieni] pracowali przy *wojennej okrudze* (WO) – „[e]Oresta[c]", w tzw. gospodarczym ogniwie – intendenturze. To wiem z opowiadania „[c]Zaruby[e]". „[e]Czornyj[e]" i „[e]Marko[c]" zginęli w 1947 r. w pow[iecie] tomaszowskim.

Czy prócz w[yżej] w[ymienionych] ktoś znał „[c]Dalnycza[c]" bliżej i mógłby o nim [coś] powiedzieć, tego nie wiem. [d]Przypuszczam, że „[e]Zalizniak[e]"

у травні 1946 р. Хто вони – мені не відомо, лише знаю те, що [у] 1944 р. вищезгадані працювали у військовій окрузі (ВО) «ʳ-Ореста-ʳ», в так званому господарському відділі (інтендантстві). Про це мені відомо з розповідей «ʳ-Заруби-ʳ». «ʳ-Чорний-ʳ» і «ʳМаркоʳ» загинули у Томашівському пов[іті] в 1947 р.

Чи окрім вищезгаданих хтось знав «ʳ-Дальнича-ʳ» ближче і міг би про нього розповісти – цього не знаю. ʳ-Припускаю, що «ʳ-Залізняк-ʳ» – к[оманд] ир II-го відтинка УПА – знає щось про «ʳ-Дальнича-ʳ». Де тепер «ʳ-Залізняк-ʳ» – мені невідомо-ʳ.

Про «ʳ-Дальнича-ʳ» більше нічого не знаю.

На цьому протокол закінчено і після його прочитання свої свідчення підтверджую власноручним підписом.

Допитав:
(—) майор Врублевський

Свідчив:
(—) Кудлайчук

АІНП, 0330/229, арк. 115–120.
Оригінал, машинопис.
Документ польською мовою.
На кожній сторінці документу є підпис Кудлайчука.
Див. також: АІНП, 01251/122/ЦД/1, арк. 62–65.

– d[owód]ca UPA odcinka II zna bliżej „[e-]Dalnycza[-e]”. Gdzie obecnie jest „[e-]Zaliz-niak[-e]”, nie jest mi wiadomo[-d].

Więcej o „[e-]Dalnyczu[-e]” nic nie mogę powiedzieć.

Na tym protokół zakończono i po odczytaniu jako zgodny z moim zapodaniem podpisałem.

Przesłuchał:
(—) mjr Wróblewski

Zeznał:
(—) Kudłajczuk

AIPN, 0330/229, k. 115–120.
Oryginał, maszynopis.
Dokument w języku polskim.
Na każdej stronie dokumentu podpis Kudłajczuka.
Zob. też: AIPN, 01251/122/CD/1, k. 62–65.

№ 61

3 листопада 1947, Ряшів. Свідчення Ірона Кудлайчука-«Довгого» про архіви, криївки та запасні пункти зв'язку

Ряшів, 3.11.1947 р.

[а-б-]Архіви, криївки та пункти зв'язку
членів ОУН, про які мені відомо[-б-а].

[б-]Архіви, про які я знаю, заховані в двох[в] місцях лісу – між селами Монастирем (б[іля] Верхрати Любачівського пов[іту]) та Гутою Любицькою Томашівського пов[іту][-б].

Вони закопані недалеко один від одного. [б-]Якщо точно, то архіви знаходяться недалеко від польової дороги, яка веде від Монастиря до присілка Гірники села Верхрата (недалеко від села Волі Великої Любачівського пов[іту])[-б]. Щоб потрапити на цю дорогу, потрібно йти з Монастиря шляхом, який веде до Гути Любицької. Він проходить біля церкви в Монастирі, від неї повертає на північ із невеликим відхиленням на захід.

Від цієї дороги (200–300 м за церквою) відгалужується ліворуч малопомітна стежка, яка веде до піщаного яру, зарослого кущами та деревами. За цим яром починається ліс.

Стежка перетинає яр, завертає вправо і виходить на поле. Ним в'ється 250–350 м, а далі «пірнає» в лісок у яру. [б-]У цьому яру в ніч із 8-го на 9-е червня 1947 р. був закопаний бідон. Що в ньому, я не знаю, але мені відомо, що там є цінні речі, як-от архів «[а-]Стяга[-а]». Його закопували «[а-]Донський[-а]», «[а-]Чорноморець[-а]» і я[-б] (троє, тому що про кожну закопану річ мусило знати [г-]3–4 людини[-г]).

[б-]Місце, де він закопаний, розташовується за 60–100 м від стежки, справа від яру. Більш точно окреслити місце, де вищезгаданий архів закопаний, важко, оскільки там немає точних орієнтирів. Втім, безпосередньо на місці я швидко б розібрався і знайшов би його, хоча ми закопували архів уночі, а це збиває з пантелику. Бідон, заткнутий дерев'яним ошурком (напевно тому, що не було підходящої залізної накривки) й просмолений (аби речі в ньому не намокали), закопаний приблизно на 40-сантиметрову глибину.

Щоб потрапити туди [...][г], де закопаний інший архів, слід вий[т]и[-а] по стежці зі згаданого яру на поле. Ліворуч буде «ріг» рідкого соснового лісу, який виходить на поле у північно-західному напрямку. Біля сосни, яка

[а-а] *Написано великими літерами.*
[б-б] *Підкреслено машинописним способом.*
[в] *Було з орфографічною помилкою.*
[г-г] *Підкреслено.*
[г] *Нерозбірливе слово, закреслене машинописним способом.*

Nr 61

3 listopada 1947, Rzeszów. Notatka Irona Kudłajczuka, ps. „Dowhyj", na temat archiwów, kryjówek oraz zapasowych punktów kontaktowych

Rzeszów, dnia 3.11.1947 r.

[a-b-]Jakie archiwa, kryjówki oraz punkty spotkaniowe członków org[anizacji] OUN na przyszłość są mi znane[-b-a]

[b-]Zachowane archiwa, jakie są mi znane, znajdują się w dwóch[c] miejscach – w rejonie lasu między miejscowościami Monasterz k[oło] Werchraty, pow[iat] Lubaczów, a Hutą Lubycką, pow[iat] Tomaszów[-b].

Zakopane one są niedaleko od siebie. [b-]Dokładne oznaczenie miejsca: archiwa te są zachowane niedaleko od drogi polnej, która prowadzi z Monasterza do przysiółka wsi Werchraty – Górniki (niedaleko wsi Wola Wielka, pow[iat] Lubaczów)[-b]. Ażeby natrafić na tę drogę, trzeba iść z Monasterza drogą, która prowadzi do Huty Lubyckiej. Droga ta prowadzi koło cerkwi w Monasterzu, od niej skręca w kierunku północnym z maleńkim odchyleniem na zachód.

W odległości 200–300 m od cerkwi, od drogi tej odłącza się na lewo mało widoczna drożyna, która prowadzi w piaszczysty wąwóz porosły krzakami i drzewami. Za tym wąwozem zaczyna się las.

Drożyna przecina wąwóz i skręca nieco na prawo, wychodząc na pole. Pole przecina ona na przestrzeni 250–350 m i wchodzi znowu w lasek, w którym znajduje się wąwóz. [b-]W wąwozie tym jest zakopana jedna bańka, która została zakopana tu w nocy z 8 na 9 czerwca 1947 r. Co w niej jest, nie jest mi wiadomo, wszak wiem, że są tam rzeczy wartościowe, prawdopodobnie archiwum „[a-]Stiaha[-a]". Zakopana ona była przez „[a-]Dońskiego", „Czarnomorca[-a]" i mnie[-b], ponieważ o każdej zakopanej rzeczy powinno było wiedzieć [d-]3–4 ludzi[-d].

[b-]Miejsce, gdzie ona jest zakopana, jest oddalone od drożyny na prawo od wąwozu na jakieś 60–100 m. Dokładniej nie da się określić miejsca, gdzie w[yżej] w[ymienione] archiwum jest zakopane, ponieważ nie ma tam [c-]markantnych orientyrów[-e], jednak będąc na miejscu, zorientowałbym się szybko i znalazłbym je, chociaż zakopywane było w nocy, co ujemnie wpływa na zapamiętywanie miejsca. Bańka zakopana była na głębokości około 40 cm i zatkana drewnianym klockiem, przypuszczam iż dlatego, że nie było metalowego oryginalnego nakrycia, i zasmolona, żeby mieszczące się w niej rzeczy nie zamokły.

[a-a] *Zapisano wersalikami.*
[b-b] *Podkreślono maszynowo.*
[c] *Było:* dwuch.
[d-d] *Podkreślono odręcznie.*
[e-e] *Tak w tekście.*

росте на самому кутку цього «рогу», за 50–70 см на південь від неї, закопано другий архів. Речей, які в ньому є, я не закопував, але [це місце] мені показав «[а]Чорноморець[а]». Що саме там лежить, точно не знаю, але припускаю, що організаційні документи «[а]Стяга[а]», адже на той момент часу, коли їх закопували, «[а]Стяг[а]» остерігався можливого викриття його криївки й намагався якнайкраще заховати найважливіші речі.

Я також більш-менш уявляю, де знаходиться запасна криївка «[а]Стяга[а]», споруджена в серпні 1945 р.[б] Вона розташовується праворуч вищезгаданого яру, за 50–100 м на північ від стежки, яка його перетинає. [б]Точне[б] місце, де криївка, мені не відоме, але якщо пошукати в яру північніше від стежки, то можна знайти. [б]В цій криївці, яка називалася «[а]Хмародер[а]», ніхто не мешкав[б].

Знаю також про криївки, які споруджувалися мною чи групою «[а]Цигана[а]» навесні 1945 р.[б] Вони були маленькі, незручні й тому незаселені. Їх було чотири, під криптонімами «1-ця», «2-ка», «3-ка», «4-ка».

«Одиниця» та «двійка», які знаходилися[д] у соснині між Монастирем і Даганами I (присілок Верхрати), завалилися навесні 1947 р., тому вважаю, що через це вже не актуальні. [б]«Трійка» та «четвірка» – в лісі між селами Молодовичі б[іля] Брусна[1] Любачівського пов[іту] і Зломи[2] б[іля] Старої Гути Любачівського пов[іту][б]. Вони також малих розмірів (2 м х 2 м х 1,2 м) і ніколи не використовувалися, за винятком [б]«четвірки», в якій ми зберігали провіант, як-от борошно, крупи, макарони і т. д.[б] Через те, що «трійку» спорудили в низині, її постійно підтоплювало. Точно визначити, де конкретно вони знаходяться, я не можу, бо був біля них три або чотири рази, але на місці я зорієнтувався б і міг би їх[е] показати.

[б]Про майбутні пункти зв'язку я знаю те, що чув під час розмови «[а]Стяга[а]» та «[а]Крима[а]»[б] (окружний провідник ОУН – Ярославський [повіт]), коли вони перебували в нас на початку вересня 1947 р. Я тоді працював при циклостилі й «підслуховував» розмову, що велася за столом. «[а]Стяг[а]» розповідав «Криму» про свій проект [б]лінії зв'язку між ним та «Заходом» і «Сходом», а також між «Заходом» і «Сходом»[б] (пояснення: «Захід» – території Любачівського, Ярославського й інших повітів, які знаходяться західніше від пункту «[а]Стяга[а]»; «Схід» – терени на схід від пункту «[а]Стяга[а]»).

[б]За його словами, лінія мала б проходити через такі пункти:

1) кур'єрський осередок при «[а]Стягові[а]», із працівників якого я знаю «[а]Вира[а]» та «[а]Кривоноса[а]» (зв'язкові). Вони мали б супроводжувати людей із «Заходу» на пункт поблизу села Дагани II (б[іля] Верхрати) для зв'язку зі [а]«Стягом»[а]. У випадку, якщо ті воліли затриматися надовше, їх мали

[д] *Слово неправильно записане.*

[е] *Було з граматичною помилкою.*

[1] Йдеться про Нове Брусно (ґміна Горинець Здруй, Підкарпатське воєводство).

[2] Ймовірно йдеться про село Зломи Руські (ґміна Нароль, Підкарпатське воєводство).

Ażeby trafić do drugiego [...][f] miejsca, gdzie zakopane [jest] archiwum, trzeba wyj[ś]ć drożyną z tegoż wąwozu na pole. Po lewej ręce będziemy mieć róg rzadkiego sosnowego lasu, który wychodzi na pole w kierunku północno-zachodnim. Pod narożną sosną w tym rogu jest zakopane drugie archiwum, w odległości od niej 50–70 cm, w południowym kierunku. Rzeczy, które tu są, nie zakopywałem, ale pokazano mi je przez „[a-]Czornomorca[-a]". Co tam jest, nie wiem dokładnie, lecz przypuszczam, że tam są dokumenty organizacyjne „[a-]Stiaha[-a]", ponieważ w czasie, gdy je zakopywano, „[a-]Stiah[-a]" liczył się z możliwością odnalezienia jego kryjówki i starał się ważniejsze rzeczy zachować jak najtroskliwiej.

Znane jest mi też mniej więcej miejsce, gdzie znajduje się kryjówka zapasowa „[a-]Stiaha[-a]", wybudowana w sierpniu 1945 r.[-b] Znajduje się ona w obrębie pierwszego wyżej wspomnianego wąwozu, na prawo, t[o] j[est] na północ od przecinającej go drożyny w odległości 50–100 m od niej. Nieznane mi jest [b-]dokładne[-b] miejsce, gdzie jest kryjówka, ale przy przeszukiwaniu wąwozu na północ od drożyny powinno się go znaleźć. [b-]Kryjówka ta była niezamieszkana przez nikogo i nosiła krypt[onim] „[a-]Chmaroder[-a"-b].

Znane mi też są kryjówki budowane przeze mnie lub przez grupę „[a-]Cyhana[-a]" na wiosnę 1945 r. Były to kryjówki małe, niewygodne i z tego powodu niezamieszkane. Było ich cztery i nosiły kryptonimy „1-ka" (jedynka), „2-ka", „3-ka", „4-ka".

„Jedynka" i „dwójka" znajdowały się[g] w sosnowej kulturze pomiędzy Monasterzem a Dahanami I (przysiółek Werchraty) i zawaliły się na wiosnę 1947 r., i uważam, że z tej przyczyny nie są aktualne. [b-]„Trójka" i „czwórka" znajdują się w lesie pomiędzy miejscowościami Młodowce[h] k[oło] Brusna[1], pow[iat] Lubaczów a Złomy[2] k[oło] Huty Starej, pow[iat] Lubaczów[-b]. Są one również małe (2 m x 2 m x 1,20 m) i nigdy nie były używane, za wyjątkiem [b-]„czwórki", gdzie przechowywaliśmy prowianty, jak mąka, krupy, makaron itd[-b]. Z powodu tego, że „trójka" została zbudowana w terenie niskim, stale w niej stała woda. Określić miejsca ich znajdowania się nie mogę, gdyż byłem koło nich zaledwie trzy czy cztery razy, ale na miejscu zorientowałbym się i mógłbym je[i] wskazać.

[b-]O punktach spotkaniowych na przyszłość wiem tyle, co słyszałem podczas rozmowy „[a-]Stiaha[-a]" i „[a-]Kryma[-a"-b] (okręgowy przywódca org[anizacji] OUN – Jarosławskie), gdy byli u nas na początku września 1947 r. Pracowałem wówczas przy cyklostylu i „podsłuchiwałem" rozmowę prowadzoną przy stole. „[a-]Stiah[-a]" wyłuszczał „Krymowi" swój projekt [b-]linii łączności między nim a „Zachodem" i „Wschodem" względnie między „Zachodem" a „Wschodem"[-b] (wyjaśnienie: „Zachód" – tereny powiatów lubaczowskiego, jarosławskiego i innych,

---

[f] *Nieczytelne słowo skreślone maszynowo.*
[g] *Było:* znachodziły się.
[h] *Było:* Mołodowce.
[i] *Było:* ich.
[1] Prawdopodobnie mowa o Nowym Bruśnie.
[2] Prawdopodobnie wieś Złomy Ruskie.

відвести до нашого осередку на нічліг чи можливих інших зустрічей зі «[а]-Стягом-[а]».

[є]-2) другий пункт зі східного боку планувався в «[а]-Заруби-[а]». Забезпечувати зв'язок між ним і нашим осередком мав би «[а]-Панас-[а]» – кущовий «харчовий» Верхрати, а також «[а]-Сурма-[а]»[3] – колишній чотовий (тобто командир взводу) з сотні «Шума». Вони мали б супруводжувати людей на пункт зв'язку, місцезнаходження якого ще не було точно визначене, й там їх передавати зв'язковим із групи «[а]-Цигана-[а]», а вже ті їх відвели б до «[а]-Стяга»-[а]. Також передбачалася можливість переведення осіб, які хотіли зустрітися зі «[а]-Стягом-[а]» надовше чи потребували ночівлі, до нашого осередку-[є-б].

Якщо ж хтось хотів дістатися із «Заходу» на «Схід», тоді його б провели [...][г], з використанням пунктів зв'язку, від «[а]-Вира-[а]» чи «[а]-Кривоноса-[а]» до нашого осередку, а далі до «[а]-Заруби-[а]» через «[а]-Панаса-[а]» чи «[а]-Сурму-[а]». Підкреслюю: така лінія тільки проектувалася й ще не функціонувала. Не домовилися про дні, в які на пунктах зв'язку мали відбуватися зустрічі. Не було визначено й конкретних пунктів.

Щодо пунктів зв'язку, які діяли раніше, то про такі я не знаю. Гадаю, цих пунктів і не існувало, адже за проектом «[а]-Стяга-[а]» можливість їхнього функціонування не передбачена. А ще на те, що діючої лінії зв'язку не існувало, а її тільки планувалося створити, вказує той факт, що вже за кілька днів після тієї розмови «[а]-Стяг[а]-[а]» [з] «[а]-Крим[ом]-[а]», а саме 9 вересня, «[и]-Донський-[а]» (охорона «[а]-Стяга-[а]») мав привести до нас чоловіка на певдо «[и]-Мартин-[а]», якого ми повинні були відвести до «[а]-Панаса-[а]», аби той провів його до «[а]-Заруби-[а]». [б]-Також «[а]-Стяг-[а]» домовився з «[а]-Кримом-[а]»-[б] на майбутнє про те, що коли тому треба буде з ним зустрітися, приходитиме до нашого осередку-[б].

На мою думку, нині ця [задумана] лінія зв'язку функціонувати[ж] не може, бо немає її організатора «[а]-Стяга-[а]», який уже не[з] живе. Ніхто, крім[з] «Крима»[и], не знав про цей проект. Окрім того, люди, які мали виконувати функції пунктових[с], тепер[і] або мертві («[а]-Заруба-[а]»), або ж позбавлені пунктів укриття[є], тобто[і] криївок, як у випадку з осередком «[а]-Цигана-[а]».

[б]-Про інші пункти зустрічей чи лінії-[б] зв'язку[ж] я нічого[з] не знаю. Зв'язок між «[а]Стягом-[а]» і тереном до[з] [б]-операції ВП у вересні 1947 р. полягав[ж] у тому, що [...][г] люди із «Заходу», котрі йшли до «[а]-Стяга-[а]», зв'язувалися з ним за допомогою кур'єрського осередку [...][г] «[а]-Вира-[а]», «[а]-Кривоноса-[а]» і «[а]-Летуна-[а]» (на початку вересня напевне відійшов у СРСР), котрі, в свою чергу, мали пункт зв'язку з осередком «[а]-Стяга-[а]» біля села Дагани II, що діяв щопонеділка й щочетверга від 10-ї год[ини] вечора до 1-ї ночі. Зі «Сходом»

[є-є] *Фрагмент позначений на лівому полі вертикальною лінією. Також стоїть нерозбірлива лаконічна примітка.*

[ж] *Частина виразу нерозбірлива, доповнена від руки.*

[з] *Дописано.*

[3] Бабик (Баб'як, Бобек) Іван або Бабік Дмитро, пс. «Сурма». Член УПА. Командир чоти. *(АІНП Бд, 0182/151 t. 1, k. 17, 83).*

położonych na zachód od punktu „[a-]Stiaha[-a]"; „Wschód" – tereny położone na wschód od punktu „[a-]Stiaha[-a]").

[b-]Według niego linia miałaby przechodzić przez następujące punkty:

1) kurierski ośrodek przy „[a-]Stiahu[-a]" z ludźmi, z których znany mi jest „[a-]Wyr[-a]" i „[a-]Krywonis[-a]" (łącznicy), miałby przyprowadzać ludzi z „Zachodu" na punkt koło wsi Dahany II k[oło] Werchraty. Tu mieliby oni być kontaktowani ze „[a-]Stiahem[-a]", a w wypadku, gdyby potrzebowali dłużej być ze „[a-]Stiahem[-a]", mieli być doprowadzeni do naszego ośrodka dla przenocowania czy też ewentualnych spotkań ze „[a-]Stiahem[-a]".

[j-]2) Drugi punkt ze wschodniego kierunku miał być u „[a-]Zaruby[-a]", a łącznikami między nim a naszym ośrodkiem mieli być „[a-]Panas[-a]" – „kuszczowy charczowy" Werchraty i „[a-]Surma[-a][3]" – były „czotowy" (t[o] j[est] dowódca plutonu) z sotni „[a-]Szuma[-a]". Mieli oni doprowadzać ludzi na punkt, który jeszcze nie był konkretnie ustalony, i z tego punktu mieli zabierać ludzi łącznicy z grupy „[a-]Cyhana[-a]" i kontaktować ze „[a-]Stiahem[-a]", ewentualnie przyprowadzać do naszego ośrodka dla przenocowania czy spotkań ze „[a-]Stiahem[-a][-j-b]".

Jeżeli potrzebne byłoby komuś przedostać się z „Zachodu" na „Wschód", wtenczas byłby on przeprowadzany [...][f] za pomocą punktów od „[a-]Wyra[-a]" czy „[a-]Krywonisa[-a]" do naszego ośrodka, a stąd do „[a-]Zaruby[-a]" przez „[a-]Panasa[-a]" czy „[a-]Surmę[-a]". Zaznaczam, że budowa takiej linii była tylko projektowana i jeszcze linia ta nie funkcjonowała. Nieustalone były jeszcze dni, w których miały się odbywać spotkania na punktach, ani też nie były ustalone konkretne punkty.

Punkty spotkaniowe, które już istniałyby – nie są mi znane i uważam, że takie nie istniały, gdyż projekt „[a-]Stiaha[-a]" wyłącza możliwość istnienia takowych. Prócz tego fakt, że już parę dni później po tej rozmowie „[a-]Stiah[-a]"–„[a-]Krym[-a]", t[o] j[est] 9 września, miał być przyprowadzony do nas przez „[a-]Dońskiego[-a]" (ochrona „[a-]Stiaha[-a]") człowiek o pseudonimie „[a-]Martyn[-a]", którego mieliśmy odprowadzić do „[a-]Panasa[-a]", ażeby go odprowadził do „[a-]Zaruby[-a]", wskazuje na to, że linii łączności czynnej nie było, a dopiero miała być organizowana. [b-]Też „[a-]Stiah[-a]" umówił się na przyszłość z „[a-]Krymem[-a]", że na przyszłość on, chcąc skontaktować się ze „[a-]Stiahem[-a]", przyjdzie do naszego ośrodka[-b].

Uważam, że niemożliwe jest, by ta linia mogła funkcjonować[k] teraz, gdyż nie ma jej organizatora „[a-]Stiaha[-a]", który nie[l] żyje. Nikt też nie wiedział o tym projekcie za wyjątkiem[k] „Kryma"[l]. Prócz tego ludzie, którzy mieli pełnić funkcję punktowych[k] są[l] albo nieżywi („[a-]Zaruba[-a]"), lub też pozbawieni punktów oparcia[k], t[o] j[est][l] kryjówek, jak to jest w wypadku ośrodka „[a-]Cyhana[-a]".

[b-]O innych punktach spotkaniowych czy liniach[-b] łączności[k] nic[l] nie wiem. Łączność pomiędzy „[a-]Stiahem[-a]", a terenem polegała[k], do[l] [b-]operacji WP we

---

[j-j] *Fragment zaznaczony na lewym marginesie pionową linią z wraz z odręczną, nieczytelną, krótką adnotacją.*

[k] *Część wyrazu nieczytelna, uzupełniono odręcznie.*

[l] *Dopisano odręcznie.*

[3] Jan Babyk (Babiak, Bobek) vel Dmytro Babik, ps. „Surma"; członek UPA, dca czoty; AIPN, 0182/151 t. 1, k. 17, 83.

«[a]-Стяг-[a]» врядигоди зв'язувався через «[a]-Зарубу-[a]» за посередництвом нашого осередку («[a]-Цигана-[a]»), оскільки «[a]-Зарубі[a]» наш осередок був відомий-[б].

На мій погляд, пункти та майбутній зв'язок існували лише в стадії задуму, про що свідчить вищезгаданий проект «[a]-Стяга-[a]», який не було втілено в життя через операції ВП і ліквідацію осередків «[a]-Стяга-[a]» та «[a]-Цигана-[a]» (можливо й інших осередків та людей). [б]-Через те, що «[a]-Стяг-[a]» був заскочений зненацька операціями ВП у вересні 1947 р., проблема зв'язку залишилася не розв'язаною.

«[a]-Циган-[a]» зв'язувався з «[a]-Панасом-[a]» або «[a]-Сурмою-[a]» по вівторках і суботах від вечора до 12-ої ночі, але де конкретно, цього я точніше не знаю. Це мало відбуватися десь під лісом, неподалік села Верхрата-[б].

«[a]-Панас-[a]» і «[a]-Сурма-[a]» мали криївку в селі Монастир, але вочевидь на початку вересня 1947 р. її виявило ВП.

(—) Кудлайчук Ірон,
пс. «[a]-Довгий-[a]»

Надруковано 7 прим[ірників].
[б]-Отримують-[б]:
1. Матеріали справи Кудлайчука Ірона.
2. [Матеріали справи] «[a]-Стяга-[a]».
3. МГБ, III деп[артамент], полк[овник] Чапліцький.
4. ВУГБ Ряшів, слідчий від[діл].
5. МГБ, III деп[артамент], I від[діл], майор Врублевський.
6. ВУГБ Ряшів, III від[діл].
7. ВУГБ Люблін, III від[діл].

АІНП, 0330/229, арк. 56–59.
Оригінал, машинопис.
Документ польською мовою.
Інший примірник документа див.: АІНП, 01251/12.

wrześniu 1947 r., na tym, że [...][f] z „Zachodu" ludzie idący do „[a-]Stiaha[-a]" kontaktowali się z nim za pomocą ośrodka [...][f] kurierskiego „[a-]Wyra[-a]", „[a-]Krywonisa[-a]" i „[a-]Łetuna[-a]" (który prawdopodobnie na początku września odszedł na tereny ZSRR), którzy mieli punkt spotkaniowy z ośrodkiem „[a-]Stiaha[-a]" koło wsi Dahany II, czynny w czwartki i poniedziałki od godz. 10 wieczór do 1 w nocy. Ze „Wschodem" kontaktował się „[a-]Stiah[-a]" dorywczo przez „[a-]Zarubę[-a]" przez nasz ośrodek („[a-]Cyhana[-a]"), bowiem ośrodek nasz był „[a-]Zarubie[-a]" znany[-b].

Moim zdaniem punkty i łączność na przyszłość miały być dopiero organizowane, o czym świadczy w[yżej] w[ymieniony] projekt „[a-]Stiaha[-a]", a które z powodu operacji WP i zlikwidowania ośrodków „[a-]Stiaha[-a]" i „[a-]Cyhana[-a]" (możliwe też, że i innych ośrodków i ludzi) nie zostały wprowadzone w życie. [b-]Pod tym względem „[a-]Stiah[-a]" został operacjami WP we wrześniu 1947 r. zaskoczony tak, że problem łączności nie został rozwiązany.

„[a-]Cyhan[-a]" kontaktował się z „[a-]Panasem[-a]" lub „[a-]Surmą[-a]" we wtorki i soboty od wieczora do godz. 12 w nocy, lecz w którym miejscu, tego dokładnie nie wiem, wszak miał się on znajdować gdzieś pod lasem, niedaleko wsi Werchraty[-b].

„[a-]Panas[-a]" i „[a-]Surma[-a]" mieli kryjówkę we wsi Monasterz, lecz prawdopodobnie została ona przez WP odnaleziona na początku września 1947 r.

(—) Kudłajczuk Iron,
ps. „[a-]Dowhyj[-a]"

Odbito 7 egz[emplarzy]
[b-]Otrzymują[-b]:
1. akta sprawy Kudłajczuka Irona
2. [akta sprawy] „[a-]Stiaha[-a]"
3. MBP, Dep[artament] III, pułk[ownik] Czaplicki
4. WUBP Rzeszów, Wydz[iał] Śledczy
5. MBP, Dep[artament] III, Wydz[iał] I, mjr Wróblewski
6. WUBP Rzeszów, Wydz[iał] III
7. WUBP Lublin, Wydz[iał] III

AIPN, 0330/229, k. 56–59.
Oryginał, maszynopis.
Dokument w języku polskim.
Zob. też egzemplarz tego dokumentu: AIPN, 01251/12.

№ 62

5 листопада 1947, Ряшів. Лист начальника III відділу ВУГБ у Ряшеві Мечислава Бєляка директорові III департаменту МГБ у справі підтвердження Іроном Кудлайчуком-«Довгим» автентичності матеріалів, знайдених в архіві «Стяга»

Ряшів, 5 XI 1947 р.

Дир[екторові] III деп[артаменту] МГБ
Нач[альнику] I-го відділу
у [a-б-]Варшаві[-б-a]

На Ваш лист № ДА 4855/47 від 9 X 1947 р. відповідаю:

Фото Лисецького Романа було показане працівникові технічн[ого] осередку «Стяга» Кудлайчуку Степану[1] й він упізнав на ньому чоловіка на псевдо «Дальнич». Про бандерівця, який має псевдонім «Лісота», він не чув.

Із зізнань Кудлайчука Степана випливає, що «Дальнич» був пов'язаний із керівництвом, бо дуже часто перебував у товаристві «Стяга».

Документи, знайдені в архіві «Стяга», Кудлайчук ідентифікував і визнав як власноруч написані [...][в] «Дальничем».

Це квитанції, рахунки, касові книги й інші записки, які були передані майору Врублевському для долучення до документів справи «Дальнича».

Персональний склад V-го району «Заруби», який подав Лисецький Роман- «Лісота», збігається з наявними даними лише частково.

Кер[івник] 1 с[екції] III-го
від[ділу] [ВУГБ
у Ряшеві]
пор. (—) [a-]Стопка[-ar]

Нач[альник] III від[ділу] ВУГБ
у Ряшеві
пор. (—) [a-]Бєляк[-ar]

AIHП, 0259/64/1, арк. 18.
Оригінал, машинопис.
Документ польською мовою.
У верхній частині документа зліва – відбиток печатки: «Воєводське управління громадської безпеки в Ряшеві. III відділ № ... Дата... 194... р.». *Вписані номер* «2206/III/47» *та дата* «8 XI [194]7». *По середині:* «ДА-4855/47 13 XI 47». *У правому верхньому куті документа є номер і дата:* «19 XI [19]47». *У нижній частині документа зліва – маргіналія:* «пор. Бялек. Додати до папки Лисецького», *дата* «14 XI 1947 р.» *і нерозбірливий підпис.*

[a--a] *Написано в розбивку.*
[б--б] *Підкреслено машинописним способом.*
[в] *Закреслено: «під».*
[г] *За Стопку розписалася інша особа. Підпис нерозбірливий.*
[г] *За Бєляка розписалася інша особа. Підпис нерозбірливий.*
[1] Йдеться про Ірона Кудлайчука, він же Степан Кудлинський.

Nr 62

5 listopada 1947, Rzeszów. Pismo naczelnika Wydziału III WUBP w Rzeszowie Mieczysława Bielaka do dyrektora Departamentu III MBP na temat m. in. potwierdzenia przez Irona Kudłajczuka, ps. „Dowhyj", autentyczności archiwum „Stiaha"

Rzeszów, dnia 5 XI 1947 r.

Do Dyr[ektora] Dep[artamentu] III MBP
Nacz[elnika] Wydziału I
w [a-b-]Warszawie[-b-a]

W związku z Waszym pismem nr DA 4855/47 z dnia 9 X 1947 r. wyjaśniam:

Zdjęcie Lisieckiego Romana pokazane pracownikowi technicz[nego] ośrodka przy „Stiahu" Kudłajczuk Stefanowi[1] i w[yżej] w[ymieniony] stwierdził, że pokazane mu zdjęcie przedstawia człowieka o ps[eudonimie] „Dalnycz". O żadnym banderowcu pod pseudonimem „Lisota" nie słyszał.

Z zeznań Kudłajczuk Stefana wynika, że „Dalnycz" zajmował kierownicze stanowisko, gdyż bardzo często przebywał w towarzystwie „Stiaha".

Materiały znalezione w archiwum „Stiaha" zostały rozpoznane i stwierdzone przez Kudłajczuka jako materiały własnoręcznie pisane [...][c] przez „Dalnycza".

Są to: kwity, rachunki, książki kasowe i inne zapiski, które zostały doręczone do akt sprawy „Dalnycza" na ręce mjr. Wróblewskiego.

Skład osobowy V rejonu „Zaruby" zapodany przez Lisieckiego Romana, ps. „Lisota", w[edłu]g posiadanych danych przez nas częściowo tylko zgadza się.

Kier[ownik] S[ekcji] I
Wydz[iału] III [WUBP
w Rzeszowie]
(—) [a-]Stopka[-ad], por.

Nacz[elnik] Wydz[iału] III WUBP
w Rzeszowie
(—) [a-]Bielak[-ae], por.

AIPN, 0259/64, t. 1, k. 18.
Oryginał, maszynopis.
Dokument w języku polskim.
U góry, z lewej strony dokumentu pieczęć: Wojewódzki Urząd Bezpieczeństwa Publicznego w Rzeszowie. Wydział III Nr... Data... 194... r. *wraz z odręcznie wpisanymi numerem:* 2206/III/47 *i datą:* 8 XI [194]7*; na środku numer pisma:* DA-4855/47 13 XI 47*; w prawym górnym rogu nieczytelny dopisany odręcznie numer i data:* 19 XI [19]47*; na końcu dokumentu, z lewej strony odręczna adnotacja:* por. Białek. Dołączyć do teczki Lisieckiego *wraz z nieczytelnym podpisem i datą:* 14 XI 1947 r.

[a-a] *Zapisano pismem spacjowanym.*
[b-b] *Podkreślono maszynowo.*
[c] *Skreślono:* pod.
[d] *Za Stopkę podpisała inna osoba. Podpis nieczytelny.*
[e] *Za Bielaka podpisała inna osoba. Podpis nieczytelny.*
[1] Chodzi o Irona Kudłajczuka vel Stefana Kudlińskiego.

№ 63

5 листопада 1947, Єленя Гура. Спеціальний звіт начальника ПУГБ в Єленій Гурі Едварда Баумґартена начальнику ВУГБ у Вроцлаві Фаустину Ґжибовському щодо спроби встановлення місця перебування Ірини Тимочко-«Христі»

[а-а]-[У]правління громадської безпеки
На місто і повіт в Єленій Гурі-[а]
Ч. ж. 5830/СФ/47

Єленя Гура, 5 листопада [19]47 р.

Начальнику воєводського управління
гром[адської] безп[еки]
в руки гр[омадянина] полк.
Ґжибовського[1]
у [б-в-]Вроцлаві-[в-б]

[б-в-]Спеціальний звіт-[в-б]

У зв'язку з розробкою нами справи УПА, агент «Земста» побував у Криниці, аби встановити, чи не перебуває там зв'язкова УПА «Христя». Після перевірки на місці агент з'ясував, що «Христі» наразі в Криниці немає, вона начебто виїхала з Криниці до села Ґостина[2] Свідницького пов[іту] Вроцлавського воєв[одства], й переховується там під фальшивим ім'ям Чеслави Сочик.

Прошу повідомити, чи висилати агента «Земсту» до Ґостина та чи будуть вищезгадані дані перевірені ПУГБ Свідниці.

Начальник управління громадської безпеки
на місто і повіт Єленя Гура
підпор[учник] (—) Баумґартен Е.[3]

[а-а] *Написано великими літерами.*

[б-б] *Підкреслено машинописним способом.*

[в-в] *Написано в розбивку.*

[1] Ґжибовський Фаустин (нар. 16 VII 1913 – пом. 9 IV 1999, Білосток), підпор. (1942), пор. (1943), кап. (1944), майор (1944), підполк. (1945), полк. (1947). З 1936 – солдат ЧА. Вихованець школи молодших офіцерів 64-го полку залізничних військ НКВС. У 1938 – випускник курсів для молодших офіцерів НКВС у м. Чарджоу. 1944 – випускник Куйбишівської міжкрайової школи НКВС. З серпня 1944 – керівник ВУГБ в Білостоці. З січня 1945 – керівник ВУГБ в Любліні. З грудня 1945 – керівник ВУГБ у Вроцлаві. З червня 1948 – начальник відділу охорони керівництва МГБ. З січня 1949 – заступник директора, а з грудня 1949 – директор департаменту охорони керівництва МГБ/VIII департаменту КдсГБ. Звільнений 7 IX 1956. *(Twarze wrocławskiej bezpieki. Obsada stanowisk kierowniczych Urzędu Bezpieczeństwa i Służby Bezpieczeństwa we Wrocławiu. Informator personalny. – Red. Balbus T., Piotrowski P., Szwagrzyk K. – Wrocław, 2006. – S. 86).*

[2] Місцевість не встановлена.

[3] Баумґартен (Маркус) Едвард (нар. 1924), підпоручник (1946). З серпня 1945 – старший референт 1-ої секції, в. о. керівника відділення ПУГБ в Єленій Гурі. З червня 1946 – старший

Nr 63

5 listopada 1947, Jelenia Góra. Raport specjalny szefa PUBP w Jeleniej Górze Edwarda Baumgartena dla szefa WUBP we Wrocławiu Faustyna Grzybowskiego, dotyczący poszukiwań Ireny Tymoczko, ps. „Chrystia"

[a-]Urząd Bezpieczeństwa Publicznego na miasto i powiat w Jeleniej Górze[-a]
L.dz. 5830/SF/47

Jelenia Góra, dn. 5 listopada [19]47 r.

Do Szefa Wojewódzkiego Urzędu
Bezp[ieczeństwa] Publ[icznego]
na ręce ob[ywatela] płk. Grzybowskiego[1]
we [b-c-]Wrocławiu[-b-c]

[b-c-]Raport specjalny[-b-c]

W związku z rozpracowaną przez nas sprawą UPA, agent „Zemsta" był w Krynicy celem ustalenia, czy tam nie przebywa łączniczka UPA „Chrystia". Po sprawdzeniu na miejscu agent ustalił, że „Chrystia" obecnie w Krynicy nie przebywa i rzekomo wyjechała z Krynicy do wsi Gostyn[2], pow[iat] Świdnica, woj[ewództwo] Wrocław, i ukrywa się pod fałszywym nazwiskiem Sroczyk Czesława.

Proszę o wypowiedzenie się, czy do Gostyna wysłać agenta „Zemstę", czy też dane powyższe zostaną sprawdzone przez PUBP Świdnica.

Szef Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego
na miasto i powiat Jelenia Góra
(—) Baumgarten E.[3], ppor.

[a--a] *Zapisano wersalikami.*

[b--b] *Podkreślono maszynowo.*

[c--c] *Zapisano pismem spacjowanym.*

[1] Faustyn Grzybowski (ur. 16 VII 1913, zm. 9 IV 1999 w Białymstoku), ppor. (1942), por. (1943), kpt. (1944), mjr (1944), ppłk (1945), płk (1947). Od 1936 żołnierz Armii Czerwonej; elew szkoły podoficerskiej 64. Pułku Wojsk Kolejowych NKWD; od 1938 absolwent kursu podoficerskiego NKWD w m. Czardżuj; w 1944 absolwent Szkoły Specjalnej NKWD w Kujbyszewie; od sierpnia 1944 kierownik WUBP w Białymstoku; od stycznia 1945 kierownik WUBP w Lublinie; od grudnia 1945 kierownik WUBP we Wrocławiu; od czerwca 1948 naczelnik Wydz. Ochrony Rządu MBP, od stycznia 1949 wicedyrektor, od grudnia 1949 dyrektor Dep. Ochrony Rządu MBP/Dep. VIII KdsBP; zwolniony 7 IX 1956. *Twarze wrocławskiej bezpieki. Obsada stanowisk kierowniczych Urzędu Bezpieczeństwa i Służby Bezpieczeństwa we Wrocławiu. Informator personalny*, red. T. Balbus, P. Piotrowski, K. Szwagrzyk, Wrocław 2006, s. 86.

[2] Miejscowość nieustalona.

[3] Edward (Markus) Baumgarten (ur. w 1924), ppor. (1946). Od sierpnia 1945 st. referent Sekcji 1, p.o. kierownika sekcji PUBP w Jeleniej Górze; od czerwca 1946 st. referent, p.o. zca szefa PUBP w Wołowie; od lutego 1947 p.o. szefa PUBP w Jeleniej Górze; od września 1947 szef PUBP w Jeleniej Górze; w lutym 1948 zwolniony dyscyplinarnie ze służby. P. Piotrowski, K. Szwagrzyk, W. Trębacz, *Twarze dolnośląskiej bezpieki...*, s. 116.

З копією згідно:
Г. Й.

АІНП Вр, 038/103, т. 1, арк. 121.
Копія, машинопис.
Документ польською мовою.
Копія виготовлена 15 XI 1947.

референт в. о. заступника начальника ПУГБ у Волові. З лютого 1947 – в. о. начальника ПУГБ в Єленій Гурі. З вересня 1947 – начальник ПУГБ в Єленій Гурі. В лютому 1948 звільнений зі служби. *(Piotrowski P., Szwagrzyk K., Trębacz W. Twarze dolnośląskiej bezpieki... – S. 116).*

Za zgodność z odpisem:
H. J.

AIPN Wr, 038/103, t. 1, k. 121.
Kopia, maszynopis.
Dokument w języku polskim.
Odpis sporządzony 15 XI 1947.

№ 64

10 листопада 1947, Ряшів. Нотатки Ірона Кудлайчука-«Довгого» про діяльність технічного осередку при крайовому проводі ОУН-Б

[a-a]Технічний осередок при крайовому проводі «Стяга» орг[анізації] ОУН[a-a]

До Польщі я прибув 24 березня 1945 р. у складі групи людей, в якій разом зі мною налічувалося 5 осіб. Командував нею «[a-a]Циган[a-a]», він же «[a-a]Скала[a-a]» (цей псевдонім використовував у СРСР). Склад групи був такий: 1. «[a-a]Циган[a-a]» – командир групи, 31 рік (зараз), рівень освіти низький, закінчив ймовірно лише сільську початкову школу, 2. «[a-a]Довгий[a-a]», він же «[a-a]Неон[a-a]» – тобто я; 3. «[a-a]Хорт[a-a]»[б], він же «[a-a]Липа[a-a]» – 26 років, закінчив початкову школу, 4. «[a-a]Крутій[a-a]», він же «[a-a]Чорнота[a-a]»[в] – 23 роки, закінчив початкову школу, 5. «[a-a]Береза[a-a]», він же «[a-a]Товкач[a-a]» – 23 роки, початкова школа (у січні ц. р. помер від туберкульозу).

В Польщу нас відправив «[a-a]Тур[a-a]», аби долучилися до групи охоронців. Він поставив завдання побудувати кілька криївок у Любачівському пов[іті] Польщі, не дуже зручні, в двох різних місцях. У криївках першої черги мало вміститися 10 людей, а загалом планувалося спорудження двох черг. Також мені надійшла штафета до сотенного[г] «[a]Польового[a-a]», він же «[a-a]Зен[a-a]», [що перебував] у Грубешівському [повіті], від якого я мав отримати певну кількість провіанту та споживчих товарів для забезпечення вищезгаданих криївок.

«[a-a]Тур[a-a]» казав, що ці криївки слугуватимуть йому за запасні, якщо в західних областях УРСР почнуть сильно переслідувати ОУН-УПА. «[a-a]Циган[a-a]» від нього отримав штафети, які напевно були адресовані надрайоновому провідникові ОУН у Любачівському повіті «[a-a]Гармашеві[a-a]».

Останній раз ми бачили «[a-a]Тура[a-a]» 2-го березня [19]45 р. в селі Під'яркові, пов[іт] Бібрка.

На польські терени ми дісталися лінією зв'язку, яка вела через східну частину Львівського пов[іту], південну частину Жовківського і зах[ідну] частину Рава-Руського. Оскільки [в місцях, які проходили], оперувала Червона армія, ми прибули в Польщу аж 24 березня [19]45 р.

За допомогою зв'язкового перейшли до Польщі, знайшли «[a]Панаса[a]», «харчового» куща Верхрати Любачівського пов[іту], який перебував у [селі] Монастирі б[іля] Верхрати. За сприяння «[a-a]Панаса[a-a]» ми зв'язалися з «[a-a]Зарубою[a-a]», провідником району в терені Верхрати, а вже він сконтактував із чоловіком (його псевдоніма не знаю), котрий заміщував «[a-a]Гармаша[a-a]» (на

[a-a] *Написано великими літерами.*

[б] *Див. так само у документі № 59.*

[в] *Було:* «Чогнота».

[г] *Було:* «пеного».

Nr 64

10 listopada 1947, Rzeszów. Notatka Irona Kudłajczuka, ps. „Dowhyj", na temat działalności Ośrodka Technicznego przy Krajowym Prowidzie OUN

[a-]Techniczny Ośrodek przy Krajowym Prowodzie org[anizacji] OUN przy „Stiahu"[-a]

Na teren Polski przybyłem 24 marca 1945 r. w składzie grupy ludzi, która liczyła wraz ze mną 5 osób, a której dowódcą był „[a-]Cyhan[-a]" vel „[a-]Skała[-a]" (ps[eudonim] używany przez niego w ZSRR). Skład grupy był następujący: 1. „[a-]Cyhan[-a]" – dowódca grupy, lat (obecnie) 31, półinteligentny, ukończył prawdopodobnie tylko szkołę powszechną na wsi; 2. „[a-]Dowhyj[-a]" vel „[a-]Neon[-a]" – to ja; 3. „[a-]Chort[a"b] vel „[a-]Łypa[-a]", lat 26, ukończył szkołę powszechną; 4. „[a-]Krutij[-a]" vel „[a-]Czarnota[-a"c] lat 23, ukończył szkołę ludową; 5. „[a-]Bereza[-a]" vel „[a-]Tołkacz[-a]", lat 23, szkoła ludowa (zmarł na tuberkulozę w styczniu br.).

Na teren Polski odkomenderowani zostaliśmy przez „[a-]Tura[-a]", w skład grupy ochronnej którego wchodziliśmy. Zadanie[m], jakie on nam polecił, było na terenie pow[iatu] lubaczowskiego w Polsce wybudować kilka kryjówek, nie bardzo wygodnych, w dwóch różnych miejscach. Jeden komplet kryjówek powinien pomieścić 10 ludzi, a takich kompletów miało być zbudowanych dwa. Poza tym ja osobiście dostałem sztafetę do sotennego[d] ps. „[a-]Polowego[-a]" vel „[a-]Zen[-a]" w Hrubieszowski[e]m, od którego miałem otrzymać pewną ilość prowiantów i artykułów spożywczych, którymi miały być zabezpieczone w[yżej] w[ymienione] kryjówki.

„[a-]Tur[a]" zaznaczył, że te kryjówki mają służyć jako zapasowe dla niego na wypadek silnego nacisku na OUN-UPA w zachodnich obwodach USRR. „[a-]Cyhan[-a]" otrzymał od niego sztafety, podobno do nadrejonowego przywódcy org[anizacji] OUN w Lubaczowski[e]m – „[a-]Harmasza[-a]".

Z „[a-]Turem[-a]" rozstaliśmy się 2 marca [19]45 r. we wsi Podjarków, pow[iat] Bóbrka.

Na teren Polski dostaliśmy się linią łączności przez wschodnią część pow[iatu] lwowskiego, południową część żółkiewskiego i zach[od]nią część rawskiego. Z powodu operacji Armii Czerwonej w terenie dostaliśmy się w teren Polski dopiero 24 marca [19]45 r.

Przez łącznika, który nas przyprowadził na tereny Polski, skontaktowani zostaliśmy z „[a-]Panasem[-a]", *charczowym* kuszcza Werchraty, pow[iat] Lubaczów, który przebywał w Monasterzu k[oło] Werchraty. Przez „[a-]Panasa[-a]" skontaktowani zostaliśmy z „[a-]Zarubą[-a]", rejonowym prowidnykiem rejonu w terenie

---

[a--a] *Zapisano wersalikami.*

[b] *W dokumencie nr 59:* „Hort".

[c] *Było:* Czohnota.

[d] *Było:* penego.

той момент – уже покійний). В[ище]з[гаданий], псевдоніма якого не знаю, передав нас під опіку «[a]-Заруби-[a]» і ми в його терені залишилися.

Протягом перших днів знайомилися з місцевістю, аби зорієнтуватися, де краще всього будувати криївки. Незабаром вирішили спорудити кілька перших у соснині біля Верхрати, між присілками Монастиря і Даганів І. Люди з Верхратського куща підготували будматеріали (дерево, дошки) й ми заходилися копати. Під час цієї роботи «[a]-Циган-[a]» мене ображав, ми посварилися, тож через це 1 квітня [19]45 р. я поїхав у Грубешівський повіт до «[a]-Зена-[a]» за продуктами. Із «[a]-Зеном-[a]» зустрівся в середині квітня у селі Павловичах Грубешівського пов[іту]. Його господарський референт «[a]Бать-ко-[a]» дав мені 50 кг сала, 30 кг сухарів, 5 кг мила, 1000 цигарок і ще якісь дрібниці, як-от сірники, зошити, олівці і т. д. Також я скористався нагодою й відвідав свою сім'ю в Городловичах Грубешівського пов[іту], яка ще там перебувала.

Повернувся до групи на початку травня [19]45 р. «[a]-Циган-[a]» та інші її члени займалися спорудженням другої черги криївок у лісах між Брусном і Лівчею Любачівського пов[іту].

На той момент вже було зведено дві криївки першої черги, а саме:

1. одну криївку площею 3 на 2 м та вис[отою] 1,2 м. На ній [містився шар] землі завтовшки до 1,2 м. Її позначили криптонімом «1» (одиничка).

2. 2 м х 2 м. [Шар] землі товщиною 2,2. Криптонім: «2».

Обидві ці криївки знаходилися в сосняку між Монастирем та Дагана-ми І б[іля] Верхрати. Невеличкі, примітивні, вони були придатні хіба що для переховування на короткий час, а не для [тривалої] роботи. Обидві ці криївки весною 1947 р. завалилися.

З «[a]-Циганом-[a]» і його групою я зустрівся 5 травня [19]45 р. – перед са-мим Великоднем за гр[еко]-кат[олицьким] календарем.

На Великдень 6 травня [19]45 р. ми з групою побували на урочистостях із нагоди [свята] біля церкви села Монастир. Там було до 30 людей – із ОУН та УПА. Найголовнішим серед них був провідник «[a]-Стяг-[a]». Поспілкувати-ся з ним віч-на-віч мені не випало нагоди.

[г]-Пригадується, що він мабуть одного разу гостював у «[a]-Тура-[a]» на «Широкій Ниві» (біля Вільхової Бібрського пов[іту] восени [19]44 р.). Була з ним ще одна особа, яку мені вже доводилося бачити в «[a]-Тура-[a]» у вересні [19]44 р. неподалік Олеська Львівського воєв[одства]. Згодом я дізнався, що цей чоловік [...][д] має псевдонім «[a]-Кора-[a]»-[г].

Після свят я почав консервувати й складувати привезені продукти. Це тривало близько тижня. Потім допомагав «[a]-Циганові-[a]» споруджувати криївки другої черги, тобто так звані «3-ку» й «4-ку». Обидві – невеликі, площею 2 м х 2 м х 1,2 м, із [шаром] землі над ними завтовшки пр[иблизно] 1,2 м.

[г–г] *Підкреслено машинописним способом.*

[д] *Нерозбірливе слово, закреслене машинописним способом.*

Werchraty, ten znów skontaktował nas z pewnym człowiekiem, którego pseudonimu nie znam, a który zastępował „[a]-Harmasza-[a]", który w międzyczasie zginął. W[yżej] w[ymieniony], którego pseudonim niewiadomy, polecił nas opiece „[a]-Zaruby-[a]" i na jego terenie zostaliśmy.

Pierwsze dni poświęciliśmy zapoznaniu się z terenem, ażeby zorientować się, gdzie najodpowiedniej byłoby przystąpić do budowy kryjówek. Po kilku dniach zdecydowaliśmy się budować pierwsze kryjówki w okolicy Werchraty, w sosnowej kulturze, między przysiółkami: Werchrata – Monasterz – Dahany I (pierwsze). Ludzie z kuszcza Werchraty przygotowali nam materiał (drzewo, deski), a my przystąpiliśmy do kopania. Podczas tej roboty, w związku z wulgarnym odnoszeniem się „[a]-Cyhana-[a]" do mnie, pokłóciliśmy się, i ja z tego powodu wyjechałem dnia 1 kwietnia [19]45 r. w Hrubieszowskie do „Zena" celem przywiezienia artykułów żywnościowych. Z „Zenem" spotkałem się w połowie kwietnia we wsi Pawłowice, pow[iat] Hrubieszów. Od jego referenta gospodarczego ps. „[a]-Bat'ko-[a]" [odebrałem] 50 kg słoniny, 30 kg suszonego chleba, 5 kg mydła, 1000 szt[uk] papierosów i jeszcze pewne drobnostki jak zapałki, zeszyty, ołówki itd. W międzyczasie odwiedziłem rodzinę w Horodłowicach, pow[iat] Hrubieszów, która w tym czasie była jeszcze na miejscu.

Do grupy dołączyłem na początku maja [19]45 r. „[a]-Cyhan-[a]" z innymi członkami swojej grupy pracował wówczas przy budowie drugiego kompletu kryjówek w okolicy lasu między Brusnem a Łówczą, pow[iat] Lubaczów.

Pierwszy komplet miał dwie kryjówki, a to:

1. Pierwsza kryjówka o wym[iarach] 3 x 2 m, wys[okość] 1,2 m. Ziemia na kryjówce grubości ok[oło] 1,2 m. Nadano jej kryptonim „1" (jedynka).

2. 2 m x 2 m. Ziemia grubości 2,2. Kryptonim: „2".

Obie te kryjówki znajdowały się w sosnowej kulturze między Monasterzem a Dahanami I k[oło] Werchraty. Były małe, prymitywne i mogły służyć jedynie do przechowania się, a nie do pracy. Obydwie te kryjówki wiosną 1947 r. zawaliły się.

Z „[a]-Cyhanem-[a]" i jego grupą spotkałem się 5 maja [19]45 r. przed samą Wielkanocą w[edłu]g kalendarza gr[ecko]kat[olickiego].

Na Wielkanoc 6 maja [19]45 r. byłem z grupą na uroczystym przyjęciu z okazji Wielkanocy koło cerkwi wsi Monasterz. Tam było dużo (do 30) ludzi z organizacji OUN czy UPA. Centralną osobą był prowidnyk „[a]-Stiah-[a]". Osobiście wówczas z nim nie rozmawiałem.

[e]-Przypominam sobie, że on podobno był raz u „[a]-Tura-[a]" na „Szerokiej Niwie", k[oło] Olchowca, pow[iat] Bóbrka, jesienią [19]44 r. Był z nim jeszcze jeden człowiek, którego widziałem we wrześniu [19]44 r. u „[a]-Tura-[a]" w okolicy Oleska, woj[ewództwo] lwowskie, a o którym później dowiedziałem się, że [...][f] nosi pseudonim „[a]-Kora-[a]"-[e].

[c-e] *Podkreślono maszynowo.*

[f] *Nieczytelne słowo skreślone maszynowo.*

Ці криївки ми закінчили десь 15 травня. А орієнтовно 20 числа, як тільки заготовили достатню кількість будматеріалів, приступили до спорудження п'ятої (в сосняку між Монастирем і Даганами І). Заходилися її будувати за дорученням «[a]-Стяга-[a]», з котрим «[a]-Циган-[a]» був раніше пов'язаний. «[a]-Стягові-[a]» не сподобалося, як ми збудували [«3-ку» і «4-ку»]. На його думку, ми даремно витратили час, бо криївки вийшли не підходящими для того, щоб у них працювати. [Отож, поставив завдання збудувати нову] криївку розмірами 4 м х 3 м і висотою два м[етри], із [шаром] землі над нею завтовшки 2 м, аби вороги не змогли її виявити методом прощупування шпичками. Там мало бути два зручних і якомога довших вхідних коридори, щоб, якщо знайшли перший, можна було скористатися другим запасним виходом.

Цю криївку, тобто «5-ку», я будував до середини червня. Наприкінці травня нас із «[a]-Циганом-[a]» якийсь зв'язковий відвів до «[a]-Стяга-[a]», що перебував у селі Гута Любицька Томашівського пов[іту]. Це було після полудня. «[a]-Стяг-[a]» хотів уточнити в «[a]-Цигана-[a]», як просуваються будівельні роботи, а також дізнатися хто я такий, аби доручити на майбутнє якесь конкретне завдання. В помешканні, де перебував «[a]Стяг-[a]», була ще одна людина, знана мені як «[a]-Дальнич-[a]». Цей «[a]-Стяг-[a]» наказав нам із «[a]-Циганом-[a]» жити в згоді. («[a]-Циган-[a]» подав мене до карн[ого] звіту за те, що самовільно поїхав у Грубешівщину). На цьому наша зустріч зі «[a]Стягом-[a]» закінчилася. Яке завдання буде мені призначене, тоді я ще не знав.

Далі я повернувся добудовувати криївку. За кілька днів до закінчення робіт разом із «[a]-Циганом-[a]» знову побували в «[a]-Стяга-[a]» у селі Гуті Любиць[кій]. «[a]-Стяга-[a]» цікавило, в якому стані наше будівництво. Також нам сказав, що коли буде десь у від'їзді, то нашими справами опікуватиметься «[a]-Дальнич-[a]». До цього чоловіка маємо ставитися так само, як і до нього самого. З того дня спорудженням нашої криївки я вже не займався. Наступного дня, за дорученням «[a]-Стяга-[a]», почав заготовляти будматеріали вже на його криївку. З усім справився за два дні.

В спорудженні криївки «[a]-Стяга-[a]» я участі не брав, що означало напевно те, що він мені не довіряв. Лише коли почало бракувати надійних людей для перевезення будматеріалів до місця спорудження криївки, він мені наказав допомогти в цій справі, а опісля навіть залучив до будівельних робіт.

[r]-Спорудження криївки «[a]-Стяга-[a]» розпочалося приблизно в середині червня [19]45 р. у лісі між Верхратою і Гутою Любицькою. На будівництві працювали: 1. «[a]-Стяг-[a]». 2. «[a]-Шейк[a]» (якийсь вищий командир УПА, принаймні так його називали. Бачив його з «Туром» у січні [19]45 р. в селі Ячвенгі[1] Бібрського пов[іту], коли їхав із ним до Під'яркова. Після добудови криївки більше з ним не перетинався). 3. «[a]-Дальнич-[a]» (взявся за роботу на кілька днів пізніше). 4. «[a]-Чорноморець-[a]» – один із охоронців «[a]-Стяга-[a]». 5. «[a]-Донський-[a]» – один із охоронців «[a]-Стяга-[a]». 6. «[a]-Змієнко-[a]» – як

[1] Місцевість не встановлена.

Po świętach przystąpiłem do pracy przy konserwowaniu i zamagazynowaniu przywiezionych artykułów. Trwało to około tygodnia. Po tym pomagałem „[a]-Cyhanowi-[a]" przy budowie kryjówek drugiego kompletu, a to „trójki" i „czwórki". Obydwie były małe o wym[iarach] 2 m x 2 m x 1,2 m z ziemią o grubości ok[oło] 1,2 m na nich.

Ich budowę skończyliśmy ok[oło] 15 maja, a około 20 maja po przygotowaniu materiału budowlanego przystąpiliśmy do budowy piątej, w sosnowej kulturze między [wsiami] Monasterz a Dahany I. Nastąpiło to na polecenie „[a]-Stiaha-[a]", z którym „[a]-Cyhan-[a]" był skontaktowany wcześniej. „[a]-Stiah-[a]" był niezadowolony z całej naszej dotychczasowej pracy. Była to według niego praca daremna, nie warta ona bowiem niczego, gdyż nie nadawała się, by w niej pracować. Nowa kryjówka powinna być o wymiarach 4 m x 3 m o dwóch m[etrach] wysokości z ziemią grubości 2 m na niej, ażeby nieprzyjaciel nie mógł jej odkryć przy pomocy kłucia drutami. Winna ona też mieć dwa wygodne i możliwie jak najdłuższe wejścia, jedno jako zapasowe, żeby przy odkryciu jednego, można było drugim wyjściem zbiec.

Kryjówkę tę, t[o] j[est] „piątkę" budowałem do połowy czerwca. Przy końcu maja byłem powołany wraz z „[a]-Cyhanem-[a]" przez pewnego łącznika do „[a]-Stiaha-[a]", który przebywał we wsi Huta Lubycka, pow[iat] Tomaszów. Było to po południu. „[a]-Stiah-[a]" chciał od „[a]-Cyhana-[a]" dowiedzieć się o przebiegu pracy przy budowie kryjówki, jako też zorientować się co do mojej osoby, w celu przydzielenia mi na przyszłość konkretnego zadania. W mieszkaniu, w którym przebywał „[a]-Stiah-[a]", był wówczas jeszcze jeden człowiek, którego znałem później jak[o] „[a]-Dalnycza-[a]". Wtenczas ten „[a]-Stiah-[a]" polecił mi z „[a]-Cyhanem-[a]" żyć w zgodzie. „[a]-Cyhan-[a]" bowiem podał mnie do raportu karne[go] za to, że na własną rękę pojechałem w Hrubieszowskie. Na tym zakończone było nasze spotkanie ze „[a]-Stiahem-[a]". Jakie zadanie zostanie mi przydzielone, nie orientowałem się wówczas jeszcze.

Powróciliśmy do budowy kryjówki. Kilka dni przed ukończeniem jej byłem znowu z „[a]-Cyhanem-[a]" u „[a]-Stiaha-[a]" we wsi Huta Lubyc[ka]. „[a]-Stiah-[a]" informował się o stanie budowy kryjówki. Mówił też o tym, że „[a]-Dalnycz-[a]" na wypadek nieobecności „[a]-Stiaha-[a]" będzie go we wszystkich sprawach odnośnie nas zastępował i że należy go respektować jak i „[a]-Stiaha-[a]". Od tego dnia przy budowie naszej kryjówki więcej nie pracowałem, gdyż od dnia następnego z polecenia „[a]-Stiaha-[a]" byłem zajęty przygotowywaniem budulca na kryjówkę dla „[a]-Stiaha-[a]", który został przygotowany w przeciągu dwóch dni.

Przy budowie kryjówki „[a]-Stiaha-[a]" nie miałem pracować, gdyż widocznie nie dowierzał mi. Gdy jednak nie miał dość ludzi pewnych dla przewózki budulca na miejsce budowy kryjówki, polecił mi pomóc w przewózce, a po niej zaangażował mnie do pracy przy jej budowie.

[c]-Budowę kryjówki „[a]-Stiaha-[a]" rozpoczęto około połowy czerwca [19]45 r. w lesie między Werchratą a Hutą Lubycką. Przy budowie pracowali: 1. „[a]-Stiah-[a]"; 2. „[a]-Szejk-[a]" – jakiś wyższy *komandyr* UPA, gdyż tak go tytułowali. Widziałem go w styczniu [19]45 r. razem z „[a]-Turem-[a]", gdy przejeżdżał razem z

місц[еви]й[е], а згодом – у охороні «[а-]Стяга[-а]». 7. «[а-]Довний[-а]» – це я.[-г] Над зведенням криївки працювали всі. Будівництво завершилося наприкінці червня [19]45 р. Після цього я перебував у[є] селі Гуті Любицькій, бо захворів і мусив лежати. Лікувався там приблизно десять днів.

Тим часом «[а-]Циган[-а]» разом зі своєю групою добудував «5-ку» (криївку) й [-г]за дорученням «[а-]Стяга[-а]» наприкінці червня [19]45 р. поніс від нього пошту на територію СРСР. Скільки було пошти і кому адресувалася – не знаю, бо «[а-]Цигана[-а]» перед тим, як він вирушив, не бачив. Однак, я припускаю, що в нього була пошта і до «[а-]Тура[-а]». «[а]Циган[-а]» пішов разом із «[а-]Хортом[-а]». Залишилися «[а-]Крутій[-а]» і «[а-]Береза[-а]». Приблизно 10 липня [19]45 р. я долучився до них із Гути Любицької[-г].

[ж-]Впродовж літа й осені [19]45 р. ми перебували в лісі. Лише вечорами виходили до сіл (Дагани І-ші і ІІ-гі, Монастир та Гута Любицька), щоб одержати від кущового господарчого «[а-]Панаса[-а]» харчі, а також на заготівлі продовольства до села Дагани ІІ-і або Гути Любицької. Крім того, час від часу я навідувався до «[а-]Стяга[-а]». Жодних доручень він мені не давав, лише зобов'язував приносити звіти про ситуацію в навколишніх теренах. Тобто – якби з'явилися якісь війська, треба було про них йому повідомляти. Впродовж літа й осені [19]45 р. «[а-]Стяг[-а]» жив і працював у лісі.

Улітку «[а-]Стяг[-а]» приймав чоловіка, який користувався пс[евдонімом] «[а-]Ігор[-а]». Він був [...][з] старшинської школи «Олені» УПА-Захід, де ми з ним власне й познайомилися. Також бачив його взимку [19]44–[19]45 [рр.] у Жовківському пов[іті]. Він улаштувався на роботу до «[а-]Стяга[-а]» в канцелярію – секретарем-друкарем. [г-]На той момент у «[а-]Стяга[-а]» перебувала й жінка, котра мала пс[евдонім] «[а-]Оксана[-а]». Вона в нього виконувала функції друкарки та «господині дому»[-ж]. В середині вересня [19]45 р., коли переносила пошту від «[а-]Стяга[-а]» на територію СРСР, загинула на кордоні. «[а-]Ігор[-а]» та «[а-]Оксана[-а]» знали про криївку «[а-]Стяга[-а]» й часто в ній працювали[-г].

В серпні [19]45 р. «[а-]Стяг[-а]» наказав мені, «[а-]Крутієві[-а]» та «[а-]Березі[-а]» підготувати будматеріали для спорудження криївки роз[мірами] 4 м х 4 м х 2 м. Ці будматеріали ми звозили до села Гути Любицької й залишали у покинутій стайні. Звідти їх інші люди забирали далі – до місця, в якому зводилася нова криївка «[а-]Стяга[а]». На будівництві цієї криївки працювали такі особи: 1) «[а-]Стяг[-а]», 2) «[а-]Заруба[-а]», 3) «[а]Яструб[-а]» (чоловік із охорони «[а-]Заруби[-а]»), 4) «[а-]Чорноморець[-а]», 5) «[а-]Донський[-а]», 6) «[а-]Ігор[-а]». А ще, вочевидь, і «[а-]Дальнич[-а]», хоча точно в цьому не впевнений, бо ніколи його в тому терені не бачив і про нього не чув. Мені здається, що цю криївку споруджували приблизно за 200 м від Монастиря, в яру неподалік дороги

[с] *Слово частково нерозбірливе.*

[є] *Було з граматичною помилкою.*

[ж-ж] *Фрагмент позначений на лівому полі вертикальною лінією.*

[з] *Нерозбірливе слово.*

nim w pow[iecie] bóbreckim we wsi Jaćwięgi[l] do Podjarkowa. Później po budowie kryjówki nie widziałem go; 3. „[a-]Dalnycz[-a]" (przystąpił do pracy kilka dni później); 4. „[a-]Czornomorec[-a]" – z ochrony „[a-]Stiaha[-a]"; 5. „[a-]Doński[-a]" z ochrony „[a-]Stiaha[-a]"; 6. „[a-]Zmijenko[-a]" – jako miej[scow]y[g] i później z ochrony „[a-]Stiaha[-a]"; 7. „[a-]Dowhyj[-a]" – to ja.[-e] Przy [budo]wie kryjówki pracowali wszyscy. Budowę jej wykończono Przy końcu czerwca [19]45 r. Po tym przebywałem w[h] Hucie Lubyckiej, gdyż zachorowałem i musiałem leżeć we wsi. Przebywałem tam przez jakieś dziesięć dni.

W międzyczasie „[a-]Cyhan[-a]" wraz ze swoją grupą wykończył budowę „piątki" (kryjówki) i [e-]na polecenie „[a-]Stiaha[-a]" odszedł przy końcu czerwca [19]45 r. z pocztą od niego na teren ZSRR. Ile było poczty i jak była adresowana – nie wiem, gdyż „[a-]Cyhana[-a]" przed jego odejściem nie widziałem. Przypuszczam jednak, że miał on też pocztę i do „[a-]Tura[-a]". „[a-]Cyhan[-a]" odszedł razem z „[a-]Chortem[-a]". Pozostali „[a-]Krutij[-a]" i „[a-]Bereza[-a]". Do nich też dołączyłem z Huty Lubyckiej około 10 lipca [19]45 r.[-e]

[i-]Przez lato i jesień [19]45 r. przebywaliśmy w lesie, wychodząc do wsi (Dahany I i II, Monasterz i Huta Lubycka) tylko wieczorami dla pobrania u „[a-]Panasa[-a]", *kuszczowego charczowego*, artykułów żywnościowych oraz dlatego, że w wiosce Dahany II lub Huta Lubycka prowiantowaliśmy się. Poza tym chodziłem od czasu do czasu do „[a-]Stiaha[-a]". Nie miałem wprawdzie jeszcze od niego żadnych poleceń, ale byłem zobowiązany przez niego przynosić mu meldunki o sytuacji w pobliskim terenie, t[o] j[est] na wypadek pojawienia się jakichś wojsk w terenie – donosić mu o tym. „[a-]Stiah[-a]" kwaterował latem i jesienią [19]45 r. też w lesie i tamże pracował.

W lecie przyjął „[a-]Stiah[-a]" do siebie człowieka pod ps[eudonimem] „[a-]Ihor[-a]". Był on [...][j] oficerskiej szkoły UPA-„Zachid"–„Ołeniw" i tam go poznałem. Spotykałem go też zimą [19]44/[19]45 w pow[iecie] żółkiewskim. Był on zaangażowany u „[a-]Stiaha[-a]" jako siła kancelaryjna – sekretarz i maszynista. [c-]Była też w owym czasie u „Stiaha" kobieta pod ps[eudonimem] „[a-]Oksana[-a]". Ona pracowała u niego jako maszynistka i „gospodyni domu".[-i] W połowie września [19]45 r., przechodząc od „[a-]Stiaha[-a]" z pocztą na tereny ZSRR, zginęła na granicy. Tak „[a-]Ihor[-a]" jak i „[a-]Oksana[-a]" wiedzieli o kryjówce „[a-]Stiaha[-a]" i często tam przebywali przy pracy[-e].

W sierpniu [19]45 r. „[a-]Stiah[-a]" znowu polecił mi z „[a-]Krutijem[-a]" i „[a-]Bereząą[-a]" przygotować materiał budowlany na kryjówkę o wym[iarach] 4 m x 4 m x 2 m. Budulec ten woziliśmy do wsi Huta Lubycka i zostawialiśmy go w pewnej opuszczonej stajni. Stąd niezależnie od nas był on zabierany dalej na miejsce budowy nowej kryjówki „[a-]Stiaha[-a]". Orientuję się, że przy budowie tej kryjówki

---

[g] *Słowo częściowo nieczytelne.*

[h] *Było:* na.

[i-i] *Fragment zaznaczony na lewym marginesie pionową linią.*

[j] *Słowo nieczytelne.*

[l] Miejscowość nieustalona.

Монастир–Гута Любицька. 6 листопада 1947 р. цю криївку (її криптонім «[a]-Хмародер-[a]»), за схемою, яку я подав, знайшло ВП.

У другій половині вересня [19]45 р. «[a]-Стяг-[a]» наказав нам змайструвати для його осередку кілька ящиків, у яких можна було зберігати харчі. Ці ящики мали бути з сухих дощок, оббиті бляхою й зроблені за певним зразком. За них ми взялися наприкінці вересня, але змайстрували лише один ящик, бо «[a]-Стяг-[a]» на початку жовтня [19]45 р. відрядив мене у Грубешівщину, аби в тамтешнього надрайонового провідника «[a]-Прірви-[a]» (поштовий код «44-ПП») забрав для нього замовлений провіант.

На Грубешівщину я вирушив 3-го жовтня [19]45 р. разом із «[a]-Летуном-[a]» (кур'єр «[a]-Стяга-[a]» до «[a]-Прірви-[a]») та [r]-«[a]-Щиглем-[a]» (людина «[a]-Дальнича-[a]»). Пригадую, що «[a]-Щиголь-[a]» їздив до такого собі «[a]-Зенона-[a]», але хто цей «[a]-Зенон-[a]» – на той момент я не знав. Про те, що він є референтом СБ у провідника Грубешівського надрайону «[a]-Прірви-[a]», він же «[a]-Нерв-[a]», я дізнався від «[a]-Заруби-[a]» у серпні [19]47 р. Отже, до «[a]-Прірви-[a]» я приїхав лише з «[a]-Летуном-[a]», бо дорогою, в селі Переводів Грубешівського пов[іту], «[a]-Щиголь-[a]» нас покинув-[r]. Зв'язалися із «[a]-Прірвою-[a]» за допомогою двох зв'язкових, псевдонімів яких я не знаю. Вони привели нас до села Длужнева б[іля] Варяжа[2] Грубешівського пов[іту], де в хаті одного господаря ми побачили «[a]-Прірву-[a]». Також у Длужневі я зустрівся із господарським референтом «[a]-Батьком-[a]», який мав мені видати вищезгадані продукти харчування. В Длужневі я пробув два дні, а відтак подався до села Переводів, де все вже було підготовлене і лежало на підводах. Заразом мені там надали 4–5 людей супроводу (озброєні сільські хлопці).

До «[a]-Стяга-[a]» я повернувся в середині жовтня [19]45 р. із наступним (вагу речей вказую приблизно, бо не пригадую, скільки всього було точно):

1	Пшеничне борошно.....	приблизно	300 кг
2	Горох.....	–"–	100 кг
3	Квасоля.....	–"–	100 кг
4	Крупи.....	–"–	200 кг
5	Сало.....	–"–	70 кг
6	Ковбаса або м'ясо, залите смальцем.....	–"–	70 кг
7	Мед.....	–"–	30 кг
8	Гас.....	–"–	100 літрів
9	Цукор.....	–"–	30 кг

Певна кількість продуктів призначалася для нашого осередку, а саме:

1	Пшенична каша.....	приблизно	100 кг
2	Горох.....	–"–	50 кг
3	Квасоля.....	–"–	50 кг

[2] У Грубешівському повіті це село перебувало до 1951 р. Нині – в Сокальському р-ні Львівської обл.

brali udział: 1) „a-Stiah-a”, 2) „a-Zaruba-a”, 3) „a-Jastrub-a” – człowiek, który był w ochronie „a-Zaruby-a”, 4) „a-Czornomorec-a”, 5) „a-Doński-a”, 6) „a-Ihor-a” i prawdopodobnie „a-Dalnycz-a”, chociaż tego twierdzić nie mogę, gdyż nigdy go wówczas w tym terenie nie widziałem i nigdy o nim nie słyszałem. Przypuszczam też, że kryjówka ta była budowana o jakie[ś] 200 m od Monasterza, w wąwozie, który znajduje się niedaleko drogi Monasterz – Huta Lubycka. Wiem, że kryjówka ta miała kryptonim „a-Chmaroder-a” i dnia 6 listopada 1947 r. została odnaleziona przez WP w[edłu]g szkicu, który podałem.

W drugiej połowie września [19]45 r. polecił nam „a-Stiah-a” zbudować dla jego ośrodka pewną ilość pak na magazynowane prowianty. Paki te miały być z suchego materiału, obite blachą i zbudowane w[edłu]g pewnego wzoru. Budową tych pak zajęci byliśmy przy końcu września, wtedy zrobiliśmy tylko jedną pakę. Na początku października [19]45 r. zostałem wysłany przez „a-Stiaha-a” w Hrubieszowskie w celu dostawienia mu od nadrejonowego przywódcy „a-Prirwy-a”, którego znak sztafetny był „44-PP”, zamówionych prowiantów.

W Hrubieszowskie wyjechałem 3 października [19]45 r. razem z „a-Łetunem-a”, który był kurierem „a-Stiaha-a” do „a-Prirwy-a”, i e-„a-Szczygłem-a”, który należał do „a-Dalnycza-a”. Przypominam sobie, że „a-Szczygieł-a” jeździł do pewnego „a-Zenona-a”, lecz kto [to] był ów „a-Zenon-a” – tego nie wiedziałem, jednak w sierpniu [19]47 r. dowiedziałem się od „a-Zaruby-a”, że jest on nadrejonowym referentem SB u nadrejonowego przywódcy „a-Prirwy-a” vel „a-Nerwa-a” w Hrubieszowski[e]m. Do „a-Prirwy-a” przybyłem z „a-Łetunem-a”, gdyż „a-Szczygieł-a” po drodze odłączył się od nas we wsi Przewodów, pow[iat] Hrubieszów-e-. Z „a-Prirwą-a” skontaktowaliśmy się przez dwie łączniczki, których pseudonimów nie znam. One doprowadziły nas do wsi Dłużniów k[oło] Waręża[2], pow[iat] Hrubieszów, gdzie w domu jednego gospodarza spotkałem „a-Prirwę-a”. Otrzymałem kontakt z gospodarczym referentem ps. „a-Bat'ko-a”, który miał wydać mi w[yżej] w[ymienione] artykuły żywnościowe. W Dłużniowie byliśmy dwa dni. Później doszedłem do wsi Przewodów, gdzie wszystkie rzeczy były już na podwodach. Dostałem też 4–5 ludzi konwoju. Byli to wiejscy chłopcy, oczywiście uzbrojeni.

Do „a-Stiaha-a” powróciłem w połowie października [19]45 r. i przywiozłem następujące rzeczy (ilości przybliżone, gdyż dokładnie sobie nie przypominam):

1	Mąka pszenna.....	około	300 kg
2	Groch.....	–ıı–	100 kg
3	Fasola.....	–ıı–	100 kg
4	Kasza.....	–ıı–	200 kg
5	Słonina.....	–ıı–	70 kg
6	Kiełbasa czy mięso zalewane smalcem.....	–ıı–	70 kg
7	Miód.....	–ıı–	30 kg
8	Nafta.....	–ıı–	100 litrów
9	Cukier.....	–ıı–	30 kg

[2] W powiecie hrubieszowskim do 1951, obecnie na Ukrainie.

4	Крупи.....	приблизно	100 кг
5	Мед.....	–»–	10 кг
6	Цукор.....	–»–	15 кг

[Вони призначалися] для магазинування, зберігання на зиму чи до скрутних часів.

Після того, як ми з «[a-]Крутієм[-a]» та «[a-]Березою[-a]» повернулися із Грубешівського [повіту], продовжили майструвати ящики для «[a-]Стяга[-a]». Займалися ними майже до кінця жовтня [19]45 р. Як наслідок, зробили «[a-]Стягові[-a]» 4 ящика для закопування в землю, а також два, в яких можна було зберігати продукти у криївці. Також змайстрували невеликі коробки для солі, цукру й іншого. Де ящики закопані – я не знаю.

Затим ми й для свого осередку зробили один ящик. У ньому хотіли зберігати власні харчі. Наприкінці жовтня від «[a-]Панаса[-a]» надійшла певна кількість провіанту, який ми тимчасово зберігали в своїй криївці.

На початку листопада мене викликав «[a-]Стяг[-a]», аби допоміг розширити його криївку. В коридорі добудували маленьку кімнатку для «[a-]Ігоря[-a]», де він міг би передруковувати [тексти] на машинці. А ще обклали дошками коридор, чого раніше не було зроблено. На цю роботу я витратив тиждень. Затим повернувся у свій осередок і взявся за магазинування харчів.

[r-]5 листопада [19]45 р. із СРСР повернулися «[a-]Циган[-a]» та «[a-]Хорт[-a]» з поштою до «[a-]Стяга[-a]». Пригадую, що в тій пошті були й пакети до чоловіка на псевдо «[a-]Вольт[-a]». Що він за один, цього не знаю. Того саме дня я сконтактував «[a-]Цигана[-a]» зі «[a-]Стягом[-a]» і він йому віддав пошту[-r].

Далі, аж до другої половини листопада, ми всі, тобто «[a-]Циган[-a]», «[a-]Хорт[-a]», «[a]Крутій[-a]», «[a-]Береза[-a]» і я, складували картоплю й інші харчі. Окрім того, готувалися до зимівлі в криївці: запасалися посудом на зиму, купували необхідні для господарства речі.

Наприкінці листопада [19]45 р. у нас почалася акція з переселення українського населення до СРСР, яка тривала до кінця грудня. Протягом всього цього часу ми майже нічого не робили, бо в терені знаходилося багато [учасників] Війська Польського, які паралізували нашу діяльність і будь-який рух. Ті часи ми перебули у своїй криївці, лише зрідка виходили звідти, аби повечеряти в селі Гуті Любицькій. Як сиділи в криївці, то або читали книжки, або витрачали час на особисті справи. Зазначу, що за вказівкою «[a-]Стяга[-a]» (яку передав «[a-]Циган[-a]») «[a-]Крутій[-a]» і «[a-]Береза[-a]» наприкінці листопада [19]45 р. їздили по провіант й інші речі для нього та його осередку до «[a-]Прірви[-a]», він же «[a-]Нерв[-a]», у Грубешівський [повіт].

Від 7 до 10 грудня [19]45 р. я перебував у криївці «[a-]Стяга[-a]», куди мене доправив його зв'язковий «[a-]Донський[-a]». Оскільки трохи знаю англійську, [«Стяг»] наказав переписувати англійський переклад так званого «Відкритого листа до всього культурного світу», завірений «представниками всіх верств українського суспільства за лінією Керзона». Це вперше «[a-]Стяг[-a]»

Pewne ilości tych artykułów zostały przydzielone naszemu ośrodkowi, a to:

1	Kaszapszenna.....	około	100 kg
2	Groch.....	–"–	50 kg
3	Fasola.....	–"–	50 kg
4	Kasza.....	–"–	100 kg
5	Miód.....	–"–	10 kg
6	Cukier.....	–"–	15 kg

– dla magazynowania, jako zapasy spożywcze na zimę lub [na] krytyczny czas.

Po powrocie z Hrubieszowskiego zajęty byłem wraz z „[a]-Krutijem-[a]" i „[a]-Berezą-[a]" dalszym budowaniem pak dla „[a]-Stiaha-[a]". Praca ta trwała prawie do końca października [19]45 r. Zbudowaliśmy dla „[a]-Stiaha-[a]" łącznie 4 paki do zakopania w ziemi i dwie paki podręczne do przechowywania w nich produktów w kryjówce. Prócz tego zbudowano małe paczki na sól, cukier i inne artkuły. Gdzie te paki [zostały] zakopane – nie jest mi wiadomo.

Następnie zbudowaliśmy też jedną pakę dla naszego ośrodka, w której chcieliśmy zmagazynować też prowianty dla siebie. Przy końcu października dostaliśmy też pewne ilości prowiantów od „[a]-Panasa-[a]", które tymczasowo przechowywaliśmy w swojej kryjówce.

Na początku listopada zostałem wezwany przez „[a]-Stiaha-[a]", ażeby pomóc w pracach przy rozszerzaniu jego kryjówki. Praca polegała na tym, że w korytarzu zbudowano jeszcze małą komnatkę, gdzie mógłby pracować „[a]-Ihor-[a]" przy przepisywaniu na maszynie, Wykładaliśmy też korytarz deskami, ponieważ dotychczas nie był wyłożony. Przy tej pracy byłem zaangażowany przez tydzień czasu. Następnie powróciłem do swego ośrodka, gdzie pracowaliśmy przy magazynowaniu prowiantów.

[c]-5 listopada [19]45 r. powrócili z terenów ZSRR „[a]-Cyhan-[a]" z „[a]-Chortem-[a]" z pocztą do „[a]-Stiaha-[a]". Przypominam sobie, że między pocztą były wówczas pak[i]ety do człowieka o ps[eudonimie] „[a]-Wolt-[a]", lecz kto to był, tego nie wiem. Tego samego dnia skontaktowałem „[a]-Cyhana-[a]" ze „[a]-Stiahem-[a]", któremu „[a]-Cyhan-[a]" oddał pocztę-[e].

Przez następne dni aż do drugiej połowy listopada pracowaliśmy wszyscy, t[o] j[est] „[a]-Cyhan-[a]", „[a]-Chort-[a]", „[a]-Krutij-[a]", „[a]-Bereza-[a]" i ja przy magazynowaniu prowiantów, ziemniaków i innych [produktów]. Prócz tego przygotowywano się do zimowania w kryjówce, t[o] j[est] robiliśmy naczynia potrzebne do zimowania, zakupywano naczynia kuchenne i w ogóle wszystko [co] potrzebne w gospodarce.

Przy końcu listopada [19]45 r. rozpoczęła się w naszym terenie akcja wysiedleńcza ludności ukraińskiej na tereny ZSRR, która trwała do końca grudnia tego roku. Przez cały ten czas prawie nic nie robiliśmy, gdyż w terenie było dużo Wojska Polskiego, co paraliżowało naszą pracę i ruchy. Przebywaliśmy wówczas w swojej kryjówce, wychodząc tylko [od] czas[u] do czasu do wsi Huta Lubycka na kolację. Poza tym przebywaliśmy w kryjówce, spędzając czas bądź to na

мене залучив до такої роботи. А ще в нього тоді перебував «[a]-Дальнич-[a]». За кілька днів я повернувся у свій осередок.

Тим часом повернулися «[a]-Крутій-[a]» і «[a]-Береза-[a]». Вони привезли харчі (борошно, крупи, макарони, горох, квасолю, сало, консервоване м'ясо), а також інші речі як-от гас, кожухи, светри, рукавиці, шарфи, папір, папки для документів, матриці, фарбу і т. д. Частину згаданих речей забрав осередок «[a]-Стяга-[a]», інше поділено між осередками «[a]-Цигана-[a]», «[a]-Горліса-[a]»[3] (останній – це тодішній шеф кур'єрського осередку «[a]-Стяга-[a]») й «[a]-Шрама[a]» (окружний референт СБ).

У першій половині січня [19]46 р. мені надіслали друкарську машинку з латинським шрифтом і ось такі матеріали для копіювання: 1) англійський переклад відкритого листа «До всього культурного світу», 2) газети польського підпілля та якісь польськомовні листівки. З того моменту я почав називатися працівником «технічного осередку». Матеріалів для передруковування було досить [багато], до того ж майже кожна річ вимагалася в двох примірниках. Усе, що треба було копіювати, надходило від «[a]-Стяга-[a]» [...][д] через «[a]-Донського-[a]» чи «[a]Чорноморця-[a]». Передруківки я надсилав до «[a]-Стяга-[a]» тим саме шляхом, бо взимку криївку «[a]-Стяга-[a]» не відвідував. Із «[a]-Донським-[a]» і «[a]-Чорноморцем-[a]» наш осередок зв'язувався в селі Гута Любицька чи Монастирі.

В першій половині січня 1946 р. «[a]-Стяг-[a]» (разом із «[a]-Чорноморцем-[a]») поїхав перевіряти терени, які розташовувалися на захід від постійного місця його перебування. Певно «[a]-Стяга-[a]» також супроводжував «[a]-Орест-[a]» зі своєю охороною. «[a]-Орест-[a]» – це вочевидь к[оманд]ир УПА в Польщі. З даної інспекції [«[a]-Стяг-[a]»] повернувся аж у квітні [19]46 р.

Також у січні мені надіслали друкарську машинку з українським шрифтом і українські матеріали для передруковування. Всіх тих матеріалів не пригадую, однак пам'ятаю, що серед них були, між [...][д] іншим, дуже великі, по 40–60 сторінок машинопису, примірники української газети «Пропагандист» («Propagandzista»), а також оперативні звіти відділів УПА з Грубешівщини й інформаційні звіти з того саме терену. [г]-Поки «[a]-Стяга-[a]» не було, матеріали для передруковування мені надсилалися від «[a]-Дальнича-[a]». В березні 1946 р. від «[a]-Дальнича-[a]» надійшла друкарська машинка з латинським шрифтом «Triumph» (у валізці), на якій розмножив ще одну партію листа «До всього культурного світу». В березні [19]46 р. отримав для передруковування від «[a]-Дальнича-[a]» низку польськомовних матеріалів – переважно польські підпільні видання, як-от газети, листівки й інше-[г].

Впродовж всієї зими [19]45–[19]46 років і весни [19]46 р. «[a]-Циган-[a]» зі своєю групою не мали жодного конкретного завдання. Про їхні функції як членів технічного осередку немає смислу говорити, бо на той момент наш

---

[3] Степан Ходильчак, пс. «Горліс». Командир кур'єрського звена «Стяга». Загинув у травні 1947 неподалік с. Верхрата. (*Zajączkowski M. Pod znakiem Króla Daniela...*).

czytaniu książek, bądź też przy robotach osobistych. Dodaję, że przy końcu listopada [19]45 r. na polecenie „a-Stiaha-a" [przekazane] przez „a-Cyhana-a" wyjechali w Hrubieszowskie do „a-Prirwy-a" vel „a-Nerw-a" – „a-Krutij-a" i „a-Bereza-a", w celu przywiezienia od niego dla „a-Stiaha-a" i jego ośrodka prowiantów i innych rzeczy.

W dniach 7–10 grudnia [19]45 r. przebywałem w kryjówce „a-Stiaha-a", gdyż wezwał mnie do siebie przez „a-Dońskiego-a" – swego łącznika. Polecił on mi wówczas przepisywanie tzw. „Listu otwartego do całego świata kulturalnego", podpisanego przez „przedstawicieli wszystkich warstw społeczeństwa ukraińskiego za linią Curzona", w przekładzie angielskim, ponieważ orientowałem się nieco w tym języku. Była to pierwsza moja praca tego charakteru u „a-Stiaha-a". Był wówczas u „a-Stiaha-a" też i „a-Dalnycz-a". Po paru dniach dołączyłem do swego ośrodka.

W międzyczasie powrócili „a-Krutij-a" i „a-Bereza-a". Przywieźli oni prowianty, jak mąkę, kaszę, makaron, groch, fasolę, słoninę, mięso konserwowane i inne rzeczy, jak naftę, kożuchy, swetry, rękawice, szale, papier, teczki na akta, matryce, farbę itd. Rzeczy te zostały częściowo zabrane do ośrodka „a-Stiaha-a", a częściowo rozdzielone pomiędzy jego ośrodki, a to: „a-Cyhana-a", „a-Horlisa-a3" (ówczesny „szef" kurierskiego ośrodka „a-Stiaha-a") i „a-Szrama-a" – okręgowego referenta SB.

W pierwszej połowie stycznia [19]46 r. otrzymałem maszynę do pisania łacińską i materiały do przepisywania. Były to: 1) angielskie tłumaczenie listu otwartego „Do całego świata kulturalnego", 2) polskie drukowane gazetki podziemne i jeszcze jakieś ulotki w języku polskim. Od tego też rozpocząłem pracę, jako pracownik „technicznego ośrodka". Materiałów do przepisywania było dość, tym bardziej, że prawie każdą rzecz trzeba było pisać w dwóch nakładach. Materiały do przepisywania otrzymywałem od „a-Stiaha-a" [...][f] przez „a-Dońskiego-a" lub „a-Czornomorca-a", a przepisane materiały wysyłałem do „a-Stiaha-a" tą samą drogą, gdyż do kryjówki „a-Stiaha-a" w zimie nie zachodziłem. Z „a-Dońskim-a" i „a-Czornomorcem-a" nasz ośrodek kontaktował się we wsiach Huta Lubycka lub Monasterz.

W pierwszej połowie stycznia 1946 r. „a-Stiah-a" wyjechał z „a-Czornomorcem-a" na inspekcję terenów położonych na zachód od miejsca stałego jego przebywania. Prawdopodobnie „a-Stiahowi-a" towarzyszył człowiek ps. „a-Orest-a" wraz ze swoją ochroną. „a-Orest-a" to prawdopodobnie d[owód]ca UPA na tereny Polski. Z inspekcji powrócił dopiero w kwietniu [19]46 r.

W styczniu otrzymałem też maszynę do pisania z ukraińskim szryftem i ukraińskie materiały do przepisywania. Nie przypominam sobie teraz wszystkich tych materiałów – przypominam sobie jednak, że były między [...][f] innymi bardzo objemiste[k], po 40–60 stronic maszynowego formatu, gazetki ukraińskie

---

[k] *Tak w tekście.*

[3] Stefan Chodylczak, ps. „Horlis", dowódca grupy kurierskiej przy „Stiahu"; zginął w maju 1947 w pobliżu Werchraty. M. Zajączkowski, *Pod znakiem Króla Daniela...*

осередок ще не вважався [...]д технічним осередком. «[a]-Циган-[a]» виконував обов'язки к[оманди]ра осередку, «[a]-Крутій-[a]» часто мені допомагав у копіюванні (давав собі з цим раду, оскільки мав достатній рівень освіти і загальної культури). Стосовно «[a]-Хорта-[a]» та «[a]-Березі-[a]», то вони не мали якихось певних обов'язків.

Наприкінці зими та навесні я із «[a]-Циганом[a]» часто виходили на зустрічі з «[a]Дальничем-[a]». Вони відбувалися в тому саме лісі, де знаходилися наші криївки, тобто між Верхратою й Гутою Любицькою.

Навесні 1946 р. від «[a]-Дальнича-[a]» до мене надійшли документи для передруковування, здобуті у відділках громадянської міліції чи ґмінних управліннях. Папери ті – з усіх польських теренів, де діяла УПА.

«[a]-Стяг-[a]» після свого повернення в квітні [19]46 р. давав передруковувати витяги з польської офіційної преси, що стосувалися УПА чи української проблематики в цілому, а також, врядигоди, інформаційні звіти з Грубешівщини про події в терені.

Навесні [19]46 р. наша група мала братися за спорудження ще однієї запасної криївки, але тому, що впродовж усієї весни в терені перебувало ВП у зв'язку із акцією виселення українського населення, цього не зробила.

Наприкінці квітня 1946 р. у нашому терені (Верхрата), як тільки почалася переселенська акція, стартувала й операція ВП із ліквідації УПА. Під час неї ВП знайшло продовольство, яке ми закопали. Діяльність ворогів уплинула на роботу нашого осередку. [Матеріалів] передруковували мало, бо не були в криївці, адже побоювалися того, що цивільне населення, яке виїжджає до СРСР, може нас видати.

[r]-В кінці травня [19]46 р. «[a]-Стяг-[a]» знову відправив «[a]-Цигана-[a]» та «[a]-Крутія-[a]» з поштою до СРСР. Вони вирушили туди 28 травня, однак за кілька днів повернулися-[r], бо не було зв'язку, а також через те, що в групі не назбиралося потрібної кількості людей. Удруге вони пішли десь 5 червня [19]46 р. і знову, через тиждень, повернулися. Завернули, побоюючись доносу (один чоловік, який повинен був іти разом із ними, дезертирував). Ще одна, остання їхня спроба відбулася бл[изько] 24 червня. [r]-Попервах мали намір переходити кордон між Польщею та СРСР біля Сокаля. Втім, перейшли його б[іля] села Вербиця поблизу Угнева в Томашівському пов[іті], причому лише 31 липня 1946 р. До кого прямували й із якою поштою, я не знаю. Припускаю, що йшли до «[a]-Тура-[a]». До речі, вони мали з собою пару пакетів, які призначалися особі на псевдо «[a]-Конрад-[a]» (хто це такий – я не знаю).-[r]

Я залишався із «[a]-Хортом-[a]» і «[a]-Березою-[a]». «[a]-Хорт-[a]» і «[a]-Береза-[a]» не мали спеціальних завдань, а просто перебували в лісі, в якому знаходилася наша криївка, й майже нічого не робили. Хіба що якось зі мною поприбирали криївку, пересушили й знову поскладали продукти. А ще – дещо в криївці попереставляли, бо ми на початку липня [19]46 р. добудували у ній коридор. Ця робота тривала більше тижня.

pod tyt[ułem] „Propahandyst" („Propagandzista"), jak też meldunki operacyjne oddziałów UPA z terenu Hrubieszowskiego i meldunki informacyjne z tegoż terenu. [e-]Przez cały czas nieobecności „[a-]Stiaha[-a]" materiały do przepisywania otrzymywałem od „[a-]Dalnycza[-a]". W marcu 1946 r. otrzymałem od „[a-]Dalnycza[-a]" łacińską maszynę do pisania marki „Triumph" (walizkowa), na której przepisywałem jeszcze jeden nakład listu „Do całego świata kulturalnego". W marcu [19]46 r. otrzymałem też od „[a-]Dalnycza[-a]" materiały polskie do przepisywania, przeważnie polskie wydania podziemne, jak gazetki, ulotki i inne[-e].

Przez całą zimę [19]45/[19]46 rok i wiosnę [19]46 r. „[a-]Cyhan[-a]" wraz z grupą nie mieli żadnego konkretnego zadania. O ich funkcjach, jako członków ośrodka technicznego nie można mówić, bo wówczas nasz ośrodek nie był jeszcze [...] [f] ośrodkiem technicznym. Gdy chodzi jednak o ich zajęcia, to „[a-]Cyhan[-a]" pełnił funkcję d[owód]cy ośrodka, „[a-]Krutij[-a]" pomagał mi częstokroć w pracy przy przepisywaniu, gdyż był on dość inteligentny i wykształcony tak, że dawał sobie z tym radę. „[a-]Chort[-a]" i „[a-]Bereza[-a]" natomiast nie mieli konkretnych funkcji.

Przy końcu zimy i na wiosnę często wychodziłem wraz z „[a-]Cyhanem[-a]" na spotkania z „[a-]Dalnyczem[-a]". Odbywały się one w obrębie lasu, w którym znajdowały się nasze kryjówki, t[o] j[est] lasu między Werchratą a Hutą Lubycką.

Na wiosnę 1946 r. otrzymywałem od „[a-]Dalnycza[-a]" do przepisywania materiały i dokumenty ze wszystkich terenów w Polsce objętych działalnością UPA, zdobyte na posterunkach Milicji Obywatelskiej czy zarządach gminnych.

Po powrocie „[a-]Stiaha[-a]" w kwietniu [19]46 r. otrzymywałem od niego do przepisywania wyjątki z polskiej urzędowej prasy, odnoszącej się do spraw UPA czy w ogóle problemu ukraińskiego, i [od] czas[u] do czasu meldunki informacyjne o sytuacji i wypadkach w terenie z Hrubieszowskiego.

Na wiosnę [19]46 r. miała nasza grupa budować jeszcze jedną zapasową kryjówkę, ale z powodu, że przez całą wiosnę w terenie przebywało WP w związku z akcją wysiedleńczą ludności ukraińskiej, tego nie urzeczywistniono.

Przy końcu kwietnia 1946 r. zaczęła się w naszym terenie (Werchrata) akcja wysiedleńcza, a w związku z tym też akcja likwidacyjna UPA, prowadzona przez WP. Podczas tej akcji utraciliśmy zakopane prowianty, które zostały odnalezione przez WP. Akcje te miały też wpływ na roboty w naszym ośrodku. Przepisywałem mało, gdyż nie przebywaliśmy w kryjówce, bojąc się ewentualnej wsypy ze strony ludności cywilnej, która wyjeżdżała do ZSRR.

[e-]Przy końcu maja [19]46 r. „[a-]Stiah[-a]" wysłał znowu „[a-]Cyhana[-a]" i „[a-]Krutija[-a]" z pocztą do ZSRR. Odeszli oni 28 maja, jednak po kilku dniach powrócili[-e], ponieważ nie było łączności, względnie grupa, która miała odchodzić, nie była jeszcze w komplecie. Drugi raz odeszli oni około 5 czerwca [19]46 r. i za tydzień powrócili ponownie, ponieważ zdezerterował jeden człowiek, który miał iść razem z nimi. Obawiając się denuncjacji, oni znowu nie odeszli. Ostatni raz odeszli oni ok[oło] 24 czerwca. [e-]Początkowo próbowali przejść granicę pomiędzy Polską a ZSRR koło Sokala, przeszli jednak k[oło] wsi Wierzbica k[oło] Uhnowa w pow[iecie] tomaszowskim dopiero 31 lipca 1946 r. Do kogo byli oni skierowani i jaką pocztę mieli – nie przypominam sobie. Przypuszczam, że mieli iść do „[a-]Tura[-a]",

Після того, як «видовжили» коридор криївки й спорудили новий вхід до неї, я взявся передруковувати матеріали, які в доволі великій кількості надходили від «[a]Стяга[a]». Матеріали були наступні: 1. Витяги з польської офіційної преси, що стосувалися УПА чи загалом української проблематики. Сюди ж відносилося кілька витягів із польської закордонної, тобто американської преси. Врядигоди я передруковував витяги з тієї американської або канадської преси українською мовою, зміст якої цікавив організаційні кадри. Дещо було з видань ОУН в Америці староруською мовою. Було й пару витягів із української радянської преси. 2. Листівки, які ВП розповсюджувало серед населення у зв'язку з репатріаційною акцією в СРСР. 3. Листівки польського підпілля, видані з нагоди народного референдуму, в яких розя'снювалося для польського населення, як треба відповідати на деякі питання. 4. Організаційні документи, як-от оперативні звіти з Грубешівського, Перемиського і Лісько-Сяноцького теренів. У цій звітності насамперед описувався хід репатріації українського населення з вищезгаданих теренів до СРСР. Серед цих організаційних документів були й звіти про суспільно-політичні події. 5. Така саме звітність із теренів СРСР – Сокальського, Равського, Жовківського, Львівського, Кам'янко-Струмилівського пов[ітів], а найчастіше – з Яворівського, Мостиського і частини Самбірського [r-](повідомлення звідти були підписані якимсь «[a-]Інгулом[-a]»[4], що пояснює, звідки цей псевдонім я знаю)[-r].

Матеріалів для передруковування було багато. За день мені вдавалося надрукувати, наскільки пам'ятаю, в середньому по 10 машинописних сторінок. Утім, траплялися дні, коли цей показник я недовиконував або перевиконував (бувало так працював, що навіть не мав часу деінде відлучитися).

Я підтримував зв'язок зі «[a-]Стягом[-a]»: від нього надходили матеріали для копіювання, навзаєм відправляв усе власноруч передруковане. А ще від нього отримував різні доручення. Інколи бачився із «[a-]Зарубою[-a]», хоча й не у службово-організаційних справах. Що стосується продовольства, то ці питання я вирішував із інтендантом куща Верхрати «[a-]Панасом[-a]».

[r-]Наприкінці червня [19]46 р. від «[a-]Стяга[-a]» надійшов, окрім борошна і ще якогось дріб'язку, ящик друкарських шрифтів вагою до 120 кг (для зберігання). Я здогадувався тоді, що «[a-]Стяг[-a]» хоче організувати друкарський осередок, але ніяких подробиць більше не знав[-r].

Протягом всього літа й осені [19]46 р. я займався інтенсивним копіюванням. «[a]Хорт[-a]» і «[a-]Береза[-a]» працювали по-господарству, але без надто особливих досягнень. Також ми намагалися знайти речі на зиму (одяг і чоботи).

---

[4] Кунанець Володимир (нар. 20 III 1913, с. Наконечне Перше Яворівського р-ну Львівської обл. – загинув 2 IV 1948, с. Бунів Яворівського р-ну Львівської обл.), пс. «Інгул», «Пі-21», «Прут», «Реут». 1941 – І пол. 1946 – надрайонний провідник ОУН-Б Яворівщини. Осінь 1946 – квітень 1948 – провідник Городоцької округи ОУН-Б. Загинув у бою з підрозділом МДБ. *(Літопис УПА. Нова серія. Т. 12: Воєнна округа УПА «Буг». – Київ–Торонто, 2009. – Кн. 1. – С. 630).*

jak też, że mieli parę pak[i]etów zaadresowanych pseudonimem „[a-]Konrad[-a]" – kto to jest, nie wiem.[-e]

Pozostałem z „[a-]Chortem[-a]" i „[a-]Berezą[-a]". „[a-]Chort[-a]" i „[a-]Bereza[-a]" nie mieli specjalnych zadań, a przebywali w lesie, w którym znajdowała się nasza kryjówka, nic prawie nie robiąc. Początkowo tylko mieli oni pracę, gdy wraz ze mną porządkowali kryjówkę, przesuszali i ponownie magazynowali prowianty oraz przeprowadzali pewne zmiany w urządzeniu kryjówki. Na początku lipca [19]46 r. bowiem zbudowaliśmy przedłużenie korytarza kryjówki. Praca ta trwała więcej niż tydzień czasu.

Po zakończeniu robót koło przedłużenia korytarza i budowy nowego wchodu do kryjówki zabrałem się do pracy przy przepisywaniu materiałów przesyłanych mi w dość dużej ilości do przepisywania przez „[a-]Stiaha[-a]". Były to materiały następującego charakteru: 1. Wyjątki z polskiej prasy oficjalnej dotyczące UPA lub w ogóle problemu ukraińskiego. Tutaj też należy zaliczyć nieliczne wyjątki z polskiej prasy zagranicznej, t[o] j[est] amerykańskiej. Od czasu do czasu przepisywałem wyjątki z prasy amerykańskiej lub kanadyjskiej w języku ukraińskim, ciekawe swą treścią dla kadr org[anizacyjnych] OUN, jako też w języku „staroruskim" wydawanych w Ameryce. Dochodzi też tutaj parę wyjątków z radzieckiej prasy ukraińskiej. 2. Ulotki rozpowszechniane pomiędzy ludnością przez WP w związku z akcją repatriacyjną na tereny ZSRR. 3. Ulotki polskiego podziemia wydane w związku z referendum ludowym, a pouczające ludność polską, jak odpowiadać na poszczególne pytania referendum. 4. Materiały organizacyjne, jak meldunki sytuacyjne z terenów Hrubieszowskiego, Przemyskiego i Leskiego i Sanockiego. Meldunki te traktowały przede wszystkim o przebiegu akcji repatriacyjnej ludności ukraińskiej na tereny ZSRR na w[yżej] w[ymienionych] terenach. Między materiałami organizacyjnymi były też meldunki społeczno-polityczne. 5. Takież meldunki z terenów położonych w ZSRR, jak pow[iaty] sokalski, rawski, żółkiewski, lwowski, kamionecki, a najczęściej z jaworowskiego, mościskiego i części samborskiego [e-](meldunki z ostatnich terenów podpisane były przez niejakiego „[a-]Inhuła[-a]"[4] – stąd też znany mi jest ten pseudonim)[-e].

Materiałów do przepisywania było dużo. Przepisywałem, o ile sobie przypominam, przeciętnie po 10 stronic maszynowego formatu dziennie. Były jednak dni, w których przepisywano więcej lub też mniej stronic, wszak cały mój czas był zajęty przepisywaniem tak, że nie miałem czasu wychodzić którędykolwiek w teren.

Łączność podtrzymywałem ze „[a-]Stiahem[-a]", otrzymywałem od niego materiały do przepisywania, jemu też oddawałem własnoręcznie materiały przepisane. Od niego otrzymywałem wszelkie polecenia. [Od] czas[u] do czasu spotykałem się z „[a-]Zarubą[-a]", lecz nie łączyły nas żadne stosunki służbowo-organizacyjne.

---

[4] Wołodymyr Kunaneć (ur. 20 III 1913 w Nakonecznych Pierwszych, pow. jaworowski, zm. 2 IV 1948 w Bunowie, rej. jaworowski), ps. „Inhuł", „Pi-21", „Prut", „Reut". Od 1941 do 1 poł. 1946 prowidnyk nadrejonu OUN Jaworów; od jesieni 1946 do kwietnia 1948 prowidnyk okręgu OUN w Gródku Jagiellońskim. Zginął w walce z oddziałem MGB. *Wojenna okruha UPA „Buh"*..., s. 630.

[r-]В кінці вересня у криївці «[a-]Стяга[-a]» ми востаннє побачилися з «[a-]Дальничем[-a]». Відтоді я з ним більше не перетинався, а він, вочевидь, перебував у східній частині Томашівського пов[іту] (біля Угнева).

22 жовтня [19]46 р. «[a-]Стяг[-a]» звів мене з чоловіком, який був греко-католицьким священиком. Звали його Слюсарчуком Адамом (про це я довідався згодом). Останнім часом він замешкував у Люблинці Любачівського пов[іту]. Слюсарчукові «[a-]Стяг[-a]» дав пс[ев]донім «[a-]Книга[-a]»[-r]. Себе ж попросив називати «[a-]Морським[-a] Командиром». Це зробив із конспіративних міркувань, аби «[a-]Книга[-a]» не знав, що він має псевдонім «[a-]Стяг[-a]». Мені «[a-]Стяг[-a]» сказав, щоб я до «[a-]Книги[-a]» ставився виважено, гречно, виконував його прохання й при ньому коректно поводився. Адже він – не член ОУН, тому не має знати про наші недоліки та мусить бути про нас хорошої думки. «[a]Стяг[-a]» також мені наказав збрехати «[a-]Книзі[-a]», мовляв, моїм безпосереднім очільником є «[a-]Крим[-a]» (хто це, я тоді ще не знав; тепер він є провідником Ярославської округи). Також я мав казати, що командир «[a-]Морський[-a]» перебуває на інших теренах. Він це робив для того, щоб максимально втаємничити свою особу. «[a-]Книзі[-a]» ставилося завдання перекладати видання УПА, призначені для поширення за кордоном, з української мови на англійську.

За кілька днів до приїзду «[a-]Книги[-a]» мені від «[a-]Стяга[-a]» передали компактний ручний циклостиль (склограф), папір і матриці. Щодо останнього, то деякі запаси цих речей у нас були ще з зими («Береза» привіз від «[a-]Прірви[-a]»). До них додалася «свіжа партія», зі склографом, від «[a-]Стяга[-a]». Відтоді я зробився технічним працівником, а наш осередок – технічним осередком при «[a-]Стягові[-a]». Незабаром дали першу роботу – розмножити статтю «Соціальна політика більшовиків в Україні». Її наклад складав приблизно 100 примірників. Далі я працював із подібним дріб'язком – різними інструкціями, листівками, витягами з газет (повний перелік нижче). Більш клопіткою справою видалася робота над копіюванням брошури «Більшовики в боротьбі з українським визвольним рухом у період Другої світової війни». Згодом друкував низку інших речей, про які йтиметься далі.

Від самого початку «[a-]Книга[-a]» перекладав англійською різні україномовні матеріали. Першою його роботою була брошура під заголовком «The bloody track of Stalin's demokracy» («Кривавий слід сталінської демократії»).

Наприкінці жовтня [19]46 р. «[a-]Береза[-a]» захворів на запалення легень і пішов до «[a-]Заруби[-a]», аби той направив його до лікаря районного орг[анізаційного] осередку (поважною причиною захворювання «[a-]Берези[a]» було те, що в квітні [19]46 р. він поранився від вистрілу пістолета ТТ). Відтоді «[a-]Береза[-a]» більше не повернувся. Наприкінці січня [19]47 р. помер у селі Корні Томашувського пов[іту].

Протягом листопада [19]46 р., окрім виконання функцій техніків, ми з «[a-]Хортом[-a]» заготовляли продукти харчування й паливо (дрова) на зиму,

Sprawy charakteru aprowizacyjnego załatwiano z „[a-]Panasem[-a]" – kuszczowym intendentem Werchraty.

[e-]Przy końcu czerwca [19]46 r. otrzymaliśmy od „[a-]Stiaha[-a]" prócz mąki i jeszcze pewnych drobiazgów, pakę czcionek drukarskich o wadze ok[oło] 120 kg – do przechowania. Orientowałem się wówczas, że „[a-]Stiah[-a]" zamierza organizować ośrodek drukarski, lecz bliższych szczegółów nie znałem[-e].

Intensywnym przepisywaniem byłem zajęty przez całe lato i jesień [19]46 r. „[a-]Chort[-a]" i „[a-]Bereza[-a]" zajmowali się sprawami gospodarczymi, które zresztą były zupełnie ograniczone. W międzyczasie staraliśmy się też o skompletowanie ekwipunku na zimę (ubrania i buty).

[e-]Przy końcu września widziałem w kryjówce „[a-]Stiaha[-a]" ostatni raz u „[a-]Dalnycza[-a]". Od tego czasu więcej go nie widziałem, a przebywał on prawdopodobnie we wschodniej części pow[iatu] tomaszowskiego (koło Uhnowa).

22 października [19]46 r. zostałem skontaktowany przez „[a-]Stiaha[-a]" z człowiekiem, który był księdzem greckokatolickim, nazywał się Ślusarczyk Adam (o tym dowiedzieliśmy się później) i ostatnio mieszkał w Lublińcu, pow[iat] Lubaczów. Ślusarczyk otrzymał od „[a-]Stiaha" ps[eu]donim „[a-]Knyha[-a]"[-e]. „[a-]Stiah[-a]" znowuż kazał nazywać siebie *komandyr* [a-]„Morskij[-a]", a to ze względów konspiracyjnych, aby nie być znanym „Knydze" jako „[a-]Stiah[-a]". Otrzymałem wówczas od „[a-]Stiaha[-a]" polecenie, [aby] zachowywać się w stosunku do „[a-]Knyhy[-a]" inteligentnie i uczciwie i zaspakajać wszystkie jego żądania, i korektnie się w jego obecności zachowywać, gdyż nie jest on członkiem organizacji OUN i dlatego nie powinien wiedzieć o żadnych naszych niedociągnięciach i być o nas dobrej myśli. Polecił mi też „[a-]Stiah[-a]" mylnie informować „Knyhę" o tym, że moim bezpośrednim przełożonym jest „[a-]Krym[-a]" (nie znałem wówczas jego; obecnie jest on przywódcą okręgu jarosławskiego), i że *komandyr* „[a-]Morski[j][-a]" znajduje się w innych terenach, chodziło mu bowiem o jak najdalej idące zakonspirowanie swojej osoby. Zadaniem „[a-]Knyhy[-a]" było tłumaczyć na język angielski z języka ukraińskiego te wydania UPA, które były przeznaczone do kolportażu na rynek zagraniczny.

Na kilka dni przed przybyciem do nas „[a-]Knyhy[-a]" otrzymałem od „[a-]Stiaha[-a]" płaski cyklostyl (powielacz) ręczny. Papier i matryce były u nas z zimowego transportu od „[a-]Prirwy[-a]", przywiezionego przez „[a-]Berezę[-a]". Drugą część otrzymałem wraz z powielaczem od „[a-]Stiaha[-a]". Od tej chwili byłem zatrudniony jako pracownik techniczny, a nasz ośrodek stał się ośrodkiem technicznym przy „[a-]Stiahu[-a]". Otrzymałem też pierwsze prace. Był to artykuł pod tytułem „Populacyjna polityka bolszewików w Ukrainie". Wybito to w nakładzie 100 (na pewno nie przypominam sobie) egzemplarzy. Następujące prace to też rzeczy drobne, różne instrukcje, ulotki i wyjątki z prasy (załączam dalej wykaz pracy). Poważniejszą pracą była broszura pt. „Bolszewicy w walce z ukraińskim ruchem wyzwoleńczym w okresie drugiej wojny światowej". Później drukowałem dalszy szereg rzeczy, których wykaz podaję dalej.

„[a-]Knyha[-a]" był zajęty od początku przygotowaniem tłumaczeń na język angielski ukraińskich materiałów. Pierwszą jego pracą była broszura pt. „The bloody track of Stalin's demokracy" („Krwawy ślad stalinowskiej demokracji").

тобто займалися приготуваннями до зими. До цих робіт «[а]Книгу[а]» не залучали.

Лінією зв'язку «[а]Книзі[а]» прийшла валіза з речами для відправи богослужінь. Отож він щонеділі та в свята правив Службу Божу.

На початку грудня 1946 р. наша криївка почала завалюватися, тому протягом кількох днів її лагодили. Паралельно з цим ми з «[а]Книгою[а]» увесь час займалися видавничою діяльністю. Вона здійснювалася від осені 1946 р. дотепер. Роботи було дуже багато й треба було багато працювати, бо «[а]Стягові[а]» не подобалося, коли щось дуже затягувалося [...][и]

[г]23 грудня 1946 р. із СРСР повернулися «[а]Циган[а]» та «[а]Крутій[а]». Вони принесли пакети з великою кількістю грошей (рублів). Кому[г] адресувалися пакети – цього я не знаю. Грошей було десь до 100 тис[яч] рублів. Кордон [чоловіки] переходили біля Великих Очей на Любачівщині. Від кого в СРСР поверталися – цього не казали, але з розмови виглядало, що бачилися з «[а]Туром[а]» (саме до нього, вочевидь, вони і ходили). Твердили, що «[а]Тур[а]» і «[а]Шелест[а]» (к[оманд]ир УПА-«Захід») ще живі, тоді як «[а]Зруб[а]» (він же «Й», певно, член Проводу ОУН) і «[а]Перебийніс[а]» (командир головного штабу УПА-Захід) загинули. Мовляв, вони намагалися перейти в американську окупаційну зону, але на території Чехословаччини їх затримала чеська влада. У 1946 р., напевне навесні, обоє повісилися в чехословацькій в'язниці. [«[а]Циган[а]» та «[а]Крутій[а]»] казали також про те, що радянська влада дуже переслідує наш рух і що гине велика кількість людей.

На другий день я сконтактував «[а]Цигана[а]» зі «[а]Стягом[а]». Після того, як «[а]Циган[а]» передав пошту, він отримав від «[а]Стяга[а]» доручення поїхати до хворого [...][д] «[а]Березі[а]», передати йому необхідні продукти і постаратися забезпечити його теплим одягом, а ще – щоб привезти якісь подарунки з нагоди Різдвяних свят.

«[а]Циган[а]» і «[а]Хорт[а]» поїхали до «[а]Березі[а]» наприкінці грудня, а повернулися на початку січня 1947-го.

Після Різдва Христового наші буденні клопоти продовжилися. «[а]Циган[а]» і «[а]Крутій[а]» займалися копіюванням організаційних документів, які передав «[а]Стяг[а]». Ті документи походили з підрадянських теренів, а з яких саме сіл – точно не знаю, бо в те не вникав. Хіба що пригадуються села Глибочок Великий, Сколе, Магура[5], кілька інших назв сіл чи організаційних криптонімів.

[г]В другій половині січня «[а]Стяг[а]» доручив «[а]Циганові[а]» впорядкувати та розсортувати шрифти, які ми отримали на зберігання в червні 1946 р. Ця робота зайняла понад два тижні. «[а]Крутій[а]» у селі [...][і] пошив необхідну кількість мішечків, у які зсипалися шрифти певних видів. За дорученням «[а]Стяга[а]» «[а]Циган[а]» відіслав більшість шрифтів до «[а]Заруби[а]». Куди їх

[и] *Три нерозбірливі рядки закреслені машинописним способом.*

[і] *Декілька слів закреслені машинописним способом.*

[5] Місцевість не встановлена.

Przy końcu października [19]46 r. odszedł „[a-]Bereza[-a]" do „[a-]Zaruby[-a]", by ten skierował go do lekarza przy rejonowym org[anizacyjnym] ośrodku, dostał on bowiem zapalenia płuc. („[a-]Bereza[-a]" zranił się z pistoletu TT w kwietniu [19]46 r. i to było poważną przyczyną jego zachorowania). Od tej chwili „[a-]Bereza[-a]" więcej nie powrócił, a zmarł przy końcu stycznia [19]47 r. we wsi Kornie pow[iatu] tomaszowskiego.

Przez listopad [19]46 r., prócz robót technicznych, byłem zajęty z „[a-]Chortem[-a]" przygotowaniem artykułów żywnościowych na zimę, opałów (drzewa) i w ogóle przygotowaniem się do zimy. Do takich robót „[a-]Knyhy[-a]" nie braliśmy.

„[a-]Knyha[-a]" otrzymał za pomocą linii łączności walizkę z rzeczami potrzebnymi do odprawiania nabożeństw. Każdej niedzieli i święta odprawiał on mszę św[iętą].

Na początku grudnia 1946 r. zaczęła nam grozić zawaleniem się kryjówka, toteż przez kilka dni byliśmy zajęci reperacją kryjówki. Równolegle do tego przez cały czas byłem z „[a-]Knyhą[-a]" zatrudniony przy pracach wydawniczych. Trwały one od jesieni 1946 r. aż do ostatniej chwili. Roboty było bardzo dużo i trzeba było dużo pracować, bo „[a-]Stiah[-a]" nie znosił, gdy jakś praca trwała za długo. [...][1]

[e-]23 grudnia 1946 r. powrócili z terenów ZSRR „[a-]Cyhan[-a]" wraz z „[a-]Krutijem[-a]". Przynieśli oni pak[i]ety, w których znajdowała się większa ilość pieniędzy (rubli). Jak[e] były adresowane pak[i]ety – tego nie wiem. Pieniędzy było prawdopodobnie 100 tys[ięcy] rubli. Granicę przechodzili oni w okolicach Wielkich Oczu w Lubaczowski[e]m. U kogo byli na terenie ZSRR – tego nie mówili, wszak z rozmowy jasno wychodziło, że widzieli się z „[a-]Turem[-a]" i on prawdopodobnie był tym, do kogo oni zostali wysłani. Mówili, że „[a-]Tur[a]" i „[a-]Szełest[-a]" (d[owód]-ca UPA-„Zachid") jeszcze żyją, natomiast zginęli „[a-]Zrub[-a]" vel „J" (prawdopodobnie jeden z członków Centralnego Prowidu org[anizacji] OUN, i „[a-]Perebyjnis[-a]" – szef głównego sztabu UPA-„Zachid". Usiłowali oni przedostać się do amerykańskiej strefy okupacyjnej i na terytorium Czechosłowacji zostali ujęci przez władze czeskie. Powiesili się w czechosłowackim więzieniu w r[oku] 1946, prawdopodobnie na wiosnę. Mówili też o tym, że władze radzieckie silnie prześladują nasz ruch i że ginie dość dużo ludzi.

Na drugi dzień skontaktowałem „[a-]Cyhana[-a]" ze „[a-]Stiahem[-a]". Po oddaniu poczty „[a-]Cyhan[-a]" otrzymał od „[a-]Stiaha[-a]" polecenie pojechać do chorego [...][f] „[a-]Berezy[-a]", zadbać o zaopatrzenie go w odpowiedni prowiant i postaranie się dla niego [o] ciepłe ubrania, jak też przywiezienie jakichś rzeczy na zbliżające się święta Bożego Narodzenia.

„[a-]Cyhan[-a]" odjechał do „[a-]Berezy[-a]" wraz z „[a-]Chortem[-a]" przy końcu grudnia i powrócił na początku stycznia 1947 r.

Po świętach Bożego Narodzenia przedłużono dalej nasze zwykłe prace. W międzyczasie „[a-]Stiah[-a]" przesłał materiały organizacyjne do przepisywania, które na papier przepisywali „[a-]Cyhan[-a]" i „[a-]Krutij[-a]". Były to materiały z terenów ZSRR, z jakich okolic – tego nie wiem dokładnie, gdyż sam tego nie

[1] *Trzy nieczytelne wiersze skreślone maszynowo.*

передав «[а-]Заруба[-а]» – цього я не знаю. Меншу частину шрифтів було залишено в нас у ящиках. Їх склепав і надіслав «[а]Циганові[а]» «[а-]Заруба[-а]»[-г].

Що входило в коло обов'язків членів осередку «[а-]Цигана[-а]» в той період? Було так:

1) «[а-]Циган[-а]» – к[оманд]ир осередку, його господарник, займався копіюванням [документів], 2) «[а-]Книга[-а]» – перекладач на англійську мову, 3) «[а-]Крутій[-а]» – копіював [документи] на друкарській машинці, згодом – кравець (шив одяг, якщо хтось із нас його потребував), 4) «[а-]Хорт[-а]» – кухар і господарник криївки, 5) «[а-]Довгий[-а]» – тобто я – технічний працівник. У технічних справах мені інколи помагав «[а-]Крутій[-а]». Ось такі обов'язки ми мали в зиму з 1946 на [19]47 р.

У березні 1947 р. завалило запасний коридор криївки. Це сталося через весняну відлигу. Ми мусили засипати коридор землею, бо підперти його [стіни чимось], аби й далі стояв, не вдалося. Для того, щоб засипати коридор, використовували землю, яка залишилася після викопування нового глухого коридору. На цю роботу пішло кілька днів.

Весною та влітку 1947 р. знову продовжували інтенсивну видавничу діяльність. Видань було багато і кожне треба було виготовити великим накладом. У порівнянні з іншими членами осередку «[а-]Цигана[-а]», я був перевантажений роботою, майже увесь час працював при склографі. [ї-г-]Низку останніх видань копіював на ротаційному склографі, якого одержав від «[а-]Стяга[-а]» в середині березня 1947 р. Цей склограф марки «Ge-ha» напевне придбав «[и-]Шрам[-а]» (шеф СБ у II-й окрузі) за посередництва польського підпілля. За словами «[а-]Стяга[-а]», пристрій коштував 80 000 зл[отих]. Його в роботі ми використовували впродовж літа й на початку осені (до затримання мене ВП у лісі 19 вересня 1947 р.).[-г-ї]

[г-]Що було зроблено в нашому технічному осередкові?[-г]

1) Від січня 1946 р. до жовтня [...][д] ц. р. я займався копіюванням матеріалів різного характеру, про що йшлося вище. Далі, аж до літа 1947 р., цією справою займалися «[а-]Циган[-а]» і «[а-]Крутій[-а]». Загалом за увесь цей час було скопійовано десь понад 1200 сторінок різних матеріалів, причому деякі копіювали двічі.

2) Тиражування матеріалів на пласкому склографі тривало з середини жовтня 1946 р. до кінця березня 1947 р. У переліку, який подається нижче, лише приблизні показники зробленого, бо точних даних я не пригадую:

П.п.	[й-]Назва:[-й]	Сторінок:	Примірн[иків]:	Разом сторінок:
1	«Соціальна політика більшовиків» (укр.)	4	100	400
2	«Масова пропаганда» (укр.)	2	100	200
3	«Солдати-червоноармійці» (рос.)	1	100	100

[ї-ї] *Фрагмент тексту позначений на лівому полі двома вертикальними лініями.*

[й-й] *Написано в розбивку.*

przepisywałem. Przypominam sobie miejscowości Hłuboczek Wielki, Skole, Magura[5] i parę innych nazw miejscowości czy kryptonimów organizacyjnych.

[e-]W drugiej połowie stycznia „[a-]Cyhan[-a]" otrzymał od „[a-]Stiaha[-a]" polecenie uporządkowania i posegregowania czcionek, które otrzymaliśmy do przechowania w czerwcu 1946 r. Praca ta zajęła ponad dwa tygodnie czasu. „[a-]Krutij[-a]" uszył [...][m] we wsi odpowiednią ilość woreczków, w które zsypywano poszczególne komplety czcionek. Na polecenie „[a-]Stiaha[-a]" „[a-]Cyhan[-a]" odesłał większą część czcionek do „[a-]Zaruby[-a]". Dokąd wysłał je „[a-]Zaruba[-a]" – tego nie wiem. Mniejszą część czcionek pozostawiono u siebie w skrzynkach, w tym celu zbudowanych i przysłanych do „[a-]Cyhana[-a]" przez „[a-]Zarubę[-a]"[-e].

Gdy chodzi o funkcje poszczególnych członków w ośrodku „[a-]Cyhana[-a]" w tym okresie to przedstawiałoby się to następująco:

1) „[a-]Cyhan[-a]" – d[owód]ca, gospodarz i przepisywacz [w] ośrodku, 2) „[a-]Knyha[-a]" – tłumacz na język angielski, 3) „[a-]Krutij[-a]" – przepisywacz na maszynie i później krawiec (szył bowiem ubrania, gdy ktoś z nas potrzebował), 4) „[a-]Chort[-a]" – kucharz i gospodarz kryjówki, 5) „[a-]Dowhyj[-a]" – to ja – techniczny pracownik. W pracach technicznych pomagał mi niekiedy „[a-]Krutij[-a]". Takie funkcje sprawowali oni przez zimę 1946/[19]47 r.

W marcu 1947 r. zawalił się korytarz zapasowy w kryjówce, nastąpiło to na skutek wiosennych roztopów. Musieliśmy korytarz zasypać ziemią, gdyż podeprzeć go, aby dalej stał, już się nam nie udało. Do zasypywania korytarza braliśmy ziemię uzyskaną przez kopanie świeżego korytarza ślepego. Praca ta zabrała nam znowu kilka dni.

Wiosna i lato 1947 r. wypełnione były znowu intensywną pracą wydawniczą. Wydań było dużo i to w większym nakładzie każde. Wprawdzie inni członkowie ośrodka „[a-]Cyhana[-a]" nie mieli prawie żadnej roboty, ja jednak roboty miałem bardzo wiele i cały czas prawie byłem zajęty pracą przy powielaczu. [n-e-]Ostatnie wydania były bite na powielaczu rotacyjnym, który dostałem od „[a-]Stiaha[-a]" w połowie marca 1947 r. Powielacz ten marki „Ge-ha" został nabyty podobno przez „[a-]Szrama[-a]", okr[ęgowego] szefa SB w II Okręgu za pośrednictwem polskiego podziemia i kosztował, w[edłu]g słów „[a-]Stiaha[-a]", 80 000 zł. Prace na nim przedłużały się przez całe lato i trwały do ostatniej chwili mego pobytu w lesie i do chwili aresztowania przez WP 19 września 1947 r.[-e-n]

[e-]Jakie prace wykonano w naszym ośrodku technicznym?[-e]

1) Od stycznia 1946 r. do października [...][f] br. zajmowałem się przepisywaniem materiałów różnego charakteru, o czym już poprzednio była mowa. Przedłużane to było przez „[a-]Cyhana[-a]", „[a-]Krutija[-a]" aż do lata 1947 r. Razem przepisano za cały ten okres przypuszczalnie ponad 1200 stronic materiałów, z których niektóre przepisywano dwa razy.

---

[m] *Kilka nieczytelnych słów przekreślonych maszynowo.*

[n-n] *Fragment zaznaczony na lewym marginesie dwiema pionowymi liniami.*

[5] Miejscowość nieustalona.

4	«Наказ Крайового Провідника від 1 листопада 1946 р.» (укр.)	1	150	150
5.	«Витяги з укр[аїнських] американських газет»	26	80	2080
6	«Витяги з лемківських амер[иканських] газет»	18	25	450
7	«Більшовики у боротьбі» (укр.)	54	95	5130
8	«З боїв УПА-Лисоня» (укр.)	24	65	1560
9	«Наказ Крайового Провідника на Різдво Христове 1947 р.»	2	125	250
10	«Наказ Крайового Провідника від 22 і 29 січня 1947 р.»	1	100	100
11	«Пастирський лист на Різдво Христове 1947 р.» (за ред. «Книги»)	2	150	300
12	«The bloody track of Stalin's demokracy»	30	70	2100
13	«Our answer»[к] («Наша відповідь») (англ.)	6	50	300
14	«Atomic bomb» («Атомна бомба»)	10	30	500[л]
15	«Notre réponse» («Наша відповідь») (фр.)	6	100	600
16	«Bombe atomique» («Атомна бомба») (фр.)	8	50	400
17	«Explanation» («Пояснення») (англ.)	28	100	2800
18	«Витяги з польської преси», ч. I	104	40	4160
19	«Spectre» («Упир фашизму») (англ.)	39	75	2925
20	«Election» («Вибори в СРСР») (англ.)	15	100	1500
21	«New famine» («Нова катастрофа голоду в СРСР») (англ.)	23	50	1150
22	«Голод у СРСР» (укр.)	12	150	1800
23	«Інструкція в справі грабежів і крадіжок» (укр.)	2	102	204
24	«Наказ Крайового Провідника на Свято Великодня» (укр.)	2	370	740
25	«Душпастирське Великоднє привітання» (за ред. «Книги»)	4	206	824
26	«Інструкція у справі ВіН-у»	4	105	420
Разом:		428	2708[л]	31 143

3) Робота на ротаційному склографі – від кінця березня [19]47 р. до часу мого затримання ВП 19 IX [19]47 р.

П.п.	ii-Назва-ii:	Сторінок:	Примірн[иків]:	Сторінок:
1	«Лісовик» – періодичне видання	24	255	6120
2	«Повстанець» – періодичне видання (передрук)	26	160	4160
3	«Наказ Крайового Провідника від 23 V [19]47 р.»	1	150	150
4	«Стор. 25–26 до пояснення чехам і словакам»	2	270	540
5	«Польсько-українські відносини» (англ.)	31	67	2077
6	«Le vampire» («Упир фашизму») (фр.)	39	74	2886

[к] *Було:* «Ouz ouswer».

[л] *Так у тексті.*

2) Roboty cyklostylowe na powielaczu płaskim od połowy października 1946 r. do końca marca 1947 r. (załączony wykaz podaje tylko przybliżone cyfry, gdyż dokładnych sobie nie przypominam):

Lp.	°-Tytuł:-°	Stronic:	Egzempl[a-rzy]:	Razem stronic:
1	„Populacyjna polityka bolszewików" (ukr.)	4	100	400
2	„Masowa Propaganda" (ukr.)	2	100	200
3	„Żołnierze czerwonoarmiści" (ros.)	1	100	100
4	„Rozkaz Krajowego Prowidnyka na 1 listopada 1946 r." (ukr.)	1	150	150
5	„Wyjątki z ukr[aińskich] amerykańskich gazet"	26	80	2080
6	„Wyjątki z łemkowskich amer[ykańskich] gazet"	18	25	450
7	„Bolszewicy w walce" (ukr.)	54	95	5130
8	„Z walk UPA-»Łysonia«" (ukr.)	24	65	1560
9	„Rozkaz Krajowego Przywódcy na Święto Bożego Narodzenia 1947 r."	2	125	250
10	„Rozkaz Krajowego Przywódcy na dzień 22 i 29 stycznia 1947 r."	1	100	100
11	„List duszpasterski na Święto Bożego Narodzenia 1947 r." (redagowane przez „Knyhę")	2	150	300
12	„The bloody track of Stalin's demokracy"	30	70	2100
13	„Our answer"[p] („Nasza odpowiedź") (ang.)	6	50	300
14	„Atomic bomb" („Bomba Atomowa")	10	30	500[r]
15	„Notre réponse" („Nasza odpowiedź") (fr.)	6	100	600
16	„Bombe atomique" („Bomba atomowa") (fr.)	8	50	400
17	„Explanation" („Wyjaśnienie") (ang.)	28	100	2800
18	„Wyjątki z polskiej prasy" cz. I	104	40	4160
19	„Spectre" („Upiór faszyzmu") (ang.)	39	75	2925
20	„Election" („Wybory w ZSRR") (ang.)	15	100	1500
21	„New famine" („Nowa katastrofa głodowa w ZSRR") (ang.)	23	50	1150
22	„Głód w ZSRR" (ukr.)	12	150	1800
23	„Instrukcja w sprawie grabieży i kradzieży" (ukr.)	2	102	204
24	„Rozkaz Krajowego Przywódcy w Święto Wielkiej Nocy" (ukr.)	2	370	740
25	„List duszpasterski Wielkanocny" (redagowany przez „Knyhę")	4	206	824
26	„Instrukcja w sprawie WiN-u"	4	105	420
Razem:		428	2708[r]	31143

3) Roboty cyklostylowe na powielaczu rotacyjnym od końca marca [19]47 r. do czasu aresztowania mnie przez WP w dniu 19 IX [19]47 r.

°-° *Zapisano pismem spacjowanym.*

[p] *Było:* „Ouz ouswer".

[r] *Tak w tekście. W działaniu występuje błąd.*

7	«Витяги з польської преси», ч. II	57	28	1596
8	«Наказ Крайового Провідника від 30 VI [19]47 р.»	2	165	330
9	«Ідея і чин» (укр.)	129	62	7998
10	«Більшовицька демократизація» (англ.)	21	44	924
11	«Витяги з польської преси», ч. II	69	18	1242
Разом:		401	1293	28 023

й-г-Разом:-г-й

1	На плоскому склографі	428	2708	31 143
2	На ротаційному склографі	401	1293	28 023
Усього:		829	4001	59 166

г-Зауважу, що «а-Стяг-а» раніше хотів назвати наш осередок «аВулканом-а»-г.

Тексти французькою мовою надходили або на матрицях («Le vampire»), або у вигляді машинописів на папері, які я переводив на матриці («Notre Réponce» і «La bombe atomique»). За словами «Стяга», [тексти] французькою перекладав «Богдан».

Папір для мене надходив від «Стяга» та «Заруби». Також використовував той, який «Береза» привіз зимовим транспортом від «Прірви».

В себе я залишав по 1–2 прим[ірники] кожного з тиражованих матеріалів. Їх зберігав на полицях криївки. Архіву ніде не закопував.

У травні 1947 р. розпочалися акції ВП проти УПА. Оскільки в терені було багато військ, ми нічим іншим, окрім технічної роботи, не займалися. «Циган» й інші члени групи ніяких завдань не мали. Лише іноді чимось допомагали людям із осередку «Стяга», як-от охороняли їх під час перевезення води тощо. Тим часом, українське населення із теренів, де воно проживало, переселили на захід. Відтак, ОУН і УПА втратили соціальне опертя й тому вже не могли діяти, як раніше. Протягом літа 1947 р. більшість членів тамтешньої УПА перейшла в СРСР, а ще якась частина разом зі своїми сім'ями виїхала на захід. Життя ускладнювалося. Настав час переносити все на спинах. Цим займався «Циган», який донедавна підтримував зв'язок з «Панасом», «Сурмою» та «Шумом» (к[оманд]ир сотні).

«Стяг» наказав нашій групі залишатися на місці та працювати так, як і раніше. В майбутньому «Стяг» хотів реорганізувати наш осередок на пункт зв'язку, однак цей задум не був реалізований через акції ВП і пастку, в яку ми потім потрапили (вересень [19]47 р.)

«Стяг» бував у нас 5–6 разів. Спершу, взимку [19]46–[19]47 рр., приходив до «Книги». Візит повторився влітку [19]47 р., бо його криївка, через нічні засідки ВП, потрапила у небезпеку. г-На початку вересня 1947 р. «Стяг» у нас знову зустрічався з «Кримом»-г. Я вважаю, що «Стягові»

Lp.	°-Tytuł-°	Stronic:	Egzempl[a-rzy]:	Stronic:
1	„Lisowyk" – periodyk	24	255	6120
2	„Powstaniec" – periodyk (przedruk)	26	160	4160
3	„Rozkaz Krajowego Przywódcy na dzień 23 V [19]47 r."	1	150	150
4	„Str. 25–26 do wyjaśnienia Czechom i Słowakom"	2	270	540
5	„Stosunki polsko-ukraińskie" (ang.)	31	67	2077
6	„Le vampire" („Upiór faszyzmu") (fr.)	39	74	2886
7	„Wyjątki z polskiej prasy" cz. II	57	28	1596
8	„Rozkaz Krajowego Przywódcy na dzień 30 VI [19]47 r."	2	165	330
9	„Idea i czyn" (ukr.)	129	62	7998
10	„Bolszewicka demokratyzacja" (ang.)	21	44	924
11	„Wyjątki z polskiej prasy" cz. II	69	18	1242
Razem:		401	1293	28 023

°-e-Zestawienie:-e-°

1	Powielacz płaski	428	2708	31 143
2	[Powielacz] rotacyjny	401	1293	28 023
Razem:		829	4001	59 166

[e-]Zaznaczam przy tym, że „[a-]Stiah[-a]" chciał początkowo nazwać nasz ośrodek pseudonimem „Wulkan"[-e].

Prace w języku francuskim były przesyłane bądź już na matrycach („Le vampire"), bądź też przekład był gotowy na papierze jako maszynopis, a ja przepisywałem na matryce („Notre réponse" i „La bombe atomique") – w[edłu]g słów „Stiaha" tłumaczył na język francuski ps. „Bohdan".

Papier do pracy otrzymywałem od „Stiaha" i „Zaruby" lub też miałem z zimowego transportu od „Prirwy", przywiezionego przez „Berezę".

Z każdej pracy zostawiałem u siebie po 1–2 egz[emplarze], które znajdowały się w kryjówce na półkach. Żadnego zakopanego archiwum nie miałem.

W maju 1947 r. rozpoczęły się akcje WP przeciwko UPA. W terenie było dużo wojska. Prócz prac technicznych żadnych innych robót nie prowadzono. „Cyhan" razem z pozostałymi członkami swej grupy nie mieli żadnych zadań. [Od] czas[u] do czasu tylko pomagano w jakiejś pracy ludziom z ośrodka „Stiaha" jako ochrona przy wożeniu wody itp. W międzyczasie została wysiedlona ukraińska ludność z tych terenów na zachód. Bez tej podstawowej bazy niepodobna było dla organizacji OUN czy UPA istnieć jak dotychczas. W ciągu lata 1947 r. większa część ludzi z UPA odeszła na tereny ZSRR, inni znowuż wyjechali na zachód wraz ze swymi rodzinami. Warunki życiowe stały się ciężkie. Wszystko trzeba było przynosić na plecach. Tym zajmował się „Cyhan", który do ostatniego czasu utrzymywał łączność z „Panasem", „Surmą" i „Szumem" (d[owód]ca sotni).

хотілося бувати в нас частіше, бо передав нам певну кількість літератури. Її в майбутньому він планував пакувати й розсилати поштою.

Через виселення людей і майже безперервні операції Війська П[ольського] влітку [19]47 р., тактика ОУН у Польщі змінилася. Більшість активу організаційних к[ущів] перейшла в СРСР або у західні терени Польщі. На місці повинні були залишитися тільки нечисленні осередки [...]д роботи. «Стяг» твердив, що йому вдалося прорубати віконце в «залізній завісі». Це віконце потребувало охорони, тому ми маємо залишатися там, де перебуваємо.

«Циган» із іншими своїми людьми забезпечував наш осередок продовольством. Виглядало це так, що «Циган» партіями приносив борошно, м'ясо та фрукти. Все це призначалося для сотні (УПА) «Шума» та інших [підрозділів].

Коли 5 вересня 1947 р. ВП почало останню свою операцію, «Стяг», «Крим» і «Донський» (він же «Петро») змінили місце перебування. «Стяга» ми з «Циганом» відправили в його криївку, а «Крим» із «Петром» подалися на пункт зв'язку «Летуна», аби звідти перейти на захід.

8 вересня 1947 р. ВП почало ретельні пошуки у лісі, де знаходилася наша криївка. Тому «Циган», «Хорт», «Крутій» і «Зелений» пішли з криївки, бо побоювалися, що її знайде ВП. А ще – тому, що в ній не вистачало продовольства, води та повітря. Вони хотіли перейти на польські (тобто населені поляками) терени, щоб мати можливість поповнювати запаси продовольства. Ми тоді домовилися: якщо акція [ВП] пройде без наслідків, то вони до нас повернуться. Зі мною в криївці залишився лише «Книга». З того часу «Цигана» й інших я не бачив і нічого про них не чув.

Додам, що «Зелений», він же «Кармелюк», походить із присілка Дагани села Верхрати Любачівського пов[іту]. Його звати Козубель Данило і йому до 30-и років. Дружина цього чоловіка виїхала з дитиною на західнопольські терени. З дозволу «Стяга» його до нашого осередку взяв «Циган», бо він знав про нашу криївку і не мав де подітися після виселення сім'ї. Якихось спеціальних обов'язків він у нас не виконував.

г-Ми з «Книгою» пробули в криївці до 19 вересня [19]47 р.-г, тобто доки її не знайшло ВП. Скориставшись тим, що солдат на хвилину відійшов від виходу, ми вискочили й стали втікати. По «Книзі» [солдати] поцілили за якихось 15 м від криївки, звідки він, мабуть, відстрілювався. Я пробіг ще понад 1 км, двічі долаючи застави. Зрештою, мене поранили в праву руку вище ліктя й сухожилля лівої ноги. Через втрату крові, загальне виснаження й те, що в ногу вчепився військовий пес [...]д, я впав. Побачивши, що мене оточують війська, вистрілив собі під підборіддя, бо не хотів здаватися живим Військові П[ольському]. [Тим більше], нам казали, що не можна здаватися членам ВП, мовляв, вони катують та мучать упівців.

По дорозі до Любачева, в санітарній автомашині, я опритомнів. Потім опритомнів ще раз, у лікарні. ВП і польська влада ставилися до мене

Z polecenia „Stiaha" nasza grupa miała pozostać na miejscu i pełnić te zadania, co dotychczas. Prócz tego „Stiah" chciał zrobić z naszego ośrodka też punkt łączności na przyszłość, to jednak nie zostało zrealizowane z powodu akcji WP i potrzasku, w jakim znaleźliśmy się w następstwie tego (wrzesień [19]47 r.)

„Stiah" był u nas 5–6 razy, początkowo w zimie [19]46/[19]47 r. przychodził do „Knyhy", a w lecie [19]47 r. dlatego, że jego kryjówka była zagrożona nocnymi zasadzkami WP. [e-]U nas też spotykał się „Stiah" z „Krymem" na początku września 1947 r.[-e] Uważam, że „Stiah" zamierzał u nas przebywać częściej, gdyż przesłał do nas pewne zapasy literatury, z których na przyszłość zamierzał sporządzać pocztę podczas jego u nas przebywania.

W związku z wysiedleniem ludności i operacjami Wojska P[olskiego], które bez przerwy prawie trwały przez całe lato [19]47 r., nastąpiła też zmiana taktyki organizacji OUN na terenie Polski. Większa część k[omórek] organizacyjnych odeszła na teren ZSRR czy też wysłano [je] na zachodnie tereny Polski. Na miejscu miały pozostać tylko nieliczne ośrodki [...][f] pracy. „Stiah" twierdził, że udało mu się wyrąbać okienko w „żelaznej kurtynie" i że tego okienka należy strzec, a więc musimy pozostać na tych postach, na których stoimy.

Roboty, które były wykonywane przez „Cyhana" i pozostałych jego ludzi, to zaopatrywanie naszego ośrodka w żywność. Wyglądało to tak, że „Cyhan" przynosił [od] czas[u] do czasu pewną ilość mąki, mięsa czy owoców. Przynosił on to od ludzi z sotni (UPA) „Szuma" lub innych.

Ostatnia operacja WP rozpoczęła się 5 września 1947 r. „Stiah" z „Krymem" i „Dońskim" vel „Petro" wycofali się wówczas. „Stiah" został przez „Cyhana" i mnie odprawiony do swej kryjówki, a „Krym" z „Petrem" odeszli na punkt łączności „Łetuna", ażeby odejść na zachód.

8 września 1947 r. WP zaczęło dokładnie szukać po lesie, gdzie znajdowała się nasza kryjówka. W związku z tym „Cyhan", „Chort", „Krutij" i „Zełenyj" opuścili kryjówkę ze względu na obawę odnalezienia jej przez WP, brak żywności, wody i powietrza. Zamierzali oni wycofać się w tereny polskie (t[o] j[est] zamieszkane przez ludność polską), ażeby było gdzie prowiantować się. Umówiliśmy się wówczas, że jeżeli akcja nie jest groźna, to oni powrócą do nas z powrotem. Zostałem w kryjówce tylko z „Knyhą". Od tej pory „Cyhana" i drugich nie widziałem i nic o nich nie słyszałem.

Dodaję, że „Zełenyj" vel „Karmeluk" to gospodarz z Dahan, przysiółka Werchraty, pow[iat] Lubaczów, Kozubel Danyło lat ok[oło] 30. Żona jego z dzieckiem wyjechała na zachodnie tereny Polski. Z polecenia „Stiaha" został on przyjęty przez „Cyhana" do naszego ośrodka dlatego, że wiedział on o naszej kryjówce i nie miał się gdzie podziać po wysiedleniu jego rodziny. Specjalnej funkcji u nas nie miał.

[e-]Z „Knyhą" przebywałem w kryjówce do dnia 19 września [19]47 r.[-c] W dniu tym została przez WP odnaleziona nasza kryjówka. Korzystając z chwilowego oddalenia się żołnierza od wyjścia, wyskoczyliśmy i zaczęliśmy uciekać. „Knyha" został trafiony o jakieś 15 m od kryjówki, gdyż podobno ostrzeliwał się. Ja uciekałem jeszcze ponad 1 km, przebijając się dwukrotnie przez zastawy. Ostatecznie

дбайливо й уважно. Якби я знав, що так буде, я не стріляв би [й] відразу здався ВП.

[г-]Я був озброєний автоматом пістолетом-кулеметом [...][д] МП-40, пістолетом «Vis» і мав одну угорську гранату[-г].

Ряшів, 10 XI 1947 р.

(—) Кудлайчук І.,
пс[евдо] «Довгий»

АІНП, 01251/122, мф.
Копія, машинопис.
Документ польською мовою.

zostałem ranny w prawą rękę wyżej łokcia i lewą nogę w ścięgno. W następstwie upływu krwi, zmęczenia i gryzienia mnie przez wojskowego psa [...][f] w nogę, upadłem; a widząc, że otacza mnie wojsko, strzeliłem sobie pod brodę, nie chcąc się zdać żywcem w ręce Wojska P[olskiego]. Wmawiano w nas bowiem, że nie wolno się oddawać [w ręce] WP, gdyż ono torturuje i dręczy upowców.

Odzyskałem przytomność po drodze do Lubaczowa w sanitarnym aucie, a potem w szpitalu. Ze strony WP i władz polskich doznałem troskliwej opieki i uwagi. Gdybym był wiedział, że tak będzie, byłbym do siebie nie strzelał [i] od razu poddał WP.

[e-]Uzbrojenie moje było: automat MP [...][f] („MP-40"), pistolet „Vis" i jeden granat węgierski[-e].

Rzeszów, dnia 10 XI 1947 r.

(—) Kudłajczuk I.,
ps. „Dowhyj"

AIPN, 01251/122, mf.
Kopia, maszynopis.
Dokument w języku polskim.

№ 65
11 листопада 1947, Ряшів. Протокол допиту Ірона Кудлайчука-«Довгого» щодо друкарні ОУН у Польщі

[а-б-в-]Протокол[-в-б-а]
допиту підозрюваного

[б-]Ряшів[-б], 11 XI 1947 р.

Допитав: майор [б-]Врублевський[-б] з Міністерства громадської безпеки [б-]у Варшаві.[-б]

Прізвище й ім'я: [б-]Кудлайчук[-б] Ірон, пс. «Довгий».
(Персональні дані у справі)

[в-]Питання: Що Вам відомо про друкарню ОУН, яка знаходиться на теренах Польщі?[-в]

[в-]Відповідь:[-в] У середині червня 1946 р. я перебував у криївці «[а-]Стяга[-а]». А вже як звідти йшов, то зв'язкові «[а-]Стяга[-а]» («[а-]Донський[-а]» і «[а-]Чорноморець[-а]») завели до того лісу, в якому знаходилася його криївка. У кущах неподалік неї стояв візок із великим упакуванням розмірами 120[г] см х 50 см х 40 см і вагою бл[изько] 120 кг. Крім цього упакування, у візку лежав мішок борошна і ящик із двома дюжинами матриць. Ми зі вищезгаданими зв'язковими покотили цього візка в напрямку моєї криївки. Дістався туди, покликав «[а-]Хорта[-а]», а далі разом із ним, «[а-]Циганом[-а]», «[а-]Крутієм[-а]» і «[а-]Березою[-а]» заніс усі пакунки в криївку. До січня 1947 р. ящика в нашій криївці ніхто не зачіпав. Що у ньому, я [...][г] знав, бо «[а-]Стяг[-а]» наказував везти його обережно, аби шрифти не повилітали.

Восени 1946 р. «[а-]Стяг[-а]» наказав мені їхати за мармуровою плитою до «[а-]Зеленого[-а]», він же «[а-]Кармелюк[-а]», котрий на той момент часу перебував у Даганах [П]ерших б[іля] Верхрати. «[а-]Стяг[-а]» казав, що ця плита потрібна для здійснення друкарських робіт. Її у «[а-]Зеленого[-а]» я забирав разом із «[а-]Хортом[-а]», «[а]Березою[-а]» та «[а]Зарубою[-а]» (останній саме в нас гостював). Плита залишилася в нашій криївці й «[а-]Книга[-а]» відправляв на ній Службу Божу.

В січні 1947 р. «[а-]Стяг[-а]» доручив «[а-]Циганові[-а]» розсортувати шрифти, бо вони в ящику перемішалися. Для цього «[а-]Заруба[-а]» передав «[а-]Циганові[-а]»

[а-а] *Написано великими літерами.*
[б-б] *Написано в розбивку.*
[в-в] *Підкреслено машинописним способом.*
[г] *Виправлено від руки з:* «125».
[г] *Закреслено машинописним способом:* «не».

Nr 65

11 listopada 1947, Rzeszów. Protokół przesłuchania Irona Kudłajczuka, ps. „Dowhyj", na temat drukarni OUN na terenach Polski

[a-b-c-]Protokół[-c-b-a]
przesłuchania podejrzanego

[b-]Rzeszów[-b], dnia 11 XI 1947 r.

Przesłuchał: mjr [b-]Wróblewski[-b] z Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego [b-]w Warszawie.[-b]

Nazwisko i imię: [b-]Kudłajczuk[-b] Iron, ps. „Dowhyj".
(Personalia w aktach)

[c-]Pytanie: Co Wam jest wiadomo o drukarni OUN, znajdującej się na terenie Polski?[-c]

[c-]Odpowiedź:[-c] W połowie czerwca 1946 r. byłem w kryjówce „[a-]Stiaha[-a]". Odchodząc od niego, zostałem zaprowadzony przez „[a-]Dońskiego[-a]" i „[a-]Czornomorca[-a]" – łączników „[a-]Stiaha[-a]", do lasu obok kryjówki „[a-]Stiaha[-a]", gdzie w krzakach stał wózek, na którym znajdowała się paka o wymiarach 120[d] cm x 50 cm x 40 cm o wadze ok[oło] 120 kg. Obok paki na wózku był worek z mąką i pak[i] z matrycami – 2 tuziny. Z wózkiem tym odjechałem w kierunku swej kryjówki, pomagali mi wyżej wspomniani łącznicy. Koło kryjówki zawołałem „[a-]Chorta[-a]" i razem z nim oraz z „[a-]Cyhanem[-a]", „[a-]Krutijem[-a]" i „[a-]Berezą[-a]" zanieśliśmy paki do naszej kryjówki. Paka stała nietknięta w naszej kryjówce do stycznia 1947 r. O zawartości paki [...][e] wiedziałem, gdyż „[a-]Stiah[-a]" polecił wieźć pakę ostrożnie, ażeby czcionki po drodze nie wylatywały.

Jesienią 1946 r. „[a-]Stiah[-a]" polecił mi zabrać od „[a-]Zełenego[-a]" vel „[a-]Karmeluka[-a]", który wówczas był jeszcze w domu w Dahanach I k[oło] Werchraty, płytę marmurową, która według „[a-]Stiaha[-a]" miała być potrzebna przy drukowaniu. Płytę od „[a-]Zełenego[-a]" zabrałem razem z „[a-]Chortem[-a]", „[a-]Berezą[-a]" i „[a-]Zarubą[-a]", który wówczas był u nas. Wspomniana płyta pozostała w naszej kryjówce i „[a-]Knyha[-a]" odprawiał na niej nabożeństwo.

W styczniu 1947 r. „[a-]Cyhan[-a]" otrzymał polecenie od „[a-]Stiaha[-a]", ażeby czcionki znajdujące się w pace posegregować, gdyż były wymieszane. W tym celu otrzymał „[a-]Cyhan[-a]" od „[a-]Zaruby[-a]" przez „[a-]Panasa[-a]" – *charczowego* we

---

[a-a] *Zapisano wersalikami.*
[b-b] *Zapisano pismem spacjowanym.*
[c-c] *Podkreślono maszynowo.*
[d] *Poprawiono odręcznie z:* 125.
[e] *Skreślono maszynowo:* nie.

через «ª Панаса -ª» («харчовий» села Монастир) скриньки, по яких той мав порозкладати розсортовані шрифти. Оскільки місця для шрифтів у скриньках не вистачило, [...]д довелося пошити ще й маленькі мішечки. На сортування шрифтів у нас пішло до двох тижнів часу. То були шрифти невеликого розміру, так званий петит.

Затим, а точніше на початку лютого 1947 р., «Циган», виконуючи доручення «ª-Стяга-ª», передав 2/3 усіх цих шрифтів «ª Зарубі -ª». Решта шрифтів залишилася в нашій криївці. А вже куди шрифти поділися від «ª-Заруби-ª», хто їх та куди носив – цього не знаю. Певно їх передали десь на схід, у бік Угнева.

Перший «зразок», надрукований із використанням згаданих шрифтів, мені надіслав «ª-Циган-ª» від «ª Стяга -ª» у березні 1947 р. Маю на увазі першу сторінку брошури «Вибори в СРСР». Також бачив повнотекст брошури, листівку російською мовою «Гімн поневолених народів» і так звані бофони, надруковані українською мовою з нагоди Великодня в квітні 1947 р.

в-Питання: Хто і за допомогою кого надіслав «ª-Стягові-ª» друкарські шрифти?-в

в-Відповідь:-в Ким, коли та за чиєю допомогою «ª-Стягові-ª» були надіслані друкарські шрифти, не знаю, бо ніхто мені про це не говорив. Можу припустити, що їх придбав «ª-Шрам-ª», референт СБ II-ї округи, тому що чув від «ª-Заруби-ª», що «ª-Шрам-ª» здійснював закупи для «ª-Стяга-ª».

в-Питання:-в [Ч]и можете точніше описати місце, в якому знаходиться друкарня ОУН?

в-Відповідь:-в Знаю, що якийсь технічний осередок знаходився біля Угнева Томашівського пов[іту]. Цим осередком у Монастирі станом на січень 1947 р. керував [...]е, разом із «ª-Зарубою-ª». Вдруге перебував із «ª-Зарубою-ª» в серпні 1947 р. у лісі б[іля] Верхрати Любачівського пов[іту] (як йшов на зустріч зі «ª-Стягом-ª»). Ближче з ним знайомий не був. До речі, «ª-Заруба-ª» розповідав про «ª-Мартина-ª», що той походить із Яворова (нині – СРСР).

А з розповіді «ª-Стяга-ª» я знаю, що «ª-Мартин-ª» підробляв печатки, займався друкарською справою, малював обкладинки для брошур, що видавалися англійською мовою, як-от «Вибори в СРСР», «Нова катастрофа голоду в Україні». Також він малював так звані святкові бофони в 1947 р.

На підставі викладених фактів напрошується висновок, що «ª-Мартин-ª» міг займатися друкарством. Яким був його осередок і хто в ньому працював – цього я не знаю.

«ª-Стяг-ª» розповідав, що друкувати обкладинки дуже просто. Ескізи вирізаються з картону чи дерева, а далі тиражуються.

в-Питання:-в Опишіть, будь ласка, зовнішній вигляд «ª-Мартина-ª».

в-Відповідь:-в «ª-Мартин-ª» середнього зросту, кремезний, брюнет, [волосся] зачісує набік, круглолиций, очі правдоподібно зеленого кольору,

---

д *Нерозбірливе слово, закреслене машинописним способом.*

е *Фрагмент тексту розібрати не вдалося.*

wsi Monasterz, skrzynki, do których miał wkładać posegregowane czcionki. Ponieważ miejsca w skrzynkach było za mało, [...][f] uszyto małe woreczki na czcionki. Segregowanie czcionek zajęło nam do dwóch tygodni czasu. Były to czcionki małe, tzw. petit, ukraińskie.

Na polecenie „[a-]Stiaha[-a]" 2/3 czcionek zostało odesłane przez „[a-]Cyhana[-a]" do „[a-]Zaruby[-a]". Było to na początku lutego 1947 r. Reszta czcionek pozostała nadal w naszej kryjówce. Dokąd odesłał „[a-]Zaruba[-a]" czcionki i przez kogo – tego nie wiem. Prawdopodobnie odesłał je w kierunku wschodnim, w okolice Uhnowa.

Pierwszą próbkę, bitą tymi samymi czcionkami, otrzymałem od „[a-]Stiaha[-a]" przez „[a-]Cyhana[-a]" w marcu 1947 r. Była to pierwsza stronica broszury pod tyt[ułem] „Wybory w ZSRR". Prócz tego spotykałem całą broszurę „Wybory w ZSRR", ulotkę pod tytułem „Hymn narodów ujarzmionych" – w języku rosyjskim i tzw. bofony wydane z okazji Świąt Wielkanocnych w kwietniu 1947 r., wydrukowane w języku ukraińskim.

[c-]Pytanie: Od kogo i przez kogo otrzymał „[a-]Stiah[-a]" czcionki drukarskie?[-c]

[c-]Odpowiedź:[-c] Od kogo, kiedy i przez kogo otrzymał „[a-]Stiah[-a]" czcionki drukarskie, tego nie wiem, gdyż nikt mi o tym nie wspominał. Przypuszczam, że mógł je kupić „[a-]Szram[-a]", okręgowy referent SB w Okręgu II, gdyż z opowiadania „[a-]Zaruby[-a]" jest mi wiadomo, że „[a-]Szram[-a]" robił zakupy dla „[a-]Stiaha[-a]".

[c-]Pytanie:[-c] Czy możecie bliżej określić miejsce, w którym znajduje się drukarnia OUN?

[c-]Odpowiedź:[-c] Jest mi wiadomo, że jeszcze jeden techniczny ośrodek znajdował się w okolicach Uhnowa, pow[iat] Tomaszów. Kierownikiem tego ośrodka był [...][g] w Monasterze w styczniu 1947 r., był razem z „[a-]Zarubą[-a]". Drugi raz w lesie k. Werchraty, pow[iat] Lubaczów, też z „[a-]Zarubą[-a]" – w sierpniu 1947 r. szedł wówczas na spotkanie ze „[a-]Stiahem[-a]". Bliżej go nie znam. Słyszałem od „[a-]Zaruby[-a]", że pochodzi „[a-]Martyn[-a]" z Jaworowa (obecnie ZSRR).

Z opowiadania „[a-]Stiaha[-a]" wiem, że „[a-]Martyn[-a]" zajmował się podrabianiem pieczątek i drukowaniem oraz malowaniem okładek do broszur, wydawanych w języku angielskim, jak „Wybory w ZSRR", „Nowa katastrofa głodowa w Ukrainie". Malował także tzw. bofony świąteczne w 1947 r.

Stąd też wnioskuję, że drukowaniem mógł zajmować się „[a-]Martyn[-a]". Jaki był jego ośrodek i jaka była obsada personalna – tego nie wiem.

„[a-]Stiah[-a]" opowiadał, że drukowanie tych okładek jest bardzo proste, gdyż wzory wycina się w tekturze lub drewnie i w ten sposób się powiela.

[c-]Pytanie:[-c] Proszę podać rysopis „[a-]Martyna[-a]".

[c-]Odpowiedź:[-c] „[a-]Martyn[-a]" jest wzrostu średniego, dobrze zbudowany, brunet, czesany na bok, twarz okrągła, oczy prawdopodobnie koloru zielonego, cera blada, nos krótki, zadarty do góry, lat ok[oło] 24–25, uzbrojony w PPSz i pistolet, jaki – nie wiem. W[edłu]g słów „[a-]Zaruby[-a]" pochodzi z Jaworowa, był na drugim

---

[f] *Nieczytelne słowo skreślone maszynowo.*

[g] *Fragment nieczytelny.*

обличчя бліде, ніс маленький і кирпатий, приблизний вік 24–25 років, озброєний ППШ і пістолетом (яким саме – не знаю). За словами «[a-]Заруби[-a]», походить із Яворова, був на другому курсі старшинської школи УПА «[a-]Олені[-a]», закінчив її в званні булавного (сержанта).

[в-]Питання:[-в] Хто може надати детальніші відомості про «[a-]Мартина[-a]»?

[в-]Відповідь:[-в] Також «[a-]Мартина[-a]» знав «[a-]Савчук[-a]», госп[одарський] референт у районі «[a-]Заруби[-a]».

На цьому протокол закінчено і після його прочитання свої свідчення підтверджую власноручним підписом.

Допитав:

Свідчив:
(—) Кудлайчук Ірон,
пс[евдо] «[a-]Довгий[-a]»

АІНП, 01251/122, мф.
Копія, машинопис.
Документ польською мовою.

kursie szkoły oficerskiej UPA krypt[onim] „[a-]Ołeniw[-a]” i ukończył ją ze stopniem buławnego (sierżanta).

[c-]Pytanie:[-c] Kto może podać bliższe dane o „[a-]Martynie[-a]”?

[c-]Odpowiedź:[-c] „[a-]Martyna[-a]” znał też „[a-]Sawczuk[-a]”, referent gosp[odarczy] w rejonie „[a-]Zaruby[-a]”.

Na tym protokół zakończono i po odczytaniu, jako zgodny z moim zapodaniem, własnoręcznie podpisałem.

Przesłuchał:

Zeznał:
(—) Kudłajczuk Iron,
ps. „[a-]Dowhyj[-a]”

AIPN, 01251/122, mf.
Kopia, maszynopis.
Dokument w języku polskim.

№ 66

12 листопада 1947, Ряшів. Нотатки Ірона Кудлайчука-«Довгого» щодо планів і завдань ОУН на осінь 1947 р. і зиму 1947–1948 років

[а-а]Плани й завдання ОУН у Польщі на осінь і зиму 1947–[19]48 рр.[а-а]

Після того, як українське населення Польщі виїхало на західні терени, ОУН опинилася в скрутному становищі. Адже саме українці забезпечували ОУН і УПА кадрами, а ще – продовольством, розвідувальними даними й іншою інформацією. Втративши таке опертя, Організація вже не змогла діяти так само масштабно, як раніше. Тому керівники Організації намагалися зробити так, аби в терені була менша кількість людей (які й так переважно голодували та сиділи без роботи). Одні з них подалися до СРСР (переважно члени відділів УПА), інші виїхали з сім'ями на захід, а треті збиралися туди вирушати (після того, як Організація забезпечить їх фальшивими документами). До останньої категорії належали й [б-ті-б], котрі мали на заході свої родини. Слід зазначити, що багато членів ОУН-УПА загинуло під час операції Війська Польського в травні–червні 1947 р.

Утім, ОУН не збиралася відмовлятися від місць перебування у Польщі. Невелика кількість людей (як задумувалося – найміцніші й найнадійніші) повинна була залишатися там, де раніше, й продовжувати свою діяльність. Як ішлося в інструкції та наказах «[в-Стяга-в]», «Закерзоння – українська земля й залишити її ми не можемо». Зрештою, перебування на польських теренах для ОУН є великим плюсом, тому що звідти можна підтримувати зв'язок із «широким світом». Отож, те, що командування Організації вирішило разом із найнадійнішими людьми залишитися на теренах Польщі і вистояти там за будь-яку ціну, навіть коштом найвідчутніших втрат, зовсім не дивина.

Наскільки мені відомо, Організація мала сконцентруватися в таких напрямках: зв'язок, робота редакційних і видавничих осередків. За словами «[в-Стяга-в]», «проблема [діяльності] відділів УПА перестала існувати. Відділи своє зробили. Вони захищали українське населення до кінця, а потім, у знак протесту, спалили села. Наразі не мають що робити і повинні бути переведені в місця з більш кращими умовами існування». Крім цього, Організація більше нічого робити не збиралася.

Найбільша проблема для ОУН у Польщі – [г-зв'язок-г]. Про зв'язок на далекі відстані мені нічого не відомо, бо не мав нагоди цю тему з кимось обговорювати. Щодо місцевого зв'язку, то можу судити з того, який діє в теренах

[а-а] *Підкреслено машинописним способом.*

[б-б] *Вписано.*

[в-в] *Написано великими літерами.*

[г-г] *Підкреслено.*

Nr 66

12 listopada 1947, Rzeszów. Notatka Irona Kudłajczuka, ps. „Dowhyj", dotycząca planów podziemia ukraińskiego na jesień i zimę 1947/1948

[a-]Plany i zadania org[anizacji] OUN na terenach Polski na jesień i zimę 1947/[19]48 r.[-a]

Organizacja OUN na terenach Polski znalazła się w ciężkich warunkach po wyjeździe ludności ukraińskiej na ziemie zachodnie. Jak wiadomo, ludność ukraińska była podstawową bazą dla kadr ludzkich org[anizacji] OUN i UPA, która zaopatrywała je w żywność i wywiad czy też informacje. Bez tej podstawowej bazy organizacja nie mogła prowadzić działalności w takich rozmiarach, jak dotychczas. Toteż dowództwo organizacji starało się odciążyć teren z nadmiaru ludzi, którzy tutaj i tak głodowali i siedzieli bez zajęcia. Część ludzi odeszła do ZSRR (przeważnie z oddziałów UPA), inni wyjechali z rodzinami na zachód, jeszcze inni mieli być zaopatrzeni przez organizację w fałszywe dokumenty i wyjechać też na zachód. Do ostatniej kategorii należeli [b-]ci[-b], którzy tam mieli swoje rodziny. Zaznaczyć należy, że wielka liczba członków org[anizacji] OUN-UPA zginęła podczas operacji Wojska Polskiego w maju – czerwcu 1947 r.

Jednak org[anizacja] OUN nie zamierzała zrezygnować ze swych pozycji na terenie Polski. Pewna niewielka ilość ludzi, rzekomo najmocniejszych i najpewniejszych, miała zostać na swoich stanowiskach nadal, i nadal kontynuować swą działalność. W[edłu]g słów instrukcji i nakazów „[c-]Stiaha[-c]": „Zakerzonie – to ziemia ukraińska i opuścić jej nie śmiemy". Zresztą tereny Polski to dla org[anizacji] OUN wielki plus, gdyż tędy można utrzymywać łączność z „szerokim światem". Nic też dziwnego, że dowództwo organizacji zdecydowało się wraz z najpewniejszymi ludźmi pozostać na terenach Polski i wytrwać tam za wszelką cenę, nawet kosztem najdotkliwszych strat.

W[edłu]g tego, jak ja orientuję się, praca organizacji miała zmierzać w następujących kierunkach: łączność, praca ośrodków redakcyjnych i ośrodków wydawniczych. W[edłu]g słów „[c-]Stiaha[-c]": „problem oddziałów UPA przestał istnieć. Oddziały swoje zrobiły. Broniły ludność ukraińską do ostatka, następnie na znak protestu spaliły wioski, a teraz nie mają co robić i powinny być rozprowadzone tam, gdzie są znośniejsze warunki egzystencji". W innych kierunkach nie zamierzała organizacja prowadzić żadnej pracy.

Najważniejszym problemem dla OUN na terenach Polski to problem [d-]łączności[-d]. O łączności dalekobieżnej nic mi nie jest wiadomo, gdyż nie miałem sposobności o tym z nikim mówić. Łączność lokalna była mi znana tylko na

---

[a-a] *Podkreślono maszynowo.*
[b-b] *Dopisano odręcznie.*
[c-c] *Zapisano wersalikami.*
[d-d] *Podkreślono odręcznie.*

біля нашого осередку. Маю на увазі зв'язок або лінію зв'язку, яку планувалося створити, про що вже згадував у доповіді «Які архіви, криївки та пункти зв'язку на майбутнє мені відомі». «[в]-Стяг-[в]» звертав значну увагу на справу зв'язку та пункти зв'язку, однак, наскільки мені відомо, не встиг їх[г] організувати, бо передусім займався переведенням груп і пошти до СРСР, до того ж, був зненацька заскочений операціями Війська Польського у вересні 1947 р. А ще, на мій погляд, улітку 1947 р. у Польщі нормально не функціонувала ОУН, бо бракувало людей і тому в їхній діяльності було багато недоліків.

Яким мав бути зв'язок із теренами СРСР у майбутньому, не знаю, але вважаю, що «[в]-Стяг-[в]» міг би для цього використати тих, хто залишився в ОУН у Польщі, насамперед «[в]-Цигана-[в]».

Мені здається, що на [г]-видавничу діяльність-[г] Організація має звертати більше уваги. Адже якось «[в]-Стяг-[в]», перебуваючи в нашій криївці, хвалився, що ціною значних зусиль і роботи нам вдалося прорубати «віконце» в «залізній завісі», а відтак ситуацією треба максимально скористатися. Тому «[в]-Стяг-[в]» вимагав від нашого осередку максимальної віддачі, аби ми видавали якнайбільше літератури. Причина, напевне, та, що останнім часом, тобто влітку 1947 р., на теренах Польщі не було жодного діючого видавничого осередку, окрім нашого. Саме тому я постійно багато працював, адже наш осередок мусив забезпечувати потреби «[в]-Стяга-[в]» в «писаному слові». Втім, мусили десь працювати й редакційні осередки чи принаймні люди, котрі займалися редагуванням видань, що готувалися до друку. Переконаний: останнє мають робити люди з вищою освітою й ерудицією, тобто члени ОУН, які посідають чільні місця в організаційній ієрархії та залишаються в Польщі.

В своїй [г]-діяльності Організація має-[г] спиратися на осередки, в яких працювали б усі члени, що залишилися. Вони мали б зв'язуватися одне з одним, використовуючи пункти зв'язку. На практиці це виглядає ось як: на домовлене місце у визначений час і пору [доби] з двох сусідніх осередків приходять зв'язкові і обмінюються поштою чи передають людей, яких привели з собою. В разі організування лінії зв'язку її ланками мають бути пункти зв'язку, а саме так звані мертві пункти.

Вище йшлося про принципові завдання ОУН у Польщі на осінь 1947 р. і зиму з 1947 на [19]48 рр. Залишається обговорити не настільки важливі справи, проте не менш потрібні для життя та роботи, а саме забезпечення продовольством й торгівлю. Запаси продуктів у деяких осередках якщо і були, то не повні (особливо відчувалася нестача жирів). Крім цього, були осередки, в яких практично всі запаси вичерпалися. До останніх належав і наш осередок. Цю проблему «[в]-Стяг-[в]» хотів подолати таким чином: збирався надати нам певну кількість провіанту із власних значних запасів. А ще він планував вирішити ситуацію з нестачею жирів, закупивши

[г] *Було з граматичною помилкою.*

najbliższych do naszego ośrodka terenach. Mam na myśli łączność wzgl[ędnie] linie łączności, które miały być dopiero organizowane, a o których wspomniałem już w referacie pt. „Jakie archiwa, kryjówki oraz punkty spotkaniowe na przyszłość są mi znane". „c-Stiah-c" przywiązywał wielką wagę do spraw łączności i punktów spotkaniowych, nie zdążył jednak, o ile mi jest wiadomo, zorganizować ich[e], gdyż był zaabsorbowany przede wszystkim wysyłaniem grup i poczty do ZSRR, a poza tym został zaskoczony operacjami Wojska Polskiego we wrześniu 1947 r. Poza tym wydaje mi się, że org[anizacja] OUN na terenach Polski nie funkcjonowała latem 1947 r. należycie (zabrakło dużo ludzi) i z tej przyczyny było dużo niedociągnięć.

Jak miała wyglądać na przyszłość łączność z terenami ZSRR, nie jest mi wiadomo, wszak uważam, że „c-Stiach-c" używałby do tego celu ludzi, którzy pozostali w org[anizacji] OUN na terenach Polski, w pierwszym rzędzie „c-Cyhana-c".

Zdaje mi się, że d-praca wydawnicza-d w organizacji zajmować miałaby dość poważną pozycję. „c-Stiah-c" chwalił się pewnego razu, gdy był w naszej kryjówce, że udało nam się wyrąbać w „żelaznej kurtynie" „okienko", że kosztowało to dużo trudu i pracy i że należy je odpowiednio, maksymalnie wykorzystać. Dlatego też „c-Stiah-c" żądał od naszego ośrodka maksimum wysiłku, ażeby wypuścić w świat jak najwięcej literatury. Zdaje mi się, że w ostatnim czasie, t[o] j[est] w lecie 1947 r., nie było na terenie Polski ani jednego czynnego ośrodka wydawniczego za wyjątkiem naszego. Toteż pracy miałem bardzo dużo, gdyż nasz ośrodek musiał zaspokoić zapotrzebowania „c-Stiaha-c" na „słowo pisane". Bez wątpienia, że musiałyby też istnieć ośrodki redakcyjne, czy przynajmniej ludzie, którzy by redagowali prace do wydawania. Uważam, że pracę tą prowadziliby ludzie z wyższym wykształceniem i erudycją, t[o] j[est] członkowie org[anizacji] OUN na czołowych postach w hierarchii organizacyjnej, którzy pozostaliby w Polsce.

System d-pracy organizacyjnej miał-d opierać się na ośrodku, w którym pracowaliby wszyscy pozostali członkowie organizacji, którzy mieliby kontaktować się ze sobą za pomocą punktów spotkaniowych. W praktyce wygląda to tak, że na umówione miejsce w umówionym czasie i porze z dwóch sąsiadujących ośrodków wychodz[ą] łącznicy i wymieniają pocztę czy ludzi. Na systemie punktów spotkaniowych tzw. „martwych punktów" wspierałaby się też organizacja linii łączności.

Byłoby to wszystko odnośnie zasadniczych zadań org[anizacji] OUN na terenie Polski na jesień – zimę 1947/[19]48 r. Pozostają do omówienia roboty nie zasadnicze, niemniej przeto potrzebne do wykonania, ażeby móc żyć i pracować, a to sprawy aprowizacyjne i „handlowe". Niektóre ośrodki miały jeszcze pewne zapasy produktów, lecz zapasy te nie były kompletne (szczególnie odczuwało się brak tłuszczów). Poza tym były ośrodki, które nie miały już prawie żadnych zapasów. Do tych ostatnich należał i nasz ośrodek. „c-Stiah-c" zamierzał rozwiązać ten problem w ten sposób: mając u siebie zamagazynowaną dużą ilość prowiantów, obiecał nam z tego pewną ilość przydzielić. Sprawę tłuszczów zamierzał on

---

[c] *Było:* je.

значну кількість риб'ячого (аптечного) жиру. Проте найважливішим джерелом поповнення харчових запасів мали б стати експедиції у польські села для збору необхідних продуктів і речей в обмін на розписки. Щодо палива, то «в-Стяг-в» сподівався на розподіл уже існуючих запасів бензину, гасу та спирту. Осередки повинні були забезпечити себе примусами або спиртівками для приготування чи підігріву страв.

Зрозуміло, що для цього всього Організації треба було створити закупівельні пункти. Один такий [...]д у Нові[e1] Любачівського пов[іту], але чоловік, котрого вербували (певно Мартин Польняк), його очолити не погодився. Інші пункти організовував «в-Заруба-в», проте де і чи вдалося йому це зробити взагалі, цього я не знаю.

Як я вже згадував, на теренах Польщі г-мали постати нечисленні осередки-г. Щодо вже існуючих, то перераховую всі, крім [осередків] «в-Стяга-в» й «в-Дальнича-в»:

1. Осередок «в-Крима-в» – окружного провідника ОУН у Ярославському та Любачівському [повітах]. Про персональний склад осередку, як також плани «в-Крима-в» на майбутнє, не знаю, але припускаю, що він міг займатися редакторською роботою, а його осередок міг би бути ланкою системи зв'язку.

2. «в-Залізняк-в» зі своїм осередком (про його кадровий склад відомо мало). Що «вЗалізняк-в» планує на майбутнє, я не знаю, проте гадаю, що він заслуговував би на місце серед керівництва ОУН у Польщі. «в-Залізняк-в» перебував у лісах б[іля] села Люблинця Любачівського пов[іту].

3. Т[ак] з[вані] в-«Голодомори»-в, тобто осередок «в-Вира-в» та «в-Кривоноса-в» б[іля] села Стара Гута Любачівського пов[іту], який міг би бути кур'єрським осередком при «в-Стягові-в».

4. Боївка «в-Грицька-в», при районній референтурі СБ, мала б слугувати ланкою системи зв'язку (так говорили «в-Стяг-в» і «в-Крим-в»). Людей із боївки «в-Грицька-в» не знаю.

5. Осередок «в-Шума-в» – к[оманд]ира сотні – знаходився в селі Дагани б[іля] Верхрати Любачівського пов[іту]. Його плани мені невідомі. Склад: «в-Орел-в» – «бунчужний» (командир роти), «в-Лев-в», «в-Левко-в», «в-Запорожець-в» і «в-Сурма-в».

6. Осередок «в-Цигана-в» – ланка системи зв'язку і видавничий осередок. Також «в-Циган-в» мав використовуватися «в-Стягом-в» як кур'єр у СРСР. Склад осередку: «в-Циган-в», «в-Хорт-в», «в-Крутій-в», «в-Зелений-в» (що з ними тепер, я не знаю), «в-Книга-в» (загинув 19.09.[19]47 р.), «в-Довгий-в» (це я).

7. Осередок «в-Заруби-в» – біля [села] Любичі Королівської Томашівського пов[іту]. Кадровий склад осередку мені невідомий. Завдання «в-Заруби-в»: забезпечення зв'язку зі «в-Стягом-в» в Грубешівському [повіті], виконання

д *Фрагмент тексту нерозбірливий.*

е *Нерозбірливе слово.*

1 Місцевість не встановлена.

rozwiązać przez zakupienie większej ilości tranu rybnego (aptecznego), a najpoważniejszym źródłem dochodu artykułów żywnościowych miałyby być wyprawy na polskie wioski i rekwirowanie potrzebnych artykułów i rzeczy za pokwitowaniem. Sprawę paliwa zamierzał „c-Stiah-c" rozwiązać przez rozdzielanie istniejących zapasów benzyny, nafty i spirytusu. Ośrodki powinny były zaopatrzyć się w prymusy lub maszynki spirytusowe dla gotowania lub przygrzewania potraw.

Jasne, że dla tego wszystkiego potrzebne było zorganizowanie punktów przez które organizacja miała czynić zakupy. Jeden taki w [...][f] Nowiu[g][1], pow[iat] Lubaczów, lecz werbowany człowiek (podobno Marcin Polniak) nie zgodził się na to. Inne punkty organizował „c-Zaruba-c", lecz gdzie i czy udało się mu je zorganizować – tego nie wiem.

Jak już wspomniałem na terenie Polski d-miały powstać tylko nieliczne ośrodki-d. O ile jest mi wiadomo, pozostałe mieli (wyliczam wszystkie za wyjątkiem „c-Stiaha-c" i „c-Dalnycza-c"):

1. Ośrodek „c-Kryma-c" – okręgowego prowidnyka org[anizacji] OUN na Jarosławskie i Lubaczowskie. Personalny skład ośrodka, jako też zamierzenia „c-Kryma-c" na przyszłość nie są mi znane, wszak przypuszczam, że on m.in. miałby być siłą redakcyjną, a poza tym ośrodek jego byłby ogniwem w systemie łączności.

2. „c-Zalizniak-c" ze swym ośrodkiem (obsada personalna mało znana). Zadania „c-Zalizniaka-c" na przyszłość nie są mi znane, uważam jednak, że zajmowałby on pewno stanowisko w szkielecie org[anizacji] OUN na terenie Polski. „c-Zalizniak-c" przebywał w lasach k[oło] wsi Lubliniec, pow[iat] Lubaczów.

3. T[ak] z[wane] „c-Hołodomory-c", t[o] j[est] „c-Wyr-c" i „c-Krywonis-c" mieli swój ośrodek k[oło] wsi Huta Stara, pow[iat] Lubaczów i mieliby służyć jako ośrodek kurierski przy „c-Stiahu-c".

4. Bojówka „c-Hryćka-c" – rejonowy referat SB, miałaby służyć jako ogniwo w systemie łączności (na podstawie rozmowy „c-Stiah-c" – „c-Krym-c"). Ludzie z bojówki „c-Hryćka-c" nie są mi znani.

5. Ośrodek „c-Szuma-c" – d[owód]cy sotni, znajdował się we wsi Dahany k[oło] Werchraty, pow[iat] Lubaczów. Zadania na przyszłość nie są mi znane. Skład: „c-Oreł-c" – *bunczucznyj* (szef kompanii), „c-Łew-c", „c-Łewko-c", „c-Zaporożec-c" i „c-Surma-c".

6. Ośrodek „c-Cyhana-c" – jako ogniwo w systemie łączności i ośrodek wydawniczy. Prócz tego „c-Cyhan-c" miał być używany przez „c-Stiaha-c" jako kurier do ZSRR. Skład: „c-Cyhan-c", „c-Chort-c", „c-Krutij-c", „c-Zełenyj-c" – nie wiem co z nimi jest obecnie, „c-Knyha-c" – zginął 19.09.[19]47 r. i „c-Dowhyj-c" – to ja.

7. Ośrodek „c-Zaruby-c" w okolicy [wsi] Lubycza Królewska, pow[iat] Tomaszów. Personalny skład ośrodka nie jest mi znany. Zadania „c-Zaruby-c" – łącznik terenu hrubieszowskiego ze „c-Stiahem-c", rejonowy prowidnyk terenu powiatu

---

[f] *Fragment nieczytelny.*

[g] *Słabo czytelne słowo.*

[1] Miejscowość nieustalona.

функцій провідника Томашівщини. Про інші завдання «в-Заруби-в» я не знаю. Зв'язок із ВіН – через пор. «в-Кобуса-в».

8. «в-Шрам-в» – окружний референт СБ. Належав до охорони, з якої мені відомий тільки «в-Муха-в». З ним перебувала коханка. Його осередок знаходився, на мою думку, біля Принадки та Грушки – присілків Любичі Королівської. Чим він планував займатися далі, я не знаю, але відомо, що донині він виконував обов'язки референта СБ. А ще підтримував зв'язок із польським підпіллям (де і за чийого посередництва – цього не знаю). Крім того, він займався закупівлями різної всячини для «в-Стяга-в».

9. Боївка «в-Чубчика-в», він же «в-Славутич-в», поштовий код «333», [діяла] біля села Князі чи Тенетиська Томашівського пов[іту]. Частина його групи, на чолі з «в-Кріпаком-в», б-перейшла в-б СРСР. Хто залишився – не знаю. Його плани на майбутнє мені теж невідомі.

10. «в-Мартин-в» – керівник технічного осередку, підробляв печатки, останнім часом мав би перебувати в криївці «в-Стяга-в».

Інших людей, які мали б залишитися на території Польщі, я не знаю.

Ряшів, 12 XI 1947 р.

(—) Кудлайчук Ірон

АІНП, 01251/122, мф.
Копія, машинопис.
Документ польською мовою.

tomaszowskiego. O innych zadaniach „c-Zaruby-c" nie wiem. Kontakt z WiN – przez por. „c-Kobusa-c".

8. „c-Szram-c" – okręgowy referent SB z ochrony, z której znam tylko „c-Muchę-c". Miał ze sobą kochankę. Ośrodek jego znajdował się, jak się orientuję, koło Prynadka – Hruszka przysiołków Lubyczy Królewskiej. O zadaniach jego na przyszłość nie wiem, wszak wiem, że dotychczas pełnił funkcję referenta SB, kontaktował się z polskim podziemiem, gdzie i przez kogo – tego nie wiem. Poza tym prowadził on wszelkie zakupy dla „c-Stiaha-c".

9. Bojówka „c-Czubczyka-c" vel „c-Sławutycza-c", sztafetny znak „333", w okolicach wsi Kniazie lub Teniatyska[h], pow[iat] Tomaszów. Część jego grupy b-odeszła do-b ZSRR na czele z „c-Kripakiem-c". Kto pozostał – tego nie wiem. Zadania jego na przyszłość nie są mi znane.

10. „c-Martyn-c" – kierownik ośrodka technicznego, podrabiacz pieczątek, miał być ostatnio przyjęty przez „c-Stiaha-c" do jego kryjówki.

Więcej ludzi, którzy mieliby pozostać na terenie Polski, nie przypominam sobie.

Rzeszów, dnia 12 XI 1947 r.

(—) Kudłajczuk Iron

AIPN, 01251/122, mf.
Kopia, maszynopis.
Dokument w języku polskim.

[h] *Było:* Teneciska.

№ 67
12 листопада 1947, Ряшів. Нотатки Ірона Кудлайчука-«Довгого» щодо способів зв'язку між крайовим проводом ОУН у Польщі й ОУН у СРСР

[а-б-]Зв'язок між ОУН у Польщі й ОУН на теренах Радянського С[оюзу][-б-а]

Проблема функціонування системи зв'язку між ОУН на польських теренах й організаційними чинниками на території Радянського С[оюзу] для мене маловідома, бо ніколи в цю справу не вникав. Утім, спробую визначити людей, за допомогою яких забезпечувався зв'язок між обома теренами.

Незабаром після того, як наша група під к[омандув]анням «[а-]Цигана[-а]» прибула до Польщі, туди також приїхав і «[а-]Стяг[-а]». Проявив себе організатором діяльності ОУН у Польщі, а ще зайнявся покращенням внутрішньоорганізаційних відносин. Мене тоді в Любачівському [повіті] не було, перебував у Грубешівському, тож розповідатиму те, що чув від «[а-]Цигана[-а]» та членів його групи.

До Польщі «[а-]Стяг[-а]» прибув із чоловіком, який мав пс[евдонім] «[а-]Ігор». Узимку з 1944 на [19]45 р. той працював пунктовим лінії зв'язку в Жовківському пов[іті]. Наскільки довго «[а-]Ігор[-а]» перебував у Польщі, я не знаю, адже «Стяг» у квітні 1945 р. його відрядив до СРСР. Те, з якими завданнями «Ігор» подався в СРСР, я також не знаю, але можу припустити, що йому доручили перенести якусь пошту чи налагодити зв'язки. З теренів СРСР він повернувся в червні 1945 р. і з того часу постійно перебував біля «[а-]Стяга[-а]».

Разом із «[а-]Ігорем[-а]» з СРСР прибула жінка на пс[евдо] «[а-]Оксана[-а]», вона ж «[а-]Веселка[-а]». Певно вона принесла звідти для «[а-]Стяга[-а]» пошту. Відтоді стала в осередку «[а-]Стяга[-а]» «господинею дому», а також друкаркою (передруковувала різні організаційні матеріали). Вочевидь, вона прибула в Польщу зі «[а-]Стягом[-а]», а у квітні 1945 р спільно з «[а-]Ігорем[-а]» поїхала до СРСР. При цьому вирушила туди з поштою, яку доручив передати «[а-]Стяг[-а]». Під час переходу кордону між Польщею й СРСР, біля села Прусє Любачівського пов[іту], її було вбито. Це сталося у вересні 1945 р.

З ким «[а-]Ігор[-а]» й «[а-]Оксана[-а]» контактували в СРСР – не знаю.

Восени 1945 р. відділи під к[оманд]уванням «[а-]Перемоги[-а]» та «[а-]Куліша[-а]»[1] (сам «[а-]Куліш[-а]» на той момент уже не жив, а як звали к[оманд]ира, що був його наступником, я не знаю), переходили в СРСР. Хтозна, чи вони

[а-а] *Написано великими літерами.*

[б-б] *Підкреслено машинописним способом.*

[1] Шклянка Григорій (нар. 1920, с. Поториця Сокальського р-ну Львівської обл. – загинув 7 V 1945, с. Люблинець Новий Любачівського повіту Підкарпатського воєводства), пс. «Куліш». Старший булавний (15 IV 1945), хорунжий. Літо 1944 – к-р III чоти в сотні «Галайди». З серпня 1944 до травня 1945 – к-р сотні «Галайда II» ТВ «Климів» ВО «Буг» УПА-Захід. *(Літопис УПА. Нова серія. Т. 12: Воєнна округа УПА «Буг». Київ–Торонто, 2009. – Кн. 1. – С. 597, 655).*

Nr 67

12 listopada 1947, Rzeszów. Notatka Irona Kudłajczuka, ps. „Dowhyj", na temat kontaktów między członkami podziemia ukraińskiego w Polsce i w ZSRS

[a-b-]Kontakty Organizacji OUN na terenach Polski z org[anizacją] OUN na terenach Zw[iązku] Radzieckiego[-b-a]

Problem kontaktów między organizacją na terenach Polski a org[anizacją] OUN na terenach Zw[iązku] Radzieckiego jest mi mało znany, gdyż nigdy do tej sprawy nie byłem zaangażowany. Postaram się jednak wyliczyć ludzi, za pomocą których była utrzymywana łączność pomiędzy obydwoma terenami.

Niedługo po przybyciu naszej grupy pod d[owództ]wem „[a-]Cyhana[-a]" przybył na tereny Polski też i „[a-]Stiah[-a]", który zaczął organizować życie organizacyjne i uzdrawiać stosunki w org[anizacji] OUN na terenie Polski. Nie byłem wówczas w Lubaczowski[e]m, gdyż wyjechałem w Hrubieszowskie, wobec tego opowiem o tym tak, jak słyszałem od „[a-]Cyhana[-a]" lub członków jego grupy.

„[a-]Stiah[-a]" przybył na tereny Polski z człowiekiem ps. „[a-]Ihor[-a]". Był on w zimie 1944/[19]45 r. punktowym na linii łączności w pow[iecie] Żółkiew. Nie wiem jak długo „[a-]Ihor[-a]" był w Polsce, wszak został on przez „[a-]Stiaha[-a]" odkomenderowany w kwietniu 1945 r. ponownie na tereny ZSRR. Nie wiadomo mi, z jakimi zadaniami „[a-]Ihor[-a]" odszedł do ZSRR, przypuszczam wszak, że miał on za zadanie przenieść jakąś pocztę lub nawiązać kontakty. Powrócił on z terenów ZSRR w czerwcu 1945 r. i od tej chwili stale był przy „[a-]Stiahu[-a]".

W tym samym czasie z terenu ZSRR przyszła z „[a-]Ihorem[-a]" kobieta ps. „[a-]Oksana[-a]" vel „[a-]Wesełka[-a]". Podobno przyniosła ona z terenów ZSRR do „[a-]Stiaha[-a]" pocztę. Od tej chwili była ona przy „[a-]Stiahu[-a]" jako „gospodyni domu" w jego ośrodku i maszynistka do przepisywania różnych materiałów organizacyjnych. Prawdopodobnie przybyła ona na tereny Polski ze „[a-]Stiahem[-a]" i odeszła na tereny ZSRR razem z „[a-]Ihorem[-a]" w kwietniu 1945 r. Z polecenia „[a-]Stiaha[-a]" odeszła ona z pocztą od „[a-]Stiaha[-a]" na tereny ZSRR. Przy przekraczaniu granicy pomiędzy Polską a ZSRR w okolicy wsi Prusie, pow[iat] Lubaczów została ona zabita. Było to we wrześniu 1945 r.

Z kim kontaktowali się „[a-]Ihor[-a]" i „[a-]Oksana[-a]" na terenie ZSRR, tego nie wiem.

Jesienią 1945 r. oddziały pod d[owództ]wem „[a-]Peremohy[-a]" i „[a-]Kulisza[-a]"[1] („[a-]Kulisz[-a]" wówczas już nie żył, a jak nazywał się ówczesny d[owód]ca, nie

---

[a--a] *Zapisano wersalikami.*

[b--b] *Podkreślono maszynowo.*

[1] Hryhorij Szklanka (ur. w 1920 w Poturzycy, pow. sokalski, zm. 7 V 1945 w Nowym Lublińcu), ps. „Kulisz". Starszy buławny (15 IV 1945), chorąży. Latem 1944 dca III czoty w sotni „Hałajdy"; od sierpnia 1944 do maja 1945 dca sotni UPA „Hałajda II" TW „Kłymiw" WO „Buh". *Wojenna okruha UPA „Buh"...*, s. 597, 655.

несли з собою якусь пошту, але припускаю, що таке могло бути. Також доводилося чути від працівника нашого осередку «Книги» про сотню під к[оманд]уванням «[a]-Бриля-[a]», яка зайшла в Любачівський [повіт] улітку 1946 р. Назад, тобто на територію СРСР, вона мабуть повернулася влітку 1947 р. Упродовж свого переходу туди ця сотня, на мій погляд, виконувала й якусь кур'єрську роботу, адже «[a]-Стяг-[a]» у таких випадках не пропускав жодної нагоди. Припускаю, що його люди навантажили всіх членів згаданої сотні літературою або іншою організаційною поштою.

Навесні 1946 р. я кілька разів бачив «[a]-Карпа-[a]», але ніколи не доводилося з ним розмовляти. «[a]-Карпо-[a]» загинув напевно в 1946 р. на території СРСР. «[a]Циган-[a]» казав, що «[a]Карпо-[a]» курсував до СРСР і назад із поштою сім разів. Вочевидь, «[a]-Стяг-[a]» також користувався його послугами, а безпосередньо з ним зв'язувався через «[a]-Зарубу-[a]». Про коло зв'язків «[a]-Карпа-[a]» в СРСР мені не відомо нічого.

Навесні 1946 р. у присілках Верхрати перебувала група людей – так звана боївка «[a]-Жмайла-[a]». «[a]-Жмайло-[a]» – колишній к[оманд]ир рою сотні «[a]-Перемоги-[a]», яка восени 1945 р. перейшла з польських теренів у СРСР. Тепер він очолював групу людей, яка виконувала кур'єрські функції й часто ходила через польсько-радянський кордон. Думаю, що «[a]-Стяг-[a]» використовував «[a]-Жмайла-[a]» з його боївкою як кур'єрів, а сам зв'язувався з ним через «[a]-Зарубу-[a]», щоб не розконспірувати себе перед людьми. Припускаю, що «[a]-Жмайло-[a]» зв'язувався зі сотнею «[a]Перемоги-[a]» або місцевими організаційними чинниками у СРСР, а вже вони відправляли пошту чи людей лініями зв'язку до місця призначення. Мені відомо, що «[a]-Жмайло-[a]» вирушив до СРСР наприкінці липня 1946 р., а повернувся назад восени 1946 р. Потім він перебував на сході, тобто в околицях Угнева, а що було з ним далі – я не знаю.

Пригадую, що «[a]-Летун-[a]», коли восени 1945 р. їхав до Грубешівського [повіту] (про це вже йшлося в окремому звіті), організував лінію зв'язку між «[a]-Стягом-[a]» і надрайонним провідником Грубешівщини «[a]-Прірвою-[a]», а від нього – через кордон по [річці] Солокії до СРСР. «Прокладати» цю лінію далі, тобто вже на радянському боці кордону, мали люди з групи охорони командира «[a]-Вороного-[a]», керівника військової округи у Львівському воєводстві (ВО-2), котрі на той момент знаходилися на Грубешівщині. Одним із пунктових [на цій лінії] мав бути «[a]-Ярема-[a]» (в тому, чи правильно подаю псевдонім, я не впевнений) зі села Василів Грубешівського пов[іту]. Більш точніших даних про нього в мене немає. Не знаю також, діяла ця лінія, чи ні.

Найкраще я знаю про те, яким чином функціонував зв'язок між «[a]-Стягом-[a]» і теренами Радянського Со[юзу], що здійснювався за участю к[оманд]ира нашого осередку «[a]-Цигана-[a]».

Вперше «[a]-Стяг-[a]» відправив «[a]-Цигана-[a]» та «[a]-Хорта-[a]» до Радянського С[оюзу] наприкінці червня 1945 р. Я лежав тоді хворий у селі Гуті Любицькій Томашівського пов[іту], тому до початку подорожі «[a]-Цигана-[a]» з ним не бачився, а відтак і не знаю, скільки та якої в нього було пошти, куди саме

wiem), przechodziły na tereny ZSRR. Nie wiem, czy były one wykorzystane do przenoszenia poczty, lecz przypuszczam, że taka możliwość istnieje. Słyszałem też od „Knyhy", pracownika naszego ośrodka, o sotni pod d[owództ]wem ps. „ª-Bryl-ª", która przyszła w Lubaczowskie latem 1946 r. Podobno odeszła ona z powrotem na tereny ZSRR latem 1947 r. Uważam, że przechodząc na teren ZSRR, była ona zaangażowana do roboty kurierskiej, gdyż „ª-Stiah-ª" nie przepuszczał najmniejszej okazji ku temu i możliwe jest, że przez swych ludzi w terenie obładował wszystkich członków sotni literaturą lub też inną pocztą organizacyjną.

Wiosną 1946 r. widywałem kilka razy człowieka ps. „ª-Karpo-ª", lecz [z] nim nigdy nie rozmawiałem. „ª-Karpo-ª" prawdopodobnie zginął w 1946 r. na terenie ZSRR. Od „ª-Cyhana-ª" słyszałem, że „ª-Karpo-ª" już siedem razy przechodził na tereny ZSRR i z powrotem, przenosząc pocztę. Podobno posługiwał się nim też „ª-Stiah-ª", kontaktując się z nim za pomocą „ª-Zaruby-ª". Z kim kontaktował się „ª-Karpo-ª" na terenie ZSRR, tego nie wiem.

Na wiosnę 1946 r. przebywała na terenie przysiółków Werchraty grupa ludzi, tzw. bojówka „ª-Żmajły-ª". „ª-Żmajło-ª" to były d[owód]ca plutonu sotni „ª-Peremohy-ª", która z terenów polskich odeszła jesienią 1945 r. na teren ZSRR. Teraz miał on grupę ludzi, z którą pełnił funkcje kurierskie i częstokroć przechodził granicę między Polską a ZSRR. Orientuję się, że „ª-Stiach-ª" posługiwał się „ª-Żmajłem-ª" i jego bojówką w celach kurierskich i kontaktował się z nim przez „ª-Zarubę-ª", ażeby samemu nie rozkonspirować się przed ludźmi. Przypuszczam, że „ª-Żmajło-ª" kontaktował się na terenie ZSRR z sotnią „ª-Peremohy-ª" lub lokalnymi organami organizacyjnymi na terenie ZSRR, a te wysyłały pocztę czy ludzi liniami łączności na miejsce przeznaczenia. Wiem, że „ª-Żmajło-ª" odszedł na teren ZSRR przy końcu lipca 1946 r., a powrócił z powrotem jesienią 1946 r. Potem przebywał na wschodzie, t[o] j[est] w okolicach Uhnowa, i co było z nim potem, tego nie wiem.

Przypominam sobie, że jadąc jesienią 1945 r. w Hrubieszowskie, o czym mowa w osobnym referacie, „ª-Łetun-ª" organizował linię łączności pomiędzy „ª-Stiahem-ª" i „ª-Prirwą-ª" – nadrejonowym prowidnykiem Hrubieszowskiego, a od niego przez granicę na Sołokiji[2] do ZSRR. Ludźmi, którzy mieliby przedłużać budowę linii na terenie ZSRR, byli z grupy ochronnej *komandyra* „ª-Woronego-ª", d[owód]cy Okręgu Wojennego na województwo lwowskie (WO-2), którzy wówczas przebywali na terenie Hrubieszowskiego. Wiem, że jednym punktowym miał być człowiek ps. „ª-Jarema-ª" (nie jestem pewien, czy dobrze sobie przypominam pseudonim) ze wsi Wasylów, pow[iat] Hrubieszów. Bliższych danych o nim nie znam. Nie wiadomo mi też, czy ta linia funkcjonowała, czy też nie.

Najlepiej są mi znane wypadki kontaktowania się „ª-Stiaha-ª" z terenami Zw[iązku] Radzieckiego przez d[owód]cę naszego ośrodka „ª-Cyhana-ª".

Pierwszy raz „ª-Cyhan-ª" został wysłany przez „ª-Stiaha-ª" na tereny Zw[iązku] Radzieckiego przy końcu czerwca 1946 r. razem z „ª-Chortem-ª". Leżałem wówczas chory we wsi Huta Lubycka, pow[iat] Tomaszów, i nie widziałem się

[2] Polska nazwa rzeki: Załoka.

його відправляли. На підставі того, що «Циган» розповідав після свого повернення на початку листопада 1945 р., можу стверджувати наступне: за вказівкою «[a]-Стяга-[a]» вони з «[a]-Хортом-[a]» їздили до «[a]-Тура-[a]» (мабуть член центр[ального] проводу ОУН) чи «[a]-Зруба-[a]», він же «[a]-Юра-[a]» (певно також член центрального проводу ОУН). Про «[a]-Зруба-[a]» я чув, що він намагався у 1946 р. перейти до американської окупаційної зони через територію Чехословаччини і там був заарештований працівниками чехословацької держбезпеки разом із командиром крайового чи генерального військового штабу УПА «[a]-Перебийносом-[a]». В[ище]зг[адані] нібито повісилися в чехословацькій в'язниці. З розповіді «[a]-Цигана-[a]» випливає, що хоча «[a]-Тур-[a]» в 1945 р. перебував у Карпатах, «[a]-Циган-[a]» із ним не зустрічався, а мав справи лише зі «[a]-Зарубою-[a]» на низовому рівні (де саме – я дізнатися не зміг). Приблизно тоді ж, тобто влітку 1945 р., до радянських органів безпеки зголосилася кур'єрка [...][в] «[a]-Тура-[a]» і «[a]-Зруба-[a]» до інших чільних представників ОУН «[a]-Маруся-[a]»[2], яка розповіла про все, що знала, а також показала відомі їй криївки, в яких бував «[a]-Тур-[a]». Утім, на той момент «[a]-Тур-[a]» перебував десь на зустрічі чи деінде (де саме – не знаю), а відтак його не захопили. «Циган» одного разу прохопився, що «Маруся» шукала «[a]-Тура-[a]» в Карпатах.

[e]-«[a]-Циган-[a]» і «[a]-Хорт-[a]» повернулися з поштою в листопаді 1945 р. Пошту, яку принесли, [«Циган»] віддав «[a]-Стягові-[a]»-[e]. Пам'ятаю, що пакети були адресовані до «[a]-Вольта-[a]». Під час розмови «[a]-Стяга-[a]» з «[a]-Циганом-[a]» я краєм вуха почув, що для Організації потрібні радіопередавач і друкарня.

Вдруге «[a]-Циган-[a]» ходив до Радянського С[оюзу] (із «[a]-Крутієм-[a]») влітку 1946 р., хоча за вказівкою «[a]-Стяга-[a]» мав піти туди ще раніше, наприкінці травня 1946 р. Брав із собою пошту, в тому числі пакети, адресовані до «[a]-Конрада-[a]» й, напевне, «315». Один великий пакет був із газетами, вірогідно польськими. Втім, тоді «[a]Цигану[a]» піти нікуди не вдалося. Вибрався аж 5 червня 1946 р. Перед тим побачився зі «[a]-Стягом-[a]» і знову отримав від нього пошту, але до кого вона була адресована, цього я не знаю. Друга спроба «[a]-Цигана-[a] теж виявилася невдалою – приблизно 15 червня ц[ього] р[оку] завернув назад. Повторно вирушив, і нарешті успішно, десь 23 червня 1946 р. До того зустрівся зі «[a]-Стягом-[a]», але чи отримував від нього пошту – я не знаю, тому що одразу після неї «[a]-Циган-[a]» вирушив у дорогу, так що

[в] *Нерозбірливе слово, закреслене машинописним способом.*

[2] Галушка Стефанія (нар. у с. Бишках Козівського р-ну Тернопільської обл.), пс. «Маруся», «Наталка». Навесні 1945 працювала зв'язковою головного командира УПА Р. Шухевича («Білого»). В травні була затримана працівниками Бережанського РВ НКВС. На допиті сказала, що є зв'язковою керівника обласного проводу ОУН-Б «Нестора». При спробі втечі з КПЗ застрелила міліціонера з пістолета. Підозрюючи жінку в співпраці з Р. Шухевичем, радянські чекісти вирішили використати її в агентурно-оперативній комбінації. Її вивезли до с. Бишки й там «звільнили». Далі її затримала псевдогрупа СБ ОУН-Б як сексотку. На «допиті» зізналася, що справді контактує з Р. Шухевичем (за посередництва інших зв'язкових у с. Августівці Козівського р-ну). *(Літопис УПА. Т. 45: Генерал Роман Шухевич-«Тарас Чупринка» – Головний Командир УПА. – Торонто–Львів, 2007. – С. 480–481).*

z nim przed jego odejściem, toteż nie wiem, jaką i ile miał on poczty i dokąd był skierowany. Po jego powrocie, na początku listopada 1945 r., na podstawie jego opowiadań mogę wywnioskować następująco: „[a]-Cyhan-[a]" z „[a]-Chortem-[a]" byli skierowani przez „[a]-Stiaha-[a]" do „[a]-Tura-[a]" (podobno członek Centr[alnego] Prowidu org[anizacji] OUN lub „[a]-Zruba-[a]" vel „[a]-Jura-[a]" (podobno członek Centralnego Prowidu org[anizacji] OUN). Słyszałem, że „[a]-Zrub-[a]" usiłował przejść do okupacyjnej strefy amerykańskiej w r[oku] 1946 przez teren Czechosłowacji i tam został aresztowany razem z „[a]-Perebyjnisem-[a]" – szefem Krajowego wzgl[ędnie] Generalnego Sztabu Wojskowego UPA, przez czechosłowackie władze bezpieczeństwa. W[yżej] w[ymienieni] podobno powiesili się w więzieniu czechosłowackim. Z opowiadania „[a]-Cyhana-[a]" wynikało, że „[a]-Tur-[a]" przebywał w r[oku] 1945 w Karpatach i że „[a]-Cyhan-[a]" z „[a]-Turem-[a]" nie widział się, tylko ze „[a]-Zrubem-[a]", który przebywał na dołach, lecz gdzie – tego nie mogłem się dowiedzieć. W tym czasie, t[o] j[est] latem 1945 r. zgłosiła się do radzieckich władz bezpieczeństwa kurierka [...][c] „[a]-Tura-[a]" i „[a]-Zruba-[a]" do innych wysoko postawionych osobistości w org[anizacji] OUN, ps. „[a]-Marusia-[a]"[3], która zeznała wszystko, co wiedziała, pokazała kryjówki, które były jej znane, a w których przesiadywał „[a]-Tur-[a]". Wypadek chciał jednak, że „[a]-Tur-[a]" był wówczas na spotkaniu, czy w innej okolicy, tego dokładnie nie wiem, i wobec tego pozostał nieujęty. „[a]-Cyhan-[a]" wyraził się pewnego razu, że „[a]-Marusia-[a]" szukała za „[a]-Turem-[a]" w Karpatach.

„[a]-Cyhan-[a]" z „[a]-Chortem-[a]" powrócili na listopad 1945 r., przynosząc pocztę, którą odda[li] „[a]-Stiahowi-[a]". Przypominam sobie, że były pakiety adresowane: „[a]-Wolt-[a]". Z rozmowy prowadzonej podczas spotkania „[a]-Stiaha-[a]" z „[a]-Cyhanem-[a]" usłyszałem wzmianki o potrzebie organizowania radiostacji nadawczej i drukarni.

Drugi raz „[a]-Cyhan-[a]" chodził na teren Zw[iązku] Radzieckiego latem 1946 r. razem z „[a]-Krutijem-[a]". Pierwszy raz został wysłany przez „[a]-Stiaha-[a]" przy końcu maja 1946 r. Otrzymał on pocztę, między którą były pakiety z adresami: „[a]-Konrad-[a]" i podobno „315". Przypominam sobie, że jeden duży pakiet był z gazetami, prawdopodobnie polskimi. Tym razem „[a]-Cyhan-[a]" jednak nie odszedł, gdyż grupa mająca odejść nie była w komplecie. Drugi raz „[a]-Cyhan-[a]" odszedł 5 czerwca 1946 r. Przed odejściem widział się ze „[a]-Stiahem-[a]" i otrzymał znowu pocztę, lecz z jakimi adresami, tego nie wiem. I tym razem „[a]-Cyhan-[a]" nie odszedł, lecz powrócił około 15 czerwca t[ego] r[oku]. Ostatecznie odszedł on około 23 czerwca

---

[c] *Nieczytelne słowo skreślone maszynowo.*

[3] Stefania Hałuszka (ur. w Byszkach, pow. brzeżański), ps. „Marusia", „Natalka". Wiosną 1945 łączniczka głównego dcy UPA Romana Szuchewycza, ps. „Biłyj". W maju zatrzymana przez pracowników brzeżańskiego Oddz. Rejonowego NKWD. Na przesłuchaniu zeznała, iż jest łączniczką kierownika prowidu OUN „Nestora". Podczas nieudanej próby ucieczki zastrzeliła milicjanta. Poderzewając ją o współpracę z Szuchewyczem, funkcjonariusze NKWD zdecydowali się wykorzystać ją w kombinacji operacyjnej. Wywieziono ją do wsi Byszki i tam ją „zwolniono". Następnie zatrzymała ją pozorowana grupa SB OUN jako współpracownicę NKWD. Na „przesłuchaniu" zeznała że rzeczywiście utrzymuje kontakt z Szuchewyczem (za pośrednictwem innych łączników w Augustówce, rej. kozowski). *Heneral Roman Szuchewycz – „Taras Czuprynka" – Hołownyj Komandyr UPA*, Toronto–Lwiw 2007 („Litopys Ukrajińskoji Powstańskoji Armiji", t. 45), s. 480–481.

ми з ним навіть не бачилися. За словами «[a]Цигана[-a]», він перейшов кордон 31 липня 1946 р. б[іля] села Вербиця Томашівського пов[іту].

Повернувся назад лише десь 21 грудня 1946 р. Кордон переходи[в] біля Великих Очей в Любачівському [повіті]. Для «[a-]Стяга[-a]» приніс пакети з грошима (рублі). За словами «[a-]Цигана[-a]», всього там було 100 000. Чи мав іще якусь дрібну пошту, я не знаю, бо він не говорив. Певно тому, що в таких випадках «[a-]Циган[-a]» був зобов'язаний дотримуватися конспірації, навіть за присутності найближчих. Наступного дня «[a]Циган[-a]» доставив пошту «[a-]Стягові[-a]».

«[a-]Циган[-a]» поділився враженнями про зустріч із «[a-]Туром[-a]». Судячи з розповіді, вони бачилися в Рогатинському повіті, або, що менш вірогідно, Бібрецькому. Він згадував про те, що до «[a-]Тура[-a]» приходила з «каяттям» «[a-]Маруся[-a]», аби Організація покарала її за «зраду». Він говорив про загибель і затримання членів к[олишньої] групи охорони «[a-]Тура[-a]» – «[a-]Назара[-a]»[3] (поранений і заарештований), «[a-]Бориса[-a]», «[a]Бродича[a]»[4], «[a-]Бистрого[-a]»[5] (убиті), а також про «зраду», тобто самовикриття, «[a-]Чада[-a]»[6]

---

[3] Горбаль Іван Петрович, пс. «Артем», «Назар». У 1945 – член боївки, яка охороняла Р. Шухевича. Навесні 1945 перебував із ним у криївці в с. Августівці Козівського р-ну Тернопільщини. VIII 1945 – заарештований працівниками НКВС, коли знаходився в криївці у с. Рай Бережанського р-ну Тернопільської обл. Спробував накласти на себе руки, але невдало. Пораненим потрапив у радянський полон. Згодом загинув у таборах. *(Літопис УПА. Т. 45: Генерал Роман Шухевич-«Тарас Чупринка» – Головний Командир УПА. Торонто–Львів, 2007. – С. 369; Роман Шухевич у документах радянських органів державної безпеки (1940–1950). – Київ: ПП Сергійчук М.І., 2007. – Т. 2. – С. 99–100, 114–115).*

[4] Когут Іван, пс. «Бродич». Станом на серпень 1944–1945 – к-р боївки, яка охороняла Р. Шухевича. Керував спорудженням криївки для нього в с. Августівці Козівського р-ну Тернопільщини. Перебував із Р. Шухевичем у криївках на тер. Перемишлянського р-ну Львівщини (осінь 1944), Козівського р-ну (лютий 1945). Улітку 1948 заарештований у Рогатинському р-ні Івано-Франківщини. *(Роман Шухевич у документах радянських органів державної безпеки (1940–1950). – Київ: ПП Сергійчук М.І., 2007. – Т. 2. – С. 98–99, 248–249; Літопис УПА. Т. 45: Генерал Роман Шухевич-«Тарас Чупринка» – Головний Командир УПА. Торонто–Львів, 2007. – С. 480–481).*

[5] Каня Григорій (нар. у Черниці Бродівського р-ну Львівської обл.), пс. «Бистрий». Член ОУН із 1938. Від 1941 – зв'язковий пров. ОУН-Б на ЗУЗ Р. Кравчука. Станом на 1944 – поч. 1945 – зв'язковий Р. Шухевича. Брав участь у спорудженні криївки в с. Августівці Козівського р-ну Тернопільщини, в якій Шухевич перебував з осені 1944 до весни 1945. За деякими даними, пораненим потрапив у радянський полон і помер. *(Літопис УПА. Т. 45: Генерал Роман Шухевич-«Тарас Чупринка» – Головний Командир УПА. Торонто–Львів, 2007. – С. 480; Літопис УПА. Нова серія. Т. 16: Волинь і Полісся у невідомій епістолярній спадщині 1944–1954 рр. Київ–Торонто, 2011. – С. 654).*

[6] Бігун Ярослав, пс. «Чад». Станом на 1945 – член боївки, яка охороняла головного командира УПА Романа Шухевича. Брав участь у спорудженні для нього криївки в с. Августівці Козівського р-ну Тернопільщини. В травні 1945, коли перебував у цій криївці, її оточила спецгрупа НКВС. За однією з версій, пішов на співпрацю й у серпні 1945 скерував спецгрупу до іншої криївки Шухевича, в с. Рай Бережанського р-ну (проте вона виявилася порожньою). За іншою версією, був заарештований радянською спецслужбою у вересні 1945 на Бережанщині. *(Літопис УПА. Т. 45: Генерал Роман Шухевич-«Тарас Чупринка» – Головний Командир УПА. Торонто–Львів, 2007. – С. 480–481; Роман Шухевич у документах радянських органів державної безпеки (1940–1950). – Київ: ПП Сергійчук М.І., 2007. – Т. 1. – С. 17, 566; Там само. – Т. 2. – С. 99, 114–115).*

1946 r. Przed tym miał spotkanie ze „[a-]Stiahem[-a]", lecz o tym, czy otrzymał tym razem pocztę, nie wiem, gdyż bezpośrednio po spotkaniu ze „[a-]Stiahem[-a]" „[a-]Cyhan[-a]" odszedł tak, że nawet z nim nie widziałem się. Granicę przekroczył „[a-]Cyhan[-a]", w[edłu]g jego słów, 31 lipca 1946 r. k[oło] wsi Wierzbica, pow[iat] Tomaszów.

Powrócił on dopiero ok[oło] 21 grudnia 1946 r. Wracając, przechodził granicę koło Wielkich Oczu w Lubaczowski[e]m. Do „[a-]Stiaha[-a]" przyniósł pakiety z pieniędzmi – rublami, w[edłu]g słów „[a-]Cyhana[-a]" było ich 100 000. Czy miał jeszcze jakąś drobną pocztę, tego nie wiem, gdyż w takich wypadkach obowiązywała „[a-]Cyhana[-a]" konspiracja nawet wobec najbliższych i o tym on nie wspominał. Pocztę doręczył „[a-]Cyhan[-a]" „[a-]Stiahowi[-a]" następnego dnia.

„[a-]Cyhan[-a]" opowiadał o tym, że widział się z „[a-]Turem[-a]". Z opowiadania wynikało, że widzenie to odbyło się w powiecie rohatyńskim lub bóbreckim, co jest mniej prawdopodobne. Wspominał również o tym, że „[a-]Marusia[-a]" zgłosiła się do „[a-]Tura[-a]" jako „skruszona", ażeby organizacja ją pokarała za „zdradę". Mówił o śmierci lub aresztowaniu członków b[yłej] grupy ochronnej „[a-]Tura[-a]" – „[a-]Nazara[-a]"[4] (ranny i aresztowany), „[a-]Borysa[-a]", „[a-]Brodycza[-a]"[5], „[a-]Bystrego[-a]"[6] (zabici), i o „zdradzie", t[o] j[est] ujawnieniu się „[a-]Czada[-a]"[7] i „[a-]Awantury[-a]"; między innymi z opowiadania dowiedziałem się, że „[a-]Zrub[-a]" i „[a-]Nebozwid[-a]" zimą 1945/[19]46 przebywali w Olchowcu, pow[iat] Bóbrka, w domu jednego gospodarza – nazwiska nie podał. Mówił o silnych i intensywnych akcjach wyniszczających radzieckich władz bezpieczeństwa wobec org[anizacji] OUN-UPA.

---

[4] Iwan Petrowycz Horbal, ps. „Artem", „Nazar", „5". W 1945 członek ochrony Romana Szuchewycza; wiosną 1945 przebywał z nim w schronie w Augustówce, rej. kozowski (Tarnopolskie); w sierpniu 1945, po nieudanej próbie samobójstwa, aresztowany przez funkcjonariuszy NKWD w schronie we wsi Raj, rej. brzeżański. Zmarł w łagrze. *Henerał Roman Szuchewycz – „Taras Czuprynka"...*, s. 369; *Roman Szuchewycz u dokumentach radiańskych orhaniw derżawnoji bezpeky (1940–1950)*, oprac. zbiorowe, Kyjiw 2007, t. 2. s. 99–100, 114–115.

[5] Iwan Kohut, ps. „Brodycz". Od sierpnia 1944 do 1945 dca ochrony Romana Szuchewycza; kierował budową schronu dla niego w Augustówce, rej. kozowski (Tarnopolskie). Jesienią 1944 przebywał z Szuchewyczem w schronach w Przemyskiem, a w lutym 1945 w rej. kozowskim. Latem 1948 aresztowany w rej. rohatyńskim. *Henerał Roman Szuchewycz – „Taras Czuprynka"...*, s. 480–481; *Roman Szuchewycz u dokumentach radiańskych orhaniw...*, s. 98–99, 248–249.

[6] Hryhorij Kania (ur. w Czernicy, pow. brodzki), ps. „Bystryj". Od 1938 w OUN, od 1941 łącznik prowidnyka OUN na ZUZ R. Krawczuka; od 1944 do pocz. 1945 łącznik Romana Szuchewycza. Brał udział w budowie schronu w Augustówce, rej. kozowski, w którym Szuchewycz przebywał od jesieni 1944 do wiosny 1945. Wg niektórych badaczy, ranny dostał się do sowieckiej niewoli, gdzie zmarł. *Henerał Roman Szuchewycz – „Taras Czuprynka"...*, s. 480; *Wołyń i Polissia u newidomij epistolarnij spadszczyni...*, s. 654.

[7] Jarosław Bihun, ps. „Czad". Od 1945 członek ochrony Romana Szuchewycza. Brał udział w budowie schronu dla niego w Augustówce, rej. kozowski; w kwietniu 1945 schron ten został otoczony przez grupę specjalną NKWD. Wg jednej z wersji Bihun poszedł na współpracę i w sierpniu 1945 skierował grupę specjalną NKWD do innego schronu Szuchewycza we wsi Raj, rej. brzeżański (nikogo tam jednak nie było). Wg innej wersji, aresztowany przez sowieckie organy bezpieczeństwa we wrześniu 1945 w rej. brzeżańskim. *Henerał Roman Szuchewycz – „Taras Czuprynka"...*, s. 480–481; *Roman Szuchewycz u dokumentach radiańskych orhaniw...*, t. 1, s. 17, 566; *ibidem*, t. 2, s. 99, 114–115.

й «[a]-Авантюри-[a]». Між іншим, з його слів я дізнався, що «[a]-Зруб-[a]» і «[a]-Небозвід-[a]» взимку 1945–[19]46 [рр.] перебували в одній із господ Вільхівця Бібрського пов[іту] (прізвища власника «Циган» не назвав). Він також казав про потужні й інтенсивні винищувальні операції радянських органів безпеки, спрямовані проти ОУН-УПА.

Повертаючись від «[a]-Тура-[a]», «[a]-Циган-[a]» проходив через терен «[a]-Інгула-[a]» – провідника Яворівщини. Зустрівся з ним і одержав для себе однострій. Там він також бачився з якимось «командиром [a]-Мрією-[a]». Хто це такий – не знаю, відомо лише, що він перейшов польсько-радянський кордон за пару днів до зустрічі з «[a]-Циганом-[a]». «[a]Мрія-[a]» мабуть переходив кордон із боку Ярославського чи Сінявського [повітів] Польщі. «[a]-Циган-[a]» – останній із кур'єрів, що приходили до «[a]-Стяга-[a]» з СРСР.

Останні групи кур'єрів, які перейшли з Польщі до СРСР – це члени УПА і ОУН, які [у зв'язку зі] зміною ситуації та неможливістю більше залишатися в Польщі, вирушили в СРСР, аби продовжити організаційну діяльність чи легалізуватися при своїх сім'ях. Акцію з відходу груп було організовано «згори», тобто «[a]-Стягом-[a]». Кожного члена групи, яка вирушала, зобов'язували взяти з собою якнайбільшу кількість підпільної літератури, яку в СРСР треба було розповсюджувати [серед] населення чи передати для використання чинникам ОУН. Знаю, що з району «[a]-Заруби-[a]» до СРСР вирушило десь 4–5 груп по 10–20 людей у кожній. Напевне, крім літератури, «[a]-Стяг-[a]» давав завдання цим групам нести пошту зі звітами й іншими повідомленнями. З однією із цих груп мав слідувати якийсь «[a]-Роман-[a]». Точніше розповісти про цю людину я не можу, але чув від «[a]-Заруби-[a]», що той перебував у американській окупаційній зоні (коли саме – не відомо), а також те, що останнім часом знаходився в пригніченому стані. «[a]-Стяг-[a]» зустрівся з «[a]Романом-[a]» у лісі біля Верхрати при [...][r] 147 й передав йому пошту для перевезення в СРСР.[7]

Також «[a]-Заруба-[a]» згадував про члена куща з села Лівча Любачівського пов[іту], який свого часу (коли – не знаю), пішов до СРСР, а в серпні 1947 р. повернувся назад. [Чоловік] розповідав, що в СРСР склалися доволі стерпні умови для людей із підпілля, а також стверджував, що акції Червоної армії проти ОУН-УПА проводяться дуже рідко. Чи він приносив якусь пошту і з кимось зустрічався у СРСР – не знаю.

Мені не відомо й те, яким чином групи, що йшли до Радянського С[оюзу], там знаходили чинників ОУН, хоча точно знаю, що при кожній групі перебувала одна особа чи кілька осіб, які знали радянський терен й «цивільних» людей. Про зв'язки ОУН у Польщі з ОУН у СРСР мені більше нічого не відомо.

Додам, що на зустрічі зі «[a]-Стягом-[a]» у липні 1947 р. він зазначав, що має намір відправити «[a]-Цигана-[a]» до СРСР. Утім, потім про це він більше ніколи не говорив.

---

[r] *Нерозбірливе слово.*

Wracając od „[a-]Tura[-a]”, „[a-]Cyhan[-a]” przechodził przez teren „[a-]Inhuła[-a]” – prowidnyka terenu jaworowskiego, z którym się widział i od którego otrzymał mundur dla siebie. Tam też spotkał ni[e]jakiego *komandyra* „[a-]Mriję[-a]” (kto to jest – nie wiem), który przeszedł granicę polsko-radziecką parę dni przed spotkaniem „[a-]Cyhana[-a]” z tymże. Podobno „[a-]Mrija[-a]” przechodził granicę z terenu jarosławskiego lub sieniawskiego w Polsce. „[a-]Cyhan[-a]” jest ostatnim kurierem, który przyszedł do „[a-]Stiaha[-a]” z terenu ZSRR.

Ostatnie grupy kurierów, którzy odeszli z terenu Polski do ZSRR to grupy członków UPA i org[anizacji] OUN, którzy [w związku ze] zmienioną sytuacją i niemożliwością utrzymania się w Polsce odeszli do ZSRR dla kontynuowania pracy organizacyjnej lub legalizowania się przy swoich rodzinach. Akcja odmaszerowania grup była zorganizowana z góry, t[o] j[est] przez „[a-]Stiaha[-a]”. Każdy członek odchodzącej grupy był zobowiązany zabrać ze sobą możliwie jak największą ilość literatury podziemnej, którą mieli kolportować [po]między ludnością lub oddać ją do dyspozycji czynników organizacyjnych org[anizacji] OUN w ZSRR. Wiadomo mi jest, że z terenu rejonu „[a-]Zaruby[-a]” odeszło do ZSRR około 4–5 grup, każda po 10–20 ludzi. Prawdopodobnie oprócz literatury, „[a-]Stiah[-a]” wysłał z tymi grupami też [d-]pocztę z meldunkami i innymi meldunkami[-d]. Z jedną z tych grup miał odejść niejaki „[a-]Roman[-a]”. Bliższych danych do jego osoby nie znam, wszak od „[a-]Zaruby[-a]” słyszałem, że był on w okupacyjnej strefie amerykańskiej (kiedy, nie wiem), i że ostatnio był [zneutralizo]wany, t[o] j[est] załamany psychicznie. „[a-]Roman[-a]” miał spotkanie ze „[a-]Stiahem[-a]” w lesie koło Werchraty przy [...][e] 147, i otrzymał od niego pocztę dla przetransportowania do ZSRR.

„[a-]Zaruba[-a]” wspominał też o członku kuszcza wsi Łówcza, pow[iat] Lubaczów, który swego czasu, nie wiem kiedy, poszedł do ZSRR, a w sierpniu 1947 r. wrócił z powrotem. Opowiadał on, że w ZSRR są dość znośne dla ludzi z podziemia warunki i że akcje Armii Czerwonej przeciwko OUN-UPA są bardzo rzadkie. Czy przyniósł jaką[ś] pocztę i czy był z kim[ś] kontaktowany na terenie ZSRR, tego nie wiem.

W jaki sposób odchodzące grupy miały kontaktować się z czynnikami org[anizacji] OUN na terenie Zw[iązku] Radzieckiego, tego nie wiem, jest mi jednak znane, że przy każdej grupie był jeden [człowiek] lub więcej ludzi, którzy znali teren i ludzi „cywilnych” w ZSRR. O kontaktach OUN na terenach Polski, a org[anizacją] OUN w ZSRR nic więcej nie wiem.

Dodaję, że w lipcu 1947 r. „[a-]Stiah[-a]” nadmienił mi na spotkaniu, że zamierza wysłać „[a-]Cyhana[-a]” do ZSRR, lecz później o tym więcej nie wspominał.

Rzeszów, dnia 12 XI 1947 r.

(—) Kudłajczuk Iron

[d-d] *Tak w tekście.*

[e] *Słowo nieczytelne.*

Ряшів, 12 XI 1947 р.

(—) Кудлайчук Ірон

АІНП, 01251/122, мф.
Копія, машинопис.
Документ польською мовою.

AIPN, 01251/122, mf.
Kopia, maszynopis.
Dokument w języku polskim.

№ 68

13 листопада 1947, Ряшів. Нотатки Ірона Кудлайчука-«Довгого» про вказівки та плани Ярослава Старуха-«Стяга» на випадок блокади терену Військом Польським

[а-б-]Вказівки «Стяга» на випадок блокади, його ставлення до зміни оперативної ситуації можливості переселення [...][в] операцій Війська Польського[-б-а]

Те, що тривалі акції Війська Польського проти орг[анізацій] ОУН і УПА ймовірні, «[а-]Стяг[-а]» усвідомлював, але ніколи про можливість блокади не [...][г] говорив. Гадаю, саме тому він ні «[а-]Циганові[-а]», ні мені ніколи не давав вказівок на випадок блокади, або як до неї слід готуватися. Думаю, «[а-]Стяг[-а]» ніколи навіть не припускав, що виникне така надзвичайна ситуація, коли між двома нашими осередками не буде зв'язку, а те, що вона затягнеться довше, ніж на два–три дні, й поготів. Тож «[а-]Стяг[-а]» на це питання великої уваги не звертав. Натомість був поглинутий організаційними справами, як-от відправленням кореспонденції та людей у різних напрямках, налагодженням зв'язків із підлеглими людьми в терені й т. ін.

Накази, які «[а-]Стяг[-а]» давав «[а-]Циганові[-а]» як к[оманд]ирові нашого осередку, стосувалися приготувань до зими. Протягом підготовки до зими «[а-]Циган[-а]» повинен був зробити наступне:

Найголовніше – вирішити проблему з водою. До зими в криївці треба було облаштувати резервуари з водою ємністю близько 1500 літрів (такі необхідні, бо взимку з криївки не можна виходити, адже залишаються сліди). Отож, у коридорі криївки слід було викопати комірчини для резервуарів, але оскільки останні мали великий розмір (цистерна для перевезення спирту, з якої впродовж 1946 р. і весни 1947 р. все вичерпали, лежала прикопаною в лісі б[іля] Верхрати, плюс баки, збиті з жерсті), причому мали працювати не всередині криївки, а ззовні. Такий експеримент забрав би багато часу й роботи, тим більше, що потрібно було б іще викопати комірчини для зберігання картоплі й іншого провіанту. Продукти ми мали отримати від «[а-]Стяга[-а]». Крім того, за дорученням «[а-]Стяга[-а]», «[а-]Заруба[-а]» повинен був нам видати 50 літрів бензину і 40 літрів спирту, які потрібно було принести з-під Угнева. Що стосується поповнення запасів гасу, то про це мова не йшла.

Крім цього, «[а-]Стяг[-а]» приділяв велику увагу маскуванню криївки та слідів, аби нічого не свідчило про наше перебування в терені, а також

[а-а] *Написано великими літерами.*

[б-б] *Підкреслено машинописним способом.*

[в] *Нерозбірливе слово.*

[г] *Нерозбірливе слово, закреслене машинописним способом.*

Nr 68

13 listopada 1947, Rzeszów. Notatka Irona Kudłajczuka, ps. „Dowhyj", dotycząca postawy Jarosława Starucha, ps. „Stiah", oraz jego zarządzeń na wypadek blokady terenu przez WP

[a-b-]Zarządzenia „Stiaha" na wypadek blokady, jego postawa wobec zmienionej sytuacji i co do ewentualnych [...][c] operacji Wojska Polskiego[-b-a]

„[a-]Stiah[-a]" liczył się z możliwością trwałych akcji Wojska Polskiego przeciwko org[anizacji] OUN i UPA, lecz nigdy nie [...][d] mówił o możliwościach blokady. Uważam, że dlatego też nigdy nie dawał ani „[a-]Cyhanowi[-a]", ani mnie zarządzeń, co robić na wypadek blokady, lub jak się do niej przygotować. W[edłu]g mego zdania „[a-]Stiah[-a]" nigdy nie przypuszczał, ażeby była taka silna okazja, by nie można było kontaktować się między obydwoma naszymi ośrodkami, tym bardziej, aby trwała taka akcja dłużej, jak dwa – trzy dni. Stąd też nie przywiązywał „[a-]Stiah[-a]" do tej kwestii większej uwagi. Był on zawsze pochłonięty sprawami organizacyjnymi, jak wysyłaniem poczty i ludzi w różnych kierunkach, zorganizowaniem kontaktów z podległymi sobie ludźmi w terenie itd.

Zarządzenia, które wydawał „[a-]Stiah[-a]" „[a-]Cyhanowi[-a]" jako d[owód]cy naszego ośrodka, miały charakter przygotowawczy do zimy. Na zimę „[a-]Cyhan[-a]" miał wykonać następujące prace:

Najważniejszym był problem wody. Trzeba było zaopatrzyć się na zimę w zbiorniki na wodę o pojemności około 1500 litrów, które miały znajdować się w kryjówce, gdyż w zimie nie podobna wychodzić z kryjówki ze względu na ślady. W tym celu trzeba było wykopać w kryjówce w korytarzu komórki na zbiorniki, a ponieważ zbiorniki miały być większe (cysterna ze spirytusem, która była zakopana w lesie k[oło] Werchraty, próżna, gdyż spirytus był wybrany przez r[ok] 1946 i wiosnę 1947 r., i baki zrobione z blachy), więc trzeba było rozkopywać te komórki od zewnątrz. Eksperyment taki zabrałby dużo czasu i pracy, tym bardziej, że trzeba by było kopać jeszcze komórki na ziem[n]iaki i inne prowianty. Prowianty mieliśmy otrzymać od „[a-]Stiaha[-a]". Poza tym na polecenie „[a-]Stiaha[-a]" miał wydać nam „[a-]Zaruba[-a]" 50 l benzyny i 40 l spirytusu, które trzeba było przynieść z okolic Uhnowa. O dopełnieniu zapasów nafty nie było jeszcze mowy.

Poza tym zwracał „[a-]Stiah[-a]" uwagę na dobre maskowanie kryjówki i śladów, tak żeby nic nie [wskaz]ywało na nasze przebywanie w terenie, jako już na ścisłą konspirację przed innymi ludźmi z org[anizacji] OUN lub UPA. Na to ostatnie jednak nie [zwracano] uwagi, gdyż my przebywaliśmy na tym samym terenie od

---

[a-a] *Zapisano wersalikami.*
[b-b] *Podkreślono maszynowo.*
[c] *Słowo nieczytelne.*
[d] *Nieczytelne słowo skreślone maszynowo.*

намагався зводити до мінімуму контакти з членами ОУН чи УПА. Останнє нас не стосувалося, бо від весни 1945-го ми з ним перебували в одному терені й він нас добре знав. Утім, із міркувань конспірації «[a-]Стяг[-a]» разом зі мною ніколи не зустрічався з третіми особами.

Щодо ставлення «[a-]Стяга[-a]» до зміни ситуації [в терені], а також складних умов побуту, можу сказати наступне:

Як насправді «[a-]Стяг[-a]» ставився до цього, я не знаю, бо він, як командир, ніколи не виказував своїм підлеглим тих моментів, коли занепадав духом. Навпаки – завжди демонстрував гарний настрій і насміхався з будь-якої біди. Ті, хто занепадав духом або переймався важкою ситуацією, його дратували. Часто звертав нашу увагу на те, яку велику роботу ми, як Організація, вже зробили, наскільки широко популяризували визвольну боротьбу українського народу, що цим маємо пишатися й гордитися, що після всього цього і помирати не страшно. «Зрештою, – казав він, – якщо завтра мені випаде загинути, то чому сьогодні повинен бути в розпуці? Хіба це допоможе? Краще – радіти й померти з посмішкою на вустах».

Він нас утішав і підбадьорював за кожної нагоди. Сам завжди був веселий. Про можливість раптового початку третьої війни ніколи не говорив. Твердив, щоправда, що війна дуже ймовірна, але до виборів у США восени 1948 р. вона точно не розпочнеться.

«[a-]Стяг[-a]» знав про те, що органи безпеки його розшукують і розумів, що пошук доволі інтенсивний. Утім, чому він не покидав місця, де його шукали, я не розумію. Можливо, занадто вірив у своє везіння.

Тривалої блокади «[a-]Стяг[-a]» не сподівався. Був нею вражений. Він вважав, що якщо добре дотримуватися конспірації й пильнувати, то в терені можна буде втриматися навіть тоді, коли його розроблятиме Військо Польське. Припускав, що масштабні акції будуть лише взимку і до того треба дуже добре підготуватися. Навесні 1948 р., прогнозував «[a-]Стяг[-a]», все втихомириться й акції Війська Польського припиняться.

В складних ситуаціях він ніколи не опускав рук. Адже, за його словами, ми і так живемо «в кредит». Нам щастить, бо живі, тоді як багато революціонерів уже загинуло. Загалом, він ставив питання таким чином, що кожен має бути готовий загинути заради справи будь-якої миті, тож можливістю смерті не має перейматися.

Ряшів, 13 XI 1947 р.

(—) Кудлайчук Ірон

АІНП, 01251/122, мф.
Оригінал, машинопис.
Документ польською мовою.

wiosny 1945 r. i byliśmy ogólnie znani. Ze względów konspiracyjnych „[a-]Stiah[-a]" nigdy ze mną nie występował przed osobami trzecimi.

O postawie „[a-]Stiaha[-a]" wobec zmiany sytuacji i trudnych warunków bytowania mogę powiedzieć, co następuje:

Nie znam faktycznej postawy „[a-]Stiaha[-a]", gdyż jako przełożony on nie miał nigdy wykazywać przed swoimi podwładnymi momentów ewentualnego załamania się. Przeciwnie, był on zawsze wesoły i śmiał się ze wszelkiej biedy. Nie znosił tych, którzy załamywali się lub przejmowali się ciężką sytuacją. Częstokroć wskazywał na to, jaką wielką robotę my, jako organizacja, wykonali[śmy], jak daleko my popularyzowali[śmy] walkę wyzwoleńczą narodu ukraińskiego, że to powinno napawać nas dumą i chwałą, że wobec tego i umrzeć nie jest strasznie. „Zresztą – mawiał – jeżeli nawet jutro mam zginąć, to dlaczego dziś mam rozpaczać? Czy to pomoże? Lepiej być wesołym i umrzeć ze śmiechem na ustach".

Przy każdej sposobności pocieszał nas, podtrzymywał na duchu. Sam zawsze był wesoły. O możliwościach szybkiego wybuchu trzeciej wojny nigdy nie mówił. Twierdził wprawdzie, że wojna jest bardzo prawdopodobna, ale nie wybuchnie ona przed wyborami w USA jesienią 1948 r.

„[a-]Stiah[-a]" wiedział o tym, że władze bezpieczeństwa szukają go i zdawał sobie sprawę, że szukają go dość intensywnie. Nie wiem jednak, dlaczego nie opuszczał miejsca, gdzie go szukano. Możliwe, że zanadto wierzył w swoje szczęście.

„[a-]Stiah[-a]" nie spodziewał się trwałej blokady. Był nią zaskoczony. Uważał, że Wojsko Polskie rozpracowuje teren, ale przy dobrej konspiracji i uwadze można będzie utrzymać się w terenie. Przypuszczał, że silniejsze akcje będą dopiero zimą i na ten okres trzeba się bardzo solidnie przygotować. Na wiosnę 1948 r., w[edłu]g „[a-]Stiaha[-a]", będzie już zupełnie spokojnie i akcje Wojska Polskiego ustaną.

Sprawy ciężkiej sytuacji nigdy nie traktował tragicznie. W[edłu]g niego i tak żyjemy „na kredyt", gdyż wobec tego, że tak dużo rewolucjonistów zginęło, my, którzy jeszcze żyjemy, mamy dużo szczęścia. Sprawę stawiał tak, że każdy powinien być gotowy w każdej chwili zginąć za sprawę i nie przejmować się możliwością śmierci.

Rzeszów, dnia 13 XI 1947 r.

(—) Kudłajczuk Iron

AIPN, 01251/122, mf.
Oryginał, maszynopis.
Dokument w języku polskim.

№ 69

15 листопада 1947, б. м. Протокол допиту Ірини Тимочко-«Христі» щодо її діяльності в ОУН та ситуації в українському підпіллі на теренах Польщі

[а-]Перевод с польского[-а]

[а-б-]Протокол допроса[-б-а]
[в-]ТЫМОЧКО[-в] Ирены
[а-]от 15 ноября 1947 г.[-а]

[а-б-]Вопрос:[-б-а] Расскажите о положении в ОУН на территории Польши за последнее время.

[а-б-]Ответ:[-б-а] Переселенческая кампания и действия Войска Польского изменили в основном структуру и стиль работы организации ОУН. Прежде всего ОУН потеряла основную силу – УПА, которая понесла большие потери – потеряла экономическую и информационную базу. Организация была вынуждена ликвидировать организационную сеть.

Когда в августе 1947 года я встретилась с «ОРЛАНОМ» и «ГРИГОРОМ», я получила приказ от «ОРЛАНА» вернуться в свой надрайон «Верховына» для ликвидации оргработы. Членам ОУН я должна была сообщить, что по своему усмотрению они могут выезжать на запад Польши или уходить в Чехословакию. Никаких заданий или связей никому не давала. Относительно УПА я не получила никаких указаний. Мне поручено было связаться с проводником надрайона «Бескид», псевдоним «МАР» или его референтами, чтобы наладить прерванную связь. Задание не удалось мне выполнить. В начале октября 1947 г. я вернулась обратно в район, чтобы встретиться с членами организации, так как я не имела, где жить и нуждалась в деньгах. Встретилась с «РУСЛАНОМ» и просила выделить немного денег на одежду, чтобы легализоваться, так как я получила разрешение от «ОРЛАНА» после ликвидации «Верховыны» перейти на легальное положение.

В то время, кроме группы «РУСЛАНА» больше никого в районе не было. Все ушли в СССР. Со слов «РУСЛАНА» мне стало ясно, что он намеревается уходить в СССР. Группа не делала никакой подготовки к зимовке. Я желала легализоваться, чтобы пережить зиму. Я начала устраиваться в Перемышле и в начале декабря 1947 г. хотела ехать на запад. Временно проживала у «СВЯТОСЛАВЫ»[1] по ул. Францишканской, 1 кв. 11 и про-

---

[а-а] *Написано великими літерами.*

[б-б] *Підкреслено машинописним способом.*

[в-в] *Написано в розбивку.*

[1] Кавула Ганна або Караман Катерина (нар. 1924 – пом. 14 XI 1947), пс. «Святослава». Від 27 V 1945 – дружина Петра Кавули. Була зв'язковою та санітаркою І округи Закерзонського краю ОУН-Б. Співробітники УБ із Ряшева під кер. майора Б. Врублевського оточили її будинок

Nr 69

15 listopada 1947, b.m.w. Protokół przesłuchania Ireny Tymoczko, ps. „Chrystia", na temat jej działalności w OUN oraz sytuacji w podziemiu ukraińskim na terenach Polski

[a-]Przekład z polskiego[-a]

[a-b-]Protokół przesłuchania[-b-a]
[c-]TYMOCZKO[-c] Ireny
[a-]z 15 listopada 1947 r.[-a]

[a-b-]Pytanie:[-b-a] Opowiedzcie o sytuacji w OUN na terytorium Polski w ostatnim czasie.

[a-b-]Odpowiedź:[-b-a] Kampania przesiedleńcza i działania Wojska Polskiego zmieniły podstawowe struktury i styl pracy organizacji OUN. Przede wszystkim OUN straciła swoją podstawową siłę – UPA, która poniosła olbrzymie straty – utraciła bazę ekonomiczną oraz informacyjną. Organizacja była zmuszona likwidować sieć organizacyjną.

Kiedy w sierpniu 1947 roku spotkałam się z „ORŁANEM" i „HRYHOREM", dostałam od „ORŁANA" rozkaz, aby wrócić do swojego nadrejonu „Werchowyna" w celu zlikwidowania pracy org[anizacyjnej]. Członków OUN miałam poinformować, że według własnego uznania mogą wyjeżdżać na zachód Polski lub uciekać do Czechosłowacji. Żadnych zadań lub kontaktów nikomu nie dawałam. W stosunku do UPA nie otrzymałam żadnych wskazówek. Polecono mi nawiązać kontakt z prowidnykiem nadrejonu „Beskyd", pseudonim „MAR", lub jego referentami, aby odbudować zerwaną łączność. Zadania nie udało mi się wypełnić. Na początku października 1947 r. wróciłam z powrotem do rejonu, aby spotkać się z członkami organizacji, ponieważ nie miałam gdzie mieszkać i potrzebowałam pieniędzy. Spotkałam się z „RUSŁANEM" i prosiłam o wydzielenie mi trochę pieniędzy na odzież w celu [powrotu] do normalnego życia, ponieważ otrzymałam zgodę od „RUSŁANA", abym po likwidacji „Werchowyny" przeszła do normalnego życia.

W tym czasie, oprócz grupy „RUSŁANA" nikogo więcej w rejonie nie było. Wszyscy uciekli do ZSRS. Ze słów „RUSŁANA" stało się dla mnie oczywiste, że zamierza on uciekać do ZSRS. Grupa nie robiła żadnych przygotowań do przezimowania. Chciałam [powrotu] do normalnego życia, aby przeżyć zimę. Zaczęłam się urządzać w Przemyślu i z początkiem grudnia 1947 r. chciałam jechać na

---

[a-a] *Zapisano wersalikami.*
[b-b] *Podkreślono maszynowo.*
[c-c] *Zapisano pismem spacjowanym.*

писалась на основании поддельного талона из Журавицы, полученного от «РУСЛАНА». Затем я написала заявление в городское управление о выделении мне квартиры. Квартиру мне дали по ул. Францишканской, 28, кв. 3, где я проживала около 3-х дней.

Этот адрес никто не знал. 15.XI–1947 г., когда собиралась отнести «СОЛОВЬЮ» бумаги, я была задержана на квартире «СВЯТОСЛАВЫ» (жена «РУСЛАНА» – «ТАРАСА» – «ТРОЯНА» покончила жизнь самоубийством 18.XI–1947 г.).

[а-б-]Вопрос:[-б-а] Расскажите свою биографию до вступления в организацию ОУН.

[а-б-]Ответ:[-б-а] Я родилась 8 июля 1923 года в Яксманицах[г], уезд Перемышль (теперь СССР). Юность я провела с семьей, которая занималась сельским хозяйством. В Перемышле я окончила 7 классов общеобразовательной школы. В 1939 года училась в гимназии. В 1941 г. я училась в 9 классе советской школы. В 1942 г. прошла курсы преподавателей. В 1943 г. я преподавала в школе в дер. Яксманицы, уезд Перемышль.

[а-б-]Вопрос:[-б-а] Когда, где и кто завербовал Вас в организацию ОУН?

[а-б-]Ответ:[-б-а] Посещая преподавательские курсы в 1942 году, меня завербовала в ОУН моя подруга КОШКИВ Стефа, уроженка Львовской области. Тогда я познакомились с идеологией ОУН, уже приходилось принимать участие в устройстве революционных празднеств, посещали лекции по истории и географии Украины.

В 1942 году, в июне месяце, КОШКИВ была арестована и потом исключена из школы и я потеряла связь с организацией. Тогда у меня был псевдоним «НИНА».

После возвращения в дер. Яксманицы я опять связалась с ОУН через «ДОНА» и «МАРИЙКУ» – «КАЛИНА». Тогда я получила задание составить список украинской полиции в Седлисках и сотрудников волостного управления в Половицах[2] и характеристику об их отношении к населению. Я принимала участие в агитации против набора в дивизию «СС–Галичина», проводила беседы среди девушек, прививая идеи ОУН. Связь с «КАЛИНОЙ» была слабой, а в половине 1946 года совсем прервалась.

Осенью 1943 г. в Перемышле мне удалось сдать курс на аттестат зрелости.

До января 1944 года, я связи с организацией не имела. В январе через ХЫМКО Зеновию, псевдонимы «СОФЬЯ», «ЛИДА» и Марийку ЯРИШ я встретилась с «ЛИЗОЙ» (окружная проводница Перемышльского округа).

у м. Перемишлі по вул. Францисканській, в якому мешкала з дочкою Лідою. Діставши дозвіл піднятися на горище нібито за білизною для дитини, жінка вистрибнула з вікна на третьому поверсі. Померла по дорозі у шпиталь *(АІНП, 01224/2074, м/ф; АІНП Ж, 043/527; В рядах УПА. Зб. споминів колишніх вояків УПА з терену Лемківщини й Перемищини. – Нью-Йорк, 1999. – С. 473; Hałagida I. Prowokacja «Zenona»... – S. 49).*

[г] *Було:* «Юкеманицах». *Так само далі.*

[2] Місцевість визначити не вдалося.

zachód. Chwilowo mieszkałam u „ŚWIATOSŁAWY”[1], przy ul. Franciszkańskiej 1 m. 11, i zameldowałam się na podstawie fałszywego dokumentu z Żurawicy, który otrzymałam od „RUSŁANA”. Następnie napisałam podanie do Zarządu Miejskiego o przydzielenie mi mieszkania. Mieszkanie dostałam przy ul. Franciszkańskiej 28 m. 3, gdzie mieszkałam około 3 dni.

Tego adresu nikt nie znał. 15 XI 1947 r., kiedy zamierzałam odnieść „SOŁOWIJOWI” papiery, zostałam zatrzymana w mieszkaniu „ŚWIATOSŁAWY” (żona „RUSŁANA” – „TARASA” – „TROJANA”, popełniła samobójstwo 18 XI 1947 r.).

[a-b-]Pytanie:[-b-a] Opowiedzcie swój życiorys do [momentu] wstąpienia do organizacji OUN.

[a-b-]Odpowiedź:[-b-a] Urodziłam się 8 lipca 1923 roku w Jaksmanicach[d], powiat przemyski (obecnie ZSRS). Młodość spędziłam z rodziną, która zajmowała się gospodarowaniem na roli. W Przemyślu skończyłam 7 klas szkoły narodowej. W 1939 roku uczyłam się w gimnazjum. W 1941 r. uczyłam się w 9 klasie szkoły sowieckiej. W 1942 r. zaliczyłam kursy dla nauczycieli. W 1943 r. uczyłam w szkole we ws[i] Jaksmanice, powiat przemyski.

[a-b-]Pytanie:[-b-a] Kiedy, gdzie i kto zwerbował Was do organizacji OUN?

[a-b-]Odpowiedź:[-b-a] Do OUN zwerbowała mnie moja koleżanka KOSZYKIW Stefa, urodzona w obwodzie lwowskim, podczas uczęszczania na kursy nauczycielskie w 1942 roku. Wtedy poznałam ideologię OUN [i] już [wtedy] przychodziło mi brać udział w przygotowaniu świąt rewolucyjnych, brałam udział w lekcjach historii i geografii Ukrainy.

W 1942 roku, w miesiącu czerwcu KOSZYKIW została aresztowana, a następnie usunięta ze szkoły, i ja straciłam kontakt z organizacją. Wtedy miałam pseudonim „NINA”.

Po powrocie do ws[i] Jaksmanice znowu związałam się z OUN poprzez „DONA” i „MARIJKĘ” – „KAŁYNĘ”. Wtedy dostałam zadanie przygotowania wykazu policji ukraińskiej w Siedliskach i pracowników Zarządu Gminnego w Połowicach[2], oraz charakterystyki ich stosunku do mieszkańców. Brałam udział w agitacji przeciwko werbunkowi do dywizji „SS-Galizien”, prowadziłam rozmowy wśród kobiet, wszczepiając idee OUN. Kontakt z „KAŁYNĄ” był słaby, a w połowie 1946 roku urwał się zupełnie.

Jesienią 1943 r. w Przemyślu udało mi się zdać kurs maturalny.

Do stycznia 1944 roku łączności z organizacją nie miałam. W styczniu, poprzez CHYMKO Zenobię, pseudonimy „SOFIJA”, „LIDA”, i Marijkę JARISZ

---

[d] *Było:* Jukiemanicach. *Podobnie dalej.*

[1] Hanna Kawuła (Kawuza) vel Katarzyna Karaman (ur. w 1924, zm. 14 XI 1947), ps. „Światosława”. Żona Piotra Kawuły od 27 V 1945; łączniczka i sanitariuszka Okręgu I OUN; wyskoczyła z 3 piętra przez okno swego mieszkania w Przemyślu przy ul. Franciszkańskiej, w którym funkcjonariusze WUBP w Rzeszowie pod dowództwem mjr. Bronisława Wróblewskiego założyli „kocioł”, zmarła w drodze do szpitala. AIPN, 01224/2074, mf; AIPN Rz, 043/527; *W riadach UPA*..., s. 473; I. Hałagida, *Prowokacja „Zenona”*..., s. 49.

[2] Miejscowość nieustalona.

После окончания курса «ЛИЗА» не разрешила мне вернуться домой и забрала с собой в район.

До конца марта 1944 года я пребывала с ней вместе в Боршевицах Перемышльского уезда. В начале апреля «ЛИЗА» назначила меня уездной проводницей У.Ч.Х. в Бирчанском уезде[3], имевшем криптоним «Богуслав». До меня здесь никто не работал и мне пришлось все начинать сначала. Пришлось бывать в окрестных деревнях, устраивать собрания девчат, таким образом я организовала сеть на зимний период в Бирчанском уезде.

В мае 1944 года, в качестве районной проводнички ко мне прикрепили «СТЕПАНИДУ» – «ОКСАНУ». Кроме «ОКСАНЫ» были еще другие районные проводнички, как ГИШПАН Анна – «БЛИДА», ВОТИК Осип.

В январе 1945 года, меня назначили в Перемышльский уезд, но в тот же месяц, после приезда «Марички»–«ЗИРЫ», из СССР – я перешла в Санокский округ, а «Маричка» осталась в Перемышльском округе. По поручению «ЗОРЫЧА» – «КРЫМА» я начала работать с сентября 1945 года хозяйственным референтом в надрайоне «Бескид». На этой должности я работала до июля 1946 года.

Когда создали 3-й надрайон в Перемышльском округе под псевдонимом «Верховына», меня назначили туда хозяйственным референтом, где проработала с декабря 1946 года до февраля 1947 года. На мое место в «Бескиде» был назначен «ДАВЫДЕНКО». После смерти «РОБЕРТА» – надрайонного проводника «Верховыны», в феврале 1947 года, я встретилась с «ОРЛАНОМ», чтобы донести о смерти «РОБЕРТА» и положении в районе. Одновременно я просила «ОРЛАНА» освободить меня от работы и отпустить на Запад. «ОРЛАН» не согласился и велел остаться на должности связника между «Верховыной» и округом, и сообщать о положении в районе. О том, что я должна занимать должность надрайонного проводника в «Верховыне», никто мне не сказал.

[а-б-]Вопрос:[-б-а] Расскажите подробно о своей работе в качестве надрайонного проводника «Верховыны».

[а-б-]Ответ:[-б-а] После смерти «РОБЕРТА» в феврале 1947 года, я – «ХРИСТЯ» (мой псевдоним), по поручению «ОРЛАНА» выполняла работу офицера связи между «Верховыной» и округом. Моей обязанностью было передавать инструкции и поручения «ОРЛАНА» и «ГРИГОРА» в район. «ОРЛАН» велел мне писать информационные отчеты и эту работу я должна была выполнять до приезда «ВЫШИНСКОГО» и «СТАРОГО» совместно с людьми, которые должны были работать в «Верховыне».

После прихода «МЫРОШКИ»[4], «ОРЛАН» велел ее немедленно прислать, зачем, мне не известно. Поручение я выполнила. После отъезда

---

[3] Ймовірно йдеться про Бірчанський район. Так само далі.

[4] Бильо (Нич-Бильо, Бильо-Гаргай) Іванна (Ганна) (Бортник Марія) (нар. 8 V 1926, Монастириська), пс. «Мотря», «Арета», «Мірошка». Від 1944 – у сотні УПА «Громенка». Згодом перебувала в господарській референтурі IV району надрайону ОУН-Б «Бескид», а також в УЧХ.

spotkałam się z „LIZĄ" (okręgowy prowidnyk okręgu przemyskiego). Po ukończeniu kursu „LIZA" nie pozwoliła mi wrócić do domu i zabrała ze sobą do rejonu.

Do końca marca 1944 roku przebywałam z nią razem w Borszowicach, powiat przemyski. Na początku kwietnia „LIZA" wyznaczyła mnie powiatowym prowidnykiem UCzCh w powiecie birczańskim[3], który miał kryptonim „Bogusław". Przede mną nikt tutaj nie pracował, więc musiałam wszystko zaczynać od początku. Przyszło mi odwiedzać okoliczne wsie, urządzać spotkania dziewcząt. W ten sposób zorganizowałam siatkę na okres zimowy w powiecie birczańskim.

W maju 1944 roku podczepili do mnie, w charakterze rejonowego prowidnyka, „STEPANIDĘ" – „OKSANĘ". Oprócz „OKSANY" byli jeszcze inni rejonowi prowidnycy, jak HISZPAN Anna – „BLIDA", WOTIK Osyp.

W styczniu 1945 roku zostałam wyznaczona do powiatu przemyskiego, ale w tym samym miesiącu po przyjeździe „Mariczki"–„ZIRY", z ZSRS – przeszłam do okręgu sanockiego, a „Mariczka" została w okręgu przemyskim. Na rozkaz „ZORYCZA" – „KRYMA" zaczęłam pracować, od września 1945 roku jako referent gospodarczy w nadrejonie „Beskyd". Na tym stanowisku pracowałam do lipca 1946 roku.

Kiedy utworzyli 3. nadrejon w okręgu przemyskim, kryptonim „Werchowyna", wyznaczyli mnie tam na [stanowisko] referenta gospodarczego, na którym przepracowałam od grudnia 1946 roku do lutego 1947 roku. Na moje miejsce w „Beskydzie" został wyznaczony „DAWYDENKO". Po śmierci „ROBERTA" – nadrejonowego prowidnyka „Werchowyny" w lutym 1947 roku spotkałam się z „ORŁANEM", żeby przekazać wiadomość o śmierci „ROBERTA" i sytuacji w rejonie. Jednocześnie prosiłam „ORŁANA", aby zwolnił mnie z obowiązków i wypuścił na zachód. „ORŁAN" się nie zgodził i nakazał pozostać na stanowisku łącznika pomiędzy „Werchowyną" i okręgiem, i powiadamiać go o sytuacji w rejonie. O tym, że ja powinnam zajmować stanowisko nadrejonowego prowidnyka w „Werchowynie", nikt mi nie powiedział.

[a-b-]Pytanie:[-b-a] Opowiedzcie dokładnie o swojej pracy w charakterze nadrejonowego prowidnyka „Werchowyny".

[a-b-]Odpowiedź:[-b-a] Po śmierci „ROBERTA" w lutym 1947 roku, ja – „CHRYSTIA" (mój pseudonim) na polecenie „ORŁANA" wypełniałam zadania oficera łączności pomiędzy „Werchowyną" a okręgiem. Moim obowiązkiem było przekazywanie instrukcji i poleceń „ORŁANA" i „HRYHORA" do rejonu. „ORŁAN" polecił mi pisanie sprawozdań informacyjnych i zadanie to powinnam była wypełnić do przyjazdu „WYSZYŃSKIEGO" i „STAREGO" razem z ludźmi, którzy powinni byli pracować w „Werchowynie".

Po przyjściu „MYROSZKI"[4] „ORŁAN" polecił ją natychmiast przysłać do siebie, dlaczego, tego nie wiem. Polecenie wypełniłam. Po odjeździe „MYROSZ-

---

[3] Chodzi prawdopodobnie o rej. birczański. Podobnie dalej.

[4] Janina (Anna) Było (Nycz-Było, Było-Harhaj) vel Maria Bartnik (ur. 8 V 1926 w Monasterzyskach), ps. „Motria", „Areta", „Miroszka". Od 1944 w sotni UPA „Hromenki", w referacie gospo-

«МЫРОШКИ», я встретилась с сотней «БРОДЫЧА». С тех пор я ходила вместе с сотней до июля 1947 года.

Встретилась с «ЧЕРНЫК»[5], который требовал от меня информации по делу переселенческой кампании. Из-за отсутствия информации пришлось ему отказать. В то время я встретилась с «МЫРОШКОЙ». Во время операции Войска Польского сотня «БРОДЫЧА» лавировала между районами[г] (Горлицкий, Криницкий, Новый-Сонч) по реке Попрад и за чехословацкой границей. С июня вместе с «МЫРОШКОЙ» мы действовали с сотней. На территории Чехословакии мы находились около одного месяца. Бывали мы в районах Большая Любовла[6] и Выжний Рузбах[7]. Из рейда мы вернулись в лес Кундек[8] к реке Попрад 7-го июля 1947 года. Это было после переселенческой кампании.

Действительность поставила нас перед вопросами: что дальше? Как примениться к новым условиям в районе? Сама ответить на эти вопросы не сумела и решила ехать за инструкциями к «ОРЛАНУ». Взяла с собой

Була зв'язковою між провідником надрайону «Верховина» та провідником І округи ОУН-Б Мирославом Гуком («Григором»). Потім – кур'єрка «Орлана» на «повернених землях». У липні 1947 з підпільною літературою скерована до Щеціна. Повернулася до Кракова і, не маючи зв'язку, подалася до Грибова та Фльоринки. Затримана солдатами ВП у Вавжеці (5 VIII 1947). Передана до ВУГБ у Ряшеві, а потім до табору в Явожно. Вироком РВС у Кракові 13 X 1947 засуджена до 15 р. ув'язнення. Постановою РВС у Кракові 16 IV 1954 вирок зменшено до 10 р. ув'язнення. Постановою РВС у Кракові (2 VII 1954) умовно звільнена 10 VII 1954. Після 1956 емігрувала до США. *(АІНП Кр, 110/1933; АІНП Ж, 04/294; Філь Я. Оглянувшись у минуле. – Варшава, 2003. – С. 95–97; Карванська-Байляк А. – Во ім'я твоє. – Варшава, 2000. – С. 89).*

[г] *Так у тексті. Йдеться про повіти.*

[5] Федак Михайло (9 III 1924, Ропенець Кроснянського повіту – жовтень 2006, м. Торонто), пс. «Інженер», «Лис», «Магура», «Смирний», «Сокіл», «Черник». Із 1938 – член ОУН. Від травня 1944 командував 3-ю сотнею куреня В. Андрусяка («Різуна»). Травень–червень 1944 – на чолі цієї сотні вів бої з радянськими партизанами у «Чорному Лісі» на Івано-Франківщині. В липні 1944 із сотнею перейшов на Закерзоння (до р-ну Бірчі Перемиського повіту Підкарпатського воєводства). У вересні 1944 його сотню розбив радянський підрозділ. Далі перебував в І окрузі Закерзонського краю ОУН-Б, VI р-ні н-рну «Бескид» І округи. Станом на літо 1946 був провідником одного з р-нів у Лемківському н-рні «Бескид». Від вересня 1946 до 1947 – провідник І р-ну в Сяноцькому н-рні «Верховина» І округи. У 1947 перейшов із рейдом до американської окупаційної зони Німеччини. За вказівкою Б. Підгайного («Аскольда»), разом із групою кур'єрів 12 VIII 1949 прибув до Польщі, щоб налагодити контакти з тамтешнім підпіллям ОУН-Б. Зміг знайти колишнього провідника III округи Закерзонського краю ОУН-Б Л. Лапінського («Зенона»). 22 X 1949 Л. Лапінський скерував його назад у американську окупаційну зону. Відтоді почалися регулярні контакти й обмін кореспонденцією між цим псевдо-проводом ОУН у Польщі та ЗЧ ОУН. Секретар організації «Братство колишніх солдатів УПА ім. Юрія Переможця (Георгія Побєдоносця)» та кер. магазину «Братства» в Мюнхені (до 1953). У березні 1957 виїхав до Канади. Мешкав у Торонто. До 1984 працював у видавництві «Літопис УПА». *(АІНП 0192/336/4, арк. 30, 170, 171; АІНП Ка 03/1860, т. 1; АІНП Ж 00105/13; АІНП Ж 00141/991/J; АІНП Ж 072/1, t. 50; Akcja «Wisła». Dokumenty... – S. 1156–1157; Літопис УПА. Т. 19: Карпатська група УПА «Говерля». – Торонто–Львів, 1992. – Кн. 2. – С. 7, 52, 123; Панченко О. Українська Головна Визвольна Рада – Закордонне Представництво УГВР – Ґенеральний секретаріят Закордонних Справ УГВР – Середовище УГВР. (Правно-політичний аспект). – Гадяч, 2004. – С. 343–344; Hałagida I. Prowokacja «Zenona»... – S. 27).*

[6] Ймовірно с. Стара Любовля.

[7] Ймовірно Дружбаки Вижні.

[8] Місце визначити не вдалося.

KI" spotkałam się z sotnią „BRODYCZA". Od tego czasu przebywałam razem z sotnią do końca lipca 1947 roku.

Spotkałam się z „CZERNYKIEM"[5], który domagał się ode mnie informacji w sprawie kampanii przesiedleńczej. Z powodu braku informacji trzeba było mu odmówić. W tym czasie spotkałam się z „MYROSZKĄ". W czasie, kiedy Wojsko Polskie prowadziło operację, sotnia „BRODYCZA" lawirowała między rejonami[e] (Gorlice, Krynica, Nowy Sącz) po rzekę Poprad i za granicą czechosłowacką. Od czerwca razem z „MYROSZKĄ", działaliśmy z sotnią. Na terytorium Czechosłowacji znajdowaliśmy się około jednego miesiąca. Bywaliśmy w rejonach: Wielka Lubowla[6] i Wyżni Ruzbach[7]. Z rajdu wróciliśmy do lasu Kundiek[8] przy rzece Poprad 7 lipca 1947 roku. To było po kampanii przesiedleńczej.

Rzeczywistość postawiła nas przed pytaniami: co dalej? Jak dostosować się do nowych warunków w terenie? Sama odpowiedzieć na te pytania nie potrafiłam, więc postanowiłam pojechać po instrukcje do „ORŁANA". Wzięłam ze sobą

---

darczym rejonu IV nadrejonu OUN „Beskyd", a także w UCzCh; łączniczka między prowidnykiem nadrejonu „Werchowyna" a prowidnykiem Okręgu I OUN Huk Mirosławem, ps. „Hryhor"; następnie kurierka „Orłana" na ziemiach zachodnich; w lipcu 1947 r. skierowana z literaturą podziemną do Szczecina; powróciła do Krakowa i nie posiadając kontaktu, udała się do Grybowa i Florynki; zatrzymana 5 VIII 1947 przez żołnierzy WP w Wawrzce, przekazana do WUBP w Rzeszowie, a następnie do obozu w Jaworznie; wyrokiem WSR w Krakowie z 13 X 1947 skazana na 15 lat więzienia; postanowieniem WSR w Krakowie z 16 IV 1954 wyrok zmniejszono do 10 lat więzienia; postanowieniem WSR w Krakowie z 2 VII 1954 zwolniona warunkowo 10 VII 1954; po 1956 wyemigrowała do USA; AIPN Kr, 110/1933; AIPN Rz, 04/294; J. Fil, *op. cit.*, s. 95–97; A. Karwańska-Bajlak, *op. cit.*, s. 89.

[e] *Tak w tekście. Chodzi o powiaty.*

[5] Mychajło Fedak (ur. 9 III 1924 w Ropience, pow. krośnieński, zm. w październiku 2006 w Toronto), ps. „Inżynier", „ Łys", „Mahura", „Smyrnyj", „Sokił", „Czernyk". Od 1938 członek OUN; od maja 1944 dowodził 3 sotnią kurenia Wasyla Andrusiaka, ps. „Rizun"; od maja do czerwca 1944 na jej czele prowadził walki przeciw sowieckim partyzantom w Czarnym Lesie koło Stanisławowa. W lipcu 1944 wraz z sotnią przeszedł w okolice Birczy, pow. przemyski; we wrześniu 1944 jego sotnia została rozbita przez sowiecki oddział. Następnie w I Okręgu OUN, VI rejonie nadrejonu „Beskyd" I Okręgu; od lata 1946 prowidnyk jednego z rejonów w łemkowskim nadrejonie „Beskyd"; od września 1946 do 1947 prowidnyk I rejonu w nadrejonie „Werchowyna" I Okręgu. W 1947 przeszedł do amerykańskiej strefy okupacyjnej Niemiec. Na polecenie Bohdana Pidhajnego, ps. „Askold" przybył do Polski 12 VIII 1949 wraz z grupą kurierów OUN w celu nawiązania kontaktu z ukraińskim podziemiem; odnalazł byłego prowidnyka III Okręgu OUN Leona Łapińskiego, ps. „Zenon". 22 X 1949 Łapiński wysłał go z powrotem do amerykańskiej strefy okupacyjnej. Odtąd rozpoczęły się regularne kontakty i wymiana korespondencji pomiędzy rzekomym prowidem OUN w Polsce i ZCz OUN. Sekretarz Bractwa Byłych Żołnierzy UPA im. Jurija Peremożca (Georhija Pobiedonosca) i kierownik sklepu Bractwa w Monachium (do 1953). W marcu 1957 wyjechał do Kanady i zamieszkał w Toronto; do 1984 pracował w wydawnictwie „Litopys Ukrajińskoji Powstańskoji Armiji". AIPN, 0192/336/4, k. 30, 170, 171; AIPN Ka, 03/1860, t. 1; AIPN Rz, 00105/13; AIPN Rz, 00141/991/J; *Akcja „Wisła". Dokumenty...*, s. 1156–1157; *Karpatśka hrupa UPA „Howerła"*, Toronto–Lwiw 1992, kn. 2 („Litopys Ukrajińskoji Powstańskoji Armiji", t. 19), s. 7, 52, 123; O. Panczenko, *Ukrajińska Hołowna Wyzwolna Rada. Zakordonne Predstawnyctwo UHWR. Heneralnyj sekretariat Zakordonnych Spraw UHWR. Seredowyszcze UHWR (Prawno-politycznyj aspekt)*, Hadiacz 2004, s. 343–344; I. Hałagida, *Prowokacja „Zenona"...*, s. 27.

[6] Prawdopodobnie Stara Lubowla.

[7] Prawdopodobnie Drużbaki Wyżne.

[8] Teren nieustalony.

«МЫРОШКУ» и с помощью ее встретилась с «ПЛУГОМ» в Пралковецком лесу.

«ОРЛАНА» не было. Кроме «ПЛУГА» в лесу встретила еще «МАРИЧКУ» и «ШУРА». «МЫРОШКА» вернулась в «Верховыну», чтобы не потерять связь с «ГРИЗНЫМ» – комендант жандармерии; через него встретились с «МЫРОШКОЙ». В лесу пребывали вместе с «ПЛУГОМ», «МАРИЧКОЙ» и «ШУРОМ» с 10 до 20 июля.

20 июля 1947 года приехала «МЫРОШКА» и сказала, что 25.VII–47 г. назначена моя встреча с «ГРИЗНЫМ» и кто-то пришел из «Бескида». На территории «Верховыны» в то время было В.П. и группы УПА.

Я вернулась с «МЫРОШКОЙ» в «[a]Верховыну[a]» и 25.VII–47 г. встретилась с «ГРИЗНЫМ» возле Вавжки Горлицкого уезда.

«ГРИЗНЫЙ» ничего не знал: пришел ли отряд УПА в район, но какой-то стрелок сообщил, что из «Бескида» прибыл какой-то командир. Через «ГРИЗНОГО» я направила «ОРЛАНУ» эстафету, которую повезла «МЫРОШКА» о том, что в «ВЕРХОВЫНУ» прибыл «РЕН» и если имеет поручение к нему, пусть передаст через «МЫРОШКУ», а сама под охраной двух стрелков направилась к «РЕНУ» в лес, возле деревни Кренпна Ясловского уезда.

Из-за операций В.П. к «РЕНУ» добралась только 30 июля. У «РЕНА» я встретила его адъютанта – «ГОЛОГАНА» и двух стрелков «ЯВИР» и «САМОСТИЙНЫЙ». «РЕНУ» я передала эстафету «ГРИГОРА», который напоминал «РЕНУ» навести порядок в архиве УПА. Отчет за 1947 год «ГРЫГОР» поручал взять с собой в СССР, а остальной архив передать «МАРУ», который имел с ним общий склад.

О членах своего штаба «РЕН» рассказывал следующее:

1. Сотника «ВОЛЯ» давно не встречал и пропал без вести.
2. Сотник «КАЙДАНЕЦ» погиб или умер, т. к. был больной.
3. «ИНЖЕНЕР» – о нем «РЕН» не имел никаких сведений.

1-го сентября 1947 года, «РЕН» ушел в направлении «Бескида», а я в лес Магура возле деревни Картне[9] Горлицкого уезда, чтобы найти «БРОДЫЧА» и его сотню, но бесполезно. Я искала по лесу целую неделю; «БРОДЫЧА» след простыл.

10.XI – я уехала в Перемышльский уезд, чтобы встретиться с «МЫРОШКОЙ». Там я встретила «ЧМИЛЯ» и «ШУРА», с их помощью нашла «ГРИГОРА» и «РУСЛАНА».

«ГРИГОР» собирался в СССР. «МЫРОШКИ» мы не встречали. Я поняла, что с ней что-то случилось, и предупредила всех из организации ОУН Корманицкого леса, чтобы все пункты «МЫРОШКИ» аннулировать. «ГРИГОР» поручил мне ехать в Краков за письменными материалами и дал

---

[9] Місцевість визначити не вдалося.

„MYROSZKĘ" i przy jej pomocy spotkałam się z „PŁUGIEM" w prałkowieckim lesie.

„ORŁANA" nie było. Oprócz „PŁUGA" spotkałam w lesie jeszcze „MARICZKĘ" i „SZURA". „MYROSZKA" wróciła do „Werchowyny", aby nie stracić łączności z „GRIZNYM" – komendantem żandarmerii; przez niego spotkałam się z „MYROSZKĄ". W lesie byliśmy razem z „PŁUGIEM", „MARICZKĄ" i „SZUREM" od 10 do 20 lipca.

20 lipca 1947 roku przyjechała „MYROSZKA" i powiedziała, że 25 VII [19]47 r. wyznaczone jest moje spotkanie z „GRIZNYM" i że ktoś przyszedł z „Beskydu". Na terytorium „Werchowyny" było w tym czasie WP i grupy UPA.

Wróciłam z „MYROSZKĄ" do „[a]-Werchowyny-[a]" i 25 VII [19]47 r. spotkałam się z „GRIZNYM" koło Wawrzki, powiat gorlicki.

„GRIZNYJ" niczego nie wiedział, czy przyszedł oddział UPA do rejonu, ale jakiś strzelec doniósł, że z „Beskydu" przybył jakiś dowódca. Przez „GRIZNEGO" skierowałam do „ORŁANA" sztafetę, którą zawiozła „MYROSZKA", o tym, że do „[a]-Werchowyny-[a]" przybył „REN" i jeśli ma dla niego polecenia, to niech przekaże przez „MYROSZKĘ", a sama pod ochroną dwóch strzelców skierowałam się do „RENA" do lasu koło wsi Krempna, powiat jasielski.

Z powodu operacji WP do „RENA" dostałam się dopiero 30 lipca. U „RENA" spotkałam jego adiutanta – „HOŁOHANA" i dwóch strzelców, „JAWIRA" i „SAMOSTIJNEGO". Przekazałam „RENOWI" sztafetę „HRYHORA", który przypominał „RENOWI", [aby ten] zaprowadził porządek w archiwum UPA. Sprawozdanie za 1947 rok „HRYHOR" nakazywał zabrać ze sobą do ZSRS, a pozostałe archiwum przekazać „MAROWI", który miał z nim wspólny magazyn.

O członkach swojego sztabu „REN" opowiadał następująco:

1. Sotennego „WOLI" dawno nie widział i przepadł bez wieści.
2. Sotenny „KAJDANEC" zginął lub umarł, po[nieważ] był chory.
3. „INŻENIER" – o nim „REN" nie miał żadnych wiadomości.

1 września 1947 roku „REN" odszedł w kierunku „Beskydu", a ja do lasu Magura obok wsi Kartnie[9], powiat gorlicki, aby znaleźć „BRODYCZA" i jego sotnię, ale bez skutku. Szukałam po lesie cały tydzień; po „BRODYCZU" ani śladu.

10 XI wyjechałam z powiatu przemyskiego, aby spotkać się z „MYROSZKĄ". Tam spotkałam „CZMILA" i „SZURA" i z ich pomocą znalazłam „HRYHORA" i „RUSŁANA".

„HRYHOR" wybierał się do ZSRS. „MYROSZKI" nie spotkaliśmy. Zrozumiałam, że coś się z nią stało, i uprzedziłam wszystkich z organizacji OUN lasu kormanickiego, żeby wszystkie punkty „MYROSZKI" anulować. „HRYHOR" polecił mi jechać do Krakowa po materiały piśmiennicze i dał 10 tysięcy złotych;

[9] Miejscowość nieustalona.

10 тысяч злотых, кроме того, он просил меня через Янину ЯСЕНИЦКУЮ[10], проживающую в Новом Сонче, встретиться с его женой Марией.

С материалами я вернулась в Корманицкий лес, где встретила «РУСЛАНА». «ГРИГОР» уже в начале октября ушел в СССР.

Распоряжение организации ОУН ликвидировать и прекратить всякую деятельность в районе «Верховына» было встречено отрицательно. «СМЫРНЫЙ» заявил мне, что такое решение нечестное и нельзя ли было самостоятельно продержаться зиму.

Я ответила, что в таком случае организация не будет нести ответственности за этих людей, и такие группы будем считать бандитскими.

На обратном пути из Кракова в «Верховыну» я встретилась с кущевым «ЧАБАНОМ»[11] из района «ЧЕРНИКА». Я желала встретиться с «БРОДЫЧЕМ», но до сих пор не знаю, что с ним случилось.

20.X.–1947 г. мне удалось встретиться с «РУСЛАНОМ» возле Зеленки. Пробыли мы вместе около недели. Договорились с ним встретиться с «СОЛОВЬЕМ» 7.XI.–47 г. возле Уйковиц и при его помощи я должна была встретиться со «СТЯГОМ».

После этого два–три дня я находилась у «СВЯТОСЛАВЫ», но так как не имела еще своей квартиры, я была вынуждена уехать в Жешув, где надеялась встретить кого-нибудь из организации. Ночевала я на вокзале у одной, случайно встретившейся старушки.

Никого не встретив, вернулась в Перемышль на квартиру «Святославы». Случайно познакомилась с торговкой старой одежды САГОНОВОЙ Анной, которая за вознаграждение согласилась принять меня на квартиру – Францишканская, 28.

У САГОНОВОЙ я прожила с 1.XI.–47 г. до 15.XI.–47 г. За это время я ежедневно посещала «СВЯТОСЛАВУ», кино. У зубного врача ГАЛПЕРНОВОЙ – ул. Дворского, я лечила зубы.

7.XI.–1947 г. я встретилась с «СОЛОВЬЕМ», который был с одним стрелком. Один день пробыла с ним. Обещанную встречу со «СТЯГОМ» он не сумел устроить и до зимы не имел уже надежды его встретить, так как намеревался уходить. Куда не сказал, предварительно хотел повидать «РУСЛАНА». От «СТЯГА» связники не прибыли. После ухода «КОРНЕЙЧУКА» в августе 1947 года, никто с севера не приходил.

---

[10] Ясеницька Яніна (нар. 28 VI 1907, м. Новий Санч Малопольського в-ва). Підозрювалася у допомозі членам ОУН, яким надала своє помешкання (контактний пункт І. Тимочко). Перебувала під спостереженням у межах контрольно-спостережної справи, заведеної ПУдсГБ в Новому Санчі. Зібрані документи свідчать, що спостереження носило формальний характер. *(АІНП Кр, 010/4458).*

[11] Ймовірно Плечень Омелян (нар. 1920, Іскань), пс. «Чабан». До 1947 – член боївки СБ в 3-му районі н-рну «Верховина» І округи ОУН. Переховувався до 1956. В 1963 емігрував до США. *(I. Hałagida, Prowokacja «Zenona»... Geneza, przebieg i skutki operacji MBP o kryptonimie «C-1» przeciwko banderowskiej frakcji OUN i wywiadowi brytyjskiemu (1950–1954). – Warszawa, 2005. – S. 26).*

oprócz tego prosił mnie przez Janinę JASIENICKĄ[10], która mieszkała w Nowym Sączu, abym spotkała się z jego żoną Marią.

Z materiałami wróciłam do lasu kormanickiego, gdzie spotkałam „RUSŁANA". „HRYHOR" już na początku października odszedł do ZSRS.

Decyzja organizacji OUN o likwidacji i zawieszeniu wszelkiej działalności w rejonie „Werchowyna" spotkała się z dezaprobatą. „SMYRNYJ" oświadczył mi, że taka decyzja jest nie w porządku i czy nie można było przetrwać zimy na własną rękę.

Odpowiedziałam, że w takim przypadku organizacja nie będzie ponosiła odpowiedzialności za tych ludzi i takie grupy będziemy uważać za bandyckie.

W drodze powrotnej z Krakowa do „Werchowyny" spotkałam się z kuszczowym „CZABANEM"[11] z rejonu „CZERNYKA". Chciałam spotkać się z „BRODYCZEM", ale do tej pory nie wiem, co się z nim stało.

20 X 1947 r. udało mi się spotkać z „RUSŁANEM" niedaleko Zielonki. Byliśmy razem około tygodnia. Umówiliśmy z nim się na spotkanie z „SOŁOWIJEM" 7 XI [19]47 r. koło Ujkowic i przy jego pomocy miałam się spotkać ze „STIAHEM".

Potem, dwa – trzy dni byłam u „ŚWIATOSŁAWY", ale ponieważ nie miała ona jeszcze swojego mieszkania, zmuszona byłam wyjechać do Rzeszowa, gdzie miałam nadzieję spotkać kogoś z organizacji. Nocowałam na dworcu, u jednej przypadkowo spotkanej staruszki.

Nie spotkawszy nikogo, wróciłam do Przemyśla do mieszkania „ŚWIATOSŁAWY". Przypadkowo poznałam handlarkę starej odzieży, SAGANOWĄ Annę, która za wynagrodzenie zgodziła się przyjąć mnie na mieszkanie – Franciszkańska 28.

U SAGANOWEJ mieszkałam od 1 XI [19]47 r. do 15 XI [19]47 r. W tym czasie codziennie odwiedzałam „ŚWIATOSŁAWĘ", chodziłam do kina. U dentysty, GAŁPERNOWEJ, ul. Dworskiego, leczyłam zęby.

7 XI 1947 r. spotkałam się z „SOŁOWIJEM", który był z jednym strzelcem. Spędziłam z nim jeden dzień. Obiecanego spotkania ze „STIAHEM" nie zdołał przygotować i do zimy nie miał już nadziei go spotkać, ponieważ zamierzał odejść. Dokąd, nie powiedział; wstępnie chciał spotkać się z „RUSŁANEM". Łącznicy od „STIAHA" nie przybyli. Po odejściu „KORNIEJCZUKA" w sierpniu 1947 roku nikt z północy nie przychodził.

„SOŁOWIJ" przypuszczał, że „KORNIEJCZUK" i dwaj jego łącznicy zginęli w drodze, idąc do lasu kormanickiego 2 Okręgu. Przekazałam „SOŁOWIJOWI"

---

[10] Janina Jasienicka (ur. 28 VI 1907 w Nowym Sączu). Podejrzewana o udzielanie pomocy i udostępnianie swego mieszkania członkom OUN (punkt kontaktowy Ireny Tymoczko); inwigilowana w ramach SEO przez PUdsBP w Nowym Sączu, ze zgromadzonych dokumentów wynika, że inwigilacja miała charakter formalny. AIPN Kr, 010/4458.

[11] Prawdopodobnie Emilian (Omelan) Płeczeń (ur. w 1920 w m. Iskań), ps. „Czaban", do 1947 członek bojówki SB w 3. rejonie nadrejonu „Werchowyna", ukrywał się do 1956, w 1963 wyemigrował do USA. I. Hałagida, *Prowokacja „Zenona"*..., s. 26.

«СОЛОВЕЙ» делал предположение, что «КОРНЕЙЧУК» и два его связника погибли в пути, идя в Корманицкий лес 2-го округа. Я передала «СОЛОВЬЮ» 12 кг махорки, мыла и другие мелочи, купленные за деньги, предназначенные для Марии – жены «ГРИГОРА».

15.XI.–1947 г., в 5 часов вечера, должна была идти на встречу. С закупленной бумагой и калькой я вошла в дом «СВЯТОСЛАВЫ», чтобы оставить пачку и сделать другие покупки, но меня задержали сотрудники УБП. В сенях я заметила военного, который задержал какую-то женщину. Тогда я опустила пачку на тротуар, а сама зашла к «СВЯТОСЛАВЕ». Меня задержали. При обыске у меня найдены: паспорт на фамилию КОВАЛЬЧУК Мария и талон для прописки на фамилию КАМИНСКАЯ Ирена. Я объяснила, что талон принадлежит одной женщине, с которой должна встретиться на «рыбной площади». Один поручик пошел со мной на «площадь», чтобы найти эту женщину. Все это было мною придумано, чтобы иметь возможность бежать. Побег не удался, меня задержали.

[а-б-]Вопрос:[-б-а] Расскажите, когда, к кому и по каким делам вы выезжали из «Верховыны».

[а-б-]Ответ:[-б-а] За время моего пребывания в районе «Верховына» (с декабря 1946 г. по июля 1947 г.) я выезжала: в январе 1947 г. я направилась с Крыницы в Перемышль, где в районе Корманицких лесов, с помощью солтыса деревни Карманиц (фамилию не помню) посетила тайник «ОРЛАНА», где встретила «ОРЛАНА», его охрану: «ПТАХА», «ПОМСТУ», «КРУКА», «ГРАБА» и «МАЛУШКУ», которая после освобождения из тюрьмы находилась уже у «ОРЛАНА».

«ПТАХ» просил меня устроить его сестру «ГАЛЮ» в «Верховыне». Я встретилась с ней у солтыса Карманиц и уже вместе мы направились в Крыницу. По дороге мы остановились у Софии СМИШКЕВИЧ на даче «Анна-Мария», чтобы разведать о положении в районе, пришлось оставить «ГАЛЮ» у СМИШКЕВИЧ, а сама пошла в дер. Баница.

Через связника «РОБЕРТА» я нашла его самого в дер. Чертижне. Передала ему эстафету «ОРЛАНА», где, между прочим «ОРЛАН» настаивает освободить меня временно от работы в связи с моей болезнью.

«РОБЕРТ» освободил меня, и я вернулась к СМИШКЕВИЧ. Во время моего отсутствия «ГАЛЯ» успела устроиться у какого-то врача на работу и выехала с ним в Штеттин. Три недели прожила я у СМИШКЕВИЧ. За это время я старалась поправить свое здоровье, затем вернулась в район. Продолжительное время я никого не сумела встретить. От посторонних я узнала, что ВП убит «РОБЕРТ» и его секретарь «СТЕФА».

«РОБЕРТ» тогда был надрайонным проводником «Верховыны». После гибели «РОБЕРТА», я направилась к «ОРЛАНУ». В Грыбове я зашла к адвокату ГЕРЬЯКУ Антонию – украинцу по национальности. К нему рекомендовала зайти в случае надобности преподавательница из деревни Вавжки Наталия, фамилии не знаю.

12 kg tytoniu, mydła i innych drobiazgów, kupionych za pieniądze przeznaczone dla Marii – żony „HRYHORA".

15 XI 1947 r. o [godzinie] 5 po południu miałam pójść na spotkanie. Z zakupionym papierem i kalką weszłam do domu „ŚWIATOSŁAWY", żeby zostawić paczkę i zrobić inne zakupy, ale zatrzymali mnie funkcjonariusze UBP. W przedsionku zauważyłam wojskowego, który zatrzymał jakąś kobietę. Wtedy upuściłam paczkę na chodnik, a sama weszłam do „ŚWIATOSŁAWY". Zostałam zatrzymana. Przy rewizji znaleziono przy mnie paszport na nazwisko KOWALCZUK Maria i formularz meldunkowy na nazwisko KAMIŃSKA Irena. Wyjaśniłam, że formularz należy do jednej kobiety, z którą powinnam się spotkać na Rybim Placu. Jeden porucznik poszedł ze mną na plac, żeby znaleźć tę kobietę. Wszystko to sama wymyśliłam, aby [zyskać] możliwość ucieczki. Ucieczka się nie udała, zostałam zatrzymana.

[a-b-]Pytanie:[-b-a] Opowiedzcie, kiedy, do kogo i w jakich sprawach jeździliście z „Werchowyny".

[a-b-]Odpowiedź:[-b-a] W czasie mojego pobytu w rejonie „Werchowyna" (od grudnia 1946 r. do lipca 1947 r.) wyjeżdżałam: w styczniu 1947 r. pojechałam z Krynicy do Przemyśla, gdzie w rejonie lasów kormanickich, z pomocą sołtysa wsi Kormanice (nazwiska nie pamiętam) odwiedziłam kryjówkę „ORŁANA", gdzie spotkałam „ORŁANA" [i] jego ochronę: „PTACHA", „PIMSTĘ", „KRUKA", „GRABA" i „MAŁUSZKĘ", która po zwolnieniu z więzienia znajdowała się już u „ORŁANA".

„PTACH" prosił mnie, abym umieściła jego siostrę „HALĘ" w „Werchowynie". Spotkałam się z nią u sołtysa Kormanic i już razem skierowałyśmy się do Krynicy. Po drodze zatrzymałyśmy się u Zofii SMISZKIEWICZ w daczy „Anna-Maria", aby zorientować się o sytuacji w terenie; dlatego też przyszło [mi] zostawić „HALĘ" u SMISZKIEWICZ, a sama poszłam do w[si] Banica.

Poprzez łącznika „ROBERTA" znalazłam jego samego we w[si] Czertyżne. Przekazałam mu sztafetę „ORŁANA", gdzie między innymi „ORŁAN" nalega, aby zwolnić mnie czasowo z pracy w związku z moją chorobą.

„ROBERT" zwolnił mnie i ja wróciłam do SMISZKIEWICZ. Podczas mojej nieobecności „HALA" zdążyła [już] dostać się do pracy u jakiegoś lekarza i wyjechała z nim do Szczecina. Pomieszkałam u SMISZKIEWICZ trzy tygodnie. W tym czasie starałam się wrócić do zdrowia, a następnie wróciłam do rejonu. Przez dłuższy czas nie udało mi się nikogo spotkać. Od [osób] postronnych dowiedziałam się, że „ROBERT" i jego sekretarz „STEFA" zostali zabici przez BP.

„ROBERT" był wtedy nadrejonowym prowidnykiem „Werchowyny". Po śmierci „ROBERTA" skierowałam się do „ORŁANA". W Grybowie zaszłam do adwokata GERJAKA Antoniego – narodowości ukraińskiej. To, że wypada go odwiedzić, doradziła mi nauczycielka ze wsi Wawrzka, Natalia, nazwiska nie znam.

Zachodziłam do niej wiele razy, żeby dowiedzieć się, w jaki sposób otrzymuje listy z USRS, skąd pochodzi. Adwokata GERJAKA charakteryzowała ona jako człowieka z realistycznymi poglądami, poważnego i kierującego się zdrowym rozsądkiem. Wykorzystując rekomendację zaszłam do niego.

Несколько раз я к ней заходила, чтобы узнать, как она получает письма из УССР, откуда она происходит. Адвоката ГЕРЬЯКА она охарактеризовала, как человека с реалистическими взглядами, серьезного и рассудительного. Пользуясь рекомендацией, я зашла к нему.

После непродолжительной беседы мне стало ясно, что адвокат враждебно относится к национальному движению. Пробыв у него некоторое время, я уехала в Перемышль.

Когда я во второй раз хотела зайти к нему, мне сказали, что он, опасаясь переселенческой кампании, уехал в неизвестном направлении.

В Карманицах у солтыса я встретилась с «ГАЛЕЙ». Она бросила работу у врача потому, что ей слишком тяжело жилось. У солтыса я встретилась с «ПТАХОМ» и при его помощи с «ОРЛАНОМ». Я доложила о положении в районе, о смерти «РОБЕРТА» и «СТЕФЫ». Потребовала от «ОРЛАНА» инструкции для «Верховыны» и, в связи с болезнью, я просила разрешения оставить работу, чтобы иметь возможность лечиться и легализоваться.

«ОРЛАН» отклонил мою просьбу и велел временно заменить надрайонного проводника, поддерживая связь с ним. «ПТАХ» просил устроить «ГАЛЮ» в какой-нибудь семье. Я предложила ей место домашней работницы у преподавательницы в Вавжках (уезд Новый Сонч). В случае, если она не согласиться у нее остаться, тогда «ПТАХ» решил устроить «ГАЛЮ» у своей жены, которая тогда проживала в деревне Станиславчик возле Перемышля.

В начале апреля 1947 года, возвращаясь из поездки в дер. Вавжки, я встретила «ГАЛЮ». Сначала я боялась ее принять и она возвращалась к брату. 8-го июля 1947 года, после ознакомления с обстановкой я хотела видеть «ОРЛАНА». Мы ехали с «МЫРОШКОЙ». Встретили «ПЛУГА» на опушке леса Кругеля. Я осталась в этом районе дожидаться «ОРЛАНА», а «МЫРОШКА» поехала в «Верховыну», чтобы не терять связи с «ГРИЗНЫМ». После нескольких дней «МЫРОШКА» вернулась с сообщением, что какой-то командир «Бескида» прибыл в «Верховыну».

22.VII–1947 г. я направилась в «Верховыну» с эстафетой от «ГРИГОРА» для «РЕНА». В конце августа после встречи с «РЕНОМ», я вернулась в уезд Перемышль. Тогда встретилась с «ОРЛАНОМ», который предложил свернуть работу в «Верховыне». В первой половине сентября 1947 года в лесу Гроховце[д] встретилась с «ГРИГОРОМ» и «РУСЛАНОМ».

По поручению «ГРИГОРА» я направилась в Краков и в Новом Сонче встретила Марию – жену «ГРИГОРА». Затем я проехала в Еленю Гуру, чтобы повидаться с «ЗОЕЙ» и выяснить судьбу ее и «МАЛУШИ».

От трамвайного кондуктора, который проживал у КРУПЫ Миколая, я узнала, что «ЗОЯ» и КРУПА Миколай арестованы. Я вернулась в Перемышльский уезд. В лесу Гроховецком встретилась с «РУСЛАНОМ». Сообщила ему об аресте «ЗОИ».

[д] *Було:* Ґроховице.

Po niedługiej rozmowie było dla mnie jasne, że adwokat odnosi się wrogo do ruchu narodowościowego. Zabawiwszy u niego jakiś czas wyjechałam do Przemyśla.

Kiedy po raz drugi chciałam go odwiedzić, powiedziano mi, że obawiając się kampanii przesiedleńczej, wyjechał w nieznanym kierunku.

W Kormanicach spotkałam się u sołtysa z „HALĄ". Ona rzuciła pracę u lekarza, ponieważ żyło się jej zbyt ciężko. U sołtysa spotkałam się z „PTACHEM" i przy jego pomocy z „ORŁANEM". Złożyłam sprawozdanie z sytuacji w rejonie, o śmierci „ROBERTA" i „STEFY". Zażądałam od „ORŁANA" instrukcji dla „Werchowyny" i w związku z chorobą poprosiłam o pozwolenie pozostawienia pracy, aby mieć możliwość leczenia i legalizacji.

„ORŁAN" oddalił moją prośbę i polecił zamienić czasowo nadrejonowego prowidnyka, podtrzymując z nim kontakt. „PTACH" prosił, aby umieścić „HALĘ" w jakiejś rodzinie. Zaproponowałam jej miejsce pracownicy domowej u nauczycielki w Wawrzce (powiat Nowy Sącz). W przypadku, gdyby ona nie zgodziła się u niej pozostać, „PTACH" zamierzał ulokować „HALĘ" u swojej żony, która mieszkała wtedy we wsi Stanisławczyk koło Przemyśla.

Na początku kwietnia 1947 roku, wracając z podróży do w[si] Wawrzki, spotkałam „HALĘ". Z początku bałam się ją przyjąć, i ona wracała do brata. 8 lipca 1947 roku, po zapoznaniu się z sytuacją, chciałam zobaczyć „ORŁANA". Pojechałyśmy z „MYROSZKĄ". Spotkałyśmy „PŁUGA" na obrzeżach lasu Kruhela. Ja zostałam w tym rejonie, czekając na „ORŁANA", a „MYROSZKA" pojechała do „Werchowyny", aby nie tracić łączności z „GRIZNYM". Po kilku dniach „MYROSZKA" wróciła z wiadomością, że jakiś komendant „Beskydu" przybył do „Werchowyny".

22 VII 1947 r. skierowałam się do „Werchowyny" ze sztafetą od „HRYHORA" dla „RENA". W końcu sierpnia, po spotkaniu z „RENEM" wróciłam do powiatu przemyskiego. Wtedy spotkałam się z „ORŁANEM", który zaproponował, aby zakończyć pracę w „Werchowynie". W pierwszej połowie września 1947 roku w lesie Grochowce[f], spotkałam się z „HRYHOREM" i „RUSŁANEM".

Na polecenie „HRYHORA" skierowałam się do Krakowa i w Nowym Sączu spotkałam Mariję – żonę „HRYHORA". Następnie pojechałam do Jeleniej Góry, aby zobaczyć się z „ZOJĄ" i wyjaśnić losy jej i „MAŁUSZY".

Od konduktora tramwajowego, który mieszkał u KRUPY Mikołaja, dowiedziałam się, że „ZOJA" i KRUPA Mikołaj zostali aresztowani. Wróciłam do powiatu przemyskiego. W lesie grochowieckim spotkałam się z „RUSŁANEM". Przekazałam mu, że „ZOJA" została aresztowana.

Kiedy pojechałam do Jeleniej Góry, „ORŁAN" dał mi adres „ROKSOLANY", abym z jej pomocą mogła spotkać się z „MAŁUSZĄ" i „ZOJĄ". W Kamienicy niedaleko Jeleniej Góry w jednym z młynów miał mieszkać młynarz Grigorij, który jakoby posiadał adres PRYSTAWSKIEJ Elżbiety – „ROKSOLANY". Młynarza jednak w Kamienicy nie znalazłam i byłam zmuszona szukać KRUPĘ,

[f] *Było:* Grochowice.

Когда я направилась в Еленю Гуру, «ОРЛАН» дал мне адрес «РОКСОЛАНЫ», чтобы с ее помощью встретиться с «МАЛУШЕЙ» и «ЗОЕЙ». В Каменице, возле Еленей Гуры в одной мельнице должен был проживать мельник Григорий, который будто имел адрес ПРИСТАВСКОЙ Эльжбеты – «РОКСОЛАНЫ», но в Каменицах мельника не нашла и я была вынуждена искать КРУПУ, чтобы через него узнать о судьбе женщин. Когда вернулась, «ОРЛАН» уже ушел в СССР. Об аресте «ЗОИ» он мог узнать только из сообщений «РУСЛАНА».

По просьбе «РУСЛАНА» я поехала в Краков за бумагой, выехала в сентябре, а приехала в половине октября. Посетила Краков, Кальварию, Освенцим, Катовице и Еленю Гуру. В Еленей Гуре я встретила возле дома КРУПА его жену. На мой вопрос, что случилось с ее мужем и «ЗОЕЙ», она ответила, что не хочет со мной разговаривать, и чтобы я уходила.

10-го октября я вернулась к «РУСЛАНУ» с закупленными в Кракове материалами. Кроме как с женой КРУПА ни с кем не встречалась. В конце октября я поехала в Жешув. Об этой поездке я уже раньше рассказывала.

На этом протокол закончен.

Допросил: ВРУБЛЕВСКИЙ Показала – ТЫМОЧКО Ирена

Верно:
Пом[ощник] нач[альника] отд[еле]ния
отдела 2-Н 2 гл[авного] управления МГБ СССР
ст[арший] лейтенант (—) ЛУКЬЯНЕНКО

ГДА СБУ, ф. 65, спр. С-9108, т. 1, арк. 192–199.
Завірена копія, машинопис.
Документ російською мовою.
Протоколи допиту Ірини Тимочко впродовж 15 XI – 3 XII 1947 надіслані МДБ СРСР до МДБ УРСР для оперативного використання 19 II 1948 р.

aby przez niego dowiedzieć się o losach kobiet. Kiedy wróciłam, „ORŁAN" już uciekł do ZSRS. O aresztowaniu „ZOI" on mógł się dowiedzieć tylko z informacji od „RUSŁANA".

Na prośbę „RUSŁANA" pojechałam do Krakowa po papier; wyjechałam we wrześniu a przyjechałam w połowie października. Odwiedziłam Kraków, Kalwarię, Oświęcim, Katowice i Jelenią Górę. W Jeleniej Górze spotkałam obok domu KRUPY jego żonę. Na moje pytanie, co się stało z jej mężem i z „ZOJĄ", odpowiedziała, że nie chce ze mną rozmawiać i abym odeszła.

10 października wróciłam do „RUSŁANA" z zakupionymi w Krakowie materiałami. Oprócz żony KRUPY nie rozmawiałam z nikim. W końcu października pojechałam do Rzeszowa. O tej podróży już wcześniej opowiadałam.

Na tym protokół zakończono.

Przesłuchał: WRÓBLEWSKI Zeznała: TYMOCZKO Irena

Za zgodność:
Pom[ocnik] nacz[elnika] Wy[dzia]łu
Oddziału 2-N 2 Gł[ównego] Zarządu MGB ZSRS
st[arszy] lejtnant (—) ŁUKJANIENKO

HDA SBU, f. 65, spr. C-9108, t. 1, k. 192–199.
Kopia uwierzytelniona, maszynopis.
Dokument w języku rosyjskim.

Protokół przesłuchania Ireny Tymoczko w dn. 15 XI 1947 – 3 XII 1947 przesłany przez MGB ZSRS do MGB USRS w celu wykorzystania operacyjnego, 19 II 1948 r.

№ 70

18 листопада 1947, Перемишль. Спеціальний звіт заступника начальника I відділу III департаменту МГБ Броніслава Врублевського зі супровідним листом директорові III департаменту МГБ Юзефу Чапліцькому стосовно Ірини Тимочко-«Христі» та інших, що були затримані 15 листопада 1947 р.

[а-б-]Цілком таємно![-б-а]

Директору III-го деп[артаменту] МГБ
[б-]полк. [а-]Чапліцькому[-а-б]

В додатку надсилаю спеціальний звіт про затримання чл[енів] ОУН, а також співробітників цієї організації.

З[аступн]ик начальника I від[ділу]
III деп[артаменту] МГБ
(—) майор [а-в-]Врублевський[-в-а]

Перемишль, 18 XI [19]47 р.

[а-б-]Цілком таємно![-б-а]

Директору III-го департаменту
[б-]МГБ у [в-]Варшаві[-в-б]
полк. Чапліцькому

[а-]Спеціальний звіт[-а]

[б-]З приводу затримання:[-б]
1) Тимочко Ірини, пс. «Христя»;
2) Соковської Ірини[1], дружини «Інгула»;

[а-а] *Написано великими літерами.*

[б-б] *Підкреслено машинописним способом.*

[в-в] *Надруковано в розбивку.*

[1] Стисло або Соковська або Павловська Ірина (нар. 18 VI 1922, Селиська). Дружина Дмитра Стисла. Заарештована у Перемишлі 11 XI 1947. Звинувачена у підтриманні організаційного зв'язку зі своїм чоловіком за посередництва Мирослава Сороки-«Птаха» та Ганни Кавули-«Святослави». Вироком РВС у Ряшеві засуджена до 4 р. ув'язнення (21 V 1948). Постановою окружного суду в Перемишлі засуджена до 12 місяців ув'язнення (за використання фальшивого пріз-

Nr 70

18 listopada 1947, Przemyśl. Raport specjalny zastępcy naczelnika Wydziału I Departamentu III MBP Bronisława Wróblewskiego dla dyrektora Departamentu III MBP Józefa Czaplickiego, dotyczący zatrzymania Ireny Tymoczko, ps. „Chrystia", i innych członków podziemia ukraińskiego 15 listopada 1947 r.

[a-b-]Ściśle tajne![-b-a]

Do Dyrektora Dep[artamentu] III MBP
[b-]płk. [a-]Czaplickiego[-a-b]

W załączeniu przesyłam raport specjalny w sprawie zatrzymanych czł[onków] org[anizacji] OUN oraz współpracowników tejże organizacji do wiadomości.

Z[astęp]ca Naczelnika Wydz[iału] I
Dep[artamentu] III MBP
(—) Mjr [a-c-]Wróblewski[-c-a]

Przemyśl, dnia 18 XI [19]47 r.

[a-b-]Ściśle tajne![-b-a]

Do Dyrektora Departamentu III
[b-]MBP w [c-]Warszawie[-c-b]
płk. Czaplickiego

[a-]Raport specjalny[-a]

[b-]Dotyczy zatrzymanych:[-b]
1) Tymoczko Irena, ps. „Chrystia"
2) Sokowska Irena[1], żona „Inhuła"

[a-a] *Zapisano wersalikami.*
[b-b] *Podkreślono maszynowo.*
[c-c] *Zapisano pismem spacjowanym.*
[1] Irena Stysło vel Sokowska vel Pawłowska (ur. 18 VI 1922 w Siedliskach). Żona Dmytra Stysło; aresztowana 11 XI 1947 w Przemyślu; oskarżona o kontaktowanie się z mężem za pośrednictwem Myrosława (Sławka) Soroki, ps. „Ptach" i Hanny Kawuły, ps. „Światosława" oraz o pośrednictwo w przekazaniu paczki z odzieżą i obuwiem „Ptahowi"; wyrokiem WSR w Rzeszowie z 21 V 1948 skazana na 4 lata więzienia; postanowieniem Sądu Okręgowego w Przemyślu z 8 X 1948 skazana na 12 miesięcy

3) Стопинської Ольги[2];
4) Саладяк Катерини[3];
5) Антмана Симона[4].

15 XI [19]47 р. під час засідки, яку ми влаштували у помешканні Катерини [a] Карман[-a]-«Святослави» (Перемишль, вул. Францисканська 1, кв. 9), була затримана:

[a-]Тимочко Ірина[-a], вона ж [a-]Камінська Ірина[-a], вона ж [a-]Ковальчик Марія[-a], пс. «Христя». Батьків звати Степан Міхал і Оксана з дому Панкевич. Нар. 8 VII 1923 р. в Яксмановичах Перемиського пов[іту] (тепер СРСР), українка,

---

вища, а також те, що повідомила у парафіяльне управління несправжнє прізвище своєї дочки (8 X 1948). Вироком РВС у Ряшеві засуджена до 4 р. ув'язнення (25 V 1949). Звільнена 16 XI 1951. *(АІНП Ж, 25/1332; АІНП Ж, 108/3270; АІНП Ж, 046/291; АІНП Ж, 107/917).*

[2] Стопинська Ольга (нар. 26 IV 1927, м. Перемишль Підкарпатського в-ва). Заарештована 15 XI 1947. Підозрювалася у зв'язках із членами ОУН (зокрема, Богданом Мадаєм, пс. «Ігор», і Зіновією Химко, пс. «Зоя»). Звільнена 23 XII 1947. Працювала інспектором у гмінному кооперативі. Згідно з документами УБ/СБ, мала бути залучена до співпраці 26 V 1954 керівником 2-ої секції III відділу ВУГБ у Ряшеві пор. Людвіком Вільком як інф. пс. «Ірена» (в справі збереглося писемне зобов'язання). В 1975 передана до III відділу ВУ ГМ в Перемишлі. З характеристики ТС «Ірени» від 17 II 1983: «До співпраці з СБ була залучена в 1954 році на добровільній основі з використанням компрометуючих матеріалів (зв'язок з колишніми членами УПА, які беруть участь у націоналістичній діяльності). У ході співпраці від неї отримано низку важливих матеріалів про українців, причетних до націоналістичної діяльності або таких, що поділяють ці погляди. На підставі отриманої від неї інформації було викрито та заарештовано колишніх членів УПА. На основі компрометуючих матеріалів було залучено до співпраці декілька таємних співробітників (як-от ТС «Яніна», «Славський», «Справедливий»). Порушено більше десяти справ п[ро]ти колишніх членів ОУН та УПА, причетних до націоналістичної діяльності. Здійснено контроль за іноземцями українського походження, які приїздили до Польщі у якості емісарів еміграційних осередків. За її участю проведено оперативні комбінації стосовно фігурантів справ, які мешкали на даній території та в УРСР. Здійснено оперативний контроль українського середовища Перемищини. Працювала самовіддано, відзначалася значною активністю. Надавала правдиву і досить повну інформацію. Неодноразово перевірялася. Винагороджувалась, часом дуже суттєво (залежно від цінності наданої інформації). Не розконспірована». Вилучена з агентурної мережі 28 III 1983. У архівному журналі реєстрації особових та робочих справ вилученої агентури ВУВС у Перемишлі 28 III 1983 р. під № 863 зроблено запис про архівування III відділом ВУ ГМ у Перемишлі 5 томів справи (1 том особової справи та 4 томи робочої справи) на Стопінську Ольгу, дочку Броніслава, реєстраційний № PR 262, під пс. «Ірена». *(АІНП Ж, 00111/280, т. 1–5; АІНП Ж, 00180/1, Архівний журнал реєстрації особових і робочих справ вилученої агентури ВУВС у Перемишлі; АІНП Ж, 50/4, Опис справ, що велися ВУГБ у Ряшеві в 1946–1947 роках).*

[3] Саладзяк Катерина (нар. 25 або 26 XI 1908, Рудавка). Заарештована у грудні 1949. Слідство припинено 8 III 1950. Знову заарештована 14 XI 1947. Звільнена 23 XII 1948. Заарештована у Перемишлі 21 X 1950. Звинувачувалася у наданні допомоги Ганні Кавулі. Вироком РВС у Ряшеві 10 I 1951 була засуджена до 2 р. ув'язнення. Постановою РВС у Ряшеві 13 II 1952 умовно звільнена 19 II 1952. *(АІНП, 01224/2064, м/ф; АІНП Ж, 050/1041; АІНП Ж, 107/1188; АІНП Ж, 108/6016; АІНП Ж, 367/153).*

[4] Антман Шимон (нар. 21 XII 1907, Перемишль). 14 XI 1947 заарештований. Звинувачувався в тому, що допомагав членам ОУН підробляти документи. 12 VII 1948 звільнений. У 1956 виїхав на постійне проживання до Ізраїлю. *(АІНП Ж, 042/1906; АІНП Ж, 108/3273; АІНП Ж, 50/3, Контрольна книга Бюро обліку ВУГБ у Ряшеві за 1946–1947 рр.; АІНП Ж, 50/4, Опис справ, що велися ВУГБ у Ряшеві в 1946–1947 рр.; АІНП Ж, 335/1, Паспортна картотека ВУВС у Перемишлі).*

3) Stopińska Olga[2]
4) Saładziak Katarzyna[3]
5) Antman Szymon[4]

Dnia 15 XI [19]47 r. na urządzonej przez nas zasadzce u [a-]Karaman[-a] Katarzyny, ps. „Światosława", zam[ieszkałej] w Przemyślu przy ul. Franciszkańskiej 1 m. 9 została zatrzymana:

[a-]Tymoczko Irena[-a] vel [a-]Kamińska Irena[-a] vel [a-]Kowalczyk Maria[-a], ps. „Chrystia", imiona rodziców Stefan Michał i Ksenia z domu Pankiewicz, ur. 8 VII

---

więzienia za używanie fałszywego nazwiska oraz zgłoszenie fałszywego nazwiska swej córki w urzędzie parafialnym; wyrokiem WSR w Rzeszowie z 25 V 1949 skazana na karę łączną czterech lat więzienia; zwolniona 16 XI 1951. AIPN Rz, 25/1332; AIPN Rz, 108/3270; AIPN Rz, 046/291; AIPN Rz, 107/917.

[2] Olga Stopińska II voto Mykita (ur. 26 IV 1927 w Przemyślu). Aresztowana 15 XI 1947, podejrzewana o utrzymywanie kontaktów z członkami OUN (m.in. Bohdanem Madajem, ps. „Ihor" i Zenobią Chymko, ps. Zoja"), zwolniona 23 XII 1947; inspektor w GS „SCh" Przemyśl-Wieś; wg dokumentów UB/SB miała zostać pozyskana do współpracy 26 V 1954 r. przez kierownika Sekcji 2 Wydz. III WUBP w Rzeszowie por. Ludwika Wilka jako inf. ps. „Irena" (w aktach zachowało się pisemne zobowiązanie); w 1975 r. przekazana do Wydz. III KW MO w Przemyślu; wg charakterystyki TW ps. „Irena" z dn. 17 II 1983: „Do współpracy z SB została pozyskana w 1954 roku na zasadzie dobrowolności przy wykorzystaniu materiałów kompromitujących (kontakt z byłymi członkami UPA zaangażowanymi w działalność nacjonalistyczną). W trakcie współpracy uzyskano od niej szereg istotnych informacji dot[yczących] osób o poglądach lub zaangażowaniu nacjonalistycznym, wywodzących się ze środowiska ukraińskiej mniejszości narodowej. I tak na podstawie uzyskanych od niej informacji: ujawniono i aresztowano byłych członków UPA, pozyskano na materiałach kompromitujących kilka tajnych współpracowników w tym TW ps. »Janina«, »Sławski«, »Sprawiedliwy«, założono co najmniej kilkanaście spraw p[rzeciw]ko byłym członkom OUN lub UPA, którzy angażowali się w działalność nacjonalistyczną, prowadzono kontrolę cudzoziemców pochodzenia ukraińskiego przyjeżdżających do Polski jako emisariusze ośrodków emigracyjnych, stosowano kombinacje operacyjne z jej udziałem wobec figurantów spraw zamieszkałych na tut[ejszym] terenie oraz na terenie USRR, prowadzono kontrolę operacyjną przemyskiego środowiska ukraińskiego. Do współpracy była chętna, cechowała ją duża aktywność. Informacje przekazywała prawdziwe, w miarę pełne. Jest jednostką wielokrotnie sprawdzoną. Była wynagradzana, okresowo bardzo wydatnie (w zależności od wartości przekazywanych informacji). Nie jest zdekonspirowana"; wyeliminowana z sieci agenturalnej 28 III 1983, wg zapisów dziennika archiwalnego teczek personalnych i pracy wyeliminowanej agentury WUSW Przemyśl pod nr. 863 w dn. 28 III 1983 odnotowano zarchiwizowanie przez Wydz. III KW MO w Przemyślu 5 tomów akt (1 tom teczki personalnej i 4 tomy teczki pracy) dot. Stopińskiej Olgi (Mykity) c. Bronisława, nr rej. PR 262, pod ps. „Irena". AIPN Rz, 00111/280, t. 1–5; AIPN Rz, 00180/1, Dziennik archiwalny teczek personalnych i pracy wyeliminowanej agentury WUSW Przemyśl; AIPN Rz, 50/4, Terminarz spraw prowadzonych przez WUBP w Rzeszowie w latach 1946–1947.

[3] Katarzyna Saładziak (ur. 25 lub 26 XI 1908 w Rudawce). Aresztowana w grudniu 1949, śledztwo umorzono 8 III 1950; ponownie aresztowana 14 XI 1947, zwolniona 23 XII 1948; aresztowana w Przemyślu 21 X 1950, oskarżona o udzielenie pomocy Hannie Kawule; wyrokiem WSR w Rzeszowie z 10 I 1951 skazana na 2 lata więzienia; postanowieniem WSR w Rzeszowie z 13 II 1952 zwolniona warunkowo 19 II 1952. AIPN, 01224/2064, mf; AIPN Rz, 050/1041; AIPN Rz, 107/1188; AIPN Rz, 108/6016; AIPN Rz, 367/153.

[4] Szymon Antman (ur. 21 XII 1907 w Przemyślu). Aresztowany 14 XI 1947, oskarżony o udzielanie pomocy członkom OUN przy wyrabianiu fałszywych dokumentów, zwolniony 12 VII 1948; w 1956 wyjechał na stałe do Izraela. AIPN Rz, 042/1906; AIPN Rz, 108/3273; AIPN Rz, 50/3, Księga kontrolna Biura Ewidencji WUBP w Rzeszowie za lata 1946–1947; AIPN Rz, 50/4, Terminarz spraw prowadzonych przez WUBP w Rzeszowie w latach 1946–1947; AIPN Rz, 335/1, Kartoteka paszportowa WUSW w Przemyślu.

громадянство польське, безробітна, середня освіта, безпартійна[г]. Живе в Перемишлі, вул. Францисканська, 28 кв. 3, у пані Саган.

Під час попереднього слідства вона зазначила, що була провідницею надрайону ОУН під криптонімом «[а]Верховина[а]». Цей надрайон охоплював (частково) терени Горлицького і Новосанчівського пов[ітів], два села Кросснянського, а також Я[рославський] повіт.

Наразі на території надрайону «Верховина» ОУН не здійснює жодної діяльності, оскільки там немає представників організації.

Останнім часом «Христя» перебувала в Корманицьк[ому] лісі біля Перемишля, де переховувалася разом із боївкою провідн[ика] надрайону «Холодний Яр» «[а]Тараса[а]»-«[а]Руслана[а]»-«[а]Сотки[а]».

Згідно зізнань «Христі», взимку ОУН жодної діяльності на території Польщі не вестиме, тому що панує тенденція до переходу в терени [...][г], аби надалі продовжити свою роботу в УРСР.

«Христя» свідчила також, що крайовий референт пропаганди ОУН «[а]Орлан[а]»-«[а]Назар[а]» спільно з провідником перш[ої] округи ОУН «[а]Григором[а]», своєю дружиною «Марічкою» [й] ад'ютантом «[а]Птахом[а]» восени 1947 р. перейшли в УРСР.

До УРСР також збирається вирушити [пров]ідник надрайону «Холодний Яр» «Тарас»-«Руслан»-«Сотка».

Для інших членів О[УН], котрі залишилися в Польщі [...][г], був наказ «[а]Орлана[а]», за яким мали на зиму 1947–[19]48 рр. зупинити будь-яку організаційну діяльність, легалізуватися і чека[ти] [...][г] відновлення зв'язку з Організацією навесні 1948 р.

Якщо говорити про те, з ким «Христя» зустрічалася весною 1948 [р.], то вона повинна була, за допомогою «Корнійчука»[д], зв'язатися з крайовим провідником ОУН «[а]Стягом[а]» й одержати від нього подальші завдання та інструкції.

З'ясовано, що «[а]Корнійчук[а]», а також зв'язкові «Коник» і «Романюк» загинули в другій половині серпня 1947 р. у корманицькому лісі, [коли] повертались від «Орлана» до II-ї округи.

Щодо зв'язку «Христі» з керівництвом ОУН, то вона стверджувала, що контактувала лише з «Тарасом»-«Русланом»-«Соткою» в корманицькому лісі та його дружиною «Святославою» у Перемишлі.

Також вона свідчила, що мала завдання зустрітися[г] зі зв'язковим «Григора» «[а]Соловієм[а]» 15 XI [19]47 р. о 17.00 год[ині] біля села Ліновичі[5], а відтак передати йому різні канцелярські речі, як-от папір і кальку. Втім, перед тим, як вирушити до «Солов'я», «Христя» зайшла до дружини «Тараса»

[г] *Було з орфографічною помилкою.*

[г] *Нерозбірливе слово чи фрагмент.*

[д] *Було:* «Корнізук».

[5] Місцевість визначити не вдалося.

1923 r. w Jaksmanicach, pow[iat] Przemyśl (obecnie ZSRR), narodowość ukraińska, obywatelstwo polskie, bez zawodu, średnie wykształcenie, bezpartyjna[d], zam. Przemyśl, ul. Franciszkańska 28 m. 3 u pani Saganowej.

W czasie pierwiastkowego dochodzenia zeznała, że pełniła funkcję nadrejonowej prowidnyczki organizacji OUN nadrejonu kryptonim „[a-]Werchowyna[-a]". Nadrejon ten obejmował tereny częściowo powi[atu] gorlickiego, częściowo nowosądeckiego, dwie wsie z powiatu Krosno i powiat J[arosław].

Obecnie na terenie nadrejonu „Werchowyna" organizacja OUN nie przejawia żadnej działalności, ponieważ z ramienia organizacji na tamtym terenie nikogo nie ma.

Ostatnio „Chrystia" przebywała na terenie lasu kormanicki[ego] koło Przemyśla, [gdzie] ukrywała się razem z bojówką nadrejonowego prowidn[yka] nadrejonu „Chołodnyj Jar", „[a-]Tarasa[-a]" – „[a-]Rusłana[-a]" – „[a-]Setki[-a]".

Według zeznań „Chrystii" organizacja OUN w okresie zimowym na terenie Polski żadnej działalności nie będzie przejawi[ać] w związku z tym, iż panuje ogólne nastawienie przejścia na tereny [...][e] dla dalszego kontynuowania swojej pracy na terenach USRR.

„Chrystia" zeznała również, że krajowy referent propagandy organizacji OUN, ps. „[a-]Orłan[-a]" – „[a-]Nazar[-a]" wraz z prowidnykiem pierwsz[ego] okręgu organizacji OUN, „[a-]Hryhorem[-a]" oraz swoją żoną „Mariczką" [i] adiutantem „[a-]Ptachem[-a]" odeszli na tereny USRR jesienią 1947 r.

Na teren USRR ma zamiar również odejść nadrejonowy [prowi]dnyk nadrejonu „Chołodnyj Jar", „Taras" – „Rusłan" – „Setka".

Dla pozostałych na terenie Polski członków organizacji O[UN] [...][e] był rozkaz od „[a-]Orłana[-a]", ażeby na okres zimowy 1947–[19]48 r. zaprze[stać] wszelkiej organizacyjnej działalności, zalegalizować się i czeka[ć] [...][e] podjęcia kontaktu organizacyjnego na wiosnę 1948 r.

Jeśli chodzi o konkretny kontakt „Chrystii" wiosną 1948, to miała ona skontaktować się za pośrednictwem ps. „Kornijczuk"[f] z krajowym prowidnykiem organizacji OUN „[a-]Stiahem[-a]" i otrzymać od niego dalsze zadania i instrukcje.

Wyjaśniam, że „[a-]Kornijczuk[-a]" został zabity w drugiej połowie sierpnia 1947 r. wraz z łącznikami: „Konykiem" i „Romaniukiem", powracając z lasu kormanickiego od „Orłana" na teren II Okręgu.

W sprawie kontaktów „Chrystii" z kierownictwem organizacji OUN, „Chrystia" zeznała, że kontakt jedynie utrzymywała z „Tarasem" – „Rusłanem" – „Setką" w lesie kormanickim i jego żoną „Światosławą" w Przemyślu.

Zeznała również, że dnia 15 XI [19]47 r. o godz. 17.00 miała zadanie spotkać[g] się z ps. „[a-]Sołowijem[-a]", łącznikiem „Hryhora" koło wsi Linowice[5] i przekazać

---

[d] *Było:* bez partyjna.
[e] *Nieczytelne słowo lub fragment.*
[f] *Było:* „Kornizuk".
[g] *Było:* spodkać.

«Святослави» й там була затримана. Під час обшуку в «Христі» було виявлено таку адресу: [a-]Новий Санч[-a], вул. Сенкевича, 26/3, [a-]Ясеницька Яніна[-a].

Про адресу Яніни Ясеницької «Христя» сказала, що її на початку листопада 1947 р. надав їй «Тарас»-«[a-]Руслан[-a]»-«[a]Сотка[-a]», аби передала 25 000 злотих, що призначалися якійсь Марії. Ця пані Марія – напевно дружина «Григора», провідника округи ОУН № 1 (так зв[аної] Перемиської округи). Вищезгадану суму коштів вручив «Христі» «[a-]Тарас[-a]»-«[a-]Руслан[-a]»-«[a-]Сотка[-a]» й наказав до кінця лютого 1948 р. доставити[r] за в[ище]вказаною адресою.

Але оскільки зв'язковий «Григора» «Соловей» дав «Христі» доручення закупити для організаційних потреб 3 тисячі [аркушів] копіювального паперу і 200 штук копіювальної кальки, то «Христя» придбала ці речі за гроші, які отримала від «Руслана» для п[ані] Марії.

Втім, закуплені[e] речі «Христя» передати «Солов'ю» не встигла[r], бо була затримана.

Слідство у справі «Христі» триває.

14 XI [19]47 р. був затриманий:

[a-]Антман[-a] Симон, нар. 21 XII 1907 р. у селі Коровники[r] Перемиського пов[іту], єврей, юдей, громадянство польське, рід занять – кравець, освіта – 4 кл[аси] початкової школи, неодружений, володіє 4 моргами поля, живе в [a-]Перемишлі[-a] по вул. [a-]Площа Брами[-a], № II, II п.

Під час обшуку в Антмана знайдено 57 000 злотих, 228 доларів та знімки членів ОУН, для яких Антман мав виготовити фальшиві документи.

Упродовж попереднього слідства Симон [a-]Антман[-a] розповів:

Восени 1945 р. [a-]Антман[-a] легально, як репатріант з Польщі, виїхав до американської окупаційної зони Німеччини, щоб далі вирушити до Палестини. Але відразу з окупаційної зони до Палестини [a-]Антман[-a] вирушити не зміг, тож зупинився в Мюнхені у якогось ресторатора [a-]Василя Мадая[-a]. В згаданого Василя Мадая у Ярославському повіті Антман переховувався під час окупації.

У січні 1947 р. Симон [a-]Антман[-a] повернувся до Польщі як репатріант із Заходу. Перед від'їздом з Мюнхена Василь [a-]Мадай[-a][є] просив Антмана про сприяння в переїзді племінника Богдана Мадая[є] з Польщі у Мюнхен.

Приїхавши до Польщі, [a-]Антман[-a] передав вітання сім'ї [a-]Мадая[-a] в селі [a-]Торки[-a] Ярославського пов[іту] і додав, що Василь Мадай[є] чекає на Богдана в Мюнхені.

Також він розповів, що за посередництва чиновника ґмінного управління в Радимні на ім'я Юзеф, прізвища якого не знає, фальшував документи Богданові [a-]Мадаю[-a], а ще – для свого колеги, чиє прізвище забув (за знімком,

---

[e] *Було з граматичною помилкою.*

[є] *Було:* Мадей.

„Sołowijowi" materiały kancelaryjne, jak papier i kalkę. Przed odejściem do „Sołowija" poszła „Chrystia" do żony „Tarasa" – „Światosławy", gdzie została zatrzymana. W czasie rewizji u „Chrystii" był znaleziony następujący adres: [a-]Nowy Sącz[-a], ul. Sienkiewicza 26/3, [a-]Jasienicka Janina[-a].

W sprawie tego adresu „Chrystia" zeznała, że otrzymała go od „Tarasa" – „[a-]Rusłana[-a]" – „[a-]Setki[-a]" w pierwszych dniach listopada 1947 r. celem przekazania tam pieniędzy 25 000 zł dla niejakiej Marii, na adres Jasienickiej Janiny. Pani Maria jest prawdopodobnie żoną „Hryhora", prowidnyka okręgu organizacji OUN nr 1, tak zw[anego] przemyskiego okręgu. Powyższą sumę pieniędzy wręczył „Chrystii" „[a-]Taras[-a]" – „[a-]Rusłan[-a]" – „[a-]Setka[-a]" i polecił „Chrystii do końca miesiąc[a] lutego 1948 r. zawieźć[h] pod w[yżej] wskazany adres.

Z powodu tego, iż „Chrystia" [w] międzyczasie spotkała[i] się z łącznikiem „Hryhora", ps. „Sołowijem" i otrzymała od niego polecenie zakupić dla celów organizacyjnych 3 tysiące sztuk papieru przebitkowego i 200 sztuk kalki przebitkowej, co „Chrystia" zrobiła, kupując te rzeczy za pieniądze otrzymane od „Rusłana" dla p. Marii.

Jednak zakupionych[j] rzeczy „Chrystia" nie zdążyła[k] przekazać „[a-]Sołowijowi[-a]" ponieważ została zatrzymana.

Śledztwo w sprawie „Chrystii" trwa.

Dnia 14 XI [19]47 r. został zatrzymany:

[a-]Antman[-a] Szymon, ur. 21 XII 1907 r. we wsi Krówniki[l], pow[iat] Przemyśl, narod[owości] żydowskiej, wyznanie mojżeszowe, obywatelstwo polskie, zajęcie – krawiec, wykształcenie – 4 kl[asy] szkoły powszechnej, kawaler, majątku 4 morgi pola, zam[mieszkały] [a-]Przemyśl[-a], ul. [a-]Plac Bramy[-a] nr II, II p.

Podczas rewizji u Antmana znaleziono 57 000 zł, 228 dolarów oraz zdjęcia członków organizacji OUN, dla których Antman miał wyrobić fałszywe dokumenty.

W czasie pierwiastkowego dochodzenia [a-]Antman[-a] Szymon zeznał:

W 1945 r., jesienią [a-]Antman[-a] wyjechał legalnie jako repatriant z Polski do okupacyjnej strefy amerykańskiej w Niemczech w celu przedostania się do Palestyny. Wobec tego, że z okupacyjnej strefy od razu nie mógł [a-]Antman[-a] odjechać do Palestyny, więc zatrzymał się w Monachium u niejakiego [a-]Madaja Wasyla[-a], który ma tam restaurację. U wspomnianego Madaja Wasyla Antman podczas okupacji ukrywał się w powiecie jarosławskim.

W styczniu 1947 r. [a-]Antman[-a] Szymon powrócił do Polski jako repatriant z Zachodu; przed odjazdem z Monachium [a-]Madaj[-am] Wasyl prosił Antmana

---

[h] *Było:* zawieść.
[i] *Było:* spodkała.
[j] *Było:* zakupione.
[k] *Było:* zdążyła.
[l] *Było:* Kruwniki.
[m] *Było:* Madej.
[5] Miejscowość nieustalona.

знайденим у [a-]Антмана[-a], встановлено, що це [a-]Лавецький[-a] Неціц-[a-]«Вовчук»[-a], член ОУН, наразі знаходиться на Заході), для Ганни [a-]Ґулі[-a]-«Гані», а також документ про скасування прописки людини, за яку поручився Богдан [a-]Мадай[-a].

Про те, що вищезгадані були членами ОУН, [a-]Антман[-a], судячи з його слів, не знав, лише був певний того, що вони українці. Виготовляти документи для згаданих осіб [a-]Антман[-a] погодився, оскільки про це просив Богдан Мадай. У такий спосіб він хотів віддячити його сім'ї за допомогу, надану в роки німецької окупації.

За підробку документа він брав із кожного від 3000 до 5000 злотих. За кожний такий документ платив Юзефу, котрий фальшував їх у ґмінному управлінні Радимна, від 1500 до 3000 зл[отих].

Також зізнався, що на станції у Катовицях мав зустрітися з Богданом Мадаєм, аби передати документи для нього та дівчини [a-]Гулі[-a]. А от у тому, що пообіцяв Богданові Мадаю перевезти його в американську окупаційну зону, не зізнається.

Щодо виявлених у нього доларів, то стверджує, що вони в нього з'явилися задовго до 1939 р. Засідка, влаштована в помешканні Симона [a-]Антмана[-a] [ж-]від дня 1947 р.[-ж], донині ніяких позитивних результатів не дала.

В справі [a-]Антмана[-a] Симона ведеться докладне слідство.

15 XI [19]47 р. була затримана:

[a-]Стопинська[-a] Ольга, нар. 26 IV 1927 р. в Перемишлі, українка, віроспов[ання] г[реко]-кат[олицьке], гром[адянство] польське, осв[іта] – 4 кл[аси] гімн[азії], безробітна, ніде не працює, прож[иває] у Перемишлі по вул. Вікентія Поля, 2/1.

Під час обшуку не знайдено нічого, що б вказувало на те, що вищезгадана є членом ОУН чи підтримує зв'язок із організацією. Стопинська свідчить, що вони з Богданом Мадаєм познайомилися на бухгалтерських[г] курсах у квітні 1947 р. і відтоді товаришують. У травні 1947 р. Богдан Мадай виїхав на Захід і наприкінці липня чи серпні 1947 р. написав Стопинській кілька листів. У одному з них попросив Стопинську познайомити дівчину, яку прислав до неї, з Антманом, аби той виготовив їй документи. Стопинська так і зробила. Сама ж вона запізналася з [a-]Антманом[-a] як кравцем у липні 1947 р. Це сталося завдяки Мецнерові, з яким ходила на курси.

Також Стопинська написала Мадаєві кілька листів, призначених для Андрія Федака[6], й відправила за адресою: «Битом», «Пивна» (таку адресу

[ж-ж] *Так у тексті.*

[6] Ймовірно Федак Андрій (нар. 27 X 1904, Ропенка Кроснянського пов.). Заарештований 15 XI 1946 ПУГБ за співпрацю з УПА в Кросні. Звільнений 26 XI 1946. В липні 1947 депортований упродовж операції «Вісла». *(AIPN Rz 072/1 t. 50, k. 16, 97–99).*

o umożliwienie przedostania się Madajowi[m] Bohdanowi (bratankowi [a-]Madaja[-a] Wasyla) z Polski do Monachium.

Przyjechawszy do Polski, [a-]Antman[-a] przekazał pozdrowienie rodzinie [a-]Madaja[-a] we wsi [a-]Torki[-a], pow[iat] Jarosław i wspomniał, że Madaj[m] Wasyl chce oglądać Bogdana w Monachium.

Następnie zeznał, że wyrobił fałszywe dokumenty za pośrednictwem urzędnika w Zarządzie Gminnym w Radymnie, imieniem Józef, nazwiska nie zna, dla [a-]Madaja[-a] Bohdana, jego kolegi, nazwiska nie pamięta, a na podstawie zdjęcia znalezionego u [a-]Antmana[-a] ustalono, że to jest [a-]Ławecki[-a] Necic, ps. „[a-]Wowczuk[-a]", członek organizacji OUN, który obecnie znajduje się na Zachodzie, oraz Annie [a-]Gule[-a], ps. „Hania", i wymeldowanie dla jednej osoby, którą poręczył Bohdan [a-]Madaj[-a].

O tym, że wyżej wymienieni byli członkami organizacji OUN, [a-]Antman[-a] zeznaje, że nie wiedział, wiedział jedynie, że są Ukraińcami; na wyrobienie dokumentów dla wspomnianych osób [a-]Antman[-a] zgodził się dlatego, gdyż o to prosił go Madaj Bohdan, wobec rodziny którego chciał w ten sposób spłacić dług wdzięczności za okazaną mu pomoc podczas okupacji niemieckiej.

Prócz tego od poszczególnych osób pobierał za wyrobienie dokumentów od 3000 [do] 5000 zł i Józefowi, który w Zarządzie Gminy Radymno wyrabiał fałszywe dokumenty, płacił za wyrobiony dokument od 1500 [do] 3000 zł.

Następnie zeznaje, że miał się spotkać z Madajem Bohdanem w Katowicach na stacji, celem przekazania mu dokumentów dla panny [a-]Guły[-a] i [a-]Madaja[-a] Bohdana. Do tego, że obiecał Madaja Bohdana przetransportować do okupacyjnej strefy amerykańskiej, nie przyznaje się.

W sprawie znalezionych u niego dolarów podaje, że posiada [je] jeszcze z czasów do 1939 r. W mieszkaniu [a-]Antmana[-a] Szymona urządzono zasadzkę [n-]od dnia 1947 r.[-n], która dotychczas pozytywnych wyników nie dała.

Szczegółowe śledztwo w sprawie [a-]Antmana[-a] Szymona w toku.

Dnia 15 XI [19]47 r. została zatrzymana:

[a-]Stopińska[-a] Olga, ur. 26 IV 1927 r. w Przemyślu, narodowości ukraińs[kiej], wyzn[ania] g[recko]kat[olickiego], obyw[atelstwo] polskie, wykszt[ałcenie] 4 kl[asy] gimn[azjum], bez zawodu i zajęcia, zam[ieszkała] w Przemyślu przy ul. Wincentego Pola 2/1.

Podczas rewizji nie znaleziono nic, co by wskazywało, że wyżej wymieniona jest członkiem organizacji OUN lub utrzymywała łączność z organizacją. Stopińska zeznaje, że Madaja Bohdana poznała na kursie buchalteryjnym[o] w kwietniu 1947 r.; łączyły ich stosunki czysto koleżeńskie. W maju 1947 r. Madaj Bohdan wyjechał na Zachód i pisał do Stopińskiej kilka listów; przy końcu lipca względnie w sierpniu 1947 r. przysłał Madaj do Stopińskiej jedną dziewczynę i w liście prosił

[n-n] *Tak w tekście.*

[o] *Było:* buhalteryjnym.

їй повідомив Мадай). Опісля писала до Станіслава Крупи за адресою: Єленя Гура, вул. Набережна, 61 (адресу надав [a]Антман[-a]). А ще Ст[о]пинська відправила два листи Мадаєві, які їй надиктував [a-]Антман[-a]. У них він домовлявся з Мадаєм про зустріч[r].

Із Андрієм [a-]Федаком[-a] Ольга [a-]Стопинська[-a] познайомилася, коли він заходив до неї в липні ц. р. Далі вони ще кілька разів зустрічалися, але виключно з приводу власних справ.

Ще Стопинська знала Кшисю Мецінську (Мицінську), з якою познайомилися в домі своєї подруги Голуб Іларії. Тоді Стопинська ще дала Кшисі адресу Богдана Мадая та Федака – «Битом» – бо Кшися мала доставити Богданові Мадаю[є] листа від його дядька, Мадая Василя, який перебуває[з] в Мюнхені.

З жінкою, яка принесла лист від Богдана Мадая, Стопинська зустрілася 17 серпня ц. р. у [a-]Антмана[-a]. До нього зайшла на його запрошення.

Крім цих людей, Стопинська більше ні з ким не зустрічалася і не листувалася. Ні в тому, що входить до ОУН, ні в тому, що підтримує зв'язок із членами ОУН, вона не зізнається.

Слідство продовжується.

16 XI [19]47 р. була затримана: Соковська Ірина, вона ж Павловська Ірина, вона ж Шчисло[и] Ірина, дружина надрайонного провідника ОУН у Самбірській окрузі «Інгула»[і], нар. 18 VI 1922 р. в Селиськах Перемиського пов[іту], українка, віросповід[ання] гр[еко]-кат[олицьке], сімейний стан – заміжня, має одну 3-міс[ячну] дитину, прож[иває] в Перемишлі по вул. Шиковського, 17.

Під час обшуку ніяких матеріалів, які б її компрометували, не виявлено.

Впродовж попереднього слідства Ірина Соковська розповіла, що зі своїм чоловіком Дмитром Стисло[і] познайомилася ще в дитинстві, він родом із її села. Вийшла за нього заміж у лютому 1943 р. і проживала в Селиськах. У 1944 р. переїхала до Дроздовичів Перемиського пов[іту]. Її чоловік десь переховувався. Коли став членом ОУН «Інгулом», організовував із дружиною зустрічі (за нею присилав знайомих селян).

Взимку з 1944 на [19]45 р. Соковська переїхала до Перемишля. Там під ім'ям Павловської Ірини проживала у п. Дрваль по вул. Словацького, 72. В лютому 1946 р. Соковська народила дитину, яка померла. Замешкуючи в Перемишлі, [жінка] зв'язувалася з «Інгулом» за сприяння Анастасії Кендзери зі села Корманичі. До неї Соковська заходила кілька разів. Одного разу бачилася з «Інгулом», а двічі чи тричі писала до нього листи й отримувала відповіді. Котрогось дня в листопаді 1946 р. «Інгул» ночував у Соковської

[з] *Було:* «прибуває».

[и] *В інших документах це прізвище подається як:* Стисло.

[і] *Дописано.*

ją, by skontaktowała wspomnianą dziewczynę z Antmanem w celu wyrobienia dokumentów, co też Stopińska uczyniła. Stopińska poznała [a-]Antmana[-a] jako krawca w lipcu 1947 r. przez Mecnera, z którym chodziła na kursy.

Do Madaja napisała Stopińska też kilka listów na adres Fedaka Andrzeja[6], Bytom, Rozlewnia Piwa, który to adres podał jej Madaj. Po tym pisała na adres Krupy Stanisława, Jelenia Góra, ul. Nadbrzeżna 61, który to adres podał [a-]Antman[-a]. St[o]pińska napisała również dwa listy do Madaja pod dyktando [a-]Antmana[-a], w których [a-]Antman[-a] umawiał się z Madajem celem spotkania[p].

[a-]Fedak[-a] Andrzej był u [a-]Stopińskiej[-a] Olgi w lipcu br. Stopińska dopiero wtedy go poznała. Spotykała się z nim wtedy kilka razy w celach czysto prywatnych.

Stopińska znała Krzysię Mecinską czy Mycinską, którą poznała w domu swej koleżanki Hołub Hilarii. Stopińska dała wtedy Krzysi adres Madaja Bohdana na Fedaka, Bytom, gdyż Krzysia miała doręczyć Madajowi[m] Bohdanowi list od stryjka jego, Madaja Wasyla, który przebywa[r] w Monachium.

Z ową kobietą, która przyniosła do niej list od Madaja Bohdana, Stopińska spotkała się 17 sierpnia br. u [a-]Antmana[-a], do którego przyszła na jego zaproszenie.

Poza tym z nikim więcej Stopińska nie spotykała się ani nie korespondowała. Do przynależności do org[anizacji] OUN ani do łączności z członkami org[anizacji] OUN nie przyznaje się.

Dalsze śledztwo w toku.

Dnia 16 XI [19]47 r. zatrzymana została:

Sokowska Irena vel Pawłowska Irena vel Ścisło[s] Irena, żona nadrejonowego prowidnyka org[anizacji] OUN w samborskim okręgu „Inhuła"[t], ur. 18 VI 1922 r. w Siedliskach, pow[iat] Przemyśl, narod[owość] ukraińska, wyzn[anie] grec[ko]kat[olickie], stan rodzinny – mężatka, na utrzymaniu jedno dziecko trzymies[ięczne], zam[ieszkała] Przemyśl, ul. Szykowskiego 17.

W czasie rewizji materiałów kompromitujących nie znaleziono.

Podczas pierwiastkowego dochodzenia Sokowska Irena zeznała, że męża swego, Ścisło[t] Dmytra znała od dzieciństwa, gdyż pochodzi z jej wioski. Wyszła za niego za mąż w lutym 1943 r. i zamieszkiwała w Siedliskach. W 1944 r. wyjechała do Drozdowic, pow[iat] Przemyśl, a mąż jej gdzieś się ukrywał. Spotykała się ze swoim mężem, ps. „Inhuł", członkiem organizacji OUN przez obcych wiejskich ludzi, których „Inhuł" przysyłał po nią.

Zimą z 1944 [na] [19]45 r. Sokowska przeniosła się do Przemyśla i mieszkała przy ul. Słowackiego 72, u p. Drwal, pod nazwiskiem Pawłowska Irena.

---

[p] *Było:* spodkania.

[r] *Było:* przybywa.

[s] *W dokumentach stosuje się także zapis nazwiska:* Stysło.

[t] *Słowo dopisane odręcznie.*

[6] Prawdopodobnie Andrzej Fedak (ur. 27 X 1904 w Ropience, pow. krośnieński). Aresztowany 15 XI 1946 za współpracę z UPA przez funkcjonariuszy PUBP w Krośnie; zwolniony 26 XI 1946; w lipcu 1947 wysiedlony w ramach Akcji „Wisła". AIPN Rz, 072/1 t. 50, k. 16, 97–99.

в Перемишлі. Потім знову перейшов до УРСР, після чого вона з ним не бачилася. На лист від «Інгула», який місяць тому надійшов їй на адресу «Святослави», за її ж допомогою передала відповідь.

Про «Птаха» Соковська розповіла, що з ним не зустрічалася і не листувалася, але знає його з дитинства.

Людмила Кіт – це сусідка з Перемишля. «Христю» знає, бо це її землячка, вона з сусіднього села.

В серпні 1947 р. Соковська народила від «Інгула» дитину (за неперевіреною інформацією, «Інгул» вбитий у СРСР).

Наразі в квартирі Ірини Соковської влаштовано засідку. Вона має тривати щонайменше 20 днів.

Докладне слідство продовжується.

15 IX 1947 р., на підставі наказу від 14 IX 1947 р., була затримана в себе вдома:

Саладзяк Катерина, донька Івана й Єви з Данчиків, нар. 25 XI 1908 р., у Рудавці[і] Перемиського пов[іту], батько українець, матір полька, віросповід[ання] гр[еко]-кат[олицьке], гром[адянство] польське, безробітна, [освіта –] один клас початкової школи, не одружена, майно відсутнє, прож. у Перемишлі по вул. Ґротґера[г], 9, кв. 10.

Під час обшуку не знайдено жодних компрометуючих матеріалів. На попередньому допиті Катерина Саладзяк визнала, що коли надавала прихисток Катерині Караман-«Святославі», то не знала, що має справу з українською шовіністкою й дружиною «Тараса»-«Руслана». Порекомендувала їй Катерину Караман на поселення, поки та лікуватиме груди в Перемишлі, Іванна Ковалик, котра пр[оживає] у Жиратовичах[7] Добромильського пов[іту]. Втім, після проходження лікування Караман й надалі мешкала в Саладзяк. Поговоривши з нею, та довідалася, що чоловік Караман перебуває в українській орг[анізації] й вона з ним підтримує зв'язок. Відтак, постаралася «вижити» жінку зі своєї квартири й підшукати[й] їй інше помешкання.

За словами Саладзяк, із Караман контактували: Стефа (прізвище невідоме, жила в Даровичах, возила їй продукти й опікувалася нею під час лікування), Ванда (прізвище невідоме, в Караман бувала кілька разів, мала принести звістку про смерть «Інгула», долею котрого в Караман цікавилася його дружина), Ірина («Христя», була в Караман кілька разів невідомо для чого), Зіновія Химко-«Зоя» й Володимир Шкірка-«Славко» (знала їх з часів окупації як українців, але тільки за прізвищами; не зізнається, чи підтримує з ними організаційний зв'язок).

[і] *Було:* «у Родавці».

[й] *Вираз було виправлено.*

[7] Ймовірно йдеться про Зротовичі.

Sokowska w lutym 1946 r. urodziła dziecko, które umarło. Z „Inhułem", będąc w Przemyślu, kontaktowała się przez Kędzierę Anastazję ze wsi Kormanice, do której to Sokowska przychodziła kilka razy, raz spotkała się z „Inhułem", a dwa lub trzy razy pisała i otrzymywała listy od niego. W listopadzie 1946 r. „Inhuł" był u Sokowskiej w Przemyślu przez jedną noc. Potem znów przeszedł do USRR; od tego czasu z nim się nie widziała, a jedynie dostała list miesiąc temu przez „Światosławę", przez nią też dała odpowiedź do „Inhuła".

Sokowska zeznaje ponadto, że z „Ptachem" nie kontaktowała się ani też łączności korespondencyjnej nie utrzymywała, jednakże zna go jeszcze z lat dziecinnych.

Kot Ludmiłę poznała jako sąsiadkę z Przemyśla, a „Chrystię" jako rodaczkę z sąsiedniej wsi.

W sierpniu 1947 r. Sokowska urodziła dziecko „Inhuła" (według niesprawdzonych danych „Inhuł" został zabity na terenach ZSRR).

Obecnie w mieszkaniu Sokowskiej Ireny jest urządzona zasadzka, którą należałoby potrzymać minimum 20 dni.

Szczegółowe śledztwo w toku.

Dnia 15 IX 1947 r. zatrzymana została na podstawie rozkazu z dnia 14 IX 1947 r. u siebie w mieszkaniu:

Saładziak Katarzyna, córka Jana i Ewy z Danczyków, ur. 25 XI 1908 r., w Rudawce[u], pow[iat] Przemyśl, z ojca Ukraińca, matki Polki, wyzn[ania] gr[ecko]-kat[olickiego], obyw[atelstwa] polskiego, bez zawodu, jedna klasa szkoły powszechnej, panna, majątku nie posiada, zam[mieszkała] Przemyśl, ul. Grottgera[w] 9 m. 10.

W wyniku przeprowadzonej rewizji nie znaleziono żadnych kompromitujących materiałów. W pierwiastkowym przesłuchaniu Saładziak Katarzyna przyznała się do przetrzymywania Karaman Katarzyny, ps. „Światosława", nie wiedząc, że ta jest szowinistką ukraińską i żoną „Tarasa" – „Rusłana". Karaman Katarzyna została polecona jej przez Kowalik Janinę, zam[ieszkałą] w Żyratowicach[7], pow[iat] Dobromil, celem pomocy przy leczeniu się w Przemyślu na piersi. Po pobycie w szpitalu Karaman zamieszkała u Saładziak, a następnie ta ostatnia, zorientowawszy się z prowadzonych rozmów z Karaman, że Karaman ma męża w org[anizacji] ukraińskiej i utrzymuje z nim kontakt, postarała usunąć ją ze swego mieszkania, [i] wyszukać[x] jej inne lokum.

Z zeznań Saładziak – z Karaman utrzymywała kontakt Stefa o nieznanym nazwisku, zam[ieszkała] w Darowicach, która dostarczała żywność i opiekowała się Karaman podczas jej pobytu w szpitalu, następnie Wanda o nazwisku nieznanym, która kilkakrotnie była u Karaman i miała przynieść wiadomość o śmierci „Inhuła", którego żona dopytywała się o jego los u Karaman. Następnie Irena („Chrystia"), która była kilka razy w nieznanym bliżej celu u Karaman, Chymko Zenobia, ps.

---

[u] *Było:* w Rodawce.

[w] *Było:* Grodgera.

[x] *Słowo odręcznie poprawione.*

[7] Prawdopodobnie Zrotowice.

Володимир Шкірко, за її даними, перебуває десь у СРСР. Вона також знає, що заготівельник із Даровичів, прізвище якого Пикулицький, восени 1946 р. привіз для Караман цілий віз продуктів.

Зі свідчень Саладзяк випливає, що на слід «Тараса»-«Руслана» можна вийти з використанням Стефи та Ванди (прізвища невідомі). Даних людей, котрі забезпечують зв'язок між «Святославою» й «Русланом», можна було б за допомогою Саладзяк ідентифікувати й затримати. А щоб справу захоплення Ванди й Стефи полегшити, потрібно вищезгадану Саладзяк завербувати.

Загалом, згідно плану, в Перемишлі бу[л]о затримано 5 осіб. Упродовж 20 днів, тобто з 15 XI [19]47 до 5 XII [19]47, за сім'єю Стахів велося зовнішнє спостереження. Воно ж упродовж 20 днів – від 15 XI [19]47 до 5 XII [19]47 р. – здійснювалося за «Трояном».

Влаштовано дві засідки, розраховані мінімум на 20–25 днів, а саме в помешканнях «Святослави» та дружини «Інгула». Детально допитаємо затриманих, укладемо план проведення та список учасників військової операції в корманицькому лісі.

У цій справі варто було б спрямувати до ПУГБ Перемишля групу з 30–40 військових, а також належний транспорт, щоб здійснити операцію в корманицькому лісі.

Після того, як виконання вищезгаданого плану закінчиться, я передам усі справи до ПУГБ Перемишля, аби робота продовжувалася надалі. Лише потрібно підібрати ще кілька осіб на вербування, щоб продовжували агентурно-інформаційну розробку мережі ОУН.

П'ятьох затриманих осіб, котрі фігурують[й] у цьому звіті, я після попереднього оперативного слідства передам до Ряшівського ВУГБ для подальшого ведення їхніх справ.

Про нашу роботу далі я повідомлю спеціальним звітом. Зараз націлюю себе на проведення комбінації з метою захоплення «Тараса»-«Руслана».

З[аступн]ик начальника І-го від[ділу]
ІІІ-го деп[артаменту] МГБ
майор (—) [в]Врублевський[-в]

Перемишль, 18 XI [19]47 р.

АІНП, 00231/131, т. 1, арк. 68–73.
Оригінал, машинопис.
Документ польською мовою.
У лівому верхньому куті супровідного листа написано: «М[...], до папки спост[...] ОУН-УПА, Ряшів». *Також стоїть підпис* «майор Врублевський» *і дата* «31 XII [19]47». *У центральній частині документа міститься рукописна маргіналія:* «Реалізую».

„Zoja" oraz Skirka Włodzimierz, ps. „Sławko", znani są jej jako Ukraińcy z czasów okupacji tylko z nazwisk, do powiązania organizacyjnego z nimi nie przyznaje się.

Skirko Włodzimierz, według jej zeznań, ma przebywać na terenie ZSRR. Wiadomo jej jest, że Karaman otrzymała jesienią 1946 r. cały wóz żywności od magazyniera z Darowic, nazwiskiem Pikulicki.

Jak wynika z zeznań Saładziak, głównymi nićmi mogącymi naprowadzić na ślad „Tarasa" – „Rusłana" są Stefa i Wanda o nieznanych nazwiskach, mające kontakt między „Światosławą" a „Rusłanem", które można by przy pomocy Saładziak rozpoznać i ująć. W tym celu należałoby w[yżej] w[ymienioną] Saładziak zawerbować, celem ułatwienia ujęcia Wandy i Stefy.

Ogółem zosta[ł]o zatrzymanych na terenie Przemyśla 5 osób w[edłu]g planu, wystawiono obserwację zewnętrzną za rodziną Stachow na przeciąg 20 dni, tzn. od dnia 15 XI [19]47 r. do dnia 5 XII [19]47 r., wystawiono również obserwację zewnętrzną za „Trojanem" na przeciąg 20 dni od dnia 15 XI [19]47 r. do dnia 5 XII [19]47 r.

Urządzono dwie zasadzki, które są rozliczone minimum na 20 do 25 dni, a to w mieszkaniu „Światosławy" i [w] mieszkaniu żony „Inhuła". W dalszym ciągu osoby zatrzymane szczegółowo przesłuchujemy i zestawiamy wykazy i plan na przeprowadzenie operacji po linii wojskowej w rejonie kormanickiego lasu.

W tej sprawie należałoby przydzielić do PUBP Przemyśl grupę wojskową 30–40 ludzi z dobrym transportem celem przeprowadzenia operacji w rejonie kormanickiego lasu.

Wszystkie sprawy po ukończeniu realizacji w[edłu]g planu przekażą do PUBP Przemyśl, do dalszego ich kontynuowania, tylko chcę jeszcze podebrać parę osób na werbunek, aby zostawić dla Urzędu do dalszego rozpracowania organizacji OUN w sieć agenturalno-informacyjną.

Zatrzymanych 5 osób, figurujących[x] w niniejszym raporcie, po pierwiastkowym operatywnym dochodzeniu przekażę do WUBP Rzeszów do dalszego prowadzenia ich spraw.

O dalszych wynikach naszej pracy zawiadomię raportem specjalnym. Teraz nastawiam się na przeprowadzenie kombinacji, celem ujęcia „Tarasa" – „Rusłana".

Z[astęp]ca Naczelnika Wydz[iału] I
Dep[artamentu] III MBP
(—) mjr [c]Wróblewski[-c]

Przemyśl, dnia 18 XI [19]47 r.

AIPN, 00231/131, t. 1, k. 68–73.
Oryginał, maszynopis.
Dokument w języku polskim.
W lewym górnym rogu pisma przewodniego dopisana odręcznie adnotacja: M[...], do teczki obserw[...] OUN-UPA Rzeszów *oraz podpis:* mjr Wróblewski *i data:* 31 XII [19]47*; w środkowej części pierwszej strony dokumentu wpisano odręcznie:* Realizuję.

№ 71

23 листопада 1947, Перемишль. Спеціальний звіт заступника начальника І відділу ІІІ департаменту МГБ Броніслава Врублевського директорові ІІІ департаменту МГБ Юзефу Чапліцькому стосовно затриманої Марії Теслі-«Мотрі»

[а-б]Цілком таємно[-б-а]

[а]Директору [ІІІ] департаменту[-а] МГБ
у [а-б-в]Варшаві[-в-б-а]
полк. Чапліцькому[г]

[а-б-в]Спеціальний звіт[-в-б-а]
про затримання [а]Теслі[-а] Марії, вона ж Шиманська Францішка,
пс. «Мотря», зв'язкова ОУН

18 XI [19]47 р. під час засідки, яку ми влаштували в квартирі зв'язкової ОУН «Святослави», що проживає у Перемишлі по вул. Францисканській, 1, кв. 9, II п., була затримана:

[а]Тесля[-а] Марія, вона ж Шиманська Францішка, д[онька] Степана й Анастасії, нар. 11 XII 1927 р. у Ляцьку Добромильського пов[іту] (тепер – СРСР), без постійного місця проживання, українка, віросповідання гр[еко]-кат[олицьке], безробітна, гр[омадянство] польське, освіта – 7 кл[асів] поч[аткової] школи і 2 класи торговельної школи, незаміжня, зі слів – не судима.

Марія [а]Тесля[-а], пс. «[а]Мотря[-а]», на допиті розповіла, що була членом ОУН, працювала машиністкою в технічному осередкові надрайону «Холодний Яр». Останнім часом «[а]Мотря[-а]» перебувала в корманицькому лісі разом із провідником надрайону ОУН «Холодний Яр» «[а]Тарасом[-а]»-«[а]Русланом[-а]» і не виконувала жодних організаційних справ та завдань. У «[а]Тараса[-а]»-[г]«[а]Руслана[-а]» також знаходилися зв'язкові ОУН «[а]Чміль[-а]» і «[а]Пімст[а][-а]», а після 10 XI [19]47 р. із теренів СРСР прибуло ще троє зв'язкових ОУН, аби перевести провідника «[а]Тараса[-а]»-«[а]Руслана[-а]» через кордон на терени СРСР[-г].

Як зазначила «[а]Мотря[-а]», ОУН у Польщі на зиму 1947–[19]48 р[оків] роботу згортає. Ціла низка людей, [г]котрі є членами ОУН із керівними

[а-а] *Написано великими літерами.*
[б-б] *Підкреслено машинописним способом.*
[в-в] *Написано в розбивку.*
[г] *Було:* Чаплінському.
[г-г] *Підкреслено.*

Nr 71

23 listopada 1947, Przemyśl. Raport specjalny zastępcy naczelnika Wydziału I Departamentu III MBP Bronisława Wróblewskiego dla dyrektora Departamentu III MBP Józefa Czaplickiego, dotyczący zatrzymanej Marii Tesli, ps. „Motria"

[a-b-]Ściśle tajne[-b-a]

Do [a-]Dyrektora Departamentu[-a] [III] MBP
w [a-b-c-]Warszawie[-c-b-a]
płk. Czaplickiego[d]

[a-b-c-]Raport specjalny[-c-b-a]

Dotyczy zatrzymanej: [a-]Tesli[-a] Marii vel Szymańskiej Franciszki,
ps. „Motria", łączniczka org[anizacji] OUN

Dnia 18 XI [19]47 r. na zasadzce urządzonej przez nas w mieszkaniu „Światosławy", łączniczki org[anizacji] OUN, zamieszkałej w Przemyślu, przy ul. Franciszkańskiej 1 m. 9, II p., została zatrzymana:

[a-]Tesla[-a] Maria vel Szymańska Franciszka, c. Stefana i Anastazji, ur. 11 XII 1927 r. w Lacku, pow[iat] Dobromil (obecnie w ZSRR), bez stałego miejsca zamieszkania, narodowość ukraińska, wyznanie grec[ko]kat[olickie], bez zawodu, ob[ywatelstwo] polskie, wykształcenie 7 kl[as] szkoły po[w]sz[echnej] i 2 klasy handlówki, panna, ze słów niekarana.

[a-]Tesla[-a] Maria, ps. „[a-]Motria[-a]" w czasie przesłuchania zeznała, że była członkiem org[anizacji] OUN, pełniła funkcję maszynistki w technicznym ośrodku przy nadrejonie „Chołodnyj Jar"; ostatnio „[a-]Motria[-a]" przebywała w rejonie kormanickiego lasu razem z nadrejonowym prowidnykiem org[anizacji] OUN nadrejonu „Chołodnyj Jar" „[a-]Tarasem[-a]" – „[a-]Rusłanem[-a]", nie mając konkretnego organizacyjnego zajęcia i zadania. Przy „[a-]Tarasie[-a]" – [e-]„[a-]Rusłanie[-a]" przebywali ostatnio również łącznicy org[anizacji] OUN, ps. „[a-]Czmil[-a]" i „[a-]Pimst[a][-a]", a po 10 XI [19]47 r. przyszło trzech łączników org[anizacji] OUN z terenów ZSRR z zadaniem przeprowadzenia przez granicę do ZSRR prowidnyka „[a-]Tarasa[-a]" – „[a-]Rusłana[-a]"[-c].

[a-a] *Zapisano wersalikami.*
[b-b] *Podkreślono maszynowo.*
[c-c] *Zapisano pismem spacjowanym.*
[d] *Było:* Czaplinskiego.
[e-e] *Podkreślono odręcznie.*

функціями, пішла в СРСР[r]. Багато також позалишалося в Польщі – вони отримали завдання легалізуватися, узгодивши [r]власні пункти для зв'язку та зустрічей[r] на весняний період 1948 р. Згідно зізнань «[a]Мотрі[a]», ОУН у Польщі має відновити свою діяльність навесні 1948 р. Причинами зміни тактики ОУН у Польщі, та, як наслідок, припинення її діяльност[і] взимку 1947–[19]48 р[оків], є наступне:

1) руйнування економічних підвалин шляхом виселення українців із південно-східних теренів Польщі;

2) масові акції Війська Польського й УГБ, що загальмувало діяльність ОУН у терені та призвело до серйозних кадрових втрат ОУН і УПА;

3) на теренах Польщі є багато членів ОУН, яких вона вважає розконспірованими, тож якщо взимку з [19]47 на [19]48 рік вона перестане там діяти, то ці люди зможуть заново легалізуватися. А далі – продовжать співпрацю з Організацією, але вже використовуючи методи так зван[ого] глибокого підпілля (виконуватимуть роботу довше).

Коротше кажучи, після припинення діяльності ОУН у Польщі взимку вона стане більш законспірованою структурою, а напрямки роботи принципово зміняться.

[r]Завданням членів ОУН, які перейшли до СРСР, є конспіративно[r] перебути зиму, а навесні 1948 р. повернутися у Польщу.

Для того, щоб одні підпільники змогли знайти інших, [r]восени 1947 р. були визначені пункти зв'язку, пункти для зустрічей[r], а також запроваджено паролі.

Що стосується «[a]Мотрі[a]», то «[a]Тарас[a]»-«[a]Руслан[a]» планував залишити її в своєї дружини «[a]Святослави[a]» у Перемишлі, аби вона також змогла перейти в СРСР. «[a]Святославі[a]» ставилося завдання ще краще легалізуватися, знайти роботу й працювати.

Навесні 1948 р. «[a]Тарас[a]»-«[a]Руслан[a]» мав повідомити листовно, коли прибуде до Польщі, а також зазначити їй і «[a]Мотрі[a]» час для зустрічі.

Зі свідчень «[a]Мотрі[a]» випливає, що, починаючи з серпня 1947 р., із Перемиського повіту до СРСР перейшло кілька груп.

Наприкінці серпня чи на початку вересня 1947 р. крайовий референт пропаганди ОУН «Орлан» на відправі для членів ОУН Перемиського повіту поділив присутніх на малі групи по 6–8 людей, і розповів, як добиратися в СРСР.

Протягом серпня–жовтня 1947 р. у вказаному напрямку вирушили наступні групи, про які знає «[a]Мотря[a]»:

1. на початку вересня районовий провідник «[a]Тісо[a]» і надрайоновий шеф СБ «[a]Холодного Яру[a]» «[a]Потап[a]» вирушили зі своєю групою;

2. десь 15 IX [19]47 р. вирушив «[a]Орлан[a]» зі своєю дружиною «[a]Марічкою[a]» й ад'ютантом «[a]Птахом[a]»;

3. «[a]Зухового[a]»;

4. група «[a]Степового[a]» та низка інших, про яких «[a]Мотря[a]» не знає.

Перехід на територію СРСР здійснювався з дотриманням правил максимальної конспірації. Більше того, майже кожна група проходила через

W[edłu]g zeznań „[a]-Motrii-[a]", organizacja OUN likwiduje prace na terenach Polski na okres zimowy 1947–[19]48 r. Cały szereg ludzi [e]-członków org[anizacji] OUN z kierowniczych funkcji odeszło na tereny ZSRR-[e], dużo też pozostało w Polsce z zadaniem zalegalizowania się, ustalając [e]-tylko między sobą punkty korespondencyjne i omówione punkty-[e] kontaktowo-spotkaniowe na okres wiosenny 1948 r. W[edłu]g zeznań „[a]-Motrii-[a]", organizacja OUN ma wznowić prace na terenach Polski na wiosnę 1948 r. Przyczyną zmiany taktyki org[anizacji] OUN i w ślad za tym zaprzestanie działalnośc[i] na okres zimowy 1947–[19]48 r. na terenach Polski, jest:

1) poderwanie bazy ekonomicznej przez wysiedlenie ludności ukraińskiej z terenów południowo-wschodnich Polski;

2) masowa akcja Wojska Polskiego i UBP zahamowały prace org[anizacji] OUN w terenie i przyniosły poważne straty kadr organizacyjnych OUN i UPA;

3) na terenie Polski jest dużo członków org[anizacji] OUN, których organizacja uważa za „spalonych", wobec czego zaprzestanie akcji na tym odcinku na okres zimowy [19]47/[19]48 roku da organizacji możność tym ludziom ponownego zalegalizowania się, ażeby na nowo mogła z nimi pracować, ale już przy metodach tak zwane[go] głębokiego podziemia – rozliczając prace na dłuższą metę.

Ogółem mówiąc – zaprzestanie działalności na okres zimowy ma umożliwić org[anizacji] OUN na terenach Polski głębiej wejść w podziemie i zasadniczo zmienić strukturę pracy organizacyjnej na przyszłość.

[e]-Zadaniem członków organizacji OUN, którzy przeszli na tereny ZSRR jest przetrwać zimą w warunkach konspiracji-[e] i z wiosną 1948 r. z powrotem wrócić na tereny Polski.

Dla ponownego skontaktowania się pomiędzy sobą zostały w [e]-jesieni 1947 r. ustalone punkty korespondencyjne i spotkaniowe-[c] oraz hasła kontaktowe.

W stosunku do osoby „[a]-Motrii-[a]", „[a]-Taras-[a]" – „[a]-Rusłan-[a]" miał plan pozostawienia jej na terenie Przemyśla u swojej żony „[a]-Światosławy-[a]" względnie mogła też odejść na tereny ZSRR. „[a]-Światosława-[a]" miała za zadanie jeszcze lepiej zalegalizować się, poszukać pracy i pracować.

Na wiosnę 1948 r. „[a]-Taras-[a]" – „[a]-Rusłan-[a]" ma napisać list, w którym ma określić swoje przyjście na tereny Polski oraz podać czas spotkania dla niej i „[a]-Motrii-[a]".

Z zeznań „[a]-Motrii-[a]" wynika, że z terenu powiatu przemyskiego przeszło parę grup na tereny ZSRR, począwszy od sierpnia 1947 r.

Przy końcu sierpnia lub z początkiem września 1947 r. krajowy referent propagandy org[anizacji] OUN, ps. „[a]-Orłan-[a]" zrobił odprawę członków organizacji OUN na terenie powiatu przemyskiego i podzielił wszystkich na małe grupy po 6–8 ludzi, określając poszczególnym grupom trasę odejścia na tereny ZSRR.

Od sierpnia do października 1947 r. odeszły następujące znane „[a]-Motrii-[a]" grupy:

1. grupa: z początkiem września odszedł rejonowy prowidnyk, ps. „[a]-Tiso-[a]" i nadrejonowy szef SB „[a]-Chołodnego Jaru-[a]", ps. „[a]-Potap-[a]" ze swoją grupą;

кордон зі зв'язковими із СРСР, котрі задля цього спеціально приїздили в Польщу. Кордон найчастіше переходили на відрізку Перемишль–Лісько, особливо в районі Кальварії, Арламів, Юркова[1] Перемиського пов[іту].

18 XI [19]47 р. «[a]-Тарас-[a]»-«[a]-Руслан-[a]» спрямував «[a]-Мотрю-[a]» з лісу біля села Горохівці Перемиського пов[іту] до «[a]-Святослави-[a]», яка жила в Перемишлі по вул. Францисканській 1, кв. 9.

«[a]-Святославу-[a]» затримали в її домі. [Жінка] розповіла, що 20 XI [19]47 р. їй було доручено привести «[a]-Святославу-[a]» на контактний пункт у лісі поблизу села Комари, що коло Красічина Перемиського пов[іту].

На цей пункт «[a]-Мотря-[a]» мала принести два к[іло]гр[ами] хліба і 4 к[іло]гр[ами] цукру. На [придбання цих харчів] вона отримала від «[a]-Тараса-[a]»-«[a]-Руслана-[a]» 2 тисячі злотих. Десь тоді ж «[a]-Святослава-[a]» повинна була прийти попрощатися з «[a]-Тарасом-[a]»-«[a]-Русланом-[a]», бо [він збирався] вирушати зі зв'язковими у СРСР. При цьому було домовлено, що якщо зустріч із ним не вдасться, це означатиме, що «[a]-Тарас-[a]»-«[a]-Руслан-[a]» на терени СРСР уже пішов.

Як розповіла «[a]-Мотря-[a]», ввечері 20 XI [19]47 р. була проведена операція, під час якої планувалося захопити зв'язкових «[a]-Тараса-[a]»-«[a]-Руслана-[a]», а можливо і його самого, бо припускалося, що «[a]-Тарас-[a]»-«[a]-Руслан-[a]» на зустріч із дружиною з'явиться особисто.

Проте засідка, яку ми влаштували на контактному пункті, нічого не дала.

На світанку 21 XI [19]47 р. група співробітників УГБ, а також група військ КВБ вирушили із «[a]-Мотрею-[a]» шукати сліди перебування групи «[a]-Тараса-[a]»-«[a]-Руслана-[a]» в лісі у районі Горохівці – Кругель Малий б[іля] Перемишля. В одному з потічків коло будинку лісничого під Кругелем Малим група виявила залишки вогнища, яке горіло 2-3 дні тому. Потім «[a]-Мотря-[a]» пригадала, що навесні 1947 р. «[a]-Руслан-[a]» із керівником технічного осередку надрайону «[a]-Холодний Яр-[a]» «[a]-Липою-[a]» закопали в турницькому лісі Перемиського пов[іту] 1 ротаційний склограф та 2 друкарські машинки: польську «[a]-Корона-[a]» й українську «[a]-Еріка-[a]». Місця, де вони зберігаються, «[a]-Мотря-[a]» не знає.

Під час обшуку в «[a]-Мотрі-[a]» було знайдено 3 листи-штафети, які їй доставили зв'язкові з СРСР. Ці листи «[a]-Мотря-[a]» збиралася переслати в одному конверті за адресою [a]-Климовича-[a] Владислава: село [a]-Молодовичі-[a], ґм[іна] [a]-Фредропіль-[a], Перемиський пов[іт]. Цю адресу їй передали зв'язкові з СРСР.

Судячи зі змісту листів, їхнім автором є якийсь «Славко», член ОУН, що перейшов з території Польщі до СРСР. Пише він своїй сестрі Марійці, яка тепер перебуває у Польщі.

---

[1] Місцевість визначити не вдалося.

2. grupa: około 15 IX [19]47 r. odszedł „a-Orłan-a" ze swoją żoną „a-Maricz-ką-a" i adiutantem „a-Ptachem-a";

3. grupa: „a-Zuchowyj-a";

4. grupa: „a-Stepowyj-a" oraz szereg innych, których „a-Motria-a" nie zna.

Przejście na tereny ZSRR przeprowadzano w największej konspiracji, ponadto prawie każda grupa przechodziła granicę z łącznikami z terenów ZSRR, którzy w tym celu przychodzili na teren Polski. Granicę przechodzili najczęściej na odcinku Przemyśl – Lesko, szczególnie w rejonie: Kalwaria, Arłamów, Jurkowa[1], pow[iat] Przemyśl.

Dnia 18 XI [19]47 r. „a-Motria-a" została wysłana przez „a-Tarasa-a" – „a-Rusłana-a" z lasu w rejonie wsi Grochowce, pow[iat] Przemyśl, do „a-Światosławy-a", zamieszkałej w Przemyślu przy ul. Franciszkańskiej 1 m. 9.

W mieszkaniu „a-Światosławy-a" została przytrzymana. Zeznała, że dnia 20 XI [19]47 r. ma przyprowadzić „a-Światosławę-a" na punkt spotkaniowy do lasu w rejonie wsi Komara koło Krasiczyna, pow[iat] Przemyśl.

Na punkt ma „a-Motria-a" przynieść parę k[ilo]gr[amów] chleba i 4 k[ilo]gr[amy] cukru, na co „a-Motria-a" otrzymała 2 tysiące złotych od „a-Tarasa-a" – „a-Rusłana-a". „a-Światosława-a" miała przyjść na pożegnanie z „a-Tarasem-a" – „a-Rusłanem-a", gdyż w tych dniach [miał] odejść na tereny ZSRR wraz z łącznikami z tamtego terenu, którzy czekają już od kilku dni; o ile by do spotkania nie doszło, to należy to uważać za znak, że „a-Taras-a" – „a-Rusłan-a" odszedł na tereny ZSRR.

W[edłu]g zeznań „a-Motrii-a", dnia 20 XI [19]47 r. przeprowadzono wieczorem operację – spotkanie mające na celu ujęcie łączników „a-Tarasa-a" – „a-Rusłana-a" względnie samego „a-Tarasa-a" – „a-Rusłana-a", gdyż było przypuszczenie, że „a-Taras-a" – „a-Rusłan-a" sam wyjdzie na spotkanie z żoną.

Urządzona przez nas zasadzka na punkcie spotkaniowym dała wynik negatywny.

Dnia 21 XI [19]47 r. o świcie wyszła grupa funkcjonariuszy UBP wraz z grupą wojska KBW i „a-Motrią-a" celem zbadania śladów przebywania grupy „a-Tarasa-a" – „a-Rusłana-a" w rejonie lasu Grochowce – Kruhel Mały k[oło] Przemyśla. Niedaleko leśniczówki koło Kruhelu Małego w jednym potoku znalazła grupa ognisko, palone 2–3 dni temu. Następnie „a-Motria-a" zeznała, że na wiosnę 1947 r. „a-Rusłan-a" razem z „a-Łypą-a", kierownikiem technicznego ośrodka przy nadrejonie „a-Chołodnyj Jar-a", zakopał w lesie a-Turnica-a, pow[iat] Przemyśl, 1 powielacz rotacyjny oraz 2 maszyny do pisania: polską marki „a-Korona-a" oraz ukraińską marki a-Erika-a. Miejsca zachowania „a-Motria-a" nie zna.

Podczas rewizji osobistej u „a-Motrii-a" znaleziono 3 listy sztafety, które zostały jej doręczone przez łączników z terenów ZSRR. Te listy miała „a-Motria-a" wysłać w jednej kopercie na adres a-Kłymowicza-a Władysława, wieś a-Młodowice-a, gm[ina] a-Fredropol-a, pow[iat] Przemyśl, gdyż taki adres otrzymała też od łączników z terenu ZSRR.

---

[1] Miejscowość nieustalona.

В одній із штафет просить Климовича переслати його листи Марійці та зазначає, що в майбутньому надсилатиме листи на його адресу поштою. А ще просить швидко відповісти.

Для подальшого розроблення ОУН у Перемиському пов[іті], а також із метою виявлення, де саме в Польщі впродовж зими 1947–[19]48 р[оків] ж[итимуть] ті чл[ени] ОУН, що залишилися, пропоную:

У помешканні «[а-]Святослави[-а]» (Перемишль, вул. Францисканська 1, кв. 9) оселити 1 працівника УГБ, аби одержував кореспонденцію, що надходить до неї, а також затримував підозрілих [д-]осіб, котрі приїжджають[-д]. Слід зазначити, що квартира «[а-]Святослави[-а]» є і залишається головним пунктом зв'язку між членами ОУН, які перейшли на терени СРСР, і чл[енами] ОУН, котрі залишилися в Польщі.

Виконати викладену вище пропозицію слід доручити III рефератові Перемиського ПУГБ, а саме керівнику цього реферату Ґавронові[2] особисто.

Щодо контактно-зв'язкового пункту [г-]в Климовича Владислава[-г] у селі [а-]Молодовичах[-а] [а-]Фредропільської[-а] ґм[іни] Перемиського пов[іту], [про який стало відомо з адреси на конверті] «[а-]Мотрі[-а]», то варто було б завербувати листоношу, який обслуговує це село, й слідкувати за вхідною та вихідною кореспонденцією, що дозволить визначити адреси членів ОУН у Польщі й СРСР. А ще треба знайти на Климовича компромат і спробувати його завербувати. Виконання цього заходу доручити також керівникові III-го реферату ПУГБ у Перемишлі Ґавронові.

Докладне слідство у справі «[а-]Мотрі[-а]» продовжується. Про подальші результати звітуватиму.

З[аступ]ник начальника
І від[ділу] III деп[артаменту] МГБ
у [в-]Варшаві[-в]

[л-д] *Було з орфографічною помилкою.*

[2] Ґаврон Станіслав (нар. 1924), хорунжий (1948), підпоручник (1951), поручник (1954), капітан (1966), майор (20 IX 1988). Член ПОРП. 1 III 1945 закінчив НЦ МГБ і далі перебував у розпорядженні керівника Ряшівського ВУГБ. З 1 VII 1945 – керівник секції у ПУГБ в Перемишлі. З 6 VIII 1946 – старший референт ПУГБ у Перемишлі. З 1 X 1947 – старший референт III реферату ПУГБ у Перемишлі. З 26 II 1949 – референт 2-ої секції III відділу Ряшівського ВУГБ. З 18 VII 1950 – старший референт 4-ої секції III відділу Ряшівського ВУГБ. З 27 II 1951 – старший референт обліку і статистики III відділу Ряшівського ВУГБ. З 28 VII 1954 – старший референт 7-ої секції III відділу Ряшівського ВУГБ. З 31 III 1955 – старший референт секретаріату ВУГБ у Ряшеві. З 5 V 1956 – секретар керівника Ряшівського ВУГБ. З 4 X 1956 – старший оперативний старшина 3-ої секції IV відділу Ряшівського ВУГБ. 31 XII 1956 звільнений зі служби в органах ГБ. 1 III 1959 влаштовується на роботу в ГМ, призначений співробітником зі службовим ступенем на період служби, пройшов курси з підготовки на посаду старшини оперативної техніки самостійної секції «А». 22 I 1960 – звітний старшина III відділу. З 1 III 1961 – постійний співробітник ГМ. З 15 XI 1965 – старший оперативний старшина зі спеціальних завдань самостійної загальноорганізаційної секції. 20 III 1967 – старший звітний старшина самостійної секції інформації й звітності СБ. З 1 X 1967 – у розпорядженні воєводського коменданта ГМ і призначений керівником секції інформації, звітності та статистики загального відділу ВК ГМ. З 30 VII 1971 – інспектор керівництва служби міліції ВК ГМ. 30 IX 1971 звільнений зі служби в ГМ. *(АІНП Ж, 00157/799, Облікова картка співробітника).*

Z treści listów wynika, że pisze je jakiś „Sławko", członek org[anizacji] OUN, który przeszedł z terenów Polski do ZSRR, do swojej siostry Marijki, która przebywa obecnie w Polsce.

W jednej sztafecie prosi Kłymowicza o przesłanie listów Marijce oraz nadmienia, że na przyszłość [będzie] zasyłał listy pocztą na jego adres; prosi o rychłą odpowiedź.

Celem dalszego rozpracowania org[anizacji] OUN na terenie pow[iatu] Przemyśl, jak również w celu ustalenia w okresie zimowym 1947/[19]48 adresów zam[ieszkania] czł[onków] org[anizacji] OUN pozostałych w Polsce, proponuję:

W mieszkaniu „[a-]Światosławy[-a]" w Przemyślu przy ul. Franciszkańskiej nr 1 m. 9 osiedlić 1 pracownika UBP, który by odbierał korespondencję przychodzącą do „[a-]Światosławy[-a]", jak również zatrzymywał [f-]osob[y] podejrzane przyjeżdżające[-f] do „[a-]Światosławy[-a]". Należy zaznaczyć, że mieszkanie „[a-]Światosławy[-a]" jest i pozostaje głównym punktem kontaktowym pomiędzy członkami org[anizacji] OUN, którzy odeszli na tereny ZSRR, a czł[onkami] org[anizacji] OUN pozostałymi na terenie Polski.

Wykonanie powyższego przedsięwzięcia powierzyć Referatowi III PUBP Przemyśl, osobiście kierownikowi tegoż referatu Gawronowi[2].

Co do podanego przez „[a-]Motrię[-a]" punktu korespondencyjnego kontaktowego we wsi [a-]Młodowice[-a], gm[ina] [a-]Fredropol[-a], pow[iat] Przemyśl [e-]u Kłymowicza Władysława[-e], to należałoby tam zawerbować listonosza, który obsługuje tę wieś i inwigilować korespondencję przychodzącą i odchodzącą, celem ustalenia adresów członków organizacji OUN, w Polsce i ZSRR, jak również należy podebrać na Kłymowicza materiał kompromitujący i spróbować zawerbować go. Wykonanie tego przedsięwzięcia powierzyć również kierownikowi III Referatu PUBP w Przemyślu – Gawronowi.

Szczegółowe śledztwo w sprawie „[a-]Motrii[-a]" trwa. O dalszych wynikach zawiadomię raportem.

[f-f] *Było:* osób podejrzanych przyjeżdżających.

[2] Stanisław Gawron (ur. w 1924), chor. (1948), ppor. (1951); por. (1954), kpt. (1966), mjr (20 IX 1988); członek PZPR; 1 III 1945 ukończył CS MBP i został skierowany do dyspozycji Kierownika WUBP Rzeszów; od 1 VII 1945 kierownik sekcji w PUBP w Przemyślu; od 6 VIII 1946 st. referent PUBP w Przemyślu; od 1 X 1947 st. referent Referatu III PUBP w Przemyślu; od 26 II 1949 referent Sekcji 2 Wydz. III WUBP w Rzeszowie; od 18 VII 1950 st. referent Sekcji 4 Wydz. III WUBP w Rzeszowie; od 27 II 1951 st. referent ewidencji i statystyki Wydz. III WUBP w Rzeszowie; od 28 VII 1954 st. referent Sekcji 7 Wydz. III WUBP w Rzeszowie; od 31 III 1955 st. referent Sekretariatu WUBP w Rzeszowie; od 5 V 1956 sekretarz kierownika WUBP w Rzeszowie; od 4 X 1956 st. oficer operacyjny Sekcji 3. Wydz. IV WUBP w Rzeszowie; 31 XII 1956 zwolniony ze służby w Organach BP; 1 III 1959 przyjęty do pracy w MO i przygotowany na stanowisko oficera techniki operacyjnej Samodzielnej Sekcji „A"; 22 I 1960 oficer sprawozdawczy Wydz. III; od 1 III 1961 stały funkcjonariusz MO; od 15 XI 1965 st. oficer operacyjny do zadań specjalnych Samodzielnej Sekcji Ogólnoorganizacyjnej; od 20 III 1967 st. oficer sprawozdawczy Samodzielnej Sekcji Informacji i Sprawozdawczości SB; 1 X 1967 przekazany do dyspozycji Komendanta Wojewódzkiego MO i mianowany Kierownikiem Sekcji Informacji, Sprawozdawczości i Statystyki Wydz. Ogólnego KWMO; od 30 VII 1971 Inspektor Kierownictwa Służby Milicji KW MO; 30 IX 1971 zwolniony ze służby w MO. AIPN Rz, 00157/799, Karty ewidencyjne funkcjonariusza.

майор (—) [a-]Врублевський[-a]

23 XI [19]47 р., Перемишль

АІНП Ж, 072/1, т. 157, арк. 29–31.
Оригінал, машинопис.
Документ польською мовою.

Z[astęp]ca Naczelnika
Wydz[iału] I Dep[artamentu] III MBP
w [c-]Warszawie[-c]
(—) mjr [a-]Wróblewski[-a]

Dnia 23 XI [19]47 r., Przemyśl

AIPN Rz, 072/1, t. 157, k. 29–31.
Oryginał, maszynopis.
Dokument w języku polskim.

№ 72

Листопад 1947, [Вроцлав]. Звіт слідчого офіцера Єжи Марца для начальника слідчого відділу ВУГБ у Вроцлаві щодо результатів розпрацювання українського підпілля впродовж вересня–листопада 1947 р.

[а-]Начальнику слідчого відділу
воєв[одського] управління громадської безп[еки][-а]
[б-]у Вроцлаві[-б]

[а-]Звіт[-а] про роботу слідчого старшини Марца[в] Єжи
за період із 12 вересня 1947 р. до 10.11.1947 року

Під час ведення слідства в справі восьми членів нелегальної ОУН (Організації українських націоналістів), котрі були затримані в Єленій Гурі й перебувають під арештом при штабі Ч[ервоної] А[рмії] у Лігниці, я встановив наступне:

Коли тривала остання акція ВП і УБ у Ряшівському воєв[одстві], ОУН спрямувала низку своїх членів до Вроцлавського й інших воєв[одств] на «повернених землях». Також багато членів ОУН уже давно перебувають на заході й займаються політично-господарською розвідкою, як-от двоє з тих зв'язкових ОУН, котрі були заарештовані в Єленій Гурі, а саме Мороз Ольга-«Малуша» й Химко[г] Зіновія-«Зоя» (обоє – члени ОУН, перша з 1942 р[оку], друга з 1944 року).

[г-]З метою удоступнення того, чим вони займалися, наводжу докладні дані про їхню діяльність[-г] від часу вступу до нел[егальної] ОУН до їхнього арешту в другій половині серпня 1947 р.

Разом із цими двома, котрі згадані вище, були заарештовані:

[д]1. [а-]Сорока[-а] Павлина, вона ж Чайковська, пс. «Галя».

[д]2. [а-]Підбільська[-а] Катерина, вона ж Казимира, пс. «Галка».

[л]3. [а-]Суровецька[-а] Ірина, вона ж [а-]Козакевич[-а], вона ж [а-]Приставська[-а] Єлизавета, пс. «Роксолана».

[л]4. [а-]Коминовський[-а], він же [а-]Шевко[-а] Євген, він же [а-]Лущак[-а] Михайло, він же [а-]Наконечний[-а] Василь, пс. «Лісовик»[1].

[а-а] *Написано великими літерами.*

[б-б] *Підкреслено машинописним способом.*

[в] *Було:* Мажа.

[г] *Було:* Хринхо.

[г-г] *Так у тексті.*

[л] *Вписано знак:* «V».

[1] Наконечний Василь чи Шевко Євген чи Тущак Михайло чи Коминовський (нар. 5 IX 1922, с. Безеїв Грубешівського пов.). Від літа 1944 – член УПА в р-ні Самбора, пс. «Лісовик», «Ігор». Від серпня до жовтня 1944 – у підстаршинській школі в лісах біля Болехова. З 15 X до

Nr 72

Listopad 1947, [Wrocław]. Raport oficera śledczego Jerzego Marca dla naczelnika Wydziału Śledczego WUBP we Wrocławiu, dotyczący rozpracowania podziemia ukraińskiego w okresie wrzesień – listopad 1947 r.

[a-]Do Naczelnika Wydziału Śledczego
Woj[ewódzkiego] Urzędu Bezp[ieczeństwa] Publicznego[-a]
[b-]we Wrocławiu[-b]

[a-]Raport[-a] z pracy oficera śledczego Marca[c] Jerzego
za okres od 12 września 1947 r. do dnia 10.11.1947 roku

Prowadząc śledztwo w sprawie aresztowanych w Jeleniej Górze członków nielegalnej org[anizacji] OUN (Organizacji Ukraińskich Nacjonalistów) w liczbie ośmiu, przebywających w areszcie Sztabu A[rmii] Cz[erwonej] w Legnicy, ustaliłem, co następuje:

W czasie ostatniej akcji WP i UB na terenach woj[ewództwa] rzeszowskiego organizacja OUN wysłała szereg swoich członków na teren woj[ewództwa] wrocławskiego, jak i innych województw na [tzw.] ziemiach odzyskanych. Wielu członków OUN od dawna przebywa na zachodzie [Polski], prowadząc wywiad polityczno-gospodarczy; do nich należały dwie z aresztowanych łączniczek OUN w Jeleniej Górze, a to Moroz Olga, ps. „Małusza" i Chymko[d] Zenobia, ps. „Zoja", członkinie OUN, pierwsza od 1942 r., druga od 1944 roku.

[e-]Celem zainteresowania się w pracy ich opisuje szczegółową działalność ich[-e] od czasu wstąpienia do niel[egalnej] org[anizacji] OUN, aż do czasu aresztowania w drugiej połowie miesiąca sierpnia 1947 r.

Oprócz dwóch aresztowanych w[yżej] w[ymienionych], uprzednio zostali wraz z nimi aresztowani:

[f]1. [a-]Soroka[-a] Paulina vel Czajkowska, ps. „Hala",

[f]2. [a-]Podbilska[-a] Katarzyna vel Kazimiera, ps. „Hałka",

[f]3. [a-]Surowiecka[-a] Irena vel [a-]Kozakiewicz[-a] vel [a-]Prystawska[-a] Elżbieta, ps. „Roksolana",

[f]4. [a-]Kominowski[-a] vel [a-]Szewko[-a] Eugeniusz vel [a-]Łuszczak[-a] Michał vel [a-]Nakoneczny[-a] Wasyl, ps. „Lisowyk"[1],

---

[a-a] *Zapisano wersalikami.*
[b-b] *Podkreślono maszynowo.*
[c] *Było:* Marza.
[d] *Było:* Chryncho.
[e-e] *Tak w tekście.*
[f] *Przy wierszu wstawiono odręczny znak:* V.
[1] Wasyl Nakoneczny vel Eugeniusz Szewko vel Michał Kuszczak (Tuszczak) vel Kaminowski (ur. 5 IX 1922 we wsi Bezejów, pow. hrubieszowski), ps. „Lisowyk", „Ihor". Od lata 1944 członek

5. [а-]Круса[-ае] Микола, він же Станіслав [є-]Крупа[-є].

[д]6. [а-]Залітач[-а] Василь.

Стосовно останніх двох осіб, то те, що вони належали до нелегальної ОУН, не доведено. [а-]Книса[-а] Микола був завербований МГБ і [ж-]звільнений. Очікується звільнення й Залітача Василя[-ж].

[а-]Мороз[-а] Ольга або [а-]Зарицька[-а] Олена, пс. «Малуша», д[онька] Івана й Марії (дівоче прізвище Стронціцька), нар. 7.06.1925 р. в Туринці Жовківського пов[іту] Львівського воєв[одства], українка, віросповід[ання] греко-кат[олицьке], польське гр[омадянство], хімлаборантка, осв[іта]: малий атестат зрілості й 2-річне навчання на хім[іка] в Львові, не одружена, нерухомістю не володіє, була засуджена до 7-міс[ячного] перебування в ОС Перемишля, останнім часом живе в: Пташин, № 50, Єленьогурський пов[іт], Вроцлавське воєв[одство].

Свідчить, що до ОУН у жовтні 1942 року її завербувала студентка Львівської політехніки «Галка»[3].

В ОУН до квітня 1944 р. належала до так званого жіночого середньошкільного юнацтва. Впродовж усього того часу в ОУН проходила ідеологічну та політичну підготовку, користуючись псевдонімом «Малуша».

У квітні 1944 року «Галка»[3] ввела «Малушу» до активу жіноцтва УЧХ (Український Червоний Хрест), а відтак до червня 1944 року та забезпечувала зв'язок між провідницею УЧХ краю «Монетою»[2] та її підлеглими на теренах колишньої Галичини.

---

5 XI 1944 – інструктор у курені УПА «Рена» в Карпатах. З 5 XI 1944 до січня 1945 – учасник рейду куреня «Рена» до станиславівських лісів. Від січня до травня 1945 – бунчужний в сотні «Бурлаки» на тер. Ліського пов. Перейшов з відділом «Бурлаки» в Перемиський пов. Від травня 1945 – інструктор у І р-ні ОУН н-ну «Холодний Яр». 1946 – викладач топографії в УПА. Від осені 1946 приділений до сотні «Бурлаки». Виїхав до Катовиць, а потім до Єленьої Гори (квітень 1947). 23 VIII 1947 заарештований функціонерами ПУГБ в Єленій Горі і переданий до ВУГБ у Вроцлаві. Потім переданий СРСР, де за діяльнсть в УПА його засуджено до 25 р. ув'язнення. Переданий польській владі. Від таємної співпраці відмовився. Матеріали на нього передано до архіву Відділу «С» у Кошаліні (№ I-K-13582 (18 IV 1970). *(АІНП 01224/1995/J, k. 173; АІНП 0296/188 m. 1–2; АІНП 899/496; АІНП 922/3564; АІНП 0179/34; Biuro «C» MBC 108/12/II m. 102; АІНП 0192/338; Biuro «C» MBC, мф 12925/2 m. 102; АІНП 01224/2106; АІНП Вр 038/102 m. 1–2; АІНП Вр 049/34; АІНП Вр 049/34 m. 1; АІНП Вр 093/66 m. 2, nr rep. 496/47; АІНП Щ 00108/134 m. 9, m. 18, m. 19; АІНП Щ 00134/4 m. 1; АІНП Щ 00108/49; АІНП Щ 00103/154; АІНП Щ 00102/53; karta E-14 KOI b. Biura «C» Варшава; karta E-14-B KOI b. Biura «C» Варшава; kopia karty E-14-2 z Kartoteki Ogólnokrajowej b. Wydziału «C» WUSW у Кошаліні; kopia karty Mkr-3 z Kartoteki Ogólnokrajowej «odtworzeniowej» b. Wydziału «C» у Кошаліні).*

[с] *Прізвище виправлене. Далі в документі:* Книса.

[с-с] *Дописано великими літерами.*

[ж-ж] *Підкреслено від руки.*

[3] *Було:* «Гавка».

[2] Зарицька Катерина, за чол. Сорока Катерина (Гаванчук Анна, Вирук Марія) (нар. 3 XI 1914, м. Коломия Івано-Франківської обл. – пом. 29 VIII 1986, м. Волочиськ Хмельницької обл.), пс. «Калина», «Легенда», «Маня», «Монета», «Орися», «У. Кужіль». Член бойового розвідувального відділу КЕ ОУН ЗУЗ (1932–1934). Починаючи з 1934-го, кілька разів сиділа в польських тюрмах. 5 XII 1938 вийшла на волю. Березень 1940 – червень 1941 – в'язень тюрми НКВС. У 1942

5. [a-]Krusa[-ag] Mikołaj vel Stanisław [h-]Krupa[-h]

[f]6. [a-]Zalitacz[-a] Bazyli.

Co do dwóch ostatnich nie udowodniono im przynależności do nielegalnej org[anizacji] OUN. [a-]Knysa[-a] Mikołaj został zawerbowany przez MBP i zwolniony, [i-]przewiduje się również zwolnienie Zalitacza Bazylego[-i].

[a-]Moroz[-a] Olga vel [a-]Zarzycka[-a] Helena, ps. „Małusza", c. Jana i Marii z d. Strącicka, ur. 7.06.1925 r. w Turynce, pow[iat] Żółkiew, woj[ewództwo] Lwów, nar[odowość] ukr[aińska], wyzn[anie]: gre[c]kokat[olickie], ob[ywatelstwo]: polskie, zawód: laborantka chem[iczna], wykszt[ałcenie] mała matura i 2-letnia szkoła chem[iczna] we Lwowie, panna, majątku nie posiada, karana sądownie 7 mies[ięcznym] więzieniem SO w Przemyślu, ostatnio zamieszkała w Ptaszynie nr 50, pow[iat] Jelenia Góra, woj[ewództwo] Wrocław.

Zeznaje: Do org[anizacji] OUN została zawerbowana w miesiącu październiku 1942 roku przez ps. „Hałkę"[j] – studentkę Politechniki we Lwowie.

W org[anizacji] OUN należała do tzw. *Żinocze Seredniosz kilne Junactwo* do kwietnia 1944 r. W tym okresie przygotowano ją pod pseudonimem „Małusza" ideologicznie i politycznie po linii org[anizacji] OUN.

W kwietniu 1944 roku „Hałka"[j] przekazała „Małuszę" do aktywu *Żinoctwa* UCzCh (Ukraiński Czerwony Krzyż) w charakterze łączniczki pomiędzy ps. „Monetą"[2] (krajowa prowidnyczka UCzCh) a jej podwładnymi na terenie byłej Galicji, do czerwca 1944 roku.

UPA w okolicach Sambora, od sierpnia do października 1944 w Szkole Podoficerskiej w lasach koło Bolechowa; od 15 X do 5 XI 1944 instruktor uzbrojenia w kureniu UPA „Rena" w Karpatach w okolicach Sianek; od 5 XI 1944 do stycznia 1945 uczestnik rajdu kurenia „Rena" do Lasów Stanisławowskich; od stycznia do maja 1945 buńczuczny w sotni „Burłaki" na terenie pow. leskiego; przeszedł wraz z sotnią na teren pow. przemyskiego; od maja 1945 instruktor szkoleniowy SKW w rejonie I OUN nadrejonu „Chołodnyj Jar"; latem 1946 wykładowca typografii w podchorążówce UPA „Zenka"; od jesieni 1946 przydzielony do sotni „Burłaki"; wyjechał do Katowic, następnie Jeleniej Góry (kwiecień 1947); 23 VIII 1947 aresztowany przez funkcjonariuszy PUBP w Jeleniej Górze i przekazany do WUBP Wrocław; następnie przekazany organom ZSRS, gdzie za działalność w UPA został skazany na 25 lat więzienia; przekazany władzom polskim; zarejestrowany w Wydziale „C" KW MO Koszalin do nr 5672/68 przez Wydz. III KW MO Koszalin jako kandydat na TW (16 III 1968); z dalszego opracowania zrezygnowano z powodu niechęci Nakonecznego do SB, a materiały złożono do archiwum Wydz. „C" Koszalin do nr I-K-13582 (18 IV 1970). AIPN, 01224/1995/J, k. 173; AIPN, 0296/188, t. 1–2; AIPN, 899/496; AIPN 922/3564; AIPN, 0179/34; Biuro „C" MSW 108/12/II, t. 102; AIPN, 0192/338; Biuro „C" MSW, MF 12925/2, t. 102; AIPN, 01224/2106; AIPN Wr, 038/102, t. 1–2; AIPN Wr, 049/34, t. 1; AIPN Wr, 093/66, t. 2, nr rep. 496/47; AIPN Sz, 00108/134, t. 9, t. 18, t. 19; AIPN Sz, 00134/4, t. 1; AIPN Sz, 00108/49; AIPN Sz, 00103/154; AIPN Sz, 00102/53; karta E-14 KOI b. Biura „C" Warszawa; karta E-14-B KOI b. Biura „C" Warszawa; kopia karty E-14-2 z Kartoteki Ogólnokrajowej b. Wydz. „C" WUSW w Koszalinie; kopia karty Mkr-3 z Kartoteki Ogólnokrajowej „odtworzeniowej" b. Wydz. „C" WUSW w Koszalinie.

[g] *Nazwisko poprawione odręcznie. Dalej w dokumencie :* Knysa.

[h-h] *Dopisano odręcznie wersalikami.*

[i-i] *Podkreślono odręcznie.*

[j] *Było:* „Hawka".

[2] Kateryna Zaryćka, po mężu Soroka, vel Anna Hawanczuk vel Maria Wyruk (ur. 3 IX 1914 w Kołomyi, zm. 29 VIII 1986 w Wołoczyskach, obw. chmielnicki), ps. „Moneta", „Kałyna", „Łehenda",

Оскільки впродовж усього цього часу за нею стежило Гестапо, поїхала зі Львова на розвідчі (розвідувальні) курси, організовані при крайовому штабі ОУН у Львові. Їх проводив референт крайового військового штабу УПА «Сергій» («Арсен»). Курси тривали близько 3 тижнів. Після закінчення курсів 20 їхніх випускниць «розкидали» по різних куточках к[олишньої] Галичини. «Малуша» в липні 1944 року потрапила до так званої Перемиської округи й зустрілася там із колишньою обласною УЧХ «Рогнідою»[3].

«Рогніда» спрямувала «Малушу» до «Кулі» – командира УПА в так званій ВО 6 (військова округа № 6). У серпні 1944 року, коли якраз пересувався [радянсько-німецький] фронт, «Малушу» передали до сотні УПА «Черника», де вона стала розвідницею. Потім повернулася до ВО 6, почала займатися розвідкою у тилу радянських військ й організовувати лінії військового зв'язку УПА в Перемиському, Ліському та Сяноцькому повітах, а також у Добромильському районі на території СРСР.

У лютому 1945 року вона перейшла в Польщу й зголосилася до колишнього ᶠ-провідника «Перемиської області»-ʳ «Орлана» (тепер – крайовий політичний референт ОУН у Польщі). Він передав «Малушу» окружній УЧХ округи № 1 «Ястині», й вона влаштувала «Малушу» референткою суспільної опіки (соціального забезпечення). Нею вона працювала до червня 1945 року.

Повинна була забезпечувати членів окружного осередку одягом, білизною й продуктами першої необхідності, чим і займалася за допомогою підлеглих у надрайонах і районах.

У червні 1945 року пров[ідник] округи № 1 «Варнак» дав завдання «Малуші» вивчити польську мову, після чого вона мала вирушити в так званий розвідувальний рейд, протягом якого з'ясувати соціально-політичні

перейшла в підпілля ОУН-Б. Очолювала жіночу мережу ОУН-Б ЗУЗ. Організатор і керівник УЧХ на ЗУЗ (1943–1945). Співробітниця ГОСПу ОУН-Б (1946–1947). Затримана МДБ у м. Ходорові 21 IX 1947. Спробувала отруїтися, але залишилася живою. Слідство тривало 5 років. Засуджена до 25 років ув'язнення, яке відбувала у Владимирській тюрмі (до 1969), а потім – у мордовських таборах. Вийшла на волю 22 IX 1972 із забороною повернення в Західну Україну. Оселилася у м. Волочиськ Хмельницької обл. Нагороджена Срібним Хрестом заслуги. *(Мірчук П. Нарис історії ОУН. 1920–1939 роки / Відп. ред. В. Мороз. – Київ: Українська видавнича спілка, 2007. – С. 686, 931; Українська жінка у визвольній боротьбі (1940–1950 рр.): Бібліографічний довідник / Упоряд. Мудра Н. П. – Львів, 2004. – С. 48–49.)*

[3] Лемеха Віра (26 III 1923, м. Івано-Франківськ – 28 VII 2001, м. Львів), пс. «Рогніда». Випускниця Станіславівської гімназії. Одна з перших творців мережі УЧХ на Перемищині. Станом на травень 1944 – референтка УЧХ Перемиського обласного проводу ОУН-Б. Викладала санітарну справу працівницям УЧХ, готувала санітарок для шпиталів УПА. Наприкінці 1944 – на початку 1945 перейшла на тер. УРСР. Заарештована 29 IX 1948 у Львові. 8 III 1949 засуджена до розстрілу із заміною вироку на 25 р. таборів у Іркутській обл. Звільнена в 1956. *(Літопис УПА. Т. 23: Медична опіка в УПА: документи, матеріяли і спогади. – Торонто–Львів, 1992. – С. 193; Літопис УПА. Т. 28: Марія Савчин. Тисяча доріг. – Торонто–Львів, 1995. – С. 53, 83; Галаса В. Наше життя і боротьба. Спогади. – Львів, 2005. – С. 48, 56, 67; Українська жінка у визвольній боротьбі (1940–1950 рр.): Бібліографічний довідник / Упоряд. Мудра Н. П. – Львів, 2004. – С. 77; http://www.apokryfruski.org/wp-content/uploads/2011/11/jamna3.pdf [4 IX 2014]).*

W tym czasie była in[w]igilowana przez gestapo, dlatego wyjechała ze Lwowa, udając się na kurs *Rozwidczy* (wywiadowczy) zorganizowany przy Krajowym Sztabie OUN – Lwów, który prowadził referent Krajowego Wojskowego Sztabu UPA, ps. „Serhij" vel „Arsen"; kurs trwał około 3 tygodni. Po zakończeniu kursu uczestniczki w liczbie 20 rozesłano w teren b[yłej] Galicji. „Małuszę" wysłano w byłą tzw. *obłast'* przemyską, gdzie przybyła w lipcu 1944 roku do ps. „Rohnidy"[3], byłej *obłastnej* UCzCh.

„Rohnida" przekazała „Małuszę" ps. „Kuli", dowódcy UPA w tzw. WO-6 (Wojenny Okręg nr 6). W sierpniu 1944 roku, t[o] j[est] w momencie przesuwania się frontu, „Małuszę" przekazano do sotni UPA, ps. „Czernyka", gdzie pełniła funkcję wywiadowczyni, po czym powróciła do WO-6, prowadząc wywiad na tyłach wojsk radzieckich oraz montując linie wojskowej łączności UPA na terenach powiatów Przemyśl – Lesko – Sanok i rejonu dobromilskiego na terenie ZSRR.

W lutym 1945 roku przeszła na tereny Polski zgłaszając się u byłego *-obłastnego* prowidnyka *obłasti* przemyskiej-, ps. „Orłan" (obecnie krajowy referent polityczny OUN na Polskę), tenże przekazał „Małuszę" ps. „Jastynie" – *okrużnej* UCzCh Okręgu nr 1, gdzie „Małusza" sprawowała funkcję referentki *Suspilnoji Opiki* (Opieki Społecznej), pozostając na tym stanowisku do czerwca 1945 roku.

Zadaniem jej było zaopatrywać członków ośrodka okręgowego w odzież, bieliznę i artykuły pierwszej potrzeby, co czyniła przy pomocy swoich podwładnych w nadrejonach i rejonach.

W czerwcu 1945 roku „Małusza" dostała polecenie od „Warnaka" (okręgowy prow[idnyk] Okręgu nr 1) wyuczyć się języka polskiego dla dokonania tzw. rajdu wywiadowczego celem zorientowania się w stosunkach polityczno-społecznych na różnych terenach Polski, a szczególnie na [tzw.] ziemiach odzyskanych, i zapoznać się z warunkami bytu.

„Mania", „Orysia", „U. Kużil". W l. 1932–1934 w oddziale bojowo-wywiadowczym KE OUN ZUZ; od 1934 do 5 XII 1938 kilkakrotnie przebywała w polskich więzieniach; od marca 1940 do czerwca 1941 więziona przez NKWD. Od 1942 w podziemiu; stała na czele żeńskiej siatki OUN ZUZ. Organizatorka i kierowniczka UCzCh na tzw. ZUZ (1943–1945). Współpracownica GOSP OUN (1946–1947). Zatrzymana przez MGB w Chodorowie 21 IX 1947 połknęła truciznę, odratowana; po pięcioletnim śledztwie skazana na 25 lat pozbawienia wolności, które spędziła do 1969 w więzieniu we Włodzimierzu, następnie w mordowskich obozach. Wyszła na wolność 22 IX 1972 z zakazem powrotu do zachodnich obwodów Ukrainy; zamieszkała w Wołoczyskach, obwód chmielnicki. P. Mirczuk, *Narys istoriji OUN...*, s. 686, 931; *Ukrajińska żinka...*, s. 48–49.

[3] Wira Łemecha (ur. 26 III 1923 w Stanisławowie, zm. 28 VII 2001 we Lwowie), ps. „Rohnida", absolwentka gimnazjum w Stanisławowie; jedna z pierwszych założycielek siatki UCzCh w Przemyskiem; od maja 1944 referentka UCzCh przy przemyskim prowidzie obwodowym OUN. Szkoliła pracowników UCzCh i sanitariuszki do pracy w szpitalach UPA. Pod koniec 1944 lub na początku 1945 przedostała się na terytorium USRS. Aresztowana 29 IX 1948 we Lwowie, 8 III 1949 skazana na karę śmierci, którą potem zamieniono na 25 lat pozbawienia wolności. Zwolniona w 1956. *Medyczna opika w UPA...*, s. 193; M. Sawczyn, *op. cit.*, s. 53, 83;. W. Hałasa, *op. cit.*, s. 48, 56, 67; *Ukrajińska żinka...*, s. 77; http://www.apokryfruski.org/wp-content/uploads/2011/11/jamna3.pdf [dostęp: 4 IX 1914].

відносини у різних регіонах Польщі, а особливо на «повернених землях», а також ознайомитися з умовами тамтешнього життя.

Її рейд тривав до 15 вересня 1945 року. Повернувшись, «Малуша» здала «Варнакові» письмовий звіт, а «Орланові» відзвітувала в усній формі. На той момент у «Орлана» перебували Юрій Сухевич-«Калина» і Микола Левицький – члени УГВР (Українська Головна Визвольна Рада), що прибули з СРСР, а також зв'язкова Ірина (чи Ванда) Стахівна з Перемишля, котра приїхала до «Орлана» з американської зо[ни] окупації Німеччини.

В другій половині вересня 1945 року «Малуша», повідомивши про свою роботу колишню районову УЧХ району «АІ» «Софію», за дорученням ʳ-«Вернола»-ʳ вирушила до Західної Польщі. Там збиралася знайти для чл[енів] ОУН конспіративну квартиру, легалізуватися, відстежувати політичне, економічне та військове життя й надсилати звіти про свою діяльність. Перед виїздом роздобула [підроблені] документи на ім'я Зарицької Олени.

Знайти на заході житло їй допомогла Кіт Людмила-«Бурлачка» (ВУГБ Ряшів) – дала адресу своєї тітки Анни Комерс у Ґлівіце, вул. Святого Марка, № 30, де «Малуша» й оселилася [на період] до кінця жовтня 1945 року. Потім, за дорученням «Орлана», яке передала Ірина Новак (вона ж Христина Фальківська-«Ярослава»), «Малуша» переїхала до Центральної Польщі й оселилася в Лодзі. Там проживала у притулку ДРУ до 20 грудня 1945 р., після чого, до 20 липня 1946 р., мешкала по вул. Ґданській 59, кв. 7. Про останнє своє помешкання повідомила організаційним чинникам Перемиського повіту, розмістивши оголошення в газеті.

Під час перебування в Лодзі «Малуша» спершу працювала в ресторані «Рій» по вул. Середміській, а потім – у готелі на вокзалі Лодзь Фабрична.

На початку квітня 1946 р., повідомивши мене про те, що зв'язковий із Баварії, на появу якого чекають, до неї ще не заходив, вона поїхала до провідника округи № 1 «Григора», з яким підтримувала орг[анізаційний] і службовий зв'язок. Назад до Лодзі повернулася з невеликою кількістю літератури.

На початку червня 1946 р. до неї приїхала Зіновія Химко, вона ж Грушецька, вона ж Єлизавета Маєвська, пс. «Зоя». Далі вони вдвох вирушили у Варшаву, щоб розповсюдити листівки та брошури ОУН, які були в «Малуші», а також ті, що привезла з собою «Зоя».

Поодинці у Варшаві вони поширювали листівки 2–3 дні. Потім «Малуша» поїхала з Варшави до Перемишля через Лодзь, під Перемишлем у корманицькому[и] лісі знову зустрілася з «Григором» і отримала від нього наказ вирушати до ᵏ-Зелінського Івана, він же Ковалик Богданᵏ, пс. «Вихор», «Височан», «Юнак» – працівника держмаєтку в селі ᵏ-Джималовиці Яворського пов[іту] Вроцлавського воєв[одства]ᵏ. Від Зелінського доставила «Григорові» розвідувальний звіт.

[и] *Було:* «Кормоницькому».

Rajd jej trwał do 15 września 1945 roku; przyjechawszy, „Małusza" zdała piśmiennie sprawozdanie „Warnakowi", ustne zaś „Orłanowi", u „Orłana" byli wtedy Suchewycz Jerzy, ps. „Kałyna" i Lewicki Mikołaj, członkowie UHWR (Ukraińska Główna Wyzwoleńcza Rada), którzy przyszli z terenów ZSRS, i Irena vel Wanda Stachowna z Przemyśla, która przyjechała do „Orłana" w charakterze łączniczki z amerykańskiej str[e]fy okupacyjnej w Niemczech.

W drugiej połowie września 1945 roku „Małusza" swój referat pracy w terenie przekazała ps. „Safiji", byłej rejonowej UCzCh rejonu „A-I", i na polecenie [e-]„Wernoła"[-e] wyjechała na zachodnie tereny Polski, celem znalezienia konspiracyjnego mieszkania dla czł[onków] org[anizacji] OUN, zalegalizowania się i prowadzenia wywiadu po linii polityczno-ekonomicznej i wojskowej, oraz zdawania sprawozdania ze swej pracy. Przed wyjazdem zaopatrzyła się w dokument na nazwisko Zarzycka Helena.

W wyszukaniu mieszkania na zachodzie dopomogła jej Kot Ludmiła, ps. „Burłaczka" (WUBP Rzeszów), która podała jej adres swej ciotki Komers Anny w Gliwicach, ul. Św. Marka nr 30, gdzie „Małusza" zamieszk[iw]ała do końca października 1945 roku. Kiedy za pośrednictwem Nowak Ireny vel Falkowskiej Krystyny, ps. „Jarosława", otrzymała od „Orłana" polecenie przerzucenia się do centralnej Polski, co „Małusza" uczyniła przenosząc się do Łodzi, gdzie zamieszk[iw]ała do 20 grudnia 1945 r. w schronisku PUR, a potem do 20 lipca 1946 r. przy ul. Gdańskiej 59 m. 7. O swoim ostatnim mieszkaniu dała znać czynnikom organizacyjnym na terenie powiatu przemyskiego przez ogłoszenie w gazecie.

Podczas swego pobytu w Łodzi „Małusza" pracowała w restauracji „Rój" przy ul. Śródmiejskiej, a potem na dworcu Łódź Fabryczna w charakterze hotelowej.

Z początkiem kwietnia 1946 r. wyjechała do ps. „Hryhora", prowidnyka Okręgu nr 1, z którym była służbowo [i] org[anizacyjnie] związana, komunikując mu, że oczekiwany łącznik z Bawarii przez jej mieszkanie nie przechodził, po czym powróciła z powrotem do Łodzi, przywożąc ze sobą trochę literatury.

Z początkiem czerwca 1946 r. przyjechała do niej Chymko Zenobia vel Gruszecka vel Majewska Elżbieta, ps. „Zoja". Obydwie pojechały do Warszawy celem rozrzucenia ulotek i broszur OUN, które przywiozła ze sobą „Zoja" i tych, które miała „Małusza".

Na terenie Warszawy każda oddzielnie rozrzucała ulotki przez 2–3 dni. Z Warszawy „Małusza" pojechała przez Łódź do Przemyśla, gdzie znowu spotkała się z „Hryhorem" w lesie kormanickim[k] pod Przemyślem, od niego otrzymała rozkaz pojechać do [i-]Zielińskiego Jana vel Kowalika Bogdana[-i], ps. „Wyhor" vel „Wysoczan" vel „Junak", który pracował w majątku państwowym we wsi [i-]Drzymałowice, pow[iat] Jawor, woj[ewództwo] Wrocław[-i]; od Zielińskiego zawiozła „Hryhorowi" sprawozdanie wywiadowcze.

---

[k] *Było:* Kormonickim.

Потім «Малуша» подалася в рейд до Кракова, Познані, Ґданська, Щеціна з метою поширення листівок і брошур ОУН, які отримала від «Григора». Цей рейд тривав з 1.07 до 20.07.[19]47 р. У Щеціні «Малуша» побувала в «Ярослави» й передала їй інструкції стосовно копіювання листів і організаційних листівок ОУН.

В «Ярослави» Дибко Олена (чи Марія) попросила «Малушу» передати листа та пакунок своєму чоловікові [...][i] – шефу оперативного штабу відтинку УПА «Земко».

Після цього «Малуша» довго перебувала в Перемиському повіті – займалася закупівлями технічних матеріалів для Орг[анізації] в Перемишлі.

5.09.[19]46 р. одержала доручення від «Орлана» їхати з «Марічкою» (дружина «Орлана») до Кракова. 6.09.[19]46, коли зайшла до квартири Романа в Перемишлі, її заарештувало ПУГБ Перемишля. Через три дні її звільнили і знову затримали.

До 1.08.1[9]47 р. відбувала ув'язнення в Перемишлі за використання фальшивих документів. Після звільнення перебувала у Гули Гані в Перемишлі, у Шабогой в Острові, а у квітні – в Даровичах у Шкварка Михайла і Кухмісталь Марії.

Слідство в справі її арешту провадив районний референт СБ (Служби безпеки) «Орач».

Документ на ім'я Мороз Ольги вона отримала від секретаря Фредропільської ґміни Сєм'янова (проживає в Малому Вікарові[3], п[ош]та Ельблонґ). Скориставшись ним, а ще документом про скасування прописки та довідкою про те, що їде на бухгалтерські курси до Любліна (її роздобула в Анни Вісневської, що наразі мешкає у Кожухові[4] Вроцлавського воєв[одства]), 1.05.[19]47 р. «Малуша» вирушила до Єленьої Гури.

Їхала на захід за дорученням «Орача», щоб знайти дім у непомітному місці й перечекати акцію.

За кілька днів у Єленю Гуру прибули Ірина Козакевич (вона ж Суровецька Ірина, пс. «Роксолана») і Катерина Підбільська (Казимира, пс. «Галка»). Вони зустрілися в домі ж-Миколи Книси, він же Станіслав, по вул. Набережній, 61-ж. Потім «Галка» вирушила до Лігниці, а «Малуша» з «Роксоланою» оселилися у Пташині № 30 (Єленьогурський пов[іт]), де їм допоміг знайти будинок мешканець Кам'яниці Єленьогурського пов[іту], українець Григорій Волошин.

«Малуша» підтримувала організаційні та неформальні стосунки із «Зоєю», котра мешка[ла] у Книси. В першій половині серпня 1947 р. «Зоя» повідомила «Малуші», що вони збираються в Перемиський [повіт] на зустріч із «Орланом». «Малуша» вирішила йти разом із ними, бо треба було побачитися з «Григором». Знайти його допомогла «Галка» – зв'язала «Зою» та «Малушу» із організаційними чинниками в корманицькому лісі

---

[i] *Нерозбірливе слово.*

[4] Ймовірно це Мале Вікрово.

Następnie „Małusza" udała się w rajd do Krakowa, Poznania, Gdańska, Szczecina, rozrzucając tam ulotki i broszury OUN otrzymane od „Hryhora". Rajd ten trwał od 1.07 do 20.07.[19]47 r. W Szczecinie była „Małusza" u ps. „Jarosławy", dając jej instrukcje odnośnie kolportażu pism i ulotek organizacyjnych OUN.

U „Jarosławy" spotkała się „Małusza" z Dybko Heleną vel Marią, która przekazała jej list i pakunek do swego męża, ps. [...][1] – szefa sztabu operacyjnego odcinka UPA, kryptonim „Zemko".

Wróciwszy, „Małusza" przebywała dłuższy czas na terenie powiatu przemyskiego, załatwiając sprawy zakupów materiałów technicznych w Przemyślu dla org[anizacji].

Dnia 5.09.[19]46 r. otrzymała od „Orłana" polecenie jechać z „Mariczką" (żoną „Orłana") do Krakowa, 6.09.[19]46, wstąpiwszy w Przemyślu do mieszkania Romana, została zatrzymana przez PUBP Przemyśl, po trzech dniach zwolniona i znowu zatrzymana.

Do 1.08.1[9]47 r. odbywała karę więzienia w Przemyślu za posiadanie fałszywych dokumentów. Po zwolnieniu z więzienia przebywała u Guły Hani w Przemyślu, u Szabogojowej w Ostrowie, a w kwietniu w Darowicach u Skwarka Michała i Kuchmistal Marii.

Rejonowy referent SB (Służby Bezpieczeństwa) ps. „Oracz" przeprowadzał śledztwo w sprawie jej aresztowania.

Dokument na nazwisko Moroz Olga otrzymała od sekretarza gminy Fredropol, Semianowa (obecnie zam[ieszkały] w Mały Wikarow[4], p[ocz]ta Elbląg). Na podstawie dokumentu i wymeldowania „Małusza" w dniu 1.05.[19]47 r. wyjechała do Jeleniej Góry, otrzymując od Wiśniewskiej Anny (zam[ieszkała] obecnie w Kożuchowie, woj[ewództwo] Wrocław) zaświadczenie, że wyjeżdża na kurs księgowych do Lublina.

Cel[em] wyjazdu, zgodnie z poleceniem „Oracza", był[o] przetrwać na zachodzie akcję i znaleźć dom konspiracyjny.

Po paru dniach przyjechała do Jeleniej Góry Kozakiewicz Irena vel Surowiecka Irena, ps. „Roksolana", wraz z Podbilską Katarzyną vel Kazimierą, ps. „Hałka"; skontaktowały się one w domu [i-]Knysy Mikołaja vel Stanisława przy ul. Nadbrzeżnej nr 61[-i]. „Hałka" odjechała do Legnicy, a „Małusza" wraz z „Roksolaną" za pośrednictwem Wołoszyna Grzegorza, Ukraińca zamieszkałego w [Starej] Kamienicy, pow[iat] Jelenia Góra, uzyskały dom w Ptaszynie nr 30, pow[iat] Jelenia Góra, gdzie zamieszkały.

„Małusza" była w osobistym i organizacyjnym kontakcie z „Zoją" zam[ieszkałą] u Knysy. W pierwszej połowie sierpnia 1947 r. dowiedziała się „Małusza" od „Zoi", że one wyjeżdżają do „Orłana" w Przemyskie na spotkanie, wobec czego „Małusza" pojechała razem z nią w celu skontaktowania się z „Hryhorem", co uczyniła za pośrednictwem „Hałki", która przez punkt w Krakowie u Warchowej Eugenii, ul. Dietla 105 i punkt w Przemyślu u Łesyk Anny, ul[ica] boczna

---

[1] *Słowo nieczytelne.*

[4] Właśc.: Małe Wikrowo.

під Перемишлем за допомогою пунктів у Кракові (вул. Дітля, 105, Євгенія Вархова) і Перемишлі (вул[иця] обабіч [вулиці] Красинського, Анна Лесик). Відтак, «Зоя» зустрілася з «Орланом» і «Марічкою», а «Малуша» – з «Григором». Останньому «Малуша» усно відзвітувала про справи на заході. «Григір» також охарактеризував для «Малуші» стан справ у Організації та плани на майбутнє, зауваживши, що практично всі члени збираються переходити на територію СРСР. Отож, «Малуша» в Перемиському [повіті] ні з ким уже не матиме зв'язку, а натомість їй нададуть новий зв'язок на півночі, ймовірно зі «Стягом». Задля цього організаційний референт округи № II «Корнійчук» [узгодив] з нею пункт, через який можна буде зв'язатися зі «Стягом» (зараз цей пункт почасти неактуальний, оскільки «Стяг» убитий, хоча, можливо, «Корнійчук» мав на меті, аби «Малуша» знала як зв'язатися з можливим наступником «Стяга» – крайовим провідником ОУН у Польщі). Узгоджений пункт – на дорозі, яка тягнеться праворуч від станції Радимно до села Сосниця (при цьому місто Радимно залишається на лівому боці). Біля цієї дороги, якщо нею пройти кілометр-півтора, є хрест, а неподалік від нього – верба.

Отже, на цій дорозі «Малуші» в проміжок часу між 20-ю і 2 годиною у ніч із 14 на 15 квітня чи з 15 на 16 квітня 1948 року треба очікувати на двох солдатів у польських однострояхх. Потім ця зустріч має повторитися ще два рази, тобто 14–15–16 червня і 14–15–16 серпня [19]48 р. Солдати в польських однострояхх мають звернутися до «Малуші» першими, поцікавившись: «Чи туди веде дорога на Лани?». «Малуші» слід відповісти: «Обід був смачним». Пароль для солдатів: «Слава». Пароль-відповідь «Малуші»: «Сіно».

«Малуші» в квітні 1948 р. (уперше) туди слід приходити в чорному плащі, червоній квітчастій хустині та чорному взутті. В наступні місяці має бути тільки в чорному плащі.

«Корнійчук» сказав «Малуші», що ці солдати знають її особисто. Далі, тобто до місця зустрічі зі «Стягом» чи кимось іншим, йтиме 3–4 ночі. Назад поїде потягом, відстань до якого – одна ніч ходу від місця зустрічі «Малуші». Цим потягом вона поїде назад, тобто в напрямку Любліна.

«Григір» із «Корнійчуком» просили «Малушу» будь-якою ціною втримувати будинок у Пташині № 50, а також організувати біля кордону пункт переходу з Польщі до американської зони окупації Німеччини. Оскільки «Малуші» ставилося завдання забезпечувати переправлення виключно оунівців, причому тільки тих, яких вона знала особисто, пароль їй не надали.

Щодо останнього, то якоїсь певної згоди «Малуша» не дала. Аргументувала, що для цього потрібні кошти, а їх у неї немає. Запропонувала вихід: мусить знайти роботу. А ще додала, що потребує додаткових коштів на те, щоб підшукати осіб, за допомогою яких здійснюватиме нелегальне переведення людей через кордон.

В цілому ж, за словами «Малуші», вона пункти переправлення створювати може.

Krasińskiego, skontaktowała się z „Zoją" i „Małuszą", z czynnikami organizacyjnymi w lesie kormanickim pod Przemyślem, a to „Zoję" z „Orłanem" i „Mariczką", a „Małuszę" z „Hryhorem", któremu „Małusza" zdała ustne sprawozdanie z sytuacji na ziemiach zachodnich. „Hryhor" zaś przedstawił „Małuszy" sytuację i plany organizacji na przyszłość, mówiąc, że prawie wszyscy odchodzą na tereny ZSRR i że „Małusza" nie będzie miała żadnych kontaktów na terenie Przemyskiego, a zyska je na północy, prawdopodobnie ze „Stiahem". W tym celu „Kornijczuk", organizacyjny referent Okręgu nr II, [ustalił (?)] z nią punkt spotkania celem odejścia do „Stiaha" (punkt ten jest obecnie częściowo nieaktualny ze względu [na to], że „Stiah" został zabity, niemniej jednak „Kornijczuk" będzie może chciał skontaktować „Małuszę" z ewentualnym następcą „Stiaha", krajowego prowidnyka OUN na Polskę). Omówiony punkt jest to droga, która prowadzi na prawo od stacji Radymno w stronę wsi Sośnica (wtedy, kiedy miasto Radymno zostaje po lewej stronie); od kilometra do półtora na w[yżej] w[ymienionej] drodze ma być krzyż a niedaleko wierzba.

Na tej drodze „Małusza" ma spotkać dwóch żołnierzy w polskich mundurach w czasie od godziny 20 do 2 w nocy z 14 na 15 kwietnia lub 15 na 16 kwietnia 1948 roku, następnie jeszcze dwa razy, t[o] j[est] 14–15–16 czerwca i 14–15– 16 sierpnia [19]48 r. Żołnierze w polskich mundurach mają „Małuszę" pierwsi zaczepić i pytać: „Czy tędy prowadzi droga na Łany?", „Małusza" odpowiada: „Smaczny był obiad"; neutralne hasło: „Sława" (żołnierzy), odpowiedź „Małuszy": „Siano".

„Małusza" ma być ubrana w czarne obuwie, czarny płaszcz, czerwoną chustkę w kwiaty i [e]-warhowie (gratka)-[e], tak ma być ubrana pierwszy raz, t[o] j[est] w kwietniu 1948 r., w następnych miesiącach ma być tylko w czarnym płaszczu.

„Kornijczuk" wspomniał jej, że żołnierze ci znają „Małuszę" osobiście. Do celu, t[o] j[est] do miejsca spotkania ze „Stiahem" lub innym będzie szła 3–4 noce, z powrotem pojedzie pociągiem, do którego będzie „Małuszę" dzieliła jedna noc od miejsca spotkania, pociągiem z powrotem pojedzie podobnie na Lublin.

Jako konkretne zadanie na przyszłość dla „Małuszy", podali „Hryhor" z „Kornijczukiem" utrzymać za wszelką cenę dom w Ptaszynie nr 50 oraz na pograniczu zmontować punkt przerzutowy z terenów Polski do amerykańskiej strefy okupacyjnej w Niemczech. „Małusza" przemycałaby tylko ludzi z organizacji i tylko osobiście jej znanych, ponieważ hasła w tym celu nie otrzymała.

Na ostatnie zadanie konkretnej decyzji „Małusza" nie dała, mówiąc, że do tego są jej potrzebne fundusze, którymi ona nie rozporządza, dlatego musi znaleźć pracę, która zwiąże jej ruchy. Nadmieniła, że ażeby wyszukać ludzi, przy pomocy których przemycałaby ludzi, potrzebne jej są znaczne subwencje.

Utworzenie przerzutowych punktów w[edłu]g słów „Małuszy" leży w granicach jej możliwości.

[i-a]-Chymko-[a] Zenobia[m] vel [a]-Gruszecka-[a] vel [a]-Majewska-[a] Elżbieta, ps. „Zoja", poprzednio „Wira", c. Mikołaja i Marii z d. Pankiewicz, ur. 13.04.1925-[i] we

[m] *Było:* Zenajda.

ж-а-Химко-а Зіновія[і], вона ж а-Грушецька-а, вона ж а-Маєвська-а Єлизавета, пс. «Зоя», раніше «Віра», д[онька] Миколи та Марії (дівоче прізвище Панкевич), нар. 13.04.1925-ж у Львові. Батько – приватний урядник, працював у редакції «Народної справи» видавничого концерну Тиктова Івана[5], віросповід[ання] рим[о]-кат[олицьке], українка, осв[іта] середня, не одружена, майно відсутнє, зі слів – не судима. Батьки мешкають у Львові, по вул. Листопада, 14/2, кв. 6. Останнім часом «Зоя» проживала в Миколи (чи Станіслава) Книси: ж-Єленя Гура, вул. Набережна, 61-ж.

Свідчить, що була заангажована до ОУН колишнім пол[іт]виховником УПА «Земко» Ярославом Пецівй пс. «Мирон», «Вадим». Підпорядкувалася «Орлану» [під час навчання] на випускному курсі в Перемишлі влітку 1944 року. Від літа 1944 року до лютого 1945 року, після відновлення мережі ОУН у терені, працювала друкаркою-машиністкою. Лютий 1945 року – передана колишньому провідникові Перемиської округи «Ворногу». Він її призначив провідницею УЧХ у Перемишлі. Ці обов'язки виконувала до серпня 1945 року. Після того, як восени 1945 року ліквідували УЧХ, «Зоя» стала зв'язковою «Орлана» зі спец[іальних] доручень у Перемишлі. В листопаді [19]45 р. захворіла. Лікувалася до кінця грудня 1945 року.

Впродовж «відпустки» в січні 1946 р. проживала в батьків у Львові. Там зв'язувалася з «Яриною» та «Йоркою», сподіваючись за їхньою допомогою зустрітися зі своїм нареченим «Варнаком». Але це їй не вдалося, тому що на той момент «Варнак» був убитий.

На початку квітня 1946 р. нелегально повертається до Польщі, заховавшись у тендері локомотиву. Зустрівшись із «Орланом», отримала від нього вказівку встановити зв'язок із англійським або американським посольством у Варшаві. Доручення виконала за допомогою Людимли Кіт-«Бурлачки» та Михайла Калиняка (проживав у варшавському районі Жолібож, по вул. Красинського, 14). За допомогою Калиняка і сама особисто кілька разів передавала матеріали, брошури й документи, в яких містилася критика польських властей, секретареві англійського посольства Веншу[6]. Домовлялася з ним про зустріч у Перемишлі, мала намір його відвести «до лісу», проте через незалежні від неї обставини цього не сталося.

Останнього разу «Зоя» була у Варшаві в березні 1947 р., але до зустрічі з Веншем знову не дійшло. А коли «Зоя» мешкала в свого двоюрідного брата Станіслава Книси в Єленій Гурі, то контактувала з такими зв'язковими як «Малуша», «Роксолана», «Галка» та «Геля» (всі заарештовані). А ще вона

[і] *Було:* Зінаїда.

[й] *Було:* Пнів.

[5] Ймовірно йдеться про Івана Тиктора.

[6] Вінч Міхаель, працівник польської секції Департаменту політичної розвідки. З 1945 – 1-й секретар посольства Великої Британії у Польщі. *(Raporty roczne Ambasady Brytyjskiej w Warszawie 1945–1970. Oprac. M. Nurek. – Warszawa, 2003. – S. 428–434; Techman R., Tebinka J. Raporty brytyjskiego wicekonsula w Szczecinie Josepha Waltersa z 1946 roku (część I) // Zapiski Historyczne: poświęcone historii Pomorza i krajów bałtyckich. – T. 62. – z. 1. – Toruń, 1997. – S. 85).*

Lwowie. Ojciec – prywatny urzędnik, pracował w redakcji „Narodna Sprawa" koncernu wydawniczego Tyktowa Iwana[5], wyzn[ania] rzym[sko]kat[olickiego], nar[odowości] ukraińskiej, wykszt[ałcenie] średnie, panna bez majątku, ze słów niekarana. Rodzice mieszkają we Lwowie, ul. Listopada 14/2 m. 6. „Zoja" ostatnio zamieszkała u Knysy Mikołaja vel Stanisława w [i-]Jeleniej Górze, ul. Nadbrzeżna 61[-i].

Zeznaje: Do organizacji OUN została zawerbowana przez Peciwa[n] Jarosława, ps. „Myron" vel „Wadym", byłego pol[itycznego] wychowawcę UPA „Zemko", w Przemyślu podczas trwania kursu maturalnego latem 1944 roku; przekazana do „Orłana" pełniła funkcję maszynistki od lata 1944 roku do lutego 1945 roku, po rekonstrukcji terenowej OUN. W lutym 1945 roku została przekazana do „Wornoha", byłego otrwinego [?] prowidnyka okręgu przemyskiego, który zlecił jej pełnienie funkcji prowidnyczki UCzCh na terenie Przemyśla, co wykonywała do sierpnia 1945 roku. Po rozwiązaniu UCzCh jesienią 1945 roku pozostaje „Zoja" łączniczką „Orłana", załatwiając spec[jalne] polecenia na terenie miasta Przemyśla. W listopadzie [19]45 r. choruje i leczy się do końca grudnia 1945 roku.

W styczniu 1946 r. wyjeżdża na „urlop" do Lwowa celem odwiedzenia rodziców, we Lwowie kontaktuje się z ps. „Jaryną" oraz „Jorką", usiłując przez nich spotkać się z „Warnakiem", swym narzeczonym, do czego nie doszło, gdyż „Warnak" został w międzyczasie zabity.

Z początkiem kwietnia 1946 r. wraca nielegalnie do Polski, ukryta w tendrze lokomotywy. Po skontaktowaniu się z „Orłanem" otrzymuje polecenie skontaktowania się z ambasadą angielską lub amerykańską w Warszawie, co wykonała przy pomocy Kot Ludmiły, ps. „Burłaczka" i Kałyniaka Michała, zam[ieszkałego] w Warszawie na Żoliborzu, ul. Krasińskiego 14. Za pośrednictwem Kałyniaka i osobiście przekazuje kilkakrotnie materiały, broszury i dokumenty zniesławiające władze polskie sekretarzowi ambasady angielskiej Winchowi[6], z którym umówiła również spotkanie w Przemyślu celem zaprowadzenia go „do lasu", do czego jednak ze względów od niej niezależnych nie doszło.

Ostatnio była „Zoja" w Warszawie w marcu 1947 r. Do spotkania z Winchem nie doszło; w międzyczasie mieszkała „Zoja" u swego ciotecznego brata Knysy Stanisława w Jeleniej Górze, skąd utrzymywała kontakt z innymi łączniczkami: „Małuszą", „Roksolaną", „Hałką" i „Halą" (wszystkie aresztowane) oraz listowny kontakt z „Orłanem" i „Ptachem" – adiutantem „Orłana" w punkcie w Przemyślu.

Ostatni raz „Zoja" spotkała się z czynnikami organizacyjnymi w sierpniu 1947 r. w lesie kormanickim pod Przemyślem, złożyła „Orłanowi" sprawozdanie

---

[n] *Było:* Pniw.

[5] Prawdopodobnie chodzi o Iwana Tyktora.

[6] Michael Winch, pracownik polskiej sekcji Political Intelligence Department; od 1945 I sekretarz Ambasady Wielkiej Brytanii w Polsce. *Raporty roczne Ambasady Brytyjskiej w Warszawie 1945–1970*, oprac. M. Nurek, Warszawa 2003, s. 428–434; R. Techman, J. Tebinka, *Raporty brytyjskiego wicekonsula w Szczecinie Josepha Waltersa z 1946 roku (część I)* [w:] *Zapiski Historyczne: poświęcone historii Pomorza i krajów bałtyckich*, t. 62, z. 1, Toruń 1997, s. 85.

на той момент листувалася з «Орланом» і «Птахом» (ад'ютант «Орлана» на пункті в Перемишлі).

Щодо організаційних чинників, то з ними «Зоя» востаннє бачилася в корманицькому лісі під Перемишлем у серпні 1947 р. Там розповіла «Орланові» про те, що робила з листопада 1946 р. до серпня 1947 р. та отримала завдання оселитися у Варшаві чи десь поблизу цього міста й будь-якою ціною налагодити зв'язок із секр[етарем] англ[ійського] пос[ольства] Веншем. Жінці належало донести до нього наступне: Організація розвідувальні матеріали надаватиме, але після попереднього погодження із УГВР (Українська Головна Визвольна Рада). [г]Те, як це завдання виконувати, «Зоя» мала вирішити сама. «Орлан» звернув її увагу на те[-г], що з Михайлом Калиняком слід поводитися обережно, тому що існує можливість провокації. Також [зазначив], що оскільки «Орлан», «Птах» і «Григір» збираються переходити до СРСР, «Зої» після цього треба буде підтримувати зв'язок із край[овим] пров[ідником] ОУН «Стягом» (убитий). Задля того «Зоя» навіть узгодила з «Корнійчуком» місце зустрічі на так званих мертвих пунктах.

І. [б]Пункт зустрічі[-б] – на дорозі, яка оминає станцію Радимно з правого боку й веде в напрямку села Сосниці. На узбіччі цього шляху, за кілометр-півтора від того відрізку дороги, коли місто «опиняється» зліва, стоїть хрест. Біля цього хреста (неподалік росте верба) в ніч із 14 на 15 чи з 15 на 16 листопада 1947 року в період часу від 21-ї до 2-ї на «Зою» очікуватиме «Корнійчук» або хтось із його зв'язкових – «Коник» чи «Романюк». «Зої» треба було прийти в костюмі попелястого кольору, джемпер-блузі. На голові в неї мала бути хустка, а на ногах – черевики.

Пароль для цієї зустрічі не передбачався. Після неї «Зоя» мала вирушити до «Стяга» (тепер – можл[ивий] наступник). Йому мусила повідомити адресу свого проживання у Варшаві чи десь поблизу цього міста.

В тому ж випадку, якщо ця зустріч не відбудеться, наступна можлива аж навесні, оскільки взимку зв'язок не діятиме. У травні 1948 р., між 14, 15 і 16 годинами після обіду, «Зоя» повинна йти по шосе з Ярослава в бік Любачева. Як тільки запримітить на узбіччі шляху старе кладовище, їй потрібно повернути на дорогу, яка простягається через луки до лісу. Біля цієї дороги, під самісіньким лісом, буде спалений місток. «Зоя» має перейти на узлісся й зробити вигляд, нібито шукає свою корову. Там на неї чекатимуть люди. Повинна запитати будь-кого з них: «Чи ви не бачили мою красуню?». Відповідь буде така: «Печеня була смачною». Контрольне гасло: «Два, двадцять два».

На все про все «Орлан» передав «Зої» 45 000 злотих і 15 доларів. За ці гроші вона мала відповідним чином одягнутися, знайти житло та пошукати роботу в Варшаві чи десь поблизу.

Потрібно також зазначити, що в серпні 1946 р. «Зоя» за дорученням «Орлана» їздила до Криниці. Там їй треба було зв'язатися з [з]Мірком Смішкевичем[-з], котрий прож[иває] на віллі «Анна-Марія». «Зоя» узгодила з ним

za okres od listopada 1946 r. do sierpnia 1947 r. Od „Orłana" otrzymała zadanie zamieszkać w Warszawie lub okolicy i za wszelką cenę nawiązać kontakt z Winchem – sekr[etarzem] amb[asady] ang[ielskiej]. Rozmawiać z nim miała w ten sposób, ażeby mu „dodać smaku", że organizacja może mu dostarczyć materiały wywiadowcze, ale po uprzedniej zgodzie UHWR (Ukraińska Główna Wyzwoleńcza Rada) [e-]wykonanie zadania zależnie od inicjatywy „Zoi" „Orłan" zwrócił jej uwagę[-e], że z Kałyniakiem Michałem należy postępować ostrożnie, gdyż istnieje możliwość prowokacji. Dalej, że z powodu [tego], iż „Orłan", „Ptach", „Hryhor" odchodzą na tereny ZSRR, „Zoja" na przyszłość będzie kontaktować się ze „Stiahem" – kraj[owym] prow[idnykiem] OUN (zabity); w tym celu „Zoja" omówiła z „Kornijczukiem" miejsce spotkania na tzw. martwych punktach.

I. [b-]Punkt spotkania[-b] na drodze, która prowadzi na prawo od stacji Radymno w stronę wsi Sośnica, wtedy gdy miasto zostaje po lewej stronie; od kilometra do półtora na w[yżej] w[ymienionej] drodze jest krzyż, a niedaleko rośnie wierzba, koło tego krzyża w nocy 14 na 15 lub 15 na 16 listopada 1947 roku od godziny 21 do 2 będzie czekał na „Zoję" osobiście „Kornijczuk" lub jego łącznicy „Konyk" lub „Romaniuk"; „Zoja" ma być ubrana w popielaty kostium, sweterkową bluzę, buty i chustkę na głowie.

Hasła nie umówiono. Po spotkaniu się z nim „Zoja" odejdzie do „Stiaha" (obecnie do ewent[ualnego] następcy). Celem zainteresowania go o swojej pracy w Warszawie poda adres swego mieszkania w Warszawie lub okolicy.

W wypadku nie spotkania się, kontakt przez zimę będzie przerwany, a spotkanie nastąpi dopiero w maju 1948 r. w godzinach popołudniowych w dniach 14–15–16. „Zoja" ma iść szosą z Jarosławia do Lubaczowa i w momencie, jak spotka przy drodze stary cmentarz, pójdzie od szosy drogą, która będzie prowadziła przez łąkę w stronę lasu; na leśnej drodze pod lasem będzie spalony mostek. „Zoja" ma iść na skraj lasu i rzekomo szukać swojej krowy, tam będą czekać ludzie i ona jednego z nich zapyta: „Czy nie widział pan mojej krasy?", odpowiedź: „Smaczna była pieczeń", kontrolne hasło: „Dwa, dwadzieścia dwa".

Jako wyposażenie dostała „Zoja" od „Orłana" 45 000 zł i 15 dolarów, za te pieniądze miała się odpowiednio ubrać, załatwić sprawę mieszkania oraz poszukać pracy w Warszawie lub okolicy.

Należy wspomnieć, że w sierpniu 1946 r. jeździła „Zoja" do Krynicy z polecenia „Orłana" celem nawiązania kontaktu z [i-]Mirkiem Smiszkiewiczem[-i], zam[ieszkałym] tam w willi Ann[a]-Maria. „Zoja" ustanowiła z nim hasło: „Czy pan sprzedaje pasy młyńskie?", odp[owiedź:] „Tak, ale krótkie". Neutralne hasło: „Prawdopodobnie P3", odpowiedź: „33".

Przy pomocy Smiszkiewicza ulokowała się na zachodzie żona „Hryhora", ps. „Hałyna"[7]. Smiszkiewicz lub jego żona Zofia mają znać adres „Hałyny".

---

[7] Maria Huk vel Kamińska (ur. 2 XII 1922 w Nowinach Jaworskich), ps. „Hałyna". Od 1945 członek OUN, maszynistka i sekretarka przy okręgowym prowidnyku Okręgu I OUN Myrosławie Huku, ps. „Hryhor"; od 1948 księgowa w GS „SCh"; aresztowana 21 II 1952; wyrokiem WSR w Warszawie z 23 VI 1952 skazana na 12 lat więzienia; NSW w Warszawie 21 VIII 1952 zmniejszył wyrok do 10 lat

пароль: «Чи продаєте ремені для млинів?». Від[повідь:] «Так, але короткі». Нейтральний пароль: «Імовірно ПЗ». Відповідь: «33».

Смішкевич допоміг влаштуватися на заході «Галині»[7] – дружині «Григора». Тож її адреса для Смішкевича чи його дружини Софії має бути відомою.

[a-]Козакевич[-a] Ірина, вона ж [a-]Суровецька[-a] Ірина, вона ж [a-]Приставська[-a] Єлизавета, пс. «[a-]Роксолана[-a]», д[онька] Йосипа й Францішки (дівоче прізвище Лукасевич), нар. 8.01.1926 [р.] у Бібрці біля Львова, українка, віросповід[ання] греко-катол[ицьке], польське гр[омадянство], машиністка, осв[іта] 7 кл[асів] поч[аткової] шк[оли] і 3 кл[аси] господарської у Станіславові, одружена з Суровецьким Романом (к[олишній] реф[ерент] рай[ону] «Б-ІІ» надрайону «Холодний Яр» «Бистрий», убитий), майна не має, зі слів – судимою не була. Ост[ання] адреса проживання: Пташин Єленьогурського пов[іту] Вроцлавського воєв[одства].

Свідчить, що була заангажована до ОУН учнем Станіславівської гімназії Романом (прізвище невідоме, пс. «Борис») у квітні 1944 року. Перебувала в жіноцтві Юнацтва. В ОУН підтримувала зв'язок лише з «Борисом», під час проходження ідеологічно-політичного вишколу. В травні 1944 року відряджена до Перемишля. Там стала зв'язковою к[олишнього] референта так званої Перемиської області «Осипа», він же «Солоний». Наприкінці травня 1944 [р.] возила звідти пошту до Львова, для Івана Мандриля-«Зельми» (заступник «Осипа»).

В червні 1944 року перевозить пошту до «Осипа» й крайового шефа СБ у Львові «Міхушки». Повертається у Перемишль, а потім знову їде до «Міхушки». Далі – знову в Перемишлі. В зв'язку із наближенням фронту відбуває в село Корманичі, а звідти, разом із «Осипом», – до Ямни Горішньої Перемиського пов[іту]. Там «Орлан» її призначає до сотні «Черника» (згодом – «Чарнохи»). З ним вона відбуває у Карпати.

Під час пересування фронту була машиністкою «Геля» – провідника округи «Замковщина». Після того, як фронт пересунувся далі, повертається в Перемиський повіт. Там, у селі Ямне, 20 жовтня 1944 р. зустрілася з «Орланом» і він її призначив зв'язковою з членами Організації в СРСР. З того часу і до лютого 1946 р. вона кілька разів переходила кордон між Польщею та СРСР й зустрічалася з такими чільними діячами ОУН як: «Дорош Денид», «Золатор», «Шелест» (командир УПА-Захід). Цим людям вона носила пошту й організаційні матеріали. На кордоні, в Медиці, була затримана.

---

[7] Гук (Камінська) Марія (нар. 2 XII 1922 в Новинах Яворських), пс. «Галина». Член ОУН з 1945. Друкарка та секретарка провідника І округи ОУН Мирослава Гука («Григор»), бухгалтерка ґмінного кооперативу (з 1948). Заарештована 21 II 1952. Вироком РВС у Варшаві 23 VI 1952 засуджена до 12 р. ув'язнення. НВС Варшави 21 VIII 1952 вирок зменшено до 10 р. ув'язнення. Постановою РВС у Варшаві 12 II 1954 вирок зменшено до 8 р. та 8 міс. ув'язнення. Достроково звільнена 13 IV 1956. Постановою воєводської прокуратури у Варшаві 30 VI 1956 покарання зменшено до 3 р. та 4 міс. ув'язнення. *(АІНП, 1068/97; АІНП, 01224/2034, м/ф; АІНП 0330/82).*

[a-]Kozakiewicz[-a] Irena vel [a-]Surowiecka[-a] Irena vel [a-]Prystawska[-a] Elżbieta, ps. „[a-]Roksolana[-a]", c. Józefa i Franciszki z d. Łukasiewicz, ur. 8.01.1926 w Bóbrce koło Lwowa, nar[odowość] ukraińska, wyzn[anie] greckokatoli[ckie], ob[ywatelstwo] polskie, maszynistka, wykszt[ałcenie]: 7 kl[as] szk[oły] pow[szechnej] i 3 kl[asy] gospodarczej w Stanisławowie, zamężna z Surowieckim Romanem, ps. „Bystryj", b[yłym] ref[erentem] org[anizacji] rej[onu] „B-II" nadrejonu „Chołodnyj Jar" (zabity), majątku nie posiada, ze słów niekarana. Ost[atni] adres Ptaszyn, pow[iat] Jelenia Góra, woj[ewództwo] Wrocław.

Zeznaje: W kwietniu 1944 roku została zawerbowana do org[anizacji] OUN przez Romana N.N. ps. „Borys", ucznia gimnazjum w Stanisławowie. Była w *Żinoctwie Junactwa*. W org[anizacji] OUN miała tylko kontakt z „Borysem", przechodząc przeszkolenie ideologiczno-polityczne. W maju 1944 roku została wydelegowana do Przemyśla, gdzie skontaktowała się z „Osypem" vel „Salanyj", b[yłym] referentem, tzw. *obłasti* przemyskiej, pełniąc przy nim funkcję łączniczki. Od niego przy końcu maja 1944 pojechała do Lwowa do Mandryla Iwana, ps. „Zelm", zastępcy „Osypa", wioząc pocztę i odwrotną do „Osypa".

W czerwcu 1944 roku jeździła z pocztą do „Osypa" do ps. „Mikuszki", krajowego szefa SB we Lwowie, wróciwszy do Przemyśla, znowu jeździła do „Mikuszki" i wróciwszy na teren Przemyśla, odeszła do wsi Kormanice. Był to czas zbliżenia się frontu i odeszła z „Osypem" do Jamnej Górnej, pow[iat] Przemyśl, gdzie „Orłan" przydzielił ją do sotni „Czernyka", a później „Czarnochy", z którym odeszła w Karpaty.

Podczas przesuwania się frontu była maszynistką u *obłastnego* prowidnyka „Hela" *obłasti* kryptonim „Zamchowszczyzna". Po przesunięciu się frontu wróciła z powrotem na teren powiatu przemyskiego do wsi Jamna, gdzie spotkała się z „Orłanem", który powierzył jej funkcję łączniczki pomiędzy nim a organizacją na terenach ZSRR; było to 20 października 1944 r. Od tego czasu do lutego 1946 r. kilkakrotnie przechodziła granicę między Polską a ZSRR, gdzie kontaktowała się z kierownictwem org[anizacji] OUN, jak z: ps. „Dorosz[em], Demyd[em]", „Zołotar[em]", „Szełest[em]" (dowódcą UPA-„Zachid"), do których nosiła pocztę i materiały organizacyjne. Będąc zatrzymaną w Medyce na granicy, została po tym zwolniona przez Komendę Wojsk Granicznych w Mościskach i w pierwszych dniach czerwca 1946 r. skontaktowała się z „Orłanem", dając mu sprawozdanie z pobytu na terenie ZSRR.

Ze względu na chorobę „Roksolana" została chwilowo odseparowana od roboty, przebywając do września 1946 r. w Knioszycach[8], pow[iat] Przemyśl, następnie we wrześniu i październiku w Kormanicach.

---

więzienia; postanowieniem WSR w Warszawie z 12 II 1954 wyrok zmniejszono do 8 lat i 8 miesięcy więzienia; przedterminowo zwolniona 13 IV 1956; postanowieniem Prokuratury Wojewódzkiej w Warszawie 30 VI 1956 karę zmniejszono do 3 lat i 4 miesięcy więzienia. AIPN, 1068/97; AIPN, 01224/2034, mf; AIPN, 0330/82.

[8] Prawdopodobnie chodzi o Kniażyce.

Звільнена командуванням Прикордонних військ у Мостиськах. У перші дні червня 1946 р. вийшла на зв'язок із «Орланом» і відзвітувала про перебування на території СРСР.

Потім «Роксолана» захворіла, тому її тимчасово відсторонили від роботи. До вересня 1946 р. перебувала в Кньошицях[8] Перемиського пов[іту]. Потім – у вересні й жовтні – в Корманичах.

1.12.[19]46 р. виходить заміж за Романа Суровецького-«Бистрого». Їх вінчає священик Андрій Гоза[к] в Клоковичах[л]. Після одруження, до травня 1947 р., проживає в Масур[м] Марії у Молодовичах Перемиського пов[іту]. В березні 19]47 р. – на заході, у Григорія Волошина (адресу взнала в свого чоловіка «Бистрого»). Григір Волошин пообіцяв їй підшукати житло. Сказав, що як тільки цю справу владнає, то напише в Молодовичі для Марії Масур. Також вона їздила на захід до Миколи Книси. Там, у Єл[еній] Гурі, наприкінці травня 1947 р. зв'язується із «Малушею», «Галкою» та «Зоєю». Оселяється з першою із них у Пташині, № 50 (будинок підшукав [ж]Григорій Волошин[ж]).

Якихось певних завдань, які їй треба було виконувати на заході, «Роксолана» начебто не мала. Втім, за її словами, вони згодом мали надійти.

[а]Підбільська[а] Катерина або Казимира, пс. «Галка», д[онька] Григорія й Пелагеї (дівоче прізвище Цвєк), нар. 19.09.1919 р. у Молодовичах Перемиського пов[іту], українка, віросповід[ання] греко-кат[олицьке], польське гр[омадянство], хлібороб, працювала продавщицею, заміжня, майна не має, нібито не судима. Чоловік: Василь Наконечний, пс. «Лісовик», фальш[иве] прізвище Коминовський, він же Шевко Євген, вишкільний інструктор УПА (заарешт[ований]).

Свідчить, що за часів німецької окупації працювала у Бнові[9]. 1944-го, коли фронт наближався до Бнорова[10], зустрічає свого знайомого Івана Богуна з Клоковиць Перемиського пов[іту] (к[олишній] німецький поліцейський). Він її відводить до сотні «Гранунки», яка перебувала в лісі біля Угеру. Там вона знайомиться зі своїм майбутнім чоловіком «Лісовиком»[т]. У листопаді 1944 року вони з сотнею вирушають через ліси до Перемиського повіту. Сотня, в якій перебувала «Галка», зупиняється в лісах біля Турниці, а [жінка] їде додому, тобто у Молодовичі.

В лютому 1945 року, за посередництва «Арета», вона зв'язується із «Наталкою». Та їй доручає формувати жіночу мережу ОУН. Для початку формування цієї мережі передає їй чотирьох членів ОУН: «Орисю», «Віру»,

---

[к] *Було:* Гори. *Так само далі.*

[л] *Було:* в Клаговичах. *Так само далі.*

[м] *У документі № 48:* Мосур Марія.

[8] Ймовірно йдеться про Княжичі.

[9] Місцевість визначити не вдалося.

[10] Місцевість визначити не вдалося.

W dniu 1.12.[19]46 r. wychodzi za mąż za Suroweckiego Romana, ps. „Bystry", biorąc ślub w Kłokowicach[o] u księdza Hozy[p] Andrzeja. Po ślubie, do maja 1947 r. mieszka u Masur[r] Marii w Młodowicach, pow[iat] Przemyśl; w międzyczasie (marzec [19]47 r.) wyjeżdża na zachód do Wołoszyna Grzegorza, którego adres dał jej mąż „Bystry". Wołoszyn Grzegorz ofiarował się jej znaleźć mieszkanie i o załatwieniu miał pisać na adres Masur Marii w Młodowicach. W międzyczasie wyjeżdżała jeszcze na zachód do Knysy Mikołaja w Jel[eniej] Górze i ostatecznie z końcem maja 1947 r. kontaktuje się w Jel[eniej] Górze z „Małuszą", „Hałką" i „Zoją", [które] zamieszkują z pierwszą w Ptaszynie nr 50, w domu wyszukanym im przez [i-]Wołoszyna Grzegorza[-i].

Konkretnych zadań na zachodzie „Roksolana" rzekomo nie otrzymała; w[edłu]g jej słów miała je otrzymać później.

[a-]Podbilska[-a] Katarzyna vel Kazimiera, ps. „Hałka", c. Grzegorza i Pelagii z d. Ćwiek, ur. 19.09.1919 r. w Młodowicach, pow[iat] Przemyśl, Ukrainka, wyzn[anie] gre[c]kokat[olickie], ob[ywatelstwo] polskie, zawód rolniczka, zajęcie ekspedientka, mężatka, majątku nie posiada, rzekomo niekarana, mąż jej Wasyl Nakoneczny, ps. „Lisowyk", fałsz[ywe] nazwisko Kominowski vel Szewko Eugeniusz, szkoleniowy instruktor UPA (areszt[owany]).

Zeznaje: W roku 1944 będąc w Bnowie[9], gdzie pracowała za czasu okupacji niemieckiej, z chwilą gdy front zbliżał się do Bnorowa[10], zapoznała się ze znajomym Bohunem Janem z Kłokowic, pow[iat] Przemyśl (b[yłym] policjantem niemieckim), który zaprowadził ją do sotni „Hranunki" w lasy koło Uheru, gdzie zapoznała swego przyszłego męża, ps. „Lisowyk"; w listopadzie 1944 roku udali się wszyscy lasami na teren powiatu przemyskiego; sotnia została w lasach koło Turnicy, a „Hałka" udała się do domu, do Młodowic.

W miesiącu lutym 1945 roku przez ps. „Areta" kontaktuje się z ps. „Natalką", która poleca jej zorganizowanie kobiecej sieci OUN, przekazując jej w tym celu cztery członkinie OUN: „Orysia", „Wira", „Nadia", „Tamara"[11], dając jej równocześnie polecenie werbowania nowych członkiń. Z w[yżej] w[ymienionymi] członkiniami „Hałka" spotkała się dwukrotnie, po czym prace przerwała, chorując aż do miesiąca maja 1946 roku.

W sierpniu 1946 roku nawiązała kontakt z Knysą Pawłem, ps. „Pimsta", z Kormanic i na jego polecenie dostarczała z Przemyśla prasę codzienną dla

---

[o] *Było:* w Klahowicach. *Podobnie dalej.*

[p] *Było:* Hory. *Podobnie dalej.*

[r] *W dokumencie nr 48:* Mosur Maria.

[9] Miejscowość nieustalona.

[10] Miejscowość nieustalona.

[11] Anna Hura, ps. „Tamara", kierowniczka kobiecej siatki w II rejonie nadrejonu „Łyman" w III Okręgu OUN, łączniczka Leona Łapińskiego, ps. „Zenon". Aresztowana przez MBP, skazana 13 I 1949 na 15 lat więzienia, 11 VII 1950 przekazana do ZSRS. I. Hałagida, *Prowokacja „Zenona"...*, s. 37, 77.

«Надю», «Тамару»[11]. Також пропонує залучити до членства й інших жінок. З вищезгаданими членами «Галка» зустрічається два рази. Затим робота переривається, бо до травня 1946 року [жінка] хворіє.

У серпні 1946 року налагоджує зв'язок із Павлом Крупою-«Пімстою» з Корманичів. За його дорученням постачає для Організації з Перемишля щоденні газети – доставляє їх у Корманичі якомусь Михайлові Кендзьорі[12]. Також передає від «Бурлачки» з Перемишля пакети з технічними матеріалами для «Орлана». Таку роботу виконує в Організації до кінця 1946 року.

В лютому 1947 року їй надходить доручення від «Птаха»: треба перевезти «Марічку» (дружина «Орлана») та її дитину, котрі знаходяться в священика Граба[н] у Кракові, до священика Андрія Гози в Клоковичах. Втім, оскільки «Марічка» їде туди сама, «Галка» повертається до Молодовичів.

У квітні 1947 р. від «Птаха» отримує пакет із літературою, яку треба було розповсюдити у Вроцлаві. Проїжджаючи через Краків, частину літератури вона залишає в священика Граба, а решту, згідно вказівки, поширює у Вроцлаві серед освічених людей «вільних професій».

Уже після того, як повернулася до Молодовичів[о], вона вирушає у Лігницю. Чому – не пояснила. Знаходить роботу в ресторані «Байка», що по вул. Хойновської, й працює там до липня 1947 року. Під час перебування в Лігниці підтримує зв'язок із Єлизаветою Приставською[п]-«Зоєю» та іншими орг[анізаційними] чинниками Перемиського повіту. В квітні й липні 1947 року забезпечує зв'язок «Малуші» та «Зої» із «Орланом» і «Григором».

Під час перебування у Перемишлі, разом із «Птахом» визначає пункти для зустрічей із ним і перемиською резиденткою «Оксаною».

«Галка» знає цілу низку зв'язкових пунктів у Перемишлі, скориставшись якими можна дійти до «Оксани», «Святослави» й інших членів ОУН.

«Галка» також розповіла, що «Марічка» доручила їй відшукати її дитину, яку вона покинула, коли втікала з Кракова (там жила в священика Граба[р]). У випадку виявлення дитини мусила дати знати про це «Марічці», скориставшись перемиським поштовим пунктом на Татарській горі[13].

[н] *Було:* Грата. *Так само далі.*

[о] *Було:* «Млодавіц».

[п] *Було:* Пшиставська.

[р] *Було:* Греля.

[11] Гура Анна, пс. «Тамара». Провідниця жіноцтва в II р-ні н-рну «Лиман» III округи Закерзонського краю ОУН-Б. Зв'язкова Леона Лапінського («Зенона»). Заарештована МГБ. 13 I 1949 засуджена до 15 р. ув'язнення. 11 VII 1950 переведена до СРСР. Подальша доля невідома. *(Hałagida I., Prowokacja «Zenona»... – S. 37, 77).*

[12] Кендзьора Михайло (нар. 16 X 1929, Угринів Грубешівського пов.). Член УПА. Під час операції «Вісла» депортований із села Корманичі Фредропільської ґм. до с. Сади Баранівської ґм. у повіті Моронг. *(АІНП, 0192/337, т. 25, арк. 57).*

[13] Ймовірно йдеться про так званий Татарський курган.

organizacji, dostarczając ją do Kormanic do niejakiego Kędziory Michała[12]; przekazywała również pakiety z materiałami technicznymi dla „Orłana" od „Burłaczki" z Przemyśla, pracując w ten sposób w organizacji do końca 1946 roku.

W miesiącu lutym 1947 roku otrzymała od „Ptacha" polecenie przywieźć znajdującą się u księdza Hraba[s] w Krakowie „Mariczkę", żonę „Orłana", z dzieckiem, i przywieźć do księdza Hozy Andrzeja w Kłokowicach, jednak „Mariczka" wyjechała sama, więc „Hałka" wróciła do Młodowic.

W kwietniu 1947 r. otrzymała od „Ptacha" paczkę z literaturą, którą miała rozrzucić we Wrocławiu. Przejeżdżając przez Kraków, część literatury zostawiła u księdza Hraba, a resztę rozrzuciła we Wrocławiu, zgodnie z poleceniem podrzucając je inteligencji pracującej w wolnych zawodach.

Wróciwszy do Młodowic[t], wyjechała do Legnicy z przyczyn przez nią dokładnie niewyjaśnionych, gdzie przyjęła pracę w restauracji „Bajka" przy ul. Chojnowskiej, pracując tam do lipca 1947 roku. Będąc w Legnicy, była w kontakcie z Prystawską[u] Elżbietą „Zoją" oraz czynnikami org[anizacji] na terenie powiatu przemyskiego, gdzie kontaktowała „Małuszę" i „Zoję" z „Orłanem" i „Hryhorem" w kwietniu 1947 r., jak i w lipcu 1947 roku.

Będąc w Przemyślu, ustaliła z „Ptachem" punkty spotkania z nim i „Oksaną", rezydentką na miasto Przemyśl.

„Hałka" zna cały szereg punktów kontaktowych na terenie miasta Przemyśla, przy pomocy których można dojść do „Oksany" i „Światosławy", i innych członków OUN.

„Hałka" wyjaśniła, że „Mariczka" poleciła jej odnaleźć jej dziecko, które zostawiła uciekając z Krakowa od księdza Hraba[w], po ewentualnym odszukaniu dziecka miała dać znać przez punkt pocztowy na Tatarskiej Górze[13] w Przemyślu „Mariczce".

[a-]Soroka[-a] Paulina vel Czajkowska, ps. „Hala", c. Aleksandra i Anny Senik[x], ur. 9.04.1927 r. w Siedliskach, pow[iat] Przemyśl, Ukrainka, ob[ywatelstwo] polskie, wyzn[anie] gre[c]kokat[olickie], zawód pomocnica domowa, wykszt[ałcenie] 6 kl[as] szk[oły] pow[szechnej], panna, bez majątku, ze słów niekarana. Rodzice zamieszkują w Siedliskach (USRR). Ostatni adres: Jelenia Góra, ul. Nadbrzeżna 61. Brat Jarosław, ps. „Ptach"[y], adiutant „Orłana" – referenta pol[itycznego] OUN na Polskę.

---

[s] *Było:* Hrata. *Podobnie dalej.*

[t] *Było:* Młodawic.

[u] *Było:* Przystawską.

[w] *Było:* Hrela.

[x] *W dokumencie nr 47:* Semik.

[y] *Było:* „Ptak".

[12] Michał Kędziora (ur. 16 X 1929 w Uhrynowie, pow. hrubieszowski). Członek UPA; w ramach Akcji „Wisła" przesiedlony z Kormanic do miejscowości Sady, gm. Baranowo, pow. mrągowski. AIPN, 0192/337, t. 25, k. 57.

[13] Prawdopodobnie chodzi o „Kopiec Tatarski".

[a-]Сорока[-a] Павлина, вона ж Чайковська, пс. «Галя», д[онька] Олександра й Анни Сеник[c], нар. 9.04.1927 р. у Селиськах Перемиського пов[іту], українка, польська гр[омадянка], віросповід[ання] греко-кат[олицьке], працювала хатньою робітницею, осв[іта] – 6 кл[асів] поч[аткової] шк[оли], не одружена, майна не має, зі слів – не судима. Батьки проживають у Селиськах (УРСР). Остання адреса проживання: Єленя Гура, вул. Набережна, 61. Брат Ярослав, пс. «Птах»[т], ад'ютант пол[ітичного] референта ОУН у Польщі «Орлана».

Стверджує, що офіційно до ОУН не вступала. Почала [співпрацювати] з ОУН після того, як влітку 1946 року налагодила зв'язок зі своїм братом Сорокою[у] Ярославом-«Птахом». Того ж року нелегально перейшла кордон – із Селиськ (УРСР) до Перемиського повіту. За її словами, покинула батьківський дім, бо побоювалася переселення до СРСР, адже її сім'я перебувала під підозрою через відсутність брата.

Далі малознана їй особа скеровує її до Антона Стеця, жителя Негрибки[ф] Перемиського пов[іту]. Там вона влаштовується на роботу хатньою робітницею. На новому місці до неї часто заходить брат. Спочатку вона купує йому речі особистого вжитку, а потім, у Перемишлі, – різні технічні матеріали для потреб Організації.

У 1946 році, задля більшої конспірації, починає працювати під пс[евдонімом] «Галя». В хаті Антона Стеця у Негрибці організовує кореспондентсько-контактний пункт. Зв'язок між нею та провідницею жіноцтва ОУН міста Перемишля Людмилою Кіт-«Бурлачкою» забезпечує мешканка Перемишля Ольга Стець-«Луна». Від «Луни» двічі отримує штафети, адресовані «Луговому» й «Орну» (рай[оновий] референт СБ). Ці штафети передає своєму братові «Птаху» (ад'ютант «Орлана»). З огляду на низький рівень освіти, більш важливіших завдань їй не давали. На зв'язковому пункті в хаті Антона Стеця залишається аж до квітня 1947 р., поки не отримує від «Птаха» доручення доставити пакет листівок зв'язковій «Зої», котра знаходиться в Єленій Гурі, по вул. Набережній, 61, у хаті Станіслава Книси.

Під час перебування в Єленій Гурі з нею стається нещасний випадок – зламала праву руку. Отож, залишається в хаті Книси до одужання. Потім, аж до арешту, допомагає йому по господарству. Впродовж усього часу проживання в Єленій Гурі листується із «Птахом». За її словами, найновіший пункт зв'язку між нею та «Птахом» такий: Галос Катерина, Сельці[14], Перемиський пов[іт].

---

[c] *У документі № 47:* Семік.

[т] *Було:* «Птак».

[у] *Було:* Лорха.

[ф] *Було:* Негрипе. *Так само далі.*

[14] Мабуть йдеться про Сілець.

Zeznaje: Oficjalnie do org[anizacji] OUN werbowana nie była; z OUN rozpoczęła po nawiązaniu kontaktu z bratem swoim Soroką[z] Jarosławem, ps. „Ptach", w lecie 1946 roku. W roku tym przeszła nielegalnie granicę z Siedlisk (USRR) do powiatu przemyskiego, jak twierdzi, odeszła z domu rodziców, gdyż obawiała się przesiedlenia w głąb ZSRR, gdyż rodzina jej była podejrzana ze względu na nieobecność brata.

Będąc przez nieznajomą jej bliżej osobę skierowana do Steca Antoniego zamieszkałego w Nehrybce[aa], pow[iat] Przemyśl, gdzie przyjęła pracę jako pomoc domowa, spotykała się z bratem, który do niej często przychodził; początkowo załatwia bratu zakupy, rzeczy osobistego użytku, potem czyni zakupy materiałów technicznych dla organizacji w Przemyślu.

W roku 1946, wchodząc w głębszą konspirację, przyjmuje ps. „Hala", i w domu Steca Antoniego w Nehrybce organizuje punkt korespondencyjno-kontaktowy, używając Olgi Stec, ps. „Łuna", mieszkającej w Przemyślu, jako łączniczki między nią a Kot Ludmiłą, ps. „Burłaczka", prowidnyczką żeńskiej sieci OUN na terenie Przemyśla. Od „Łuny" otrzymuje dwukrotnie sztafety do ps. „Łuhowego" i ps. „Orny" – referent rej[onowy] SB, które to sztafety przekazuje swojemu bratu „Ptachowi", adiutantowi „Orłana". Ze względu na jej niski stopień inteligencji, ważniejszych zadań jej nie powierzono; na punkcie kontaktowym w domu Steca Antoniego pozostaje aż do miesiąca kwietnia 1947 r., kiedy otrzymuje od „Ptacha" polecenie zawieźć pakiet ulotek do łączniczki „Zoi", przebywającej w Jeleniej Górze w domu Knysy Stanisława przy ul. Nadbrzeżnej nr 61.

Przebywając w Jeleniej Górze, ulega wypadkowi, łamiąc prawą rękę, i pozostaje w domu Knysy aż do wyleczenia, a po tym pracuje u niego na gospodarstwie aż do aresztowania. Przebywając w Jeleniej Górze, utrzymywała kontakt listowy z „Ptachem". Jak zeznała, najnowszym punktem korespondencyjnym między nią a „Ptachem" jest adres Halos Katarzyna, Siedlce[14], pow[iat] Przemyśl.

[a-]Nakoneczny[-a] Wasyl vel Szewko vel Kominowski vel Tuszczak Michał, ps. „Lisowyk", s. Michała i Tekli z d. Marczyszyn, ur. 5.09.1922 r. we wsi Bezejów, pow[iat] Hrubieszów, woj[ewództwo] Lublin, wyzn[anie] gre[c]kokat[olickie], Ukrainiec, wykszt[ałcenie] 6 kl[as] szk[oły] średniej we Lwowie, Chełmie[ab] i Sokalu, i jeden rok inżynierii leśnej we Lwowie. Żonaty z Podbilską Katarzyną, ps. „Hałka", ze słów niekarany.

Zeznaje: Do UPA został zawerbowany przez ps. „Horbowego" latem 1944 r. w okolicach Sambora. Oficerską szkołę kryptonim „Ołeni" ukończył w lasach koło Bolechowa od sierpnia do połowy października 1944 roku; po ukończeniu szkoły został odkomenderowany do „Rena", gdzie na przeszkoleniu rekrutów

---

[z] *Było:* Lorcha.
[aa] *Było:* Nehrypce. *Podobnie dalej.*
[ab] *Było:* w Chełmnie.
[14] Być może: Sielec.

[a-a]Наконечний[a-a] Василь, він же Шевко, він же Коминовський, він же Тущак Михайло, пс. «Лісавук», с[ин] Михайла й Теклі з д[ому] Марчишинин, нар. 5.09.1922 р. у селі Безеїв Грубешівського пов[іту] Люблінського воєв[одства], віросповід[ання] греко-кат[олицьке], українець, середню освіту здобував у Львові, Холмі[x] й Сокалі (6 кл[асів] шк[оли]), ще один рік у Львові опановував фах інженера лісового господарства. Одружений з Підбільською Катериною, пс. «Галка». Зі слів – не судимий.

Свідчить, що до УПА був мобілізований «Горбовим» влітку 1944 р. неподалік Самбора. В лісах біля Болехова впродовж серпня – середини жовтня 1944 року навчався у старшинській школі «Олені». Після закінчення цієї школи був відряджений до «Рена». Там, у Карпатах, поблизу Сянока, від 15 жовтня до 5 листопада 1944 навчав мобілізованих до УПА правилам поводження зі зброєю.

З 5 листопада до січня 1945 р. разом із куренем «Рена» ходив у рейд до станіславівських лісів і назад. У січні [19]45 року з сотнею «Бурлаки» перейшов у Перемиський повіт. Там, у І рай[оні] надр[айону] «Х[олодний Яр]», впродовж якогось часу працював підготовчим інструктором СКВ (самооборонних кущових відділів).

Влітку 1946 р. [Наконечний] працює в підстаршинській школі УПА (командир – «Земко») викладачем топографії. Згодом проходить підготовку в сотні «Бурлаки». В грудні одружується з Катериною Підбільською-«Галкою». До квітня [19]47 р. проживає в батьків дружини у Молодовичах.

За допомогою дружини роздобуває цивільний одяг і підроблені документи. З ними виїжджає на захід. Трохи пожив у Катовицях, далі виїхав до Єленої Гури, а перед арештом мешкав у «Роксолани» та «Малуші» за адресою: Пташин, № 50, Єленогірський пов[іт]. Якихось конкретних завдань на заході не отримував. Вважається дезертиром із УПА.

Вищезгадані члени нелегальної ОУН і УПА своїми свідченнями скомпрометували низку людей. Місця, де багато хто з них перебував, уже встановлені. Чимало й заарештованих, як-от:

1. [a-a]Гула[a-a] Анна, пс. «Ганя», член ОУН – привезла орг[анізаційні] матеріали та фальшиві документи для Ольги Мороз, Павлини Сороки і Єлизавети Приставської (вчинила самогубство, повісившись у камері ВУГБ у Валбжиху).

2. [a-a]Гула[a-a] Стефан або Степан[15], брат пс. «Гані» – в своїй хаті зберігав брошури й журнали Орг[анізації], що призначалися для вивезення за кордон.

---

[x] *Було:* в Хелмні.

[ц] *Було:* Галавська.

[15] Гула Степан (нар. 21 III 1922, с. Медика Перемиського пов. Підкарпатського в-ва). 5 X 1947 заарештований у Валбжиху за звинуваченням у переховуванні преси ОУН. Вірогідно пере-

UPA był instruktorem uzbrojeniowym od 15 października do 5 listopada 1944; przeszkolenie odbywało się w Karpatach w okolicy Sianek.

Od 5 listopada do stycznia 1945 r. odbył rajd z batalionem „Rena" w lasy stanisławowskie i z powrotem. W styczniu [19]45 roku przeszedł z sotnią „Burłaki" na teren powiatu przemyskiego, gdzie był jakiś czas instruktorem szkoleniowym SKW (*Samooboronny Kuszczowyj Widdił*) w I rej[onie] nadr[ejonu] „Ch[ołodnyj Jar]".

Latem 1946 r. [Nakoneczny] był wykładowcą na podchorążówce UPA, pod dowództwem „Zemki", wykładał topografię, a później jako członek szkoleniowego ogniwa był przydzielony do sotni „Burłaki" bez konkretnej funkcji. W grudniu ożenił się z Podbilską Katarzyną, ps. „Hałka", i do kwietnia [19]47 r. żył w Młodowicach u rodziny żony.

Przy pomocy żony zdobył cywilne ubranie i fałszywe dokumenty i wyjechał na zachód, był krótko w Katowicach, stąd wyjechał do Jeleniej Góry, a przed aresztowaniem mieszkał w Ptaszynie nr 50, pow[iat] Jelenia Góra u „Roksolany" i „Małuszy". Konkretnych zadań na zachodzie rzekomo nie otrzymywał, uważa się za dezertera z UPA.

Uprzednio wymienieni członkowie nielegalnej organizacji OUN i UPA skompromitowali swoimi zeznaniami szereg osób, z których wielu ustalono miejsca pobytu, wiele już jest aresztowanych i tak:

1. [a-]Guła[-a] Anna, ps. „Hania", członek OUN, która przywiozła materiały ogr[anizacji] i dokumenty fałszywe dla Moroz Olgi, Soroki Pauliny i Prystawskiej Elżbiety (popełniła samobójstwo przez powieszenie się w celi aresztu MUBP w Wałbrzychu).

2. [a-]Guła[-a] Stefan vel Szczepan[15], brat ps. „Hani", przechowywał w swoim domu broszury i pisma org[anizacji] przeznaczone do wywozu za granicę.

3. [a-]Hołowko[ac-a] vel Błońska Aleksandra przechowywała dokumenty dla członków organizacji.

4. [a-]Grynkiewicz[-a] Marian, [...] (przewidziany do zwolnienia z braku dowodów winy).

5. [a-]Kusyk[ad-a] Andrzej, ojciec Hołowko[ae] Aleksandry, ukrywał w swoim mieszkaniu w Przemyślu członków OUN, zalegalizował się na zachodzie.

[ac] *Było:* Haławska.

[ad] *Było:* Kuryk.

[ae] *Było:* Haławko.

[15] Stefan lub Szczepan Guła (ur. 21 III 1922 w Medyce). Aresztowany 5 X 1947 w Wałbrzychu pod zarzutem posiadania prasy OUN; prawdopodobnie w 1948 przekazany sowieckim organom bezpieczeństwa. AIPN Wr, 049/34, t.1; AIPN Wr, 038/102, t. 1; AIPN Wr, 039/238.

3. [а-]Головко[ц-а], вона ж Блонська Олександра – зберігала документи для членів Організації.

4. [а-]Гринкевич[-а] Маріан, [...] (має бути звільнений, оскільки доказів його вини бракує).

5. [а-]Кусик[ч-а] Андрій, батько Головко[ш] Олександри, – в своєму домі у Перемишлі переховував членів ОУН, легалізувався на заході.

6. [а-]Дугелло[-а] Юзефа[16], проживала з Гулою Анною у Валбжиху й виконувала її доручення у Перемишлі. Пізозрюється в тому, що їздила туди з орг[анізаційною] метою, проте доказів бракує, оскільки Гула Анна вже померла.

Слідчі заходи відбуваються в Ґданському, Щецінському й [г-]Перемиському[-г] воєв[одствах]. Оперативне слідство веде заст[упник] нач[альника] І від[ділу] ІІІ деп[артаменту] МГБ майор Врублевський.

Слідство в справах осіб, котрі ще не заарештовані, не закінчуватиметься доти, допоки їх не передадуть до Ряшівського ВУГБ. Там уже перебуває низка людей, котрих уже заарештовано в цій справі.

[а-]Химко[-а] Зіновія скомпрометувала у своїх зізнаннях		62 особи.
[а-]Мороз[-а] Ольга, пс. «Малуша»	— " —	44 [особи].
[а-]Козакевич[-а] Ірина, пс. «Роксолана»	— " —	35 [осіб].
[а-]Подбільська[-а] Катерина, пс. «Галка»	— " —	13 [осіб].
[а-]Сорока[-а] Павлина, пс. «Галя»[щ]	— " —	18 [осіб].
[ю-]Разом:[-ю]		172 [особи].

Насправді кількість скомпрометованих менша, оскільки в багатьох випадках [фігуранти таблиці] говорили про тих самих осіб.

Зі скомпрометованих у Вроцлавському воєв[одстві] прож[ивають]:

1. [а-]Вісневська[-а] Анна, дружина командира сотні УПА «Крилача» – в Липинах Кожухівського пов[іту].

2. [а-]Свита[-а] Юлія[17], тітка «Крилача» – там, де вищезгадана.

даний радянським органам безпеки (1948). *(АІНП Вр, 049/34, т. 1; АІНП Вр, 038/102, т. 1; АІНП Вр, 039/238).*

[ч] *Було:* Курик.

[ш] *Було:* Галавко.

[щ] *Було:* «Геля».

[ю-–ю] *Написано в розбивку.*

[16] Дугєлло Юзефа (нар. 24 XII 1916, Халупки Медицькі). Працівниця споживчого кооперативу «Піонер» у Валбжиху. Заарештована у Валбжиху 5 X 1947. У 1948 очевидно була передана радянським органам безпеки. *(АІНП Вр, 039/238; АІНП Вр, 038/102, т. 1; АІНП Ка, 230/4614).*

[17] Свита Юлія (нар. 19 I 1908, Пикуличі), пс. «Садова». У 1947–1948 перебувала під спостереженням по справі агентурної розробки під шифром «U» ІІІ відділу ВУГБ у Вроцлаві. Заарештована в Кожухові 28 II 1949 (обвинувачена у наданні допомоги Ярославу Коцьолку, який був сином її сестри, а саме забезпеченні продуктами харчування та інформування про рух військ у терені, а також його дружині Ірині Коцьолок, зокрема, реєстрування їхньої дочки як власної в управлінні цивільного стану та спільний виїзд на «повернені землі». Вироком РВС у Вроцлаві 10 VIII 1949 засуджена до 13 років ув'язнення. Постановою НВС 27 I 1950 вирок РВС у Вроцлаві залишено в силі. Постановою РВС у Вроцлаві 25 I 1955 вирок зменшено до 8 р. і 8 місяців ув'язнення. Постановою РВС у Вроцлаві 9 III 1955 умовно звільнена 11 III 1955. У 1956–1957 перебу-

6. [a-]Dugiełło[-a] Józefa[16] mieszkała w Wałbrzychu z Gułą Anną, załatwiała jej sprawy w Przemyślu, zachodzi podejrzenie, że jeździła w celach org[anizacyjnych], brak dowodów z powodu śmierci Guły Anny.

W śledztwie uzyskano wyjścia na tereny woj[ewództw]: Gdańsk, Szczecin, [e-]Przemyśl[-e], realizację wszczął prowadzący śledztwo operatywne mjr Wróblewski, zast[ępca] nacz[elnika] I Wydz[iału] III Dep[artamentu] MBP.

Spraw osób już nie aresztowanych nie zakańcza się, gdyż zostaną one prawdopodobnie przekazane do WUBP Rzeszów, gdzie przebywa szereg osób aresztowanych w związku z tą samą sprawą.

[a-]Chymko[-a] Zenobia skompromitowała w swoich zeznaniach		62 osoby
[a-]Moroz[-a] Olga, ps. „Małusza”	–〃–	44 –〃–
[a-]Kozakiewicz[-a] Irena, ps. „Roksolana”	–〃–	35 –〃–
[a-]Podbilska[-a] Katarzyna, ps. „Hałka”	–〃–	13 –〃–
[a-]Soroka[-a] Paulina, ps. „Hala”[af]”	–〃–	18 –〃–
[ag-]Razem:[-ag]		172 –〃–

co nie przedstawia całkowitej liczby skompromitowanych, jest ona mniejsza ze względu [na to], iż w wielu wypadkach kompromitują one jedne i te same osoby.

Na terenie woj[ewództwa] Wrocław zam[ieszkują] z osób skompromitowanych:

1. [a-]Wiśniewska[-a] Anna, żona dowódcy sotni UPA, ps. „Kryłacz”, w Lipinach, pow[iat] Kożuchów.

2. [a-]Świta[-a] Julia[17], ciotka „Kryłacza”, jak w[yżej] w[ymieniona]

3. [a-]Wołoszyn[-a] Gr[z]egor[z] – Stara Kamienica, pow[iat] Jelenia Góra, pomagał areszt[owanym] w zalegalizowaniu się na zachodzie.

4. [a-]Zieliński[-a] Jan vel Kowalik Bogdan, ps. „Wyhor”, „Wysoczan”, „Junak”, łącznik „Orłana”, zam[ieszkały]: Drzymałowice, pow[iat] Jawor (areszt[owany] w CSR),

---

[af] *Było:* „Hela”.

[ag-–ag] *Zapisano pismem spacjowanym.*

[16] Józefa Dugiełło (ur. 24 XII 1916 w Chałupkach Medyckich). Pracownica Powszechnej Spółdzielni Spożywców „Pionier” w Wałbrzychu; aresztowana 5 X 1947 w Wałbrzychu; w 1948 prawdopodobnie przekazana sowieckim organom bezpieczeństwa. AIPN Wr, 039/238; AIPN Wr, 038/102, t. 1; AIPN Ka, 230/4614.

[17] Julia Świta (ur. 19 I 1908 w Pikulicach), ps. „Sadowa”. W l. 1947–1948 inwigilowana w ramach sprawy agenturalnego opracowania krypt. „U” przez Wydz. III WUBP we Wrocławiu; aresztowana 28 II 1949 w Kożuchowie, oskarżona o udzielanie pomocy Jarosławowi Kociołkowi, ps. „Kryłacz”, który był jej siostrzeńcem (dostarczanie żywności oraz informowanie o ruchach wojsk w terenie) i jego żonie Irenie Kociołek (m.in. zarejestrowanie w USC ich córki jako swojej i wspólny wyjazd na ziemie zachodnie); wyrokiem WSR we Wrocławiu z 10 VIII 1949 skazana na 13 lat więzienia; postanowieniem NSW z 27 I 1950 wyrok WSR we Wrocławiu utrzymano w mocy; postanowieniem WSR we Wrocławiu z 25 I 1955 wyrok zmniejszono do 8 lat i 8 miesięcy więzienia; postanowieniem WSR we Wrocławiu z 9 III 1955 zwolniona warunkowo 11 III 1955; w l. 1956–1957 inwigilowana w ramach sprawy agenturalnej grupowej krypt. „Zorza”, następnie, w l. 1958–1961 w ramach grupowej sprawy ewidencyjno-obserwacyjnej krypt. „Zorza” przez PUdsBP/KP MO w Nowej Soli. AIPN Po, 024/77, t. 1–3; AIPN Wr, 21/3588; AIPN Wr, 038/102, t. 2; AIPN Wr, 155/531.

3. [a-]Волошин[-a] Григорій, допомагав заарешт[ованим] легалізуватися на заході – Стара Кам'яниця Єленогурського пов[іту].

4. [a-]Зелінський[-a] Іван, він же Ковалик Богдан, пс. «Вихор», «Височан», «Юнак», зв'язковий «Орлана» – прож[иває] у Джималовицях Яворського пов[іту] (заарешт[ований] у ЧСР),

а також багато інших, місця перебування яких точно не встановлені.

Про роботу та методи ОУН, завдання її членів на теренах «повернених земель», йдеться в залучених протоколах допиту Ольги [a-]Мороз[-a] і Зіновії [a-]Химко[-a] – справжніх «асів» оунівської розвідки та зв'язку.

АІНП Вр, 038/102, т. 1, арк. 8–16.
Копія, машинопис.
Документ польською мовою.

вала під спостереженням в межах групової агентурної справи під умовною назвою «Зоря», а потім, у 1958–1961, в межах групової контрольно-спостережної справи з умовною назвою «Зоря» ПУдсГБ/ПУ ГМ у Новій Солі. *(АІНП По, 024/77, т. 1–3; АІНП Вр, 21/3588; АІНП Вр, 038/102,т. 2; АІНП Вр, 155/531).*

oraz wielu innych, których miejsca pobytu dokładnie nie ustalono.

Na prace i metody org[anizacji] OUN, zadania jej członków na terenie [tzw.] ziem odzyskanych ciekawe światło rzucają załączone protokoły przesłuchania [a-]Moroz[-a] Olgi i [a-]Chymko[-a] Zenobii, swego rodzaju asów wywiadu i łączności org[anizacji] OUN.

AIPN Wr, 038/102, t. 1, k. 8–16.
Kopia, maszynopis.
Dokument w języku polskim.

№ 73

Листопад – грудень 1947, б. м. Інформація та завдання для агента, витяги з нотаток Петра Кавули-«Руслана»

[a-]Переклад[-a]

16 XI 1947 р. З України прийшли «Марта» і «Марійка» із трьома зв'язковими.
17 XI 1947 р. В Україну відійшли «Бурлака» і «Мручко».
2 XII [19]47 р. Полювання в лісі Лази. Поляки пошкодили нашу криївку.
18 XI [19]47 р. «Мотря» затримана. Ми були в поляка Хомки і він нам розказав про трагедію з дружиною, яка загинула (в п'ятницю, суботу чи за тиждень до того).

В терені «Холодний Яр» залишилося три діючих осередки з достатніми запасами на зиму. Також виникли три осередки в районі «Жасмина». Зв'язок із ним, а також пунктом «Коника» на весну узгоджений.

13 осіб, які перебувають в УРСР, весною повернуться назад.

«Крим», котрий залишився зимувати, підтримував зв'язок із «Кривоносом», «Зеленим» і «Корнієнком». Щодо зв'язку зі самим «Кримом», то він можливий у тому місці, де після смерті «Бриля» передавав відділ «Сагайдачному» (сінявські ліси, центральна просіка, біля зламаного дуба). Відбувається 7-го і 25-го кожного місяця, починаючи з 25 III [19]48 р.. Про місце зустрічі ніхто не знає. Весною від «Крима» прийдуть люди.

[a-]Пер[еклад] Г. Й.

Надруковано в 4 прим[ірниках][-a], отримують: за розподільником.

[a-б-]Зауваження:[-б-a] вищенаведене – витяги з нотаток «Руслана», він же «Троян», к[олишній] провідник надрайону ОУН «Холодний Яр».

[a-]Пропоновані оперативні заходи:[-a]

1. Встановити, хто такі «Марта» та «Марійка», які прийшли до Польщі з УРСР, а також де вони тепер [знаходяться]. Ймовірно, в[ище]згадані прийшли зі зв'язковими, які передали у Корманицькому лісі біля Перемишля для Марії Теслі-«Мотрі» штафети, адресовані Владиславові Климовичу.

2. Визначити, де саме в районі корманицьких лісів, Турниці й місцин навколо знаходиться ліс, який називають «Лазами», аби знайти криївку, про яку «Руслан» згадав у своєму щоденнику.

[a-a] *Підкреслено машинописним способом.*
[б-б] *Написано в розбивку.*

Nr 73

Listopad – grudzień 1947, b.m.w. Informacje i zadania dla agenta wraz z przetłumaczonymi z języka ukraińskiego fragmentami notatek Petra Kawuły, ps. „Rusłan”

[a-]Tłumaczenie[-a]

16 XI 1947 r. z Ukrainy przyszły „Marta” i „Marijka” z trzema łącznikami.
17 XI 1947 r. odeszli na Ukrainę „Burłak[a]” i „Mruczko”.
2 XII [19]47 r. polowanie w lesie Łazy. Polacy uszkodzili naszą kryjówkę.
18 XI [19]47 r. zatrzymana „Motria”. Byliśmy u Polaka Chomki i on nam opowiedział o tragedii żony, która zginęła w piątek, sobotę lub niedzielę przed tym.

Na terenie „Chołodnego Jaru” pozostały trzy działające ośrodki dobrze zabezpieczone na zimę. Prócz tego powstały trzy działające ośrodki w rejonie „Jasmina”, z którym łączność omówiono na wiosnę; z punktem „Konyka” też omówiona łączność na wiosnę.

Na terenie USRR znajduje się 13 osób, które na wiosnę wrócą z powrotem.

„Krym” pozostał na okres zimy, miał kontakt z „Krywonisem”, „Zełenym” i „Kornienkiem”[1]. Kontakt z „Krymem” na tym miejscu, gdzie po śmierci „Bryla” on przekazywał oddział „Sahajdacznemu” (Lasy Sieniawskie, centralna przesieka, koło złamanego dębu na przesiece 7 i 25 każdego miesiąca, począwszy od 25 III [19]48 r. O miejscu spotkania nikt nie wie). Na wiosnę przyjdą ludzie od „Kryma”.

[a-]Tłum[aczenie] H. J.[-a]

[a-]Odbito w 4 egz[emplarzach][-a], otrzymują w[edłu]g rozdzielnika.

[a-b-]Uwagi:[-b-a] Wyżej podane wyjątki są to notatki „Rusłana” vel „Trojana”, b[yłego] prowidnyka org[anizacji] OUN w nadrejonie „Chołodnyj Jar”.

[a-]Uwagi dot[yczące] operatywnych przedsięwzięć:[-a]

1. Ustalić, kto to jest „Marta” i „Marijka”, które przyszły na tereny Polski z USRR i gdzie one są obecnie. W[yżej] wspomniane prawdopodobnie przyszły z łącznikami, którzy przekazali Marii Tesli, ps. „Motria”, w lesie kormanickim, koło Przemyśla, sztafety do Klimowicza Władysława.

[a-a] *Podkreślono maszynowo.*
[b-b] *Zapisano pismem spacjowanym.*
[1] Prawdopodobnie „Kornijenko”. Podobnie dalej.

3. Знайти в Перемиському повіті людину, чиє прізвище (чи псевдонім) Хомка (забезпечує надходження інформації від і до «Руслана»).

4. Судячи зі [змісту вищезгаданої] нотатки, окрім «Жасмина» (тепер – «Дубового») в к[олишньому] надрайоні «Бескид» знаходяться й інші, досі не ідентифіковані групи. Підтверджується й те, що через «Бескид» пролягає головна лінія зв'язку ОУН до УРСР.

5. Згаданий у нотатці пункт «Коника» – це пункт зв'язку між 1-шою округою (Перемиською) і II-гою округою (Ярослав, Любачів).

Де вищезгаданий пункт знаходиться, визначити поки що важко, бо наприкінці серпня – на початку вересня [19]47 р. «Коник» і «Романюк» (зв'язкові від «Крима» до «Руслана»), а також «Корнійчук», який цей пункт із «Русланом» установлював, були вбиті в Острові біля Радимна (Ярославський повіт). В 1-й окрузі про цей пункт (крипт[онім] «Північ») знає група «Заставного», яка обслуговує зв'язок до II-ї округи.

6. «Руслан», коли згадував про 13 членів, котрі мають улітку знову повернутися з УРСР до Польщі, мав на увазі керівників Організації, завданням яких є продовження діяльності в Польщі.

7. «Кривоніс» і «Зелений» – це члени ОУН, які перебувають на території УРСР, а саме, вочевидь, б[іля] Яворова й Рави-Руської. «Крим» продовжує підтримувати з ними зв'язок через лінію на Любачівському відрізку.

8. «Корнієнко», він же «Сльота», к[олишній] господарський реф[ерент] в II-й окрузі, у вересні 1947 р. виїхав на «повернені землі» (ймовірно до Ольштинського та Щецінського воєв[одств]). Звідти, напряму чи опосередковано, підтримує з «Кримом» кореспондентський зв'язок.

9. У сінявських лісах зробити так звану центральну просіку, аби там влаштувати зв'язковий пункт із «Кримом».

10. Після того, як пункт зв'язку в сінявських лісах буде організований, влаштовувати засідки 7-го і 25-го числа кожного місяця, [a]-починаючи з 25-го травня 1948 р.-[a]

АІНП Ж, 00377/4, т. 13, арк. 23–23 зв.
Копія, машинопис.
Документ польською мовою.

2. Ustalić, gdzie w kompleksie lasów kormanickich, Turnicy lub innych znajduje się las, który nazywają Łazy, celem wykrycia kryjówki, o której wspomina „Rusłan" w swoim pamiętniku.

3. Ustalić na terenie powiatu przemyskiego osobę nazwiskiem wzg[lędnie] przezwiskiem Chomka, którego należy traktować jako punkt informacyjny „Rusłana".

4. Notatka upewnia nas, że prócz „Jasmina", obecnie „Dubowego", na terenie b[yłego] nadrejonu „Beskyd" znajduje się więcej grup, które dotychczas nie zostały rozszyfrowane. Potwierdza się, że poprzez „Beskyd" idzie główna linia łączności org[anizacji] OUN na tereny USRR.

5. Wspomniany w notatce punkt „Konyka" jest to punkt łączności pomiędzy Okręgiem I (przemyskim), a Okręgiem II (Jarosław, Lubaczów).

Ustalić powyższy punkt narazie trudno, gdyż „Konyk" i „Romaniuk" – łącznicy od „Kryma" do „Rusłana" – zostali zabici w Ostrowie k[oło] Radymna, pow[iat] Jarosław, przy końcu sierpnia lub z początkiem września [19]47 r. razem z „Kornijczukiem", który ten punkt z „Rusłanem" ustalał. Na terenie Okręgu I o punkcie tym wie grupa „Zastawnego" (krypt. „Północ"), który obsługuje linie łączności na teren Okręgu II.

6. „Rusłan", wspominając o 13 członkach, którzy mają w okresie lata ponownie wrócić z USRR do Polski, ma na myśli aparat kierowniczy organizacji, zadaniem którego jest kontynuować działalność na terenach Polski.

7. „Krywonis" i „Zełenyj" to członkowie org[anizacji] OUN na terenach USRR, przypuszczalnie w terenach k[oło] Jaworowa, Janowa i Rawy Ruskiej. Z nimi pozostaje „Krym" w kontakcie poprzez linię łączności na odcinku lubaczowskim.

8. „Kornijenko" vel „Słota" b[yły] ref[erent] gospodarczy w Okręgu II we wrześniu 1947 r. wyjechał na [tzw.] ziemie odzyskane (przypuszczalnie woj[ewództwa] Olsztyn, Szczecin) i skąd pozostaje z „Krymem" w kontakcie bezpośrednio lub pośrednio, względnie korespondencyjnym.

9. Ustalić w Lasach Sieniawskich tzw. centralną przesiekę celem ustalenia punktu kontaktowego z „Krymem".

10. Po ustaleniu punktu spotkaniowego na terenie Lasów Sieniawskich wystawić zasadzki każdego 7 i 25 w miesiącu, [a]począwszy od 25 maja 1948 r.[a]

AIPN Rz, 00377/4, t. 13, k. 23–23v.
Kopia, maszynopis.
Dokument w języku polskim.

№ 74

1 грудня 1947, Перемишль. Звіт референта І секції ІІІ відділу ВУГБ у Ряшеві Міхала Байовського начальникові ІІІ відділу ВУГБ у Ряшеві щодо інформацій, які отримали в ході допиту Ірини Тимочко-«Христі»

[а-б-]Цілком таємно[-б-а]

Перемишль, 1 XII [19]47 р.

Начальникові ІІІ-го відділу
воєв[одського] упр[авління] гр[омадської] безп[еки]
[в-г-]у Ряшеві[-г-в]

[а-в-г-]Звіт[-г-в-а]
[г-]стосовно[-г а-]Тимочко[-а] Ірини-«[а-]Христі[-а]»

Під час допиту Ірина Тимочко-«[а-]Христя[-а]» розповіла, що за вказівкою «[а-]Орлана[а]» на зиму [19]47–[19]48 р[оків] мала легалізуватися в Польщі. Таке доручення їй передав «[а-]Руслан[-а]», він же «Тарас». Але до того, тобто ще до настання зими, вона повинна була зв'язатися з крайовим провідником ОУН у Польщі «[а-]Стягом[-а]».

Перед тим, як вирушити до СРСР, «[а-]Орлан[-а]» повідомив «[а-]Христі[-а]», що навесні [19]48 р. планується її відправлення до американської окупаційної зони, але до того має побачитися зі «[а-]Стягом[-а]». На цій зустрічі, за словами «[а-]Орлана[-а]», «[а]Стяг[а]» дасть їй доручення підтримувати зв'язок між ним і зв'язковими для спеціальних завдань у Польщі «[а-]Зоєю[-а]» та «[а-]Малушею[-а]». А з тією метою, аби відновився зв›язок ОУН у Перемиському пов[іті], «[а-]Христя[-а]» та «[а-]Руслан[-а]», за допомогою «[а-]Чміля[-а]» (зв'язковий «Руслана»), в жовтні [19]47 р. узгодили пункт для зустрічей у лісі б[іля] села Пралківців Перемиського пов[іту] (коорд[ината] 1622 д, мапа 1:100 000).

Про те, де саме зустрічатися, вони з «[а-]Христею[-а]» вирішили на місці. 1 IV чи 1 V [19]48 р. «[а-]Христі[-а]» треба було покласти під камінець б[іля] дуба записку з написом: «Хто б це не був, прошу подати час і місце зустрічі». Штафету «[а-]Христя[-а]» мала написати українською чи польською мовами (залежно від ситуації в терені). Важливе значення надавалося почеркові. Перевіряти, чи прийшла відповідь, потрібно було з 10-го по 15-е [число] того місяця, в перший день якого ховалася записка.

[а-а] *Написано великими літерами.*
[б-б] *Підкреслено машинописним способом двома лініями.*
[в-в] *Написано в розбивку.*
[г-г] *Підкреслено машинописним способом.*

Nr 74

1 grudnia 1947, Przemyśl. Raport referenta Sekcji I Wydziału III WUBP w Rzeszowie Michała Bajowskiego dla naczelnika Wydziału III WUBP w Rzeszowie, dotyczący informacji uzyskanych podczas przesłuchania Ireny Tymoczko, ps. „Chrystia"

[a-b-]Ściśle tajne[-b-a]

Przemyśl, dnia 1 XII [19]47 r.

Do Naczelnika Wydziału III
Woj[ewódzkiego] Urz[ędu] Bezp[ieczeństwa] Publ[icznego]
[c-d-]w Rzeszowie[-d-c]

[a-c-d-]Raport[-d-c-a]
[d-]Dotyczy[-d]: [a-]Tymoczko[-a] Irena, ps. „[a-]Chrystia[-a]"

W toku dalszych zeznań Tymoczko Irena, ps. „[a-]Chrystia[-a]", zeznała, że dostała polecenie od „[a-]Orłana[-a]" poprzez „[a-]Rusłana[-a]" vel „Tarasa" zalegalizować się na okres zimowy [19]47/[19]48 r. na terytorium Polski z tym, że poprzednio tzn. do zimy miała skontaktować się ze „[a-]Stiahem[-a]", krajowym prowidnykiem organizacji OUN na teren Polski.

Przed odejściem na tereny ZSRR „[a-]Orłan[-a]" wspomniał „[a-]Chrystii[-a]", że w stosunku do niej jest plan wysłania jej na wiosnę [19]48 r. jako łączniczki do okupacyjnej strefy amerykańskiej, lecz stanie się to po poprzednim spotkaniu się ze „[a-]Stiahem[-a]". W[edłu]g słów „[a-]Orłana[-a]", „[a-]Chrystia[-a]" miała dostać od „[a-]Stiaha[-a]" polecenie utrzymywania kontaktu pomiędzy nim a „[a-]Zoją[-a]" i „[a-]Małuszą[-a]" – łączniczkami do specjalnych zadań w Polsce. Dla ponownego utrzymania kontaktu z organizacją OUN na terenie pow[iatu] przemyskiego, pomiędzy „[a-]Chrystią[-a]" a „[a-]Rusłanem[-a]", został w październiku [19]47 r., za pośrednictwem „[a-]Czmila[-a]", łącznika „Rusłana", omówiony punkt kontaktowo-spotkaniowy w lesie k[oło] wsi Prałkowce, pow[iat] Przemyśl (koord[ynata] 1622 d w[edłu]g mapy 1:100 000).

Miejsce spotkania zostało ustalone z „[a-]Chrystią[-a]" na miejscu. W dniu 1 IV wzg[lędnie] 1 V [19]48 r. ma „[a-]Chrystia[-a]" położyć pod kamień sztafetę k[oło] jednego dębu o takiej treści: „Ktokolwiek by nie był, proszę podać czas i miejsce spotkania". Sztafetę „[a-]Chrystia[-a]" może napisać w języku ukraińskim wzgl[ędnie] polskim. O tym decydować będzie sama w zależności od sytuacji w terenie.

[a-a] *Zapisano wersalikami.*
[b-b] *Podkreślono maszynowo dwiema liniami.*
[c-c] *Zapisano pismem spacjowanym.*
[d-d] *Podkreślono maszynowo.*

У відповіді на штафету «[a]-Христі-[a]» мали повідомити місце зустрічі, яке їй добре відоме, аби вона безпроблемно туди дісталася. «[a]-Христя-[a]» та «[a]-Руслан-[a]» у розмові дійшли висновку, що є сенс зустрітися десь між 15 і 18 днями місяця, адже, починаючи з другої декади місяця й далі, поменшає світлих годин доби, отож стане зручно підходити до лісу. Пароль для зустрічі був узгоджений із «[a]-Чмелем-[a]» (зв'язковий «[a]-Руслан-[a]»). На місці зустрічі «[a]-Христя-[a]» мала тричі вдарити палицею по дереву, мугикаючи поезію Шевченка «Думи мої».

«[a]-Христя-[a]» уточнила свої свідчення щодо поїздок на захід. Вона подала, що в середині вересня [19]47 р. одержала від «[a]-Руслана-[a]» доручення поїхати на захід і закупити продукти й речі особистого вжитку для «[a]-Аркадія-[a]»[г] та «[a]-Пімсти-[a]». На це отримала 10 000 зл[отих]. Було це ще до того, як «[a]-Аркадій-[a]» і «[a]-Пімста-[a]» вирушили до американської зони окупації. Відтак, вона домовилася з «[a]-Аркадієм-[a]», що чекатиме його на головному вокзалі в Катовицях біля потягу з Перемишля 15–16 вересня [19]47 р.

За планом, «[a]-Аркадій-[a]» і «[a]-Пімста-[a]» мали [прийти] пішки з корманицького лісу до [...][д] Переворська й там сісти на потяг. «[a]-Христя-[a]» добиралася в бік Катовиць на потязі з Перемишля, але на головному вокзалі в Катовицях виявила, що «[a]-Аркадій-[a]» і «[a]-Пімста-[a]» приїхали цим самим потягом. «[a]-Аркадій-[a]» їй сказав, що замість Переворська вони сіли на поїзд десь на станції Перемишль-Засяння чи в Журавиці. В Катовицях усі разом розташувалися в залі чекання головного вокзалу. «[a]-Пімста-[a]» постійно перебував на станції, а «[a]-Христя-[a]» та «[a]-Аркадій-[a]» виходили до міста за покупками.

Близько полудня «[a]-Аркадій-[a]» нагадав «[a]-Христі-[a]», що неподалік Катовиць є житло його сестри (прізвища не назвав), котра виїхала на захід в 1945 р. Вони поїхали трамваєм до Хожова і вийшли на якійсь зупинці. Після тривалих пошуків «[a]Аркадій-[a]» нарешті знайшов помешкання сестри й увійшов до будинку. Побув у ньому трохи, вийшов і запросив до господи «[a]-Христю-[a]». В домі «[a]-Христя-[a]» побачила заплакану жінку, до 30-и років на вигляд. Її «[a]-Аркадій-[a]» представив як свою сестру.

З нею «[a]-Аркадій-[a]» і «[a]-Христя-[a]» говорили по-польськи. Через годину «[a]-Христя-[a]» поїхала до Катовиць, де на головному вокзалі на неї очікував «[a]-Пімста-[a]». «[a]-Аркадій-[a]» залишався в сестри. Ввечері «[a]-Христя-[a]», вже разом із «[a]-Пімстою-[a]», повернулася до помешкання сестри «[a]Аркадія-[a]». Перебувши там трохи, вони вирушили на станцію Катовиці чи Ґлівіце (точно не пам'ятає), звідки вечірнім потягом поїхали до Єленої Гури. Далі разом подалися до Теплиць, а звідти, пішки, – в Агнешків[1]. Там «[a]-Аркадій-[a]» і «[a]-Пімста-[a]» попрощалися з «[a]-Христею-[a]» й вирушили в бік кордону з ЧСР. На якій ділянці кордону мали намір його перетнути, «[a]-Христя-[a]» не знала. Повернувшись у Перемиський пов[іт], вона повідомила «[a]-Русланові-[a]»,

---

[г] *В документах також зустрічається як:* «Аркади».

[д] *Нерозбірливе слово, закреслене машинописним способом.*

[1] Від 1946 – Яґньонткув. Наразі – в межах Єленьої Ґури.

Ważnym jest charakter pisma. Kontrole czy jest odpowiedź, należy prowadzić od 10 do 15 [dnia] tego miesiąca, w którym dnia 1 została położona sztafeta.

Jak „a-Chrystia-a" otrzyma odpowiedź na swoją sztafetę, to w tej sztafecie będzie podane miejsce spotkania, lecz znane „a-Chrystii-a", żeby mogła bez trudności skontaktować się. W rozmowie z „a-Rusłanem-a" „a-Chrystia-a" uzgodniła, że terminu spotkania należy spodziewać się pomiędzy 15 a 18 każdego miesiąca, gdyż wówczas zaczyna się dekada księżyca, podczas której jest dogodnie podejść do lasu, gdyż jest ciemno. Hasło spotkania zostało omówione z „a-Czmilem-a", łącznikiem „a-Rusłana-a". Na punkcie spotkaniowym ma „a-Chrystia-a" uderzyć trzy razy patykiem w drzewo i nucić melodię do wiersza Szewczenki „Dumy moji".

Do początkowych swych zeznań „a-Chrystia-a" wniosła poprawki do swych wyjazdów na zachód. Podała, że w połowie września [19]47 r. dostała od „a-Rusłana-a" polecenie, by jechać na zachód celem zakupienia dla „a-Arkadija-a"[e] i „a-Pimsty-a" żywności i rzeczy do osobistego użytku. Na to otrzymała 10 000 zł. Było to przed odjazdem „a-Arkadija-a" i „a-Pimsty-a" do okupacyjnej strefy amerykańskiej. W tym celu umówiła się z „Arkadijem-a", że będzie czekała na niego na dworcu głównym w Katowicach przy pociągu z Przemyśla, w dniach 15–16 września [19]47 r.

„a-Arkadij-a" i „a-Pimsta-a" mieli w[edłu]g planu [przejść] z lasu kormanickiego pieszo do [...][f] Przeworska i tam wsiąść do pociągu. „a-Chrystia-a" w tym czasie pojechała pociągiem z Przemyśla w kierunku Katowic, lecz złożyło się tak, że wysiadając na dworcu głównym w Katowicach, „a-Chrystia-a" zauważyła, że „a-Arkadij-a" i „a-Pimsta-a" przyjechali tym samym pociągiem. Ze słów „a-Arkadija-a" dowiedziała się, że zamiast [w] Przeworsku wsiedli na stacji Przemyśl-Zasanie lub w Żurawicy. W Katowicach ulokowali się razem w poczekalni na dworcu głównym. „a-Pimsta-a" cały czas siedział na stacji, zaś „a-Chrystia-a" z „a-Arkadijem-a" wychodzili na miasto i kupowali razem potrzebne rzeczy.

K[oło] południa „a-Arkadij-a" wspomniał „a-Chrystii-a", że niedaleko Katowic mieszka jego siostra, lecz nazwiska jej nie podał, która w[edłu]g jego słów wyjechała na zachód w 1945 r. Pojechali tramwajem w kierunku Chorzowa i wysiedli na jednym przystanku. Po dłuższym szukaniu „a-Arkadij-a" odnalazł mieszkanie siostry i zaszedł do niego sam. Po krótkim pobycie wyszedł i poprosił do mieszkania też „a-Chrystię-a". W mieszkaniu „a-Chrystia-a" zastała kobietę we łzach, lat do 30, którą „a-Arkadij-a" przedstawił jako swoją siostrę.

„a-Arkadij-a" i „a-Chrystia-a" rozmawiali z nią po polsku. Po godzinie „a-Chrystia-a" odjechała do Katowic, gdzie na dworcu głównym czekał „a-Pimsta-a", „a-Arkadij-a" zaś pozostał w mieszkaniu siostry. Wieczorem „a-Chrystia-a" przyjechała ponownie do mieszkania siostry „a-Arkadija-a" razem z „a-Pimstą-a". Po krótkim pobycie odjechali do stacji w Katowicach lub Gliwicach, dokładnie nie pamięta, i wieczornym pociągiem odjechali do Jeleniej Góry. Stąd pojechali razem do

---

[e] *W dokumentach także zapis pseudonimu:* „Arkady".

[f] *Nieczytelne słowo skreślone maszynowo.*

що «[a]-Аркадій-[a]» і «[a]-Пімста-[a]» щосливо переїхали через Польщу до кордону з ЧСР.

На початку вересня, ще до поїздки з «[a]-Аркадієм-[a]», «[a]-Христя-[a]» побувала в Єленій Гурі. Звідти привезла «[a]-Орланові-[a]» звістку про арешт «[a]-Зої-[a]», «[a]-Малуші-[a]» та «[a]-Галі-[a]». З новиною про те, що «[a]-Зоя-[a]» заарештована, «[a]-Орлан-[a]» вирушив до СРСР, а «[a]-Христі-[a]» наказав будь-якою ціною зв'язатися зі «[a]-Стягом-[a]» і повідомити його про арешт «[a]-Зої-[a]». Зв'язатися з ним їй мав допомогти «[a]-Соловій-[a]» (зв'язковий «[a]Григора[a]»). Втім, до дня її арешту, тобто 15 XI [19]47 р., зв'язок не відбувся. А ще, як стверджує «[a]-Христя-[a]», станом на той день члени ОУН у Перемиському пов[іті] не знали про смерть «[a]-Стяга-[a]».

Стосовно рейду сотні «[a]-Бродича-[a]» теренами ЧСР, то, за словами «[a]-Христі-[a]», він тривав із 19 до 25 VI [19]47 р. Відбувся через загальну ситуацію в Польщі. Сотня рейдувала Словаччиною в районі Велька Любовна[2] – Рузьбах[3]. Жодних зв'язків на території Словаччини «[a]-Христя-[a]» не мала. Про трьох чеських прикордонників, котрі були затримані сотнею «[a]-Бродича-[a]», «[a]-Христя-[a]» дала докладні свідчення. З 7 липня [19]47 р. зв'язок між «[a]-Христею-[a]» й «[a]-Бродичем-[a]» перервався.

За словами «[a]-Христі-[a]», «[a]-Рен-[a]» (після того, як передасть архів провідникові надрайону «Бескид» «[a]-Мару-[a]»), за вказівкою «[a]-Григора-[a]» мав перейти на територію СРСР. «[a]-Христя-[a]» та «[a]-Рен-[a]» бачилися наприкінці серпня [19]47 [р.] в Горлицькому пов[іті].

Як свідчила «[a]-Христя-[a]», лінії зв'язку між «[a]-Орланом-[a]» і тер[е]нами СРСР та ЧСР проходили [надрайоном] «Бескид». За їхнє функціонування відповідав «[a]-Мар-[a]». Подробиць про зв'язок подати не можу. Слідство триває.

Інші особи, яких затримало ПУГБ Перемишля, нічого нового в своїх зізнаннях не подали.

підпор. (—) [a]-Байовський-[a] Міхал

АІНП Ж, 072/1, т. 36, арк. 11–12.
Оригінал, машинопис.
Документ польською мовою.

[2] Мабуть йдеться про Стару Лубовну.
[3] Місцевість визначити не вдалося.

Cieplic a dalej pieszo do Agnieszkowa[1]. Tu „a-Chrystia-a" pożegnała „a-Arkadija-a" i „a-Pimstę-a", którzy odeszli w kierunku granicy CSR. Na jakim odcinku mieli przechodzić granicę, „a-Chrystia-a" nie wie. Wróciwszy na teren pow[iatu] przemyskiego, zakomunikowała „a-Rusłanowi-a", że „a-Arkadij-a" z „a-Pimstą-a" szczęśliwie przejechali przez teren Polski do granicy CSR.

Przed podróżą z „a-Arkadijem-a" „a-Chrystia-a" była z początkiem września w Jeleniej Górze, skąd przywiozła „a-Orłanowi-a" wiadomość o areszcie „a-Zoi-a", „a-Małuszy-a" i „a-Hali-a". Wiadomość o areszcie „a-Zoi-a" poniósł „a-Orłan-a" na tereny ZSRR, „a-Chrystii-a" zaś polecił za wszelką cenę w związku [z] aresztowaniem „a-Zoi-a", skontaktować się ze „a-Stiahem-a". Kontakt z nim miała uzyskać za pośrednictwem „a-Sołowija-a", łącznika „a-Hryhora-a", lecz do 15 XI [19]47 r., t[o] j[est] do dnia swego aresztowania, nie zdołała tego pozyskać. Do tego też dnia, w[edłu]g słów „a-Chrystii-a", członkowie organizacji OUN na terenie pow[iatu] przemyskiego nie wiedzieli o śmierci „a-Stiaha-a".

Przedstawiając sprawę rajdu sotni „a-Brodycza-a" po terenie CSR, „a-Chrystia-a" zeznała, że trwał on od 19 do 25 VI [19]47 r. i był podyktowany sytuacją na terenach Polski. Sotnia rajdowała na terenach Słowacji w rejonie Velka Lubowna[2] – Różbach[3]. Żadnych kontaktów na terenach Słowacji „a-Chrystia-a" nie miała. W sprawie trzech strażników czeskich złapanych przez sotnię „a-Brodycza-a", „Chrystia-a" złożyła szczegółowe zeznanie. Od dnia 7 lipca [19]47 r. kontakt pomiędzy „a-Chrystią-a" a „a-Brodyczem-a" został przerwany.

W[edłu]g słów „a-Chrystii-a" „a-Ren-a" miał odejść w myśl poleceń „a-Hryhora-a" na tereny ZSRR po przekazaniu archiwum „a-Marowi-a", nadrejonowemu prowidnykowi „Beskydu". „a-Chrystia-a" widziała się z „a-Renem-a" przy końcu sierpnia [19]47 [r.] w pow[iecie] gorlickim.

W[edłu]g zeznań „a-Chrystii-a" linie łączności pomiędzy „a-Orłanem-a" a ter[e]nami ZSRR i CSR przechodziły przez teren „Beskydu" i za nie odpowiadał „a-Mar-a"; szczegółów kontaktu nie mogę podać. Dalsze śledztwo w toku.

Inne osoby przytrzymane na PUBP w Przemyślu w swych dalszych zeznaniach nic nowego nie wnoszą.

(—) a-Bajowski-a Michał, ppor.

AIPN Rz, 072/1, t. 36, k. 11–12.
Oryginał, maszynopis.
Dokument w języku polskim.

[1] Od 1946 Jagniątków. Obecnie dzielnica Jeleniej Góry.
[2] Być może Stara Lubovna.
[3] Miejscowość nieustalona.

№ 75

1 грудня 1947, Перемишль. Спеціальний звіт референта I секції III відділу ВУГБ у Ряшеві Міхала Байовського начальникові ВУГБ у Ряшеві щодо зустрічі з представниками радянських Прикордонних військ із метою обміну інформацією про членів ОУН

[а-б-]Цілком таємно[-б-а]
Перемишль, 1 XII [19]47 р.

Начальникові воєводського управління
громадської безпеки
[б-в-]у Ряшеві[-в-б]

[а-б-в-]Спеціальний звіт[-в-б-а]
[б-]про[-б] зустріч із радянськими прикордонниками в Перемишлі
29 XI і 30 XI [19]47 р.

29 XI [19]47 р. об 11-ій годині на дільниці Медика б[іля] Перемишля відбулася зустріч із представниками керівництва радянських прикордонників за участю підпор. [а-]Новаківського[-а] з перемиського відтинку ВОП. Захід став продоженням перемовин полк[овника] [а-]Хілінського[-а] на дільниці Добромиль, коли було вручено список членів ОУН у Польщі, які перейшли на зиму [19]47/19[48] [років] до СРСР.

Присутні з польського боку: підпор. [а-]Новаківський[-а], підпор. [а-]Байовський[-а] Міхал і «[а-]Ураган[-а]». Очільнику дільниці Медика Прикордонних військ СРСР капітанові [а-]Ковальову[-а], котрий брав участь у переговорах, розповіли про діяльність ОУН і УПА за останній час, а також передали додатковий список членів ОУН, котрі перейшли[г] з Польщі до СРСР у вересні [19]47 р.

Ситуація в справі подальшої розробки та ліквідації ОУН і УПА останнім часом така, що існує необхідність у частих зустрічах і консультаціях із представниками СРСР. Адже, за планом, представники ОУН, які восени [19]47 р. перейшли до СРСР, навесні [19]48 р. повинні повернутися в Польщу, аби відновити зв'язок із членами ОУН, які залишилися на польських теренах (узгодити пункти обміну кореспонденцією та зв'язку). А ще, ті члени ОУН у Польщі, котрі тимчасово перейшли до СРСР, залишили на польських теренах архіви, друкарські машинки, склади зброї та боєприпасів, усіляке

[а-а] *Написано великими літерами.*
[б-б] *Підкреслено машинописним способом.*
[в-в] *Написано в розбивку.*
[г] *Було з граматичною помилкою.*

Nr 75

1 grudnia 1947, Przemyśl. Raport specjalny referenta Sekcji I Wydziału III WUBP w Rzeszowie Michała Bajowskiego dla szefa WUBP w Rzeszowie na temat wymiany informacji o członkach OUN z przedstawicielami sowieckich wojsk pogranicznych

[a-b-]Ściśle tajne[-b-a]
Przemyśl, dnia 1 XII [19]47 r.

Do Szefa Wojewódzkiego Urzędu
Bezpieczeństwa Publicznego
[b-c-]w Rzeszowie[-c-b]

[a-b-c-]Raport specjalny[-c-b-a]
[b-]Dotyczy[-b]: spotkania z sowieckimi władzami granicznymi w rejonie Przemyśla w dniach 29 XI i 30 XI [19]47 r.

Dnia 29 XI [19]47 r. o godzinie 11 za pośrednictwem ppor. [a-]Nowakowskiego[-a] z odcinka WOP w Przemyślu nastąpiło spotkanie z granicznymi władzami sowieckimi na odcinku Medyka k[oło] Przemyśla, które było uzupełnieniem spotkania płk. [a-]Chilińskiego[-a] na odcinku Dobromil, na którym wręczono spis członków org[anizacji] OUN z terenów Polski, którzy na okres zimowy [19]47/19[48] przeszli na tereny ZSRR.

Ze strony polskiej byli: ppor. [a-]Nowakowski[-a], ppor. [a-]Bajowski[-a] Michał, i „[a-]Huragan[-a]". Na tym spotkaniu przedstawiono kpt. [a-]Kowalowi[-a], d[owód]cy odcinka Wojsk Granicznych ZSRR – Medyka, sytuację za ostatni okres po linii organizacji OUN i UPA, oraz przekazano dodatkowy wykaz osób z organizacji OUN, ustalonych przez nas, które we wrześniu [19]47 r. przeszły[d] z Polski na tereny ZSRR.

Sytuacja za ostatni okres po linii dalszego rozpracowania i likwidacji organizacji OUN i UPA została tak skomplikowana, że wymaga częstych spotkań i konsultacji ze stroną ZSRR dlatego, że ludzie z organizacji OUN, którzy jesienią [19]47 r. przeszli na tereny ZSRR, mają znowu wracać w[edłu]g planu na tereny Polski na wiosnę [19]48 r. W celu ponownego połączenia się z członkami organizacji OUN, którzy na zimę [19]47/[19]48 pozostali na terenach Polski, mają omówione punkty korespondencyjne i kontaktowe na terenach Polski. Prócz tego członkowie organizacji OUN z terenów Polski, którzy czasowo przeszli na teren ZSRR, pozostawili na terenach Polski archiwa, maszyny do pisania, magazyny

---

[a--a] *Zapisano wersalikami.*
[b--b] *Podkreślono maszynowo.*
[c--c] *Zapisano pismem spacjowanym.*
[d] *Było:* przeszli.

організаційне приладдя, тому в майбутньому, щоб відшукати вищезгадані матеріали, буде потреба в переданні чи тимчасовому використанні цих членів ОУН, котрі затримані в СРСР, в інтересах польських органів держбезпеки.

Факти переходу окремих членів ОУН із Польщі до СРСР підтверджуються радянською владою. Як правило, кордон переважно порушується на ділянці Нижанковичі – Юречкова[г] в Перемиському пов[іті], а також на відрізку Любачів – Рава-Руська.

Під час зустрічі радянські представники попросили дозволити їм допитати наступних членів ОУН (заарештовані нами в Перемишлі):

1) [а-]Тимочко[-а] Ірину, пс. «[а-]Христю[-а]», 2) [а-]Тесля[-а] Марію, пс. «[а-]Мотрю[-а]», 3) дружину «Інгула» [а-]Соковську[-а], вона ж Стисло[д] Ірина. [Обґрунтували цю свою пропозицію тим, що] вищевказані є фігурантами їхніх справ, походять із прикордонних теренів СРСР, а ще заявили, що чоловік Ірини Соковської Дмитро Стисло-«[а-]Інгул[-а]» (надрайонний провідник ОУН у районі Самбора) живий, хоча «[а-]Христя[-а]» восени [19]47 р. свідчила про протилежне.

За телефонною вказівкою начальника ВУГБ у Ряшеві від 29 XI [19]47 р. вищезгаданих осіб 30 XI [19]47 р. було передано прикордонникам Медицької дільниці на допит. Заарештованих супроводжували: пор. [а-]Новаковський[-а] (представник ВОП), підпор. Михайло Байовський і «[а-]Ураган[-а]» (від імені Ряшівського ВУГБ). Зустріч і допит відбулися на радянському контрольно-пропускному пункті в Шехинях б[іля] Медики. Заходи тривали 30 XI [19]47 р. із 9-ої до 14-ої.

Представник радянської сторони підполк. [а-]Тарасенко[-а], відбувши з нами тривалу дискусію про те, як потрібно боротися з ОУН і УПА, написав начальникові ВУГБ у Ряшеві листа, якого додаю.

Співпраця й обмін документами в майбутньому мусять мати локальний характер.

[е-]Від представників керівництва радянських прикордонників ми дізналися, що в ніч із 29 на 30 XI [19]47 р. у районі Станіславчика б[іля] Перемишля радянський прикордонний патруль затримав зв'язкового ОУН, який переходив із Польщі в СРСР. Той розповів, що якийсь [є-]Лендовський[-є], із яким він підтримував зв'язок у Ярославі та їздив до Кракова й Ряшева, тепер його скерував у Львів. Увечері 29 XI [19]47 р. біля перемиського кладовища він зустрівся з 6-ма людьми, які теж повинні були перейти в СРСР, але через стрілянину на кордоні вимушено відступили на польські терени. Хто ці люди та ким він є сам, зв'язковий ще не говорив[-с].

[г] *Було:* Юричкова.

[д] *В документах:* Сцісло.

[е--е] *Фрагмент тексту позначений на лівому полі вертикальною лінією, над якою дописано:* «нема».

[с--с] *Підкреслено.*

broni i amunicji oraz inną technikę organizacji, tak że na przyszłość trzeba będzie przekazywać względnie wypożyczać ujętych członków organizacji OUN z terenów Polski na terenach ZSRR do władz bezpieczeństwa w Polsce celem wykrywania w[yżej] w[ymienionych] materiałów.

Przejście poszczególnych członków organizacji OUN na teren ZSRR z Polski władze sowieckie potwierdzają. Naruszenie granicy miało i ma miejsce przeważnie na odcinku Niżankowice – Jureczkowa[e], pow[iat] Przemyśl, jak też na odcinku Lubaczów – Rawa Ruska.

Na tym spotkaniu władze sowieckie poprosiły o umożliwienie im przesłuchania aresztowanych przez nas w Przemyślu członków organizacji OUN:

1) [a-]Tymoczko[-a] Irena, ps. „[a-]Chrystia[-a]", 2) [a-]Tesla[-a] Maria, ps. „[a-]Motria[-a]", 3) [a-]Sokowska[-a] vel Stysło[f] Irena – żona „Inhuła", gdyż w[yżej] w[ymienione] osoby przechodzą po ich materiałach, pochodzą z przygranicznych miejscowości terenu ZSRR oraz jest ustalone, że mąż Sokowskiej Ireny – Stysło Dmytro, ps. „[a-]Inhuł[-a]" – nadrejonowy prowidnyk organizacji OUN w rejonie Sambora żyje, a nie tak, jak zeznała „[a-]Chrystia[-a]", że jesienią [19]47 r. „[a-]Inhuł[-a]" zginął.

Na telefoniczne zezwolenie szefa WUBP w Rzeszowie z dnia 29 XI [19]47 r. w[yżej] w[ymienione] osoby przekazano do przesłuchania władzom granicznym w dniu 30 XI [19]47 r. na odcinku Medyka. Z aresztowanymi jeździli: por. [a-]Nowakowski[-a] – przedstawiciel WOP i ppor. Bajowski Michał oraz „[a-]Huragan[-a]" z ramienia WUBP Rzeszów. Spotkanie i przesłuchanie odbyło się na Granicznym Punkcie Kontrolnym po stronie ZSRR w Szechyniach k[oło] Medyki i trwało od godziny 9 do 14 w dniu 30 XI [19]47 r.

Ze strony sowieckiej był ppłk [a-]Tarasenko[-a], który po dłuższej dyskusji z nami na temat walki z organizacją OUN i UPA wystosował do szefa WUBP w Rzeszowie pismo, które załączam.

Współpraca na przyszłość i wymiana dokumentów oraz ludzi miałaby charakter lokalny.

[g-]Od przedstawicieli granicznych władz sowieckich dowiedzieliśmy się, że w nocy z dnia 29 [na] 30 XI [19]47 r. został przytrzymany przez graniczny patrol sowiecki jeden łącznik organizacji OUN w rejonie Stanisławczyka k[oło] Przemyśla, który przechodził z terenu Polski na teren ZSRR. Zeznał, że pozostawał w kontakcie z niejakim [h-]Lendowskim[-h] w Jarosławiu, z którym jeździł do Krakowa i Rzeszowa, a obecnie Lendowski wysłał go do Lwowa. Koło cmentarza w Przemyślu miał wieczorem 29 XI [19]47 r. spotkanie z grupą 6 ludzi, którzy też mieli przejść na tereny ZSRR, lecz z powodu strzelaniny na granicy cofnęli się z powrotem na teren Polski. Kim są ci ludzie oraz kim on jest, łącznik jeszcze nie zeznał[-g].

---

[c] *Było:* Juryczkowa.

[f] *W dokumentach także zapis nazwiska:* Ścisło.

[g-g] *Fragment zaznaczony na lewym marginesie pionową linią, wzdłuż której dopisano odręcznie:* brak wyjaśnienia.

[h-h] *Podkreślono odręcznie.*

Ми припускаємо, що йдеться про групу «[a-]Руслана[-a]», якій ще не вдалося пробитися на територію СРСР.

Дод. 1

підпор. (—) [a-]Байовський[-a] Міхал

АІНП Ж, 00377/4, т. 13, арк. 57–58.
Оригінал, машинопис.
Документ польською мовою.
Додаток не публікується.

Z naszej strony istnieje przypuszczenie, że była to grupa „[a-]Rusłana[-a]", która jeszcze nie zdołała przedrzeć się na teren ZSRR.

Zał[ącznik] 1

(—) [a-]Bajowski[-a] Michał, ppor.

AIPN Rz, 00377/4, t. 13, k. 57–58.
Oryginał, maszynopis.
Dokument w języku polskim.
Załącznika nie publikuje się.

№ 76

8 грудня 1947, Ряшів. Інформаційний бюлетень № 004 штабу 9-ї дивізії піхоти за період із 1 до 30 листопада 1947 р. про, зокрема, ситуацію в надрайоні «Холодний Яр»

9-та Дрезденська дивізія піхоти
[а-]Штаб[-а] II розвідувальний відділ
Ряшів, 8 XII 1947 р.
Вих. №. [б-]004451[-б]/II

[в-]Цілком таємно[-в]
Прим. № [б-]3[-б]

[в-г-]Інформаційний бюлетень[-г-в] № 004
за період із 1 XI до 30 XI 1947 р.

Штаб 9-ї дивізії піхоти, 8 XII 1947 р.
Мапа 1:100 000

1. [в-]Характеристика банд[-в]. Упродовж листопада ц. р. рештки розбитих і дезорганізованих банд майже не діяли.

Малі групки бандитів, без підтримки цивільного населення, переховуються в лісах, звідки вчиняють напади з метою здобуття продовольства, одягу й готівки.

В Ярославському й Любачівському повітах продовжують переховуватися командир куреня «Залізняк» та провідник округи «Крим» із кількома охоронцями.

У сінявських лісах переховуються рештки розбитих сотень «Тучі» й «Крука» загальною чисельністю до 25 людей. Як зазначається у знайденому [...][г] бандерівському листі, командир сотні «Крук» на початку жовтня ц. р. був убитий військовими підрозділами.

За свідченнями надрайонової провідниці «Христі» та «Мотрі» (друкарка «Руслана»), котрих ПУГБ Перемишля затримало 22 XI ц. р., крайовий політичний провідник «Орлан», надрайоновий провідник СБ «Потап» з усіма боївками СБ надрайону «Холодний Яр» станом на початок листопада перейшли в СРСР.

Приблизно 20 листопада ц. р. у терені «Холодний Яр» лише перебували надрайоновий провідник «Руслан» із п'ятьма охоронцями, готуючись перейти на територію СРСР наприкінці листопада [...][г].

[...]

[а-а] *Написано в розбивку.*
[б-б] *Вписано.*
[в-в] *Підкреслено машинописним способом.*
[г-г] *Написано великими літерами.*
[г] *Нерозбірливе слово, закреслене машинописним способом.*

Nr 76

8 grudnia 1947, Rzeszów. Biuletyn Informacyjny Nr 004 Sztabu 9. Dywizji Piechoty za listopad 1947 r., zawierający m. in. opis sytuacji w nadrejonie „Chołodnyj Jar"

9. Drezdeńska Dywizja Piechoty
[a-]Sztab[-a] II Wydział Wywiadowczy
Rzeszów, dn. 8 XII 1947 r.
L. wych. [b-]004451[-b]/II

[c-]Ściśle tajne[-c]
Egz. nr [b-]3[-b]

[c-d-]Biuletyn Informacyjny[-d-c] nr 004
za okres od dnia 1 XI [do] 30 XI 1947 r.

Sztab 9. Dywizji Piechoty, dnia 8 XII 1947 r.
Mapa 1:100 000

1. [c-]Charakterystyka band[-c]: W miesiącu listopadzie br. resztki rozbitych i zdezorganizowanych band nie wykazały większej działalności.

Małe grupki bandyckie, nie mając poparcia wśród ludności cywilnej, ukrywają się w lasach, skąd dokonują napadów w celu zdobycia żywności, odzieży i gotówki.

W powiatach Jarosław i Lubaczów ukrywają się nadal: dowódca kurenia „Żeleźniak" i okręgowy prowidnyk „Krym" z kilkoma ludźmi ochrony.

W Lasach Sieniawskich ukrywają się resztki rozbitych sotni „Tuczy" i „Kruka" w sile około 25 ludzi. Ze znalezionego [...][e] listu banderowskiego wynika, że dowódca sotni „Kruk" z początkiem października br. został zabity przez oddziały wojskowe.

Z zeznań nadrejonowej prowidnyczki ps. „Chrystia" i maszynistki „Rusłana" ps. „Motria", ujętych przez PUBP Przemyśl w dniu 22 XI br. wynika, że krajowy prowidnyk polityczny „Orłan" i nadrejonowy prowidnyk SB „Potap", oraz wszystkie bojówki SB z nadrejonu „Chołodnyj Jar" z początkiem listopada odeszli na tereny ZSRR.

Około 20 listopada br. na terenie „Chołodnyj Jar" znajdował się tylko „Rusłan" – nadrejonowy prowidnyk z pięcioma ludźmi ochrony, którzy również z końcem listopada [...][e] br. mieli przejść na teren ZSRR.

[...]

[a-a] Zapis*ano pismem spacjowanym.*
[b-b] *Wpisano odręcznie.*
[c-c] *Podkreślono maszynowoıo*
[d-d] *Zapisano wersalikami.*
[e] *Nieczytelne słowo skreślone maszynowo.*

г-Начальник II відділу 9 дп-г
капітан (—) а-г-Окорський[д-г-а]

г-Начальник штабу 9 дивізії піхоти-г
підполковник (—) а-г-Вигнанський[г-а1]

в-Надруковано 10 прим[ірників]-в.
Прим. № 1 – к[омандув]ач ОВ V – подається.
‖ № 2 – начальник штабу ОВ VII – до відома.
‖ № 3 – ВУГБ Ряшів.
‖ № 4 – ВВБ Любачів.
‖ № 5 – ВВБ Горлиці.
‖ № 6 – відділ інформації 9 ДП.
‖ № 7 – 26 пп.
‖ № 8 – 28 пп.
‖ № 9 – 30 пп.
‖ № 10 – аа.

Виконав: кап. Окорський
8 XII 1947 р.
№ кн. маш. .....

АІНП, 072/1, т. 115, арк. 63, 65.
Оригінал, машинопис.
Документ польською мовою.
У лівому верхньому куті документа дописано: «Секція I 13.12.[19]47», *нерозбірливий підпис. У правому верхньому куті є відбиток печатки:* «Воєводське управління громадської безпеки в Ряшеві, надійшло ..., №...», *вписані дата* «10 XII [19]47 р.», *номер* «11068/4351».

[д] *Було:* Оконський.

[1] Виґнанський Олександр. До 1944 – у ЧА. До квітня 1945 – нач. штабу 28-го пп. У 1945–1947 – к-р 28-го пп. З листопада 1947 – нач. штабу 9-ї пд. У 1949–1950 – к-р 12-ї пд. У 1949–1950 – к-р 8-ї пд. У 1951–1954 – к-р 12-го Армійського корпусу. Повернувся в СРСР. *(Kaczmarek K. Druga Armia Wojska Polskiego. – Warszawa 1978. – S. 703; Nalepa E. Oficerowie Armii Radzieckiej w Wojsku Polskim w latach 1943–1968. – Warszawa, 1995. – S. 247, 260).*

[d]-Szef II Wydziału 9. DP-[d]
(—) [a-d]-Okorski[f-d-a], kpt.

[d]-Szef Sztabu 9. Dywizji Piechoty-[d]
(—) [a-d]-Wygnański[-d-a1], ppłk

[c]-Odbito egz[emplarzy] 10-[c]
Egz. nr 1 – D[owód]ca OW V – przedstawiam
‖ nr 2 – Szef Sztabu OW VII do wiadomości
‖ nr 3 – WUBP Rzeszów
‖ nr 4 – WBW Lubaczów
‖ nr 5 – WBW Gorlice
‖ nr 6 – Wydział Informacji 9. DP
‖ nr 7 – 26 pp.
‖ nr 8 – 28 pp.
‖ nr 9 – 30 pp.
‖ nr 10 – aa.

Wykonał: Okorski, kpt.
Dnia 8 XII 1947 r.
Nr ks. masz. .....

AIPN Rz, 072/1, t. 115, k. 63, 65.
Oryginał, maszynopis.
Dokument w języku polskim.
W lewym górnym rogu dopisano odręcznie: Sekcja I 13.12.[19]47 *oraz nieczytelna parafa; w prawym górnym rogu pieczęć:* Wojewódzki Urząd Bezpieczeństwa Publicznego w Rzeszowie, Wpłynęło dnia..., Nr... *wraz z odręcznie wpisaną datą:* 10 XII [19]47 r. *i numerem:* 11068/4351.

[f] *Było:* Okoński.

[1] Aleksander Wygnański, do 1944 w Armii Czerwonej, do kwietnia 1945 szef sztabu 28 pp, następnie w l. 1945–1947 dca 28 pp; od listopada 1947 szef sztabu 9 DP; w l. 1948–1949 dca 12 DP; od 1949 do 1950 dca 8 DP; w l. 1951–1954 dca 12 KA; powrócił do ZSRS. K. Kaczmarek, *Druga Armia Wojska Polskiego*, Warszawa 1978, s. 703; E. Nalepa, *Oficerowie Armii Radzieckiej w Wojsku Polskim w latach 1943–1968*, Warszawa 1995, s. 247, 260.

№ 77
9 грудня 1947, б. м. Витяг із контррозвідувального звіту № 91 УПВ МВС УО із відомостями про українське націоналістичне підпілля в Польщі

[а-б-]Совершенно секретно[-б-а]
Экз. № [в-]1[-в]

[а-г-]Выписка[-г-а]
из контрразведывательной сводки УПВ МВД Украинского округа № 91 по состоянию на 9 XII [19]47 г.

[а-]А. [г-]Закордон[-г-а]
II. [а-]К[онтр]р[еволюционные] националистические организации[-а]

§ 1

Об участниках подполья ОУН-УПА. Данные надрайонной проводницы Кринницкого провода ОУН – Тимочко Ирины Стефановны – «ХРИСТЯ» – 30 XI [19]47 г.

30 XI [19]47 г. по договоренности с польскими представителями из Жешувского беспеченства, нам была передана на несколько часов арестованная ими в ноябре месяце 1947 года надрайонная проводница Кринницкого надрайонного «провода» ОУН – ТИМОЧКО Ирина Стефановна по псевдониму «ХРИСТЯ», уроженка с. Яксманица Медыкского района Дрогобычской области. По ее данным, заслуживающим доверия, известно следующее:

1. Референтом пропаганды Закерзонского «провода» ОУН является «ОРЛАН», он же «БАТЫЙ», «ЧЕРНОМОРСКИЙ», «ДНЕПРОВСКИЙ», «НАЗАР». Эстафетный – «БОС», уроженец советской территории.

ТИМОЧКО видела «ОРЛАНА» в начале сентября месяца и второй раз – в первых числах октября месяца 1947 года в Корманическом лесу (0822), когда она шла к нему на связь.

При первой встрече с «ОРЛАНОМ» был секретарь Перемышльского надрайонного «провода» ОУН – «ПТАХ» и жена «ОРЛАНА» – САВЧИН Мария, уроженка Львовской области, имеет псевдоним «МАРИЧКА».

[а-а] *Підкреслено машинописним способом.*
[б-б] *Написано великими літерами.*
[в-в] *Написано.*
[г-г] *Написано в розбивку.*

Nr 77

9 grudnia 1947, b.m.w. Wyciąg z meldunku UPW MWD UO nr 91, zawierający m. in. dane dotyczące podziemia ukraińskiego w Polsce

[a-b-]Ściśle tajne[-b-a]
Egz. nr [c-]1[-c]

[a-d-]Wyciąg[-d-a]
z zestawienia kontrwywiadowczego UPW MWD ukraińskiego okręgu nr 91
według stanu na 9 XII [19]47 r.

[a-]A. [d-]Zagranica[-d-a]
II. [a-]K[ontr]r[ewolucyjne] organizacje nacjonalistyczne[-a]

§ 1

O członkach podziemia OUN-UPA. Informacje nadrejonowego prowidnyka krynickiego prowidu OUN – Tymoczko Ireny, c. Stefana – „CHRYSTIA" – 30 XI [19]47 r.

30 XI [19]47 r., po porozumieniu z polskimi przedstawicielami rzeszowskiego bezpieczeństwa, została nam przekazana na kilka godzin aresztowana przez nich w miesiącu listopadzie 1947 roku nadrejonowa prowidnyk krynickiego nadrejonowego prowidu OUN – TYMOCZKO Irena, c. Stefana, o pseudonimie „CHRYSTIA", urodzona we w[si] Jaksmanice, rejon medycki, obwód drohobycki. Według [otrzymanych] od niej informacji, które zasługują na wiarygodność, wiadomo, co następuje:

1. Referentem propagandy Prowidu Zakerzońskiego OUN jest „ORŁAN" vel „BATIJ", „CZORNOMORSKIJ", „DNIPROWSKIJ", „NAZAR". Sztafetowym [jest] „BOS", urodzony na terytorium sowieckim.

TYMOCZKO widziała „ORŁANA" na początku miesiąca września i drugi raz w pierwszych dniach miesiąca października 1947 roku w lesie kormanickim (0822), kiedy szła do niego [w celu nawiązania] łączności.

Podczas pierwszego spotkania z „ORŁANEM" był [obecny] sekretarz przemyskiego nadrejonowego prowidu OUN – „PTACH" i żona „ORŁANA" – SAWCZYN Maria, urodzona w obwodzie lwowskim, posiada pseudonim „MARICZKA".

[a--a] *Podkreślono maszynowo.*
[b--b] *Zapisano wersalikami.*
[c--c] *Wpisano odręcznie.*
[d--d] *Zapisano pismem spacjowanym.*

Во время второй встречи «ОРЛАН» дал ТИМОЧКО связь на пункт явки в Корманическом лесу, однако на этот пункт связи ТИМОЧКО не ходила в виду ее ареста.

В беседе с ТИМОЧКО «ОРЛАН» сообщил ей, что уходит на Восток (имеется в виду территория СССР).

Из разговоров с «ОРЛАНОМ» ТИМОЧКО известно, что по линии ОУН имеются указания из центра – на зимний период законспирироваться, по возможности легализоваться на польской территории, отработать связь и явки и до весны 1948 года активной деятельности не проводить, а ждать указаний с наступлением весны.

[а-б-]Справка:[-б-а]

1. «ОРЛАН» проходит по аг[ентруному] делу 5 как референт пропаганды краевого Закерзонского «провода» ОУН.

2. «ПТАХ» – СОРОКА Ярослав Алексеевич является секретарем Перемышльского надрайонного «провода» ОУН, проходит по аг[ентурному] делу «[б-]Конспираторы[-б]».

3. Данные в отношении перехода «ОРЛАНА» на советскую территорию подтверждает арестованная поляками машинистка технического звена Перемышльского надрайона «МОТРЯ» – ТЕСЛЯ Мария Степановна.

4. Окружным проводником Перемышльского «провода» ОУН № 1 является «ГРИГОР», «КОД», эстафетный – ГУК Мирослав, уроженец села Искань[г] Перемышльского уезда.

Последний раз ТИМОЧКО видела «ГРИГОРА» вместе с надрайонным проводником Перемышльского «провода» ОУН «РУСЛАНОМ» между 10 и 15 сентября 1947 года в Корманическом лесу. В разговоре с «ГРИГОРОМ» ТИМОЧКО узнала, что он собирается уходить на советскую территорию.

[а-б-]Справка:[-б-а]

1. «ГРИГОР» – окружной проводник Перемышльского «провода» ОУН, объект аг[ентруного] дела «[б-]Конспираторы[-б]».

2. Данные о его намерениях перейти границу в СССР подтверждаются показаниями задержанной поляками «МОТРИ».

3. Окружной референт «СБ» окружного Перемышльского «провода» ОУН – «СТАРЫЙ», он же «ПАСТЕРНАК» по фамилии ГАРАБАЧ[д], около 30 лет, уроженец из-под Перемышля. Последний раз «ХРИСТЯ» видела его вместе с «РУСЛАНОМ» в Корманическом лесу (0822) в период 1–10 октября 1947 года. ГАРАБАЧ собирался переходить на территорию СССР.

[а-б-]Справка:[-б-а]

1. «СТАРЫЙ», он же «ПАСТЕРНАК» проходит по аг[ентурному] делу «[б-]Конспираторы[-б]» как окружной референт «СБ» Перемышльского «Провода».

[г] *Було:* Исконя.

[д] *Було:* ГОРБАЧ. *Аналогічно – далі.*

Podczas drugiego spotkania „ORŁAN" przekazał TYMOCZKO kontakt do punktu łączności w lesie kormanickim, jednakże do tego punktu łączności TYMOCZKO nie dotarła z powodu aresztowania.

W rozmowie z TYMOCZKO „ORŁAN" oświadczył jej, że ucieka na wschód (mając na myśli terytorium ZSRS).

Z rozmów z „ORŁANEM" TYMOCZKO dowiedziała się, że z centrum wydane zostały po linii OUN [następujące] rozkazy: na okres zimowy zakonspirować się, legalizować – w zależności od możliwości – swój pobyt na polskim terytorium, ustanowić łączność i [miejsca] kontaktowe i do wiosny 1948 roku nie prowadzić aktywnej działalności, ale czekać na rozkazy z nadejściem wiosny.

[a-b-]Do wiadomości:[-b-a]

1. „ORŁAN" występuje w sprawie ag[enturalnej] [nr] 5 jako referent propagandy Krajowego Zakerzońskiego Prowidu OUN.

2. „PTACH" – SOROKA Jarosław Aleksiejewicz jest sekretarzem przemyskiego nadrejonowego prowidu OUN, występuje w sprawie ag[enturalnej] „[b-]Konspiratory[-b]".

3. Informacje dotyczące przejścia „ORŁANA" na terytorium sowieckie potwierdza aresztowana przez Polaków maszynistka technicznego ogniwa nadrejonu przemyskiego „MOTRIA" – TESLA Maria, c. Stefana.

4. Okręgowym prowidnykiem przemyskiego prowidu OUN nr 1 jest „HRYHOR", „KOD", sztafetowy – HUK Mirosław, urodzony w wiosce Iskań[e], powiat przemyski.

Ostatni raz TYMOCZKO widziała „HRYHORA" razem z nadrejonowym prowidnykiem przemyskiego prowidu OUN „RUSŁANEM" między 10 a 15 września 1947 roku w lesie kormanickim. W rozmowie z „HRYHOREM" TYMOCZKO dowiedziała się, że zamierza on uciekać na terytorium sowieckie.

[a-b-]Do wiadomości:[-b-a]

1. „HRYHOR" – okręgowy prowidnyk przemyskiego prowidu OUN, obiekt sprawy ag[enturalnej] „[b-]Konspiratory[-b]".

2. Informacje o jego zamiarach przejścia przez granicę do ZSRS potwierdzone są przez zeznania zatrzymanej przez Polaków „MOTRII".

3. Okręgowy referent SB okręgowego przemyskiego prowidu OUN – „STARYJ" vel „PASTERNAK" o nazwisku HARABACZ[f], około lat 30, urodzony pod Przemyślem. Ostatni raz „CHRYSTIA" widziała go razem z „RUSŁANEM" w lesie kormanickim (0822) w okresie 1–10 października 1947 roku. HARABACZ zamierzał przejść na terytorium ZSRS.

[a-b-]Do wiadomości:[-b-a]

1. „STARYJ" vel „PASTERNAK" występuje w sprawie ag[enturalnej] „[b-]Konspiratory[-b]", jako okręgowy referent SB prowidu przemyskiego.

4. Wojskowym referentem okręgowego prowidu OUN nr 1 jest były kurenny „REN", o nazwisku MIZERNYJ, urodzony na terytorium ZSRS. W końcu

---

[e] *Było:* Iskonia.

[f] *Było:* GORBACZ. *Podobnie dalej.*

4. Военный референт окружного «провода» ОУН № 1 является бывший куренной «РЕН», по фамилии МИЗЕРНЫЙ, уроженец территории СССР. В конце августа 1947 г. ХРИСТЯ носила «РЕНУ» эстафету от «ГРИГОРА» с распоряжением о выходе «РЕНА» в СССР. Встречалась «ХРИСТЯ» с «РЕНОМ» при вручении эстафеты в районе м. Дукля Кросненского уезда. С «РЕНОМ» была его личная охрана в составе «ГАЛАГАН», «САМОСТИЙНЫЙ» и «ЯВИР». «ХРИСТЯ» утверждает, что «РЕН» границу перешел и находится в настоящее время на территории СССР. Приметы «РЕНА»: средних лет, выше среднего роста, крепкого телосложения, волосы черные, лицо овальное, полное.

[а-б-]Справка:[-б-а]

1. «РЕН» – МИЗЕРНЫЙ Василий является куренным УПА с 1944 года, действовал за кордоном против участков 5 и 6 ПО. Его курень по состоянию на 1.XII.47 г. насчитывает 103 человека, разрабатывается по аг[ентурным] делам – «[б-]Гайдамаки[-б]», «[б-]Возвращенцы[-б]».

2. Данные о переходе «РЕНА» через границу поступают впервые, проверяются через закагентуру 6 ПО.

5. Надрайонным проводником Перемышльского «провода» ОУН является «РУСЛАН», он же «ТАРАС», «ДЕРЕВЯННЫЙ», уроженец территории СССР, лет 30, «РУСЛАНА» «ХРИСТЯ» видела во второй половине октября месяца с. г. в Корманическому лесу. С «РУСЛАНОМ» находились бандиты по псевдонимам «ПИМСТА», «ЧМИЛЬ», «БЕРЕЗА», «СОСНА», «ВОВК». Приметы «РУСЛАНА» – среднего роста, брюнет, волосы слегка курчавые, лицо продолговатое, глаза серые.

[а-б-]Справка:[-б-а]

1. «РУСЛАН», он же «ТАРАС» является проводником Перемышльского «провода» ОУН, который разрабатывается по аг[ентурному] делу 7 ПО «[б-]Пороги[-б]». По показаниям задержанной машинистки технического звена Перемышльского «провода» – ТЕСЛИ Марии – «МОТРИ», 18 XI [19]47 г. «РУСЛАН» был в Корманическом лесу с бандитами, в том числе из его охраны «ПИМСТА» и «ЧМИЛЬ», а трое прибыли с советской территории – «СОСНА», «БЕРЕЗА» и «ВОВК». Со слов «ПИМСТА», прибывшие из СССР бандиты прибыли для сопровождения «РУСЛАНА» в СССР.

2. По данным «МОТРИ» и «ХРИСТИ», «РУСЛАН» должен был перейти в[е] СССР.

3. На участке 15 ПЗ 7 ПО 4 12 [19]47 г. был прорыв в сторону СССР 3 неизвестных, предположительно границу нарушил «РУСЛАН» со своей охраной.

[а-]III. [б-]Закордонный бандитизм[-б-а]
б) [г-]Украинский[-г]

[е] *Було:* с.

sierpnia 1947 r. „CHRYSTIA" nosiła do „RENA" sztafetę od „HRYHORA" z poleceniem odejścia „RENA" do ZSRS. „CHRYSTIA" spotkała się z „RENEM" podczas wręczania sztafety w okolicach m. Dukla, powiat krośnieński. Z „RENEM" była jego osobista ochrona w składzie „HAŁAHAN", „SAMOSTIJNYJ" i „JAWIR". „CHRYSTIA" twierdzi, że „REN" granicę przeszedł i obecnie znajduje się na terytorium ZSRS. Rysopis „RENA": w wieku średnim, [nieco] wyższy od średniego wzrostu, mocnej budowy, włosy czarne, twarz owalna, pełna.

[a-b-]Do wiadomości:[-b-a]

1. „REN" – MIZERNYJ Wasyl jest kurennym UPA od 1944 roku, działał za granicą przeciwko 5. i 6. PO. Jego kureń, stan na 1 XII [19]47 r., liczy 103 ludzi; jest rozpracowywany w sprawach ag[enturalnych] – „[b-]Hajdamaki[-b]", „[b-]Wozwraszczency[-b]".

2. Informacje o przejściu „RENA" przez granicę przychodzą po raz pierwszy, sprawdzane są przez zag[raniczną] agenturę 6. PO.

5. Nadrejonowym prowidnykiem przemyskiego prowidu OUN jest „RUSŁAN" vel „TARAS", „DEREWIANYJ", urodzony na terytorium ZSRS, lat 30. „CHRYSTIA" widziała „RUSŁANA" w drugiej połowie miesiąca października br. w lesie kormanickim. Z „RUSŁANEM" byli bandyci o pseudonimach „PIMSTA", „CZMIL", „BEREZA", „SOSNA", „WOWK". Rysopis „RUSŁANA" – średniego wzrostu, brunet, włosy z lekka kędzierzawe, twarz podłużna, oczy szare.

[a-b-]Do wiadomości :[-b-a]

1. „RUSŁAN" vel „TARAS" jest prowidnykiem przemyskiego prowidu OUN, który jest rozpracowywany w przez 7. PO w sprawie ag[enturalnej] „[b-]Porogi[-b]". Według zeznań zatrzymanej maszynistki technicznego ogniwa przemyskiego prowidu – TESLI Marii – „MOTRII", 18 XI [19]47 r. „RUSŁAN" został zatrzymany w lesie kormanickim z bandytami, w tym z jego ochrony [byli] „PIMSTA" i „CZMIL", a trzech przybyło z terytorium sowieckiego – „SOSNA", „BEREZA" i „WOWK". Według relacji „PIMSTY" przybyli z ZSRS bandyci przyszli w celu odprowadzenia „RUSŁANA" do ZSRS.

2. Według informacji [otrzymanych] od „MOTRII" i „CHRYSTII", „RUSŁAN" powinien był przejść do[g] ZSRS.

3. Na odcinku 15. Strefy 7. P[ogranicznej] 4.12.[19]47 r. miało miejsce przedarcie się na stronę ZSRS 3 niezidentyfikowanych [osób], przypuszczalnie granicę naruszyli „RUSŁAN" ze swoją ochroną.

[a-]III. [b-]Zagraniczny bandytyzm[-b-a]
b) [d-]Ukraiński[-d]

§ 2

O ukrywających się bandytach UPA. 2 PO MWD UO.
A[gent] z[agraniczny] „DIEŁOWOJ" 1 XII [19]47 r.

---

[g] *Było błędnie*: z.

§ 2

О скрывающихся бандитах УПА. 2 ПО МВД УО.
З[акордонный]/а[гент] «ДЕЛОВОЙ» 1 XII [19]47 г.

В прилегающем к селу Шихторы лесном массиве (1098) в оборудованных схронах скрываются бандиты неустановленной численности.

Группами по 5–6 человек бандиты посещают села Шихторы (1298), Пясечно (1496), где у местных жителей берут продукты питания.

[а-б-]Справка:[-б-а]

1. Данные заслуживают доверия.

2. Через з[акордонную] агентуру 2 ПО устанавливаются намерения бандитов и расположение схронов.

3. За сопредельной территорией усилено войсковое наблюдение.

4. Ориентированы польские представители для реализации данных.

§ 3

О появлении бандитов в с. Завишня[є]. 2 ПО МВД УО
з[акордонный] а[гент] «ОЛЯ» 14 XI [19]47 г.

Источник в разговоре с бандитом «БАРБЕЛА» установила, что в село Завишня (9204) в 10-х числах ноября приходили бандиты до 30 человек, имевших намерение нарушить границу в сторону СССР. Эта группа бандитов имеет намерение до 5 декабря перейти границу в СССР. Переход границы намечается в районе сел Конотопы (0004) и Старогруд (0802).

12 XI [19]47 г. Войском Польским при проведении операции из этой банды убито 2 бандита. Остальные бандиты скрылись в тыл Польши. Задержано 2 бандита. По показаниям задержанных в составе банды было несколько немцев.

[а-б-]Справка:[-б-а]

1. Данные заслуживают доверия. Факт боестолкновения с бандитами был зафиксирован войсковым наблюдением.

2. БАНБЕЛА[ж] проходит по учету и разрабатывается отрядом как бандит-переправщик.

3. Через з[акордонных]/а[гентов] «ОЛЯ», «АДАМОВ», «БАЗИЛЕВИЧ», устанавливается местонахождение и намерения бандитов.

Верно:
[б-]Зам[еститель] начальника отделения 1 отдела 1 УПР МГБ УССР
[г-]майор[-г-б] (—) ЛАДЫГИН

[є] *Було:* Завишкі.

[ж] *Див. вище:* БАРБЕЛА.

W przylegającym do wioski Szychtory leśnym masywie (1098) w wyposażonych schronach ukrywają się bandyci o nieustalonej liczebności.

W grupach po 5–6 ludzi bandyci odwiedzają wioski Szychtory (1298), Piaseczno (1496), gdzie u miejscowej ludności zaopatrują się w artykuły żywnościowe.

[a-b-]Wnioski:[-b-a]

1. [Zdobyte] wiadomości zasługują na wiarygodność.

2. Przez z[agraniczną] agenturę 2. PO ustalane są zamiary bandytów i lokalizacja schronów.

3. Na przylegającym terytorium zintensyfikowano obserwację wojskową.

4. Przedstawiciele polscy zostali poinformowani o przebiegu prowadzonych działań.

§ 3

O pojawieniu się bandytów we w[si] Zawisznia[h]. 2. PO MWD UO.
A[gent] z[agraniczny] „OLA" 14 XI [19]47 r.

[Nasze] źródło w rozmowie z bandytą „BARBELA" ustaliło, że we wsi Zawisznia (9204) w dniu [około] 10 listopada przychodzili bandyci w liczbie ok[oło] 30 ludzi, z zamiarem przekroczenia granicy na stronę ZSRS. Ta grupa bandytów ma zamiar do 5 grudnia przekroczyć granicę do ZSRS. Przekroczenie granicy jest planowane w rejonie wiosek Konotopy (0004) i Starogród (0802).

12 XI [19]47 r. Wojsko Polskie, podczas przeprowadzania operacji zabiło 2 bandytów z tej bandy. Pozostali bandyci skryli się w głębi Polski. Zatrzymano 2 bandytów. Według zeznań zatrzymanych w składzie bandy była pewna liczba Niemców.

[a-b-]Wnioski:[-b-a]

1. Informacje zasługują na wiarygodność. Fakt starcia bojowego z bandytami został zarejestrowany podczas [prowadzenia] obserwacji wojskowej.

2. „BANBELA"[i] znajduje się w wykazie i jest rozpracowywany przez oddział jako bandyta przeprawiający ludzi przez granicę.

3. Przez z[agranicznych] a[gentów] – „OLA", „ADAMOW", „BAZILEWICZ" ustala się miejsce pobytu i zamiary bandytów.

Za zgodność:
[b-]Zas[tępca] naczelnika Wydziału 1 Oddziału 1 UPR MGB USRS
[d-]major[d-b] (—) ŁADYGIN

HDA SBU, f. 65, spr. C-9108, t. 1, k. 10–14.
Kopia uwierzytelniona, maszynopis.

---

[h] *Było:* Zawiszki.
[i] *Wyżej:* BARBELA.

ГДА СБУ, ф. 65, спр. С-9108, т. 1, арк. 10–14.
Завірена копія, машинопис.
Документ російською мовою.
У лівому верхньому куті є маргіналія: «тт. Мирошниченко, Дорогань. По всем этим лицам допросить Химко, «Роксоляну» и Мороз, дайте понять, что о них мы знаем (—)».

Dokument w języku rosyjskim.
W lewym górnym rogu adnotacja: t[owarzyszom] Miroszniczenko, Dorogań. Podczas przesłuchania Chymko, „Roksolany" i Moroz [zapytajcie] o wszystkie te osoby; dajcie im do zrozumienia, że my o nich wiemy
z nieczytelnym podpisem.

№ 78

10 грудня 1947, Ряшів. Витяг зі звіту начальника III відділу ВУГБ у Ряшеві Мечислава Бєляка директорові III департаменту МГБ про агентурно-оперативну роботу за період із 20 до 30 листопада 1947 р.

Ряшів, 10 XII 1947 р.

Директорові III департаменту МГБ
Начальнику I відділу
а-б-у Варшаві-б-а

б-в-Звіт-в-б
про агентурно-оперативну роботу I секції III від[ділу]
за період із 20 XI до 30 XI [19]47 р.

Протягом звітного часу в Ряшівському воєв[одстві] нових банд не виявлено. Напади, що сталися, вчинені бандами (як польськими, так і українськими), діяльність яких була зафіксована раніше.

Польські банди:

[...]

Щодо банд УПА й ОУН, то на підставі агентурних даних, а також свідчень затриманих Ірини Тимочко-«Христі»[г] й Марії Теслі-«Мотрі», встановлено:

1. Група «Потапа», поштовий код «7x7», реф[ерентура] СБ надрайону «Холодний Яр», вірогідно вирушила з Володимиром Качуром-«Пугачем» (його дружина була друкаркою «Потапа», в [19]45 р. під вигаданим прізвищем і пс[евдонімом] «Воробець» виїхала до Львова) та п'ятьма охоронцями. Наприкінці серпня чи початку вересня [19]47 р. між Кальварією й Юречковою Перемиського пов[іту] перейшли кордон із СРСР.

2. «Тісо», він же «Бойчук», районовий провідник у II районі «Б-II» (села Риботич[і], Юречкова, Цісова) разом із господарським референтом району «Б-II» «Туром» (вірогідно) та зв'язковими II-го району перейшов кордон Польщі з СРСР на відрізку Кальварія – Юречкова в Перемиському пов[іті] у першій половині вересня 1947 р.

3. Галаса Василь, пс. «Батий», «Орлан», «Дніпровський», «Чорноморський», «Зенон», «Назар» [...][г], політичний реф[ерент] т[ак] зв[аного]

а-а *Підкреслено машинописним способом.*
б-б *Написано в розбивку.*
в-в *Написано великими літерами.*
г *Було:* «Хіписті».
г *Фрагмент тексту нерозбірливий.*

Nr 78

10 grudnia 1947, Rzeszów. Sprawozdanie naczelnika Wydziału III WUBP w Rzeszowie Mieczysława Bielaka dla dyrektora Departamentu III MBP z pracy agenturalno-operacyjnej za okres od 20 do 30 listopada 1947 r.

Rzeszów, dn. 10 XII 1947 r.

Do Dyrektora Departamentu III MBP
Naczelnika Wydziału I
[a-b-]w Warszawie[-b-a]

[b-c-]Sprawozdanie[-c-b]
o dokonanej pracy agentur[al]no-operatywnej po linii Sekcji I Wydz[iału] III
za okres od 20 XI do 30 XI [19]47 r.

Za okres sprawozdawczy na terenie woj[ewództwa] rzeszowskiego nowych band nie zanotowano. Dokonywane napady są dziełem rejestrowanych już poprzednio band zarówno polskich, jak i ukraińskich.

Bandy Polskie:

[...]

Odnośnie [do] band UPA i org[anizacji] OUN na podstawie danych agencyjnych i zeznań aresztowanych Tymoczko Ireny, ps. „Chrystia"[d], oraz Tesli Marii, ps. „Motria", ustalono:

1. Grupa „Potapa", znak sztafety 7x7, ref[erent] SB w nadrejonie „Chołodnyj Jar" odeszła przypuszczalnie z Kaczorem Włodzimierzem, ps. „Puhacz" (którego żona w [19]45 r. wyjechała do Lwowa pod fałszywym nazwiskiem i ps[eudonimem] „Worobec"; była ona maszynistką „Potapa"), oraz ze swoją ochroną do 5 ludzi. Przeszli oni granicę ZSRR na odcinku Kalwaria – Jureczkowa, pow[iat] Przemyśl przy końcu sierpnia lub [na] początku września [19]47 r.

2. „Tiso" vel „Bojczuk", rejonowy prowidnyk w II rejonie krypt[onim] „B-II", w rejonie wsi Rybotycz[e], Jureczkowa, Cisowa przeszedł przypuszczalnie z „Turem", rejonowym ref[erentem] gospodarczym, w rejonie „B-II" i łącznikami II rejonu granicę ZSRR i Polski na odcinku Kalwaria – Jureczkowa, pow[iat] Przemyśl w pierwszej połowie września 1947 r.

3. Hałasa Wasyl, ps. „Batij", „Orłan", „Dniprowskij", „Czornomorskij", „Zenon", „Nazar" [...][c] ref[erent] polityczny org[anizacji] OUN „Zakerzońskiego

---

[a-a] *Podkreślono maszynowo.*
[b-b] *Zapisano pismem spacjowanym.*
[c-c] *Zapisano wersalikami.*
[d] *Było:* „Chrzystia".
[e] *Fragment nieczytelny.*

Закерзонського краю ОУН, підтримував зв'язок із крайовим провідником ОУН Закерзонського краю «Стягом» і «Володимиром» («Сичем») з американської зони окупації.

[д-]З теренів СРСР («Тура»), куди «Вольтер» (із ЧСР) перейшов[-д] з Марією Савчин[е]-«Марічкою», вона ж його дружина Марія Галаса, вона ж Марія Крупінська, та своїм ад'ютантом Сорокою-«Птахом»-«Славком», він надсилає листи до Польщі за адресою: Самоходська Марія, Варшава, вул[иця] Торговельна, 33, кв[артира] 33. За цією адресою знаходиться пункт зв'язку «Зої» (Зіновія Химко, вона ж Зелінська, вона ж Грушецька, вона ж Єлизавета Маєвська). Щодо «Птаха», то він листується зі своєю дружиною Анною Козьоринською-«Перелкою», котра замешкує в селі Заґужиці (пошта Лобез, Щецинське воєв[одство]. Кордон Польщі та СРСР він переходив зі зв'язковими, які прибули за ним із радянського боку десь між 10 і 20 вересня [19]47 р., на відрізку Сераківці[с] – Юречкова в Перемиському пов[іті].

4. «Луговий»[ж], він же «Жасмин», провідник першого району «А-І» (охоплює терени біля Перемишля, тобто корманицькі ліси), зі своїми зв'язковими Богданом Коцюбинським-«Нестором», ком[ендантом] КЗ району «А-І» «Степовим» й іншими зв'язковими перейшов кордон Польщі та СРСР між Нижанковичами та Гречковою в першій половині вересня [19]47 р.

5. Гарабач[з] Василь, пс. «Орач», походить з Негрибки[и] Перемиського пов[іту], реф[ерент] СБ у районі «А-І» (біля Перемишля, корманицькі ліси). Він підтримував зв'язок із «Потапом»[і], «Старим» і власною сім'єю, яка виїхала до СРСР і перебуває біля Самбора. У вересні 1947 р. він зі своєю боївкою СБ (понад 10 людей) перейшов до СРСР на ділянці Нижанковичі – Кальварія, Арламів Перемиського пов[іту].

6. Гук Мирослав, пс. «Тарас», «Григір»[ї], він же «Код», поштовий код «11-44», «К», походить із Іскані Перемиського пов[іту]. Це провідник округи ОУН № 1, яка охоплює Перемиський, Сяноцький, Ліський, Кросненський, Горлицький та Березівський повіти. Він підтримував зв'язок із «Орланом», «Стягом» та своєю дружиною «Галиною», вона ж Марія, яка проживає в [...][й], через Ясеницьку Яніну в Новому Санчі, вул[иця] Сенкевича, 26, к[імната] 3. Він перейшов до СРСР зі своїм братом Гуком Євгеном-«Щипавкою» та зв'язковими «Рисем», «Оленем», «Стефаном» на ділянці Нижанковичі – Арламів Перемиського пов[іту] після 15 вересня [19]47 р.

[д-д] *Так у тексті.*
[е] *Було:* Савчишин.
[с] *Було:* Сераківці.
[ж] *Було:* «Лукавий».
[з] *Було:* Гарабах.
[и] *Було:* Нехрибки.
[і] *Було:* «Патапом».
[ї] *Було:* «Грихір».
[й] *Слово важко розібрати.*

Kraju". Utrzymywał on kontakty ze „Stiahem", krajowym prowidnykiem org[anizacji] OUN na terenie „Zakerzońskiego Kraju"; w okupacyjnej strefie amerykańskiej z ps. „Wołodymyr[em]"–„Sycz[em]".

[f-]Z terenami ZSRR („Tur") oraz z „Wolterem" na terenach CSR odszedł[-f] z „Mariczką" – Sawczyn[g] Marią vel Hałasą Marią vel Krupińską Marią – swoją żoną i z „Ptachem" – Soroką Sławkiem – swoim adiutantem; „Mariczka" na punkt korespondencyjny" z „Zoją" – Chymko Zenobią vel Zielińską vel Gruszecką vel Majewską Elżbietą u Samochodzkiej Marii, Warszawa, ul. Targowa 33 m. 33 – na taki adres ma pisać listy z terenu ZSRR do Polski. „Ptach" zaś koresponduje ze swoją żoną Kozioryńską Anną, ps. „Perełka", zam[ieszkałą] we wsi Zagórzyce, poczta Łobez, woj[ewództwo] Szczecin. Granice Polski i ZSRR przeszedł na odcinku Sierakośce[h] – Jureczkowa, pow[iat] Przemyśl, z łącznikami z terenu ZSRR, którzy przyszli po niego w czasie od 10 do 20 września [19]47 r.

4. „Łuhowyj"[i] vel „Jasmin", rejonowy prowidnyk w rejonie pierwszym krypt[onim] „A-I", który obejmuje tereny koło Przemyśla (lasy kormanickie), odszedł ze swymi łącznikami Kosiubińskim Bogdanem, ps. „Nestor", „Stepowym" kom[endantem] K-Z w rejonie „A-I" i innymi łącznikami, przeszedł w pierwszej połowie września [19]47 r. na odcinku Niżankowice – Jureczkowa granicę Polski i ZSRR.

5. Harabacz[j] Wasyl, ps. „Oracz" pochodzi z Nehrybki[k], pow[iat] Przemyśl, rejonowy ref[erent] SB w rejonie krypt[onim] „A-I", okolice koło Przemyśla (lasy kormanickie). Utrzymywał kontakty z „Potapem"[l], „Starym" i ze swoją rodziną, która wyjechała na teren ZSRR i przebywa koło Sambora; odszedł ze swoją bojówką SB (ponad 10 ludzi) na teren ZSRR na odcinku Niżankowice – Kalwaria, Arłamów, pow[iat] Przemyśl we wrześniu 1947 r.

6. Huk Mirosław, ps. „Taras", „Hryhor"[m] vel „Kod", znak szt[afetny] „11-44", „K." pochodzi z Iskani, pow[iat] Przemyśl, jest to okręgowy prowidnyk org[anizacji] OUN Okręgu nr 1, który obejmuje powiaty Przemyśl, Sanok, Lesko, Krosno, Gorlice, Brzozów. Utrzymywał on kontakty z „Orłanem" i „Stiahem" oraz ze swoją żoną „Hałyną" vel Marią, która mieszka [...][n], poprzez Jasienicką Janinę w Nowym Sączu, ul. Sienkiewicza nr 26, p. 3. Odszedł na tereny ZSRR z Hukiem Eugeniuszem, ps. „Sz[cz]ypawka", ze swoim bratem oraz łącznikami, ps. „Ryś", „Ołeń", „Stefan" na odcinku Niżankowice – Arłamów, pow[iat] Przemyśl po 15 września [19]47 r.

[f-f] *Tak w tekście.*
[g] *Było:* Sawczyszyn.
[h] *Było:* Sierakowce.
[i] *Było:* „Łukawyj".
[j] *Było:* Harabach.
[k] *Było:* Nechrybki.
[l] *Było:* Patapem.
[m] *Było:* „Hrychor".
[n] *Słowo nieczytelne.*

7. Гарабач Іван, пс. «Старий», він же «Пугач», поштовий код «2-2», брат «Орача», виконує обов'язки окружного реф[ерента] СБ округи № 1, підтримував зв'язок із крайовим командиром СБ «Дальничем», а також «Григором» і «Орланом». Перейшов кордон із СРСР зі своїми помічниками – «Юрієм» і «чорними боївкарями».

к-8. «Руслан», він же «Тарас», поштовий код «100», «Р-зет», провідник надрайону «Холодний Яр», який охоплює Перемищину, частково Сяноччину, Лісьчину й Березівщину. Підтримував зв'язок із «Орланом», «Григором» та своєю дружиною «Святославою», яка проживала у Перемишлі [по] вул[иці] Францисканській, 1/2, кв. 9. Перейшов до СРСР із Крупою Павлом, пс. «Пімста», чл[еном] СБ району «А-І» «Чмелем» і трьома зв'язковими, які 20 листопада під виглядом працівників НКВС перейшли з теренів СРСР на ділянці Кальварія – Юречкова. Відійшов до корманицького лісу-к.

В інших повітах жодних істотних змін не відбулося. Лише підтвердився той факт, що «Смирний» зі своєю групою часто переходить на територію ЧСР.

[...]

Кер[івник] сек[ції] III від[ділу] ВУГБ
б-у Ряшеві-б
підпор. б-(—) Стопка Я.-б

Начальник III відділу ВУГБ
б-у Ряшеві-б
пор. б-(—) Бєляк М.-б

а-Ви[готовлено] у 4 прим[ірниках]-а
прим. № 1–2 МГБ
прим. № 3 тк
а-прим. № 4 аа.-а

Читав:
Начальник Воєв[одського]
упр[авління] гром[адської] безп[еки]
б-у Ряшеві-б
полк. б-(—) Дуда Т.-б

АІНП Ж, 04/57, арк. 189, 190, 195.
Копія, машинопис.
Документ польською мовою.

к-к *Текст закреслений.*

7. Harabacz Iwan, ps. „Staryj" vel „Puhacz", znak szt[afetny] „2-2", jest to brat „Oracza", pełni funkcję okręgowego ref[erenta] SB Okręgu nr 1, utrzymywał kontakty z krajowym szefem SB ps. „Dalnycz" oraz „Hryhorem" i „Orłanem". Przeszedł granicę na teren ZSRR ze swymi pomocnikami ps. „Jurij" i „Czarnymi bojówkarzami".

[o-]8. „Rusłan" vel „Taras", znak szt[afetny] „100", „R-zet", nadrejonowy prowidnyk nadrejonu „Chołodnyj Jar", który obejmuje teren przemyski, częściowo sanocki, leski, brzozowski. Utrzymywał kontakty z „Orłanem", „Hryhorem" oraz ze swoją żoną „Światosławą", zamieszkałą w Przemyślu, ul. Franciszkańska nr 1/2 m. 9. Odszedł na tereny ZSRR z Krupą Pawłem, ps. „Pimsta", „Czmilem" – czł[onkiem] SB rejonu „A-I" i trzema łącznikami, którzy przyszli z terenu ZSRR w uniformach NKWD 20 listopada na odcinku Kalwaria – Jureczkowa. Odszedł do lasu kormanickiego[-o].

W pozostałych powiatach żadne istotne zmiany nie zaszły. Zostało jedynie potwierdzone, że „Smyrnyj" często ze swoją grupą ucieka na teren CSR.

[...]

Kier[ownik] Sek[cji] Wydz[iału] III WUBP
[b-]w Rzeszowie[-b]
[b-](—) Stopka J.[-b], ppor.

Naczelnik Wydziału III WUBP
[b-]w Rzeszowie[-b]
[b-](—) Bielak M.[-b], por.

[a-]Sporz[ądzono] w 4 egz[emplarzach][-a]
egz. nr 1–2 MBP
egz. nr 3 tk
[a-]egz. nr 4 aa.[-a]

Czytałem:
Szef Woj[ewódzkiego] Urz[ędu]
Bezp[ieczeństwa] Publ[icznego]
[b-]w Rzeszowie[-b]
[b-](—) Duda T.[-b], płk

AIPN Rz, 04/57, k. 189, 190, 195.
Kopia, maszynopis.
Dokument w języku polskim.

[o-o] *Fragment odręcznie skreślony.*

№ 79

13 грудня 1947, Ряшів. План виявлення архівів ОУН і криївки Василя Мізерного-«Рена», укладений начальником III відділу ВУГБ у Ряшеві Мечиславом Бєляком

Ряшів, 13 XII 1947 р.
[а-а]Цілком таємно[-а]

[б-в-б]План[-в-б]
[а-]виявлення архівів ОУН і криївки «Рена» в Ряшівському воєв[одстві][-а]

1. В криївці «Трояна» («Руслана») 3 XII 1947 р. виявлено 2 схеми [місць] переховування технічних пристроїв технічного осередку ОУН у Перемиському пов[іті], а також схему [місця], в якому зберігається архів реф[еренту-ри] СБ району «Г-V».

а) У одній із місцин турницького лісу в Перемиському пов[іті] одна біля одної ростуть 3 ялиці, на які впало ще одне таке сухе дерево. В заглибині біля цих ялиць, глибоко в землі, закопана велика, 30–40 сантиметрова банка. Якщо стояти обличчям до дороги, то вона закопана за 1 [м] 50 см від ялиці. Про її місцезнаходження знають «Верба», «Марко» і «Славко»[1] – зв'язкові «Руслана».

б) В низині за 10–15 м від потічку, що проходить турницьким лісом у Перемиському пов[іті], захований горщик із печатками. На пагорбі, а це 10 м від місця, де закопані печатки, [також] приховано 2 друкарські машинки. За 2 м ліворуч від ялиці, в напрямку криївки, зберігається склограф. Вищезгадані речі були заховані в квітні 1947 р.

І сек[ція] III від[ділу] ВУГБ у Ряшеві, за допомогою заарештованої «Мотрі» – к[олишня] машиністка технічного осередку – встановить, де саме зберігаються вищезгадані речі, а далі передасть схему зі спеціальним поясненням кер[івникові] III-ї реф[ерентури] ПУГБ у Перемишлі з метою [організації] їхнього виявлення (дод[аток]) № [1]).

в) У районі «Г-V», на розвилці двох потічків у так званому солоному лісі біля Тиряви Волоської Сяноцького пов[іту], закопаний архів «Орлика», к[олишнього] реф[ерента] СБ (дод[аток] № 2).

Відповідно до схеми, місце, де його закопали, знаходиться за 55 кроків на південь від криївки «Орлика», в якій він 21 V 1947 р. загинув.

[а-а] *Підкреслено машинописним способом.*

[б-б] *Написано великими літерами.*

[в-в] *Написано в розбивку.*

[1] Ймовірно це Голончак Дмитро. Член УПА «Славко». Був членом СКВ «Сірого». *(Літопис УПА. Т. 40: ТВ УПА 27-й «Бастіон». Любачівщина, Ярославщина, Томашівщина. – Торонто–Львів, 2004. – С. 496).*

Nr 79

13 grudnia 1947, Rzeszów. Informacja na temat miejsc przechowywania archiwów OUN i kryjówki Wasyla Mizernego, ps. „Ren", sporządzona przez naczelnika Wydziału III WUBP w Rzeszowie Mieczysława Bielaka

Rzeszów, dn. 13 XII 1947 r.
[a-]Ściśle tajne[-a]

[b-c-]Plan[-c-b]
[a-]wykrycia archiwów organizacji OUN i bunkra „Rena" na terenie woj[ewództwa] rzeszowskiego[-a]

1. W bunkrze „Trojana" vel „Rusłana" odnaleziono w dniu 3 XII 1947 r. 2 szkice zachowania urządzeń technicznych, technicznego ośrodka org[anizacji] OUN na terenie pow[iatu] przemyskiego oraz szkic zachowania archiwum rejonowego ref[eratu] SB w rejonie „G-V".

a) W lesie Turnica, pow[iat] Przemyśl, w pewnym miejscu rosną 3 jodły razem, a na nich jest zwalona sucha jodła. W zagłębieniu obok tych jodeł jest zakopana wielka bańka 30–40 cm, głęboko w ziemi, stojąc twarzą do linii, bańka jest zakopana 1 [m] 50 cm od jodły. O miejscu zakopania wiedzą: „Werba", „Marko" i „Sławko"[1] – łącznicy „Rusłana".

b) W lesie Turnica, pow[iat] Przemyśl w dole 10–15 m od potoku w garnku są zachowane pieczątki; na pagórku, 10 m od miejsca zakopania pieczątek są zakopane 2 maszyny do pisania; 2 m na lewo pod jodłą, idąc w kierunku kryjówki, jest zachowany powielacz. Powyższe rzeczy zostały zachowane w kwietniu 1947 r.

Sek[cja] I Wydz[iału] III WUBP w Rzeszowie, przy pomocy aresztowanej „Motrii" – b[yła] maszynistka ośrodka technicznego – ustali miejsce zachowania powyższych rzeczy i przekaże szkic ze specjalnym opracowaniem do PUBP w Przemyślu – kier[ownikowi] Ref[eratu] III celem odnalezienia (zał[ącznik]) nr [1]).

c) W lesie tzw. Słonnym w rejonie Tyrawa Wołoska, pow[iat] Sanok, u wideł dwóch potoków jest zakopane archiwum „Orłyka", b[yłego] ref[erenta] SB w rejonie „G-V" (zał[ącznik] nr 2).

Miejsce zakopania jest oddalone w[edłu]g szkicu 55 kroków na południe od kryjówki „Orłyka", w której zginął on w dniu 21 V 1947 r.

[a-a] *Podkreślono maszynowo.*
[b-b] *Zapisano wersalikami.*
[c-c] *Zapisano pismem spacjowanym.*
[1] Prawdopodobnie Dmytro Gołonczak, członek UPA, ps. „Sławko"; członek SKW w 3. Kuszczu OUN, którego dcą był „Siryj". *Taktycznyj widtynok UPA 27-j „Bastion"...*, s. 496.

І сек[ція] ІІІ від[ділу] ВУГБ у Ряшеві встановить і знайде [це місце], скориставшись допомогою Савки, пс. «Сміхур», – к[олишнього] зв'язкового «Ігоря», який знає ті місця, де було закопано архів.

2. Між селами Ракова і Пашова Сяноцького пов[іту] закопано архів Гамівки Ярослава, пс. «Вишинський», він же «Метеор», к[олишнього] фінансового реф[ерента] округи № 1.

З метою виявлення вищезгаданого архіву І від[діл] ІІІ деп[артаменту] МГБ передав до ІІІ від[ділу] ВУГБ у Ряшеві Олександра Лишика (з села Ракова Сяноцького пов[іту], тепер – на Заході).

Вищезгадане завдання виконає І сек[ція] ІІІ від[ділу] ВУГБ у Ряшеві.

3. МГБ надіслало схему місцезнаходження криївки «Рена» та його штабу біля села Явірця Ліського пов[іту]. Виявити та ліквідувати згадану криївку має І сек[ція] ІІІ від[ділу] ВУГБ у Ряшеві в співпраці з ПУГБ у Ліську та військовою частиною в Балигороді. Вищезгадані завдання будуть виконані [г-]до 31 XII 1947 р.[-г]

2 дод[атки]

Кер[івник] І сек[ції] ІІІ від[ділу] ВУГБ
[в-]у Ряшеві[-в]
підпор. (—) [в-]Стопка Й.[-в]

Начальник ІІІ відділу ВУГБ
[у Ряшеві]
пор. [в-](—) Бєляк М.[-вг]

АІНП, 0192/699, т. 1, арк. 53.
Копія, машинопис.
Документ польською мовою.
У лівому верхньому куті від руки дописана дата «13 XII [19]47» *і міститься нерозбірливий підпис.*
Додатків до документа виявити не вдалося.

[г-г] *Підкреслено від руки двома лініями.*
[г] *Замість Бєляка розписалася інша особа, підпис якої нерозбірливий.*

Ustali i odnajdzie Sek[cja] I Wydz[iału] III WUBP w Rzeszowie przy pomocy Sawki, ps. „Smichur", b[yłego] łącznika „Ihora", który jest zorie[n]towany w terenie, gdzie zostało zakopane archiwum.

2. Na pograniczu wsi Rakowa – Paszowa, pow[iat] Sanok jest zakopane archiwum Hamiwki Jarosława, ps. „Wyszyński" vel „Meteor", b[yłego] ref[erenta] finansowego w Okręgu nr 1.

W celu odnalezienia powyższego archiwum został przekazany do Wydz[iału] III WUBP w Rzeszowie przez MBP Dep[artament] III Wydz[iał] I Łyszyk Aleksander ze wsi Rakowa, pow[iat] Sanok, obecnie na Zachodzie.

Powyższe zadanie wykona Sek[cja] I Wydz[iału] III WUBP w Rzeszowie.

3. Przez MBP został przesłany szkic miejsca, w którym znajduje się bunkier „Rena" i jego sztabu, w rejonie wsi Jaworzec, pow[iat] Lesko. Ustali i zlikwiduje powyższy bunkier Sek[cja] I Wydz[iału] III WUBP w Rzeszowie przy współpracy PUBP w Lesku oraz jednostki wojskowej w Baligrodzie. Powyższe zadania zostaną wykonane [d-]do dnia 31 XII 1947 r.[-d]

Zał[ączniki] 2

Kier[ownik] Sek[cji] I Wydz[iału] III WUBP
[c-]w Rzeszowie
(—) Stopka J.[-c], ppor.

Naczelnik Wydziału III WUBP
[w Rzeszowie]
[c-](—) Bielak M.[-ce], por.

AIPN, 0192/699, t. 1, k. 53.
Kopia, maszynopis.
Dokument w języku polskim.
W lewym górnym rogu dopisana odręcznie data: 13 XII [19]47 *oraz nieczytelny podpis.*
Załączników brak.

[d-d] *Podkreślono odręcznie dwiema liniami.*
[e] *Za Bielaka podpisała inna osoba. Podpis nieczytelny.*

№ 80

18 грудня 1947, Ряшів. Витяги зі звіту начальника III відділу ВУГБ у Ряшеві Мечислава Бєляка директорові III департаменту МГБ про агентурно-оперативну роботу за період із 1 до 10 грудня 1947 р.

Ряшів, 18 XII 1947 р.

Директору III деп[артаменту] МГБ
Начальнику I-го відділу
[а-б]у Варшаві[б-а]

[а-а]Звіт[а-а]
про агентурно-оперативну роботу, що здійснена I сек[цією] III від[ділу] за період із 1 XII до 10 XII 1947 р.

I. Впродовж звітного часу жодних істотних змін у терені не відбулося. Оскільки кооперативи переходили у підпорядкування управлінню сп[ілки] селян[ської] сам[одопомоги], сталося кілька випадків їх пограбування. Кооперативи переважно грабували вночі. Грабежі здійснюють в основному дрібні бандитські групи по 3–4 людини в кожній (місцеві селяни). Крім того, фіксуються одиничні випадки появи недобитків банд УПА (по 2–4 [особи в кожній]), які, покладаючись тільки на себе, різними методами здобувають продовольство й одяг.

Польські банди: [...]

Українські банди та підпілля: В світлі матеріалів, знайдених у криївці «Трояна» («Руслана»), діяльність українських банд і підпілля виглядає наступним чином.

Під час акції ВП, що триває, загони УПА в II-ій і III-ій округах були розбиті й переважно знищені. Велику кількість їхніх учасників вбито та захоплено [в полон]. Майже повністю було ліквідовано сотню під к[оманд] уванням «Шума» в Любачівському пов[іті], де загинув і сам «Шум». Також розбито сотні «Бриля», «Калиновича», «Тучі» й, частково, «Крука».

«Бурлака», зібравши залишки сотень «Крилача» й «Ластівки» (розбиті в червні 1947 р., коли за наказом «Орлана» переходили польсько-чеський кордон у надрайоні «Бескид»), намагався дістатися через ЧСР до американської окупаційної зони, але на теренах ЧСР був розбитий, а сам тепер знаходиться в чеських руках.

[а-а] *Написано в розбивку.*
[б-б] *Підкреслено машинописним способом.*

Nr 80

18 grudnia 1947, Rzeszów. Fragmenty sprawozdania naczelnika Wydziału III WUBP w Rzeszowie Mieczysława Bielaka dla dyrektora Departamentu III MBP z pracy agenturalno-operacyjnej za okres od 1 do 10 grudnia 1947 r.

Rzeszów, dn.18 XII 1947 r.

Do Dyrektora Depart[amentu] III MBP
Naczelnika Wydziału I
[a-b-]w Warszawie[-b-a]

[a-]Sprawozdanie[-a]
o dokonanej pracy agentur[al]no-operatywnej Sek[cji] I Wydz[iału] III
za okres od 1 XII do 10 XII 1947 r.

I. W okresie sprawozdawczym żadne istotne zmiany w terenie nie zaszły. W związku z przechodzeniem spółdzielni pod Zarząd Zw[iązku] Sam[opomocy] Chł[opskiej] notujemy dalszych kilka rabunków spółdzielni. Spółdzielnie przeważnie są obrabowywane nocą poprzez włamanie. Drobne grupy bandyckie [złożone z] 3–4 osób, rekrutujące się z miejscowych chłopów, dokonują różnych rabunków. Oprócz tego pojawiają się często pojedyncze rozbitki band UPA w sile 2–4, którzy zdani na własne siły, rozmaitymi sposobami zdobywają żywność i odzież.

Bandy polskie: [...]

Bandy i podziemie ukraińskie: po opracowaniu materiałów znalezionych w bunkrze „Trojana" vel „Rusłana" sprawa wygląda następująco:

W czasie trwającej akcji WP oddziały UPA w Okręgach II i III zostały rozbite i bardzo poważnie przetrzebione, tracąc dużo składu osobowego w zabitych i ujętych. Prawie w całości została zlikwidowana sotnia pod d[owódz]twem „Szuma" w pow[iecie] lubaczowskim, gdzie też zginął sam „Szum". Zostały też rozbite sotnie „Bryla", „Kałynowycza", „Tuczy" i częściowo „Kruka".

„Burłaka", zgromadziwszy przy sobie rozbitki sotni „Kryłacza" i „Łastiwki", którzy zginęli w czerwcu 1947 r., na rozkaz „Orłana", przeszedłszy granicę polsko-czeską w rejonie nadrejonu „Beskyd", usiłował przez terytorium CSR dojść do okupacyjnej strefy amerykańskiej, lecz na terenach CSR został rozbity, a sam obecnie znajduje się w rękach czeskich.

[a-a] *Zapisano pismem spacjowanym.*
[b-b] *Podkreślono maszynowo.*

На території ЧСР був також розбитий «Бродич», він же «Роман» зі своєю сотнею й також тепер перебуває у в'язниці в ЧСР. Сам, без відділу, перейшов у ЧСР сотенний «Калинович», і наразі лежить у тамтешній лікарні.

До американської окупаційної зони перейшов із невеликою групою своєї сотні «Громенко», він же «Зіновій».

До СРСР із «Бескиду» в районі Сянок Ліського пов[іту] перейшли сотні «Хріна», «Біра» й «Стяга». За останніми даними, вони діють у район[і] Самбора.

Отже, з вищезгаданого випливає, що в Ряшівському воєв[одстві] боєздатних відділів УПА фактично немає.

Під час операції ВП місцева мережа ОУН зазнала відчутних втрат. Утім, основний кадровий кістяк ОУН зберігся й надалі залишається в терені. Лише надрайоновий провідник «Мар» зі своїм штабом «самовільно» перейшли з надрайону «Бескид» у ЧСР. Наразі вони з «Гориславом» (реф[ерент] СБ надрайону «Бескид») там ув'язнені.

Перед керівництвом ОУН постала необхідність пристосування до нових умов, що склалися внаслідок акції ОГ «Вісла».

Через проблеми з постачанням і негаразди в сфері матеріального забезпечення та зв'язку ОУН була змушена змінити свою структуру й тактику в терені, пристосувавши їх до викликів нової реальності, тобто, якщо говорити мовою Організації, частково «розвантажити» терен від кадрів, які залишилися. Керівництво ОУН вирішило більшу частину членів перекинути в СРСР і з цією метою налагодило тісний зв'язок із ОУН на території СРСР. Як тільки цей зв»язок був налагоджений, визначено склад груп, які разом зі зв'язковими ОУН мали прибути з території СРСР у Польщу як знавці тамтешньої місцевості. Пересилання цих груп почалося з середини серпня 1947 р. Про спосіб перепровадження людей у СРСР ідеться в штафетах, що знайдені в криївці «Руслана».

Згідно виявлених у криївці «Орлана» нотаток його відправи за серпень 1947 р., ч[ленів] ОУН було поділено на 4 групи:

1. Керівні підрозділи, які переходили у певні визначені місця території СРСР для виконання нових обов'язків у [тамтешній мережі] ОУН.

2. «Здібні та революційні» кадри – їм надано зв'язок через Самбірщину з перспективою або долучитися до відділу «Хріна» й «Біра», або перейти до своїх сімей. Щодо останнього, то ОУН з'ясувала з деякими адреси їхніх сімей на території СРСР, а також паролі, за допомогою яких можна буде їх відшукати. Окремі члени одержали письмові направлення до чинників ОУН у СРСР.

3. «Непевні й фізично виснажені» кадри ОУН формально демобілізувала, надавши право вибору – [або] залишатися на території Польщі, або перейти за кордон, у СРСР, без права користування зв'язком і контактами ОУН, та діставатися до своїх сімей. Ті, що залишилися в Польщі, одержували документи та були зобов'язані легалізуватися, щоб протриматися впродовж зимового періоду [19]47–[19]48 [р.]. Із ними Організація узгодила пункти обміну кореспонденцією для подальшого зв'язку. Згідно згаданих вказівок

Na terytorium CSR został też rozbity „Brodycz" vel „Roman" ze swoją sotnią i też obecnie znajduje się w więzieniu w CSR. Na własną rękę przeszedł do CSR bez oddziału sotenny „Kałynowycz", gdzie leży w szpitalu.

Do okupacyjnej strefy amerykańskiej przeszedł z nieliczną grupą swej sotni „Hromenko" vel „Zenowij".

Na tereny ZSRR przeszły z „Beskydu" sotnie „Chrina", „Bira" i „Stiaha" w rejonie Sianki, pow[iat] Lesko, gdzie w[edłu]g ostatnich danych operują w rejon[ie] Sambora.

Na podstawie powyższego, na terenie woj[ewództwa] rzeszowskiego zwartych jednostek UPA faktycznie nie ma.

Podczas operacji WP została też bardzo dotkliwie przetrzebiona sieć terenowa org[anizacji] OUN, jednak zasadniczy zrąb org[anizacji] OUN przetrwał i pozostał nadal w terenie. Jedynie z nadrejonu „Beskyd" odszedł „na własną rękę" nadrejonowy prowidnyk „Mar" ze swym sztabem na tereny CSR, gdzie obecnie przebywa wraz z „Horysławem", ref[erentem] SB w nadrejonie „Beskyd", w więzieniu.

Przed kierownictwem org[anizacji] OUN stanęło zagadnienie dostosowania się do nowych warunków, wytworzonych wskutek akcji GO „Wisła".

Brak zaopatrzenia i poderwanie bazy materialno-informacyjnej, jaka była, zmusił org[anizację] OUN do zmiany struktury i taktyki w terenie, dostosowanej do nowej rzeczywistości, oraz – mówiąc językiem organizacji – „rozładowania" częściowo terenu z kadr, które pozostały. Kierownictwo org[anizacji] OUN zadecydowało przerzucić większą ilość członków na tereny ZSRR i w tym celu nawiązało ścisły kontakt z org[anizacją] OUN na terenie ZSRR. Po nawiązaniu kontaktu ustalono skład grup mających przechodzić wraz z łącznikami org[anizacji] OUN z terenu ZSRR, którzy przyszli w charakterze terenowców na teren Polski. Przesyłanie z poszczególnych grup zaczęło się od połowy sierpnia 1947 r. O sposobie przesyłania ludzi na teren ZSRR traktują sztafety znalezione w bunkrze „Rusłana".

W[edłu]g notatek znalezionych w bunkrze „Orłana", z odprawy „Orłana", przeprowadzonej w sierpniu 1947 r., cz[łonków] org[anizacji] OUN podzielono na 4 grupy:

1. Jednostki kierownicze, które przechodziły na teren ZSRR, na konkretnie oznaczone miejsca, celem podjęcia nowych funkcji w org[anizacji] OUN na nowym terenie.

2. Kadry „zdolne i rewolucyjne" otrzymały kontakty poprzez teren Samborskiego z wyborem: dołączyć do oddziału „Chrina" i „Bira", względnie przedostać się do swych rodzin. W tym celu org[anizacja] OUN ustaliła z niektórymi adresy ich rodzin na terenie ZSRR i hasła, po których będzie można ich odszukać. Niektórzy członkowie dostali pisemne skierowania do czynników org[anizacji] OUN na terenie ZSRR.

3. Kadry „niepewne i fizycznie wyczerpane" org[anizacja] OUN formalnie zdemobilizowała, dając im prawo wyboru pozostania na terytorium Polski bądź przejścia za granicę – na teren ZSRR, bez prawa korzystania z łączności i kontaktów org[anizacji] OUN, oraz przedostawania się do swych rodzin. Ci, co pozostali na terytorium Polski, dostawali dokumenty z obowiązkiem zalegalizowania się w celu

Організації, ця категорія чл[енів] повинна була переїхати на «повернені землі», особливо у Щецінське й Ольштинське воєв[одства], з огляду [на те], що на тамт[ешній] території групується солідна кількість переселенців.

4. Серйозним тягарем для ОУН була група хворих і поранених чл[енів]. Орг[анізація] наказала іншим [своїм] чл[енам] у Польщі опікуватися ними, допоки ті не одужають. [...][в]

Рішення про перехід більшої кількості чл[енів] ОУН з Польщі на територію СРСР було продиктоване необхідністю «розвантаження території», а не спеціальною, що передбачена «згори», тактикою.

В інструкціях і листах, які перебувають у нашому розпорядженні, про те, що чл[ени] ОУН, [які] перейшли до СРСР, мають повернутися навесні 1948 р. у Польщу, не йдеться.

Завдання на майбутнє – зберегти тісні внутрішньоорганізаційні зв'язки. Від теренів Польщі, а особливо південно-східних повітів, ОУН не відмовилася, налаштувавшись на продовження роботи в політично-пропагандистському напрямку. З цією метою в колишньому Закерзонському краї була створена нова структура [мережі] ОУН із відповідним персональним складом. Відповідно до листа «Трояна» («Руслана») від 9 IX [19]47 р., на території колишніх надрайонів «Холодний Яр» і «Бескид» (Перемиський, Сяноцький, Ліський і частково Березівський пов[іти]) залишається 7 груп чисельністю 5–8 осіб, загалом 46 людей, із наступними завданнями:

1) зберегти зв'язок на території к[олишнього] Закерзонського краю та [з] теренами СРСР і американською окупаційною зоною;

2) продовжувати політично-організаційну роботу в нових умовах.

[б-б]Кадри та завдання окремих груп.[б-б]

[г-г]І. Керівна й технічна ланки.[г-г]

1. «Троян», він же «Руслан», він же «Тарас» – поштовий код «100», «Р-Зет» – провідник керівного осередку, к[олишній] провідник надрайону «Х[о]лодний [Яр]».

2. «Орач» – з[аступ]ник «Трояна», к[олишній] реф[ерент] СБ у районі «А-І».

3. «Зрив» – професор Академії наук у Києві, займався редагуванням у технічному осередку.

4. «Липа», він же «Данило» – керівник технічного осередку.

5. «Каменяр» – технік технічного осередку.

6. «Лютий» – к[олишній] господарський реф[ерент] району «А-І».

7. «Соловій» – к[олишній] зв'язковий «Григора» (він же «Код»).

8. «Бурлака» – чл[ен] БСБ району «А-І».

9. «Мотря» – к[олишня] машиністка технічного осередку (заарешт[ована] Ряшівським ВУГБ).

[в] *Нерозбірливе слово, закреслене машинописним способом.*

[г-г] *Написано великими літерами.*

przetrwania okresu zimowego [19]47/[19]48; z nimi organizacja umówiła punkty korespondencyjne dla dalszego kontaktu. W[edług] w[ymienionych] wskazówek organizacji, ta kategoria czł[onków] winna przejechać na [tzw.] ziemie odzyskane, szczególnie do woj[ewództw] szczecińskiego i olsztyńskiego, ze względu [na to], że na tamt[ejszym] terenie grupuje się poważna ilość przesiedleńców.

4. Poważnym ciężarem dla org[anizacji] OUN była grupa czł[onków] chorych i rannych. W stosunku do tych org[anizacja] nakazała pozostałym czł[onkom] na terenie Polski opiekować się nimi do czasu wyzdrowienia. [...][c]

Decyzja o przejściu większej ilości czł[onków] org[anizacji] OUN z Polski na teren ZSRR została podyktowana koniecznością „rozładowania terenu", a nie specjalnie z góry przewidzianą taktyką.

O tym, żeby czł[onkowie] org[anizacji] OUN, [którzy] przeszli na teren ZSRR, mieli z powrotem wracać na wiosnę 1948 r. na tereny Polski, dotychczasowe instrukcje i sztafety, które są w naszym posiadaniu, nie traktują.

Zadaniem na przyszłość jest jedynie utrzymanie ścisłej łączności między sobą. Z terenów Polski, a zwłaszcza z powiatów południowo-wschodnich org[anizacja] OUN nie zrezygnowała, nastawiając się na dalsze kontynuowanie pracy w stylu polityczno-propagandowym; w tym celu na terenie byłego „Kraju Zakerzońskiego" została wyznaczona nowa struktura org[anizacji] OUN z odpowiednią obsadą personalną. Na podstawie sztafety „Trojana" vel „Rusłana" z dn. 9 IX [19]47 r., na terenie byłych nadrejonów „Chołodnyj Jar" i „Beskyd" (pow[iaty] przemyski, sanocki, leski i częściowo brzozowski) zostaje 7 grup w liczbie 5–8 osób, ogółem 46 ludzi z następującymi zadaniami:

1) utrzymać łączność na terenie b[yłego] „Kraju Zakerzońskiego" oraz [z] terenami ZSRR i amerykańską strefą okupacyjną;

2) przedłużać robotę polityczno-organizacyjną w nowych warunkach.

[b-]Obsada i zadania poszczególnych grup.[-b]

[d-]I. Ogniwo kierownicze i techniczne:[-d]

1. „Trojan" vel „Rusłan" vel „Taras" – znak sztafetny „100", „R-Zet" – prowidnyk kierowniczego ośrodka, b[yły] prowidnyk w nadrejonie „Ch[o]łodnyj [Jar]";

2. „Oracz" – z[astęp]ca „Trojana", b[yły] ref[erent] SB w rejonie „A-I" ;

3. „Zryw" – profesor Akademii Nauk w Kijowie, siła redakcyjna w ośrodku technicznym;

4. „Łypa" vel „Danyło" – kierownik ośrodka technicznego;

5. „Kameniar" – technik w ośrodku technicznym;

6. „Lutyj" – b[yły] ref[erent] gospodarczy w rejonie „A-I";

7. „Sołowij" – b[yły] łącznik „Hryhora" vel „Koda";

8. „Burłaka" – czł[onek] BSB w rejonie „A-I";

9. „Motria" – b[yła] maszynistka ośrodka technicznego (areszt[owana przez] WUBP – Rzeszów).

---

[c] *Nieczytelne słowo skreślone maszynowo.*

[d-d] *Zapisano wersalikami.*

г-II. Промисловий осередок.-г

1. «Вістун» – кер[івник] осередку, к[олишній] промисловий реф[ерент] надрайону «Холодний Яр».

2. «Смерека» – к[олишній] секретар «Вістуна».

3. «Дуб» – к[олишній] господарський кущовий у районі «А-І».

4. «Свист» – к[олишній] стрілець сотні «Бурлаки».

5. «Лист»[1].

г-III. Експропріаційний осередок.-г

1. «Соловій».

2. «Рис» – к[олишній] зв'язковий «Григора».

3. «Гострий» – к[олишній] господарський кущовий у районі «Б-ІІ».

4. «Шум» – к[олишній] зв'язковий у районі «А-І».

5. «Береза» – к[олишній] стрілець сотні «Бурлаки».

г-IV. Кур'єрська ланка на «Північ» (на терен II округи, пов[іти] Ярослав – Любачів).-г

1. «Заставний» – к[олишній] ком[ендант] зв'язкових «Григора».

2. «Чміль» – к[олишній] чл[ен] БСБ у районі «А-І».

3. «Олень» – к[олишній] зв'язковий «Григора».

4. «Пімста» (Крупа Павло, Корманичі Перемиського пов[іту]) – к[олишній] зв'язковий «Орлана».

5. «Щур» – к[олишній] чл[ен] БСБ у районі «А-І».

6. «Хитрий» – к[олишній] стрілець сотні «Бурлаки».

г-V. Кур'єрська ланка на «Південь» (у терен «Бескиду»).-г

1. «Тер» – к[олишній] господарський реф[ерент] у районі «Б-ІІ».

2. «Чміль» – к[олишній] чл[ен] БСБ у районі «Б-ІІ».

3. «Довбуш».

4. «Грабовий» – к[олишній] чл[ен] БСБ у районі «Г-V».

5. «Ворон».

6. «Гострий» – к[олишній] стрілець із сотні «Ластівки» чи «Бурлаки».

7. «Моряк» – к[олишній] кущовий у «Бескиді».

г-VI. Резервна ланка.-г

1. «Точило» – к[олишній] кущовий у районі «В-ІІІ».

2. «Свіжий» – к[олишній] чл[ен] БСБ у районі «В-ІІІ».

3. «Колос» – к[олишній] кущовий інформатор СБ у районі «В-ІІІ».

4. «Крук» – к[олишній] чл[ен] БСБ у районі «В-ІІІ».

---

[1] Троян Степан (нар. в 1922), пс. «Лист». Член сотні УПА «Бурлаки». Потім у групі Владислава Морочка, пс. «Сум». У 1955–1956 розшукувався функціонерами 5-ої секції III відділу ВУГБ у Ряшеві в рамах агентурної справи «Сян». Вийшов з підпілля 16 V 1956. Вироком РВС у Ряшеві 8 X 1956 засуджений до 10 р. ув'язнення. 16 XI 1965 постановою Воєводського суду в Ополі від 16 XI 1965 умовно звільнений 23 XI 1965. *(АІНП Ж, 107/1587, t. 1–2; АІНП Ж, 043/159, t. 1–2; АІНП Ж, 052/333; Pisuliński J. Wojewódzki Urząd Bezpieczeństwa Publicznego w Rzeszowie wobec społeczności ukraińskiej 1944–1956 [w:] Służby bezpieczeństwa Polski i Czechosłowacji... – S. 54).*

[d-]II. Ośrodek Przemysłowy:[-d]

1. „Wistun" – kier[ownik] ośrodka, b[yły] ref[erent] przemysłowy w nadrejonie „Chołodnyj Jar";
2. „Smereka" – b[yły] sekretarz „Wistuna";
3. „Dub" – b[yły] kuszczowy gospodarczy w rejonie „A-I";
4. „Swyst" – b[yły] strzelec z sotni „Burłaki";
5. „Łyst"[1].

[d-]III. Ośrodek Ekspropriacyjny:[-d]

1. „Sołowij";
2. „Ryś" – b[yły] łącznik „Hryhora";
3. „Ostryj" – b[yły] kuszczowy gospodarczy w rejonie „B-II";
4. „Szum" – b[yły] łącznik w rejonie „A-I";
5. „Bereza" – b[yły] strzelec z sotni „Burłaki".

[d-]IV. Ogniwo kurierskie na *Piwnicz* (na teren Okręgu II, pow[iat] Jarosław – Lubaczów):[-d]

1. „Zastawnyj" – b[yły] kom[endant] łączników „Hryhora";
2. „Czmil" – b[yły] czł[onek] BSB w rejonie „A-I";
3. „Ołen" – b[yły] łącznik „Hryhora";
4. „Pimsta" – (Krupa Paweł, Kormanice, pow[iat] Przemyśl) – b[yły] łącznik „Orłana";
5. „Szczur" – b[yły] czł[onek] BSB w rejonie „A-I";
6. „Chytryj" – b[yły] strzelec sotni „Burłaki".

[d-]V. Ogniwo kurierskie na *Piwdeń* (na teren „Beskydu"):[-d]

1. „Ter" – b[yły] ref[erent] gospodarczy w rejonie „B-II";
2. „Czmil" – b[yły] czł[onek] BSB w rejonie „B-II";
3. „Dowbusz";
4. „Hrabowyj" – b[yły] czł[onek] BSB w rejonie „G-V";
5. „Woron";
6. „Ostryj" – b[yły] strzelec z sotni „Łastiwki" lub „Burłaki";
7. „Moriak" – b[yły] kuszczowy w „Beskydzie".

[d-]VI. Ogniwo rezerwowe:[-d]

1. „Toczyło" – b[yły] kuszczowy w rejonie „W-III";
2. „Swiżyj" – b[yły] czł[onek] BSB w rejonie „W-III";
3. „Kołos" – b[yły] kuszczowy informator SB w rejonie „W-III";
4. „Kruk" – b[yły] czł[onek] BSB w rejonie „W-III";

---

[1] Stefan Trojan (ur. 1922), ps. „Łyst", członek sotni „Burłaki", następnie w grupie Władysława Moroczki, ps. „Sum"; w l. 1955–1956 poszukiwany przez funkcjonariuszy Sekcji V Wydziału III WUdsBP w Rzeszowie w ramach sprawy agenturalnej grupowej krypt. „San"; ujawnił się 16 V 1956 w Prokuraturze Powiatowej w Przemyślu; wyrokiem WSR w Rzeszowie 8 X 1956 skazany na 10 lat więzienia; postanowieniem Sądu Wojewódzkiego w Opolu z 16 XI 1965 zwolniony warunkowo 23 XI 1965. AIPN Rz, 107/1587, t. 1–2; AIPN Rz, 043/159, t. 1–2; AIPN Rz, 052/333; J. Pisuliński, *Wojewódzki Urząd Bezpieczeństwa Publicznego w Rzeszowie wobec społeczności ukraińskiej 1944–1956* [w:] *Służby bezpieczeństwa Polski i Czechosłowacji...*, s. 54.

5. «Ворон».

6. «Чабан» – к[олишній] чл[ен] БСБ у районі «В-III» і «Г-V».

[г]-VII. Керівний зв'язковий осередок[г] у к[олишньому] надрайоні «Бескид».

1. «Жасмин», він же «Луговий» – к[олишній] провідник у районі «А-І».

2. «Чабан».

Завданням «Трояна» («Руслана») як провідника керівного осередку є координування й гармонізація роботи підлеглих йому осередків і чл[енів] ОУН. Він відповідальний за організаційну, політично-пропагандистську роботу й утримання зв'язку в терені із ОУН у СРСР й американській окупаційній зоні.

За роботу в технічному осередку відповідають керівник «Липа», він же «Данило», а також професор «Зрив» (редактор). Найважливішим завданням наразі є відновлення роботи технічного осередку, в якому збереглося основне обладнання (2 друкарські машинки й склограф), але закінчилися всі запаси матриць і паперу. Період зими [19]47–[19]48 [р.] слід використати для роботи в цьому осередку. Задля того, за словами «Руслана», необхідно 50 000 аркушів паперу, 300 штук матриць і бл[изько] 50 кг фарби загальною вартістю бл[изько] 100 тис[яч] зл[отих]. Судячи з листа «Руслана», на закупівлю необхідної кількості вказаних речей оунівцям бракує готівки (до 15 XI [19]47 р. «Христя» придбала в Кракові 155 штук матриць і в Перемишлі трохи паперу).

Потреби [технічного осередку] «Троян» описав у листі до «Стяга» 9 IX [19]47 р., водночас запропонувавши [йому] надсилати матеріали для друку. Вищезгаданий технічний осередок також отримує матеріали для копіювання з території СРСР, а «Руслан» повинен їх пересилати до американської окупаційної зони.

Варто нагадати, що в нашому розпорядженні є схема [місця], де зберігається технічне обладнання, тобто 2 [друкарські] машинки й склограф. За свідченнями «Мотрі», воно знаходиться в турницькому лісі у Перемиському пов[іті].

Завданням промислового осередку перш за все є забезпечення керівного й технічного осередків необхідними матеріалами, налагодження торгівлі з населенням, аби купувати за їхньою допомогою необхідні речі в містах. У розпорядженні промислового осередку є так звана експропр[іа]ційна ланка, завданням якої є організація грабіжницьких вилазок, зазвичай під виглядом звичайних бандитів.

Ланка керівництва та зв'язку в «Бескиді» організаційно підлягає «Троянові» («Русланові»). Після переходу «Ігоря», він же «Гомін», до СРСР, за наказом «Руслана» від 17 IX [19]47 р. цей осередок очолив «Луговий», він же «Жасмин», який одержав для його облаштування 40 тис[яч] зл[отих]. З[аступ]ником є «Борис», поштовий код «777». Яка кількість людей «Бескиду» перебуває в розпорядженні «Жасмина» – не встановлено. З[гідн]о штафети «Старого» від 3 IX [19]47 р., у «Бескиді» була 21 [така] особа. Цей осередок повинен обслуговувати головну лінію зв'язку з СРСР і вести «політичну роботу» згідно з новими інструкціями.

5. „Woron";
6. „Czaban" – b[yły] czł[onek] BSB w rejonie „W-III" i „G-V".
[d-d]VII. Ośrodek kierowniczo-łącznikowy[d-d], w b[yłym] nadrejonie „Beskyd":
1. „Jasmin" vel „Łuhowyj" – b[yły] prowidnyk w rejonie „A-I";
2. „Czaban".

Zadaniem „Trojana" vel „Rusłana" jako prowidnyka ośrodka kierowniczego jest koordynować i harmonizować prace podległych mu ośrodków i czł[onków] org[anizacji] OUN. On jest odpowiedzialny za robotę organizacyjną, „polityczno-propagandową" oraz za utrzymanie łączności w terenie z org[anizacją] OUN w ZSRR i okupacyjnej strefie amerykańskiej.

Za prace w ośrodku technicznym jest odpowiedzialny „Łypa" vel „Danyło" – jako kierownik, oraz profesor „Zryw", jako siła redakcyjna. Najważniejszym zadaniem w obecnej chwili jest uruchomienie ośrodka technicznego, w którym zachowało się zasadnicze urządzenie (2 maszyny do pisania i powielacz), ale padły wszystkie zapasy matryc i papieru. Przez okres zimowy [19]47/[19]48 należy wykorzystać czas na pracę w tym ośrodku. W tym celu, w[edłu]g „Rusłana", potrzeba 50 000 sztuk papieru, 300 sztuk matryc i ok[oło] 50 kg farby, co będzie kosztowało ok[oło] 100 tys[ięcy] zł. Na zakupienie tych rzeczy w dostatecznej ilości org[anizacja] OUN, w[edłu]g sztafety „Rusłana", nie ma gotówki (do dnia 15 XI [19]47 r. „Chrystia" zakupiła 155 sztuk matryc w Krakowie i trochę papieru w Przemyślu).

W sprawie zapotrzebowania „Trojan" odniósł się do „Stiaha" sztafetą z dn. 9 IX [19]47 r., prosząc go równocześnie o nadesłanie materiałów do druku. Także z terenu ZSRR powyższy ośrodek techniczny otrzymuje materiały do powielenia, które „Rusłan" następnie ma wysłać do okupacyjnej strefy amerykańskiej.

Należy wspomnie[ć], że w naszym posiadaniu jest szkic zachowania urządzenia technicznego, a to 2 maszyn i powielacza. Na podstawie zeznań „Motrii" znajduje się ono w lesie Turnica, pow[iat] Przemyśl.

Zadaniem ośrodka przemysłowego jest zaopatrzenie przede wszystkim ośrodka kierowniczego i technicznego w niezbędne materiały, nawiązywanie tzw. kontaktów handlowych z ludnością, celem zakupienia przez nią potrzebnych rzeczy w miastach. Do dyspozycji ośrodka przemysłowego jest tzw. „Ogniwo Ekspropr[ia]cyjne", zadaniem którego jest urządzanie „wypadów" w stylu rabunkowym, zazwyczaj pod marką prywatnych bandytów.

Ogniwo kierowniczo-łącznikowe w „Beskydzie" podlega organizacyjnie „Trojanowi" vel „Rusłanowi". Po odejściu „Ihora" vel „Homina" na tereny ZSRR, na czele tego ośrodka został w myśl rozkazu „Rusłana" z dn. 17 IX [19]47 r. „Łuhowyj" vel „Jasmin", który na urządzenie powyższego ośrodka otrzymał 40 tys[ięcy] zł. Z[astęp]cą jego jest „Borys", znak szt[afetny] „777". Jaką ilością ludzi dysponuje obecnie „Jasmin" w „Beskydzie", nie ustalono. W[edłu]g sztafety „Starego" z 3 IX [19]47 r. w „Beskydzie" było wówczas 21 osób. Zadaniem tego ośrodka jest obsługiwanie głównej linii łączności do ZSRR i prowadzenie „roboty politycznej" w[edłu]g nowych instrukcji.

W związku z tym, że przez zimę będzie kontakt przerwany, ten ośrodek ma obowiązek zainstalować radioaparat dla utrzymania kontaktu ze światem.

Через те, що впродовж зими зв'язок не діятиме, даний осередкок обов'язаний установити радіопередавальний пристрій для пітримання зв'язку зі світом.

Про зв'язкові пункти, паролі та графік зустрічей весною 1948 р. у «Бескиді» «Жасмин» домовився зі «Старим» і «Реном». Але «Старий» і «Рен» перейшли на територію Західної України.

Потрібно готуватися до зимівлі, забезпечуючи осередки та криївки провіантом. Через те, що ситуація з продовольством погана, надходять вказівки про його збір, а також перехід із територій, звідки виселені жителі, туди, де є люди.

Взимку [19]47–[19]48 [р.] організаційна діяльність буде практично призупинена, а відновиться навесні [19]48 р., після того, як налагодиться система зв'язку зі спеціально підготовлених і постійних пунктів для роботи тієї саме весни 1948 р. Поки що відомостей про те, як виглядатиме діяльність ОУН навесні 1948 р., у нас немає.

Про теперішню структуру ОУН і персональний склад II і III округ відомо, що в II окрузі (Ярославський і Любачівський пов[іти]) ще перебувають к[олишній] к[оманд]ир відтинка УПА № 2 «Залізняк», а також к[олишній] провідник округи ОУН № 2 «Крим» із невеликими групами охоронців.

Чим вони наразі займаються в ОУН та з ким підтримують зв'язок, поки що не встановлено.

З врахуванням вищезгаданого, підготовлено план подальшої розробки, який 14 XII [19]47 р. надіслано дир[екторові] III деп[артаменту] МГБ на затвердження.

Діяльність окремих ПУГБ по лінії I сек[ції] така:
[...]

Кер[івник] I сек[ції] III від[ділу] ВУГБ
у Ряшеві
підпор[учик] (—) Стопка Й.

Начальник III від[ділу] ВУГБ
у Ряшеві
пор. (—) Бєляк М.[r]

[б-]Вигот[овлено] у 4 прим[ірниках]:[-б]
прим. № 1–2 МГБ;
прим. № 3 тк.;
[б-]прим. № 4 а/а[-б].

Читав:
воєв[одське] упр[авління]
гром[адської] безп[еки]
[а-]у Ряшеві[-а]
полк. (—) [а-]Дуда[-а] Т.

АІНП Ж, 04/66, арк. 35–38, 43.
Копія, машинопис.
Документ польською мовою.
В лівому верхньому куті стоїть відбиток прямокутної печатки «Воєводське управління громадської безпеки в Ряшеві III від[діл] № ...» *із вписаним від руки номером* «26.19/III/47» *та датою* «20 XII 1947».

[r] *Замість Бєляка розписалася інша особа, підпис якої розібрати не вдалося.*

Punkty kontaktowe, hasła oraz kalendarz spotkań na wiosnę 1948 r. umówił na terenie „Beskydu" „Jasmin" ze „Starym" i „Renem".

Materiały te zabrali „Staryj" i „Ren" [na] tereny ZSRR.

Do przetrwania zimy należy przygotować się zabezpieczając poszczególne ośrodki i kryjówki, i prowiant. Sytuacja żywnościowa jest licha i stąd też wskazówki w celu gromadzenia jej, jak również opuszczenia terenów wysiedlonych, [i w] sprawie ulokowania się tam, gdzie jest ludność.

Na okres zimowy [19]47/[19]48 działalność organizacyjna zostaje praktycznie „zawieszona", z tym, że zostanie wznowiona na wiosnę [19]48 r. po odjęciu kontaktu w[edłu]g umówionych stałych i specjalnie przygotowanych punktów do pracy wiosną 1948 r. Jak będzie wyglądała praca org[anizacji] OUN na wiosnę 1948 r., na razie nie posiadamy danych.

W obecnej strukturze org[anizacji] OUN i obsadzie personalnej w Okręgach II i III wiadomo jest, że na terenie Okręgu II (pow[iaty] Jarosław i Lubaczów) znajduje się jeszcze „Zalizniak", b[yły] d[owód]ca odcinka UPA nr 2 i „Krym", b[yły] prowidnyk Okręgu II org[anizacji] OUN, mając nieliczne grupy dla swej ochrony.

Jakie są ich obecne funkcje w org[anizacji] OUN oraz ich kontakty, dotychczas nie ustalono.

W związku z powyższym przygotowano plan dalszego rozpracowania org[anizacji] OUN, który to plan w dniu 14 XII [19]47 r. przesłano do dyr[ektora] Dep[artamentu] III MBP w celu zatwierdzenia.

Praca poszczególnych PUBP po linii Sek[cji] I przedstawia się następująco:

[...]

Kier[ownik] Sek[cji] I Wydz[iału] III WUBP
w Rzeszowie
(—) Stopka J., ppor.

Naczelnik Wydz[iału] III WUBP
w Rzeszowie
(—) Bielak M.[e], por.

[b-]Sporz[ądzono] w 4 egz[emplarzach][-b]
egz. nr 1–2 MBP
egz. nr 3 tk.
[b-]egz. nr 4 a/a[-b]

Czytałem:
Woj[ewódzki] Urz[ąd]
Bezp[ieczeństwa] Publ[icznego]
[a-]w Rzeszowie[-a]
(—) [a-]Duda[-a] T., płk

AIPN Rz, 04/66, k. 35–38, 43.
Kopia, maszynopis.
Dokument w języku polskim.
W lewym górnym rogu prostokątna pieczęć: Wojewódzki Urząd Bezpieczeństwa Publicznego w Rzeszowie Wydz[iał] III nr... *z odręcznie wpisanym numerem:* 26.19/III/47 *oraz datą:* 20 XII 1947.

[e] *Za Bielaka podpisała inna osoba, podpis nieczytelny.*

№ 81

24 грудня 1947, [Варшава]. Лист начальника I відділу III департаменту МГБ Ґжеґожа Ланіна начальнику ВУГБ у Ряшеві з планом розпрацювання й ліквідації українського підпілля в Ряшівському воєводстві

24 грудня [1947 р.]
[б-]ДА-6273/47[-б]

[а-]Цілком таємно[-а]

Начальнику воєв[одського] управління
гром[адської] безп[еки]
Начальнику III відділу
[а-в-]у Ряшеві[-в-а]

Надісланий Вами план подальшої розробки та ліквідації ОУН і УПА на території Вашого воєводства в цілому складений добре.

Втім, проаналізувавши докладно Ваш план, слід констатувати, що в ньому бракує найважливішого пункту, а саме [а-]вербування агентури[-а] в ОУН.

Як відомо, ОУН у Польщі в нинішній час застосовує інші методи конспіративної діяльності, ніж раніше. Легалізація більшості членів ОУН, обмеження в справі формування зв'язків – це ті методи, що забезпечують більшу конспірацію з метою захисту оунівських кадрів і виживання взимку 1947–[19]48 р.

Як нам відомо зі зізнань деяких чл[енів] ОУН, а також найсвіжіших листів «Руслана», навесні 1948 р. територія Польщі, коли туди прийдуть чл[ени] ОУН і УПА з СРСР, стане місцем активної роботи ОУН.

Із бандами УПА, куди внутрішню агентуру немає можливості залучити, ми наразі не можемо нічого вдіяти.

Ситуація, [що складається] взимку 1947/[19]48 рр., сприятлива для нас і її потрібно відповідним чином використати.

Тому варто насамперед акцентувати на:

1) вербуванні агентури з середовища ОУН, завдяки якій можна було б встановити місця перебування чл[енів] ОУН у Польщі й їхні контакти, а також дізнатися про зв'язки із закордоном (з ЗЧ ОУН);

2) залученні агентури до ОУН, аби встановити над нею свій контроль і у потрібний момент її ліквідувати;

3) вербуванні «сигналізаційної» мережі агентів й інформаторів, про яку Ви згадували у своєму плані.

[а-а] *Підкреслено машинописним способом.*

[б-б] *Вписано.*

[в-в] *Написано в розбивку.*

Nr 81

24 grudnia 1947, [Warszawa]. Pismo naczelnika Wydziału I Departamentu III MBP Grzegorza Łanina do szefa WUBP w Rzeszowie, zawierające analizę planu dalszego rozpracowania i likwidacji podziemia ukraińskiego

24 grudnia [1947] [a-Ściśle tajne-a]
[b-DA-6273/47-b]

Do Szefa Woj[ewódzkiego] Urzędu
Bezp[ieczeństwa] Publ[icznego]
Naczelnika Wydziału III
[a-c-w Rzeszowie-c-a]

Przysłany przez Was plan dalszego rozpracowania i likwidacji org[anizacji] OUN i UPA na terenie Waszego województwa jest opracowany na ogół dobrze.

Analizując jednak dokładnie Wasz plan, stwierdzić należy, że brakuje w nim najważniejszego punktu, a to [a-werbowanie agentury-a] po linii OUN.

Jak wiemy, org[anizacja] OUN w Polsce w obecnym czasie przybrała inne metody swej pracy konspiracyjnej niż dotychczas. Zalegalizowanie się większości członków OUN, ograniczenie nawiązywania kontaktów – są to obecne metody zabezpieczające większą konspirację, celem uchronienia kadr ounowskich i przetrwania zimy 1947/[19]48 r.

Z zeznań niektórych czł[onków] OUN, jak również z najnowszych sztafet „Rusłana" wiemy też, że teren Polski na wiosnę 1948 r., z przyjściem czł[onków] OUN i UPA z terenów ZSRR, stanie się aktywnym terenem pracy OUN.

Obecnie nie mamy w tym wypadku do czynienia z bandami UPA, do których nie można było wprowadzić agentury wewnętrznej.

Sytuacja w okresie zimowym 1947/[19]48 r. jest po naszej stronie, którą należy odpowiednio dobrze wykorzystać.

W tym celu główny nacisk położyć należy na:

1) werbunek agentury ze środowiska OUN, przez którą można byłoby ustalić miejsce przebywania czł[onków] OUN na terenie Polski i ich kontakty oraz ustalić kontakty z zagranicą z CK OUN;

2) wprowadzenie agentury do OUN, a tym samym posiadanie całej org[anizacji] OUN w swoich rękach i w odpowiednim momencie zlikwidowanie jej;

3) werbunek sieci agenturalno-informacyjnej charakteru sygnalizacyjnego, o której wspomnieliście w swoim planie.

[a-a] *Podkreślono maszynowo.*
[b-b] *Wpisano odręcznie.*
[c-c] *Zapisano pismem spacjowanym.*

У Вашому плані ви обмежуєтеся всього лише планами вербування окремих осіб, які так чи інакше були пов'язані з ОУН.

Ви нічого не згадуєте про Людмилу [г-Кіт-г]-«Бурлачку», котра перебуває під арештом у Ряшівському ВУГБ і яку можна було б підготувати до вербування. «Бурлачка», якщо легендувати її звільнення, могла б знову налагодити зв'язок із чл[енами] ОУН і передавати [нам] цінні матеріали.

На території Вашого воєводства, крім згаданих Вами осіб, у яких містяться контактно-кореспондентські пункти чл[енів] ОУН, перебуває низка ідентифікованих чл[енів] ОУН або підозрюваних у приналежності до ОУН, про яких Ви не згадуєте, а саме:

Катря з українського сиротинця в Перемишлі.

Блондинка? [з українського сиротинця в Перемишлі].

Лесик Ганна.

Стефа? з Даровичів Перемиського пов[іту] (за свідченням Саладяк Катерини).

Пікулицький [з Даровичів Перемиського повіту (за свідченням Саладяк Катерини)].

Дочило Юлія [з Даровичів Перемиського повіту (за свідченням Саладяк Катерини)].

[...][г] Йосиф з Радимна й низка інших.

Отож, надісланий Вами план варто було б доповнити додатковим точним планом розробки всіх чл[енів] ОУН, які виявлені на терені Вашого воєводства.

Крім того, термін виконання Вашого плану, що поданий, тобто з 15 XII 1947 р. до 1 V 1948 р., є недостатнім.

Попри те, що наша оперативна робота впродовж зими 1947–[19]48 р. буде поєднана зі заходами, які відбудуться навесні 1948 р., коли чл[ени] ОУН переходитимуть із СРСР до Польщі [...][г] варто було б розмежувати нашу роботу в зимовий період, порівнявши плани оперативних заходів й агентурної розробки на зиму 1947–[19]48 [р.].

Ми також маємо можливість розробити агентурним шляхом ті матеріали, про які зазначено в плані розробки й ліквідації ОУН навесні 1948 р.

З огляду на вищезгадані недоліки, потрібно доповнити відповідні пункти Вашого плану і надіслати його до I від[ділу] III деп[артаменту] МГБ.

Свій план від 13 XII 1947 р. вважайте діючим і починайте його виконувати. Водночас варто було б уже розпочати агентурну розробку членів ОУН у Вашому воєводстві.

Начальник I від[ділу] III деп[артаменту] МГБ
майор (—) [в-Ланін-в]

[г-г] *Написано великими літерами.*

[г] *Нерозбірливе слово, перекреслене машинописним способом.*

W planie Waszym ograniczacie się jedynie do planowania werbunku niektórych osób, które były w mniejszym lub większym stopniu powiązane z OUN.

Nie wspominacie nic o [d-]Kot[-d] Ludmile, ps. „Burłaczka", znajdującej się w areszcie WUBP Rzeszów, którą można byłoby przygotować na werbunek. „Burłaczka", mając odpowiednią legendę zwolnienia, mogłaby ponownie nawiązać łączność z czł[onkami] OUN i dać cenne materiały.

Oprócz wspomnianych przez Was osób, u których znajdują się punkty kontaktowo-korespondencyjne czł[onków] OUN, istnieje jeszcze na terenie Waszego województwa szereg czł[onków] OUN lub podejrzanych o przynależność do OUN ustalonych, o których Wy nie wspominacie, a to:

– Katria z sierocińca ukraińskiego w Przemyślu;

– blondynka (?) [z sierocińca ukraińskiego w Przemyślu];

– Łesyk Anna;

– Stefa (?) z Darowic, pow[iat] Przemyśl (z zeznań Saładziak Katarzyny);

– Pikulicki [z Darowic, powiat Przemyśl (z zeznań Saładziak Katarzyny)];

– Doczyło Julia [z Darowic, powiat Przemyśl (z zeznań Saładziak Katarzyny)];

– [...][e] Józef z Radymna i szereg innych.

Nieodzownym wobec tego do przysłanego przez Was planu byłby dodatkowy, szczegółowy plan rozpracowania wszystkich ustalonych czł[onków] OUN na terenie Waszego województwa.

Ponadto termin wykonania Waszego planu, jaki podaliście, t[o] j[est] od 15 XII 1947 r. do 1 V 1948 r. jest niedostateczny.

Pomimo że nasza praca operatywna w okresie zimowym 1947/[19]48 r. wiązać się będzie z porą wiosenną 1948 r., w której to porze czł[onkowie] OUN będą z terenów ZSRR na teren Polski [...][e] przechodzić – jednakże należałoby rozgraniczyć naszą pracę w okresie zimowym zestawiając plan przedsięwzięć operatywnych i agenturalnego rozpracowania w miesiącach zimowych 1947/[19]48.

Jest jeszcze możliwość uzyskania przez nas drogą agenturalnego rozpracowania materiałów, które uwzględni się w planie rozpracowania i likwidacji OUN w okresie wiosny 1948 r.

W związku z wyżej wspomnianymi brakami w Waszym planie należy dopełnić odpowiednie punkty i przysłać do Wydz[iału] I Dep[artamentu] III MBP.

Plan swój z dnia 13 XII 1947 r. należy uważać za aktualny i rozpocząć wykonywanie go. Jednocześnie należałoby już założyć agenturalne rozpracowanie na członków org[anizacji] OUN na terenie Waszego województwa.

Naczelnik Wydz[iału] I Dep[artamentu] III MBP
(—) [c-]Łanin[-c], mjr

[a-]Wyk[onano] w 4 egz[emplarzach] WC/MI[-a]

[d-d] *Zapisano wersalikami.*

[e] *Nieczytelne słowo skreślone maszynowo.*

[a-]Вик[онано] у 4 прим[ірниках] ВЦ/МІ:[-a]
1 – адресат;
2 – а/а;
3 – реф.;
4 – а.а.

АІНП, 00231/131, т. 1, арк. 66–67.
Копія, машинопис.
Документ польською мовою.
В лівому верхньому куті документа зазначені нерозбірливі ініціали невідомого та міститься приміт-ка: «Плани розробки».

1 – adresat
2 – a/a
3 – ref.
4 – a.a.

AIPN, 00231/131, t. 1, k. 66–67.
Kopia, maszynopis.
Dokument w języku polskim.
W lewym górnym rogu nieczytelna parafa oraz odręczna adnotacja: Plany opracowania.

№ 82

31 грудня 1947, [Варшава]. Лист начальника І відділу ІІІ департаменту МГБ Ґжеґожа Ланіна начальникові ВУГБ у Вроцлаві з інформацією про затримання Ірини Тимочко-«Христі»

[а-]Цілком таємно[-а]
[б-]Республіка Польща
Міністерство громадської безпеки
№[-б] [в-]ДА-6291/48[-в]
[б-]У відповіді посилатися на вищезгаданий № Ст[осується].....[-б]

31 грудня [б-]194[-б] 7 [б-]р.[-б]

Начальнику воєв[одського] управління гром[адської] безп[еки]
Начальнику ІІІ відділу
[а-г-]у Вроцлаві[-г-а]

В додатку надсилаю знімок провідниці ОУН надрайону «Верховина» Ірини [г-]Тимочко[-г]-«Христі», а також лист, написаний зв'язковою ОУН «Малушею» до Анни [г-]Вишневської[-г]. Цього листа потрібно додати до документів вищезгаданої справи.

Заодно інформую, що Ірина [г-]Тимочко[-г]-«Христя» 15 XI 1947 р. була затримана в Перемишлі й наразі знаходиться під арештом у Ряшівському ВУГБ.

Про затримання «Христі» треба повідомити агента «Пімсту» й переорієнтувати його на інших осіб із тих, яких Ви розробляєте.

Начальник І від[ділу] ІІІ деп[артаменту] МГБ
Майор (—) [г-]Ланін[-гд]

[а-]Вик[онано] у 4 прим[ірниках] В. Ц./М. Й.[-а]
1. Адресат.
2. аа.
3. реф.
4. аа.

[а-а] *Підкреслено машинописним способом.*
[б-б] *Формуляр.*
[в-в] *Вписано.*
[г-г] *Написано в розбивку.*
[г-г] *Написано великими літерами.*
[д] *Замість Ланіна підписав Врублевський.*

Nr 82

31 grudnia 1947, [Warszawa]. Pismo naczelnika Wydziału I Departamentu III MBP Grzegorza Łanina do szefa WUBP we Wrocławiu, dotyczące m.in. zatrzymania Ireny Tymoczko, ps. „Chrystia”

[a-]Ściśle tajne[-a]

[b-]Rzeczpospolita Polska
Ministerstwo Bezpieczeństwa Publicznego
Nr[b] [c-]DA-6291/48[-c]
[b-]W odpowiedzi powołać się na powyższy
n[ume]r
Dot[yczy].....[-b]

[b-]Dnia[-b] 31 grudnia [b-]194[-b] 7 [b-]r.[-b]

Do Szefa Woj[ewódzkiego] Urzędu
Bezp[ieczeństa] Publ[icznego]
Naczelnika Wydziału III
[a-d-]we Wrocławiu[-d-a]

W załączeniu przesyłam zdjęcie [e-]Tymoczko[-e] Ireny, ps. „Chrystii”, nadrejonowej prowidnyczki OUN nadrejonu „Werchowyna” oraz list pisany przez łączniczkę OUN, ps. „Małusza” do [e-]Wiśniewskiej[-e] Anny. List ten należy dołączyć do akt sprawy w[yżej] w[ymienionej].

Jednocześnie powiadamiamy, że [e-]Tymoczko[-e] Irena, ps. „Chrystia”, została zatrzymana dnia 15 XI 1947 r. w Przemyślu i obecnie znajduje się w areszcie WUBP Rzeszów.

Poleca się o zatrzymaniu „Chrystii” powiadomić agenta „Zemstę” i nastawić go na inne osoby przechodzące w Waszym rozpracowaniu.

Naczelnik Wydz[iału] I Dep[artamentu] III MBP
(—) [d-]Łanin[-df], mjr

[a-]Wyk[onano] w 4 egz[emplarzach] W. C./M. J.[-a]
1. Adresat
2. aa
3. ref.
4. aa

[a-a] *Podkreślono maszynowo.*
[b-b] *Druk blankietu firmowego.*
[c-c] *Wpisano odręcznie.*
[d-d] *Zapisano pismem spacjowanym.*
[e-e] *Zapisano wersalikami.*
[f] *Za Łanina podpisał mjr Wróblewski.*

АІНП Вр, 038/102, т. 1, арк. 140.
Оригінал, машинопис.
Документ польською мовою.
У верхній частині документа є відбиток прямокутної печатки: «Секр[етаріат] ВУГБ у Вроцлаві Надій[шло] ... Ч. ж.». *Туди вписані дата* «3 I [19]48» *та номер* «863/48». *Зліва доṗисано:* «III від[діл] 2 I [19]48». *Там само зазначені нерозбірливі ініціали, а нижче:* «Ч. ж. Ц-03273/[...]». *В нижній частині документа дописано:* «гр[омадянину] Янківському погодитися на наказ». *Також зазначені нерозбірлива дата й ініціали.*

AIPN Wr, 038/102, t. 1, k. 140.
Oryginał, maszynopis.
Dokument w języku polskim.
U góry dokumentu prostokątna pieczęć: Sekre[tariat] WUBP we Wrocławiu Wpł[ynęło] dn. ... L.dz. *z odręcznie wpisaną datą:* 3 I [19]48 *oraz numerem:* 863/48*; z lewej strony dopisano odręcznie:* Wydz[iał] III 2 I [19]48 *oraz nieczytelna parafa, poniżej:* L.dz. C-03273/[...]*; u dołu strony dopisano odręcznie:* ob[ywatel] Jankowski Zastosować się do polecenia *oraz nieczytelna data i parafa.*

№ 83

[1947], Варшава. План оперативних дій із розпрацювання та ліквідації українського підпілля Перемиського повіту, підготовлений І відділом ІІІ департаменту МГБ

[а-б-]Затверджую:[-б]
дир[ектор] ІІІ деп[артаменту] МГБ
полк[овник] Чапліцький[-а]
Варшава, дн.

[б-в-]Цілком таємно[-в-б]

[а-б-]План[-б-а]

[а-]оперативних заходів із розробки та ліквідації ОУН у Перемиському повіті Ряшівського воєводства[-а]

П. н.	Прізвище та ім'я, псевдонім і прикмети	Дата народження й теперішня адреса	Місце роботи, фах, цивільний стан, у чому запідозрений	Оперативні заходи	Термін виконання	Відповідальний за виконання
1.	[а-]Караман[-а] Катерина, пс. «[а-]Святослава[-а]». [в-]Прикмети[-в]: високого зросту, худа,	5 VI 1920 р. Перемишль, вул. Францискансь-ка, 1, кв. 9.	Ніде не працює, кравчиня, зв'язкова ОУН. Підтримує організаційний зв'язок зі своїм чоловіком «[а-]Тарасом[-а]», [він же	1. Відстежування вхідної та вихідної кореспонденції. 2. Встановлення зовнішнього спостереження на період із 30 X [19]47 до 5 XI [19]47 р.	Від 22 X [19]47 до 15 XI [19]47 р.	Майор [а-]Врублевський[-а]

[а-а] *Написано великими літерами.*
[б-б] *Написано в розбивку.*
[в-в] *Підкреслено машинописним способом.*

Nr 83

[1947], Warszawa. Plan działań operacyjnych związanych z rozpracowaniem i likwidacją podziemia ukraińskiego w powiecie przemyskim, sporządzony przez Wydział I Departamentu III MBP

[a-b-]Zatwierdzam[-b]
Dyr[ektor] Dep[artamentu] III MBP
Płk Czaplicki[-a]
Warszawa, dn.

[b-c-]Ściśle tajne[-c-b]

[a-b-]Plan[-b-a]
[a-]operatywnych przedsięwzięć po rozpracowaniu i likwidacji organizacji OUN na terenie powiatu Przemyśl, województwo Rzeszów[-a]

Lp.	Nazwisko i imię, pseudonim i rysopis	Data urodzenia i obecny adres	Miejsce pracy, zawód, stan cywilny, o co podejrzany	Przedsięwzięcia operatywne	Termin wykonania	Odpowiedzialny za wykonanie
1.	[a-]Karaman[-a] Katarzyna, ps. „[a-]Światosława[-a]". [c-]Rysopis[-c]: wzrost wysoki, szczupła, chuda, brunetka, oczy czarne, twarz lekko pociągła, cera blada, nos normalny, włosy loki, trwała ondulacja.	5 VI 1920 r. Przemyśl, ul. Franciszkańska 1 m. 9.	Nie pracuje nigdzie, krawcowa, w organizacji OUN pełni funkcję łączniczki. Kontakty utrzymuje ze swoim mężem ps. „[a-]Tarasem[-a]" [vel „Rusłanem"], imię Dmytro, który jest nadrejonowym prowidnykiem organizacji OUN nadrejonu „[a-]Chołodnyj[-a] Jar".	1. Inwigilacja korespondencji wychodzącej i przychodzącej. 2. Wystawienie obserwacji zewnętrznej od 30 X [19]47 r. do 5 XI [19]47 r. 3. Sekretne zdjęcie „Światosławy" z ul[icy] dnia 5 XI [19]47 r., i przeprowadzenie szczegółowej rewizji w mieszkaniu. 4. Urządzenie w mieszkaniu „Światosławy" zasadzki od 5 XI [19]47 r.	Od 22 X [19]47 r. do 15 XI [19]47 r.	mjr [a-]Wróblewski[-a]

[a-a] *Zapisano wersalikami.*
[b-b] *Zapisano pismem spacjowanym.*
[c-c] *Podkreślono maszynowo.*

	брюнетка, чорні очі, продовгувате обличчя, білолиця, звичайний ніс, волосся: завивка перманент, є локони		«Руслан»], якого звати Дмитро, провідник надрайону ОУН «[а]Холодний[-а] Яр».	3. Таємне «знімання» «Святослави» з вул[иці] 5 XI [19]47 р. і проведення ретельного обшуку в її помешканні. 4. Влаштування засідки у помешканні «Святослави» починаючи з 5 XI [19]47 р. 5. Допит «Святослави» в спр[аві] підтримання зв'язку з «[а]-Русланом-[а]», [він же «Та]рас» [...][г] та зі зв'язковою ОУН [а]-Боднаренко-[а] Марією--«[а]-Оксаною-[а]».		
2.	[а]-Антман-[а] Шимон	21 XII 1907 р. Перемишль, Площа Брами, 11.	Кравець, має власну кравецьку майстерню в Перемишлі, неодружений, виготовляв фальшиві документи для членів ОУН та переводив через кордон кур'єрів ОУН.	1. Відстежування вхідної та вихідної кореспонденції. 2. Встановлення зовнішнього спостереження з 30 X [19]47 до 5 XI [19]47 р. 3. Таємне «знімання» Антмана Шимона з вул[иці] 5 XI [19]47 р. і проведення ретельного обшуку в його помешканні. 4. Влаштування засідки в помешканні Антмана Шимона починаючи з 5 XI [19]47 р. 5. Допитати Антмана Шимона з приводу виготовлення разом із бургомістром міста Радимна фальшивих документів для членів ОУН. Допитати також у справі перекидання до Австрії. членів ОУН, а також організації нелегального переправлення євреїв за кордон.	Від 22 X [19]47 до 6 XI [19]47 р.	Майор [а]-Врублевський-[а]. Спроба вербування Шимона Антмана.

[г] Нерозбірливе слово, закреслене машинописним способом.

				5. Przesłuchanie „Światosławy" w spr[awie] kontaktu operacyjnego z „[a]-Rusłanem-[a]" [vel „Ta]rasem" [...][d] oraz z łączniczką organizacji OUN – [a]-Bodnarenko-[a] Marią, ps. „[a]-Oksana-[a]".		
2.	[a]-Antman-[a] Szymon	21 XII 1907 r. Przemyśl, ul. Plac Bramy 11.	Krawiec, własny zakład krawiecki w Przemyślu, kawaler, wyrabiał fałszywe dokumenty dla członków organizacji OUN oraz przeprowadzał przez granicę kurierów organizacji OUN.	1. Inwigilacja korespondencji wychodzącej i przychodzącej. 2. Wystawienie obserwacji zewnętrznej od 30 X [19]47 r. do 5 XI [19]47 r. 3. Sekretne zdjęcie Antmana Szymona z ul[icy] dnia 5 XI [19]47 r. i przeprowadzenie szczegółowej rewizji w mieszkaniu. 4. Urządzenie w mieszkaniu Antmana Szymona zasadzki od 5 XI [19]47 r. 5. Przesłuchiwać Antmana Szymona w spr[awie] wyrabiania fałszywych dokumentów dla członków organizacji OUN wspólnie z burmistrzem miasta Radymna. Przesłuchiwać również w sprawie przerzutów do Austrii (Wiedeń) członków organizacji OUN, jak również organizowania nielegalnych transportów Żydów za granicę.	Od 22 X [19]47 r. do 6 XI [19]47 r.	mjr [a]-Wróblewski-[a]. Próba werbunku Antmana Szymona
3.	[a]-Stopińska-[ae] Olga	26 IV 1926 r. Przemyśl, ul. Wincentego Pola 2 m. 1.	Uczennica, panna, wspólnie z Antmanem wyrabiała fałszywe dokumenty dla członków OUN.	1. Inwigilacja korespondencji wychodzącej i przychodzącej. 2. Aresztować dnia 5 XI [19]47 r., przeprowadzając szczegółową rewizję	Od 22 X [19]47 r. do 6 XI [19]47 r.	mjr [a]-Wróblewski-[a]

[d] *Nieczytelne słowo skreślone maszynowo.*
[e] *Było:* Stupińska.

3.	[a-г]Стопинська[-ar] Ольга	26 IV 1926 р. Перемишль, вул. Вікентія Поля 2, кв. 1.	Учениця, незаміжня. Разом із Антманом виготовляла фальшиві документи для членів ОУН.	1. Відстежування вхідної та вихідної кореспонденції. 2. Заарештувати 5 XI [19]47 р., провівши ретельний обшук помешкання. 3. Влаштувати засідку в помешканні 5 XI [19]47 р. 4. Допитати у справі «[a-]Федака[-a]», зв'язкового мельниківської ОУН за часів окупації [...][д], який передав їй організаційні матеріали, допитувати її також у спр[аві] Антмана Шимона та Мадая Богдана, зв'язкового крайового проводу[e] ОУН у Польщі. Також допитати її у спр[аві] «[a-]Зої[-a]», «[a-]Малуш[і][-a]» – скільки разів до неї приходили та з якого приводу.	Від 22 X [19]47 до 6 XI [19]47 р.	Майор [a-]Врублевський[-a]
[4.]		Радимно.	Бургомістр, виготовляв фальшивки разом із [a-]Антманом[-a] Симоном.	1. Точно встановити персональні дані й адресу. 2. Відстежувати вхідну та вихідну кореспонденцію. 3. Заарештувати 6 XI [19]47 р., здійснивши ретельний обшук у його помешканні. 4. Допитати з приводу знайомства з [a-]Антманом[-a] Шимоном і продукування фальшивих документів. [Дізнатися], кому за допомогою [a-]Антмана[-a] виготовляв документи й т. д.	Від 22 X [19]47 до 6 XI [19]47 р.	Майор [a-]Врублевський[-a]

[г] *Було:* Ступинська.

[д] *Фрагмент тексту нерозбірливий.*

[e] *Слово записане з помилкою. Аналогічно – далі.*

				domową. 3. Urządzić zasadzkę w domu dnia 5 XI [19]47 r. 4. Przesłuchać w sprawie „[a-]Fedaka[-a]", łącznika organizacji OUN obozu Melnyka z okupacji [...][f], który przekazał jej materiały organizacyjne, przesłuchiwać ją również w spr[awie] Antmana Szymona oraz Madaja Bogdana, łącznika organizacji OUN Krajowego Prowidu[g] Polska. A tak samo przesłuchiwać ją w spr[awie] „[a-]Zoi[-a]", „[a-]Małusz[y][-a]" – ile razy u niej były i w jakich sprawach.		
[4.]		Radymno.	Burmistrz, wyrabiał fałszywe dokumenty wspólnie z [a-]Antmanem[-a] Szymonem.	1. Ustalić dokładnie personalia i adres. 2. Inwigilacja korespondencji wychodzącej i przychodzącej. 3. Aresztować 6 XI [19]47 r., przeprowadzając szczegółową rewizję w jego domu. 4. Przesłuchiwać w sprawie znajomości z [a-]Antmanem[-a] Szymonem i wyrabiania fałszywych dokumentów. Komu wyrabiał dokumenty za pośrednictwem [a-]Antmana[-a] itd.	Od 22 X [19]47 r. do 6 XI [19]47 r.	mjr [a-]Wróblewski[-a]
[5.]	Stachów Kazimiera[1], ps. „[a-]Dołynko[-a]", Paweł [a-]Stachów[-a][2]	28 VII 1888 r. 4 IV 1880 r. Przemyśl, ul. Rogozińskiego 17 m. 6.	Gospodyni domu i ich córka[h] Wanda [...][d] vel Irena jest łączniczką organizacji OUN centralnego prowidu,	1. Inwigilacja korespondencji wychodzącej i przychodzącej. 2. Podebrać agentkę sprawdzoną, stuprocentowo pewną i osiedlić ją	Od 3 XI [19]47 r. do 1 XII [19]47 r.	mjr [a-]Wróblewski[-a] i kpt. [a-]Działosz[yński][-a]

[f] *Fragment nieczytelny.*

[g] *Było:* przewodu. *Podobnie dalej.*

[h] *Było:* curka. *Podobnie w całym dokumencie.*

[1] Kazimiera Stachów lub Stachiw (ur. 27 VIII 1888 w Przemyślu, zm. 17 XII 1951 w Fordonie). Aresztowana w Przemyślu 3 I 1950, oskarżona o udzielanie pomocy członkom OUN, udostępnienie swego mieszkania jako punktu kontaktowego, otrzymywanie wynagrodzenia za pośrednictwem Ludmiły Kot; wyrokiem WSR w Rzeszowie skazana 20 IV 1950 na 5 lata więzienia. AIPN, 107/1052; AIPN Rz, 046/996; AIPN Rz, 108/5412.

[2] Paweł Stachów lub Stachiw (ur. 4 IV 1880 w Nuszczach, pow. zborowski, zm. 22 VI 1962 w Przemyślu), podoficer armii austro-węgierskiej, do 1914 komendant podoficerskich kursów artylerii w Klosterneuburg; w czasie I wojny światowej w Twierdzy Przemyśl; od listopada 1918 podoficer (buławny) UHA,

[5.]	Стахів Казимира [1], пс. «[a]-Долинко-[a]», Павло [a]-Стахів-[a][2]	28 VII 1888 р. 4 IV 1880 р. Перемишль, вул. Рогозінського 17, кв. 6.	Домогосподарка. Їхня донька[є] Ванда [...][г], вона ж Ірина, є зв'язковою центрального проводу ОУН, перебуває в американській окупаційній зоні. Друга донька Ольга – зв'язкова ОУН на теренах УРСР. Сини Володимир і Євген займаються серйозними справами в центральному проводі ОУН за кордоном.	1. Відстежування вхідної та вихідної кореспонденції. 2. Підібрати перевірену, надійну, стовідсоткову агентку і поселити її в квартирі Стахових[ж] чи домі, в якому проживають Стахови[ж], задля спостереження за тим, що відбувається в помешканні Стахових.	Від 3 XI [19]47 до 1 XII [19]47 р.	Майор [a]-Врублевський-[a] і капітан [a]-Дзялош[инський]-[a]
[6.]	[a]-Саладзяк-[a] Казимира чи Катерина	8 XI 1908 р. Перемишль, вул. Ґротґера[є] 9, кв. 10.	Ніде не працює, фаху не має, незаміжня. Підтримувала зв'язок із «[a]-Зоєю-[a]» та «[a]-Святославою-[a]», продовжує підтримувати зв'язок із «[a]-Оксаною-[a]» та «[a]-Святославою-[a]».	1. Відстежування вхідної та вихідної кореспонденції. 2. Заарештувати 5 XI [19]47 р., після ретельного обшуку будинку, в якому проживає. 3. Після арешту організувати в будинку засідку. 4. Допитувати у справі зв'язку [...][г] з «Оксаною» і «Святославою» та допитати у справі [a]-Шкірки-[a]-«Славка» – зв'язкового «Руслана», він же «Тарас».	Від 22 X [19]47 до 6 XI [19]47 р.	Майор [a]-Врублевський-[a]

[є] *Було з орфографічною помилкою. Так само в документі далі.*

[ж] *Було з граматичною помилкою.*

[1] Стахів Казимира (нар. 27 VIII 1888, м. Перемишль Підкарпатського в-ва, померла 17 XII 1951, Фордон). Заарештована у Перемишлі (3 I 1950). Була обвинувачена у допомозі членам ОУН, наданні свого помешкання під контактний пункт та отриманні винагороди за посередництвом Людмили Кіт. Вироком РВС у Ряшеві засуджена 20 IV 1950 до 5 років ув'язнення. *(АІНП, 107/1052; АІНП Ж, 046/996; АІНП Ж, 108/5412).*

[2] Стахів Павло (нар. 4 IV 1880 у Нущі Зборівського повіту, пом. 22 VI 1962 у Перемишлі), молодший офіцер австро-угорської армії. До 1914 – комендант курсу молодших офіцерів артилерії в Клостернойбурзі. В роки Першої світової війни – у Перемиській фортеці. З листопада 1918 – булавний УГА. Кінець 1918 – потрапив у польський полон у Перемишлі. Втік із табору полонених у Вадовицях та вступив до УГА. Там служив у групі ген. А. Кравса, потім у 3-му корпусі УГА, 3-й Червоній бригаді УГА. 3 квітня 1920 у 5-й Херсонській дивізії Армії УНР. Інтернований в ЧСР у Ліберці 25/26 VIII 1920. Повернувся до Перемишля, працював у банку. 7 III 1945 заарештований в Перемишлі. Слідство припинене 24 IV 1945. Знову заарештований в Перемишлі 3 I 1950 через діяльність дітей в українському підпіллі. Був звинувачений у наданні допомоги членам ОУН, свого помешкання для створення пункту зв'язку. Вироком РВС у Ряшеві 20 IV 1950 засуджений до 2 р. ув'язнення. Звільнений, очевидно, в січні 1952. Перебував

			przebywa w amerykańskiej strefie okupacyjnej. Druga córka Olga również jest łączniczką OUN na terenach USRR. Synowie Włodzimierz i Eugeniusz pełnią poważne funkcje w centralnym prowidzie w organizacji OUN zagranicą.	w mieszkaniu Stachowów[i] lub w tymże domu, gdzie mieszkają Stachowowie[j], celem obserwacji ruchów w mieszkaniu Stachowów.		
[6.]	[a-]Saładziak[-a] Kazimiera lub Katarzyna	8 XI 1908 r. Przemyśl, ul. Grottgera[k] 9 m. 10.	Nigdzie nie pracuje, bez zawodu, panna, utrzymywała kontakty z „[a-]Zoją[-a]" i „[a-]Światosławą[-a]", w dalszym ciągu utrzymuje kontakty z „[a-]Oksaną[-a]" i „[a-]Światosławą[-a]".	1. Inwigilacja korespondencji wychodzącej i przychodzącej. 2. Aresztować dnia 5 XI [19]47 r., przeprowadzając szczegółową rewizję domową. 3. Po aresztowaniu urządzić w domu zasadzkę. 4. Przesłuchiwać w sprawie kontaktów [...][d] z „[a-]Oksaną[-a]" i „[a-]Światosławą[-a]" oraz przesłuchać w sprawie [a-]Skirki[-a], ps. „[a-]Sławko[-a]" – łącznik[a] „Rusłana" vel „Tarasa".	Od 22 X [19]47 r. do 6 XI [19]47 r.	mjr [a-]Wróblewski[-a]

pod koniec 1918 dostał się do polskiej niewoli w Przemyślu, zbiegł z obozu jenieckiego w Wadowicach i wrócił do UHA; służył w grupie „Chyriw" UHA gen. Antina Krawsa; następnie w III grupie armijnej (grupa Antina Krawsa), 3. Korpusie UHA, 3. Brygadzie Czerwonej UHA; od kwietnia 1920 w 5. Chersońskiej Dywizji Armii URL; 25/26 VIII 1920 internowany w CSR w Libercu; powrócił do Przemyśla i pracował w banku; aresztowany w Przemyślu 7 III 1945, śledztwo umorzono 24 IV 1945; ponownie aresztowany w Przemyślu 3 I 1950 z powodu działalności w ukraińskim podziemiu jego dzieci, oskarżony o udzielanie pomocy członkom OUN, udostępnienie swego mieszkania jako punktu kontaktowego; wyrokiem WSR w Rzeszowie 20 IV 1950 skazany na 2 lata więzienia; zwolniony prawdopodobnie w styczniu 1952; inwigilowany w ramach SEO przez Wydz. III WUdsBP/KW MO w Rzeszowie, następnie, w l. 1957–1960 przez Wydz. II KW MO w Rzeszowie, w l. 1960–1973 SEO/SOO przez KMiP MO w Przemyślu, po śmierci ww. sprawa prowadzona na jego krewnych; ciężko chory; przed śmiercią, w 1960 odwiedził go syn Eugeniusz. AIPN, 107/1052; AIPN Rz, 046/996; AIPN Rz, 108/5412; AIPN Rz, 366/136; AIPN Rz, 070/329; AIPN Rz, 65/22, Repertorium wykonania kar (Repertorium „W") Wojskowej Prokuratury Rejonowej w Rzeszowie za rok 1950; O. Kolanczuk, *Uwicznennia neskorenych*, Lwiw 2003, s. 183.

[i] *Było:* Stachów.

[j] *Było:* Stachowie.

[k] *Było:* Grodgera.

[7.]	[a-]Мрозовська-[a] Марія Стефанія[3]	3 XII 1887 р. Перемишль, Знесення, вул. Мечислава, 9.	Домогосподарка, заміжня. Повідомляла для «Зої» адресу [a-]Калиняка-[a] у Варшаві. [a-]Калиняк-[a] під час окупації проживав у Мрозовської Марії. Адресу [a-]Калиняка-[a] давала «[a-]Зої-[a]» для того, щоб через нього встановити зв'язок із англійським посольством, аби передавати туди матеріали ОУН.	1. Відстежування вхідної та вихідної кореспонденції Мрозовської-[a] Марії й її доньки [a-]Мрозовської-[a] Дарки[4], яка одружена з [a-]Шаяном-[a]. 2. Затримати [a-]Мрозовську-[a] Марію і її доньку Дарку з приводу їхнього знайомства з [a-]Калиняком-[a] Михайлом, [a-]Антманом-[a] Шимоном і Ольгою [a-]Стопинською-[a].	Від 22 X [19]47 до 6 XI [19]47 р.	Майор [a-]Врублевський-[a]
8.	[a-]Павловська-[a] Ірина. [a-]Прикмети:-[a] приблизно 25 років, середнього зросту, шатенка, міцної статури, круглолиця, зелені очі, пухкі губи. Ходить у чоботах. Улітку 1946 р. в Перемиській лікарні народила дитину, але дитина померла. Ірину добре знає «Оля» – Серванська Ірина.	18 VI 1922 р. Перемишль, вул. Словацького, 72.	Домогосподарка. Заміжня, дружина провідника надрайону «Холодний Яр» «Інгула»[3], якого звати Дмитром (УРСР).	1. Встановити точні персональні дані й адресу шляхом проведення такої оперативної комбінації. Піти за листом «Птаха» до сестри Ірини, яка прож[иває] у Перемишлі по вул. Рея, 6, зветься Карович Наталія, та сказати їй, що «я мушу віддати листа для Ірки від поважної людини». Карович дасть адресу своєї сестри Ірини. Розмовляти з Карович треба тільки по-польськи. Після того, як адреса буде встановлена, влаштувати 12-денну засідку – з 6 XI [19]47 до 18 XI [19]47 р.	Від 29 X [19]47 до 18 XI [19]47 р.	Майор [a-]Врублевський-[a]

під спостереженням в межах контрольно-спостережної справи III відділу ВУдсГБ/ВК ГМ у Ряшеві. Потім, у 1957–1960 – II відділу ВК ГМ у Ряшеві. У 1960–1973 – контрольно-спостережної справи та справи оперативної розробки МіПВ ГМ в Перемишлі. Перед смертю його відвідав син Євген (1960). *(АІНП, 107/1052; АІНП Ж, 046/996; АІНП Ж, 108/5412; АІНП Ж, 366/136; АІНП Ж, 070/329; АІНП Ж, 65/22, Реперторіум виконання покарань (Реперторіум «W») військової прокуратури у Ряшеві за 1950 р.; Колянчук О. Увічнення нескорених. – Львів, 2003. – С. 183).*

[3] *Було:* «Юхула».

[3] Мрозовська Степанида (нар. 3 XII 1887, Христинопіль). Заарештована 18 XI 1947. Згідно з наявними документами УБ, мала бути залучена до співпраці 22 XII 1947 співробітником III відділу ВУГБ у Ряшеві як агент пс. «Марія». Звільнена з-під арешту 23 XII 1947. Із характеристики агента пс. «Марія», складеної пор. Я. Пенаром 1 III 1951 р.: «Була заарештована восени 1947 р. під час операції, що проводилася у Перемишлі. Під час

[7.]	[a]-Mrozowska-[a] Maria Stefania[3]	3 XII 1887 r. Przemyśl Zniesienie, ul. Mieczysława 9.	Gospodyni domowa, mężatka. Dała „Zoi" adres [a]-Kałyniaka-[a] w Warszawie. [a]-Kałyniak-[a] w czasie okupacji mieszkał u Mrozowskiej Marii. Adres [a]-Kałyniaka-[a] dała „[a]-Zoi-[a]" celem skontaktowania się przez niego z ambasadą angielską dla przekazywania tam materiałów organizacji OUN.	1. Inwigilacja korespondencji wychodzącej i przychodzącej [a]-Mrozowskiej-[a] Marii i jej córki [a]-Mrozowskiej-[a] Darki[4] zamężnej z [a]-Szajanem-[a]. 2. Zatrzymać [a]-Mrozowską-[a] Marię i jej córkę Darkę w sprawie ich znajomości z [a]-Kałyniakiem-[a] Michałem, [a]-Antmanem-[a] Szymonem i Olgą [a]-Stopińską-[a].	Od 22 X [19]47 r. do 6 XI [19]47 r.	mjr [a]-Wróblewski-[a]
8.	[a]-Pawłowska-[a] Irena. [c]-Rysopis:-[c] lat 25, wzrost średni, szatynka, tusza tęga, okrągła twarz, oczy zielone, usta grube.	18 VI 1922 r. Przemyśl, ul. Słowackiego nr 72.	Gospodyni domowa. Mężatka, żona prowidnyka nadrejonu „Chołodnyj Jar" „Inhuła"[1], imię Dmytro (USRR).	1. Ustalić dokładnie personalia i adres, przez następującą operatywną kombinację. Pójść za sztafetą „Ptacha" do siostry Ireny, która zam[ieszkuje] w Przemyślu przy ul. Reja 6, nazywa	Od 29 X [19]47 r. do 18 XI [19]47 r.	mjr [a]-Wróblewski-[a]

[1] *Było:* „Juchuła".

[3] Stefania Mrozowska (ur. 3 XII 1887 w Krystynopolu). Aresztowana 18 XI 1947; wg zachowanych dokumentów UB miała zostać pozyskana do współpracy 22 XII 1947 przez funkcjonariusza Wydz. III WUBP w Rzeszowie jako agent ps. „Maria"; zwolniona z aresztu 23 XII 1947; wg charakterystyki agent ps. „Maria" por. J. Penara z dn. 1 III 1951: „Wspomniana jesienią 1947 w czasie akcji prowadzonej na terenie Przemyśla aresztowana jako punkt kontaktowy łączniczek organizacji OUN Kot Ludmiły, ps. »Burłaczka«, Chymko Zenobii, ps. »Zoja«, i innych członków organizacji. W toku śledztwa w[yżej] w[ymieniona] przyznała się do kontaktów z w[yżej] w[ymienionymi] członkami organizacji OUN oraz zapodała innych członków z terenu m. Przemyśla. W trakcie przesłuchania zapodała materiały na niejakiego Kałyniaka Michała, zamieszkałego w Warszawie, podejrzanego o szpiegostwo na rzecz wywiadu angielskiego oraz o kontakty z członkami organizacji OUN i sekretarzem angielskiej ambasady. Następnie scharakteryzowała działalność rodziny Stachiw, zamieszkałych w Przemyślu, t[o] j[est] Stachiw Włodzimierza, członka organizacji OUN, jego siostry Ireny, łączniczki organizacji OUN Stachiw Olgi i zapodała szereg działaczy ukraińskich z czasów okupacji na terenie miasta Przemyśla. Zawerbowana miała możność nawiązania kontaktów z członkami i współpracownikami pozostałymi na terenie m. Przemyśla i powiatu przemyskiego i cel stawiany przed werbunkiem został po większej części osiągnięty. Od chwili zawerbowania z w[yżej] w[ymienioną] odbyło się 115 spotkań, w tym 10 spotkań kontrolnych, które odbył naczelnik Wydz[iału] III i doradca przy WUBP płk Złobin. Ogólnie otrzymano od niej 120 doniesień, które wszystkie zostały włączone do prowadzonych rozpracowań po linii organizacji OUN z terenu miasta Przemyśla. Doniesienia te były sprawdzane przez inną agenturę, a następnie przez śledztwo. W trakcie współpracy z nią ag[entka] »Maria« ustaliła miejsce zamieszkania łączniczki organizacji OUN Partakiewicz Nadzi, ps. »Maryjka«, przebywającej w Kaliszu oraz jej pobyt w 1948 r. na terenie m. Przemyśla i jej konakty ze Stopińską Olgą i Malenycz Marią. Na podstawie jej doniesień aresztowano: dwie osoby, t[o] j[est] Saładziak Kazimierę i Wołoszczak Marię, które były w kontakcie z Partakiewicz Nadzią, ps. »Maryjka«, na terenie m. Przemyśla w 1948 r. Oprócz tego wspomniana ustaliła kontakty zakonnic byłego sierocińca ukraińskiego w Przemyślu z kooperatywą ukraińską mieszczącą się w Kanadzie pod nazwą »Care« oraz kooperatywą ukraińską mieszczącą się w Warszawie pod nazwą »SS Służebnice«. W obecnej chwili wspomniana jest nastawiona na rozpracowanie figurantów rozpracowania krypt[onim] »Zalew« i krypt[onim] »Kwatera«. Pozostaje na kontakcie kierownika Sekcji 2 [Wydz. III WUBP w Rzeszowie]. Jest podejrzenie, że jest częściowo rozkonspirowana"; wyeliminowana z sieci agenturalnej w grudniu 1952; wg zapisów dziennika

9.	[a]-Лавецький-[a] Микола	15 V 1906 р. Перемишль, вул. Реймонта, 84	Різник, займається виготовленням ковбас, одружений.	Батько члена ОУН Неціка--«[a]-Вовчука-[a]», в його домі перебувала зв'язкова ОУН Боднаренко Марія-«[a]-Оксана-[a]», за допомогою якої «[a]-Вовчук-[a]» зв'язувався зі своєю родиною. Почато: 1. Відстежування вхідної та вихідної кореспонденції.	Від 22 X [19]47 до 30 XI [19]47 р.	Майор [a]-Врублевський-[a]
10.	[a]-Дочило-[a] Юлія	1 II 1884 р. Перемишль, вул. Окшеї, 23.	Вдова, займається торгівлею.	Добра знайома «[a]-Святослави-[a]» й Гані Гули. В її справі слід докладно допитати «[a]-Святославу-[a]». 1. Відстежування вхідної та вихідної кореспонденції. 2. 10-денне зовнішнє спостереження (з 4–5 до 14–15 XI [19]47 р.	Від 22 X [19]47 до 30 XI [19]47 р.	Майор [a]-Врублевський-[a]

слідства вищезгадана визнала зв'язок із Людмилою Кіт, Химко Зиновією та іншими членами Організації, а також назвала інших її членів з Перемишля. Під час допиту надала відомості про Калиняка Михайла, мешканця Варшави, який підозрювався у шпигунстві на користь англійської розвідки, а також контактах з членами ОУН і секретарем англійського посольства. Потім охарактеризувала діяльність родини Стахових, яка мешкала у Перемишлі, а саме: члена ОУН Стахова Володимира, його сестри Ірини, зв'язкової ОУН Стахів Ольги, та надала відомості про низку українських діячів часів окупації м. Перемишля. Завербована мала можливість встановлення контактів з членами та співпрацівниками, що залишилися у Перемишлі і Перемиському повіті. Мета, яку ставили перед вербуванням, загалом була досягнута. Від часу вербування з вищезгаданою було проведено 115 зустрічей, у тому числі 10 контрольних, які здійснив начальник III відділу та радник при ВУГБ полк. Злобін. Загалом від неї отримано 120 донесень, всі вони були долучені до розробок, що проводилися по лінії ОУН у Перемишлі. Ці донесення були перевірені через іншу агентуру, а потім упродовж слідства. Під час співпраці агент «Марія» встановила місце проживання зв'язкової ОУН Партакевич Наді, пс. «Марійка», яка перебувала в Каліші, а також її перебування в 1948 р. у Перемишлі та її контакти із Стопинською Ольгою та Маленич Марією. На підставі її донесень заарештовано дві особи, а саме Саладзяк Казимиру та Волощак Марію, які підтримували зв'язок із Партакевич Надією, пс. «Марійка», у Перемишлі в 1948 р. Наразі згадана спрямована на розроблення фігурантів розробок під умовними назвами «Залев» і «Кватера». Залишається на контакті у керівника 2-ої секції [III відділу ВУГБ у Ряшеві]. Існує підозра, що вона частково розконспірована». Вилучена з агентурної мережі у грудні 1952. Згідно записів архівного журналу реєстрації особових і робочих справ вилученої агентури ВУГБ у Ряшеві в 1952 р. під № 8711 зроблено запис про архівування справ (1 том особової справи, 1 том робочої справи) на Стефанію Мрозовську пс. «Марія», потім їх перереєстровано під № 1104/I, збереглася особова справа. *(АІНП Ж, 00124/628; АІНП Ж, КЗІ ВУВС у Ряшеві; АІНП Ж, Архівний журнал реєстрації особових і робочих справ вилученої агентури).*

[4] Шаян-Сохацька Дарія, дівоче прізвище Мрозовська (нар. 2 IV 1922, Свидник). Згідно з матеріалами УБ та записами КЗІ ВУВС у Ряшеві мала бути залучена до співпраці 28 VI 1953 р. II відділом III департаменту МГБ як ТС пс. «Ганка». Інформація про подальший перебіг справи відсутня.

	Chodzi w butach z cholewami, w 1946 r. leżała w szpitalu powszechnym w Przemyślu w lecie, gdzie urodziła dziecko, lecz w szpitalu dziecko umarło. Irenę zna dobrze „Ola" – Serwańska Irena.			się Karowicz Natalia i powiedzieć jej, „że ja muszę oddać list dla Irki od ważnej osoby"; Karowicz poda adres swojej siostry Ireny. Rozmawiać z Karowicz tylko po polsku. Po ustaleniu adresu urządzić zasadzkę na 12 dni, od 6 XI [19]47 r. do 18 XI [19]47 r.		
9.	[a]-Ławecki-[a] Mikołaj	15 V 1906 r. Przemyśl, ul. Reymonta 84	Rzeźnik, masarz, żonaty.	Ojciec członka organizacji OUN na imię Necic, ps. „[a]-Wowczuk-[a]", w jego domu przebywała łączniczka organizacji OUN – [a]-Bodnarenko-[a] Maria, ps. „[a]-Oksana-[a]", przy pomocy, której „[a]-Wowczuk-[a]" kontaktował się ze swoją rodziną. Przedsięwzięto: 1. Inwigilacja korespondencji przychodzącej i wychodzącej.	Od 22 X [19]47 r. do 30 XI [19]47 r.	mjr [a]-Wróblewski-[a]
10.	[a]-Doczyło-[a] Julia	1 II 1884 r. Przemyśl, ul. Okrzei 23.	Wdowa, handlarka.	Jest to dobra znajoma „[a]-Światosławy-[a]" i Hani Guły. W jej sprawie należy szczegółowo przesłuchać „[a]-Światosławę-[a]". 1. Inwigilacja korespondencji przychodzącej i wychodzącej. 2. Obserwacja zewnętrzna 10 dni od 4–5 do 14–15 XI [19]47 r.	Od 22 X [19]47 r. do 30 XI [19]47 r.	mjr [a]-Wróblewski-[a]
11.	[a]-Harbacz-[a] Katarzyna lub [a]-Hatas-[a] Kazimiera	Pow[iat] Przemyśl, wieś Sielce[5].	Rolniczka, siostra „Ptacha", zamężna z Polakiem, u niej jest punkt kontaktowy „Ptacha".	1. Urządzić w sposób bardzo sekretny zasadzkę w jej domu na przeciąg 10 dni od 4–5 do 14–15 XI [19]47 r. 2. Inwigilacja korespondencji przychodzącej i wychodzącej.	Od 4–5 XI [19]47 r. do 14–15 XI [19]47 r.	mjr [a]-Wróblewski-[a] i [...][f]

archiwalnego teczek personalnych i pracy wyeliminowanej agentury WUBP w Rzeszowie pod nr. 8711 w 1952 r. odnotowano zarchiwizowanie akt (1 tom teczki personalnej, 1 tom teczki pracy) dot. Stefanii Mrozowskiej pod ps. „Maria", następnie przerejestrowano do nr. 1104/I, zachowała się teczka personalna. AIPN Rz, 00124/628; AIPN Rz, KOI WUSW Rzeszów; AIPN Rz, Dziennik archiwalny teczek personalnych i pracy wyeliminowanej agentury.

[4] Daria Szajan-Sochacka z d. Mrozowska (ur. 2 IV 1922 w Świdniku). Wg materiałów UB oraz zapisów KOI WUSW w Rzeszowie miała być pozyskana do współpracy przez Wydz. II Dep. III MBP w dn. 28 VI 1953 jako TW ps. „Hanka"; brak informacji o dalszym przebiegu sprawy; ponownie podjęta do współpracy przez Wydz. III KW MO w Przemyślu w dn. 10 VIII 1976 w celu inwigilacji mniejszości ukraińskiej oraz członków UTSK na terenie Przemyśla; wyeliminowana

11.	[a-]Гарбач[-a] Катерина або [a-]Гатас[-a] Казимира	Перемиський пов[іт], село Сельці[5].	Селянка, сестра «Птаха», замужем за поляком, в неї міститься пункт зв'язку «Птаха».	1. В дуже таємний спосіб улаштувати засідку в її помешканні на 10 днів – із 4–5 по 14–15 XI [19]47 р. 2. Відстежування вхідної та вихідної кореспонденції.	З 4–5 XI [19]47 до 14–15 XI [19]47 р.	Майор [a-]Врублевський[-a] і [...][д]
12.	[a-]Курхан[-a] Марія «[a-]Бабета[-a]»	1878 р. Малий Кругель Перемиського пов[іту].	Фаху не має, ніде не працює. Підтримує зв'язок із «Щуром» (зв'язковий «Тараса»).	Пункт зв'язку між «[a-]Галкою[-a]» й «[a-]Щуром[-a]» – ця жінка, яка добре володіє українською, має піти до бабусі з легендою, мовляв, хочу побачитися зі «Щуром», після чого бабуся може влаштувати їй зустріч із «[a-]Щуром[-a]».	З 29 X [19]47 до 6 XI [19]47 р.	Майор [a-]Врублевський[-a]
13.	[a-]Троян[-a] Владислав, син Івана	16 VI 1880 р. Перемишль, вул. Владича 18, кв. 2.	Пенсіонер, учитель, одружений.	З листа «[a-]Орлана[-a]» до «[a]Володимира[-a]»[6] (американська окупаційна зона) випливає, що «Троян» із Перемишля є головним «пунктовим» зв'язку між ОУН у Польщі та закордоном. [в-]Заходи:[-в] 1. Відстежування вихідної й вхідної кореспонденції. 2. Після арешту «[a-]Святослави[-a]» її треба докладно допитати про пункт зв'язку в «Трояна». 3. У справі «Трояна» допитати «[a-]Аркадія[-a]». 4. Після того, як особа «Трояна», в якого знаходиться пункт зв'язку ОУН, буде точно встановлена, потрібно розпочати за «Трояном» зовнішнє стеження.	З 22 X [19]47 до 30 XI [19]47 р.	Майор [a-]Вронський[-a]

Повторно залучена до співпраці III відділом ВУ ГМ у Перемишлі 10 VIII 1976 р. з метою спостереження за українською меншиною та членами УГКТ у Перемишлі. Вилучена з агентурної мережі 30 XII 1986. Згідно записів архівного журналу реєстрації особових і робочих справ вилученої агентури ВУВС у Перемишлі 8 VII 1987 р., під № 1764 зроблено запис про архівування III відділом ВУВС у Перемишлі документів (1 том особової справи, робоча справа відсутня) на Дарію Шаян-Сохацьку пс. «Ганка». *(АІНП Ж, 00111/790; АІНП Ж, 00180/2, Архівний журнал реєстрації особових і робочих справ вилученої агентури ВУВС у Перемишлі; АІНП Ж, 00112/1, Загально-інформаційна картотека ВУВС у Ряшеві).*

[5] Ймовірно Селець.

[6] Певно це Прокоп Мирослав (нар. 6 V 1913, Перемишль Підкарпатського воєводства, Польща – пом. 7 XII 2003, Нью-Йорк, США), пс. «Вировий», «Володимир», «Гармаш», «Мірко», «Орлович», «Остап». Від поч. 1930-х – активіст ОУН. У 1941 – член Проводу ОУН-Б. 1943–1944 – реф. пропаганди

12.	[a]-Kurchan-[a] Maria „[a]-Babeta-[a]"	1878 r. Kruhel Mały, pow[iat] Przemyśl.	Bez zawodu, nigdzie nie pracuje. Utrzymuje kontakt ze „Szczurem", łącznikiem „Tarasa".	Punkt kontaktowy między „[a]-Hałką-[a]" a „[a]-Szczurem-[a]" – pójść do tej babci z legendą, że: „Chcę widzieć się ze »Szczurem«", pójść musi kobieta, która dobrze mówi po ukraińsku, babcia może skontaktować ze „[a]-Szczurem-[a]".	Od 29 X [19]47 r. do 6 XI [19]47 r.	mjr [a]-Wróblewski-[a]
13.	[a]-Trojan-[a] Władysław syn Jana	16 VI 1880 r. Przemyśl, ul. Władycza 18 m. 2.	Emeryt, nauczyciel, żonaty.	W[edłu]g sztafety „[a]-Orłana-[a]" do „[a]-Wołodymyra-[a]"[6] (okupacyjna strefa amerykańska) Trojan z Przemyśla jest głównym punktem kontaktowym między organizacją OUN w Polsce z zagranicą. [c]-Przedsięwzięcia:-[c] 1. Inwigilacja korespondencji przychodzącej i wychodzącej. 2. Po aresztowaniu „[a]-Światosławy--[a]" należy ją szczegółowo przesłuchać w sprawie punktu kontaktowego u Trojana. 3. Przesłuchać w sprawie Trojana „[a]-Arkadija-[a]". 4. Po dokładnym ustaleniu osoby Trojana – punktu kontaktowego organizacji OUN wystawić za Trojanem obserwację zewnętrzną.	Od 22 X [19]47 r. do 30 XI [19]47 r.	mjr [a]-Wróblewski-[a]

z sieci agenturalnej 30 XII 1986; wg zapisów dziennika archiwalnego teczek personalnych i pracy wyeliminowanej agentury WUSW w Przemyślu pod nr. 1764 w dn. 8 VII 1987 odnotowano zarchiwizowanie przez Wydz. III WUSW w Przemyślu akt (1 tom teczki personalnej, brak teczki pracy) dot. Darii Szajan-Sochackiej pod ps. „Hanka". AIPN Rz, 00111/790; AIPN Rz, 00180/2, Dziennik archiwalny teczek personalnych i pracy wyeliminowanej agentury WUSW w Przemyślu; AIPN Rz, 00112/1, Kartoteka ogólnoinformacyjna WUSW w Rzeszowie.

[5] Prawdopodobnie Sielec.

[6] Prawdopodobnie Myrosław Prokop (ur. 6 V 1913 w Przemyślu, zm. 7 XII 2003 w Nowym Jorku), ps. „Wołodymyr", „Wyrowyj", „Harmasz", „Mirko", „Orłowycz", „Ostap". Od początku lat trzydziestych działacz OUN w Przemyskiem, od 1941 członek Prowidu OUN-B, w l. 1943–1944 referent propagandy Prowidu OUN oraz redaktor czasopisma „Ideja i czyn"; jeden z założycieli UHWR, członek Prezydium UHWR; w l. 1944–1949 studiował prawo na uniwersytetach w Berlinie i Monachium, następnie w USA. W l. 1946–1983 zca przewodniczącego ZP UHWR; w l. 1960–1980 współredaktor czasopisma „Suczasnist'" członek NTSz; autor wspomnień. P. Mirczuk, *Narys istoriji OUN...*, s. 793.

14.	[а-]Серванська[-а] Ірина, пс. «[а-]Оля[-а]». [в-]Прикмети[-в]: [приблизно] 25 років, середнього зросту, повної статури, брюнетка, овальне обличчя, голубі очі, загострений ніс, темнувата шкіра обличчя, вузькі губи.	8 VII 1921 р. Перемишль, вул. Міцкевича 22, кв. 12. Певно виїхала на Захід.	Неодружена, займає посаду в ОУН.	1. За допомогою Перемиського реєстраційного бюро встановити адресу її перебування, після чого заарештувати.	Від 29 X [19]47 до 5 XI [19]47 р.	Майор [а-]Врублевський[-а]

З[аступ]ник начальника I від[ділу] III деп[артаменту] МГБ
(—) майор [а-б-]Врублевський Б.[-б-а]

[в-]Надруковано 4 прим[ірники]:[-в]
1 прим. полк[овнику] [а-]Чапліцькому.[-а]
1 прим. полк[овнику] [а-]Дуді.[-а]
1 прим. май[ору] [а-]Врублевському.[-а]
1 прим. а/а справ.

Вик[онано] В/Б

АІНП, 00231/131, т. 1, арк. 64–65.
Копія, машинопис.
Документ польською мовою.
На першій сторінці документа в лівому верхньому куті міститься маргіналія: «Мазурек Спостережна папка ОУН-УПА, Ряшів, майор Врубл[евський] 31 XII [19]47 р.».

Проводу ОУН-Б і редактор журналу «Ідея і чин». Один з ініціаторів створення УГВР, обраний членом Президії УГВР. Упродовж 1944–1949 студіював право в університетах Берліна та Мюнхена. Далі переїхав у США. 1946–1983 – заступник голови ЗП УГВР. Співредактор журналу «Сучасність» (1960–1980). Дійсний член НТШ. Автор спогадів. *(Мірчук П. Нарис історії ОУН. 1920–1939 роки / Відп. ред. В. Мороз. – Київ: Українська видавнича спілка, 2007. – С. 793).*

14.	[a-]Serwańska[-a] Irena ps. „[a-]Ola[-a]”. [c-]Rysopis[-c]: lat 25, wzrost średni, tusza korpulentna, brunetka, twarz owalna, oczy niebieskie, nos spiczasty, ostry, cera ciemna, usta wąskie.	8 VII 1921 r. Przemyśl, ul. Mickiewicza 22 m. 12. Prawdopodobnie wyjechała na Zachód.	Panna, urzędniczka organizacji OUN.	1. Przez Biuro Ewidencji w Przemyślu ustalić, gdzie obecnie przebywa, po ustaleniu adresu aresztować.	Od 29 X [19]47 r. do 5 XI [19]47 r.	Mjr [a-]Wróblewski[-a]

[c-]Odbito 4 egz[emplarze][-c]
1 egz. płk [a-]Czaplicki[-a]
1 egz. płk [a-]Duda[-a]
1 egz. mjr [a-]Wróblewski[-a]
1 egz. a/a spraw

Z[astęp]ca Naczelnika Wydz[iału] I Dep[artamentu] III MBP
(—) mjr [a-b-]Wróblewski B.[-b-a]

Wyk[onał] W/B

AIPN, 00231/131, t. 1, k. 64–65.
Kopia, maszynopis.
Dokument w języku polskim.
Na pierwszej stronie dokumentu w lewym górnym rogu odręczna adnotacja: Mazurek Teczka obserwacyjna OUN-UPA, Rzeszów, mjr Wróbl[ewski] 31 XII [19]47 r.

№ 84
[1947], б. м. Список місць зберігання архівів Ярослава Старуха-«Стяга», про які розповів Ірон Кудлайчук-«Довгий»

[а-б-в-]Список[-в-б-а]
архівів «[а-]Стяга[-а]», про місця зберігання яких повідомив Ірон Кудлайчук-«[а-]Довгий[-а]»

П.ч.	Доколадний опис місця, способу зберігання й приналежності архіву	За дорученням кого, коли й ким архів був захований	[б-]Примітки[-б]
1.	[в-]Місце зберігання[-в]. Біля дороги, яка веде через поле від Монастиря до Гірників (присілок села Верхрати). Ця дорога відгалужується вліво від шляху між Монастирем Любачівського пов[іту] й Гутою Любицькою Томашівського пов[іту], за 200–300 м на захід від Монастирської церкви. Зг[аданий] шлях проходить через ярок, потім поле, відхиляється праворуч, затим минає ще один яр, що поріс кущами й рідколіссям. Якщо пройти цим яром на північ 60–100 м, будемо на тому місці, де закопаний архів «[а-]Стяга[-а]». Це в правій частині яру, якщо йти від дороги. [в-]Спосіб зберігання[-в]. Архів знаходиться в 50-літровому молочному бідоні, накритому просмоленою дерев'яною кадкою, щоб не потрапляла вода. Закопаний на дні яру зі східної сторони на глибині до 40 см. На узбіччі цього яру ростуть дві сосни, а в самому яру, за 4 м від місця, де закопаний архів, росте одна сосна (схема – у додатку)	Архів закований за дорученням «[а-]Стяга[-а]» в ніч із 8 на 9 червня 1947 р. його зв'язковими-охоронцями «[а-]Стяга[-а]» – «[а-]Донським[-а]», «[а-]Чорноморцем[-а]», він же «[а-]Морець[-а]», а також «[а-]Довгим[-а]» (технік із технічного осередку «[а-]Стяга[-а]»).	Про те, що лежить в архіві, «[а]Довгий[-а]» не знає. «[а-]Донський[-а]» і «Морець[-а]» загинули під час ліквідації осередку «[а-]Стяга[-а]». – Чи був хтось четвертий, хто, як і вищезгадані, знав про місце збереження архіву – «[а-]Довгий[-а]» не знає. Але вірогідність такого існує. – Коорд[инати] за [в-]1: 100 000 74–76 на 12–14 б[-в]

[а-а] *Написано великими літерами.*
[б-б] *Написано в розбивку.*
[в-в] *Підкреслено машинописним способом.*

Nr 84

[1947], b.m.w. Wykaz miejsc, w których zachowały się archiwa Jarosława Starucha, ps. „Stiah", wskazanych przez Irona Kudłajczuka, ps. „Dowhyj

[a-b-c-]Wykaz[-c-b-a]

archiwów „[a-]Stiaha[-a]", miejsca zachowania które zapodał Kudłajczuk Iron, ps. „[a-]Dowhyj[-a]"

Lp.	Dokładne określenie miejsca i sposobu zachowania archiwum oraz do kogo należy:	Z czyjego polecenia, kiedy i przez kogo archiwum zostało zachowane:	[b-]Uwagi[-b]:
1.	[c-]Miejsce zachowania[-c]. Niedaleko polnej drogi, która prowadzi od Monasterza do przysiółka wsi Werchraty – Górniki. Droga ta odłącza się od drogi Monasterz, pow[iat] Lubaczów a Huta Lubycka, pow[iat] Tomaszów, w kierunku na lewo – na zachód na odległości od 200–300 m od cerkwi Monasterz. W[yżej] w[ymieniona] droga przechodzi przez jeden wąwóz, a następnie przez pole, skręcając lekko na prawo, i znowu prowadzi do drugiego wąwozu, który jest pokryty krzakami i rzadkimi drzewami. Idąc tym wąwozem w kierunku na północ w odległości od 60 [do] 100 m, będziemy na miejscu, gdzie jest zakopane archiwum „[a-]Stiaha[-a]" przy prawym brzegu wąwozu, idąc od strony drogi. [c-]Sposób zachowania[-c]. Archiwum jest zachowane w bańce od mleka o pojem[ności] 50 l, zakrytej klockiem drewnianym, który jest zasmolony, celem niedopuszczenia wody. Zakopane na dnie wąwozu przy wschodnim jego brzegu do 40 cm głęboko w ziemi na wolnej przestrzeni. Prawdopodobnie na brzegu wąwozu rosną dwie sosny, a w wąwozie w odległości 4 m od miejsca zakopania archiwum rośnie jedna sosna. (Załącznik – szkic)	Archiwum zostało zachowane z polecenia „[a-]Stiaha[-a]" w nocy z dnia 8 na 9 czerwca 1947 r. przez łączników z ochrony „[a-]Stiaha[-a]" – „[a-]Dońskiego[-a]" i „[a-]Czornomorca[-a]" vel „[a-]Moreć[-a]" i przez „[a-]Dowhego[-a]" – technika z technicznego ośrodka przy „Stiahu[-a]".	Zawartość archiwum nieznana „[a-]Dowhemu[-a]". „[a-]Doński[-a]" i Moreć[-a]" zginęli podczas likwidacji ośrodka „[a-]Stiaha[-a]". – Czy prócz w[yżej] w[ymienionych] ktoś czwarty wiedział o miejscu zachowania archiwum – „[a-]Dowhyj[-a]" nie wie. Możliwość taka istnieje. – Koord[ynaty] w[edłu]g [c-]1:100 000 74–76 na 12–14 b[-c]

[a--a] *Zapisano wersalikami.*
[b--b] *Zapisano pismem spacjowanym.*
[c--c] *Podkreślono maszynowo.*

2.	[в-]Місце зберігання[-в]: від яру, в якому знаходиться перший архів «А-1» (див. пункт 1), потрібно йти польовою дорогою в бік Гірників. За яром буде поле. В тому місці, де починається сосняк (там зруб, отож дерев небагато), за 70–100 м від польової дороги ліворуч, росте сосна (коли йти з Монастиря у бік присілка Гірників). Архів «[а-]Стяга[-а]» закопаний за 60–100 см на південь від цієї сосни. [в-]Спосіб зберігання[-в]. «[а-]Довгий[-а]» не знає, бо його ховали без нього. Про те, в якій посудині й на яку глибину архів закопано, «[а-]Довгому[-а]» теж нічого не відомо. (схема – у додатку)	Архів захований за дорученням «[а-]Стяга[-а]» «[а]Донським[-а]» і «[а]Чорноморцем[-а]», він же «[а-]Морець[-а]» – зв'язкові «[а-]Стяга[-а]», – в ніч із 8 [на] 9 червня 1947 р. Про місце зберігання другого архіву «А-2» за дорученням «[а-]Стяга[-а]» для «[а-]Довгого[-а]» розповіли «[а]Морець[-а]» і «[а-]Донський[-а]» тієї саме ночі, коли архів заховали. «[а-]Довгого[-а]» водили до місця зберігання архіву, аби докладно ознайомився з місцевістю.	Що конкретно міститься в архіві – «[а]Довгий[-а]» не знає. – «[а-]Донський[-а]» і «[а-]Морець[-а]» загинули під час ліквідації осередку «[а-]Стяга[-а]». – Існує припущення, що, крім вищезгаданих, про місце зберігання архіву може бути відомо 4-тій особі. – Коорд[инати] за [в-]1: 100 000 74–76 на 12–14 б[-в]

Склав: Г. Й.

Надруковано 7 прим[ірників].
Отримують:
1. МГБ, III деп[артамент], полк[овник] Чапліцький.
2. МГБ, III деп[артамент], I від[діл], майор Врублевський.
3. Ряшівське ВУГБ, слідчий від[діл].
4. Ряшівське ВУГБ, III від[діл].
5. ВУГБ Люблін, III від[діл].
6. До справи Кудлайчука Ірона.
7. До [справи] «[а-]Стяга[-а]».

АІНП, 0330/229, арк. 61–62.
Оригінал, машинопис.
Документ польською мовою.
Додатки виявити не вдалося.

2.	[c-]Miejsce zachowania[-c] Patrz, jak ad 1, z tym że od wąwozu, w którym jest zachowane archiwum pierwsze „A-I" należy przejść drogą polną w stronę Górników do pola, które znajduje się poza wąwozem. Na rogu sosnowego lasu (sosny rzadkie, las przetrzebiony) – znajduje się jedna sosna w odległości od 70–100 m od drogi polnej na lewo, idąc z Monasterza w kierunku przysiółka Górniki. W południowym kierunku od sosny na odległości 60–100 cm od sosny jest zakopane archiwum „[a-]Stiaha[-a]". [c-]Sposób zachowania[-c] Nie jest znany „[a-]Dowhemu[-a]", gdyż nie był obecny przy zachowaniu. W jakim naczyniu i na jakiej głębokości jest zachowane archiwum – nie jest „[a-]Dowhemu[-a]" znane. (Załącznik – szkic)	Archiwum zostało zachowane z polecenia „[a-]Stiaha[-a]" przez „[a-]Dońskiego[-a]" i „[a-]Czornomorca[-a]" vel „[a-]Moreć[-a]" – łączników „[a-]Stiaha[-a]", w nocy z 8 [na] 9 czerwca 1947 r. Miejsce zachowania archiwum drugiego „A-2" wskazali „[a-]Dowhemu[-a]" „[a-]Moreć[-a]" i „[a-]Doński[-a]" z polecenia „[a-]Stiaha[-a]" tej nocy, kiedy archiwum zostało przez nich zachowane. Na miejsce zachowania został „[a-]Dowhyj[-a]" zaprowadzony, celem dokładnego zapoznania się z miejscami.	Zawartość i pojemność archiwum nie jest znana „[a-]Dowhemu[-a]". – „[a-]Doński[-a]" i „[a-]Moreć[-a]" zginęli podczas likwidacji ośrodka „[a-]Stiaha[-a]". – Istnieje przypuszczenie, że prócz w[yżej] w[ymienionych] mogła znać o miejscu zachowania archiwum osoba czwarta. – Koord[ynaty] w[edłu]g [c-]1:100 000 74–76 na 12–14 b[-c]

Sporządził: H. J.

Odbito 7 egz[emplarzy]
Otrzymują:
1. MBP Dep[artament] III, pułk[ownik] Czaplicki
2. MBP Dep[artament] III Wydz[iał] I, mjr Wróblewski
3. WUBP Rzeszów Wydz[iał] Śledczy
4. WUBP Rzeszów Wydz[iał] III
5. WUBP Lublin Wydz[iał] III
6. Akta sprawy Kudłajczuka Irona
7. [Akta sprawy] „[a-]Stiaha[-a]"

AIPN, 0330/229, k. 61–62.
Oryginał, maszynopis.
Dokument w języku polskim.
Załączników brak.

№ 85

8 січня 1948, Варшава. Протокол допиту Теофілії Федорів, вона ж Ірина Мороз, у справі діяльності її чоловіка Петра Федоріва-«Дальнича»

[a-]Протокол допиту підозрюваного[-a]

Варшава, 8 січня 1948 р.

Слідчий старшина Міністерства громадської безпеки у Варшаві пор. Юзеф Студзинський[1] допитав підозрюваного:
Федорів Теофілію
(персональні дані у справі)

Пит[ання]: Які уточнення можете внести до свєї біографії?

Відп[овідь]: Доповню свою біографію тим, що спростую деякі факти, які помилково надала для протоколу від 3 січня 1948 р., а саме: зі своїм чоловіком познайомилася в 1932 чи 1933 році у селі Заставчому під час концерту. Після одруження в 1942 році ми оселилися по вул. Собещизна, 6, де прожили майже місяць. Потім він поїхав, не сказавши мені куди. Втім, з домашніх розмов я знала, що він належить до нелегальної української організації й вирушив кудись в організаційних справах. Це було тоді, коли ми замешкували на Собещизні, тобто в 1942 р. Приблизно за місяць мій чоловік Петро Федорів повернувся, після чого знову перебував зі мною впродовж двох місяців.

[a-a] *Написано великими літерами.*

[1] Студзинський Юзеф (нар. 1918), підпоручник (1945), поручник (1947), капітан (1949), майор (1956). Від 1936 – член ТРУ. Із 1943 – член ПРП. Від січня до червня 1945 – старший слідчий старшина ПУГБ у Ловичах. 26 VI – 26 IX 1945 – слухач НЦ МГБ у Лодзі. 15 XII 1946 – 10 VII 1947 – слідчий старшина 2-ої секції слідчого відділу МГБ. Із 10 VII 1947 – слідчий старшина 3-ої секції II відділу слідчого департаменту МГБ. Із 30 X 1948 – слідчий старшина 2-ої секції II відділу слідчого департаменту МГБ. 15 VI 1949 – 1 VII 1951 – начальник слідчого відділу ВУГБ у Бидґощі. 18 VI 1951 – знятий із займаної посади й переданий у розпорядження департаменту кадрів. Із 3 X 1951 – заступник директора департаменту адміністративно-господарських справ. Від 1 I 1955 – у МВС. Із 19 IX 1955 – заступник директора з адміністративно-господарських справ воєводського управління служби розквартирування в Бидґощі. 5 VII 1956 – 1 VI 1957 – працівник центру служби розквартирування МВС. Від 1 VI 1957 – заступник директора з адміністративно-господарських справ. 1 IX 1957 переданий у розпорядження директора департаменту центру управління служби здоров'я МВС. Від 1 IX 1957 до 21 VIII 1959 – заступник директора з адміністративно-господарських справ воєводського управління служби здоров'я МВС у Бидґощі. 4 VIII 1959 – в розпорядженні директора центру управління служби здоров'я МВС. 19 IX 1959 звільнений із військової служби. Знаходився у резерві. 18 XII 1959 направлений до ВРК Бидґощ–Місто. Згодом (див. лист начальника відділу «Ц» ВК ГМ у Бидґощі від 29 IV 1970) працював у Бидґощі. *(АІНП, 0194/414).*

Nr 85

8 stycznia 1948, Warszawa. Protokół przesłuchania Teofili Fedoriw vel Ireny Moroz na temat działalności jej męża Petra Fedoriwa, ps. „Dalnycz"

[a-a]Protokół przesłuchania podejrzanego[a-a]

Warszawa, dnia 8 stycznia 1948 r.

Oficer śledczy Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego w Warszawie, por. Studziński Józef[1], przesłuchał w charakterze podejrzanego:
Fedoriw Teofilę
(personalia w aktach)

Pyt[anie]: Co macie do uzupełnienia w swym życiorysie?

Odp[owiedź]: Aby uzupełnić swój życiorys chciałabym sprostować niektóre fakty, które mylnie podałam w protokole z dnia 3 stycznia 1948 r., a mianowicie: męża swego poznałam w roku 1932 lub 1933 we wsi Zastawcze podczas koncertu. Po ślubie w 1942 roku zamieszkaliśmy razem na ul. Sobieszczyzna 6, gdzie wspólnie zamieszkiwaliśmy przez okres mniej więcej miesiąca czasu. Następnie [mąż] wyjechał, nie mówiąc mi, gdzie wyjeżdża, jednak z rozmów z nim przeprowadzonych w domu orientowałam się, że należy on do nielegalnej organizacji ukraińskiej i w sprawach organizacyjnych wówczas wyjechał. Było to w tym okresie, kiedy zamieszkiwaliśmy na Sobieszczyźnie, t[o] j[est] w 1942 r. Po mniej więcej miesiącu czasu mąż mój Fedoriw Piotr wrócił i znów przebywał ze mną przez okres dwóch miesięcy.

Po tym okresie mąż mój znów wyjechał, ja zaś przeprowadziłam się na ul. Żółkiewską 69 i zamieszkałam tam u brata mej matki Moroza Michała, było

---

[a-a] *Zapisano wersalikami.*

[1] Józef Studziński (ur. 1918), ppor. (1945), por. (1947), kpt. (1949), mjr (1956). Od 1936 członek TUR; od 1943 członek PPR; od stycznia do czerwca 1945 st. oficer śledczy w PUBP w Łowiczu; od 26 VI do 26 IX 1945 słuchacz w CS MBP w Łodzi; od 15 XII 1946 oficer śledczy Sekcji 2 Wydz. Śledczego MBP; od 10 VII 1947 oficer śledczy Sekcji 3 Wydz. II Dep. Śledczego w MBP; od 30 X 1948 oficer śledczy Sekcji 2 Wydz. II Dep. Śledczego MBP; od 15 VI 1949 do 1 VII 1951 naczelnik Wydz. Śledczego WUBP w Bydgoszczy; 18 VI 1951 zdjęty z zajmowanego stanowiska i przekazany do dyspozycji Dep. Kadr; od 3 X 1951 zca dyrektora Dep. ds. Administracyjno-Gospodarczych; 1 I 1955 przekazany do MSW; od 19 IX 1955 zca dyrektora ds. administracyjno-gospodarczych w Wojewódzkim Zarządzie Służby Zakwaterowania w Bydgoszczy; od 5 VII 1956 do 1 VI 1957 delegowany do pełnienia służby w Centrum Służby Zakwaterowania MSW; od 1 VI 1957 zca dyrektora ds. administracyjno-gospodarczych. 1 IX 1957 odwołany z delegacji i przekazany do dyspozycji dyrektora Centralnego Zarządu Służby Zdrowia MSW; od 1 IX 1957 do 21 VIII 1959 zca dyrektora ds. administracyjno-gospodarczych w Wojewódzkim Zarządzie Służby Zdrowia MSW w Bydgoszczy; od 4 VIII 1959 w dyspozycji dyrektora Centralnego Zarządu Służby Zdrowia MSW; 19 IX 1959 zwolniony z wojskowej służby zawodowej do rezerwy; 18 XII 1959 skierowany do WKR Bydgoszcz-Miasto; następnie (zgodnie z pismem naczelnika Wydz. „C" KW MO w Bydgoszczy z 29 IV 1970) pracował w Służbie Zdrowia w Bydgoszczy. AIPN, 0194/414.

Затим чоловік знову кудись подався. Я ж переїхала жити на вул. Жовківську, 69, до Михайла Мороза, брата моєї матері (це було на початку 1943 р.). Мій чоловік навідувався до мене через досить тривалі проміжки часу, від 3-х тижнів до 2-х місяців. Наприкінці 1943 р. я переїхала на вул. Стичковського, де замешкувала до квітня 1944 р. За цей проміжок часу чоловік якось перебував у мене впродовж двох тижнів. Згодом теж частенько до мене навідувався – з перервами від 2-х тижнів до місяця.

Пит[ання]: Хто з Ваших знайомих і колег чоловіка бував у Вас, коли жили у Львові?

Відп[овідь]: Наскільки я пам'ятаю, у Львові до мене навідувався двоюрідний брат Михайло Мороз. але д[уже] рідко. Інших осіб не пригадую.

Пит[ання]: Прошу назвати причини, через які Ви покинули Львів у 1944 р.

Відп[овідь]: У квітні 1944 р. я виїхала зі Львова до Річиці. Рішення [б]про цей виїзд[б] прийняла сама, бо побоювалася [наближення] фронту та нальотів. Я обрала Річицю, бо там мешкала моя д[уже] добра знайома, далека кузинка, дружина річицького вчителя Антоніна Дзисько. Вирішуючи оселитися в Річиці, брала до уваги той факт, що це село віддалене від залізниці й міста. Оселилася у вчителя Дзиська. Жила за його та свій рахунок (працювала в полі та саду, займалася кравецькою справою).

Пит[ання]: Коли, за яких обставин і в який спосіб Ви зв'язувалися зі своїм чоловіком упродовж перебування в Річиці?

Відп[овідь]: Почала листуватися з чоловіком після того, як у липні 1944 р. приїхала до Річиці. Листа від нього мені приніс чоловік на прізвище Палуха, який казав, що походить із Тарношина. В тому коротенькому листі (мав дуже особистий характер) чоловік цікавився моїм здоров'ям. Надійшов десь наприкінці 1944 р. чи на початку 1945 р. У Річиці ми з чоловіком уперше побачилася восени 1945 р. У 1946-му, коли саме – не пам'ятаю, приїжджав чоловік. Того саме року, пригадую, він через Палуха передав два листи (також особистого змісту). 1947-го чоловік приїжджав до мене на початку року, взимку. Загалом, до того часу, поки я не покинула Річицю, чоловік відвідував мене тричі (в які конкретно місяці – вже не пам'ятаю).

Протокол з моїх слів записаний вірно, мною прочитаний, що засвідчую власноручним підписом.

Допитав:
пор. (—) Студзинський Й.

Розпові[ла]:
(—) Федорів Теофілія.

Виготовл[ено] у 5 прим[ірниках].
Вик[онано] Н. Д.

[б-б] *Було з граматичною помилкою.*

to w początkach 1943 r. Mąż mój przyjeżdżał do mnie w dość nieregularnych odstępach czasu, a mianowicie od 3 tygodni do 2 miesięcy. W końcu 1943 r. przeprowadziłam się na ul. Styczkowskiego, gdzie zamieszkiwałam do kwietnia 1944 r. W tym to okresie mąż mój zamieszkiwał u mnie przez okres dwóch tygodni, później zaś dojeżdżał do mnie dość często w odstępach od 2 tygodni do miesiąca czasu.

Pyt[anie]: Kto z Waszych znajomych oraz kolegów męża odwiedzał Was podczas Waszego pobytu we Lwowie?

Odp[owiedź]: Jak pamiętam, podczas mego pobytu we Lwowie odwiedzał mnie b[ardzo] rzadko mój kuzyn Michał Moroz, innych osób sobie nie przypominam.

Pyt[anie]: Proszę podać powody, które przyczyniły się do Waszego wyjazdu ze Lwowa w 1944 r.?

Odp[owiedź]: W kwietniu 1944 r. wyjechała[m] ze Lwowa do Rzeczycy. [b-]O wyjeździe tym[-b] zadecydowałam sama, ponieważ obawiałam się frontu i nalotów. Rzeczycę wybrałam dlatego, że mieszkała tam moja b[ardzo] dobra znajoma i daleka kuzynka, żona nauczyciela w Rzeczycy, Dziskowa Antonina. Decydując o pobycie w Rzeczycy, brałam pod uwagę fakt, iż wieś ta znajduje się z dala od linii kolejowej oraz miasta, zamieszkałam tam u nauczyciela Dziska, u którego byłam częściowo na jego utrzymaniu, częściowo zaś utrzymywałam się sama, pracując w polu i ogrodzie oraz zajmowałam się krawiectwem.

Pyt[anie]: Kiedy [i] w jakich okolicznościach oraz w jaki sposób kontaktowaliście się z mężem w okresie Waszego pobytu w Rzeczycy?

Odp[owiedź]: Po moim przyjeździe do Rzeczycy w lipcu 1944 r. po raz pierwszy nawiązałam z mężem kontakt listowny, list do mnie przyniósł osobnik nazwiskiem Pałucha, który mówił mi, że pochodzi on z Tarnoszyna. List przyniesiony przez niego był krótki, mąż zapytywał mnie o zdrowie, poza tym był on wyłącznie natury osobistej, otrzymałam go w końcu 1944 r. lub w początkach 1945 r. Po raz pierwszy z mężem skontaktowaliśmy się w Rzeczycy jesienią 1945 r. W 1946 r., pory nie pamiętam, był mąż u mnie tylko jeden raz. W tymże roku, jak sobie przypominam, otrzymałam od męża za pośrednictwem Pałuchy dwa listy, również o treści osobistej. W 1947 r. pierwszy raz przybył do mnie mąż w początkach [tego roku], w zimie, zaś do chwili mego wyjazdu z Rzeczycy mąż mój był u mnie trzykrotnie, w jakich to było miesiącach, nie mogę sobie obecnie przypomnieć.

Protokół zapisany zgodnie z moimi zeznaniami przeczytałam, co stwierdzam własnoręcznym podpisem.

Przesłuchał:
(—) Studziński J., por.

Zeznał[a]:
(—) Fedoriw Teofila

[b-b] *Było:* Wyjazd ten.

Отримують:
1. ген. Р.
2. полк. Р.
3. [в-III-в] деп[артамент]
4. аа
5. папка

АІНП, 0259/393, арк. 16–17.
Копія, машинопис.
Документ польською мовою.

[в--в] *Вписано.*

Sporz[ądzono] w 5 egz[emplarzach]
Wyk[onano] N. D.

Otrzymują:
1. gen. R.
2. płk R.
3. Dep[artament] [c-]III[-c]
4. aa
5. teczka

AIPN, 0259/393, k. 16–17.
Kopia, maszynopis.
Dokument w języku polskim.

[c-c] *Wpisano odręcznie.*

№ 86

15 січня 1948, Ряшів. Статистичні дані, подані начальником III відділу ВУГБ у Ряшеві Мечиславом Бєляком начальнику I відділу III департаменту МГБ про діяльність ОУН і УПА в 1947 р.

Ряшів, 15 I 1948 р.

Начальникові I відділу III
деп[артаменту] МГБ
[а-б]у Варшаві[б-а]

У відповідь на ваш лист від 23 XII 19[47] р., № ДА 6169/47, надаю статистичні дані про банди УПА і ОУН у 1947 році.

I. Банди УПА загалом здійснили 223 напади, з яких:
а) терористичних – 54;
б) грабіжницьких – 169.

II.	Під час нападів:		Вбито:	Поранено:	Викрадено:
	1.	Функц[іонерів] УГБ	1		
	2.	Співробітників ГМ	3		
	3.	Співробітників ДРГМ	2	12	
	4.	Солдатів ВП і ВОП	188	103	9
	5.	Старшин ВП і ВОП	6		
	6.	Чл[енів] демокр[атичних] партій			
	7.	Чиновників	2	6	7
	8.	Цивільних	17	6	32
		Разом:	219	127	48

Примітка: до втрат війська додані втрати, яких воно зазнало впродовж акції ОГ «Вісла».

Захоплено зброї – [в-]66[-в] одиниць, а саме:

[а-а] *Написано в розбивку.*
[б-б] *Підкреслено машинописним способом.*
[в-в] *Вписано.*

Nr 86

15 stycznia 1948, Rzeszów. Dane statystyczne sporządzone przez naczelnika Wydziału III WUBP w Rzeszowie Mieczysława Bielaka dla Wydziału I Departamentu III MBP, dotyczące działalności podziemia ukraińskiego za 1947 r.

Rzeszów, dn. 15 I 1948 r.

Do Naczelnika Wydziału I
Depart[amentu] III MBP
[a-b-]w Warszawie[-b-a]

W załatwieniu Waszego pisma z dn. 23 XII 19[47] r. nr DA 6169/47 przedkładam dane statystyczne odnośnie band UPA i OUN za rok 1947.

I.Bandy UPA dokonały ogólnie napadów – 223,
z tego:
a) terrorystycznych – 54
b) rabunkowych – 169

II.	W czasie napadów:		Zamordowano:	Raniono:	Uprowadzono:
	1.	Funkcj[onariuszy] UBP	1		
	2.	Funkcjonariuszy MO	3		
	3.	Funkcjonariuszy ORMO	2	12	
	4.	Żołnierzy WP i WOP	188	103	9
	5.	Oficerów WP i WOP	6		
	6.	Czł[onków] partii demokr[atycznych]			
	7.	Urzędników państwowych	2	6	7
	8.	Osób cywilnych	17	6	32
		Razem:	219	127	48

Uwaga: Straty wojska wliczono do strat poniesionych w czasie trwania akcji GO „Wisła".

Zrabowano broni [c-]66[-c] jednostek:

[a--a] *Zapisano pismem spacjowanym.*
[b--b] *Podkreślono maszynowo.*
[c--c] *Wpisano odręcznie.*

ручних кулеметів ..... 8[г]
дрібнокаліберних гвинтівок ..... 27[г]
пістолетів ..... 11[д]
автоматів ..... 20[е]
машин із боєприпасами ..... 1.

Спалено 213 споруд і 1 село повністю (Ямна Долішня і Г[орішня]):

а) спалено шкіл 1
б) улаштовано засідок проти ВП ..... [в-7-в]

Вкрадено корів 97
[Вкрадено] коней 38
[Вкрадено] свиней 61
[Вкрадено] овець 22
Разом голів худоби. ..... 218 .

Поцуплено грошей: 565 600 зл[отих].

У період із 1 I [19]47 до 1 I [19]48 рр. п[ро]ти банд УПА проведено операцій – 206 (без врахування операцій під час перебігу [акції] ОГ «Вісла», бо підрахувати їх складно).

а) вбито бандитів УПА 754
б) поранено [бандитів УПА] 73
в) захоплено[бандитів УПА] 563
г) затримано осіб, запідозр[ених] у співпр[аці] з УПА 1337
[Разом:] ..... 2727.

Передано до судів 401
з них засуджено 401

Вироки:

с[мертна] к[ара] 180
довічне ув'язнення 60
від 10 [до] 15 років 79
від 5 до 10 [років] 13
на 2 роки ..... 4.

Крім того, військ[овим] рай[онним] судом у Кракові засуджено:

до с[мертної] к[ари] 44

[г] *Вписано біля закресленої цифри:* 4.
[г] *Вписано біля закресленої цифри:* 12.
[д] *Вписано біля закресленої цифри:* 4.
[е] *Вписано біля закресленої цифри:* 5.

rkm ..... 8[d]
kbk ..... 27[e]
pistoletów ..... 11[f]
automatów ..... 20[g]
wozów amunicyjnych 1

Spalono gospodarstw 213 i wiosek doszczętnie 1 (Jamna Dolna i G[órna])

a) spalono szkół 1
b) urządzono zasadzek na WP c-7-c

Zrabowano krów 97
[Zrabowano] koni 38
[Zrabowano] świń 61
[Zrabowano] owiec 22
Razem sztuk inwentarza żywego: 218

Zrabowano pieniędzy: 565 600 zł.

Za okres od 1 I [19]47 r. do 1 I [19]48 r. przeprowadzono operacji p[rzeciw]ko bandom UPA – 206 (liczbą tą nie są objęte operacje prowadzone w czasie trwania GO „Wisła", gdyż w okresie tym trudno powiedzieć i rozliczyć poszczególne operacje).

a) zabito bandytów UPA 754
b) raniono [bandytów UPA] 73
c) ujęto [bandytów UPA] 563
d) ujęto podejrz[anych] o współpr[acę] z UPA 1337
[Razem:] 2727

Przekazano do sądów 401
Z nich osądzono 401

Zapadły wyroki:

k[ara] ś[mierci] 180
dożywotnie więzienie 60
od 10 [do] 15 lat 79
od 5 do 10 [lat] 13
na 2 lata 4

---

[d] Wpis*ano obok przekreślonej cyfry:* 4.
[e] *Wpisano obok przekreślonej liczby:* 12.
[f] *Wpisano obok przekreślonej cyfry:* 4.
[g] *Wpisano obok przekreślonej cyfry:* 5.

на довгострокове ув'язнення ..... 21.

Невідповідність між кількістю заарештованих і засуджених пояснюється тим, що до бандитів, яких затримано, зарахований 41 із числа виявлених, а також дехто з тих, щодо яких ведуться слідчі дії чи котрі були передані для МГБ. Також враховані бандити, затримані на транспорті (вироки в їхніх справах нам не відомі).

1.	Знайдено архівів ОУН	28
2.	Виявлено й знищено криївок	1377
3.	Виявлено й знищено шпитальних криївок	6
4.	Виявлено й знищено шалашів	391
5.	[Виявлено й знищено] продовольчих складів	50

6. Здобуто зброї:

а)	мінометів	6
б)	станкових кулеметів	11
в)	ручних кулеметів	149
г)	дрібнокаліберних гвинтівок	1028
ґ)	автоматів	298
д)	пістолетів	204
е)	б[роне]бійн[их] рушниць	4
є)	гранат	601
ж)	п[роти]піх[отних] мін	493
з)	п[роти]танк[ових] мін	30
и)	боєприпасів	98 618
і)	двостволок	7
[ї]	радіостанцій	4
[й]	телеф[онних] станцій	1
[к]	рад[іо]приймачів	20
[л]	телеф[онних] апаратів	13
[м]	фото[апаратів]	3
[н]	біноклів	14
[о]	ракетниць	13
[п]	друкарських машинок	40
[р]	склографів	4
[с]	тротилу	120 кг
[т]	мін для міномет[ів]	226
[у]	боєприпасів для б[роне]бійн[их] руш[ниць]	623
[ф]	гранатометів	2
[х]	коней	23
[ц]	возів	4

Ponadto Wojsk[owy] Sąd Rej[onowy] w Krakowie skazał:

na k[arę] ś[mierci]	44
długoterminowe więzienie	21

Nieścisłość wynikająca między liczbą ujętych, a zasądzonych wypływa stąd, że do liczby bandytów ujętych wliczono bandytów ujawnionych 41, oraz niektórzy jeszcze przebywają w śledztwie, niektórych przekazano do MBP, oraz wliczono bandytów zdjętych z transportów, odnośnie których wyroków nie znamy.

1.	Znaleziono archiwów OUN	28
2.	Wykryto i zniszczono bunkrów	1377
3.	Wykryto i zniszczono bunkrów szpitalnych	6
4.	Wykryto i zniszczono szałasów	391
5.	[Wykryto i zniszczono] magazynów żywnościowych	50

6. Zdobyto broni:

a)	moździerzy	6
b)	ckm	11
c)	rkm	149
d)	kbk	1028
e)	automatów	298
f)	pistoletów	204
g)	rusznic p[rzeciw]panc[ernych]	4
h)	granatów	601
i)	min p[rzeciw]piech[otnych]	493
j)	min p[rzeciw]czołg[owych]	30
k)	amunicji	98 618
l)	dubeltówek	7
[m]	radiostacji	4
[n]	central telef[onicznych]	1
[o]	odbiorników rad[iowych]	20
[p]	aparatów telef[onicznych]	13
[r]	[aparatów] fotograf[icznych]	3
[s]	lornetek	14
[t]	rakietnic	13
[u]	maszyn do pisania	40
[w]	powielaczy	4
[x]	trotylu	120 kg
[y]	min do moźdz[ieży]	226
[z]	amunicji do rusz[nic] p[rzeciw]panc[ernych]	623
[aa]	garłaczy	2
[ab]	koni	23
[ac]	wozów	4

[ч] збіжжя ..... 225 тонн

Заарештовано 15 чл[енів] ОУН, із яких:

1. керівники 3
2. чл[ени] боївок СБ 3
3. зв'язкові 5
4. інші 4

Вбито чл[енів] крайового штабу:

1. Старух Ярослав «Стяг», пров[ідник] Закерзонського краю.
2. «Ігор», секрет[ар] «Стяга».
3. «Змієнко», ч[лен] охорони «Стяга».
4. «Донський», прац[івник] крайового штабу.

Вбито чл[енів] окружного штабу:

1. «Данилів», чл[ен] штабу УПА-«Захід».
2. «Шрам», окр[ужний] реф[ерент] СБ (Любачів).

Вбито чл[енів] надрайонових штабів:

1. «Володя»[1], пров[ідник] надрайону «Левада» (Люблін).
2. «Борис», надрай[оновий] реф[ерент] СБ.
3. Сельбський «Ялівець», надрай[оновий] реф[ерент] СБ.
4. «Чумак», надрай[оновий] фінансовий реф[ерент] «Холодного Яру».
5. «Чубчик»[є], надрай[оновий] реф[ерент] СБ.

Вбито чл[енів] районових штабів:

1. «Бойчук», пров[ідник] рай[ону] «Б-II».
2. «Бистрий», організац[ійний] реф[ерент] рай[ону] «Б-II».
3. «Вій», господ[арський] реф[ерент] IV рай[ону] «Бескид».
4. «Тарас», рай[оновий] лікар.
5. Рембіш[ж] Федір «Заруба», пров[ідник] рай[ону] «Г-V».
6. «Орлик», реф[ерент] СБ рай[ону] «Г-V».
7. «Одуд», господарський реф[ерент] рай[ону] «Г-V».
8. «Ґонта», фінансовий реф[ерент] рай[ону] «Г-V».
9. «Тарас», реф[ерент] Служби здоров'я рай[ону] «Г-V».
10. «Чумак»[2], рай[оновий] кер[івник] технічн[ого] осередку.

[є] *Було:* «Чупчик».

[ж] *Було:* Рибін.

[1] Романечко Іван («Володя», «Шпиль»). З листопада 1945 – пров. надр-ну «Левада» III-ї округи ОУН-Б. Командував боївкою, в якій нараховувалось до 50-ти осіб. Загинув у селі Затишші 9 VI 1947. *(AIPN 1554/96; Misiło E. Akcja «Wisła»... – S. 1158).*

[2] Ймовірно це Клюс Михайло (за іншими даними: Колос), пс. «Чумак». Член УПА. Очолював кур'єрський осередок. 28 IV 1947 вчинив самогубство в криївці, обороняючись від нападу членів ОГ «Вісла» (неподалік м. Ракова). *(Akcja «Wisła». Dokumenty... – S. 533, 535).*

[ad] zboża ..... 225 ton

Aresztowano ogółem czł[onków] OUN – 15, z nich:

1. na funkcji kierowniczej..... 3
2. czł[onków] bojówek SB 3
3. łączników 5
4. innych..... 4

Zabito czł[onków] sztabu krajowego:

1. Staruch Jarosław, ps. „Stiah", kraj[owy] prow[idnyk] „Zakerzońskiego Kraju".
2. „Ihor", sekret[arz] „Stiaha".
3. ps. „Zmijenko", cz[łonek] ochrony „Stiaha".
4. „Doński", prac[ownik] krajowego sztabu.

Zabici czł[onkowie] sztabu okręgowego:

1. ps. „Daniłow", czł[onek] sztabu UPA-„Zachid".
2. „Szram", okręg[owy] ref[erent] SB (Lubaczów).

Zabici czł[onkowie] sztabów nadrejonowych:

1. ps. „Wołodia"[1], prow[idnyk] nadrejonu „Łewada" (Lublin).
2. [ps.] „Borys", nadrej[onowy] ref[erent] SB.
3. Selbski, [ps.] „Jałówek", nadrej[onowy] ref[erent] SB.
4. „Czumak", nadrej[onowy] ref[erent] finansowy [nadrejonu] „Chołodnyj Jar".
5. „Czubczyk"[h], [nadrejonowy referent] SB.

Zabici czł[onkowie] sztabów rejonowych:

1. „Bojczuk", rej[onowy] prow[idnyk] rej[onu] „B-II".
2. „Bystryj", [rejonowy] ref[erent] organizac[yjny] rej[onu] „B-II".
3. „Wij", rej[onowy] ref[erent] gospod[arczy] rej[onu] IV „Beskyd".
4. „Taras", rej[onowy] lekarz.
5. Rębisz[i] Teodor, ps. „Zaruba", rej[onowy] prow[idnyk] rej[onu] „G-V".
6. „Orłyk", rej[onowy] ref[erent] SB Rej[onu] „G-V".
7. „Odud", rej[onowy] ref[erent] gospodarczy rej[onu] „G-V".
8. „Gonta", rej[onowy] ref[erent] finansowy rej[onu] „G-V".
9. „Taras", rej[onowy] ref[etent] „Służby Zdrowia" rej[onu] „G-V".
10. „Czumak"[2], rej[onowy] kier[ownik] technicz[nego] ośrodka.

---

[h] *Było:* Czupczyk.

[i] *Było:* Rybin.

[1] Jan Romaneczko, ps. „Wołodia", „Szpil"; członek OUN, od listopada 1945 prowidnyk nadrejonu OUN „Łewada"; dca oddziału bojowego liczącego ok. 50 ludzi nadrejonu; zginął 19 VI 1947 we wsi Zacisze, pow. włodawski. AIPN, 1554/96; *Akcja „Wisła". Dokumenty...*, s. 1158.

[2] Prawdopodobnie Michał Klus (według innych danych: Kołos), ps. „Czumak". Członek UPA, komendant ośrodka kurierskiego; 28 IV 1947 popełnił samobójstwo w schronie podczas walki z GO „Wisła" w rejonie m. Rakowa. *Akcja „Wisła". Dokumenty...*, s. 533, 535.

11. «Каблук», рай[оновий] реф[ерент] господ[арської] реф[ерентури] (Ярослав).
12. «Буква», ч[лен] СБ I рай[ону].
13. «Драпак», чл[ен] СБ III рай[ону] (Люблін).
14. «Ярема», ч[лен] СБ V рай[ону] (Любачів).
15. «Лис», ком[ендант] БСБ V рай[ону].

Вбито інших:

1. «Бриль», ком[ендант] групи зв'язкових із [повстанцями на тер.] Радянського С[оюзу].
2. «Степовий», ком[ендант] групи зв'язкових у краї.
3. Караман Катерина «Святослава», зв'язк[ова] пров[ідника] надрай[ону] «Руслан[а]».
4. Коцьолок Ярослав «Кри[ла]ч», к[оманд]ир сотні.
5. Янківський Григорій «Ластівка», к[оманд]ир сотні.
6. Шиманський Іван «Шум», к[оманд]ир сотні.
7. Левко[3] Григорій «Крук», к[оманд]ир сотні.
8. «Крилатий»[3], з[аступн]ик «Калиновича».
9. «Зенко»[4], з[аступн]ик к[оманд]ира сотні «Стаха».
10. Калита Єва «Оля»[5], зв'язк[ова] сотенного «Крука».
11. «Косач», пол[ітичний] вих[овник], з[аступн]ик «Ластівки».
12. «Медвідь», к[оманд]ир ПЖ сотні «Ластівки».
13. «Кучерявий», з[аступ]ник «Медведя».
14. Зеленяк «Вітер»[6], лікар УПА.
15. «Сян», лікар сотні «Громенка».
16. «Курний», лікар УПА.
17. «Віс», [лікар УПА].

Чл[ени] крайового штабу, яких захоплено:

1. Кудлайчук Ірон, він же Кудлинський Степан, пс. «Довгий», прац[івник] техн[ічного] осередку при «Стягові».

---

[1] *Було:* Цевко.

[3] «Крилатий», член УПА. Був командиром другої чоти в сотні УПА «Яра» куреня «Беркута». *(Akcja «Wisła». Dokumenty... – S. 693).*

[4] «Зенко», член УПА. Очолював чоту в сотні «Стаха». Підлягав «Хрінові», який поділив свої сотні на дві групи. Чота «Зенко» мала діяти під його безпосереднім командуванням, на правому березі ріки Ослава (від 8 II 1947). Загинув у ніч з 12 на 13 V 1947 під час сутички з відділами ВП. *(Motyka G. Tak było w Bieszczadach. Walki polsko-ukraińskie 1943–1948. – Warszawa, 1999. – S. 427).*

[5] Калита Єва, член ОУН «Оля». Була зв'язковою сотенного «Крука». Заарештована в травні 1947. Померла після 21 V 1947, не витримавши тортур у тюремній лікарні Ряшева. *(Akcja «Wisła». Dokumenty... – S. 645, 646).*

[6] Самчук Мирон (?, Чесанів на Любачівщині – загинув улітку 1947, Ярославщина), пс. «Вітер». Лікар у курені УПА «Месники», ТВ «Бастіон», I, II, III р-нах округи «Батурин» Закерзонського краю ОУН-Б. *(Літопис УПА. Т. 40: ТВ УПА 27-й «Бастіон». Любачівщина, Ярославщина, Томашівщина. Торонто–Львів, 2004, с. 507).*

11. „Kabłuk", rej[onowy] ref[erent] ref[eratu] gospod[arczego] (Jarosław).
12. „Bukwa", cz[łonek] SB rej[onu] I.
13. „Drapak", czł[onek] SB rej[onu] III (Lublin).
14. „Jarema", cz[łonek] SB rej[onu] V (Lubaczów).
15. „Łys", kom[endant] BSB rej[onu] V.

Inni zabici:

1. „Bryl", kom[endant] grupy łączników do Zw[iązku] Radz[ieckiego].
2. „Stepowyj", kom[endant] grupy łączników na kraj.
3. Karaman Katarzyna, ps. „Światosława", łączn[iczka] nadrej[onowego] prow[idnyka] „Rusłan[a]".
4. Kociołek Jarosław, ps. „Kry[ła]cz", d[owód]ca sotni.
5. Jankowski Grzegorz, [ps.] „Łastiwka", d[owód]ca sotni.
6. Szymański Iwan, ps. „Szum", d[owód]ca sotni.
7. Łewko[j] Grzegorz, ps „Kruk", d[owód]ca sotni.
8. „Kryłatyj"[3], z[astęp]ca „Kałynowycza".
9. „Zenko"[4], z[astęp]ca d[owód]cy sotni „Stacha".
10. Kalita Ewa, ps. „Ola"[5], łączn[iczka] sotennego „Kruka".
11. „Kosacz", pol[ityczny] wych[owawca], z[astęp]ca „Łastiwki".
12. „Medwid", d[owód]ca PŻ sotni „Łastiwki".
13. „Kuczeriawyj", z[astęp]ca „Medwida".
14. Zieleniak, ps. „Witer"[6], lekarz UPA.
15. „Sian", lekarz sotni „Hromenki".
16. „Kurnyj", lekarz UPA.
17. „Wis", [lekarz UPA].

Ujęci [członkowie] sztabu krajowego:

1. Kudłajczuk Iron vel Kudliński Stefan, ps. „Dowhyj", prac[ownik] tech[nicznego] ośrodka przy „Stiahu".

Ujęci [członkowie] sztabów nadrejonowych:

1. Tymoczko Irena, ps. „Chrystia", p[ełniąca] o[bowiązki] prow[idnyka] nadrej[onu] „Werchowyna".

Ujęci [członkowie] sztabów okręgowych:

---

[j] *Było:* Cewko.

[3] „Kryłatyj" (NN), członek UPA; dca 2. czoty w sotni UPA „Jara" (kureń „Berkuta"). *Akcja „Wisła". Dokumenty...*, s. 693.

[4] „Zenko" (NN), członek UPA, dca czoty w sotni „Stacha"; podlegał służbowo „Chrinowi", który podzielił podległe sobie sotnie na dwie grupy. Czota „Zenko" miała działać pod jego bezpośrednim dowództwem na prawym brzegu rz. Osławy (od 8 II 1947); zginął w nocy z 12 na 13 V 1947 w walce z oddziałami WP w lesie doliny Olchowatego. G. Motyka, *Tak było w Bieszczadach...*, s. 427.

[5] Ewa Kalita, ps. „Ola"; członek OUN, łączniczka sotennego „Kruka"; aresztowana w maju 1947; zmarła po 21 V 1947 w szpitalu więziennym w Rzeszowie. *Akcja „Wisła". Dokumenty...*, s. 645, 646.

[6] Myron Semczuk (ur. w Cieszanowie, pow. lubaczowski, zm. latem 1947 w Jarosławskiem), ps. „Witer". Lekarz kurenia UPA „Mesnyky" TW „Bastion" w 1–3 rejonach okręgu „Baturyn". *Taktycznyj widtynok UPA 27-j „Bastion". Lubacziwszczyna...*, s. 507.

Чл[ени] надрайонових штабів, яких захоплено:
1. Тимочко Ірина, пс. «Христя», в[иконувачка] о[бов'язків] пров[ідника] надрай[ону] «Верховина».

Чл[ени] окружних штабів, яких захоплено:
1. Гамівка Ярослав, пс. «Вишинський», «Метеор», фінанс[овий] реф[ерент] І окр[уги].

Зв'язкові, яких захоплено:
1. и-Карванська Анна, пс.-и «Рома», зв['язкова] крайового штабу в Польщі.
2. и-Вовк Ірина-и, пс. «Ярослава», зв'язкова крайового штабу в Польщі.
3. и-Цвек Іван-и, пс. «Квітка»[7], зв'язковий надрай[ону] «Верховина».
4. и-Бартникі Марія-и, [псевдо] «Мірошка», зв'язк[ова] між надрай[оном] «Верховина» й І-ю округою.
5. и-Кіт Людмила-и, пс. «Бурлачка», зв'язкова крайового штабу в Польщі.
6. и-Криницький, він же Лавецький-и Іван, пс. «Аркадій»-й.
7. и-Грицишинї Антон-и, [пс.] «Пімста», зв'язк[овий] із америк[анською] окуп[аційною] зоною.

Також передано чеською стороною чл[енів] УПА – 47.
Перейшло кордон Рад[янського] С[оюзу] і здалося – 16.
Перейшло кордон Рад[янського] С[оюзу] і було вбито – 24.
Перейшло кордон Рад[янського] С[оюзу] і було затримано – 13.
Передано з Рад[янського] С[оюзу] – 3.
Затримано серед евакуйованих в Освєнцимі – 138.

Керівник І сек[ції] ІІІ від[ділу] ВУГБ
у Ряшеві
пор. (—) Стопка Й.

Начальник ІІІ відділу ВУГБ
у Ряшеві
кап. (—) Бєляк М.

Виготов[лено] в 4 прим[ірниках].
Прим. [№]№ 1–2 МГБ.
Прим. № 3 тк.
Прим. № 4 а/а.

Читав:
Начальник воєв[одського]
упр[авління] гром[адської] безп[еки]
у Ряшеві
полк. к-(—) Дуда Т.-к

и-–и *Підкреслено.*

і *Було:* Буртняк.

ї *У документах містяться різні варіанти написання цього псевдоніма.*

й *Було:* Крицишин.

к-–к *Написано в розбивку.*

[7] Цвек Іван (нар. 27 XII 1929, Аксманичі), пс. «Квітка». Зв'язковий ОУН (1947). Захоплений солдатами 9-ої ДП із поштою, яку ніс (22 V 1947). Вироком військового суду ОГ «Вісла» 26 VI 1947 засуджений до смертної кари. Б. Берут замінив смертну кару на 10 р. ув'язнення (15 VII 1947). Постановою окружного військового суду в Кракові 10 VII 1953 покарання зменшено до 5 р. ув'язення. Звільнений 31 VII 1953. *(АІНП Ж, 107/237; Akcja «Wisła». Dokumenty... – S. 763).*

1. Hamiwka Jarosław, ps. „Wyszyński", „Meteor", okręg[owy] ref[erent] finans[owy] Okr[ęgu] I.

Ujęci łącznicy:

1. [k-]Karwańska Anna, ps.[-k] „Roma", łącz[niczka] krajowego sztabu na terenie Polski.
2. [k-]Wowk Irena[-k], ps. „Jarosława", [łączniczka krajowego sztabu na terenie Polski].
3. [k-]Ćwiek Jan[-k], ps. „Kwitka"[7], łącznik nadrej[onu] „Werchowyna".
4. [k-]Bartnik[l] Maria[-k], [ps.] „Miroszka", łączn[iczka] nadrej[onu] „Werchowyna" do Okręgu I.
5. [k-]Kot Ludmiła[-k], ps. „Burłaczka", łączniczka krajowego sztabu na terenie Polski.
6. [k-]Krynicki vel Ławecki[-k] Jan, ps. „Arkadij"[m],
7. [k-]Hrycyszyn[n] Antoni[-k], [ps.] „Pimsta", łącz[nik] do okup[owanej] strefy amerykańskiej].

Ponadto przekazano czł[onków] UPA ze strony czeskiej – 47.
Przeszło granicę Zw[iązku] Radz[ieckiego] i poddało się – 16.
Przeszło granicę Zw[iązku] Radz[ieckiego] i zostało zabitych – 24.
Przeszło granicę Zw[iązku] Radz[ieckiego] i zostało ujętych – 13.
Przekazano ze strefy Zw[iązku] Radz[ieckiego] – 3.
W liczbie ewakuowanych uchwycono w Oświęcimiu – 138.
Dane powyższe wliczono do liczby 563 podanej wyżej jako ujętych.

Kierownik Sek[cji] I Wydz[iału] III WUBP
w Rzeszowie
(—) Stopka J., por.

Naczelnik Wydziału III WUBP
w Rzeszowie
(—) Bielak M., kpt.

Sporz[ądzono] w 4 egz[emplarzach]
Egz. nr 1–2 MBP
Egz. nr 3 tk.
Egz. nr 4 a/a

Czytałem:
Szef Woj[ewódzkiego] Urz[ędu]
Bezp[ieczeństwa] Publ[icznego]
w Rzeszowie
[o-](—) Duda T.[-o], płk

[k-k] *Podkreślono odręcznie.*

[l] *Było:* Burtniak.

[m] *W dokumentach różne warianty zapisu pseudonimu.*

[n] *Było:* Krycyszyn.

[o-o] *Zapisano pismem spacjowanym.*

[7] Jan Ćwiek (ur. 27 XII 1929 w Aksmanicach), ps. „Kwitka". W 1947 łącznik OUN; ujęty z pocztą 22 V 1947 przez żołnierzy 9. DP; wyrokiem Sądu Wojskowego GO „Wisła" z 26 VI 1947 skazany na karę śmierci; Bolesław Bierut zamienił karę śmierci na 10 lat więzienia (15 VII 1947); postanowieniem Wojskowego Sądu Okręgowego w Krakowie z 10 VII 1953 karę zmniejszono do 5 lat więzienia, zwolniony 31 VII 1953. AIPN Rz, 107/237; *Akcja „Wisła". Dokumenty...*, s. 763.

АІНП Ж, 04166, арк. 57–60.
Копія, машинопис.
Документ польською мовою.
У верхньому лівому куті документа є відбиток прямокутної печатки: «Управління громадської безпеки в Ряшеві, № ... 194...». *Вписано* «2887/III/48» *і дату* «23 I 1948 р.».

AIPN, 04166, k. 57–60.
Kopia, maszynopis.
Dokument w języku polskim.
W lewym górnym rogu prostokątna pieczęć: Urząd Bezpieczeństwa Publicznego w Rzeszowie, nr... 194...
z odręcznie wpisanym numerem: 2887/III/48 *oraz datą:* 23 I 1948 r.

№ 87
17 січня 1948, Варшава. Протокол допиту Теофілії Федорів, вона ж Ірина Мороз, про її зв'язки та діяльність упродовж 1946 р.

[a-]Протокол[-a]
допиту підозрюваного

Варшава, 17 січня 1948 р.

Слідчий старшина Міністерства громадської безпеки у Варшаві, пор[учник] Юзеф Студзинський допитав підозрюваного:
Федорів Теофілія
(персональні дані у справі)

Пит[ання]: З ким Ви підтримували зв'язок, коли замешкували у Вроцлаві взимку 1946 р.?

Відп[овідь]: У Вроцлаві близько трьох тижнів я жила в Романа Павлища[б][1] [...][в] 1946 р. За моїм проханням Роман Павлище шукав для мене роботу, однак те, що він знаходив, мені не підходило через різні причини, як-от низьку заробітну плату чи те, що не хотілося працювати у середовищі великого скупчення людей, де мене можна було легко ідентифікувати. Відтак, я стала вести пошук роботи самостійно. Мала адресу одного залізничника з Любичі, що працював у Вроцлаві, тож одного разу вирушила до нього, аби посприяв у знайденні роботи, яка б мене влаштувала.

Пит[ання]: Звідки Ви знаєте залізничника з Любичі та за яких обставин з ним познайомилися?

[a-a] *Написано в розбивку.*

[б] *В документі:* Павлищ.

[в] *Фрагмент тексту нерозбірливий.*

[1] Павлище Роман (нар. 18 III 1916, Любича). Заарештований у Вроцлаві 29 IX 1947 (звинувачений у допомозі членам ОУН та наданні свого помешкання у Вроцлаві як пункта зв'язку для тимчасово перебування Теофілії Федорів і Галини Лебедович). Вироком РВС у Варшаві 5 XII 1949 засуджений до 7 р. ув'язнення. Постановою НВС 17 I 1950 вирок РВС у Варшаві скасовано, справу направлено для повторного розгляду. Вироком РВС у Варшаві 23 III 1950 засуджений до 15 р. ув'язнення. Постановою НВС 31 X 1950 вирок РВС у Варшаві від 23 III 1950 залишено в силі. Востановою РВС у Варшаві 16 VII 1954 покарання зменшено до 10 р. ув'язнення. Постановою воєводського суду столичного міста Варшави 27 IV 1956 умовно звільнений 30 IV 1956. Працював у організації «Ferrotex» (перший заступник голови). 18 VI 1963 засуджений повітовим судом у Перемишлі. В 1959–1960 III відділ ВУ ГМ у Ряшеві провадив стосовно нього контрольно-спостережну справу (це групова справа, яка також стосувалася Павлище Людмили та Менцинської Неоніли). Далі її було перекваліфіковано у справу оперативної розробки (1960–1964). *(АІНП, 1063/38; АІНП, 0259/386; АІНП Ж, 043/449; Syrnyk J. Ukraińskie Towarzystwo Społeczno-Kulturalne (1956–1990). – Wrocław, 2008. – S. 144, 148).*

Nr 87

17 stycznia 1948, Warszawa. Protokół przesłuchania Teofili Fedoriw vel Ireny Moroz na temat jej kontaktów i działalności w 1946 r.

[a-a]Protokół[a]
przesłuchania podejrzanego

Warszawa, dnia 17 stycznia 1948 r.

Oficer śledczy Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego w Warszawie, por. Studziński Józef, przesłuchał niżej wymienionego w charakterze podejrzanego:
Fedoriw Teofila
(personalia w aktach)

Pyt[anie]: Z kim utrzymywaliście kontakty podczas Waszego pobytu we Wrocławiu zimą 1946 r.?

Odp[owiedź]: Na terenie Wrocławia przebywałam łącznie około trzech tygodni, u Pawliszcze[b] Romana[1] [...][c] 1946 r. W tym czasie Pawliszcze Roman na moją prośbę czynił starania w sprawie znalezienia dla mnie posady, lecz praca proponowana przez Pawliszcze nie odpowiadała mi z rożnych względów, jak np. małe wynagrodzenie lub to, że nie chciałam pracować w dużym środowisku ludzi, gdzie mogłabym być łatwiej rozpoznana. W związku z tym rozpoczęłam poszukiwania pracy na własną rękę i w tym celu, mając adres jednego kolejarza z Lubyczy, pracującego na terenie Wrocławia, udałam się do niego, by pomógł mi w znalezieniu odpowiedniej pracy.

Pyt[anie]: Skąd znacie kolejarza z Lubyczy i w jakich okolicznościach go poznaliście?

[a-a] *Zapisano pismem spacjowanym.*

[b] *W dokumencie występuje forma nazwiska:* Pawliszcz.

[c] *Fragment nieczytelny.*

[1] Roman Pawliszcze (ur. 18 III 1916 w Lubyczy). Aresztowany we Wrocławiu 29 IX 1947, oskarżony o udzielanie pomocy członkom OUN i udostępnienie swego mieszkania we Wrocławiu jako punktu kontaktowego (miały ukrywać się tam tymczasowo Teofila Fedoriw i Hałyna Łebedowicz); wyrokiem WSR w Warszawie z 5 XII 1949 skazany na 7 lat więzienia; postanowieniem NSW z 17 I 1950 wyrok WSR w Warszawie uchylono, sprawę skierowano do ponownego rozpatrzenia; wyrokiem WSR w Warszawie z 23 III 1950 skazany na 15 lat więzienia; postanowieniem NSW z 31 X 1950 wyrok WSR w Warszawie z dn. 23 III 1950 utrzymano w mocy; postanowieniem WSR w Warszawie z 16 VII 1954 wyrok zmniejszono do 10 lat więzienia; postanowieniem Sądu Wojewódzkiego dla m.st. Warszawy z 27 IV 1956 zwolniony warunkowo 30 IV 1956; pracownik spółdzielni „Ferrotex" (pierwszy zca prezesa); 18 VI 1963 skazany przez Sąd Powiatowy w Przemyślu; w l. 1959–1960 Wydz. III KW MO w Rzeszowie prowadził SEO dot. ww. (sprawa grupowa, prowadzona była także na Ludmiłę Pawliszcze i Neonillę Męcińską); sprawę przekwalifikowano na SOO (1960–1964). AIPN, 1063/38; AIPN, 0259/386; AIPN Rz, 043/449; J. Syrnyk, *op. cit.*, s. 144, 148.

Відп[овідь]: З цим залізничником на прізвище Кисіль я познайомилася наприкінці 1946 р. у Любичі. Сталося це в [Зайців][г], у яких я замешкувала. Він прийшов із ними попрощатися, бо виїжджав до Вроцлава на роботу. Був добрим знайомим [...][в]. Якої він національності, я не знаю, проте мені точно відомо, що його дружина – українка.

Пит[ання]: Де зустрічалися з Киселем у Вроцлаві?

Відп[овідь]: Коли вдруге перебувала у Вроцлаві, то бачилася з ним у його конторі на місцевому вокзалі. Як той вокзал звався, я не пригадую, так само не знаю, яку посаду займав [чоловік]. Під час розмови я поцікавилася в Киселя, чи можу влаштуватися на роботу на залізниці, на що він відповів, що напевно ні, адже жінок, які там не працювали до 1939 р., не працевлаштовують.

Пит[ання]: Яким чином Ви роздобули адресу Киселя?

Відп[овідь]: Звідки в мене взялася адреса Киселя, я не пригадую, певно в Любичі мені її надали [Зайці][г], а може й Павлище.

Пит[ання]: Скільки разів і де саме Ви спілкувалися з Киселем у Вроцлаві та Любичі?

Відп[овідь]: У Вроцлаві я зустрічалася з Киселем один раз, в його конторі. Вдруге бачилася з ним на головному вокзалі Вроцлава, коли від'їжджала з міста. Чи він постійно в тому місті жив [...][в], чи теж кудись їздив, не знаю. В Любичі ж бачила Киселя лише одного разу, в той момент, коли він перед від'їздом із міста зайшов до [Зайців][г] попрощатися.

Пит[ання]: Навіщо Кисіль поїхав із Любичі до Вроцлава?

Відп[овідь]: Мета виїзду Киселя з Любичі мені невідома.

Пит[ання]: Опишіть прикмети Киселя.

Відп[овідь]: Середнього зросту та віку, шатен. Загалом, обличчя Киселя мені не запам'яталося, не знаю й того, як його звати.

Протокол з моїх слів записаний вірно, мною прочитаний, що й засвідчую підписом.

Допитав:
Слідчий старшина МГБ
(—) Студзинський Юзеф

Розповіла:
(—) Федорів Теофілія

Виготов[лено] у 5 прим[ірниках] [...][в]
1. Полк. [...][в] [г-][...][в] 12 II [19]48 р.[-г]
2. Ген. [...][в].
3. [г-]III[-г] деп[артамент].
4. справа.
5. аа.

[г] *Слово важко розібрати.*
[г-г] *Вписано.*

Odp[owiedź]: Kolejarza tego, nazwiskiem Kisiel, poznałam w końcu 1946 r. w Lubyczy u [Zająców][d], u których zamieszkiwałam. Przyszedł wówczas pożegnać się z nami, ponieważ wyjeżdżał na posadę do Wrocławia. Był on dobrym znajomym [...][c]. Jakiej był narodowości, nie wiem, wiem natomiast, że żona jego jest Ukrainką.

Pyt[anie]: W jakich okolicznościach skontaktowaliście się z Kisielem na terenie Wrocławia?

Odp[owiedź]: Podczas mojego drugiego pobytu na terenie Wrocławia byłam u niego w biurze na którymś dworcu Wrocławia, nazwy tego dworca nie przypominam sobie, jak również nie orientuję się, na jakim stanowisku. W rozmowie z Kisielem na temat posady w kolejnictwie, ten oświadczył mi, że kobiet, które nie pracowały w kolejnictwie przed 1939 r., nie przyjmuje się i posady nie będę mogła otrzymać.

Pyt[anie]: W jakich okolicznościach weszliście w posiadanie adresu Kisiela?

Odp[owiedź]: W jakich okolicznościach weszłam w posiadanie adresu Kisiela, nie przypominam sobie, musiałam go otrzymać z Lubyczy od [Zająców][d] ewentualnie od Pawliszcze.

Pyt[anie]: Ile razy i gdzie kontaktowaliście się z Kisielem na terenie Wrocławia oraz Lubyczy?

Odp[owiedź]: Z Kisielem na terenie Wrocławia widziałam się raz u niego w biurze, zaś drugi raz spotkałam go na dworcu głównym we Wrocławiu, w chwili mojego wyjazdu stamtąd. Czy był on tam [...][c], czy też gdzieś wyjeżdżał, nie pamiętam. Na terenie Lubyczy z Kisielem widziałam się tylko jeden raz w chwili, gdy on wyjeżdżał z Lubyczy, gdy przyszedł pożegnać się u [Zając][d].

Pyt[anie]: Dlaczego Kisiel wyjechał z Lubyczy na teren Wrocławia?

Odp[owiedź]: Cel wyjazdu Kisiela z Lubyczy nie jest mi znany.

Pyt[anie]: Proszę podać rysopis Kisiela.

Odp[owiedź]: Średniego wzrostu, szatyn, w średnim wieku, twarzy Kisiela nie przypominam sobie, nie znam również jego imienia.

Protokół zapisany zgodnie z moimi zeznaniami, przeze mnie przeczytany, co potwierdzam podpisem.

Przesłuchał:
Oficer śledczy MBP
(—) Studziński Józef

Zeznała
(—) Fedoriw Teofila

Druk w 5 egz[emplarzach] [...][c]
1. Płk. [...][c] [e-][...][c] dn. 12 II [19]48 r.[-e]
2. Gen. [...][c]
3. Dep[artament] [e-]III[-e]

---

[d] *Słowo słabo czytelne.*
[e--e] *Wpisano odręcznie.*

АІНП, 0259/393, арк. 30–31.
Копія, машинопис.
Документ польською мовою.

4. teczka
5. aa.

AIPN, 0259/393, k. 30–31.
Kopia, maszynopis.
Dokument w języku polskim.

№ 88

7 лютого 1948, Ряшів. Телефонограма начальника III відділу ВУГБ у Ряшеві Мечислава Бєляка для I відділу III департаменту МГБ у справі архіву Петра Федоріва-«Дальнича» й Ярослава Старуха-«Стяга»

[а-а]Телефонограма №[-а] 0183

7 II [19]48 р. 23.50 [а-]год.[-а]
[а-з-а] Ряшівського ВУГБ
[а-у-а] I від[діл] III деп[артаменту] УГБ

[а-]Відправив[-а] Заремба
[а-]Отримав[-а] (—)[б]

У відповідь на Ваш лист від 31 I [19]48 р., № Д.А. 201/48, щодо знайдення архіву «Дальнича» та «Стяга», інформую, що побував у терені особисто, а відтак у тому місці, яке позначене на схемі, виявлено лише порожній розкритий ящик, звідки члени ОУН переклали[в] архів в інше, невідоме нам місце. Докладний звіт у цій справі надішлю [згодом].

9 II [19]48 р.

Мазурек.
Бєляк

АІНП, 0224/1931, арк. 65.
Оригінал, рукопис.
Документ польською мовою.
В нижній частині документа, біля підпису Бєляка, зазначено ще два нерозбірливих підписи.

[а-а] *Бланк.*
[б] *Підпис нерозбірливий.*
[в] *Було:* «перехований».

Nr 88

7 lutego 1948, Rzeszów. Telefonogram naczelnika Wydziału III WUBP w Rzeszowie Mieczysława Bielaka do Wydziału I Departamentu III MBP w sprawie archiwum Petra Fedoriwa, ps. „Dalnycz", i Jarosława Starucha, ps. „Stiah"

[a-]Telefonogram Nr[a] 0183

[a-]dnia[-a] 7 II [19]48 r. [a-]godz.[-a] 23.50
[a-]z[-a] WUBP Rzeszów
[a-]do[-a] UBP Dep[artamentu] III Wydz[iału] I

[a-]Nadał[-a] Zaremba
[a-]Przyjął[-a] (—)[b]

W odpowiedzi na Wasze pismo z 31 I [19]48 r. nr D.A. 201/48 odnośnie odnalezienia archiwum „Dalnycza" i „Stiaha" zawiadamiam, że sam osobiście byłem w terenie i na wskazanym na szkicu miejscu znaleziono tylko odkrytą pustą skrzynię, zaś archiwum zostało z niej przeniesione[c] przez członków org[anizacji] OUN w inne niewiadome nam miejsce. Szczegółowy raport w tej sprawie nadeślę.

9 II [19]48 r.

Mazurek
Bielak

AIPN, 0224/1931, k. 65.
Oryginał, rękopis.
Dokument w języku polskim.
Na końcu dokumentu obok podpisu Bielaka dwa nieczytelne podpisy.

[a-a] *Druk.*
[b] *Nieczytelny podpis.*
[c] *Było:* przechowane.

№ 89

20 лютого 1948, Варшава. Протокол допиту Іванни Пшеп'юрської стосовно Мирослава Онишкевича-«Ореста», Івана Луця, Степаниди Онишкевич та інших діячів ОУН-Б

[а-б]Протокол[б-а]
допиту підозрюваного

Варшава, 20 лютого 1948 р.

Леон Мідро[1], хор[унжий], слідчий старшина Міністерства громадської безпеки у Варшаві, допитав підозрюваного.

Пшеп'юрська Іванна Осипівна[2]

[а-а] *Написано великими літерами.*

[б-б] *Підкреслено машинописним способом.*

[1] Мідро Леон (нар. 4 II 1925 – пом. 7 IX 2009), хорунжий (1947), підпоручник (1948), поручник (1950), капітан (1952), майор (1954), майор ГМ (1957), підполковник ГМ (1964). З жовтня 1946 до грудня 1947 – член ПРП. З грудня 1948 – член ПОРП. З 1941 – працює в Німеччині. З лютого 1945 до жовтня 1946 був членом, згодом головою гуртків СБМ у Казимирі, Бендзіні та Катовицях. Станом на 15 V 1945 – вартовий МУГБ у Бендзіні. 2 XI 1945 – курсант школи при ВУГБ в Катовицях. Станом на 24 XI 1945 – молодший референт ПУГБ у Бендзіні. 1 I 1946 – молодший слідчий старшина ПУГБ у Бендзіні. 22 II 1947 – на курсах НЦ МГБ у Лодзі. З 1 V до жовтня 1947 – бере участь у заходах ОГ «Вісла». З жовтня до 15 XII 1947 – слухач НЦ МГБ у Легіонові. Станом на 13 XII 1947 – молодший слідчий старшина 3-ї секції II-го відділу слідчого департаменту МГБ. 1 VII 1950 – слідчий старшина 3-ї секції II-го відділу слідчого департаменту МГБ. 1 VIII 1951 – старший слідчий старшина 3-ї секції II-го відділу слідчого департаменту МГБ. 1 IX 1951 – старший слідчий старшина 2-ї секції II-го відділу слідчого департаменту МГБ. Станом на 1 I 1953 – керівник 2-ї секції IV-го відділу слідчого департаменту МГБ. 1 X 1954 – керівник 4-ї секції III-го відділу слідчого департаменту МГБ. 1 IV 1955 – заступник начальника IV-го відділу VII-го департаменту «К» у справах ГБ. 28 XI 1956 – інспектор слідчого бюро МВС. 18 II 1959 – постійний співробітник у слідчому бюро МВС. Станом на 1 I 1961 – заступник начальника II-го відділу слідчого департаменту МВС. 15 XII 1963 – у розпорядженні директора I-го департаменту (водночас залишається працівником слідчого департаменту МВС). 1 X 1965 – з I-го департаменту слідчого бюро МВС відкликаний. 15 X 1965 – старший інспектор слідчого бюро МВС. 30 IV 1967 звільнений зі служби в ГМ за станом здоров'я. Від 15 V 1967 перебував на пенсії. *(АІНП 0194/2220 (12223/V).*

[2] Пшеп'юрська Іванна Осипівна або Пшеп'юрська-Мащак Іванна Осипівна (нар. 11 VII 1925, с. Крупець Любачівського повіту Підкарпатського воєводства), пс. «Ластівка». В 1943 закінчила Сокальську торговельну школу. З 1942 – член Юнацтва ОУН-Б. У 1945 заарештована працівниками НКВС у м. Грубешів. Далі сиділа в тюрмах Сокаля та Львова. Після звільнення повернулася до Хороброва. Під час операції «Вісла» була депортована разом із родиною в Ольштинське воєводство. 18 I 1948 там її заарештували польські спецслужби за співпрацю з УПА (певно, працювала зв'язковою провідника III округи Закерзонського краю ОУН-Б Л. Лапінського-«Зенона»). Під час слідства перебувала в мокотівській тюрмі Варшави. Згодом її перевели до Києва. В УРСР засуджена на 10 р. таборів Колими (Бутугичаг, Хенікандж, Магадан, Балаганний). Восени 1955 відправлена з Колими в Польщу, як польська громадянка. Там проживала з матір'ю в Срокові. Після закінчення курсів бібліотекарів працювала в Гдинській бібліотеці. 1965-го переїхала до Англії. Там одружилася з колишнім учасником дивізії «Галичина» В. Мащаком. 1966–1973 – працює в книгарні. До 1985 – працівниця англійського банку. Брала участь

Nr 89

20 lutego 1948, Warszawa. Protokół przesłuchania Janiny Przepiórskiej na temat Myrosława Onyszkewycza, ps. „Orest", Jana Łucia, Stefanii Onyszkewycz oraz innych działaczy i współpracowników OUN

[a-b]Protokół[b-a]
przesłuchania podejrzanego

Warszawa, dnia 20 lutego 1948 r.

Midro Leon[1], chor[ąży], mł[odszy] oficer śledczy Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego w Warszawie, przesłuchał w charakterze podejrzanego:

Przepiórską Janinę, c. Józefa[2]

(personalia w aktach)

[a-a] *Zapisano wersalikami.*

[b-b] *Podkreślono maszynowo.*

[1] Leon Midro (ur. 4 II 1925, zm. 7 IX 2009), chor. (1947), ppor. (1948), por. (1950), kpt. (1952), mjr (1954), mjr MO (1957), ppłk MO (1964). Od października 1946 członek PPR/PZPR; od 1941 na robotach w Niemczech; od lutego 1945 do października 1946 członek, a następnie prezes koła ZWM w Kazimierzu, Będzinie i Katowicach; 15 V 1945 przyjęty do pracy w MUBP w Będzinie w charakterze wartownika; od 2 XI 1945 kursant szkoły przy WUBP w Katowicach; od 24 XI 1945 mł. referent w PUBP w Będzinie; od 1 I 1946 mł. oficer śledczy w PUBP w Będzinie; 22 II 1947 skierowany na kurs w CW MBP w Łodzi; od 1 V do października 1947 w GO „Wisła"; od października do 15 XII 1947 słuchacz w CW MBP w Legionowie; od 13 XII 1947 mł. oficer śledczy w Sekcji 3 Wydz. II Dep. Śledczego w MBP; od 1 VII 1950 oficer śledczy, a od 1 VIII 1951 st. oficer śledczy w Sekcji 3 Wydz. II w Dep. Śledczym MBP; od 1 IX 1951 st. oficer śledczy Sekcji 2 Wydz. II Dep. Śledczego MBP; od 1 I 1953 kierownik Sekcji 2 Wydz. IV Dep. Śledczego w MBP; od 1 X 1954 kierownik Sekcji 4 Wydz. III Dep. Śledczego w MBP; od 1 IV 1955 zca naczelnika Wydz. IV Dep. VII KdsBP; od 28 XI 1956 inspektor w Biurze Śledczym MSW; od 18 II 1959 stały funkcjonariusz ze stopniem służbowym w Biurze Śledczym MSW; od 1 I 1961 zca naczelnika Wydz. II Dep. Śledczego MSW; 15 XII 1963 delegowany na czas nieokreślony do dyspozycji dyrektora Dep. I z pozostawieniem na etacie w Dep. Śledczym MSW; 1 X 1965 odwołany z dyspozycji dyrektora Dep. I Biura Śledczego MSW; od 15 X 1965 st. inspektor Wyszkolenia Inspekcji w Biurze Śledczym w MSW; 30 IV 1967 zwolniony ze służby w MO ze względu na zły stan zdrowia; od 15 V 1967 na rencie. AIPN, 0194/2220 (12223/V).

[2] Janina Przepiórska lub Iwanna Przepiurska-Maszczak (ur. 11 VII 1925 w Krupcu, pow. lubaczowski), ps. „Łastiwka"; w 1943 ukończyła szkołę handlową w Sokalu; od 1942 członek junactwa OUN, w 1945 aresztowana przez NKWD w Hrubieszowie, przebywała w więzieniach w Sokalu i Lwowie. Po zwolnieniu mieszkała w Chorobrowie. Podczas akcji „Wisła" przesiedlona wraz z rodziną do woj. olsztyńskiego. Aresztowna 18 I 1948 za współpracę z UPA (miała być łączniczką prowidnyka III okręgu tzw. Kraju Zakerzońskiego OUN Leona Łapińskiego, ps. „Zenon"); więziona w Legnicy, w warszawskim więzieniu na Mokotowie, następnie przewieziona do Kijowa. W USRR skazana na 10 lat obozów Kołymy (Butugyczag, Chenikandża, Magadan, Bałagannyj); wiosną 1955 powróciła z Kołymy do Polski jako polska obywatelka, zamieszkała w Srokowie, pow. kętrzyński. Po zakończeniu kursu bibliotekarskiego pracowała w bibliotece w Gdyni; w 1965 wyjechała do Anglii, gdzie wyszła za mąż za W. Maszczaka, b. żołnierza dywizji „SS-Galizien"; latach 1966–1973 pracowała w księgarni, następnie, do 1985, pracownica brytyjskiego banku; uczestniczyła w życiu społecznym, publikowała w ukraińskich gazetach. *Taktycznyj widtynok UPA 28-j „Danyliw"...*, s. 1021; *Ukrajińska żinka...*, s. 116; I. Maszczak, *Dorohy mynułoho*, Kyjiw 2010.

(персональні дані у справі)

Пит[ання]: Чим Ви можете доповнити свідчення, які надали раніше, чи що до них можете додати?

Відп[овідь]: Тим, що група УПА в складі 17 осіб перейшла на «повернені землі», до Ольштинського воєв[одства]. Про це я дізналася з листа від Олени Яницької-«Галі»[3]. На той момент Олена Яницька перебувала в Кирила Кухарчука, жителя Боркена[4] Кентшинського пов[іту]. В листі вона мені виразно зазначила, що якщо в неділю, т[обто] 11 січня 1948 р., я не прийду на місце зустрічі з Юрієм Юрковим-«Кленом»[5], то він вже не чекатиме, а відтак невідомо, коли зможу з ним побачитися ще. В неділю вранці я вже була в Кухарчуків у Борках. Звідти пішки подалася в село Ґудзики[в] й зустрілася там із Юрієм Юрковим-«Кленом». З «Кленом» я зв'язалася так. Коли прибула до Кухарчуків, Олена Яницька мені пояснила, що в селі Ґудзики маю знайти Параскеву Ключковську, а та відведе у Колонію, де в стодолі господаря на прізвище Огороднік[6] мав би перебувати «Клен». Прямуючи

у громадському житті, дописувала до українських газет. *(Літопис УПА. Т. 39: ТВ УПА 28-й «Данилів». Холмщина і Підляшшя. Торонто–Львів, 2003. – С. 1021; Українська жінка у визвольній боротьбі (1940–1950 рр.): Бібліографічний довідник / Упоряд. Мудра Н.П. – Львів, 2004. – С. 116; Мащак І. Дорогами минулого. – Київ, 2010).*

[в] *Було:* Ґудоки. *Аналогічно – далі.*

[3] Здун Олена Марія, за другим чоловіком – Кужа, дівоче прізвище Адамчук (Яницька Олена) (нар. 8 II 1930 в Мірцу), пс. «Галя». Заарештована 28 I 1948. Того саме дня звільнена. Знову заарештована 4 II 1948. Звільнена 13 II 1948. Заарештована 17 II 1948. Обвинувачена у діяльності в ОУН та УПА. Мала бути друкаркою, а згодом – зв'язковою «Зенона» (з 1946). Вироком РВС у Любліні 14 II 1949 засуджена до 10 р. ув'язнення. Постановою РВС у Любліні від 20 V 1953 вирок зменшено до 7 р. ув'язнення. Згідно наявних документів УГБ, в 1952 у в'язниці в Фордоні мала бути залучена до співпраці як інф. пс. «Ядзя». Є мікрофільм із анкетою, рапортом щодо дозволу на вербування від 5 IX 1952, рапорт про здійснення вербування від 5 IX 1952, біографія та письмове зобов'язання, підписане 1 IX 1952 р. У рубриці «примітки» алфавітного покажчика вилученої аґентури Ольштинського воєводства та міста Ольштин за 1946–1958 ВУГБ/ВУдсГБ/ВУ ГМ в Ольштині є запис: «15 IV 1954 р. відмовилася від співпраці». Згідно відміток у описі справ ВУВС в Ольштині під шифром «І» (тобто аґентурних справ). 27 II 1969 р. під № 12937 зроблено запис про архівування ПУ ГМ в Кентшині документів, що стосуються Здун-Адамчук Олени, «Ядзя». Справу знищено в 1987. У книзі обліку мікрофільмів І частини (тобто мікрофільмів з агентурних справ) ВУВС в Ольштині під № 798 від 20 IV 1985. вказано, що справу з архівним № 12937/І на Кужу-Здун Олену Марію мікрофільмовано (1 кліше). Постановою РВС у Любліні від 7 I 1954 умовно звільнена (11 I 1954). *(АІНП Лю, 19/163; АІНП Бі, 0055/101; АІНП Бі, 0088/795, м/ф; АІНП Бі, Опис справ ВУВС в Ольштині під шифром «І»; АІНП Бі, Книга обліку мікрофільмів І частини ВУВС в Ольштині; АІНП Бі, 072/1, т. 2, Алфавітний покажчик аґентури, вилученої у 1946–1958 рр. ВУГБ/ВУдсГБ/ВУ ГМ в Ольштині; АІНП Бі, 064/11, т. 4, Протоколи відбору справ для знищення сектору ГМ та СБ за 1973 р.).*

[4] Німецька назва села Борки Кентшинського повіту.

[5] Юрків Василь (Юрловський Кароль) (нар. 6 I 1916 – страчений 21 VIII 1948), пс. «Клен». Від 1944 – референт СБ 3-го району надрайону «Лиман». III округи ОУН-Б. 25 I 1948 заарештований в Ґудзиках. 10 VI 1948 вироком РВС в Ольштині засуджений до смертної кари. 6 VIII 1948 НВС залишив вирок у силі. Б. Берут не скористався з права на помилування (14 VIII 1948). *(АІНП Ол, 8/981; АІНП Ол, 8/982; Hałagida I. Prowokacja «Zenona»... – S. 31; http://wydawnictwo.uwm.edu.pl/uploads/documents/czytelnia/echa/echa5.pdf [12 II 2014]).*

[6] Огороднік Євген (нар. 30 I 1931 у Вєжбьонжу). Заарештований у Гудоках 25 I 1948. Обвинувачувався у тому, що переховував членів ОУН, що підпорядковувалися «Прірві», допоміг їм

Pyt[anie]: Co macie do uzupełnienia lub dodania do uprzednio przez Was złożonych zeznań?

Odp[owiedź]: O tym, że grupa UPA w ilości 17 osób przeszła na tereny [tzw.] ziem odzyskanych w woj[ewództwie] olsztyńskim, dowiedziałam się od Heleny Janickiej, ps. „Hala”[3], która mnie powiadomiła listownie. W tym czasie Helena Janicka była u Kucharczuka Kiryła zam[ieszkałego] w Borken[4], pow[iat] Kętrzyn. W liście wyraźnie zaznaczyła mi, że jeżeli na miejsce spotkania nie przyjdę w niedzielę, t[o] j[est] w dniu 11 stycznia 1948 r., w celu spotkania się z Jerzym Jurkiwem, ps. „Kłen”[5], to on już nie będzie czekał i nie wiadomo, kiedy ja będę mogła się z nim później zobaczyć. W niedzielę rano byłam już u Kucharczuków na Borkach i pieszo udałam się do wsi Gudziki[c] na Kolonię, gdzie skontaktowałam się z Jurkiw Jerzym, ps. „Kłen”. Z ps. „Kłenem” skontaktowałam się w następujący sposób: po przyjściu do Kucharczuków Helena Janicka wyjaśniła mi, żebym pytała w wiosce Gudziki o nazwisko Kluczkowska Paraskowia, a ta miała mnie zaprowadzić na Kolonię, gdzie w stodole gospodarza, nazwiskiem Ogrodnik[6], miał być ps. „Kłen”. Ja, idąc na miejsce spotkania, prawie przed samą wioską Gudziki spotkałam ps. „Kruk[a]”, nazwiska i imienia nie znam, którego

---

[c] *Było:* Gudoki. *Podobnie dalej.*

[3] Helena Maria Zdun, II voto Kuzia z d. Adamczuk vel Helena Janicka (ur. 8 II 1930 w Mirczu), ps. „Hala”. Aresztowana 28 I 1948, zwolniona tego samego dnia, aresztowana 4 II 1948, zwolniona 13 II 1948, aresztowana 17 II 1948, oskarżona o działalność w OUN-UPA (od 1946 miała być maszynistką, następnie łączniczką „Zenona”); wyrokiem WSR w Lublinie z 14 II 1949 skazana na 10 lat więzienia; postanowieniem WSR w Lublinie z 20 V 1953 wyrok zmniejszono do 7 lat więzienia; wg zachowanych dokumentów UB w więzieniu w Fordonie w 1952 miała zostać pozyskana do współpracy jako inf. ps. „Jadzia”, w mikrofilmie znajdują się kwestionariusz, raport o zezwolenie na werbunek z dn. 5 IX 1952, raport o dokonanym werbunku z dn. 5 IX 1952, życiorys oraz pisemne zobowiązanie podpisane dn. 1 IX 1952, w rubryce „uwagi” skorowidza alfabetycznego wyeliminowanej agentury z woj. olsztyńskiego oraz miasta Olsztyn w l. 1946–1958 WUBP/WUdsBP/KW MO w Olsztynie widnieje adnotacja: „15 IV 1954 odmówiła współpracy”, wg zapisów inwentarza akt WUSW w Olsztynie o sygn. I (tj. akt agenturalnych) pod nr. 12937 w dn. 27 II 1969 odnotowano zarchiwizowanie przez KP MO w Kętrzynie akt dot. Zdun-Adamczuk Heleny pod ps. „Jadzia”, akta zniszczono w 1987, wg zapisów książki ewidencji mikrofilmów WUSW w Olsztynie działu I (tj. mikrofilmów wykonanych z akt agenturalnych) pod nr. 798 w dn. 20 IV 1985 odnotowano wykonanie mikrofilmu z akt o nr. arch. 12937/I dot. Kuzi-Zdun Heleny Marii (1 jacket, tj. klisza); postanowieniem WSR w Lublinie z 7 I 1954 zwolniona warunkowo 11 I 1954. AIPN Lu, 19/163; AIPN Bi, 0055/101; AIPN Bi, 0088/795, mf; AIPN Bi, Inwentarz akt WUSW w Olsztynie o sygn. I; AIPN Bi, Książka ewidencji mikrofilmów WUSW w Olsztynie działu I; AIPN Bi, 072/1, t. 2, Skorowidz alfabetyczny wyeliminowanej agentury w l. 1946–1958 WUBP/WUdsBP/KWMO w Olsztynie; AIPN Bi, 064/11, t. 4, Protokoły brakowania akt z pionu MO i SB w 1973 r.

[4] Chodzi o wieś Borki, pow. kętrzyński.

[5] Wasyl Jurkiw vel Karol Jurkowski (ur. 6 I 1916, stracony 21 VIII 1948), ps. „Kłen”. Od 1944 referent SB 3. rejonu w nadrejonie „Łyman” Okręgu III OUN; aresztowany w Gudzikach 25 I 1948; wyrokiem WSR w Olsztynie skazany 10 VI 1948 pod nazwiskiem Karol Jurkowski na karę śmierci; NSW utrzymał wyrok w mocy (6 VIII 1948); Bolesław Bierut nie skorzystał z prawa łaski (14 VIII 1948). AIPN Ol, 8/981; AIPN Ol, 8/982; I. Hałagida, *Prowokacja „Zenona”...*, s. 31; http://wydawnictwo.uwm.edu.pl/uploads/documents/czytelnia/echa/echa5.pdf [dostęp: 12 II 2014].

[6] Eugeniusz Ogrodnik (ur. 30 I 1931 w Wierzbiążu). Aresztowany w Gudzikach 25 I 1948, oskarżony o udzielenie schronienia członkom OUN pod dowództwem „Prirwy” i znalezienie im schronienia; wyrokiem WSR w Olsztynie z 5 VII 1948 skazany na 5 lat więzienia; postanowieniem WSR w Olsztynie z 14 VI 1951 zwolniony warunkowo. AIPN Ol, 8/1020; AIPN Ol, 8/1021.

до місця зустрічі, я на околиці села Ґудзики зустріла «Крука», прізвища та імені його не знаю, з яким познайомилася в Куҳарчука-«Буревія»[7] в Ульгівці 1948-го. Він мене відвів туди, де знаходився Юрій Юрків, але сам до нього не зайшов, а відразу кудись пішов. Зустріч відбулася в стодолі, яка належала господареві на прізвище Огородник, що пр[оживає] в селі Ґудзики Кентшинського пов[іту]. Точні відомості про те, де ця стодола знаходиться, я подавала для попереднього протоколу.

Про зміст розмови з Юрієм Юрковим-«Кленом» я теж уже говорила раніше. Перед тим, як повертатися, сказала йому, що наступної неділі прийду на це саме місце, а якщо з ним щось трапиться, то нехай повідомить письмово. Затим жодного листа від «Клема» мені не надходило, а в неділю, коли мала з ним зустрітися, мене заарештували.

Пит[ання]: Хто така Параскева [...][г] Ключковська й наскільки активну участь вона бере в діяльності УПА?

Відп[овідь]: Параскеву Ключковську я знаю з [19]48 р. Познайомилася з нею в Річиці. Юрій Юрків-«Клен» знайомий із нею не був, а про те, чи вони могли заприязнитися на «повернених землях», тобто в Ольштинському воєв[одстві], нічого не знаю. Вона повинна була мене скерувати до господаря Огородника, але чи знала що-небудь про «Клена», того мені не відомо. Також не знаю, чи вона брала участь в організаційній роботі УПА. Лише від Олени Яницької була взнала, що вона мешкає в селі Ґудоки ґм[іни] Потоки[8] Кентшинського пов[іту]. З нею я бачилася тільки в Кентшині на ярмарках, де обговорювали лише побутові справи.

[б-]Прикмети Параскеви Ключковської:[-б] середнього зросту, брюнетка, повнувата, вік – приблизно 26 років.

Пит[ання]: Хто такий Огороднік і що про нього можете розповісти?

Відп[овідь]: Раніше я його не знала. Познайомилася з ним нещодавно – в селі Ґудоки 11 січня [19]48 р. Мене до нього направив «Крук». А ще він мене допровадив до стодоли, в якій перебував «Клен». Чи був він членом УПА – не знаю.

знайти інше місце укриття. Вироком РВС в Ольштині 5 VII 1948 засуджений до 5 р. ув'язнення; постановою РВС в Ольштині 14 VI 1951 умовно звільнений. *(АІНП Ол, 8/1020; АІНП Ол, 8/1021).*

[г] *Нерозбірливе слово, закреслене машинописним способом.*

[7] Кухарчук Микола або Романисько Юрій (14 XII 1914, Ульгівці – 2002), пс. «Борис», «Буревій». Затриманий ДП за розповсюдження листівок УВО (14 X 1932). Член ОУН (з 1932). Був двічі заарештований (1933, 1936). Служив в українській міліції (з вересня 1939). Комендант української допоміжної поліції у Вербковичах (листопад 1941 – 1942, січень 1943 – липень 1944). Комендант поліції в Крилові (1942–1943). Референт СБ 3-го району надрайону «Лиман» III округи ОУН (1944–1947). Дістався у район Кентшина. Заарештований 28 I 1948. Вироком РВС від 5 VII 1948 в Ольштині засуджений до 15 р. ув'язнення. Постановою РВС від 15 II 1955 в Ольштині покарання зменшено до 10 р. ув'язнення. Постановою РВС 17 III 1955 в Ольштині умовно звільнений. Мешкав у Борках (Олецький повіт). *(АІНП Ол, 8/1020; АІНП Ол, 8/1021; Hałagida I. Prowokacja «Zenona». – S. 30; Кухарчук М. // Закерзоння. Спомини вояків УПА. Т. IV. – С. 7–184; Мірчук П. Нарис... – С. 416).*

[8] Мабуть це Поток (нім. Schönfliess, Gross Schönau).

zapoznałam w 1948 r. w Ulhówku u Kucharczuka, ps. „Burewij”[7], i on to zaprowadził mnie na miejsce, gdzie Jerzy Jurkiw przebywał, lecz sam nie wchodził do środka, a zaraz odszedł. Spotkanie nastąpiło w stodole, która należała do gospodarza nazwiskiem Ogrodnik, zam[ieszkały] we wsi Gudziki pow[iat] Kętrzyn. Dokładnie, gdzie stodoła ta mieści się, podałam w uprzednim protokole.

Treść rozmowy z Jurkiw Jerzym, ps. „Kłen”, podałam w poprzednich zeznaniach. Odchodząc, nadmieniłam mu, że w następną niedzielę w to samo miejsce przyjdę, a jeżeliby coś zaszło z nim, to on miał mnie listownie powiadomić. Żadnego listu od ps. „Kłen” nie otrzymałam, a w niedzielę, kiedy miałam z nim skontaktować się, aresztowano mnie.

Pyt[anie]: Kto to jest Paraskowia [...][d] Kluczkowska i jak dalece zaangażowana jest w org[anizacji] UPA?

Odp[owiedź]: Paraskowię Kluczkowską znam od [19]48 r. Poznałam ją w Rzeczycy jako osobę prywatną. Jurkiw Jerzy, ps. „Kłen” jej wcale nie znał, a czy na terenie [tzw.] ziem odzyskanych w woj[ewództwie] olsztyńskim z Jerzym Jurkiw, ps. „Kłen” poznała się, tego nie wiem. Ona miała mnie skierować do gospodarza Ogrodnika, lecz czy wiedziała coś o ps. „Kłenie”, tego nie wiem. Czy była ona zaangażowana w pracy organizacyjnej UPA, tego nie wiem. Od Heleny Janickiej dowiedziałam się, że mieszka ona we wsi Gudziki, pow[iat] Kętrzyn, gm[ina] Potoki[8]. Z nią widywałam się tylko w Kętrzynie na jarmarkach, a rozmawiałyśmy tylko o sprawach prywatnych.

[b-]Rysopis Paraskowii Kluczkowskiej:[-b] średniego wzrostu, brunetka, dość tęga, lat ok[oło] 26.

Pyt[anie]: Kto to jest Ogrodnik i co o nim możecie powiedzieć?

Odp[owiedź]: Przedtem nigdy nie znałam, aż dopiero poznałam go w dniu 11 stycznia [19]48 r. we wsi Gudziki, do którego skierowana zostałam przez „Kruka”, a także zaprowadził mnie do stodoły, gdzie przebywał „Kłen”. Czy był członkiem UPA, tego nie wiem.

[b-]Rysopis gospodarza Ogrodnika:[-b] zam[ieszkały] we wsi Gudziki, pow[iat] Kętrzyn, wysoki, szatyn, lat 45.

Pyt[anie]: Co Wam jest wiadome o dalszych kontaktach członków UPA?

---

[d] *Nieczytelne słowo skreślone maszynowo.*

[7] Mikołaj Kucharczuk vel Józef Romanisko (ur. 14 XII 1914 w Ulhówku, zm. w 2002), ps. „Borys”, „Burewij”. Zatrzymany 14 X 1932 przez PP za rozrzucanie ulotek UWO; od 1932 członek OUN, dwukrotnie aresztowany (1933, 1936); od września 1939 służył w policji ukraińskiej (Ukrainische Hilfspolizei); od listopada 1941 do 1942 i od stycznia 1943 do lipca 1944 komendant posterunku policji ukraińskiej w Werbkowicach, w l. 1942–1943 komendant policji w Kryłowie; w l. 1944–1947 referent SB 3. rejonu nadrejonu „Łyman” Okręgu III OUN, przedostał się przez Zambrów, Łomżę w rejon Kętrzyna; aresztowany 28 I 1948; wyrokiem WSR w Olsztynie z 5 VII 1948 skazany na 15 lat więzienia; postanowieniem WSR w Olsztynie z 15 II 1955 karę zmniejszono do 10 lat więzienia; postanowieniem WSR w Olsztynie z 17 III 1955 zwolniony warunkowo 18 III 1955; mieszkał w Borkach, pow. olecki. AIPN Ol, 8/1020; AIPN Ol, 8/1021; I. Hałagida, *Prowokacja „Zenona”...*, s. 30; M. Kucharczuk [w:] *Zakerzonia. Spomyny wojakiw UPA*, t. 4, s. 7–184; P. Mirczuk, *Narys istoriji OUN...*, s. 416.

[8] Być może Potok (niem. Schönfliess, Gross Schönau), obecnie Kraskowo.

[6-]Прикмети господаря Огородніка:[-6] ж[иве] в селі Ґудзики Кентшинського пов[іту], високий, шатен, 45 років.

Пит[ання]: Що Вам відомо про те, як відбувався зв'язок між членами УПА в подальшому?

Відп[овідь]: Одного разу мені розповів «Зенон», що разом із ним на «повернені землі» також прибув «Орест» (його прізвища не знаю). Він збирався згодом їхати до Щецінського воєв[одства], де планував зупинитися в господаря Івана Луця[9], що жив десь у тому воєв[одстві]. Івана Луця я знаю з [19]46 р. ще з Ульгівки, адже він товаришував із моїми братами в молоді роки. Раніше разом із батьками він проживав у Дембліні[10], пошт[а] Ульбнів[11], Томашів-Любельський пов[іт]. Де вони ж[ивуть] нині – я не знаю. До [19]46 р. він трудився садівником у якійсь військовій установі Любліна. Зауважу, що мені не відомо точно, чи він виїхав на «повернені землі» разом із батьками, чи проживає з ними й надалі. «Орест» міг зупинитися в його батьків, якщо він, звісно, не поїхав з Любліна в Щецінське воєв[одство] із ним. Точного місця його пр[оживання] в Любліні я не знаю. Чи він брав участь у роботі УПА – також не знаю.

[6-]Прикмети Івана Луця:[-6] досить високий [на зріст], худорлявий, блондин, 27 років.

Пит[ання]: Скажіть конкретно, хто такий Іван Луць?

Відп[овідь]: Судячи з інформації, яку я одержала від Миколи Кухарчука-«Буревія» та інших (їхніх псевдонімів і прізвищ не пригадую), Іван Луць працював садівником у полку ВП в Любліні, поєднуючи цю роботу з виконанням обов'язків санітара чи фельдшера в УПА. До нього направляли хворих членів УПА, а також він відвідував їх у різних селах. Мені відомо й те, що він, маючи багатьох знайомих у Любліні, користувався цим, аби одержувати й купувати різні ліки для членів Організації.

---

[9] Луць Іван (нар. 16 VIII 1910, с. Гуйче, Грузія), пс. «Гризун». Член УПА (з 1945), організував місця переховування для М. Онишкевича («Ореста») та П. Сороки («Богдана»). Працівник цукрового заводу в Пусткові. Таємно заарештований («таємно знятий») за місцем роботи 1 III 1948. Згідно з документами УБ/СБ, мав бути залучений до співпраці начальником III відділу ВУГБ у Вроцлаві капітаном О. Майковським як інф. пс. «Певний» (письмове зобов'язання підписав 3 III 1948). Згідно документів з особової справи інф. «Певного», на підставі отриманої від нього інформації заарештовано, крім інших, «Ореста» і «Богдана». З огляду на часткову розконспірацію переїхав у Мілічський повіт (V 1949). Працював у радгоспі в Боратині. Через розконспірацію виключений з агентурної мережі (1955). Контакт відновлено в 1960 ПУ ГМ в Мілічу. Вилучений з агентурної мережі у 1967. Відповідно до записів у реєстраційному журналі колишнього відділу «С» ВУ ГМ у Вроцлаві, 11 X 1962 ПУ ГМ в Мілічу зареєструвала ТС пс. «Певний». 6 XII 1967 був знятий з обліку, справу заархівовано під № 31309. Зберігся 1 том особової справи і 1 том робочої справи. *(AIHП Bp, 0014/992, t. 1–2; AIHП Bp, реєстраційний журнал колишнього відділу «С» ВУ ГМ у Вроцлаві; Balbus T. «Okno na świat». Formy antykomunistycznej działalności Ukraińców w Polsce południowo-zachodniej na tle kontrakcji Urzędu Bezpieczeństwa (1945–1954) // Służby bezpieczeństwa Polski i Czechosłowacji wobec Ukraińców. Red. G. Motyka. – Warszawa, 2005. S. 86–88; Hałagida I. Prowokacja «Zenona». – S. 32, 33).*

[10] Місцевість не встановлена.

[11] Місцевість не встановлена.

Odp[owiedź]: W jednej z rozmów z „Zenonem" dowiedziałam się, że wraz z „Zenonem" na [tzw.] ziemie odzyskane przyjechał również i ps. „Orest", nazwiska jego nie znam, który następnie miał jechać na teren woj[ewództwa] szczecińskiego, gdzie miał zatrzymać się u gospodarza nazwiskiem Łuć Jan[9], który miał zamieszkiwać gdzieś w woj[ewództwie] szczecińskim. Łu[cia] Jana znam od [19]46 r. z Ulhówka, był on kolegą moich braci z lat młodszych. Wraz z rodzicami uprzednio zamieszkiwał w Dęblinie[10] poczt[a] Ulbnów[11], pow[iat] Tomaszów Lubelski. Obecnego miejsca ich zam[ieszkania] nie znam. Przed [19]46 r. pracował w Lublinie w charakterze ogrodnika w jakiejś instytucji wojskowej. Zaznaczam, że nic nie jest mi dokładnie wiadomo, czy on również wraz z rodzicami wyjechał na [tzw.] ziemie odzyskane, czy też zawsze z nimi przebywa. Ps. „Orest" mógł zatrzymać się u jego rodziców, jeżeli on nie wyjechał z nim do woj[ewództwa] szczecińskiego z Lublina. Dokładnego jego miejsca zam[ieszkania] w Lublinie nie znam. Czy on był zaangażowany w pracę org[anizacji] UPA, tego nie wiem.

[b-]Rysopis Łucia Jana:[-b] dość wysoki, szczupły, blondyn, lat 27.

Pyt[anie]: Podajcie konkretnie, kim jest Łuć Jan?

Odp[owiedź]: Z informacji uzyskanych od Kucharczuka Mikołaja, ps. „Burewij" i innych, których nie przypominam sobie pseudonimów ani nazwisk, dowiedziałam się, że Łuć Jan pracował w Lublinie w ogrodzie pułku WP, pełniąc funkcję ogrodnika, a jednocześnie spełniał funkcje sanitariusza lub felczera w org[anizacji] UPA. Do niego kierowano chorych członków UPA, jak również i on przyjeżdżał do chorych członków UPA do poszczególnych wiosek. Wiem też, że mając dużo znajomości w Lublinie, w ten sposób dostawał różne lekarstwa lub też robił różne zakupy lekarskie dla członków organizacji.

Łuć Jana łączyły bliższe stosunki organizacyjne z „Orestem", lecz na jakim poziomie, tego nie wiem. W m[iesią]cu październiku [19]47 r. przyjechał do Szule koło Brokowa[12] pow[iat] Kętrzyn, do p[ani] Kolankowskiej Marii[13] w celu, aby

---

[9] Jan Łuć (ur. 16 VIII 1910 w Hujczu), ps. „Hryzun". Od 1945 członek UPA, organizował miejsca schronienia dla Myrosława Onyszkewycza, ps. „Orest" i Petra Soroki, ps. „Bohdan"; pracownik cukrowni w Pustkowie; potajemnie aresztowany („tajnie zdjęty") 1 III 1948 w miejscu pracy; wg dokumentów UB/SB miał zostać pozyskany do współpracy przez naczelnika Wydz. III WUBP we Wrocławiu kpt. Aleksandra Majkowskiego jako inf. ps. „Pewny" (pisemne zobowiązanie podpisał 3 III 1948); wg dokumentów z teczki personalnej inf. ps. „Pewny" na podstawie uzyskanych od niego informacji aresztowano m. in. „Oresta" i „Bohdana"; w maju 1949 ze względu na częściową dekonspirację przeniesiony do pow. milickiego, zatrudniony w PGR w Borzęcinie; w 1955 z powodu dekonspiracji wyeliminowany z sieci agenturalnej; kontakt odnowiono w 1960 przez KP MO w Miliczu; w 1967 wyeliminowany z sieci agenturalnej; wg zapisów dziennika rejestracyjnego b. Wydz. „C" KW MO we Wrocławiu w dn. 11 X 1962 KP MO w Miliczu zarejestrowała TW ps. „Pewny", TW został zdjęty z ewidencji 6 XII 1967, akta zarchiwizowano pod nr. arch. 31309; zachowały się: 1 tom teczki personalnej i 1 tom teczki pracy. AIPN Wr, 0014/992, t. 1–2; AIPN Wr, Dziennik rejestracyjny b. Wydz. „C" KW MO we Wrocławiu; T. Balbus, *„Okno na świat"*..., s. 86–88; I. Hałagida, *Prowokacja „Zenona"*..., s. 32, 33.

[10] Miejscowość nieustalona.

[11] Miejscowość nieustalona.

[12] Prawdopodobnie Silec (niem. Schülzen) koło Srokowa. Podobnie dalej.

[13] Maria Kolankowska (ur. 18 XII 1893 w Opólsku). Aresztowana w Olsztynie 3 III 1948; oskarżona o udzielanie pomocy członkom OUN, udzielenie schronienia Stefanii Onyszkewycz, na terenie jej gospodarstwa w Dyniskach znajdowała się kryjówka „Oresta"; wyrokiem WSR w Lublinie 22 XII 1948

Іван Луць був тісно пов'язаний із «Орестом» організаційно, але якого рівня був цей зв'язок, я не знаю. В жовтні [19]47 р. [він приїжджав?] у Шуле (біля Брокова[12] в Кентшинському пов[іті]) [просити?] п[ані] Марію Колянківську[13] взяти до себе дружину «Ореста» з дитиною. На другий день, коли він проходив через Броків, зайшов до нас. За півгодини гостювання розповів, що його батьки є у Щецінському воєв[одстві] (назви населеного пункту не пам'ятаю), а також те, що живе з сім'єю. Він зазначив, що його другий брат Йосип мешкає з родиною своєї дружини в Ольштинеку чи Пірках[14] під Ольштином, в яких він також часто буває. А от чи Йосипа Луця прийняли в УПА, я не знаю та не чула. Під час розмови він сказав, що був у Ірини Мороз, але в якій справі, не повідомив. Утім, я припускаю, що мав би бути в неї у організаційних справах. Іван Луць знав Ірину Мороз ще з Річиці. Після півгодинної розмови він разом із Нюнею Пташник[15] вирушив до Мольтани[16] (ґм[іна] Мольтани Кентшинського пов[іту], де проживала Нуся Пташник. До нас повернувся із Нацею Пташник, яку зустрів в Колянківської. Наця Пташник – жінка з дитиною, її чоловік перебуває в Явожнівському таборі. Навіщо Іван Луць ходив до Наці Пташник у Мольтану – цього я не знаю. Наця Пташник проживає в селі Мольтани Мольтанської ґм[іни] Кентшинського пов[іту]. Я з нею познайомилася тоді, коли нас вивозили під час переселенської акції, а ще, вже після того, як оселилася в Срокові, бачила її на ярмарку в Кентшині та у Марії Колянківської.

Пит[ання]: Хто така Марія Колянківська й що про неї Ви можете розповісти?

Відп[овідь]: Марія Колянківська – дружина священика Олександра Колянківського[17], що перебуває під арештом у Явожно. До переселення, т[обто] до червня [19]47 р., вони жили в Диниськах[г] Томашів-Любельського

[г] *Було:* Диниську.

[12] Ймовірно це Сілець (нім. Schülzen) біля Срокова.

[13] Колянківська Марія (нар. 18 XII 1893 в Опульську). Заарештована в Ольштині 3 III 1948. Була обвинувачена у допомозі членам ОУН, наданні місця переховування Стефанії Онишкевич. На території її господи в Диниськах знаходилася криївка «Ореста». Вироком РВС у Любліні 22 XII 1948 засуджена до 10 р. ув'язнення. Постановою РВС у Варшаві 1 III 1949 термін покарання зменшено до 6 р. ув'язнення. Постановою РВС у Любліні 12 I 1954 умовно звільнена 16 I 1954. *(АІНП Лю, 012/59; АІНП Лю, 18/985, т. 1–2).*

[14] Ймовірно: Мєркі.

[15] Пташник Ганна (нар. 28 II 1928 в Диніских). Заарештована співробітниками ВУГБ в Ольштині 4 III 1948. Слідство припинене 3 I 1949. Контрольну слідчу справу під архівним № 1288/III знищено у 1988. *(АІНП Бі, 072/27, т. 1, Перелік слідчих справ ВУГБ в Ольштині 1947–1952; АІНП Бі, Опис справ ВУГБ в Ольштині із архівними матеріалами під шифром III; АІНП Бі, 064/11, т. 11, Акт відбору документів для знищення; АІНП Бі, 132/2963, Паспортна справа).*

[16] Мабуть Молтайни (нім. Molthainen, Molteinen) у Кентшинському повіті. Аналогічно – далі.

[17] Колянківський Олексій (нар. 1886, с. Уличне Дрогобицького р-ну Львівської обл. – пом. 27 VII 1953, Штум), греко-католицький капелан (висвячений 1915). У 1915–1924 – вікарій в Батятичах. У 1919–1920 – інтернований. У 1924–1926 – адміністратор у Воютичах. З 1926 – парафіяльний священик у В'язівниці та до 1947 – у Диниських. Заарештований. З 7 VII 1947 до 20 IV 1948 знаходився в ЦТП у Явожно. Потім перебував у в'язниці в Кракові. Вироком РВС у Кракові 4 V 1948 засуджений до 10 р. ув'язнення. Помер у тюремному шпиталі. *(Hałagida I. «Szpieg*

Kolankowska przyjęła do siebie żonę „Oresta" wraz z dzieckiem. Na drugi dzień przyszedł on do nas, był u nas przez pół godziny, gdy przez Broków przechodził i opowiadał, że rodzice jego są w woj[ewództwie] szczecińskim, miejscowości nie pamiętam, oraz, że jest razem z rodziną. Nadmienił, że jego drugi brat – Józef mieszka przy rodzinie żony swojej w miejscowości Olsztynek albo Pirki[14] pod Olsztynem, u których on również często przebywa. Czy Łuć Józef był zaangażowany w org[anizacji] UPA, tego nie wiem, ani też o tym nie słyszałam. W toku rozmowy powiedział mi, że był również u Moroz Ireny, lecz w jakiej sprawie, nie nadmienił, przypuszczam jednak, że musiał być u niej w sprawach organizacyjnych. Łuć Jan znał Moroz Irenę jeszcze z terenów Rzeczycy. Po półgodzinnej rozmowie odszedł wraz z Ptasznik Nunią[15] do Moltany[16], gm[ina] Moltany, pow[iat] Kętrzyn, do miejsca zamieszkania Ptasznik Nusi. Do nas on przyszedł wraz z Ptasznik Nusią, którą spotkał u Kolankowskiej. Ptasznik Nusi[a] jest to kobieta z jednym dzieckiem, której mąż przebywa w obozie w Jaworznie. W jakim celu Łuć Jan poszedł do miejscowości Moltany do Ptasznik Nusi, tego nie wiem. Ptasznik Nusia jest zamieszkała we wsi Moltany, gm[ina] Moltany, pow[iat] Kętrzyn, którą ja poznałam w transporcie w czasie przesiedlania nas, a po osiedleniu się w Srokowie, widywałam się z nią na jarmarku w Kętrzynie oraz u Kolankowskiej Marii.

Pyt[anie]: Kto to jest Kolankowska Maria i co o niej możecie zeznać?

Odp[owiedź]: Kolankowska Maria jest to żona księdza Kolankowskiego Aleksandra[17], który jest aresztowany w Jaworznie. Do przesiedlenia, t[o] j[est] do czerwca [19]47 r. przebywali w Dyniskach[e], pow[iat] Tomaszów Lubelski wraz z córką Darią Kolankowską[18], mającą lat około 30. Obecnie za[ieszkała] we wsi

---

skazana na 10 lat więzienia; postanowieniem WSR w Warszawie 1 III 1949 wyrok zmniejszono do 6 lat więzienia; postanowieniem WSR w Lublinie z 12 I 1954 zwolniona warunkowo 16 I 1954. AIPN Lu, 012/59; AIPN Lu, 18/985, t. 1–2.

[e] *Było:* Dynisku.

[14] Prawdopodobnie Mierki.

[15] Anna Ptasznik (ur. 28 II 1928 w Dyniskach). Aresztowana przez funkcjonariuszy WUBP w Olsztynie 4 III 1948, śledztwo umorzono 3 I 1949; akta kontrolne śledztwa o nr. arch. 1288/III zniszczono w 1988 r. AIPN Bi, 072/27, t. 1, Repertorium spraw śledczych WUBP w Olsztynie 1947–1952; AIPN Bi, Inwentarz akt WUSW w Olsztynie dot. materiałów archiwalnych o sygn. III; AIPN Bi, 064/11 t. 11, Protokół brakowania akt; AIPN Bi, 132/2963, Akta paszportowe.

[16] Być może Mołtajny (niem. Molthainen, Molteinen) w pow. kętrzyńskim, gm. Barciany. Podobnie dalej.

[17] Aleksy Kolankowski (ur. w 1886 w Ulicznie, pow. drohobycki, zm. 27 VII 1953 w Sztumie), kapłan greckokatolicki (wyświęcony w 1915). W l. 1915–1924 wikariusz w Batiatyczach; w l. 1919–1920 internowany; w l. 1924–1926 administrator w Wojutyczach, od 1926 proboszcz w Wiązownicy, do 1947 w Dyniskach; aresztowany; od 7 VII 1947 do 20 IV 1948 w COP w Jaworznie, następnie w Więzieniu na Montelupich w Krakowie; wyrokiem WSR w Krakowie z 4 V 1948 skazany na 10 lat więzienia; zmarł w szpitalu więziennym. I. Hałagida, *„Szpieg Watykanu"*..., s. 367; http://www.zup.ukraina.com.pl/index2.php?option=com_content&do_pdf=1&id=96 [dostęp: 27 V 2014].

[18] Daria Kolankowska (ur. 25 XI 1919 w Batiatyczach). Córka Marii i Aleksego Kolankowskich; aresztowana w Olsztynie 1 III 1948; oskarżona o niepoinformowanie władz bezpieczeństwa o przebywaniu na terenie gospodarstwa rodziców w Dyniskach członków OUN oraz o znajdującej się tam kryjówce „Oresta"; wyrokiem WSR w Lublinie 5 IV 1949 skazana na 3 lata więzienia. AIPN Lu, 012/60.

пов[іту], з дочкою Дариною Колянківською[18] (їй десь 30 років). Зараз вона мешкає в селі Шульці (за іншими даними – в селі Сільці) Кентшинського пов[іту] Сроківської ґм[іни]. Я була свідком того, як до них приїжджав Іван Луць із «Мартою». Коли ж «Марта» навідалася до мене, то вже побувала в Колянківської Дарини (мала її адресу). Мені не відомо, які справи їх поєднували й чи були вони раніше знайомі. Зі слів Дарини Колянківської знаю, що справжнє ім'я «Марти» Єлизавета, вона вдова, чоловіка втратила за німецьких часів, має двох дітей, за якими доглядає якась старша жінка в Центральній Польщі (її прізвище та місце проживання невідомі). Про родичів «Марти» я нічого не знаю і не чула. Але мені відомо, що в Колянківських перебуває дружина «Ореста» з дитиною. Її я в них часто бачила і раніше. Останнього разу ми в Колянківських зустрічалися за тиждень до мого арешту. Коли зайшла мова про її чоловіка «Ореста», вона зауважила, що він живий, адже до нього їздила (куди саме – не уточнила), а також одержувала від нього листи, що надсилалися від Івана Луця в Щецінському воєв[одстві].

Пит[ання]: Хто такий «Орест» і що він робив в УПА?

Відп[овідь]: «Орест» – Ярослав або Мирослав Онишкевич, походить із Угнева. Олена Яницька-«Галя» мені говорила, що «Орест» був окружним комендантом СБ та керівником «Зенона». Я його особисто не знаю та ніколи не бачила. «Зенон» стверджував, що з ним разом приїхав на «повернені землі». «Орест» повинен був перебувати в Івана Луця у Щецінському воєв[одстві]. Також у розмові зі мною «Зенон» зауважив, що вони з «Орестом» не мають грошей і чекають, поки Іван Луць їх передасть. Звідки, від кого і яку суму – я не знаю.

Пит[ання]: Чим займалася Параскева Ключковська в УПА?

Відп[овідь]: Коло її обов'язків мені описати важко, але знаю, що вона підтримувала зв'язок із Оленою Яницькою й збиралася мене направити до Огородніка, а він – до «Клена». Що вона робила в УПА – не знаю. Останній раз я її бачила 11 січня 1948 р., після того, як зустрілася з «Клемом». Відвідувала її вдома, бо ж ми знайомі ще з Угнева. Я не знаю, чи було їй щось відомо про Юрія Юркова-«Клена», бо на цю тему ми не розмовляли.

Пит[ання]: Що знаєте про сім'ю Огородніка?

Відп[овідь]: На останній зустрічі з Юрієм Юрковим-«Кленом» він мені сказав, що їхній головний пункт зв'язку, тобто групи (членів УПА) чисельністю від 17 до 20 членів, яка у січні 1948 р. перейшла на «повернені землі» до Ольштинського воєв[одства], знаходиться в Євгена Огородніка, який із

Watykanu». Kaplan... – S. 367; http://www.zup.ukraina.com.pl/index2.php?option=com_content&do_pdf=1&id=96 [доступ: 27 V 2014]).

[18] Колянківська Дарія (нар. 25 XI 1919, с. Батятичі Кам'янка-Бузького р-ну Львівської обл.). Дочка Марії та Олексія Колянківських. Заарештована в Ольштині 1 III 1948. Була звинувачена у тому, що не повідомила органам безпеки про перебування членів ОУН на території господи її батьків у Диниських, а також про розташовану там криївку «Ореста». Вироком РВС у Любліні 5 IV 1949 засуджена до 3 р. ув'язнення. *(АІНП Лю, 012/60).*

Szulce, inaczej wieś Silec, pow[iat] Kętrzyn, gm[ina] Srokowo. Jest wiadomo, że do nich przyjeżdżał Łuć Jan, jak również ps. „Marta", ja również u nich byłam. „Marta", przyjeżdżając do mnie, miała adres Kolankowskiej Darii, ponieważ przed przyjściem do mnie już była u Kolankowskiej. Jakie sprawy ich łączyły, tego nie wiem, oraz czy uprzednio znały się, również nie wiem. Z opowiadania Kolankowskiej Darii jest mi wiadomo, że „Marta" imieniem Elżbieta jest wdową, że męża straciła za czasów niemieckich i ma dwoje dzieci, które znajdują się w centralnej Polsce z jakąś starszą kobietą, lecz nazwiska jej ani miejsca zamieszkania tej kobiety nie posiada. Czy ma jakąś rodzinę „Marta", tego nie wiem ani też o tym nie słyszałam. Jest mi wiadomo, że u Kolankowskich jest żona ps. „Oresta" z dzieckiem, z którą ja często spotykałam się u Kolankowskich. Ostatnio widziałam się z nią u Kolankowskich tydzień przed mym aresztowaniem. Rozmawiałam z nią na temat jej męża „Oresta" i nadmieniła mi, że wie, iż żyje, gdyż do niego jeździła, lecz gdzie, nie mówiła mi, oraz pisał do niej z woj[ewództwa] szczecińskiego od Łucia Jana.

Pyt[anie]: Kto to jest „Orest" i jaką pełnił funkcję w org[anizacji] UPA?

Odp[owiedź]: „Orest" jest to Jarosław lub Mirosław Onyszkiewicz, który pochodzi z Uhnowa. Od Heleny Janickiej, ps. „Hala" wiem, że „Orest" pełnił funkcję komendanta okręgu SB i był zwierzchnikiem „Zenona". Ja osobiście nie znam go ani też nigdy nie widziałam go. Od „Zenona" jest mi wiadomo, że on wraz z nim przyjechał na [tzw.] ziemie odzyskane i miał przebywać w woj[ewództwie] szczecińskim u Łu[cia] Jana. W rozmowie „Zenon" nadmienił mi, że „Orest", jak również on nie mają pieniądzy, a które Łuć Jan miał im dostarczyć. Lecz skąd oraz od kogo i w jakiej sumie, tego nie wiem.

Pyt[anie]: Jaką funkcję pełniła Paraskowia Kluczkowska w org[anizacji] UPA?

Odp[owiedź]: Konkretnie nie mogę określić jej funkcji, lecz wiadomo mi jest, że z Heleną Janicką była w kontakcie oraz ona miała skierować mnie do Ogrodnika, który następnie miał mnie skontaktować z ps. „Kłenem". O jej działalności w ramach org[anizacji] UPA nie jest mi wiadomo. Ostatni raz widziałam się z nią w dniu 11 stycznia 1948 r. po spotkaniu się z ps. „Kłenem". Byłam u niej w mieszkaniu w celu odwiedzin, gdyż znam ją z terenów Uhnowa. Czy ona wiedziała o Jerzym Jurkiwie, ps. „Kłen", tego nie wiem, ani też o tym nie rozmawiałyśmy.

Pyt[anie]: Co Wam jest wiadomo o rodzinie Ogrodnika?

Odp[owiedź]: Na ostatnim spotkaniu Jerzy Jurkiw, ps. „Kłen" zaznaczył mi, że ich główny punkt łączności, tzn. grupy (członków UPA) w liczbie od 17 do 20 członków, która w styczniu 1948 r. przeszła na teren [tzw.] ziem odzyskanych w woj[ewództwie] olsztyńskim, mieści się u Ogrodnika Eugeniusza, który jest w kontakcie z nimi. Nadmienił mi również, że jeżeli bym zwracała się kiedykolwiek w celu skontaktowania się z nim, mam tylko zwracać się do Eugeniusza Ogrodnika, a o tym nie powinni wiedzieć jego rodzice. Eugeniusz Ogrodnik mieszka razem z rodzicami we wsi Gudziki na Kolonii, gm[ina] Potok, pow[iat] Kętrzyn. On to wskazał mi miejsce w stodole, gdzie przebywał ps. „Kłen". Na czele tej grupy był ps. „Prirwa", o czym dowiedziałam się od „Kłena".

ними пов'язаний. Він також додав, що якщо мені коли-небудь треба буде з ним зустрітися, маю звертатися лише до Євгена Огородніка, проте так, щоб про це не знали його батьки. Євген Огородник живе з батьками у селі Ґудзики на Колонії, в ґм[іні] Поток Кентшинського пов[іту]. Саме він показав мені місце в стодолі, де перебував «Клен». Від «Клена» я довідалася, що згадану групу [УПА] очолював «Прірва».

Пит[ання]: Що вам відомо про пс[евдонім] «Крук»?

Відп[овідь]: Я знаю, що «Крук», прізвище та ім'я якого не відомі, за походженням із Щеп'ятина Томашів-Любельського пов[іту], а також був комендантом боївки УПА в Томашівському пов[іті]. Особисто з ним не знайома, бачила лише один раз в Ульгівку, а другого разу (востаннє), в січні 1948 р., ми з ним абсолютно випадково перетнулися на дорозі біля села Ґудзики. Я його не впізнала, а він перепинив і поцікавився, чи часом не прямую до «Клена». Почувши ствердну відповідь, показав дорогу до Огородніка, зауваживши, щоб у селі не допитувалася про Параскеву Ключковську. Оскільки «Крук» знав місце, в якому перебуває «Клем», я переконана, що йому відомо, яким чином потрібно зв'язуватися із «Клемом» та цілою групою. Олена Яницька мені розповідала, як зв'язувалася із «Круком». За словами Олени Яницької, «Крук» проживає в одній лісничівці з поляком-лісником у Вількові Потоківської ґм[іни]. Перебуває там із дружиною. Вони працюють разом зі згаданим лісничим, але що саме роблять, я не знаю.

[б-]Прикмети Івана Луця:[-б] високий, худорлявий, блондин, 27 років.

[б-]Прикмети Дарини Колянківської:[-б] середнього зросту, брюнетка, худорлява, довгасте бліде обличчя, вік – від 28 до 30 років.

[б-]Прикмети Нусі Пташник:[-б] низького зросту, доволі міцної статури, кругле обличчя, брюнетка, 24 роки.

[б-д-]Прикмети Онишкевич[19] (дружини «Ореста»):[-б] висока, худорлява, темна шатенка, 28 років.[-д]

[б-]Прикмети «Крука»:[-б] високий, шатен, худорлявий, 32 роки, взутий у чоботи з холявами.

[б-]Прикмети Євгена Огородніка:[-б] середнього зросту, плечистий, блондин, круглолиций, має дитячий вираз обличчя, 18–19 років.

Пит[ання]: Чим займався в УПА Микола Кухарчук-«Буревій»?

[л-д] *Підкреслено від руки.*

[19] Онишкевич Степанида або Самборовська (нар. 15 V 1919, с. Великий Глибочок Тернопільського району Тернопільської обл.). Заарештована у Сільці Кентшинського повіту 4 III 1948. Вироком РВС у Варшаві 11 XI 1949 засуджена до 8 р. ув'язнення. Постановою НВС 22 II 1950 частину вироку скасовано і справу направлено на повторний розгляд. Вироком РВС у Варшаві 3 IV 1950 засуджена до 15 р. ув'язнення. Постановою НВС 24 X 1950 вирок РВС у Варшаві залишено в силі. За поданням голови НВС постановою колегії суддів НВС 25 V 1955 вирок зменшено до 6 р. та 8 місяців ув'язнення. Звільнена 7 VI 1955. *(АІНП, 1063/53; АІНП, 0259/394).*

Pyt[anie]: Co jest Wam wiadomo o ps. „Kruk"?

Odp[owiedź]: Wiadomo mi jest, że „Kruk", nazwiska ni imienia nie znam, pochodził ze Szczepiatyna, pow[iat] Tomaszów Lubelski, i pełnił funkcję komendanta bojówki UPA na terenie pow[iatu] tomaszowskiego. Ja jego osobiście nie znam, widziałam go tylko raz w Ulhówku, a drugi raz i ostatni widziałam się z nim w styczniu 1948 r. na drodze przed wsią Gudziki, całkiem przypadkowo. On zatrzymał mnie, gdyż ja go nie poznałam, zapytał się, czy na pewno ja idę do ps. „Kłena", a na odpowiedź twierdzącą, że tak, wskazał mi drogę do Ogrodnika zaznaczając, abym o Paraskowię Kluczkowską nie pytała się we wsi. Wiem, że „Kruk" musiał mieć łączność z ps. „Kłenem" oraz całą grupą, ponieważ znał miejsce ukrycia „Kłena". Z „Krukiem" kontaktowała się również Helena Janicka, gdyż o tym sama mi mówiła. Z twierdzeń Heleny Janickiej wiem, że „Kruk" mieszka w miejscowości Wilkowo, gm[ina] Potok, w leśniczówce, wraz z nadleśniczym – Polakiem. Przebywa tam razem z żoną i pracują razem z tym leśniczym, lecz w jakim charakterze, nie wiem.

[b-]Rysopis Łu[cia] Jana:[-b] wysoki, szczupły blondyn, lat 27.

[b-]Rysopis Kolankowskiej Darii:[-b] średniego wzrostu, brunetka, szczupła, twarz pociągła, blada, lat 28 lub 30.

[b-]Rysopis Ptasznik Nusi:[-b] niska, dość tęga, twarz okrągła, brunetka, lat 24.

[b-f-]Rysopis Onyszkiewiczowej[19] – żony „Oresta":[-b] wysoka, szczupła, ciemna szatynka, lat 28[-f].

[b-]Rysopis „Kruka":[-b] wysoki, szatyn, szczupły, lat 32, ubrany w buty z cholewami i kurtkę, w czapce.

[b-]Rysopis Ogrodnika Eugeniusza:[-b] średniego wzrostu, barczysty, blondyn, twarz okrągła, wyraz twarzy dziecięcy, lat 18–19.

Pyt[anie]: Jaką funkcję pełnił Kucharczuk Mikołaj, ps. „Burewij" w org[anizacji] UPA?

Odp[owiedź]: Jest mi wiadomo od „Zenona" i „Łewki"[20], że Kucharczuk Mikołaj był w nadrejonie SB i do niego prawie wszyscy członkowie UPA przychodzili w czasie, kiedy jeszcze był na terenie Ulhówka. U niego mieścił się punkt kontaktowy w jego mieszkaniu, ponieważ on nigdy w lesie nie przebywał, a zawsze był w wiosce. Miał tylko bunkier gdzieś za wsią, gdzie w razie niebezpieczeństwa w nim krył się. W którym miejscu był bunkier ten, nie jest mi wiadomo. Po przyjściu na [tzw.] ziemie odzyskane, do woj[ewództwa] olsztyński[ego], początkowo

---

[f-f] *Podkreślono odręcznie.*

[19] Stefania Onyszkiewicz vel Samborowska (ur. 15 V 1919 w Hłuboczku Wielkim). Aresztowana w Silcu, pow. kętrzyński 4 III 1948; wyrokiem WSR w Warszawie z 11 XI 1949 skazana na 8 lat więzienia; postanowieniem NSW z 22 II 1950 uchylono część wyroku i skierowano sprawę do ponownego rozpatrzenia; wyrokiem WSR w Warszawie z 3 IV 1950 skazana na 15 lat więzienia; postanowieniem NSW z 24 X 1950 wyrok WSR w Warszawie utrzymano w mocy; na wniosek prezesa NSW postanowieniem Zgromadzenia Sędziów NSW z 25 V 1955 wyrok zmniejszono do 6 lat i 8 miesięcy więzienia; zwolniona 7 VI 1955. AIPN, 1063/53; AIPN 0259/394.

[20] Włodzimierz Batalia (ur. w 1923 w Wolicy Śniatyckiej, pow. tomaszowski, zabity 1 VII 1947 w m. Krasnobród, pow. zamojski), ps. „Łewko", „Zacharczuk", „Marian"; członek UPA, zca referenta okręgowego SB Okręg III. AIPN, 0192/337, t. 1, k. 66.

Відп[овідь]: Знаю від «Зенона» та «Левка»[20], що коли Микола Кухарчук ще перебував в Ульгівці, то підлягав надрайону СБ і до нього приходило багато членів УПА. Пункт зв'язку знаходився в нього у будинку, адже чоловік постійно перебував у селі, а не в лісі. Щоправда, десь за селом мав криївку, де, якщо небезпека, переховувався. Про місцезнаходження цієї криївки я нічого не знаю. Приїхавши на «повернені землі» (до Ольштинського воєв[одства]), він оселився у батьків своєї дружини Єви Романисько (мешканка Боброової, пошта Бартен чи Барцьори[21], Кентшинський пов[іт], Ольштинське воєв[одство]), а потім переїхав до своїх батьків, тому що в районі попереднього місця проживання часто проводилися облави. Його батьки пр[оживали] у Боркені Новодвірської ґм[іни][22] Кентшинського пов[іту]. Разом із ним там також його брат, теж член УПА Іван Кухарчук. В Ульгівці його завжди супроводжував Герасим'юк–Дунайський».

Пит[ання]: Чи не хотіли б щось іще додати чи доповнити подані Вами свідчення?

Відп[овідь]: Додам те, що дружина «Ореста» живе в Колянківських не під прізвищем Онишкевич, а приписана як Стефанія Самборовська. Перебуває там із 8-річною дитиною.

Скажу також, що в згадній групі під командуванням «Прірви» є також «Володар» – Роман Титор із Белза. Його сім'я в [19]46 р. виїхала за Буг. Чи в нього є знайомі на «повернених землях», цього я не знаю. В Ульгівці я його бачила в Миколи Кухарчука-«Буревія». А от на «повернених землях» не зустрічала жодного разу.

[б-Прикмети Романа Титора-«Володаря»:-б] дуже високий, худорлявий, блондин, симпатичний, 25 років.

Ще зауважу, що Колянківська одного разу згадувала про лист, який надійшов від матері Івана Луця. В ньому говорилося, що Іван Луць збирається їхати до Вроцлава чи Лодзя, аби працювати на якійсь паперовій фабриці (про неї я нічого не знаю).

На цьому протокол допиту закінчено й, після прочитання, підписано.

Допитав:
Слідчий старшина МГБ
хор. (—) Мідро Леон.

Розповіла:
(—) Пшеп'юрська І.

Вірно: В. Ц.
Ви[готовлено] 10 прим[ірників] В. Ц./М. Й.

---

[20] Баталія Володимир (нар. 1923, Волиця Снятицька Томашів-Любельського повіту – загинув 1 VII 1947, м. Краснобрід Замойського повіту). Член УПА, пс. «Левко», «Захарчук», «Мар'ян». Заступник референта СБ III округи. *(АІНП 0192/337, т. 1, к. 66).*

[21] Ймовірно Барцяни.

[22] Місцевість не встановлена.

zam[ieszkał] u rodziców swojej żony – Romanisko Ewy, zam[ieszkałej] w Bobrowo, poczta Barten lub Barciory[21], woj[ewództwo] olsztyńskie, pow[iat] Kętrzyn, a następnie przeniósł się do swych rodziców, ponieważ w okolicach, gdzie zamieszkiwał, były często przeprowadzane obławy. Rodzice jego zam[ieszkiwali] w Borken, gm[ina] Nowy Dwór[22], pow[iat] Kętrzyn. Wraz z nim przebywa również jego brat – Jan Kucharczuk, który również jest członkiem UPA. Na terenie Ulhówka przebywał zawsze w towarzystwie „Dunajskiego" – Harasymiuka.

Pyt[anie]: Co macie do dodania lub do uzupełnienia co do powyższych złożonych przez Was zeznań?

Odp[owiedź]: Dodaję, że żona „Oresta" u Kolankowskich występuje nie jako Onyszkiewiczowa, natomiast ma przybrane nazwisko Samborowska Stefania, na które nazwisko jest ona tam zameldowana. Jest ona wraz z dzieckiem 8-letnim.

Dodaję również, że wraz z nim w tej grupie pod dowództwem „Prirwy" przebywa również „Wołodar", nazwiskiem Tytor Roman, który pochodzi z Bełza. Jego rodzina wyjechała za Bug w [19]46 r. Czy ma on kogo ze znajomych na [tzw.] ziemiach odzyskanych, tego nie wiem. Na terenie Ulhówka widywałam go u „Burewija" – Kucharczuka Mikołaja. Na [tzw.] ziemiach odzyskanych nie widziałam go ani razu.

[b-]Rysopis Tytor Romana, ps. „Wołodar":[-b] bardzo wysoki, szczupły, blondyn, przystojny, lat 25.

Wyjaśniam również, że Kolankowska raz nadmieniła mi, że w liście od matki Łu[cia] Jana, który od niej otrzymała, raz było wspomniane, że Łuć Jan miał ostatnio wyjechać do Wrocławia lub do Łodzi i miał otrzymać pracę w jakiejś nieznanej mi fabryce papieru.

Na tym protokół przesłuchania zakończono, który po przeczytaniu podpisano.

Przesłuchał:
Oficer śledczy MBP
(—) Midro Leon, chor.

Zeznał[a]:
(—) Przepiórska J.

Za zgodność: W. C.
Wyk[onano] 10 egz[emplarzy] W. C./M. J.
1. WUBP Olsztyn
2. teczka Olsztyn
3. Klukowska
4. Kolankowska
5. Łuć Jan – Ogrodnik
6. Kucharczuk „Burewij"
7. „Orest"

---

[21] Prawdopodobnie Barciany (niem. Barten).
[22] Miejscowość nieustalona.

1. ВУГБ – Ольштин.
2. Папка Ольштин.
3. Клюковська.
4. Колянківська.
5. Іван Луць-Огородник.
6. Кухарчук-«Буревій».
7. «Орест».
8. Титор-«Володар».
9. «Зенон».
10. «Крук».

АІНП, 0259/394, арк. 25–26.
Копія, машинопис.
Документ польською мовою.
У лівому верхньому куті документа дописано і підкреслено: «дружина Ореста».

8. Tytor – „Wołodar”
9. „Zenon”
10. „Kruk”

AIPN, 0259/394, k. 25–26.
Kopia, maszynopis.
Dokument w języku polskim.
W lewym górnym rogu dopisano i podkreślono odręcznie: żona „Oresta”.

№ 90

21 лютого 1948, Ряшів. План розпрацювання та ліквідації ОУН у Ряшівському воєводстві, укладений керівником І секції ІІІ відділу ВУГБ у Ряшеві Юзефом Стопкою

Ряшів, 21 II 1948 р.
[а-а]Цілком таємно[а-а]

[б-б]План[б-б]
продовження розпрацювання й ліквідації ОУН у Ряшівському воєв[одстві]

1. Під слідством ПУГБ у Горлицях перебуває [в-в]Меланія Вітяк[в-в]-«Таня»[1], зв'язкова ОУН і наречена [в-в]Михайла Федака[в-в]-«Смирного», він же «Черник». Впродовж слідства вищевказана зазначила, що перед тим, як вирушати на захід, узгодила зі «Смирним» пункт зв'язку в Івана [в-в]Клечинського[в-в][2] з Ропенки Кросненського пов[іту], який тепер проживає в селі [в-в]Мшана[в-в] пошти Дукля Кросненського пов[іту].

Цим місцем зв'язку вона до часу свого арешту не скористалася.

Виходячи з вищезгаданого, плануємо оперативно використати Меланію Вітяк-«Таню», аби знайти та захопити [в-в]Михайла Федака[в-в]-«Смирного».

Практично справа виглядає так: Меланія Вітяк-«Таня» напише листа до Івана Клечинського у Мшани Кросненського пов[іту], в якому запитає, чому не відповів на її попередній лист, а також поцікавиться, де наразі проживає Михайло Федак, зауваживши при цьому, що нехай у відповіді про нього напише «так» або «ні». Останнє означатиме, що Клечинський або знає щось про Михайла-«Смирного», або не знає про нього нічого взагалі. А ще їй треба обов'язково написати, що Михайло її знає і, напевно, Клечинському про неї говорив.

Листа пише «з заходу», передає його «принагідно» за допомогою своєї подруги, а також звертається до адресата з проханням вручити відповідь тій саме людині, яка доставила йому її лист.

[а-а] *Підкреслено машинописним способом.*

[б-б] *Написано в розбивку.*

[в-в] *Підкреслено.*

[1] Вітяк Меланія (Зелінська Богуслава) (нар. 18 IV 1927 в Лосях), пс. «Таня». Секретарка та друкарка провідника одного з районів надрайону «Верховина» І округи Закерзонського краю ОУН-Б М. Федака («Смирного») (1946–1947). Згодом – санітарка. Заарештована в Горлицях (12 I 1948). Вироком РВС у Ряшеві засуджена до 10 р. ув'язнення (8 VI 1948). Постановою РВС у Ряшеві вирок зменшено до 6 р. та 8 місяців ув»язнення (1 III 1954). Постановою РВС у Ряшеві 5 IV 1954 умовно звільнена (10 IV 1954). *(АІНП Ж, 107/819; АІНП Ж, 108/3286; АІНП Вр, 024/3196).*

[2] Клечинський Ян. Фігурує у книзі реєстрації заарештованих ПУГБ у Горлицях у 1945–1949. Інші відомості відсутні. Документи під архівним номером 7756/II (документи оперативної справи) знищено. *(АІНП Ж, 50/94, Книга [реєстрації] заарештованих ПУГБ в Горлицях у 1945–1949 рр.; АІНП Ж, Архівний журнал обліку оперативних справ ВУ ГМ у Ряшеві).*

Nr 90

21 lutego 1948, Rzeszów. Plan rozpracowania i likwidacji OUN na terenie województwa rzeszowskiego, sporządzony przez kierownika Sekcji I Wydziału III WUBP w Rzeszowie Józefa Stopkę

Rzeszów, dn. 21 II 1948 r.
[a-]Ściśle tajne[-a]

[b-]Plan[-b]
dalszego rozpracowania i likwidacji org[anizacji] OUN na terenie woj[ewództwa] rzeszowskiego

1. W aresztach PUBP w Gorlicach przebywa [c-]Witiak Melania[-c], ps. „Tania”[1], łączniczka org[anizacji] OUN i narzeczona [c-]Fedaka Michała[-c], ps. „Smyrnyj” vel „Czernyk”. W toku śledztwa w[yżej] w[ymieniona] zeznała, że przed wyjazdem na zachód umówiła ze „Smyrnym” punkt kontaktowy u [c-]Kleczyńskiego[-c] Jana[2] z Ropienki, pow[iat] Krosno, który obecnie mieszka we wsi [c-]Mszana[-c], poczta Dukla, pow[iat] Krosno.

Z kontaktu tego do czasu swego aresztowania nie skorzystała.

W związku z powyższym planujemy operatywnie wykorzystać Witiak Melanię, ps. „Tania”, celem ustalenia i ujęcia [c-]Fedaka Michała[-c], ps. „Smyrnyj”.

Praktycznie sprawa przedstawia się następująco: Witiak Melania, ps. „Tania”, napisze list do Kleczyńskiego Jana w Mszanie, pow[iat] Krosno, w którym zapyta się, dlaczego nie odpisał na jej pierwszy list, oraz gdzie obecnie Fedak Michał mieszka. Niech da odpowiedź odnośnie [do] jego osoby, że tak lub nie. Będzie to oznaczało, że Kleczyński wie lub nie wie o Michale, t[o] j[est] o „Smyrnym”. Przy tym wspomni, że jej osoba jest znana Michałowi, i że Michał na pewno o niej Kleczyńskiemu wspominał.

List pisze z zachodu, który okazyjnie przekazuje przez swoją koleżankę i prosi o doręczenie odpowiedzi osobie doręczającej mu ten list.

Wykona prac[ownik] Wydz[iału] III WUBP w Rzeszowie przy pomocy Sek[cji] I Wydz[iału] III WUBP w Rzeszowie i PUBP w Gorlicach. Doręczy list

---

[a-a] *Podkreślono maszynowo.*

[b-b] *Zapisano pismem spacjowanym.*

[c-c] *Podkreślono odręcznie.*

[1] Melania Witiak vel Bogusława Zielińska (ur. 18 IV 1927 w Łosiach), ps. „Tania”. W l. 1946–1947 sekretarka i maszynistka rejonowego prowidnyka nadrejonu „Werchowyna” Mychajła Fedaka, ps. „Smyrnyj”, następnie sanitariuszka; aresztowana 12 I 1948 w Gorlicach; wyrokiem WSR w Rzeszowie z 8 VI 1948 skazana na 10 lat więzienia; postanowieniem WSR w Rzeszowie z 1 III 1954 wyrok zmniejszono do 6 lat i 8 miesięcy więzienia; postanowieniem WSR w Rzeszowie z 5 IV 1954 zwolniona warunkowo 10 IV 1954. AIPN Rz, 107/819; AIPN Rz, 108/3286; AIPN Wr, 024/3196.

[2] Jan Kleczyński. Figuruje w księdze aresztowanych przez PUBP w Gorlicach za lata 1945–1949; dalszych danych brak; akta o sygnaturze 7756/II (akta sprawy operacyjnej) zniszczono. AIPN Rz, 50/94, Księga aresztowanych przez PUBP w Gorlicach za lata 1945–1949; AIPN Rz, Dziennik archiwalny spraw ewidencji operacyjnej KW MO Rzeszów.

Справу виконає прац[івник] ІІІ від[ділу] ВУГБ у Ряшеві за сприяння І сек[ції] ІІІ від[ділу] ВУГБ у Ряшеві й ПУГБ у Горлицях. Листа Іванові Клечинському в Мшани Кроснянського пов[іту] доставить нібито подруга «Тані», яка приїхала зі заходу. В Клечинського попросить письмову відповідь на цей лист.

Після реалізації вищезгаданих заходів відбудеться таємне затримання Клечинського. План таємного «зняття» буде розроблений разом із начальником ПУГБ у Горлицях, для чого, якщо буде така можливість, його відрядять на ті терени.

[Цю справу] виконає й [затриманого] допитає І с[екція] ІІІ в[ідділу] ВУГБ у Ряшеві разом із ПУГБ у Горлицях, маючи на меті вербування.

2. За даними ПУГБ у Новому Санчі, п[ані] ʙ-Марія-ʙ, пс[евдо якої] «Галина», дружина ʙ-Мирослава Гука-«Григора»-ʙ, виїхала з Мшанів на захід, але куди саме, донині не встановлено.

В жовтні 1947 р. за дорученням «Григора» до вищезгаданої приїжджала ʙ-Ірина Тимочко-«Христя»-ʙ, після чого, за посередництва Іванни ʙ-Ясеницької-ʙ, котра живе в Новому Санчі по вул[иці] Сенкевича, 26, мала зустріч із ʙ-«Галиною»-ʙ.

Для того, щоб роздобути адресу нового місця проживання «Галини», «Христя» пише листа Іванні Ясеницькій у Новий Санч (дод[аток] 1), в якому просить повідомити про особу п[ані] Марії, а також посприяти тому, аби її подруга змогла зустрітися з Марією.

[Цю справу] виконає прац[івник] ІІІ від[ділу] ВУГБ у Ряшеві, який доставить лист Іванні Ясеницькій і намагатиметься роздобути в Ясеницької адресу «Галини», мовляв, має до тієї важливого листа від «Крисі», т[обто] «Христі».

Слід зазначити, що може трапитися так, що в Ясеницької перебуватиме дочка «Галини», яку звати Люся або Люня (її вік – приблизно 10 м[ісяц]ів), або ж Ясеницька знатиме про те, в кого «Галина» залишила дитину перед тим, як їхати на захід. Якщо в Ясеницької буде «Галина», то за планом, який розроблений спільно з начальником ПУГБ у Новому Санчі, відбудеться її таємне «зняття».

Якщо «Галини» в Ясеницької не виявиться і вона не знатиме її адреси, то відбудеться вербування Іванни Ясеницької. Їй нададуть відповідні вказівки відносно особи «Галини». Виконує І сек[ція] ІІІ в[ідділу] ВУГБ у Жешуві разом із ПУГБ в Новому Санчі.

Вищезгадана операція в Новому Санчі можлива після попереднього погодження цієї справи з нач[альником] ІІІ від[ділу] ВУГБ у Кракові.

3. ПУГБ у Горлицях продовжує агентурну розробку фігурантів справи «Луг». Треба розібратися, які нові документи отримані й як вони оперативно використовуються. Копії цих документів додати до контрольної справи І с[екції] ІІІ в[ідділу] ВУГБ у Ряшеві.

Kleczyńskiemu Janowi w Mszanie, pow[iat] Krosno, jako koleżanka „Tani", która przyjechała z zachodu. U Kleczyńskiego zażąda odpowiedzi pisemnej na doręczony list.

Po zrealizowaniu w[yżej] w[ymienionego] przedsięwzięcia nastąpi sekretne aresztowanie Kleczyńskiego. Plan sekretnego zdjęcia zostanie opracowany wraz z szefem PUBP w Gorlicach w[edłu]g możliwości, jakie będą stały do dyspozycji na tamt[ejszym] terenie.

Wykona i przesłucha S[ekcja] I W[ydziału] III WUBP w Rzeszowie wspólnie z PUBP w Gorlicach z nastawieniem się na werbunek.

2. W[edłu]g ustalenia PUBP w Nowym Sączu p[ani] c-Maria-c, ps. „Hałyna", żona c-Huka-c Mirosława, ps. c-„Hryhor"-c wyjechała z Muszyny na zachód, lecz dokąd, dotychczas nie ustalono.

W październiku 1947 r. była u w[yżej] w[ymienionej] c-Tymoczko-c Irena, ps. c-„Chrystia"-c, z polecenia „Hryhora" i skontaktowała się z c-„Hałyną"-c za pośrednictwem c-Jasienickiej-c Janiny zam[ieszkałej] w Nowym Sączu przy ul. Sienkiewicza nr 26.

Celem pozyskania adresu nowego miejsca zamieszkania „Hałyny", „Chrystia" napisała list do Jasienickiej Janiny w Nowym Sączu (zał[ącznik] 1), w którym prosi o poinformowanie odnośnie [do] osoby p. Marii i umożliwienia spotkania się jej koleżance z Marią.

Wykona prac[ownik] Wydz[iału] III WUBP w Rzeszowie, który doręczy list Jasienickiej Janinie i równocześnie będzie starał się pozyskać od Jasienickiej adres do „Hałyny", gdyż ma do niej ważny list od „Krysi", t[o] j[est] od „Chrystii".

Należy zaznaczyć, że może zajść taka ewentualność, że u Jasienickiej może przebywać dziecko „Hałyny", dziewczyna na imię Lusia lub Lunia (wiek około 10 m[iesię]cy) względnie Jasienicka może wiedzieć, komu „Hałyna" przekazała dziecko, wyjeżdżając na zachód. Jeśli będzie u Jasienickiej „Hałyna", nastąpi sekretne aresztowanie w[edłu]g planu opracowanego wspólnie z szefem PUBP w Nowym Sączu.

O ile „Hałyny" nie będzie u Jasienickiej lub też Jasienicka nie będzie znała jej adresu, wówczas nastąpi werbunek Jasienickiej Janiny, dając jej nastawienie odnośnie [do] osoby „Hałyny". Wykona Sek[cja] I W[ydziału] III WUBP w Rzeszowie wspólnie z PUBP w Nowym Sączu.

W[yżej] w[spomniana] operacja na terenie Nowego Sącza nastąpi po uprzednim uzgodnieniu tej sprawy z nacz[elnikiem] Wydz[iału] III WUBP w Krakowie.

3. W PUBP w Gorlicach jest w toku agenturalnego opracowania sprawy krypt[onim] „Łąka". Należy zorientować się, jakie nowe materiały są uzyskane i jak są operatywnie wykorzystywane. Odpisy tych materiałów pobrać do teczki kontrolnej S[ekcji] I W[ydziału] III WUBP w Rzeszowie.

4. Зібрати всю інформацію, яка є у розпорядженні ПУГБ в Горлицях, на банду Івана Смаржа-«Пімсти»[3].

Завдання, що сформульовані вище, виконують референти I сек[ції] III в[ідділу] ВУГБ у Ряшеві:

1. Реф[ерент] підпор. ˹-Пенар-˺ Міхал.
2. Новацька Станіслава.
3. «Ураган».

З 23 II 1948 по 26 II 1948 р.

Кер[івник] I сек[ції] III від[діл] ВУГБ
у Ряшеві
пор. (—) Стопка Й.

АІНП Ж, 00377/4, т. 10, арк. 12–12 зв.
Копія, машинопис.
Документ польською мовою.
Додаток виявити не вдалося.

---

[3] Смарж Іван (нар. 1926, Ропиця Долішня Горлицького пов. – червень 1951 неподалік села Крилос), пс. «Пімста». Від 1945 – член ОУН; господарчий у СКВ 7-го району н-рну «Бескид» I округи ОУН. У 1945 заарештований і засуджений до 3 р. ув'язнення за допомогу підпіллю. Умовно звільнений. Член боївки СБ 4-го району н-рну «Бескид» I округи ОУН Володимира Кордяка «Цока»-«Бейтура». Кущовий 1-го району н-рну «Бескид» I округи ОУН. 3 IX 1948 перейшов до американської зони окупації Німеччини. У 1948 – ЗЧ ОУН. Відправили його до Польщі. 12 VIII 1949 добрався до Леона Лапінського. У ніч з 23 на 24 IV 1950 з іншим кур'єром Євгеном Гурою (агент МГБ, пс. «Бронек») вирушили в Україну, щоб встановити контакт з керівництвом ОУН. Ніс пошту від ЗЧ ОУН до Романа Шухевича. На початку червня 1950 зустрівся в лісі біля Рогатина з його наступником Василем Куком. Знов перейшов кордон до Польщі (ніч з 19 на 20 IX 1950). Іван Смарж разом з Євгеном Гурою і Василем Зброжиком пішли 21 X 1950 з організаційною поштою до керівництва ЗЧ ОУН у Німеччині. Від 27 X 1950 в Мюнхені. 31 V 1951 затриманий з групою кур'єрів ЗЧ ОУН неподалік містечка Косів Станіславівської обл. Загинув у засідці, яку організувало МВС. *(Hałagida I. Prowokacja «Zenona»... – S. 27, 28, 64, 98, 99, 101–103, 132–138, 145, 154, 159–161, 163, 164; Motyka G. Tak było w Bieszczadach... – S. 470; Służby Bezpieczeństwa Polski i Czechosłowacji... – S. 95, 96, 99, 104).*

˹-˺ *Надруковане слово* «Байовський» *виправлене від руки.*

4. Zebrać wszystkie dane, jakimi dysponuje PUBP w Gorlicach na bandę Smarża Iwana, ps. „Pimsta”[3].

Powyższe zadania wykonają referenci Sek[cji] I W[ydziału] III WUBP w Rzeszowie:

1. Ref[erent] [d-]Penar[-d] Michał, ppor.
2. Nowacka Stanisława
3. „Huragan”

w dniach od 23 II 1948 r. do 26 II 1948 r.

Kier[ownik] Sek[cji] I Wydz[działu] III WUBP
w Rzeszowie
(—) Stopka J., por.

AIPN Rz, 00377/4, t. 10, k. 12–12v.
Kopia, maszynopis.
Dokument w języku polskim.
Załącznika brak.

[3] Iwan Smarż (ur. 1926 w Ropicy Dolnej, pow. gorlicki, zginął w czerwcu 1951 koło wsi Kryłos), ps. „Pimsta”. Od 1945 członek OUN; gospodarczy w SKW VII rejonu w nadrejonie „Beskyd” I Okręgu OUN; w 1945 aresztowany i skazany na trzy lata więzienia za pomoc dla podziemia ukraińskiego; warunkowo zwolniony; członek bojówki SB IV rejonu nadrejonu „Beskyd” I Okręgu OUN Wołodymyra Kordiaka, ps. „Cok”, „Bejtur”; kuszczowy I rejonu w nadrejonie „Beskyd” I Okręgu OUN; 3 IX 1948 przeszedł do amerykańskiej strefy okupacyjnej Niemiec; w 1948 przeszedł specjalne szkolenie; przysłany do Polski, 12 VIII 1949 dotarł do Leona Łapińskiego ps. „Zenon”; w nocy z 23 na 24 IV 1950 przeszedł razem z kurierem Eugeniuszem Hurą, ps. Sławko” (agent MBP, ps. „Bronek”) na Ukrainę, aby nawiązać kontakt z tamtejszym kierownictwem OUN; przyniósł pocztę od ZCz OUN do Romana Szuchewycza, ps. „Taras Czuprynka”; na początku czerwca 1950 spotkał się w lesie koło Rohatyna z jego następcą Wasylem Kukiem, ps. „Łemisz”; ponownie przeszli granicę do Polski (w nocy z 19 na 20 IX 1950); Iwan Smarż razem z Eugeniuszem Hurą i Wasylem Zbrożykiem, ps. „Zenko” udali się 21 X 1950 z pocztą organizacyjną do kierownictwa ZCz OUN w Niemczech; od 27 X 1950 przebywał w Monachium; 31 V 1951 zrzucony z grupą kurierską ZCz OUN niedaleko Kosowa, obw. stanisławski; zginął w zasadzce zorganizowanej przez oddziały MWD. I. Hałagida, *Prowokacja „Zenona”...*, s. 27, 28, 64, 98, 99, 101–103, 132–138, 145, 154, 159–161, 163, 164; G. Motyka, *Tak było...*, s. 470; *Służby Bezpieczeństwa Polski i Czechosłowacji ...*, s. 95, 96, 99, 104.

[d-d] *Wpisano odręcznie na zapisanym maszynowo nazwisku:* Bajowski.

№ 91

23 лютого 1948, Варшава. Протокол допиту Іванни Пшеп'юрської про Мирослава Онишкевича-«Ореста» та інших учасників ОУН

[а-б-в]Протокол[в-б-а]
допиту підозрюваного
Варшава, 23 лютого 1948 р.

Кравчинський Мар'ян[1], пор., слідчий старшина Міністерства громадської безпеки у Варшаві, допитав підозрювану:
Пшеп'юрська Іванна (персональні дані в справі).

Пит[ання]: Розкажіть, будь ласка, що вам відомо про участь «Ореста» в українському націоналістичному русі?
Відп[овідь]: Із «Орестом», тобто Ярославом чи Мирославом Онишкевичем (саме так його звати насправді), особисто я не знайома. Втім, від члена СБ із надрайону ОУН Миколи Кухарчука[г]-«Буревія»[г] доводилося чути, що «Орест» є окружним командиром, а саме тієї округи, в якій працює «Зенон». За даними «Буревія», організаційно «Зенон» підлягав «Орестові». Про це мені наприкінці [19]46 р. також казали «Буревій» «Зенон» і Володимир Баталія-«Левко».
«Орест» родом з Угнева Томашів-Любельського пов[іту]. Коли на початку грудня [19]47 р. я бачилася зі «Зеноном» у повітовій лікарні Кентшина Ольштинського воєв[одства], там також була присутня членкиня ОУН Олена Яницька-«Галя». У розмові «Зенон» мені нагадав, що із ним у листопаді [19]47 р. до Щецінського воєв[одства] приїхав «Орест». Там, у Щецінському

[а-а] *Написано великими літерами.*
[б-б] *Написано в розбивку.*
[в-в] *Підкреслено машинописним способом.*
[г] *Було:* Кухарчика. *Аналогічно – далі.*
[г] *Було:* «Буровій». *Аналогічно – далі.*
[1] Кравчинський Мар'ян (нар. 1920). Поручник (1946), полковник ГМ (1970). З січня 1945 – у ПРП/ПОРП. У період нацистської окупації – член АК. Від листопада 1944 – вартовий, а згодом депозитор слідчої секції в ПУГБ у Мінську Мазовецькому. Від червня 1945 – у школі НЦ МГБ в Лодзі, молодший слідчий старшина II секції IV відділу МГБ. Станом на травень 1947 – слідчий старшина слідчого відділу МГБ. Із липня 1947 – слідчий старшина III секції II відділу слідчого департаменту МГБ. Від травня 1949 – старший референт III відділу слідчого департаменту МГБ. Станом на січень 1950 – старший слідчий старшина III відділу слідчого департаменту МГБ. У грудні 1950 був знятий із посади слідчого старшини III відділу. З липня 1952 – старший слідчий старшина III секції III відділу слідчого департаменту МГБ. Із липня 1953 – заступник начальника IV відділу слідчого департаменту МГБ. Від квітня 1955 – заступник начальника III відділу VII департаменту МГБ. У 1955–1956 – слухач Вищої школи керівного активу в Варшаві. Від лютого 1957 – інспектор слідчого бюро МВС. Станом на лютий 1959 – старший інспектор інспекторату слідчого бюро МВС. Від квітня 1962 – старший інспектор відділу інспекції слідчого бюро МВС. Серпень 1967 – шифрувальник у представництві ПНР у Дамаску. Зі серпня 1969 – знову старший інспектор відділу інспекції слідчого бюро МВС. У 1971–1974 перебував на курсах професійного вдосконалення слідчого бюро МВС. 28 IV 1978 звільнений. *(АІНП, 0218/964, Особова справа, Кравчинський Мар'ян.)*

Nr 91

23 lutego 1948, Warszawa. Protokół przesłuchania Janiny Przepiórskiej na temat Myrosława Onyszkewycza, ps. „Orest", oraz innych działaczy i współpracowników OUN

[a-b-c]Protokół[c-b-a]
przesłuchania podejrzanego
Warszawa, dnia 23 lutego 1948 r.

Krawczyński Marian[1], por., oficer śledczy Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego w Warszawie, przesłuchał podejrzanego:
Przepiórska Janina
(personalia w aktach)

Pyt[anie]: Proszę opowiedzieć, co Wam jest wiadomo o działalności „Oresta" w ukraińskim ruchu nacjonalistycznym?

Odp[owiedź]: „Oresta" – Onyszkiewicza Jarosława czy Mirosława (prawdziwe jego nazwisko) osobiście nie znam, natomiast wiem od Kucharczuka[d] Mikołaja, ps. „Burewij"[e], członka SB z nadrejonu OUN, że „Orest" jest *komandyrem* okręgowym t[o] j[est] na okręg, w którym pracuje „Zenon". Według danych „Burewija", „Zenon" organizacyjnie podlegał „Orestowi". O tym mówił mi „Burewij" w końcu [19]46 r., jak również i „Zenon", „Łewko" – Batalia Wołodymyr.

„Orest" pochodzi z Uhnowa, pow[iat] Tomaszów Lubelski. Gdy miałam spotkać się z „Zenonem" w początku grudnia [19]47 r. w szpitalu powiatowym w Kętrzynie, woj[ewództwo] Olsztyn, w którym to czasie była też Janicka Helena,

---

[a-a] *Zapisano wersalikami.*
[b-b] *Zapisano pismem spacjowanym.*
[c-c] *Podkreślono maszynowo.*
[d] *Było:* Kucharczyka. *Podobnie dalej.*
[e] *Było:* „Burowij". *Podobnie dalej.*
[1] Marian Krawczyński (ur. w 1920), por. (1946), płk MO (1970). Od stycznia 1945 w PPR/PZPR; w okresie okupacji w AK; od listopada 1944 wartownik, a następnie depozytor Sekcji Śledczej PUBP w Mińsku Mazowieckim; od czerwcu 1945 w szkole CS MBP w Łodzi; od września 1945 mł. oficer śledczy Sekcji 2 Wydz. IV MBP; od maja 1947 oficer śledczy Wydz. Śledczego MBP; od lipca 1947 oficer śledczy Sekcji 3 Wydz. II Dep. Śledczego MBP; od maja 1949 st. referent Wydz. III Dep. Śledczego MBP; od stycznia 1950 st. oficer śledczy Wydz. III Dep. Śledczego MBP; w grudniu 1950 dyscyplinarnie zdjęty ze stanowisko oficera śledczego Wydz. III; od lipca 1952 st. oficer śledczy Sekcji 3 Wydz. III Dep. Śledczego MBP; od lipca 1953 zca naczelnika Wydz. IV Dep. Śledczego MBP; od kwietnia 1955 zca naczelnika Wydz. III Dep. VII MBP; w l. 1955–1956 słuchacz Wyższej Szkoły Aktywu Kierowniczego w Warszawie; od lutego 1957 inspektor Biura Śledczego MSW; od lutego 1959 st. inspektor Inspektoratu Biura Śledczego MSW; od kwietnia 1962 st. inspektor Wydz. Inspekcji Biura Śledczego MSW; od sierpnia 1967 szyfrant na placówce PRL w Damaszku; od sierpnia 1969 ponownie st. inspektor Wydz. Inspekcji Biura Śledczego MSW; w l. 1971–1974 uczestnik kursu doskonalenia zawodowego Biura Śledczego MSW; 28 IV 1978 zwolniony ze służby. AIPN, 0218/964, Akta osobowe funkcjonariusza.

воєв[одстві], «Орест» залишився у своїх знайомих Луців – батьків Івана Луця. А ще «Зенон» зауважив, що в «Ореста» немає грошей. Гадаю, що фінансово йому допомагає Іван Луць із родичами (батько й старший брат).

Яким прізвищем наразі користується «Орест» – не знаю. Я зробила висновок із розмови з «Зеноном», що «Орест» перебуває в Луців у Щецінському воєв[одстві], докладнішої адреси Луців я не знаю. Я знаю, що батько Луця Івана мешкає разом з сином Владиславом і вони займаються сільським господарством. Там також перебуває Луць Іван, фельдшер УПА, або у свого другого брата Луця Юзефа, який пр[оживає] біля Ольштинка, Ольштинського воєв[одства] – точної адреси я не знаю. д-Дружина «Ореста» тепер зветься Самборовська Стефанія. З жовтня [19]47 р. вона пр[оживає] в Колянківської Марії, що живе в Шульці[2] ґм[іни] Сроково Кентшинського пов[іту] Ольштинського воєв[одства]. Самборовська[е] Стефанія має 9-річного сина Владислава. Самборовську Стефанію до Колянківської привів Луць Іван, який співпрацює з «Орестом», що перебуває у Щецінському воєв[одстві], підтримуючи його зв'язок з дружиною Самборовською Стефанією, яка пр[оживає] в Колянківської-д.

в-Прикмети Самборовської Стефанії:-в висока, худорлява, шатенка, видовжене обличчя, пропорційний ніс, вік – бл[изько] 30 років, походить з польської сім'ї, інтелігентна.

Пит[ання]: Самборовська підтримувала зв'язки з Мороз Іриною?

Відп[овідь]: Мені невідомо, чи Самборовська була знайома з Мороз Іриною і чи підтримували вони якісь контакти.

Пит[ання]: Прошу розповісти наскільки Колянківська Марія була заангажована в український націоналістичний рух та у якій площині Ви з нею підтримували зв'язки?

Відп[овідь]: Як мені відомо, Колянківська Марія не була членом ОУН. Вона дружина грек[о]-кат[олицького] св[ященика], який був заарештований приблизно в середині червня [19]47 р. під час переселенської акції. л-Колянківська Марія з Іваном Луцем і Стефанією Самборовською були знайомі з часу її проживання в Диниських Томашів-Люб[ельського] пов[іту]. Я з Колянківською Марією і її донькою Дарією знайома з [19]46 р. Познайомилася з ними в священика Котиса в Річиці. Згодом ми відвідували одна одну.-д

Звідки знайомі Колянківська Марія з Білецькою Єлизаветою, пс[евдонім] «Марта» – цього я не знаю. Фактом є те, що Білецька в серпні [19]47 р. була у Колянківської і в неї ночувала. Тоді також Білецька була у Мороз Ірини. Білецька разом з Колянківською прийшли тоді до мене. Звідки Білецька знала адресу Колянківської і що їх поєднувало – цього я не знаю.

Чи донька Колянківської Марії на ім'я Дарія прийнята до ОУН – цього я не знаю. Вона ніде не працює, живе за рахунок здачі в оренду коней та з давніх запасів. Колянківській Дарії бл[изько] 30 років, у неї середня

л-д *Підкреслено.*

е *Було:* Самборська.

2 Йдеться про село Сілець.

ps. „Hala", członkini OUN, „Zenon" w rozmowie nadmienił mi, że wraz z nim w listopadzie [19]47 r. do woj[ewództwa] szczecińskiego przyjechał „Orest" i w woj[ewództwie] szczecińskim „Orest" pozostał u swoich znajomych Łuciów – rodziny Łucia Jana, przy czym wspomniał mi „Zenon", że „Orest" nie ma wcale pieniędzy i przypuszcza, że finansowo dopomogą mu Łuć Jan i jego rodzina, t[o] j[est] ojciec i brat starszy.

Pod jakim nazwiskiem występuje obecnie „Orest", tego ja nie wiem. Jak wywnioskowałam z rozmowy z „Zenonem", to „Orest" przebywa u Łuciów w woj[ewództwie] Szczecin, bliższego adresu Łuciów nie znam. Wiem, że mieszka ojciec Łucia Jana wraz z synem Władysławem i mają gospodarkę rolną. Tam też przebywa Łuć Jan, felczer UPA, albo u swego drugiego brata Łucia Józefa, zam[ieszkałego] koło Olsztynka, woj[ewództwo] Olsztyn – dokładnego adresu nie znam. [f-]Żona „Oresta" obecnie nazywa się Samborowska Stefania i zam[ieszkuje] od października [19]47 r. u Kolankowskiej Marii zam[ieszkałej] Szulce[2], gm[ina] Srokowo, pow[iat] Kętrzyn, woj[ewództwo] Olsztyn. Samborowska[g] Stefania ma syna – 9 lat, imię jego Władysław. Samborowską Stefanię sprowadził do Kolankowskiej Łuć Jan, który jest w kontakcie z „Orestem" i utrzymuje łączność między „Orestem" przebywającym w woj[ewództwie] Szczecin a jego żoną Samborowską Stefanią zam[ieszkałą] u Kolankowskiej[-f].

[c-]Rysopis Samborowskiej Stefanii:[-c] wysoka, szczupła, szatynka, twarz pociągła, nos proporcjonalny, lat ok[oło] 30, pochodzi z polskiej rodziny, inteligentna.

Pyt[anie]: [Czy] Samborowska utrzymywała kontakt z Moroz Ireną?

Odp[owiedź]: Nie jest mi wiadomo, aby Samborowska znała się z Moroz Ireną i żeby utrzymywały z sobą jakiś kontakt.

Pyt[anie]: Proszę opowiedzieć o stopniu zaangażowania Kolankowskiej Marii w ukraińskim ruchu nacjonalistycznym oraz na jakiej płaszczyźnie Wy z nią utrzymywaliście kontakt?

Odp[owiedź]: Jak mi jest wiadomo, to Kolankowska Maria nie była członkiem OUN. Jest ona żoną ks[iędza] greck[o]kat[olickiego], który został aresztowany około połowy czerwca [19]47 r. w czasie akcji przesiedleńczej. [f-]Kolankowska Maria z Janem Łuciem i Samborowską Stefanią znała się z okresu jej zamieszkania w Dyniskach[h], pow[iat] Tomaszów Lub[elski]. Ja z Kolankowską Marią i jej córką Darią znam się od [19]46 r., poznałam je u księdza Kotysa w Rzeczycy i w późniejszym okresie wspólnie odwiedzaliśmy się[-f].

Skąd zna się Kolankowska Maria z Bielecką Elżbietą, ps. „Marta", tego ja nie wiem. Faktem jest, że Bielecka w sierpniu [19]47 r. była u Kolankowskiej i u niej nocowała. Wtedy też była Bielecka u Moroz Ireny. Bielecka wraz z Kolankowską przyszły wtedy do mnie. Skąd Bielecka znała adres Kolankowskiej i co je łączyło, tego ja nie wiem.

[f-f] *Podkreślono odręcznie.*

[g] *Było:* Samborska.

[h] *Było:* Deniskach.

[2] Chodzi o Silec (niem. Schülzen).

освіта, вона середнього зросту, худорлява, брюнетка, худорляве обличчя, пр[оживає] разом з матір'ю в селі Шульці або Сілець ґм[іни] Сроково Кентшинського пов[іту] Ольштинського воєв[одства].

Пит[ання]: Поясніть, звідки до Колянківської прибула Самборовська Стефанія і де вона перебувала до часу її поселення в Колянківської?

Відп[овідь]: ж-Я знаю від Самборовської Стефанії – це її дівоче прізвище, – що вона до переселенської акції в червні [19]47 р. перебувала на території Центральної Польщі. Де точно – не знаю. До Колянківської привіз її знайомий Луць Іван-ж.

Пит[ання]: Я прошу розповісти про діяльність в українському націоналістичному русі «Буревія»[3].

Відп[овідь]: З «Буревієм» – Кухарчуком Миколою познайомив мене мій брат Всеволод у травні [19]46 р. в селі Кривиця[3] у «Хоми». Мешкаючи в Ульгівку[и] Томашів-Люб[ельського] пов[іту], я часто з «Буревієм» зустрічалася, тому що він там переховувався і в цьому селі мав свою сім'ю. «Буревій» працював в надрайоні СБ і перебував у тісному зв'язку зі «Зеноном» та «Левком». Під час переселенської операції в червні [19]47 р. мій батько Кирило Кухарчук, разом із дружиною та «Буревієм», були переселені до Ольштинського воєв[одства]. Осел[илися] у селі Борки ґм[іни] Новий Двір Кентшинського пов[іту].

У серпні [19]47 р. до Кирила Кухарчука приїхав його син Іван Кухарчук, член УПА чи ОУН. В якій мірі він був залучений до конспіративної роботи, я не знаю. Знаю, що він підтримував контакти з «Дунайським» – Герасим'юком, який працював у пропаганді ОУН. Іван Кухарчук проживав у свого батька, я сама його бачила, коли кілька разів ночувала в Кухарчуків у період з липня [19]47 р. до часу мого арешту.

в-Його прикмети:-в високий, худорлявий, блондин, видовжене обличчя, прямий ніс, 24–26 років, неповна середня освіта, досить інтелігентний. Пр[оживає] під своїм ім'ям Івана Кухарчука. Чи був там лише прописаний – я не знаю. Його псевдонім також мені незнаний.

Наприкінці грудня [19]47 р. із території Томашів-Люб[ельського] пов[іту] прибув до свого батька Кирила Кухарчука його син, Микола Кухарчук, пс[евдонім] «Буревій». Утім він оселився в батьків своєї дружини Романисько Єви (імені батька я не знаю), пр[оживаючих у] селі Боброво, ґм[іна] Боброво чи Мальтани[4], пошта Барцяни, Кентшинський пов[іт]. А ще він переховувався у своїх родичів Кухарчуків. Яким прізвищем він користується тепер, цього я не знаю. Чи він прописаний – я також не знаю. Дружина «Буревія» – Анна з дому Романисько виховує двох хлопчиків, яким 1 і 6 років.

ж-ж *Фрагмент тексту з лівого боку позначений від руки двома вертикальними лініями.*

[3] *Було:* «Боровий».

[и] *Було:* Ольгівку.

[3] Мабуть Кшивіце в Холмському повіті.

[4] Ймовірно це Молтайни.

Czy córka Kolankowskiej Marii imieniem Daria jest zaangażowana w OUN, tego ja nie wiem. Nie pracuje ona nigdzie, utrzymuje się z koni, które wynajmuje do pracy, oraz z dawnych zapasów. Kolankowska Daria ma lat ok[oło] 30, posiada średnie wykształcenie, wzrostu średniego, szczupła, brunetka, twarz szczupła, zam[ieszkuje] razem z matką we wsi Szulce albo Sile[c], gm[ina] Srokowo, pow[iat] Kętrzyn, woj[ewództwo] Olsztyn.

Pyt[anie]: Wyjaśnijcie, skąd przybyła do Kolankowskiej Samborowska Stefania i gdzie ona przebywała do chwili jej zamieszkania u Kolankowskiej?

Odp[owiedź]: [i-]Wiem od Samborowskiej Stefanii – jest to jej panieńskie nazwisko – że ona do akcji przesiedleńczej w czerwcu [19]47 r. przebywała na terenach centralnej Polski, adresu nie znam. Do Kolankowskiej sprowadził ją Łuć Jan, który utrzymywał z nią kontakt[-i].

Pyt[anie]: Proszę opowiedzieć o działalności w ukraińskim ruchu nacjonalistycznym „Burewija"[j].

Odp[owiedź]: Z „Burewijem" – Kucharczukiem Mikołajem poznał mnie mój brat Wsewołod w maju [19]46 r. we wsi Krzywica[3] u „Chomy". Mieszkając w Ulhówku[k], pow[iat] Tomaszów Lub[elski] często się z „Burewijem" spotykałam, gdyż on tam się ukrywał i w tej wiosce miał swoją rodzinę. „Burewij" pracował w nadrejonie SB i pozostawał w ścisłym kontakcie z „Zenonem" i „Łewkiem". W czasie operacji przesiedleńczej w czerwcu [19]47 r. ojciec mój Kiryło Kucharczuk wraz z żoną i „Burewijem" zostali przesiedleni do woj[ewództwa] Olsztyn i zam[ieszkali] we wsi Borki, gm[ina] Nowy Dwór, pow[iat] Kętrzyn.

W sierpniu [19]47 r. do Kiryły Kucharczuka przyjechał jego syn Jan Kucharczuk, członek UPA czy OUN, stopnia jego zaangażowania w pracy konspiracyjnej nie znam, wiem że utrzymywał on kontakty z „Dunajskim" – Harasymiukiem, który pracował w propagandzie OUN. Jan Kucharczuk zamieszkiwał u swego ojca. Ja sama go widziałam, gdy kilkakrotnie nocowałam u Kucharczuków w okresie od lipca [19]47 r. do mego aresztowania.

[c-]Jego rysopis:[-c] wysoki, szczupły, blondyn, twarz podłużna, nos prosty, lat 24–26, wykształcenie niepełne średnie, dość inteligentny. Zam[ieszkały] pod własnym nazwiskiem Jan Kucharczuk; czy był tam meldowany, tego nie wiem. Pseudonimu jego nie znam.

W końcu grudnia [19]47 r. z terenów pow[iatu] Tomaszów Lub[elski] przybył do swego ojca Kiryła Kucharczuka jego syn Mikołaj Kucharczuk, ps. „Burewij", lecz zam[ieszkał] u rodziców swej żony Romanisko Ewy (ojca imienia nie znam), zam[ieszkały] wieś Bobrowo, gm[ina] Bobrowo czy Maltany[4], poczta Barciany, pow[iat] Kętrzyn, również przebywał u swoich rodziców Kucharczuków, ukrywając się. Pod jakim nazwiskiem on występuje obecnie, tego nie wiem i czy jest

---

[i-i] *Fragment zaznaczony na lewym marginesie dwiema pionowymi liniami.*

[j] *Było:* „Borowyja".

[k] *Było:* Olhówku.

[3] Być może Krzywice w pow. chełmskim.

[4] Prawdopodobnie Mołtajny.

Пр[оживає] вона з його родиною, т[обто] в Кухарчуків у селі Борки, ґм[іна] Новий Двір, Кентшинський пов[іт].

[в-]Прикмети Кухарчука Миколи, пс[евдонім] «Буревій»:[-в] середнього зросту, доброї статури, плечистий, світле волосся, кругле обличчя, близько 45–48 років. Замешкує у свого батька Кирила Кухарчука або в батьків своєї дружини Романисько Єви у селі Боброво Кентшинського пов[іту]. Я знаю також, що Микола Кухарчук, пс[евдо] «Буревій», прибув до Ольштинського воєв[одства] з членом ОУН або УПА на пс[евдо] «Жук»[5] (прізвища його не знаю). «Жук» вирушив до Венґожівського пов[іту], де в нього мешкають родичі. Прізвища «Жука» я не знаю, з ним не знайома. Дізналася про нього від Кухарчука-«Буревія», тому що з ним розмовляла приблизно 15 січня [19]48 р. в його [батька] Кирила Кухарчука.

Протокол записаний згідно з моїми зізнаннями, що після прочитання засвідчую власним підписом.

Допитав:
пор. (—) Кравчинський

Розповідала:
(—) Пшеп'юрська Іванна

Правильно:
В. Ц.

[в-]Надруковано у 8 прим[ірниках] В. Ц./М. Й.[-в]

1. Пшеп'юрська.
2. «Орест».
3. Яницька.
4. дружина «Ореста».
5. Колянківська.
6. Романисько.
7. Буревій.
8. а/а.

АІНП, 0259/394, арк. 24–24 зв.
Копія, машинопис.
Документ польською мовою.
У лівому верхньому куті дописано: дружина «Ореста».

[5] Ймовірно це Новосад Степан. Від 1947 – член УПА «Жук». *(АІНП, 0182/151 т. 1, к. 149).*

zameldowany, też nie wiem. Żona „Burewija" imieniem Anna z domu Romanisko ma dwoje dzieci, 6 lat chłopiec i 1 rok chłopiec, zam[ieszkuje] z jego rodziną, t[o] j[est] u Kucharczuków we wsi Borki, gm[ina] Nowy Dwór, pow[iat] Kętrzyn.

[c-]Jego rysopis: t[o] j[est] Kucharczuka Mikołaja, ps. „Burewij":[-c] wzrost średni, dobrze zbudowany, barczysty, włosy blond, twarz okrągła, lat około 45–48, przebywa u swego ojca Kiryły Kucharczuka albo u rodziców jego żony Romanisko Ewy, wieś Bobrowo, pow[iat] Kętrzyn. Wiem też, że Mikołaj Kucharczuk, ps. „Burewij" przybył do woj[ewództwa] olsztyńskiego z drugim członkiem org[anizacji] OUN czy UPA ps. „Żuk"[5], nazwiska jego nie znam. „Żuk" poszedł do pow[iatu] Węgorzewo, miejscowości nie znam, gdyż tam ma swoją rodzinę. Nazwiska „Żuka" ja nie znam i jego w ogóle nie znam, wiem o tym od Kucharczuka – „Burewija", gdyż z nim rozmawiałam około 15 stycznia [19]48 r. u jego [ojca] Kiryły Kucharczuka.

Protokół zapisany zgodnie z zeznań moich, co po odczytaniu stwierdzam własnym podpisem.

Przesłuchał:
(—) Krawczyński, por.

Zeznał[a]:
(—) Przepiórska Janina

Za zgodność:
W. C.

[c-]Odbito w 8 egz[emplarzach] W. C./M. J.[-c]
1. Przepiórska
2. „Orest"
3. Janicka
4. żona „Oresta"
5. Kolankowska
6. Romanisko
7. „Burewij"
8. a/a

AIPN, 0259/394, k. 24–24v.
Kopia, maszynopis.
Dokument w języku polskim.
W lewym górnym rogu dopisano odręcznie: żona „Oresta".

[5] Prawdopodobnie Stefan Nowosad, ps. „Żuk", od 1947 członek UPA. AIPN, 0182/151 t. 1, k. 149.

№ 92

26 лютого 1948, Варшава. План оперативних заходів щодо розпрацювання членів ОУН, складений заступником начальника I відділу III департаменту МГБ Броніславом Врублевським

[а-б-]Затверджую[-б-а]
директор III деп[артаменту] МГБ
підполк[овник] [б-](—) Татай[-б1]
1

Варшава, 26 II 1948 р.

[а-б-]План[-б-а]
оперативних заходів у справі розробки членів
ОУН-УПА

П.н.	Прізвище, ім'я, псевдонім, прикмети	Адреса особи, що підлягає розробці; короткий опис діяльності; джерело, з якого походить матеріал; через кого можна зв'язатися зі скомпрометованим	Хто виконує захід, термін його виконання
1.	Онишкевич «Богдан»-«Орест»-«Білий», «Олег»[в]. Зріст 180 см,	К[омандир УПА Закерзонського краю. Походить із села Угнів Томашів-Любельського	Затримати дружину «Ореста» Колянківську, а також Йосипа Луця, завдяки чому встановити

[а--а] *Написано великими літерами.*

[б--б] *Написано в розбивку.*

[в] *У документах також трапляється варіант написання цього псевдоніму* «Олех».

[1] Татай Ян (13 VI 1907 – 25 IX 1996 у Варшаві). Підполковник. До 1939 – комуністичний діяч, кілька разів був ув'язнений за антидержавну діяльність. Із 6 IX до 26 IX 1939 брав участь у обороні Варшави. Поранений. Від березня 1940 до червня 1941 – на примусових роботах у Німеччині. В 1943 заарештований гестапо й ув'язнений в Потсдамі за звинуваченням в організації саботажу та антинімецьку агітацію. З 19 VII 1945 – керівник секції «А» II самостійного відділу МГБ. У жовтні 1945 – організатор польської репатріаційної місії у Франкфурті-на-Майні, Мюнхені та Бад-Ейнхаузені. Від 18 VII 1946 – начальник ВУГБ у м. Кельці. Станом на 13 II 1947 – начальник ВУГБ у Любліні. Від 5 XII 1947 – директор III департаменту МГБ. 10 XI 1949 був заарештований (зокрема, за використання службового становища й подання невірних даних у автобіографії). Вироком ВРС у Варшаві від 20 X 1953 засуджений до 15 р. ув'язнення. Згодом працював у видавничому кооперативі. *(AIHП 0193/7013; Działania komunistycznych organów bezpieczeństwa... – S. 156).*

Nr 92

26 lutego 1948, Warszawa. Plan operacyjny dotyczący rozpracowania członków podziemia ukraińskiego, sporządzony przez zastępcę naczelnika Wydziału I Departamentu III MBP Bronisława Wróblewskiego

[a-b-]Zatwierdzam[-b-a]
Dyrektor Dep[artamentu] III MBP
[b-](—) Tataj[-b1], ppłk

Warszawa, dnia 26 II 1948 r.

[a-b-]Plan[-b-a]
operatywnych przedsięwzięć celem przeprowadzenia realizacji członków org[anizacji] OUN-UPA

Lp.	Nazwisko, imię, pseudonim, rysopis	Adres osoby podlegającej realizacji, krótki opis działalności, źródło z jakiego pochodzi materiał, przez kogo można uzyskać kontakt na osobę skompromitowaną	Przedsięwzięcie, kto wykonuje, termin wykonania
1.	Onyszkiewicz [ps.] „Bohdan", „Orest"–„Biłyj"–„Ołeh"[c]. Wzrost 180 cm, włosy czarne, tęgi, twarz pociągła,	D[owód]ca Krajowy UPA [tzw.] Kraju Zakerzońskiego. Pochodzi ze wsi Uhnów, pow[iat] Tomaszów Lubelski. Obecnie „Orest" przebywa na terenie	Przez zatrzymanie żony „Oresta", Kolankowskiej i Łuć Józefa ustalić miejsce pobytu Łuć Jana, u którego przebywa „Orest". Po ujęciu Łuć Jana

[a--a] *Zapisano wersalikami.*
[b--b] *Zapisano pismem spacjowanym.*
[c] *W dokumentach stosuje się także zapis pseudonimu:* „Ołech".
[1] Jan Tataj (ur. 13 VI 1907, zm. 25 IX 1996 w Warszawie), ppłk. Do 1939 działacz komunistyczny, wielokrotnie więziony za działalność antypaństwową; od 6 do 26 IX 1939 w obronie Warszawy, ranny; od marca 1940 do czerwca 1941 na przymusowych robotach w Niemczech. Aresztowany w 1943 przez gestapo i osadzony w więzieniu w Poczdamie pod zarzutem organizowania sabotażu i agitacji antyniemieckiej; od 19 VII 1945 kierownik Sekcji „A" Wydz. II Samodzielnego MBP; w październiku 1945 organizator Polskiej Misji Repatriacyjnej we Frankfurcie n. Menem, Monachium oraz Bad Oeynhausen; od 18 VII 1946 szef WUBP w Kielcach; od 13 II 1947 szef WUBP w Lublinie; od 5 XII 1947 dyrektor Dep. III MBP; 10 XI 1949 zwolniony dyscyplinarnie i aresztowany m.in. za nadużycia w resorcie, wykorzystywanie stanowiska służbowego i podawanie fałszywych informacji w życiorysie; wyrokiem WSR w Warszawie z dn. 20 X 1953 skazany na 15 lat więzienia; w latach późniejszych był pracownikiem RSW „Prasa-Książka-Ruch". AIPN, 0193/7013; *Działania komunistycznych organów bezpieczeństwa...*, s. 156.

	чорне волосся, гладкий, продовгувате обличчя, ніс довгий, із горбинкою, 35–38 років. [г-]Заарештований БУГБ[-г].	пов[іту]. Зараз «Орест» перебуває у Щецінському чи Вроцлавському воєв[одстві]. Точну адресу можна встановити через джерело «Дзядзьо»[2]. За даними Іванни Пшеп'юрської, про точне місце перебування «Ореста» можна дізнатися в Йосипа Луця, що пр[оживає] в селі Мірки[3] Оструд-ського пов[іту], б[іля] Ольштина. Його брати Владислав і Іван меш[кають] у Щецінському чи Вроцлавському воєв[одствах]. Мають криницю, під якою – криївка, де знаходяться «Орест», «Зенон» і ще якась особа з-за кордону, яка, напевно, делегована для керування роботою ОУН-УПА в Польщі. У криївці, яка є в цій криниці, перебуває головний архів УПА. Про те, де саме переховується «Орест», точно знає його дружина Стефанія Самборовська, жителька села Шульці[4] Сроковської[г] гм[іни] [...][д] Кентшинського пов[іту] Ольштинського	місце, де знаходиться Іван Луць, у якого перебуває «Орест». Після захоплення Івана Луця почати пошуки «Ореста». Як тільки його місце перебування буде встановлене, затримати, розпочати слідство, під час якого дізнатися про те, які організаційні зв'язки має, аби їх у подальшому використати. Виконавці: майор Врублевський разом із начальниками третіх відділів ВУГБ у Ольштині, Щеціні, Вроцлаві. Термін виконання: з 1 III [19]48 р. до 12 III [19]48 р.

[г-г] *Вписано.*

[г] *Було:* Сороковської.

[д] *Нерозбірливе слово, закреслене машинописним способом.*

[2] Кв'ятківський (Хміль) Богдан (нар. 2 XII 1918 у Соколі), пс. «Хмелик». Керівник технічного осередку III округи Закерзонського краю ОУН-Б. Після акції «Вісла» оселився в Дубовому Дравського повіту. 19 II 1948 – заарештований. За документами УБ/СБ, мав би бути залучений до співпраці 20 II 1948 співробітником III відділу ВУГБ у Щеціні як агент «Діодіо» (в документах зустрічаються інші форми цього псевдоніма: «Дядьо», «Джяджіо», «Джіоджіо», «Джюджіо»). З-під арешту звільнений. У плані оперативних заходів від 15 IX 1948 зазначено: «Під час вербування агент «Діодіо» назвав низку к[ерівни]ків і ч[ленів] III округи ОУН та УПА, а відтак отримав завдання з'ясувати докладні адреси й встановити організаційні контакти. Для більшої конспірації агент «Діодіо» отримав наказ разом із дружиною переїхати до знайомих у Познанському воєводстві. Там із ним проведено 6 зустрічей, проте ніяких конкретних матеріалів не отримано. Після того, як агент «Діодіо» зрозумів, що отримує завдання, які не можна не виконати, знову переїхав до Новогардського повіту, повідомивши нам про зміну місця проживання. Після цього з ним було відновлено зв'язок і доручено збирати інформацію про активістів III округи «Граба», «Вуйка», «Зенона» і «Прірву». Про факт свого вербування він мав повідомити А. Мартинюк-«Ганну». На зустріч зі співробітником III відділу ВУГБ в Щеціні, яка була призначена на 12 V 1948, не прийшов. Через розконспірацію за ним було встановлене спостереження. Органи безпеки поширювали вигадані чутки про його причетність до арешту М. Онишкевича-«Ореста» (таке заявляв агент МГБ «Богуслав» 13 X 1950 у звіті для зв'язкового із ЗЧ ОУН)». *(АІНП Щ, 009/624; АІНП, 0192/337, т. 1; АІНП Щ, 0012/521, т. 7, Архівний журнал обліку справ колишнього відділу «С» ВК ГМ/ВУВС в Щеціні; Літопис УПА. Т. 23: Медична опіка в УПА: документи, матеріяли і спогади. – Торонто–Львів, 1992. – С. 290; Літопис УПА. Т. 39: ТВ УПА 28-й «Данилів». Холмщина і Підляшшя. – Торонто–Львів, 2003. – С. 921–922; Hałagida I. Prowokacja «Zenona»... – S. 129).*

[3] Ймовірно Мєркі. Аналогічно – далі.

[4] Йдеться про село Сілець. Аналогічно – далі.

	nos długi, garbaty, lat 35–38. [d-]Aresztowany przez WUBP[-d]	woj[ewództwa] szczecińskiego czy wrocławskiego. Dokładny adres ustalić można przez źródło „Dziadzio”[2]. Przepiórska Janina zeznaje, że adres dokładny, gdzie może być „Orest”, można ustalić przez Łucia Józefa, zam[ieszkałego] we wsi Mirki[3], pow[iat] Ostróda k[oło] Olsztyna, którego bracia Władysław i Jan zam[ieszkali] w woj[ewództwie] szczecińskim czy wrocławskim. W studni u nich jest bunkier, w którym przebywają „Orest”, „Zenon” i jakiś osobnik z zagranicy, który prawdopodobnie jest delegowany do kierowania pracą org[anizacji] OUN-UPA w Polsce. W bunkrze tej studni znajduje się główne archiwum UPA. Gdzie ukrywa się „Orest”, dokładnie wie żona jego Samborowska Stefania, zam[ieszkała] w woj[ewództwie] Olsztyn, wieś Szulce[4], gm[ina] Srokowo[e], [...][f] pow[iat] Kętrzyn. Samborowska zam[ieszkała] u Kolankowskiej (żony księdza gre[c]k[o]-kat[olickiego], który znajduje się w Jaworznie. Kolankowska posiada córkę Darię lat 30, która też jest członkiem org[anizacji] OUN. O miejscu przebywania „Oresta” i adresie Jana Łucia może również wiedzieć Ptasznik Nusia, zam[ieszkała] wieś Multany, gm[ina] Moltany[5], pow[iat] Kętrzyn, woj[ewództwo] Olsztyn.	ustalić kontakt na „Oresta”, po ustaleniu zaś miejsca jego pobytu zatrzymać i przez śledztwo uzyskać wszelkie jego kontakty organizacyjne celem dalszej realizacji. Wykonuje mjr Wróblewski wraz z naczelnikami wydziałów III-cich WUBP Olsztyn, Szczecin, Wrocław. Termin wykonania od dnia 1 III [19]48 r. do dnia 12 III [19]48 r.

[d-d] *Dopisano odręcznie.*

[e] *Było:* Sorokowo.

[f] *Nieczytelne słowo skreślone maszynowo.*

[2] Bogdan Kwiatkowski vel Chmiel (ur. 2 XII 1918 w Sokalu), ps. „Chmełyk”. Kierownik ośrodka technicznego Okręgu III OUN; po akcji „Wisła” mieszkał w majątku Dębowo, pow. drawski; aresztowany 19 II 1948; wg dokumentów UB/SB po aresztowaniu miał zostać pozyskany do współpracy 20 II 1948 przez pracownika Wydz. III WUBP w Szczecinie jako agent ps. „Diodio” (w niektórych dokumentach i raportach występują formy pseudonimu: „Diadio”, „Dziadzio”, „Dziodzio”, „Dziudzio”), zwolniony z aresztu; wg planu operatywnych przedsięwzięć z dn. 15 IX 1948: „W trakcie werbunku ag[ent] »Diodio« ujawnił szereg d[owód]ców i cz[łonków] III Okręgu organizacji OUN-UPA, w związku z czym otrzymał zadanie ustalenia dokładnych adresów i nawiązania kontaktu organizacyjnego, celem głębszej konspiracji ag[ent] »Diodio« otrzymał polecenie przenieść się wraz z żoną do woj. poznańskiego, gdzie miał znajomych i do których wyjechał, na terenie woj. poznańskiego odbyto z agentem »Diodio« 6 spotkań, lecz konkretnych materiałów nie otrzymano. Agent »Diodio« po zorientowaniu

		воєв[одства]. Самборовська пр[оживає] в Колянківської (дружини грек[о]-кат[олицького] священика з Явожно). 30-річна донька Колянківської Дарина – теж член ОУН. Також про місце перебування «Ореста» й адресу Івана Луця може знати Нуся Пташник, котра пр[оживає] в селі Мультани Мольтанської[5] ґм[іни] Кентшинського пов[іту] Ольштинського воєв[одства].	
2.	Луць Йосип	Походить з-під Угнева Томашів- Люб[ельського] пов[іту]. Тепер пр[оживає] в селі Мірки Острудського пов[іту], б[іля] Ольштина. Як свідчить Іванна Пшеп'юрська, в нього можна дізнатися, де живуть Іван Луць і Владислав (мешканці Щецінського чи Вроцлавського воєв[одства]). В їхній криниці є криївка, в якій перебувають «Орест», «Зенон» та ще одна особа, скерована з-за кордону. На адресу Йосипа Луця надходять листи від чл[енів] ОУН, адресовані Іванові Луцю, «Зенонові» та «Оресту».	Таємно «зняти» у власному помешканні. Влаштувати засідку, заарештувати, дізнатися про адресу його брата Івана Луця, після чого уточнити деталі цієї справи. Виконує: начальник III від[ділу] ВУГБ Ольштин. Термін виконання: з 26 II [19]48 р. до 1 III [19]48 р.
3.	Луць Іван. Прикмети: високий, худорлявий, русяве несвітле волосся, гладенько поголений, накульгує на одну ногу, яка не згинається, близько 50 років. [г-]Заарештований[-г].	Це брат Йосипа Луця. Живе в Щецінському чи Вроцлавському воєв[одствах] разом із батьком і братом Владиславом. Іванна Пшеп'юрська свідчить, що Іван Луць працював садівником у Любліні й водночас був військовим УПА. Іван Луць підтримував міцний організаційний зв'язок із «Орестом». У жовтні 1947 р. Іван	Встановити, де перебуває, використавши його брата Йосипа Луця, дружину «Ореста», Колянківську чи Нусю Пташник[е]. Затим затримати, провести ретельний обшук. Оглянути будинки та крин[иці], аби виявити криївку, де перебувають «Орест» і «Зенон». Під час слідства знайти можливість «виходу»

[5] Мултани, Молтани – ймовірно йдеться про Молтайни. Аналогічно – далі.

2.	Łuć Józef	Pochodzi z okolic Uhnowa, pow[iat] Tomaszów Lub[elski]. Obecnie zam[ieszkały] wieś Mirki, pow[iat] Ostróda k[oło] Osztyna. Jak zeznaje Przepiórska Janina, przez niego można ustalić adres Łuć Jana i Władysława zam[ieszkałych] w woj[ewództwie] szczecińskim czy wrocławskim, u których w studni mieści się bunkier, w którym przebywają „Orest", „Zenon" oraz jeszcze jeden osobnik przysłany z zagranicy. Na adres Łuć Józefa piszą listy czł[onkowie] OUN do Łuć Jana lub „Zenona" czy „Oresta".	Sekretnie zatrzymać; w mieszkaniu jego urządzić zasadzkę. Wskutek aresztowania uzyskać adres jego brata Łuć Jana oraz dodatkowo bliższe dane o tej sprawie. Wykonuje naczelnik Wydz[iału] III WUBP Olsztyn. Termin wykonania: od dnia 26 II [19]48 r. do dnia 1 III [19]48 r.
	Łuć Jan. Rysopis: wysoki, szczupły, włosy	Jest to brat Łuć Józefa, zam[ieszkały] w woj[ewództwie] szczecińskim czy wrocławskim ze	Ustalić miejsce pobytu jego przez brata jego Łuć Józefa, żonę „Oresta", Kolankowską, lub Ptasznik[g]

się, że otrzymuje konkretne zadania, od których uchylić się nie może, przeniósł się ponownie do powiatu nowogardzkiego, powiadamiając równocześnie nas o zmianie miejsca zamieszkania, wobec czego nawiązano kontakt i nastawiono go nadal w kierunku ustalenia członków III Okręgu ps. »Hrab«, ps. »Wujek«, ps. »Zenon«, i ps. »Prirwa«"; o fakcie swego zwerbowania miał powiadomić Annę Martyniuk, ps. „Hania"; zerwał kontakt, nie stawiając się na umówione z funkcjonariuszem Wydz. III WUBP w Szczecinie spotkanie na dzień 12 V 1948; w związku z dekonspiracją inwigilowany w ramach sprawy agenturalno-poszukiwawczej przez Wydz. III WUBP w Szczecinie (styczeń 1949–1956), sprawy agenturalno-poszukiwawczej przez Wydz. VI Dep. II KdsBP/MSW (1955–1957); stał się celem działań dezinformacyjnych organów bezpieczeństwa polegających na rozpuszczaniu pogłosek obarczających go odpowiedzialnością za aresztowanie Myrosława Onyszkewycza, ps. „Orest" – takie oskarżenia pod adresem „Chmełyka" formułował „Zenon" (agent MBP „Bogusław") 13 X 1950 r. w sprawozdaniu dla referenta łączności krajowej ZCz OUN. AIPN, 0192/337, t. 7; AIPN Sz, 009/624; AIPN Sz, 0012/521, t. 7, Dziennik archiwalny akt II b. Wydz. „C" KW MO/WUSW w Szczecinie; *Taktycznyj widtynok UPA 28-j „Danyliw"*..., s. 921–922; *Medyczna opika w UPA*..., s. 290; I. Hałagida, *Prowokacja „Zenona"*..., s. 129.

[3] Prawdopodobnie Mierki. Podobnie dalej.

[4] Chodzi o wieś Silec. Podobnie dalej.

[5] Multany, Moltany – prawdopodobnie chodzi o tę samą miejscowość Mołtajny. Podobnie dalej.

[g] *Słowo poprawione odręcznie.*

		Луць привіз дружину «Ореста» Стефанію Самборовську до Колянківської, жительки Шульців Кентшинського пов[іту]. Постійно забезпечував організаційний зв'язок між «Орестом» і його дружиною. Отож, саме тому адресу Івана Луця можна встановити за допомогою Колянківської та дружини «Ореста». А ще в цій справі може допомогти Нуся Пташник, жителька Мультанів Кентшинського пов[іту], з якою він теж підтримував організаційний зв'язок.	на «Ореста», «Зенона» і особу з-за кордону (УГВР). Виконує: майор Врублевський разом із начальниками III від[ділів] Щецинського і Вроцлавського ВУГБ. Термін виконання: з 1 III [19]48 р. до 12 [...][e] [19]48 р.
4.	Самборовська Стефанія (Онишкевич), дружина «Ореста». Висока, худорлява, шатенка, 28 років, має 9-річного сина Владислава. [г-]Заарештована МГБ[-г].	Її за дорученням «Ореста» привіз Іван Луць до Колянківської в село Шульці Кентшинського пов[іту]. За свідченнями Іванни Пшеп'юрської, Самборовська за допомогою Івана Луця підтримувала постійний зв'язок зі своїм чоловіком «Орестом». Одного разу навіть їздила до свого чоловіка, який перебував у Івана Луця. Самборовська має знати його адресу, як і те, яким чином із ним та своїм чоловіком можна зв'язатися.	Затримати й улаштувати в її квартирі засідку. Під час слідства визначити адресу Івана Луця, а також спосіб зав'язку із її чоловіком, т[обто] «Орестом». Виконує: начальник III від[ділу] Ольштинського ВУГБ. Термін виконання: з 26 II [19]48 р. до 1 III [19]48 р.
5.	Колянківська Марія та донька Дарина. Прикмети Дарини: середнього зросту, брюнетка, худорлява, видовжене бліде обличчя, 20–30 років. [г-]Заарештована МГБ[-г].	Колянківська Марія – це дружина грек[о]-кат[олицького] св[ященика], який перебуває в таборі у Явожному. Як свідчить Пшеп'юрська, Марія Колянківська та її донька Дарина підтримували конспіративний	Затримати, в квартирі влаштувати засідку. Допитати стосовно Івана Луця та Самборовської. Виконує: начальник III від[ділу] Ольштинського ВУГБ. Термін виконання: з 26 II [19]48 р. до 1 III [19]48 р.

[e] *Слово виправлене.*

[є] *Фрагмент розібрати не вдалося.*

3.	ciemnoblond, gładko golony, kulawy na jedną nogę, noga prosta, lat około 50. [d-]Aresztowany[-d]	swoim ojcem i bratem Władysławem. Przepiórska Janina zeznaje, że Łuć Jan był ogrodnikiem w ogrodzie WP w Lublinie i jednocześnie pełnił funkcję żołnierza w UPA. Łuć Jana łączyły bliskie stosunki organizacyjne z „Orestem". W październiku 1947 r. Łuć Jan przywiózł żonę „Oresta" Samborowską Stefanię do Kolankowskiej zam[ieszkałej]: Szulce, pow[iat] Kętrzyn, i przez cały czas utrzymywał łączność między „Orestem" a jego żoną. Adres Łuć Jana można więc ustalić przez Kolankowską i żonę „Oresta", a ponadto przez Ptasznik Nusię zam[ieszkałą] Multany, pow[iat] Kętrzyn, z którą utrzymywał kontakt.	Nusię. Po ustaleniu zatrzymać, robiąc szczegółową rewizję i poszukiwania po wszystkich zabudowaniach i studni[ach] celem odnalezienia bunkra, w którym mają przebywać „Orest" i „Zenon". Przez śledztwo uzyskać wyjście na „Oresta", „Zenona" i osobnika z zagranicy (UHWR). Wykonuje mjr Wróblewski wraz z naczelnik[ami] wydz[iałów] III-cich WUBP Szczecin i Wrocław. Termin wykonania: od dnia 1 III [19]48 r. do dnia 12 [...][h] [19]48 r.
4.	Samborowska Stefania (Onyszkiewiczowa), żona „Oresta", wysoka, szczupła,ciemna szatynka, lat 28, 1 dziecko, syn lat 9, imię Władysław. [d-]Aresztowana przez MBP[-d].	Do Kolankowskiej zam[ieszkałej] we wsi Szulce, pow[iat] Kętrzyn, przywiózł ją Łuć Jan z polecenia „Oresta". Jak zeznaje Przepiórska Janina, Samborowska utrzymywała stały kontakt ze swoim mężem „Orestem" przez Łuć Jana. Raz nawet jeździła do swego męża, który przebywał u Łuć Jana. Samborowska powinna znać adres Łuć Jana oraz wie, jak można się z nim oraz z jej mężem skontaktować.	Zatrzymać, robiąc jednocześnie zasadzkę w jej mieszkaniu. Przez śledztwo ustalić adres Łuć Jana i kontakt na męża, t[o] j[est] „Oresta". Wykonuje naczelnik Wydz[iału] III WUBP Olsztyn. Termin wykonania: od dnia 26 II [19]48 r. do dn[ia] 1 III [19]48 r.

[h] *Fragment nieczytelny.*

		зв'язок із Іваном Луцем. У жовтні [19]46 р. він привіз до них дружину «Ореста» Стефанію Самборовську. Крім цього, Колянківська знає адресу Івана Луця, бо в нього бувала. Колянківська живе в селі Шульці Кентшинського пов[іту] Ольштинського воєв[одства].	
6.	Пташник Нуся. [Прикмети:] низька на зріст, повна, кругле обличчя, брюнетка, 24 роки. Має дитину. г-Заарештована ВУГБ-г.	Як свідчить Пшеп'юрська, чоловік Нусі Пташник перебуває в таборі у Явожному. Наразі Нуся Пташник живе в селі Мольтанах Мольтанівської ґм[іни] Кентшинського пов[іту] Ольштинського воєв[одства]. Вочевидь підтримує організаційний зв'язок із Іваном Луцем, котрий проживав у неї впродовж певного часу. Повинна знати адресу Івана Луця.	Таємно «зняти». Під час слідства встановити місце пр[оживання] Івана Луця. Спробувати завербувати, використавши компро[мат] і обіцянку про звільнення її чоловіка з ЦТП у Явожному. Якщо вдасться, далі налагодити прямий зв'язок із Іваном Луцем, а відтак дізнатися, де знаходяться «Орест» і «Зенон». Виконує: начальник III від[ділу] ВУГБ Ольштин з 26 [II] [19]48 р. до 3 III [19]48 р.
7.	Романисько Єва г-Розробляється ВУГБ Ольштин-г.	Це дружина Миколи Кухарчука[ж]-«Буревія»[з], що пр[оживає] в селі Боброво[и], пошта Бартен або Бацьори[6], Кентшинський пов[іт]. Зі свідчень Пшеп'юрської відомо, що її відвідували чоловік «Буревій», а також брат чоловіка Іван Кухарчук-«Ноцяга». Отож, вона має знати місце перебування «Ноцяги» («Боровій» був заарештований у свого батька в Боркені). Також вона повинна знати місце, де є криївка, [в якій] переховувалися «Буревій» і «Ноцяга».	Затримати. Допитувати про обставини перебування в неї «Буревія»[і] і «Ноцяги». Також поцікавитися, де тепер «Ноцяга» і чи він переховувався в криївці біля її дому. Виконує: начальник III від[ділу] ВУГБ Ольштин із 1 III [19]48 р. до 4 III [19]48 р.

[ж] *Було:* Кухарчика. *Аналогічно – далі.*
[з] *Було:* «Боровий». *Аналогічно – далі.*
[и] *Було:* Доброно.
[і] *Було:* «Борхого».
[6] Йдеться про Барцяни.

5.	Kolankowska Maria i córka Daria. Rysopis Darii: wzrost średni, brunetka, szczupła, twarz pociągła, blada, lat 20, 30. [d-]Aresztowana przez MBP[-d].	Kolankowska Maria jest to żona ks[iędza] greck[o]kat[olickiego], który jest w obozie w Jaworznie. Jak zeznaje Przepiórska, Kolankowska Maria i córka Daria utrzymywały kontakt konspiracyjny z Łuć Janem, który w październiku [19]46 r. przywiózł do nich żonę „Oresta", Samborowską Stefanię. Kolankowska zna również adres Łuć Jana, u którego przebywała. Kolankowska zam[ieszkała] wieś Szulce, pow[iat] Kętrzyn, woj[ewództwo] Olsztyn.	Zatrzymać, w mieszkaniu urządzić zasadzkę. Przesłuchać na okoliczność Łuć Jana i Samborowskiej. Wykonuje naczelnik Wydz[iału] III WUBP Olsztyn. Termin wykonania: od dnia 26 II [19]48 r. do dnia 1 III [19]48 r.
6.	Ptasznik Nusia, niska dość tęga, twarz okrągła, brunetka, lat 24. Posiada dziecko. [d-]Aresztowana przez WUBP[-d].	Jak zeznaje Przepiórska, mąż Ptasznik Nusi siedzi w obozie w Jaworznie. Ptasznik Nusia zam[ieszkała] obecnie we wsi Moltany, gm[ina] Moltany, pow[iat] Kętrzyn, woj[ewództwo] Olsztyn. Utrzymuje kontakt, przypuszczalnie organizacyjny, z Łuć Janem, który u niej pewien czas przebywał. Powinna znać adres Łuć Jana.	Sekretnie zatrzymać. Przez śledztwo ustalić miejsce zam[ieszkania] Łuć Jana. Na kompro[mitujących] materiałach i obietnicy wypuszczenia jej męża z COP w Jaworznie próbować werbunku, celem nawiązania kontaktu bezpośredniego z Łuć Janem i przez niego ustalić miejsce pobytu „Oresta" i „Zenona". Wykonuje naczelnik Wydz[iału] III WUBP Olsztyn od dnia 26 [II] [19]48 r. do dnia 3 III [19]48 r.
7.	Romanisko Ewa [d-]Rozpracowana przez WUBP Olsztyn.[-d]	Jest to żona Kucharczuka[i] Mikołaja, ps. „Burewij"[j], zam[ieszkała] Bobrowo[k] poczta Barten lub Baciory[6], pow[iat] Kętrzyn. U niej przebywał, jak zeznaje Przepiórska i jej mąż „Burewij", a także brat męża Jan Kucharczuk, ps. „Nociaha". Powinna ona znać miejsce pobytu „Nociahy" („Burewij" został aresztowany u swego ojca w Borken) oraz powinna znać miejsce, gdzie jest bunkier, [w którym] ukrywali się „Burewij" i „Nociaha".	Zatrzymać. Przesłuchiwać ją na okoliczność pobytu u niej „Burewija"[l] i „Nociahy" oraz na okoliczność obecnego pobytu „Nociahy" i bunkra koło jej domu, w którym ukrywał się „Nociahy". Wykonuje naczelnik Wydz[iału] III WUBP Olsztyn od dnia 1 III [19]48 r. do dnia 4 III [19]48 r.

[i] *Było:* Kucharczyk. *Podobnie dalej.*
[j] *Było:* „Borowyj". *Podobnie dalej.*
[k] *Było:* Dobrono.
[l] *Było:* „Borchogo".
[6] Chodzi o Barciany.

8.	«Прірва»-«Нерв», 26 років, високого зросту, середньої статури, кругле бліде обличчя, прямий ніс, широкий рот, рівні зуби, великі, злегка відсторбучені вуха. Одягнений: чоботи, штани (до чобіт – зелені), зелений мундир, шкіряна куртка коричневого кольору, плащ ВП, шапка-вушанка російська, зимова, офіцерська.	Провідник III округи ОУН. Походить із села Угринів ґм[іни] Долобичів Грубешівського пов[іту]. Його родичі наразі живуть у маєтку Новий Двір[7] ґм[іни] Великий Двір[8] Кентшинського пов[іту] Ольштинського воєв[одства]. Прізвищ родичів не встановлено. Наречена «Прірви» Славомира Капій[9] пр[оживає] у Радзині. «Прірва» з нею листувався. Після того, як «Прірва» перейшов до Ольштинського воєв[одства], Славомиру Капій затримало ВУГБ Ольштина. Зг[ідно] свідчень Кароля Юрковського-«Клена», «Прірва» підтримує відносини з якоюсь вчителькою Жарською[ї] з села Легенфельда[10] Кентшинського пов[іту]. Через неї можна знайти «Прірву». Крім неї, на «Прірву» можна вийти за сприяння «Граба», «Громового»-«Вуйка» та джерела «Дзядзя».	Після того, як «Граба» буде затримано, «Громовий-Вуйко», Жарська та джерело «Дзядзьо» встановлять зв'язок із «Прірвою». Далі треба буде опрацювати додатковий план задля захоплення «Прірви» та його групи. Виконує: майор Врублевський разом з начальником III відділу ВУГБ Щецін і Ольштин. Термін виконання: з 1 III [19]48 р. до 15 III [19]48 р.
9.	Лапінський або Лапчинський, «Зенон», поштовий код «22».	Провідник СБ (Служби безпеки) III окр[уги] ОУН-УПА. Походить із села Кульче[11]	Визначити, де він перебуває, захопивши «Вуйка», «Граба», Коваля, Івана Луця, а також

[ї] *Було:* Заракою.

[7] Місцевість встановити не вдалося.

[8] Мабуть Бєдашкі (нім. Gross Neuhof).

[9] Капій Славомира (Сусабовська, Фалінська) (нар. 27 IX 1922 в Буську). Зв'язкова ОУН. Заарештована (в січні чи лютому 1948) за звинуваченням у наданні допомоги «Прірві». Відомості про подальший перебіг справи відсутні. Згідно з документами УБ, мала бути залучена до співпраці як інф. пс. «Марися». Згідно записів в архівному журналі МВС, символ I (тобто інвентаря агентурних актів) під № 86 у липні 1965 записано архівізування Департаментом III МВС актів під пс. «Фіалка», «Марися». Акта було знищено у січні 1990. *(АІНП, 0259/343; АІНП Бі, 0089/1153, м/ф; АІНП, Відтворювальна картотека колишнього Бюро «С»; АІНП, Архівний журнал МВС).*

[10] Місцевість встановити не вдалося.

[11] Ймовірно йдеться про Гульче. За іншими даними, Лапінський народився в Кадлубиських Томашівського повіту.

8.	„Prirwa" – „Nerw", lat 26, wzrost wysoki, średniej budowy, twarz okrągła, blada, nos prosty, usta szerokie, zęby równe, uszy duże, lekko odstające. Ubrany: buty z cholewami, spodnie do butów zielone, mundur zielony wykładany, kurtka skórzana koloru brązowego, płaszcz WP, czapka uszanka rosyjska, zimowa oficerska.	Prowidnyk III Okręgu OUN. Pochodzi ze wsi Uhrynów, gm[ina] Dołhobyczów, pow[iat] Hrubieszów. Rodzina jego obecnie zam[ieszkuje] w majątku Nowy Dwór[7], gm[ina] Wielki Dwór[8], pow[iat] Kętrzyn, woj[ewództwo] Olsztyn. Nazwiska rodziny nie ustalono. Narzeczona „Prirwy" Kapij Sławomira[9] zam[ieszkała] w Radzyniu n. Widnie [?]. Z nią „Prirwa" utrzymywał kontakt korespondencyjny. Obecnie Kapij Sławomira zatrzymana przez WUBP Olsztyn. Po przejściu „Prirwy" na teren woj[ództwa] olsztyńskiego, w[edłu]g zeznań Jurkowskiego Karola, ps. „Kłen", skontaktował się „Prirwa" z niejaką nauczycielką Żarską[m] ze wsi Legenfeld[10], pow[iat] Kętrzyn, przez którą można dojść do „Prirwy". Oprócz niej do „Prirwy" można dojść przez „Hraba", „Hromowego" – „Wujka" oraz przez źródło „Dziadzia".	Przez ujęcie „Hraba", „Hromowego – Wujka" i Żarską oraz źródło „Dziadzio" ustalić kontakt na „Prirwę" i opracować dodatkowy plan realizacji celem ujęcia „Prirwy" i jego grupy. Wykonuje mjr Wróblewski wspólnie z naczelnikiem Wydziału III WUBP Szczecin i Olsztyn. Termin wykonania: od dnia 1 III [19]47 r. do dnia 15 III [19]48 r.

[m] *Było:* Zaraką.

[7] Miejscowość nieustalona.

[8] Być może Biedaszki (niem. Gross Neuhof).

[9] Sławomira Kapij, II voto Susabowska, III voto Falińska (ur. 27 IX 1922 w Busku). Łączniczka OUN; aresztowana w styczniu lub lutym 1948, oskarżona o udzielanie pomocy „Prirwie", brak informacji o dalszym przebiegu sprawy; wg dokumentów UB miała zostać pozyskana do współpracy jako inf. ps. „Marysia"; wg zapisów dziennika archiwalnego MSW o symbolu I (tj. inwentarza akt agenturalnych) pod nr. 86 w lipcu 1965 odnotowano zarchiwizowanie przez Dep. III MSW akt pod ps. „Fiałka", „Marysia", akta zniszczono w styczniu 1990. AIPN, 0259/343; AIPN Bi, 0089/1153, mf; AIPN, Kartoteka odtworzeniowa b. Biura „C"; AIPN, Dziennik archiwalny MSW.

[10] Miejscowość nieustalona.

	Прикмети: 34–36 років, низького зросту, типової статури, бліде продовгувате обличчя, густе темне волосся, кортка зачіска, голова із залисинами, темні очі, коротка шия. Одягнений по-цивільному: чоботи, демісезонне сіре пальто, сірий капелюх. Не одружений.	Варяжівської ґм[іни] Грубешівського пов[іту]. Куди виселено його сім'ю, не встановлено. Зв'язок із ним можна підтримувати через Василя Коваля, жителя села В'язівниці Маженцінської ґм[іни][12] Ґданського пов[іту], в якого був контактно-кореспондентський пункт між «Зеноном» й Марією Адамус, котра наразі затримана ВУГБ у Ольштині. Вийти на нього можна через «Вуйка», «Граба», джерело «Дзядзьо». А ще – через Івана Луця, в якого він, вочевидь, перебуває, про що свідчить Пшеп'юрська.	використавши джерело «Дзядзьо». Затим – його затримати. Під час слідства дізнатися про всі його зв'язки, що стане в нагоді у діяльності згодом. Виконують: майор Врублевський із начальником III відділу ВУГБ Ольштина, Щеціна, Ґданська. Термін виконання: до 12 III [19]48 р.
10.	Коваль Василь	За даними Марії Адамус, у Василя Коваля, мешканця села В'язівниці Маженцінської ґм[іни] Ґданського пов[іту], був контактно-кореспондентський пункт між нею та «Зеноном». Отож, Василь Коваль мусить знати, де знаходиться «Зенон».	Затримати. Під час слідства дізнатися, як знайти «Зенона». Заодно в помешканні влаштувати засідку. Виконує: начальник III від[ділу] ВУГБ Ґданська. Термін виконання: до 6 III [19]48 р.
11.	«Беркут». Прикмети: 27 років, середнього зросту, шатен, прямий ніс, волосся чорне та зачесане вгору, носить довгі бакенбарди.	Командир УПА на території III округи ОУН (курінний, очолював 4 сотні). Джерело «Дзядзьо» інформує, що «Беркут» може перебувати разом із «Соколом», «Дробитим», «Остапенком» і «Лолком» у своїй криївці в липинському лісі біля села Ляшки Грубешівського пов[іту]. Це місце він позначив на плані.	Провести операцію з пошуку криївки у місці, про яке повідомив «Дзядзьо». Мета: захоплення «Беркута» й інших членів УПА, які можуть у ній перебувати, з архівом «Беркута»[є]. Виконує: начальник III від[ділу] ВУГБ Любліна. Термін виконання: до 10 III [19]48 р.

[12] Мабуть це Венжовніца, ком. Маженціно.

9.	Łapiński lub Łapczyński, ps. „Zenon" sz[t]afetny znak „22". Rysopis: lat 34–36, wzrost niski, średniej budowy, twarz blada, pociągła, zarost gęsty, czarny, włosy ciemne, brunet, strzyżony przy skórze, na bokach głowy łysy, oczy ciemne, szyja krótka, ubrany po cywilnemu w butach z cholewami, jesionka szara, kapelusz siwy, kawaler.	Prowidnyk SB (Służby Bezpieczeństwa) III Okr[ęgu] org[anizacji] OUN-UPA. Pochodzi ze wsi Kulcze[11], gm[ina] Waręż, pow[iat] Hrubieszów; gdzie wysiedlono jego rodzinę, nie ustalono. Kontakt na niego można uzyskać u Kowala Bazylego zam[ieszkałego] wieś Wiązownica, gm[ina] Marzęcina[12], pow[iat] Gdańsk, u którego był punkt kontaktowo-korespondencyjny pomiędzy „Zenonem" a Adamus Marią, obecnie zatrzymaną w WUBP Olsztyn. Dojść do niego można przez „Wujka", „Hraba", źródło „Dziadzio" oraz przez Łuć Jana, u którego on przypuszczalnie przebywa, co zeznaje Przepiórska.	Przez ujęcie „Wujka", „Hraba", Kowala i Łuć Jana, lub też przez źródło „Dziadzio" ustalić miejsce jego pobytu. Po ustaleniu zatrzymać i przez śledztwo uzyskać jego wszystkie kontakty celem przeprowadzenia dalszej realizacji. Wykonuje mjr Wróblewski wspólnie z naczelnik[ami] wydział[ów] III-cich WUBP Olsztyn, Szczecin, Gdańsk. Termin wykonania: do dnia 12 III [19]48 r.
10.	Kowal Bazyli	Jak zeznaje Adamus Maria, u Kowala Bazylego zam[ieszkałego] wieś Wiązownica, gm[ina] Marzęcina, pow[iat] Gdańsk, był punkt kontaktowo-korespondencyjny pomiędzy „Zenonem" a Adamus Marią; musi znać miejsce pobytu „Zenona".	Zatrzymać. Przez śledztwo uzyskać kontakt na „Zenona", równocześnie w mieszkaniu urządzić zasadzkę. Wykonuje naczelnik Wydz[iału] III WUBP Gdańsk. Termin wykonania: do dnia 6 III [19]48 r.
11.	„Berkut". Rysopis: lat 27, wzrost średni, szatyn, nos prosty, włosy czarne do góry czesane, nosi długie baki.	*Komandyr* UPA na terenie III Okręgu OUN (*kurennyj*, miał pod sobą 4 sotnie). Źródło „Dziadzio" informuje, że „Berkut" przebywać może razem z „Sokołem", „Drobytym", „Ostapenką" i „Łołką" w bunkrze swoim w lesie Lipina koło wsi Laszki, pow[iat] Hrubieszów, które to miejsce podał w planie.	Przeprowadzić operację na bunkier w miejscu podanym przez źródło „Dziadzio" w celu ujęcia „Berkuta" i innych członków UPA, którzy mogą tam być i zachować archiwum „Berkuta". Wykonuje naczelnik Wydz[iału] III WUBP Lublin. Termin wykonania: do dnia 10 III [19]48 r.

[11] Prawdopodobnie chodzi o Hulcze. Faktycznie Łapiński urodził się w Kadłubiskach, pow. tomaszowski.
[12] Być może Wężownica, gm. Marzęcino. Podobnie dalej.

12.	«Граб». Прикмети: близько 30 років, високий, брюнет, обличчя повне, з висипаннями, має одне скляне око, ходить «по-качиному», не одружений.	Референт пропаганди III округи ОУН, водночас – радист «Прірви». Походить із Белзької ґміни Томашів-Люб[ельського] пов[іту]. Там мав наречену. Вона народилася в селі Ниців[13] Белз, Ганської ґм[іни] [...][е]. Живе в Петра Стручинського (село Дворкове, пошта Дворниця чи Драмиця, за 7 км від Ґданська)[14]. Працює в млині Петра Стручинського. Тепер він виїхав у невідомому напрямку. За даними джерела «Дзядзя», до нього можна добратися за сприяння Парасі Ворбової, мешканки села Дворкове Двірницької ґм[іни] Ґданського пов[іту], або безпосередньо за допомогою «Дзядзя».	Після захоплення чи ліквідації «Ореста» та «Зенона» слід затримати «Граба», а також його зв'язковий пункт у Ворбовій. Виконує: начальник III від[ділу] ВУГБ у Ґданську. Термін виконання: невизначений (усе залежить від того, що буде зроблено в справі «Ореста» та «Зенона»).
13.	Лагода Петро, «Громовий»-«Вуйко». Прикмети: близько 40 років, середнього зросту, блондин, продовгуватий ніс, високий, волосся зачесане вгору, носить довгу бороду, гугнявить, ходить «по-качиному», виглядає як селянин. Його дружина з двома дітьми у 1946 р. виїхала за Буг.	Керівник канцелярії куреня «Беркута» III округи ОУН. Підтримував зв'язок із «Беркутом», «Прірвою», «Хмеликом», а також к[оманд]ирами сотні «Чаусом»[15], «Дудою», «Давидом»[16] і «Яцком». За походженням – із села Шмитків, гм[іна] Забуже[й], Грубешівський пов[іт]. Як інформує джерело «Дзядзьо», Петро Лагода працює на гуральні біля Битова Щецінського воєв[одства].	Після захоплення чи ліквідації «Ореста», «Зенона» затримати «Громового». Через нього знайти можливість виходу на «Прірву». Виконує: начальник III від[ділу] ВУГБ Щецін. Термін виконання невизначений (усе залежить від того, що буде зроблено в справі «Ореста» та «Зенона»).

[й] *Було з орфографічною помилкою.*

[13] Ймовірно це Миців.

[14] Мабуть це село Дворек, пошта Древниця (17 км від Ґданська).

[15] Краль Василь або Кроль Василь або Міхалевич Станіслав (26 V 1913, с. Дорошів Жовківського р-ну Львівської обл. – 26 IX 1976 у Свєбодзіні чи Дзєржоньові Нижньосілезького воєводства), пс. «Ч», «Чавс», «Чаус». Поч. 1945 – член ВПЖ ВШ ВО «Буг» УПА-Захід. Із березня 1945 – стрілець УПА. Навесні очолив чоту в сотні «Галайда II» к-ра Г. Шклянки-«Куліша» ТВ «Климів» ВО 2 «Буг» УПА-Захід. Травень–серпень 1945 – рейдує Підляшшям. 15 VIII 1945 – очолив сотню «Галайда II». Восени зі своєю сотнею перейшов у надрайон «Лиман» III округи Закерзонського краю ОУН-Б, де охороняв українську делегацію, яка вела переговори з представниками польського підпілля. В ніч із 27 на 28 V 1946 спільно з іншими підрозділами УПА та ВіН бере участь у збройному наступі на м. Грубешів. Станом на липень 1946, як к-р сотні «Галайда II», яка підпорядковувалася куреневі «Беркута» ТВ 28 «Данилів» ВО 6 «Сян» УПА-Захід, знову рейдує Підляшшям. Вересень 1947, коли там його сотню розбило ВП, перебрався до м. Дравсько Поморське (Західнопоморське воєводство). 20 II 1948 у Дравську Поморському був заарештований. 10 II 1949 – засуджений ВРС у Любліні до смертної

12.	„Hrab". Rysopis: lat około 30, wysoki, brunet, twarz pełna w pryszczach, jedno oko szklane, chodzi kaczym krokiem, kawaler.	Referent propagandy III Okręgu OUN i jednocześnie pełni funkcję radzisty „Prirwy". Pochodzi z gminy Bełz, pow[iat] Tomaszów Lub[elski]. Miał tam narzeczoną, która pochodziła ze wsi Nyców[13], gm[ina] Bełz, Hania [...][h] zam[ieszkała] u Struczyńskiego Piotra we wsi Dworkowo, poczta Dwornica lub Dramica[14] 7 km od Gdańska. Pracuje w młynie u Struczyńskiego Piotra. Obecnie wyjechał w niewiadomym kierunku. Jak informuje źródło „Dziadzio", obecnie dojść do niego można przez Worbową Parasię zam[ieszkałą] wieś Dworkowo, gm[ina] Dwornica, pow[iat] Gdańsk oraz przez źródło „Dziadzio".	Po ujęciu względnie likwidacji „Oresta" i „Zenona" zatrzymać „Hraba", jak też jego punkt kontaktowy Worbową. Wykonuje naczelnik Wydz[iału] III WUBP Gdańsk. Termin wykonania nieustalony, zależny od realizacji „Oresta" i „Zenona".
13.	Łagoda Piotr „Hromowyj" – „Wujek". Rysopis: lat około 40, wzrost średni, blondyn, nos pociągły, długi, włosy do góry czesane, nosi długą brodę, mówi przez nos, chód kacz[y], robi wrażenie chłopa wiejskiego. Żona jego z dwojgiem dzieci wyjechała w 1946 r. za Bug.	Szef kancelarii kurenia „Berkuta" III Okręgu OUN. Kontakt utrzymywał z „Berkutem", „Prirwą", „Chmełykiem" i d[owód]cami sotni „Czausem"[15], „Dudą", „Dawydem"[16] i „Jackiem". Pochodzi ze wsi Szmitków, gm[ina] Zabuże[n], pow[iat] Hrubieszów. Jak informuje źródło „Dziadzio", Łagoda Piotr pracuje w gorzelni koło Bytowa, woj[ewództwo] Szczecin.	Po ujęciu względnie likwidacji „Oresta", „Zenona" zatrzymać „Hromowego" uzyskując przez niego kontakt na „Prirwę". Wykonuje naczelnik Wydz[iału] III WUBP Szczecin. Termin wykonania nieustalony, zależy od realizacji „Oresta" i „Zenona".

[n] *Było:* Zaburze.

[13] Prawdopodobnie Myców.

[14] Być może wieś Dworek, poczta Drewnica 17 km od Gdańska.

[15] Wasyl Kral (Krol) vel Stanisław Michalewicz (ur. 26 V 1913 w m. Doroszów, pow. lwowski, zm. 26 IX 1976 w Świebodzinie lub Dzierżoniowie), ps. „Czaus". Od 1945 członek żandarmerii polowej WO „Buh" UPA-Zachid; od marca 1945 członek UPA, dca czoty w sotni „Hałajda II" (dca H. Szklanka, ps. „Kulisz") TW „Kłymiw" WO 2 „Buh" UPA-Zachid; od maja do sierpnia 1945 działał na Podlasiu; od 15 VIII 1945 dca sotni „Hałajda II"; jesienią wraz z sotnią przeszedł do nadrejonu „Łyman" III Okręgu OUN, gdzie ochraniał ukraińską delegację prowadzącą rozmowy z przedstawicielami polskiego podziemia. W nocy z 27 na 28 maja 1946 wspólnie z innymi oddziałami UPA i WiN brał udział w zbrojnym ataku na Hrubieszów; od lipca 1946, jako dca sotni „Hałajda II", w składzie kurenia „Berkuta" TW 28 „Danyliw" WO 6 „Sian" UPA-Zachid, ponownie działał na Podlasiu; we wrześniu 1947, po rozbiciu sotni przedostał się do Drawska Pomorskiego; aresztowany 20 II 1948 w Drawsku; wyrokiem WSR w Lublinie skazany 10 II 1949 na karę śmierci, którą Bolesław Bierut 9 V 1949 zamienił na dożywotnie więzienie; decyzją Sądu Wojewódzkiego w Lublinie 2 IV 1956 zmieniono wyrok na 12 lat więzienia; decyzją Sądu Wojewódzkiego

14.	Жарська (вчителька)	Жителька села Легенфельд Кентшинського пов[іту]. Зі свідчень затриманого Юрковського-«Клена» випливає, що після того, як у Ольштинське воєв[одство] прибув «Прірва», він із нею налагодив зв'язок. За її допомогою можна визначити, де перебуває «Прірва».	За допомогою членів УПА, що затримані Ольштинським ВУГБ, визначити точне місце, в якому знаходиться Жарська. Затим улаштувати в її помешканні засідку та затримати. Впродовж слідства знайти можливість виходу на «Прірву». Виконує: начальник III від[ділу] ВУГБ Ольштин. Термін виконання: до 15 III [19]48 р.
15.	Качинська Олена[17] (прізвище несправжнє), середнього зросту та будови тіла. [г]Заарештована МГБ[-г].	За свідченням члена ОУН Григорія Пуся (затриманий), вона – зв'язкова у Володавському надрайоні ОУН. Підтримує зв'язок зі зв'язковою Станіславою Чабан-«Ядзею», а також Григорієм Пазем. В її помешканні у Вроцлаві знаходиться контактно-кореспондентський пункт ОУН. Походить зі села [...][є] Слодзянківського[18] пов[іту]. Наразі живе у Вроцлаві, по вул[иці] Плуценній 7, кв. 10.	Затримати вдома, влаштувавши там засідку. Впродовж слідства дізнатися, яким чином можна зв'язатися зі зв'язковою ОУН Станіславою Чабан-«Ядзею». Виконує: нач[альник] III від[ділу] ВУГБ Вроцлава. Термін виконання: до 10 III [19]48 р.

кари, яку 9 V 1949 Болеслав Бєрут замінив на довічне ув'язнення. За рішенням Воєводського суду в Любліні 2 IV 1956 змінено вирок на 12 р. ув'язнення. За рішенням Воєводського суду в Ополі 26 III 1958 умовно звільнений на період з 20 II 1960. Після звільнення оселився і жив у Дзєржоньові. *(АІНП, 0192/337, т. 7; АІНП, 0182/151 т. 1, к. 8; АІНП Лю, 19/134; АІНП Лю, 01/586; dwie Karty E-14 z kartoteki ogólnoinformacyjnej KWMO/WUSW Lublin–Biała Podlaska–Chełm–Zamość: перша – напевно з 1948 р., друга – напевно від 1966 р. чи пізніше; Misiło E. Akcja «Wisła». Dokumenty... – S. 1166; Польща та Україна у тридцятих–сорокових роках XX століття. Т. 5: Акція «Вісла». 1947. – Варшава–Київ, 2006. – С. 584; Літопис УПА. Т. 22: УПА в світлі польських документів. – Торонто-Львів, 1992. – Кн. 1. – С. 192, 248; Літопис УПА. Т. 39: ТВ УПА 28-й «Данилів». Холмщина і Підляшшя. – Торонто–Львів, 2003. – С. 13–15, 245, 260, 274, 778, 899, 922, 959; Літопис УПА. Нова серія. Т. 12: Воєнна округа УПА «Буг». – Київ–Торонто, 2009. – Кн. 1. – С. 597, 628).*

[16] Приступа Семен (1914–1947), пс. «Давид», «Сокіл». Капрал ВП. Від 1937 – в ОУН. У 1944 вступив до УПА. Очолював сотню «Вовки 3» у курені В. Сорочака-«Беркута» ТВ 28 «Данилів» ВО 6 «Сян» УПА-Захід. Убитий у травні чи червні 1947 під час акції в селі Шихтори Сокальського повіту. *(АІНП, 0182/151, т. 1, к. 9; Wysocki J. Ukraińcy na Lubelszczyźnie w latach 1944–1989. – Lublin, 2011. – S. 51).*

[17] Антонюк Афаназя чи Качинська Гелена Станіслава (нар. 10 V 1927 в м. Верешин Грубешівського повіту), член ОУН, пс. «Славка», «Буря», «Мала», «Марійка», «Гала». У 1944 закінчила санітарні курси, була санітаркою в III окрузі ОУН. Від кінця 1944 до осені 1945 – зв'язкова між провідником III округи ОУН і провідником II надрайону ОУН. Від осені 1945 до вересня 1947 – очільниця жіночої мережі II н-рну ОУН. Від вересня 1947 жила у Вроцлаві. Заарештована 3 III 1948 у Вроцлаві. Засуджена 25 XI 1948 у Любліні до 15 р. ув'язнення. 14 V 1954 покарання зменшено вироком РВС у Любліні до 10 р. ув'язнення. За рішенням РВС у Любліні умовно звільнена з тюрми 20 VIII 1954. *(АІНП, 0192/337, т. 2, к. 109–115, к. 130, к. 335; АІНП Лю, 01/365; АІНП Лю, 18/880).*

[18] Місцевість визначити не вдалося.

14.	Żarska (nauczycielka)	Zamieszkała we wsi Legenfeld, pow[iat] Kętrzyn. Z zeznań zatrzymanego Jurkowskiego, ps. „Kłen", wynika, że po przyjściu na teren woj[ewództwa] olsztyńskiego „Prirwa" nawiązał z nią kontakt. Przez nią można ustalić miejsce pobytu „Prirwy".	Przez zatrzymanych członków UPA przez WUBP Olsztyn ustalić dokładnie miejsce pobytu Żarskiej. Po ustaleniu zatrzymać, urządzając w jej mieszkaniu zasadzkę. Przez śledztwo ustalić kontakt na „Prirwę". Wykonuje naczelnik Wydz[iału] III WUBP Olsztyn. Termin wykonania: do dnia 15 III [19]48 r.
15.	Kaczyńska Helena[17] (nazwisko fałszywe) wzrost średni, średniej budowy ciała. [d-]Aresztowana przez MBP[-d]	Z zeznań zatrzymanego członka OUN Puś Grzegorza wynika, że jest łączniczką org[anizacji] OUN włodawskiego nadrejonu, kontakt utrzymuje z łączniczką Czaban Stanisławą, ps. „Jadzia" i Pusiem Grzegorzem. Mieszkanie jej we Wrocławiu służy jako punkt kontaktowo-korespondencyjny org[anizacji] OUN. Pochodzi ze wsi [...][h], pow[iat] Słodzianki[18]. Obecnie zam[ieszkała] Wrocław, ul. Płócienna 7 m. 10.	Zatrzymać. W mieszkaniu urządzić zasadzkę, przez śledztwo uzyskać kontakt na łączniczkę OUN, Czaban Stanisławę, ps. „Jadzia". Wykonuje nacz[elnik] Wydz[iału] III WUBP Wrocław. Termin wykonania: do dnia 10 III [19]48 r.

w Opolu 26 III 1958 zwolniony warunkowo przed terminem na okres do 20 II 1960; po wyjściu z więzienia osiedlił się w Dzierżoniowie, pracował w PGR Domanice (1958). AIPN, 0192/337, t. 7; AIPN, 0182/151 t. 1, k. 8; AIPN Lu, 19/134; AIPN Lu, 01/586; dwie Karty E-14 z Kartoteki Ogólnoinformacyjnej KWMO/WUSW Lublin–Biała Podlaska–Chełm–Zamość: pierwsza prawdopodobnie z 1948 r., druga prawdopodobnie z 1966 lub później; *Akcja „Wisła". Dokumenty...*, s. 1166; *Akcja „Wisła" 1947...*, s. 585; *UPA w switli polśkych dokumentiw...*, kn. 1, s. 192, 248; *Taktycznyj widtynok UPA 28-j „Danyliw"...*, s. 13–15, 245, 260, 274, 778, 899, 922, 959; *Wojenna okruha UPA „Buh"...*, s. 597, 628.

[16] Semen Prystupa (1914–1947), ps. „Dawyd", „Sokił"; kpr. WP. Od 1937 w OUN; w 1944 wstąpił do UPA. Dca sotni „Wowky 3" w kureniu Wołodymyra Soroczaka, ps. „Berkut" TW 28 „Danyliw" WO 6 „Sian" UPA-Zachid. Zabity w maju lub czerwcu 1947 podczas akcji we wsi Szychtory, pow. sokalski. AIPN, 0182/151 t. 1, k. 9; J. Wysocki, *Ukraińcy na Lubelszczyźnie w latach 1944–1989*, Lublin 2011, s. 51.

[17] Afanazja Antoniuk vel Helena Stanisława Kaczyńska (ur. 10 V 1927 r. w m. Wereszyn, pow. hrubieszowski), ps. „Sławka", „Buria", „Mała", „Maryjka", „Hala". Od 31 VIII 1944 członek OUN; po odbyciu kursu sanitarnego sanitariuszka w III okręgu OUN; od końca 1944 do jesieni 1945 łączniczka pomiędzy prowidnykiem okręgu III OUN a prowidnykiem nadrejonu II OUN; od jesieni 1945 do września 1947 kierowniczka siatki kobiecej nadrejonu II OUN; Od września 1947 mieszkała we Wrocławiu; aresztowana 3 III 1948 przez UBP we Wrocławiu; skazana 25 XI 1948 wyrokiem WSR w Lublinie na 15 lat więzienia; 14 V 1954 wyrok zmniejszony został przez WSR w Lublinie na 10 lat więzienia; decyzją WSR w Lublinie z 16 VIII 1954 warunkowo zwolniona 20 VIII 1954 z więzienia. AIPN, 0192/337, t. 2, k. 109–115, 130, 335; AIPN Lu, 01/365; AIPN Lu, 18/880.

[18] Miejscowość nieustalona.

16.	Миколаєвич Антон[19] [г]-Заарештований МГБ-[г].	Як свідчить [...][є] Славомира, у нього зупинялися «Хмелик», «Граб» і «Хромовий», коли їхали в Щецінське воєв[одство]. Миколаєвич живе в м. Влохи б[іля] Варшави, по вул[иці] Костюшка, 9. «Хмелик» у листі до Капій просить, щоб для Миколаєвича завезла револьвер, адже він – певна та гідна довіри людина. Миколаєвич підтримує зв'язок із «Грабом», «Хмеликом» і «Громовим».	Затримати. Під час слідства дізнатися про всі його організаційні зв'язки з метою подальшого використання. Виконує: майор Врублевський до 3 III [19]48 р.
17.	Капій Славомира. [г]-Заарештована-[г]	Проживала в Радзині н[еподалік] Відниць [?]. Затримана Ольштинським ВУГБ. У листопаді 1947 р. «Прірва», коли переїжджав до Ольштинського воєв[одства], зупинявся в Славомири Капій у Радзині. Після того, як «Прірва» дістався Ольштинського воєв[одства], Славомира Капій із ним листувалася. Під час поїздки до нього була таємно «знята».	Оскільки Славомира Капій під час таємного «зняття» добровільно видала «Граба»-«Вуйка», «Хмелика» та «Чауса», завдяки чому з'являється нова можливість відшукати «Прірву», її треба завербувати, а потім вислати у місце свого проживання, тобто до Радзиня, де б вона могла проводити розробку й здійснювати ідентифікацію керівних кадрів III окр[уги] ОУН.

Крім того, до 10 III [19]48 р. потрібно провести контрольну зустріч у терені з агентом «Дзядзьо». Виконавці – майор Врублевський і начальник III відділу Щецінського ВУГБ.

---

[19] Миколаєвич Антон (нар. 17 X 1917 в Старшеві). До 1947 – працівник відділу прослуховування Польського радіо. У 1947 – працівник радіостанції в Боернерові. Заарештований 8 III 1948 в м. Влохи. Обвинувачений у наданні допомоги членам ОУН (Б. Хмелеві або Квятковському, С. Капій, П. Лагоді), наданні свого помешкання в м. Влохи під контактно-кореспондентський пункт, допомозі у виготовленні фальшивих документів (м. ін. В. Дишканту). Вироком РВС у Варшаві 24 X 1949 засуджений до 15 р. ув'язнення. Згідно постанови НВС від 30 III 1950 справу направлено на дослідування. Вироком РВС у Варшаві 17 IX 1950 засуджений до 13 р. ув'язнення. Звільнений, напевно, в 1953. М. ін. працював у Бюро наукових досліджень та типових проектів у Варшаві. Був заступником директора з технічних питань підприємства в Поляниці. Працював на фабриці в Каліші. Трудився в копальні вугілля «Адамув». У 1962–1964 перебував під спостереженням у межах справи оперативної розробки під умовною назвою «Деркач», яку вів ПУ ГМ у Турку. В 1981–1983 – у рамках ПМ під умовною назвою «Гурнік» ВУ ГМ у Коніні. *(АІНП, 0259/343; АІНП По, 08/681, т. 1–2; АІНП По, 035/712).*

16.	Mikołajewicz Antoni[19] [d]-Aresztowany przez MBP-[d]	Jak zeznaje Kapij [...][h] Sławomira u niego zatrzymywali się „Chmełyk", „Hrab" i „Hromowyj", gdy jechali do woj[ewództwa] szczecińskiego, Mikołajewicz zam[ieszkały] Włochy k[oło] Warszawy, ul. Kościuszki 9. „Chmełyk" w liście do Kapij prosi, żeby Mikołajewiczowi zawiozła rewolwer, gdyż jest to człowiek pewny i godny zaufania. Mikołajewicz ma kontakt z „Hrabem", „Chmełykiem" i „Hromowym".	Zatrzymać. Przez śledztwo uzyskać jego wszystkie kontakty organizacyjne celem dalszej realizacji. Wykonuje mjr Wróblewski do dnia 3 III [19]48 r.
17.	Kapij Sławomira [d]-Aresztowana-[d]	Zam[ieszkała] Radzyń n. Widnic [?], obecnie zatrzymana przez WUBP Olsztyn. W listopadzie 1947 r. „Prirwa", idąc na teren woj[ewództwa] olsztyńskiego, zatrzymał się u Kapij Sławomiry w Radzyniu. Po przyjściu „Prirwy" na teren woj[ewództwa] olsztyńskiego Kapij Sławomira miała z nim łączność korespondencyjną i w chwili, gdy jechała do niego, została sekretnie zdjęta.	Ponieważ Kapij Sławomira podczas sekretnego zatrzymania wydała dobrowolnie „Hraba", „Wujka", „Chmełyka" i „Czausa", a tym samym nowy kontakt na „Prirwę", należałoby ją zawerbować, wysyłając ją do miejsca jej zamieszkania, czyli do Radzynia oraz nastawić ją na rozpracowanie i ustalenie członków kierownictwa III Okr[ęgu] OUN.

Ponadto należy przeprowadzić kontrolne spotkanie z agentem „Dziadzio" w terenie do dnia 10 III [19]48 r. Wykona mjr Wróblewski wraz z naczelnikiem Wydziału III WUBP Szczecin.

W celu wykonania zadań ujętych w tym planie należy przydzielić do pracy mjr. Wróblewskiego, por. Mazura Ignacego[20] [...][o] pracowników Wydziału I Departamentu III MBP.

---

[o] *Kilka nieczytelnych słów odręcznie skreślonych.*

[19] Antoni Mikołajewicz (ur. 17 X 1917 w Straszewie). Do 1947 pracownik Wydz. Nasłuchu Polskiego Radia, w 1947 pracownik radiostacji w Boernerowie, „Polimexu"; aresztowany 8 III 1948 we Włochach pod Warszawą; oskarżony o udzielanie pomocy członkom OUN (B. Chmielowi vel Kwiatkowskiemu, Sławomirze Kapij, Petrowi Łahodzie), udostępnienie swojego mieszkania we Włochach jako punktu kontaktowego i skrzynki łączności, pomoc w wyrobieniu fałszywych dokumentów (m.in. Wasylowi Dyszkantowi); wyrokiem WSR w Warszawie z 24 X 1949 skazany na 15 lat więzienia; zgodnie z postanowieniem NSW z 30 III 1950 śledztwo skierowano do uzupełnienia; wyrokiem WSR w Warszawie z 17 XI 1950 skazany na 13 lat więzienia; zwolniony prawdopodobnie w 1953; pracownik m.in. Biura Studiów i Projektów Typowych w Warszawie, zca dyrektora ds. technicznych Państwowego Przedsiębiorstwa Uzdrowiskowego w Polanicy, pracownik Kaliskiej Fabryki Pluszu i Aksamitu, pracownik Kopalni Węgla Brunatnego „Adamów"; w l. 1962–1964 inwigilowany w ramach SOO krypt. „Derkacz" przez KP MO w Turku, w l. 1981–1983 w ramach MW krypt. „Górnik" przez KW MO w Koninie. AIPN, 0259/343; AIPN Po, 08/681, t. 1–2; AIPN Po, 035/712.

Для виконання завдань, які включені до цього плану, слід призначити майора Врублевського, пор. Мазура Ігнатія[20] [...][к] працівників I відділу III департаменту МГБ.

Для швидшого й ефективнішого виконання завдань, що зазначені в цьому плані, необхідний 2-місний літак. Де він стоятиме, залежатиме від ситуації, яка складеться внаслідок реалізації обумовлених заходів.

На оперативні видатки прошу надати 30 тисяч злотих.

З[аступн]ик начальника I від[ділу] III деп[артаменту] МГБ
майор (—) [б-]Врублевський[-б]

[л-]Надруковано в 5 прим[ірниках] К. А.[-л]
Отримують з[гідн]о рознарядки.

АІНП, 0192/336, т. 34, арк. 18–24.
Копія, машинопис.
Документ польською мовою.
В лівому верхньому куті першої сторінки документа міститься написане слово (воно підкреслене): «Орест». *Біля нього вписано:* «майор Ланін. До відома майора Врублевського 28 II [19]48 р.».

[к] *Декілька нерозбірливих слів закреслені.*

[л-л] *Підкреслено машинописним способом.*

[20] Мазур Ігнаци (нар. 1904). Підпоручник, поручник (1947), капітан (1950), майор (1955). З 1945 – член ПРП, згодом ПОРП. З вересня 1944 до серпня 1945 – член КПБ. З 7 X 1925 до 19 III 1927 – у ВП. Закінчив підстаршинську школу. З 13 IX 1937 до 8 II 1939 перебував в Іспанії. Боровся в інтербригаді (польська батарея ім. Врублевського, створена в Альмансі). З 9 II 1939 до 9 III 1941 – інтернований у Франції. До 1945 – на примусових роботах у Німеччині. Згодом – у Бельгії. Повернувся до Польщі 21 VIII 1945 як репатріант. 18 IX 1945 прийнятий на роботу до ВУГБ у Катовицях. З 10 X 1945 – референт 3-ї секції I відділу III департаменту ВУГБ у Катовицях. З 8 II 1946– референт у 3-ій секції V відділу ВУГБ. З 20 I 1946 – курсант у НЦ МГБ в Лодзі. З 17 IV 1946 – молодший референт I відділу III департаменту МГБ. З 5 IX 1946 – референт 1-ї секції I відділу III департаменту. З 23 VI 1948 – референт 2-ї секції I відділу III департаменту. Переданий 31 I 1949 I відділу VII (III) департаменту. З вересня 1946 – референт 2-ї секції I відділу III департаменту. З січня 1947 – старший референт 2-ї секції I відділу III департаменту. З червня 1948 – старший референт 1-ї секції I відділу III департаменту. З червня 1950 – старший референт 2-ї секції II відділу III департаменту. З січня 1951 старший референт 3-ї секції II відділу III департаменту. Від березня 1953 – керівник осередка для відпочинку МПБ у Шклярській Порембі. Від жовтня 1954 – у розпорядженні директора Соціального бюро. З квітня 1955 – старший референт соцвідділу департаменту господарської адміністрації. З квітня 1956 – референт Соціального відділу. 30 VI 1956 звільнений зі служби за станом здоров'я. *(АІНП, 0193/6175, Особова справа Борковського Володимира).*

W celu szybszego i sprawniejszego wykonania zadań ujętych w danym planie należy przydzielić samolot dwuosobowy, którego miejsce postoju zależne będzie od sytuacji wynikłej na skutek realizacji.

Na wydatki operatywne proszę o wyasygnowanie sumy 30 tysięcy złotych.

Z[astęp]ca Naczelnika Wydz[iału] I Dep[atramentu] III MBP
(—) [b-]Wróblewski[-b], mjr

[p-]Odbito w 5 egz[emplarzach] K. A.[-p]
Otrzymują w[edłu]g rozdzielnika.

AIPN, 0192/336, t. 34, k. 18–24.
Kopia, maszynopis.
Dokument w języku polskim.
W lewym górnym rogu na pierwszej stronie dokumentu zapisano i odręcznie podkreślono: „Orest”*; obok odręczna adnotacja:* Mjr Łanin. Do wiadomości mjr. Wróblewskiego 28 II [19]48 r.

---

[20] Ignacy Mazur (ur. w 1904), ppor./por. (1947), kpt. (1950), mjr (1955); od 1945 członek PPR/PZPR; od września 1944 do sierpnia 1945 członek KPB. Od 7 X 1925 do 19 III 1927 w WP; ukończył szkołę podoficerską w stopniu kaprala; od 13 IX 1937 do 8 II 1939 przebywał w Hiszpanii, gdzie został skierowany przez Komitet Organizacyjny Zagłębia Dąbrowskiego KPP; walczył w Brygadzie Międzynarodowej w artylerii jako działonowy (bateria polska im. „Wróblewskiego”, utworzona w m. Almansa) w stopniu sierżanta; od 9 II 1939 do 9 III 1941 internowany we Francji; do 1945 robotnik przymusowy w Niemczech, a następnie w Belgii; 21 VIII 1945 powrócił do Polski jako repatriant; 18 IX 1945 przyjęty do pracy w WUBP w Katowicach; od 10 X 1945 referent Sekcji 3 Wydz. I WUBP w Katowicach; od 8 II 1946 referent w Sekcji 3 Wydz. V WUBP w Katowicach; od 20 I 1946 kursant w CW MBP w Łodzi; od 17 IV 1946 mł. referent Wydz. I Dep. III MBP; od 5 IX 1946 referent Sekcji 1 Wydz. I Dep. III MBP; od 23 VI 1948 referent Sekcji 2 Wydz. I Dep. III MBP; 31 I 1949 przekazany do dyspozycji Biura Personalnego MBP; od 15 III 1949 referent Sekcji Ewidencji i Wydz. II Biura Personalnego MBP; 12 III 1949 ukończył kurs oficerów mobilizacyjnych w Rembertowie; od 12 III 1949 referent Sekcji Ewidencji Wydz. Mobilizacyjnego w MBP; od 1 I 1950 st. referent Sekcji Ewidencji Wydz. Mobilizacyjnego; od 1 I 1951 st. referent Sekcji Mobilizacyjnej Wydz. Mobilizacyjnego MBP; od 1 V 1951 kierownik Sekcji Uzupełnienia Stanu Osobowego Wydz. III w Biurze Wojskowym MBP; od 24 V 1955 st. pomocnik szefa Wydz. Mobilizacyjnego; następnie st. pomocnik szefa Wydz. Mobilizacyjnego w Zarządzie Organizacyjnym WP; 19 IX 1955 wyznaczony do pełnienia służby poza wojskiem na stanowisku st. pomocnika szefa Wydz. Wojskowego w Komendzie Głównej Straży Pożarnej. AIPN, 0193/7139.

[p-p] *Podkreślono maszynowo.*

№ 93

3 березня 1948, Вроцлав. Протокол допиту Івана Луця щодо його зв'язків із Мирославом Онишкевичем-«Орестом» у Вроцлавському воєводстві

[a-a]Протокол допиту свідка[a-a]

Вроцлав, 3 березня 1948 р.

[...] слідчий старшина воєв[одського] управління громадської безпеки в ....., допитав як свідка нижчезазначеного, попередивши його згідно ст. 107 КПК, 64 КВПК про відповідальність за неправдиві свідчення за ст. 140 КК.

Прізвище й ім'я: Луць Іван.
Імена батьків: Дмитро і Анна.
Дата та місце народження: 16.08.1910 р. Гуйче[б] Рава-Руського пов[іту] Львівського воєв[одства].
Місце проживання: Пустків[1] Вроцлавського пов[іту].
Національність: польська.
Громадянство: польське.
Віросповідання: рим[о]-кат[олицьке].
Рід занять: комірник.
Освіта: 7 класів початкової школи.
Сімейний стан: не одружений.
Майновий стан: не має
Судимість: зі слів – не судимий.
Причетність до підозрюваного: відсутня.

Усвідомлюючи карну відповідальність за приховування чи надання неправдивих свідчень, я урочисто обіцяю [говорити] щиру правду, нічого не приховуючи з того, що знаю.

(—) Луць Іван

Пит[ання]: Розкажіть докладно все, що знаєте про членів УПА у Пусткові Вроцлавського пов[іту].

Відп[овідь]: У листопаді 1947 р. до мене в Пустків приїхав чоловік, що мав незнане мені прізвище. Я знав його з 1945 р. як члена банди УПА на

[a-a] *Підкреслено машинописним способом.*
[б] *Було:* Хойче.
[1] Йдеться про Пустків Журавський.

Nr 93

3 marca 1948, Wrocław. Protokół przesłuchania Jana Łucia na temat kontaktów Myrosława Onyszkewycza, ps. „Orest", w województwie wrocławskim

[a-]Protokół przesłuchania świadka[-a]

Wrocław, dnia 3 marca 1948 r.

[...] oficer śledczy Woj[ewódzkiego] Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego w ....., przesłuchał w charakterze świadka niżej wymienionego, uprzedziwszy go w myśl art. 107 kpk, 64 KWPK o odpowiedzialności za fałszywe zeznania z art. 140 kk.

Nazwisko i imię: Łuć Jan
Imiona rodziców: Dymitr i Anna
Data i miejsce urodzenia: 16.08.1910 r. Hujcze[b], pow[iat] Rawa Ruska, woj[ewództwo] Lwów
Miejsce zamieszkania: Cukrownia Pustków[1], pow[iat] Wrocław
Narodowość: polska
Obywatelstwo: polskie
Wyznanie: rzym[sko]kat[olickie]
Zajęcie: magazynier
Wykształcenie: 7 klas szkoły powszechnej
Stan rodzinny: kawaler
Stan majątkowy: nie posiada
Karalność: ze słów niekarany
Stosunek do podejrzanego: obcy

Świadomy odpowiedzialności karnej za utajenie prawdy lub złożenie fałszywego zeznania, przyrzekam uroczyście [mówić] szczerą prawdę, niczego nie ukrywając, co mi jest wiadomo.

(—) Łuć Jan

Pyt[anie]: Opiszcie dokładnie przebieg pobytu członków UPA w Pustkowie, pow[iat] Wrocław.

[a-a] *Podkreślono maszynowo.*
[b] *Było:* Chojcze.
[1] Chodzi o Pustków Żurawski.

Угнівщині[в] Томашів-Любельського пов[іту], адже бував в Угневі разом із іншими членами банди УПА й їхнім командиром Славком Онишкевичем-«Орестом». Він мав псевдонім «Богдан»[2]. Коли він приїхав до мене у Пустків, то [г-]заявив, що називається Павлом Недзведським і приїхав за дорученням «Ореста», щоб мене відшукати, аби я їм допоміг підшукати на заході роботу та житло[-г]. Він також мені повідомив, що на сході в них є закопані речі, які походять із «часів грабунку», а відтак, якщо тут поселиться, то поїде туди та забере їх. Я сказав «Богданові», що не можу йому допомогти та порадив вести пошук серед знайомих із Угнева, котрі тепер живуть в районі Лігниці. Побувши в мене [г-]близько тижня[-г], «Богдан» сказав мені, що виїжджає до Лігниці.

Через тиждень мені надійшов [г-]лист[-г] від брата [г-]Владислава[-г] з села Ґожеліна Любень-Лігницького[3] пов[іту] про те, що в Ґожелін приїхав «Орест», зайшов до Івана Павловського[4] та попросив у Павловської дозволу трохи пожити. Оскільки вона відмовилася, він із цим проханням пішов будинками інших українців. У кінці листа брат мене застеріг, щоб я був обережний і не зв'язувався з «Орестом», бо він вимагає від людей кошти на утримання, а якщо ті відмовляють, то погрожує помстою.

Через три дні після того, як надійшов лист від брата, я одержав лист від «Ореста», що був підписаний «Михайлом» (цього листа я спалив). Він писав, щоб я приїхав у Ґожелін, а вони, тобто «Богдан» із «Орестом» (про «Богдана» в своєму листі також згадував Павло Недзведський), прибудуть у неділю на станцію мене зустріти, проте наприкінці листа зазначив, що я мушу приїхати до Тошовиць[г] Любень-Лігницького пов[іту], де вони на

[в] *Було:* Ухнова. *Так у всьому документі.*

[г-г] *Підкреслено від руки.*

[г] *Було:* Тишовиць. *Аналогічно – далі.*

[2] Сорока Петро Іванович (Недзведський Павло, Сорокевич) (нар. 17 VII 1915, Вонзова – розстріляний 25 V 1949, Варшава), пс. «Богдан». Член ОУН (з 1944), охоронець та ад'ютант М. Онишкевича («Ореста»). Заарештований у Липцях 2 III 1948. Вироком РВС у Варшаві засуджений до смертної кари (26 II 1949). Постановою НВС 13 V 1949 вирок залишено в силі. Розстріляний. *(АІНП, 0259/303; АІНП ГК, 919/2725; АІНП, 01224/1959, м/ф; АІНП, Картотека засуджених; Hałagida I. Prowokacja «Zenona»... – S. 29).*

[3] Село Ґожелін натепер знаходиться у Любінському повіті. Аналогічно – далі.

[4] Павловський Ян (нар. 7 V 1909, Губинок). Заарештований 22 X 1948 за звинуваченням у тому, що брав участь в будівництві криївки для «Ореста». Згідно з документами УБ, мав бути залучений до співпраці 15 XII 1948 як інф. пс. «Войтек» (письмове зобов'язання, датоване 3 XII 1948) співробітником III відділу ВУГБ у Вроцлаві. Переданий на контакт до III сектору ПУГБ у Любіні. З характеристики від 27 XII 1954: «Був завербований 3 XII [19]49 III відділом ВУГБ у Вроцлаві за співпрацю з бандою УПА. Від часу вербування працював неохоче, зривав зустрічі, а інформація, яку він надавав працівникам, що перебували з ним на зв'язку, була загальною та не становила оперативної цінності. Вищевказаний інф. має низький інтелектуальний рівень, погано пише і тому донесення писали самі працівники [...]. Не дивлячись на співпрацю з нашими орг[анами], його ставлення до теперішньої ситуації було не добрим, що виявлялося у небажанні виконувати обов'язок перед державою. На підставі матеріалів, які він надавав, нікого не заарештовано. Не винагороджувався. До подальшої співпраці не підходить». Вилучений з агентурної мережі у грудні 1954. *(АІНП Вр, 038/975; АІНП Вр, 0014/1339).*

Odp[owiedź]: W miesiącu listopadzie 1947 r. przyjechał do mnie do Pustkowa osobnik nieznanego mi nazwiska, którego znałem od 1945 r. na terenie Uhnowa[c], pow[iat] Tomaszów Lubelski, jako członka bandy UPA, a to stąd, że przychodził do Uhnowa wraz z innymi członkami bandy UPA i komendantem ich Onyszkiewiczem Sławkiem, ps. „Orest", sam on miał pseudonim „Bohdan"[2]. Z chwilą przyjazdu do mnie do Pustkowa oświadczył mi, [d-]że się nazywa Niedźwiecki Paweł i przyjechał z polecenia „Oresta", by mnie odszukać, abym ja im dopomógł w wyszukaniu miejsca pracy na zachodzie i mieszkania[-d]. Mówił mi dalej, że na wschodzie mają zakopane rzeczy pochodzące z rabunku i że, o ile tutaj zamieszka, to pojedzie tam i wydostanie te rzeczy. Ja dopowiedziałem „Bohdanowi", że nie jestem w stanie mu pomóc i pomocy niech szuka wśród znajomych jego z terenów Uhnowa, zamieszkałych obecnie w okolicach Legnicy. Pobywszy u mnie [d-]około tygodnia[-d] „Bohdan" oświadczył mi, że wyjeżdża do Legnicy.

Po tygodniu otrzymałem [d-]list[-d] od mojego brata [d-]Władysława[-d] zamieszkałego w Gorzelinie, pow[iat] Lubień Legnicki[3], że do wioski Gorzelin przyjechał „Orest" i był u Pawłowskiego Jana[4], żądając, by Pawłowska go przetrzymywała w swoim domu. Ponieważ spotkała go odmowa, poszedł do innych domów, zam[ieszkiwanych] przez Ukraińców. Na końcu listu pisał mi brat, żebym miał się na ostrożności i nie wchodził w kontakt z „Orestem", bo on żąda od ludzi pieniędzy na utrzymanie i grozi zemstą w razie odmowy.

Po otrzymaniu listu od brata za trzy dni otrzymałem list od „Oresta", podpisany „Michał" (list spaliłem). W liście pisał mi, żebym przyjechał do Gorzelina, a oni, t[o] j[est] „Bohdan" i „Orest" (o „Bohdanie" pisał w liście Niedźwiecki

---

[c] *Było:* Uchnowa. *Podobnie dalej.*

[d-d] *Podkreślono odręcznie.*

[2] Petro Soroka (Sorokewycz) vel Paweł Niedźwiecki (ur. 17 VII 1915 w Wiązowej, stracony 25 V 1949 w Warszawie), ps. „Bohdan". Od 1944 członek OUN, w ochronie oraz adiutant Myrosława Onyszkewycza, ps. „Orest"; aresztowany 2 III 1948 w Lipcach; wyrokiem WSR w Warszawie z 26 II 1949 skazany na karę śmierci; postanowieniem NSW z 13 V 1949 wyrok utrzymano w mocy i następnie wykonano. AIPN, 0259/303; AIPN GK, 919/2725; AIPN, 01224/1959, mf; AIPN, Kartoteka skazanych; I. Hałagida, *Prowokacja „Zenona"...*, s. 29.

[3] Tak w tekście. Wieś Gorzelin znajdowała się w pow. lubińskim. Nie było powiatu Lubień Legnicki. Podobnie dalej.

[4] Jan Pawłowski (ur. 7 V 1909 w Gubinku). Aresztowany 22 X 1948, oskarżony o udzielenie pomocy przy budowie schronu dla „Oresta"; wg dokumentów UB miał zostać pozyskany do współpracy jako inf. ps. „Wojtek" 15 XII 1948 (pisemne zobowiązanie jest z datą 3 XII 1948) przez funkcjonariusza Wydz. III WUBP we Wrocławiu, przekazany na kontakt do Referatu III PUBP w Lubinie; wg charakterystyki z dn. 27 XII 1954: „W[yżej] w[ymieniony] do współpracy zawerbowany był przez Wydz. III WUBP Wrocław dnia 3 XII [19]49 r. za współpracę z bandą UPA. Od chwili zawerbowania go pracował niechętnie, zrywał spotkania, a informacje jakie dostarczał pracownikom, z którymi pozostawał na kontakcie były ogólnikowe, nie przedstawiające wartości operacyjnej. W[yżej] w[ymieniony] informator jest na bardzo niskim poziomie intelektualnym, bardzo słabo pisze i doniesienia pisali sami pracownicy [...] Mimo jego współpracy z naszymi org[anami] stosunek jego do obecnej rzeczywistości nie był dobry, wyrażał się w jego opornym stosunku do wykonywania obowiązków wobec państwa. Na podstawie materiałów, jakie dostarczał, nie aresztowano nikogo, wynagradzany nie był. Do dalszej współpracy nie nadaje się"; wyeliminowany z sieci agenturalnej w grudniu 1954. AIPN Wr, 038/975; AIPN Wr, 0014/1339.

мене чекатимуть у місцевого жителя г-Земелид Григорія-г5. Якщо ж я не прибуду, то вони пригрозили, що самі знайдуть мене у Пусткові. Це писалося на початку г-січня 1947 р.-г Я поїхав у Ґожелін і повідомив про все це батьків. Мати на те зауважила, що вони вже побували в селі й із ними був великий клопіт, бо хотіли тут обов'язково поселитися.

З Ґожелін[а] я вирушив до Тошовиць. Коли заходив до хати Григорія Земели, його дружина Марія мені поскаржилася, що в неї перебувають «Орест» і «Богдан». е-Вониг погрожували їй розправою, якщо комусь про це скаже. Як тільки я переступив поріг дому, за хвилину прийшов її чоловік Григорій і повторив те саме, що казала дружина. Ще через якусь мить до хати увійшли «Орест» і «Богдан»-е, привіталися зі мною, й промовили з докором: «Це той, що не хотів до нас приїжджати, а тепер працює понаднормово» (натяк на те, що мене похвалили на цукрозаводі за продуктивну працю). [А далі продовжили]: «Хоча люди думають, що нас тут немає, насправді ми є, й знаємо, як учиняти з людиною, котра з нами неґречно повелася».

У подальшій розмові вони в мене запитали, чи не зміг би я поклопотатися про роботу для них. На це я відповів, що сезон на цукровому заводі закінчується. Тоді вони заявили, що, напевно, тут, тобто в Тошовицяхє, влаштуються на роботу й пропишуться, а потім попросили грошей. Я відмовився. Перед тим, як піти, вони мені наказали їм написати й спробувати підшукати роботу. «Орест» розповідав, що в Щеціні перебуває «г-Чаус-г» (інші теж уже на заході, особливо в Ольштинському воєв[одстві]), й що навіть прибув туди зі г-зброєю-г.

Через два тижні я одержав листа від брата, в якому він писав, що г-Марія-г Земела, яка до нього заходила, повідомила про «Ореста» та «Богдана», котрі вирушили від неї в невідомому напрямку. Далі брат інформував, що йому надійшов лист від г-Колянківської-г з Сільця* (пошта Срокове, Кентшинський пов[іт], Ольштинське воєв[одство]). Він не зрозумів, про що лист, і не знає, кому [він адресований]. Брат подумав, що це я його адресу комусь дав, тож цікавився, що з цим листом зробити. Я відписав братові, що нічого не знаю, а листа нехай спалить, адже не відомо, кому він адресований. Тим часом брат мені відписав, що за цим листом прийшла дівчина, яка сказала, що її послав за ним той самий чоловік, якому він був адресований. Утім, нічого конкретнішого вона більше не сказала, лише коли забирала другого листа від «Чауса», який прийшов на адресу брата, то зазначила, що цього листа «Чаус» відправив Славкові («Оресту»). с-За якою адресою – він поки що не пригадує. Згодом

д *Було:* Земили.

е-е *Фрагмент відмічений на лівому полі вертикальною лінією.*

с *Було:* Тишковицях. У документах також трапляється як: Тишовці, Тишовиці і Тишковиці.

ж *Було:* Сельця.

5 Земела Григорій (нар. 14 II 1909). Заарештований 22 X 1948. Вироком РВС у Вроцлаві 26 II 1949 засуджений до 10 р. ув'язнення. Постановою НВС 18 XI 1949 кваліфікацію дій змінено, вирок РВС у Вроцлаві залишено в силі. Постановою РВС у Вроцлаві 25 VI 1954 умовно звільнений 29 VI 1954. *(AIHП Вр, 21/3767; AIHП Вр, 155/529; AIHП Вр, 038/544).*

Paweł), wyjadą naprzeciw mnie w niedzielę do stacji, jednak na końcu listu zlecił mi przyjechać do Toszowic[e], pow[iat] Lubień Legnicki do gospodarza [d-]Zemeły[f] Grzegorza[-d5], a oni tam będą na mnie czekać. O ile ja nie przyjadę, to przyjadą oni do mnie do Pustkowa, było to napisane w tonie pogróżki. Było to z początkiem [d-]stycznia 1947 r.[-d] Ja pojechałem do Gorzelina, udałem się do rodziców, opowiadając im o powyższym; matka opowiedziała mi, że oni byli tu w wiosce i był wielki kłopot z nimi, bo chcieli tu koniecznie zamieszkać.

Z Gorzelin[a] ja pojechałem do Toszowic, udając się do domu Zemeły Grzegorza, spotkałem jego żonę imieniem Maria, która zaczęła przede mną żalić się, że „Orest" i „Bohdan" przebywają u niej, [g-]zagrozili jej zemstą, jeśli komuś o tym powie. Ja wszedłem do nich do domu, za chwilę wszedł jej mąż Grzegorz, powtarzając mi to samo, co mówiła jego żona. Po chwili do mieszkania weszli „Orest" i „Bohdan"[-g], przywitali się ze mną, czyniąc mi wyrzuty w tych słowach: „Jest ten, co nie chciał do nas przyjechać, on teraz pracuje ponad normę" (aluzja do pochwały, jaką otrzymałem w cukrowni za wydajną pracę). „Ludzie myślą, że nas tu nie ma, my tu jesteśmy i my wiemy, co zrobić z takim człowiekiem, który źle postąpił z nami".

W dalszej rozmowie pytali mnie, czy nie mógłbym wystarać się dla nich o pracę; ja powiedziałem im, że sezon w cukrowni się kończy, na to mi odpowiedzieli, że może tutaj, to jest w Toszowicach[h], dostaną pracę i zameldują się; dalej powiedzieli mi, żebym im posłał pieniędzy, ja odmówiłem. Przy odejściu polecili mi do nich napisać i starać się dla nich o pracę. „Orest" mówił, że w Szczecinie przebywa „[d-]Czaus[-d]" i inni są też na zachodzie, a najwięcej w woj[ewództwie] olsztyńskim i że nawet przyjechał z [d-]bronią[-d].

Po dwóch tygodniach otrzymałem list od brata, w którym pisał mi, że Zemeła [d-]Maria[-d] była u niego i powiedziała, że „Orest" i „Bohdan" poszli od niej w niewiadomym kierunku, dalej pisał brat, że przyszedł na jego [adres] list od [d-]Kolankowskiej[-d] z Silca[i], poczta Srokowo, pow[iat] Kętrzyn, woj[ewództwo] Olsztyn; list ten jest dla niego niezrozumiały i nie wie dla kogo; brat myślał, że jego adres komuś podałem i zapytywał mnie, co z tym listem zrobić. Ja odpisałem bratu, że nie wiem nic i list niech spali, o ile nie wie dla kogo jest, tymczasem brat mi odpisał, że zgłosiła się po ten list jakaś dziewczyna mówiąc, że posłana jest przez osobnika, dla którego miał tu przyjść list, nie podał[a] jednak bliższych danych, dopiero gdy odbierała drugi list od „Czausa", który przyszedł na adres brata,

---

[e] *Było:* Tyszowic. *Podobnie dalej.*

[f] *Było:* Zemyły.

[g-g] *Fragment zazanczony na lewym marginesie odręczną pionową linią.*

[h] *Było:* Tyszkowicach. *W dokumentach zamiennie używane są nazwy:* Tyszowce, Tyszowice i Tyszkowice.

[i] *Było:* Sielca.

[5] Grzegorz Zemeła (ur. 14 II 1909). Aresztowany 22 X 1948; wyrokiem WSR we Wrocławiu z 26 II 1949 skazany na 10 lat więzienia; postanowieniem NSW z 18 XI 1949 zmieniono kwalifikację czynu, wyrok WSR we Wrocławiu utrzymano w mocy; postanowieniem WSR we Wrocławiu z 25 VI 1954 zwolniony warunkowo 29 VI 1954. AIPN Wr, 21/3767; AIPN Wr, 155/529; AIPN Wr, 038/544.

брат дізнався, що дівчина, яка приходила за листами, живе в селі Карчовиська Любень-Лігницького пов[іту], а її прізвище, здається, ⸢Шостакевич⸣.

Із цього всього я зробив висновок, що «Богдан» і «Орест» знаходяться саме там. Приблизно 25 лютого я отримав лист від «Богдана», в якому він інформував, що їхні шляхи з «Орестом» розійшлися, він прописаний у Липинах[6] [...][з] Лігницького пов[іту] як Павло Недзведзький. Зворотної адреси він не подав, зазначивши, що відповідь треба занести братові, а там лист заберуть і йому передадуть. Писав також, що живеться добре,⸢е⸣ однак того, де перебуває «Орест», не вказав. Перед початком березня 1948 р. я одержав листа від брата, який повідомляв, що до нього постійно приходять листи для «Ореста» і він має з ними клопіт. Тож попросив розібратися, аби надалі до нього ці листи не надходили. В листі, який «Орест» одержав від дружини Стефанії (вона користується прізвищем ⸢Самборовська⸣), була зазначена адреса Колянківської: Сілець[и], пошта Срокове, Кентшинський пов[іт], Ольштинське воєв[одство]. «Чаус» писав зі Староґардського пов[іту], пошта Дравсько, на адресу Остапчук.

Також «Орест» мене попереджав, що на адресу брата може прийти лист від якогось члена банди УПА, котрий перебуває у Воловському пов[іті] Вроцлавського воєв[одства]. Поки що такий лист не надходив. Адреса мого брата наступна: Луць Владислав, Ґожелін, пошта Мілорадзіце, Любень-Лігницький пов[іт], Вроцлавське воєв[одство].

Пит[ання]: Що ще можете додати до сказаного?

Відп[овідь]: Поки що більше нічого не пригадую. Якщо пригадаю, то проситиму про допит.

На цьому протокол допиту закінчено. Протокол з моїх слів записаний вірно, що засвідчую власноручним підписом.

Допитав:
Слідчий офіц[ер]
(—) Мажец.

Розповідав:
Луць Іван.

⸢а⸣Додатковий протокол допиту Луця Івана⸣а

Пит[ання]: Що Вам відомо про сім'ю Стефанії Самборовської?

Відп[овідь]: За словами «Ореста», в Битомі проживає брат його дружини Владислав Зварич[і], працівник пошти. В його помешканні за адресою Битом, вул. Матейка, 37 чи 27, кв. 10 [...][з], до того, як виїхати до Селець, жила Самборовська з дитиною[ї]. Як саме Зварич причетний до УПА, «Орест» мені не говорив.

[з] *Нерозбірливе слово, закреслене машинописним способом.*

[и] *Було:* Сельці. *Аналогічно – далі.*

[і] *Було:* Збарич.

[6] Місцевість не встановлена.

powiedziała, że list ten jest dla Sławka („Oresta") od „Czausa". [g-]Adresu tego na razie nie przypominam sobie. Brat mój dowiedział się potem, że mieszka ona (ta dziewczyna, która przychodziła po listy) w wiosce Karczowiska, pow[iat] Lubień Legnicki i nazywa się prawdopodobnie [d-]Szostakiewicz[-d].

Z tego wywnioskowałem, że „Bohdan" i „Orest" tam przebywają. Około dnia 25 lutego otrzymałem od „Bohdana" list, w którym zawiadamiał, że już nie przebywa razem z „Orestem", a zameldował się w Lipinach[6] [...][j], pow[iat] Legnica, pod nazwiskiem Niedźwiecki Paweł, adresu zwrotnego mi nie podał, pisząc, że jeżeli będę pisał, to przez mego brata, a tam list odbiorą i przekażą mu; pisał, że dobrze żyje, nie pisał jednak[g], gdzie przebywa „Orest". Przed 1 marca 1948 r. otrzymałem list od brata, w którym pisał mi, że do niego stale listy przychodzą dla „Oresta" i on ma z nimi kłopot, żebym ja coś zrobił, by do niego listy te nie przychodziły. Do „Oresta" przyszedł list od jego żony Stefanii, występującej pod nazwiskiem [d-]Samborowska[-d], podała ona adres Kolankowskiej – Silec[k], poczta Srokowo, pow[iat] Kętrzyn, woj[ewództwo] Olsztyn. „Czaus" pisał z pow[iatu] Starogard, poczta Drawsko, podając adres Ostabczyk.

„Orest" mówił mi, że w pow[iecie] Wołów, woj[ewództwo] Wrocław przebywa jakiś członek bandy UPA i możliwe, że od niego przyjdzie list na adres brata. Do tej pory takowego listu nie było, adres brata mego brzmi: Łuć Władysław, Gorzelin, poczta Miłoradzice, pow[iat] Lubień Legnicki, woj[ewództwo] Wrocław.

Pyt[anie]: Co pragniecie dodać do swego zeznania?

Odp[owiedź]: Na razie sobie nie przypominam nic więcej, o ile sobie przypomnę, to będę prosił o przesłuchanie.

Na tym protokół przesłuchania zakończono i po odczytaniu, jako zgodny z moim zeznaniem, podpisałem:

Przesłuchał:
Ofic[er] śledczy
(—) Marzec

Zeznał:
Łuć Jan

[a-]Dodatkowy protokół przesłuchania Łucia Jana[-a]

Pyt[anie]: Co Wam wiadomo o rodzinie Samborowskiej Stefanii?

Odp[owiedź]: Mówił mi „Orest", że w Bytomiu zamieszkuje brat jego żony nazwiskiem Zwarycz[l] Władysław, pracuje na poczcie i w jego mieszkaniu w Bytomiu, ul. Matejki 37 lub 27 m 10 [...][j] zamieszkiwała Samborowska z dzieckiem[m]

---

[j] *Nieczytelne słowo skreślone maszynowo.*
[k] *Było:* Sielce. *Podobnie dalej.*
[l] *Było:* Zbarycz.
[m] *Było:* dziadkiem.
[6] Miejscowość nieustalona.

Пит[ання]: Хто ще з членів УПА перебуває на «повернених земель» чи в Центральній Польщі, й де саме?

Відп[овідь]: Крім осіб, про місцезнаходження яких я розповіла на допиті, нічого такого про інших членів УПА не знаю.

Пит[ання]: Які плани на майбутнє мали «Орест» і «Богдан»?

Відп[овідь]: «Орест» говорив, що збирається написати братові, який перебуває в Англії, щоб той виклопотав йому можливість виїзду з Польщі.

Щодо організаційної діяльності в подальшому, то про це «Орест» і «Богдан» мені нічого не говорили, так само як і не сказали, який організаційний склад теперішніх УПА й ОУН, та на яких територіях вони діють.

На цьому допит закінчений, протокол я прочитав і підтверджую, що він правдивий.

Підписав:
Луць Іван.

[a-]Додатковий протокол допиту Луця Івана[-a]

Я хотів ще додати, що «Орест» дав мені чотири листи й доручив їх надіслати в Англію для його брата Степана Онишкевича. Два з цих листів є при мені й я їх віддам.

На цьому протокол допиту закінчено. Протокол перед підписанням прочитав.

Допитав:
(—) Майковський[7].

(—) Луць Іван.

AIHП Вр, 038/745, арк. 5–8.
Копія, машинопис.
Документ польською мовою.
На кожному аркуші документа стоїть відбиток штампу: «Копія». *Документ завірений трикутною печаткою:* «Воєводське управління громадської безпеки».

---

[1] *Було:* дідусем.

[7] Майковський Александр (Ґройсман) (нар. 8 VIII 1922), майор. Із квітня 1945 – молодший референт II відділу I департаменту МГБ. Від січня 1946 – молодший референт II відділу VII департаменту МГБ. Станом на липень 1946 – референт II відділу III департаменту МГБ. Від жовтня 1946 – референт 2-ї секції II відділу III департаменту МГБ. Від серпня 1947 – керівник секції, в. о. начальника III відділу ВУГБ у Вроцлаві. Від квітня 1948 – начальник III відділу ВУГБ у Вроцлаві. Від жовтня 1950 – начальник III відділу у ВУГБ в Познані. Від квітня 1955 – начальник III відділу ВУдсГБ у Познані. Від січня 1956 – заступник керівника ВУГБ в Ольштині. У грудні 1956 звільнений зі служби. У 1969 виїхав до США. *(Piotrowski P., Szwagrzyk K., Trębacz W. Twarze dolnośląskiej... – S. 215; Szwagrzyk K. Aparat bezpieczeństwa w Polsce... – T. 1. – S. 311, 354, 470).*

przed wyjazdem do Silca. W jakim stopniu Zwarycz jest związany z UPA, „Orest" mi nie mówił.

Pyt[anie]: Kto jeszcze z członków UPA przebywa na terenie [tzw.] ziem odzyskanych lub centralnej Polski i gdzie?

Odp[owiedź]: Poza osobami wymienionym w moim zeznaniu, nie jest mi wiadomo o miejscu pobytu innych członków UPA.

Pyt[anie]: Jakie plany na przyszłość mieli „Orest" i „Bohdan"?

Odp[owiedź]: „Orest" mówił, że zamierza pisać do brata, który przebywa w Anglii, by ten wystarał mu się o możność wyjazdu z Polski.

Odnośnie [do] zamierzeń ich działalności organizacyjnej „Orest" i „Bohdan" nic mi nie mówili, nie mówili mi również, jak pracuje obecnie organizacyjnie UPA i OUN, i na jakich terenach.

Na tym przesłuchanie zakończono i po odczytaniu jako zgodne z prawdą

Podpisał:
Łuć Jan

[a-]Dodatkowy protokół przesłuchania Łucia Jana[-a]

Chciałem jeszcze dodać, że „Orest" dał mi cztery listy celem wysłania ich do jego brata Onyszkiewicza Stefana w Anglii. Dwa listy mam jeszcze u siebie i je oddam.

Na tym protokół zakończono i przed podpisaniem odczytano.

Przesłuchał:
(—) Majkowski[7]

(—) Łuć Jan

AIPN Wr, 038/745, k. 5–8.
Kopia, maszynopis.
Dokument w języku polskim.
Na każdej stronie stempel: Odpis*; na końcu trójkątna pieczęć:* Wojewódzkie Urząd Bezpieczeństwa Publicznego.

[7] Aleksander Majkowski vel Grojsman (ur. 8 VIII 1922), mjr. Od kwietnia 1945 mł. referent Wydz. II Dep. I MBP; od stycznia 1946 mł. referent Wydz. II Dep. VII MBP; od lipca 1946 referent Wydz. II Dep. III MBP; od października 1946 referent Sekcji 2 Wydz. II Dep. III MBP; od sierpnia 1947 kierownik Sekcji, p.o. naczelnika Wydz. III WUBP we Wrocławiu; od kwietnia 1948 naczelnik Wydz. III WUBP we Wrocławiu; od października 1950 naczelnik Wydz. III w WUBP w Poznaniu; od kwietnia 1955 naczelnik Wydz. III WUdsBP w Poznaniu; od stycznia 1956 zca kierownika WUdsBP w Olsztynie; w grudniu 1956 zwolniony ze służby. W 1969 wyjechał do USA. P. Piotrowski, K. Szwagrzyk, W. Trębacz, *Twarze dolnośląskiej...*, s. 215; K. Szwagrzyk, *Aparat bezpieczeństwa w Polsce...*, t. 1..., s. 311, 354, 470.

№ 94

3 березня 1948, Варшава. Протокол допиту Мирослава Онишкевича-«Ореста» з даними про його біографію

[a-]№ док.....[-a]

[a-]Протокол
допиту підозрюваного[-a]

Варшава, 3 березня [a-]194[-a]8 р.

[a-](Прізвище, ім'я та службовий ступінь сл[ідчого] оф[іцера])[-a] Шпан Фелікс, кап., [a-]слідчий старшина[-a] Міністерства [a-]громадської безпеки у[-a] Варшаві, [a-]допитав підозрюваного[-a]:

[a-]Прізвище й ім'я[-a]: Онишкевич Мирослав.
[a-]Імена батьків[-a]: Григорій і Юстина.
[a-]Дата й місце народження[-a]: 26 січня 1911 р. Угнів, Томашів-Любельський [повіт].
[a-]Місце проживання[-a]: постійного [місця] проживання не має.
[a-]Національність[-a]: українець.
[a-]Віросповідання[-a]: греко-католицьке. [a-]Громадянство[-a]: польське.
[a-]Професія[-a]: відсутня. [a-]Рід занять[-a]: —
[a-]Приналежність до РКД[-a]: — [a-]Освіта[-a]: 4 кл[аси] гімн[азії] та 2 роки [навчання] в шк[олі] землемірів.
[a-]Ставлення до військової служби[-a]: — [a-]Військове звання[-a]: сотник УПА.
[a-]Сімейний стан[-a]: одружений.
[a-]Майновий стан[-a]: –
[a-]Відзнаки й нагороди[-a]: не має.
[a-]Судимість[-a]: в 1932 р. був ув'язнений на 3 роки за членство в ОУН.

Пит[ання]: Розкажіть, будь ласка, про своє життя.

Відп[овідь]: Я народився 26 січня 1911 р. в Угневі, у селянській родині. 8-річним почав навчатися в місцевій початковій школі. На 11 чи 12 році життя вступив до гімназії з українською мовою викладання (м. Львів). У 1929 р., коли навчався в 5 класі гімназії, я важко захворів. Лікувався вдома, тому не закінчив п'ятий клас. Після одужання того саме року, тобто 1929-го, в дні літніх канікул ходив на двотижневі підготовчі курси школи землемірів у Ковелі.

[a-a] *Бланк.*

Nr 94
3 marca 1948, Warszawa. Protokół przesłuchania Myrosława Onyszkewycza, ps. „Orest", zawierający jego życiorys

[a-]Nr akt.....[-a]

[a-]Protokół
przesłuchania podejrzanego[-a]

Warszawa, [a-]dnia[-a] 3 marca [a-]194[-a]8 r.

[a-](Nazwisko, imię, oraz stopień służbowy of[icera] śl[edczego])[-a] Szpan Feliks, kpt., [a-]oficer śledczy[-a] Ministerstwa [a-]Bezpieczeństwa Publicznego w[-a] Warszawie, [a-]przesłuchał w charakterze podejrzanego[-a]:

[a-]Nazwisko i imię[-a]: Onyszkiewicz Mirosław
[a-]Imiona rodziców[-a]: Grzegorz i Justyna
[a-]Data i miejsce urodzenia[-a]: 26 stycznia 1911 r. Uhnów, [powiat] Tomaszów Lubelski
[a-]Miejsce zamieszkania[-a]: bez stałego [miejsca] zamieszkania
[a-]Narodowość[-a]: ukraińska
[a-]Wyznanie[-a]: gre[c]kokatolickie
[a-]Obywatelstwo[-a]: polskie
[a-]Zawód[-a]: bez zawodu
[a-]Zajęcie[-a]: —
[a-]Przynależność do RKU[-a]: —
[a-]Wykształcenie[-a]: 4 kl[asy] gimn[azjum] i 2 lata szk[oły] mierniczej
[a-]Stosunek do służby wojskowej[-a]: —
[a-]Stopień wojskowy[-a]: *sotnyk* UPA
[a-]Stan rodzinny[-a]: żonaty
[a-]Stan majątkowy[-a]: nie posiada
[a-]Odznaczenia i ordery[-a]: nie posiada
[a-]Karalność[-a]: 3 lata więzienia w 1932 r. za przynależność do OUN

Pyt[anie]: Proszę opowiedzieć swój życiorys.

Odp[owiedź]: Urodziłem się 26 stycznia 1911 r. w Uhnowie jako syn rolnika. Mając lat osiem poszedłem do szkoły powszechnej w miejscu urodzenia. W 11 lub 12 roku życia wstąpiłem do gimnazjum z ukraińskim językiem wykładowym we Lwowie. W 1929 r., będąc w 5 klasie gimnazjum, ciężko zachorowałem i leczyłem się w domu. Z tego też powodu nie ukończyłem piątej klasy. Po wyzdrowieniu w tymże roku, t[o] j[est] 1929, na letnich feriach poszedłem do m. Kowla na dwutygodniowe kursy przygotowawcze do szkoły mierniczej.

[a-a] *Druk formularza.*

Наприкінці канікул, після того, як склав вступний іспит, пройшов по конкурсу та був зарахований на 1-й курс школи землемірів. У 1931 р. я здав «півдиплом» і вступив на 3 курс навчання. Після трьох чи чотирьох тижнів навчання на 3-му курсі мене заарештували.

Далі було 13 місяців слідства, а відтак Луцький окружний суд засудив мене до 1 року арешту. Втім, із врахуванням строку мого перебування під слідством, а також амністії, після оголошення вироку я був звільнений. Поїхав додому до батьків. Там пробув два чи три місяці, а далі призвали в армію. Службу проходив у 18-му піхотному полку в Скерневицях. Там відслужив неповні три місяці. Далі з військової служби відкликали, оскільки прокурор подав апеляцію, в результаті чого апеляційний суд у Любліні збільшив термін мого ув'язнення до трьох років. Решту часу свого ув'язнення відбував у тюрмі в Ломжі.

Одразу після звільнення в 1935 р. поїхав до батьків. Там восени 1936 р. одружився зі Стефою Зварич з Угнева Рава-Руського пов[іту]. У 1937 р. придбав крамницю споживчих товарів (Львів, вулиця Кохановського). В середині 1937 р. збанкрутував, тож крамницю зачинив, дружину з дитиною відправив до своїх батьків, а сам залишився у Львові шукати роботу. Влаштувався на підприємство змішувачем вапна. Пропрацював неповних три місяці, після чого роботу покинув, тому що вона виявилася заважкою як для мого здоров'я. Затим виїхав до батьків.

Початок польсько-німецької війни в 1939 р. застав мене у батьків. До армії не мобілізували, оскільки вироком апеляційного суду був звільнений від проходження військової служби на 10 років. У 1939 р., коли з'явився кордон між СРСР і Німеччиною, Угнів опинився з радянського боку. Мій батько, не бажаючи залишатися на радянському боці, обмінявся маєтком із євреєм зі села Губінок (воно знаходилося на німецькій стороні), котрий, у свою чергу, не хотів перебувати під німцями. Після того, як ця оборудка відбулася, я з дружиною та батьками до середини 1940 р. проживав у селі Губінок. На початку осені 1940 р. влаштувався бухгалтером до «Союзу[6] кооперативів» у Белзі.

Після початку радянсько-німецької війни в 1941 р. ми з сім'єю переїхали на попереднє місце проживання, до села Угнів. Втім, я продовжував працювати в союзі, а якщо точніше, у його філії в селі Заставах. Коли у 1943 р. помер мій батько, я покинув роботу в згаданій філії й посів пост директора кооперативної каси в Угневі. Взимку 1943–[19]44 рр. за наказом свого начальника в Сокальській і Рава-Руській округах я почав організовувати відділи УНС[1] (Українська народна самооборона). Тоді я перебував у організації

---

[6] *Було з граматичною помилкою.*

[1] УНС створена в Галичині за вказівкою головного військового штабу Проводу ОУН-Б 15 VII 1943. Формування перших загонів УНС було викликане необхідністю захистити запілля визвольно-революційного руху в Карпатах від вторгнення загонів радянських партизанів С. Ковпака. Першим командиром УНС став О. Луцький. У січні–лютому 1944 УНС еволюціонувала в УПА-Захід.

Przy końcu ferii, po zdaniu konkursowego wstępnego egzaminu, zostałem przyjęty do szkoły mierniczej na 1 kurs. W 1931 r. zdałem półdyplom i wstąpiłem na 3 kurs. Będąc na trzecim kursie, po trzech lub czterech tygodniach, zostałem aresztowany.

Po 13 miesiącach śledztwa przez Sąd Okręgowy w Łucku zasądzony byłem 1 rok aresztu, natomiast uwzględniając okres śledztwa i amnestię, po wyroku zostałem zwolniony i pojechałem do domu do rodziców. Po dwóch lub trzech miesiącach mego pobytu u rodziców zostałem powołany do wojska i przydzielony do 18. pułku piechoty w Skierniewicach. Tam służyłem niecałe trzy miesiące, bo na mocy apelacji, jaką wniósł prokurator – sąd apelacyjny w Lublinie wyrok mój podwyższył do lat trzech, w związku z czym zostałem rozmundurowany i skierowany do więzienia w Łomży, gdzie odsiedziałem resztę wyroku.

W 1935 r., po wyjściu z więzienia, pojechałem do rodziców. Będąc przy rodzinie, jesienią 1936 r. ożeniłem się ze Stefą Zwarycz z Uhnowa, pow[iat] Rawa Ruska. W 1937 r. kupiłem na własność sklep we Lwowie przy ulicy Kochanowskiego. Był to sklep spożywczy. W połowie 1937 r. z powodu bankructwa sklep zlikwidowałem, żonę z dzieckiem odesłałem do moich rodziców, a sam pozostałem we Lwowie, szukając pracy. Takową pracę znalazłem w KIR (Kooperatywa Inżynierskich Robót), gdzie pracowałem niecałe trzy miesiące jako zwykły robotnik przy mieszaniu wapna. Pracę tą rzuciłem, gdyż była dla mnie za ciężka z powodu mego stanu zdrowia, i pojechałem do rodziców.

Wojna polsko-niemiecka w 1939 r. zastała mnie w domu przy rodzicach. Do wojska mnie nie powołano, gdyż na mocy wyroku Sądu Apelacyjnego zostałem wydalony z armii na lat 10. W 1939 r., kiedy została ustalona granica pomiędzy ZSRR a Niemcami, Uhnów znalazł się po stronie sowieckiej. Ojciec mój, nie chcąc zostawać po stronie sowieckiej, zrobił zamianę majątku z Żydem ze wsi Hubinek (która znajdowała się po stronie niemieckiej), a Żyd ten nie chciał zostawać po stronie niemieckiej. Po dokonaniu tej transakcji ja wraz z rodzicami i żoną zamieszkałem we wsi Hubinek do połowy 1940 r. Z początkiem jesieni 1940 r. poszedłem na posadę buchaltera w „Sojuzie[b] Kooperatyw" w Bełzie.

Po wybuchu wojny sowiecko-niemieckiej w roku 1941 ja wraz z rodziną przeniosłem się na swoje stare miejsce zamieszkania do wsi Uhnów, lecz pracowałem nadal w Sojuzie, względnie w jego filii w Zastawiu. Gdy ojciec mój umarł w 1943 r. porzuciłem pracę na tej filii i objąłem stanowisko dyrektora Kasy Spółdzielczej w Uhnowie. Zimą 1943–[19]44 r. na rozkaz swego przełożonego począłem organizować w okręgach Sokal i Rawa Ruska oddziały UNS[1] (Ukraińska Narodowa Samoobrona). Wówczas miałem stanowisko organizacyjne za[stęp]cy *komandyra* WO-2 (Wojennego Okręgu – 2), który obejmował *obłast'* (województwo) Lwów.

---

[b] *Było:* Sojuzu.

[1] UNS została uformowana na terenach Galicji rozkazem Sztabu Wojskowego Centralnego Prowidu OUN z 15 VII 1943. Tworzenie pierwszych oddziałów UNS było spowodowane potrzebą ochrony zaplecza ruchu nacjonalistycznego w regionie Karpat przed oddziałami sowieckich partyzantów Sidora Kowpaka. Pierwszym komendantem UNS był Ołeksandr Łućkyj, ps. „Andrijenko". Na przełomie stycznia i lutego 1944 w oparciu o UNS została utworzona tzw. UPA-Zachid.

за[ступни]ком командира ВО-2 (військової округи № 2), до якої входила Львівська область (воєводство). На цій посаді пробув до ранньої весни 1945 р. Тоді мене звільнили і наказали прибути до командира «Шелеста». З ним я зустрівся у Станіславському воєв[одстві]. Після нашої з ним розмови мене призначили командиром ВО-6 (Закерзонський край). Ним пробув, допоки не заарештували.

Пит[ання]: З якого часу працюєте в ОУН-УПА? Чим там займалися?

Відп[овідь]: До ОУН я вступив у 1929 р. Туди мене «затягнув» брат Юрко, коли я хворів і сидів удома. Під час відвідування школи землемірів у Ковелі я в ній організовував «п'ятірки» та «трійки». Їх комплектував переважно з молоді цього міста. До моменту свого арешту в 1931 р. я влаштовував конспіративні зустрічі деяких «п'ятірок» і «трійок» (якщо точніше – однієї «п'ятірки» й однієї «трійки»), під час яких читалася таємна література, яку доставляли зі Львова.

В середині 1931 р. мене разом із іншими людьми заарештували за звинуваченням у спаленні моста (північ від Ковеля, більш точніше місце, в якому це сталося, я не пам'ятаю). Пробув в ув'язненні всього три місяці, тому що «справу мосту», за участь у якій мені загрожував військово-польовий суд, закрили. В 1932 р. мене судили лише за причетність до ОУН. Суд першої інстанції присудив 1 рік арешту. Після апеляції прокурора, суд другої інстанції збільшив вирок до 3-х років ув'язнення. Від часу, коли вийшов із в'язниці (осінь 1935 р.) до зими (з 1943 на [19]44 рр.) я активності не проявляв, а був підрайоновим у Тарношинській ґміні.

На початку зими 1943–[19]44 [рр.] мене призначили з[аступ]ником командира ВО-2 та спрямували організовувати відділи УНС у Сокальській і Рава-Руській округах. На початку квітня 1944 р. ці вже організовані й навчені відділи були кинуті на боротьбу з польськими партизанськими загонами на Холмщині, які на той момент палили села та знищували українське населення Холмщини. Тоді відбувалися сутички з польськими партизанами під Рокитном, Посадовом, Белзцем, Наровем[2]. Вони повторилися, коли польські партизани атакували села на схід від річки Гучви[в]. Під час захисту українських сіл сталося три бої між польськими партизанами та українськими відділами. [Пер]ший – біля Річиці та Диниська[г], [другий] – між Посадовим і Зеблиним[3] і [тре]тій – біля Старого Села.

В другій половині липня 1944 р. наші відділи почали переходити фронт. Під час проходження фронту деякі відділи розійшлися, а ті, які перейшли фронт, були розділені на менші групи, ніж раніше, й одержали призначення у певні місця. Восени 1944 р., після великих облав радянських військ, відділів знову поменшало, а ті, які залишилися, були дуже роздрібнені. Ранньої

[в] *Було:* Хучва.

[г] *Було:* Дениська.

[2] Ймовірно це Нароль.

[3] Мабуть це Жеплін.

Do wczesnej wiosny 1945 r. byłem na tym stanowisku. Wówczas zostałem usunięty z tego stanowiska i powołany do osobistego stawiennictwa u *komandyra* ps. „Szełest" i spotkałem się z nim w woj[ewództwie] stanisławowskim. Po naszej rozmowie zostałem powołany, mianowany *komandyrem* WO-6 („Zakerzoński Kraj"). Od tego czasu do dnia mego aresztowania pełniłem tę funkcję.

Pyt[anie]: Od jakiego czasu datuje się Wasza praca w OUN-UPA i jaki był jej prz[ebieg]?

Odp[owiedź]: Do organizacji OUN wstąpiłem w 1929 r. Będąc w domu z powodu choroby, zostałem wciągnięty przez mego brata Jurka do organizacji. Wyjechawszy do szkoły mierniczej do Kowla, tam organizowałem „piątki" i „trójki" wśród młodzieży mieszczańskiej tego miasta. Praca moja do czasu mego aresztowania w 1931 r. ograniczała się do konspiracyjnych schadzek pojedynczych „piątek" i „trójek" (dokładnie jednej „piątki" i jednej „trójki"), na których odczytywano konspiracyjną literaturę, którą dostawałem ze Lwowa.

W połowie 1931 r. aresztowano mnie wraz z innym ludźmi pod zarzutem spalenia mostu na północ od Kowla – miejscowości dokładnie nie pamiętam. Dopiero po trzech miesiącach mego pobytu w więzieniu sprawa mostu, za którą groził sąd doraźny – odpadła i w 1932 r. byłem sądzony tylko za przynależność do OUN, za co dostałem 1 rok aresztu w pierwszej instancji, a po apelacji prokuratora w drugiej instancji wyrok powiększono do 3 lat więzienia. Po wyjściu z więzienia jesienią 1935 r., aż do zimy 1943/[19]44 r. nie byłem aktywny. W międzyczasie pełniłem funkcję podrejonowego w gminie Tarnoszyn.

Na początku zimy 1943–[19]44 zostałem mianowany z[astęp]cą *komandyra* WO-2 i wysłany, aby organizować oddziały UNS w okręgach Sokal i Rawa Ruska. Z początkiem kwietnia 1944 r. zorganizowane i wyszkolone oddziały rzucone były do walki z partyzantką polską na Chełmszczyźnie, która wówczas paliła wioski i niszczyła fizycznie ludność ukraińską Chełmszczyzny. W tym czasie były następujące walki z partyzantką polską: pod Rokitnem, pod Posadowem, pod Bełżcem, pod Narowem[2]; powtórnie gdy partyzantka polska zaatakowała wioski na wschód od rzeki Huczwa[c] w obronie wiosek ukraińskich wywiązały się 3 walki między partyzantką polską z oddziałami ukraińskimi. [Pierw]sza koło Rzeczycy, Dynisk[d], [druga] między Posadowem a Zeblinem[3] i [trze]cia koło Starej Wsi.

W drugiej połowie lipca 1944 r. oddziały nasze zaczęły przechodzić front. W czasie przechodzenia frontu niektóre oddziały rozpierzchły się, a [te,] które cało przeszły front, zostały rozczłonkowane na mniejsze grupy, jak dotychczas, i dostały przydzielone swoje odcinki. Jesienią 1944 r. po wielkich „obławach" sowieckich liczba oddziałów jeszcze bardziej zmniejszyła się, a pozostałe zostały rozdrobnione. Wczesną wiosną 1945 r. dostałem rozkaz zwolnienia zajmowanego

---

[c] *Było:* Chuczwa.
[d] *Było:* Denisk.
[2] Prawdopodobnie Narol.
[3] Być może Rzeplin.

весни 1945 р. я одержав наказ про звільнення з посади, яку займав раніше, та необхідність особисто прибути до командира «Шелеста». Втім, зміг побачитися з командиром «Шелестом» аж у жовтні 1945 р. Після того, як пояснив йому, чому запізнився, він мене призначив командиром ВО-6.

У перші дні листопада 1945 р. я прибув до ВО-6, тобто в так званий Закерзонський край, і взявся за виконання своїх обов'язків. Із командиром «Шелестом» зустрічався в Карпатах, на території Станіславського воєв[одства]. Коли я прибув до ВО-6, переселенська акція в Перем[ись]кій і Любачівській округах вже закінчилася. До кінця грудня 1945 р. я в кожній із 3-х округ (Перемиській, Любачівській, Грубешівській) здійснив перевірку окремих [військових] відділів. У січні повернувся назад, тобто у Перемиську округу, й проживав там до кінця березня 1946 р. У травні 1946 р. я опинився в Грубешівській окрузі. Наприкінці травня 1946 р., за дорученням керівництва організаційної мережі, я спрямував тамтешні відділи на проведення спільної з ВіН акції в Грубешеві.

Восени та взимку (з 1946 на 1947 рр.), після того, як боротьба з переселенською акцією закінчилася, в західній частині Грубешівського та східній частині Любачівського пов[ітів], де я перебував, обійшлося без значних інцидентів. На початку весни 1947 р. стартувала переселенська акція, а також наступ на УПА. Вона почалася з Перемиської округи, далі перекинулася на північ, а затим – на схід. Наприкінці квітня акцією вже було охоплено Любачівський [повіт]. Тоді я зустрічався зі своїм командиром «Стягом» неподалік Хорайців[4]. Від нього одержав усні інструкції щодо боротьби з переселенською акцією, після чого вирушив до Томашівського й Грубешівського пов[ітів], щоб переказати ці вказівки різним відділам. Затим, за домовленістю, я мав би повернутися до «Стяга», однак цього не зробив, бо не зміг до нього дістатися, тому що підходи до нього контролювало Військо Польське. Відтак, я мусив переховуватися й сидіти без діла.

Під час перебування в криївці біля села Василів[г] Великий я майже не зв'язувався з відділами. Щодо Перемиської та Любачівської округ, то з ними не мав зв'язку взагалі. В серпні 1947 р. мені треба було будь-якою ціною зв'язатися зі «Стягом», але добратися до нього не зміг, бо наштовхнувся на засідку Війська Польського біля села Тенетиська й мусив повертатися до криївки. Натомість двом моїм людям вдалося обійти засідку та дістатися до домовленого місця, але вони там дві ночі прочекали, проте зв'язковий «Стяга» так і не з'явився. Повернувшись, вони розповіли мені про свої пригоди, а також повідомили, що кілька днів тому в криївці загинули «Заруба», «Чубчик» і «Шрам». А от їхня звістка про смерть «Стяга» не підтвердилася.

Хочу уточнити, що їздив до «Стяга» не в серпні, а у вересні 1947 р. Після того, як прибуло двоє моїх людей, ми просиділи в криївці десь 3–4 дні,

---

[г] *Було:* Басилів.

[4] Мабуть це Горaєць на Яворівщині.

dotychczas stanowiska i do osobistego stawienia się do *komandyra* „Szełesta". Dopiero w październiku 1945 r. spotkałem się z *komandyrem* „Szełestem" i na tymże spotkaniu, po krótkim usprawiedliwieniu się, dlaczego tak późno przyszedłem, zostałem mianowany *komandyrem* WO-6.

W pierwszych dniach listopada 1945 r. przyszedłem na teren WO-6, t[o] j[est] „Zakerzoński Kraj" i objąłem nową funkcję. Spotkanie moje z *komandyrem* „Szełestem" odbyło się w Karpatach, woj[ewództwo] stanisławowskie. Gdy przyszedłem na WO-6, było już po akcji wysiedleńczej w okręgach przem[y-s]kim i lubaczowskim. Do końca grudnia 1945 r. przeszedłem wszystkie 3 okręgi – przemyski, lubaczowski i hrubieszowski, wszędzie kontrolując pojedyncze oddziały, i już w styczniu 1946 r. byłem z powrotem w przemyskim okręgu, gdzie przebywałem do końca marca 1946 r. W maju 1946 r. znalazłem się w okręgu hrubieszowskim, a pod koniec maja 1946 r., na polecenie władz siatki organizacyjnej w terenie, wysłałem oddziały do wspólnej akcji z WiN na Hrubieszów.

Jesień i zima 1946–[19]47 r. po walce z akcją przesiedleńczą przeszły bez ważniejszych incydentów na zachodniej części [powiatu] hrubieszowskiego i wschodniej części pow[iatu] lubaczowskiego, tam gdzie ja wówczas przebywałem. Z początkiem wiosny 1947 r. zaczęła się akcja przesiedleńcza wraz z akcją na UPA. Najpierw w okręgu przemyskim, posuwając się bardziej na północ, następnie na wschód. W końcu kwietnia akcja ta objęła już Lubaczowskie; w tymże czasie byłem na spotkaniu ze swoim przełożonych „Stiahem" w okolicach Chorajca[4], gdzie otrzymałem od niego ustne instrukcje odnośnie walki z akcją przesiedleńczą i z tymi instrukcjami udałem się w teren pow[iatów] tomaszowskiego i hrubieszowskiego, w celu przekazania ich pojedynczym oddziałom. Po wykonaniu tego miałem się stawić z powrotem u „Stiaha", czego jednak nie wykonałem, gdyż do „Stiaha" nie mogłem dotrzeć, ponieważ ten był mocno kontrolowany przez Wojsko Polskie. Z tego też powodu byłem zmuszony do bezczynnego siedzenia i ukrywania się.

Podczas przebywania w kryjówce, którą miałem koło wioski Wasylów[e] Wielki, kontakty moje z pojedynczymi oddziałami były bardzo słabe, a z okręgiem przemyskim i lubaczowskim w ogóle nie miałem łączności. Dopiero w sierpniu 1947 r. wyruszyłem w drogę ażeby za wszelką cenę połączyć się ze „Stiahem", jednak i tym razem celu nie osiągnąłem, ponieważ natknąłem się na zasadzkę Wojska Polskiego koło wsi Teniatyska[f] i byłem zmuszony powrócić do kryjówki, natomiast dwoje moich ludzi, którzy przedarli się przez zasadzkę i dotarli do umówionego punktu, i tam przez dwie noce nadaremnie czekali na łącznika „Stiaha", aż wróciwszy do mnie, powiedzieli mi o tym, a oprócz tego powiedzieli mi, że kilka dni temu w kryjówce zginął „Zaruba", „Czubczyk" i „Szram", oraz przynieśli niesprawdzoną wiadomość [o] śmierci „Stiaha".

---

[e] *Było:* Basylów.

[f] *Było:* Tenetystka.

[4] Być może Horajec w pow. jaworowskim.

а згодом, коли відкрили її люк, помітили, що умовний знак змінився. Відтак, були змушені криївку покинути, бо запідозрили, що її виявили. Я залишив криївку й вирушив на пункт зв'язку із «Беркутом»[д] та «Прірвою». Два дні сидів у криївці «Беркута», а потім разом із ним і його людьми вирушив до крайового к[оманд]ира СБ «Зенона». На пункт зв'язкового «Зенона» повинен був також прибути «Прірва», проте він не прийшов, отож до «Зенона» ми подалися самі з «Беркутом».

У «Зенона» я довідався, що він виконує нову інструкцію про зменшення кількості організаційного активу в терені, тому всіх людей із відділів поділив на невеликі групи й вислав за Буг. При ньому залишилися його люди та ще трохи з терену, частину яких він мав скерувати на захід, інші мали залишатися у терені, а ще частина повинна була вирушати за Буг. Я в ті справи не втручався, а лише вислав «Беркута» разом із людьми на захід із дорученням перейти до американської окупаційної зони. Пунктів зв'язку з «Беркутом» я не узгодив. У «Зенона» перебував до початку листопада 1947 р. Оскільки почувався погано, вирішив їхати на захід, де, за моїм припущенням, мала б перебувати моя дружина [...][е].

Я домовився зі «Зеноном» про зустріч у період із 15 до 30 травня 1948 р. у будиночку в теребінському лісі (Грубешівський пов[іт]). У першій декаді листопада, тобто після того, як «Зенон» мені дістав підроблене посвідчення особи, я поїхав до швагра Владислава Зварича, який жив у Битомі по вул. Матейка, 37. Сподівався, що в нього застану свою дружину, або принаймні на те, що знатиме, де вона. Проте своєї дружини я в нього не застав, її точної адреси також у нього не виявилося, відтак я вже наступного дня поїхав на захід. Там, у Любинському пов[іті], я перебував до часу арешту. За цей час ні з ким із організаційних активістів я не зв'язувався.

На цьому протокол перериває́ться, він цілком відповідає сказаному мною, перед підписанням його прочитав, що засвідчую власноручним підписом.

Допитав:
кап. Шпан.

Розповідав:
Онишкевич Мирослав.

Оригіналу відповідає:
В. Ц.

Вик[онано] у 4 прим[ірниках] В. Ц./Л. Ґ.

[д] *Тут і далі було:* «Беркрут».

[е] *Фрагмент тексту нерозбірливий.*

Prostuję datę mego wyruszenia do „Stiaha", gdyż nie było to w sierpniu 1947 r., lecz we wrześniu 1947 r. Po przybyciu dwóch moich ludzi siedzieliśmy około 3–4 dni w kryjówce, a po tym czasie, otwierając klapę kryjówki, zauważyliśmy postawiony nowy znak, z powodu którego byliśmy zmuszeni ją opuścić, gdyż przypuszczaliśmy, iż została ona wykryta. Po opuszczeniu kryjówki ja, mając punkt kontaktowy do „Berkuta"[g] i „Prirwy", udałem się do nich i przez dwa dni siedziałem w kryjówce „Berkuta", a następnie razem z nim i jego ludźmi udałem się do „Zenona", d[owód]cy SB na kraj. Na punkt łącznika „Zenona" miał przyjść także „Prirwa", który jednak nie przyszedł, więc do „Zenona" poszedłem sam z „Berkutem".

U „Zenona" dowiedziałem się, że on realizuje ostatnią instrukcję o rozproszeniu się z terenu; wszystkich ludzi z oddziałów podzielił na grupki i wysłał za Bug. Przy nim zostali jego ludzie oraz trochę z terenu, z których część miał rozesłać na Zachód, część miała pozostać w terenie i część miała iść za Bug. Ja do tych spraw się nie wtrącałem, lecz tylko wysłałem „Berkuta" wraz z ludźmi na Zachód z poleceniem przedostania się do strefy okupacyjnej amerykańskiej. Punktów kontaktowych z „Berkutem" nie omawiałem. U „Zenona" przebywałem do początku listopada 1947 r. Z powodu, że czułem się słaby fizycznie, postanowiłem wyjechać na zachód, gdzie jak przypuszczałem, powinna się znajdować moja żona, [...][h].

Umówiłem się z „Zenonem", że spotkamy się w okresie od 15 do 30 maja 1948 r. w gajówce w terebińskim lesie, pow[iat] Hrubieszów. Po wyrobieniu mi fałszywej kenkarty przez „Zenona" w pierwszej dekadzie listopada pojechałem do szwagra zam[ieszkałego] w Bytomiu, ul. Matejki 37, nazw[isko] Zwarycz Władysław, gdyż przypuszczałem, że u niego zastanę swoją żonę, względnie będzie on posiadał jej adres. Po przyjeździe do niego okazało się, iż żony mojej tam nie było, a dokładnego jej adresu on nie posiadał, wobec czego ja na drugi dzień pojechałem na zachód do pow[iatu] lubińskiego, gdzie przebywałem do chwili aresztowania. W tymże okresie czasu żadnych kontaktów organizacyjnych nie miałem.

Na tym protokół przerwano, zgodnie z mych słów spisany został mi przed podpisaniem odczytany, co stwierdzam własnoręcznym podpisem.

Przesłuchał:
Szpan, kpt.

Zeznał:
Onyszkiewicz Mirosław

Za zgodność z oryginałem:
W. C.

Wyk[onano] w 4 egz[emplarzach] W. C./Ł. G.

---

[g] *Było:* „Berkruta". *Podobnie w całym dokumencie.*
[h] *Fragment nieczytelny.*

АІНП, 0192/336, т. 34, арк. 49–52.
Копія, машинопис.
Документ польською мовою.

AIPN, 0192/336, t. 34, k. 49–52.
Kopia, maszynopis.
Dokument w języku polskim.

№ 95
6 березня 1948, б. м. Витяг з протоколу допиту Петра Сороки-«Богдана» щодо зв'язків українського підпілля у Вроцлавському воєводстві

[а-]Копія[-а]

[б-]Витяг
із прот[околу] доп[иту] підозрюваного
Петра Сороки-«Богдана»[-б] від 6 березня 1948 року

Після приїзду до Пусткова ми зупинилися в Івана Луця. «Орест» почав із ним про щось говорити. Наступного дня вранці Іван пішов на роботу, я вирушив до лісу по дрова, а «Орест» спав. Через тиждень Іван Луць послав мене до Тошовиць[в] забрати гроші в Григорія Земели[г], які він йому заборгував. Через те, що грошей Земела не мав, я повернувся ні з чим. Після мого приїзду Іван Луць подався додому, а ми з «Орестом» залишилися в його помешканні. Іван Луць повернувся через два дні, а ще за дві–три доби ми з «Орестом» поїхали до Тошовиць. Я – до Василя Бурди, а «Орест» – до Григорія Земели.

В Бурди я перебував приблизно тиждень, після чого вирушив до Ольги Омелян[1] – жительки Липців Лігницького пов[іту]. Я з Ольгою Омелян раніше не був знайомий, тож її адресу мені дала донька Бурди Григорія – Марія Бурда. Вона запевнила, що там я зможу пожити та навіть одружитися. Коли ми з Марією Бурдою завітали в Лігниці на ярмарок, вона мені там представила Ольгу Омелян і познайомила з нею. Після короткої розмови із Ольгою Омелян ми з нею подалися до Липців (це за 3 км від Лігниці), де я познайомився з її батьками. Там я перебув 5 днів, після чого вони погодилися на те, щоб я у них проживав постійно. Коли минуло 5 діб, переїхав до Бурди у Тишовці. Там прожив теж десь 5 днів. За цей час устиг побувати в Земели, де зустрів «Ореста» й розповів йому, що був у Ольги Омелян і збираюся в неї оселитися. На це «Орест» відповів мені, що якщо хочу, то можу [там] жити.

[а-а] *Печатка.*

[б-б] *Підкреслено машинописним способом.*

[в] *Було:* Тишовець.

[г] *Було:* Зємєли. *Аналогічно – далі.*

[1] Омелян Ольга (нар. 1 IX 1920, Вілька Вербицька). Заарештована 2 III 1948. Вироком РВС у Вроцлаві 26 II 1949 виправдана. У 1949 перебувала під спостереженням у межах контрольно-спостережної справи, що велася Лігницьким ПУГБ. Постановою НВС 3 VIII 1949 вирок РВС у Вроцлаві скасовано, справу скеровано на повторний розгляд. Знову заарештована 18 X 1949. Вироком РВС у Вроцлаві 31 XII 1949 засуджена до 5 р. ув'язнення. Постановою НВС вирок РВС у Вроцлаві залишено в силі (15 VI 1950). Постановою РВС у Вроцлаві 6 XI 1950 касаційну скаргу відхилено. Постановою РВС у Вроцлаві 7 VIII 1951 умовно звільнена 11 VIII 1951. *(АІНП Вр, 024/5021; АІНП Вр, 21/3767; АІНП Вр, 155/529; АІНП Вр, 038/544).*

Nr 95

6 marca 1948, b.m.w. Wyciąg z protokołu przesłuchania Petra Soroki, ps. „Bohdan", na temat kontaktów podziemia ukraińskiego na terenie województwa wrocławskiego

[a-]Odpis[-a]

[b-]Wyciąg
z prot[okołu] przesł[uchania] podejrzanego
Soroki Piotra, ps. „Bohdan"[-b] z dnia 6 marca 1948 roku

Po przyjeździe do Pustkowa zatrzymaliśmy się u Łucia Jana i „Orest" zaczął z nim o czymś rozmawiać. Na drugi dzień rano Jan poszedł do pracy, ja poszedłem do lasu po drzewo, a „Orest" spał. Po tygodniu czasu Łuć Jan posłał mnie do Toszowic[c] do Zemeły[d] Grzegorza po pieniądze, które mu był winien Zemeła. Z tego powodu, że pieniędzy Zemeła nie miał, ja wróciłem z powrotem. Po moim przyjeździe Łuć Jan wyjechał do domu, a ja z „Orestem" zostałem u niego w mieszkaniu. Po dwóch dniach Łuć Jan wrócił, a za dwa, trzy dni ja z „Orestem" wyjechałem do Toszowic. Ja udałem się do Burdy Wasyla, a „Orest" do Zemeły Grzegorza.

U Burdy ja przebywałem około tygodnia czasu, a potem pojechałem do Omelan Olgi[1] zam[ieszkałej] w Lipcach, pow[iat] Legnica. Omelan Olgi przed tym nie znałem, natomiast adres do niej dała mi Burda Maria, córka Burdy Grzegorza, oświadczając, że tam będę mógł zatrzymać się, a nawet i ożenić się. Będąc w Legnicy na jarmarku wraz z Burdą Marią zapoznałem Omelan Olgę, którą wskazała mi Burda Maria. Po krótkiej rozmowie udałem się z Omelan Olgą do Lipców, oddalonych od Legnicy o 3 k[i]l[o]m[etry] i zostałem zapoznany z rodzicami Omelan Olgi. Tam zatrzymałem się [na] 5 dni i uzyskałem zgodę na stałe u nich zamieszkanie. Po 5 dniach pobytu wyjechałem do Toszowic do Burdy, u którego zamieszkałem [przez] około 5 dni. W międzyczasie chodziłem do Zemeły, gdzie spotkałem „Oresta", któremu powiedziałem, że byłem u Omelan Olgi i mam zamiar u niej zamieszkać. „Orest" odpowiedział mi, że jak chcę, to mogę mieszkać.

[a-a] *Odbito stemplem.*

[b-b] *Podkreślono maszynowo.*

[c] *Było:* Tyszowiec.

[d] *Było:* Ziemiely. *Podobnie dalej.*

[1] Olga Omelan (ur. 1 IX 1920 w Wólce Wierzbickiej). Aresztowana 2 III 1948; wyrokiem WSR we Wrocławiu z 26 II 1949 uniewinniona; w 1949 inwigilowana w ramach SEO przez PUBP w Legnicy; postanowieniem NSW z 3 VIII 1949 wyrok WSR we Wrocławiu uchylono, sprawę skierowano do ponownego rozpatrzenia; ponownie aresztowana 18 X 1949; wyrokiem WSR we Wrocławiu z 31 XII 1949 skazana na 5 lat więzienia; postanowieniem NSW z 15 VI 1950 wyrok WSR we Wrocławiu utrzymano w mocy; postanowieniem WSR we Wrocławiu z 6 XI 1950 odrzucono skargę rewizyjną; postanowieniem WSR we Wrocławiu z 7 VIII 1951 zwolniona warunkowo 11 VIII 1951. AIPN Wr, 024/5021; AIPN Wr, 21/3767; AIPN Wr, 155/529; AIPN Wr, 038/544.

Після даної розмови я вирушив до Бурди. Звідти поїхав до Ольги Омелян. У неї прожив два дні, затим прописався назавжди. Проте через три тижні після того, як прописався, мене заарештували.

Вірно:
(—) Мазурек.

АІНП Вр, 038/745, арк. 9.
Завірена копія, машинопис.
Документ польською мовою.
Документ завірений відбитком трикутної печатки на останній сторінці: «Воєводське управління громадської безпеки у Вроцлаві».

Po tej rozmowie udałem się do Burdy, od którego pojechałem do Omelan Olgi. Po dwóch dniach pobytu zameldowałem się i zamieszkałem na stałe. Po trzech tygodniach po moim zameldowaniu się zostałem aresztowany.

Za zgodność:
(—) Mazurek

AIPN Wr, 038/745, k. 9.
Kopia uwierzytelniona, maszynopis.
Dokument w języku polskim.
Na ostatniej stronie dokumentu trójkątna pieczęć: Wojewódzki Urząd Bezpieczeństwa Publicznego we Wrocławiu.

№ 96

8 березня 1948, Варшава. Протокол допиту Мирослава Онишкевича-«Ореста» щодо його діяльності після переселення в Західну Польщу та про інших діячів ОУН

[а-б-]Копія[-б-а]

[а-б-в-]Протокол[-в-б-а]
допиту підозрюваного

Варшава, 8 березня 1948 р.

Ястшембський Станіслав[1], пор., старшина Міністерства громадської безпеки у Варшаві, допитав підозрюваного:
Онишкевича Мирослава (персональні дані у справі)

Пит[ання]: Де і в кого Ви бували на «повернених землях» після того, як приїхали туди з Люблінського воєв[одства]?

Відп[овідь]: У першій декаді листопада я вирушив зі станції М'ячин, що в Люблінському воєв[одстві], до Битома. [г-]У Битомі зупинився на ночівлю

[а-а] *Написано великими літерами.*

[б-б] *Підкреслено машинописним способом.*

[в-в] *Написано в розбивку.*

[г-г] *Підкреслено.*

[1] Ястшембський Станіслав (1921–1987), поручник (1947), полковник ГМ (1963). З травня 1945 – член ПРП/ПОРП. Від 28 III 1945 – заступник керівника 3-ї секції МУГБ в Соснові. З 20 I 1946 – слухач Центральної школи МГБ в Лодзі. Від 17 IV 1946 – молодший референт I відділу III департаменту МГБ. Від 1 VIII 1946 – референт 1-ї секції I відділу III департаменту МГБ. Від 1 VI 1948 – старший референт 1-ї секції I відділу III департаменту МГБ. Від 1 III 1950 – керівник 1-ї секції I відділу III департаменту МГБ. Від 1 VI 1950 – керівник 2-ї секції II відділу III департаменту МГБ. Із 1 XII 1950 – заступник начальника II відділу III департаменту МГБ. Від 1 II 1953 – начальник I відділу III департаменту МГБ. Із 15 II 1954 – начальник окремого відділу боротьби з бандитизмом МГБ. Від 1 IV 1955 – начальник II відділу III департаменту КГБ. Від 15 II 1956 – начальник I відділу III департаменту КГБ. Від 28 XI 1956 – начальник VIII відділу I департаменту МВС. Від 1 VII 1958 – начальник II відділу I департаменту МВС. Із 20 IV 1961 – перший заступник воєводського коменданта ГМ у справах безпеки ВК ГМ Варшава. Від 20 IX 1971 – старший інспектор групи зі спеціальних доручень МВС. Від 10 XI 1972 – старший інспектор групи зі спеціальних доручень IV департаменту МВС. Від 1 VI 1973 – старший інспектор групи зі спеціальних доручень IV департаменту МВС. Далі перебував у розпорядженні директора I департаменту МВС (кур'єр). Від 1 VII 1974 – старший інспектор групи резерву при департаменті кадрів МВС, у розпорядженні директора I департаменту МВС (скерований до департаменту зв'язку МЗС як дипломатичний кур'єр). Із 31 V 1975 – відкликаний із делегації. Станом на 1 VII 1975 – заступник директора Історичного бюро МВС. Від 1 VII 1978 – директор цього бюро. Від 1 IV 1981 – керівник кафедри історії й архівознавства Академії внутрішніх справ. Із 15 V 1986 – у розпорядженні директора департаменту кадрів МВС. Від 15 VII 1986 – старший інспектор групи при III відділі. Від 1 I 1987 – директор резервної групи при департаменті кадрів МВС. Із 15 I 1987 – в розпорядженні директора департаменту кадрів МВС. Знятий із обліку 28 III 1987. *(Stanisław Mikołajczyk w dokumentach... – T. II... – S. 453).*

Nr 96

8 marca 1948, Warszawa. Protokół przesłuchania Myrosława Onyszkewycza, ps. „Orest", na temat jego działalności po przeniesieniu się na zachodnie tereny Polski oraz innych działaczy OUN

[a-b-]Odpis[-b-a]

[a-b-c-]Protokół[-c-b-a]
przesłuchania podejrzanego

Warszawa, dnia 8 marca 1948 r.

Jastrzębski Stanisław[1], por., oficer Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego w Warszawie przesłuchał w charakterze podejrzanego:
Onyszkiewicza Mirosława
(personalia w aktach)

Pyt[anie]: Gdzie i u kogo bywaliście po wyjeździe z terenów woj[ewództwa] lubelskiego na [tzw.] ziemie odzyskane?

Odp[owiedź]: Z woj[ewództwa] lubelskiego wyjechałem w pierwszej dekadzie m[iesią]ca listopada ze stacji Miączyn do Bytomia. [d-]W Bytomiu zatrzymałem się przez jedną noc u brata mojej żony Zwarycz Władysława, zamieszkałego przy ul. Matejki 37[-d]. Dłużej nie zostawałem u nich, ponieważ niechętnie przyjęli mnie u siebie, znając fakty mojego zaangażowania politycznego sprzed 1939 r.

[a-a] *Zapisano wersalikami.*
[b-b] *Podkreślono maszynowo.*
[c-c] *Zapisano pismem spacjowanym.*
[d-d] *Podkreślono odręcznie.*

[1] Stanisław Jastrzębski (1921–1987), por. (1947), płk MO (1963). Od maja 1945 członek PPR/PZPR; od 28 III 1945 zca kierownika Sekcji 3 MUBP w Sosnowcu; od 20 I 1946 słuchacz Centralnej Szkoły MBP w Łodzi; od 17 IV 1946 mł. referent Wydz. I Dep. III MBP; od 1 VIII 1946 referent, a od 1 VI 1948 st. referent Sekcji 1 Wydz. I Dep. III MBP; od 1 III 1950 kierownik Sekcji 1 Wydz. I Dep. III MBP; od 1 VI 1950 kierownik Sekcji 2 Wydz. II Dep. III MBP; od 1 XII 1950 zca naczelnika Wydz. II Dep. III MBP; od 1 II 1953 naczelnik Wydz. I Dep. III MBP; od 15 II 1954 naczelnik Samodzielnego Wydz. Walki z Bandytyzmem MBP; od 1 IV 1955 naczelnik Wydz. II Dep. III KdsBP; od 15 II 1956 naczelnik Wydz. I Dep. III KdsBP; od 28 XI 1956 naczelnik Wydz. VIII Dep. I MSW; od 1 VII 1958 naczelnik Wydz. II Dep. I MSW; od 20 IV 1961 pierwszy zca komendanta wojewódzkiego MO ds. bezpieczeństwa KW MO Warszawa; od 20 IX 1971 st. inspektor Grupy do Zleceń Specjalnych MSW; od 10 XI 1972 st. inspektor Grupy do Zleceń Specjalnych Dep. IV MSW; od 1 VI 1973 st. inspektor Grupy do Zleceń Specjalnych Dep. IV MSW oddelegowany do dyspozycji dyrektora Dep. I MSW (kurier); od 1 VII 1974 st. inspektor Grupy Rezerwy przy Departamencie Kadr MSW w dyspozycji dyrektora Dep. I MSW (skierowany do Dep. Łączności MSZ jako kurier dyplomatyczny); 31 V 1975 odwołany z delegacji; od 1 VII 1975 zca dyrektora, a od 1 VII 1978 dyrektor Biura Historycznego MSW; od 1 IV 1981 kierownik Katedry Historii i Archiwistyki ASW; od 15 V 1986 w dyspozycji dyrektora Dep. Kadr MSW; od 15 VII 1986 st. inspektor Grupy przy Wydziale III na etacie niejawnym Biura Paszportów MSW; od 1 I 1987 dyrektor Grupy Rezerwowej przy Departamencie Kadr MSW; od 15 I 1987 w dyspozycji dyrektora Dep. Kadr MSW; 28 III 1987 skreślony z ewidencji. *Stanisław Mikołajczyk w dokumentach...*, t. 2..., s. 453.

в брата своєї дружини Владислава Зварича, котрий мешкає по вул. Матейка, 37-г. Довше у них не залишався, тому що вони, знаючи про мою причетність до українського руху з 1939 р., приймали неохоче. До речі, ще до мого приїзду там побувала моя дружина й розповіла, що про мене від початку війни нічого не знає. Отож, через таку раптову мою появу вони напевне щось запідозрили. г-Адресу швагра я дізнався в дружини, з якою бачився ще раніше, перед тим, як вона навідалася до брата.

Від швагра я поїхав до Ґожеліна, де мешкав Владислав Луць, відомий мені як житель села Губінок Томашів-г-Любельського пов[іту]. Луць до Організації не належав. В Луця я пробув всього пару годин, тому що він знав, що я [...]г член ОУН, а відтак не хотів зі мною зв'язуватися, побоюючись наслідків у випадку, якщо мене виявить польська влада. Від Луця я поїхав, а точніше пішов пішки, до Тошовиць Любінського пов[іту], де мешкав г-Григорій Земела, знайомий згаданого жителя Губінка. Про те, де він наразі живе, я дізнався від Владислава Луця. В Земели переді мною був боржок: свого часу, коли він проживав у Губінку, я йому дав коня, а він за нього досі не заплатив. Земела надавав мені прихисток із кінця листопада [19]47 р.-г до лютого 1948 р. При цьому він знав, що я є членом УПА, тому що ще в Люблінському воєв[одстві] бачив мене зі зброєю.

За день до арешту я поїхав потягом у село Карчовиськад, де хотів побачитися з г-Іваном Шустакевичем (знав його як жителя села Угнів). Його адресу мені повідомив Владислав Луць. До Шустакевича я поїхав задля того, щоб дізнатися про його перебування в трудовому таборі у Явожні, звідки він повернувсяг. Крім того, я сподівався якийсь час пробути в Шустакевича, адже в Земели [вже] жив надто довго. Втім, у Шустакевича вдалося пожити всього лише одну ніч, а на другий день уранці мене заарештували.

Пит[ання]: Хто [такий] Микола Петришин – житель американського міста Нью-Йорк?

Відп[овідь]: Микола Петришин є моїм двоюрідним братом, тобто сином сестри батька. У Сполучених Штатах Пів[нічної] Амер[ики] мешкає досить давно. Його адресу я отримав на початку 1946 р. через своїх зв'язкових із Угнева. Гадаю, що вони її роздобули в сестри г-Миколи Петришина-г Теклі Гулян, яка тепер живе в СРСР, або в родичів його дружини, яка також мешкала в Угневі. Сім'я дружини Петришина мала прізвище Гіль. Де вони тепер перебувають, не знаю.

Пит[ання]: Хто така Текля Салюк?

Відп[овідь]: с-Текля Салюк – моя тітка, тобто сестра батька. Текля Салюк наразі мешкає в селі Ридодуби Білобожницького району[2] Тернопільської

г *Нерозбірливе слово, закреслене машинописним способом.*

д *Було:* Карнивиська.

с-с *Фрагмент тексту позначений на лівому полі вертикальною лінією. Поруч дописано й підкреслено двома вертикальними лініями:* «УРСР».

[2] Білобожниця не була районним містом.

w ruchu ukraińskim. Poza tym przed moim przyjazdem była u niego moja żona, która mówiła im, że o mnie od chwili wybuchu wojny nic nie wie, a to nagłe pojawienie się u nich rozbudziło widoczne jakieś podejrzenia. [d-]Adres szwagra dostałem od mojej żony, z którą się widziałem wcześniej, jeszcze przed jej odwiedzinami u brata.

Następnie od szwagra pojechałem do Gorzelina, gdzie mieszkał Łuć Władysław, znajomy ze wsi Hubinek, pow[iat] Tomaszów[-d] Lubelski; jako gospodarz. Łuć w organizacji nie był zaangażowany. U Łucia byłem przez parę godzin, ponieważ ten, wiedząc że jestem [...][e] członkiem org[anizacji] OUN, nie chciał mnie przyjąć do siebie w obawie przed ewentualnymi następstwami w wypadku odnalezienia mnie przez władze polskie. Od Łucia wyjechałem, a raczej poszedłem pieszo do Toszowic w pow[iecie] Lubin, gdzie mieszkał [d-]Grzegorz Zemeła, znajomy gospodarza z Hubinka. O obecnym jego miejscu zamieszkania dowiedziałem się od Łuć Władysława. Zemeła w stosunku do mnie był zobowiązany, ponieważ w swoim czasie, kiedy mieszkał w Hubinku, otrzymał ode mnie konia, za którego nie zapłacił. Zemeła przyjął mnie u siebie i trzymał od końca listopada [19]47 r.[-d] aż do lutego 1948 r. wiedząc o tym, że jestem członkiem UPA, ponieważ jeszcze w woj[ewództwie] lubelskim widział mnie z bronią.

Na jeden dzień przed moim aresztowaniem pojechałem pociągiem do wsi Karczowiska[f] [d-]do Szustakiewicza Jana, znajomego mi gospodarza ze wsi Uhnów. Adres jego również otrzymałem od Łucia Władysława. Do Szustakiewicza pojechałem w tym celu, by dowiedzieć się, jak było w obozie pracy w Jaworznie, skąd on wrócił[-d]. Poza tym myślałem przez pewien czas zatrzymać się u Szustakiewicza, ponieważ u Zemeły byłem trochę za długo. U Szustakiewicza byłem tylko przez jedną noc i na drugi dzień rano zostałem aresztowany.

Pyt[anie]: Kto [to] jest Mikołaj Petryszyn, zamieszkały w Nowym Jorku w USA?

Odp[owiedź]: Mikołaj Petryszyn jest moim kuzynem, tzn. syn siostry mego ojca. W Stanach Zjednoczonych Amer[yki] Pół[nocnej] jest już dość dawno, adres jego otrzymałem z początkiem 1946 r. przez moich łączników z Uhnowa. Przypuszczam, że otrzymali go od siostry [d-]Mikołaja Petryszyna[-d] – Hulan Tekli, która obecnie mieszka w ZSRR, albo od [członków] rodziny jego żony, którzy również mieszkali w Uhnowie. Rodzina żony Petryszyna nazywa się Gil, gdzie oni przebywają obecnie, nie jest mi wiadomo.

Pyt[anie]: Kto to jest Tekla Saluk?

Odp[owiedź]: [g-]Tekla Saluk jest moją ciotką, a siostrą mojego ojca. Tekla Saluk mieszka obecnie we wsi Rydoduby, rejon Białobożnica[2], obwód Tarnopol, razem z córką Marią i zięciem Stawnycze Stefko. Adres ciotki otrzymałem również

---

[c] *Nieczytelne słowo skreślone maszynowo.*

[f] *Było:* Karnywiska.

[g-g] *Fragment zaznaczony na lewym marginesie pionową linią; obok dopisano odręcznie i podkreślono dwiema pionowymi liniami:* USRR.

[2] Białobożnica nie była miastem rejonowym.

області. Живе там разом із донькою Марією та зятем Стефком Ставниче. Адресу тітки мені також передали з Угнева. Я збирався їй написати про свою матір, яка під час німецької окупації поїхала на Львівщину і відтоді про неї нічого не відомо. До тітки Теклі Салюк я листів не надсилав[-е].

Пит[ання]: [г-]Хто така Дорош Марія?[-г]

Відп[овідь]: [е-]Дорош Марія – це жителька м. Угнова, яку в 1939 [чи] [19]40 рр. вивезли до Казахстану[є], а потім вона звідти повернулася й оселилася у Львові. Від своїх зв'язкових я дізнався, що вона живе у Львові, її доньки працюють у театрі, там саме нібито працює й моя сестра. Оскільки моя мама перебувала разом із сестрою, то я за допомогою Марії Дорош сподівався про неї що-небудь дізнатися[-е]. Але я побоювався, що своїм листом можу їй зашкодити, тому зволікав і їй так і не написав.

Пит[ання]: Хто такий Нестор Білик?

Відп[овідь]: Із [ж-г-]Нестором Біликом[-г] я познайомився в 1927 р. Це житель Угнева, який ще до 1930 р. виїхав у Чехословаччину. Про його адресу я дізнався від своїх зв'язкових із Угнева. В Нестора Білика я хотів взнати точну адресу проживання його сестри – жительки Чеської Праги. Він її добре знав. Втім, до Нестора Білика я писав, але жодної відповіді не отримав[-ж].

Пит[ання]: Хто така Мадар Паранка[3]?

Відп[овідь]: [3]Мадар Паранка – моя сестра, яка мешкає в Чеській Празі з чоловіком (чехом)[4] і донькою. Вона виїхала в Чехословаччину ще до 1920 р. Найновішу адресу сестри мені дала двоюрідна сестра Уляни [г-]Фаріан[5], яка раніше жила в Річиці Томашів-Люб[ельського] пов[іту], а тепер замешкує десь в Ольштинському воєв[одстві]. До сестри Паранки Мадар[-г] я одного разу написав лист, але відповідь не прийшла.

Пит[ання]: Хто такий Генріх Якса?

[є] *Було:* «Казагстану».

[ж-ж] *Фрагмент тексту позначений на лівому полі вертикальною лінією. Поруч дописано й підкреслено двома вертикальними лініями:* «ЧСР».

[3] *Біля прізвища, на лівому полі документа, написано та підкреслено:* «ЧСР». *Нижче дописано:* «Ольштинське воє[водство]».

[3] Паранка Мадар, жінка Йозефа. У 1948 емігрувала до Великої Британії. Померла у 1970 р. в Лондоні. *(http://search.ancestry.co.uk/cgi-bin/sse.dll?_phsrc=ChY1&_phstart=successSource&usePUBJs=true&gl=34&uidh=000&rank=1&new=1&msT=1&gsln=Madar&MSAV=1&cp=0&cpxt=0&catBucket=rstp&sbo=t&gsbco=Sweden&noredir=true&gss=angs-g&so=2 [23 VIII 2017]).*

[4] Йозеф Мадар (1894–1949), д-р, юрист, державний службовець. У 1945–1948 – секретар канцелярії Народних зборів ЧСР. Після комуністичного перевороту у березні 1948 емігрував до Великої Британії. Там діяв у соціал-демократичній еміграції. У 1949 – член Головного управління. Помер у Лондоні. *(https://www.ustrcr.cz/data/pdf/pamet-dejiny/0801-131-154.pdf; http://www.prijmeni.cz/Madar/osobnosti [23 VIII 2017]).*

[5] Фаріан або Салюк Юлія (нар. 15 III 1900, м. Угнів Сокальського р-ну Львівської обл.). Заарештована в селі Любайни Острудзького повіту (13 III 1948) за звинуваченням у наданні допомоги членам УПА (зокрема, М. Онишкевичу, С. Онишкевич, Т. Федорів, Я. Луцю), наданні свого помешкання як пункта зв'язку. Вироком РВС у Варшаві засуджена до 15 р. ув'язнення (30 III 1949). Постановою НВС вирок зменшено до 10 р. ув'язнення (21 X 1949). Постановою РВС у Варшаві вирок зменшено до 6 р. та 8 місяців ув'язнення (23 IV 1953). Постановою РВС у Варшаві (15 XII 1953) умовно звільнена (19 XII 1953). *(АІНП, 1023/95; АІНП, 0259/317).*

z Uhnowa i miałem zamiar do niej pisać w sprawie mojej matki, która za niemieckiej okupacji wyjechała w okolice Lwowa i do ostatka nie miałem o niej żadnej wiadomości. Do ciotki mojej Tekli Saluk nie wysłałem żadnego listu[-g].

Pyt[anie]: [d-]Kto to jest Dorosz Maria?[-d]

Odp[owiedź]: [g-]Dorosz Maria była mieszkanką m. Uhnów i w 1939 [lub] [19]40 r. została wywieziona do Kazachstanu[h], skąd wróciła i zamieszkała we Lwowie. Od łączników moich dowiedziałem się, że ona jest we Lwowie i córki pracują w teatrze, gdzie rzekomo również miała pracować moja siostra. Z tej racji, że moja matka była razem z siostrą, za pomocą Dorosz Marii chciałem dowiedzieć się o matce[-g]. W obawie jednak, że mogę listem pisanym do niej zaszkodzić jej, odwlekałem i w ogóle nie napisałem do Dorosz Marii.

Pyt[anie]: Kto to jest Nestor Biłyk?

Odp[owiedź]: [i-d-]Nestor Biłyk[-d] jest moim znajomym sprzed 1927 r., jako mieszkaniec Uhnowa, który przed 1930 r. wyjechał do Czechosłowacji. Adres jego uzyskałem przez swoich łączników z Uhnowa i za pośrednictwem Nestora Biłyk[a] chciałem uzyskać adres mojej siostry, która mieszkała w Pradze czeskiej, a której dokładn[ego] adres[u] zapomniałem. Do Nestora Biłyka pisałem, ale odpowiedzi żadnej nie uzyskałem[-i].

Pyt[anie]: Kto to jest Madar Paranka[3]?

Odp[owiedź]: [j]Madar Paranka to jest moja siostra, która mieszka w Pradze czeskiej razem z mężem (Czechem)[4] i jedną córką. Siostra wyjechała do Czechosłowacji przed 1920 r. Ostatnio adres siostry dostałem od swej kuzynki [d-]Farian Ulana[5] zamieszkałej w Rzeczycy, pow[iat] Tomaszów Lub[elski], a obecnie gdzieś w woj[ewództwie] olsztyńskim. Do siostry Madar Paranki[-d] wysłałem jeden list, na który odpowiedzi nie dostałem.

Pyt[anie]: Kto to jest Henryk Jakza?

---

[h] *Było:* Kazahstanu.

[i-i] *Fragment zaznaczony na lewym marginesie pionową linią; obok dopisano odręcznie i podkreślono dwiema pionowymi liniami:* CRS.

[j] *Przy nazwisku na lewym marginesie dopisano odręcznie i podkreślono:* CRS*; poniżej odręcznie dopisano:* woj. Olsztyn.

[3] Paranka Madar, żona Josefa, w 1948 wyemigrowała do W. Brytanii, zm. 1970 w Londynie. http://search.ancestry.co.uk/cgi-bin/sse.dll?_phsrc=ChY1&_phstart=successSource&usePUBJs=true&gl=34&uidh=000&rank=1&new=1&msT=1&gsln=Madar&MSAV=1&cp=0&cpxt=0&catBucket=rstp&sbo=t&gsbco=Sweden&noredir=true&gss=angs-g&so=2 [dostęp: 23 VIII 2017].

[4] Josef Madar (1894–1949), dr, prawnik, urzędnik państwowy, w latach 1945–1948 sekretarz kancelarii Zgromadzenia Narodowego CSR; po przewrocie komunistycznym w marcu 1948 r. wyemigrował do W. Brytanii; na uchodźstwie aktywny w emigracyjnej socjaldemokracji, w 1949 członek Zarządu Głównego; zmarł w Londynie. https://www.ustrcr.cz/data/pdf/pamet-dejiny/0801-131-154.pdf; http://www.prijmeni.cz/Madar/osobnosti, [dostęp: 23 VIII 2017]

[5] Julia Farian vel Saluk (ur. 15 III 1900 w Uhnowie). Aresztowana 13 III 1948 we wsi Lubajny, pow. ostródzki, oskarżona o udzielanie pomocy członkom UPA (m.in. Myrosławowi Onyszkewyczowi, Stefanii Onyszkewycz, Teofili Fedoriw, Janowi Łuciowi), udostępnienie swego mieszkania na punkt kontaktowy; wyrokiem WSR w Warszawie z 30 III 1949 skazana na 15 lat więzienia; postanowieniem NSW z 21 X 1949 wyrok zmniejszono do 10 lat więzienia; postanowieniem WSR w Warszawie z 23 IV 1953 wyrok zmniejszono do 6 lat i 8 miesięcy więzienia; postanowieniem WSR w Warszawie z 15 XII 1953 zwolniona warunkowo 19 XII 1953. AIPN, 1023/95; AIPN, 0259/317.

Відп[овідь]: Із [и-]Генріхом Яксою[i] не знайомий. Його адресу мені надав чотовий «Гонта»[6] (чи бунчужний «Орлик») узимку 1946–[19]47 рр. в селі Журавець[7] Томашів-Любельського пов[іту], щоб я її повідомив «Стягові» або «Дальничу». Це було зроблено для того, щоб після виселення можна було зупинитися в цього чоловіка, приміром, якщо під час [г-]проїзду через Варшаву[-г] доведеться заночувати[-и].

Пит[ання]: [ї-г-]Хто така Криса[-г] Казимира[8]?

Відп[овідь]: Криса[й] Казимира – це мешканка Диниськ б[іля] Угнева. На початку 1946 р. вона подалася на західні землі Польщі, залишивши чоловіка[9] в Річиці. [г-]Чоловік Казимири Криси – українець, працював учителем і писарем при штабі ВО-2 (Львівська область). Через хворобу легень його звільнили зі займаної посади в УПА й перевели до Річиці. Там я хотів його взяти писарем до ВО-6. Утім, Степан Криса[к] на цю пропозицію не пристав, хоча раніше давав попередню[-г] згоду, а виїхав на захід, напевно до своєї дружини Казимири Криси, котра проживає в [л-]Дембіні, пошта Ґожув, Олесно-Сілезький пов[іт][-ї-л].

Пит[ання]: Хто такий Стручинський Петро?

Відп[овідь]: [мг-]Стручинський Петро[-г] – це господар із села Корні Томашів-Любельського пов[іту]. Наразі проживає в Дворкові[10] Древницької [ґміни] Ґданськ[ого повіту]. Знаю його з часів проживання в селі Корні як орендаря млина. Про його адресу я дізнався перед від'їздом із Люблінського [повіту]. Її надав [г-]напевно «Соломка» – інтендант чотового «Листка» з сотні «Шума». Про те, що я чл[ен] УПА, Петро Стручинський знав, оскільки

[н-–н] *Фрагмент тексту позначений на лівому полі вертикальною лінією. Поруч дописано й підкреслено двома вертикальними лініями:* «Познань». *Ще нижче зазначено:* «Вроцлав».

[i] *Вище:* Якза.

[ї-–ї] *Фрагмент тексту позначений на лівому полі вертикальною лінією. Поруч дописано й підкреслено двома вертикальними лініями:* «Варшава».

[ii] *Було:* Кєсова.

[к] *Було:* Крисова.

[л-–л] *Підкреслено двома лініями.*

[м] *Поруч, на лівому полі, дописано та підкреслено:* «Гданськ».

[6] Гіль Андрій або Іван, член УПА «Гонта». Командир чоти в сотні «Месники-2». Убитий навесні 1947 в м. Журавці Томашівського повіту. *(АІНП, 0182/151 т. 1, к. 17).*

[7] Певно це Журавці.

[8] Криса Казимира (нар. 26 XI 1898, м. Збараж Тернопільської обл.). Дружина Степана Криси пс. «Богун». Заарештована в Дембіні 26 VI 1948 за звинуваченням у наданні допомоги членам ОУН (наданні медичної допомоги Петру Сороці) та переховуванні у своєму домі в Дембіні Петра Сороки й Степана Криси. Вироком РВС у Вроцлаві 14 IV 1949 засуджена до 2 р. ув'язнення. Звільнена 13 VII 1950. *(АІНП Вр, 038/847; АІНП Вр, 21/3376; АІНП Ка, 08/515).*

[9] Криса чи Климчак Степан (нар. 1 I 1915, Піддубці), пс. «Скала», «Богун». В ОУН – від 1942. Із 1944 – працівник штабу ВО УПА № 2. Заарештований 26 VI 1948. Вироком РВС у Варшаві засуджений до смертної кари (31 I 1949). Покарання було зменшене до 15 р. ув'язнення (11 V 1949). За рішенням Воєводського суду дла Варшави покарання зменшено до 10 р. ув'язнення (7 V 1956). За рішенням Воєводського суду для Варшави (20 III 1957) умовно звільнений (23 III 1957). *(АІНП, 1023/1; АІНП, 0259/273; АІНП, 01224/1994, мф; АІНП Вр, 011/968; Літопис УПА. Воєнна округа УПА «Буг»: Документи і матеріали 1943–1952. – Т. 12. – Ред. – Київ–Торонто, 2009. – С. 629).*

[10] Ймовірно це Дворек.

Odp[owiedź]: [k-]Henryk Jaksa[l] jest mi nieznany; jego adres dostałem zimą 1946–[19]47 r. we wsi Żurawiec[6], pow[iat] Tomaszów Lubelski od czotowego „Gonty”[7] albo buńczucznego „Orłyka” z myślą oddania go „Stiahowi” albo „Dalnyczowi”, w tym celu by po wysiedleniu w razie potrzeby można było się zatrzymać u tej osoby, ewentualnie w razie [d-]przejazdu przez Warszawę[-d] zanocować[-k].

Pyt[anie]: [m-d-]Kto to jest Krysowa[-d] Kazimiera[8]?

Odp[owiedź]: Krysowa[n] Kazimiera, mieszkanka Dynisk k[oło] Uhnowa, z początkiem 1946 r. wyjechała na zachodnie ziemie Polski sama, zostawiając męża[9] w Rzeczycy. [d-]Mąż Krysowej Kazimiery był nauczycielem ukraińskim, a zarazem pisarzem przy sztabie WO-2 (lwowska *obłast'*). Z uwagi na chorobę płuc został zwolniony z zajmowanego stanowiska w UPA i przeniósł się do Rzeczycy, gdzie ja chciałem go zaangażować u siebie do pracy w charakterze pisarza w WO-6, jednak Krysa[o] Stefan nie przyjął proponowanego mu przeze mnie stanowiska mimo wyrażanej[-d] w tym kierunku przez niego zgody i wyjechał na zachód przypuszczalnie do swojej żony Krysowej Kazimiery, zam[ieszkałej] w [p-]Dębinie, poczta Gorzów [Śląski], pow[iat] Olesno Śląskie[-m-p].

Pyt[anie]: Kto to jest Struczyński Piotr?

Odp[owiedź]: [rd-]Struczyński Piotr[d] jest gospodarzem ze wsi Kornie, pow[iat] Tomaszów Lubelski, obecnie zamieszkały: Dworkowo[10] [koło] Drewnicy, Gdańsk. Ja jego znam ze wsi Kornie jako dzierżawcę młyna. Adres jego dostałem w terenie przed odjazdem z Lubelszczyzny, zdaje [d-]się od ps. „Sołomki”, intendenta czotowego „Łystka” z sotni „Szuma”. O tym, że ja jestem czł[onkiem] UPA Struczyński Piotr wiedział, ponieważ widział mnie jeszcze we wsi Korni[e]

[k-k] *Fragment zaznaczony na lewym marginesie pionową linią; obok dopisano odręcznie i podkreślono dwiema liniami:* Warszawa.

[l] *Wyżej:* Jakza.

[m-m] *Fragment zaznaczony na lewym marginesie odręczną pionową linią; obok dopisano odręcznie i podkreślono:* Poznań; *poniżej:* Wrocław.

[n] *Było:* Kiesowa.

[o] *Było:* Krysowa.

[p-p] *Podkreślono odręcznie dwiema liniami.*

[r] *Obok, na lewym marginesie dopisano odręcznie i podkreślono:* Gdańsk.

[6] Prawdopodobnie Żurawce.

[7] Andrzej lub Jan Gil, ps. „Gonta”; członek UPA, dca czoty w sotni Mesnyky-2; zabity wiosną 1947 w Żurawcach, pow. tomaszowski. AIPN, 0182/151 t. 1, k. 17.

[8] Kazimiera Krysa (ur. 26 XI 1898 w Zbarażu). Żona Stefana Krysy, ps. „Bohun”; aresztowana 26 VI 1948 w Dębinie; oskarżona o udzielanie pomocy członkom OUN (udzielenie pomocy lekarskiej Petrowi Soroce oraz ukrywanie w swoim domu w Dębinie Petra Soroki i Stefana Krysy), wyrokiem WSR we Wrocławiu z 14 IV 1949 skazana na 2 lata więzienia; zwolniona 13 VII 1950. AIPN Wr, 038/847; AIPN Wr, 21/3376; AIPN Ka, 08/515.

[9] Stefan Krysa vel Klimczak (ur. 1 I 1915 w Poddębcach), ps. „Skała”, „Bohun”. Od 1942 w OUN, od 1944 sekretarz przy sztabie WO II; aresztowany 26 VI 1948; wyrokiem WSR w Warszawie z 31 I 1949 skazany na karę śmierci; postanowieniem NSW z 11 V 1949 karę zamieniono do 15 lat więzienia; postanowieniem Sądu Wojewódzkiego dla m.st. Warszawy z 7 V 1956 karę zmniejszono do 10 lat więzienia; postanowieniem Sądu Wojewódzkiego dla m.st. Warszawy z 20 III 1957 zwolniony warunkowo 23 III 1957. AIPN, 1023/1; AIPN, 0259/273; AIPN 01224/1994, mf; AIPN Wr, 011/968; *Wojenna okruha UPA „Buh”...*, s. 629.

[10] Prawdopodobnie Dworek.

бачив мене в селі Корн[і] зі зброєю, а ще я з ним іноді розмовляв як із «добрим українцем». Даною адресою Петра Стручинського я не користувався ні для листування, ні для особистих зустрічей[г].

Пит[ання]: Хто такий [г]Онишкевич Степан[г]?

Відп[овідь]: [н]Онишкевич Степан – мій молодший брат. Під час вересневої кампанії 1939 р. він, як польський солдат, потрапив до німецького полону. Звідти втік, під час перетину німецько-радянського кордону був затриманий радянськими військовими й висланий до Сибіру. Коли на радянських теренах відбувалося створення польської армії, брат потрапив до неї як польський громадянин, після чого разом із нею, через Сирію, перейшов до Англії. В Англії він знаходиться дотепер, працює перукарем в Оксфорді. Адресу брата Степана я дізнався нещодавно, а саме коли перебував у Владислава Луця в Ґожеліні. Її повідомила дружина в своєму листі до мене. [г]Я в Луця не проживав, а лише заїжджав до нього за листами, що надходили на його адресу для мене (Луць був моєю «поштовою скринькою»)[г].

Пит[ання]: Хто така Гаряча Єва?

Відп[овідь]: [о]Мені вона відома як Єва Гаряча[п] з Угнева. Вона оселилася у Варшаві приблизно за часів виселенської акції в 1947 р. Про те, де саме вона живе у Варшаві, я дізнався [г]на заході, від Шустакевича у Карчовиських[г]. Єва Гаряча[п] – вдова, їй десь 55 років, має доньку, яка наразі живе в США. Єва переїхала з Угнева до Варшави мабуть через те, що намагається виїхати до Америки, тож сподівається, що там справа рухатиметься швидше. Її адресу я взяв для того, щоб завітати до неї (якщо погодиться), коли поїду до Варшави (задля пошуку коштів) лікуватися. [г]Отож, із цього приводу я надіслав Єві Гарячій листа, бажаючи нагадати їй про себе як про колишнього претендента на руку її доньки. Відповіді на свій лист не отримав. Вочевидь, Єва Гаряч[а] наразі працює у Варшаві служницею в якогось полковника[г].

Пит[ання]: Хто така [г]Остапчук Євгенія[г]?

Відп[овідь]: Із [р-г]Остапчук Євгенією я не знайомий. Її адресу в Дравську, а саме вул. Ґдинська, 5, я дізнався восени (в жовтні) 1947 р. від «Чауса». Коли ми з ним у Люблінському [повіті] прощалися, він сказав, що його можна буде знайти за згаданою[г] адресою. В Євгенії Остапчук я не був, на її адресу теж нічого не надсилав. «Чаус», коли передавав мені вищезгадану адресу, нічого не сказав про те, хто там мешкав[р].

Пит[ання]: [с]Хто такий Казимир Крупа?

Відп[овідь]: Із [г]Казимиром Крупою я не знайомий. Його адресу мені повідомив брат Степан Онишкевич із Англії. Він її подав у відповіді на мій лист, в якому я написав, що хворий, тож хотів би до якогось міста

[п] *Поруч, на лівому полі, дописано та підкреслено:* «Англія».

[о] *Поруч дописано та підкреслено двома вертикальними лініями:* «Варшава».

[н] *Слово виправлене. Було:* «Горяна».

[р-г] *Фрагмент тексту позначений на лівому полі вертикальною лінією. Поруч дописано й підкреслено:* «Ґдиня». *Ще нижче зазначено:* «Чаус».

[с] *На лівому полі дописано:* «Варшава Рем[берт]ів».

z bronią i niekiedy z nim rozmawiałem jako z „dobrym Ukraińcem". Z adresu tego od Struczyńskiego Piotra nie korzystałem ani w korespondencji, ani osobiście[-d].

Pyt[anie]: Kto to jest [d-]Onyszkiewicz Stefan[-d]?

Odp[owiedź]: [s]Onyszkiewicz Stefan jest moim młodszym bratem, który w kampanii wrześniowej 1939 r. jako żołnierz polski dostał się do niewoli niemieckiej, skąd uciekł, i przechodząc przez granicę niemiecko-sowiecką, został złapany przez władze sowieckie i wysłany na Sybir. W czasie organizowania armii polskiej na ziemi radzieckiej brat dostał się do wojska jako obywatel polski i następnie, razem z armią, przez Syrię do Anglii. W Anglii przebywa do dnia dzisiejszego i pracuje jako fryzjer w Oksfordzie. Adres brata Stefana otrzymałem ostatnio podczas mojego pobytu u Łucia Władysława w Gorzelinie, w liście jaki przysłała mi żona. [d-]Łuć był moją skrzynką pocztową i, mimo że u niego nie mieszkałem, odwiedzałem go celem przejęcia listów, jakie przychodziły dla mnie na jego adres[-d].

Pyt[anie]: Kto to jest Gorąca Ewa?

Odp[owiedź]: [t]Ja znam osobę o nazwisku Horiacza[u] Ewa jako mieszkankę Uhnowa, która wyjechała przed lub w czasie wysiedlania w 1947 r. do Warszawy. O jej wyjeździe do Warszawy i adresie dowiedziałem [d-]się od Szustakiewicza na zachodzie w Karczowiskach[-d]. Horiacza[u] Ewa jest wdową w wieku około 55 lat i ma jedną córkę, która obecnie jest w USA. Z Uhnowa przypuszczalnie wyjechała w związku ze staraniami, jakie robi celem wyjazdu do Ameryki, a będąc w Warszawie, ma nadzieję załatwić tę sprawę szybciej. Adres jej zabrałem w tym celu, by z chwilą uzyskania gotówki pojechać do Warszawy leczyć się, po uprzednim uzyskaniu jej zgody na mój przyjazd do niej. [d-]W tej sprawie wysłałem list do Horiaczej Ewy, chcąc się jej przypomnieć jako dawny konkurent o rękę jej córki. Na list mój odpowiedzi nie otrzymałem. Horiacz[a] Ewa obecnie jest prawdopodobnie zatrudniona w charakterze służącej w Warszawie u jakiegoś pułkownika[-d].

Pyt[anie]: Kto to jest [d-]Ostapczuk Eugenia[-d]?

Odp[owiedź]: [w-d-]Ostapczuk Eugenii nie znam osobiście. Adres jej do Drawska, ul. Gdyńska 5, uzyskałem jesienią (w październiku) 1947 r. od „Czausa", który rozstając się ze mną na Lubelszczyźnie powiedział, że jego należy szukać pod tym[-d] adresem. U Ostapczuk Eugenii nie byłem ani nie wysyłałem żadnej korespondencji na jej adres. „Czaus" dając mi w[yżej] w[ymieniony] adres nie dawał żadnych wyjaśnień, co do osoby zamieszkującej pod tym adresem[-w].

Pyt[anie]: [x]Kto to jest Kazimierz Krupa?

---

[s] *Obok, na lewym marginesie dopisano odręcznie i podkreślono:* Anglia.

[t] *Obok dopisano odręcznie i podkreślono dwiema pionowymi liniami:* Warszawa.

[u] *Słowo odręcznie poprawione z:* Horiana.

[w-–w] *Fragment zaznaczony na lewym marginesie dwiema pionowymi liniami; obok dopisano odręcznie i podkreślono dwiema pionowymi liniami*: Gdynia; *poniżej:* „Czaus".

[x] *Na lewym marginesie dopisano odręcznie:* Warszawa Rem[bert]ów.

переселитися на лікування. Таким чином, брат повідомив мені адресу Казимира Крупи (Рембертув, вулиця Свободи, 2, кв. 18 (81), зауваживши, що це його товариш по військовій службі, тож можу до нього звертатися. Він зазначив також, що якщо Крупа дізнається, хто мій брат, то прийме мене доброзичливо та надасть необхідну допомогу. Проте я побоювався вирушати до Крупи з огляду на те, що він був поляком, який повернувся з армії Андерса[11]. Це свідчило про його прихильне ставлення до теперішньої польської влади. Тож якби я йому розповів про себе так, як брат наказував у листі, він міг би мене видати-г.

Пит[ання]: Хто така г-Кухарчук Анна-г?

Відп[овідь]: т-г-Адреса Кухарчук Анни: Борке[н] – Великий Двір Кентшинського[у] пов[іту]. Цю адресу я отримав від «Буревія» (зв'язкового «Зенона») в жовтні 1947 р. Там ми мали створити пункт, яким у майбутньому, за відповідних обставин, можна було б скористатися. Анна Кухарчук була родичкою «Буревія». Тож ми з «Буревієм» визначили пароль, який членам Організації треба буде називати для Анни Кухарчук, аби їх прийняли. Про цей пароль для Анни Кухарчук мав розповісти «Буревій». Але чи він до неї поїхав і зробив це, мені не відомо-г. Пароль мав звучати так: «Чи можна влаштуватися на роботу на цукровий завод?». Відп[овідь]: «Вже ні».

На згаданий пункт я не їздив й у інший спосіб не перевіряв, чи він діє-т.

Пит[ання]: Хто такий г-Врублевський Михайло-г?

Відп[овідь]: ФВрублевський Михайло – це виходець із Кривиці[12], Томашів-Любельського пов[іту]. Наразі проживає в Жабні – Щецинеку – М'ясткові – Дубно[13]. Особисто ми з ним не знайомі. Дізнався про нього та його адресу від к[омендан]та боївки СБ у III окрузі ОУН «г-Хоми»[14]. Там мав бути створений пункт із паролем-г: «Чи маєте воза на продаж?». Відп[овідь]: «Возу немає, лише корова». Цей пароль «Хома» повинен був

т-т *Фрагмент тексту позначений на лівому полі жирною вертикальною лінією. Вздовж неї дописано:* «Ольштин – докладно допитати «Буревія» [у] справі Кухарчик [А]нни».

у *Було з орфографічною помилкою.*

ф *На лівому полі дописано й підкреслено двома лініями:* «Щецін».

[11] Андерс Владислав (1892–1970), ген. див. Під час вересневої кампанії 1939-го – командир Новогродської БК, потім Кавалерійської групи. Наприкінці вересня потрапив до радянського полону. Заарештований працівниками НКВС 22 XII 1939. Звільнений 4 VIII 1941. Від серпня 1941 – командир ПА в СРСР. У 1942–1943 – командир ПАС. Згодом, під час італійської кампанії, командував II корпусом. 1946–1954 – верховний головнокомандувач і генеральний інспектор ПЗС. *(Kryska-Karski T., Żurakowski S. Generałowie Polski Niepodległej. – Warszawa, 1991. – S. 23).*

[12] Ймовірно Кшивіце.

[13] Місцевість визначити не вдалося.

[14] Бобко Олександр (Бутрин Станіслав) (нар. 20 IV 1915 у Кривицях, страчений 2 VI 1949 у Щеціні), пс. «Хома». З лютого 1946 член УПА. Був референтом СБ одного з районів надрайону «Лиман» III округи ОУН-Б. В жовтні 1947 звільнився, жив у Бесовицях Мястковського повіту. В грудні 1948 був заарештований функціонерами ВУГБ в Щеціні. Вироком РВС у Щеціні засуджений до смертної кари 11 III 1949. НВС 18 V 1949 залишив вирок в силі. Розстріляний. *(АІНП 0192/337, Т. 3, к. 172; АІНП 0192/337, Т. 8, к. 236; АІНП Щ, 62/106; АІНП Щ, 006/49; Hałagida I. Prowokacja «Zenona»... – S. 31).*

Odp[owiedź]: [d-]Kazimierz Krupa jest mi nieznanym osobnikiem. Adres jego otrzymałem od mojego brata Stefana Onyszkiewicza z Anglii na mój list, w którym pisałem, że jestem chory i muszę zamieszkać w jakimś mieście, gdzie mógłbym się leczyć. W odpowiedzi brat przysłał mi adres Kazimierza Krupy zam[ieszkałego w] Rembertowie, ulica Wolności 2 m. 18 (81), który ma być kolegą brata z wojska i do którego mogę się zwrócić, powołując się na brata, a z pewnością mam być przyjęty przez Krupę bardzo życzliwie, i udzieli mi on pomocy. Ja bałem się pojechać do Krupy z uwagi, że on był Polakiem, który wrócił z armii Andersa[11], co świadczyło, że jest przychylny obecnemu rządowi polskiemu, a przez to gdybym mu powiedział wszystko o sobie tak, jak brat polecił w liście, mógłby mnie wsypać[-d].

Pyt[anie]: Kto to jest [d-]Kucharczuk Anna[-d]?

Odp[owiedź]: [y-d-]Adres Kucharczuk Anny: Borke[n] – Wielki Dwór, pow[iat] Kętrzyn[z], to jest adres, który otrzymałem od „Burewija" (łącznika „Zenona") w m[iesią]cu październiku 1947 r. i tam mieliśmy utworzyć punkt, który byłby w przyszłości, w zależności od okoliczności, odpowiednio wykorzystany. Kucharczuk Anna była krewną „Burewija" i ja razem z „Burewijem" omówiliśmy hasło, za którym miano przyjąć kogokolwiek z organizacji, kto je poda Kucharczuk Annie. O haśle tym powiadomić miał Annę Kucharczuk „Burewij", ale czy on do niej pojechał i porozumiał się w tej sprawie, czy też nie, tego nie wiem[-d]. Hasło miało brzmieć: „Czy można znaleźć pracę w cukrowni?". Odp[owiedź]: „Już wyczerpana".

Ja na ten punkt nie jeździłem ani w inny sposób nie kontrolowałem czy ten punkt jest już aktualny[-y].

Pyt[anie]: Kto to jest [d-]Wróblewski Michał[-d]?

Odp[owiedź]: [aa]Wróblewski Michał jest gospodarzem z Krzywicy[12], pow[iat] Tomaszów Lubelski, obecnie zamieszkały w Żabnie – Szczecinek – Miastko – Dubno[13]. Ja jego osobiście nie znam, wiem o nim i adres jego otrzymałem od „[d-]Homy"[14] – k[omendan]ta bojówki SB z III Okręgu OUN i miał być tam utworzony punkt za hasłem[-d]: „Czy macie wóz do sprzedania?". Odp[owiedź]: „Wozu

---

[y-]-[y] *Fragment zaznaczony na lewym marginesie grubą pionową linią, wzdłuż której dopisano odręcznie:* Olsztyn – przesłuchać szczegółowo „Burewija" [w] sprawie Kucharczuk [A]nny.

[z] *Było:* Kentrzyn.

[aa] *Na lewym marginesie dopisano odręcznie i podkreślono dwiema liniami:* Szczecin.

[11] Władysław Anders (1892–1970), gen. dyw., gen. broni (1954); w kampanii polskiej 1939 dca Nowogródzkiej BK, potem GOKaw; od końca września w niewoli sowieckiej. Aresztowany 22 XII 1939 przez NKWD, zwolniony 4 VIII 1941; od sierpnia 1941 dca AP w ZSRS; w l. 1942–1943 dca APW, następnie dca II Korpusu w kampanii włoskiej; w l. 1946–1954 NW i Generalny Inspektor PSZ. T. Kryska-Karski, S. Żurakowski, *Generałowie Polski Niepodległej*, Warszawa 1991, s. 23.

[12] Prawdopodobnie Krzywice.

[13] Miejscowość nieustalona.

[14] Aleksander Bobko vel Stanisław Butryn (ur. 20 IV 1915 w Krzywicach, pow. tomaszowski, stracony 2 VI 1949 w Szczecinie), ps. „Homa". Od lutego 1946 członek UPA; referent SB jednego z rejonów nadrejonu „Łyman" III Okręgu; w październiku 1947 zwolniony z oddziału osiedlił się w Biesowicach, gm. Warcino; w grudniu 1948 aresztowany przez WUBP w Szczecinie; wyrokiem WSR w Szczecinie skazany na karę śmierci 11 III 1949. NSW 18 V 1949 utrzymał wyrok, który wykonano. AIPN,

обговорити з Михайлом Врублевським. А пункт мав використовуватися в майбутньому членами ОУН. Цей пункт [...][г] я не відвідував і не знаю, чи він ще діє, чи вже ні.

Пит[ання]: Хто така [г-]Мазурек Марія[-г]?

Відп[овідь]: [м]Адреса Мазурек Марії: Ємборово[15] – Старе Поле – Мальборк Ґданського воєв[одства]. Саме за таким маршрутом мав їхати житель села Кривиці «Горлай», якийсь працівник при станичному. Дану адресу мені повідомив «Горлай» перед тим, як вирушати з Люблінського [повіту], бо [г-]в Марії Мазурек планувалося створити пункт [зв'язку], на якому б діяв пароль: «Чи можна тут знайти корову?». Відп[овідь]: «Так, але це телиця». Чи «Горлай» актуалізував цей пункт, я не знаю. В[ище]з[гадані] особи, в яких мали б бути умовні паролі, були довіреними [особами] тих, хто хотів у них створювати пункти[-г].

Пит[ання]: Хто такий Сидір Решетило?

Відп[овідь]: Зі [х]Сидором Решетилом я співпрацював із дитячих років. Тепер він проживає в Канаді. Про адресу Сидора Решетила я дізнався від свого брата Степана Онишкевича, котрий мешкає в Англії й листується із ним. Від нього мені надійшла інформація, що Решетило хоче забрати до Канади свою наречену (ця дівчина – моя сестра, котра проживає в Чеській Празі). Тут потрібно уточнити, що в Чеській Празі в мене є дві сестри. Одна з них, Паранка, вже заміжня, а от [г-]друга, Ольга[16], ні[-г].

Пит[ання]: Хто такий «Борсук»? Пригадайте, коли востаннє бачилися з «Борсуком» і де він тепер перебуває?

Відп[овідь]: «Борсука» я знаю, це секретар «Зенона». Вочевидь, він також був і зв'язковим «Зенона», тому що я кілька разів бачив, як він виїжджав з різними дорученнями від «Зенона» в різні райони та на захід, тобто в II-у округу. До кого саме він їздив на захід, цього я не знаю. «Зенона» та «Борсука» я покинув у Грубешівському пов[іті] Люблінського воєв[одства] в першій декаді листопада. Щодо «Зенона», то він, коли ми з ним востаннє спілкувалися, ще не визначився, що робитиме далі. Він хотів або залишатися в терені з «Борсуком», або їхати з ним у Західну Польщу. Чи визначилися вони і як, цього не знаю. Адже після того, як ми зі «Зеноном» і «Борсуком» попрощалися в Грубешівському [повіті], я більше не бачив ні одного, ні іншого.

Пит[ання]: [ц]Звідки «Борсук» за походженням і які його прикмети?

[х] *На лівому полі документа дописано та підкреслено двома лініями:* «Канада».

[ц] *Біля слова на лівому полі документа дописано:* «Буревія» [...].

[15] Місцевість встановити не вдалося.

[16] Онишкевич Ольга (29 IX 1912, м. Угнів Сокальського р-ну Львівської обл. – 1982). Сестра М. Онишкевича «Ореста». З 1932 оселилася в ЧСР. Заарештована у Чехословаччині в квітні 1948. Передана до Польщі 27 VII 1948. Вироком РВС у Варшаві 7 III 1950 засуджена до 10 р. ув'язнення. Постановою НВС 7 XI 1950 вирок РВС у Варшаві залишено в силі. Постановою РВС у Варшаві 25 V 1954 умовно звільнена 28 V 1954. *(АІНП, 1063/35; АІНП, 0259/415; Hałagida I. Prowokacja «Zenona». – Warszawa, 2005, – S. 73).*

nie ma, tylko krowę". Hasło to miał „Homa" omówić z Wróblewskim Michałem i punkt ten miał być w przyszłości wykorzystany przez nas dla członków OUN. Punkt [...][e] ten nie był przeze mnie skontrolowany i nie wiem, czy jest on już czynny, czy też nie.

Pyt[anie]: Kto to jest [d-]Mazurek Maria[-d]?

Odp[owiedź]: [r]Adres Mazurek Marii, Jemborowo[15] – Stare Pole – Malbork, woj[ewództwo] gdańskie, jest to adres, na który miał wyjechać „Horłaj", mieszkaniec wsi Krzywice, pełniący jakąś funkcję przy „stanicznym" we wsi Krzywice. Adres ten dał mi „Horłaj" przed jego wyjazdem z Lubelskiego z tym, [d-]że u Mazurek Marii będzie punkt za hasłem: „Czy dostałbym tutaj krowę?". Odp[owiedź]: „Jest, ale jałówka". Czy punkt ten został przez „Horłaja" uruchomiony, tego nie wiem. W[yżej] w[ymienieni] ludzie, u których miały być omawiane hasła, byli zaufanymi tych, którzy chcieli u nich tworzyć punkty[-d].

Pyt[anie]: Kto to jest Sydor Reszetyło?

Odp[owiedź]: [ab]Sydor Reszetyło jest moim kolegą z lat dziecinnych i znajduje się obecnie w Kanadzie. Adres jego dowiedziałem się od mojego brata z Anglii Stefana Onyszkiewicza, który koresponduje z Sydorem Reszetyło, jak również od niego dowiedziałem się, że Reszetyło chce ściągnąć do Kanady moją siostrę, pannę mieszkającą w Pradze czeskiej, jako swą narzeczoną. Wyjaśniam, że w Pradze czeskiej są dwie moje siostry, jedna – Paranka, zamężna, [d-]druga – Olga[16], panna[-d].

Pyt[anie]: Kto to jest ps. „Borsuk", kiedy widzieliście się ostatni raz z „Borsukiem" i gdzie on obecnie przebywa?

Odp[owiedź]: Osobnika o ps. „Borsuk" znam jako sekretarza „Zenona" i przypuszczam, że również był łącznikiem „Zenona", ponieważ kilka razy widziałem, że wyjeżdżał z różnymi poleceniami od „Zenona" do rejonów i na zachód, t[o] j[est] Okręgu II. Do kogo on wyjeżdżał na zachód, tego nie wiem. „Zenona" i „Borsuka" zostawiłem w terenie woj[ewództwa] lubelskiego w pow[iecie] hrubieszowskim w pierwszej dekadzie m[iesią]ca listopada. W[edłu]g słów „Zenona" podczas ostatniej naszej rozmowy „Zenon" jeszcze nie był zdecydowany, co ma robić. Miał projekt pozostania dalej w terenie razem z „Borsukiem" lub też wyjechania razem z „Borsukiem" na zachód Polski. Jak oni postąpili, nie jest mi wiadomo. Od czasu rozstania się z „Zenonem" i „Borsukiem" w Hrubieszowski[e]m do ostatka nie widziałem się z żadnym z nich.

Pyt[anie]: [ac]Skąd pochodził „Borsuk" i jaki jest jego rysopis?

0192/337, t. 3, k. 172; AIPN, 0192/337, t. 8, k. 236; AIPN Sz, 62/106; AIPN Sz, 006/49; I. Hałagida, *Prowokacja „Zenona"*..., s. 31.

[ab] *Na lewym marginesie dopisano odręcznie i podkreślono dwiema liniami:* Canada.

[ac] *Obok, na lewym marginesie częściowo czytelny, odręczny dopisek:* „Burewija" [...].

[15] Miejscowość nieustalona.

[16] Olga Onyszkiewicz (ur. 29 IX 1912 w Uhnowie, zm. w 1982). Siostra Mirosława Onyszkiewicza, ps. „Orest"; od 1932 mieszkała w CSR; aresztowana w Czechosłowacji w kwietniu 1948; przekazana do Polski 27 VII 1948; wyrokiem WSR w Warszawie z 7 III 1950 skazana na 10 lat więzienia; postanowieniem NSW z 7 XI 1950 wyrok WSR w Warszawie utrzymano w mocy; postanowieniem WSR w Warszawie z 25 V 1954 zwolniona warunkowo 28 V 1954. AIPN, 1063/35; AIPN, 0259/415; I. Hałagida, *Prowokacja „Zenona"*..., s. 73.

Відп[овідь]: «Борсук» – із Холмщини, г-йому 20–23 роки, світлий блондин, зачісується вгору, злегка видовжене та біле обличчя, прямий ніс, голубі (світлі) очі, веселої вдачі, часто усміхнений-г.

Пит[ання]: Назвіть, будь ласка, ваші зв'язки на «повернених землях».

Відп[овідь]: Ніяких організаційних зв'язків на «повернених землях» у мене не було. Хіба що згадані вище умовні пункти, запроваджені окремими чл[енами] ОУН, проте я ними так і не скористався.

Пит[ання]: А які умовні зв'язки діяли в терені, який Ви покинули, тобто в Грубешівському, Люблінському пов[ітах] й інших?

Відп[овідь]: У Грубешівському пов[іті] ми із «Зеноном» мали мертвий пункт зв'язку. Він знаходився в у теребінському лісі, в будиночку, й діяв від г-15 до 30 травня [19]48 р. Крім цього пункту, інших пунктів зв'язку з членами ОУН я не мав-г.

Пит[ання]: Хто такий провідник «А»?

Відп[овідь]: З провідником «А» я познайомився в липні чи серпні 1947 р. Ми заприязнилися наступним чином. Наприкінці квітня 1947 р., коли йшов на зустріч зі «Стягом», дізнався про те, що якийсь провідник г-вирушив до «Прірви» на схід, тобто у III окр[угу]. Минуло трохи часу, й на початку липня 1947 р. я дізнався від «Беркута» й інших про історію з криївкою в селі Осердів, де ВП «накрило» близько 12 осіб. Серед них був «Прірва» та цей невідомий мені провідник-г. Частина людей із цієї криївки загинула, а іншим вдалося вирватися.

Серед тих, хто вцілів, були «Прірва» й невідомий мені провідник. Останній, не маючи куди подітися, зупинився в криївці «Беркута». Там наказав йому звернутися до мене в справі зв'язку на заході, тобто у II окрузі. Я б міг йому допомогти, але не вдалося, тому що перервався зв'язок. Про те, що немає зв'язку, я повідомив провідника, після чого він через «Беркута» передав мені прохання про зустріч. Вона відбулася біля села Ріплин. На зустрічі невідомий мені провідник повідомив, що є близьким співробітником «Стяга». Також зауважив, що в «Беркута» йому некомфортно та небезпечно, бо криївка погано замаскована. Отож наполіг, щоб я його взяв до себе. Ризикуючи, я забрав його в свою криївку.

Цього провідника я не знав і ніколи не бачив раніше. Взяв його до себе тому, що він посилався на «Стяга». А ще тому, що ходили чутки, мовляв, у терені перебуває якась поважна особа. «Беркут» і «Прірва» даного чоловіка називали провідником «А». Він у моїй криївці сидів із липня до останніх днів вересня 1947 р. Наприкінці серпня до мене приїхав «Дальнич». Перебував приблизно 2 тижні й часто бесідував із провідником «А». Про що вони розмовляли, я не знаю.

Перед тим, як піти з моєї криївки, «Дальнич» мені наказав, г-аби я всіляко допомагав провідникові «А»-г. Водночас він нічого про цю особу не пояснив. Я поговорив із провідником «А» й зрозумів, що його прислали інспектувати пропагандистський осередок г-«Прірви», тому що він говорив про недоліки технічного звена «Прірви».

Odp[owiedź]: „Borsuk" pochodził z Chełmszczyzny, [d-]jest w wieku 20–23 lat, jasny blondyn, czesze się do góry, twarz lekko pociągła, pełna, cera delikatna, blada, nos prosty, oczy niebieskie (jasne), wesołego usposobienia, w pewnych momentach ma uśmiechnięty wyraz twarzy, coś w rodzaju grymasu[-d].

Pyt[anie]: Proszę podać kontakty, jakie posiadaliście na terenie [tzw.] ziem odzyskanych?

Odp[owiedź]: Na terenie [tzw.] ziem odzyskanych żadnych kontaktów organizacyjnych nie miałem za wyjątkiem w[yżej] w[ymienionych], omówionych punktów, które miały być uruchomione przez poszczególnych czł[onków] OUN, a z których do ostatka nie skorzystałem.

Pyt[anie]: Jakie były omówione kontakty na terenie opuszczonym przez Was, t[o] j[est] w pow[iatach] Hrubieszów, Lublin i innych?

Odp[owiedź]: W pow[iecie] hrubieszowskim miałem umówiony martwy punkt kontaktowy z „Zenonem" w gajówce terebińskiej, na czas między [d-]15 a 30 maja [19]48 r. Poza tym jednym punktem nie miałem żadnego innego punktu kontaktowego z członkami OUN[-d].

Pyt[anie]: Kto to był prowidnyk „A"?

Odp[owiedź]: Prowidnyka „A" poznałem w lipcu albo w sierpniu 1947 r. Do znajomości tej doszło w następujący sposób: w końcu kwietnia 1947 r. ja szedłem na spotkanie do „Stiaha" i w drodze słyszałem, że jakiś prowidnyk [d-]poszedł na wschód, tzn. do okr[ęgu] III do „Prirwy". Po upływie pewnego czasu, bo aż z początkiem lipca 1947 r., od „Berkuta" i innych dowiedziałem się o wypadku z kryjówką w wiosce Oserdów, gdzie nakryło WP około 12 osób; między nimi był „Prirwa" i ten nieznany mi prowidnyk[-d]. Z kryjówki tej część ludzi zginęła, część zaś przedarła się.

Między ocalałymi był „Prirwa" i nieznany mi prowidnyk. Prowidnyk ów, nie mając się gdzie podziać, poszedł do kryjówki „Berkuta", skąd „Berkut" za jego poleceniem zwracał się do mnie o kontakt na zachód, t[o] j[est] do Okręgu II. Ja tych kontaktów nie mogłem dać, bo ich nie miałem, ponieważ łączność była pozrywana. O braku łączności powiadomiłem prowidnyka, na co on nalegał przez „Berkuta" na osobiste widzenie się ze mną. Do spotkania tego doszło w okolicach wioski Rzeplin. W trakcie naszego spotkania nieznany mi prowidnyk oznajmił, że jest bliskim współpracownikiem „Stiaha", a u „Berkuta" jest mu niewygodnie i niebezpiecznie, ponieważ kryjówka była źle maskowana, i nalegał bym ja go wziął do siebie. Ja zaryzykowałem i wziąłem go do swojej kryjówki.

Prowidnyka tego nie znałem i nigdy jego nie widziałem przed przyjściem do mnie. Wziąłem go do siebie dlatego, że opierał się o autorytet „Stiaha", a poza tym uprzednio już słyszałem, że w terenie jest jakaś figura. „Berkut" i „Prirwa" nazywali owego osobnika prowidnykiem „A". Prowidnyk „A" był w mojej kryjówce od m[iesią]ca lipca do ostatnich dni września 1947 r. W końcu m[iesią]ca sierpnia do mnie przyjechał „Dalnycz" i był około 2 tygodni, prowadząc często rozmowy z prowidnykiem „A"; o czym rozmawiali, tego nie wiem.

Przed odejściem z mojej kryjówki „Dalnycz" polecił mi, bym służył jak [d-]najdalej idącą pomocą prowidnykowi „A"[-d], nie dając mi przy tym żadnych wyjaśnień, co to jest za osobnik. Z rozmów, jakie ja prowadziłem z prowidnykiem „A"

В останні дні вересня чи на початку жовтня ми почали зауважувати [...]^{r} підозрілі прикмети^{r} неподалік криївки, тож вирішили її покинути. Я, тобто Мирослав Онишкевич, провідник «А», «Беркут», «Громовий», «Чаус», «Богдан» із охороною «Беркута» перейшли до криївки «Беркута». Оскільки місця в криївці бракувало, четверо моїх охоронців, а саме «Юрко», «Сталевий»[17], «Самбо» та «Максим», мали два дні перебути нагорі, а потім разом зі мною вирушити до «Зенона». Проте ні мої люди, ні «Прірва», який мав до нас долучитися на мертвому пункті, не з'явилися. Що з ними сталося, я не знаю. Після того, як ми зустрілися з «Буревієм», зв'язковим «Зенона», він нас відвів до свого керівника. Провідник «А» та «Беркут» побули в «Зенона» один день, а затим вирушили до американської окупаційної зони. Я ж залишився в «Зенона».

Пит[ання]: Будь ласка, опишіть прикмети провідника «А».

Відп[овідь]: Провідник «А», прізвища та місця походження якого я не знаю, був низького зросту, худорлявий, хирлявий, обличчя кругле й повне, смаглявий, темні очі, волосся як у брюнета, прямий ніс. Обличчя догляну-те, видає інтелігентну людину. Носив невеликі окуляри в металевій оправі. Одягнений був у ватні штани радянського типу та фуфайку. На ногах мав черевики.

Після ознайомлення зі змістом протоколу правдивість своїх свідчень підтверджую власноручним підписом.

Допитав:
пор. (—) Яструшембський.

Розповів:
(—) Онишкевич Мирослав.

Оригіналу відповідає:
В. Ц.

Вик[онано] у 5 прим[ірниках] В. Ц./В. Б.

АІНП, 0192/336, т. 34, арк. 29–31
Копія, машинопис.
Документ польською мовою.
В лівому верхньому куті документа дописано: «1) Зварич Владислав, 2) Луць Іван, 3) Земела Григорій, 4) Микола Петришин, 5) Салюк Текля, 6) Дорош Марія, 7) Білик Нестор, 8) Мадар Паранка, 9) Якса Генрих, 10) Криса Казимира, 11) Криса Степан, 12) Стр[учинський] Петро, 13) Онишкевич Степан, 14) Горяча Єва».

[17] Пирка Василь (нар. 1 II 1922), пс. «Сталевий». Зв'язковий УПА (в 27 ТВ «Бастіон» 6-го ВО «Сян»). Перебував в охороні М. Онишкевича («Ореста»). *(Кордан А. Один набій з набійниці. – Тороното–Львів, 2006. – С. 329).*

wnioskowałem, że został on przysłany do kontroli ośrodka propagandowego przy [d-]„Prirwie", ponieważ w rozmowach zaznaczał o słabych stronach technicznego *zwena* „Prirwy".

W ostatnich dniach września lub z początkiem października, z uwagi [...][e] na podejrzane znaki[-d] w okolicach naszego bunkra, opuściliśmy kryjówkę przenosząc się do kryjówki „Berkuta", gdzie byliśmy w składzie: ja – Onyszkiewicz Mirosław, prowidnyk „A", „Berkut", „Hromowyj", „Czaus", „Bohdan" i ochrona „Berkuta". Czterech ludzi z mojej ochrony, t[o] j[est] „Jurko", „Stałewyj"[17], „Sambo" i „Maksym", z uwagi brak miejsca w bunkrze, mieli pozostać na wierzchu przez dwa dni i później dołączyć do mnie, gdy będę szedł do „Zenona". Ludzie moi i „Prirwa", który również miał do nas dołączyć na martwym punkcie, nie zjawili się i nie wiem, co się z nimi stało. Po spotkaniu się z „Burewijem", łącznikiem „Zenona", ten zaprowadził nas do swego przełożonego. Po jednodniowym pobycie u „Zenona" prowidnyk „A" razem z „Berkutem" poszli do amerykańskiej strefy okupacyjnej. Ja natomiast pozostałem dłużej przy „Zenonie".

Pyt[anie]: Proszę podać rysopis prowidnyka „A".

Odp[owiedź]: Prowidnyk „A", nieznanego mi nazwiska ani miejsca pochodzenia, był wzrostu niskiego, szczupły, drobnej budowy ciała, twarz okrągła, pełna, cera ciemna, oczy ciemne, włosy – brunet, nos prosty. Cała twarz była delikatna, inteligentna. Nosił okulary małe w oprawie metalowej. Ubrany był w spodnie watowe sowieckie i fufajkę, oraz półbuty.

Jako zgodne z prawdą to, co zeznałem, po zapoznaniu się z treścią protokołu stwierdzam własnoręcznym podpisem.

Przesłuchał:
(—) Jastrzębski, por.

Zeznał:
(—) Onyszkiewicz Mirosław

Za zgodność z oryginałem:
W. C.

Wyk[onano] w 5 egz[emplarzach] W. C./W. B.

AIPN, 0192/336, t. 34, k. 29–31.
Kopia, maszynopis.
Dokument w języku polskim.
W lewym górnym rogu dopisano odręcznie listę nazwisk: 1) Zwarycz Władysław, 2) Łuć Jan, 3) Zemeła Grzegorz, 4) Mikołaj Petryszyn, 5) Saluk Tekla, 6) Dorosz Maria, 7) Biłyk Nestor, 8) Madar Paranka, 9) Jaksa Henryk, 10) Krysowa Kazimiera, 11) Krysa Stefan, 12) Str[uczyński] Piotr, 13) Onyszkiewicz Stefan, 14) Gorąca Ewa.

[17] Wasyl Pyrka (ur. 1 II 1922), ps. „Stałewyj". Łącznik UPA w 27. TW „Bastion" 6. WO „Sian". W ochronie Myrosława Onyszkewycza, ps. „Orest". A. Kordan, *op. cit.*, s. 329.

№ 97

10 березня 1948, Вроцлав. Звіт референта I секції III відділу ВУГБ у Вроцлаві Маріана Босовського начальникові III відділу ВУГБ у Вроцлаві щодо агентурної розробки «У» та плану наступних дій

Вроцлав, 10 III 1948 р.

Начальникові III-го відділу воєв[одського]
упр[авління] гром[адської] безп[еки]
[а-а]у Вроцлаві[-а]

[б-в-]Рапорт[-в-б]
щодо агентурної розробки під крипт[онімом] «У»

I.
Описова частина

Після визволення «повернених земель» керівництво ОУН у Польщі вирішило спрямовувати членів Організації на захід, аби дізналися про умови проживання й можливості тамтешнього перебування. Після здійснення розвідки частина членів ОУН оселилися на наших землях, а інші повернулася до своїх командирів і прозвітували про результати поїздки. Поселенці намагалися швидко легалізуватися, для чого використовували фальшиві документи, надані своїми командирами.

Після легалізації переселенці налагоджували зв'язок із керівництвом ОУН у Польщі й займалися в місцях свого перебування господарсько-політичною розвідкою. Розвідувальні матеріали, які вони передавали (в письмовій формі чи [усно] через зв'язкових) керівництву ОУН, далі йшли в іноземні посольства. Помешкання цих оунівців стали пунктами зв'язку між організаційними зв'язковими на «повернених землях» і крайовим проводом ОУН у Польщі. Там знаходили прихисток скомпрометовані члени ОУН і сім'ї очільників цієї організації. У житлах цих людей або в їхніх знайомих ОУН намагалася створювати контактно-зв'язкові п[ун]кти із закордоном.

Після того, як оперативна група «Вісла» розпочала акцію п[ро]ти українських організацій і банд у східних воєводствах, до нас приїхало багато членів ОУН і УПА (в рамках акції «В» і за власний кошт), котрі побоювалися арештів або ж мали конкретні організаційні завдання. На той час у нас фіксувалися випадки підкидання листівок і літератури ОУН представникам

[а-а] *Підкреслено машинописним способом.*
[б-б] *Написано великими літерами.*
[в-в] *Написано в розбивку.*

Nr 97

10 marca 1948, Wrocław. Raport referenta Sekcji I Wydziału III WUBP we Wrocławiu Mariana Bosowskiego dla naczelnika Wydziału III WUBP we Wrocławiu, dotyczący agenturalnego opracowania krypt. „U" i planu dalszych działań

Wrocław, dnia 10 III 1948 r.

Do Naczelnika Wydziału III Woj[ewódzkiego]
Urz[ędu] Bezp[ieczeństwa] Publ[icznego]
[a]-we Wrocławiu-[a]

[b-c]-Raport-[c-b]
dotyczący agenturalnego opracowania pod kryp[tonimem] „U"

I
Część opisowa

Po wyzwoleniu [tzw.] ziem odzyskanych kierownictwo OUN na terenie Polski zarządziło wysyłanie swych członków na zachód celem zaznajomienia się z tut[ejszymi] warunkami życiowymi i możliwością egzystencji. Po dokonaniu wywiadu członkowie OUN częściowo osiedlali się na naszych ziemiach, częściowo wracali do swych dowódców, składając im sprawozdania z przeprowadzonego wywiadu. Ci, którzy osiedlili się, szybko starali się zalegalizować, wykorzystując w tym celu fałszywe dokumenty dane im przez ich dowódców.

Po zalegalizowaniu się nawiązywali łączność z dowództwem OUN na terenie Polski, prowadząc w miejscach swego pobytu wywiad gospodarczo-polityczny. Materiały wywiadowcze przesyłane przez nich (listownie lub bezpośrednio przez łączniczki) do dowództwa OUN przekazywane były obcym ambasadom w kraju. Zajmowane przez nich domy służyły org[anizacji] OUN jako p[un]kty kontaktowe między dowództwem krajowym OUN w Polsce, a łączniczkami tej organizacji znajdującymi się na terenach [tzw.] ziem odzyskanych. Oni ukrywali skompromitowanych członków OUN i rodziny dowódców tej organizacji. U nich samych, lub dzięki ich znajomościom, OUN starała się organizować p[un]kty kontaktowo-przerzutowe za granicę.

Po rozpoczęciu akcji przez grupy operacyjne „Wisła", prowadzonej p[rzeciw]ko organizacjom i bandom ukraińskim w województwach wschodnich, większa ilość członków OUN i UPA przyjechała na nasze tereny (w ramach akcji „W" i na swój koszt) w obawie przed aresztowaniem lub z konkretnym zadaniem

---

[a-a] *Podkreślono maszynowo.*
[b-b] *Zapisano wersalikami.*
[c-c] *Zapisano pismem spacjowanym.*

польської інтелігенції у Вроцлаві, Лігниці й Єленій Гурі. Ставало ясно, що ОУН уже на нашій території й розпочинає тут свою діяльність.

У зв'язку з цим, в другій половині серпня 1947 р. наші органи (МГБ і ВУГБ Вроцлав, III від[діл]) провели [акцію], під час якої було заарештовано дванадцятеро членів ОУН, що перебували на території нашого воєводства, а саме:

[г]1. Мороз Ольга, вона ж Зарицька Олена – зв'язкова ОУН «Малуша».

[г]2. Химко Зіновія, вона ж Груш[е]цька, вона ж Маєвська Єлизавета – зв'язкова ОУН «Зоя».

[г]3. Підбільська Катерина, вона ж Казимира – зв'язкова ОУН «Галка».

[г]4. Сорока Павлина, вона ж Чайковська – зв'язкова ОУН «Галя».

[г]5. Гула Анна – член ОУН «Ганя».

[г]6. Гула Стефан – брат «Гані».

[г]7. Наконечний Василь, він же Шевко, він же Коминовський, він же Тущак Михайло – член ОУН «Лісовик».

[г]8. Дугелло[г] Юзефа, проживала разом із «Ганею».

[г]9. Мадай Іван – батько Мадая Богдана, чл[ен] ОУН «Ігор».

[г]10. Книса Микола чи Станіслав[1] – в нього проживали члени ОУН «Зоя» і «Галя».

[г]11. Залітач Василь, під час виконання [акції] проживав у Книси Миколи;

[г]12. Суровецька Ірина, вона ж Козакевич, вона ж Приставська Єлизавета – зв'язкова ОУН «Роксолана».

У ході слідства вищезгадані особи скомпрометували близько ста інших осіб, які співпрацювали або підтримували зв'язок із членами ОУН. У нашому воєводстві з цих скомпрометованих проживають твкі:

[д]1. Волошин Григорій[д] – Стара Кам'яниця, № 119, Єленогурський пов[іт].

Затримані зв'язкові ОУН «Малуша», «Зоя», «Роксолана» і «Галя» розповіли, що у Волошина знаходився пункт зв'язку між керівництвом ОУН на території Польщі та зв'язковими цієї організації, що перебувають на «повернених землях». В[ище]з[гаданий] допомагав зв'язковим ОУН «Малуші» та «Роксолані» легалізуватися на «повернених землях». Послався на нього, їм треба було організувати пункт переходу за кордон (у знайомого Волошина, такого собі Пав[ли]ша, що живе у Шклярській Порембі).

[д]2. Вишневська Анна[д] – Липини, ґм[іна] Липини Кожухівського пов[іту], № 27. Це дружина вбитого к[оманд]ира сотні УПА у Перемиському пов[іті] «Крилача»-«[б]Сухого[б]». В травні 1947 р. вона втекла з Перемиського пов[іту], побоюючись арешту. В Західній Польщі вона підримувала

[г] *Дописано:* «V».

[г] *Було:* «Дугело».

[1] Йдеться про Миколу чи Станіслава Крупу.

organizacyjnym. W tym czasie notowane były u nas wypadki podrzucania ulotek i literatury OUN u osób [z] inteligencji polskiej we Wrocławiu, Legnicy i Jeleniej Górze. Stało się wówczas jasne, że OUN jest na naszym terenie i zaczyna przeprowadzać swą działalność.

W związku z tym, w drugiej połowie sierpnia 1947 r. została przeprowadzona przez nasze organa (MBP i WUBP Wrocław Wydz[iał] III) realizacja, w trakcie której zostało aresztowanych dwunastu członków OUN przebywających na terenie naszego województwa, a mianowicie:

[d]1. Moroz Olga vel Zarzycka Helena – łączniczka OUN, pseudo[nim] „Małusza";

[d]2. Chymko Zenobia vel Grusz[e]cka vel Majewska Elżbieta – łączniczka OUN, ps. „Zoja";

[d]3. Podbilska Katarzyna vel Kazimiera – łączniczka OUN, ps. „Hałka";

[d]4. Soroka Paulina vel Czajkowska – łączniczka OUN, ps. „Hala";

[d]5. Guła Anna – członek OUN, ps. „Hania";

[d]6. Guła Stefan – brat „Hani";

[d]7. Nakoneczny Wasyl vel Szewko vel Kaminowski vel Tuszczak Michał – członek OUN, ps. „Lisowyk";

[d]8. Dugiełło[e] Józefa, mieszkała razem z „Hanią";

[d]9. Madaj Jan – ojciec Madaja Bohdana, czł[onka] OUN, ps. „Ihor";

[d]10. Knysa Mikołaj vel Stanisław[1] – przetrzymywał u siebie członków OUN, ps. „Zoja" i [ps.] „Hala";

[d]11. Zalitacz Bazyli, zamieszkiwał u Krupy Mikołaja podczas realizacji;

[d]12. Surowiecka Irena vel Kozakewycz vel Prystawska Elżbieta – łączniczka OUN, ps. „Roksolana".

W toku śledztwa powyższe osoby skompromitowały około stu dalszych osób, które współpracowały lub miały kontakt z członkami OUN. Na terenie naszego województwa ze skompromitowanych zamieszkują następujące:

[f-]1. Wołoszyn Grzegorz[-f] – [zamieszkały] Stara Kamienica nr 119, pow[iat] Jelenia Góra.

Zatrzymane łączniczki OUN ps. „Małusza" i „Zoja" oraz „Roksolana" i „Hala" zeznały, że u Wołoszyna był punkt kontaktowy między kierownictwem OUN na terenie Polski, a łączniczkami tej organizacji znajdującymi się na [tzw.] ziemiach odzyskanych. W[yżej] w[ymieniony] dopomagał w zalegalizowaniu się na [tzw.] ziemiach odzyskanych łączniczkom OUN ps. „Małusza" i „Roksolana". Powołując się na niego, miano dokonać zorganizowania punktu przerzutowego za granicę, u niejakiego Paw[li]sza, znajomego Wołoszyna zamieszkałego w Szklarskiej Porębie.

---

[d] *Dopisano odręcznie znak:* V.

[e] *Było:* Dugieło.

[f-f] *Podkreślono odręcznie.*

[1] Chodzi o Mikołaja vel Stanisława Krupę.

контакти зі зв'язковими ОУН. Може й сама бути причетною до оунівської діяльності.

д-3. Свита Юлія[д] – Липини Кожухівського пов[іту]. Директор школи. Тітка Вишневської Анни. Під час свого перебування у Перемиському повіті співпрацюва[ла] з бандами УПА, а саме – надавала їм харчі.

д-4. Ткач Станіслав[д2] – ж[иве] у Валбжиху, вул. Червоної Армії, 18. Під час проживання в місті Перемишлі підтримував зв'язок із членами ОУН. Для них (як-от зв'язкові ОУН «Зоя» та «Малуша»), а також членів УГВР Шухевича й Левицького виготовляв фальшиві документи.

д-5. Св[ященик] Голинський Володимир[д3] – місце проживання не встановлене. Восени чи влітку 1946 р. зв'язкова ОУН «Галка» їздила до нього, щоб передати літературу ОУН.

д-6. Важецька чи Важеха[д] Софія, пс. «Неофіта»[4] – ж[иве:] Бжеґ, вул. Ягелли, 12. Утекла від НКВС із СРСР. За даними оунівської зв'язкової «Галки», вона підтримувала зв'язок із працівницею зв'язку ОУН «Роксоланою». Тепер має бути на зв'язку з членами ОУН і УПА у нашому воєводстві.

д-7. Хмельниченко Софія[д] – місце прож[ивання] не встановлене. Знайома зв'язкової ОУН «Галки». Може мати зв'язки з підозрюваними особами із Перемиського пов[іту].

д-8. Джевінська Соломія[д] чи Люся – ж[иве] в Лігниці, по вул. Рузвельта[е], № 46, IV поверх. Це добра знайома зв'язкової ОУН «Галки». Вона також має зв'язки з підозрюваними особами із Перемишля.

д-9. Мадай Іван[д] – Надажиці Валецького пов[іту] Щецінського воєв[одства]. Наразі він знаходиться в ізоляторі ВУГБ у Вроцлаві. Це батько члена ОУН Богдана Мадая, що був убитий в Єленій Гурі під час втечі. Брат Івана Мадая живе в Мюнхені, де має ресторан (певно пункт зв'язку для кур'єрів ОУН, котрі приїжджають із Польщі).

На вищезгаданих осіб була заведена агентурна справа «У». Вона була розпочата 13 XI 1947 р. за вказівкою директора III департаменту МГБ. Поки

д-д *Підкреслено.*

е *Було:* Росевельта.

[2] Ткач Станіслав (нар. 3 II 1915, Дубецько). Брат Ткача Броніслава. Працював помічником бухгалтера в об'єднанні шкіряної промисловості у Вальбжиху. Перебував під спостереженням у межах справи агентурної розробки (криптонім «U»), що велася III відділом ВУГБ у Вроцлаві (1947–1948). *(АІНП Вр, 038/102, т. 1; АІНП Вр, 049/34, т. 2).*

[3] Голинський Володимир (1905–1948), греко-католицький священик, викладач семінарії в Перемишлі. В 1945–1946 – викладач у римо-католицькому монастирі камедулів у Кракові. Від липня 1946 – капелан латинської конгрегації сестер шариток у Вроцдаві, потім у польських сестер ельжбетанок. У 1947–1948 – розроблявся III відділом ВУГБ у Вроцлаві в межах справи під криптонімом «U». *(Działania komunistycznych organów bezpieczeństwa... – S. 88, 164)/*

[4] Важеха Софія (нар. 17 IV 1924, Княжичі), пс. «Неофіт». У 1947–1948 перебувала під спостереженням в межах справи агентурної розробки під шифром «U», яку вів III відділ ВУГБ у Вроцлаві. Заарештована 5 XI 1948 за звинуваченням у наданні допомоги членам ОУН та УПА, для яких шила одяг та захисне зимове обмундирування. Вироком РВС у Вроцлаві 23 II 1949 засуджена до 10 р. ув'язнення. Звільнена у грудні 1953. *(АІНП Вр, 038/102, т. 1).*

[f-]2. Wiśniewska Anna[-f] – [zamieszkała] Lipiny, gm[ina] Lipiny, pow[iat] Kożuchów nr 27. Jest to żona zabitego d[owód]cy sotni UPA w pow[iecie] przemyskim ps. „Kryłacz"-„[b-]Suchy[-b]". W maju 1947 r. uciekła z terenu pow[iatu] przemyskiego, obawiając się aresztowania. Na terenach zachodnich Polski utrzymywała kontakty z łączniczkami OUN, jak również może być sama zaangażowana w pracy organizacyjnej OUN.

[f-]3. Świta Julia[-f] – [zamieszkała] Lipiny, pow[iat] Kożuchów (kier[ownik] szkoły). Jest to ciotka Wiśniewskiej Anny. Podczas swego pobytu w powiecie przemyskim współpracowała z bandami UPA, dając im wyżywienie.

[f-]4. Tkacz Stanisław[-f2] – zam[ieszkały] w Wałbrzychu, ul. Czerwonej Armii 18. Mieszkając na terenie miasta Przemyśla, utrzymywał kontakty z członkami OUN, dla których wyrabiał lewe dokumenty i tak dla łączniczki OUN „Zoi" i „Małuszy", dla członków UHWR Suchewycza i Lewickiego.

[f-]5. Ks. Hołyński Włodzimierz[-f3] – miejsce zamieszkania nieustalone. Jesienią lub latem 1946 r. łączniczka OUN ps. „Hałka" jeździła do w[yżej] w[ymienionego] z litraturą org[anizacji] OUN celem przekazania jej Hołyńskiemu.

[f-]6. Warzecka lub Warzecha[-f] Zofia, ps. „Neofita"[4] – zam. Brzeg, ul. Jagiełły 12. Uciekła ona z terenów ZSRR przed organami NKWD. W[edłu]g zeznań łączniczki OUN ps. „Hałka", utrzymywała ona kontakty z łączniczką OUN ps. „Roksolana". Obecnie ma utrzymywać kontakty na terenie naszego województwa z członkami OUN i UPA.

[f-]7. Chmielniczenko Zofia[-f] – miejsce zam[ieszkania] nieustalone. Jest znajomą łączniczki OUN ps. „Hałki". Może utrzymywać kontakty z osobami podejrzanymi z terenu pow[iatu] przemyskiego.

[f-]8. Drzewińska Salomea[-f] lub Lusia – zam[ieszkała] w Legnicy, ul. Roosevelta[g] nr 46, III piętro. Jest to dobra znajoma łączniczki OUN ps. „Hałka", jak również utrzymuje kontakty z osobami podejrzanymi z Przemyśla.

[f-]9. Madaj Jan[-f] – [zamieszkały] Nadarzyce, pow[iat] Wałcz, woj[ewództwo] Szczecin (obecnie w areszcie WUBP we Wrocławiu). [Je]st to ojciec członka org[anizacji] OUN Madaja Bohdana, który został zabity podczas ucieczki

---

[g] *Było:* Rosewelta.

[2] Stanisław Tkacz (ur. 3 II 1915 w Dubiecku). Brat Bronisława; pomocnik buchaltera w Zjednoczeniu Przemysłu Skórzanego w Wałbrzychu; inwigilowany w ramach sprawy agenturalnego opracowania krypt. „U" przez Wydz. III WUBP we Wrocławiu (1947–1948). AIPN Wr, 038/102, t. 1; AIPN Wr, 049/34, t. 2.

[3] Włodzimierz Hołyński (1905–1948), duchowny greckokatolicki; profesor Greckokatolickiego Seminarium Duchownego w Przemyślu; w l. 1945–1946 wykładowca w rzymskokatolickim klasztorze oo. kamedułów w Krakowie; od lipca 1946 kapelan w domu łacińskiego zgromadzenia ss. szarytek we Wrocławiu, następnie u polskich ss. elżbietanek; w l. 1947–1948 rozpracowywany przez Wydz. III WUBP we Wrocławiu w ramach sprawy o kryptonimie „U". *Działania komunistycznych organów bezpieczeństwa...*, s. 88, 164.

[4] Zofia Warzecha (ur. 17 IV 1924 w Kniażycach), ps. „Neofita". W l. 1947–1948 inwigilowana w ramach sprawy agenturalnego opracowania krypt. „U" prowadzonej przez Wydz. III WUBP we Wrocławiu; aresztowana 5 XI 1948; oskarżona o udzielanie pomocy członkom OUN i UPA, dla których szyła ubrania oraz umundurowanie ochronne zimowe; wyrokiem WSR we Wrocławiu z 23 II 1949 skazana na 10 lat więzienia; zwolniona w grudniu 1953. AIPN Wr, 038/102, t. 1.

що в розробці задіяний лише один агент «Пімста», що проживає в Єленій Гурі.

За цією розробкою зроблено таке:

а) надіслано листи до ПУГБ у Валбжиху, Лігниці, Єленій Гурі, Бжеґу, Кожухові, а також до від[ділу] «А» на місці задля встановлення місця проживання фігурантів й їхніх персональних даних. Всі ПУГБ надіслали нам дані, про які йшлося в нашому листі. Від[діл] «А» повідомив, що священик Голинський прож[иває] у Шклярській Порембі. Про результати ми повідомили нач[альника] I від[ділу] III деп[артаменту] МГБ;

б) лист аналогічного змісту скеровано до ПУГБ у Єленій Гурі. У відповіді було зазначено, що священик Голинський ж[иве] у Вроцлаві, куди прибув зі Шклярської Поремби;

в) в зв'язку зі вищезгаданим, знову надіслано лист до від[ділу] «А» з метою встановлення місця прож[ивання] священика Голинського. Заодно їм було повідомлено про приблизне місце його перебування;

г) начальники ПУГБ у Валбжиху, Лігниці, Кожухові, Єленій Гурі та Бжеґу отримали завдання зробити до 30 XI 1947 р. наступне:

1) визначити коло знайомств і зв'язків осіб, які нами розробляються;

2) здобути інформацію про їхніх знайомих за попереднім місцем проживання;

[3)] обрати кандидата на вербування в їхньому оточенні;

4) стежити за їхньою кореспонденцією.

Таке саме завдання, як у 4-му п[унк]ті, отримав від[діл] «Б» відносно священика Голинського.

Агентові «Пімсті» подано вказівку:

1) Встановити, яку діяльність здійснює Волошин й на якому становищі перебуває в Організації.

Крім[є] цього, для ПУГБ в Єленій Гурі треба було встановити місце проживання Павлиша.

Дотепер відповідь у цій справі від жодного ПУГБ ще не надійшла.

Відтак, наказую:

II.
План оперативних заходів

1. Вирушити до Єленьої Гури й на місці зорієнтуватися в роботі агента «Пімсти». Якщо буде така можливість, зустрітися з ним, [об]говорити справи на місці та передати відповідні вказівки. Якщо зустрітися не буде змоги, передати вказівки через працівника, який підтримує з ним постійний зв'язок. Начальник управління має спостерігати за роботою аген[та] «Пімсти», а також докладно з ним обговорити все, що його стосується за [агентурною]

[є] *Було з орфографічною помилкою.*

w Jeleniej Górze. Brat Madaja Jana jest w Monachium, gdzie posiada restaurację, która ma służyć za punkt kontaktowy dla przyjeżdżających z Polski kurierów OUN.

Na powyższe osoby zostało założone agenturalne opracowanie pod kryptonimem „U". Założone zostało dnia 13 XI 1947 r. na polecenie dyrektora Departamentu III MBP. W rozpracowaniu tkwi na razie jeden agent ps. „Zemsta", zamieszkały w Jeleniej Górze.

Po rozpracowaniu tym zrobiono, co następuje:

a) wystosowano pisma do PUBP w Wałbrzychu, Legnicy, Jeleniej Górze, Brzegu, Kożuchowie, jak również do Wydz[iału] „A" w miejscu, celem ustalenia miejsca zamieszkania figurantów i ich danych personalnych. Wszystkie PUBP nadesłały nam wymagane w piśmie naszym dane. Wydz[iał] „A" zakomunikował, że ks. Hołyński zam[ieszkuje] w Szklarskiej Porębie. O wynikach powiadomiliśmy nacz[elnika] Wydz[iału] I Dep[artamentu] III MBP;

b) wysłano pismo tej samej treści co powyżej do PUBP Jelenia Góra. W odpowiedzi podano nam, że ks. Hołyński zam[ieszkuje] we Wrocławiu, dokąd udał się ze Szklarskiej Poręby;

c) w związku z powyższym wystosowano ponownie pismo do Wydz[iału] „A" celem ustalenia miejsca zam[ieszkania] ks. Hołyńskiego, podając im równocześnie przybliżone miejsce pobytu;

d) szefowie PUBP w Wałbrzychu, Legnicy, Kożuchowie, Jeleniej Górze i Brzegu otrzymali zadanie do wykonania w terminie do dnia 30 XI 1947 r.:

1) ustalić znajomości i kontakty rozpracowywanych przez nas osób;

2) zasięgnąć opinii o ich znajomych z poprzedniego ich miejsca zamieszkania;

[3)] wytypować kandydata na werbunek spośród ich otoczenia;

4) inwigilować ich korespondencję.

Takie samo zadanie jak p[unk]t 4 otrzymał Wydz[iał] „B" odnośnie [do] ks. Hołyńskiego.

Agent „Zemsta" otrzymał następujące zadanie:

1) ustalić, jaką działalność prowadzi Wołoszyn i jakie stanowisko zajmuje w organizacji.

Oprócz[h] tego PUBP w Jeleniej Górze miało ustalić miejsce zamieszkania Pawlisza.

Do dnia dzisiejszego żaden PUBP nie nadesłał odpowiedzi w tej sprawie.

W związku z tym postanowiłem:

---

[h] *Było:* Oprucz.

розробкою «У». Далі повинен йому дати завдання, які потрібно виконати до 31 [числа] ц. м.:

а) підібрати в оточенні Волошина кандидата на вербування;

б) визначити коло його знайомств і зв'язків, а затим зібрати відгуки про нього з попереднього місця проживання;

в) встановити, яку діяльність веде Волошин і яке його становище в Організації;

г) стежити за поштою Волошина.

Пункт в) – встановити за допомогою «Пімсти».

2. Під час повернення з Єленьої Гури навідатися до Валбжиха й ознайомитися зі справою Станіслава Ткача. Обговорити її з начальником управління та звернути його увагу на необхідність дот[ри]мання термінів виконання поставлених завдань. Обговорити з ним також справу Софії Хмельни[чен]ко, зокрема попросити про встановлення місця її проживання. Поставити до відома, що завдання потрібно ви[к]онати до 31 III 1948 р.

а) підібрати з оточення Станіслава Ткача кандидата на вербування;

б) визначити коло його знайомств і зв'язків, а затим зібрати відгуки про них із попереднього місця проживання;

в) стежити за поштою Станіслава Ткача.

3. До інших ПУГБ, а саме в Лігниці, Кожухові й Бжезі, вислати листи-нагадування для того, щоб вони швидш[е] відреагували на попередні наші листи в цій справі й виконали сформульовані там завдання. У листах-нагадуваннях зазаначити термін виконання завдання – до 31 III 1948 р.

4. Коли термін виконання закінчуватиметься, відвідати вищезгадані ПУГБ й ознайомитися з тим, як просуваються справи.

Вищеподаний план потрібно виконати до 17 III 1948 р. Про результат вик[о]нання повідомлю начальника III від[ділу] ВУГБ у Вроцлаві та начальника I від[ділу] III деп[артаменту] М[ГБ].

Реф[ерент] I-ї сек[ції] III від[ділу] ВУПБ
у Вроцлаві
(—) Босовський Мар'ян[5]

---

[5] Босовський Мар'ян (нар. 17 VIII 1927, Борислав), хор. (1948), підпор. (1950), пор. (1952), кап. (1955). 1945 – член СБМ. З 1945 – в ПРП/ПОРП. У 1942 закінчив 7 класів початкової школи. З 1942 – працівник нафтового підприємства «Karpathen-Ol AG» в Бориславі. В 1945 (?) репатрійований до Польщі. З листопада 1945 до серпня 1946 – співробітник міського управління в Соботці. З вересня 1946 – референт 3-го сектору ПУГБ у Вроцлаві. З липня 1947 – референт, з червня 1948 – старший референт 1-ої секції, старший референт 2-ої секції III відділу ВУГБ у Вроцлаві. З лютого 1951 – референт, з січня 1953 – старший референт 3-ої секції II відділу III департаменту МГБ. З серпня 1954 – старший референт, з жовтня 1954 – керівник 3-ої секції X відділу I департаменту МГБ. З квітня 1955 – керівник 1-ої секції VI відділу II департаменту КдсГБ. Звільнений 30 IV 1956. *(ЛІНП, 0193/6038, Особова справа співробітника).*

II

Plan operatywnych przedsięwzięć

1. Wyjechać do Jeleniej Góry i zorientować się w pracy agenta „Zemsta" na miejscu. O ile będzie możność spotkać się z nim – omówić sprawę na miejscu spotkania i dać mu odpowiednie nastawienie. Jeżeli nie będzie możności spotkania się, dać nastawienie przez pracownika, który utrzymuje z nim kontakt. Szefowi Urzędu polecić dopilnowanie pracy agen[ta] „Zemsta", jak również omówić z nim dokładnie wszelkie zagadnienia dot[yczące] rozpracowania „U". Następnie dać następujące zadania do wykonania w terminie do dnia 31 bm.:

a) wytypować kandydata na werbunek spośród otoczenia Wołoszyna;

b) ustalić jego znajomości i kontakty, następnie zasięgnąć opinii o nim z poprzedniego miejsca zamieszkania;

c) ustalić jaką działalność prowadzi Wołoszyn i jakie stanowisko zajmuje w organizacji;

d) inwigilować pocztę Wołoszyna.

Punkt c) – ustalić przez „Zemstę".

2. W drodze powrotnej z Jeleniej Góry wstąpić do Wałbrzycha i zapoznać się ze sprawą Tkacza Stanisława. Omówić całą sprawę z szefem urzędu i zwrócić mu uwagę na przest[rze]ganie terminów w wykonaniu poleconych mu zadań. Omówić z nim także sprawę Chmielni[czen]ko Zofii i polecić ustalenie jej miejsca zamieszkania. Następnie dać zadanie do wy[k]onania w terminie do dnia 31 III 1948 r.:

a) wytypować kandydata na werbunek spośród otoczenia Tkacza Stanisława;

b) ustalić jego znajomości i kontakty, następnie zasięgnąć o nich opinii z poprzedniego miejsca zamieszkania;

c) inwigilować pocztę Tkacza Stanisława.

3. Na pozostałe PUBP, t[o] j[est] Legnica, Kożuchów, Brzeg, wysłać pisma ponaglające celem szybsz[ego] załatwienia naszych poprzednich pism w tej sprawie i wykonania wymienionego w nich zadania. W pismach ponaglających podać termin wykonania zadania do dnia 31 III 1948 r.

4. Przed upływem terminu, wyjechać na powyższe PUBP i zbadać sprawę na miejscu.

Wyżej podany plan przewiduję w zupełności wykonać do dnia 17 III 1948 r. O wyniku wyk[o]nania powiadomię naczelnika Wydz[iału] III WUBP we Wrocławiu i naczelnika Wydz[iału] I Dep[artamentu] III M[BP].

Ref[erent] Sek[cji] I Wydz[iału] III WUBP
we Wrocławiu
(—) Bosowski Marian[5]

[5] Marian Bosowski (ur. 17 VIII 1927 w Borysławiu), chor (1948), ppor. (1950), por. (1952), kpt. (1955); od 1945 członek ZWM, od 1945 PPR/PZPR. W 1942 ukończył 7. klasę szkoły powszechnej; od 1942 pracownik przedsiębiorstwa naftowego Karpathen-Öl AG w Borysławiu; prawdopodobnie w 1945

АІНП Вр, 038/102, т. 1, арк. 165–167.
Оригінал, машинопис.
Документ польською мовою.
У лівому верхньому куті документа міститься маргіналія: «[...] Розпочати виконання плану [...] про це повідомити». *Далі зазначені підпис і дата* «11 III [19]48». *Усе написано нерозбірливо.*

AIPN Wr, 038/102, t. 1, k. 165–167.
Oryginał, maszynopis.
Dokument w języku polskim.
W lewym górnym rogu odręczna częściowo czytelna adnotacja: [...] Przystąpcie do wykonania planu [...] o wynikach powiadomcie *oraz nieczytelny podpis i data:* 11 III [19]48.

repatriowany do Polski, od listopada 1945 do sierpnia 1946 pracownik Zarządu Miejskiego w Sobótce; od września 1946 referent Referatu 3 PUBP we Wrocławiu; od lipca 1947 referent, od czerwca 1948 st. referent Sekcji 1, st. referent Sekcji 2 Wydz. III WUBP we Wrocławiu; od lutego 1951 referent, od stycznia 1953 st. referent Sekcji 3 Wydz. II Dep. III MBP; od sierpnia 1954 st. referent, od października 1954 kierownik Sekcji 3 Wydz. X Dep. I MBP; od kwietnia 1955 kierownik Sekcji 1 Wydz. VI Dep. II KdsBP; zwolniony 30 IV 1956. AIPN, 0193/6038, Akta osobowe funkcjonariusza.

№ 98

11 березня 1948, Варшава. Протокол допиту Мирослава Онишкевича-«Ореста» щодо керівників ОУН у Польщі

[а-]Варшава, 11 березня 1948 р.[-а]

[б-в-г-]Протокол[-г-в-б]
допиту підозрюваного

Ястшембський Станіслав, пор., старшина Міністерства громадської безпеки у Варшаві, допитав підозрюваного Онишкевича Мирослава-«Ореста» (персональні дані у справі)

Пит[ання]: Яким був персональний склад керівництва т. зв. проводу Закерзонського краю?

Відп[овідь]: [г-]До складу проводу Закерзонського краю входили наступні особи: крайовий провідник «Стяг», реф[ерент] СБ «Дальнич», реф[ерент] пропаганди «Орлан», військовий реф[ерент] [а-]«Орест»-«Олег»-«Білий», тобто я – Онишкевич Мирослав[-а]. Першим заступником «Стяга» був «Дальнич», другим з[аступ]ником – «Орлан». Я займався справами тільки своєї референтури[г]. Хто був фактичним з[аступ]ником [провідника] – «Дальнич» чи «Орлан» – я не знаю і про те не чув.

Пит[ання]: Опишіть прикмети вищезгаданих членів крайового проводу. Чим вони там знаймалися?

Відп[овідь]: [г-]Прикмети «Стяга»[-г]: середнього зросту, худорлявий, видовжене худорляве обличчя, світлі очі, волосся зі сивиною, прямий ніс, близько 42 років. Особливі прикмети: не вимовляв літеру «р».

Де тепер знаходиться «Стяг», я не знаю.

У вересні 1947 р. до мене надійшло непідтверджене повідомлення від місцевих жителів, що в районі верхратсько-мриглодських[д] лісів військові ВП убили [а-]якихось генералів[-а]. Отож, можна припускати, що серед них був «Стяг». Крайовий провідник «Стяг» керував ОУН і УПА в Закерзонському краї, а також стежив за тим, щоб політичний курс ОУН відповідав її програмі.

[г-]Прикмети «Дальнича»[-г]: зріст вище середнього, міцної статури, видовжене плоске обличчя, світлі очі, коротке волосся із сивиною та залисинами, близько 40–42 років.

[а-а] *Підкреслено.*
[б-б] *Написано великими літерами.*
[в-в] *Написано в розбивку.*
[г-г] *Підкреслено машинописним способом.*
[г-г] *Фрагмент тексту на правому полі позначений рукописною фігурною дужкою.*
[д] *Було:* «мриклодських».

Nr 98

11 marca 1948, Warszawa. Protokół przesłuchania Myrosława Onyszkewycza, ps. „Orest", na temat kierownictwa OUN w Polsce

[a-]Warszawa, dnia 11 marca 1948 r.[-a]

[b-c-d-]Protokół[-d-c-b]
przesłuchania podejrzanego

Jastrzębski Stanisław, por., oficer Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego w Warszawie, przesłuchał w charakterze podejrzanego:
Onyszkiewicza Mirosława, ps. „Orest"
(personalia w aktach)

Pyt[anie]: Proszę podać skład personalny kierownictwa tzw. Prowidu „Zakerzońskiego Kraju".

Odp[owiedź]: [e-]W skład Prowidu „Zakerzońskiego Kraju" wchodziły następujące osoby: Prowidnyk krajowy „Stiah", ref[erent] SB przy Krajowym Prowidzie ps. „Dalnycz", ref[erent] propagandy przy Krajowym Prowidzie ps. „Orłan" i ref[erent] wojskowy przy Krajowym Prowidzie ps. [a-]„Orest"–„Ołeh"–„Biłyj", to znaczy ja – Onyszkiewicz Mirosław[-a]. Pierwszym z[astęp]cą „Stiaha" był „Dalnycz", drugim z[astęp]cą był „Orłan", ja prowadziłem tylko swoją referenturę[-e]. Czy faktycznego z[astęp]cę miał „Dalnycz" albo „Orłan", tego nie wiem i nie słyszałem o tym.

Pyt[anie]: Proszę podać rysopisy w[yżej] w[ymienionych] członków Krajowego Prowidu i zakres działalności związanych z piastowanymi stanowiskami.

Odp[owiedź]: [d-]Rysopis „Stiaha"[-d]: wzrost średni, szczupły, twarz pociągła, szczupła, oczy jasne, włosy szpakowate, nos prosty, normalny, lat ok[oło] 42. Znaki szczególne: nie wymawiał „r".

Gdzie obecnie znajduje się „Stiah", nie jest mi wiadomo.

W m[iesią]cu wrześniu 1947 r. doszła do mnie niepotwierdzona wiadomość od ludności cywilnej, że w okolicach lasu Werchrata, Mrzygłody[f], zostali zabici przez WP [a-]jacyś generałowie[-a]. Na tej podstawie ja przypuszczam, że był to „Stiah". [a-]„Stiah" jako prowidnyk krajowy[-a] miał za zadanie dopilnować, by był utrzymany kierunek polityczny w[edłu]g programu OUN oraz kierownictwo nad całością organizacji OUN i UPA na terenach „Zakerzońskiego Kraju".

[a-a] *Podkreślono odręcznie.*
[b-b] *Zapisano wersalikami.*
[c-c] *Zapisano pismem spacjowanym.*
[d-d] *Podkreślono maszynowo.*
[e-e] *Fragment zaznaczony na prawym marginesie odręczną klamrą.*
[f] *Było:* Mrykłody.

На початку вересня 1947 р. я дізнався, що ВП між Річицею та Губінком[e] ліквідувало криївку «Дальнича». В ній перебувало 6 осіб, із яких трьох було вбито, а решту, серед яких жінка, захоплено. Припускаю, що «Дальнич» був серед убитих. Про попередню діяльність «Дальнича» мені нічого невідомо. Знаю його знаю лише як реф[ерента] СБ при «Стягові». На цій посаді він керував роботою СБ, завданням якої було убезпечити ОУН від проникнення туди ворожих елементів, а також здійснювати слідчі дії після затримання цих людей.

[г-г]Прикмети «Орлана»[-г]: середнього зросту, повний, кругле й рум'яне обличчя, білявий, зачісувався догори, світлоокий, близько 30 років.

Восени 1946 р. мені було відомо, що «Орлан» мав перейти до УРСР. Чи зробив він це, я не знаю. Взимку 1946–[19]47 рр. він ще перебував на польській території. Якщо таки перейшов, то весною чи літом 1947 р.[-г]

Пит[ання]: Якою була організаційна структура Закерзонського краю?

Відп[овідь]: Закерзонський край поділявся на три округи. До складу І округи входили надрайони «Холодний Яр» і «Бескид». Восени 1946 р. я дізнався, що планувалося створення третього надрайону «Криниччина» (з невідомим для мене криптонімом). Чи цей надрайон був утворений, не знаю. До І округи входили терени Перемиського [повіту], Бірча, Лісько, [...]янок[є], Балигород і Новий Санч, Криниця, Горлиці. В складі ІІ-ї [округи] був тільки один надрайон, але як округа. Криптонім цього надрайону – «Батурин». Він охоплював терени на заході до річки Сян, на сході до польсько-радянського кордону, на півдні – північну частину Перемиського пов[іту]. В межах цього надрайону є міста Ярослав, Сінява, Любачів, Бел[зець].

До складу ІІІ округи входили два надрайони. Крипт[онім] першого – «Левада», а криптоніма другого я не запам'ятав. ІІІ-я округа охоплювала західну частину Томашів-Люблінського пов[іту], Грубешівський, Володавський і Білопідляський пов[іти].

Пит[ання]: Будь ласка, опишіть персональний склад проводів у округах Закерзонського краю, а також їхні кур'єрські та технічні звена.

Відп[овідь]: Які були звена в округах і з кого вони складалися, я не знаю. Провідником І округи був «Григір». Гадаю, що ще десь до 1944 р. він працював у Перемиській окрузі.

[г]Прикмети «Григора»[-г]: високого зросту, середньої статури, видовжене смагляве обличчя, брюнет з чорною бородою та вусами, близько 30 років. Був одружений. Дружина перебувала біля чоловіка й інколи щось для нього друкувала на машинці.

[г]Прикмети дружини «Григора»[-г]: середнього зросту, середньої статури, кругле обличчя, широкі губи, темне волосся, заплетене в коси, пересічної зовнішності, вік – близько 23–25 років.

---

[e] *Було:* Хубинком.

[c] *Слово нерозбірливе.*

[d-]Rysopis „Dalnycza”[-d]: wzrost więcej jak średni, mocnej budowy, twarz pociągła, płaska, oczy jasne, włosy szpakowate, krótkie, łysawy, lat około 40–42.

Z początkiem września 1947 r. dotarły do mnie wiadomości, że kryjówka w okolicach między Rzeczycą a [wsią] Hubinek[g], należąca do „Dalnycza”, została zlikwidowana przez WP. W kryjówce tej znajdowało się 6 osób, z czego trzy zostały zabite, a trzy – między którymi była kobieta – ujęte. W[edłu]g moich przypuszczeń „Dalnycz” był między tymi zabitymi. O poprzedniej działalności „Dalnycza” nie jest mi nic wiadomo, znam go tylko jako ref[erenta] SB przy „Stiahu”. W związku z zajmowanym stanowiskiem kierował pracą SB, której zadaniem była ochrona kadr OUN przed wniknięciem do organizacji wrogich jej elementów, oraz prowadzenie śledztwa w stosunku do ujętych wrogich organizacji elementów.

[e-d-]Rysopis „Orłana”[-d]: wzrost średni, postać okrągła, twarz okrągła, pełna, cera rumiana, włosy blond, czesał się do góry, oczy jasne, lat około 30.

Jesienią 1946 r. wiadomo mi było, że „Orłan” miał odejść do USRR, ale czy odszedł, nie wiem. Zimą 1946–[19]47 r. był jeszcze na terenach polskich. Jeżeli odszedł, to wiosną lub latem 1947 r.[-e]

Pyt[anie]: Jak podzielony był „Zakerzoński Kraj” po linii organizacyjnej?

Odp[owiedź]: „Zakerzoński Kraj” podzielony był na trzy okręgi. W skład Okręgu I wchodziły nadrejony „Chołodnyj Jar” i „Beskyd”; ostatnio jesienią 1946 r. dowiedziałem się, że miał powstać trzeci nadrejon „Krynyczyna” o niewiadomym mi kryptonimie. Czy nadrejon ten został utworzony, nie jest mi wiadomo. Okręg I rozciągał się na terenach Przemyskiego, Birczy, Leska, [...]anek[h], Baligród i Nowy Sącz, Krynica, Gorlice. W skład [Okręgu] II wchodził tylko jeden nadrejon, a zasadniczo był to nadrejon z prawami okręgu. Kryptonim tego nadrejonu był „Baturyn”. Rozciągał się na zachodzie do rzeki San, na wschodzie do granicy polsko-sowieckiej, na południu obejmował północną część pow[iatu] przemyskiego. Na terenie tym mieściły się miasta: Jarosław, Sieniawa, Lubaczów, Beł[żec].

W skład Okręgu III wchodziły dwa nadrejony, jeden o krypt[onimie] „Łewada”, drugiego kryptonimu nie pamiętam. Do Okręgu III należały ziemie zachodniej części pow[iatu] Tomaszów Lubelski, pow[iaty] Hrubieszów, Włodawa i Biała Podlaska.

Pyt[anie]: Proszę podać skład „prowidów” poszczególnych okręgów „Zakerzońskiego Kraju” i ich *zwen* kurierskich i technicznych.

Odp[owiedź]: Jakie były *zwena* przy poszczególnych okręgach i kto wchodził w ich skład, nie jest mi wiadomo. Prowidnykiem Okręgu I był ps. „Hryhor”, który przypuszczalnie uprzednio przed 1944 r. pracował w *obłasti* przemyskiej.

[d-]Rysopis „Hryhora”[-d]: wzrost wysoki, średniej tuszy i budowy, twarz pociągła, smagła, brunet z czarną brodą i wąsami, lat około 30. Był żonaty, żona przebywała razem z nim, pisząc u niego czasem na maszynie.

---

[g] *Było:* Chubinek.

[h] *Słowo słabo czytelne.*

Реф[ерентом] СБ у І окрузі до літа 1946 р. працював «Летун». ВП його вбило в сінявських лісах. Хто був референтом після «Летун[а]», я не знаю.

Господарським реф[ерентом] у І окрузі був [a-]«Вишинський»[-a]. Наскільки мені відомо, він зголосився до Війська Польського й розповів про свою роботу в ОУН.

Військовим реф[ерентом] [у] І-й окрузі був «Рен».

Реф[ерентів] пропаганди й організаційного в І-й окрузі не було.

Провідником ІІ округи [a-]був «Крим»[-a]. Ним «Крим» став після загибелі «Сталя»-«Сурмача» влітку 1946 р. До того «Крим» був надрайоновим у «Бескиді». Напевно він походить із Самбірського пов[іту].

[г-]Прикмети «Крима»[-г]: високого зросту, худорлявий, бліде продовгувате обличчя, світлі очі, волосся біляве, прямий ніс, зачісується вгору, носив так звані англійські вусики, вік – близько 25 років.

Де тепер знаходиться «Крим», я не знаю. Востаннє ми бачилися з «Кримом» [a-]у травні 1947 р.[-a]

Організаційним реф[ерентом] у ІІ окрузі був «[a-]Корнійчук[-a]». Він походив з Яворівського пов[іту]. Має, напевне, середню освіту.

[г-]Прикмети «Корнійчука»[-г]: вище середнього зросту, досить поважної статури, плечистий, видовжене обличчя, світлі очі, темне волосся, вік – близько 28 років.

Де тепер знаходиться «Корнійчук» і чи він живий, мені невідомо. Востаннє ми з ним бачилися восени 1946 р.

[a-]Реф[ерентом] СБ у ІІ окрузі був «Шрам»[-a]. До прибуття в ІІ округу «Шрам» перебував у Перемиському [повіті]. Там він займався якоюсь військовою референтурою, його називали курінним, але в тому, чи реально він був курінним, я не впевнений.

[г-]Прикмети «Шрама»[-г]: середнього зросту, худорлявий, видовжене обличчя, довгий ніс, світлі очі, темно-біляве волосся, зачісувався догори, вік – близько 30 років.

Наскільки мені відомо, «Шрам» вочевидь загинув у криївці біля села [a-]Тенетиська[-aж] Томашів-Люб[ельського] пов[іту] [a-]разом із «Зарубою»[-a] та «Чубчиком».

Реф[ерентом] пропаганди в ІІ окрузі був «Лавріл»[1]. Більше нічого про нього я не знаю.

[г-]Прикмети «Лавріла»[-г]: середнього зросту, худорлявий, сутулий, видовжене обличчя, ніс нагадує орлиний, світлі очі, блондин, зачісується догори, вік – близько 23 років.

ж *Було:* Тинаґиська. *Так само далі.*

[1] «Бірчак» («Лаврів», «Лавріл», «Остап»). Серпень 1945 – жовтень 1946 – референт пропаганди ІІ округи «Батурин» Закерзонського краю ОУН-Б. За іншими даними – до 1947. *(Літопис УПА. Т. 40: ТВ УПА 27-й «Бастіон». Любачівщина, Ярославщина, Томашівщина. – Торонто–Львів, 2004. – С. 492–493).*

[d-]Rysopis żony „Hryhora”[-d]: wzrost średni, średniej tuszy, twarz okrągła, szerokie usta, włosy ciemne, zaplecione w warkocze, przeciętnej urody, lat ok[oło] 23–25.

Ref[erentem] SB w I Okręgu do lata 1946 r. był ps. „Łetun”, który został zabity przez WP w Sieniawskich Lasach. Kto później był na miejscu ps. „Łetun[a]”, nie jest mi wiadomo.

Ref[erentem] gospodarczym w I Okręgu był [a-]„Wyszyński”[-a], który jak mi wiadomo, zgłosił się do Wojska Polskiego, ujawniając swą pracę w OUN.

Ref[erentem] wojskowym w I Okręgu był „Ren”.

Ref[erentów] propagandy i organizacyjnego nie było w I Okręgu.

Prowidnykiem II Okręgu [a-]był ps. „Krym”[-a]. Stanowisko to objął „Krym” po ps. „Stal”–„Surmacz”, który zginął latem 1946 r. Uprzednio „Krym” był nadrejonowym w „Beskydzie”. Pochodzi prawdopodobnie z pow[iatu] samborskiego.

[d-]Rysopis „Kryma”[-d]: wzrost wysoki, szczupły, twarz pociągła, blada, oczy jasne, włosy blond, nos normalny, prosty, czesze się do góry, nosił wąsik tzw. angielski, lat ok[oło] 25.

Gdzie obecnie znajduje się „Krym”, nie wiem. Ostatni raz z „Krymem” widziałem się [a-]w maju 1947 r.[-a]

Ref[erentem] organizacyjnym w II Okręgu był ps. „[a-]Kornijczuk[-a]”. Pochodził z pow[iatu] jaworowskiego, posiadał przypuszczalnie średnie wykształcenie.

[d-]Rysopis „Kornijczuka”[-d]: wzrost więcej jak średni, dość dobrze zbudowany, barczysty, twarz pociągła, oczy jasne, włosy ciemne, lat około 28.

Gdzie obecnie znajduje się „Kornijczuk” i czy żyje, nie jest mi wiadomo. Ostatni raz widziałem się z nim jesienią 1946 r.

[a-]Ref[erentem] SB w II Okręgu był ps. „Szram”[-a]. Przed przyjściem na Okręg II „Szram” był w Przemyski[e]m, gdzie zajmował się jakąś referenturą wojskową, nazywali go kurennym, ale czy w rzeczywistości był kurennym, nie wiem na pewno.

[d-]Rysopis „Szrama”[-d]: wzrost średni, szczupły, twarz pociągła, nos długi, oczy jasne, włosy ciemnoblond, czesał się do góry, lat około 30.

Jak mi jest wiadomo, to „Szram” miał zginąć w okolicach wsi [a-]Teniatyska[-ai], pow[iat] Tomaszów Lub[elski], w kryjówce [a-]razem z „Zarubą”[-a] i „Czubczykiem”.

Ref[erentem] propagandy w II Okręgu był „Ławrił”[l]. Bliższych danych co do jego osoby nie znam.

[d-]Rysopis „Ławriła”[-d]: wzrost średni, szczupły, nosił się pochyło, twarz pociągła, lekko orli nos, oczy jasne, blondyn, czesze się do góry, lat około 23.

Gdzie obecnie może się znajdować „Ławrił”, nie jest mi wiadomo. Ostatni raz widziałem go latem 1946 r. w okolicach Monastyrka.

---

[i] *Było:* Tynatyska. *Podobnie dalej.*

[l] „Birczak” („Ławrił”, „Ostap”), NN. Od sierpnia 1945 do października 1946 (według innych danych do 1947) referent propagandy II okręgu „Baturyn” OUN. *Taktycznyj widtynok UPA 27-j „Bastion”...*, s. 492–493.

Де наразі може перебувати «Лавріл», я не знаю. Востаннє його бачив улітку 1946 р. біля Монастирка.

Господарським реф[ерентом] у II окрузі був [a-]«Сльота». Походить із Яворівського пов[іту][-a]. На якій посаді він працював раніше, я не знаю.

[г-]Прикмети «Сльоти»[-г]: середнього зросту, міцної статури, плечистий, овальне повне обличчя, світлі очі, темне волосся, вік – близько 28 років. Заїкався.

Де він тепер і чи живий, я не знаю. Останній раз я його бачив взимку 1946–[19]47 рр. біля Тенетиськ або Люб[и]чі Королівськ[ої].

[a-]Військовим реф[ерентом] в II окрузі був «Залізняк»[-a]. Провідником [a-]III округи був[-a] «Прірва». До того він працював у СБ в Любачівському пов[іті]. Походить із Сокальського чи Радехівського пов[іту].

[г-]Прикмети «Прірви»[-г]: високого зросту, худорлявий, широкоплечий, блондин, світлі очі, обличчя видовжене, веснянкувате, вік – близько 25–27 років. Його називали «рудим» через відповідний колір волосся.

Де тепер «Прірва» і чи живий він, я не знаю. Востаннє ми бачилися з «Прірвою» наприкінці вересня 1947 р.

Реф[ерентом] СБ III округи був «Зенон». Влітку 1945 р., за відсутності «Прірви», він виконував обов'язки провідника округи. [г-]Після того, як «Прірва» став провідником III округи, «Зенон» очолив референтуру СБ. «Зенон» походить із Холмщини, звідки саме, не знаю. До війни «Зенон» служив у школі підхорунжих ВП.

[г-]Прикмети «Зенона»[-г]: середнього зросту, міцної тілобудови, широкоплечий, енергійний, круглолиций, темна борода, світлі очі, прямий ніс, коротко стрижене темне волосся, вік – близько 30 років.

Де тепер «Зенон» і чи живий він, я не знаю. Востаннє ми з ним бачилися в першій декаді листопада 1947 р. Судячи з останньої із ним розмови, «Зенон» збирався або залишатися там, де був, або переїжджати до Західної Польщі. Як саме він вчинив, я не знаю[-г].

Інших референтів, як-от пропаганди чи господарчого, в III окрузі не було.

Пит[ання]: Опишіть [персональний] склад надрайонів I округи.

Відп[овідь]: Надрайон «Холодний Яр» охоплює терени: Перемишль, Бірча, Ліська. Надрайоновим провідником був «Тарас», також відомий за штафетами, які йому надсилалися, як «100». Походив зі Сокальського пов[іту]. Де в Організації працював раніше, я не знаю. Був одружений. Дружина перебувала при ньому, принаймні я її бачив наприкінці зими 1945–[19]46 рр.

[г-]Прикмети «Тараса»[-г]: середнього зросту, миршавий, повне овальне обличчя, блондин, зачісувався догори, ніс звичайний, світлі очі, вік – близько 28 років.

Де він тепер, я не знаю. Востаннє ми з ним бачилися під кінець зими 1945–[19]46 рр. Що з ним сталося після того, я не знаю.

Організаційний реф[ерент] надрайону «Холодний Яр». Нічого про нього не знаю, хіба що тільки те, що звався «Робертом».

Ref[erentem] gospodarczym w II Okręgu był [a-]„Słota", pochodził z pow[iatu] Jaworów[-a]. Uprzednio pracował w jaworowskim powiecie, na jakim stanowisku, nie wiem.

[d-]Rysopis „Słoty"[-d]: wzrost średni, dobrze zbudowany, barczysty, twarz owalna, pełna, oczy jasne, włosy ciemne, lat około 28. Przy mowie jąkał się.

Gdzie on jest obecnie i czy żyje, nie jest mi wiadomo. Ostatni raz widziałem go zimą 1946–[19]47 r. w okolicach Teniatysk lub Lubyczy Królewsk[iej].

[a-]Ref[erentem] wojskowym w II Okręgu był „Żeleźniak"[-a]. Prowidnykiem [a-]Okręgu III był[-a] „Prirwa". Uprzednio „Prirwa" był zatrudniony w SB w pow[iecie] Lubaczów. Pochodzi z pow[iatu] sokalskiego albo radziechowskiego.

[d-]Rysopis „Prirwy"[-d]: wzrost wysoki, szczupły, w plecach szeroki, blondyn, oczy jasne, twarz pociągła, lekko piegowata, lat ok[oło] 25–27. Nazywany był „ryżym" z uwagi na odcień jego włosów.

Gdzie obecnie znajduje się „Prirwa" i czy żyje, nie jest mi wiadomo. Ostatni raz widziałem się z „Prirwą" pod koniec września 1947 r.

Ref[erentem] SB Okręgu III był „Zenon". W lecie 1945 r. „Zenon" podczas nieobecności „Prirwy" sprawował obowiązek prowidnyka okręgu. [e-]Po zamianowaniu „Prirwy" na stanowisko prowidnyka Okręgu III „Zenon" objął referenturę SB. „Zenon" pochodzi z Chełmszczyzny, dokładnie z jakich okolic, nie jest mi wiadomo. Przed wojną „Zenon" służył w WP w podchorążówce.

[d-]Rysopis „Zenona"[-d]: wzrost średni, dobrze zbudowany, barczysty, ruchy energiczne, twarz okrągła z ciemnym zarostem, oczy jasne, nos prosty, włosy krótko strzyżone, ciemne, lat około 30.

Gdzie obecnie znajduje się „Zenon" i czy żyje, nie jest mi wiadomo. Ostatni raz widziałem się z nim w pierwszej dekadzie listopada 1947 r. W[edłu]g ostatniej naszej rozmowy „Zenon" miał albo zostać w terenie, albo wyjechać na zachód Polski. Jak on postąpił, nie wiem[-e].

Referatów innych jak: ref[eraty] propagandy, gospodarczy przy Okręgu III nie było.

Pyt[anie]: Proszę podać skład nadrejonów Okręgu I?

Odp[owiedź]: Nadrejon „Chołodnyj Jar" rozciągał się na terenach: Przemyśl, Bircza, Lesko. Prowidnykiem nadrejonowym był „Taras" nazywany również „100" w sztafetach [odeń] przesyłanych. „Taras" pochodził z pow[iatu] sokalskiego; gdzie przedtem pracował w organizacji, nie wiem. Był żonaty. Żona bywała przy nim, przynajmniej ja ją widziałem w końcu zimy 1945–[19]46 r.

[d-]Rysopis „Tarasa"[-d]: wzrost średni, drobnej budowy, twarz owalna, pełna, ciemny blondyn, czesał się do góry, nos normalny, oczy jasne, lat około 28.

Gdzie on jest obecnie, nie wiem. Ostatni raz widziałem się z nim pod koniec zimy 1945–[19]46 r. Od tego czasu nie jest mi wiadomo, co się z nim stało.

Ref[erent] organizacyjny nadrejonu „Chołodnyj Jar". Bliższe dane co do jego osoby nie są mi znane, pseudo jego było „Robert".

[d-]Rysopis „Roberta"[-d]: wzrost średni, krępej budowy, pełny na twarzy, czerwony, brunet, nos prosty, lat około 25.

[г-]Прикмети «Роберта»[-г]: середнього зросту, кремезний, повне червонясте обличчя, брюнет, ніс прямий, вік – близько 25 років.

Влітку чи восени 1946 р., наскільки мені відомо, його перевели до надрайону «Бескид». Не знаю, чи на його посаду в «Холодний Яр» призначили когось іншого. Де тепер може знаходитися «Роберт», теж не знаю. Востаннє ми бачилися з «Робертом» наприкінці зими 1945–[19]46 рр.

Реф[ерентом] СБ надрайону «Холодний Яр» був «Потап». Він, вочевидь, за походженням із Перемиського пов[іту]. Нічого про його діяльність не знаю. А з того, що чув, можу зробити висновок, що «Потап» давно працює в референтурі СБ.

[г-]Прикмети «Потапа»[-г]: низького зросту, худорлявий, миршавий, продовгувате обличчя, блондин, із залисинами на голові спереду, світлі очі, вік – близько 27 років.

Де тепер «Потап» і чи живий він, я не знаю. Востаннє ми з ним бачилися наприкінці зими 1945–[19]46 рр.

Псевдоніму господарського реф[ерента] надрайону «Холодний Яр» я не знаю. Спершу господарським реф[ерентом] був «Вишинський», але згодом, після того, як наприкінці зими 1945–[19]46 р. перейшов до округи, його замінив господарський [референт] із V району надрайону «Холодний Яр».

[г-]Прикмети господарського реф[ерента] надрай[ону] «Холодний Яр»[-г]: середнього зросту, міцний, обличчя повне, рожеве й не дуже доглянуте, волосся темно-русяве, вік – близько 25 років.

Де він може перебувати тепер і чи ще живий, я не знаю. Востаннє його бачив у «Холодному Яру» взимку 1945–[19]46 рр.

Реф[ерентом] пропаганди надрайону «Холодний Яр» був «Вадим», виходець із УРСР. «Вадим» в основному займався пол[ітичним] вих[ованням] у [со]тнях «Холодного Яру».

[г-]Прикмети «Вадима»[-г]: високого зросту, плечистий, видовжене обличчя, блондин, часто носив окуляри, вік – 23–25 років.

Зг[ідно] повідомлення, яке мені надійшло з терену, «Вадим» наприкінці осені 1946 р. загинув у Перемиському пов[іті]. Надрайон «Бескид» охоплював Сяноцький і Балигородський пов[іти]. Провідником надрайону «Бескид» був «Мар», виходець із УРСР. У 1945 р. «Мар» в «Бескиді» був реф[ерентом] пропаганди. Після того, як на початку 1946 р. «Крима» перевели до II округи, «Мар» став провідником надрайону.

[г-]Прикмети «Мара»[-г]: середнього зросту, кремезний, гладкий, біляве волосся, вік – близько 25 [років], продовгувате бліде обличчя, хворе серце.

Де тепер «Мар» і чи живий він, я не знаю. Востаннє ми бачилися з «Маром» на початку 1946 р.

Організаційним реф[ерентом] надрайону «Бескид» був «Остап». Він походить із УРСР. Про його діяльність і займані ним посади я нічого не знаю.

[г-]Прикмети «Остапа»[-г]: низького зросту, кремезний, обличчя повне й смагляве, брюнет, вік – близько 25 років.

W lecie lub jesienią 1946 r. został przeniesiony, jak mi jest wiadomo, do nadrejonu „Beskyd", i nie wiem o tym, czy stanowisko jego było obsadzone w „Chołodnym Jarze" przez kogoś innego. Gdzie obecnie może znajdować się „Robert", nie jest mi wiadomo. Ostatni raz widziałem się z „Robertem" pod koniec zimy 1945–[19]46 r.

Ref[erentem] SB nadrejonu „Chołodnyj Jar" był „Potap", który prawdopodobnie pochodził z pow[iatu] przemyskiego. Bliżej o jego działalności nie wiem. Z tego, co słyszałem, wnioskować mogłem, że „Potap" pracuje już od dłuższego czasu w referenturze SB.

[d-]Rysopis „Potapa"[-d]: wzrost niski, szczupły, drobnej budowy, twarz pociągła, ciemny blondyn, łysawy z przodu, oczy jasne, lat ok[oło] 27.

Gdzie obecnie znajduje się „Potap" i czy żyje, nie wiem. Ostatni raz widziałem się z nim pod koniec zimy 1945–[19]46 r.

Ref[erent] gospodarczy nadrejonu „Chołodnyj Jar" nie jest mi znany z pseuda. Początkowo ref[erentem] gospodarczym był „Wyszyński", a z chwilą, gdy pod koniec zimy 1945–[19]46 r. awansował do Okręgu, na miejsce jego przyszedł gospodarczy z V rejonu nadrejonu „Chołodnyj Jar".

[d-]Rysopis ref[erenta] gospodarczego nadrej[onu] „Chołodnyj Jar"[-d]: wzrost średni, tęgawy, twarz pełna, czerwona, mało inteligentna, włosy ciemnoblond, lat około 25.

Gdzie obecnie może być i czy w[yżej] w[ymieniony] żyje, nie jest mi wiadomo. Ostatni raz widziałem go w zimie 1945–[19]46 r. w terenie „Chołodnego Jaru".

Ref[erentem] propagandy przy nadrejonie „Chołodnyj Jar", był „Wadym", który pochodził z USRR. Zasadniczo „Wadym" zajmował się pol[itycznym] wych[owaniem] we wszystkich [so]tniach „Chołodnego Jaru".

[d-]Rysopis „Wadyma"[-d]: wzrost wysoki, barczysty, twarz pociągła, ciemny blondyn, często nosił okulary, lat 23–25.

W[edłu]g wiadomości, jakie ja otrzymałem z terenu, „Wadym", zginął późną jesienią 1946 r. w pow[iecie] przemyskim. Nadrejon „Beskyd" obejmował tereny pow[iatu] Sanok i Baligród. Prowidnykiem nadrejonu „Beskyd" był ps. „Mar", który pochodził z terenów USRR. W 1945 r. „Mar" pracował w „Beskydzie" na stanowisku ref[erenta] propagandowego. Z chwilą, gdy z początkiem 1946 r. „Krym" został przeniesiony na Okręg II, to „Mar" objął po nim miejsce jako prowidnyk nadrejonowy.

[d-]Rysopis „Mara"[-d]: wzrost średni, dobrej budowy, tęgi, włosy blond, wiek około 25 [lat], twarz pociągła, blada, chorował na serce.

Gdzie obecnie jest i czy żyje „Mar", nie jest mi wiadomo. Ostatni raz widziałem się z „Marem" z początkiem 1946 r.

Ref[erentem] organizacyjnym nadrejonu „Beskyd" był ps. „Ostap", który pochodzi z USRR. O jego działalności i innych zajmowanych przez niego stanowiskach, nie wiem.

[d-]Rysopis „Ostapa"[-d]: wzrost niski, korpulentny, twarz pełna, smagła, brunet, lat około 25.

«Остап» загинув наприкінці осені 1946 р. біля Корманичів Перемиського пов[іту].

Реф[ерентом] СБ у надрайоні «Бескид» був «Горський» (або «Горліс»), уродженець УРСР. До того він працював у СБ, але ким і де саме, я не знаю.

[г]Прикмети реф[ерента] СБ[-г]: високий, худорлявий, продовгувате бліде обличчя, темно-русяве волосся, вік – близько 25 років. Був студентом медицини.

Де може перебувати тепер і чи живий він, я не знаю. Востаннє ми з ним бачилися в січні чи лютому 1946 р.

Господарським реф[ерентом] надрайону «Бескид» була «Христя». Нічого більше про неї не знаю, навіть того, чим вона раніше займалася в ОУН.

[г]Прикмети «Христі»[-г]: середнього зросту, повна, блондинка з косами, кругле повне обличчя, ніс більший за середній, вік – близько 20 років.

Напевно «Христя» загинула у «Бескиді» взимку 1946–[19]47 рр. разом із «Робертом». Утім, це могла бути також «Степова» чи «Дора», машиністка «Мара». Докладніше про це я не знаю.

Після ознайомлення зі змістом протоколу його достовірність підтверджую підписом.

Допитав:
пор. (—) Яструмбський.

[Розповів:]
(—) Онишкевич.

Оригіналу відповідає:
В. Ц.

Вик[онано] у 5 прим[ірниках] В. Ц./Л. Ґ.

АІНП, 0192/336, т. 34, арк. 34–35.
Копія, машинопис.
Документ польською мовою.
У лівому верхньому куті документа написано і підкреслено: «Орлан».

„Ostap" zginął w okolicach Kormanic w pow[iecie] przemyskim, późną jesienią 1946 r.

Ref[erentem] SB w nadrejonie „Beskyd" był ps. „Horskiej" albo „Horlis", który pochodził z USRR. Przed tym był również pracownikiem SB, ale w jakich okolicach i na jakim stanowisku, nie jest mi wiadomo.

[d-]Rysopis ref[erenta] SB[-d]: wysoki, szczupły, twarz pociągła, blada, delikatna, włosy ciemnoblond, lat około 25. Był studentem medycyny.

Gdzie obecnie może się on znajdować i czy żyje, nie jest mi wiadomo. Ostatni raz widziałem się z nim w styczniu albo w lutym 1946 r.

Ref[erentem] gospodarczym w nadrejonie „Beskyd" była ps. „Chrystia". Bliższych danych o niej nie znam, podobnie jak uprzednich jej stanowisk w OUN.

[d-]Rysopis „Chrystii"[-d]: wzrost średni, gruba, blondynka z warkoczmi, twarz okrągła, pełna, nos dość duży, lat ok[oło] 20.

„Chrystia" prawdopodobnie zginęła razem z „Robertem" w „Beskydzie" zimą 1946–[19]47 r. – albo zamiast „Chrystii", „Stepowa" lub „Dora", maszynistka „Mara". Dokładnie o tej sprawie nie jest mi wiadomo.

Jako zgodne z prawdą, po zapoznaniu się z treścią protokołu, stwierdzam podpisem:

Przesłuchał: (—) Onyszkiewicz
(—) Jastrzębski, por.

Za zgodność z oryginałem:
W. C.

Wyk[onano] w 5 egz[emplarzach] W. C./Ł. G.

AIPN, 0192/336, t. 34, k. 34–35.
Kopia, maszynopis.
Dokument w języku polskim.
W lewym górnym rogu dopisano odręcznie i podkreślono: Orłan.

№ 99

25 березня 1948, Ряшів. План оперативного використання Ірини Тимочко-«Христі» та інформації, які вона подала під час слідства

Затверджую
Нач[альник] III від[ділу] ВУГБ у Ряшеві
кап. (—)[а-а]Бєляк[а-а] М.

Ряшів, 25 III 1948 р.
Цілком таємно

[а-б]План[б-а]
оперативного використання пунктів зв'язку з чл[енами] ОУН затриманої чл[енкині] ОУН, к[олишньої] провідниці надрайону «Верховина» Ірини Тимочко-«Христі», в к[олишній] окрузі № 1

1. Біля дороги Перемишль–Пралківці, якщо їхати в бік [Дірами[1]] [...][в], з лівого боку на узгір'ї між Пралківцями та [Дибнякою[2] тягнеться ліс], який починається за Пралківцями у формі [...][в] кута, десь за 50 м від [траси]. Біля дуба є умовний пункт зв'язку, про який «сигналізує» спеціальний камінь біля стежки.

В тому місці зустріч можлива 1 IV або 1 V [19]48 р. або 1 VI [19]48 р. [...][в] «Христя» [повинна] покласти під камінь у коробці (для [...][в]) штафету такого змісту: «Прошу, хто б це не був, призначити [час і місце] зустрічі». Перевірити, чи є відповідь, потрібно [...][в] 1-го дня того м[ісяцю], в якому покладено штафету.

Як зустрічатися. Про місце зустрічі буде повідомлено у відповіді [...][в] «Христі». Пароль, узгоджений із «Чмелем» на пункті [зв'язку], залишається. «Христя» повинна вдарити 3 рази по дереву й проспівати вірш Шевченка «Думи мої». Пункт узгоджений «Христею» та «Чмелем» [...][в] бл[изько] 20 X [19]47 р. задля повторної [...][в] з ОУН після зимової перерви, з метою подальшої [...][в] організаційної роботи.

Штафета «Христі» може бути написана [українською чи] польською мовами (це «Христя» вирішує сама, в залежності від ситуації у терені). В даному випадку важливо, який у неї почерк [...][в] «Христі» має бути подане [...][в] місце зустрічі, щоб вона без проблем туди прийшла. Із «Русланом» «Христя» домовилася про те, що на зустріч треба чекати між [...][в], адже тоді починається декада [...][в] зручно підійти до лісу, адже буде вже темно.

[а-а] *Написано в розбивку.*
[б-б] *Написано великими літерами.*
[в] *Фрагмент тексту нерозбірливий.*
[1] Місцевість визначити не вдалося.
[2] Ймовірно це Дибавка.

Nr 99

25 marca 1948, Rzeszów. Plan operacyjnego wykorzystania osoby Ireny Tymoczko, ps. „Chrystia", oraz informacji podanych przez nią w śledztwie

Zatwierdzam
Nacz[elnik] Wydz[iału] III WUBP
w Rzeszowie
(—) [a-]Bielak[-a] M., kpt.

Rzeszów, dn. 25 III 1948 r.
Ściśle tajne

[a-b-]Plan[-b-a]
operatywnego wykorzystania punktów kontaktowych zatrzymanej czł[onkini] org[anizacji] OUN Tymoczko Ireny, ps. „Chrystia", b[yłej] nadrejonowej prowidnyczki nadrejonu „Werchowyna" z czł[onkami] org[anizacji] OUN na terenie b[yłego] Okręgu nr 1

1. Przy drodze Przemyśl – Prałkowce, jadąc w kierunku [Diramy[1] na lewej] [...][c] stronie na wzgórzu pomiędzy Prałkowcami a [Dybniaką[2] ciągnie się las], który bierze swój początek za Prałkowcami w formie [...][c] tego winkla około 50 m od [szosy] jest umówiony punkt kontaktowy koło dębu, przy ścieżce; [znak] umówiony – kamień.

Czas spotkania około 1 IV względnie 1 V [19]48 r. lub 1 VI [19]48 r. [...][c] „Chrystia" położyć pod kamień sztafetę w pudełku (dla [...][c]) o takiej treści: „Kotolwiek by nie był, proszę podać [czas i miejsce] spotkania". Kontrolę, czy jest odpowiedź, należy przeprowadzić [...][c] tego m[iesią]ca, w którym dnia 1 została położona sztafeta.

Sposób spotkania: Jak „Chrystia" dostanie odpowiedź na swoje [...][c] to będzie w niej podane miejsce spotkania. Hasło zostało umówione z „Czmilem" na punkcie [spotkaniowym]. „Chrystia" ma uderzyć 3 razy w drzewo i [zanucić] do wiersza Szewczenki „Dumy Moje". Punkt został umówiony pomiędzy „Chrystią" a „Czmilem" [...][c] ok[oło] 20 X [19]47 r. w celu ponownego [...][c] z org[anizacji] OUN po przerwie zimowej, celem dalszego [...][c] pracy organizacyjnej.

Sztafeta „Chrystii" może być napisana w językach [ukraińskim lub] polskim, o tym decyduje sama „Chrystia" w zależności [od sytuacji w] terenie. Ważny w tym wypadku jest charakter jej pisma [...][c] „Chrystii" w sprawie skontaktowania się ma być podane [...][c] „Chrystii" miejsce spotkania, ażeby „Chrystia" bez trudności skontaktowała się. W rozmowie z „Rusłanem" „Chrystia" uzgodniła,

---

[a-a] *Zapisano pismem spacjowanym.*
[b-b] *Zapisano wersalikami.*
[c] *Fragment nieczytelny.*
[1] Miejscowość nieustalona.
[2] Prawdopodobnie Dybawka.

г-Оперативні заходи-г.

«Христя» пише штафету українською мовою [...]в й залишить за кілька днів до 1 квітня [19]48 р. у коробці [...]в в місці зустрічі. Між 10 і 15 IV [19]48 р. [...]в відбудеться таємний контроль на пункті, аби встановити, чи вищезгадана штафета [...]в зв'язкових «Руслана» й чи на тому місці для «Христі» буде [...]в відповідь з лісу. Оскільки на штафету «Христі» буде [...]в пункті штафета «Руслана», відносно когось з його зв'язкових. [...]в час на пункті зв'язку, поданий в штафеті, залишиться [...]в засідка після попереднього визначення цього місця. В іншому випадку, тобто тоді, коли на штафету «Христі» не надійде відповідь чи її з умовного пункту не заберуть, «Христя» має повторити те саме в травні ц. р.

Крім цього, «Христя» в разі негативного [...]в зустрічі зв'язується зі зв'язковим «Руслана» [...]в «Пімстою» (Крупою Павлом) так само, як подає 2.

2. У Перемишлі по вул. Сераковського 4, I п. [...]в мешкає Стефанія Товарницька, 1917 р. нар., Заторів [...]в уродженка Корманичів. У Корманичах проживає її сестра Еміл[ія] Товарницька[3]. Її добре знає Павло Кр[у]па-«Пімста» [...]в «Руслан». Восени 1947 р. «Пімста» домовився з «Христею», що місце зв'язку з ним і «Русланом» [буде узгоджуватися] через Емілію Товарницьку, [яка часто] приїжджає до дружини свого брата, тобто Стефанії Товарницької [...]в.

«Христя» скористалася цим місцем зв'язку восени 194[...] [і передала] через Товарницьку листа «Пімсті», у якому домовилася з [ним про місце] зустрічі. Відтак, зустріч відбулася в узгодженому місці.

г-Оперативні заходи-г.

Якщо зустріч «Христі» з чл[енами] ОУН на пункті [...]в не відбудеться, то тоді «Христя» напише Крупі Миколі листа [...]в, чому не відбулася зустріч, і зажадає від нього відповіді [...]в дорога протягом тижня, із завданням визначити їй пункт. Лист приносять Стефанії Това[р]ницькій [...]в із проханням передати дружині брата Емілії Товарницькій. Якщо відповідь [буде] позитивною, буде розроблено спеціальний план оперативного використання пункту зустрічі.

Заходи 1 і 2 I-ї сек[ції] III від[ділу] ВУГБ у Ряшеві [проводяться] спільно з кер[івником] III реф[ерентури] ПУГБ у Перемишлі.

3. У жовтні 1947 р. було узгоджено пункт зустрічі «Христі» й «Чабана» (к[олишній] кущовий, наразі – чл[ен] групи «Смирного»). На цьому пункті «Христя» має передати інструкції, які їй надійшли для «Верховини».

г-г *Підкреслено машинописним способом.*

[3] Товарницька Емілія (нар. 3 VII 1922, Корманичі). Заарештована у Перемишлі (21 X 1950) за звинуваченням у наданні допомоги членам ОУН (у своєму домі прийняла на постій Павла Крупу). Постановою РВС у Ряшеві слідство було припинене (14 II 1951). *(АІНП Ж, 108/6017, т. 1–2; АІНП Ж, 050/1054).*

że należy się spodziewać terminu spotkania pomiędzy [...]c miesiącu, gdyż wówczas zaczyna się dekada księżyca [...]c dogodnie podejść do lasu, gdyż jest ciemno.

d-Operatywne przedsięwzięcia-d.

W[yżej] w[ymieniony] punkt został na miejscu z „Chrystią" [ustalony]. „Chrystia" napisze sztafetę w języku ukraińskim w[edłu]g [...]c która przed 1 kwietnia [19]48 r. zostanie w pudełku [...]c na miejscu spotkania. Między 10 a 15 IV [19]48 r. [...]c sekretna kontrola na punkcie czy w[yżej] w[ymieniona] sztafeta [...]c łączników „Rusłana" i czy w miejsce sztafety „Chrystii" zostanie [...]c odpowiedź z lasu. O ile na sztafetę „Chrystii" zostanie [...]c punkcie sztafeta „Rusłana", względnie kogoś z jego łączników. [...]c czas na punkcie spotkaniowym podanym w sztafecie zostanie [...]c zasadzka po uprzednim ustaleniu tego miejsca. W przeciwnym razie, t[o] j[est] gdy sztafeta „Chrystii" pozostanie bez odpowiedzi, względnie w ogóle nie zostanie wzięta z umówionego punktu, „Chrystia" powtórzy to samo w m[iesią]cu maju br.

Niezależnie od tego „Chrystia" w razie negatywnego [...]c spotkania skontaktuje się z łącznikiem „Rusłana" ps. „Pimsta" Krupą Pawłem w sposób jak pod 2.

2. W Przemyślu przy ul. Sierakowskiego 4, I p. [...]c mieszka Towarnicka Stefania, ur. 1917 r., Zatorów [...]c pochodzi z Kormanic. W Kormanicach zamieszkuje siostra jej Towarnicka Emil[i]a[3]. Dobra znajoma Kr[u]py Pawła, ps. „Pimsta" [...]c „Rusłana". Jesienią 1947 r. „Pimsta" umówił z „Chrystią" miejsce kontaktu ze sobą i „Rusłanem" poprzez Towarnicką Emilię [która często] przyjeżdża do swej bratowej, t[o] j[est] Towarnickiej Stefanii [...]c

„Chrystia" skorzystała z tego kontaktu na jesieni 194[...] [i przekazała] poprzez Towarnicką list do „Pimsty", w którym umówiła z [nim miejsce], po czym spotkała się umówionym miejscu.

d-Operatywne przedsięwzięcia-d.

O ile nie nastąpi spotkanie „Chrystii" z czł[onkami] org[anizacji] OUN na punkcie [...]c i wówczas „Chrystia" napisze do Krupy Mikołaja list [...]c dlaczego nie doszło do spotkania i zażąda od niego odpowiedzi [...]c droga w przeciągu tygodnia, z zadaniem określenia jej punktu. List został doręczony Towarnickiej Stefanii przez [...]c z prośbą o przekazanie do bratowej Towarnickiej Emilii. O ile [padnie] pozytywna odpowiedź, zostanie opracowany specjalny plan operatywnego wykorzystania punktu spotkania.

Przedsięwzięcia ad 1. i 2. – Sek[cja] I Wydz[iału] III WUBP w Rzeszowie wspólnie z kier[ownikiem] Ref[eratu] III PUBP w Przemyślu.

---

d-d *Podkreślono maszynowo.*

[3] Emilia Towarnicka (ur. 3 VII 1922 w Kormanicach). Aresztowana w Przemyślu 21 X 1950; oskarżona o udzielanie pomocy członkom OUN (udostępnienie w swym domu kwatery Pawłowi Krupie); postanowieniem WSR w Rzeszowie z 14 II 1951 śledztwo umorzono. AIPN Rz, 108/6017, t. 1–2; AIPN Rz, 050/1054.

Де місце зустрічі. Якщо їхати зі Жмигроду через село Кути [...]ᵛ в бік села Кремпнаᵍ, за 1 км від Кут [...]ᵛ ліс. Ліс спочатку рідкий, а на 500 м далі [...]ᵛ при дорозі – за річечкою, яка перетинає дорогу [...]ᵛ на пагорбі ліворуч від шосе «Христя» повинна чекати [«Ча]бана».

Час зустрічі: зустріч повинна відбутися 1, 2 чи 3 травня 1948 р. пообіді (надвечір). За день до зустрічі [«Чабан»] має залишити картку під ялиною, яка росте на узліссі [...]ᵛ з правого боку, якщо йти з Кут у напрямі Кремпна. Якщо картки [...]ᵛ до 1 V [19]48 р., пункт вважатиметься недійсним.

ᵍ-Оперативні заходи-ᵍ.

1) До 15 IV [19]48 р. визначити пункт для зустрічей «Христі» й «Чабана», та ялину, біля якої «Чабан» повинен покласти картку 1 V [19]48 р. або раніше. Виконує: І сек[ція] ІІІ від[ділу] ВУГБ у Ряшеві, з використанням Ірини Тимочко-«Христі».

2) Якщо 1 V [19]48 р. б[іля] ялини лежатиме картка «Чабана», цей пункт, із врахуванням ситуації на місці й обставин, буде оперативно використаний.

4. На початку вересня 1947 р. «Христя» домовилася про пункт зв'язку із ᵈ-Михайлом Федаком-ᵈ-«Смирним» в господаря Федака Івана чи Михайла, який буде в селі Ропенка Кросняньского пов[іту].

Час зустрічі не узгодили, лише якщо [...]ᵛ «Христя» за допомогою в[ище] зг[аданого] зустрінеться зі «Смирним» [...]ᵛ, то зможе [отри]мати про нього дані від [...]ᵛ Федака. Сам він «Христі» не знає.

Коли «Христя» прийде [...]ᵛ [гос]подарка назветься шкільною подругою [...]ᵛ і запитає про Михайла. Оскільки [...]ᵛ. Швидко «Христі» зв'язатися з [...]ᵛ «Христя» лист у господаря до «Смирного» [...]ᵛ). У листі буде «Смирному» поданий пункт [...]ᵛ

ᵍ-Оперативні заходи-ᵍ.

1. До 10 IV [19]48 р. виявити Івана чи Михайла Федака в Ропенці Кросняньского пов[іту]. Виконує: І сек[ція] ІІІ від[ділу] ВУГБ у Ряшеві разом із ПУГБ у Кросні.

2. Якщо це зробити вдасться, «Христя» напише листа до «Сми[рного]». Цей лист за нагоди передасть через свою подругу для Івана чи Михайла Федака в Ропенку [...]ᵛ. В ньому зазначить, що хоче з ним зустрітися, а також попросить надіслати письмову відповідь на адресу Марії Ковальчук: Перемишль, вул. Мечислава, № 9.

Коли листування між Іриною Тимочко-«Христею» й Михайлом Федаком-«Смирним» налагодиться, почнеться реалізація [...]ᵛ спеціального плану зв'язку зі «Смирним». Виконує: І сек[ція] ІІІ від[ділу] ВУГБ у Ряшеві.

ᵍ *Тут і далі в документі було з орфографічною помилкою.*

ᵈ-ᵈ *Підкреслено.*

3. W październiku 1947 r. został umówiony punkt spotkaniowy pomiędzy „Chrystią" a „Czabanem", b[yłym] kuszczowym, a obecnie czł[onkiem] grupy „Smyrnego". Na tym punkcie ma „Chrystia" przekazać instrukcje, które otrzymała dla terenu „Werchowyny".

Oznaczenie miejsca: idąc ze Żmigrodu przez wioskę Kąty [...][c] w kierunku wsi Krempna[e] w odległości 1 km od Kąt [...][c] las. Las z początku jest rzadki, a do 500 m dalej ciągnie się [...][c] na przy drodze – za potokiem, który przepływa przez drogę [...][c] na pagórku – po lewej stronie szosy ma czekać „Chrystia" [na „Cza]-bana".

Czas spotkania: spotkanie ma nastąpić w godzinach popołudniowych (pod wieczór) 1, 2 lub 3 maja 1948 r. W przeddzień spotkania [„Czaban"] ma zostawić karteczkę pod świerkiem, który rośnie na skraju lasu [...][c] po stronie prawej idąc z Kąt w kierunku Krempnej. O ile kartki [...][c] na dzień 1 V [19]48 r. punkt należy traktować jako nieaktualny.

[d-]Operatywne przedsięwzięcia[-d]

1) ustalić do dnia 15 IV [19]48 r. punkt spotkaniowy „Chrystii" z „Czabanem" oraz świerk, koło którego ma „Czaban" położyć karteczkę w dniu 1 V [19]48 r. lub wcześniej; wykona Sek[cja] I Wydz[iału] III WUBP w Rzeszowie, wykorzystując przy tym osobę Tymoczko Ireny, ps. „Chrystia";

2) o ile w dniu 1 V [19]48 r. k[oło] świerku będzie karteczka „Czabana", wtedy w[edłu]g sytuacji na miejscu i okoliczności punkt spotkaniowy zostanie wykorzystany operatywnie.

4. Z początkiem września 1947 r. „Chrystia" umówiła punkt korespondencyjno-kontaktowy z [f-]Fedakiem Michałem[-f], ps. „Smyrnyj" u gospodarza Fedaka Jana vel Michała we wsi Ropianka, pow[iat] Krosno.

Terminy spotkania nie zostały wyznaczone, jedynie na wypadek [...][c] „Chrystia" może poprzez w[yżej] w[ymienionego] spotkać się ze „Smyrnym" [...][c] [otrzy]mać o nim informacje od tego gospodarza. Gospodarz Fedak [...][c] nie zna „Chrystii".

Praktycznie przedstawi się tak o ile „Chrystia" przyjdzie [...][c] [gos]podarza przedstawi się jako koleżanka szkolna [...][c] (t[o] j[est] „Smyrnego" i zapyta się o Michała. O ile [...][c]. W krótkim czasie skontaktować „Chrystii" ze [...][c] „Chrystia" list u gospodarza do „Smyrnego" [...][c]). W liście zostanie podany „Smyrnemu" punkt [...][c]

[d-]Operatywne przedsięwzięcia[-d].

1. Ustalić do dnia 10 IV [19]48 r. osobę gospodarza Fedaka Jana vel Michała w Ropiance, pow[iat] Krosno. Wykona Sek[cja] I Wydz[iału] III WUBP w Rzeszowie wspólnie z PUBP w Krośnie.

2. Po pozytywnym ustaleniu „Chrystia" napisze list do „Smy[rnego]", który okazyjnie przekaże przez swoją koleżankę do Fedaka Jana vel Michała

---

[c] *Było:* Krępna. *Podobnie dalej.*

[f-f] *Podkreślono odręcznie.*

Реф[ерент] І сек[ції] ІІІ від[ділу] ВУГБ у Ряшеві
підпор. (—) Пенар Й.[4]

Керівник І сек[ції] ІІІ від[ділу] ВУГБ у Ряшеві
пор. (—) Кузьмич Л.[5]

Ви[готовлено] у 3 прим[ірниках].
Прим. № 1 – аг[ентурна] роз[робка] «Барикада».
Прим. № 2 – спр[ава] «Христі».
Прим. № 3 – п[апка] контрольна.

---

[4] Пенар Юзеф (нар. 30 І 1923), поручник (1950), полковник ГМ (1971). З вересня до грудня 1944 – міліціонер в Івонічу. З квітня 1945 – вартовий ПУГБ у Кросні. З червня 1945 – слухач школи МГБ у Лодзі. З жовтня 1945 – старший референт ПУГБ у Любачеві. З жовтня 1947 – старший референт у ПУГБ в Любачеві, потім – в. о. заступника начальника ПУГБ у Любачеві. З січня 1948 – референт 1-ї секції ІІІ відділу ВУГБ у Ряшеві. З серпня 1950 – керівник 2-ї секції ІІІ відділу ВУГБ у Ряшеві. З березня 1951 – старший референт 3-ї секції ІІ відділу ІІІ департаменту МГБ. З листопада 1954 – старший референт 2-ї секції ІІ відділу ІІІ департаменту МГБ. З червня 1954 – старший референт 3-ї секції Х відділу І департаменту МГБ. З квітня 1955 – старший референт 1-ї секції V відділу ІІ департаменту МГБ. З квітня 1956 – оперативний старшина 1-ї секції V відділу ІІ департаменту КГБ. З листопада 1956 – оперативний старшина, а з січня 1957 – старший оперативний старшина V відділу ІІ департаменту МВС. З вересня 1960 – слухач старшинської школи ГБ НЦ МВС в Легіонові. З серпня 1961 – старший оперативний старшина IV відділу ІІ департаменту МВС. З вересня 1961 – старший оперативний старшина V відділу ІІ департаменту МВС. З квітня 1965 – старший оперативний старшина, а з жовтня 1965 – інспектор ІІІ відділу ІІІ департаменту МВС. З травня 1971 – старший інспектор ІІІ відділу ІІІ департаменту МВС. З травня 1972 – старший інспектор ІІ відділу ІІІ департаменту МВС. З червня 1976 – інспектор V групи ІІ відділу ІІІ департаменту МВС. З червня 1978 – старший інспектор VI відділу ІІІ департаменту МВС. Звільнений зі служби 5 VIII 1978. *(Twarze bezpieki w Polsce południowo-wschodniej 1944–1990. – Pr. zb. – Rzeszów, 2007. – S. 303).*

[5] Кузьмич Лукаш (нар. 18 IV 1925 в Куснищах ІІ), пор. (1947), кап. (1950). З липня до вересня 1944 – у винищувальному батальйоні. З вересня 1944 – у 2-му резервному полку піхоти. З жовтня 1944 – секретар І відділу ВУГБ у Ряшеві. З вересня 1945 – заступник начальника ПУГБ у Перемишлі. З травня 1946 – начальник ПУГБ в Ярославі. З березня 1948 – керівник 1-ої секції ІІІ відділу ВУГБ у Ряшеві. З червня 1948 – керівник 4-ої секції IV відділу ВУГБ у Ряшеві. З жовтня 1948 – керівник секції та в. о. заступника начальника. З травня 1950 – начальник І відділу ВУГБ у Ряшеві. З квітня 1955 – начальник ІІ відділу ВУдсГБ у Ряшеві. З квітня 1957 – інспектор Інспекції керівного складу підрозділів безпеки ВК ГМ у Ряшеві. Звільнений 30 VI 1957. З 1957 – працівник металургійних підприємств у Дембі. З 1959 – голова президії селищної ради в Дембі, керівник розподільного складу СНП у Мокришові, працівник заводу комунікаційного обладнання Державного авіаційного підприємства у Ряшеві. Автор публікацій «Злочин без покарання» та «Куліси влади. Нова Демба – місто, яке я покохав». Стосовно нього проводилося слідство Ряшівським відділенням Комісії з розслідування злочинів проти польського народу. Підозрювався у вчиненні, під час виконання своїх службових обов'язків у ПУГБ в Ярославі та у зв'язку з їх виконанням, комуністичних злочинів, які одночасно були злочинами проти людства. Слідство завершилося скеруванням до суду обвинувального акту. *(АІНП Ж, 0056/3766, Особова справа співробітника; Rok pierwszy. Powstanie i działalność aparatu bezpieczeństwa publicznego na Rzeszowszczyźnie (sierpień 1944–lipiec 1945). – Wybór i oprac. D. Iwaneczko, Z. Nawrocki. – Warszawa, 2005. – S. 215; http://ipn.gov.pl/o-ipn/struktura/kszpnp/sledztwa/oddzialowa-komisja-w-rzeszowie/sledztwa-zakonczone-skierowaniem-aktu-oskarzenia [доступ: 28 V 2014 r.]; http://www.kuzmicz.pl/ [доступ: 28 V 2014 r.]).*

gospodarza w Ropiance [...][c], w którym naświetli [konieczność] spotkania się z nim oraz zażąda odpowiedzi listownej na adres Kowalczyk Maria, Przemyśl, ul. Mieczysława nr 9.

Jak zostanie nawiązana korespondencja między Tymoczko Ireną, [ps.] „Chrystia", a Fedakiem Michałem, ps. „Smyrnyj" nastąpi [...][c] specjalnego planu skontaktowania się ze „Smyrnym". Wykona Sek[cja] I Wydz[iału] III WUBP w Rzeszowie.

Ref[erent] Sek[cji] I Wydz[iału] III
WUBP w Rzeszowie
(—) Penar J.[4], ppor.

Kierownik Sek[cji] I Wydz[iału] III
WUBP w Rzeszowie
(—) Kuźmicz Ł.[5], por.

Sporz[ądzono] w 3 egz[emplarzach]
Egz. nr 1 – ag[enturalne] opr[acowanie] „Barykada"
Egz. nr 2 – ak[ta] „Chrystii"
Egz. nr 3 – t[eczka] zap[asowa] kontrolna

---

[4] Józef Penar (ur. 30 I 1923), por. (1950), płk MO (1971). Od września do grudnia 1944 milicjant w Iwoniczu; od kwietnia 1945 wartownik PUBP w Krośnie; od czerwca 1945 słuchacz szkoły MBP w Łodzi; od października 1945 st. referent PUBP w Lubaczowie; od października 1947 st. referent przy kierownictwie PUBP w Lubaczowie, następnie p.o. zcy szefa PUBP w Lubaczowie; od stycznia 1948 referent Sekcji 1 Wydz. III WUBP w Rzeszowie; od sierpnia 1950 kierownik Sekcji 2 Wydz. III WUBP w Rzeszowie; od marca 1951 st. referent Sekcji 3 Wydz. II Dep. III MBP; od listopada 1954 st. referent Sekcji 2 Wydz. II Dep. III MBP; od czerwca 1954 st. referent Sekcji 3 Wydz. X Dep. I MBP; od kwietnia 1955 st. referent Sekcji 1 Wydz. V Dep. II MBP; od kwietnia 1956 oficer operacyjny Sekcji 1 Wydz. V Dep. II KdsBP; od listopada 1956 oficer operacyjny, a od stycznia 1957 st. oficer operacyjny Wydz. V Dep. II MSW; od września 1960 słuchacz szkoły oficerskiej BP CW MSW w Legionowie; od sierpnia 1961 st. oficer operacyjny Wydz. IV Dep. II MSW; od września 1961 st. oficer operacyjny Wydz. V Dep. II MSW; od kwietnia 1965 st. oficer operacyjny, od października 1965 inspektor, a od maja 1971 st. inspektor Wydz. III Dep. III MSW; od maja 1972 st. inspektor Wydz. II Dep. III MSW; od czerwca 1976 inspektor Grupy V Wydz. II Dep. III MSW; od czerwca 1978 st. inspektor Wydz. VI Dep. III MSW; 5 VIII 1978 zwolniony ze służby. *Twarze bezpieki...*, s. 303.

[5] Łukasz Kuźmicz (ur. 18 IV 1925 w Kuśniszczach II), por. (1947), kpt. (1950). Od lipca do września 1944 w *istriebitielnym batalionie*; od września 1944 w 2. zpp; od października 1944 sekretarz Wydz. I WUBP w Rzeszowie; od września 1945 zca kierownika PUBP w Przemyślu; od maja 1946 szef PUBP w Jarosławiu; od marca 1948 kierownik Sekcji 1 Wydz. III WUBP w Rzeszowie, od czerwca 1948 kierownik Sekcji 4 Wydz. IV WUBP w Rzeszowie, od października 1948 kierownik Sekcji i p.o. zcy naczelnika, od maja 1950 naczelnik Wydz. I WUBP w Rzeszowie, od kwietnia 1955 naczelnik Wydz. II WUdsBP w Rzeszowie; od kwietnia 1957 inspektor Inspektoratu Kierownictwa Jednostek Bezpieczeństwa KW MO w Rzeszowie; zwolniony 30 VI 1957; następnie, od 1957 m. in. pracownik w Zakładach Metalowych Dęba, od 1959 przewodniczący Prezydium Osiedlowej Rady Narodowej w Dębie, kierownik składu dystrybucyjnego CPN w Mokrzyszowie, pracownik WSK PZL-Rzeszów; autor publikacji *Zbrodnie bez kary* oraz *Kulisy władzy. Nowa Dęba – miasto, które pokochałem*; Oddziałowa Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Rzeszowie prowadziła śledztwo przeciwko ww. podejrzanemu o dopuszczenie się podczas i w związku pełnieniem służby w PUBP w Jarosławiu zbrodni komunistycznych, będących jednocześnie zbrodniami przeciwko ludzkości; śledztwo zakończyło się skierowaniem do sądu aktu oskarżenia. AIPN Rz, 0056/3766, Akta personalne funkcjonariusza; *Rok pierwszy. Powstanie i działalność aparatu bezpieczeństwa publicznego na Rzeszowszczyźnie...*, s. 215; http://ipn.gov.pl/o-ipn/struktura/kszpnp/sledztwa/oddzialowa-komisja-w-rzeszowie/sledztwa-zakonczone-skierowaniem-aktu-oskarzenia [dostęp: 28 V 2014 r.]; http://www.kuzmicz.pl/ [dostęp: 28 V 2014 r.].

АІНП Ж, 072/1, т. 10, арк..59–61.
Оригінал, машинопис.
Документ польською мовою. Текст згасає.

AIPN Rz, 072/1, t. 10, k. 59–61.
Oryginał, maszynopis.
Dokument w języku polskim bardzo słabo czytelny.

№ 100

30 березня 1948, Ліська. Лист начальника ПУГБ у Ліську Людвига Сетляка начальникові III відділу ВУГБ у Ряшеві про агентів, які причетні до боротьби з ОУН і УПА

Ліська, 30 III 1948 р.

Начальникові III-го від[ділу] ВУГБ
[а-б]у Ряшеві[-б-а]

У відповідь на Ваш лист від 20 III [19]48 р. № 943/III/[19]48 про надання списку агентури, яка задіяна в справах щодо ОУН і УПА, нами з'ясовано, що [в-]таких агентів у нас немає, бо ОУН у нашому терені не діє. Можливо, така[-в] організація діяла тут раніше, але її ми не виявили. Нами лише була знищена потужна банда УПА, якою ОУН керувала, причому в їхніх осередках ніякої агентури ми не мали.

Щодо бандитизму УПА, то в нас немає агентів, котрі могли б здійснити розробку навіть найменшого підрозділу УПА, тобто чоти, чи навіть організувати таку чоту на нашій території. Агентів у ворожих середовищах ми не маємо тому, що від зими й дотепер до нашого терену не заходили жодні банди УПА чи якісь інші менші групи. Зате діє наша сигнальна й інформаційна агентура. Вона нас інформує про всі рухи та переміщення місцевого населення. З донесень сигнальної агентури можна зробити висновок, що жодних банд, малих груп чи угруповань УПА помічено ніде не було. Крім цього, маємо інформаторів, котрі шукають членів банд УПА, які можуть переховуватися в нашому терені чи за його межами.

Реф[ерент] III референтури
[ст.] сержант (—) [а-]Васович[-а] Бр.

Начальник пов[ітового] упр[авління]
гром[адської] безп[еки] у [а-]Ліську[-а]
(—) [а-]Сетляк Л.[-а1]

[а-а] *Написано в розбивку.*

[б-б] *Підкреслено машинописним способом.*

[в-в] *Підкреслено.*

[1] Сетляк Людвиг (нар. 19 I 1917), пс. «Бистрий» (у ПРП), «Лютек» (у НГ/НА). Сержант (1946), капітан (1955). Від 1943 – у ПРП/ПОРП. Із 1942-го – в НГ/НА. З березня 1945 – референт ПУГБ у Горлицях. З грудня 1946 – старший референт та в. о. заступника начальника ПУГБ у Горлицях. З липня 1947 – в розпорядженні начальника ВУГБ у Ряшеві. Від квітня до листопада 1947 – слухач курсів для керівників НЦ МГБ. Від січня 1948 – заступник та в. о. начальника ПУГБ у Ліську. Станом на 3 I 1949 – заступник начальника ПУГБ у Кросні. З липня 1950 – заступник та в. о. начальника ПУГБ у Сяноці. З серпня 1953 – начальник ПУГБ у Сяноці. Від березня 1955 – у розпорядженні керівника ВУдсГБ в Зеленій Гурі. З квітня 1955-го – керівник ПУдсГБ у Ґлоґові. Звільнений зі служби 15 IV 1955. *(Twarze bezpieki w Polsce południowo-wschodniej... – S. 345–346).*

Nr 100

30 marca 1948, Lesko. Pismo szefa PUBP w Lesku Ludwika Setlaka do naczelnika Wydziału III WUBP w Rzeszowie w sprawie agentury zajmującej się podziemiem ukraińskim

Lesko, dnia 30 III 1948 r.

Do Naczelnika Wydz[iału] III WUBP
[a-b-]w Rzeszowie[-b-a]

W odpowiedzi na Wasze pismo z dnia 20 III [19]48 r. nr 943/III/48 w sprawie nadesłania spisu całej agentury pracującej po linii OUN i UPA wyjaśniamy, że po linii organizacji OUN nie posiadamy [c-]żadnej agentury, gdyż takowej organizacji obecnie nie ustalono na naszym terenie. Być może była takowa[-c] organizacja na tut[ejszym] terenie, lecz nie była uwidoczniona pomimo rozbicia takiej silnej bandy UPA, która była kierowana przez organizację OUN, dlatego też w środowisku, czyli na odcinkach tych organizacji, nie posiadamy żadnej agentury.

Po linii bandytyzmu UPA. [d-]Jako sotni rejon i czoty również nie posiadamy agentury, która mogłaby nam rozpracować przynajmniej najmniejszy odcinek UPA, to jest czota, czyli też nawet organizowaniu się takiej czoty na naszym terenie[-d], gdyż w okresie zimowym na tut[ejszym] terenie po dziś dzień nie ukazywały się żadne bandy UPA ani też żadne zgrupowania mniejsze i z tego powodu nie posiadamy w takich środowiskach żadnej agentury. Posiadamy natomiast agenturę sygnalizującą i informacyjną w terenach zagrożonych przez byłych bandytów UPA, która nas informuje o wszystkich ruchach i przesunięciu się ludności zamieszkałej w tych terenach, lecz jak wynika z doniesień agentury sygnalizującej to żadnych band, czyli małych grup, jak i zgrupowań UPA nigdzie nie zauważono. Poza tym posiadamy jeszcze informatorów celem wykrycia członków band UPA, ukrywających się jeszcze do tej pory na naszym terenie lub poza obrębem naszego terenu.

Ref[erent] Referatu III
(—) [a-]Wasowicz[-a] Br., [st.] sierż.

Szef Pow[iatowego] Urz[ędu] Bezp[ieczeństwa] Publ[icznego] w [a-]Lesku[-a]
(—) [a-]Setlak L.[-a1]

[a-a] *Zapisano pismem spacjowanym.*
[b-b] *Podkreślono maszynowo.*
[c-c] *Podkreślono odręcznie.*
[d-d] *Tak w tekście.*

[1] Ludwik Setlak (ur. 1917), ps. „Bystry" (w PPR), ps. „Lutek" (w GL/AL); sierż. (1946), kpt. (1955). Od 1943 w PPR/PZPR; od 1942 w GL/AL; od marca 1945 referent PUBP w Gorlicach; od grudnia 1946 st. referent oraz p.o. zcy szefa PUBP w Gorlicach; od lipca 1947 do dyspozycji szefa WUBP

З приватного архіву Марціна Маєвського.
Копія, машинопис.
Документ польською мовою.
У лівому верхньому куті документа стоїть відбиток печатки: «Повітове управління громадської безпеки у Ліську №.... Дата...». *Вписані номер* «683/69/III/[19]48» *і дата* «30 III 1948». *На середній частині документа є резолюція:* «Секція I – дати конкретне завдання, щоб до 1 V [19]49 р. [...] всіх передвоєнних оунівців взяли на облік, осіб, які підозрюються у співпраці з бандами і ОУН, а також з цього середовища вербували – лист висланий за підписом керівника і начал[ьника]. 2 IV [19]48». *У кінці документа також дописано:* «Зібрати матеріали, які надійшли до Ліська по лінії ОУН і УПА, і загально, які маємо [...] додати до реферату для шефів».

Zbiory prywatne Marcina Majewskiego.
Kopia, maszynopis.
Dokument w języku polskim.
W lewym górnym rogu pieczęć: Powiatowy Urząd Bezpieczeństwa Publicznego w Lesku Nr... Data... *z wpisanymi odręcznie numerem:* 683/69/III/[19]48 *i datą:* 30 III 1948*; u góry, na środku dokumentu odręczna adnotacja:* Sekcja I – dać konkretne zadanie, ażeby do dnia 1 V [19]49 r. [...] wszystkich ounowców przedwojennych oraz wzięli na ewidencję osoby podejrzane o współpracę z bandami i OUN, oraz z tego środowiska werbowali – pismo wysłano za podpisem Szefa i Naczel[nika] *oraz data:* 2 IV [19]48*; na końcu dokumentu kolejna odręczna częściowo czytelna adnotacja:* Zebrać materiały, jakie zostały przesłane do Leska po linii OUN i UPA i w ogóle jakie posiadamy [...] te ująć w referacie dla szefów.

---

w Rzeszowie; od kwietnia do listopada 1947 słuchacz kursu kierowniczego CS MBP; od stycznia 1948 zca oraz p.o. szefa PUBP w Lesku; od stycznia 1949 zca szefa PUBP w Krośnie; od lipca 1950 zca oraz p.o. szefa PUBP w Sanoku; od sierpnia 1953 szef PUBP w Sanoku; od marca 1955 do dyspozycji kierownika WUdsBP w Zielonej Górze; od kwietnia 1955 kierownik PUdsBP w Głogowie; 15 IV 1955 zwolniony ze służby. *Twarze bezpieki...*, s. 345–346.

№ 101
31 березня 1948, Варшава. Донесення камерного агента про Мирослава Онишкевича-«Ореста»

[a-]Тільки для використання директором департаменту[-a]
Варшава, 31 березня 1948 р.

Мирослав Онишкевич розповідав про перетин кордону відділами УПА, які перейшли до Радянської України, збройну боротьбу і т. п. [Також говорив] про переслідування українців працівниками НКВС і польської безпеки під надуманими приводами.

Він подавав відомості, отримані з певних джерел (яких саме – не уточнив), що: в червні ц. р. має розпочатися війна між англосаксами та Радянським Союзом; англосакси застосують проти радянських військ спеціальну зброю; яка це зброя, поки що зберігається в таємниці; українські війська, які організовані й тимчасово перебувають на боці англосаксів, братимуть участь у війні на їхньому боці.

Онишкевич розповідає цілий ряд нісенітниць про війну. Удає з себе великого героя, а при нагадуванні про слідство тремтить від страху, готовий казати правду й зізнаватися про злочини, які скоїв в УПА.

Вик[онано] у 5-и прим[ірниках] (Б. Й.)

Отримують:
1. Ген. Р.
2. Полк. Р.
3. III деп[артамент].
4. Папка.
5. а/а.

АІНП, 0192/336, т. 34, арк. 56.
Копія, машинопис.
Документ польською мовою.

[a--a] *Печатка.*

Nr 101

31 marca 1948, Warszawa. Doniesienie agenta celnego zawierające informacje o Myrosławie Onyszkewyczu, ps. „Orest"

[a-]Wyłącznie do użytku Dyrektora Departamentu[-a]
Warszawa, dnia 31 marca 1948 r.

Onyszkiewicz Mirosław opowiada o przekroczeniu granicy przez oddziały UPA do Ukrainy radzieckiej, o walkach zbrojnych itp., o rzekomych prześladowaniach Ukraińców przez NKWD i polskie Bezpieczeństwo.

Opowiadał o uzyskaniu wiadomości z pewnych źródeł, lecz tych źródeł nie podał, o mającej się rozpocząć wojnie Anglosasów ze Związkiem Radzieckim w m[iesią]cu czerwcu br., że Anglosasi użyją specjalnej broni przeciwko wojskom radzieckim, która to broń na razie jest zachowywana w tajemnicy. Że w wojnie tej wezmą udział po stronie anglosaskiej wojska ukraińskie, zorganizowane i stacjonujące po stronie anglosaskiej.

Cały szereg bredni o wojnie opowiada Onyszkiewicz. [b-]Udaje z siebie wielkiego bohatera[-b], a na wspomnienie o śledztwie drży ze strachu i przygotowany jest do zeznawania w śledztwie prawdy i przyznawania się do popełnionych przestępstw w organizacji UPA.

Wyk[onano] w 5 egz[emplarzach] (B. J.)

Otrzymują:
1. Gen. R.
2. Płk R.
3. Dep[artament] III
4. Teczka
5. a/a

AIPN, 0192/336, t. 34, k. 56.
Kopia, maszynopis.
Dokument w języku polskim.

[a-a] *Odbito stemplem.*
[b-b] *Tak w tekście.*

№ 102
[Березень 1948], б. м. Свідчення Мирослава Онишкевича-«Ореста» про діяльність у 1947–1948 рр.

[а-б-]Копія рукописних свідчень
Мирослава Онишкевича-«Ореста»[-б-а]

На початку травня 1947 р. я востаннє бачив «Стяга». На зустрічі з ним отримав інструкції в справі вчинення опору переселенській акції, яка поширювалася з «Лемка» до «Бастіону». В день моєї зустрічі зі «Стягом» уже тривало вивезення села Люблинець. У інструкції йшлося про необхідність вести нещадну боротьбу з цим переселенням. А ще пров[ідник] «Стяг» говорив, що потрібно намагатися усувати з відділів «баласт», адже прогодувати ту кількість військових, яка є, буде складно, бо цього разу може бути вивезено 100% населення. Словом «баласт» він, напевне, називав тих людей, які були фізично виснаженими, мали змогу виробити собі документи, долучитися до своїх сімей чи якихось знайомих і виїхати з ними на захід.

Про інше на зустрічі не говорилося. Наприкінці пров[ідник] «Стяг» сказав, щоб я їхав до третьої округи, й там, починаючи з відділу «Шума», розпочав передавати його інструкції. Коли ж вони будуть доведені для всіх відділів 3-ї округи, я мав поспішити до пров[ідника] «Стяга», бо він мав ще багато чого мені сказати. Затим я вирушив до ком[андира] «Шума», щоб передати йому інструкцію. Втім, у тих місцях, де перебували чоти «Сурми» і «Ґонти», я командира «Шума» не застав. За словами «Ґонти», той пішов до «Листка», щоб усувати «баласт». Тоді я вирушив до чотового [в-]«Сурми»[-в], щоб разом із ним перевірити людей і позбавити їх «баласту». В «Сурми» застав бунчужного «[в-]Орлика[-в], котрий разом із ним цим зайнялися. Наскільки я пам'ятаю, йшлося приблизно про 12 стрільців. Я дав згоду на рішення вивести їх із відділу. Втім, мені здалося, що це дуже мало – лише 12 людей з чоти «Сурми», тому розпорядився привести до мене два рої з ВО-2.

Коли хлопці зібралися, я звернувся до них із промовою. Сказав про можливу прикру ситуацію, в яку вони можуть потрапити, якщо відбудеться виселення 100% населення. Я хотів цим переконати хлопців перейти на свої рідні терени добровільно. Четверо чи шестеро з них погодилося. Я направив їх до відділу «Бриля», який збирався переходити до УРСР. Розуміючи, що місцевий зв'язок під час виселенської акції може бути зірваний, я наказав «Сурмі» створити мережу мертвих пунктів, причому влаштувати їх таким чином, щоб я, якщо місцевий зв'язок не діятиме, зміг зв'язатися зі «Залізняком». Отже, «Сурма» мав створити два мертві пункти: на заході – для

[а-а] *Написано великими літерами.*
[б-б] *Підкреслено машинописним способом.*
[в-в] *Підкреслено.*

Nr 102

[Marzec 1948], b.m.w. Pisemne zeznania Myrosława Onyszkewycza, ps. „Orest", na temat jego działalności w latach 1947–1948

[a-b-]Odpis z rękopisu
Onyszkiewicza Mirosława, ps. „Orest"[-b-a]

W pierwszych dniach maja 1947 r. miałem ostatnie spotkanie ze „Stiahem". Na tym spotkaniu dostałem instrukcje odnośnie do walki z trwającym przesiedleniem, które posuwało się z „Łemka" do „Bastionu" i w dniu spotkania mego ze „Stiahem" wywożono już wioskę Lubliniec. Instrukcja owa nakazywała bezwzględną walkę z przesiedleniem. Oprócz tego mówił prow[idnyk] „Stiah", ażeby w umiejętny sposób usuwać z oddziałów balast, ponieważ przypuszczano, że tym razem może być wywieziona w 100% ludność; otóż w tej sytuacji wyżywienie takiej ilości ludzi jak dotychczas będzie ciężkie. Za balast trzeba było uważać tych ludzi, którzy byli fizycznie wyczerpani, a mieli możność wystarania się [o] dokumenty, dołączyć do rodziny czy jakichś znajomych – wyjechać z nimi na zachód.

O innych sprawach na tym spotkaniu nie mówiliśmy i prow[idnyk] „Stiah" powiedział, żebym jechał na okręg trzeci, poczynając od oddziału „Szuma", i wprowadzał w życie wspomniane instrukcje, a po przekazaniu tych instrukcji wszystkim oddziałom na Okręg 3, przybyłem czym prędzej na ponowne spotkanie, bo prow[idnyk] „Stiah" jeszcze miał dużo do mówienia ze mną. [Po] tym rozstałem się z prow[idnykiem] „Stiahem" i zaraz poszedłem do kom[andyra] „Szuma", aby przekazać mu tę instrukcję. Jednakże na odcinkach czot „Surmy" i „Gonty" *komandyra* „Szuma" nie zastałem. On, jak dowiedziałem się u „Gonty", poszedł do „Łystka", żeby usuwać balast. Toteż ja sam poszedłem do [c-]„Surmy"[-c], ażeby osobiście zorientować się w ludziach i w porozumieniu z czotowym [c-]„Surmą"[-c] wydzielić konkretnie ten balast. Gdy przyszedłem do „Surmy", to zastałem tam buńczucznego, „[c-]Orłyka[-c]", który właśnie już w porozumieniu z „[c-]Surmą[-c]" wydzielił ten balast. Było to, o ile sobie przypominam, około 12 strzelców. Ja zgodziłem się z tym wydzieleniem. Jednakże, wyszedłszy z założenia, że to za mało 12 ludzi z czoty „Surmy", kazałem sobie przyprowadzić dwa roje z terenu WO-2.

Do zebranych chłopców przemówiłem o zbliżającej się ewentualnej przykrej sytuacji, gdy przyjdzie w 100% wysiedlenie ludności. Tym chciałem ich przekonać, żeby chłopcy ochotniczo zgłaszali się do odejścia na swoje macierzyste tereny. Zaledwie 4 czy 6 zgodziło się na to. Skierowałem ich do oddziału „Bryla", który miał odchodzić do USRR. Zdając sobie sprawę, że łączność terenowa w czas[ie] wysiedlania może być przerwana, nakazałem „Surmie" stworzyć łańcuch martwych punktów, tak żeby[m] ja miał łączność z „Zaliźniakiem", na

---

[a-a] *Zapisano wersalikami.*
[b-b] *Podkreślono maszynowo.*
[c-c] *Podkreślono odręcznie.*

з'єднання з відділом «в-Калиновича-в», на сході – з чотою «Ґонти». Я навіть ці пункти пронумерував, але тепер ті номери вже не пам'ятаю. Затим я від «Сурми» вирушив до «в-Ґонти-в». Там застав командира «Шума». Відтак, ми вже втрьох – я, «Шум» і «Ґонта» – почали розмірковувати над тим, хто в чоті є «баластом».

Загалом ми вирішили звільнити приблизно вісьмох стрільців. Всі вони на те погодилися. Заразом я наказав «Ґонті», щоб він використовував мертві пункти, підтримував зв'язок із чотами «Сурми» та «в-Листка-в», а також «в-Зарубою-в». Потім я та «Шум» подалися до чоти «Листка». «Листок» заявив, що в нього немає «баласту», отож звільняти немає кого. Але мене не переконав. Тож я виступив перед хлопцями та закликав їх звільнятися за власним бажанням. Проте жодного добровольця не виявилося.

Для «Листка» передали вказівку про встановлення зв'язку, з використанням мертвих пунктів, із «Ґонтою» та сусідом на сході «Чаусом». «Листок» наказав створити резервний мертвий пункт, призначений спеціально для мене.

Далі «Шум» на якийсь час іще залишився в «Листка», а я вирушив до III округи. Там наказав своїм охоронцям роздобути якнайбільше різних харчів і заховати їх у нашій криївці у переводівському лісі. Сам я пішов до [села] Переводів, бо знав, що там перебуває «Беркут». У нього якраз зібралися всі командири. Обставини склалися сприятливо, тож я зміг кожного з них особисто ознайомити з найновішими інструкціями. Після інструктажу, побувши до ранку, всі сотенні роз'їхалися. Я ж залишився в Переводові до вечора. Ввечері ми з «Чаусом» вирушили до села Хлоп'ятин[г] на зустріч із «Прірвою». Там я зупинився в криївці «Чауса».

Десь о 5-й годині пообіді в те село прийшло Військо Польське. Через це ми, ще як не стемніло, втекли з криївки. Набрали у Василеві Великому продуктів і пішли на день до лісу біля Переводова. Надвечір «Чаус» відвів мене до моєї криївки в ріплинському лісі. Десь через два чи три дні я зустрівся з «Прірвою» й проінструктував його про вчинення опору виселенню людей. Потім я повернувся в свою криївку. До «Стяга» не повертався, тому що хотів особисто простежити, як криївку наповнювали продуктами. Через кілька днів до села Ульгівок наїхало багато [вояків] Війська Польського. Ночами почалися часті засідки. Отож, до «Стяга» я вирішив не їхати. А ше надійшла штафета від «Ґонти» про те, що на його території також повно польського війська, яке кожної ночі робить часті засідки, навіть на вулицях села Журавці.

Розуміючи те, що в такій ситуації мені буде важко відшукати «Стяга», свій виїзд до[г] нього я відклав. На початку червня надійшла звістка про потужну акцію Війська Польського в селі Вербиця. Ситуація погіршувалася. Треба було добре конспіруватися і цілими днями сидіти в криївці. Мої

[г] *Було:* Хлоп'яти.

[г] *Було:* від.

wypadek przerwania się terenowej łączności. Otóż „Surma" miał stworzyć dwa martwe punkty: na zachód połączyć się z oddziałem „[c]Kałynowycza[c]", a na wschód z czotą „[c]Gonty[c]". Ustaliłem nawet numerację tych punktów, lecz teraz ich nie pamiętam. Załatwiwszy to wszystko u „Surmy", poszedłem do „Gonty". Tam już zastałem *komandyra* „Szuma" i już we trójkę, ja, „Szum" i „Gonta", zastanawialiśmy się nad tym, kogo wydzielić z czoty jako balast.

Wszystkiego coś ośmiu strzelców przeznaczyliśmy do zwolnienia. Wyznaczeni zgodzili się na to. „Goncie" też nakazałem, żeby ten połączył się z martwymi punktami z czotami „Surmy" i „[c]Łystka[c]", jak również z „[c]Zarubą[c]". Potem poszedłem z „Szumem" do czoty „Łystka". „Łystok" powiedział, że u niego nie ma balastu, nie ma kogo zwalniać. Ja tym nie zadowoliłem się, a przemawiając do zebranych chłopców, namawiałem do ochotniczego zgłaszania się na zwolnienia. Jednakże nie było ani jednego ochotnika.

„Łystok" dostał polecenie połączyć się martwymi punktami z „Gontą" i ze wschodnim swoim sąsiadem „Czausem". Oprócz tego „Łystok" kazał stworzyć martwy punkt rezerwowy, co było przeznaczone dla mnie. Po czym rozstałem się z „Szumem"; on pozostał chwilowo przy „Łystku", a ja poszedłem do Okręgu III. Tam nakazałem swoim chłopcom z ochrony pobrać czym więcej różnego rodzaju produktów od gospodarki i zanieść do naszej kryjówki w przewodowskim lasku – a sam poszedłem do [wsi] Przewodów, żeby się spotkać z „Berkutem". Rzeczywiście „Berkuta" tam zostałem. Miał on tam zebranych akurat wszystkich *komandyrów*. Akurat dobrze się złożyło, bo mogłem osobiście wszystkim przekazać najnowszą instrukcję. Do rana było po odprawie i wszyscy sotenni rozjechali się. Ja zostałem na dzień w Przewodowie. Wieczorem poszedłem z „Czausem" do wioski Chłopiatyn[d], gdzie miałem się spotkać z „Prirwą". Tam zakwaterowałem w kryjówce „Czausa".

Około godziny 5 po południu w wiosce tej zakwaterowało Wojsko Polskie. Z tego powodu myśmy jeszcze za dnia uciekli z tej kryjówki, a wziąwszy w Wasylowie Wielkim produkty, poszliśmy do lasku koło Przewodowa na dzień. Przed wieczorem „Czaus" mnie odprowadził do mej kryjówki w rzeplińskim lasku. Coś za dwa czy trzy dni miałem spotkanie z „Prirwą". Wtenczas i jemu przekazałem instrukcję o walce z wysiedleniem. Potem odszedłem do swej kryjówki. Do „Stiaha" nie wracałem, gdyż osobiście chciałem dopilnować napełnienia kryjówki produktami. Za kilka dni najechało pełno Wojska Polskiego do wsi Ulhówek. Poczęły się conocne gęste zasadzki. Z odejściem swoim do „Stiaha" wstrzymałem się. Dostałem sztafetę od „Gonty", że na jego terenie też pełno Wojska Polskiego, które każdej nocy robi gęste zasadzki, nawet na ulicach wioski Żurawce.

Spodziewając się, że w takiej sytuacji będzie mi ciężko odszukać „Stiaha", odejście swe do[c] niego odłożyłem. Z początkiem czerwca przyszła wiadomość o silnej akcji Wojska Polskiego we wsi Wierzbica. Sytuacja stała się jeszcze przykrzejsza. Trzeba było dobrze się konspirować i po całych dniach siedzieć

---

[d] *Było:* Chłopiaty.

[c] *Było:* od.

хлопці два рази на тиждень ходили до мертвого пункту за поштою. Але жодної пошти від «Залізняка» не було, а це означало, що лінія мертвих пунктів не функціонувала. Я мусив без дії сидіти в криївці.

В районі Річиця–Ульгівок десь мав бути зв'язковий «Дальнича» «Щиголь», тож я тричі посилав своїх хлопців, щоб його перехопили й зв'язалися з «Дальничем». Однак, коли дійшла до мене звістка, що боївка «Кармелюка» відійшла на захід (2 округа), я перестав шукати зв'язку з «Дальничем», бо припустив, що він із ними відійшов.

Відомості від «Залізняка» не надходили. Хлопці з мертвого пункту щоразу поверталися ні з чим. У мене був зв'язок лише з «Беркутом», й завдяки йому я знав, що робиться в нього у терені. Від «Рена» зі січня 1947 р. звітів не було. Втім, «Рен» і раніше надсилав звіти «Стягові», а той лише мене інформував. Отож, можливо якісь звіти чи якась інша інформація в «Стяга» вже були, але через те, що між мною й «Стягом» зв'язок не діяв, я про «Рена» нічого не знав. Під кінець липня чи серпня [19]47 р. «[в]-Щиголь-[в]» таки зв'язався з моїми хлопцями й домовився про пункти зустрічей. Приблизно тоді саме я отримав штафети від «Стяга». Він кликав мене до себе і просив переадресувати інші штафети на вказані на штафетах адреси. Це були штафети до «Дальнича» та «Прірви». Звісно, побажання це я виконав – передав свою пошту на адреси «Стяга» та «Прірви» тим саме кур'єром.

Сам я до «Стяга» ще не ходив, а лише доручив двом своїм хлопцям домовитися зі «Зарубою», котрий мав влаштувати цю зустріч, про точний час і місце мого візиту. Зате я побачився з «Дальничем». Ми обговорили складну теперішню ситуацію, але жодних рішень не прийняли. «Дальнич» мені сказав, що також збирається на захід (2 округа).

На початку вересня мої хлопці повернулися від «Заруби». Вони принесли штафети для мене та «Прірви». Штафети, адресовані «Дальничеві», ми віддали хлопцям «[в]-Кармелюка-[в]», бо вони до нього прямували. Приблизно за два дні до виїзду до «Стяга» я дізнався, [що] криївка «Дальнича» вже ліквідована. Я написав доручення «Беркутові» (котрому, як і мені, надійшла інструкція про позбавлення війська від «баласту»), щоб після того, як зв'яжеться з «Прірвою», він визначився з відповідними кандидатурами, але далі більше нічого не робив, допоки не зустрінеться зі мною. Затим я вирушив до «Стяга». Втім, зустріч із ним не відбулася, тому що в селі Тенетиська[с] я виявив засідку і повернувся назад до своєї криївки. Проте двоє моїх хлопців пройшли через місце засідки. Коли вони повернулися в криївку, а це сталося приблизно через три дні, то розповіли, що пробули в узгодженому місці дві ночі, але «Заруба» не з'явився. На зворотньому шляху вони дізналися, що «Заруба», «Чубчик», «Шрам» та ще якісь хлопці, які сиділи разом із ними в криївці, постріляли. Також повідомили неперевірену інформацію про загибель «Стяга», а також «Шума» з «Орликом».

За два дні після повернення хлопців до криївки, ввечері, коли ми відкрили люк, зауважили підозрілий знак, якого раніше не було. Виглядало

w kryjówce. Chłopcy moi dwa razy w tygodniu chodzili do martwego punktu na pocztę. [f-]Lecz poczty zasobna[-f] od „Zaliźniaka" nie było żadnej, znaczy że linia martwych punktów nie funkcjonowała. Zdany byłem na bezczynne siedzenie w kryjówce.

Dlatego, że w okolicach Rzeczyca – Ulhówek miał się kręcić łącznik „Dalnycza" „Szczyhoł" wysyłałem coś trzykrotnie swoich chłopców, żeby go złapać i powiązać się przynajmniej z „Dalnyczem". Jednak, gdy doszła do mnie wiadomość, że bojówka „Karmeluka" odeszła na zachód (Okręg 2) przestałem szukać połączenia z „Dalnyczem", ponieważ przypuszczałem, że i on z nimi odszedł.

Wiadomości od „Zaliźniaka" nie miałem żadnej. Chłopcy zawsze wracali z martwego punktu z niczym. Jedynie z „Berkutem" miałem łączność, a tym samym wiedziałem, co się dzieje na jego terenie. Od „Rena" to już od stycznia 1947 r. nie miałem raportów. Właściwie „Ren" i zawsze przed tym posyłał swe raporty do „Stiaha", a ten dopiero informował mnie. Tak, że możliwie niektóre raporty, czy w ogóle jakiekolwiek wiadomości, były już u „Stiaha" ale nie mając ze „Stiahem" łączności, tym samym nie wiedziałem nic o „Renie". Przy końcu lipca albo sierpnia [19]47 r. [f-]takoj[-f] „[c-]Szczyhoł[-c]" nawiązał [łączność] z moimi chłopcami i ustalili między sobą punkty spotkań. W tym też mniej więcej czasie otrzymałem sztafety od „Stiaha". Wzywał mnie do siebie i prosił inne sztafety posłać na wyszczególnione na sztafetach adresy. Były to sztafety do „Dalnycza" i „Prirwy". Rozumie się, życzenia spełniłem i wysłałem przez tego samego kuriera swoją pocztę do „Stiaha", jak również pocztę „Prirwy", co była u mnie.

Sam do „Stiaha" nie szedłem jeszcze, tylko wysłałem swych dwóch chłopców, żeby ci z „Zarubą", przez którego miałem się spotkać, umówili dokładnie czas i miejsce mego przyjścia. Sam natomiast miałem spotkanie z „Dalnyczem". Omawialiśmy przykrą wytworzoną sytuację, jako że żadnych decyzji nie podjęliśmy. Mówił mi „Dalnycz", że będzie też odchodził na zachód (Okręg 2).

W pierwszych dniach września wrócili moi chłopcy od „Zaruby". Przynieśli sztafety do mnie i „Prirwy". Sztafety dla „Dalnycza" oddali spotkanym chłopcom „[c-]Karmeluka[-c]", co szli do „Dalnycza". Mniej więcej dwa dni przed moim odejściem do „Stiaha" dowiedziałem się, [że] kryjówka „Dalnycza" została zlikwidowana. Napisałem do „Berkuta" polecenie, żeby porozumiawszy się z „Prirwą", który dostał też jak ja, instrukcję o rozprężeniu z terenu ludzi, przygotowywał ludzi w myśl tej instrukcji, a realizację tego wstrzymał do dnia spotkania się ze mną. Po czym odszedłem do „Stiaha". Jednakże nie doszło do tego spotkania, gdyż naszedłem we wsi Teniatyska na zasadzkę i wróciłem z powrotem do swej kryjówki. Jednakże dwóch moich chłopców przeszło przez tor, gdzie była zasadzka. A wróciwszy do kryjówki coś po trzech dniach opowiedzieli, że byli na umówionym punkcie przez dwie noce, lecz „Zaruby" nie było. Wracając dowiedzieli się, że w kryjówce postrzelali się:

[f-f] *Tak w tekście.*

на те, що нашу криївку виявили й так позначили місце. Потрібно було, хоча б на кілька днів, побути деінде. Найближчої ночі ми з «Прірвою», «Беркутом» і зв'язковим «Зеноном» всі разом вийшли з криївки. Я розповів «Прірві» про нашу ситуацію. За моєю порадою, через два дні зв'язковий «Зенона» мав вирушити до «Зенона». Обговоривши місце зустрічі, ми розійшлися. Я та «Богдан» подалися до криївки «Беркута». А от чотирьом моїм хлопцям довелося два дні перебувати зверху. «Прірва» відійшов за шосе Белзця Варенжка. На другий день я дізнався, що моя криївка розкопана.

В день, про який домовлялися, в умовному місці зібралися: я, «Богдан», «Чаус», «Громовий», «Беркут» із охороною, «Буревій», зв'язковий «Зенона» та ще приблизно шість хлопців із СБ, псевд[онімів] яких я не знаю. «Прірва» й четверо моїх хлопців не прийшли. Ми їх чекали до 12-ї години ночі, але даремно, вони не прибули. Тож вирушили до «Зенона» без них. На світанку дійшли до тишовецького лісу, й там залишилися на день. «Зенон» мав прийти ввечері чи вночі. Й справді, пізнього вечора «Зенон» прибув. Його супроводжувало кілька хлопців із боївки «Ясеня».

«Зенон» мені розповів, що виконує інструкцію про мінімізацію кількості кадрів, тож відділів при ньому вже немає. Він їх розділив на групки й, визначивши пункти та терміни переходу через Буг, відпустив. Таким чином, відпала потреба «Беркутові» та його хлопцям тут чекати. Відтак, він ще в цю ніч вирушив на захід. За моєю вказівкою мав дістатися до американської окупаційної зони Німеччини. Про пункти зв'язку ми з ним не домовлялися.

На другу ніч ми зустрілися з іншими учасниками боївки «Ясеня» та «Романа». В той процес, коли «Зенон» відбирав «баласт», виготовляв йому документи та відправляв на захід, я не втручався. Через кілька днів «Чаус», «Громовий» і ще деякі хлопці пішли від нас на північ, у Підляшшя[д]. Після того, як зорієнтуються в ситуації, вони мали вирішити, їхати їм на захід чи залишатися зимувати в Підляшші.

«Чаус» і «Громовий» захотіли поїхати за захід, тому, про всяк випадок, я записав собі адресу дружини «Чауса», до якої він зібрався. В «Громового» адреси не брав, оскільки він сам не знав, до кого поїде. Впродовж жовтня ми зі «Зеноном» «крутилися» у тишовецьких, тучапсько-адолинських, старосільських і теребінських лісках. Наша групка щоразу зменшувалася – «Зенон» виробляв документи й давав хлопцям, а ті з ними виїжджали на захід. Оскільки я хворів і був фізично виснаженим, теж вирішив їхати на захід, для чого роздобув адреси, за якими планувало вирушати на захід троє хлопців. Йдеться про «Буревія», «Хому» та «Горлая». Хлопці вирушили від нас із документами, але чи потрапили туди, куди треба, досі не знаю.

На початку листопада на захід поїхав «Богдан». Я туди вирушив наприкінці першої декади листопада. Перед від'їздом домовився зі «Зеноном» про пункт зустрічі біля лісничівки в теребінському лісі. Там ми збиралися

[д] *Було з орфографічною помилкою.*

„Zaruba", „Czubczyk", „Szram" i jeszcze jacyś chłopcy z nimi. Przynieśli niesprawdzoną wiadomość, że „Stiah" zginął, jak również „Szum" z „Orłykiem".

Dwa dni po powrocie chłopców do kryjówki, wieczorem, gdy otworzono klapę kryjówki, zauważono podejrzany znak, jakiego przedtem nie było. Można było przypuszczać, że kryjówkę odnaleziono i zaznaczono sobie miejsce. Trzeba było z kryjówki ustąpić choć na kilka dni. Akurat tej nocy miałem spotkanie z „Prirwą", „Berkutem" i łącznikiem „Zenona". Wyszliśmy wszyscy z kryjówki. Opowiedziałem „Prirwie" o wypadkach. Za dwa dni, jak mówił łącznik „Zenona", będzie odchodzić do „Zenona". Omówiwszy sobie punkt zejścia się, rozeszliśmy się. Ja z „Bohdanem" poszliśmy do kryjówki „Berkuta", a czterech innych moich chłopców było zmuszonych przebywać dwa dni na wierzchu. „Prirwa" odszedł za szosę Bełza [i] Waręża. Na drugi dzień stwierdziłem, że moją kryjówkę rozkopano.

W umówiony dzień na punkcie zeszli się: ja, „Bohdan", „Czaus", „Hromowyj", „Berkut" ze swoją ochroną, „Burewij", łącznik „Zenona", a z nim jeszcze około sześciu chłopców z SB o nieznanych mi pseud[onimach]. Nie dołączył „Prirwa" i czterech moich chłopców. Czekaliśmy na nich do 12 godziny w nocy, lecz nadaremnie – nie dołączyli. Odeszliśmy bez nich do „Zenona". Nad ranem doszliśmy do tyszowieckiego lasu, zostaliśmy w nim na dzień. „Zenon" powinien był przyjść wieczorem lub w nocy. Rzeczywiście późnym wieczorem połączyłem się z „Zenonem". Było z nim kilku chłopców z bojówki „Jas[i]enia".

Po krótkiej rozmowie z „Zenonom" dowiedziałem się, że on już realizuje instrukcję o odprężeniu terenu i ludzi z oddziałów koło niego już nie było. On ich podzielił na grupki i wyznaczywszy punkty i terminy przejścia przez Bug, puścił od siebie. Wobec tego nie było już potrzeby, żeby „Berkut" ze swoimi chłopcami czekał tutaj. Toteż on jeszcze tej nocy odszedł na zachód. Dostał on ode mnie polecenie dobicia się do amerykańskiej strefy okupacyjnej w Niemczech. Punktów z nim żadnych nie ustalałem.

Na drugą noc połączyliśmy się z innymi chłopcami z bojówki „Jas[i]enia" i „Romana". Ja nie wtrącałem się do tego, jak „Zenon" wydzielał z tych ludzi balast, wyrabiał im dokumenty i wysyłał do odjazdu na zachód. Po kilku dniach odszedł od nas „Czaus", „Hromowyj" i jeszcze kilku chłopców na północ, na Podlasie[g]. Mieli oni według swego upodobania, po zorientowaniu się w sytuacji, pozostać na zimę na Podlasiu lub wyjechać na zachód.

„Czaus" i „Hromowyj" wyjawili tendencję, że pojadą stamtąd za zachód, toteż na wszelki wypadek wziąłem sobie adres, na jaki miał wyjechać „Czaus" do żony. Od „Hromowego" takiego adresu nie brałem, ponieważ on sam nie wiedział, do kogo pojedzie. Przez cały miesiąc październik kręciłem się z „Zenonem" w laskach tyszowieckich, tuczapsko-adolińskich, starosielskich i terebińskich. Zmniejszała się coraz bardziej nasza grupka – „Zenon" wyrabiał dokumenty i puszczał chłopców do odjazdu na zachód. Ja będąc zdecydowany z powodu mej choroby i fizycznego wyczerpania wyjechać na zachód, zebrałem sobie coś trzy adresy od chłopaków, że mieli odjechać na zachód. Byli to chłopcy

[g] *Było:* Podlasza. *Podobnie dalej.*

зустрітися десь уже після зимівлі, між 15 і 30 травня 1948 р. Також, про всяк випадок, ми визначилися із новими криптонімами Підляшшя, III округи, II округи, «Холодного Яру», «Бескиду», а ще – Словаччини, окупаційних зон у Західній Німеччині та «повернених земель».

Коли я збирався від'їжджати, «Зенон» ще не визначився з тим, чи він залишається на зиму з хлопцями, чи також їде на захід. Була умова, що коли хлопці не матимуть змоги зимувати в себе, то повинні спробувати [це зробити] на Підляшші або ж мають увесь цей час відбути в рейді. Словом, вони мусили пережити зиму будь-якою ціною. А навесні вже б розібралися, що робити далі. Перед тим, як їхати на захід, я залишив свою зброю на зберігання «Зенонові». Приїхавши до Битом'я, сподівався, що в помешканні швагра Владислава Зварича по вул. Матейка, 37 застану свою дружину, проте там її не виявилося.

Від швагра я дізнався, що моя дружина була в нього кілька місяців тому. Куди конкретно вона поїхала, він пригадати не зміг. Лише сказав, що десь до Ольштина. На запитання швагра, звідки я приїхав, я збрехав, що з-під Львова. За його допомогою я продав свого наручного годинника. Ставлення до мене швагра було таким, що я зрозумів, що він не дуже хоче мене бачити у своєму домі. Отож, я опинився в прикрій ситуації. Потрібно було якнайшвидше кудись виїжджати, але я не мав куди. Щоправда, мав кілька адрес, які взяв у хлопців ще до того, як вирушити на захід, але все ще вагався, до кого саме їхати. До того ж, я ще не знав, чи хлопці вже прибули за цими адресами. Якщо ні, то адресати могли б мене «відшити», подумавши, що це якийсь незнайомець. А ще я не мав стільки грошей, щоб їздити за всіма адресами. Отож, перебувши ніч у швагра в Битом'ю, я поїхав до Владислава Луця в Ґожелін Любенського пов[іту]. Після приїзду туди мені стало зрозуміло, що не зможу залишитися навіть на один день, бо господар дуже недоброзичливо сприйняв мій візит і всіляко намагався мене схилити до того, аби я якнайшвидше покинув помешкання. В розмові з Луцем я намагався зорієнтуватися у місцевості, тобто зрозуміти, де і які села розташовані. Затим вирішив застосувати партизанську тактику частої зміни місць постою й ночівлі по стодолах чи хлівах без відома їхніх власників.

За продуктами я заходив до першого-ліпшого господаря. Врядигоди купував харчі, а інколи мені їх давали задарма, бо називався безробітним, який ходить у пошуках кращої долі. Так я пройшов села Липини, Ґожелін, Краєво, Болянів, Бжухачів[1], Млече[2], Заціше, Тошовиці, Диміни. Напередодні арешту, ввечері, зайшов до крайньої хатини в селі Карчовиська[c]. Як виявилося, там жили люди з Угнева. Старі мене впізнали, а от молоді[c] дівчата – не дуже. Попросився в них заночувати. Вони відповіли, що бояться, бо

---

[c] *Було:* Корчевиська.

[c] *Було з граматичною помилкою.*

[1] Місцевість визначити не вдалося.

[2] Можливо це Млечно.

o pseudonimach „Burewij", „Choma" i „Horłaj". Chłopcy ci odeszli od nas z dokumentami, ale czy odjechali na podane adresy, dotychczas mi nie wiadomo.

W pierwszych dniach listopada odjechał na zachód „Bohdan". Ja wyjechałem na zachód pod koniec pierwszej dekady miesiąca listopada. Przed odjazdem umówiłem z „Zenonem" punkt spotkania koło gajówki terebińskiego lasu. Tam mieliśmy się spotkać ewentualnie po przezimowaniu, między 15 a 30 maja 1948 r. Też ustaliliśmy sobie na wszelki wypadek nowe kryptonimy na tereny Podlasia, Okręgu III, Okręgu II, „Chołodnego Jaru", „Beskydu" i dodatkowo Słowacji, okupacyjnych stref zachodnich Niemiec, [tzw.] ziem odzyskanych.

Gdy odjeżdżałem, „Zenon" nie był jeszcze zdecydowany, czy zostanie na zimę przy chłopcach, czy też odjedzie na zachód. Było umówione, że gdyby chłopcy nie mogli zimować na swoich terenach, to mieliby to próbować na Podlasiu albo być przez cały czas w rajdzie. Jednym słowem mieli za wszelką cenę przebyć zimę. Dopiero na wiosnę zobaczyłoby się, co robić dalej. Odjeżdżając na zachód, zostawiłem swoją broń „Zenonowi" do zmagazynowania i odjechałem. Przyjechałem do Bytomia na adres Matejki 37, gdzie mieszkał mój szwagier, Zwarycz Władysław. Myślałem, że tam zastanę swoją żonę, jednakże żony tam nie zastałem.

Dowiedziałem się od szwagra, że żona moja była u niego kilka miesięcy temu i odjechała. Dokąd dokładnie, nie mógł sobie przypomnieć. Powiedział mi tylko, że na Olsztyn. Na zapytanie szwagra, skąd przyjeżdżam, skłamałem że spod Lwowa. Tam też sprzedałem za jego pomocą swój ręczny zegarek. Po jego odnoszeniu się do mnie zrozumiałem, że on nie bardzo chętnie widzi mnie w swoim domu. Znalazłem się w przykrej sytuacji. Trzeba było czym prędzej od szwagra wyjeżdżać, a nie miałem gdzie. Co prawda miałem tych kilka adresów wziętych od chłopców jeszcze przed wyjazdem na zachód, ale zastanawiałem się bardzo, do kogo jechać. Tym bardziej, że nie wiedziałem, czy na te adresy zajechali już chłopcy, bo gdyby nie zajechali, to adresaci mogli mnie nie przyjąć jako nieznajomego, a do tego nie miałem na tyle pieniędzy, żeby jeździć po wszystkich adresach. Toteż pojechałem, po przenocowaniu jednej nocy u szwagra w Bytomiu, do Łucia Władysława w Gorzelinie, pow[iat] Lubin. Tam, jak zorientowałem się po przyjeździe, nie mogłem zamieszkać ani jednego dnia, bo gospodarz bardzo niechętnie patrzył na mój przyjazd i przekonywał mnie wszelkimi sposobami, żebym ja za wszelką cenę czym prędzej ustąpił z mieszkania. Wówczas ja w rozmowie z Łuciem starałem się zorientować w terenie, to znaczy poznać, gdzie i jakie są położone wioski. Potem postanowiłem przyjąć partyzancką taktykę częstego zmieniania postojów i kwaterowania po stodołach czy szopach gospodarskich bez wiadomości gospodarzy.

Za produktami zachodziłem do pierwszego lepszego gospodarza, niekiedy kupowałem, a niekiedy dostawałem darmo przedstawiwszy się jako bezrobotny podróżny. W ten sposób bywałem w takich wioskach: Lipiny, Gorzelin, Krajewo, Bolanów, Brzuchaczów[1], Mlecze[2], Zacisze, Toszowice, Dyminy. Wieczorem

[1] Miejscowość nieustalona.
[2] Być może Mleczno.

існують такі порядки, що про такі випадки потрібно повідомляти солтису. Втім, мені вдалося їх переконати в тому, що вже пізно, а на світанку зникну. Після вечері мені постелили на дивані й я ліг відпочивати. Вранці, коли обоє дітей господарів поїхало до школи в Лігниці, в квартиру зайшли якісь люди в цивільному й звеліли, щоб підняв руки вгору. Запитали мене, хто я такий. Відповів, що мене звати Іваном Зваричем. Затим мене заарештували.

Онишкевич Мирослав

Оригіналу відповідає:
В. Ц.

Вик[онано] у 4 прим[ірниках] В. Ц./Л. Ґ.

АІНП, 0192/336, т. 34, арк. 40–43.
Копія, машинопис.
Документ польською мовою.
На лівому полі першої сторінки документа є невелика нерозбірлива примітка.

przed dniem aresztowania zaszedłem do skrajnej chałupy we wsi Karczowiska[h]. Okazało się, że są to ludzie z Uhnowa. Starzy poznali mnie, młode[i] dziewczęta nie bardzo. Prosiłem u nich zanocować. Tłumaczyli mi, że boją się, bo są takie porządki, że każde nocowanie trzeba zgłaszać u sołtysa. Przekonałem ich, że to już późno i że skoro rano, pójdę od nich. Po kolacji położyłem się na uścielonej kanapie. Nad ranem po odjeździe dwóch dzieci gospodarzy do szkoły, do Legnicy przyszli do mieszkania jacyś cywilni ludzie i krzyczeli, [żeby] podnieść ręce do góry. Zapytano mnie, kto ja jestem – powiedziałem, że Zwarycz Jan, jak opiewały moje dokumenty i wówczas zostałem aresztowany.

Onyszkiewicz Mirosław

Za zgodność z oryginałem:
W. C.

Wyk[onano] w 4 egz[emplarzach] W. C./Ł. G.

AIPN, 0192/336, t. 34, k. 40–43.
Kopia, maszynopis.
Dokument w języku polskim.
Na pierwszej stronie dokumentu, na lewym marginesie krótka, nieczytelna, odręczna adnotacja.

[h] *Było:* Korczewiska.
[i] *Było:* młodzi.

№ 103

3 квітня 1948, Варшава. Звіт про роботу I відділу III департаменту МГБ за період від 1 березня до 1 квітня 1948 р. у справі розпрацювання крайового проводу ОУН-Б

[a-]Цілком таємно[-a]

Звіт про роботу I від[ділу] III деп[артаменту] МГБ
за період від 1 III [19]48 р. до 1 IV 1948 р.

I відділ III деп[артаменту] МГБ, на відміну від інших відділів департаменту, займається вельми специфічною діяльністю. Розпрацювання банд, з огляду на територіальні можливості, здійснюють повітові управління громадської безпеки.

Основні напрямки діяльності I від[ділу]:

1) Синхронізація роботи підлеглих осередків у воєводствах і повітах.

2) Керівництво розробкою та ліквідацією банд шляхом надання відповідних вказівок, здійснення агентурних заходів, виконання інструкцій, безпосереднє керівництво, розробка та ліквідація банд у терені.

3) Здійснення контролю через референтів і керівництво відділу за третіми відділами та референтурами, а також надання їм допомоги на місці під час реалізації планів розробки банд.

4) Відбір і опрацювання матеріалів, що надіслані з інших осередків органів безпеки й інших установ.

Таким чином, агентів в ОУН-УПА відділ безпосередньо не розробляє, оскільки банди, як складова частина нелегальних організаційних структур і їхнє збройне крило, діють на периферії, тому їх неможливо розробити й ліквідувати за допомогою агентури центрального апарату.

Банди, на відміну від оунівських структур, перебувають у постійному русі, змінюють місця постою, тому I відділ не був і не є здатним підтримувати зв'язок із агентурою, яка розпрацьовує окремі банди. Адже функціонування такого зв'язку передбачало б поїздки за кількадесят чи, що траплялося б частіше, кількасот кілометрів. Унаслідок цього донесення агентури втрачали б у своїй оперативності та цінності.

Отож, уся агентура, яка перебуває на зв'язку з I відділом, була передана повітовим управлінням гром[адської] безп[еки], адже ці управління мають усі підстави та можливості підтримувати з нею зв'язок і вчиняти оперативні заходи задля ліквідації банд.

Наведемо приклади:

[a-a] *Підкреслено машинописним способом.*

Nr 103

3 kwietnia 1948, Warszawa. Sprawozdanie z pracy Wydziału I Departamentu III MBP za marzec 1948 r., zawierające m.in. sprawę rozpracowania Krajowego Prowidu OUN

[a-]Ściśle tajne[-a]

Zarys pracy Wydz[iału] I Dep[artamentu] III MBP
za okres od dnia 1 III [19]48 r. do dnia 1 IV 1948 r.

Wydział I Dep[artamentu] III MBP w odróżnieniu od innych wydziałów tegoż departamentu ma wyjątkowo specyficzny charakter pracy. Ze względu na terytorialne możliwości, rozpracowaniem band zajmują się powiatowe urzędy bezpieczeństwa publicznego.

Zasadnicza praca Wydz[iału] I polega na:

1) synchronizowaniu działalności i pracy podległych komórek na województwie i powiecie;

2) kierowaniu rozpracowaniem i likwidacją band poprzez dawanie odpowiednich wskazówek, przedsięwzięć agenturalnych, instrukcji, oraz bezpośrednim kierowaniem, rozpracowaniem i likwidacją band w terenie;

3) osobistej kontroli przez referentów i kierownictwo Wydziału w wydziałach i referatach III i udzielanie pomocy na miejscu przy opracowaniu realizacji planów rozpracowania band;

4) segregacji i opracowaniu materiałów, nadesłanych z innych komórek Bezpieczeństwa oraz z innych urzędów.

Jak wynika z powyższego, Wydział nie prowadzi agenturalnych rozpracowań (wyjątek stanowi zagadnienie OUN-UPA), ponieważ bandy, jako składowa część nielegalnych organizacji i ich zbrojne ramię, działając na peryferiach – są poza możliwością bezpośredniego rozpracowania i likwidacji ich przy pomocy agentury centralnego aparatu.

Ponieważ bandy, w przeciwieństwie do organizacji, znajdując się w terenie są w ciągłym ruchu, zmieniając miejsca postoju, Wydział I nie był i nie jest w stanie utrzymywać kontakt[u] z agenturą rozpracowywującą poszczególne bandy. Dla tego celu trzeba by było jeździć kilkadziesiąt, a przeważnie setki kilometrów na kontakt, natomiast doniesienia takiej agentury byłyby opóźnione i nie przedstawiały[by] realnej wartości.

W związku z tym wszelka agentura będąca na łączności w Wydziale I została przekazana na poszczególne powiatowe urzędy bezp[ieczeństwa] publ[icznego], gdyż urzędy te mają wszelkie podstawy i możliwości do utrzymania z nią

[a-a] *Podkreślono maszynowo.*

1) «Яня»[1] – член банди, яка оперувала в Люблінському воєв[одстві]. Приїхав у відпустку до своїх батьків у Варшаві. Там був таємно «знятий» І від[-ділом] ІІІ деп[артаменту], завербований під пс[евдонімом] «Шофер» і переданий на зв'язок начальникові ІІІ від[ділу] УГБ у Любліні. Агент «Шофер» повернувся в банду, її повністю розпрацював і 11 XI [19]46 р. у Шклярні Красницького пов[іту] ця банда була повністю знищена за активної участі агента;

2) у жовтні [19]47 р. І від[ділом] ІІІ деп[артаменту] МГБ був таємно «знятий» і завербований «Гузар» – член банди, яка орудувала у Білостоцькому воєводстві. Тим саме відділом був завербований під пс[евдонімом] «Крук» і переданий на зв'язок начальникові ІІІ від[ділу] ВУГБ у Білостоці. Через два м[іся]ці «Крук» розробив батька «Бартоша» – к[омандува]ча підвідділом банди «Молота», заарештованого ВУГБ Білостока. В свою чергу «Крук» розробив повітового лікаря у Висок[о]-Маз[овецькому], який був активним членом банди «Молота» – надавав лікарську допомогу членам цієї банди.

Тепер агент намагається встановити, де перебуває банда «Гузара», адже ця банда, зазнавши втрат, перейшла до іншого терену, не налагодивши при цьому зв'язок зі своєю старою мережею;

3) 27 І [19]48 р. І від[ділом] був завербований колишній член банди «Голки»[2]. Агента «Х-20» зі спеціально розробленою легендою було передано на зв'язок ІІІ від[ділу] ВУГБ у Кельці. Він повинен був відновити зв'язок із бандою «Голки» та її розробити. Таким чином, усе навантаження з розробки та ліквідації банд було перекладене на воєводські й повітові УГБ.

Задля ефективнішого керування розпрацюванням та ліквідацією банд І від[ділом] були заведені так звані спостережні папки. Ці папки дечим нагадують контрольні папки агентурних напрацювань. Дані папки є в ПУГБ, ВУГБ, а також у І від[ділі] ІІІ деп[артаменту] МГБ. Загалом папок на банди

---

[1] Янек Юзеф (нар. 20 XII 1921, Звіринець), пс. «Короткий», «Яня». З 1943 – служить у Любартівській окрузі АК. З осені 1946 – командир партизанського відділу, підпорядкованого Янівському району НЗС (командир Казимир Войтина «Завіша»), що діяв в Крашницькому та Білогорайському повітах. 11 XI 1946 – застрелений солдатами з відділу майора Героніма Декутовського «Запори» в Годжішові Янівського повіту. *(ІНП Лю, 08/83, т. 12, Справа на об'єкта, що велася у 1946–1956 рр. ПУГБ/ПУдсГБ в Краснику та ІІІ відділу ВУГБ/ВУдсГБ у Любліні стосовно діяльності членів відділів НЗС на Красниччині; ІНП Лю, 011/954, т. 1–2, Контрольно-слідча справа на Юзефа Янека).*

[2] Зелінський Тадеуш (1927–1948), пс. «Голка». Вояк АК та організації ВіН, командир антикомуністичного оперативного відділу у Радомському та Келецькому р-нах. Брав участь у захопленні в'язниці в Кельцях в ніч з 4 на 5 VIII 1945 у складі угруповання АК під керівництвом кап. Антонія Геди («Сірого»). З середини 1946 – командир відділу ВіН в Ілжецькому окрузі (у складі групи майора Франциска Яскульського-«Загоньчика»). У червні 1948, під час сутички з підрозділами безпеки у Радомському повіті, був поранений. Розпустив свій відділ, переховувався в Лодзькому воєводстві. Наприкінці червня 1948 в р-ні Пьотркова Трибунальського за нез'ясованих обставин був поранений одним зі своїх підлеглих. Щоб не потрапити у полон, вчинив самогубство, підірвавши себе гранатою. *(Busse K., Kutkowski A. Bić się do końca. Podziemie niepodległościowe w regionie radomskim w latach 1945–1950. – Lublin–Radom, 2012. – S. 104–111).*

kontaktu i natychmiastowego zastosowania środków profilaktycznych celem likwidacji bandy.

I tak, na przykład:

1) Członek bandy „Jania”[1], grasującej na terenie woj[ewództwa] lubelskiego przyjechał na urlop do swoich rodziców, zam[ieszkałych] w Warszawie. Tu został tajnie zdjęty przez Wydz[iał] I Dep[artamentu] III, zawerbowany pod ps. „Szofer” i przekazany na łączność naczelnikowi Wydz[iału] III UBP w Lublinie. Po powrocie do bandy agent „Szofer” całkowicie ją rozpracował i 11 XI [19]46 r. w miejscowości Szklarnia, pow[iat] Kraśnik została całkowicie rozbita przy czynnym udziale agenta.

2) W m[iesią]cu październiku [19]47 r. przez Wydz[iał] I Dep[artamentu] III MBP został tajnie zdjęty i zawerbowany członek bandy „Huzara”, grasującej w województwie białostockim. Przez tenże wydział został zawerbowany pod ps. „Kruk” i przekazany na łączność naczelnikowi Wydz[iału] III WUBP w Białymstoku. Po upływie dwóch m[iesię]cy czasu „Kruk” rozpracował ojca „Bartosza” – d[owód]cy pododdziału bandy „Młota”, który został aresztowany przez WUBP Białystok. Z kolei został rozpracowany przez „Kruka” lekarz powiatowy w Wysok[iem]-Maz[owieckiem], który był czynnym członkiem bandy „Młota”, udzielając bandytom tej bandy pomocy lekarskiej.

Obecnie agent pracuje nad ustaleniem miejsca pobytu bandy „Huzara”, ponieważ banda ta, po poniesionych stratach, przeniosła się na inny teren, nie nawiązując łączności ze swoją starą siatką.

3) Dnia 27 I [19]48 r. przez Wydz[iał] I został zawerbowany były członek bandy „Igły”[2]. Ze specjalnie opracowaną legendą agent „X-20” został przekazany na łączność Wydz[iału] III WUBP Kielce z zadaniem nawiązania ponownej łączności z bandą „Igły” i jej rozpracowania. Tak że cały ciężar rozpracowania i likwidacji band został przeniesiony na wojewódzkie i powiatowe UBP.

---

[1] Józef Janek (ur. 20 XII 1921 r. w Zwierzyńcu, zm. 11 XI 1946 w Godziszowie, pow. janowski), ps. „Krótki”, „Jania”. Od 1943 żołnierz w Obwodzie AK Lubartów, od jesieni 1946 dca oddziału partyzanckiego podporządkowanego rejonowi NSZ Janów (dca Kazimierz Wojtyna, ps. „Zawisza”), działającego w powiatach kraśnickim i biłgorajskim, zastrzelony przez żołnierzy z oddziału mjr. Hieronima Dekutowskiego, ps. „Zapora”. IPN Lu, 08/83, t. 12, Sprawa obiektowa prowadzona w latach 1946–1956 przez PUBP/PUdsBP w Kraśniku i Wydział III WUBP/WUdsBP w Lublinie dot. działalności członków oddziałów NSZ na terenie pow. kraśnickiego; IPN Lu, 011/954, t. 1–2, Akta kontrolno-śledcze dotyczące Józefa Janka.

[2] Tadeusz Zieliński (1927–1948), ps. „Igła”; żołnierz AK i Zrzeszenia „WiN”, dca oddziału antykomunistycznego operującego w Radomskiem i Kieleckiem. Brał udział w rozbiciu więzienia w Kielcach w nocy z 4 na 5 VIII 1945 w ramach zgrupowania AK dowodzonego przez kpt. Antoniego Hedę, ps. „Szary”. Od połowy 1946 dca oddziału Zrzeszenia „WiN” w Obwodzie Iłżeckim (w ramach zgrupowania mjr. Franciszka Jaskulskiego, ps. „Zagończyk”. W czerwcu 1948 podczas potyczki z siłami bezpieczeństwa w pow. radomskim został ranny, rozwiązał swój oddział i zaczął ukrywać się na terenie woj. łódzkiego. W końcu czerwca 1948 w okolicach Piotrkowa Trybunalskiego został postrzelony w niejasnych okolicznościach przez jednego ze swoich podkomendnych. Nie chcąc trafić do niewoli, popełnił samobójstwo rozrywając się granatem. K. Busse, A. Kutkowski, *Bić się do końca. Podziemie niepodległościowe w regionie radomskim w latach 1945–1950*, Lublin–Radom 2012, s. 104–111.

станом на 1 IV [19]48 р. нараховується 22, тобто вони є на 22 банди (272-х бандитів). Із них:

на ВіН-івські банди	12 папок	на 195 осіб
[на банди] НВЗ	6 [папок]	[на] 156 [осіб]
[на банди] НЗС	4 [папки]	[на] 21 [особу]

Веденням цих папок займаються референти. Вони здійснюють роботу по окремих воєводствах, де діють банди.

Склад оперативних працівників І від[ділу] ІІІ д[епартаменту] МГБ у березні:

1. Шпан Фелікс, кап..... кер[івник] секції.
2. Бялек Роман[3], кап..... ст[арший] реф[ерент], був у відпустці 1–30.3.
3. Сташковський Ян[4], кап..... [старший референт, був у відпустці 1–30.3].
4. Борковський Володимир[5], пор..... [старший референт, був у відпустці 1–30.3].

---

[3] Бялек Роман (1919–1972). Капітан (1947), підполковник (1967). Член ПРП/ПОРП. Від 1940 – у Червоній Армії. З грудня 1941 – у робітничому батальйоні. З квітня 1943 – у 1-ій дивізії ім. Т. Костюшка 2-го пп. У 1944 навчається в міжкрайовій школі НКВС у Куйбишеві. З вересня 1944 – інспектор у розпорядженні Романа Ромковського. З травня 1945 – референт ВББ МГБ. З липня 1945 – заступник керівника секції ВББ МГБ. З січня 1946 – старший референт І відділу VII департаменту МГБ. З вересня 1946 – старший референт І відділу ІІІ департаменту МГБ. З червня 1950 – старший референт 2-ої секції І відділу ІІІ департаменту. З жовтня 1950 – начальник ІІІ відділу ВУГБ у Ґданську. З жовтня 1954 – інспектор ВУГБ у Ґданську. З червня 1955 – керівник міського управління у справах ГБ у Ґдині. З січня 1957 – заступник коменданта МК ГМ у справах безпеки в Ґдині. З жовтня 1959 – інспектор інспекторату керівництва підрозділів ГМ у справах безпеки ВКГМ у Ґданську. З грудня 1965 – комендант поста контролю в порту Ґдиня ВКГМ Ґданськ. Звільнений зі служби 16 IV 1968. *(АІНП, 2174/4281, Особова справа, Бялек Роман; Картотека співробітників колишньої ВКГМ/ВУВС у Ґданську, АІНП Ґд, 214/1493, Облікова картка співробітника ГБ; Szwagrzyk K. Aparat bezpieczeństwa w Polsce... – T. I. – S. 144–145, 151, 159).*

[4] Сташковський Ян (називався Сташков Ян, але змінив ім'я за заявою від 23 VII 1952) (нар. 11 VII 1897 – пом. 21 XI 1971, Варшава), капітан (1944). З 1946 – член ПРП, згодом – ПОРП. У 1915–1918 служив в армії Австро-Угорщини, фронтовик. У 1915–1916 – студент Австрійської школи офіцерів. В 1922–1936 перебував у США та на Кубі, де працював робітником. У 1925–1936 на Кубі входив до Комуністичної партії Південної Америки. З травня 1936 до лютого 1939 боровся в Іспанії (інтербригада ім. Ярослава Домбровського, командир групи артилерії). В 1939–1943 перебуває в таборах для військовополонених у Франції й Північній Африці. 1939–1944 – член Комуністичної партії Франції. Після звільнення з табору вступив до ВП, де командував ротою. З 19 V 1946 по жовтень 1949 – старший референт у ІІІ департаменті МГБ. З жовтня 1949 до вересня 1950 – старший референт спеціальної секції у департаменті «В» МГБ. З вересня 1950 – старший референт секції охорони у департаменті «В» МГБ. 1 I 1951 переведений у резерв МНО. 1954 – перейшов працювати до МВС. З 1 VII 1956 – інструктор відділу охорони ЯЗВ. 1 I 1958 звільнений від військового обов'язку. 31 VII 1958 звільнений із МВС. *(АІНП, 1998/34; АІНП, 230/1156).*

[5] Борковський Володимир (нар. 31 V 1924), хорунжий ГБ (1945), капітан (1951). З 1946 – у ПРП/ПОРП. З квітня 1945 – слухач центральної школи МГБ в Лодзі. З червня 1945 – молодший референт 1-ї секції відділу у справах боротьби з бандитизмом МГБ. З січня 1946 – референт

Celem skuteczniejszego kierowania rozpracowaniem i likwidacji band przez Wydz[iał] I zostały wprowadzone tzw. teczki „obserwacyjne" na bandę. Teczki te można przyrównać do teczek kontrolnych agencyjnych opracowań z niewielką różnicą. Teczki te istnieją w PUBP, WUBP, jak również w Wydz[iale] I Dep[artamentu] III MBP. Ogólna ilość teczek na bandy na dzień 1 IV [19]48 r. wynosi – 22, na 22 bandy, gdzie przechodzi ogółem 272 bandytów. Z tego:

na bandy WiN-owskie	12 teczek	na 195 osób
[na bandy] NZW	6 [teczek]	[na] 156 [osób]
[na bandy] NSZ	4 [teczki]	[na] 21 [osób]

Teczki te prowadzone są przez referentów, którym przydzielone są do opracowania poszczególne województwa, na których działają te bandy.

Stan pracowników operatywnych Wydz[iału] I D[epartamentu] III MBP w m[iesią]cu marcu:

1. Szpan Feliks kpt. ..... kier[ownik] Sekcji
2. Białek Roman[3], kpt. ..... st[arszy] ref[erent], był na urlopie 1–30.3
3. Staszkowski Jan[4], kpt. ..... [starszy referent, był na urlopie 1–30.3]

[3] Roman Białek (1919–1972), kpt. (1947), ppłk (1967); członek PPR/PZPR; od 1940 w Armii Czerwonej; od grudnia 1941 w Batalionie Robotniczym; od kwietnia 1943 w 1. DP im. T. Kościuszki, kolejno: w 2. pp, 2. batalion rusznic ppanc; w 1944 w oficerskiej szkole politycznej w Kujbyszewie; od września 1944 inspektor w dyspozycji Romana Romkowskiego, od maja 1945 referent Wydz. Walki z Bandytyzmem MBP; od lipca 1945 zca kierownika Sekcji Wydz. do Walki z Bandytyzmem MBP; od stycznia 1946 st. referent Wydz. I Dep. VII MBP; od września 1946 st. referent Wydz. I Dep. III MBP; od czerwca 1950 st. referent Sekcji 2 Wydz. I Dep. III; od października 1950 naczelnik Wydz. III WUBP Gdańsk; od października 1954 inspektor w Kierownictwie WUBP Gdańsk; od czerwca 1955 kierownik Miejskiego Urzędu ds. BP w Gdyni; od stycznia 1957 zca komendanta KM MO ds. Bezpieczeństwa w Gdyni; od października 1959 inspektor Inspektoratu Kierownictwa Jednostek MO ds. Bezpieczeństwa KW MO Gdańsk; od grudnia 1965 komendant Granicznej Placówki Kontroli Port Gdynia KW MO Gdańsk; 16 IV 1968 zwolniony ze służby. AIPN, 2174/4281, Akta personalne MON; Kartoteka funkcjonariuszy b. KW MO/WUSW w Gdańsku; AIPN Gd, 214/1493, Karta ewidencyjna funkcjonariusza BP; K. Szwagrzyk, *Aparat bezpieczeństwa w Polsce*..., t. 1..., s. 144–145, 151, 159.

[4] Jan Staszkowski, pierwotnie: Jan Staszkow – dokonał zalegalizowania zmiany nazwiska na podstawie podania z dn. 23 VII 1952 (ur. 11 VII 1897, zm. 21 XI 1971 w Warszawie), kpt. (1944); od 1946 członek PPR/PZPR; w l. 1915–1918 służył w armii austro-węgierskiej; w l. 1915–1916 student Austriackiej Szkoły Oficerów Artylerii; w l. 1922–1936 m.in. w USA i na Kubie, gdzie pracował jako robotnik; w l. 1925–1936 członek Partii Komunistycznej Ameryki Południowej na Kubie; od maja 1936 do lutego 1939 walczył w Hiszpanii (dca grupy artylerii w stopniu kapitana) w oddziałach Brygady Międzynarodowej im. Jarosława Dąbrowskiego; w l. 1939–1943 w obozach jenieckich Saint Cyprien, Girs i Argèles-sur-Mer na terenie Francji, a także w Afryce Północnej; w l. 1939–1944 członek Francuskiej Partii Komunistycznej; po wyjściu z obozu i przedostaniu się na tereny zajęte przez wojska sowieckie powołany do WP, gdzie dowodził kompanią w Samodzielnym Batalionie Spadochronowym; 31 VII 1944 skierowany przez dcę swego batalionu mjr. Borkiewicza i Jana Staszowskiego do Białegostoku, gdzie miał zorganizować więzienie, podlegające pod utworzony resort BP (do 1 IV 1946); od 19 V 1946 do października 1949 st. referent Dep. III MBP; od października 1949 do września 1950 st. referent Sekcji Specjalnej Dep. „W" MBP; od września 1950 st. referent Sekcji Ochrony w Dep. „W" w MBP; 1 I 1951 przeniesiony do rezerwy MON; 7 XII 1954 zakończył pracę w organach BP i rozpoczął pracę

5. Розлял Станіслав[6], пор.....	[старший референт, був у відпустці 1–30.3].
6. Войташек Ян[7], пор.	[старший референт, був у відпустці 1–30.3].
7. Яструшембський Станіслав, пор.	референт.
8. Мазур Ігнаци, пор.....	[референт].
9. Мазурек Януш[8], пор.....	[референт].
10. Льокайчик Вацлав, підпор.	[референт].
11. Сляський Казимир[9], без ступеня..	мол[одший] реф[ерент], (постійно працює у обліковій реф[ерентурі] III деп[артаменту]).

В березні I від[діл] у справі розпрацювання банд здійснював тільки опрацювання матеріалів, які надіслали з воєводств, а також керував розпрацюванням банд, спрямовуючи листи й розпорядження. Було розроблено

I відділу VII (III) департаменту. З вересня 1946 – референт 2-ї секції I відділу III департаменту. З січня 1947 – старший референт 2-ї секції I відділу III департаменту. З червня 1948 – старший референт 1-ї секції I відділу III департаменту. З червня 1950 – старший референт 2-ї секції II відділу III департаменту. З січня 1951 старший референт 3-ї секції II відділу III департаменту. Від березня 1953 – керівник осередка МПБ у Шклярській Порембі. Від жовтня 1954 – у розпорядженні директора Соціального бюро. З квітня 1955 – старший референт соцвідділу департаменту господарської адміністрації. З квітня 1956 – референт Соціального відділу. 30 VI 1956 звільнений зі служби за станом здоров'я. (АІНП, 0193/6175, Особова справа Борковського Володимира.)

[6] Розлял Станіслав (нар. у 1920), пс. «Чарни II». Хорунжий (1945), підпоручник, поручник (1946), капітан (1948), майор (1954). З 1942 – член ПРП, згодом – ПОРП. З 7 VIII 1944 – член НА (відділ ім. Бартоша Ґловацького під ком. Тадеуша Ґрохаля-«Білого»). Після вступу ЧА до Оґродзенця вступив у ГМ. Від 28 I 1945 – в ПУГБ у Олькуші. З 23 V 1945 – референт відділу боротьби з бандитизмом МГБ. З 31 I 1946 – референт I відділу VII департаменту. З 5 IX 1946 – референт 1-ї секції I відділу III департаменту МГБ. З 11 I 1947 – старший референт 1-ї секції I відділу III департаменту. З 1 VI 1948 – старший референт 2-ї секції I відділу МГБ. З 1 VI 1950 – керівник 1-ї секції I відділу III департаменту МГБ. З 21 V 1951 – заступник начальника I відділу III департаменту МГБ. З 15 XII 1951 – керівник 2-ї секції I відділу III департаменту. З 16 V 1952 – заступник начальника відділу III департаменту МГБ. З 27 I 1953 – заступник начальника III відділу IX департаменту МГБ. З 9 VII 1954 – заступник начальника III відділу IV департаменту МГБ. З 14 IX 1954 – слухач вищої школи, яка підвищувала рівень керівного активу у Варшаві (курс 2-літній). Від 27 III 1957 – інспектор у III департаменті МВС. З 29 I 1958 – старший оперативний старшина V відділу. Звільнений 31 VIII 1958. 1 III 1959 – перейшов на пенсію. Із 14 IV 1973 – на пенсії. *(АІНП, 0193/7195).*

[7] Войташек Ян (нар. у 1920). Поручник. Учасник подій 1939-го. З 29 VI 1942 до 1944 – у партизанському відділі НА Ґ. Корчинського. З 10 V 1945 – молодший референт 5-ї секції I відділу ВУГБ в Любліні. З 26 VI 1945 – заступник керівника V секції I відділу ВУГБ в Любліні. З 23 I 1946 – референт 1-ї секції V відділу ВУГБ в Любліні. 20 I 1946 відряджений до НЦ МГБ. З 17 IV 1946 – молодший референт I відділу III департаменту МГБ. З 5 IX 1946 – референт 2-ї секції I відділу III департаменту МГБ. З 13 XI 1947 – старший референт I секції I відділу III департаменту МГБ. Заарештований 11 II 1950. За вироком райсуду Варшави 14 I 1955 засуджений до 7 р. ув'язнення з втратою громадянських прав на 2 р. і конфіскацією майна. Після амністії звільнений. У жовтні 1956 Політбюро ПОРП рекомендувало переглянути його справу. Після цього 17 XI 1956 судом вирок було скасовано, а справа передана на розгляд Генеральній прокуратурі ПНР. Її рішенням від 15 II 1957 слідство було зупинене. Реабілітований. *(АІНП, 0193/1176 t. 1; АІНП, 0193/1176 t. 2).*

4. Borkowski Włodzimierz[5], por.....	[starszy referent, był na urlopie 1–30.3]
5. Rozlał Stanisław[6], por.	[starszy referent, był na urlopie 1–30.3]
6. Wojtaszek Jan[7], por.....	[starszy referent, był na urlopie 1–30.3]
7. Jastrzębski Stanisław, por.	referent
8. Mazur Ignacy, por.....	[referent]
9. Mazurek Janusz[8], por.	[referent]
10. Lokajczyk Wacław, ppor.	[referent]
11. Ślaski Kazimierz[9], bez stopnia.....	mł[odszy] ref[erent], (pracuje na stałe w ref[eracie] ewidencji Dep[artamentu] III)

w Służbie Więziennej (MSW); od 1 VII 1956 instruktor Wydz. Ochrony CZW; 31 VII 1958 ze względu na podeszły wiek i zły stan zdrowia zwolniony ze służby w MSW. AIPN, 1998/34; AIPN, 230/1156.

[5] Włodzimierz Borkowski (ur. 31 V 1924), chor. BP (1945), kpt. (1951); od 1946 w PPR/PZPR; od kwietnia 1945 słuchacz CS MBP w Łodzi; od czerwca 1945 mł. referent Sekcji 1 Wydz. ds. Walki z Bandytyzmem MBP; od stycznia 1946 referent Wydz. I Dep. VII (III); od września 1946 referent Sekcji 2 Wydz. I Dep. III; od stycznia 1947 st. referent Sekcji 2 Wydz. I Dep. III; od czerwca 1948 st. referent Sekcji 1 Wydz. I Dep. III; od czerwca 1950 st. referent Sekcji 2 Wydz. II Dep. III; od stycznia 1951 st. referent Sekcji 3 Wydz. II Dep. III; od marca 1953 kierownik Ośrodka Wczasów MBP w Szklarskiej Porębie; od października 1954 w dyspozycji Dyrektora Biura Socjalnego; od kwietnia 1955 st. referent Wydz. Socjalnego Dep. Administracyjno-Gospodarczego; od kwietnia 1956 referent Wydz. Socjalnego; 30 VI 1956 zwolniony ze służby ze względu na stan zdrowia. AIPN, 0193/6175, Akta osobowe funkcjonariusza.

[6] Stanisław Rozlał (ur. w 1920), ps. „Czarny II", chor. (1945), ppor./por. (1946), kpt. (1948); mjr (1954); od 1942 członek PPR/PZPR; od 7 VIII 1944 członek AL w oddziale im. „Bartosza Głowackiego" dowodzonego przez Tadeusza Grochala, ps. „Biały". Po zajęciu przez wojska sowieckie Ogrodzieńca wstąpił do MO; 28 I 1945 znalazł się w szeregach PUBP w Olkuszu; od 23 V 1945 referent Wydz. Walki z Bandytyzmem MBP; od 31 I 1946 referent Wydz. I Dep. VII MBP; od 5 IX 1946 referent Sekcji 1 Wydz. I Dep. III MBP; od 11 I 1947 st. referent Sekcji 1 Wydz. I Dep. III MBP; 1 VI 1948 st. referent Sekcji 2 Wydz. I Dep. III MBP; od 1 VI 1950 kierownik Sekcji 1 Wydz. I Dep. III w MBP; od 21 V 1951 zca naczelnika Wydz. I Dep. III MBP; od 15 XII 1951 kierownik Sekcji 2 Wydz. I Dep. III MBP; od 16 V 1952 zca naczelnika wydziału Dep. III MBP; od 27 I 1953 zca naczelnika Wydz. III Dep. IX MBP; od 9 VII 1954 zca naczelnika Wydz. III Dep. IV MBP; od 14 IX 1954 słuchacz Wyższej Szkoły Podwyższającej Kwalifikacje Aktywu Kierowniczego w Warszawie (dwuletni kurs); od 27 III 1957 inspektor w Departamencie III MSW; od 29 I 1958 st. oficer operacyjny Wydz. V; 31 VIII 1958 zwolniony; 1 III 1959 przeszedł na rentę; od 14 IV 1973 na emeryturze. AIPN, 0193/7195.

[7] Jan Wojtaszek (ur. w 1920), por., uczestnik kampanii polskiej 1939; od 29 VI 1942 do 1944 w OP AL Grzegorza Korczyńskiego; od 10 V 1945 mł. referent Sekcji 5 Wydz. I WUBP w Lublinie; od 26 VI 1945 zca kierownika Sekcji 5 Wydz. I WUBP w Lublinie; od 23 I 1946 referent Sekcji 1 Wydz. V WUBP w Lublinie; od 20 I 1946 delegowany do CS MBP; od 17 IV 1946 mł. referent Wydz. I Dep. III MBP; od 5 IX 1946 referent Sekcji 2 Wydz. I Dep. III MBP; od 13 XI 1947 st. referent Sekcji 1 Wydz. I Dep. III MBP. Aresztowany 11 II 1950 przez Wydz. ds. Funkcjonariuszy, skazany 14 I 1955 wyrokiem SR w Warszawie na 7 lat więzienia, utratę praw obywatelskich na 2 lata oraz konfiskatę mienia; jednocześnie po zastosowaniu amnestii zwolniony z więzienia; w październiku 1956 BP PZPR zaleciło ponowne rozpatrzenie sprawy, w wyniku czego 17 XI 1956 SN uchylił wyrok skazujący, przekazując sprawę do ponownego rozpatrzenia Prokuraturze Generalnej PRL; 15 II 1957 postanowieniem Prokuratury Generalnej PRL śledztwo umorzono; zrehabilitowany. AIPN, 0193/1176, t. 1–2.

кілька інструкцій про ведення «Журналу оперативно[го] обліку», а також лист до всіх ВУГБ щодо запобігання втечам в'язнів з-під арешту та під час конвоювання (цього листа дир[ектор] III деп[артаменту] ще не затвердив).

Основні зусилля I відділу були спрямовані на розпрацювання та ліквідацію ОУН-УПА в краї, а саме на керування ходом розпрацювань ОУН-УПА у воєводствах і координацію їхньої роботи. Лише I від[діл] самостійно розпрацьовує крайовий провід ОУН-УПА, причому наразі в цій справі вже є значні результати. Розпрацювання крайового проводу ОУН дає нам можливість керувати окремими розпрацюваннями округ ОУН (I, II, III), які були розбиті внаслідок [...][6] операції ОГ «Вісла» і акції «В».

У березні 1948 р., задля ефективнішого розпрацювання крайового проводу й округ ОУН, I від[діл] завербував 6 агентів зі середовища ОУН-УПА.

1. Аг[ент] «Дзядзьо» – Хміль Богдан, він же Квятковський[11] – секретар к[оманд]ира III відтинку УПА «Беркута».

---

[8] Мазурек Януш-Маріан (нар. 1 III 1927). Капітан ГБ (1949), підполковник ГМ (1962). Від 1947 – член ПРП/ПОРП. У 1944 – в підстаршинській школі 2-ї дп у Рембертові. 1944–1945 – у 5-му пп 2-ї дп. У 1945 р. – в старшинській школі 2-ї армії у Любліні. Потім – у 34-му пп 8-ої дп. З лютого 1947 – референт 2-ї секції I відділу III департаменту МГБ. З червня 1949 – старший референт 2-ї секції I відділу III департаменту МГБ. З грудня 1950 – керівник 2-ї секції II відділу III департаменту МГБ. З листопада 1951 – керівник 3-ї секції II відділу III департаменту МГБ. З лютого 1953 – в. о. заступника начальника II відділу III департаменту МГБ. З жовтня 1954 – начальник X відділу I департаменту МГБ. З квітня 1955 – начальник V відділу II департаменту КГБ. З жовтня 1956 – начальник II відділу ВУГБ у Ґданську. З квітня 1957 – начальник II відділу ВКГМ у Ґданську. З березня 1958 – у розпорядженні ВКГМ Люблін, а з квітня 1958 – інспектор самостійної спеціальної групи у ВКГМ Люблін. В 1958–1959 – учасник оперативного вишколу I департаменту МВС. З липня 1961 – старший інспектор самостійної спецгрупи у ВКГМ Люблін. Від жовтня 1963 – у розпорядженні директора I департаменту МВС. Від квітня 1964 до вересня 1968 – віце-консул ПНР і резидент «Руслан» у Монреалі. З листопада 1968 – інспектор IV відділу I департаменту МВС. З січня 1972 до липня 1974 – консул і резидент «Сор» у консульстві ПНР у Чикаго. З серпня 1974 – старший інспектор IV відділу I департаменту МВС. З травня 1976 – старший інспектор I відділу I департаменту МВС. З грудня 1976 – старший інспектор VIII відділу I департаменту МВС. З січня 1977 – старший інспектор XI відділу I департаменту МВС. З липня 1978 до лютого 1982 – I секретар Посольства ПНР у Тегерані та керівник оперпункту резидентури «Фарад». Звільнений зі служби 12 VIII 1982 р. *(AIHП, 003175/399, Особова справа Мазурека Януша; AIHП, 2300/251, Особова справа Мазурека Януша-Маріана).*

[9] Сляський Казимир (27 XI 1914 – 26 IV 1996, Варшава). Хорунжий (1949). Підполковник ГМ (1968). Від 1945 – у ПРП, згодом – у ПОРП. З березня 1947 – молодший референт II секції I відділу III департаменту МГБ. З червня 1950 – референт I секції I відділу III департаменту МГБ. З листопада 1951 – референт II секції III «А» відділу III департаменту МГБ. З квітня 1952 – референт підготовчої секції загального відділу III департаменту МГБ. З грудня 1952 – старший референт підготовчої секції загального відділу III департаменту МГБ. З серпня 1954 – старший референт спеціальної секції IV департаменту МГБ. З квітня 1955 – старший референт загального секретаріату IV департаменту КГБ. З квітня 1956 – оперативний старшина територіальної групи VI відділу IV департаменту КГБ. З березня 1957 – оперативний старшина III відділу III департаменту МВС. З березня 1959 – старший оперативний старшина III відділу III департаменту МВС. З серпня 1961 – старший оперативний старшина групи для спецзавдань загального відділу III департаменту МВС. З жовтня 1965 – старшина в справах оперативної техніки загального секретаріату III департаменту МВС. З квітня 1967 – інспектор групи для спецдоручень III департаменту МВС. Звільнений зі служби 30 XI 1969. *(AIHП, 0194/2842, Особова справа, Сляський Казимир).*

[6] *Нерозбірливе слово. Закреслене машинописним способом.*

W miesiącu marcu Wydz[iał] I po linii rozpracowania band rodzimych zajmował się wyłącznie opracowywaniem nadesłanych materiałów z województw i kierowaniem rozpracowania band poprzez wysyłanie pism i zarządzeń. Zostało opracowan[ych] kilka instrukcji, a m[iędzy] inn[ymi] w sprawie prowadzenia „Dziennika ewidencji operacyjne[j]", oraz pismo okólne do wszystkich WUBP w sprawie zapobieżenia faktów ucieczek więźniów spod aresztów i w trakcie konwojowania (pismo to nie jest jeszcze zatwierdzone przez dyr[ektora] Dep[artamentu] III).

Zasadnicza praca Wydziału I była skierowana po linii rozpracowania i likwidacji organizacji OUN-UPA na terenie kraju, a właściwie kierowaniem poszczególnymi rozpracowaniami OUN-UPA na województwach i koordynowaniem ich pracy. Jedyne samodzielne rozpracowanie prowadzi Wydz[iał] I Krajowego Prowidu OUN-UPA, które do chwili obecnej dało duże wyniki. Rozpracowywanie przez nas Krajowego Prowidu OUN daje nam możność kierowania rozpracowaniami poszczególnymi rozbitymi na skutek [...][b] operacji GO „Wisła" i akcji „W" okręgami OUN (Okręgi I, II, III).

---

[8] Janusz Marian Mazurek (ur. w 1927), kpt. BP (1949), ppłk MO (1962); od 1947 członek PPR/PZPR. W 1944 w szkole podoficerskiej 2. DP w Rembertowie; w l. 1944–1945 w 5. pp 2 DP; w 1945 w Szkole Oficerskiej 2. Armii w Lublinie, a następnie w 34. pp 8. DP; od lutego 1947 referent Sekcji 2 Wydz. I Dep. III MBP; od czerwca 1949 st. referent Sekcji 2 Wydz. I Dep. III MBP; od grudnia 1950 kierownik Sekcji 2 Wydz. II Dep. III MBP; od listopada 1951 kierownik Sekcji 3 Wydz. II Dep. III MBP; od lutego 1953 p.o. zca naczelnika Wydz. II Dep. III MBP; od października 1954 naczelnik Wydz. X Dep. I MBP; od kwietnia 1955 naczelnik Wydz. V Dep. II KdsBP; od października 1956 naczelnik Wydz. II WUdsBP w Gdańsku; od kwietnia 1957 naczelnik Wydz. II KW MO w Gdańsku; od marca 1958 w dyspozycji KW MO Lublin, od kwietnia 1958 inspektor Samodzielnej Grupy Specjalnej w KW MO Lublin; w l. 1958–1959 uczestnik szkolenia operacyjnego Dep. I MSW; od lipca 1961 st. inspektor Samodzielnej Grupy Specjalnej w KW MO Lublin; od października 1963 w dyspozycji dyrektora Dep. I MSW, od kwietnia 1964 do września 1968 wicekonsul PRL i rezydent ps. „Rusłan" w Montrealu; od listopada 1968 inspektor Wydz. IV Dep. I MSW; od stycznia 1972 do lipca 1974 konsul i rezydent ps. „Sor" w Konsulacie PRL w Chicago; od sierpnia 1974 st. inspektor Wydz. IV Dep. I MSW; od maja 1976 st. inspektor Wydz. I Dep. I MSW; od grudnia 1976 st. inspektor Wydz. VIII Dep. I MSW; od stycznia 1977 st. inspektor Wydz. XI Dep. I MSW; od lipca 1978 do lutego 1982 pierwszy sekretarz Ambasady PRL w Teheranie i kierownik Punktu Operacyjnego rezydentury, ps. „Farad"; 12 VIII 1982 zwolniony ze służby. AIPN, 003175/399, Akta osobowe funkcjonariusza; AIPN, 2300/251, Akta personalne MON.

[9] Kazimierz Ślaski (ur. 27 XI 1914, zm. 26 IV 1996 w Warszawie), chor. (1949), ppłk MO (1968). W l. 1932–1933 w KZMP, od 1945 w PPR/PZPR; od marca 1947 mł. referent Sekcji 2 Wydz. I Dep. III MBP; od czerwca 1950 referent Sekcji 1 Wydz. I Dep. III MBP; od listopada 1951 referent Sekcji 2 Wydz. III „A" Dep. III MBP; od kwietnia 1952 referent Sekcji Szkoleniowej Wydz. Ogólnego Dep. III MBP; od grudnia 1952 st. referent Sekcji Szkoleniowej Wydz. Ogólnego Dep. III MBP; od sierpnia 1954 st. referent Sekcji Specjalnej Dep. IV MBP; od kwietnia 1955 st. referent Sekretariatu Ogólnego Dep. IV KdsBP; od kwietnia 1956 oficer operacyjny Grupy Terenowej Wydz. VI Dep. IV KdsBP; od marca 1957 oficer operacyjny Wydz. III Dep. III MSW; od marca 1959 st. oficer operacyjny Wydz. III Dep. III MSW; od sierpnia 1961 st. oficer operacyjny Grupy do Specjalnych Zadań Wydz. Ogólnego Dep. III MSW; od października 1965 st. oficer ds. techniki operacyjnej Sekretariatu Ogólnego Dep. III MSW; od kwietnia 1967 inspektor Grupy do Zleceń Specjalnych Dep. III MSW; 30 XI 1969 zwolniony ze służby. AIPN, 0194/2842, Akta osobowe funkcjonariusza.

[b] *Nieczytelne słowo skreślone maszynowo.*

2. Аг[ент] «Певний» – Луць Іван – чл[ен] ОУН, довірена людина крайового к[оманд]ира УПА «Ореста».

3. Аг[ент] «Марися» – Капій Славомира – зв'язкова пров[ідника] III окр[уги] «Прірви».

4. Аг[ент] «Галина» – Дибко Аврелія[10] – дружина «Волі»[11], командира ген[ерального] штабу «Рена».

5. Аг[ент] Гнатюк Марія[12] – співробітниця ОУН.

6. Аг[ент] Ваврук Олена[13] – співробітниця ОУН.

---

[10] Дибко Аврелія (нар. 20 IX 1920, Пабяніце біля Лодзі). За збереженими даними, у вересні 1946 була завербована до агентурної співпраці як «Лідія» IV ПУГБ у Кошаліні. Потім підлягала III відділові ВУГБ у Щеціні (березень 1948). *(АІНП, 01224/2058/D).*

[11] Дибко Роман, пс. «Воля». У 1943–1945 – член дивізії СС «Галичина». Від кінця 1945 до 19 II 1948 – член ОУН. Виданий дружиною і оточений ОГ УГБ у Кошаліні. 19 II 1948 вчинив самогубство. *(АІНП, 01224/2058/D).*

[12] Гнатюк Марія (нар. 16 IX 1907 в Речиці). Згідно з наявними документами, мала бути залучена до співпраці у 1948. Інформація про характер співпраці, псевдонім та перебіг справи відсутня. Згідно записів книги реєстрації ТС (таємних співробітників) за 1948–1960, під № 84 зареєстровано Гнатюк Марію, дочку Олександра. У рубриці «примітки» написано: «не підходить». Відповідно до записів у архівному журналі [реєстрації] ТС ВУГБ в Ольшнині, матеріали заархівовано під № 3180. У 1968 перереєстровано на № 7232/I. Справу відібрано для знищення в 1973 (1 том особової справи, 1 том робочої справи). Справу знищено в 1983. *(АІНП, 1005/64171, Паспортні справи; АІНП Бі, 072/1, т. 8, Книга реєстрації ТС за 1948–1960 рр. ВУГБ/ВУдсГБ/ ВК ГМ в Ольштині; АІНП Бі, 072/4, т. 2, Архівний журнал [реєстрації] ТС ВУГБ в Ольштині; АІНП Бі, Опис справ ВУВС в Ольштині на архівні матеріали з шифром I; АІНП Бі, 064/11, т. 4, Відбірний акт на знищення документів сектору ГМ і СБ відділу «С» ВК ГМ в Ольштині і 1973 р.; АІНП Бі, 064/11, т. 6, Відбірний акт на знищення документів з шифром I відділу «С» ВК ГМ в Ольштині).*

[13] Ваврук (Лабай) Олена, дівоче прізвище Жарська (нар. 8 V 1907 в Грибовицях). Вчителька. Член ОУН з 1930. Заарештована ДП у 1937. 29 IX – 3 X 1937 – на судовому процесі у Львові засуджена до 6 р. ув'язнення. Дружина діяча ОУН Василя Ваврука, також засудженого під час процесу над діячами ОУН Сокальщини. Заарештована в Блогошеві (4 VII 1950). Обвинувачена у наданні допомоги «Прірві», а також введенні УБ в оману. Вироком РВС в Ольштині 19 IX 1950 засуджена до 8 р. ув'язнення. Постановою НВС вирок залишено в силі (29 XII 1950). Постановою РВС в Ольштині 31 X 1953 вирок зменшено до 5 р. та 4 місяців ув'язнення. Постановою РВС в Ольштині 16 XI 1953 умовно звільнена 29 XI 1953. Згідно з документами ГБ мала бути залучена до співпраці (16 III 1948) майором Б. Врублевським як агент (пс. «Дорота») з метою налагодження зв'язку з Євгеном Штендерою («Прірва»), якому раніше надавала допомогу. Залишалася на зв'язку в начальника ПУГБ в Кентшині. Згідно висновку комісії ПУГБ в Кентшині від 17 VIII 1948 р., «матеріали, отримані від агента «Дорота», не складають цінності, жодних контактів до «Прірви» та членів цієї організації не дають, мають радше інформаційний характер, стосуються висловлювань та настроїв населення, яке переселяється згідно акції «В». Доручені їй завдання ледве виконує, пояснюючи це тим, що не має жодних можливостей для їх виконання, бо з «Прірвою» тільки випадково контактувала. На зустрічі ходить, до співпраці з орг[анами] безп[еки] ставиться неприхильно, носій націоналістичних поглядів, безпартійна. Матеріали на вищезгадану підтверджені та мають цінність, в будь-який час їх можна скерувати до прокуратури. Інших цінних матеріалів на аг. «Дорота», крім загаданих вище, до цього часу управлінням безп[еки] не здобуто». У липні 1949 вилучена з агентурної мережі. Згідно записів у описі справ ВУВС в Ольштині під шифром «I» (тобто агентурних документів), під № 7938 від 24 IX 1968 зроблено запис про архівування ПУ ГМ в Кентшині документів на Ваврук або Лабай Олену. Справу знищено в 1987. У книзі обліку мікрофільмів I частини (тобто мікрофільмів, виготовлених з агентурних документів) ВУВС в Ольштині під № 276 від 28 II 1985 вказано, що архівну справу під архівним № 7938/I на Ваврук Олену мікрофільмовано (1 кліше). *(АІНП Ол, 8/1645; АІНП Бі,*

W m[iesią]cu marcu 1948 r. zostało zawerbowanych przez Wydz[iał] I sześciu agentów ze środowiska OUN-UPA w celu skuteczniejszego rozpracowania Krajowego Prowidu i okręgów OUN, a to:

1. Ag[ent] „Dziadzio" – Chmi[e]l Bogdan vel Kwiatkowski – sekretarz d[owód]cy III odcinka UPA „Berkuta".

2. Ag[ent] „Pewny" – Łuć Jan – czł[onek] OUN, zaufany człowiek d[owód]cy krajowego UPA „Oresta".

3. Ag[ent] „Marysia" – Kapij Sławomira – łączniczka prow[idnyka] III okr[ęgu] „Prirwy".

4. Ag[ent] „Halina" – Dybko Aurelia[10] – żona „Woli"[11], szefa sztabu gen[eralnego] „Rena".

5. Ag[ent] Hnatiuk Maria[12] – współpracowniczka org[anizacji] OUN.

6. Ag[ent] Wawruk Helena[13] – współpracowniczka org[anizacji] OUN.

---

[10] Aurelia Lidia Dybko (ur. 20 IX 1920 w Pabianicach), wg zachowanych informacji we wrześniu 1946 miała zostać zwerbowana „na uczuciach patriotycznych" do współpracy agenturalnej jako ps. „Lidia", przez Referat IV PUBP w Koszalinie; następnie podlegała Wydz. III WUBP w Szczecinie (marzec 1948). AIPN, 01224/2058/D.

[11] Roman Dybko, ps. „Wola"; w l. 1943–1945 członek Dywizji SS „Galizien"; od końca 1945 do 19 II 1948 członek OUN; wydany przez żonę i otoczony przez Grupę Operacyjną UBP w Koszalinie popełnił 19 II 1948 samobójstwo. AIPN, 01224/2058/D.

[12] Maria Hnatiuk (ur. 16 IX 1907 w Rzeczycy). Wg zachowanych dokumentów miała zostać pozyskana do współpracy w 1948, brak informacji o kategorii współpracy, pseudonimie i przebiegu sprawy; wg zapisów książki rejestracyjnej TW za l. 1948–1960 pod nr. 84 zarejestrowano Hnatiuk Marię, c. Aleksandra, w rubryce „uwagi" książki widnieje adnotacja: nie nadaje się; wg zapisów dziennika archiwalnego TW WUBP w Olsztynie materiały zarchiwizowano pod nr. 3180, w 1968 przerejestrowano do nr. 7232/I; akta wybrakowano w 1973 (1 tom teczki personalnej, 1 tom teczki pracy), akta zniszczono w 1983. AIPN, 1005/64171, Akta paszportowe; AIPN Bi, 072/1, t. 8, Książka rejestracyjna TW za lata 1948–1960 WUBP/WUdsBP/KW MO w Olsztynie; AIPN Bi, 072/4, t. 2, Dziennik archiwalny TW WUBP w Olsztynie; AIPN Bi, Inwentarz akt WUSW w Olsztynie dot. materiałów archiwalnych o sygn. I; AIPN Bi, 064/11, t. 4, Protokół brakowania akt z pionu MO i SB Wydz. „C" KW MO w Olsztynie w 1973 r.; AIPN Bi, 064/11, t. 6, Protokół brakowania akt o sygn. I Wydz. „C" KW MO w Olsztynie.

[13] Helena Wawruk vel Łabaj z d. Żarska (ur. 8 V 1907 w Grzybowicach). Nauczycielka, członek OUN od 1930; aresztowana przez PP w 1937; w dniach 29 IX – 3 X 1937 sądzona we Lwowie, skazana na 6 lat więzienia; żona działacza OUN Wasyla Wawruka, także skazanego w procesie działaczy OUN z Sokalszczyzny; aresztowana w Błogoszewie 4 VII 1950; oskarżona o udzielenie pomocy Eugeniouszowi Sztenderze, ps. „Prirwa" oraz wprowadzanie UB w błąd; wyrokiem WSR w Olsztynie z 19 IX 1950 skazana na 8 lat więzienia; postanowieniem NSW z 29 XII 1950 wyrok utrzymano w mocy; postanowieniem WSR w Olsztynie z 31 X 1953 wyrok zmniejszono do 5 lat i 4 miesięcy więzienia; postanowieniem WSR w Olsztynie z 16 XI 1953 zwolniona warunkowo 29 XI 1953. Wg dokumentów UB miała zostać pozyskana jakoby do współpracy 16 III 1948 przez mjr. Bronisława Wróblewskiego jako agent ps. „Dorota" w celu nawiązania kontaktu z „Prirwą", któremu wcześniej udzieliła pomocy materialnej; pozostawała na kontakcie szefa PUBP w Kętrzynie, wg orzeczenia komisji PUBP w Kętrzynie z dn. 17 VIII 1948: „Materiały otrzymywane od ag[ent] »Dorota« nie są wartościowymi, żadnych kontaktów na »Prirwę« ani też członków tej organizacji nie dała, są raczej charakteru informacyjnego, dotyczące wypowiedzi i nastawienia ludności przesiedleńczej w ramach akcji »W«. [Z] zadań powierzonych jej wywiązuje się słabo, tłumaczy się, iż nie posiada żadnych możliwości wykonania zadania, dlatego, iż z »Prirwą« kontakt był przypadkowy. Na spotkania uczęszcza, do współpracy z org[anami] bezp[ieczeństwa] ustosunkowana jest nieprzychylnie, zapatrywań nacjonalistycznych, bezpartyjna. Materiały ww. są potwierdzone i wartościowe, na podstawie których można w każdej chwili skierować spra-

Усіх вищезгаданих агентів, окрім аг[ента] «Марисі», передано на зв'язок до відповідних ВУГБ. Утім, І від[діл] продовжує проводити контрольні зустрічі.

В березні 1948 р., за даними агентурних і слідчих матеріалів, І від[діл] ІІІ деп[артаменту] заарештував:

а) упродовж аг[ентурної] розробки крайового проводу ОУН-УПА:

1. Онишкевич Мирослав, він же Зварич Іван, «Орест», «Олег», «Білий» – к[оманд]ир крайового [проводу] УПА.

2. Сорока Петро, він же Сорокевич, він же Недзведський, «Богдан» – ад'ютант «Ореста».

б) упродовж аг[ентурної] розробки ІІ округи ОУН-УПА:

1. Хіта Микола, він же Магера Микола, «Голуб»[14] – к[оманд]ир чоти сотні «Тучі» (ІІ округа).

в) упродовж аг[ентурної] розробки ІІІ округи ОУН-УПА:

1. Шевчук Степан, він же Голембійовський Станіслав – пров[ідник] І рай[ону] ІІ надрай[ону] ІІІ округи ОУН.

2. Антонюк Афанасія, вона ж Качинська Олена, «Буря», «Галя» – зв'язк[ова] ІІ надрай[ону] ІІІ округ[и] ОУН.

3. Герко Ольга, «Зіна»[15] – зв'язк[ова] ІІ надрай[ону] ІІІ округи ОУН.

0090/483, м/ф; АІНП Бі, 0088/275, м/ф; АІНП Бі, Опис справ ВУВС в Ольштині під шифром «І»; АІНП Бі, Книга обліку мікрофільмів І частини ВУВС в Ольштині; Мірчук П. Нарис історії ОУН. – Мюнхен–Лондон–Нью-Йорк, 1968. – Т. І. – С. 473).

[14] Хіта (Магера) Микола (нар. 12 XII 1914 у Футорах), пс. «Голуб». В ОУН – з 1944. Належав до сотень УПА «Перемоги», «Балая», «Тучі». Заарештований в Павлівці 21 III 1948. Вироком РВС у Ряшеві 31 XII 1948 засуджений до смертної кари. Постановою НВС 16 VI 1949 вирок РВС у Ряшеві залишено в силі. 27 III 1949 Б. Берут скористався правом на помилування, смертну кару було замінено на довічне ув'язнення. Постановою воєводського суду в Ряшеві 13 VI 1956 термін зменшено до 12 р. ув'язнення. Постановою воєводського суду в Ополі 19 IX 1957 умовно звільнений (1 X 1957). *(АІНП, 0259/278; АІНП, 01224/2101, м/ф; АІНП Ж, 107/823; АІНП Ж, 046/429).*

[15] Герко Ольга (нар. 25 VI 1926, м. Полоски Більського повіту). Від вересня 1945 – член ОУН «Зіна». Від вересня 1945 до серпня 1946 – машиністка референтури пропаганди ІІ н-ну ОУН. Від серпня 1946 до 21 III 1948 жила у Вроцлаві. 21 III 1948 заарештована ВУГБ у Любліні. Засуджена 25 XI 1948 вироком РВС у Любліні до 10 р. ув'язнення. Покарання зменшено 14 V 1954 вироком РВС у Любліні до 6 р. і 8 місяців тюрми. 5 VI 1954 – звільнена з тюрми. За збереженими документами, 6 IX 1952 могла бути завербована в тюрмі у Фордоні хорунжим Яном Дудкою, як агент пс. «Женя». Письмове зобов'язання до співпраці датоване 4 IX 1952. Після виходу з тюрми підлягала начальникові ПУГБ в Кентшині. 23 I 1957 була передана в розпорядження ІІ відділу ВП КВМО в Ольштині. 7 IV 1960 старший офіцер опер. ІІ відділу Чеслав Качор та шеф V групи ІІ відділу кап. З. Карґоль вивів Герко з оперативної мережі. *(АІНП z KOI b. Biura «C», karta E-14-B; АІНП z KOI b. Biura «C», karta Mkr-2; АІНП z kartoteki skazanych, karta DW 68; АІНП z kartoteki pomocniczej b. Biura «C», karta EO-130; АІНП, 0192/337, m. 5; АІНП, 0330/229, АІНП Лю, 01/365; АІНП Лю, 18/880; АІНП Бі, 0088/507/J; figuruje w kartotekach b. відділу KBMO/WUSW Ольштин: 2 x, E-14-B; 1 x karta tematyczna EO-130; 1 x EO-133; АІНП Бі, 0088/507 або АІНП Бі, 0088/507/D; АІНП Бі, 065/9/7 k. 107 [Charakterystyki KBMO Ольштин і numer karty według starej foliacji]; figuruje w ewidencji elektronicznych akt paszportowych SEP/NEXUS EAZG 251010; АІНП По, 825/251010; АІНП Бі, 072/1/1 poz. 3940 [Księga rejestracyjna T.W. за роки 1955–1960]; АІНП Бі, 072/4/5, c. 142, 144, 145 poz. 18376 [Dziennik archiwalny T.W.]; АІНП Бі, 064/11/4 k. 1, 101 poz. 4813, k. 167–167 v.; АІНП Бі, 064/11/10 k. 2, k. 8– 8/v poz. 487; k. 71–71 v).*

Wyłączając ag[entkę] „Marysia", wszystkich w[yżej] w[ymienionych] agentów przekazano na kontakt poszczególnym odpowiednim WUBP, robione są jednak przez Wydz[iał] I kontrolne spotkania.

W miesiącu marcu 1948 r. na skutek materiałów agenturalnych, a także materiałów uzyskanych przez śledztwo, Wydz[iał] I Dep[artamentu] III aresztował:

a) w ramach ag[enturalnego] rozpracowania krajowego prowidu OUN-UPA:

1. Onyszkiewicz Mirosław vel Zwarycz Jan, ps. „Orest", „Ołeh", „Biłyj" – d[owód]ca krajowego UPA.

2. Soroka Piotr vel Sorokiewicz vel Niedźwiecki, ps. „Bohdan" – adiutant „Oresta".

b) w ramach ag[enturalnego] rozpracowania II Okręgu OUN-UPA:

1. Chita Mikołaj vel Magiera Mikołaj, ps. „Hołub"[14] – d[owód]ca czoty sotni „Tuczy" (Okręg II).

c) w ramach ag[enturalnego] rozpracowania III Okręgu OUN-UPA:

1. Szewczuk Stefan vel Golambiowski Stanisław – prow[indyk] rej[onu] I nadrej[onu] II, Okręgu III OUN.

2. Antoniuk Afanazja vel Kaczyńska Helena, ps. „Buria", „Hala" – łączn[iczka] nadrej[onu] II Okręg[u] III OUN.

3. Gierko Olga, ps. „Zina"[15] – łączn[iczka] nadrej[onu] II Okręgu III OUN.

Ponadto w m[iesią]cu marcu Wydz[iał] I aresztował 4 osoby współpracujące z czł[onkami] OUN-UPA.

---

wę do prokuratury. Poza ww. materiałami do chwili obecnej innych cennych materiałów na ag[entkę] »Dorota« Urząd Bezp[ieczeństwa] nie uzyskał", wyeliminowana z sieci agenturalnej (lipiec 1949); wg zapisów inwentarza akt WUSW w Olsztynie o sygn. I (tj. akt agenturalnych) pod nr. 7938 w dn. 24 IX 1968 odnotowano zarchiwizowanie przez KP MO w Kętrzynie akt dot. Wawruk vel Łabaj Heleny, akta zniszczono w 1987, wg zapisów książki ewidencji mikrofilmów WUSW w Olsztynie działu I (tj. mikrofilmów wykonanych z akt agenturalnych) pod nr. 276 w dn. 28 II 1985 r. odnotowano wykonanie mikrofilmu z akt o nr. arch. 7938/I dot. Wawruk Heleny (1 jacket, tj. klisza). AIPN Ol, 8/1645; AIPN Bi, 0090/483, mf; AIPN Bi, 0088/275, mf; AIPN Bi, Inwentarz akt WUSW w Olsztynie o sygn. I; AIPN Bi, Książka ewidencji mikrofilmów WUSW w Olsztynie działu I; P. Mirczuk, *Narys istoriji OUN...*, s. 473.

[14] Mikołaj Chita vel Magiera (ur. 12 XII 1914 w Futorach), ps. „Hołub". Od 1944 w OUN, w sotni „Peremohy", w sotni „Bałaja", w sotni „Tuczy"; aresztowany 21 III 1948 w Pawłówce; wyrokiem WSR w Rzeszowie z 31 XII 1948 skazany na karę śmierci; postanowieniem NSW z 16 VI 1949 wyrok WSR w Rzeszowie utrzymano w mocy; Bolesław Bierut skorzystał z prawa łaski (27 III 1949), karę śmierci zamieniono na dożywotnie więzienie; postanowieniem Sądu Wojewódzkiego w Rzeszowie z 13 VI 1956 karę złagodzono do 12 lat więzienia; postanowieniem Sądu Wojewódzkiego w Opolu z 19 IX 1957 zwolniony warunkowo 1 X 1957. AIPN, 0259/278; AIPN, 01224/2101, mf; AIPN Rz, 107/823; AIPN Rz, 046/429.

[15] Olga Gierko (ur. 25 VI 1926 w m. Połoski, pow. bialski), ps. „Zina". Członek OUN, od września 1945 do sierpnia 1946 maszynistka w referacie propagandy w II nadrejonie OUN; od sierpnia 1946 do 21 III 1948 mieszkała we Wrocławiu; 21 III 1948 aresztowana przez WUBP w Lublinie; skazana 25 XI 1948 wyrokiem WSR w Lublinie na 10 lat więzienia; wyrok zmniejszony 14 V 1954 przez WSR w Lublinie na 6 lat i 8 miesięcy więzienia; decyzja WSR w Lublinie o warunkowym zwolnieniu z więzienia (18 V 1954); 5 VI 1954 zwolniona z więzienia; wg zachowanych materiałów 6 IX 1952 miała być pozyskana do współpracy przez kierownika Działu III Specjalnego na terenie więzienia w Fordonie chor. Jana Dudkę do współpracy pod ps. „Żenia"; pisemne zobowiązanie do współpracy Olgi Gierko datowane jest na 4 IX 1952; werbunek został zatwierdzony 17 IX 1952 przez naczelnika Wydz. Więziennictwa WUBP w Bydgoszczy; po wyjściu z więzienia podlegała kierownikowi PUBP w Kętrzynie;

Крім того, в березні І від[діл] заарештував 4-х осіб, котрі співпрацювали з чл[енами] ОУН-УПА.

За дорученням І від[ділу] ІІІ деп[артаменту] МГБ, окремі ВУГБ заарештували 5 чл[енів] ОУН. Їх передано у розпорядження І від[ділу] ІІІ деп[артаменту] МГБ.

Всього в березні 1948 р. І від[ділом] ІІІ деп[артаменту] МГБ було заарештовано 15 чл[енів] ОУН-УПА.

Варшава, 3.04.[19]48 р.
З[аступ]ник начальника І від[ділу] ІІІ деп[артаменту] МГБ
майор (—) в-Врублевський-в

Вик[онано] у 3 прим[ірниках] В. Ц./В. Б.

АІНП, 01265/511, арк. 101–103.
Копія, машинопис.
Документ польською мовою.

в-в *Написано в розбивку.*

Natomiast z polecenia Wydz[iału] I Dep[artamentu] III MBP poszczególne WUBP aresztowały 5 czł[onków] OUN, których przysłano do dyspozycji Wydz[iału] I Dep[artamentu] III MBP.

Ogółem w m[iesią]cu marcu 1948 r. przez Wydz[iał] I Dep[artamentu] III MBP aresztowano 15 czł[onków] org[anizacji] OUN-UPA.

Warszawa, dnia 3.04.[19]48 r.

Z[astęp]ca Naczelnika Wydz[iału] I Dep[artamentu] III MBP
(—) c-Wróblewski-c, mjr

Wyk[onano] w 3 egz[emplarzach] W. C./W. B.

AIPN, 01265/1511, k. 101–103.
Kopia, maszynopis.
Dokument w języku polskim.

---

23 I 1957 przekazana do dyspozycji Wydz. II BP KW MO w Olsztynie; jak zapisano w dokumentach: „TW Służby Bezp[ieczeństwa] w Olsztynie w okresie 6 IX 1952 do 7 IV 1960 r. wykorzystywana do rozpracowania byłych członków UPA. Współpracę rozwiązano ze względu na brak dotarcia"; raport z wnioskiem st. oficera operacyjnego Wydz. II ppor. Czesława Kaczora i kierownika Grupy V Wydz. II kpt. Z. Kargola do naczelnika Wydz. II BP KW MO w Olsztynie o wyeliminowanie Gierko z czynnej sieci operacyjnej datowany na 7 IV 1960. AIPN z KOI b. Biura „C", karta E-14-B; AIPN z KOI b. Biura „C", karta Mkr-2; AIPN z kartoteki skazanych, karta DW 68; AIPN z kartoteki pomocniczej b. Biura „C", karta EO-130; AIPN, 0192/337, t. 5; AIPN, 0330/229, AIPN Lu, 01/365; AIPN Lu, 18/880; AIPN Bi, 0088/507/J; figuruje w kartotekach b. Wydz. KW MO/WUSW Olsztyn: 2 x, E-14-B; 1 x karta tematyczna EO-130; 1 x EO-133; AIPN Bi, 0088/507 lub AIPN Bi, 0088/507/D; AIPN Bi, 065/9/7 k. 107 (Charakterystyki KW MO Olsztyn i numer karty według starej foliacji); figuruje w ewidencji elektronicznych akt paszportowych SEP/NEXUS EAZG 251010; AIPN Po, 825/251010; AIPN Bi, 072/1/1 poz. 3940 (Księga rejestracyjna TW za lata 1955–1960); AIPN Bi, 072/4/5, s. 142, 144, 145 poz. 18376 (Dziennik archiwalny TW); AIPN Bi, 064/11/4, k. 1, 101 poz. 4813, k. 167–167/v; AIPN Bi, 064/11/10, k. 2, 8–8/v poz. 487; k. 71–71v.

c-c *Zapisano pismem spacjowanym.*

№ 104
10 квітня 1948, [Варшава]. Донесення камерного агента про Мирослава Онишкевича-«Ореста»

[а-]Тільки для використання директором департаменту[-а]

10 квітня 1948 р.

Мирослав Онишкевич каже, що під час слідства його запитували, де переховує організаційний архів УПА, де знаходяться склади зброї, де перебуває головний командир УПА та дислокуються банди УПА. Онишкевич нібито не може дати слідству вичерпних відповідей на вищезгадані питання, тому що:

1. колишній архів ОУН і УПА зберігався у Львові чи Львівській області, а де він знаходиться тепер і чи взагалі десь зберігається – Онишкевичеві не відомо. [Про] «старіший» архів головного командира УПА, [захований] після 1945 р., Онишкевич також не знає. Встановити, де заховані колишні та нові архіви, Онигшкевич може, але для цього йому потрібно зустрітися зі своїми друзями з УПА, котрі перебувають у Радянській Україні. Власного архіву Онишкевич нібито не мав;

2. про склади зброї він також нічого не знає, оскільки відділи й підвідділи зброю зберігали в своїх районах у місцях, які обирали довільно;

3. місце перебування головного командира УПА Онишкевичу начебто не відоме, знає тільки, що той знаходиться в Радянській Україні. Так само не знає Онишкевич, де переховуються банди УПА. Онишкевич зазначає, що якби й знав про все це, [б-]все одно не розповів правди й не зрадив «своїх земляків»[-б]. Онишкевич згадує, що йому відомі місця та криївки, де переховувалися члени банд УПА восени мин[улого] року, але про це свідчити не хоче, бо таке – зрада. [Також припускає, що] у відомих йому місцях уже упівців може не бути, тож це може зашкодити розслідуванню його справи й ввести органи безпеки в оману.

Онишкевич побоюється, що його передадуть Радянському Союзу, а там органи НКВС допитуватимуть про діяльність банд УПА, а також можуть використати у заходах із виявлення головного командира УПА. Він розмірковує над тим, що чи не було б ліпше про все зізнатися польським органам безпеки. Непокоїться, що слідчий старшина його зізнанням не довіряє. В камері двічі плакав.

Поки що про Організацію й банди УПА розповідає мало, а якщо говорить, то тільки про сутички, які були між бандами УПА та відділами радянських і польських військ. При цьому часто перебільшує.

[а-а] *Печатка.*

[б-б] *Підкреслено.*

Nr 104

10 kwietnia 1948, [Warszawa]. Doniesienie agenta celnego zawierające informacje uzyskane od Myrosława Onyszkewycza, ps. „Orest”

[a-]Wyłącznie do użytku Dyrektora Departamentu[-a]

dnia 10 kwietnia 1948 r.

Onyszkiewicz Mirosław opowiada, że w śledztwie zapytywany jest, gdzie przechowuje archiwum organizacyjne UPA, gdzie są składy broni, gdzie przebywa główny dowódca UPA i o miejsce dyslokacji band UPA. Na powyższe pytania Onyszkiewicz rzekomo nie może dać pozytywnych śledztwu odpowiedzi z następujących przyczyn:

1. Dawne archiwum OUN i UPA przechowywane było we Lwowie, względnie w okręgu lwowskim, a gdzie jest obecnie przechowywane i czy w ogóle jest przechowywane – Onyszkiewicz o tym nie wie, a [o] archiwum UPA głównego dowódcy w późniejszym okresie, tzn. po 1945 r. nic Onyszkiewiczowi nie jest wiadomo. Mógłby ustalić, czy archiwa dawne i późniejsze są przechowane i gdzie, lecz musiałby widzieć się ze swymi przyjaciółmi z UPA, przebywającymi w strefie Ukrainy radzieckiej. Onyszkiewicz własnego archiwum rzekomo nie posiadał.

2. O składach broni również nic nie wie, ponieważ oddziały i pododdziały przechowywały broń we własnym zakresie i w swoich rejonach.

3. Miejsce pobytu głównego dowódcy UPA nie jest podobno Onyszkiewiczowi znane, wie tylko, że przebywa na terenie Ukrainy radzieckiej. Tak samo nie wie Onyszkiewicz o miejscach przechowywania się band UPA. Onyszkiewicz nadmienia, że gdyby o wszystkim, o co jest zapytywany wiedział, [b-]to i tak nie zeznałby prawdy i nie wydałby „swoich ziomków”[-b]. Nadmienia Onyszkiewicz, że znane mu są miejsca i bunkry, gdzie ukrywali się członkowie band UPA jesienią ub[iegłego] roku, ale o tym zeznawać nie chce, bo nie jest zdrajcą, a po drugie, że w tych znanych mu miejscach może już nie być upowców i mógłby pogorszyć swoje śledztwo przez wprowadzenie władz bezpieczeństwa w błąd.

Obawia się Onyszkiewicz wysłania go do Związku Radzieckiego, gdzie zmuszony byłby władzom NKWD udzielać informacji o poszczególnych bandach UPA, a nawet być pomocnym w ujęciu głównego dowódcy UPA. Zastanawia się, czy nie byłoby lepiej mówić o wszystkim polskim władzom bezpieczeństwa. Denerwuje się, że oficer śledczy jego zeznaniom nie daje wiary. W celi dwukrotnie płakał.

[a-a] *Odbito stemplem.*

[b-b] *Podkreślono odręcznie.*

Онишкевич розповідав Збишинському[1], що в МГБ йому запропонували співпрацювати з органами безпеки, але він поки на пропозицію не погодився. Розмірковує, що краще – просити про співпрацю з безпекою чи загинути у в'язниці.

[б-]Він вважає, що справа України вже остаточно вирішена і боротьба їхньої організації – марна справа[-б].

сл.
Вик[онано] у 5 прим[ірниках] (І. Б.)
[в-]Отримують[-в]:
1. Ген. Р.
2. Полк. Р.
3. [г-]III[-г] деп[артамент].
4. Папка.
5. а.а.

АІНП, 0192/336. т. 34, арк. 57.
Копія, машинопис.
Документ польською мовою.
У лівому верхньому куті документа міститься резолюція: «Ма[з]уре[к]. До справи «Орес[та]» 17 IV [19]48 р. майор Врублевський».

[в-в] *Підкреслено машинописним способом.*

[г-г] *Дописано.*

[1] Очевидно це Збишинський Зигмунд (нар. 8 II 1911 в Рачонжу). Заарештований у Варшаві 20 II 1948 за звинуваченням в господарському саботажі та завданні збитків держорганізації «Polimex». Вироком РВС у Варшаві 14 X 1949 засуджений до смертної кари. Б. Берут скористався з права на помилування й замінив смертну кару на 15 р. ув'язнення (11 V 1950). Постановою Воєводського суду столичного міста Варшави 15 VI 1956 покарання зменшено до 10 р. ув'язнення. Умовно звільнений 4 IX 1956. Вироком НС 24 I 1957 покарання зменшено до 6 р. та 4 місяців ув'язнення. *(АІНП, 944/95; АІНП, 944/96; АІНП, 944/97; АІНП, 944/98; АІНП, 944/99; АІНП, 944/100).*

Na razie o organizacji i bandach UPA mało opowiada, a jeśli mówi, to tylko o walkach, jakie bandy UPA prowadziły z oddziałami wojsk radzieckich i polskich, w czym jest dużo przechwałek.

Onyszkiewicz opowiadał Zbyszyńskiemu[1], że w MBP proponowano mu współpracę z Bezpieczeństwem, lecz on na razie propozycji nie przyjął, jednak zastanawia się, czy może lepiej prosić o współpracę z Bezpieczeństwem, aniżeli ginąć w więzieniu.

[b-]Sądzi, że sprawa Ukrainy jest już definitywnie załatwiona i walka ich organizacji przegrana[-b].

śl.
Wyk[onano] w 5 egz[emplarzach] (I. B.)
[c-]Otrzymują:[-c]
1. gen. R.
2. płk R.
3. Dep[artament] [d-]III[-d]
4. teczka
5. a.a.

AIPN, 0192/336, t. 34, k. 57.
Kopia, maszynopis.
Dokument w języku polskim.
W lewym górnym rogu dokumentu odręczna adnotacja: Ma[z]ure[k]. Do teczki „Ores[ta]" 17 IV [19]48 r. mjr Wróblewski.

[c-c] *Podkreślono maszynowo.*

[d-d] *Dopisano odręcznie.*

[1] Prawdopodobnie Zygmunt Zbyszyński (ur. 8 II 1911 w Raciążu). Aresztowany w Warszawie 20 II 1948; oskarżony o sabotaż gospodarczy i działanie na niekorzyść Państwowego Towarzystwa Importowo-Eksportowego Maszyn i Narzędzi „Polimex"; wyrokiem WSR w Warszawie z 14 X 1949 skazany na karę śmierci; Bolesław Bierut skorzystał z prawa łaski, 11 V 1950 zamienił karę śmierci na 15 lat więzienia; postanowieniem Sądu Wojewódzkiego dla m.st. Warszawy z 15 VI 1956 karę zmniejszono do 10 lat więzienia; zwolniony warunkowo 4 IX 1956; wyrokiem SN z 24 I 1957 wyrok zmniejszono do 6 lat i 4 miesięcy więzienia. AIPN, 944/95; AIPN, 944/96; AIPN, 944/97; AIPN, 944/98; AIPN, 944/99; AIPN, 944/100.

№ 105
13 квітня 1948, Варшава. Протокол допиту Івана Луця про його зв'язки в українському підпіллі

[a-]№ док.....[-a]

[a-]Протокол
допиту підозрюваного[-a]

Варшава, 13 квітня [a-]194-[a]8 р.

Мазурек Януш, [a-]слідчий старшина[-a] Міністерства [a-]громадської безпеки у[-a] Варшаві, [a-]допитав підозрюваного[-a]:

[a-]Прізвище та ім'я[-a]: Луць Іван.
[a-]Імена батьків[-a]: Дмитро і Анна.
[a-]Дата та місце народження[-a]: 16.08.1910 р., [с.] Гуйче Рава-Руського пов[іту] Львівського воєв[одства].
[a-]Місце проживання[-a]: Цукроварня Пустків, пошт[а] Ґнєховіце, Вроцлавське воєв[одство].
[a-]Національність[-a]: поляк.
[a-]Віросповідання[-a]: рим[о-]кат[олицьке].
[a-]Громадянство[-a]: польське.
[a-]Рід занять[-a]: комірник на цукровому заводі.
[a-]Професія[-a]: садівник.
[a-]Освіта[-a]: 4 кл[аси] поч[аткової] шк[оли].
[a-]Приналежність до РКД[-a]: Мєховіце.
[a-]Військове звання[-a]: ст[арший] стрілець.
[a-]Причетність до військової служби[-a]: 1938–[19]39 рр., Кротошин, 56 пп.
[a-]Сімейний стан[-a]: не одружений.
[a-]Майновий стан[-a]: –
[a-]Відзнаки та ордени[-a]: –
[a-]Судимість[-a]: зі слів не судимий.

Пит[ання]: За яких обставин Ви познайомилися з Софією, котра прож[иває] в Катовицях? Що вас із нею поєднувало? Які її організаційні зв'язки та теперішня адреса?

Відп[овідь]: Навесні (березень або квітень) 1947 р., котрогось дня ввечері, до мене у Губинок приїхав на коні «Орест». Наказав мені їхати до «Зоні» в Катови[ці]. Вона там жила в п[ані] Ростек (назву вулиці я забув, вона йде від площі Свободи мабуть на Ґлівіце, № будинку 12, III поверх). У «Зоні» я мав забрати пакунок для «Ореста». Пароль на зустріч із «Зонею» мав бути

[a-a] *Бланк.*

Nr 105

13 kwietnia 1948, Warszawa. Protokół przesłuchania Jana Łucia na temat jego kontaktów w podziemiu ukraińskim

[a-]Nr akt.....[-a]

[a-]Protokół
przesłuchania podejrzanego[-a]

Warszawa, [a-]dnia[-a] 13 kwietnia [a-]194[-a]8 r.

[a-](Nazwisko, imię oraz stopień służbowy of[icera] śl[edczego])[-a] Mazurek Janusz, [a-]oficer śledczy[-a] Ministerstwa [a-]Bezpieczeństwa Publicznego w[-a] Warszawie, [a-]przesłuchał w charakterze podejrzanego[-a]:

[a-]Nazwisko i imię[-a]: Łuć Jan
[a-]Imiona rodziców[-a]: Dymitr i Anna
[a-]Data i miejsce urodzenia[-a]: 16.08.1910 r. Hujcze, pow[iat] Rawa Ruska, woj[ewództwo] Lwów
[a-]Miejsce zamieszkania[-a]: Cukrownia Pustków, poczt[a] Gniechowice, woj[ewództwo] Wrocław
[a-]Narodowość[-a]: polska
[a-]Obywatelstwo[-a]: polskie
[a-]Wyznanie[-a]: rzym[sko]kat[olickie]
[a-]Zajęcia[-a]: magazynier w cukrowni
[a-]Zawód[-a]: ogrodnik
[a-]Wykształcenie[-a]: 4 kl[asy] szk[oły] powsz[echnej]
[a-]Przynależność do RKU[-a]: Miechowice
[a-]Stopień wojskowy[-a]: st[arszy] strzelec
[a-]Stosunek do służby wojskowej[-a]: 1938–[19]39 r. Krotoszyn 56. pp.
[a-]Stan rodzinny[-a]: kawaler
[a-]Stan majątkowy[-a]: –
[a-]Odznaczenia i ordery[-a]: –
[a-]Karalność[-a]: ze słów niekarany

Pyt[anie]: W jakich okolicznościach poznaliście Zofię zam[ieszkałą] w Katowicach, co Was z nią łączyło, jej kontakty organizacyjne i obecny jej adres?

Odp[owiedź]: Wiosną (marzec czy kwiecień) 1947 r. „Orest" przyjechał do mnie do Hubinka wieczorem na koniu i dał mi zadanie, bym pojechał do Katowic do „Zoni", która mieszkała u p. Rostek zam[ieszkałej] – ulicy nie przypominam sobie – nr 12, II piętro (ulica ta ciągnie się od placu Wolności zdaje się, na Gliwice). Od „Zoni" miałem dostać dla „Oresta" paczki. Hasło porozumiewawcze z „Zonią" miało być: „Czy pani ma do sprzedania gumowe rękawiczki?" – „Mam

---

[a-a] *Druk formularza.*

[наступним]: «Чи ви продаєте гумові рукавички?». – «Так, маю, але великий палець подертий». У випадку, якщо двері помешкання відкриє власниця квартири, я повинен був запитати: «Чи дівчина «Зоня» ще продає ремінці?». Це не був пароль, але господиня знала, що «Зоня» колись якісь шкіряні ремінці справді продавала.

Наступного дня за гроші, які дав мені «Орест», я поїхав до Катовиць. У Катовицях знайшов потрібну адресу. Двері мені відкрила пані Ростек. Я запитав її про «Зоню», яка продає ремінці, після чого вона вказала на кімнату «Зоні». Я назвав «Зоні» пароль, а вона на нього відповіла. Затим сказала, що знає, хто мене прислав, але поки що нічого не підготувала. Також згадала «Орест[а]» й попросила, щоб передав йому вітання. А ще – дала знати, що збирається дещо купити та підготувати, бо до неї заїжджала зв'язкова «Шума» з певним дорученням від «Ореста». Я вийшов у місто і повернувся бл[изько] 11 год[ини]. «Зоня» вже підготувала пакунки. Пакунків було три – один великий і два менші. Разом із пакетами «Зоня» дала мені рахунок на куплені речі. Вміст цих пакетів: 4 спиртові примуси, чорнило, папір для машинки, калька, туш, інше паперове приладдя для письма. Я взяв пакунки й одразу пішов, тому що «Зоня» збиралася кудись їхати. О 17 год[ині] вирушив назад до Томашева. Після повернення додому того саме вечора до мене прийшли люди «Ореста» («Богдан», «Сталевий», «Самбо») й забрали пакети, які привіз із собою.

Через 10 днів до мене знову приїхав «Орест», цього разу підводою. Повідомив, що мушу знову їхати до «Зоні» за пакунками. Додав також, що до «Зоні» вже спрямував дівчину, але чи вона все забере, не певний. У випадку, якщо вона все забрала, я мав повернутися без нічого. Але – треба було з нею зустрітися на станції в Любліні біля багажного відділу й уточнити: «Чи ви повертаєтеся від Зосі з Катовиць?».

«Орест» описав її прикмети: низького зросту, міцної тілобудови, кругле бліде обличчя, бородавка на лівій щоці, три родимки на правій щоці, біляве волосся, в рожевій сукні, сірому плащі, на голові – вовняна зелена хустка.

На станції Люблін зі згаданою особою я зустрівся. Втім, вона мені сказала, що всього, що треба, у «Зоні» не забрала, бо та не встигла підготувати. Відтак, я поїхав до «Зоні» в Катовиці. Вона дала мені два пакунки, один – із друкарською машинкою, інший – з канцелярським приладдям. Того самого дня я відвіз усе це до Губінка. Там пакунки віддав людям «Ореста», котрі на мене вже чекали. На другий день «Орест» передав через сусіда Гриця Сподарека, щоб я завітав до нього. Його криївка знаходилася в стайні спаленого маєтку на західній околиці Губінка. Формально цей маєток розташовувався в Дубині, але оскільки сусідив із моїм селом, то казали, що він губинський. У криївці «Орест» розпакував пакунки, які я привіз, і запитав, чому їх так мало. Я відповів, що привіз стільки, скільки «Зоня» підготувала, а на майбутнє вона постарається підготувати більше. В криївці, крім «Ореста», були «Богдан», «Сталевий» і «Самбо». Наступного дня «Орест» усі речі, які я доставив від «Зоні», повіз кудись на захід, у район Любачева.

ale z podartym kciukiem". W razie gdyby otworzyła sama właścicielka mieszkania, miałem powiedzieć: „Czy panna »Zonia« ma jeszcze do sprzedania troki?". Nie było to hasło, lecz gospodyni ta wiedziała podobno, że „Zonia" sprzedawała już kiedyś jakieś skórzane troki.

Następnego dnia pojechałem do Katowic za pieniądze dane mi przez „Oresta". W Katowicach odszukałem wskazany adres, lecz otworzyła mi pani Rostek. Zapytałem ją o „Zonię", która ma do sprzedania troki i ona wskazała mi pokój, w którym mieszkała „Zonia". „Zoni" podałem hasło, na które odpowiedziała, następnie powiedziała, iż wie, kto mnie przysłał, lecz na razie nie ma tego przygotowanego. W rozmowie wspominała ps. „Orest[a]" i prosiła, bym go pozdrowił. Mówiła również, że wie, co ma kupić (przyszykować), gdyż była u niej jedna dziewczyna, łączniczka „Szuma", która przywiozła zlecenie od „Oresta". Ja wyszedłem na miasto i wróciłem ok[oło] godz. 11. „Zonia" paczki już miała przygotowane. Były to trzy paczki, jedna duża i dwie mniejsze. Razem z paczkami „Zonia" dała mi rachunek na zakupione rzeczy. W paczkach były 4 kuchenki spirytusowe, atrament, papier do maszyny, kalka, tusz i inne przybory papiernicze do pisania. Po odebraniu paczek wyszedłem, gdyż „Zonia" miała gdzieś jechać. O godz. 17 wyjechałem z powrotem do Tomaszowa. Tego dnia, gdy przyjechałem do domu, wieczorem przyszli ludzie „Oresta" – „Bohdan", „Stałewyj" i „Sambo", i zabrali przywiezione przeze mnie paczki.

Po 10 dniach „Orest" przyjechał do mnie furmanką i powiedział, że muszę jeszcze raz jechać do „Zoni" po paczki. Mówił, że wysłał dziewczynę do „Zoni", lecz nie wie, czy ta zabierze wszystko; gdyby zabrała, to miałem się wrócić. Spotkać się miałem z nią na stacji w Lublinie koło bagażowni i miałem zapytać: „Czy pani wraca od Zosi z Katowic?".

„Orest" podał mi jej rysopis: niska, dość tęga, twarz okrągła, blada, na policzku lewym miała brodawkę, a na prawym trzy pieprzyki, włosy jasnoblond, ubrana [w] płaszcz popielaty, suknia różowa, na głowie chustka wełniana, zielona.

W Lublinie na stacji spotkałem tę osobę, lecz powiedziała mi, że wszystkiego nie zabrała od „Zoni", gdyż nie było to przygotowane. Wobec tego pojechałem do Katowic do „Zoni". „Zonia" dała mi dwie paczki, w jednej była maszyna do pisania, w drugiej materiały piśmienne. Tego samego dnia, kiedy przyjechałem do Hubinka, ci sami ludzie „Oresta", co byli przedtem, zabrali te paczki. Na drugi dzień „Orest" przez sąsiada Spodarek Hrycia zawołał mnie do swego bunkra, który mieścił się w majątku spalonym w stajni z zachodniego końca. Majątek ten zasadniczo był w Dębinie, ale ponieważ przylegał do mojej wsi, należał do Hubinka. W bunkrze „Orest" rozpakował paczki przywiezione przeze mnie i pytał się, dlaczego tak mało przywiozłem. Powiedziałem mu, że tylko tyle „Zonia" przygotowała, lecz stara się przygotować więcej. W bunkrze byli oprócz „Oresta" – „Bohdan", „Stałewyj" i „Sambo". Na drugi dzień „Orest" wszystkie rzeczy przywiezione przeze mnie od „Zoni" zabrał i wywiózł gdzieś na zachód w okolice Lubaczowa. Wiem to stąd, że brał on od sąsiada furmankę. Po tygodniu „Orest" powrócił i prosił mnie, bym jeszcze raz pojechał do „Zoni", gdyż ona tam ma już przyszykowane rzeczy do zabrania.

Знаю це тому, бо бачив, як він брав у сусіда підводу. Через тиждень «Орест» повернувся. Він просив мене, щоб я ще раз їхав до «Зоні», мовляв, вона вже приготувала речі, які потрібно забрати.

В «Зоні» я застав ту панночку, з якою зустрічався в Любліні. Вона сказала, що побуде коло неї кілька днів, а потім може кудись поїде (куди саме – не говорила). «Зоня» підготувала один пакунок, який щойно привезла з-під Мисловіца. Віддала його мені, не розпаковуючи. При цьому попередила, щоб я дуже беріг цей пакунок, тому що він – важливий і коштовний. Також додала, що решту речей привезе панночка, яка перебувала в неї.

З цим пакетом я поїхав назад. Зі станції Белжец до Губінка добирався підводою, яку прислав «Орест». Він очікував на мене в Губінку і, як тільки я приїхав, відразу, ще на возі, розпакував пакунок. Там було письмове приладдя, як-от олівці, папір, калька, а також гумове колесо з якимись пиптиками та закрутками по боках. Для чого воно призначалося, я не знаю. «Орест» попросив Гриця Сподарика[б] закопати пакунок, оскільки сам збирається від'їжджати. При нагоді, коли хтось буде, то має йому подати план місця, де пакунок закопаний, або вказати його. Цього саме вечора «Орест» зі своїми людьми кудись поїхали. Я, Гриць Сподарик і Василь Бурда зруйнували його криївку, підрізавши перекриття. Завалило бідон із олією, спиртівки та кухонний посуд.

В січні 1948 р. я зустрівся з «Орестом» у Пусткові Вроцлавського воєв[одства]. Він мені наказав їхати у Катовиці до «Зоні» і дізнатися, чим вона тепер займається, чи підтримує із кимось зв'язок, чи можна йому д[о неї приїхати][в] [...] «Ореста», я вирушив до «Зоні» в Катовиці, але, як виявилося, вона вже давно звідти виїхала. Пані Ростек сказала, що «Зоня» подалася до доктора Маґі в Ястшембу Здруй[г]. Я вирушив туди й у доктора Маґі запитав якусь жінку, чи тут працює Софія з Катовиць. Вона мені відповіла, що якась Софія мешкає за кілька будинків далі. Я пішов за вказаною адресою, але там застав жінку старшого віку. Коли пояснив, кого шукаю й хто мене сюди направив, вона сказала, що в доктора Маґі бачила панночку, яка схожа на ту, чиї прикмети я подав. Коли я повернувся до доктора Маґі, та сама жінка категорично мені заявила, що такої особи в неї немає. З її категоричного тону я зробив висновок, що «Зоня» там таки є.

[ґ-]Прикмети «Зоні»[-г]: худорлява, середнього зросту, брюнетка, смагляве обличчя, світло-карі очі, чорні густі брови, короткий і трішечки нерівний ніс, тонкі губи, вік – близько 20 років. Вона була одягнена в сукню кавового кольору та жовті туфлі.

Коли я бував у «Зоні», вона мені розповідала, що їздить на закупівлю товарів, які потім надсилала «Шумові» чи «Орестові», до Варшави, Кракова

[б] *Вище:* Сподарек.

[в] *Далі йде нерозбірлива ділянка тексту.*

[г] *Було з граматичною помилкою.*

[г-г] *Підкреслено машинописним способом.*

U „Zoni" zastałem tę panienkę, z którą spotkałem się w Lublinie. Mówiła ona, że pozostanie u „Zoni" kilka dni, możliwe że gdzieś pojadą, gdzie, nie mówiła. „Zonia" miała jedną paczkę przygotowaną, lecz dopiero po nią pojechała pod Mysłowice, którą przywiozła i oddała mnie nie rozpakowując [jej] przy mnie. Przy tym mówiła, bym bardzo uważał na tę paczkę, gdyż jest to ważna i droga paczka. Resztę rzeczy – mówiła – przywiezie ta panienka, która u niej była.

Z tą jedną paczką odjechałem z powrotem. Ze stacji Bełżec przyjechałem do Hubinka furmanką, którą „Orest" przysłał. „Orest" czekał na mnie w Hubinku i zaraz po przyjeździe na wozie rozpakował paczkę. W paczce były materiały piśmienne, jak ołówki, papier, kalka oraz gumowe koło, z zewnątrz którego były soski z zakrętkami. Co to było, dokładnie nie wiem. „Orest" zwrócił się do Hrycia Spodaryka[b], by ten zakopał tę paczkę, gdyż on wyjeżdża, a przy okazji, gdy ktoś będzie, to ma mu podać plan miejsca zakopania lub wskazać samo miejsce. „Orest" tego samego wieczoru wyjechał ze swymi ludźmi. Ja zaś, Hryć Spodaryk i Wasyl Burda zburzyliśmy jego bunkier podrzynając stropy. W bunkrze zawalone zostało: bańka z masłem, kuchenki spirytusowe i naczynia kuchenne.

Ostatnio w styczniu 1948 r., po skontaktowaniu się z „Orestem" w Pustkowiu, woj[ewództwo] Wrocław, „Orest" kazał mi pojechać do Katowic, do „Zoni" i dowiedzieć się, co ona teraz robi, czy ma z kim kontakt, czy może „Orest" [...][c] nie „Oresta" wyjechałem do Katowic do „Zoni", lecz jej już tam nie było od dłuższego czasu. Pani Rostek powiedziała mi, że „Zonia" wyjechała do Jastrzębia Zdroju[d] i ma być u dr. Magi. Udałem się do Jastrzębia Zdroju[d] i u dr. Magi spytałem się jakąś kobietę, czy tu pracuje Zofia z Katowic. Odpowiedziała mi, że jakaś Zofia mieszka kilka domów dalej. Poszedłem do wskazanej Zofii, lecz to była jakaś starsza pani. Gdy wyjaśniłem, o kogo mi chodzi i kto mnie skierował, powiedziała, iż u dr. Magi widziała podobną panienkę, jakiej podałem rysopis. Gdy wróciłem do dr. Magi, ta sama kobieta powiedziała mi kategorycznie, że takiej osoby u niej nie ma, ja jednak wywnioskowałem z tych rozmów, że „Zonia" musi tam być.

[e-]Rysopis „Zoni":[-e] szczupła, wzrostu średniego, brunetka, cera śniada, oczy jasnobrązowe, brwi czarne, gęste, nos krótki, lekko zakrzywiony, usta cienkie, lat ok[oło] 20. Ubrana była w sukienkę kawową, pantofle żółte.

Gdy bywałem u „Zoni" – ta opowiadała mi, że jeździ po zakup tych towarów, które wysyłała do „Szuma" czy „Oresta" do Warszawy, Krakowa i innych miast. Raz pytała się, czy znam „tę siwą" określiła mi ją: jasna blondynka, włosy krótkie, która tak samo, jak ta od „Szuma" jeździ. Powiedziałem, że owszem widziałem taką, ale tylko dwa razy u Olgi Kluczkowskiej w Rzeczycy. Ona czasami przychodziła do Olgi Kluczkowskiej i Moroz Ireny. Zonia mówiła, że „siwa" przyjeżdża do niej po odbiór paczek, jak również czasami razem z nią jeździ po różnych miastach w celu zakupu „towarów". Chcę jeszcze dodać, że łączniczka

---

[b] *Wyżej:* Spodarek.
[c] *Fragment nieczytelny.*
[d] *Było:* Jastrzębi Zdrój.
[e-e] *Podkreślono maszynowo.*

й інших міст. Одного разу вона запитала, чи я знаю «ту сиву» блондинку з коротким волоссям, яка так само, як і вона, їздить від «Шума». Я відповів, що так, таку бачив, але тільки два рази, в Ольги Ключковської у Річиці. А ще інколи вона приходила до Ольги Ключковської та Ірини Мороз. На це «Зоня» сказала, що «сива» приїжджає до неї забирати пакунки, а також інколи їздить із нею по різних містах і купує «товари». Варто додати, що зв'язкова «Шума» та «сива» були знайомі, адже вони разом працювали і під час перебування в «Зоні» спілкувалися.

Пит[ання]: Розкажіть про все, чим Ви займалися від часу зруйнування криївки «Ореста» до зустрічі з «Орестом» у січні 1948 р.

Відп[овідь]: Після знищення криївки «Ореста» я поїхав у Люблін, до п[ані] Анусевич. З її сином, п[ід]поручником 7-го полку, я познайомився ще в 7 пп, де трудився садівником. Затим я подався до Фордону б[іля] Бидґощи. Там допомагав Марії Зубрицькій – племінниці Анусевича – по господарству. Через два тижні я повернувся до Губинок, але сім'ї своєї там не застав, бо її вже переселили на захід. У першу ж ніч мого перебування в селі до мене прийшли «Кармелюк» і «Щиголь», тому що зві[д]кись довідалися, що я приїхав. Вони наказали мені дізнатися, куди переселили людей із сіл у тій місцевості. «Щиголь» особливо цікавився Іриною Мороз. Вони мені призначили зустріч на 29, 30 чи 31 липня [19]47 р. Утім, на неї не прибув, бо лише дізнався, що людей вивозили в напрямку Вроцлава. Завдяки тамтешньому ДРУ я відшукав свою сім'ю.

Кілька днів побув із родиною. Затим поїхав до Зубрицької у Фордон, де пробув пр[иблизно] півтора місяця. Потім вирушив до брата Йосифа, що прож[иває] у Мірках[1] під Ольштинком. В Ольштинку зустрів Ірину Мороз. Вона дуже випитувала про «Щигля». Я розповів їй про зустріч, яка відбулася, а також ту, яка має відбутися. Вона почала мене переконувати, щоб їхав, але я цього[г] не зробив. Судячи з того, що говорила вона і він, я зробив висновок, що вони є подружжям. Коли ми з братом Йосифом поїхали до Оструди забрати пакунки з харчами, я зустрів дружину «Ореста». Пані Онишкевич (або Самборовська) попросила, щоб я поїхав до Марії Колянківської й переконав жінку дозволити їй у себе пожити. Коли я назвав Колянківській прізвище Онишкевич, вона погодилася.

У Колянківської я зустрів Нусю Пташник. Із нею ми пішли до знайомого Івана Забіяки, де Пташник мешкала. Це був виключно товариський візит, нічого особистого. На другий день я повернувся до брата. Наказав йому передати для Онишкевич, що Колянківська погоджується надати їй прихисток. Потім я поїхав до Зубрицької, побув у неї до 10 жовтня 1947 р., після чого поїхав додому. Вдома пробув десь 5 днів, а далі подався на цукроварню в Пустків. Із 20 X [19]47 р. почав там працювати комірником. На цій посаді перебував дотепер.

---

[1] Ймовірно Мєркі.

„Szuma" znała się z „siwą", gdyż razem pracowały i miały możność kontaktowania się ze sobą u „Zoni".

Pyt[anie]: Podajcie wszystko, co robiliście od czasu zburzenia bunkra „Oresta" do ponownego spotkania „Oresta" w styczniu 1948 r.

Odp[owiedź]: Po zburzeniu bunkra „Oresta" pojechałem do Lublin[a] do p. Anusiewicz, której syn p[od]porucznik 7. pułku jest moim znajomym, gdyż w 7. pp. pracowałem przedtem jako ogrodnik. Następnie wyjechałem do Fordonu k[oło] Bydgoszczy do kuzynki Anusiewicza – Zubrzyckiej Marii, gdzie pomagałem pracować na gospodarstwie. Po dwóch tygodniach powróciłem do Hubinka, lecz rodziny swej nie zastałem, gdyż została przesiedlona na zachód. Zanocowałem jedną noc w wiosce, lecz tej nocy przyszli do mnie „Karmeluk" i „Szczygieł", gdyż się ską[d]ś dowiedzieli, iż ja przyjechałem, i kazali mi się dowiedzieć, gdzie przesiedlili ludzi z tych wiosek. „Szczygieł" szczególnie pytał się o Moroz Irenę. Wyznaczyli mi spotkania w dni[ach] 29, 30, 31 lipca [19]47 r. Ja jednak na umówione spotkanie nie przybyłem, a tylko dowiedziałem się, że transporty skierowane były na Wrocław i przez PUR tamtejszy odnalazłem rodzinę.

Po kilku dniach pobytu u rodziny pojechałem do Zubrzyckiej do Fordonu, gdzie przebywałem ok[oło] półtora miesiąca. Następnie udałem się do brata Józefa zam[ieszkałego] pod Olsztynkiem w Mirkach[1]. W Olsztynku na mieście spotkałem Moroz Irenę. Moroz Irena wypytywała się o „Szczygła". Powiedziałem jej o odbytym i mającym się odbyć spotkaniu, na co ona namawiała mnie, bym pojechał, czego[f] ja nie zrobiłem. Z rozmów prowadzonych z nim i z nią wywnioskowałem, że są małżeństwem. Gdy pojechałem z bratem Józefem do Ostródy po fasunek prowiantu, spotkałem żonę „Oresta", Onyszkiewiczową vel Samborowską, która prosiła mnie, bym pojechał do Kolankowskiej Marii i poprosił, żeby ją przyjęła do siebie na mieszkanie. Kolankowska zgodziła się, gdy jej powiedziałem o Onyszkiewiczowej.

U Kolankowskiej spotkałem Ptasznik Nusię, z którą posz[ed]łem do znajomego Zabijaki Jana, u którego mieszkała Ptasznik. Były to odwiedziny czysto towarzyskie. Na drugi dzień wróciłem do brata, któremu kazałem powiedzieć Onyszkiewiczowej, że Kolankowska zgodziła się ją przyjąć. Następnie pojechałem do Zubrzyckiej, gdzie przebywałem do 10 października 1947 r., a stamtąd przyjechałem do domu. W domu przebywałem około 5 dni i stąd pojechałem do Pustkowa do cukrowni, gdzie od dn. 20 X [19]47 r. zacząłem pracować w charakterze magazyniera i gdzie pracuję do chwili obecnej.

W m[iesią]cu listopadzie 1947 r. „Orest" dowiedział się adres mego brata (skąd się dowiedział, tego nie wiem) i w liście napisanym do brata żądał pod groźbą, ażebym ja się stawił u niego w Zamościu. Zaznaczam, że dokładny adres „Oresta" w Zamościu zapomniałem. Na list ten ja nie zareagowałem i nie stawiłem się pod wskazany adres, natomiast po dwóch tygodniach od chwili przyjścia listu przyjechał do wioski mego brata „Bohdan" i, dowiedziawszy się [jaki jest]

---

[f] *Było:* co.

[1] Prawdopodobnie Mierki.

У листопаді 1947 р. «Орест» роздобув адресу мого брата (звідки про неї він дізнався, я не знаю). «Орест» написав йому листа, в якому, з погрозами, наказав, щоб я прибув до нього у Замостя (точну адресу «Ореста» в Замості я забув). На цього листа я не відреагував і за вказаною адресою не з'явився. Відтак, через два тижні після того, як прийшов лист, у село мого брата приїхав «Богдан» і, дізнавшись де брат живе, прийшов до нього. д-Він сказав братові-д, що хоче тут оселитися і знайти роботу на заході. При цьому наполегливо випитував у нього мою адресу. Коли дізнався, де я працюю, прийшов до мене і просив допомогти з працевлаштуванням на цукровому заводі. Оскільки там вакансій не було, а я не хотів, щоб ми з ним разом працювали, то тиждень часу він пробув у [...]е робітничих бараках, після чого вирушив до Лігниці, передавши мені, що там зупиниться у знайомих.

Невдовзі після того, як він поїхав із Пусткова, у Ґожелін прибув «Орест». Він зупинився в Павловського й Качковського[2]. Тим часом «Богдан», котрий збирався вирушати до Лігниці, в одного із вищезгаданих осіб зустрівся з «Орестом». Він розповів йому, де я працюю, а відтак обоє приїхали до мене у Пустків. «Орест» заявив, що хоче тут перепочити, бо поки що немає куди їхати. У Пусткові вони пробули до двох тижнів. Затим я їм сказав, що вони не можуть тут перебувати довше, бо не мають прописки, та додав, що мусять звідси виїхати. Відтак, вони поїхали з Пусткова до села Тошовці. Там зупинилися в господаря Григорія Земелиє, заборонивши йому розповідати про те, що вони у нього перебувають. Прожили там близько 2-х тижнів, а далі перебралися в село Корчевисько. Там «Орест» оселився в Шустакевич. Щодо «Богдана», то йому надала прихисток Ольга Омелян у селі Липини. Про це я дізнався з листів, які приходять моєму братові Владиславові.

г-Пит[ання]-г: Що ви знаєте про Казимиру Крису й де наразі вона перебуває?

г-Відп[овідь]-г: У лютому [19]48 р. «Орест» одержав листа від своєї дружини, яка перебувала в Сільці. Вона писала, що л-знає-д адресу дружини [...]с Степана Криси. Ця адреса була такою: Статкись Марія («для Касі»), вул. Матейка, 27, Битом. Прочитавши лист, «Орест» наказав мені написати відповідь і особисто її відвезти за вказан[ою] адресою. Якщо ж там застану Казимиру Крису, то мав із нею поспілкуватися. Я вирушив за вищезгаданою адресою. Застав Марію Статкись, котра сказала, що Криси в неї немає, але листа їй може передати, як і віддати відповідь. Повідомити адресу Криси

л-л *Було зі стилістичною помилкою.*

с *Нерозбірливе слово. Закреслене машинописним способом.*

є *Було:* Жемєли.

[2] Качковський Павло (нар. 8 VIII 1921, США). Заарештований в Угневі 25 IV 1947, після чого перебував у ЦТП в Явожні. Звільнений у січні 1948. Заарештований в Ґожеліні 22 XI 1948 за звинуваченням у тому, що підтримував контакти з членами ОУН та не повідомив до УГБ про місце їхнього перебування. Вироком РВС у Вроцлаві 28 II 1949 засуджений до 2 р. ув'язнення. Звільнений 25 X 1950. *(АІНП Вр, 038/674; АІНП Вр 21/3254).*

adres mego brata, przyszedł do niego. [g-]Wyjaśnił mojemu bratu[-g], iż chce dostać pracę na zachodzie i chce tu zamieszkać, przy tym nalegał [na podanie] mojego adresu, a gdy się dowiedział, gdzie ja pracuję, przyszedł do mnie i prosił o umożliwienie mu pracy w cukrowni. Ponieważ w cukrowni nie było wolnego miejsca, a ja też nie chciałem osobiście ażeby on razem ze mną pracował, przebywał on tydzień w [...][h] barakach między robotnikami i następnie wyjechał do Legnicy, mówiąc mi, iż tam pomiędzy znajomymi pozostanie.

Po jego wyjeździe z Pustkowa przyjechał „Orest" do Gorzelina i zatrzymał się u Pawłowskiego i Kaczkowskiego[2]. Zaznaczam, iż w międzyczasie „Bohdan", który miał wyjechać do Legnicy, zetknął się z „Orestem" u jednego z w[yżej] w[ymienionych], i tam powiedział „Orestowi", gdzie ja pracuję, na skutek czego obydwaj przyjechali do mnie do Pustkowa i u mnie „Orest" powiedział, iż musi tutaj odpocząć, gdyż nie ma na razie gdzie jechać. W Pustkowie przebywali około dwóch tygodni, po którym to czasie ja oświadczyłem im, że nie mogą tu dłużej przebywać bez meldowania, i powiedziałem, iż muszą stąd wyjechać. Na skutek czego wyjechali obydwaj z Pustkowa do wioski Toszowice, gdzie zatrzymali się u gospodarza Zemeły[i] Grzegorza, któremu zabronili mówić o tym, iż oni u niego przebywają, i tam pozostali około 2 tygodni, a następnie udali się do wsi Karczowiska, gdzie „Orest" zamieszkał u Szustakiewicz, a „Bohdan" zam[ieszkał] we wsi Lipiny u Omelan Olgi, o czym ja dowiedziałem się przez listy przychodzące do mego brata Władysława.

[e-]Pyt[anie][-e]: Co wiecie o Krysowej Kazimierze i gdzie ona obecnie przebywa?

[e-]Odp[owiedź][-e]: W m[iesią]cu lutym [19]48 r. „Orest" dostał list od swej żony z Silca, w którym ona pisała mu, iż zna[j] adres żony [...][h] Krysy Stefana; adres ten brzmiał: Statkis Maria „dla Kazi" – Bytom, ul. Matejki 27. Na skutek tego listu „Orest" polecił mi, ażebym napisał pod wskazan[y] adres list i osobiście go zawiózł, i w wypadku, gdyby tam była Krysowa Kazimiera, żebym się z nią rozmówił. Ja pojechałem pod w[yżej] w[ymieniony] adres i tak Statkis Maria powiedziała mi, iż Krysowej u niej nie ma, ale list do niej może przyjąć i oddać jej, na który Krysowa odpisze. Adresu Krysowej nie chciała mi podać, w związku z czym ja zostawiłem list, którego treść była bardzo luźna, dotyczyła zapytań, co ona porabia itd. Po tygodniu czasu otrzymałem w Pustkowie kartę pocztową od Krysowej, w której pisała, iż sytuacja jej jest nie bardzo dogodna, a na moje uprzednie zapytanie w liście, gdzie jest jej mąż Stefan, odpisała mi: „On

---

[g-g] *Było:* Gdzie brata mego objaśnił.

[h] *Nieczytelne słowo skreślone maszynowo.*

[i] *Było:* Rzemieły.

[j] *Było:* wie.

[2] Paweł Kaczkowski (ur. 8 VIII 1921 w USA). Aresztowany w Uhnowie 25 IV 1947, osadzony w COP w Jaworznie, zwolniony w styczniu 1948; aresztowany w Gorzelinie 22 XI 1948, oskarżony o utrzymywanie kontaktów z członkami OUN i nie poinformowanie UBP o miejscu ich przebywania; wyrokiem WSR we Wrocławiu z 28 II 1949 skazany na 2 lata więzienia; zwolniony 25 X 1950. AIPN Wr, 038/674; AIPN Wr, 21/3254.

вона не захотіла, тому я залишив листа до неї. Його зміст був дуже загальним, приміром, я цікавився справами Криси і т. д. Через тиждень від Криси до мене в Пустків надійшла поштова листівка. Адресантка інформувала, що її становище не вельми втішне, а на моє запитання у попередньому листі про те, де її чоловік Степан, відповіла так: «Він недалеко від мене». А ще жінка писала, щоб я наступні листи надсилав на адресу Слоткись[ж] Марії. Того саме м[ія]ця, тобто в лютому [19]48 р., для Слоткись писав «Орест», одержав відповідь, але про що йшлося в цих листах, я не знаю. Адресу Казимири Криси має знати Марія Слоткись, котра мешкає в Битомі по вул. Матейка, 27, на IV поверсі. Судячи з листа, який написала мені дружина [з-з]Степана Криси-«Богуна»[з-з], він має бути десь біля неї.

[г-г]Пит[ання][г-г]: Що знаєте про Степана Вежбовського-«Граба»?

[г-г]Відп[овідь][г-г]: Степан Вежбовський-«Граб» працював господарчим у кущі (якому [...][в] мені не відомо), що знаходився в районі Новосілок[и] і Журавців Белзького чи Любачівського пов[іту].

На початку травня [19]47 р. він утік на захід, до родичів, а саме Людвига Смоленського, мешканця села Руди Мілічського пов[іту] Вроцлавського воєв[одства]. Там перебувала його наречена Марія Осташевська[3], яка походить із Угнева[и] й теж співпрацювала з УПА. Наразі Марія Осташевська проживає в селі Вірчин[4] Любинського пов[іту] Вроцлавського воєв[одства], а Степан Вежбовський-«Граб» мешкає в Людовика Смолинського у селі Руда Мілічського пов[іту] Вроцлавського воєв[одства].

Пит[ання]: Що знаєте про Кунц Євгенію?

Відп[овідь]: Під час перебування в Пусткові «Орест» написав листа до жителя Замостя, в якого мешкав, і попросив надіслати йому підтвердження про скасування прописки. Цього листа надіслав [у Замостя] мій брат. Відповідь прийшла «Орестові» на адресу Євгенії Кунц, котра живе біля Оструди (де конкретно – не пам'ятаю). Мій брат Юзеф забрав у неї цього листа й переслав на адресу мого брата Владка. Чи належала [Євгенія] до ОУН-УПА, я не знаю.

Пит[ання]: Що знаєте про Владислава Конечного-«Малого»?

Відп[овідь]: Знаю про те, що Владислав Конечний-«Малий» у 1946 р. перебував у сотні «Брудяна», захворів, а коли поїхав додому в Угнів, був заарештований Люблінським ВУГБ. Там, у Любліні, просидів під арештом

[ж] *Вище:* Статкись.

[з-з] *Було:* Крисова Степан-«Богус».

[и] *Було з орфографічною посилкою.*

[3] Осташевська Марія, за другим чоловіком – Стеранка (нар. 2 II 1927, м. Угнів Сокальського р-ну Львівської обл.). Заарештована 22 X 1948. Вироком РВС у Вроцлаві 26 II 1949 засуджена до 2 р. ув'язнення. Звільнена 26 X 1950. У 1960–1961 перебувала під спостереженням у межах справи оперативної перевірки під умовною назвою «Далія» ПУ ГМ у Любіні. Справу передано до архіву ВУ ГМ у Вроцлаві в 1961. *(АІНП Вр, 21/3767; АІНП Вр, 155/529; АІНП Вр, 038/544; АІНП Вр, 024/7828).*

[4] Тепер Вєрцень.

niedaleko mnie jest". Poza tym pisała, ażebym następne listy kierował na adres Slotkis[k] Marii. W tymże samym m[iesią]cu, t[o] j[est] w lutym [19]48 r. pisał list na adres Slotkis „Orest", na który dostał odpowiedź, ja jednak treści obu listów nie znam. Adres Krysowej Kazimiery będzie znała Slotkis Maria zam[ieszkała] Bytom, ul. Matejki 27, III piętro. Ja osobiście przypuszczam, iż [l-]Krysa Stefan, ps. „Bohun"[-l], powinien być razem ze swą żoną, bo na to wskazywał jej list pisany do mnie.

[e-]Pyt[anie][-e]: Co Wam wiadomo jest o Wierzbowskim Stefanie, ps. „Hrab"?

[e-]Odp[owiedź][-e]: Wierzbowski Stefan, ps. „Hrab" był gospodarczym w kuszczu (jakim [...][c] nie wiem) w okolicach Nowosiółki[m] – Żurawce, pow[iat] Bełz lub Lubaczów.

W początku maja [19]47 r. uciekł on z organizacji i udał się na zachód do krewnych, a to Smolińskiego Ludwika zam[ieszkałego] w wiosce Ruda, pow[iat] Milicz, woj[ewództwo] wrocławskie, gdzie przebywała też jego narzeczona Ostaszewska Maria[3], pochodząca z tej samej okolicy, tzn. Uhnów[n], a która też współpracowała z UPA. Obecnie Ostaszewska Maria zamieszkuje w wiosce Wirczyn[4], pow[iat] Lubin, woj[ewództwo] wrocławskie, a Wierzbowski Stefan, ps. „Hrab", zamieszkuje w wiosce Ruda, pow[iat] Milicz, woj[ewództwo] Wrocław u Smolińskiego Ludwika.

Pyt[anie]: Co Wam wiadomo jest o Kuńcowej Eugenii?

Odp[owiedź]: „Orest", będąc w Pustkowie, pisał list do Zamościa, do gospodarza, u którego mieszkał, z prośbą o przysłanie mu odcinków wymeldowania. List jego był wysłany przez mego brata, a odpowiedź od tegoż gospodarza przyszła dla „Oresta" na adres Kuńcowej Eugenii zam[ieszkałej] koło Ostródy (dokładnego adresu nie pamiętam), od której dopiero brat mój Józef list ten odebrał i przysłał na adres mego brata Władka. Poza tym, czy była w organizacji OUN-UPA, nie jest mi wiadomo.

Pyt[anie]: Co Wam wiadomo jest o Koniecznym Władysławie, ps. „Mały"?

Odp[owiedź]: Wiadomo mi jest, iż Konieczny Władysław, ps. „Mały", w 1946 r. był w sotni „Brudiana" i zachorował, a pojechawszy do domu do Uhnowa, został aresztowany przez WUBP Lublin, gdzie siedział około 3 miesięcy, a następnie został zwolniony i obecnie mieszka u swego brata Koniecznego Jana, zam[ieszkałego] Krotoszyn, ul. Młyńska 7.

Pyt[anie]: Co Wam wiadomo jest o Sławomirze Tywończuk?

---

[k] *Wyżej:* Statkis.

[l-l] *Było:* Krysowa Stefan, ps. „Bohus".

[m] *Było:* Nowosiułki.

[n] *Było:* Uchnów. *Podobnie dalej.*

[3] Maria Ostaszewska II voto Steranka (ur. 2 II 1927 w Uhnowie). Aresztowana 22 X 1948; wyrokiem WSR we Wrocławiu z 26 II 1949 skazana na 2 lata więzienia; zwolniona 26 X 1950; w l. 1960–1961 inwigilowana w ramach SOS krypt. „Dalia" przez KP MO w Lubinie; akta złożono w archiwum KW MO we Wrocławiu w 1961. AIPN Wr, 21/3767; AIPN Wr, 155/529; AIPN Wr, 038/544; AIPN Wr, 024/7828.

[4] Obecnie Wiercień.

близько 3-х місяців, затим звільнився й зараз мешкає в свого брата Івана Конечного за адресою: Кротошин, вул. Млинська, 7.

Пит[ання]: Що знаєте про Славомиру Тивончук?

Відп[овідь]: Мені відомо, що вона була в УПА десь у районі Щен'ятина[5] Томашів-Любельського пов[іту]. Навесні 1947 р. переїхала на захід, оселилася поблизу адміністративного центру Щецінського воєв[одства]. В неї, напевне, мають перебувати «Хома» і «Володар» – есбісти ОУН. Докладна адреса, за якою вона мешкає, мені не відома. До речі, в Борб'ї[6] Кентшинського пов[іту] Ольштинського воєв[одства] живе якийсь Кухарчук, уродженець Ульгівки[i]. До нього приїжджали сини, що перебували в УПА. Одного звати Микола, а як називається другий, я не знаю. Про цей їхній візит мені розповідав «Орест». Про їхню діяльність в УПА мені нічого не відомо. [ї-]А ще від Параскеви Ренз і Марії Кожушок доводилося чути, що десь у Варшаві займається слюсарною справою «Лютий» – чл[ен] сотні УПА «Шума». Прізвища й імені цього чоловіка я не знаю[-ї]. Він походить із Угнева, принаймні саме тієї місцевості стосуються його документи. Параскева Ренз мешкає в Ґожеліні, а Кожушок Марія – у Влошовицях[7], Любинсько-Лігницького пов[іту] Вроцлавського воєв[одства].

В справі Степана Криси-«Богуна» я забув ще додати, що на початку 1946 р. він утік до Кракова. Там часто зустрічався з Іваном Щербою[8], адреса якого така: Краків, вул. Нижні Млини, № 9. Якщо точніше, то за вказаною адресою жила його сім'я, а він навідувався до неї з Угнева, де працював директором гуральні. Чи наразі він мешкає в Кракові, я не знаю, але припускаю, що він мав би знати адресу «Богуна». Мені також невідомо, чи Іван Щерба був у ОУН чи УПА. Знаю лише, що з членами вищезгаданої організації він мав зв'язок. У 1946 р., коли Ірина Мороз поверталася з Вроцлава до Річиці, залишила свою валізку з речами в Любліні. Через «Ореста» вона мене попросила про те, щоб я доставив цю валізку до Річиці (точну адресу, за якою жінка залишила валізу, я не пам'ятаю). Знаю лише, що коли я приїхав за валізою, то якась особа не захотіла її віддавати, зауваживши, що це зробить лише в тому випадку, якщо Ірина Мороз передасть їй записку з переліком речей у валізці. Коли Мороз написала таку записку, то валізу мені таки віддали. Я її відвіз до Річиці й залишив у вчителя Дякова, де Ірина Мороз проживала.

---

[i] *Було:* Ольгівки.

[ї-ї] *Підкреслено.*

[5] Мабуть Щеп'ятин.

[6] Ймовірно Борки.

[7] Місцевість не встановлена.

[8] Щерба Іван (нар. 27 I 1887, Кам'янка Волоська Рава-Руського повіту). В 1946–1947 співпрацював з УПА. Працював у гуральні на Томашівщині. Займався доставкою спирту відділам УПА. Заарештований у червні 1948. *(АІНП 0192/337, т. 11, к. 43).*

Odp[owiedź]: Wiadomo mi jest, iż pracowała ona w UPA na terenie Szczeniatyna[5], pow[iat] Tomaszów Lubelski, i wiosną 1947 r. przeniosła się na zachód do woj[ewództwa] szczecińskiego w okolice Szczecina i u niej prawdopodobnie ma przebywać „Homa" i „Wołodar" – esbecy z OUN, dokładny adres jej zamieszkania jest mi nieznany. Poza tym wiadomo mi jest, że w miejscowości Borbia[6], pow[iat] Kętrzyn, woj[ewództwo] olsztyńskie, zamieszkuje niejaki Kucharczuk pochodzący z Ulhówka°, do którego przyjechali synowie, jeden na imię Mikołaj, a drugiego imienia nie znam, którzy byli członkami UPA. Że oni tam mieli przyjechać, mówił mi o tym „Orest". Co do ich działalności w UPA to nie jest mi nic wiadomo. p-Jeszcze słyszałem od Renz Paraski[e]wi i Kożuszek Marii, iż na terenie Warszawy w warsztatach ślusarskich pracuje czł[onek] UPA z sotni „Szuma", ps. „Lutyj", nazwisko i imię jego-p nieznane. Pochodzi on z Uhnowa, a właściwie w tej miejscowości miał wyrabiane dokumenty. Renz Paraski[e]wia zam[ieszkała] w Gorzelinie, a Kożuszek Maria [we] Włoszowicach[7], pow[iat] Lubin, woj[ewództwo] Wrocław.

W sprawie Krysy Stefana, ps. „Bohun", zapomniałem dodać, iż na początku 1946 r. uciekł on z organizacji do Krakowa, gdzie spotykał się często ze Szczerbą Janem[8] zam[ieszkałym] Kraków, ul. Dolne Młyny nr 9, pracował on w Uhnowie jako kierownik gorzelni, a pod w[yżej] w[ymienionym] adresem zamieszkiwała jego rodzina, do której on dojeżdżał. Czy obecnie on tam zamieszkuje, tego nie wiem, przypuszczam, że powinien on znać adres „Bohuna". Czy Szczerba Jan był w org[anizacji] OUN lub UPA, nie wiem, wiem tylko, iż kontaktował się on z członkami w[yżej] w[ymienionych] organizacji. W 1946 r., kiedy Irena Moroz powracała z Wrocławia do Rzeczycy i pozostawiła walizkę z rzeczami w Lublinie, a którą prosiła przez „Oresta", ażebym ja jej przywiózł do Rzeczycy (dokładnego adresu – gdzie ta walizka była – nie pamiętam), walizki tej ja jednak nie przywiozłem z powodu, iż osoba, u której była ona zostawiona, nie chciała mi wydać, zaznaczając, iż wyda ją w tym wypadku, jeśli będzie miała kartkę od Moroz Ireny ze spisem rzeczy znajdujących się w niej. Gdy Moroz napisała żądaną kartkę, walizka ta została mi wydana i zawiozłem ją do Rzeczycy do nauczyciela Diakowa, u którego zamieszkiwała Moroz Irena.

Na tym protokół zakończono, został przed podpisaniem odczytany, co stwierdzam własnoręcznym podpisem.

° *Było:* Olchówek.

p-p *Podkreślono odręcznie.*

[5] Być może Szczepiatyn.

[6] Prawdopodobnie Borki.

[7] Miejscowość nieustalona.

[8] Jan Szczerba (ur. 27 I 1887 w m. Kamionka Wołoska, pow. rawski); w l. 1946–1947 miał współpracować z UPA; pracował w gorzelni w pow. tomaszowskim i dostarczał do oddziałów spirytus; aresztowany w czerwcu 1948; AIPN, 0192/337, t. 11, k. 43.

На цьому протокол закінчений, перед підписанням мною прочитаний, що засвідчую власноручним підписом.

Допитав:
пор. (—) Мазурек.

Розповідав:
(—) Луць Іван.

Оригіналу відповідає:
В. Ц.

Надрук[овано] у 4 прим[ірниках] В. Ц./В. Б.

АІНП, 0259/67, арк. 67–69.
Копія, машинопис.
Документ польською мовою.

Przesłuchał:
(—) Mazurek, por.

Zeznał:
(—) Łuć Jan

Za zgodność z oryginałem:
W. C.

Wyk[onano] w 4 egz[emplarzach] W. C./W. B.

AIPN, 0259/67, k. 67–69.
Kopia, maszynopis.
Dokument w języku polskim.

№ 106

14 квітня 1948, Варшава. Протокол допиту Івана Луця в справах Степана Криси-«Богуна», Ольги Ключковської та зв'язків Мирослава Онишкевича-«Ореста»

[а-б-]Протокол[-б]
допиту підозрюваного[-а]

Варшава, 14.04.1948 р.

Мазурек Ян[уш], пор., слідчий старшина Міністерства громадської безпеки у Варшаві, допитав підозрюваного:
[а-б-]Луць[-б-а] Івана Дмитровича (персональні дані у справі)

Пит[ання]: Яку функцію в ОУН-УПА виконував Степан [а-]Криса[-а]-«[а-]Богун[а]»?

Відп[овідь]: Степан [а-]Криса[-а]-«[а-]Богун[-а]» був писарем в якомусь великому штабі УПА. В Диниськах[в] він зустрічався зі «[а-]Орестом[-а]», але чи йому підпорядковувався, не знаю. Часом, коли приїжджав з Диниськ[в] у Річицю, я його бачив на коні зі зброєю (здається, з пістолетом). Також він відвідував свого приятеля Івана [а-]Щербу[-а], директора гуральні в Уликові. [а-]Щерба[-а] теж приїздив до «[а-]Богуна[-а]». А ще в Степана [а-]Криси[-а], який жив при школі, де вчителювала його дружина, бували чільні командири УПА, в тому числі й «[а-]Орест[-а]». Одного разу під час перебування в Щерби він поділився зі мною, що був у «[а-]Богуна[-а]» на зборах якихось значних командирів. Він говорив, що тоді в «[а-]Богуна[-а]» добряче випив.

Я, Щерба та [а-]Криса[-а] товаришували. Під час одного з візитів до «[а-]Богуна[-а]» я зауважив у нього на ліжку зброю – автомат. У 1946 р. «[а-]Богун[-а]» переправив свою дружину на захід, а сам кілька місяців гостював у Річиці в [а-]Боровицької[-а][1], мешкав у її родички [а-]Савкової[-а] (дружина лікаря з Христинополя). Через кілька місяців він із нею виїхав до Кракова, де вже жив Іван [а-]Щерба[-а] (перебрався з Уликова). Іван [а-]Щерба[-а] наразі проживає за адресою: Краків, Нижні Млини, 9. Коли [а-]Щерба[-а] інколи навідувався до Уликова, то мені розповідав, що [а-]Криса[-а] зі [а-]Савковою[-а] до нього заходять. Утім, одного разу [а-]Щерба[-а] приїхав до Уликова й сказав мені, що [а-]Криса[-а]

[а-а] *Написано великими літерами.*

[б-б] *Написано в розбивку.*

[в] *Було:* Димиськ.

[1] Боровицька Меланія (нар. 17 XII 1893, Річиця). Заарештована 18 I 1948 за звинуваченням у зв'язку з членами ОУН і наданні допомоги Степану Крисі та Теофілії Федорів. Вироком РВС в Ольштині 30 VI 1949 засуджена до 5 р. ув'язнення. Постановою НВС 8 XI 1949 вирок залишено в силі. Постановою РВС в Ольштині 10 VIII 1951 умовно звільнена 15 VIII 1951. *(АІНП Ол, 8/1306).*

Nr 106

14 kwietnia 1948, Warszawa. Protokół przesłuchania Jana Łucia na temat m.in. Stefana Krysy, ps. „Bohun", Olgi Kluczkowskiej oraz kontaktów Myrosława Onyszkewycza, ps. „Orest"

[a-b-]Protokół[-b]
przesłuchania podejrzanego[-a]

Warszawa, dnia 14.04.1948 r.

Mazurek Jan[usz], por., oficer śledczy Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego w Warszawie, przesłuchał w charakterze podejrzanego:
[a-b-]Łuć[-b-a] Jana, s. Dymitra
(personalia w aktach)

Pyt[anie]: Jaką funkcję sprawował w OUN-UPA [a-]Krysa[-a] Stefan, ps. „[a-]Bohun[-a]"?

Odp[owiedź]: [a-]Krysa[-a] Stefan, ps. „[a-]Bohun[-a]", był pisarzem w jakimś wyższym sztabie UPA. Na terenie Dynisk[c] kontaktował się z „[a-]Orestem[-a]", lecz czy jemu podlegał, nie jest mi wiadomo. Widziałem go czasem na koniu z bronią, zdaje się MP-i, gdy przyjeżdżał z Dynisk[c] do Rzeczycy. Często też jeździł do [a-]Szczerby[-a] Jana, kierownika gorzelni w Ulikowie, z którym był w zażyłych stosunkach i odwrotnie, [a-]Szczerba[-a] jeździł do „[a-]Bohuna[-a]". Do [a-]Krysy[-a] Stefana zam[ieszkałego] w szkole, gdzie żona jego była nauczycielką, zjeżdżali się wyżsi dowódcy UPA razem z „[a-]Orestem[-a]". Gdy byłem raz u [a-]Szczerby[-a] – ten mówił mi, że był u „[a-]Bohuna[-a]", gdzie u niego zebrani byli jacyś wyżsi *komandyrzy*[d]. Mówił, że wtedy dobrze sobie popił u „[a-]Bohuna[-a]".

Raz ze Szczerbą byłem ja u [a-]Krysy[-a] w odwiedzinach towarzyskich. Widziałem wtedy u „[a-]Bohuna[-a]" broń – automat, który leżał na łóżku. W 1946 r. „[a-]Bohun[-a]" wysłał swoją żonę na zachód, sam zaś kilka miesięcy żył w Rzeczycy u [a-]Borowickiej[-a][1] z jej kuzynką [a-]Sawkową,[-a] dr., i zarazem żoną doktora z Krystynopola. Po kilku miesiącach wyjechał z nią do Krakowa, gdzie również przebywał [a-]Szczerba[-a] Jan, który wyjechał z Ulikowa. [a-]Szczerba[-a] Jan mieszka: Kraków – Dolne Młyny 9. [a-]Szczerba[-a] przyjeżdżając czasami do Ulikowa mówił

[a--a] *Zapisano wersalikami.*
[b--b] *Zapisano pismem spacjowanym.*
[c] *Było:* Dymisk.
[d] *Było:* komandorzy.
[1] Melania Borowicka (ur. 17 XII 1893 w Rzeczycy). Aresztowana 18 I 1948, oskarżona o utrzymywanie kontaktów z członkami OUN i udzielanie pomocy Stefanowi Krysie i Teofilii Fedoriw; wyrokiem WSR w Olsztynie z 30 VI 1949 skazana na 5 lat więzienia; postanowieniem NSW z 8 XI 1949 wyrok utrzymano w mocy; postanowieniem WSR w Olsztynie z 10 VIII 1951 zwolniona warunkowo 15 VIII 1951. AIPN Ol, 8/1306.

покинув [a-]Савкову[-a], бо та завагітніла. Щодо того, ким Криса працює, то він, мабуть, трудиться автобусним кондуктором.

[г-]Прикмети [a-]Савкової[-a]:[-г] досить високий зріст, звичайна статура, чорне волосся, обличчя смагляве, на вигляд їй десь 32 роки, має срібний чи золотий зуб.

[г-]Прикмети Степана [a-]Криси[-a]-«[a-]Богуна[-a]»:[-г] середній зріст, гарна статура, брюнет, волосся зачісує наверх, ніс трохи кирпатий, світло-коричневі очі, губатий, приблизний вік – 38 років.

[г-]Прикмети Казимири [a-]Криси[-a]:[-г] висока, худорлява, ніс довгий і тонкий, губата, видовжене обличчя, темне волосся, приблизний вік – 40 років.

Пит[ання]: Що Ви знаєте про [a-]Ключковську[-a] Ольгу та її організаційну роботу?

Відп[овідь]: Ольга [a-]Ключковська[-a] – донька жительки Річиці Єви [a-]Ключковської[-a]. Чим вона в Організації займалася, не знаю. Втім, у діяльності ОУН вона таки була задіяна, бо її часто не було вдома. Додому приходила на день або два. Одного разу вона мені розповідала, що вміє добре друкувати на машинці, з чого напрошується висновок, що в ОУН вона могла працювати машиністкою. До того ж, мені відомо, що вона зустрічалася з тією блондинкою, яка приїжджала до [a-]Мороз[-a] Ірини.

Навесні 1947 р. її затримало ВП. Коли її звільнили, переїхала до Варшави. Там перебувала в якоїсь кузини, а потім переїхала до своєї матері в Ольштинське [воєводство] (Мірки[2] біля Ольштинка), де невдовзі вийшла заміж і виїхала з чоловіком за місцем його праці. Ні прізвища її чоловіка, ні місця його проживання я не знаю.

Пит[ання]: Що знаєте про зустрічі «[a-]Ореста[-a]»? З ким він зустрічався?

Відп[овідь]: Для попереднього протоколу я розповідав, що «[a-]Орест[-a]» наприкінці листопада 1947 р. одержав листа від чоловіка, прізвища якого я не знаю, а звати його, здається, Йосиф. Він меш[кає] за Замостям. У нього «[a-]Орест[-a]» зі своїми людьми колись гостював. Цього листа Йосип надіслав на адресу Євгенії [a-]Кунц[-a], яка меш[кає] в районі Остроуди. В неї даний лист забрав мій брат Юзеф [a-]Луць[-a] і переслав Григорієві [a-]Земелі[-a], котрий проживає в Тошовицях Любінсько-Лігницького пов[іту].

Там цього листа забрав «[a-]Богдан[-a]» – ад'ютант «[a-]Ореста[-a]» – й привіз «[a-]Орестові[-a]», який тоді перебував у мене в Пусткові. Ознайомившись із листом, «[a-]Орест[-a]» сказав, що відправник надіслав йому два чистих бланки з печатками про зняття з прописки. А ще висловив радість із того приводу, що в [a-]Юзика[-a] (відправник) усе гаразд. Також додав, що навесні 1948 р., у квітні, він до нього поїде на зустріч із окружним провідником «[a-]Прірвою[-a]» й іншими людьми.

«[a-]Орест[-a]» розповідав, що цей чоловік [a-]Йосип[a] колись займався збутом крадених коней і возів. Якось «[a-]Орест[-a]» доручив [a-]Йосипові[-a] викопати

[г-г] *Підкреслено машинописним способом.*

[2] *Ймовірно тут і далі* – Мєркі.

mi, iż [a-]Krysa[-a] razem z [a-]Sawkową[-a] odwiedzają go, po jakimś czasie jednak, gdy [a-]Szczerba[-a] przyjechał do Ulikowa, mówił, że [a-]Krysa[-a] rzucił [a-]Sawkową[-a], gdyż ta zaszła w ciążę. Sam [a-]Krysa[-a] miał podobno pracować jako konduktor w autobusach.

[e-]Rysopis [a-]Sawkowej[-a]:[-e] dość wysoka, średniej budowy, włosy czarne, cera śniada, lat ok[oło] 32, zdaje się, że miała srebrny czy złoty ząb.

[e-]Rysopis [a-]Krysy[-a] Stefana, ps. „[a-]Bohun[-a]”:[-e] wzrost średni, dobrze zbudowany, brunet, czesany do góry, nos lekko zadarty, oczy jasnobrązowe, usta grube, lat ok[oło] 38.

[e-]Rysopis [a-]Krysowej[-a] Kazimiery:[-e] wysoka, szczupła, nos długi, cienki, usta szerokie, twarz pociągła, włosy ciemne, lat około 40.

Pyt[anie]: Co wiecie o [a-]Kluczkowskiej[-a] Oldze i jej pracy organizacyjnej?

Odp[owiedź]: [a-]Kluczkowska[-a] Olga była córką [a-]Kluczkowskiej[-a] Ewy, zam[ieszkałej] w Rzeczycy. Jaką funkcję pełniła w organizacji, nie wiem, jednakże w pracę OUN była zaangażowana, gdyż mało kiedy przebywała w domu, a przeważnie była w terenie. Do domu przychodziła na dzień lub dwa. Raz opowiadała mi, że umie dobrze pisać na maszynie, z tego wnioskuję, że mogła pełnić w org[anizacji] OUN funkcję maszynistki. Wiem ponadto, że kontaktowała się z tą jasną blondynką, która przyjeżdżała do [a-]Moroz[-a] Ireny.

W 1947 r. wiosną została aresztowana przez WP, lecz wypuszczona wyjechała do Warszawy, gdzie przebywała u jakiejś kuzynki, a następnie przyjechała w Olsztyńskie do swej matki zam[ieszkałej] w Mirkach[2] koło Olsztynka, gdzie po pewnym czasie wyszła za mąż i wyjechała z mężem tam, gdzie on był na posadzie. Nazwiska męża ani też miejsca zamieszkania jego nie znam.

Pyt[anie]: Co wiecie o mających się odbyć spotkaniach „[a-]Oresta[-a]” i z kim?

Odp[owiedź]: W poprzednim protokole zeznałem, że „[a-]Orest[-a]” przy końcu listopada 1947 r. otrzymał list od gospodarza, nazwiska nie znam, imię zdaje się Józef, zam[ieszkałego] za Zamościem, u którego „[a-]Orest[-a]” i jego ludzie przebywali dawniej. List ten przysłał Józef do [a-]Kuńcowej[-a] Eugenii zam[ieszkałej] koło Ostródy, od której list ten odebrał mój brat [a-]Łuć[-a] Józef i przysłał do Grzegorza [a-]Zemeły[-a] zam[ieszkałego] w Toszowicach, pow[iat] Lubin Legnicki.

Adiutant „[a-]Oresta[-a]” „[a-]Bohdan[-a]” odebrał ten list i przywiózł do „[a-]Oresta[-a]”, który wtedy przebywał u mnie w Pustkowie. Po otrzymaniu tego listu „[a-]Orest[-a]” mówił, że gospodarz ten przysłał mu dwa czyste blankieciki wycinków wymeldowania z pieczątkami, ponadto opowiadał, że dobrze, iż koło [a-]Józka[-a] (gospodarza) wszystko w porządku. Na wiosnę 1948 r., w kwietniu, pojedzie tam, to się spotka z okręgowym prowidnykiem „[a-]Prirwą[-a]” i innymi, którzy mają przyjechać.

„[a-]Orest[-a]” opowiadał, że gospodarz ten, [a-]Józef[a], dawniej jeszcze sprzedawał zrabowane konie i wóz. „[a-]Orest[-a]” posyłał raz [a-]Józefa[-a] po wykopanie wódki w okolicy Wasylowa, lecz widocznie [a-]Józef[a] nie mógł znaleźć tego miejsca, bo

---

[e-c] *Podkreślono maszynowo.*

[2] Prawdopodobnie Mierki. Podobnie dalej.

горілку, захована під Василевом, але, напевно, [a-]Йосип[-a] не зміг знайти потрібне місце, бо приїхав без горілки. Я чув, як «[a-]Орест[-a]» говорив «[a-]Богданові[-a]»: «Ми могли ще трохи посидіти в [a-]Юзика[-a], але та холера нас виперла, мовляв, „їдьте вже, їдьте, разом нам тут сидіти не можна", а тепер узимку в [a-]Юзика[-a] буде безпечно». З того я дійшов висновку, що в [a-]Юзика[-a] перебуває якийсь значний провідник чи командир ОУН-УПА. Коли я поцікавився, чому той їх виганяв, «[a-]Орест[-a]» відповів, що це був родич Юзика, тому мав право нас випровадити. Крім цього, про інші зустрічі за участю «[a-]Ореста[-a]» мені нічого не відомо.

Пит[ання]: Кого Ви впізнаєте на ось цій фотографії № 1?

Відп[овідь]: На знімку № 1 я впізнаю Ірину [a-]Мороз[-a]. Ірина [a-]Мороз[-a] називала себе вдовою. Вона мешкала в учителя [a-]Дякова[-a]. До неї приїжджала жінка – та блондинка, про яку я вже згадував. Коли вона виїхал[а] на захід, в Ольштинське [воєводство], то вищезгадана блондинка також із нею зв'язувалася. Під час зустрічі зі мною в Мірках Ірина [a-]Мороз[-a] непокоїлася, що блондинка, яка поїхала в Люблінське [воєводство], не повертається. Вона казала, що не знає, що з нею сталося. Припускала, що може вона затрималася в Ольги [a-]Ключковської[-a] у Варшаві, котра там саме перебувала в родичів. Говорила, що блондинка має привезти їй добру звістку, але незрозуміло чому забарилася.

Пит[ання]: Кого з групи осіб на знімку № 2 Ви знаєте?

Відп[овідь]: На фотографії № 2 впізнаю особу, яка позначена як № 5. Це та сама дівчина, котра приїжджала до [a-]Зоні[-a] у Катовиці за письмовим приладдям й іншими речами для Організації. Знаю, що вона зв'язувалася з край[овим] к[оманд]иром УПА «[a-]Орестом[-a]», бо була, як говорила, зв'язковою від «[a-]Шума[-a]». Із «[a-]Зонею[-a]» та «блондинкою» вона підтримувала дружні стосунки. Більш докладно про особу № 5 я свідчив для попереднього протоколу.

На цьому протокол закінчено. Протокол моїм зізнанням відповідає, перед підписанням мною прочитаний, що засвідчую власноручним підписом.

Допитав:
пор. (—) Мазурек.

Розповідав:
(—) Луць Іван.

[г-]Вик[онано] 1 прим[ірник] Б. Д.[-г]
Оригіналу відповідає:

АІНП Вр, 038/847, арк. 8–9, АІНП, 0259/67, к. 70.
Копія, машинопис.
Документ польською мовою.
Документ завірений трикутною печаткою: «МГБ Слідчий деп[артамент]».

przyjechał bez wódki. Słyszałem jak „[a-]Orest[-a]" do „[a-]Bohdana[-a]" mówił: „Jeszcze mogliśmy trochę posiedzieć u [a-]Józka[-a], a ta cholera nas wypędzała, «jedźcie już, jedźcie, wszyscy nie możemy tutaj siedzieć», a teraz sam będzie sobie siedział bezpiecznie przez zimę u [a-]Józka[-a]". Z rozmowy tej wywnioskowałem, iż u [a-]Józka[-a] przebywa jakiś wyższy prowidnyk czy *komandyr* OUN-UPA. Gdy zapytałem się, dlaczego ich wypędzał, „[a-]Orest[-a]" odpowiedział, iż jest to jakiś krewny [a-]Józka[-a] i miał prawo nas wypędzić. Ponadto o innych spotkaniach „[a-]Oresta[-a]" nie jest mi nic wiadomo.

Pyt[anie]: Kogo rozpoznajecie na okazanym Wam zdjęciu nr 1?

Odp[owiedź]: Na okazanym mi zdjęciu nr 1 rozpoznaję [a-]Moroz[-a] Irenę. [a-]Moroz[-a] Irena przedstawiała się jako wdowa. Mieszkała u nauczyciela [a-]Diakowa[-a]. Do niej przyjeżdżała kobieta, jasna blondynka, o której już wspomniałem. Gdy wyjechał[a] na zachód w Olsztyńskie, w[yżej] w[ymieniona] blondynka również kontaktowała się z nią. Gdy spotkałem się z [a-]Moroz[-a] Ireną w Mirkach, ta była zaniepokojona, że blondynka, która pojechała w lubelskie nie wraca, nie wie co się z nią stało, czy może zatrzymała się w Warszawie u Olgi [a-]Kluczkowskiej[-a], która w tym czasie tam przebywała u krewnych. Mówiła, iż blondynka miała jej dobrą wiadomość przywieźć, lecz choć powinna już być, a jednak jej jeszcze nie ma.

Pyt[anie]: Kogo rozpoznajecie z grupy osób na okazanym zdjęciu nr 2?

Odp[owiedź]: Z grupy osób na okazanym zdjęciu nr 2 rozpoznaję osobę oznaczoną nr 5. Jest to ta sama dziewczyna, która jeździła do „[a-]Zoni[-a]" do Katowic po materiały piśmienne i inne rzeczy dla organizacji. Wiem, że kontaktowała się z kraj[owym] d[owód]cą UPA „[a-]Orestem[-a]", lecz, jak mówiła, była łączniczką od „[a-]Szuma[-a]". Znała się z „[a-]Zonią[-a]" i „blondynką", z którymi pozostawała w zażyłych stosunkach. Dokładniejsze dane odnośnie osoby nr 5 podałem w poprzednim protokole.

Na tym protokół zakończono. Protokół jest zgodny z moimi zeznaniami, co po odczytaniu stwierdzam własnoręcznym podpisem.

Przesłuchał:
(—) Mazurek, por.

Zeznał:
(—) Łuć Jan

[e-]Wyk[onano] 1 egz[emplarz] B. D.[-e]
Za zgodność z oryginałem:

AIPN Wr, 038/847, k. 8–9, AIPN, 0259/67, k. 70.
Kopia, maszynopis.
Dokument w języku polskim.
Na końcu trójkątna pieczęć: MBP Dep[artament] Śledczy.

№ 107
21 квітня 1948, [Варшава]. Донесення камерного агента про Мирослава Онишкевича-«Ореста»

21 квітня 1948 р.

Мирослав Онишкевич розповідав, що був допитаний полк. Ружанським[1]. Назвав полк. Ружанського небезпечною людиною, яка поглядом читала його думки. Онишкевич говорив, що його зв'язковий видав архіви УПА та місце, де він переховувався. Тож свідчення свого зв'язкового Онишкевич змушений був під час слідства підтвердити. Архів не дуже важливий, бо в ньому переважно містяться поіменні списки убитих упівців і копії колишніх наказів. Від продовження слідства Онишкевич очікує ще гіршого, бо буде змушений говорити про живих членів [а-]УПА та її відділи по обидва боки радянсько-польського кордону[-а].

Онишкевич хотів би на слідстві мовчати й нічого не розповідати, але певно це йому не вдасться, бо полк. Ружанський застеріг, що повинен і мусить говорити про все.

сл.
Вик[онано] у 5 прим[ірниках] (І. [С.]).
[б-]Отримують:[-б]
1. Ген. Р.
2. Полк. Р.
3. III деп[артамент].
4. Папка.
5. а.а.

[а-а] *Підкреслено.*

[б-б] *Підкреслено машинописним способом.*

[1] Ружанський Юзеф (1907–1981). Справжнє прізвище – Ґольдберґ. Капітан (1945), полковник (1947). Працював юристом. У 1924–1928 був членом низки єврейських організацій. З 1929 – член КПП. У 1939 перебував у Рівному. Згодом, у Костополі, вступив до Червоної Армії. Був працівником НКВС у Костопільському районі. Згодом, у Львові, – в політвідділі у справах польських військовополонених. У 1941 – в Саранську (Мордовська АРСР). За нез'ясованих причин був звільнений з НКВС. У 1942–1943 працював у Самарканді колгоспником та на хлібозаводі. З лютого 1944 – працівник редакцій часописів «На Захід», «Офіцерська газета», «Переможемо» 3-ї дп 1-і армії ВП. Від вересня 1944 – референт 7-ї секції УГБ (у розпорядженні Романа Ромковського). З листопада 1944 – заступник керівника 7-ї секції УГБ. З липня 1945 – начальник VIII відділу I департаменту МГБ. З грудня 1945 – керівник IV відділення МГБ. З липня 1947 – директор слідчого департаменту МГБ. У листопаді 1954 – заарештований. 1957-го засуджений до 14 р. ув'язнення. У 1964 за рішенням Держради помилуваний. 1965-го звільнений. *(АІНП, 0204/391, Інформаційна анкета; АІНП, 0193/7094, Особова справа Юзефа Ружанського; АІНП, 02525/24; Szwagrzyk K. Aparat bezpieczeństwa w Polsce... – T. I. – S. 83–84; Służba Bezpieczeństwa w PRL w latach 1944–1978. Centrala. – T. II. – S. 181).*

Nr 107

21 kwietnia 1948, [Warszawa]. Doniesienie agenta celnego zawierające informacje o Myrosławie Onyszkewyczu, ps. „Orest”

dnia 21 kwietnia 1948 r.

Onyszkiewicz Mirosław opowiadał, że był przesłuchiwany przez płk. Różańskiego[1]. Nazwał płk. Różańskiego niebezpiecznym człowiekiem, który czytał wzrokiem myśli Onyszkiewicza. Mówił Onyszkiewicz, że jego łącznik wydał archiwa UPA i miejsce, gdzie ukrywał się Onyszkiewicz i zeznania swego łącznika Onyszkiewicz zmuszony był w śledztwie potwierdzić. Archiwum nie jest zbyt ważne, bo zawiera listy imienne zabitych upowców i odpisy dawnych rozkazów. Gorzej przedstawia się dalsze śledztwo, w toku którego Onyszkiewicz zmuszony będzie mówić o członkach [a-]UPA żywych i o oddziałach po stronie radzieckiej i polskiej[-a].

Wolałby Onyszkiewicz przemilczeć w śledztwie i nic nie podać, ale z pewnością to mu się nie uda, o czym zresztą zapowiedział płk Różański, że wszystko mówić musi i będzie mówić.

śl.
Wyk[onano] w 5 egz[emplarzach] (I. [S.])
[b-]Otrzymają:[-b]
1. gen. R.
2. płk R.
3. Dep[artament] III
4. teczka

[a-a] *Podkreślono odręcznie.*

[b-b] *Podkreślono maszynowo.*

[1] Józef Różański (1907–1981), właśc. Józef Goldberg, kpt. (1945), płk (1947), przed wojną prawnik; w l. 1924–1928 członek ZMK i KZMP, a także członek organizacji „Gezerd”, „Agroid” i „Żydowska Młodzież Demokratyczna”; od 1929 członek KPP; w 1939 znalazł się w Równem, a następnie w Kostopolu, gdzie wstąpił do Armii Czerwonej, potem w NKWD w rejonie kostopolskim, później we Lwowie w Oddziale Politycznym ds. jeńców polskich. W 1941 w Sarańsku (Mordwińska ASRS), następnie z niewyjaśnionych przyczyn zwolniony z NKWD. W l. 1942–1943 w Samarkandzie: w kołchozie i fabryce chleba. Od lutego 1944 w 1. Armii WP 3. DP w redakcjach: „Na Zachód”, „Oficerska Gazeta”, „Zwyciężymy”, następnie ukończył oficerską szkołę polityczno-wychowawczą. Od września 1944 referent Sekcji 7 RBP do dyspozycji Romana Romkowskiego; od listopada 1944 zca kierownika Sekcji 7 RBP; od lipca 1945 naczelnik Wydz. VIII Dep. I MBP; od grudnia 1945 kierownik Wydz. IV Samodzielnego MBP; od lipca 1947 dyrektor Dep. Śledczego MBP. W marcu 1954 zwolniony dyscyplinarnie za „bezprawne pozbawianie wolności obywateli polskich, stosowanie przymusu fizycznego i psychicznego wobec zatrzymanych osobiście i przez podwładny personel”. Aresztowany w listopadzie 1954, skazany w 1957 na 14 lat więzienia. W 1964 ułaskawiony decyzją Rady Państwa i w 1965 zwolniony. AIPN, 0204/391, Kwestionariusz informacyjny; AIPN, 0193/7094, Akta osobowe funkcjonariusza; AIPN, 02525/24; *Służba Bezpieczeństwa w PRL w latach 1944–1978*..., t. 2..., s. 181; K. Szwagrzyk, *Aparat bezpieczeństwa w Polsce*..., t. 1..., s. 83–84.

АІНП, 0192/336, т. 34, арк. 119.
Копія, машинопис.
Документ польською мовою.
У лівому верхньому куті документа дописано: «Мазурек 27 IV [19]48». *Поряд – підпис Врублевського, а нижче – дата* «27 IV [19]48 р.» *і нерозбірливий підпис.*

5. a.a.

AIPN, 0192/336, t. 34, k. 119.
Kopia, maszynopis.
Dokument w języku polskim.
W lewym górnym rogu odręczna adnotacja i data: Mazurek 27 IV [19]48*; obok podpis Wróblewskiego; poniżej data:* 27 IV [19]48 r. *oraz nieczytelna parafa.*

№ 108

24 квітня 1948, Варшава. Звіт заступника начальника І відділу ІІІ департаменту МГБ Броніслава Врублевського директорові ІІІ департаменту МГБ Яну Татаю щодо пошуків архіву Мирослава Онишкевича-«Ореста» й схема терену

[а-]Цілком таємно[-а]

Варшава, 24 квітня [19]48 р.

Директорові ІІІ департаменту МГБ
[а-]підполк[овнику] [б-]Татаю[-б-а]

[а-б-в-]Звіт[-в-б-а]

21 IV 1948 р. ми разом із затриманим українцем Григорієм Сподаруком вилетіли на 2-х літаках до фільварку Дубина Томашів-Любельського пов[іту] Люблінського воєв[одства]. Мета – пошук архіву крайового к[оманд]ира УПА «Ореста», який Григорій Сподарук закопав за дорученням «Ореста». Після приземлення на полі біля фільварку Дубина, Сподарук показав місце, в якому закопав архів. У ньому було виявлено:

1) [...][г]

2) 19 вакцин відп. «Терапії» Дельбета (à 2 см³).

3) Засургучована пляшка (чвертка), наполовину наповнена білим порошком.

4) Півлітрова пляшка з ацетоном (1/4 пляшки).

5) 296 матриць.

6) «Бойовий правильник піхоти», I і II частини, 1 примірник українською мов[ою].

7) [«Бойовий правильник піхоти»], III, IV, V, VI, VII [частини], 8 примірників українською мов[ою].

8) [«Бойовий правильник піхоти»], VIII, IX, X, XI, XII [частини], 6 примірників українською мов[ою].

9) «До братнього чеського й словацького народу» – брошура, 2 примірники англійською мовою.

10) «Нова голодова катастрофа в Україні» – брошура, 2 примірники англійською мовою.

[а-а] *Підкреслено машинописним способом.*

[б-б] *Написано в розбивку.*

[в-в] *Написано великими літерами.*

[г] *Текст нерозбірливий.*

Nr 108

24 kwietnia 1948, Warszawa. Raport zastępcy naczelnika Wydziału I Departamentu III MBP Bronisława Wróblewskiego dla dyrektora Departamentu III MBP Jana Tataja, dotyczący archiwum Myrosława Onyszkewycza, ps. „Orest", wraz ze szkicem terenu

[a-]Ściśle tajne[-a]

Warszawa, dnia 24 kwietnia [19]48 r.

Do Dyrektora Departamentu III MBP
[a-]ppłk. [b-]Tataja[-b-a]

[a-b-c-]Raport[-c-b-a]

Dnia 21 IV 1948 r. wylecieliśmy dwoma samolotami z zatrzymanym Ukraińcem Spodarykiem Grzegorzem do miejscowości Folwark Dębina, pow[iat] Tomaszów Lubelski, woj[ewództwo] Lublin, celem odnalezienia archiwum krajowego d[owód]cy UPA „Oresta", które zakopał na polecenie „Oresta" Spodaryk Grzegorz. Po wylądowaniu na polu około Folwarku Dębina Spodaryk wskazał miejsce, gdzie zakopał archiwum, przy odkopaniu znaleziono:

1) [...][d]
2) 19 szczepionek w[edłu]g Delbeta „Therapia" à 2 cm^3.
3) Flaszka (ćwiartka) zalakowana, do połowy napełniona białym proszkiem.
4) Flaszka (półlitrowa) napełniona acetonem (1/4 flaszki).
5) 296 matryc.
6) Bojowy regulamin piechoty część I i II, szt[uk] 1 w jęz[yku] ukraińskim.
7) [Bojowy regulamin piechoty części:] III, IV, V, VI, VII, szt[uk] 8 w jęz[yku] ukr[aińskim].
8) [Bojowy regulamin piechoty części:] VIII, IX, X, XI, XII, szt[uk] 6 w jęz[yku] ukraińskim.
9) „Do bratniego czeskiego i słowackiego narodu" – broszura, szt[uk] 2 w języku angielskim.
10) „Nowa głodowa katastrofa na Ukrainie" – broszura, szt[uk] 2 w języku angielskim.
11) „Krwawym szlakiem stalinowskiej demokracji" – broszura 1 szt[uka] w języku polskim.

[a-a] *Podkreślono maszynowo.*
[b-b] *Zapisano pismem spacjowanym.*
[c-c] *Zapisano wersalikami.*
[d] *Fragment nieczytelny.*

11) «Кривавим шляхом сталінської демократії» – брошура, 1 примірник польською мовою.

12) Мистецтво – «Андреа дель Сарто»[1] російською мовою.

13) Англійські читанки, II і III курс, 2 примірники, польські видання.

Як виявилося, раніше на місці цього архіву Іван Хоремпа, поляк, житель села Клекач[г], розташованого за 10 к[і]л[о]м[етрів] від Томашева-Любельського, під час оранки землі, яку йому надали після виселення Владислава Луця, знайшов відро. Коли ми відкопували вищезгадані речі, до нас підійшов Іван Хожемпа[д] й сказав, що відро з паперами [знаходиться] в нього вдома, у стодолі під соломою, тож у будь-який час може його віддати. Я домовився з Хожемпою, що нехай передасть відро з паперами співробітникам УБ із Томашева, які приїдуть до нього. Сам перед відльотом до Варшави зайшов до Люблінського ВУГБ й передав для начальника ВУГБ адресу, за якою знаходиться збережений архів, щоб його[е] звідти забрали й переслали до МГБ.

З[аступ]ник начальника I від[ділу] III д[епартаменту] МГБ
майор (—) [б]Врублевський[б]

[г] *Було:* Клекачі.

[д] *Вище:* Хоремпа.

[е] *Було з граматичною посилкою.*

[1] Певно йдеться про працю Роберта Бравнінґа.

12) Sztuka – „Andrea del Carto”[1] w języku rosyjskim.
13) Czytanki angielskie kurs II i III, szt[uk] 2, wydanie polskie.

Natomiast znajdujące się w tym samym miejscu wiadro z archiwum zostało wykopane w czasie orki ziemi przez Chorempę Jana zam[ieszkałego] we wsi Klekacz[e], wieś ta jest położona 10 k[i]l[o]m[etrów] od Tomaszowa Lubelskiego. Chorempa Jan jest to Polak, któremu przydzielono ziemie po wysiedlonym Łuciu Władysławie. W czasie gdy odkopywaliśmy w[yżej] w[ymienione] rzeczy, podszedł do nas Chorzempa[f] Jan i oświadczył, że wiadro z papierami on ma u siebie w domu w stodole pod słomą i w każdej chwili może to oddać. Domówiłem się z Chorzempą, że przyjadą do jego domu funkcjonariusze UB Tomaszów, którym on odda wiadro z papierami. Lecąc do Warszawy wstąpiłem do WUBP Lublin, podałem szefowi WUBP adres, gdzie jest zachowane archiwum, aby je[g] odnaleźli i odesłali do MBP.

Z[astęp]ca Naczelnika Wydz[iału] I D[epartamentu] III MBP
(—) [b-]Wróblewski[-b], mjr

---

[e] *Było:* Klekacze.
[f] *Wyżej:* Chorempa.
[g] *Było:* go.
[1] Zapewne „Andrea del Sarto” Roberta Browninga.

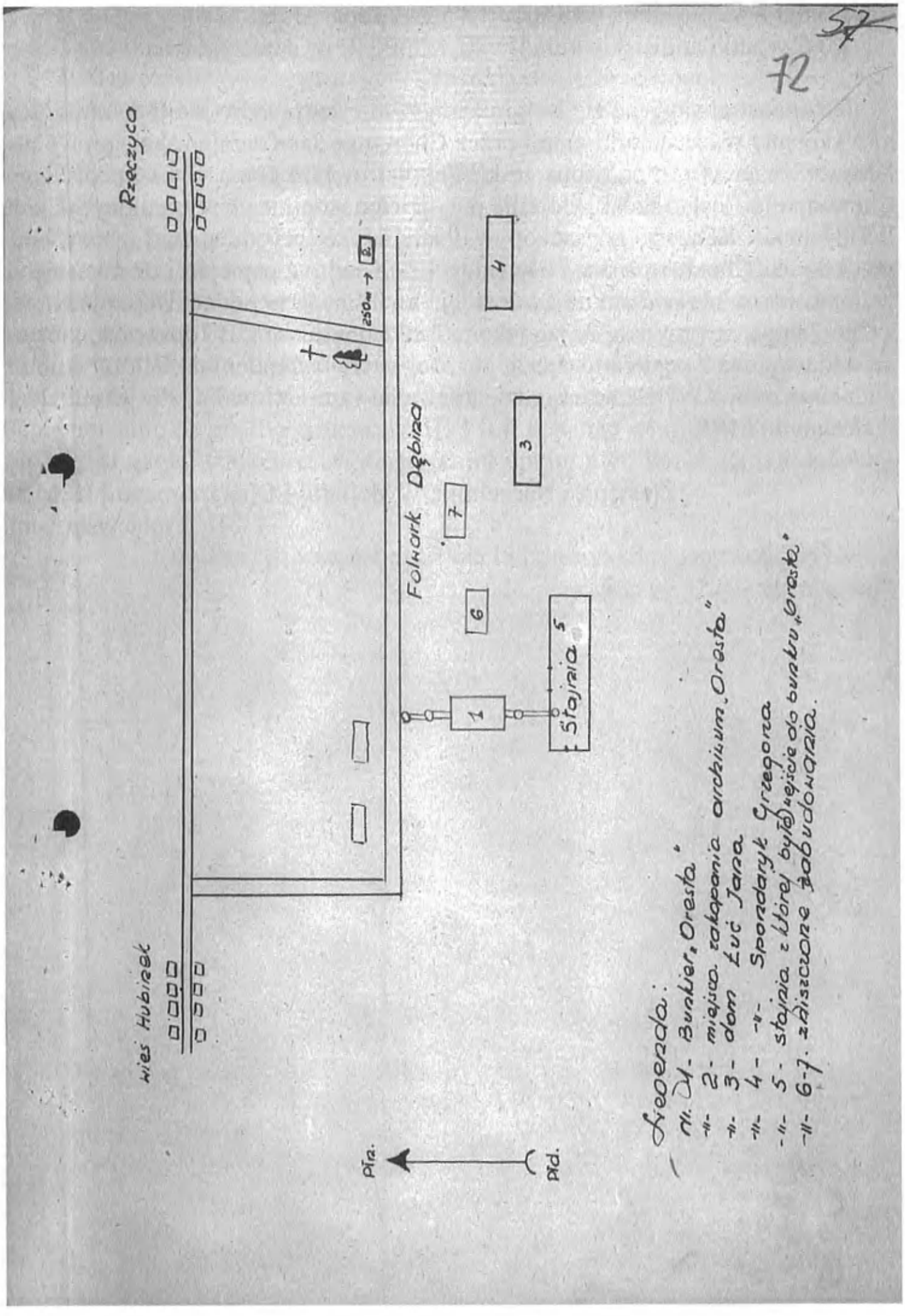

72

AIHП, 0192/336, т. 34, арк. 71–71 зв.
Оригінал, машинопис.
Документ польською мовою.

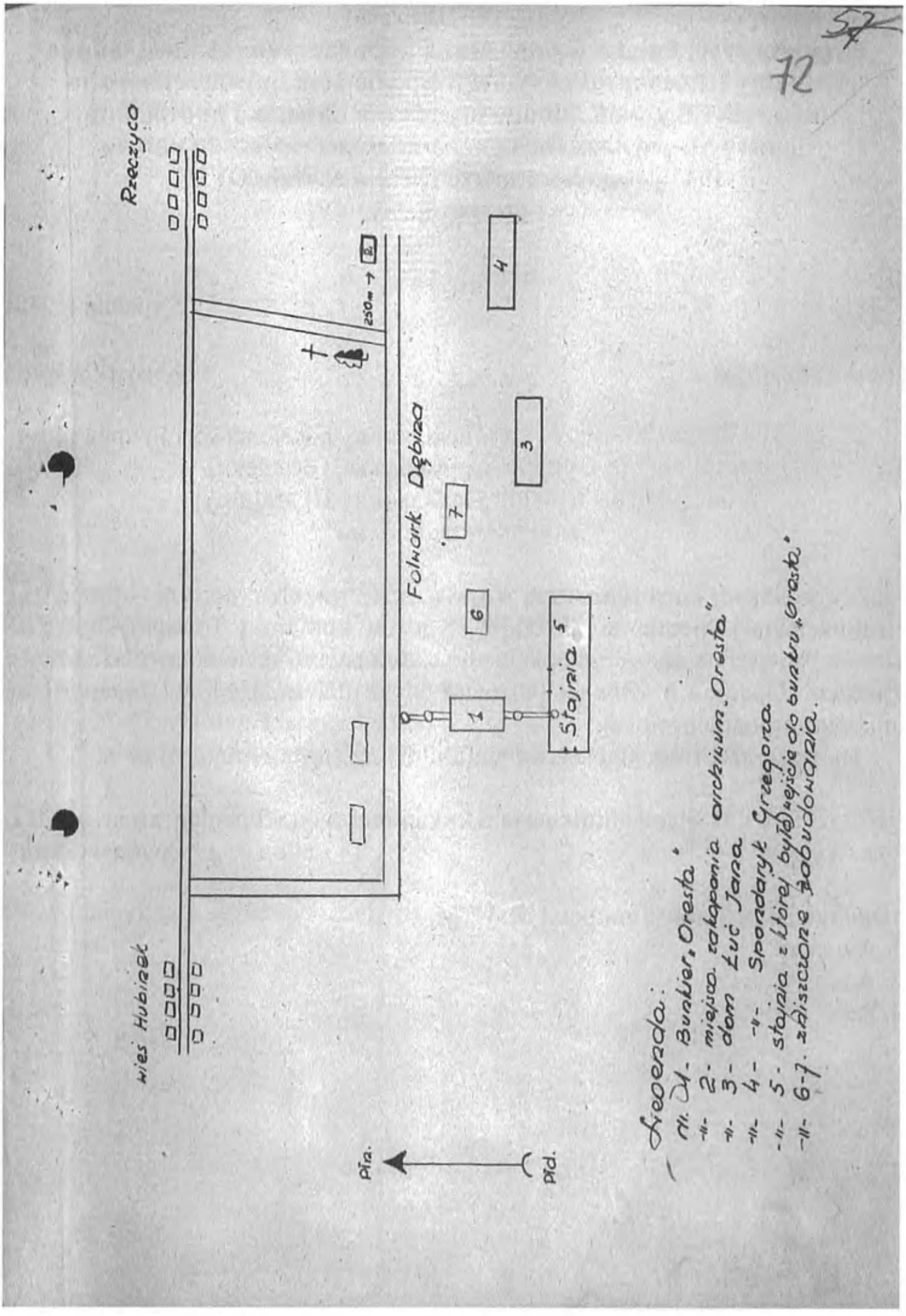

72

AIPN, 0192/336, t. 34, k. 71–71v.
Oryginał, maszynopis.
Dokument w języku polskim.

№ 109

5 травня 1948, Ряшів. Супровідний лист заступника начальника І відділу III департаменту МГБ Броніслава Врублевського до шефа ВУГБ у Любліні про передання витягів з протоколів допиту Мирослава Онишкевича-«Ореста» від 26 квітня 1948 р. про місцезнаходження архівів ОУН і схема терену

5 травня [1948]

ДА – 1175/[19]48

[а-]Цілком таємно[-а]

Начальнику воєв[одського] управління
гр[омадської] безп[еки]
Начальнику III від[ділу]
[а-б-]в Любліні[-б-а]

У додатку надсилаємо два витяги з протоколів допиту Мирослава Онишкевича-«Ореста» від 26.04.[19]48 р. про криївки у Томашів-Люб[ельському] пов[іті], а також дві орієнтовні схеми місць, де повинні знаходитися криївки «Ореста» й «Ґомзи» (чотовий сотні «Шума»). Мета – оперативне використання (перевірка).

Про результати повідомити І від[діл] III деп[артаменту] МГБ.

З[аступ]ник начальника І від[ділу] III деп[артаменту] МГБ
майор (—) [б-]Врублевський[-б]

[а-]Вик[онано] у 3 прим[ірниках] М. Й./М. Й.[-а]
1. Адресат.
2. А.а.
3. Реф.

[а--а] *Підкреслено машинописним способом.*
[б--б] *Написано в розбивку.*

Nr 109

5 maja 1948, Rzeszów. Pismo zastępcy naczelnika Wydziału I Departamentu III MBP Bronisława Wróblewskiego do szefa WUBP w Lublinie, informujące o przekazaniu wyciągów z przesłuchań Myrosława Onyszkewycza, ps. „Orest" z 26 kwietnia 1948 r. na temat lokalizacji archiwów OUN oraz szkice terenu

5 maja [1948]

DA – 1175/[19]48

[a-]Ściśle tajne[-a]

Do Szefa Woj[ewódzkiego] Urzędu
Bezp[ieczeństwa] Publ[icznego]
Naczelnika Wydz[iału] III
[a-b-]w Lublinie[-b-a]

W załączeniu przesyła się dwa wyciągi z protokołów przesłuchania Onyszkiewicza Mirosława, ps. „Orest" z dnia 26.04.[19]48 r. w sprawie bunkrów w pow[iecie] Tomaszów Lub[elski] oraz dwa schematy orientacyjne miejsc, gdzie mają znajdować się bunkry „Oresta" i czotowego sotni „Szuma" – „Gomzy", do operatywnego wykorzystania (sprawdzenia).

O wynikach powiadomić Wydz[iał] I Dep[artamentu] III MBP.

Z[astęp]ca Naczelnika Wydz[iału] I Dep[artamentu] III MBP
(—) [b-]Wróblewski[-b], mjr

[a-]Wyk[onano] w 3 egz[emplarzach] M. J./M. J.[-a]
1. adresat
2. a.a.
3. ref.

[a-a] *Podkreślono maszynowo.*
[b-b] *Zapisano pismem spacjowanym.*

План криївки в Журавцях

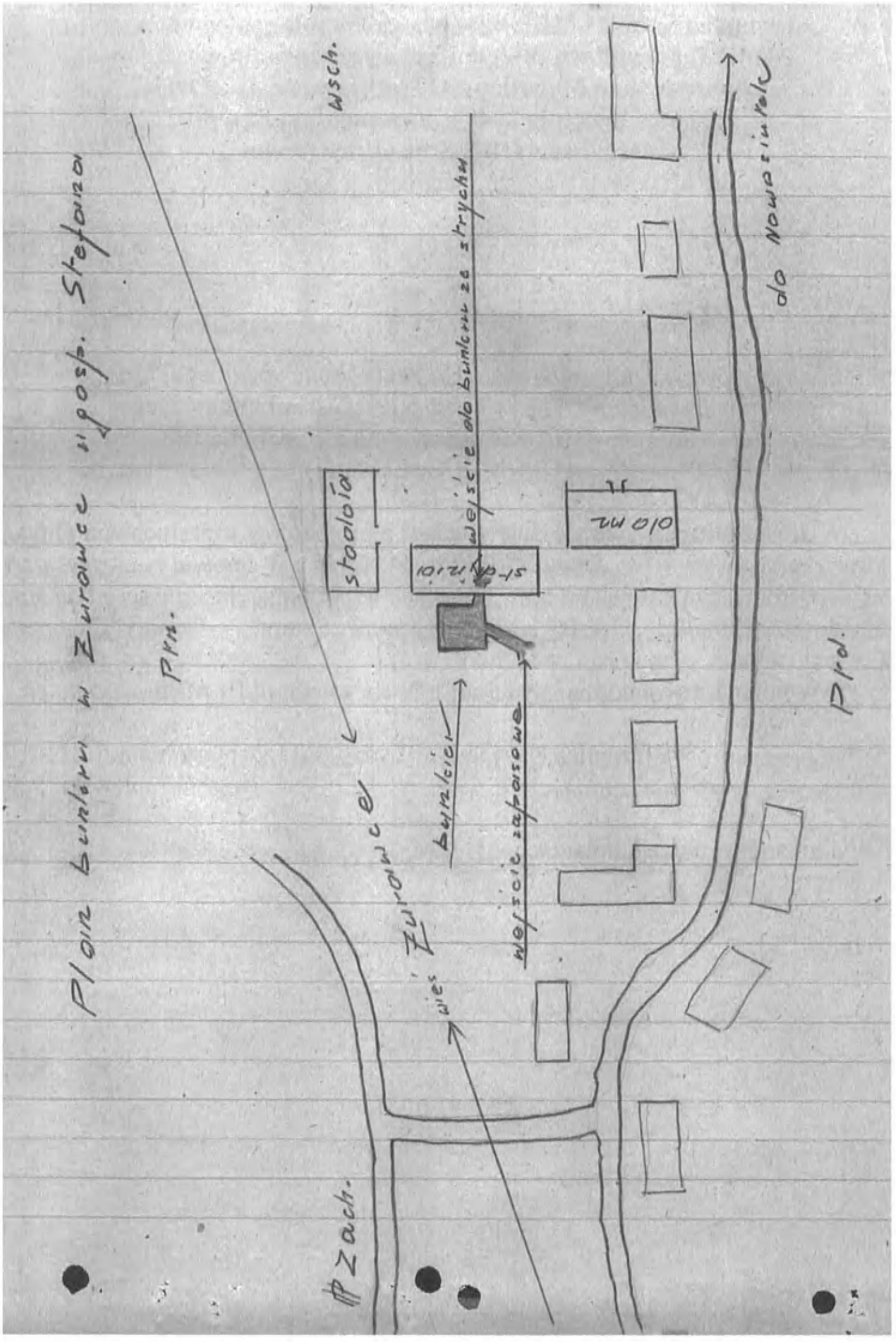

Plan bunkra w Żurawcach

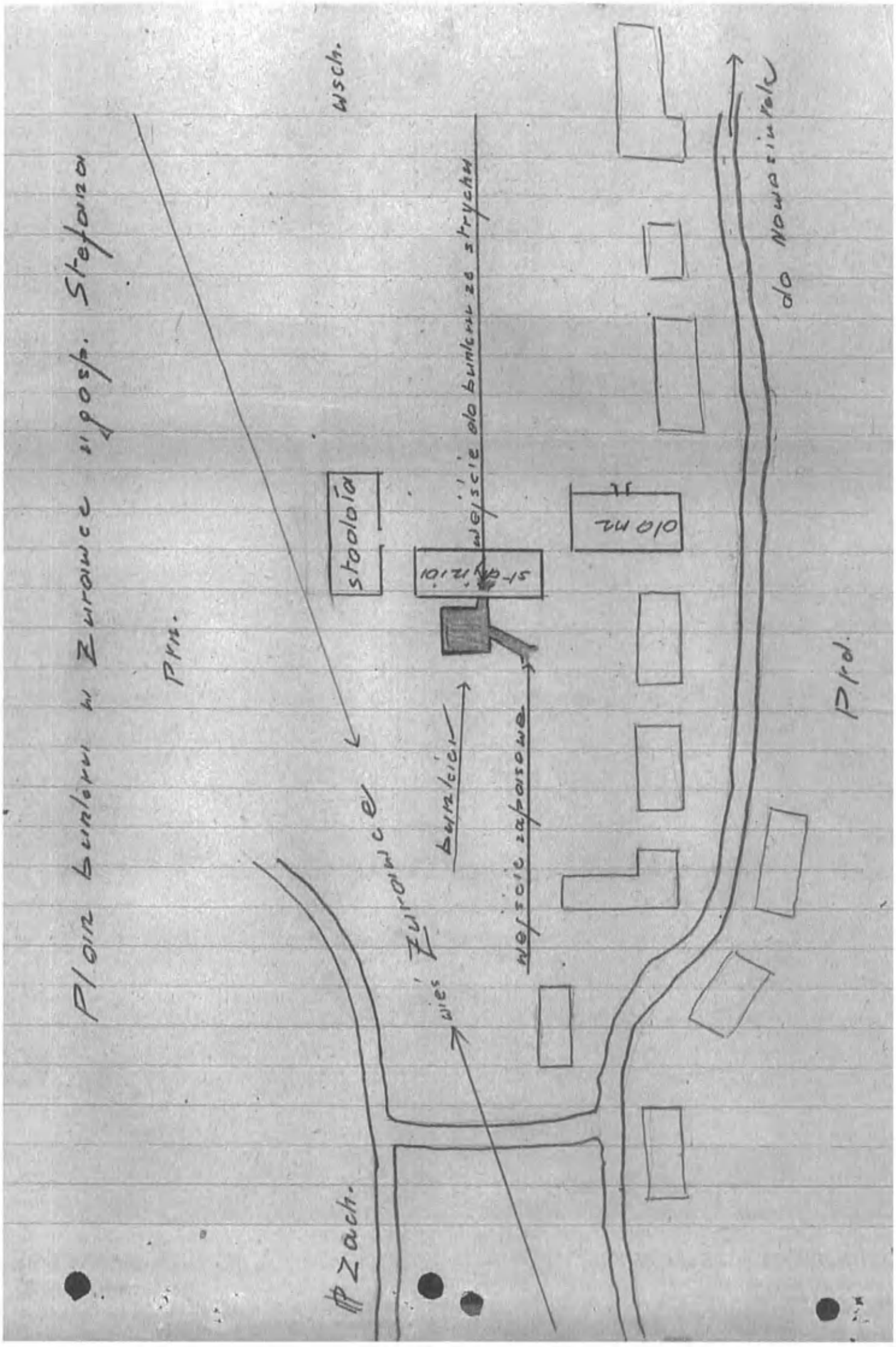

План криївки біля Ульгівка (в районі колонії)

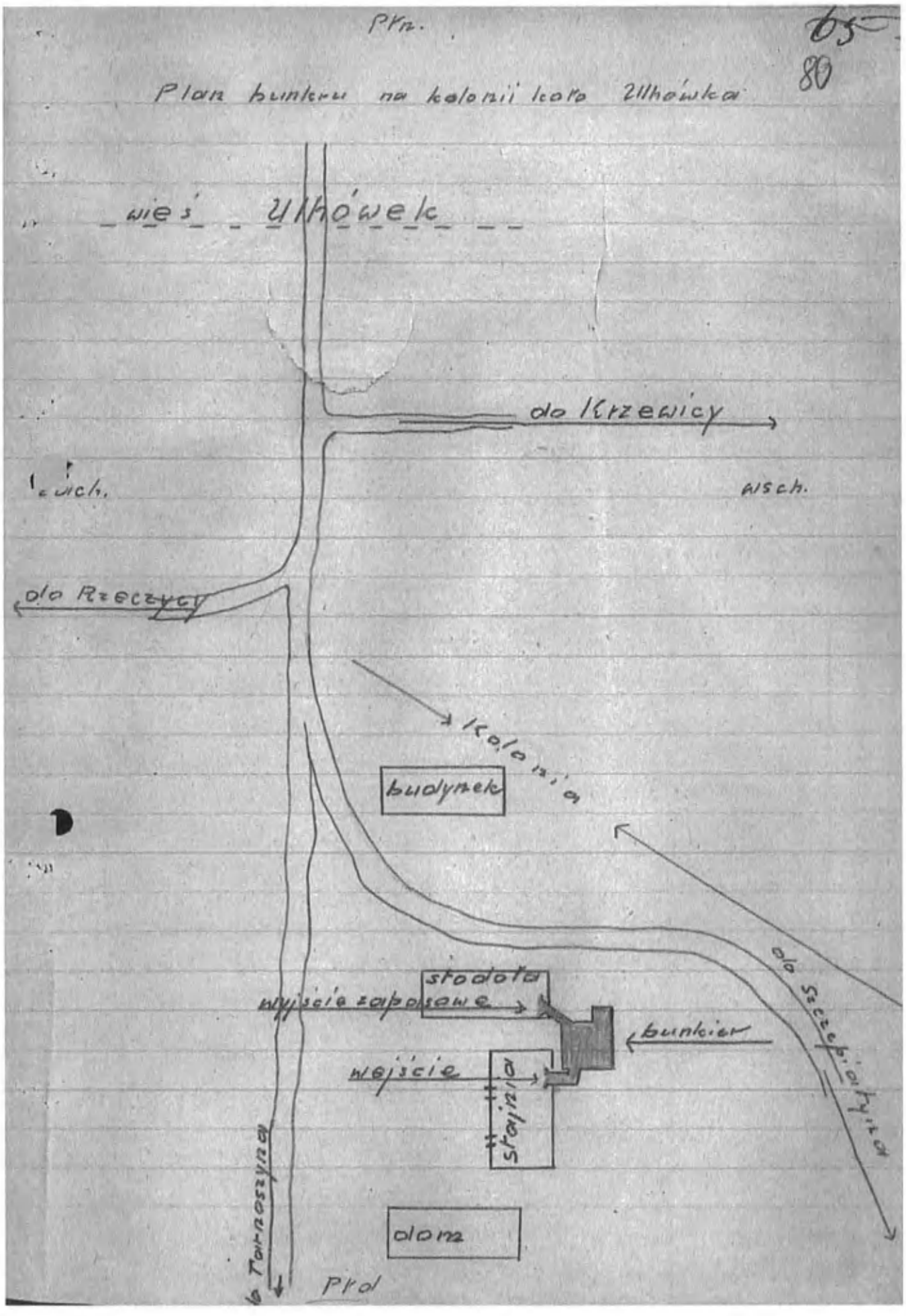

АІНП, 0192/336, т. 34, арк. 78–81.
Оригінал, машинопис.
Документ польською мовою.
Додатків з допитів Онишкевича не виявлено.

Plan bunkra na kolonii koło Ulhówka

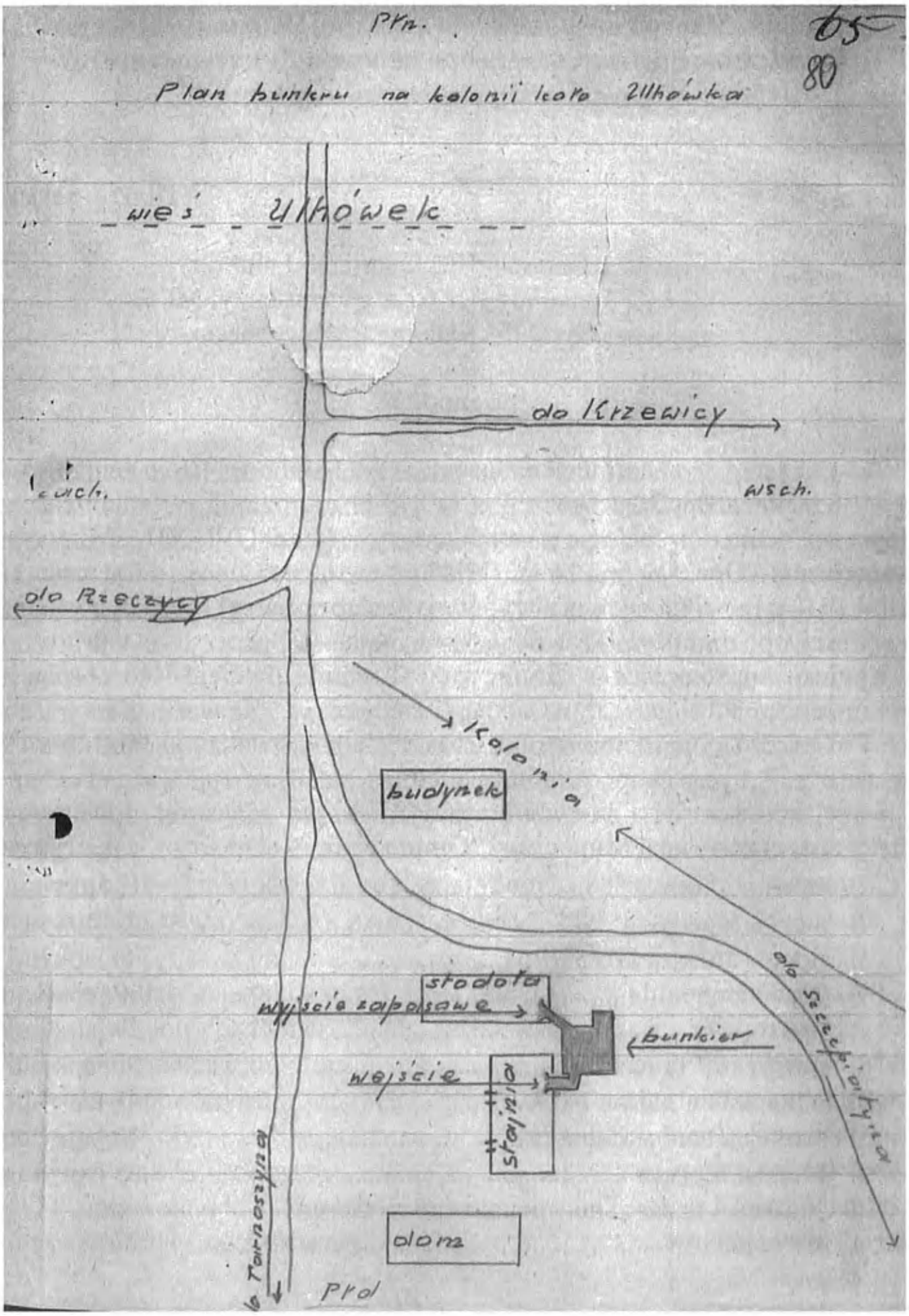

AIPN, 0192/336, t. 34, k. 78[–81].
Oryginał, maszynopis.
Dokument w języku polskim.
Załączników z przesłuchaniami Onyszkewycza brak.

№ 110

12 травня 1948, Варшава. Звіт референта І відділу ІІІ департаменту МГБ Ігнаци Мазура начальникові І відділу ІІІ департаменту МГБ Броніславу Врублевському про пошук в Диниськах архіву Мирослава Онишкевича-«Ореста»

[а-]Цілком таємно[-а]

Начальникові І від[ділу]
ІІІ-го деп[артаменту] МГБ,
майору [а-б-в-]Врублевському[-в-б-а]

[а-г-]Рапорт[-г-а]

За вказівкою, що надійшла від начальника І від[ділу] ІІІ-го деп[артаменту] МГБ майора Врублевського, 5 V [19]48 р. я вирушив у Люблінське воєв[одство], де на підставі протоколів допиту чл[енів] ОУН-УПА Мирослава Онишкевича-«Ореста» (від 26 IV [19]48 р.) та Петра Сороки-«Богдана» (від 24 I[V 1948 р.]), які надіслали зі слідчого деп[артаменту] МГБ, було виявлено криївку провідника УПА в польському краї – «Ореста».

Криївка знаходилася в Диниськах[г] Томашів-Люб[ельського] пов[іту] Люблінського воєв[одства], на подвір'ї священика [г-]Колянківського[-г]. Вхід до неї вів зі стодоли, що належить вищезгаданому священикові. Інший вихід, запасний, був у дворі садиби священика, за 30 м[е]тр[ах] від стодоли.

З цієї криївки було вилучено архів УПА, що належить провідникові УПА у польському краї Мирославу [г-]Онишкевичу[-г]-«Оресту», із наступним:

1) звіти відділів УПА ..... 417 аркушів;
2) вісті з терену ..... 222 [аркуша];
3) пропаганда та література ..... 704 [аркуші];
4) кореспонденція ..... 160 [аркушів];
5) протоколи ..... 29 [аркушів];
6) інструкції та накази ..... 90 [аркушів];
7) опис боїв відділів УПА ..... 48 [аркушів];
8) зашифровані матеріали ..... 72 [аркуша];
9) інші матеріали ..... 55 [аркушів];
10) зшитки з навчально-пропагандистськими матеріалами ..... 27 [аркушів];

[а-а] *Підкреслено машинописним способом двома лініями.*
[б-б] *Написано в розбивку.*
[в-в] *Підкреслено машинописним способом.*
[г-г] *Написано великими літерами.*
[г] *Було:* Денисько.

Nr 110

12 maja 1948, Warszawa. Raport referenta Wydziału I Departamentu III MBP Ignacego Mazura dla naczelnika Wydziału I Departamentu III MBP Bronisława Wróblewskiego z odnalezienia w Dyniskach archiwum Myrosława Onyszkewycza, ps. „Orest"

[a-]Ściśle tajne[-a]

Do Naczelnika Wydz[iału] I
Dep[artamentu] III MBP
Mjr. [a-b-c-]Wróblewskiego[-c-b-a]

[a-d-]Raport[-d-a]

Zgodnie z otrzymanym poleceniem od naczelnika Wydz[iału] I Dep[artamentu] III MBP mjr. Wróblewskiego, w dniu 5 V [19]48 r., udałem się na teren woj[ewództwa] lubelskiego, gdzie na podstawie przysłanych z Dep[artamentu] Śledczego MBP protokołów przesłuchania czł[onków] OUN-UPA Onyszkiewicza Mirosława, ps. „Orest", z dnia 26 IV [19]48 r. i Soroki Piotra, ps. „Bohdan", z dnia 24 I[V 1948 r.] został odnaleziony bunkier „Oresta", prowidnyka UPA na kraj polski.

Bunkier znajdował się w miejscowości Dyniska[e], pow[iat] Tomaszów Lub[elski], woj[ewództwo] lubelskie, w obrębie zabudowań księdza [d-]Kolankowskiego[-d]. [Do bunkra] było wejście ze stodoły należącej do w[yżej] w[ymienionego] księdza, a drugie wyjście zapasowe było w podwórzu plebanii 30 m[e]tr[ów] od stodoły.

Z w[yżej] w[ymienionego] bunkra wydobyto następujące archiwum UPA, należące do prowidnyka UPA na kraj polski [d-]Onyszkiewicza[-d] Mirosława, ps. „Orest":

1)	sprawozdania oddziałów UPA	417 sztuk kartek
2)	wiadomości z terenu	222 [sztuki kartek]
3)	propaganda i literatura	704 [sztuki kartek]
4)	korespondencja	160 [sztuk kartek]
5)	protokoły	29 [sztuk kartek]
6)	instrukcje i rozkazy	90 [sztuk kartek]
7)	opis walk oddziałów UPA	48 [sztuk kartek]
8)	materiały zaszyfrowane	72 [sztuki kartek]

[a-a] *Podkreślono maszynowo dwiema liniami.*
[b-b] *Zapisano pismem spacjowanym.*
[c-c] *Podkreślono maszynowo.*
[d-d] *Zapisano wersalikami.*
[e] *Było:* Denisko.

11) список убитих чл[енів] ОУН-УПА;
12) метричні церковні книги;
13) посвідчення особи та метрична виписка про Володимира ⁽Кузьо⁾, нар. 12 XII 1925 р.;
14) маленьке фото Мирослава ⁽Онишкевича⁾-«Ореста» та різні напівзотлілі речі, що належать «Орестові» й є непридатними для використання.

В[ише]зг[аданий] архів був посортований у присутності нач[альника] I в[ідділу] III д[епартаменту] МГБ майора Врублевського, реф[ерентів] Януша Мазурека, Вацлава Льокайчика та Ігнаци Мазура.

В[арша]ва, 12 V [19]48 р.
Реф[ерент] I в[ідділу] III д[епартаменту] МГБ
(—) Мазур Ігнаци

АІНП, 0192/336, т. 34, арк. 85.
Оригінал, машинопис.
Документ польською мовою.

9) materiały inne ..... 55 [sztuk kartek]
10) broszury zeszytowe – propaganda i wyszkolenie.. 27 [sztuk kartek]
11) wykaz czł[onków] OUN-UPA zabitych
12) księgi cerkiewne metrykalne
13) kenkarta i wyciąg metrykalny na nazwisko [d-]Kuzio[-d] Włodzimierz ur. 12 XII 1925 r.
14) jedna mała fotografia [d-]Onyszkiewicza[-d] Mirosława, ps. „Orest" oraz różne rzeczy na wpół zgniłe należące do „Oresta", a nienadające się do użytku.

W[yżej] w[ymienione] archiwum zostało posegregowane w obecności nacz[elnika] W[ydziału] I D[epartamentu] III MBP mjr. Wróblewskiego, ref[erentów] Mazurka Janusza, Lokajczyka Wacława i Mazura Ignacego.

W[arsza]wa 12 V [19]48 r.
Ref[erent] W[ydziału] I D[epartamentu] III MBP
(—) Mazur Ignacy

AIPN, 0192/336, t. 34, k. 85.
Oryginał, maszynopis.
Dokument w języku polskim.

№ 111

15 травня 1948, б. м. Витяг з донесення агента «Певного» щодо зв'язків Григорія Земели з Мирославом Онишкевичем-«Орестом»

[а-]Копія[-а]

[б-]Витяг з донесення аг[ента] «Певного» від 15.05.[19]48 р.[-б]

Григорій Земела, житель села Річиця. В 1946 р. «Орест» замість коня, якого свого часу взяв у нього і який загинув, надав йому іншого. Земела також разом зі мною та іншими людьми наприкінці [19]46 р. копав для «Ореста» криївку в Дубині.

В січні–лютому [19]48 р. «Орест» і «Богдан» приїхали на «повернені земл[і]» й зупинилися в нього на кілька тижнів. Вони пояснили, що перебудуть у нього, тому що надали йому коня, а він не заплатив і т. д. Земела активної участі в Організації не брав. Наразі він зі сім'єю ж[иве] в Тошовицях[в] (ґм[іна] Ринарчіце[г], по[віт] Любінський, воєв[одство] Вроцлавське) [...]

Вірно:
(—)

АІНП Вр, 038/544, арк. 55.
Копія, машинопис.
Документ польською мовою.

[а-а] *Печатка.*
[б-б] *Підкреслено машинописним способом.*
[в] *Було:* Тишовицях.
[г] *Було:* Реначіце.

Nr 111

15 maja 1948, b.m.w. Wyciąg z doniesienia agenta krypt. „Pewny" na temat kontaktów Grzegorza Zemeły z Myrosławem Onyszkewyczem, ps. „Orest"

[a-]Odpis[-a]

[b-]Wyciąg z doniesienia ag[enta] „Pewny" z dnia 15.05.[19]48 r.[-b]

Zemeła Grzegorz, mieszkaniec wsi Rzeczyca. W 1946 r. „Orest" w zamian za wziętego w swoim czasie od niego konia, który zginął, dał mu innego. Zemeła również wraz ze mną i innymi gospodarzami przy końcu [19]46 r. kopał dla „Oresta" bunkier w Dębinie.

W miesiącu styczniu – lutym [19]48 r. „Orest" po przyjeździe na [tzw.] ziemi[e] odzyskane zatrzymał się wraz z „Bohdanem" u niego przez okres kilku tygodni, tłumacząc się, że zatrzymają się u niego, ponieważ dali mu konia, a on nie zapłacił itd. Poza tym czynnego udziału w organizacji Zemeła nie brał. Obecnie wraz z rodziną zam[ieszkuje] w Toszowicach[c], gm[ina] Rynarcice[d], pow[iat] Lubin, woj[ewództwo] Wrocław.

Za zgodność:
(—)

AIPN Wr, 038/544, k. 55.
Kopia, maszynopis.
Dokument w języku polskim.

[a-a] *Odbito stemplem.*
[b-b] *Podkreślono maszynowo.*
[c] *Było:* Tyszowicach.
[d] *Było:* Renacice.

№ 112
21 травня 1948, б. м. Донесення камерного агента про Іванну Пшеп'юрську

21 травня 1948 р.

Про Пшеп'юрську інформую, що, за її словами, вона використовувала ще два псевдоніми. Про них знає «Оленка», але їй про це не призналася. Отже, Пшеп'юрська також [...][а]. Однак, якщо «Оленка» їй скаже, то Пшеп'юрська вже не мовчатиме, а зможе розкрити всі деталі й розповість про людей.

Крім того, вона каже, що знає про те, що в «Ореста» [б-]були документи для виїзду в американську зону, які дістала його сестра в Чехословаччині (там вона була теж членом Організації), і він про це вже знав. Адреса його сестри є серед тих, які виявлені в Салюк. Його дружина, а також дружина його брата збиратися виїжджати під виглядом англійських підданих. У цій справі його брат навіть писав їй листи, нібито як до власної дружини. Була вже навіть визначена дата[-б] виїзду «Ореста» до Чехословаччини.

Крім цього, Пшеп'юрська сприяла «Зенонові» у виробленнні документів й для інших членів УПА. Кілька документів Пшеп'юрська встигла доставити «Зенонові». Решта була «в процесі» (їх виготовляв як[ийсь] писар у ґміні, його прізвище вона не назвала). Там же було виготовлено документи Салюк.

Сл.
Вик[онано] у 5 прим[ірниках] (І. С.).
[в-]Отримують[-в]:
1. Ген. Р.
2. Полк. Р.
3. III деп[артамент].
4. Папка.
5. а.а.

АІНП, 0259/415, арк. 51.
Копія, машинопис.
Документ польською мовою.
Наприкінці документа є рукописна примітка: «Капітан Шпан. Лист до VII деп[артаменту], щоб затримати в Празі сестру «Ореста» та завести облік[ову] папку на Зварича Владислава в Битомі 2 VI [19]48 р.» *Поруч – нерозбірливий підпис. Далі зазначена ще одна примітка:* «пор. Мазурек. Погоджено. На Зварича завести папку». *Поруч – нерозбірливий підпис і дата:* «7 VI [19]48 р.».

[а] *Фрагмент тексту нерозбірливий.*
[б-б] *Підкреслено.*
[в-в] *Підкреслено машинописним способом.*

Nr 112

21 maja 1948, b.m.w. Doniesienie agenta celnego zawierające informacje o Janinie Przepiórskiej

Dnia 21 maja 1948 r.

W związku z Przepiórską informuję, że według jej słów miała ona jeszcze dwa pseudonimy, o których wie „Helenka", ale jej dotychczas nie powiedziała o tym, więc Przepiórska również [...][a] tym bardziej, że to by dało całą łączność ostatnich czasów. Jednak o ile „Helenka" je powie, to Przepiórska już nie będzie milczała, ma zamiar podać wtedy wszystkie szczegóły oraz osoby.

Poza tym mówi, iż wiadomo jej jest, iż „Orest" miał [b-]przygotowane dokumenty przez swoją siostrę w Czechosłowacji (która tam jest członkiem organizacji) na wyjazd do strefy amerykańskiej i miał już powiadomienie o tym, adres jego siostry jest w znalezionych adresach u Saluk, żona zaś jego miała wyjechać jako obywatelka angielska i żona jego brata, w tym celu nawet brat jego pisał do niej listy, jako do rzekomej swej żony. Była już nawet wyznaczona data[-b] wyjazdu „Oresta" do Czechosłowacji.

Poza tym przez Przepiórską „Zenon" załatwiał dokumenty dla pozostałych członków UPA. Kilka dokumentów Przepiórska zdążyła doręczyć „Zenonowi", reszta była „na warsztacie", wyrabiał je ja[kiś] pisarz w gminie, nazwiska nie podała. Tamże zrobiono dokumenty [dla] Saluk.

Sl.
Wyk[onano] w 5 egz[emplarzach] (I. S.)
[c-]Otrzymują:[-c]
1. gen. R.
2. płk R.
3. Dep[artament] III
4. teczka
5. a.a.

AIPN, 0259/415, k. 51.
Kopia, maszynopis.
Dokument w języku polskim.
Na końcu odręczna adnotacja: Kpt. Szpan. Pismo do VII Dep[artamentu], aby zatrzymali w Pradze czeskiej siostrę „Oresta" oraz założyć teczkę ewid[encyjną] na Zwarycza Wład[ysława] w Bytomiu 2 VI [19]48 r. *oraz nieczytelny podpis; obok kolejna:* por. Mazurek. Załatwiono. Na Zwarycza założyć teczkę *oraz nieczytelny podpis* [Szpan?] *i data:* 7 VI [19]48 r.

---

[a] *Fragment nieczytelny.*
[b-b] *Podkreślono odręcznie.*
[c-c] *Podkreślono maszynowo.*

№ 113
1 червня 1948, Варшава. Протокол допиту Мирослава Онишкевича-«Ореста» про плани реорганізації українського підпілля

[а-б-в-]Протокол[в-б-а]
допиту підозрюваного

Варшава, 1 VI 1948 р.

Кравчинський Мар'ян, пор., сл[ідчий] оф[іцер] Міністерства громадської безпеки у Варшаві, допитав підозрюваного:
[в-]Онишкевича[-в] Мирослава
(персональні дані у справі)

Пит[ання]: Поясніть, будь ласка, навіщо у Вашій криївці перебував «Дальнич»? Що Ви й провідник «А» обговорювали з «Дальничем»?

Відп[овідь]: «Дальнича» з криївки «Комара» до моєї привели в другій половині серпня [19]47 р. мої охоронці, себто «Максим» і «Юрко». Я, тобто «Орест», не мав зв'язку зі «Стягом»[г], тому запросив до себе «Дальнича», котрий цей зв'язок мав. Допоки «Дальнич» перебував у моїй криївці, а це тривало до початку вересня 1947 р., мені здавалося, що йому хочеться тут знаходитися, бо так йому безпечніше. Я знав, що в «Дальнича» не було подібної й добре засекреченої криївки. Крім того, оскільки я вже добре вивчив терен і підтримував зв'язки з «Прірвою» та «Беркутом»[г], то посприяв тому, щоб «Дальнич» зміг зустрітися з «Прірвою», а також провів його на зустріч зі «Зеноном».

З огляду на важку ситуацію в терені, ми з «Дальничем» обговорили план часткової демобілізації відділів УПА III округи, для чого їх пропонувалося відправити у рейди. «Дальнич» цьому не заперечував, а ще казав, що невідомо яка ситуація є в інших округах. З цього приводу треба було зв'язатися зі «Стягом» і обговорювати план демобілізації сотень УПА. З «Дальничем», коли він уже збирався йти з моєї криївки, ми домовилися, що кожен із нас, незалежно один від одного, докладатиме зусиль для налагодження зв'язку зі «Стягом», а коли це вдасться, то зустрінемося. Провідник «А» в моїх розмовах із «Дальничем» участі не брав. Але «Дальнич», коли йшов від мене, наказав і надалі опікуватися провідником «А».

[а-а] *Написано великими літерами.*
[б-б] *Підкреслено машинописним способом.*
[в-в] *Написано в розбивку.*
[г] *Тут і далі було:* «Стяхом».
[г] *Було:* «Берлентом».

Nr 113

1 czerwca 1948, Warszawa. Protokół przesłuchania Myrosława Onyszkewycza, ps. „Orest", na temat m.in. planów reorganizacji podziemia ukraińskiego

[a-b-c-]Protokół[-c-b-a]
przesłuchania podejrzanego

Warszawa, dnia 1 VI 1948 r.

Krawczyński Marian, por., of[icer] śl[edczy] Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego w Warszawie przesłuchał podejrzanego:
[c-]Onyszkiewicza[-c] Mirosława
(personalia w aktach)

Pyt[anie]: Proszę wyjaśnić cel ostatniego pobytu w Waszym bunkrze „Dalnycza", oraz jakie sprawy Wy i prowidnyk „A" omawialiście z „Dalnyczem"?

Odp[owiedź]: „Dalnycz" z bunkra od „Komara" został przeprowadzony do mojego bunkra w drugiej połowie sierpnia [19]47 r. przez moją ochronę, t[o] j[est] „Maksyma" i „Jurka", w celu skontaktowania go ze mną – „Orestem", gdyż ja nie mając kontaktu ze „ Stiahem"[d], chciałem skontaktować się z nim celem otrzymania od „Dalnycza" kontaktu do „Stiaha", o ile on taki posiada. Przez okres pobytu „Dalnycza" w moim bunkrze, t[o] j[est] do początku września 1947 r. uważałem, że on chce przebyć u mnie w bunkrze ze względu na swe bezpieczeństwo, gdyż jak mi było wiadomo, nie dysponował on, „Dalnycz", odpowiednim i dobrze zakonspirowanym bunkrem, a poza tym umożliwiłem ja, mając kontakt z „Prirwą" i „Berkutem"[e] – „Dalnyczowi" spotkania z „Prirwą" i poprowadziłem go na spotkanie z „Zenonem", gdyż znam teren.

Z „Dalnyczem", ze względu na ciężką sytuację w terenie, omawiałem projekt częściowej demobilizacji oddziałów UPA, Okręgu III, względnie wysłanie ich w rajdy, lecz „Dalnycz" temu się sprzeciwiał, oświadczając, że nie wiadomo, jaka sytuacja istnieje w innych okręgach. A w tej sprawie trzeba skontaktować się ze „Stiahem" i z nimi omawiać plan o demobilizacji sotni UPA. Z „Dalnyczem", gdy już odchodził z mojego bunkra, uzgodniłem, że obydwaj własnymi drogami będziemy starać się nawiązać kontakt ze „Stiahem" i skontaktować. Prowidnyk „A" w rozmowach moich z „Dalnyczem" udziału nie brał, jedynie „Dalnycz" odchodząc polecił mi w dalszym ciągu opiekować się nim, t[o] j[est] prowidnykiem „A".

[a-a] *Zapisano wersalikami.*
[b-b] *Podkreślono maszynowo.*
[c-c] *Zapisano pismem spacjowanym.*
[d] *Było:* „Stiachem". *Podobnie dalej.*
[e] *Było:* „Berlentem".

Пит[ання]: Якою була мета зустрічі зі «Стягом», на яку сподівалися Ви та «Дальнич»?

Відп[овідь]: Я знав, що «Дальнич» намагається зв'язатися зі «Стягом», але ми з «Дальничем» спеціально не домовлялися, що підемо до «Стяга» разом. Таке могло б статися тоді, коли хтось із нас уже знав, як із ним зв'язатися. 15 IX [19]47 р. я написав до «Дальнича» штафету, в якій запропонував йому вирушити разом до II округи ОУН, або хоча б щоб передав мені одного з тих двох зв'язкових, котрі прийшли до нього від «Шрама». Справа в тому, що я хотів зв'язатися зі «Стягом» раніше, ніж мала відбутися вже узгоджена зустріч із «Зарубою» (намічалася десь на 20 IX [19]47 р.), на якій той мав мені допомогти зі зв'язком до «Стяга».

Під час зустрічі зі «Стягом» я хотів від нього дізнатися про стан [...][д] відділів УПА й ОУН у I і II округах, розповісти йому про ситуацію в III окрузі після акції з переселення українців на «повернені землі», а також домовитися щодо відділів УПА. З ним також хотів обговорити хід реалізації інструкції про часткову демобілізацію відділів УПА, тобто усунення з армії фізично та морально виснажених членів. Ще треба було визначитися з планами на майбутнє, тобто на осінь і зиму з [19]47 на [19]48 р. Утім, зустрітися зі «Стягом» не вдалося, тому що криївки «Дальнича» та «Заруби» виявило ВП.

Пит[ання]: Про що інструкція, яку Ви отримали в першій половині вересня 1947 р.?

[є-]Відп[овідь]: У інструкції, яку я отримав приблизно 10 вересня 1949 р., йшлося про демобілізацію ОУН, УПА і СБ. Також у ній говорилося про те, щоб на східних теренах затримати групи членів українського націоналістичного руху, які комплектуються із загартованих і перевірених людей, аби там перезимували, після чого продовжили збройну і пропагандистську боротьбу. Демобілізованих членів ОУН, УПА і СБ потрібно скеровувати малими групами до своїх сімей і знайомих у УРСР. Також їх слід відправляти на «повернені землі», щоб там, біля своїх сімей і знайомих, вони переходили на легальне становище. [є-]В інструкції також вказувалося, щоб досвідчені члени ОУН, УПА та СБ, котрі вирушали на «повернені землі», створили там невелику і дуже[-є] законспіровану організаційну мережу ОУН, а також викопали собі криївки. В інструкції йшлося про необхідність продовження боротьби з проведенням переселенської акції, підпалюючи українські села та тер[ори]зуючи поляків, переселених на схід.

Пит[ання]: Хто та коли обговорював і розробляв план реорганізації українського націоналістичного руху в Закерзонському краї?[-є]

Відп[овідь]: Ні зі «Стягом», ні з «Дальничем» я план реорганізації українського націоналістичного руху в Закерзонському краї не обговорював.

[д] *Нерозбірливе слово, закреслене машинописним способом.*

[є-є] *Фрагмент тексту на лівому полі позначений фігурною дужкою.*

[є-є] *Підкреслено.*

Pyt[anie]: Proszę wyjaśnić cel projektowanego przez Was i „Dalnycza" spotkania ze „Stiahem.

Odp[owiedź]: Ja wiedziałem, że „Dalnycz" stara się skontaktować ze „Stiahem", lecz ja konkretnie z „Dalnyczem" nie umówiłem się, że pójdziemy razem do „Stiaha" na spotkanie; ten wypadek mógłby nastąpić wtedy, gdy któryś z nas pierwszy nawiązałby kontakt że „Stiahem". Ja, pisząc w dn. 15 IX [19]47 r. sztafetę do „Dalnycza", zwracałem się do niego, abym mógł pójść razem z nim do II Okręgu OUN, albo też aby on dał mi jednego łącznika, których dwóch przyszło [od] „Szrama" do „Dalnycza", gdyż chciałem wcześniej się skontaktować ze „Stiahem", aczkolwiek miałem umówione spotkanie z „Zarubą" w okresie od 20 IX [19]47 r., przez którego miałem być skontaktowany ze „Stiahem".

Celem spotkania mojego ze „Stiahem" było zasięgnięcie od niego, „Stiaha", wiadomości o sytuacji [...][f] oddziałów UPA i OUN w Okręgu I i II, zobrazowanie mu sytuacji w Okręgu III wytworzonej po akcji przesiedleńczej ludności ukraińskiej na tereny [tzw.] ziem odzyskanych i powzięcie konkretnych decyzji odnośnie oddziałów UPA, miałem ja na myśli częściową demobilizację oddziałów UPA, t[o] j[est] usunąć członków UPA wyczerpanych fizycznie i moralnie, tak jak mówiła instrukcja, oraz omówić z nim wprowadzenie instrukcji w życie i powziąć decyzje na przyszłość, t[o] j[est] na okres jesieni i zimy [19]47/[19]48 r. Do spotkania ze „Stiahem" nie doszło, gdyż [g-]bunkier „Dalnycza" i „Zaruby" zostały wykryte[-g] przez WP.

Pyt[anie]: Proszę wyjaśnić treść instrukcji, którą otrzymaliście w pierwszej połowie września 1947 r.

[h-]Odp[owiedź]: Instrukcja, którą otrzymałem około 10 września 1949 r. mówiła o demobilizacji OUN, UPA i SB. Z tym ażeby w terenach wschodnich zatrzymać grupy członków ukraińskiego ruchu nacjonalistycznego rekrutujące się z elementu wytrzymałego – zahartowanego, których zadaniem będzie przetrwać zimę i prowadzić dalszą walkę zbrojną i propagandową. Członkowie OUN, UPA, SB zdemobilizowani kierowani mieli być do USRS małymi grupkami do swych rodzin i znajomych oraz na tereny [tzw.] ziem odzyskanych, również do swych rodzin i znajomych, z tym aby się starali zalegalizować. [i-]Instrukcja mówiła też, aby członkom OUN, UPA czy SB bardziej zaufanym, wyjeżdżającym na tereny [tzw.] ziem odzyskanych, polecać organizowanie wąskiej i bardzo[-h] zakonspirowanej sieci organizacyjnej OUN i aby urządzali sobie kryjówki. Instrukcja ta zalecała w dalszym ciągu walkę z akcją nasiedleńczą przez palenie wsi poukraińskich i też ter[rory]zowanie ludności polskiej nasiedlonej na tereny wschodnie.

Pyt[anie]: Kto i kiedy omawiał i opracowywał plan reorganizacji ukraińskiego ruchu nacjonalistycznego w „Zakerzońskim Kraju"?[-i]

---

[f] *Nieczytelne słowo skreślone maszynowo.*

[g-g] *Tak w tekście.*

[h-h] *Fragment zaznaczony na lewym marginesie odręczną klamrą.*

[i-i] *Podkreślono odręcznie.*

Хто цей план розробляв, теж не знаю. Судячи зі зашифрованої інструкції, що надійшла мені від «Стяга» [є]приблизно 10 IX [19]47 р., план реорганізації вже був розроблений, бо в ній наказувалося групам ОУН, УПА і СБ залишатися в своїх округах і продовжувати збройну та політичну боротьбу. Крім того, там йшлося про необхідність ведення добре законспірованої організаційної діяльності на «повернених землях». Цю справу мали робити члени УПА, ОУН та СБ, скеровані туди зі сходу. Чим конкретно їм належало займатися на «повернених землях», я не знаю, бо ні зі «Стягом», ні з іншими провідниками це не обговорював[є].

Пит[ання]: Коли була видана інструкція, яку Ви отримали 10 IX [19]47 р., і кому вона адресувалася?

Відп[овідь]: [є]Яка дата стояла на інструкції «Стяга», зараз уже точно не пам'ятаю. Знаю тільки, що вона була видана [в] другій половині серпня [19]47 р. Інструкція адресувалася[є] Н-В, тобто «Прірві», і він її отримав. Утім, незалежно від нього, мені, «Оресту», також прийшов примірник даної інструкції – разом із кореспонденцією від «Стяга». Таку саме інструкцію, судячи зі слів «Богдана», одержав і «Дальнич». А яким чином примірник інструкції, яка адресувалася «Прірві», опинився спершу в мене? Справа в тому, що й інша кореспонденція від «Стяга», що призначалася для інших провідників ОУН чи була їм адресована, спочатку пересилалася мені, «Оресту». Принаймні, саме так ми домовилися зі «Стягом».

Пит[ання]: Скажіть, будь ласка, які інструкції крайовий провід ОУН видавав для округ навесні–влітку 1947 р.?

Відп[овідь]: Як я вже свідчив у попередньому протоколі, наприкінці квітня [19]47 р. «Стяг» на зустрічі зі мною сказав, що видав наказ ддя I і II округ ОУН про часткову демобілізацію членів ОУН і УПА, тобто усунення маловартісних і непотрібних кадрів. «Стяг» наказав мені передати цю вказівку «Прірві» й «Беркутові»[ж] в III округу ОУН. Письмових інструкцій мені «Стяг» не надавав. Чи надсилав він такі інструкції до I [і] II округ ОУН, я не знаю. Втім, ми зі «Стягом» розпорядилися про те, щоб ОУН і УПА вели в округах нещадну збройну боротьбу проти ВП, УБ, ГМ й інш[их], чинили опір переселенській акції, протидіяли заселенню поляками сіл, з яких було виселено людей, а також боролися зі «жнивною акцією». Виконанням цих вказівок займалися відділи УПА та бойові загони СБ і ОУН.

Протокол з моїх слів записаний вірно, що після прочитання засвідчую власноручним підписом.

Допитав:
(—) Кравчинський[3] Мар'ян.

Розповів:
(—) Онишкевич Мирослав.

[ж] *Було:* «Берунтові».

[3] *Було:* Кривчинський.

Odp[owiedź]: Ja ze „Stiahem" czy „Dalnyczem" nie omawiałem planu reorganizacji ukraińskiego ruchu nacjonalistycznego w „Zakerzońskim Kraju". Kto ten plan opracował, tego nie wiem. Jak wynikało z instrukcji szyfrowanej, którą otrzymałem od „Stiaha" [i]około 10 IX [19]47 r. plan reorganizacji był opracowany, gdyż instrukcja ta zalecała pozostać w poszczególnych okręgach grupom OUN, UPA i SB i prowadzić dalszą walkę zbrojną i polityczną, poza tym zalecała prowadzenie dobrze zakonspirowanej pracy organizacyjnej na terenie [tzw.] ziem odzyskanych przez oddelegowanych tam z terenów wschodnich członków UPA, OUN czy SB. Jak konkretnie ta praca miała wyglądać na [tzw.] ziemiach odzyskanych, tego nie wiem, gdyż na ten temat ze „Stiahem" czy innymi prowidnykami nie rozmawiałem[-i].

Pyt[anie]: Z jakiego okresu czasu była instrukcja, którą Wy otrzymaliście około 10 IX [19]47 r. i do kogo ona była adresowana?

Odp[owiedź]: [i-]Ja dokładnej daty wystawionej na instrukcji przez „Stiaha" obecnie nie pamiętam, wiem tylko, że była ona wydana w drugiej połowie sierpnia [19]47 r. Instrukcja adresowana była[-i] do N-W, t[o] j[est] „Prirwy" i on ją otrzymał. Niezależnie od tego ja – „Orest" w poczcie od „Stiaha" przeznaczonej dla mnie otrzymałem tą samą instrukcję i z wypowiedzi „Bohdana" uważam, iż tę samą instrukcję otrzymał „Dalnycz". To że instrukcję tytułowaną do „Prirwy" otrzymałem ja, też tłumaczy się tym, iż szereg innych korespondencji od „Stiaha" przeznaczonej dla innych prowidnyków OUN i do nich adresowanych otrzymywałem też ja – „Orest", gdyż tak ze „Stiahem" umówiłem się.

Pyt[anie]: Proszę wyjaśnić, jakie instrukcje zostały wydane do poszczególnych okręgów przez Krajowy P[r]owid OUN w okresie wiosny i lata 1947 r.?

Odp[owiedź]: Tak jak zeznawałem już w poprzednim protokole, w końcu kwietnia [19]47 r. będąc u „Stiaha" na spotkaniu, ten powiedział mi, iż wydał zarządzenie do I i II Okręgu OUN o częściowej demobilizacji członków OUN i UPA, t[o] j[est] usunięciu elementu mało wartościowego – niepotrzebnego. Mnie polecił „Stiah" polecić to zarządzenie „Prirwie" i „Berkutowi"[j] w III Okręgu OUN. Pisemnych instrukcji od „Stiaha" nie dostałem, czy on wysłał do I [i] II Okręgu OUN pisemne instrukcje, tego nie wiem. Równocześnie w tym czasie przez „Stiaha" i mnie zostały wydane zarządzenia do poszczególnych okręgów, aby OUN i UPA prowadziły bezwzględną walkę zbrojną z WP, UB, MO i inn[ymi], z akcją przesiedleńczą i akcją nasiedleńczą ludności polskiej do wsi wysiedlonych, oraz ze zbliżającą się akcją żniwną, co też było realizowane przez oddziały UPA, bojówki SB i OUN.

Protokół zapisany zgodnie z zeznań moich napisany, co po odczytaniu stwierdzam własnym podpisem.

---

[j] *Było:* „Beruntowi"

[б-]Надрук[овано] у 5 прим[ірниках] С. З.[-б]
1. Ген. Р.
2. Дир. Р.
3. ... деп[артамент].
4. Папка.
5. а/а.

АІНП, 0192/336, т. 34, арк. 121–122.
Копія, машинопис.
Документ польською мовою.
У лівому верхньому куті документа написано і підкреслено: «капітан Шпан».

Przesłuchał:
(—) Krawczyński[k] Marian

Zeznał:
(—) Onyszkiewicz Mirosław

[b-]Wyk[onano] w 5 egz[emplarzach] S. Z.[-b]
1. gen. R.
2. dyr. R.
3. Dep[artament] ...
4. teczka
5. a/a

AIPN, 0192/336, t. 34, k. 121–122.
Kopia, maszynopis.
Dokument w języku polskim.
W lewym górnym rogu dopisano odręcznie i podkreślono: kpt. Szpan.

[k] *Było:* Krywczyński.

№ 114

29 липня 1948, Варшава. Нотатки начальника I секції I відділу III департаменту МГБ Фелікса Шпана про випадки перебування в Катовицях зв'язкового УГВР Юзефа Качоровського

[а-]Цілком таємно[-а]

[а-б-в-]Нотатки[-в-б-а]

В травні 1947 р. на пункт зв'язку ОУН у Катовицях по вул. Войцеховського, 12-а, кв. 6, який обслуговувався Зіновією [б-]Ґонтарською[-б], пс. «Зоня», «Стефа», «Марися», «Франя», – приїхав кур'єр УГВР [г-]якийсь Юзеф [б-]Качоровський[-б-г] (мав документи на таке прізвище). Судячи з того, що він казав, приїхав до Польщі легально.

Того ж дня на пункт при[бу]ла «Феська», яка повинна була забезпечити зв'язок вищезгаданого кур'єра з вищими організаційними чин[ника]ми ОУН у Польщі. Однак через те, що в неї була зла[мана] нога, попросила його якийсь час зачекати та пожити десь поблизу, допоки вона чи хтось інший йому не дадуть знати.

На таку пропозицію Юзеф [б-]Качоровський[-б] погодився і поїхав до свого знайомого, з яким поз[найомив]ся в дорозі. Цього поляка звали Людовик, прізвища він не повідомив. Жив він у Водзиславі[г] біля Рибника, по вул. Словацького 2, кв. 10.

Як випливає зі свідчень «Зо[ні»], вищезгаданий Качоровський повинен бути у Водзиславі дотепер. Живе там або в Людовика, або десь окремо, проте Людовик цю адресу знає.

[а-]Прикмети [б-]Качоровського[-б:-а] середнього зросту, темне волосся, зачісується наверх, худ[орлявий], темне, загоріле обличчя, темні очі, [тем]ні широк[і] брови, схожий на робітника, [...][д] років, одягнений [у] те[мний] плащ, шапку-кепку, довгі тем[ні] штани, темний піджак.

Також зі зізнань «Зоні» випливає, що пункт поштового зв'язку ОУН знаходився в Миколи [б-]Грецька[-б], котрий пр[оживає] у Шопеницях по вул. Костю[шка] 13, кв. 14, або 16. [На цю] саме адресу з американської зони (Мюнхен) надходили листи, які потім забирала «Зоня» й передавала далі.

кап. (—) [в-]Шпан[-в]

[а-а] *Підкреслено машинописним способом.*
[б-б] *Написано великими літерами.*
[в-в] *Написано в розбивку.*
[г-г] *Так у тексті.*
[г] *Було:* Вадзиславі.
[д] *Фрагмент тексту нерозбірливий.*

Nr 114

29 lipca 1948, Warszawa. Notatka kierownika Sekcji I Wydziału I Departamentu III MBP Feliksa Szpana na temat przyjazdów do Katowic łącznika UHWR Józefa Kaczorowskiego

[a-]Ściśle tajne[-a]

[a-b-c-]Notatka[-c-b-a]

W maju 1947 r. na punkt kontaktowo-korespondencyjny org[anizacji] OUN w Katowicach przy ul. Wojciechowskiego 12a m. 6, który był obsługiwany przez [b-]Gontarską[-b] Zenobię, ps. „Zonia", „Stefa", „Marysia", „Frania" – przyjeżdżał kurier UHWR, [d-]niejaki vel [b-]Kaczorowski[-b] Józef[-d] (na to nazwisko miał dokumenty). Jak wynikało z jego opowiadań, przyjechał do Polski legalnie transportem.

W tymże dniu na punkt przyje[cha]ła „Feśka", która miała skontaktować w[yżej] w[ymienionego] kuriera z wyższymi czyn[nika]mi organizacyjnymi OUN w Polsce, lecz z powodu tego, że miała zła[maną] nogę, kazała jemu zaczekać i chwilowo gdzieś zamieszkać, aż do chwili, gdy ona lub ktoś inny nie powiadomi go.

Na powyższą propozycję [b-]Kaczorowski[-b] Józef zgodził się i wyjechał do swego znajomego, którego za[pozna]ł w transporcie, Polaka imieniem Ludwik, nazwiska nie podał, z[ami]eszkałego w Wodzisławiu[e] koło Rybnika, ul. Słowackiego 2 m. 10.

Jak wynika z zeznań „Zo[ni"], w[yżej] w[ymieniony] Kaczorowski powinien dotychczas znajdować się w Wodzisławiu i [zami]eszkiwać albo u Ludwika, albo gdzieś prywatnie, z tym że Ludwik [o ty]m wie.

[a-]Rysopis [b-]Kaczorowskiego[-b]:[-a] wzrost średni, włosy ciemne, czesane do góry, szcz[upły], twarz ciemna, opalona, oczy ciemne, brwi [ciem]ne, szerokie, ma wygląd robotnika, lat [...][f], mało inteligentny, ubrany [w] płaszcz cie[mny], czapka cyklistówka, spodnie długie ciem[ne], marynarka ciemna.

Również z zeznań „Zoni" wynika, że u [b-]Grecko[-b] Mikołaja zam[ieszkałego] w Szopienicach przy ul. Kościu[szki] 13 m. 14 lub 16 był punkt kontaktowo-korespondencyjny org[anizacji] OUN i [na ten]że adres przychodziły listy ze strefy amerykańskiej (Monachium), które to następnie odbierała „Zonia" i przekazywała dalej.

(—) [c-]Szpan[-c], kpt.

[a-a] *Podkreślono maszynowo.*
[b-b] *Zapisano wersalikami.*
[c-c] *Zapisano pismem spacjowanym.*
[d-d] *Tak w tekście.*
[e] *Było:* Wadzisławiu.
[f] *Fragment nieczytelny.*

АІНП Вр, 038/1060, арк. 30.
Оригінал, машинопис.
Документ польською мовою.
У лівому верхньому куті документа міститься примітка: «До справи Качоровського». *Біля неї стоять дата:* «29 VI [19]48» *і нерозбірливий підпис (ймовірно Врублевського). Наприкінці документа написано:* «В[арша]ва, 29/VII [19]48».

AIPN Wr, 038/1060, k. 30.
Oryginał, maszynopis.
Dokument w języku polskim.
W lewym górnym rogu odręczna adnotacja Do teczki Kaczorowskiego *oraz data:* 29 VI [19]48 *i podpis prawdopodobnie Wróblewskiego; na końcu dokumentu dopisano odręcznie:* W[arsza]wa, dn. 29/VII [19]48.

№ 115

5 серпня 1948, Ряшів. Звіт за місяць начальника III відділу ВУГБ у Ряшеві Мечислава Бєляка директорові III департаменту МГБ про діяльність ОУН і УПА в Ряшівському воєводстві за липень 1948 р.

Ряшів, 5 VIII 1948 р.

Директору III департаменту МГБ
[а-б]у Варшаві[б-а]

[б-в]Звіт за місяць[-в-б]
про діяльність ОУН-УПА в Ряшівському воєв[одстві]
за період із 1 VII до 1 VIII 194[8] р.

На території к[олишньої] I-ї округи ОУН-УПА проблема «Бескиду» стала актуальною ще восени 1947 р., коли, згідно інструкції «Орлана», який тоді виїхав до СРСР, цей терен став головною артерією зв'язку для надрайонів «Холодний Яр» і «Верховина» I-ї округи, а найголовніше – із ОУН у СРСР.

Восени 1947 р. у цьому терені спромоглися підготувати зв'язкові пункти та плани зустрічей, після чого ці матеріали «Рен» і «Старий» перенесли на територію СРСР. [...][г] операції впродовж зими [19]47–[19]48 [рр.], які б підтвердили існування та діяльність окремих груп ОУН-УПА на території «Бескиду», закінчилися безрезультатно. Лише 30 IV [19]48 р. у Ліському пов[іті] було вбито «Ростислава», чл[ена] ОУН-УПА, к[олишнього] командира штабу УПА відтинку «Лемко» під к[оманд]уванням «Рена». Матеріали, виявлені в нього, дозволяють відтворити ситуацію, яка склалася на цьому відтинку. «Ростислав» останнім часом був чл[еном] проводу «Дубового» або «Жасмина», к[олишнього] провідника району «[...][г]» надрайону «Холодний Яр», в якому нараховується до 12–13 бандитів. На підставі записів у його щоденнику встановлено, що вищезгадана група має добрий зв'язок із надрайоном «Холодний Яр» й ОУН у СРСР. Крім того, вона підтримує зв'язок із іншими групами на території «Бескиду», персонально-кількісний склад яких, а також завдання нам не відомі.

1 VI [19]48 р. в районі Команчі було вбито 4 бандита ОУН-УПА. Завдання, які вони здійснюють на цьому відтинку, а також їхні прізвища та псевдоніми наразі встановити не вдалося. Можна припускати, що це одна з тих

[а-а] *Підкреслено машинописним способом.*
[б-б] *Написано в розбивку.*
[в-в] *Написано великими літерами.*
[г] *Нерозбірливе слово.*

Nr 115

5 sierpnia 1948, Rzeszów. Raport miesięczny naczelnika Wydziału III WUBP w Rzeszowie Mieczysława Bielaka dla dyrektora Departamentu III MBP, dotyczący działalności OUN i UPA w województwie rzeszowskim za lipiec 1948 r.

Rzeszów, dn. 5 VIII 1948 r.

Do Dyrektora Departamentu III MBP
[a-b]w Warszawie[b-a]

[b-c]Raport miesięczny[c-b]
Dot[yczy]: sytuacji po linii org[anizacji] OUN-UPA na terenie woj[ewództwa] rzeszowskiego za okres od 1 VII do 1 VIII 194[8] r.

Na terenie b[yłego] Okręgu I org[anizacji] OUN-UPA problem „Beskydu" został zaktualizowany jeszcze jesienią 1947 r., kiedy to w[edłu]g instrukcji „Orłana", odchodzącego wówczas do ZSRR, ten teren pozostał główną arterią łączności wewnątrz Okręgu I nadrejonów „Chołodnyj Jar" i „Werchowyna", a przede wszystkim z org[anizacją] OUN na terenach ZSRR.

Jesienią 1947 r. zdołano przygotować punkty kontaktowe oraz kalendarze spotkań na tym terenie i materiały te zostały przeniesione do ZSRR przez „Rena" i „Starego". [...][d] operacji za okres zimy [19]47/[19]48 nie dał żadnych wyników, które potwierdzałyby istnienie i działalność poszczególnych grup OUN-UPA na terenie „Beskydu". Dopiero 30 IV [19]48 r. został na terenie pow[iatu] leskiego zabity „Rostysław", czł[onek] org[anizacji] OUN-UPA, b[yły] szef sztabu UPA odcinka krypt. „Łemko" pod d[owódz]twem „Rena" i przy nim zostały znalezione materiały, na podstawie których zdołano naświetlić sytuację na tym odcinku. „Rostysław" był ostatnio czł[onkiem] grupy kierowniczej „Dubowego" vel „Jasmina", b[yłego] prowidnyka w rejonie „[...][d]" nadrejonu „Chołodnyj Jar", liczący 12–13 bandytów. Na podstawie jego dziennika stwierdzono, że w[yżej] w[ymieniona] grupa pozostaje w ścisłym kontakcie z org[anizacją] OUN na terenie ZSRR poprzez łączników, jak też z nadrejonem „Chołodnyj Jar". Ponadto utrzymuje łączność z innymi grupami na terenie „Beskydu" o nieustalonym składzie osobowo-ilościowym i nieznanych dotychczas zadaniach.

Dnia 1 VI [19]48 r. w rejonie Komańczy zostało zabitych 4 bandytów OUN-UPA o nieustalonych dotychczas nazwiskach i pseudonimach, jak też niewiadoma jest ich funkcja na tym odcinku. Należy przypuszczać, że będzie to jedna

---

[a-a] *Podkreślono maszynowo.*
[b-b] *Zapisano pismem spacjowanym.*
[c-c] *Zapisano wersalikami.*
[d] *Słowo nieczytelne.*

груп НН «Бескиду», про яку в своєму щоденнику згадував «Ростислав» (убитий).

Тимчасово перебуваючи в західній частині Сяноцького пов[іту], майже на межі надрайонів «Бескид» і «Верховина», вищезгадана група, вочевидь, забезпечувала зв'язок між «Дубовим», він же «Жасмин», та Федаком Михайлом, пс. «Смирний», він же «Черник». Адже зв'язок між цими людьми був встановлений і функціонував ще в серпні 1947 р., коли «Рен» під час перебування у «Верховині» зустрічався із Іриною Тимочко--«Христею» та «Смирним». А ще ця група також могла підтримувати зв'язок із ОУН в ЧСР, хоча б із огляду на близькість [місця] свого базування д[о] кордону з ЧСР.

У штафеті чл[ен]а ОУН-УПА в «Бескиді» «Гайового» від 10 VII [19]48 р. ідеться про те, що б[іля] Команчі 1 VI [19]48 р. загинули «Гайда», «Калина», «Соловей» і «Ложа».

10 VII [19]48 р. у районі села [...]^{r} Ліського пов[іту] підрозділом КВБ було вбито бандита (чл[ен] ОУН-УПА, прізвище якого, псевдонім і функції встановити не вдалося). В убитого було виявлено чеську гвинтівку, 35 штук патронів і штафети «Гайового» до невідомого ч[лена] ОУН-УПА від 10 VII [19]48 р. Отож, є ймовірність того, що цим убитим є сам «Гайовий» або хтось із його групи зв'язку. Зі змісту штафети випливає, що «Гайовий» к[оманд]ував однією з груп у «Бескиді», яка підлягала «Жасминові» чи «Дубовому» в районі [Вислока] Великого Сяноцького пов[іту] та Команчі, тому що про вбитих [...]^{r} бандитів у районі Команчі 1 VI [19]48 р. він згадує як про членів своєї групи.

[4] VII [19]48 р. патруль дільниць ГМ у В[и]слоці Великому Сяноцького пов[іту], в лісі на південь від Вислока наштовхнувся на [3] чл[енів] банди ОУН-УПА, які там переховувалися. В результаті перестрілки вбито 1 бандита, а 2 втекло. У вбитого виявлено 1 карабін і боєприпаси. Цей бандит досі не ідентифікований. Ймовірно він є чл[еном] групи «Гайового», що переховується в районі Команчі Сяноцького пов[іту].

$^{a-}$ПУГБ Любачів$^{-a}$

III-я реф[ерентура] місц[евого] управління працює вже давно не так, як треба. Вона не відповідає, попри кількаразові нагадування, на термінові листи. Приміром, [на] лист, який надійшов із МГБ у справі підрахунку збитків, яких зазнало цивільне населення через напади на тамт[ешні] терени сотень «Тучі» та «Балая», III-я реф[ерентура] місц[евого] управління дала відповідь, що про такі збитки їй невідомо. І це при тому, що ті сотні діяли виключно в Любачівському пов[іті] та на межі з Ярославським. Ця відповідь була надіслана тільки як лист, але втрати, яких зазнала держава та цивільне населення, в цьому листі не наведені, хоча згадана сотня підірвала потяги на відрізку залізниці Ярослав–Любачів, а також висадила в повітря кілька мостів.

z tych grup N.N. w „Beskydzie", o których wspomina w swym dzienniku zabity „Rostysław".

Stacjonując w zachodniej części pow[iatu] Sanok, prawie że na pograniczu nadrejonów „Beskyd" i „Werchowyna", powyższa grupa zapewne pełniła funkcje punktu kontaktowego pomiędzy „Dubowym" vel „Jasminem" a Fedakiem Michałem, ps. „Smyrnyj" vel „Czernyk", gdyż łączność pomiędzy nimi została nawiązana i ustalona jeszcze w sierpniu 1947 r., podczas pobytu „Rena" w „Werchowynie", gdzie spotkał się z Tymoczko Ireną, ps. „Chrystia" i „Smyrnym". Grupa ta mogła też utrzymywać łączność z org[anizacją] OUN w CSR, chociażby z uwagi na bliskość ich postoju k[oło] granicy CSR.

W[edłu]g sztafety z dn. 10 VII [19]48 r. pisanej przez „Hajowego", czł[onka] org[anizacji] OUN-UPA w „Beskydzie", k[oło] Komańczy w dniu 1 VI [19]48 r. zostali zabici: „Hajda", „Kałyna", „Sołowij" i „Łoża".

Dnia 10 VII [19]48 r. w rejonie wsi [...][d], pow[iat] Lesko, został zabity przez jednostkę KBW jeden bandyta, czł[onek] org[anizacji] OUN-UPA o nieustalonym dotychczas nazwisku i pseudonimie oraz funkcji. Przy zabitym znaleziono karabin czeski, 35 sztuk amunicji oraz sztafety z dn. 10 VII [19]48 r. pisane przez „Hajowego" do N.N. cz[łonka] org[anizacji] OUN-UPA. Istnieje zatem możliwość, że został zabity sam „Hajowyj", względnie łącznik z jego grupy w drodze na punkt kontaktowy. Z treści sztafety należy wnioskować, że „Hajowyj" jest d[owód]cą jednej z grup w „Beskydzie" podległych „Jasminowi" vel „Dubowemu" w rejonie [Wisłoka] Wielkiego, pow[iat] Sanok i Komańczy, gdyż o zabitych [...][e] bandytach w rejonie Komańczy w dniu 1 VI [19]48 r. wspomina jak o członkach swojej grupy.

W dniu [4] VII [19]48 r. patrol poster[unku] MO w W[i]słoku Wielkim, pow[iat] Sanok, natknął się w lesie na południe od Wisłoka na [3] czł[onków] bandy OUN-UPA, ukrywających się w lesie. W wyniku strzelaniny został zabity 1 bandyta, zaś 2 zbiegło. Przy zabitym znaleziono 1 kbk i amunicję. Zabity bandyta nie został dotychczas rozpoznany. W[edłu]g wszelkich danych jest on czł[onkiem] grupy „Hajowego" ukrywającej się w rejonie Komańczy, pow[iat] Sanok.

[a]-PUBP Lubaczów-[a]

Od dłuższego czasu Ref[erat] III tamt[ejszego] urzędu bardzo słabo pracuje i nie przysyła odpowiedzi na terminowe pisma pomimo kilkakrotnych ponagleń. Świadczy o tym fakt, że na pismo przysłane z MBP w sprawie zestawienia strat poniesionych przez ludność cywilną w czasie napadów sotni „Tuczy" i „Bałaja" na tamt[ejszym] terenie, Ref[erat] III tamt[ejszego] urzędu dał odpowie[dź], iż nie jest mu wiadomo o takich stratach, chociaż sotnie te grasowały tylko i wyłącznie na całym terenie pow[iatu] lubaczowskiego i granicznych terenach [powiatu] jarosławskiego. Odpowiedź ta została przysłana tylko jako załatw[ione] pismo, ale strat ze strony państwa i ludności cywilnej w tym piśmie nie uwidoczniono, pomimo [że] sotnia ta dokonała wysadzenia pociągów na linii Jarosław – Lubaczów i kilku mostów.

Занедбано й справу розробки члена ВіН і заодно співробітника УПА «Вереса». [...][г] Так само занедбано справу з розробки групи із 8 членів ОУН-УПА, яка діє в районі Зломи – Верхрата – Дев'ятир.

[а-]ПУГБ Сянік[-а]

Сяно[к] не відповідає на листи у визначений термін, а також не надсилає матеріалів, отриманих упродовж розробки окремих справ. Стосовно ОУН-УПА, то наразі ПУГБ Сянок повністю занедбало її подальшу розробку.

[а-]ПУГБ Ряшів[-а]

Загалом[д] працює добре, але не відповідає на листи у визначений термін.

[а-]ПУГБ Дембіца[-а]

Чим займається І-а секція, не зрозуміло. Про те, що потрібно відповідати на листи, їй треба нагадувати по кілька разів.

[а-]ПУГБ Мелець[-а]

Після ліквідації «Лиса» [ПУГБ] «спочивало на лаврах»[д]. Роботи чи розробки співучасників банди «Лиса» немає, хоча напади у Мєлецькому повіті продовжуються.

[а-]ПУГБ Лісько[-а]

І-а секція ПУГБ Лісько вже давно не працює. Її працівники не розуміють, навіщо треба розробляти ОУН-УПА деінде, крім тих місць, де про них чутно. Про таке свідчить шифротелеграма у справі Петра [е-]Птаха та Івана Птаха[-е], які підозр[юються] в зв'язках із чл[енами] ОУН за кордоном. Дотепер у цій справі нічого не зроблено.

Останнім часом найбільше банд ОУН-УПА оперує й [здійснює] напади в районі Балигорода Ліського пов[іту].

25 VII [19]48 р. увечері в Солині Ліського пов[іту] 3-є бандерівців здійснило 3 напади на будинки місц[евого] населення. Винесли звідти продукти, одяг і взуття. Бандити були озброєні автоматичною зброєю. Під час оперативного переслідування бандитів було встановлено, що вони в районі Райського втекли до лісу, про що свідчать знайдені на дорозі піджак, штани й горщики з-під молока.

27 VII [19]48 р. в районі Балигорода помічено 3 бандерівців. Вони вимагали в двох мешканців села Кєлчави[є] хліб і молоко. Переслідування жодних результатів не дало.

[г] *Фрагмент документа відсутній.*

[д] *Було з орфографічною помилкою.*

[е-е] *Підкреслено.*

[є] *Було:* Кільчави.

Zaniedbano sprawę rozpracowania członka WiN i zarazem współpracownika UPA, ps. „Wrzos" i [...][e] tak samo zaniedbane [jest] rozpracowanie grupy 8 członków org[anizacji] OUN-UPA przebywających w rejonie Złomy – Werchrata – Dziewięcierz.

[a-]PUBP Sanok[-a]

Sano[k] nie wykonuje pism w określonym terminie oraz nie nadsyła materiałów uzyskanych w toku rozpracowania poszczególnych spraw. Po linii org[anizacji] OUN-UPA w obecnym okresie PUBP Sanok zaniedbał kompletnie dalszego rozpracowania.

[a-]PUBP Rzeszów[-a]

Na ogół[f] pracuje dobrze, lecz nie załatwia pism w terminie.

[a-]PUBP Dębica[-a]

Po linii Sekcji I w ogóle nie widać żadnej pracy i na pisma wysyłane do nich trzeba ponaglać kilkakrotnie.

[a-]PUBP Mielec[-a]

Po zlikwidowaniu „Lisa" [PUBP] spoczął na laurach[g] i [nie widać] żadnej pracy czy też rozpracowania wspólników bandy „Lisa", choć napady w powiecie mieleckim się powtarzają.

[a-]PUBP Lesko[-a]

PUBP Lesko od dłuższego czasu po linii I Sekcji nie prowadzi żadnej pracy. Po linii org[anizacji] OUN-UPA, pomimo najaktualniejszego terenu nie poczuwa się do jego rozpracowania, o czym świadczy posłany szyfrogram w sprawie [h-]Ptacha Piotra i Ptacha Jana,[-h] podejrz[anych] o utrzymywanie kontaktów z czł[onkami] org[anizacji] OUN za granicą – do dzisiejszego dnia w sprawie tej nic nie zrobiono.

Za okres ostatni największą ruchliwość i rabunki przejawiają bandy OUN-UPA na terenie pow[iatu] leskiego w rejonie Baligrodu.

W dniu 25 VII [19]48 r. w grom[adzie] Solina, pow[iat] Lesko 3 banderowców dokonało wieczorem 3 napadów na domy tamt[ejszej] ludności, rabując żywność odzież i obuwie. Bandyci byli uzbrojeni w broń automatyczną. Natychmiastowy pościg za bandytami ustalił, że zbiegli do lasu w rejonie Rajskie, o czym świadczą znalezione po drodze marynarka, spodnie i garnki do mleka.

---

[e] *Brak fragmentu.*
[f] *Było:* Nałogół.
[g] *Było:* lałrach.
[h-h] *Podkreślono odręcznie.*

Наступного дня, тобто 28 VII [19]48 р., вочевидь ті ж самі 3-є бандитів забрали в одного з мешканців згаданого села півбуханки хліба, після чого втекли до Сяноцького пов[іту].

Того саме дня в Тисовці б[іля] Балигорода Ліського пов[іту] дівчина помітила 1[0] бандитів (не ідентифіковані дотепер). Бандити гукали до дівчини, а також двічі вистрілили по собаці. Банда пішла в напрямку села Кальниці, туди, де хрещатицькі ліси. Були організовані засідка та погоня, проте це ніяких результатів не дало.

Патруль ВОП у лісі біля села Гільське Ліського пов[іту] натрапив на нещодавно насипану могилу з березовим хрестом. Могилу було влаштовано на тому місці, де 30 IV [19]48 р. убили «Ростислава», чл[ена] банди УПА, к[олишнього] командира штабу «Рена». Впродовж тривалого часу біля цієї могили організовувалися засідки, але безрезультатно. Могилу знищено.

Після 20 VII [19]48 р. у Любачівському пов[іті], в районі Верхрати–Монастиря–Дахнова, з'явилася група ОУН-УПА з 6-и людей. Двоє чл[енів] цієї банди ідентифіковано, а саме к[олишнього] стрільця з куща (II округи) [e]Мотику-«Чайку»[e] та [e]Козубеля Данила[e]-«Зеленого» (к[олишній] зв'язковий «Стяга» із теренами СРСР, [служив] під командуванням «Цигана»).

Судячи з нотаток, знайдених у вбитого «Руслана», «Зелений» тепер перебуває на зв'язку з «Кримом». Інших даних про це немає.

8 VIII [19]48 р. об 19-ій год. група [з] 7 бандитів ОУН-УПА спалила виробничий стовбур із двигуном та зал чекання шахти в Токарні Сяноцького пов[іту]. Бандити роззброїли охорону копальні, понищили об'єкти й утекли до лісу. Переслідування закінчилося безрезультатно. Вищезгадану акцію на території «Бескиду» здійснила одна з груп ОУН-УПА, напевно – «Гайового».

25 і 26 VII [19]48 р. у сінявських лісах шукали зброю, заховану сотенним УПА Григорієм Мазуром-«Калиновичем» і бунчужним цієї сотні Миколою [e]Костиком-«Лисицею»[e]. Внаслідок пошуків виявлено: 3 ручних кулемети, в тому числі 2 ДП і 1 ЛМГ, набої до КБК «Маузер» (десь 10 тис[яч] шт[ук], частково знешкоджені на місці, бо не було можливості забрати). Крім цього, знайдено: 1000 штук снарядів для прот[и]повітряних гармат, 3 снаряди довж[иною] 120 см (діаметр двох – по 20 см, одного – 30 см), 5 мін, 3 про[ти] танкових гранати, 5 кг артилерійського пороху й 10 кг тротилу. Всі боєприпаси було знешкоджено на місці. Ручні кулемети, які відкопано, придатні для використання. Крім зброї, знайдено архів сотні «Калиновича», з якого все найважливіше додано до справи на «Калиновича».

В к[олишньому] надрайоні «Холодний Яр» агентурою й таємною розвідкою ведеться розробка чл[ена] ОУН-УПА [e]Андрія Федака[e], який наразі пр[оживає] у Битомі (пивниця), а також справи перебування зв'язкового мельниківської ОУН із американської окуп[аційної] зони в Польщі, а саме у Перемишлі, де він здійснював зв'язок із людьми з СРСР. Про результати цих розробок ми свого часу повідомимо.

W dniu 27 VII [19]48 r. w rejonie Baligrodu zauważono 3 banderowców we wsi Kiełczawa[i], gdzie u dwóch gospodarzy żądali chleba i mleka. Pościg nie dał żadnych rezultatów.

Zaraz 28 VII [19]48 r., t[o] j[est] na drugi dzień, prawdopodobnie ci sami bandyci w liczbie 3 zrabowali u jednego gospodarza w w[yżej] w[ymienionej] wiosce pół bochenka chleba i zbiegli w kierunku pow[iatu] sanockiego.

W tym samym dniu w grom[adzie] Cisowiec k[oło] Baligrodu, pow[iat] Lesko, zauważyła dziewczyna 1[0] bandytów dotychczas nieustalonych. Bandyci wołali przechodzącą dziewczynę i strzelali do psa, oddając 2 strzały. Banda zbiegła w kierunku wsi Kalnica w rejonie lasów Chryszczata. Urządzone zasadzki i pościg nie dały dotychczas żadnych rezultatów.

Patrol WOP w rejonie wsi Hulskie, pow[iat] Lesko, natrafił w lesie na świeżo usypaną mogiłę z brzozowym krzyżem. Mogiłę usypano na miejscu, gdzie w dniu 30 IV [19]48 r. został zabity ps. „Rostysław", czł[onek] bandy UPA, b[yły] szef sztabu „Rena". Zasadzki urządzane przez dłuższy okres czasu przy tej mogile nie dały żadnych wyników. Mogiłę rozkopano.

Po 20 VII [19]48 r. na terenie pow[iatu] lubaczowskiego pojawiła się grupa OUN-UPA w sile 6 ludzi w rejonie Werchrata, Monasterz i Dachnów, z bandy tej rozpoznano 2 czł[onków], a to: [h]-Motyka, ps. „Czajka"-[h], b[yły] strzelec z kuszcza łowieckiego (Okręgu II), i [h]-Kozubel Daniela-[h], ps. „Zełenyj", b[yły] łącznik „Stiaha" na tereny ZSRR pod dowództwem „Cyhana".

W[edłu]g notatek znalezionych przy zabitym „Rusłanie" – „Zełenyj" obecnie przebywa w kontakcie z „Krymem". O tym ostatnim bliższych danych brak.

Dnia 8 VIII [19]48 r. o godz. 19 przez grupę 7 bandytów OUN-UPA zosta[ł] spalony szyb produkcyjny wraz z motorem oraz poczekalnia kopalniana w Tokarni, pow[iat] Sanok. Po spaleniu obiektów i uwolnieniu straży kopalnianej, którą poprzednio sterroryzowali, bandyci zbiegli do lasu. Pościg nie dał żadnych rezultatów. Powyższa akcja została dokonana przez jedną z grup OUN-UPA na terenie „Beskydu" – prawdopodobnie „Hajowego".

W dniach 25 i 26 VII [19]48 r. przeprowadzono poszukiwania broni w Lasach Sieniawskich, zachowanej przez sotennego UPA Mazura Grzegorza, ps. „Kałynowycz", i [h]-Kostyka Mikołaja, ps. „Łysyca"-[h], buńczucznego tej sotni. W wyniku poszukiwań znaleziono: 3 rkm, w tym 2 DP i 1 LMG, amunicję do kbk „Mauzer", ok[oło] 10 tys[ięcy] szt[uk], część której wyminowano na miejscu, ponieważ nie było możliwości zabrania jej. Prócz tego znaleziono: 1000 sztuk amunicji do działek przec[iw]lotniczych, 3 pociski dł[ugości] 120 cm o średnicy: dwa po 20 cm i jeden [o średnicy] 30 cm, 5 sztuk min, 3 granaty, przec[iw]czołgowe, 5 kg prochu artyleryjskiego i 10 kg trotylu. Cała w[yżej] wymieniona amunicja została na miejscu wysadzona w powietrze. Wykopane erkaemy nadają się do użytku. Prócz broni znaleziono archiwum sotni „Kałynowycza", z czego ważniejsze materiały zostały przesłane do sprawy „Kałynowycza".

---

[i] *Było:* Kilczawa.

«Бескид» та ОУН в УРСР поєднані лінією зв'язку, яка проходить через територію Словаччини та к[олишньої] Підкарпатської Русі. Цю лінію обслуговує група зв'язкових під к[оманд]уванням «Куцина». На території «Бескиду» пункти зв'язку знаходяться в лісовій місцевості, в районі Сянок та Балигорода Ліського пов[іту]. Лінія зв'язку проходить Словаччиною, минає кордон між УРСР і ЧСР у районі Ужка, далі – через район Тиміша[1] (Підкарпатська Русь) і Карпати простягається до майданських і болехівських лісів УРСР. Про дану лінію зв'язку йдеться у протоколі допиту Михайла Куща-«Яра» (к[олишній] сотенний УПА, затриманий у ЧСР, наразі перебуває в камері попереднього ув'язнення ВУГБ у Ряшеві).

Кер[івник] І сек[ції] ІІІ від[ділу] ВУГБ
у Ряшеві
підпор. (—) Палюх Т.[2]

Начальник ІІІ відділу ВУГБ
у Ряшеві
кап. (—) Бєляк М.

[a-]Виготовл[ено] у 2 прим[ірниках][-a]
Прим. № 1–2 МГБ.
Прим. № 3 а/а.

Читав:
начальник ВУГБ у Ряшеві
полк. (—) [б-]Дуда Т.[-б]

АІНП, 0259/415, арк. 81–84.
Копія, машинопис.
Документ польською мовою.
У верхньому лівому куті документа стоїть нерозбірливий підпис, написані номер «2536/III/48» *і дата* «10.08.1948 р.».

---

[1] Терен не встановлений.

[2] Палюх Теофіл (нар. 7 VII 1924 у Новому Борку), пс. «Топур». Хорунжий (1945), поручник (1948). Під час окупації – солдат АК. З серпня 1944 – міліціонер ВК ГМ у Ряшеві, а також функціонер операційного батальйону Ряшівського ВУГБ . З січня 1945 – молодший референт відділу боротьби з бандитизмом ВУГБ у Ряшеві. З травня 1945 – заступник керівника відділу боротьби з дезертирством. З березня 1946 – старший референт І секції ІІІ відділу ВУГБ у Ряшеві. З квітня 1947 – на курсах для керівників НЦ МГБ. З січня 1948 – керівник ІІІ секції ІІІ відділу ВУГБ у Ряшеві. З червня 1948 – керівник І секції ІІІ відділу ВУГБ у Ряшеві. З листопада 1951 – старший референт, а від червня 1952 – керівник І секції ІІІ відділу у Білостоці. 15 ІІ 1953 – звільнений. *(АІНП, 2241/389; АІНП Ж, 0065/3782, Akta osobowe funkcjonariusz; Krzysztofiński M. Komuniści na Rzeszowszczyźnie 1918–1944/1945. – Rzeszów, 2010. – S. 257–258).*

Na terenie b[yłego] nadrejonu „Chołodnyj Jar" prowadzi się, poprzez agenturę i poufny wywiad, rozpracowanie [h-]Fedaka Andrzeja[-h], czł[onka] org[anizacji] OUN-UPA, ostatnio zam[ieszkałego] w Bytomiu (rozlewnia piwa), oraz sprawę pobytu łącznika org[anizacji] OUN z okup[acyjnej] strefy amerykańskiej po linii Melnyka na terenie Polski, a szczególnie w Przemyślu, gdzie też pozostawał w kontakcie z ludźmi z terenów ZSRR. O wynikach rozpracowania w swoim czasie powiadomimy.

Główna linia łączności pomiędzy „Beskydem" a org[anizacją] OUN w USRR przechodzi poprzez teren Słowacji i b[yłej] Rusi Podkarpackiej. Linię tę obsługuje grupa łączników pod d[owódz]twem „Kucina". Na terenie „Beskydu" punkty kontaktu znajdują się na terenach lesistych, w rejonie Sianki, Baligród, pow[iat] Lesko. Linia łączników prowadzi przez Słowację, poprzez granice USRR – CSR w rejonie Użok i przechodzi przez *obłast'* Tymisza[1] (Ruś Podkarpacka), dochodzi pasmem Karpat w lasy majdańskie i bolechowskie na terenach USRR. O takiej linii łączności traktuje protokół przesłuchania Kuszcza Michała, ps. „Jar", b[yłego] sotennego UPA, ujętego w CSR, który obecnie przebywa w aresztach WUBP w Rzeszowie.

Kier[ownik] Sek[cji] I Wydz[iału] III WUBP
w Rzeszowie
(—) Paluch T.[2], ppor.

Naczelnik Wydziału III WUBP
w Rzeszowie
(—) Bielak M., kpt.

[a-]Sporz[ądzono] w 2 egz[emplarzach][-a]
Egz. nr 1–2 MBP
Egz. nr 3 a/a

Czytałem:
Szef WUBP w Rzeszowie
(—) [b-]Duda T.[-b], płk

AIPN, 0259/415, k. 81–84.
Kopia, maszynopis.
Dokument w języku polskim.
W lewym górnym rogu słabo czytelna pieczęć z wpisanymi odręcznie numerem: 2536/III/48 *oraz datą:* 10.08.1948 r.

---

[1] Teren nieustalony.

[2] Teofil Paluch (ur. 7 VII 1924 w Nowym Borku), ps. „Topór; chor. (1945), por. (1948). Podczas okupacji żołnierz AK; od sierpnia 1944 milicjant KW MO w Rzeszowie; funkcjonariusz Batalionu Operacyjnego WUBP w Rzeszowie; od stycznia 1945 mł. referent Wydz. Walki z Bandytyzmem, od maja 1945 zca kierownika Sekcji Walki z Dezercją Wydz. Walki z Bandytyzmem WUBP w Rzeszowie; od marca 1946 st. referent Sekcji 1 Wydz. III WUBP w Rzeszowie; od kwietnia 1947 słuchacz CS MBP; od stycznia 1948 kierownik Sekcji 3, od czerwca 1948 kierownik Sekcji 1 Wydz. III WUBP w Rzeszowie; od listopada 1951 st. referent, od czerwca 1952 kierownik Sekcji 1 Wydz. III WUBP w Białymstoku; zwolniony 15 II 1953. AIPN, 2241/389; AIPN Rz, 0065/3782, Akta osobowe funkcjonariusza; M. Krzysztofiński, *Komuniści na Rzeszowszczyźnie 1918–1944/1945*, Rzeszów 2010, s. 257–258.

№ 116

9 серпня 1948, Варшава. Лист директора III департаменту МГБ Яна Татая директорові VII департаменту МГБ Вацлаву Комарові про зв'язкового УГВР із крайовим проводом ОУН Юзефа Качоровського та місця його перебування

[а-]Республіка Польща
Міністерство громадської безпеки[-а]
Ч. ж. ДА-8588/[19]48

[б-]Цілком таємно[-б]

Варшава, 9 серпня 1948 р.

[а-]Директорові VII департаменту[-а]
[б-]ген[ералу] бриг[ади]
[а-в-]Комару[-в-б-а1]

За деякими даними в м[істі] Трибовичі біля Моравської Острави (ЧСР) живе та працює на будівництві нової електростанції особа, яку ми давно розшукуємо – Юзеф Качоровський, нар. 7.10.1922 р., кур'єр УГВР до проводу ОУН Закерзонського краю.

З'ясувалося, що Юзеф Качоровський приїхав до Польщі в травні 1947 р. При собі мав інструкцію від УГВР і проводу Закордонних Частин ОУН для крайового проводу ОУН у Польщі. Проте оскільки через узгоджені раніше пункти не міг налагодити зв'язку із крайовим проводом – певний час

[а-а] *Написано великими літерами.*

[б-б] *Підкреслено машинописним способом.*

[в-в] *Написано в розбивку.*

[1] Комар Вацлав, він же Коссой Мендель (1909–1972), полковник (1945), генерал бригади (генерал-майор, 1946). У 1925–1927 – в СКМ/КСПМ. З 1926 – у КПП. В 1927–1931, 1933 – у ВКП(б). У 1931–1932 – в КПН. 1934–1936 – в КПЗУ. У 1937–1939 – в КПІ. Від 1945 – у ПРП/ПОРП. Із 1925 – активний комуністичний діяч у Польщі (навіть виконував смертні вироки). З вересня 1927 – у військовій школі ЧА в Мінську. Потім – у ЧА. З грудня 1929 – секретар антивоєнної комісії в ІКМ у Москві. З 1931 – керівник Антивоєнного відділу ЦК КМС Німеччини. 1932 – живе в Швейцарії та Нідерландах. 1933–1936 – організатор нелегального зв'язку між політбюро ЦК КПЗУ в Празі та крайовим секретаріатом у Львові. 1937–1939 – учасник громадянської війни в Іспанії, командир компанії в батальйоні ім. Домбровського, шеф розвідки 150-ї бригади, командир батальйону в 13-й бригаді, командир 129-ї Міжнародної чесько-балканської бригади, комендант міжнародних військ у зоні поза Каталонією. З вересня 1939 – доброволець Польської армії у Франції. Від березня 1940 – в 2-му полку 1-ї гренадерської дивізії. 1940–1945 – у таборах військовополонених. З червня 1945 – заступник начальника Військової місії в Парижі. З грудня 1945 до червня 1950 – начальник II відділу Генерального штабу. Також із червня 1947 – начальник II окремого відділу МГБ, із липня – директор VII департаменту МГБ. Також у 1947–1950 – виконавець спецзавдань керівництва партії. З листопада 1950 – головний квартирмейстер ВП. Заарештований 11 XI 1952. В грудні 1954 – звільнений, у т. ч. із професійної військової служби. У 1955 очолював підприємства у Варшаві. В серпні 1956 призваний на військову службу. З серпня 1957 – командир військ КВБ. З червня 1960 до лютого 1968 – гендиректор МВС. *(АІНП, 2174/8244, Особова справа, Комар Вацлав; Stanisław Mikołajczyk w dokumentach... – T. 2... – S. 4).*

Nr 116

9 sierpnia 1948, Warszawa. Pismo dyrektora Departamentu III MBP Jana Tataja do dyrektora Departamentu VII MBP Wacława Komara na temat łącznika UHWR z Krajowym Prowidem OUN Józefa Kaczorowskiego i miejsc jego pobytu

[a-]Rzeczpospolita Polska
Ministerstwo Bezpieczeństwa Publicznego[-a]
L.dz. DA-8588/[19]48

[b-]Ściśle tajne[-b]

Warszawa, dnia 9 sierpnia 1948 r.

Do [a-]Dyrektora Departamentu VII[-a]
[b-]Gen[erała] Bryg[ady]
[a-c-]Komara[-c-a-b1]

W[edłu]g naszych pewnych danych na terenie CSR w m. Třebovice koło morawskiej Ostrawy zam[ieszkuje] i pracuje przy budowie nowej elektrowni od dawna poszukiwany przez nas Kaczorowski Józef ur. 7.10.1922 r. – kurier UHWR z Krajowym Prowidem OUN „Zakerzońskiego Kraju".

Wyjaśnia się, iż Kaczorowski Józef przyjechał do Polski w maju 1947 r., mając ze sobą instrukcję od UHWR i Zagranicznej Delegatury Centralnego Prowidu OUN dla Krajowego Prowidu OUN w Polsce, ponieważ jednak przez umówione z góry punkty nie mógł nawiązać kontaktu z Krajowym Prowidem – przebywał

[a-a] *Zapisano wersalikami.*

[b-b] *Podkreślono maszynowo.*

[c-c] *Zapisano pismem spacjowanym.*

[1] Wacław Komar vel Mendel Kossoj (1909–1972), płk (1945), gen. bryg. (1946). W l. 1925–1927 w ZMK/KZMP; od 1926 w KPP; w l. 1927–1931, 1933 w WKP(b); w l. 1931–1932 w KPD; w l. 1934–1936 w KPZU; w l. 1937–1939 w PCE; od 1945 w PPR/PZPR; od 1925 aktywny działacz komunistyczny w Polsce (m.in. wykonawca wyroków śmierci); od września 1927 w szkole wojskowej Armii Czerwonej w Mińsku, następnie w Armii Czerwonej; od grudnia 1929 sekretarz Komisji Antywojennej w Międzynarodówce Komunistycznej Młodzieży w Moskwie; od 1931 kierownik Wydz. Antywojennego KC KZMN; w 1932 w Szwajcarii i Holandii; w l. 1933–1936 organizator nielegalnej łączności Biura Politycznego KC KPZU w Pradze z Sekretariatem Krajowym we Lwowie; w l. 1937–1939 uczestnik wojny domowej w Hiszpanii: dca kompanii w Batalionie im. Dąbrowskiego, szef wywiadu 150 Brygady, dca Batalionu im. Dąbrowskiego w 13. Brygadzie, dca 129. Międzynarodowej Brygady Czesko-Bałkańskiej, komendant wojsk międzynarodowych w strefie poza Katalonią; od września 1939 ochotnik Armii Polskiej we Francji; od marca 1940 w 2. Pułku 1. Dywizji Grenadierów we Francji; w l. 1940–1945 w obozach jenieckich; od czerwca 1945 zca szefa Misji Wojskowej w Paryżu; od grudnia 1945 do czerwca 1950 Szef II Oddziału Szt. Gen.; jednocześnie od czerwca 1947 naczelnik Wydz. II Samodzielnego MBP, od lipca dyrektor Dep. VII MBP; w l. 1947–1950 jednocześnie wykonawca zadań specjalnych kierownictwa partii; od listopada 1950 Główny Kwatermistrz WP. Aresztowany 11 XI 1952 (oficjalnie: w dyspozycji Dep. Kadr MON); w grudniu 1954 zwolniony, także z wojskowej służby zawodowej; w 1955 dyrektor Zakładu Mechanicznego, a następnie Zakładu Chemicznego w Warszawie; w sierpniu 1956 powołany do zawodowej służby wojskowej jako dca Wojsk Wewnętrznych; od sierpnia 1957 dca wojsk KBW; od czerwca 1960 do lutego 1968 dyrektor generalny MSW. AIPN, 2174/8244, Akta personalne MON; *Stanisław Mikołajczyk w dokumentach...*, t. 2..., s. 4.

перебував у Водзиславі Рибницького пов[іту] Катовицького воєв[одства], а потім перейшов до ЧСР.

Просимо повідомити про вищезазначене колег, а також сприяти здійсненню ними затримання вищезгаданого для використання нами.

На початку слідства Юзеф Качоровський повинен подати прізвище та місце перебування другого кур'єра УГВР – Михайла. Він прибув у Польщу через місяць після нього й наразі також може перебувати на території Чехословаччини.

Повідомляємо прикмети кур'єрів для орієнтування.

Качоровський Юзеф: зріст середній, волосся темне й зачесане вгору, худорлявий, обличчя темнувате, загоріле, очі темні, брови широкі, на вигляд – робітник, не вельми інтелігентний, вік – 26 років.

Михайло (прізвище невідоме): зріст середній, волосся темне й зачесане вгору, очі темні, брови темні та густі, [...][г] видовжене, бліде обличчя, вік – приблизно 24 років.

[а-]Директор III департаменту,
підполк[овник] (—) [в-]Татай[-в-а]

Надруковано в 2 прим[ірниках] Й. Л.
1. Прим. Адресат.
2. Прим. М. Й.

АІНП Вр, 038/1080, арк. 31.
Оригінал, машинопис.
Документ польською мовою.
У верхньому лівому куті документа дописано: «[...] До папки Качоровського Йосифа, 9 III [19]48».
Поруч – нерозбірливий підпис.

[г] *Нерозбірливе слово.*

pewien czas w Wodzisławiu, pow[iat] Rybnik, woj[ewództwo] Katowice, a następnie przeniósł się do CSR.

W związku z tym prosimy o poinformowanie Przyjaciół o powyższym i spowodowanie zatrzymania przez nich w[yżej] w[ymienionego] do naszej dyspozycji.

W początkowym śledztwie Kaczorowski Józef winien podać miejsce pobytu i nazwisko drugiego kuriera UHWR, imię Michał, który miesiąc po nim przyjechał na tereny Polski, a obecnie może również przebywać na terenie Czechosłowacji.

Dla orientacji podajemy rysopisy kurierów:

Kaczorowski Józef: wzrost średni, włosy ciemne, czesane do góry, szczupły, twarz ciemna, opalona, oczy ciemne, brwi ciemne, szerokie, ma wygląd robotnika, lat 26, mało inteligentny.

Michał – nazwisko nieznane: wzrost średni, włosy ciemne, czesane do góry, oczy ciemne, brwi ciemne, gęste, [...][d] twarz podłużna, blada, lat ok[oło] 24.

[a-]Dyrektor Departamentu III
(—) [c-]Tataj[-c-a], ppłk

Odbito w 2 egz[emlarzach] J. Ł.
1. egz. adresat
2. egz. M. J.

AIPN Wr, 038/1080, k. 31.
Oryginał, maszynopis.
Dokument w języku polskim.
W lewym górnym rogu odręczna adnotacja: [...] Do teczki Kaczorowskiego Józefa, 9 III [19]48 *oraz nieczytelny podpis.*

[d] *Słowo nieczytelne.*

№ 117
11 серпня 1948, Варшава. Нотатки Леона Лапінського-«Зенона» про Мирослава Онишкевича-«Ореста»

[а-б-]«Орест»[-б-а]

Справжні прізвище та ім'я: Ониш[к]евич Ярослав, близько 38 років, походить із Угнова.

Ми з «Орестом» вперше зустрілися у Львові, на вулиці Поля, 2. Із ним мене познайомив Лукаш Павлишин-«Вовк»[1], який у 1945 р. в Галичині організував перший військовий штаб ОУН.

Склад цього першого військового штабу був наступним:

Лука Павлишин-«Вовк» – шеф штабу, Новицький[2]-«Спец» (імені не пам'ятаю) – заступник командира штабу, Ярослав Онишкевич-«Богдан» – організаційно-мобілізаційний референт, Чижевський-«Новик»-«Артем» (імені не пам'ятаю) – інтендант штабу, референт зв'язку.

Завданням «Ореста» було організувати в Галичині так звані воєнні округи. З цією метою «Орест» часто їздив тереном. Як тривав процес організації цих округів, тепер добре не пригадую. Крім організаційних справ, члени даного штабу займалися навчанням. На загальних зборах, які відбувалися у «Вовка» (вулиця Вікентія Поля, 2), використовувалися матеріали військових бібліотек і книги, які залишила Червона Армія після відступу на схід унаслідок [нападу] Німеччини.

Ті відправи проходили за таким сценарієм: спершу один із нас читав, далі аналізувався зміст. Мене особливо цікавили справи зв'язку. Навесні

[а-а] *Підкреслено машинописним способом.*

[б-б] *Написано в розбивку.*

[1] Павлишин Лука (нар. 17 X 1907, с. Тяпче Долинського р-ну Івано-Франківської обл. – пом. 1987, м. Новий Розділ Миколаївського р-ну Львівської обл.), пс. «Вовк», «Ігор», «Наборовський». Літо 1942 – травень 1943 – військовий референт ОУН-Б на ЗУЗ. Далі – к-р УНС на Дрогобиччині. Грудень 1943 – січень 1944 – ад'ютант заступника шефа ГВШ УПА Д. Грицая («Перебийноса»). Січень–лютий 1944 – член ВШ УПА-Південь, нач. розвідувального відділу і к-р групи «Схід». Заарештований МДБ у 1950. Засуджений до 25 р. заслання. Перебував у Норильську, Воркуті, Магадані (РФ) і Казахстані. 1960-го – звільнений. Автор спогадів «На грані двох світів...». *(Мірчук П. Нарис історії ОУН. 1920–1939 роки. – Київ, 2007. – С. 778–779; Украинские националистические организации в годы Второй мировой войны. Документы: в 2 т. – Т. 2: 1944–1945. – Москва, 2012. – С. 716, 719).*

[2] Новицький Степан (нар. 1905, м. Тернопіль – загинув 1944?), пс. «Вадим», «В'юн», «Спец». Член УВО. 1940–1941 – військовий референт Краківського проводу ОУН-Б, викладач військових курсів, шеф повстанського штабу. Від 1942 – член КВШ ОУН-Б на ЗУЗ, військовий референт проводу ОУН-Б на ЗУЗ. 1943 – заступник к-ра УНС. Згодом – інструктор КВШ УПА-Захід, керував діями підрозділів УПА на Холмщині. *(Польсько-українські стосунки в 1942–1947 роках у документах ОУН та УПА: у 2 т. – Т. 1. Війна під час війни. 1942–1945. – Львів, 2011. – С. 115; Літопис УПА. Нова серія. Т. 15: Боротьба проти повстанського руху і націоналістичного підпілля: протоколи допитів заарештованих радянськими органами держбезпеки керівників ОУН і УПА. 1946–1952. Кн. 2. – Київ–Торонто, 2011. – С. 194).*

Nr 117

11 sierpnia 1948, Warszawa. Notatka Leona Łapińskiego, ps. „Zenon", zawierająca informacje o Myrosławie Onyszkewyczu, ps. „Orest"

[a-b-]„Orest"[-b-a]

Prawdziwe nazwisko Onysz[k]iewicz Jarosław [!], lat około 38, pochodzi z Uhnowa.

Pierwszy raz „Oresta" spotkałem we Lwowie na ulicy [Wincentego] Pola 2, zapoznał mnie z nim Łukasz Pawłyszyn – „Wowk"[1], który w 1945 r. organizował pierwszy wojskowy sztab OUN na kraj Galicję.

Skład tego pierwszego sztabu wojskowego był następujący:

Łukasz Pawłyszyn – „Wowk" – szef sztabu; Nowicki (imienia nie pamiętam), pseudonim „Spec"[2], zastępca szefa sztabu; Jarosław Onyszkiewicz pseudonim „Bohdan", referent organizacyjno-personalny; Czyżewski (imienia nie pamiętam), pseudonim „Nowyk", „Artem" – intendent sztabu, referent łączności.

Zadaniem „Oresta" wtedy było organizować tak zwane okręgi wojenne w kraju Galicja. „Orest" często wyjeżdżał w teren w celu organizacji tych okręgów. Jak wyglądała organizacja tych okręgów wojennych, dzisiaj sobie dobrze nie przypominam. Oprócz organizacyjnej pracy sztab ten przede wszystkim szkolił się. Podsta[wą] w przeszkoleniu były biblioteki wojskowe i książki zostawione przez Armię Czerwoną w czasie odstępowania na wschód przed Niemcami. Na ogólnych zebraniach, które odbywały się u „Wowka" na ulicy Wincentego Pola 2.

Na odprawach tych przerabialiśmy taktykę – jeden z nas czytał, a potem następowała analiza treści. Ja specjalnie ciekawiłem się łącznością. Na wiosnę 1944 r. sztab ten został rozwiązany przez „Szełesta" (prawdopodobnie) jako niezdolny do prowadzenia aktywnej wojskowej roboty w terenie. Wówczas „Orest" został naznaczony *kurinnym* komendantem UPA na odcinku walk polsko-ukraińskich,

---

[a-a] *Podkreślono maszynowo.*

[b-b] *Zapisano pismem spacjowanym.*

[1] Łuka Pawłyszyn (ur. 17 X 1907 w m. Tiapcze, pow. doliński, zm. w 1987 w m. Nowy Rozdół, obw. lwowski), ps. „Wołk", „Ihor", „Naborowśkyj". Od lata 1942 do maja 1943 referent wojskowy OUN na ZUZ; następnie dca UNS w Drohobyckiem; od grudnia 1943 do stycznia 1944 adiutant zcy szefa Głównego Sztabu Wojskowego UPA Dmytra Hrycaja, ps. „Perebyjnis"; od stycznia/lutego 1944 członek sztabu UPA-Piwdeń, szef oddziału wywiadowczego i dca grupy „Schid". Aresztowany przez MGB w 1950, skazany na 25 lat zesłania (Norylsk, Workuta, Magadan i Kazachstan); zwolniony w 1960. Autor wspomnień *Na hrani dwoch switiw.... Ukrajinskije nacjonalisticzeskije organizaciji...*, t. 2..., s. 716, 719; P. Mirczuk, *Narys istoriji OUN...*, s. 778–779.

[2] Stepan Nowyćkyj (ur. w 1905 w Tarnopolu; zm. w 1944), ps. „Wadym", „Wjun", „Spec". Absolwent gimnazjum i szkoły podchorążych; członek UWO. W l. 1940–1941 referent wojskowy Krajowego Prowidu OUN w Krakowie, wykładowca na kursach wojskowych, szef sztabu powstańczego; od 1942 członek Krajowego Sztabu Wojskowego OUN na ZUZ, wojskowy referent prowidu OUN na ZUZ; od 1943 zca dcy UNS, następnie instruktor KWSz UPA-Zachid, dowodził działaniami UPA na Chełmszczyźnie. *Polśko-ukrajiński stosunky w 1942–1947 rokach u dokumentach OUN ta UPA: u 2 t.*, t. 2: *Wijna pisla wijny. 1945–1947*, Lwiw 2011, s. 115; *Borot'ba proty powstańskoho ruchu...*, s. 194.

1944 р. «Шелест» (напевно) згаданий штаб розпустив як непридатний до ведення активної військової діяльності в терені. Тоді «Ореста» призначили курінним комендантом УПА на відтинку польсько-українського протистояння в Томашівському й Грубешівському повітах, яке відбувалося між польськими шовіністичними партизанськими загонами та відділами УПА. Після переходу фронту «Ореста» призначили комендантом воєнної округи Тернопільської області. «Орест» перебував там, але чому повернувся до Закерзонського краю, не знаю. Після його створення «Орест» був там провідником до самого кінця.

«Орест» закінчив гімназію, служив у польській армії, одружений (з ким, я не знаю). Це старий член ОУН й український патріот. Має низький рівень військової підготовки, є великим ідеалістом.

У Закерзонському краї організував так звані тактичні відтинки (ТВ), які приблизно співпадали з межами організаційних округ. У нашій окрузі комендан[том] відтинка був «Беркут», командиром штабу – «Громовий». «Орест» керував роботою керівництва відтинками, організував підстаршинські курси й контролював стан відділів УПА в Закерзонському краї. Він займався випуском військової літератури та вів військовий архів. Також видавав накази й інструкції про різні поточні справи, а також збройні акції в Закерзонському краї.

Із «Орестом» мені доводилося зустрічатися з приводу різних організаційних справ дуже часто. Він переважно орудував у II і III округах. Як член крайового проводу Закерзонського краю, мав право наказувати всім низовим організаційним осередкам. Усіх розмов, які мав із «Орестом», а також інструкцій, які одержав, пригадати не зможу[...][в]. Проте знаю, що були накази про збройний опір виселенню українців до УРСР у 1946 р. і проти виселення на «повернені землі» в 1947 р.

Про хід організаційної роботи в нашій окрузі він має загальне уявлення, адже часто тут перебував. У вересні 1947 р. «Орест», двоє його зв'язкових («Максим» і «Богдан») прибули з боївкою «Ясена» до «Чорного лісу». Це відбувалося в момент реформування відділів УПА в нашому надрайоні за інструкцією [від] 5.08.1947 р. Тоді «Орест» мені сказав, що прибув до нас, аби простежити за реалізацією цієї інструкції. Від нього я також дізнався про загибель «Стяга» й вірогідну смерть «Дальнича». «Орест» разом із [...][в] Дунайським та мною брав участь у реформуванні відділів УПА.

В 1946 р., коли налагоджувалися зв'язки УПА з ВіН, «Орест» приділяв цій співпраці велику увагу. Він намагався задекларувати перед світом, що УПА прагне до співробітництва з іншими підпільними рухами Європи, ця армія сильна та прогресивна, бо воює не лише заради українського, але й польського народів. Отож, хоча для УПА акція в Грубешеві з військової точки зору не мала жодного значення, вона таки в ній узяла участь – аби узасаднити співпрацю з ВіН.

[в] *Нерозбірливе слово. Закреслене машинописним способом.*

które rozgrywały się między polską szowinistyczną partyzantką a oddziałami UPA w powiatach tomaszowskim i hrubieszowskim. Po przejściu frontu „Orest" był wyznaczony (prawdopodobnie) na komendanta *wojennej okruhy* na obwód tarnopolski. „Orest" tam chodził, ale dlaczego powrócił do „Zakerzońskiego Kraju", nie wiem. Po zorganizowaniu się „Kraju Zakerzońskiego" „Orest" został komendantem „okręgu wojennego" całego „Kraju Zakerzońskiego" i był na tym stanowisku do samego końca.

„Orest" ma prawdopodobnie ukończone gimnazjum, służył w polskiej armii, jest żonaty (z kim, nie wiem), jest to stary członek organizacji OUN i jest ukraińskim patriotą.

Jest to człowiek o małym wojskowym przygotowaniu, natomiast był sam wierny swoim ideałom. Zorganizował w „Kraju Zakerzońskim" tak zwane komendy odcinków (KW), które pokrywały się mniej więcej z okręgami organizacyjnymi. Komendan[tem] odcinka naszego okręgu był „Berkut", szefem sztabu „Hromowyj". „Orest" kierował pracą komend odcinków, organizował podoficerskie kursy i kontrolował stan oddziałów UPA w „Kraju Zakerzońskim". Zajmował się wydawaniem wojskowej literatury i prowadził wojskowe archiwum. Wydawał również rozkazy i instrukcje, co do całości pracy i wszystkich akcji zbrojnych „Kraju Zakerzońskiego".

Z „Orestem" w swojej pracy spotykałem się bardzo często. Przebywał on przeważnie na terenie III i II Okręgu. Jako członek Krajowego Prowidu „Kraju Zakerzońskiego" miał prawo rozkazywać wszystkim niższym instancjom organizacji. Wszystkich spotkań z „Orestem" i przeprowadzonych z nim rozmów czy [...][c] udzielonych mi instrukcji wymienić nie potrafię. Były to rozkazy odnoszące się do spraw stawiania zbrojnego oporu przeciw wysiedleniu Ukraińców do USRS w 1946 r. i przeciw wysiedleniu na [tzw.] ziemie odzyskane w 1947 r.

Miał on też ogólny wgląd w organizacyjną pracę w naszym okręgu, a to dlatego, że tutaj często przebywał. W miesiącu wrześniu 1947 r. „Orest" z dwoma swoimi łącznikami, „Maksymem" i „Bohdanem" przybył z bojówką „Jasiona" do Czarnego Lasu. Był to moment rozwiązania oddziałów UPA na terenie naszego nadrejonu w myśl instrukcji [z] 5.08.1947 r. Wówczas „Orest" zawiadomił mnie, że przybył do nas w sprawie realizacji tej instrukcji. Od niego też dowiedziałem się o śmierci „Stiaha" i prawdopodobnej śmierci „Dalnycza". „Orest" razem z [...][c] „Dunajskim" i ze mną brał udział w rozładowaniu oddziałów UPA.

W 1946 r., w czasie nawiązywania kontaktów UPA z WiN „Orest" do tej współpracy przywiązywał wielką wagę. Chodziło mu o to, żeby zadokumentować przed światem, że UPA dąży do współpracy z innymi podziemiami w Europie, jest silne i progresywne, bo walczy w imię nie tylko ukraińskiego, ale i polskiego narodu. Dlatego, chociaż z rzeczywistości UPA nie miała żadnego, z punktu widzenia wojskowego celu w akcji na Hrubieszów, to żeby zadokumentować współpracę z WiN, wzięła udział w tej akcji.

---

[c] *Nieczytelne słowo skreślone maszynowo.*

«Орест» перебував у мене з часу реформування відділів УПА. Він вислав зв'язкового «Лютого» в Галичину (УРСР). Між 15.05.[19]48 р. і 15.06.[19]48 р. даний зв'язковий мав звідти повернутися на пункт у невірківському лісі, але цього не сталося.

Скориставшись нагодою, я поцікавився в «Ореста», якими будуть наша діяльність й Організація далі. «Орест» відповів, що він ще не в курсі.

«Стяг» і «Дальнич» загинули, «Орлан» перейшов у СРСР, а «Зенон Савченко» [!] з відділами УПА – до американської зони. Залишився тільки «Залізняк» з одним військовим у сінявських лісах, я, «Прірва» та Дунайський.

«Орест» хотів викопати криївку й розпочати написання історії УПА та Організації в Закерзонському краї. Він хотів, так би мовити, те все, що тут робилося, «капіталізувати» для історії. Втім, на таке забракло фондів[в], а того, де закопана крайова каса, «Орест» не знав. Знали «Стяг», «Дальнич», «Залізняк» і ще один, якого «Орест» назвав новим провідником на «повернених землях». Згодом «Орест» роздумував над можливістю поїздки за кордон за новими інструкціями. Врешті-решт, усе закінчилося тим, що ми мусили їхати на «повернені землі» зимувати.

Там «Орестові» треба було відшукати нового провідника «повернених земель» і дізнатися від нього, де закопані гроші. А навесні – 15.05.[19]48 р. – мав повернути[ся] на пункт у чесницькому лісі. До весни він мав визначитися з нашою подальшою долею. А ще він сказав, що мені варто податися за кордон, бо в Польщі я занадто розконспірований. У цій справі я мав визначитися навесні 1948 р. На «повернені землі» «Орест» вирушив від Йосипа Шукали з Княгостана десь приблизно 9.11.[19]47 р. До станції М'ячин його підвіз підводою Йосип Бубало.

За якою адресою «Орест» збирався зупинитися – мені не сказав. Лише домовилися, що [має] написати до «Буревія» (на адресу його дружини Анни Кухарчук[г] у село Борки Кентшинського пов[іту] Ольштинського [воєводства]). Свого листа мав підписати псевдонімом «Сигізмунд». Утім, наскільки я дізнався від «Галі» згодом, такий лист від «Ореста» не прийшов. «Орест» виїхав із посвідченням особи на ім'я Івана Зварича, уродженця Добросині Рава-Руського пов[іту]. Це посвідчення йому (бланк мав свій) виробив я. Також «Орест» передав мені комплект печаток (прямокутні та круглі) з написом «Міська народна рада в Любачеві», круглу печатку з написом «Повітове управління ГМ в Любачеві, референтура переміщення та обліку населення» і прямокутну печатку «лікаря Скурського в Любачеві».

13.05.1948 р. до котлицького лісу, разом із «Ганею», «Багряним» й «Громовим», приїхав маг[істр] Дишкант, аби зустрітися з «Орестом». Він сказав, що з ним знайомий і має до нього важливі справи. Говорив також, що шукав «Ореста» на «повернених землях», але не знайшов. 14.05.[19]48 р. ми з магістром Дишкантом пішли на пункт зв'язку з «Орестом», але той не з'явився. Перед тим, як мене покинути, Дишкант попросив, щоб я його повідомив

[г] *Було:* Кухарчик.

Od czasu rozładowania oddziałów UPA, „Orest" przebywał razem ze mną. Wysłał on łącznika „Lutego" na teren USRR, do kraju Galicja. Łącznik ten miał powrócić w czasie od 15.05.[19]48 r. do 15.06.[19]48 r. na punkt do niewirkowskiego lasu, ale nie powrócił.

W międzyczasie pytałem się „Oresta", jak ma wyglądać dalej nasza praca i organizacja. „Orest" odpowiedział mi, że jeszcze sam nie jest zorientowany, co robić.

„Stiah" i „Dalnycz" nie żyją, a „Orłan" poszedł do USRR „Zenon Sawczenko" [!] poszedł z oddziałami UPA do amerykańskiej strefy. Został on tylko, sam „Zalizniak" z jednym żołnierzem w Sieniawskich Lasach, ja, „Prirwa", „Dunajski".

„Orest" projektował kopać bunkier i zacząć pisać historię całej pracy UPA i organizacji „Kraju Zakerzońskiego". Chciał on – jak się wyraził – to wszystko, co się tu działo „kapitalizować" dla historii. Jednakowoż nie było na to wszystko żadnych funduszy, bo gdzie była zakopana krajowa kasa, „Orest" nie wiedział. Wiedział „Stiah", „Dalnycz", „Zalizniak" i jeszcze jeden, którego „Orest" nazwał nowym prowidnykiem na [tzw.] ziemie odzyskane. Później „Orest" nosił się z myślą, że może wyjedzie za granicę i wróci z nowymi instrukcjami. Ostatecznie stanęło na tym, że na zimę musimy wyjechać na [tzw.] ziemie odzyskane.

Tam „Orest" miał odszukać tego nowego prowidnyka na [tzw.] ziemie odzyskane, dowiedzieć się od niego, gdzie są zakopane pieniądze i na wiosnę wróci[ć] na dzień 15.05.[19]48 r. do cześnickiego lasu na punkt. Na wiosnę miał zadecydować o dalszych naszych losach. Mnie też zaznaczył, że mogę wyjść za granicę, bo w Polsce jestem silnie rozkonspirowany, ale ostatnia decyzja miała być na wiosnę 1948 r. „Orest" wyjechał na [tzw.] ziemie odzyskane około 9.11.[19]47 r. od Józefa Szukały z Księżostan; Józef Bubało odwiózł go furmanką do stacji Miączyn.

Na jaki adres wyjechał „Orest" – on mi tego nie powiedział. Tylko domówiliśmy się, że [ma] napisać do „Burewija" (jego żony Anny Kucharczuk[d], wieś Borki, pow[iat] Kętrzyn, [województwo] olsztyńskie) i ma podpisać się na liście pseudonimem „Zygmunt". Jednakowoż, jak dowiedziałem się później od „Hali", takiego listu od „Oresta" nie było. „Orest" wyjechał na wydany przeze mnie dokument – kennkartę (blankiet miał swój) na nazwisko Jan Zwarycz, ur. w Dobrosinie, pow[iat] Rawa Ruska. Od „Oresta" dostałem też komplet pieczątek (podłużne i okrągłe) z napisem „Miejska Rada Narodowa w Lubaczowie", drugą okrągłą pieczątkę z napisem „Powiatowa Komenda MO w Lubaczowie, Referat Ruchu i Ewidencji Ludności" i podłużna pieczątka – „lekarz Skórski w Lubaczowie".

Dnia 13.05.1948 r. przyjechał do kotlickiego lasu razem z „Hanią", „Buhriannym" i „Hromowym" mgr Dyszkant, który chciał koniecznie zobaczyć się z „Orestem". Mówił, że zna go osobiście i ma do niego ważne sprawy. Mówił też, że szukał „Oresta" na [tzw.] ziemiach odzyskanych, ale go nie znalazł. Dnia 14.05.[19]48 r. poszliśmy z mgr. Dyszkantem na punkt, ale „Orest" nie przybył. Dyszkant przy odjeździe prosił mnie, żeby go powiadomić listownie na wypadek,

[d] *Było:* Kucharczyk.

письмово про те, коли приїде «Орест» (раніше про це я вже писав). Утім, «Орест» більше не приїжджав. А я виїхав із Польщі за кордон.

Додам, що у вересні 1947 р. «Орест» із нашого терену відправив групу людей на чолі з комендантом відтинка КВ «Беркутом» у американську зону. За словами «Громового», ця група мала перебути зиму 1947–[19]48 [рр.] у Радомській пущі. Сот[енних] «Чауса», «Громового» й «Квітку» «Орест» відрядив до: [...][r], Радзимін-Підляський[3], маєток Надніфнє[4], Еміля Вальчина. При цьому їм було надано, як казав «Орест», спеціальні завдання.

Варшава, 11.08.[19]48 р.
Лапінський Леон.

АІНП, 0192/336, т. 34, арк. 130–131.
Копія, машинопис.
Документ польською мовою.
У верхньому лівому куті документа міститься примітка: «[...] До папки «Ореста», 17 VIII [19]48».
Поруч – нерозбірливий підпис.

---

[r] *Нерозбірливе слово.*
[3] Мабуть це Радзинь Підляський.
[4] Мабуть йдеться про Надвітнє.

gdyby przyjechał „Orest" (o tym pisałem poprzednio). Jednakowoż „Orest" więcej nie przybył. Ja sam zdecydowałem się opuścić teren Polski i wyjść za granicę.

Dodaję, że w miesiącu wrześniu 1947 r. „Orest" wysłał z naszego terenu grupkę ludzi na czele z komendantem odcinka KW „Berkutem" do amerykańskiej zony. W[edłu]g słów „Hromowego", grupka ta miała zimować 1947/[19]48 w radomskiej puszczy. Sot[enni] „Czaus", „Hromowyj" i „Kwitka" byli wysłani z „Orestem" do [...][e], Radzymin Podlaski[3], majątek Nadnifnie[4], Emilia Walczyna. Otrzymali oni, jak sam wyraził się „Orest", specjalne zadania.

Warszawa, dnia 11.08.[19]48 r.
Łapiński Leon

AIPN, 0192/336, t. 34, k. 130–131.
Kopia, maszynopis.
Dokument w języku polskim.
W lewym górnym rogu odręczna częściowo czytelna adnotacja: [...] Do teczki „Oresta", 17 VIII [19]48 *oraz nieczytelny podpis.*

[e] *Słowo nieczytelne.*
[3] Być może Radzyń Podlaski.
[4] Nie ustalono.

№ 118

16 серпня 1948, [Варшава]. Стислий виклад справи зв'язкової крайового проводу ОУН Євгенії Скаб-«Феськи»

[а-]Цілком таємно[-а]

[а-]Стислий виклад справи Євгенії [б-]Скаб[-б]-«Феськи»[-а]

[б-]Скаб[-б] Євгенія нар. 13.02.1922 р. в Уланові[1] Любачівського пов[іту], у сім'ї Теодора та Олен[и], безпартійна, закінчила середню школу, незаміжня.

В ОУН – із 1940 року. Залучена туди провідником Чесанівського району Омеляном Гра[бцем]-«Міком». До 1941 року виконувала обов'язки організаційного касира. Через особисті непорозуміння з Іваном Саблем, з[аступ]ником Омеляна Грабця-«Міка» – з 1944 до 1945 р. в Організації не перебувала. У 1945 р. повторно залучена до роботи в ОУН провідником Люблінецького району Петром Шиманським-«Шрамом»[2] під пс[евдонімом] «Чижик». Забезпечувала стрільців УПА продуктами, білизною та бинтами. За вказівкою провідника оунівського району «Сталя» організувала початкову школу в Гарадові[3].

В 1946 р. із Мелею Савчин, Реньою Боровицькою і Зіновією Ґонтарською створює пункти зв'язку в Катовицях і Вроцлаві. Через ці пункти забезпечує зв'язок із надрайоновими пров[ідниками] ОУН «Сталем», «Корнійчуком» і «Кримом». Згодом забезпечує зв'язок між пунктами у Вроцлаві, Катовицях і, непостійно, Лодзі з крайовим реф[ерентом] пропаганди ОУН-УПА «Орланом», поштовий код «39», а також крайовим провідником ОУН-УПА «Стягом», поштовий код «1947».

За дорученням «Стяга» вона перевозила чл[ена] ОУН «Геля» на пункт священика Граба в Кракові. Потім, коли 1947-го в Кракові займалася пошуком прихистку для дитини «Марічки» (дружина «Орлана»), у священика Граба потрапила в засідку УБ. Втекла, пошкодивши собі ногу. [в-]Далі підтримувала зв'язок із Галиною Лебедович, вона ж Білецька, вона ж

[а-а] *Підкреслено машинописним способом.*

[б-б] *Написано великими літерами.*

[в-в] *Фрагмент тексту на лівому полі документа позначений вертикальною лінією.*

[1] Місцевість встановити не вдалося.

[2] Шиманський Петро (нар. 1920 чи 1922, с. Люблинець Новий Любачівського повіту – загинув 8 I 1945, прис. Тепили с. Люблинець Новий Любачівського повіту Підкарпатського воєводства), пс. «Нечай», «Шрам». Певний час був провідником IV р-ну II округи «Батурин» Закерзонського краю ОУН-Б. Загинув у бою зі спецвідділами НКВС. *(Літопис УПА. Т. 40: ТВ УПА 27-й «Бастіон». Любачівщина, Ярославщина, Томашівщина. – Торонто–Львів, 2004. – С. 521).*

[3] Місцевість встановити не вдалося.

Nr 118

16 sierpnia 1948, [Warszawa]. Streszczenie sprawy łączniczki Krajowego Prowidu OUN Eugenii Skab, ps. „Feśka"

[a-]Ściśle tajne[-a]

[a-]Streszczenie spraw [b-]Skab[-b] Eugenii, ps. „Feśka"[-a]

[b-]Skab[-b] Eugenia ur. 13.02.1922 r. w Ułanowie[1], pow[iat] Lubaczów, z ojca Teodora i matki Helen[y], bezpartyjna, ukończona szkoła średnia, panna.

Do organizacji OUN należy od roku 1940, zawerbowana przez Hra[becia] Emiliana, ps. „Miko", rejonowego prowidnyka rejonu Cieszanów. Początkowo była na stanowisku kasjerki organizacyjnej, pracując do roku 1941. Na skutek nieporozumień osobistych z Sabel Janem, z[astęp]cą Hrabeć Emiliana, ps. „Miko", zaprzestaje pracy w organizacji od 1944 do 1945 r. Powtórnie zostaje wciągnięta do pracy w OUN w 1945 r. przez Szymańskiego Piotra, ps. „Szram"[2], rejonowego prowidnyka rejonu Lubliniec, otrzymuje ps[eudonim] „Czyżyk" z zadaniem zaopatrywania strzelców UPA w żywność, bieliznę i bandaże. Z polecenia rejonowego prowidu OUN „Stala" organizuje szkołę powszechną w Haradowie[3].

W roku 1946 organizuje punkt kontaktowo-korespondencyjny razem z Melą Sawczyn, Renią Borowiecką i Gontarską Zenobią w Katowicach i we Wrocławiu, z którymi to punktami utrzymuje łączność do „Stala", „Kornijczuka" i „Kryma", nadrejonowych prow[indyków] OUN. W późniejszym okresie czasu utrzymuje kontakt między punktami we Wrocławiu, Katowicach i częściowo Łodzi, a krajowym ref[erentem] propagandowym OUN-UPA, ps. „Orłan", znak sztafety „39", i krajowym prowidnykiem OUN-UPA „Stiah", znak sztafetny „1947".

Z polecenia „Stiaha" utrzymywała łączność i przewoziła na punkt do Krakowa u ks. Hraba, czł[onka] OUN, ps. „Hela". Następnie załatwiła sprawę ulokowania dziecka żony „Orłana", ps. „Mariczka", podczas czego wpadła na zasadzkę UB w 1947 r. w Krakowie u ks. Hraba, z której zbiegła uszkadzając sobie nogę. [c-]Dalej utrzymywała kontakt z Łebedowicz Haliną vel Bielecką, ps. „Hałyna", której dwoje dzieci ulokowała u koleżanki – Prełorius[d] Ireny w woj[ewództwie] wrocławskim. Na punkcie w Katowicach kontaktowała się[-c] z kurierami UHWR

[a--a] *Podkreślono maszynowo.*

[b--b] *Zapisano wersalikami.*

[c--c] *Fragment zaznaczony na lewym marginesie pionową linią.*

[d] *Nazwisko słabo czytelne.*

[1] Miejscowość nieustalona

[2] Petro Szymańskyj (ur. w 1920 lub 1922 w Nowym Lublińcu, pow. lubaczowski; zm. 8 I 1945 w przys. Tepiły k. Nowego Lublińca), ps. „Neczaj", „Szram". Prowidnyk IV rejonu II Okręgu „Baturyn" OUN; zginął w walce z oddziałami NKWD. *Taktycznyj widtynok UPA 27-j „Bastion"...*, s. 521.

[3] Miejscowość nieustalona.

«Галина». Її двох дітей розмістила в подруги Прелорюсь[г] Ірини у Вроцлавському воєв[одстві]. На пункті в Катовицях вона забирала організаційну пошту, яка надходила з-за кордону, а також зв'язувалася[в] з мюнхенськими кур'єрами УГВР. А ще, в 1948 р., через пункт Гені Вахнянин[4] (заарештована) та Мелі Савчин[г] у Вроцлаві зв'язалася з кур'єром УГВР Озореком чи Василем Дишкантом[д]-«Деркачем» (заарештований). 26 VIII [19]48 р. І від[ділом] III деп[артаменту] затримано Євгенію Скаб-«Феську» на підставі того, що була фігуранткою аг[ен]т[урної] розробки «Адвентисти».

Зв'язкова крайового проводу Євгенія Скаб-«Феська» належала до тих довірених осіб, які знали багато речей та були знайомі з багатьма членами ОУН-УПА. Оскільки чимало знайомих Євгенії Скаб із тих, хто так чи інакше брав участь у організаційній роботі, походили зі Східної Польщі, їх варто виокремлювати в свідченнях жінки під час подальшого слідства. А як випливає зі свідчень Софії Сціри та Анелі Земби (заарештована), у Варшаві Євгенія Скаб зустрічалася з Галиною Білецькою-«Галиною» (адресу цього пункту знали тільки «Феська» та «Галина»). Також є велика ймовірність того, що останнім часом вона зв'язувалася з деякими членами ОУН і УПА в Польщі, а також зонах Німеччини, що окуповані англосаксами.

(—) Майор Врублевський.
[е-е]16 VIII [19]48 [р.][-е]

АІНП Вр, 032/164, арк. 40.
Оригінал, машинопис.
Документ польською мовою.

[г] *Прізвище слабко розбірливе.*
[г] *Виправлено. Було:* Сорочин.
[д] *Виправлено. Було:* Вишкантом.
[с-с] *Дописано.*

[4] Вахнянин Євгенія (нар. 21 VIII 1921, Любачів), пс. «Дольна». Від березня 1944 – в ОУН. Закінчила санітарний вишкіл, організований ОУН у Боровій Горі Любачівського повіту (березень–квітень 1944). До весни 1946 – керувала санітарними пунктами у р-ні Любачів – Борово. Заарештована під Любачевом радянськими військами. Навесні 1945 звільнена (через відсутність доказів). Від початку 1945 підлягала відділу УПА «Яра». Була помічницею господарника, підпорядкованого відділу СБ «Моряка». До моменту розбиття відділу совєтами (весна 1945 – травень 1946) працювала також у господарській ланці в Новому Селі Любачівського повіту. Від травня 1946 до січня 1947 – зв'язкова штабу УПА у Варшаві. Від січня 1947 виконувала роль «поштової адреси» ОУН у Вроцлаві. Заарештована 13 VIII 1948 функціонерами ВУГБ у Вроцлаві. Засуджена 13 IV 1949 вироком РВС у Вроцлаві до 12 р. років ув'язнення. За рішенням НВС у Варшаві вирок було підтримано (7 IX 1949). Рішенням ПВС у Вроцлаві була умовно звільнена з в'язниці на випробувальний термін 5 р. (22 III 1955). 25 III 1955 – звільнена з тюрми. У 1957–1959 – розпрацьовувалася СБ і ПК ГМ Ґолдап у рамках обліково-спостережної справи. *(АІНП, 0192/337, t. 3; АІНП, 0192/337, т. 12; АІНП, 01224/1959/J; АІНП Вр, 038/850; АІНП Вр, 21/3367).*

z Monachium i przyjmowała pocztę organizacyjną z zagranicy oraz przez punkt Wachnianin Gieni[4] (aresztowana) i Meli Sawczyn[e] we Wrocławiu skontaktowała się z kurierem UHWR Ozorkiem vel Dyszkantem[f] Wasylem, ps. „Derkacz" (aresztowany), co miało miejsce w roku 1948. Skab Eugenia, ps. „Feśka", ujęta została przez Wydz[iał] I Dep[artamentu] III w dniu 26 VIII [19]48 r., na podstawie ag[en]t[uralnego] rozpracowania krypt. „Adwentyści" jako figurantka tegoż rozpracowania.

Jako łączniczka Krajowego Prowidu – Skab Eugenia, ps. „Feśka", należała do osób zaufanych, które miały możliwość orientowania się w wielu sprawach i poznania znacznej ilości członków OUN-UPA. Osoby znane Skab Eugenii z terenów wschodnich Polski w niemniejszym lub większym stopniu zaangażowane były w pracę organizacyjną, dlatego też przy prowadzeniu dalszego śledztwa należałoby rozważyć zeznania na okoliczność znanych jej osób, a pochodzących z terenów wschodnich. W[edłu]g posiadanych danych z zeznań Sciry Zofii i Zięby Anieli (aresztowana), Skab Eugenia miała kontaktować się z Bielecką Haliną, ps. „Hałyna", na terenie Warszawy, pod adresem znanym „Feśce" i „Hałynie" oraz w[edłu]g wszelkiego prawdopodobieństwa posiadała w ostatnim czasie kontakty na niektórych członków OUN i UPA na teren Polski i [w] strefach okupacyjnych Anglosasów w Niemczech.

(—) major Wróblewski
[g-]16 VIII [19]48[-g]

AIPN Wr, 032/164, k. 40.
Oryginał, maszynopis.
Dokument w języku polskim.

---

[c] *Poprawiono odręcznie z:* Soroczyn.
[f] *Poprawiono odręcznie z:* Wyszkantem.
[g-g] *Dopisano odręcznie.*
[4] Eugenia Wachnianin (ur. 21 VIII 1921 w Lubaczowie), ps. „Dolna". Od marca 1944 członek OUN; przeszła kurs sanitarny organizowany przez OUN w Borowej Górze, pow. lubaczowski (marzec – kwiecień 1944); nauczycielka kursu sanitarnego w Hruszowie, pow. lubaczowski; do wiosny 1946 kierowniczka siatki sanitarnej na rejon m. Lubaczów – Borowo; aresztowana pod Lubaczowem przez Sowietów i wiosną 1945 zwolniona z braku dowodów; do początku 1945 podlegała służbowo, do czasu jego rozbicia, oddziałowi UPA „Jara" jako pomocnik kierownika gospodarczego podporządkowana oddziałowi SB „Moriaka", a także pracowała w siatce gospodarczej w m. Nowa Wieś, pow. lubaczowski do czasu rozbicia oddziału przez Sowietów (wiosna 1945 – maj 1946). Od maja 1946 do stycznia 1947 łączniczka sztabu UPA na terenie Warszawy, a także od stycznia 1947 skrzynka kontaktowa OUN na terenie Wrocławia; aresztowana 13 VIII 1948 przez WUBP Wrocław; skazana 13 IV 1949 przez WSR Wrocław na 12 lat więzienia; postanowieniem WSR we Wrocławiu z 22 III 1955 warunkowo zwolniona z więzienia na okres próbny 5 lat 25 III 1955; w l. 1957–1959 rozpracowywana przez SB i KP MO Gołdap w ramach SEO; AIPN, 0192/337, t. 3; AIPN, 0192/337, t. 12; AIPN, 01224/1959/J; AIPN WR, 038/850; AIPN WR, 21/3367.

№ 119

24 вересня 1948, Варшава. Звіт референта І відділу ІІІ департаменту МГБ Вацлава Льокайчика начальникові І відділу ІІІ департаменту МГБ Броніславу Врублевському про пошук архіву Мирослава Онишкевича-«Ореста»

Варшава, 24 IX 1948 р.

[а-]Начальнику І відділу ІІІ деп[артаменту] МГБ[-а]
[б-]м[айо]ру [в-]Врублевському[-в-б]

[а-б-в-]Звіт[-в-б-а]

За дорученням, яке я отримав від начальника І від[ділу] ІІІ деп[артаменту] МГБ майора Врублевського, 28 IV [19]48 р. вирушив у Люблінське воєв[одство], де на підставі даних і схеми з протоколу допиту Мирослава Онишкевича-«Ореста» від 26 IV [19]48 р. було знайдено криївку з архівом провід[ника] УПА Закерзонського краю «Ореста».

Криївка виявлена в кол[онії] Ульгівці Томашів-Любельського пов[іту] Люблінського воєв[одства].

З вищезгаданої криївки вилучено архів ОУН-УПА, який належав Мирославові Онишкевичу-«Оресту». Його зі списком (додається) передаю у ваше розпорядження.

Реф[ерент] І від[ділу] ІІІ деп[артаменту] МГБ
підпор[учник] (—) [в-]Льокайчик В[ацлав][-в]

АІНП, 0192/336, т. 34, арк. 132.
Оригінал, машинопис.
Документ польською мовою.
Додаток виявити не вдалося.

[а--а] *Написано великими літерами.*
[б--б] *Підкреслено машинописним способом.*
[в--в] *Написано в розбивку.*

Nr 119

24 września 1948, Warszawa. Raport referenta Wydziału I Departamentu III MBP Wacława Lokajczyka dla naczelnika tegoż wydziału Bronisława Wróblewskiego, dotyczący odnalezienia archiwum Myrosława Onyszkewycza, ps. „Orest"

Warszawa, dnia 24 IX 1948 r.

[a-]Do Naczelnika Wydziału I Dep[artamentu] III MBP[-a]
[b-]Ob[ywatela] mjr. [c-]Wróblewskiego[-c-b]

[a-b-c-]Raport[-c-b-a]

Zgodnie z otrzymanym poleceniem od Naczelnika Wydz[iału] I Dep[artamentu] III MBP mjr. Wróblewskiego w dniu 28 IV [19]48 r. udałem się na teren woj[ewództwa] lubelskiego, gdzie na podstawie danych i szematu z protokołu przesłuchania Onyszkiewicza Mirosława, ps. „Orest", z dnia 26 IV [19]48 r. został odnaleziony bunkier z archiwum „Oresta", prowid[nyka] UPA na „Zakerzoński Kraj".

Bunkier znajdował się na kol[onii] Ulhówka, pow[iat] Tomaszów Lubelski, woj[ewództwo] lubelskie.

Z w[yżej] w[ymienionego] bunkra wydobyto archiwum org[anizacji] OUN-UPA należące do Onyszkiewicza Mirosława, ps. „Orest", które to w[edłu]g załączonego spisu przekazuję do Waszej dyspozycji.

Ref[erent] Wydz[iału] I Dep[artamentu] III MBP
(—) [c-]Lokajczyk W[acław][-c], ppor.

AIPN, 0192/336, t. 34, k. 132.
Oryginał, maszynopis.
Dokument w języku polskim.
Załącznika brak.

[a-a] *Zapisano wersalikami.*
[b-b] *Podkreślono maszynowo.*
[c-c] *Zapisano pismem spacjowanym.*

№ 120

17 листопада 1948, Варшава. Протокол допиту Петра Сороки-«Богдана» в справі листа, який у нього було виявлено під час обшуку

[a-]Протокол
допиту підозрюваного[-a]

Варшава, 17 листопада 1948 р.

Вентлянд Фіделіс[1], слідчий старшина Міністерства громадської безпеки у Варшаві, допитав підозрюваного:

Прізвище й ім'я: [a-]Сорока[-a], він же [a-]Недзведський[-a] Павло, «Богдан».
Імена батьків: Іван і Софія з д[ому] Нич.
Дата та місце народження: 17.07.1915 р. В'язова, ґм[іна] та пов[іт] Жовква.
Місце перебування: Мокотівська в'язниця, Варшава.
Національність: українець.
Віросповідання: православний.
Громадянство: польське.
Фах: рільник.
Заняття: без заняття.
Приналежність до РКД: не зареєстр[ований].
Освіта: 3 кл[аси] поч[аткової] шк[оли].
Ставлення до військової служби: не служив.
Військ[ове] зв[ання]: не має.
Сімейний стан: одружений.
Майновий стан: не має.
Нагороди та відзнаки: не має.
Судимість: зі слів – не судимий.

Пит[ання]: Звідки у Вас взявся україномовний лист, знайдений під час обшуку 2 березня 1948 р.? Кому він належить?

[a-a] *Написано великими літерами.*

[1] Вентлянд Фіделіс (нар. 10 III 1912 в Зґежі), капр. (1949), хор., підпор. (1950), кап. (1957). Член ПРП/ПОРП. З червня 1946 – молодший офіцер слідства ПУГБ в Біскупці. Від серпня 1947 – слідчий офіцер ПУГБ в Мронґові. З квітня 1950 – слідчий офіцер 3-ої секції II відділу Спеціального бюро МГБ. З грудня 1952 – слідчий офіцер 2-ої секції. З серпня 1953 – старший слідчий офіцер 3-ої секції IV відділу X департаменту МГБ. З червня 1954 – старший офіцер слідства 2-ої секції V відділу слідчого департаменту МГБ. З квітня 1955 – старший офіцер слідства II відділу VII департаменту КдсГБ. З серпня 1955 – старший референт 1-ої секції II відділу бюро «W» IX департаменту КдсГБ. З січня 1956 – старший референт. З квітня 1956 – офіцер 2-ої секції IV відділу бюро «W» КдсГБ. З травня 1956 – офіцер оперативної техніки 4-ої секції III відділу IX департаменту КдсГБ. З листопада 1956 – офіцер оперативної техніки 3-ої секції III відділу бюро «T» МВС. З січня 1958 – старший офіцер оперативної техніки 3-ої секції III відділу бюро «T» МВС. Звільнений 30 VI 1958. *(AIHП, 0193/7207, Особова справа співробітника).*

Nr 120

17 listopada 1948, Warszawa. Protokół przesłuchania Petra Soroki, ps. „Bohdan", na temat listu znalezionego przy nim w trakcie rewizji

[a-]Protokół
przesłuchania podejrzanego[-a]

Warszawa, dnia 17 listopada 1948 r.

Wentland Fidelis[1], oficer śledczy Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego w Warszawie, przesłuchał w charakterze podejrzanego:

Nazwisko i imię: [a-]Soroka[-a] vel [a-]Niedźwiecki[-a] Paweł, ps. „Bohdan"
Imiona rodziców: Jan i Zofia z d. Nycz
Data i miejsce urodzenia: 17.07.1915 r., Wiązowa, gm[ina] i pow[iat] Żółkiew
Miejsce zamieszkania: więzienie – Mokotów, Warszawa
Narodowość: ukraińska
Wyznanie: prawosławne
Obywatelstwo: polskie
Zawód: rolnik
Zajęcie: bez zajęcia
Przynależność do RKU: nie rejestr[owany]
Wykształcenie: 3 kl[asy] szk[oły] powsz[echnej]
Stosunek do służby wojskowej: nie służył
Stop[ień] wojsk[owy]: nie ma
Stan rodzinny: żonaty
Stan majątkowy: nie ma
Odznaczenia i ordery: nie posiada
Karalność: ze słów niekarany

Pyt[anie]: Wyjaśnijcie pochodzenie listu w języku ukraińskim znalezionego u Was przy rewizji w dniu 2 marca 1948 r. oraz czyją on jest własnością?

Odp[owiedź]: Na postawione mi powyżej pytanie wyjaśniam, co następuje: Dnia drugiego marca 1948 r. około godz. 15 lub później Omelan Olga weszła z kuchni do drugiej izby, w której ja byłem, z jakimś listem w ręku, przy czym

---

[a-a] *Zapisano wersalikami.*

[1] Fidelis Wentland (ur. 10 III 1912 w Zgierzu), kpr. (1949), chor., ppor. (1950), kpt. (1957); członek PPR/PZPR. Od czerwca 1946 mł. oficer śledczy PUBP w Biskupcu; od sierpnia 1947 oficer śledczy PUBP w Mrągowie; od kwietnia 1950 oficer śledczy Sekcji 3 Wydz. II Biura Specjalnego MBP; od grudnia 1952 oficer śledczy Sekcji 2, od sierpnia 1953 st. oficer śledczy Sekcji 3 Wydz. IV Dep. X MBP; od czerwca 1954 st. oficer śledczy Sekcji 2 Wydz. V Dep. Śledczego MBP; od kwietnia 1955 st. oficer śledczy Wydz. II Dep. VII KdsBP; od sierpnia 1955 st. referent Sekcji 1 Wydz. II Biura „W" Dep. IX KdsBP; od stycznia 1956 st. referent, od kwietnia 1956 oficer techniki operacyjnej Sekcji 2 Wydz. IV Biura „W" KdsBP; od maja 1956 oficer techniki operacyjnej Sekcji 4 Wydz. III Dep. IX KdsBP; od listopada 1956 oficer techniki operacyjnej Sekcji 3 Wydz. III Biura „T" MSW; od stycznia 1958 st. oficer techniki operacyjnej Sekcji 3 Wydz. III Biura „T" MSW; zwolniony 30 VI 1958. AIPN, 0193/7207, Akta osobowe funkcjonariusza.

Відп[овідь]: На це питання відповім так. Другого березня 1948 р., десь о 15-ій год. чи трохи пізніше, Ольга Омелян зайшла з кухні до кімнати, в якій я перебував, із якимсь листом у руці. Читала його пошепки, так що про зміст листа дізнатися не вдалося. Потім кинула цей лист на стіл, а сама вийшла надвір. Я виглянув і зауважив під вікном автівку. За хвилину до квартири зайшли співробітники безпеки й нас із Ольгою Омелян заарештували.

Я заховав того листа до внутрішньої кишені піджака, бо подумав, що в ньому може бути якийсь компромат. Саме цей лист потім у мене знайшли під час обшуку. Коли Ольгу Омелян заарештували, вона визнала, що лист належить їй. Утім, оскільки його виявили в мене, листа долучили до моєї справи. Хоча про його зміст я нічого не знаю, зауважу, що це той самий лист, який я під час арешту заховав у кишеню.

Звідки в Ольги Омелян цей лист узявся, сама вона його написала чи одержала від когось, пояснити не можу, бо не знаю.

На цьому допит закінчений. Протокол перед тим, як підписати, я повністю прочитав.

Допитав:
слідчий старшина МГБ
(—) Вентлянд Фіделіс.

Розповідав:
(—) Сорока Петро.

Вик[онано] у 5-ти прим[ірниках] (ДТ).
[б-]Отримують[-б]:
1. Ген. Р.
2. Полк. Р.
3. ... деп[артамент].
4. Папка.
5. а/а.

АІНП, 0259/303, арк. 40–41.
Копія, машинопис.
Документ польською мовою.

[б-б] *Підкреслено машинописним способом.*

czytała go, lecz po cichu, tak, że co on zawiera w treści, do dzisiaj nie jest mi wiadomo; w pewnym momencie rzuciła to pismo na stół, a sama wyszła na podwórze. Gdy ja się obejrzałem, spostrzegłem stojące auto pod oknem, a w chwilę potem do mieszkania weszli funkcjonariusze Bezpieczeństwa i zostałem aresztowany wraz z Omelan Olgą.

Przypuszczając, że mogą to być materiały kompromitujące, schowałem to pismo do kieszeni wewnętrznej w marynarce, gdzie zostało znalezione następnie podczas rewizji osobistej. Podczas aresztowania Omelan Olga przyznała się, że wspomniane pismo jest jej własnością; ponieważ zostało znalezione przy mnie, zostało dołączone do mego depozytu. Wyjaśniam, że nie znam treści okazanego mi pisma lub listu, stwierdzam jednak, że to jest to samo pismo, które schowałem do kieszeni podczas aresztowania.

Skąd Omelan Olga miała to pismo, czy to pisała sama własnoręcznie, czy otrzymała od kogoś, nie mogę wyjaśnić, gdyż nie wiem.

Na tym przesłuchanie zakończono i przed podpisaniem odczytano mi w całości.

Przesłuchał:
Oficer śledczy MBP
(—) Wentland Fidelis

Zeznał:
(—) Soroka Piotr

Wyk[onano] w 5 egz[emplarzach] (DT)
[b-]Otrzymują[-b]:
1. gen. R.
2. płk R.
3. Dep[artament] ...
4. teczka
5. a/a

AIPN, 0259/303, k. 40–41.
Kopia, maszynopis.
Dokument w języku polskim.

[b-b] *Podkreślono maszynowo.*

№ 121

1 грудня 1948, Вроцлав. Обвинувальний висновок у справі членів підпілля ОУН-Б Луки Осташевського, Марії Осташевської, Григорія Земели, Ольги Омелян та Григорія Криловського

[а-б-в-]Обвинувальний висновок[-в-б-а] щодо:

1. [а-]Осташевського[-а] Луки Максиміліановича[1], обв[инуваченого] за ст. 28 КК ВП у зв'язку із ст. 85 КК ВП.

2. [а-]Осташевської[-а] Марії Луківни, обв[инуваченої] за ст. 18 [...][г] 13.06. [19]46 р.

3. [а-]Земели[-а] Григорія Антоновича, обв[инуваченого] за ст. 28 КК ВП у зв'язку із 85 КК ВП.

4. [а-]Омелян[-а] Ольги Василівни, обв[инуваченої] за ст. 28 КК ВП у зв'язку із ст. 85 КК ВП.

5. [а-]Криловського[-а] Григорія Васильовича[2], обв[инуваченого] за ст. 28 КК ВП у зв'язку із ст. 85 КК ВП.

[б-г-]Обвинувачені – заарештовані[-г-б]

Після того, як відбулося визволення Польщі від[д] німецької окупації, ще залишилися банди під назвою УПА (Українська повстанча армія), якими неодноразово керували старшини СС, і яких постачав фінансами та зброєю головний інспіратор – гестапо. Внаслідок повного банкрутства УПА разом [із] окупантами перейшла в глибоке підпілля. Втім, у тісній взаємодії та зв'язку з ворожими нам осередками іноземних спецслужб за кордоном, вона не перестала здійснювати антидержавну діяльність і продовжує намагатися різними методами «відірвати» від Польської держави східну частину.

[а--а] *Написано великими літерами.*

[б--б] *Написано в розбивку.*

[в--в] *Підкреслено машинописним способом двома лініями.*

[г] *Нерозбірливий фрагмент виправлений вручну.*

[г--г] *Підкреслено машинописним способом.*

[д] *Було з орфографічною помилкою. Аналогічно – далі.*

[1] Осташевський Лука (нар. 18 X 1898, м. Угнів Сокальського р-ну Львівської обл.). Заарештований 22 X 1948. Вироком РВС у Вроцлаві 26 II 1949 засуджений до 12 р. ув'язнення. 30 VII 1954 вирок зменшено до 8 р. ув'язнення. Постановою РВС у Вроцлаві 21 IX 1954 умовно звільнений 24 IX 1954. *(АІНП Вр, 21/3767; АІНП Вр, 155/529; АІНП Вр, 038/544).*

[2] Криловський Григорій (нар. 1 XII 1899, м. Угнів Сокальського р-ну Львівської обл.). Підозрювався у причетності до ОУН. У 1947 ув'язнений в ЦТП у Явожні. Звільнений. Заарештований 22 X 1948. Вироком РВС у Вроцлаві 26 II 1949 засуджений до 10 р. ув'язнення. Постановою РВС у Вроцлаві 14 IV 1954 умовно звільнений 17 IV 1954. *(АІНП Вр, 21/3767; АІНП Вр, 155/529; АІНП Вр, 038/544; АІНП Вр, 049/34, т. 1).*

Nr 121

1 grudnia 1948, Wrocław. Akt oskarżenia przeciwko Łukaszowi Ostaszewskiemu, Marii Ostaszewskiej, Grzegorzowi Zemele, Oldze Omelan oraz Grzegorzowi Kryłowskiemu

[a-b-c-]Akt oskarżenia[-c-b-a] przeciwko:

1. [a-]Ostaszewskiemu[-a] Łukaszowi[1], s. Maksymiliana, osk[arżonemu] z art. 28 KKWP w związku z art. 85 KKWP.
2. [a-]Ostaszewskiej[-a] Marii, c. Łukasza, osk[arżonej] z art. 18[...][d] dnia 13.06. [19]46 r.
3. [a-]Zemeła[-a] Grzegorzowi, s. Antoniego, osk[arżonemu] z art. 28 KKWP w związku z art. 85 KKWP.
4. [a-]Omelan[-a] Oldze, c. Bazylego, osk[arżonej] z art. 28 KKWP w związku z art. 85 KKWP.
5. [a-]Kryłowskiemu[-a] Grzegorzowi[2], s. Bazylego, osk[arżonemu] z art. 28 KKWP w związku z art. 85 KKWP.

[b-e-]Oskarżeni – aresztowani[-e-b]

Po wyzwoleniu Polski spod[f] okupacji niemieckiej zostały jeszcze bandy pod nazwą UPA (Ukraińska Powstańcza Armia), którymi niejednokrotnie kierowali oficerowie SS, a środków finansowych i broni dostarczał główny inspirator – gestapo. UPA na skutek zupełnego bankructwa wraz okupantem zeszła głębiej w podziemie, lecz nie wyrzekła się antypaństwowej działalności i nadal dąży różnymi środkami do oderwania wschodniej części terytorium od państwa polskiego, będąc ściśle powiązana i inspirowana przez wrogie nam ośrodki obcych agentur za granicą.

[a--a] *Zapisano wersalikami.*
[b--b] *Zapisano pismem spacjowanym.*
[c--c] *Podkreślono maszynowo dwiema liniami.*
[d] *Nieczytelny fragment odręcznie poprawiony.*
[e--e] *Podkreślono maszynowo.*
[f] *Było:* z pod. *Podobnie dalej.*

[1] Łukasz Ostaszewski (ur. 18 X 1898 w Uhnowie, pow. rawski). Aresztowany 22 X 1948; wyrokiem WSR we Wrocławiu z 26 II 1949 skazany na 12 lat więzienia; postanowieniem WSR we Wrocławiu z 30 VII 1954 wyrok zmniejszono do 8 lat więzienia; postanowieniem WSR we Wrocławiu z 21 IX 1954 zwolniony warunkowo 24 IX 1954. AIPN Wr, 21/3767; AIPN Wr, 155/529; AIPN Wr, 038/544.

[2] Grzegorz Kryłowski (ur. 1 XII 1899 w Uhnowie, pow. rawski). Podejrzany o działalność w OUN, w 1947 osadzony w COP w Jaworznie, zwolniony; aresztowany 22 X 1948; wyrokiem WSR we Wrocławiu z 26 II 1949 skazany na 10 lat więzienia; postanowieniem WSR we Wrocławiu z 14 IV 1954 zwolniony warunkowo 17 IV 1954. AIPN Wr, 21/3767; AIPN Wr, 155/529; AIPN Wr, 038/544; AIPN Wr, 049/34, t. 1.

В різних частинах Польщі диверсійно-шпигунські осередки, які вони створили, вчиняли безпощадні акції, перебуваючи під упливом таких ідеологічних прибічників як [a]-Онишкевич-[ae]-«[a]-Орест-[a]», він же «[a]Зварич-[a]», Петро [a]-Сорока-[a]-«[a]-Богдан-[a]», він же «[a]Недзведський-[a]»[є], Володимир [a]-Пороновичч-[a]-«[a]-Граб-[a]», він же [a]Вербловський-[a]. Хоча в нелегальній УПА згадані люди перебували на високих постах, вони могли здійснювати та розвивати антидержавну діяльність завдяки різноманітній систематичній допомозі, яка надходила віл Луки [a]-Осташевського[a] та його тов[аришів].

У 1945–1947 рр. в Угневі[ж] Лука [a]-Осташевський-[a] передав [a]-Бродкевичу-[a] для потреб нелегальної УПА 5200 зл[отих] (а. с. [з]-28–29-[з]).

Від грудня 1946 р. до березня 1947 р. він у своєму домі надавав притулок і прохарчування для активного члена банди УПА Володимира [a]-Пороновича-[a]-«[a]-Граба-[a]». Коли тому став загрожувати арешт, улаштував його під фальшивим іменем Степана [a]-Вербловського-[a] в жителя села Руда Мілічського пов[іту] [a]-Смолинського-[a], й там його відвідував восени [19]47 р. і навесні 1948 р. (а. с. [з]-20–21-[з]).

Восени 1947 р. він за 5000 зл[отих] виклопотав у священика [a]-Писарського-[a] в Стшегомі свідоцтво про народження для «[a]-Малого-[a]» – члена банди УПА [a]-Конечного-[a] (а. с. [з]-22-[з]).

Протягом трьох днів у листопаді 1947 р. він у своєму домі у Вірчині[3] надавав притулок і прохарчування для генерала банди УПА [a]-Онишкевича-[a]-«[a]Ореста[a]», він же «[a]-Зварич-[a]» (а. с. [з]-29-[з]).

Тоді ж саме через свого брата Михайла [и]-він пов'язав «[a]-Ореста-[a]» з осередком українських націоналістів у Англії-[и]. До лютого 1948 р. з цього осередку йому прийшло для «[a]-Ореста-[a]» 5 пакетів і 2 листи невідомого змісту. За доставку всього цього для «[a]Ореста-[a]» його заступник «[a]-Богдан-[a]» видав [Луці] 1500 зл[отих] винагороди (а. с. [з]-24, 25, 26, 27, 29, 30-[з]).

Марія [a]-Осташевська-[a] від часу визволення Польщі з-під[д] німецької окупації й до моменту свого затримання, тобто 22 X 1948 р., бачилася з Володимиром [a]Пороновичем-[a]-«[a]-Грабом-[a]» в Угневі, а потім у Руді, й знала про те, що він є активним членом нелегальної УПА та, через переслідування владою, видає себе за Степана [a]-Вербловського[a] (а. с. [з]-35, 36, 39-[з]).

А ще вона знала, що генерал банди УПА «Орест» і його заступник «Богдан» у листопаді 1947 р. переховувалися в Карчовиських, а потім у її будинку, але про це для представників влади теж не повідомила (а. с. [з]-40, 41-[з]).

Григорій [a]-Земела-[a] з 1945 р. до 1947 р. у селі Дембіна-Річиця надавав нелегальній УПА значну грошову допомогу, а також, разом із місцевими жителями, викопав криївку для її потреб (а. с. [з]-48, 49, 51-[з]).

---

[c] *Було:* Оришкевича.

[є] *Було:* Недецький.

[ж] *Було:* Ухнова. *Так само – далі.*

[з-з] *Дописано.*

[и-и] *Підкреслено.*

[3] Тепер Вєрцень.

W różnych ośrodkach Polski utworzyli oni wrogie ogniska dywersyjno-szpiegowskie, które są z całą bezwzględnością tępione, mając swoich wielbicieli ideologicznych w postaci [a-]Onyszkiewicza[-ag], ps. „[a-]Orest[-a]" vel [a-]Zwarycz[-a], [a-]Soroka[-a] Piotra, ps. „[a-]Bohdan[-a]" vel [a-]Niedźwiecki[-ah], [a-]Poronowicz[-a] Włodzimierz, ps. „[a-]Hrab[-a]" vel [a-]Wierbłowski[-a], którzy zajmowali wysokie stanowiska w nielegalnej organizacji UPA, mogąc prowadzić i rozwijać antypaństwową działalność tylko dzięki [a-]Ostaszewskiemu[-a] Łukaszowi i tow[arzyszom], którzy udzielali tymże systematycznej pomocy w różnej formie, a mianowicie:

[a-]Ostaszewski[-a] Łukasz w czasie od 1945 r. do 1947 r. na terenie Uhnowa[i] wpłacił [a-]Brodkiewiczowi[-a] na cele nielegalnej organizacji UPA 5200 zł (k.s. [j-]28–29[-j]).

Od grudnia 1946 r. do marca 1947 r. udzielił schronienia i pożywienia w swoim mieszkaniu aktywnemu członkowi bandy UPA [a-]Poronowicz[-a] Włodzimierzowi, ps. „[a-]Hrab[-a]", którego w obawie przed aresztowaniem ukrył u gospodarza [a-]Smolińskiego[-a], we wsi Ruda, pow[iat] Milicz pod fałszywem nazwiskiem [a-]Wierbłowski[-a] Stefan, gdzie odwiedził go jesienią [19]47 r. i wiosną 1948 r. (k.s. [j-]20–21[-j]).

Jesienią 1947 r. za sumę 5000 zł wystarał się u ks. [a-]Pisarskiego[-a] w Strzegomiu o metrykę urodzenia dla członka bandy UPA [a-]Koniecznego[-a], ps. „[a-]Mały[-a]" (k.s. [j-]22[-j]).

W listopadzie 1947 r. przez okres trzech dni w swoim mieszkaniu w Wirczynie[3] udzielał schroniska i pożywienia generałowi bandy UPA [a-]Onyszkiewiczowi[-a], ps. „[a-]Orest[-a]" vel [a-]Zwarycz[-a] (k.s. [j-]29[-j]).

W tymże czasie za pośrednictwem swojego brata Michała, [k-]skontaktował „[a-]Oresta[-a]" z Ośrodkiem Nacjonalistów Ukraińskich w Anglii[-k], którzy do lutego 1948 r. na jego adres dla „[a-]Oresta[-a]" przysłali 5 paczek i 2 listy o zawartości nieustalonej, co doręczył „[a-]Orestowi[-a]", za co zastępca „[a-]Oresta[-a]", ps. „[a-]Bohdan[-a]", tytułem wynagrodzenia wypłacił jemu 1500 zł (k.s. [j-]24, 25, 26, 27, 29, 30[-j]).

[a-]Ostaszewska[-a] Maria od wyzwolenia Polski spod okupacji niemieckiej do chwili zatrzymania, t[o] j[est] do 22 X 1948 r., spotykając się z [a-]Poronowiczem[-a] Włodzimierzem, ps. „[a-]Hrab[-a]", na terenie Uhnowa, a potem w Rudzie, wiedziała o tym, że jest on aktywnym członkiem nielegalnej organizacji UPA, a będąc ściganym przez władze, występuje pod nazwiskiem [a-]Wierbłowski[-a] Stefan (k.s. [j-]35, 36, 39[-j]).

Poza tym było jej także wiadomo, że generał bandy UPA „[a-]Orest[-a]" i jego zastępca „[a-]Bohdan[-a]" w listopadzie 1947 r. ukrywali się w Karczowiskach, a potem w jej domu, o czym także nie zameldowała władzom (k.s. [j-]40, 41[-j]).

---

[g] *Było:* Oryszkiewicza.
[h] *Było:* Niediecki.
[i] *Było:* Uchnowa. *Podobnie dalej.*
[j-j] *Dopisano odręcznie.*
[k-k] *Podkreślono odręcznie.*
[3] Obecnie Wiercień.

У грудні 1947 р. в своєму помешканні у селі Тошовицях[і] він протягом 2-х тижнів надавав притулок і прохарчування [а-]Онишкевичу[-ar]-«[а-]Оресту[-а]» та Петру[ї] [а-]Сороц[і][-а]-«[а-]Богдану[-а]» (а. с. [з-]49, 50[-з]). [4]

В лютому 1948 р., також протягом 2-х тижнів, надавав для них притулок і прохарчування вдруге (а. с. [з-]50, 51, 52[-з]).

Ольга [а-]Омелян[-ай] десь 1 II 1948 р. у своєму помешканні в Липцях протягом 3-х днів надавала притулок і прохарчування членові банди УПА «[а-]Богдану[а]» (а. с. [з-]59, 60, 66, 79[-з]).

Від 13 лютого 1948 р. до того часу, коли її затримали, тобто 2 III 1948 р., вона вдруге надала притулок і прохарчування «[а-]Богданові[-а]». 14 II 1948 р. у ґмінному управлінні його зареєструвала під ім'ям Павла [а-]Недзведського[-а] (а. с. [...][к], 79, [...][к]).

Григорій [а-]Криловський[-а] у січні 1946 р. надав для потреб нелегальної УПА в Угневі 200 зл[отих] (а. с. [з-]78[-з]).

У лютому 1946 р. в його помешканні відбулися збори членів нелегальної УПА (а. с. [з-]73, 74, 79[-з]).

У червні 1946 р. в Угневі він передав [а-]Козловській[а] 5000 зл[отих] на потреби нелегальної УПА (а. с. [з-]80[-з]).

В різний час від весни 1946 р. до 1947 р. надавав притулок і прохарчування членам банди УПА (а. с. [з-]79, 80, 81[-з]).

На підставі вищезазначеного, [б-]обвинувачую[-б]:

[л]1. [а-]Осташевського[-а] Луку Максиміліановича, нар. 20 X 1898 р. в Заставʼї, поляк, гром[адянство] польське, рим[о]-кат[олик], селянин, 4 кл[аси] поч[аткової] осв[іти], у війську не служив, військового звання не має, одружений, вл[асник] 2 га орної землі, нагород і відзнак не має, ост[аннє місце] проживання: Вірчин, ґм[іна] Зимна Вода, пов[іт] Любін Лігницький, зі слів не судимий – у тому, що:

– з 1945 р. до дня арешту, тобто [и-]22 X 1948 р.[-и], систематично допомагав членам нелегальної УПА коштами, житлом, харчуванням, документами, а також забезпечував зв'язок між генералом банди УПА [а-]Онишкевичем[-а]-«[а-]Орестом[-а]» і ворожим осередком за кордоном шляхом доставки тому 5-и пакетів і 2-х листів із Англії невстановленого змісту, тобто – у вчиненні дій, які передбачені ст. 28 КК ВП у зв'язку із ст. 85 КК ВП.

2. [а-]Осташевську[-а] Марію Луківну, нар. 2 II 1927 р. в Угневі, полька, гром[адянство] польське, рим[о]-кат[оличка], продавець, осв[іта] 7 кл[асів] шк[оли], у війську не служила, військового звання не має, незаміжня, землями не володіє, нагород і відзнак не має, останнє місце пр[оживання:]

[і] *Було:* Тушовицях. *Аналогічно – далі.*

[ї] *Було:* Павлові.

[й] *Було:* Омеляж.

[к] *Нерозбірливі цифри. Дописано.*

[л] *Дописано знак:* X.

[a-]Zemeła[-a] Grzegorz od 1945 r. do 1947 r. na terenie wsi Dębina, Rzeczyca udzielił materialnej pomocy w naturze na większą sumę dla nielegalnej organizacji UPA oraz z innymi gospodarzami wykopał bunkier mający służyć dla celów tejże organizacji (k.s. [j-]48, 49, 51[-j]).

W grudniu 1947 r. w swoim mieszkaniu na wsi Toszowice[l] przez okres 2 tygodni udzielił schronienia i pożywienia [a-]Onyszkiewiczowi[-a], ps. „[a-]Orest[-a]" i [a-]Sorok[a][-a] Piotrowi[m], ps. „[a-]Bohdan[-a]" (k.s. [j-]49, 50[-j]).

W lutym 1948 r. udzielił tymże po raz drugi schronienia i pożywienia, także przez okres 2 tygodni (k.s. [j-]50, 51, 52[-j]).

[a-]Omelan[-an] Olga około 1 II 1948 r. w swoim mieszkaniu w miejscowości Lipce, przez okres 3 dni udzieliła schronienia i pożywienia członkowi bandy UPA, ps. „[a-]Bohdan[-a]" (k.s. [j-]59, 60, 66, 70[-j]).

Od 13 lutego 1948 r. do chwili zatrzymania, t[o] j[est] do 2 III 1948 r. po raz drugi udzieliła schronienia i pożywienia „[a-]Bohdanowi[-a]", którego w dniu 14 II 1948 r. zameldowała w Zarządzie Gminnym na fałszywe dokumenty opiewające na nazwisko Niedźwiecki Paweł (k.s. [...][o] 79, [...][o]).

[a-]Kryłowski[-a] Grzegorz w styczniu 1946 r. na cele nielegalnej organizacji UPA w Uhnowie wpłacił 200 zł (k.s. [j-]78[-j]).

W lutym 1946 r. w jego mieszkaniu odbyło się zebranie członków nielegalnej organizacji UPA (k.s. [j-]73, 74, 79[-j]).

W czerwcu 1946 r. na ręce [a-]Kozłowskiej[-a] w Uhnowie wpłacił w naturze 5000 zł na cel nielegalnej organizacji UPA (k.s. [j-]80[-j]).

Od wiosny 1946 r. do 1947 r. w różnych odstępach czasu udzielał schronienia i pożywienia członkom bandy UPA (k.s. [j-]79, 80, 81[-j]).

Na mocy powyższego [b-]oskarżam[-b]:

[p]1. [a-]Ostaszewskiego[-a] Łukasza, s. Maksymiliana, ur. 20 X 1898 r. w Zastawiu, Polaka, obyw[atelstwa] polskiego, wyzn[ania] rzym[sko]kat[olickiego], rolnika, wykszt[ałcenie] 4 kl[asy] szk[oły] powsz[echnej], w wojsku niesłużącego, bez stopnia wojskowego, żonatego, pos[iadającego] 2 ha ziemi ornej, bez orderów i odznaczeń, ost[atnio] zam[ieszkałego] Wirczyn, gm[ina] Zimna Woda, pow[iat] Lubin Legnicki, ze słów niekaranego o to, że:

– od 1945 r. do dnia aresztowania, t[o] j[est] [k-]do 22 X 1948 r.[-k] udzielał systematycznie pomocy w swoim mieszkaniu członkom nielegalnej organizacji UPA w postaci finansowej, schronienia i pożywienia, dokumentów, oraz generała bandy UPA [a-]Onyszkiewicza[-a], ps. „[a-]Orest[-a]" skontaktował z wrogim ośrodkiem zagranicą, dostarczając temuż 5 paczek i 2 listy z Anglii o treści nieustalonej, t[o] j[est] o czyn przewidziany w art. 28 KKWP w związku z art. 85 KKWP.

---

[l] *Było:* Tuszowice. *Podobnie dalej.*

[m] *Było:* Pawłowi.

[n] *Było:* Omelarz.

[o] *Liczba nieczytelna, dopisana odręcznie.*

[p] *Przy wierszu dopisano odręcznie:* X.

Вірчин, ґм[іна] Зимна Вода, Любін Лігницький пов[іт], зі слів не судима – у тому, що:

– в період часу від визволення Польщі від німецької окупації до дня арешту, а саме 22 X 1948 р., знала про те, що Володимир [a-]Поронович[-a]-«[a-]Граб[-a]», він же [a-]Вербловський[-a], [a-]Онишкевич[-a]-«[a-]Орест[-a]», він же «[a-]Зварич[-a]», Петро [a-]Сорока[-a]-«[a]Богдан[-a]», він же [a-]Недзведський[-a] є активними членами нелегальної УПА, але не повідомила про це представників влади, тобто – у вчиненні дій, які передбачені ст. 18 Декр[ету] від 13.06.[19]46 р.

3. [a-]Земелу[-a] Григорія Антоновича, нар. 14 II 1909 р. у Гридчанах[м], українець, гром[адянство] польське, греко-кат[олик], селянин, неписьменний, у війську не служив, військового звання не має, одружений, володіє 7 га орної землі, нагород і відзнак не має, останнє місце пр[оживання]: Тошовиці, ґм[іна] Ринарчичі, Любін-Лігницького пов[іту], зі слів не судимий – у тому, що:

– в період часу від 1945 р. до дня арешту, а саме 22 X 1948 р., у власному помешканні систематично надавав матеріальну допомогу членам нелегальної УПА, а також у тому, що в грудні 1947 р. і лютому 1948 рр. впродовж 2-х тижнів переховував і надавав прохарчування генералові банди УПА «[a-]Оресту[-a]» та його заступникові «[a-]Богдану[-a]», тобто – у вчиненні дій, які передбачені ст. 28 КК ВП і ст. 85 КК ВП.

4. [a-]Омелян[-a] Ольгу Василівну, нар. 1 IX 1920 р. у Вільці Вербицькій, українка, гром[адянство] польське, греко-кат[оличка], робітниця, осв[іта] 4 кл[аси] поч[аткової] шк[оли], у війську не служила, військового звання не має, незаміжня, землями не володіє, відзнак і орденів не має, останнє місце пр[оживання]: село Липці, Лігницький пов[іт], зі слів не судима – в тому, що:

– впродовж трьох днів наприкінці січня – на початку лютого 1948 р., а також із 13 II [19]48 р. до 2 III 1948 р. у своєму помешканні в Липцях надавала притулок і прохарчування членові нелегальної УПА Петру [a-]Сороці[-a]-«[a-]Богдану[-a]», якого 14 II 1948 р. там прописала за фіктивним ім'ям і прізвищем Павло [a-]Недзведський[-an], тобто – у вчиненні дій, які передбачені ст. 28 КК ВП і ст. 85 КК ВП.

5. [a-]Криловського[-a] Григорія Васильовича, нар. 1 XII 1899 р. в Угневі, українець, гром[адянство] польське, греко-кат[олик], селянин, осв[іта] 4 кл[аси] поч[аткової] шк[оли], у війську не служив, військового звання не має, одружений, володіє 9 га орної землі, нагород і відзнак не має, останнє місце прож[ивання]: Ґожелін, ґ[міна] Мілорадзіце[o], Любінський пов[іт], зі слів не судимий – у тому, що:

– в Угневі у період часу із 1945 р. до моменту виселення в 1947-му передав для потреб нелегальної УПА 5200 зл[отих], надавав притулок

[м] *Було:* Хрибаннах.
[n] *Було:* Недзецький.
[o] *Було:* Мілородзіце.

2. [a-]Ostaszewską[-a] Marię, c. Łukasza, ur. 2 II 1927 r. w Uhnowie, Polkę, obyw[atelstwa] polskiego, wyzn[ania] rzym[sko]kat[olickiego], ekspedientkę, wykszt[ałcenie] 7 kl[as] szk[oły] powsz[echnej], w wojsku niesłużącą, bez stopnia wojskowego, pannę, bez majątku, bez odznaczeń i orderów, ostatnio zam[ieszkałą] w Wirczynie, gm[ina] Zimna Woda, pow[iat] Lubin Legnicki, ze słów niekaraną, o to, że:

– od czasu wyzwolenia Polski spod okupacji niemieckiej do dnia aresztowania, t[o] j[est] do 22 X 1948 r. wiedząc o tym, iż [a-]Poronowicz[-a] Włodzimierz, ps. „[a-]Hrab[-a]" vel [a-]Wierbłowski[-a], [a-]Onyszkiewicz, ps. „[a-]Orest[-a]" vel [a-]Zwarycz[-a], [a-]Soroka[-a] Piotr, ps. „[a-]Bohdan[-a]" vel [a-]Niedźwiecki[-a], są aktywnymi członkami nielegalnej organizacji UPA, o czym nie zameldowała władzom, t[o] j[est] o czyn przewidziany w art. 18 Dekr[etu] z dnia 13.06.[19]46 r.

3. [a-]Zemełę[-a] Grzegorza, s. Antoniego, ur. 14 II 1909 r. w Hredczanach[r], Ukraińca, obyw[atelstwa] polskiego, wyzn[ania] greckokat[olickiego], rolnika, analfabetę, w wojsku nie służącego, bez stopnia wojskowego, żonatego, pos[iadającego] 7 ha ziemi ornej, bez odznaczeń i orderów, ostatnio zam[ieszkałego] w Toszowicach, gm[ina] Rynarcice, pow[iat] Lubin Legnicki, ze słów niekaranego, o to, że:

– od 1945 r. do dnia aresztowania, t[o] j[est] do 22 X 1948 r. udzielał systematycznie pomocy materialnej członkom nielegalnej organizacji UPA w swoim mieszkaniu, oraz w grudniu 1947 r. i w lutym 1948 r. przez okres 2 tygodni dał schronienie i pożywienie członkowi generałowi bandy UPA „[a-]Orestowi[-a]", oraz jego zastępcy „[a-]Bohdanowi[-a]", t[o] j[est] o czyn przewidziany w art. 28 KKWP w związku z art. 85 KKWP.

4. [a-]Omelan[-a] Olgę, c. Bazylego, ur. 1 IX 1920 r. w Wólce Wierzbickiej, Ukrainkę, obyw[atelstwa] polskiego, wyzn[ania] greckokat[olickiego], robotnicę, wykszt[ałcenie] 4 kl[asy] szk[oły] powsz[echnej], w wojsku nie służącą, bez stopnia wojskowego, pannę, bez majątku, bez odznaczeń i orderów, ostatnio zam[ieszkałą] we wsi Lipce, pow[iat] Legnica, ze słów niekaraną, o to, że:

– około 1 II 1948 r. przez okres trzech dni, oraz od 13 II [19]48 r. do 2 III 1948 r. udzielała schronienia i pożywienia w swoim mieszkaniu, w miejscowoś[i] Lipce, członkowi nielegalnej organizacji UPA, a to: [a-]Soroka[-a] Piotrowi, ps. „[a-]Bohdan[-a]", którego w dniu 14 II 1948 r. zameldowała na fałszywe dokumenty opiewające na nazwisko [a-]Niedźwiecki[-as] Paweł, t[o] j[est] o czyn przewidziany w art. 28 KKWP w związku z art. 85 KKWP.

5. [a-]Kryłowskiego[-a] Grzegorza, s. Bazylego, ur. 1 XII 1899 r. w Uhnowie, Ukraińca, obyw[atelstwa] polskiego, wyzn[ania] greckokat[olickiego], rolnika, wyksz[tałcenie] 4 kl[asy] szk[oły] powsz[echnej], w wojsku nie służącego, bez stopnia wojskowego, żonatego, pos[iadającego] 9 ha ziemi ornej, bez odznaczeń i orderów, ostatnio zam[ieszkałego]: Gorzelin, g[mina] Miłoradzice[t], pow[iat] Lubin, ze słów niekaranego, o to, że:

---

[r] *Było:* Chrybannach.
[s] *Było:* Niedziecki.
[t] *Było:* Miłorodzice.

і прохарчування членам банди УПА, зокрема Володимирові ᵃ-Поронович-ᵃ-«ᵃ-Грабу-ᵃ», а також дозволяв проводити збори в своєму помешканні, тобто – у вчиненні дій, які передбачені ст. 28 КК ВП і ст. 85 КК ВП.

Дана справа підлягає розглядові військовим районним судом у Вроцлаві.

Обвинувальний висновок укладено 1 XII [19]48 р. ВУГБ у Вроцлаві.

Слідчий старшина ВУГБ у Вроцлаві
підпор[учник] (—) Ожешина Ян[4].

Список осіб, які мають бути викликані на судове засідання.

ʳ-Обвинувачувані-ʳ:

1. ᵃ-Осташевський-ᵃ Лука – Вроцлавська в'язниця № 2.
2. ᵃ-Осташевська-ᵃ Марія – [Вроцлавська в'язниця № 2].
3. ᵃ-Земела-ᵃ Григорій – [Вроцлавська в'язниця № 2].
4. ᵃ-Омелян-ᵃ Ольга – [Вроцлавська в'язниця № 2].
5. ᵃ-Криловський-ᵃ Григорій Васильович – [Вроцлавська в'язниця № 2].

ʳ-Свідки-ʳ:

ᵃ-Сорока-ᵃ Петро Іванович – Мокотівська в'язниця у Варшаві.

Слідчий старшина ВУГБ у Вроцлаві
підпор. (—) Ожешина Ян.

АІНП Вр, 038/544, арк. 81–84.
Оригінал, машинопис.
Документ польською мовою.

---

[4] Ожешина Ян (нар. 22 V 1922 у Ґані Вєлюнського пов.). Підпоручник (1946), поручник (1950), капітан (1954), майор (1958). Член ПОРП. У 1940–1945 перебував на примусових роботах у Німеччині. Від червня 1945 – працює у ПУГБ в Вєлюні. Від лютого 1946 – слідчий офіцер 2-ї секції IV відділу «А» ВУГБ у Білостоці. Від квітня 1946 – слідчий офіцер, а від травня 1946 – старший слідчий офіцер ПУГБ у Високому-Мазовецькому. Від травня 1947 – старший слідчий офіцер 1-ї секції. Від червня 1948 – слідчий офіцер 2-ї секції. Від травня 1949 – слідчий офіцер 1-ї. Від жовтня 1950 – керівник 1-ї секції слідчого відділу ВУГБ у Вроцлаві. Від вересня 1954 – на курсах НЦ МГБ старшин ГБ у Легіонові. З вересня 1955 – керівник ПУдсГБ в Ополі. Від січня 1957 – заступник коменданта ПК ГМ у справах безпеки в Ополі. *(АІНП Вр, 0126/1331, Особова справа, Ожешина Ян).*

– w czasie od 1945 r. do dnia wysiedlenia, t[o] j[est] do 1947 r. na terenie Uhnowa wpłacił na cele nielegalnej organizacji UPA 5200 zł oraz udzielał schronienia i pożywienia członkom bandy UPA, w szczególności [a-]Poronowicz[-a] Włodzimierzowi, ps. „[a-]Hrab[-a]", zezwalając tymże na odbywanie zebrań w swoim mieszkaniu, t[o] j[est] o czyn przewidziany w art. 28 KKWP w związku z art. 85 KKWP.

Sprawa niniejsza podlega rozpatrzeniu przez Wojskowy Sąd Rejonowy we Wrocławiu.

Akt oskarżenia sporządzono dnia 1 XII [19]48 r. w WUBP we Wrocławiu.

Oficer śledczy WUBP we Wrocławiu
(—) Orzeszyna Jan[4], ppor.

Wykaz osób podlegających wezwaniu na rozprawę sądową:

[e-]Oskarżeni:[-e]

1. [a-]Ostaszewski[-a] Łukasz – więzienie nr 2 we Wrocławiu
2. [a-]Ostaszewska[-a] Maria – [więzienie nr 2 we Wrocławiu]
3. [a-]Zemeła[-a] Grzegorz – [więzienie nr 2 we Wrocławiu]
4. [a-]Omelan[-a] Olga – [więzienie nr 2 we Wrocławiu]
5. [a-]Kryłowski[-a] Grzegorz, s. Bazylego – [więzienie nr 2 we Wrocławiu]

[e-]Świadkowie:[-e]

[a-]Soroka[-a] Piotr, s. Jana – więzienie Mokotów w Warszawie

Oficer śledczy WUBP we Wrocławiu
(—) Orzeszyna Jan, ppor.

AIPN Wr, 038/544, k. 81–84.
Oryginał, maszynopis.
Dokument w języku polskim.

[4] Jan Orzeszyna (ur. 22 V 1922 w Ganie, pow. wieluński), ppor. (1946), por. (1950), kpt. (1954), mjr (1958). W l. 1940–1945 na robotach przymusowych w Niemczech; od czerwca 1945 pracownik kartoteki PUBP w Wieluniu; od lutego 1946 oficer śledczy Sekcji 2 Wydz. IV „A" WUBP w Białymstoku; od kwietnia 1946 oficer śledczy, od maja 1946 st. oficer śledczy PUBP w Wysokiem Mazowieckiem; od maja 1947 st. oficer śledczy Sekcji 1, od czerwca 1948 oficer śledczy Sekcji 2, od maja 1949 oficer śledczy Sekcji 1, od października 1950 kierownik Sekcji 1 Wydz. Śledczego WUBP we Wrocławiu; od września 1954 słuchacz CW MBP w Legionowie; od września 1955 kierownik PUdsBP w Opolu, od stycznia 1957 zca komendanta powiatowego MO ds. SB w Opolu. AIPN Wr, 0126/1331, Akta osobowe funkcjonariusza.

№ 122

7 грудня 1948, [Варшава]. Звіт референта І відділу ІІІ департаменту Станіслава Яштшембського керівнику І секції І відділу ІІІ департаменту МГБ Феліксу Шпану щодо підозрюваного у належності до українського підпілля Михайла Костки

[a-]Цілком таємно[-a]

7 XII [19]48 р.

Керівнику І секції І в[ідділу]
ІІІ деп[артаменту] МГБ
кап. Шпану

[a-]Рапорт[-a]

І с[екцією] І в[ідділу] ІІІ деп[артаменту] МГБ ведеться справа Михайла Костки[1], котрий підозрюється в причетності до ОУН-УПА. За попередньою інформацією відомо, що:

Костка Михайло, солтис громади Белвін Перемиського пов[іту], підтримував зв'язок зі зв'язковими ОУН (Катерина Підбільська-«Галка», Зіновія Химко чи Маєвська чи Єлизавета Грушецька-«Зоя»), к[оманд]иром сотні УПА («Крилач», він же «Сухий») і його дружиною (Анна Вишневська). Втім, у документах, які має в своєму розпорядженні І с[екція] І в[ідділу] ІІІ деп[артаменту] МГБ, не йдеться ні про нашу діяльність у вищезгаданій ОУН-УПА, ні про якусь приналежність до цієї організації.

В документі, надісланому Ряшівським ВУГБ (№ 1563/ІІІ/[19]48 від 6 VIII [19]48 р.), зазначається, що Михайло Костка мешкає в селі Белвіні

[a-a] *Підкреслено.*

[1] Костка Михайло (нар. 20 VIII 1900, Ляцьк – пом. 10 I 1960). Затриманий 23 VI 1947 в Белвіні під час акції «Вісла». Ув'язнений в ЦТП в Явожні. Постановою районної військової прокуратури у Кракові 12 IX 1947 слідство припинене. Звільнений 20 IX 1947. Згідно з документами УБ, мав бути залучений до співпраці 29 IV 1949 підпор. Ю. Пенаром як інформатор пс. «Єлень». У характеристиці, наданій Ю. Пенаром 1 III 1951, зазначено: «Під час роботи із згаданим вище інформатором контрольних зустрічей не було. Загалом від нього отримано 27 донесень. Це інформаційні донесення. На їхній підставі заарештовано 5 колишніх членів банди «Сума». Ці особи були засуджені до 3–5 років ув'язнення. В даний час згаданий вище спрямований на розробку колишнього працівника УБ, який тісно співпрацював з ОУН у Перемиському повіті. Тепер переховується разом із дружиною. Має можливість здійснювати цю розробку, бо підтримує тісний контакт з його родиною. Зараз залишається на контакті у Юзефа Пенара, не розконспірований». Вилучений з агентурної мережі у 1954. *(АІНП Ж, 0087/324; АІНП Ж, Книга реєстрації агентурно-інформаційної мережі за 1949–1954 роки ВУГБ у Ряшеві).*

Nr 122

7 grudnia 1948, [Warszawa]. Raport referenta Wydziału I Departamentu III MBP Stanisława Jastrzębskiego dla kierownika Sekcji I Wydziału I Departamentu III MBP Feliksa Szpana, dotyczący podejrzanego o przynależność do podziemia ukraińskiego Michała Kostki

[a-]Ściśle tajne[-a]

Dnia 7 XII [19]48 r.

Do Kierownika Sekcji I W[ydziału] I
Dep[artamentu] III MBP
kpt. Szpana

[a-]Raport[-a]

Przez S[ekcję] I W[ydziału] I Dep[artamentu] III MBP prowadzona jest sprawa Kostki Michała[1], podejrzanego o przynależność do OUN-UPA. W[edłu]g dotychczasowych danych wiadomo jest, że:

Kostka Michał, sołtys gromady Bełwin, pow[iat] Przemyśl był w kontakcie z łącznikami OUN – Podbilską Katarzyną, ps. „Hałka", Chymko Zenobią vel Majewską vel Gruszecką Elżbietą, ps. „Zoja", oraz z d[owód]cą sotni UPA, ps. „Kryłacz" vel „Suchy", jak i jego żoną Wiśniewską Anną. Dotychczas posiadane materiały przez S[ekcję] I W[ydziału] I Dep[artamentu] III MBP nie naświetlają naszej działalności w[yżej] w[ymienionych] OUN-UPA ani nie mówią konkretnie o przynależności do tej organizacji.

W[edłu]g nadesłanego materiału przez WUBP w Rzeszowie nr 1563/III/[19]48 z dnia 6 VIII [19]48 r. Kostka Michał nadal zamieszkuje we wsi Bełwin,

---

[a-a] *Podkreślono odręcznie.*

[1] Michał Kostka (ur. 20 VIII 1900 w Lacku, zm. 10 I 1960). Zatrzymany 23 VI 1947 w Bełwinie podczas akcji „Wisła", osadzony w COP w Jaworznie, postanowieniem Wojskowej Prokuratury Rejonowej w Krakowie 12 IX 1947 śledztwo umorzono, zwolniony 20 IX 1947; wg dokumentów UB miał zostać pozyskany do współpracy 29 IV 1949 przez ppor. Józefa Penara jako inf. ps. „Jeleń"; wg charakterystyki Penara z 1 III 1951: „W czasie pracy z w[yżej] w[ymienionym] informatorem spotkań kontrolnych z nim nie było. Ogólnie otrzymano od niego 27 doniesień, które były doniesieniami informacyjnymi. W tym okresie na podstawie jego doniesień aresztowano 5 osób, b[yłych] współpracowników bandy »Suma«, które to osoby zostały zasądzone od 3 do 5 lat więzienia. W obecnej chwili w[yżej] w[ymieniony] jest nastawiony na rozpracowanie ukrywającego się wraz z żoną b[yłego] pracownika UB, który ściśle współpracował z organizacją OUN na terenie pow[iatu] przemyskiego. W rozpracowaniu tym ma możliwości, gdyż pozostaje w ścisłym kontakcie z rodziną ukrywającego się. Obecnie pozostaje na kontakcie Penara Józefa, rozkonspirowany nie jest"; wyeliminowany z sieci agenturalnej w 1954. AIPN Rz, 0087/324; AIPN Rz, Księga rejestracji sieci agenturalno-informacyjnej za lata 1949–1954 WUBP w Rzeszowie.

Перемиського пов[іту], є солтисом місцевої громади, законослухняним громадянином і тісно співпрацює із ГМ.

Виходячи зі вищезгаданого, задля посутньої розробки Михайла Костки і його оточення, пропоную:

– всі матеріали, які компрометують Михайла Костку й перебувають у І с[екції] І в[ідділу] ІІІ деп[артаменту] МГБ, передати у ІІІ в[ідділ] Ряшівського ВУГБ, де жодного компромату на вищезгаданого немає, задля подальшої його розробки.

Про результати та перебіг цієї розробки ІІІ в[ідділу] Ряшівського ВУГБ інформувати І в[ідділ] ІІІ деп[артаменту] МГБ спеціальними рапортами.

Реф[ерент] І в[ідділу] ІІІ деп[артаменту] МГБ
(—) Ст[аніслав] Ястшембський.

АІНП, 0296/15, т. 4, арк. 28.
Оригінал, рукопис.
Документ польською мовою.
У верхньому лівому куті документа міститься рукописна нерозбірлива примітка.

pow[iat] Przemyśl, piastując stanowisko sołtysa tejże gromady i uchodzi za lojalnego obywatela współpracującego ściśle z MO.

Mając na uwadze w[yżej] w[ymienione] fakty, celem konkretnego rozpracowania Kostki Michała i jego otoczenia, składam wniosek:

– przesłania wszelkich posiadanych przez S[ekcję] I W[ydziału] I Dep[artamentu] III MBP komprmateriałów na Kostkę Michała do W[ydziału] III WUBP w Rzeszowie, który dotychczas żadnych komprmateriałów na w[yżej] w[ymienionego] nie posiada, do dalszego opracowania.

O wynikach i przebiegu rozpracowania W[ydziału] III WUBP w Rzeszowie powiadamiał będzie W[ydziału] I Dep[artamentu] III MBP raportami specjalnymi.

Ref[erent] W[ydziału] I Dep[artamentu] III MBP
(—) St[anisław] Jastrzębski

AIPN, 0296/15, t. 4, k. 28.
Oryginał, rękopis.
Dokument w języku polskim.
W lewym górnym rogu odręczna nieczytelna adnotacja.

№ 123
15 лютого 1949, Вроцлав. Протокол допиту Владислава Луця в справі зв'язків Івана Камінського з членами українського підпілля у Польщі

[а-]№ док....[-а] [б-]Копія[-б]

[а-]Протокол допиту свідка[-а]

Вроцлав, 15 лютого [а-]194[-а]9 р.

Ожешина Ян, підпор., [а-]слідчий старшина[-а] воєв[одського] управління [а-]громадської безпеки у[а] Вроцлаві, допитав свідка[а-], попередивши його згідно ст. 107 КПК/64 КВ ПК про карну відповідальність за неправдиві свідчення, яка передбачена ст. 140 КК[-а]:

[а-]Прізвище й ім'я[-а]: Луць Владислав.
[а-]Імена батьків[-а]: Дмитро й Анна (дівоче прізвище Крупа).
[а-]Дата та місце народження[-а]: 15.07.1909 р., Верхрата[в], Рава-Руський пов[іт].[1]
[а-]Місце проживання[-а]: Ґожелін, ґм[іна] Мілорадзіце[г], Любінський пов[іт].
[а-]Національність[-а]: поляк.
[а-]Громадянство[-а]: польське.
[а-]Віросповідання[-а]: рим[о]-кат[олик].
[а-]Рід занять[-а]: хлібороб.
[а-]Освіта[-а]: 4 кл[аси] поч[аткової] школи.
[а-]Сімейний стан[-а]: одружений.
[а-]Майновий стан[-а]: володіє 9 га.
[а-]Судимість[-а]: зі слів – не судимий.
[а-]Зв'язок із підозрюваним[-а]: відсутній.

[а-]Усвідомлюючи відповідальність за приховування правди чи надання неправдивих свідчень, урочисто обіцяю, що говоритиму щиро й нічого з того, про що знаю, не приховуватиму[-а].

(—) Луць Владислав
[а-](підпис свідка)[-а]

[а-а] *Друк формуляра.*
[б-б] *Печатка.*
[в] *Було:* Верхлаті.
[г] *Було:* Мілородзіце.

Nr 123

15 lutego 1949, Wrocław. Protokół przesłuchania Władysława Łucia na temat kontaktów Jana Kamińskiego z członkami podziemia ukraińskiego w Polsce

[a-]Nr akt.....[-a] [b-]Odpis[-b]

[a-]Protokół przesłuchania świadka[-a]

Wrocław, [a-]dnia[-a] 15 lutego [a-]194[-a]9 r.

Orzeszyna Jan, ppor., [a-]oficer śledczy[-a] Woj[ewódzkiego] Urzędu [a-]Bezpieczeństwa Publicznego we[-a] Wrocławiu, [a-]przesłuchał w charakterze świadka niżej wymienionego, uprzedziwszy go w myśl art. 107 KPK/64 KWPK o odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznania z art. 140 kk[-a].

[a-]Nazwisko i imię[-a]: Łuć Władysław
[a-]Imiona rodziców[-a]: Dymitr i Anna z d. Krupa
[a-]Data i miejsce urodzenia[-a]: 15.07.1909 r. w Werchracie[c], pow[iat] Rawa Ruska
[a-]Miejsce zamieszkania[-a]: Gorzelin, gm[ina] Miłoradzice[d], pow[iat] Lubin
[a-]Narodowość[-a]: polska
[a-]Obywatelstwo[-a]: polskie
[a-]Wyznanie[-a]: rzym[sko]kat[olickie]
[a-]Zajęcie[-a]: rolnik
[a-]Wykształcenie[-a]: 4 kl[asy] szkoły pow[szechnej]
[a-]Stan rodzinny[-a]: żonaty
[a-]Stan majątkowy[-a]: posiada 9 ha
[a-]Karalność[-a]: ze słów niekarany
[a-]Stosunek do podejrzanego[-a]: obcy

[a-]Świadom odpowiedzialności za utajenie prawdy lub złożenie fałszywego zeznania przyrzekam uroczyście, że będę mówić szczerą prawdę, niczego nie ukrywając z tego, co mi jest wiadome[-a].

(—) Łuć Władysław
[a-](podpis świadka)[-a]

[a-a] *Druk formularza.*
[b-b] *Odbito stemplem.*
[c] *Było:* Werchlacie.
[d] *Było:* Miłorodzice.

Пит[ання]: Чи знайомі з жителем Вільчина Іваном Камінським[г][1]? Чи мали з ним якісь суперечки?

Відп[овідь]: Так, я Камінського[г] знаю. З ним, як і з Гомінським Іваном, ніяких суперечок не мав.

Пит[ання]: Що можете розповісти про Камінського?

Відп[овідь]: Можу сказати те, що Камінський підтримував зв'язок із з[аступ]ником генерала банд УПА в Польщі, тобто Петром Сорокою-«Богданом».

Пит[ання]: Звідки про це знаєте?

Відп[овідь]: Дізнався в грудні 1947 р., коли підводою виїхав із Ґожеліна до шевця у Вірчин. За селом Зимна Вода випадково зустрів невідомого, в якому впізнав свого знайомого – Петра Сороку-«Богдана». Він поцікавився, куди це я прямую. Я відповів, що їду до шевця. Тоді «Богдан» сказав, що йому теж треба у Вірчин, але до Камінського. Оскільки я також їхав у тому напрямку, то посадив «Богдана» на свою підводу й підкинув до Камінського. До його господи ми заходили разом. Але далі «Богдан» запросив Камінського в іншу кімнату. Вони там про щось розмовляли, але настільки тихо, що я нічого не розчув. Гадаю, то могла бути якась конфіденційна розмова стосовно діяльності УПА. Ми з Іваном Хомінським[д] залишилися у шевській майстерні. За якийсь час Камінський із «Богданом» вийшли до нас і далі ми вже розмовляли разом. У Камінського я замовив собі черевики. Щодо «Богдана», то він приніс свої черевики, аби їх там підбили. Хомінський і Камінський це швидко зробили.

Пит[ання]: Камінський із Хомінським знали, що «Богдан» є членом банди УПА?

Відп[овідь]: Я помітив, що Камінський і Хомінський були добре знайомі з «Богданом», отже мусили, ясна річ, знати про його антидержавну діяльність.

Пит[ання]: Під час поїздки до Камінського Ви зупинялися біля Осташевського?

Відп[овідь]: Так. Коли ми з «Богданом» прямували до Камінського, він наказав зупинитися біля Луки Осташевського. Втім, як тільки «Богдан» зайшов до його дому, чомусь одразу вийшов звідти й попрямував до Камінського.

Пит[ання]: Що Ви робили після візиту до Камінського?

[г] *Було:* Комінського.

[д] *Вище:* Гомінського.

[1] Камінський Іван (нар. 1 VII 1904, м. Угнів Сокальського р-ну Львівської обл.). Заарештований у Вірчині 22 X 1948. Був звинувачений у наданні допомоги членам ОУН (швець, виготовляв чоботи), підтриманні зв'язку з Петром Сорокою на території Вроцлавського воєводства. Слідство припинене у липні 1949. Згідно постанови про припинення слідства, свідки Осташевський Лука та Осташевська Марія відмовилися від своїх свідчень стосовно Івана Камінського, які були надані під час слідства, а Сорока під час слідства зізнався, що не знав згаданого вище). *(АІНП Вр, 038/745).*

Pyt[anie]: Czy znacie Kamińskiego[e] Jana[1] zam[ieszkałego] w Wirczynie, czy mieliście z nim jakieś spory?

Odp[owiedź]: Kamińskiego[e] znam i sporów z nim nie miałem żadnych, a tak samo i Hominskiego Jana.

Pyt[anie]: Co możecie powiedzieć o Kamińskim?

Odp[owiedź]: Ja mogę powiedzieć o Kamińskim to, że on był w kontakcie z z[astęp]cą generała band UPA na Polskę, a to Soroką Piotrem, ps. „Bohdan".

Pyt[anie]: Skąd Wam jest o tym wiadomo?

Odp[owiedź]: To stwierdziłem w następującej okoliczności, a mianowicie w grudniu 1947 r. z Gorzelina wybrałem się furmanką do szewca w Wirczynie. Za wioską Zimna Woda spotkałem jakiegoś mężczyznę, w którym rozpoznałem znanego mi bandytę Sorokę Piotra, ps. „Bohdan"; ten „Bohdan" zapytał się mnie, dokąd ja jadę. Ja odpowiedziałem, że do szewca, wtedy „Bohdan" powiedział do mnie rozkazująco, że pojadę do Kamińskiego do Wirczyna. Ponieważ tam jechałem, więc nie sprzeciwiałem się, zabierając „Bohdana" ze sobą na furmankę, którego przywiozłem do Kamińskiego. Do mieszkania Kamińskiego weszliśmy razem, lecz Kamiński z „Bohdanem" zaraz wyszedł do następnego pokoju i o czymś tam rozmawiali, lecz po cichu, gdyż nic z tej rozmowy nie rozumiałem. W każdym razie[f] musiała to być rozmowa poufna dotycząca działalności UPA. Ja natomiast z Chomińskim[g] Janem, zostałem w warsztacie szewskim, a po pewnym czasie wyszedł Kamiński z „Bohdanem", więc dalej już rozmawialiśmy razem. Wtedy to ja obstalowałem sobie buty u Kamińskiego, natomiast „Bohdan" dał podbić sobie zelówki pod buty, które przyniósł, i zaraz mu je podbił Chomiński z Kamińskim.

Pyt[anie]: Czy Kamiński z Chomińskim wiedzieli, że „Bohdan" jest członkiem bandy UPA?

Odp[owiedź]: Ja zauważyłem, że Kamiński i Chomiński znali się dobrze z „Bohdanem", więc musieli rzecz jasna wiedzieć o jego antypaństwowej działalności.

Pyt[anie]: Czy zatrzymywaliście się koło Ostaszewskiego, jak jechaliście do Kamińskiego?

Odp[owiedź]: Jadąc do Kamińskiego, „Bohdan" kazał zatrzymać się koło Ostaszewskiego Łukasza i wszedł tylko do jego mieszkania, lecz zaraz wyszedł już prosto do Kamińskiego.

Pyt[anie]: Co zrobiliście po załatwieniu swoich spraw u Kamińskiego?

---

[e] *Było:* Komińskiego.

[f] *Było:* w każdym bądź razem.

[g] *Wyżej:* Homiński.

[1] Jan Kamiński (ur. 1 VII 1904 w Uhnowie, pow. rawski). Aresztowany w Wirczynie 22 X 1948, oskarżony o udzielanie pomocy członkom OUN (jako szewc miał wyrabiać dla nich buty), utrzymywanie kontaktów na terenie woj. wrocławskiego z Petrem Soroką; śledztwo umorzono w lipcu 1949 (wg postanowienia o umorzeniu śledztwa świadkowie Łukasz Ostaszewski i Maria Ostaszewska odwołali zeznania złożone w śledztwie dot. Jana Kamińskiego, a Soroka w śledztwie zeznał, że go nie znał). AIPN Wr, 038/745.

Відп[овідь]: Після того, як ми з «Богданом» побували в Камінського, вирушили додому. Втім, перед домом Осташевського «Богдан» попросив мене притримати коней. Там на підводу підсів генерал банди УПА в Польщі Онишкевич[e]-«Орест», котрий переховувався у жительки Вірчина Осташевської, тобто неподалік Камінського. Обох бандитів УПА я відвіз у село Карчовиська. Там вони зіскочили[є] з підводи й подалися в невідомому напрямку, а я рушив додому.

Пит[ання]: Звідкіля Ви знаєте «Богдана» й «Ореста»?

Відп[овідь]: Із «Богданом» і «Орестом» я знайомий, тому що вони до мене приїжджали. Потім, коли ними зацікавилися представники влади (мовляв, це бандити УПА), я їм розповів, куди ті пішли, а відтак їх заарештували 3.03.[19]48 [р.].

Пит[ання]: Чим ще бажаєте доповнити свої свідчення?

Відп[овідь]: Більше нічим.

На цьому протокол закінчений і, після прочитання, підписаний.

Допитав підпор.
Ян Ожешина.

Розповів:
Луць Владислав.

[ж-ж]Згоден[-ж]:

АІНП Вр, 038/745, арк. 13–13 зв.
Копія, машинопис.
Документ польською мовою.
На документі є відбиток трикутної печатки: «Воєводське управління гром[адської] без[пеки]».

---

[c] *Було:* Орешкевич.
[є] *Було з граматичною помилкою.*
[ж-ж] *Дописано.*

Odp[owiedź]: Po załatwieniu swoich spraw u Kamińskiego wraz z „Bohdanem" wracałem do domu, lecz przed mieszkaniem Ostaszewskiego „Bohdan" kazał mi się zatrzymać i na moją furmankę wszedł jeszcze generał band UPA na Polskę, a to Onyszkiewicz[h], ps. „Orest", który ukrywał się u Ostaszewskiego zam[ieszkałego] w Wirczynie, t[o] j[est] niedaleko Kamińskiego. Obyd[w]u bandytów UPA podwiozłem do wsi Karczowiska, gdzie oni z furmanki zeszli[i] i poszli sobie w niewiadomym mi kierunku, a ja pojechałem do swojego domu.

Pyt[anie]: Skąd znacie „Bohdana" i „Oresta"?

Odp[owiedź]: „Bohdana" i „Oresta" znam z tego powodu, że byli oni u mnie, a potem pytały się o nich władze, mówiąc że to są bandyci UPA, więc ja powiedziałem, gdzie oni poszli i w ten sposób zostali aresztowani 3.03.[19]48 [r.].

Pyt[anie]: Czym chcecie uzupełnić swoje zeznania?

Odp[owiedź]: Niczym więcej.

Na tym protokół zakończono i po odczytaniu podpisano.

Przesłuchał, ppor.
Jan Orzeszyna

Zeznał:
Łuć Władysław

[j-]Za zgodność:[-j]

AIPN Wr, 038/745, k. 13[–13v].
Kopia, maszynopis.
Dokument w języku polskim.
Na końcu trójkątna pieczęć: Wojewódzki Urząd Bezp[ieczeństwa] Publ[icznego].

[h] *Było:* Oreszkiewicz.
[i] *Było:* zeszły.
[j-j] *Dopisano odręcznie.*

№ 124
26 лютого 1949, Вроцлав. Вирок Військового районного суду у Вроцлаві у справі Луки Осташевського, Марії Осташевської, Григорія Земели, Ольги Омелян та Григорія Криловського

№ док.: 10/49 [а-]Копія[-а]

[а-б-]Вирок[-б]
іменем Республіки Польща[-а]

[а-]Вроцлав, 26 лютого 1949 р.[-а]

[а-]Військовий районний суд у Вроцлаві[-а] на відкритому засіданні в [а-]складі[-а]: [а-]голови кап. [а-]Сигізмунда Кубрихта[-а1], [а-]засідателів[-а] стр[ільця] [а-]Мечислава Сятрака[-а], стр[ільця] [а-]Казимира Кордаля[-а],

– за присутності військового прокурора кап. [а-]Станіслава Лісовського[-а2], адв[оката] [а-]Павла Неумана[-а], секр[етаря] [а-]Маріана Чайковського[-а], [б-]розглянув справу[-б]:

[вг-]1. [а-б-г-]Осташевського[-г-б] Луки[-а], сина Максиміліана й Анни (дівоче прізвище Запоровська), нар. 20.10.1898 р. у Застав'ї Томашів-Любельського

[а-а] *Написано великими літерами.*

[б-б] *Написано в розбивку.*

[в] *Дописано від руки знак: +.*

[г-г] *Фрагмент тексту позначений на лівому полі рукописною вертикальною лінією.*

[1] Кубрихт Зиґмунт (нар. 1906), капітан (1947), майор (1955). Член ПРП, згодом – ПОРП. У 1927–1934 навчався на юридичному факультеті Львівського університету. Від 1 VII 1936 до 11 IX 1939 – працівник казначейського управління в Дрогобичі. Від 1 X 1939 до 27 VI 1941 – податковий інспектор у фінуправлінні Дрогобича. За часів німецької окупації Дрогобича (1 VIII 1941 – 1 VII 1944) – податковий референт у міському казначейському управлінні. Після повернення радянських військ, із 2 до 30 VII 1944, був безробітним. Від 1 VIII 1944 до 1 VII 1945 – начальник податкового відділу фінуправління Дрогобича. З 2 до 30 VII 1945 – безробітний. У липні 1947 виїхав із України до польського Битома. Звідти, через 2 місяці, перевівся до Дзедзіць. Від 1 X 1945 до 1 VII 1947 працював там на державному хімпідприємстві. Із 1 VII до 30 X 1947 – фіндиректор підприємства «Чеховіце». Від 1 XI 1947 – у ВП. З XI 1947 – 21 II 1952 – суддя у Вроцлавському військовому райсуді. Від 22 VII 1952 до 7 VII 1955 – суддя в Поморському ВО у Бидґощі. 7 VII 1955 переведений із професійної військової служби у резерв. Від 15 VII 1955 – працює у воєводському суді в Бидґощі. *(АІНП 2174/8136).*

[2] Лісовський Станіслав (нар. 1912), юрист. Із 1945 – солдат ВП, підпоручник, поручник (1945), капітан (1946), майор (1952). 1932–1936 – студент юридичного факультету Львівського університету. У 1936–1937 пройшов дивізійний курс підхорунжих щапасу у м. Кельці. 1937–1939 – працює помічником адвоката в Дрогобичі. У 1939 – учасник «вересневої кампанії». 1939–1941 – бухгалтер «Воєнторгу» в Дрогобичі. В 1941–1945 – у Харшниці. Від грудня 1945 – асесор військової прокуратури 14-ї ДП. Від грудня 1946 – заступник прокурора ВРП у Вроцлаві. Від листопада 1951 – заступник прокурора ВРП у Кракові. Від листопада 1952 – заступник прокурора НВП. 15 I 1953 переведений у резерв. Від березня 1953 – секретар головного комітету фізкультури у Кракові. З січня 1955 – інженер одного з управлінь у Кракові. 16 VI 1958 виїхав до Австралії. *(АІНП, 2174/304, Особова справа Станіслава Лісовського).*

Nr 124

26 lutego 1949, Wrocław. Wyrok Wojskowego Sądu Rejonowego we Wrocławiu w sprawie przeciwko Łukaszowi Ostaszewskiemu, Marii Ostaszewskiej, Grzegorzowi Zemele, Oldze Omelan oraz Grzegorzowi Kryłowskiemu

Nr akt: 10/49 [a-]Odpis[-a]

[a-b-]Wyrok[-b]
w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej[-a]

[a-]Wrocław, dnia 26 lutego 1949 roku[-a]

[a-]Wojskowy Sąd Rejonowy we Wrocławiu[-a] na rozprawie jawnej w [a-]składzie[-a]: [a-]Przewodniczący[-a]: kpt. [a-]Kubrycht Zygmunt[-a1] [a-]Ławnicy[-a]: strz[elec] [a-]Siatrak Mieczysław[-a] [i] strz[elec] [a-]Kordal Kazimierz[-a]

– w obecności prokuratora wojskowego kpt. [a-]Lisowskiego Stanisława[-a2], obrońcy adw[okata] [a-]Neumana Pawła[-a] z wyboru, oraz przy udziale protokolanta sekr[etarza] [a-]Czajkowskiego Mariana[-a], [b-]rozpoznawszy sprawę[-b]:

[cd-]1. Cyw[ila] [a-b-e-]Ostaszewskiego[-e-b] Łukasza[-a], syna Maksymiliana i Anny z domu Zaporowska, ur. 20.10.1898 r. w Zastawiu, pow[iat] Tomaszów Lubelski, narodowości polskiej, obywatela polskiego, żonatego, ojca 2 dzieci w wieku

---

[a-a] *Zapisano wersalikami.*

[b-b] *Zapisano pismem spacjowanym.*

[c] *Dopisano odręcznie znak: +.*

[d-d] *Fragment zaznaczony na lewym marginesie pionową linią.*

[e-e] *Podkreślono odręcznie.*

[1] Zygmunt Kubrycht (ur. 1906), kpt. (1947), mjr (1955); członek PPR/PZPR; w l. 1927–1934 studiował na Wydziale Prawa Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie; od 1 VII 1936 do 11 IX 1939 referendarz w Urzędzie Skarbowym w Drohobyczu; od 1 X 1939 do 27 VI 1941 inspektor podatkowy w miejskim Urzędzie Finansowym w Drohobyczu; po zajęciu Drohobycza przez Niemców, od 1 VIII 1941 do 1 VII 1944 pracował w Urzędzie Skarbowym w charakterze referenta podatkowego; w dn. 2–30 VII 1944, po ponownym zajęciu miasta przez wojska sowieckie, pozostawał bez pracy; od 1 VIII 1944 do 1 VII 1945 pracował w Miejskim Urzędzie Finansowym w Drohobyczu na stanowisku naczelnika Wydz. Podatkowego; w dn. 2–30 VII 1945 bezrobotny; w lipcu 1947 wyjechał z Ukrainy do Polski jako repatriant do Bytomia, skąd po dwóch miesiącach pobytu przeniósł się do Dziedzic; od 1 X 1945 do 1 VII 1947 pracował w Państwowych Zakładach Chemicznych w Dziedzicach jako kierownik personalny, a następnie kierownik finansowy, od 1 VII do 30 X 1947 po zlikwidowaniu tychże zakładów i utworzeniu nowych pod zmienioną nazwą „Czechowice", pracował tam jako dyrektor finansowy; od 1 XI 1947 w WP; od 3 XI 1947 do 21 II 1952 sędzia w WSR we Wrocławiu; od 22 II 1952 do 7 VII 1955 sędzia w Sądzie Pomorskiego OW w Bydgoszczy, WSO II; 7 VII 1955 zwolniony z wojskowej służby zawodowej i przeniesiony do rezerwy; od 15 VII 1955 pracownik Sądu Wojewódzkiego w Bydgoszczy. AIPN, 2174/8136.

[2] Stanisław Lisowski (ur. 1912), prawnik, od 1945 żołnierz WP, ppor./por. (1945), kpt. (1946), mjr (1952); w l. 1932–1936 student prawa w Uniwersytecie Lwowskim; w l. 1936–1937 na dywizyjnym kursie podchorążych rezerwy w Kielcach; w l. 1937–1939 aplikant adwokacki w Drohobyczu; żołnierz kampanii polskiej 1939; w l. 1939–1941 buchalter „Wojentorgu" w Drohobyczu; w l. 1941–1945 w Charsznicy; od stycznia 1945 w Wydziale Handlu i Aprowizacji Prokuratury Wojskowej

пов[іту], поляк, громадянство польське, одружений, батько 2-х дітей віком 20 і 11 років, освіта 4 кл[аси] початкової шк[оли], хлібороб, має господарство й 2 га орної землі, живе у Вірчині Любінського пов[іту], зі слів не судимий, обвинувачується за ст. 28 і ст. 85 КК ВП.

[в]2. Цив[ільної] особи [а-б-г-]Осташевської[-б] Марії[-г-а], д[оньки] Луки й Юлії (дівоче прізвище Шиманович), нар. 2.02.19[2]7 [р.] в Угневі, ж[иве у] Вірчині Любінського пов[іту], українка, громадянство польське, безробітна, осв[іта] 7 кл[асів] поч[аткової] шк[оли], не одружена, землями не володіє, не судима, [г-]обвинувачується за ст.[-г] [...][д] декрету від 13.06.1946 р. і ст. 85 КК ВП[-г].

3. Цив[ільної] особи [а-б-г-]Земели Григорія[-г-б-а], с[ина] Антона та Катерини (дівоче прізвище Росинська), нар. 14.01.1909 р. в Гредчанах[е] Рава-Руського пов[іту], українець, громадянство польське, хлібороб, землями не володіє, неписьменний, одружений, не судимий, обвинувачується за ст. 28 і ст. 85 КК ВП.

[в]4. Цив[ільної] особи [а-б-г-]Омелян[-б] Ольги[-г-а], д[оньки] Василя та Параскеви[є] (дівоче прізвище Гузі), нар. 1.09.1920 р. у Вільці Вербицькій[3] Тернопільського пов[іту], ж[иве] в Липцях, Лігницького пов[іту], українка, громадянство польське, безробітна, осв[іта] 4 кл[аси] початкової шк[оли], не одружена, землями не володіє, не судима, обвинувачується за ст. 28 і ст. 85 КК ВП.

5. Цив[ільної] особи [а-б-г-]Криловського[-б] Григорія[-г-а], с[ина] Василя та Марії (дівоче прізвище Скрипчук), нар. 1.12.189[...][д] р. в Угневі[ж] Томашів-Любельського пов[іту], ж[иве] в Ґожеліні Любінського пов[іту], українець, громадянство польське, хлібороб, у маєтку володіє 9-ма га орної землі, в 1917–1918 рр. служив у австрійській армії, осв[іта] 4 кл[аси] початкової шк[оли], одружений, не судимий, обвинувачу[ється] за ст. 28 і ст. 85 КК ВП.

Керуючись положеннями ст. ст. 3, 240, 245–247 ВК КР

[б-]ухвалив[-б]:

1. Обв[инувачуваний] [а-б-]Осташевський[-б] Лука[-а] винний у тому, що в період від 1945 до 22.01.1946 рр. в Угневі, а потім у Любінському пов[іті] систематично надавав грошову допомогу членам нелегальної УПА, а також [забезпечував їх] притулком і прохарчуванням, тобто в злочинах, передбачених ст. 28 КК ВП.

2. Обв[инувачувана] [а-]Осташевська Марія[-а] винна в тому, що в згаданий час в Угневі, а потім Руді, знаючи, що Володимир Поронович-«Граб» є членом нелегальної УПА, який переховується від органів безпеки під іменем

[г-г] *Підкреслено.*

[д] *Нерозбірливий фрагмент.*

[е] *Було:* Гридчанах.

[є] *Було:* Пареекавії.

[ж] *Було:* Ухнів. *Аналогічно – далі.*

[з-з] *Було з граматичною помилкою.*

[3] Місцевість визначити не вдалося. Можливо це населений пункт у Томашівському повіті.

20 i 11 lat, mającego wykształcenie 4 kl[asy] szk[oły] powszechnej, z zawodu rolnika posiadającego w majątku 2 ha roli, zamieszkałego w Wirczynie, pow[iat] Lubin, sądownie niekaranego, oskarżonego z art. 28 w zw[iązku] z art. 85 KKWP.

[c]2. Cyw[ila] [a-b-e-]Ostaszewskiej[-b] Marii[-e-a], c. Łukasza i Julii z d. Szymanowicz, ur. 2.02.19[2]7 w Uhnowie, zam[ieszkałej w] Wirczynie, pow[iat] Lubin, narodowości ukraińskiej, obywatelstwa polskiego, bez zawodu, o wykszt[ałceniu] 7 kl[as] szk[oły] powsz[echnej], panny, bez majątku, sądownie niekaranej, [e-]oskarżonej z art.[-e] [...][f] 1 Dekretu z 13.06.1946 r. w zw[iązku] z art. 85 KKWP[-d].

3. Cyw[ila] [a-b-e-]Zemeła Grzegorza[-e-b-a], s. Antoniego i Katarzyny, z d. Rosińska, ur. 14.01.1909 r. w Hredczanach[g], pow[iat] Rawa Ruska, narodowości ukraińskiej, obywatelstwa polskiego, rolnika, bez majątku, analfabety, żonatego, sądownie niekaranego, oskarżonego z art. 28 w zw[iązku] z art. 85 KKWP.

[c]4. Cyw[ila] [a-b-e-]Omelan[-b] Olgi[-e-a], c. Bazylego i Paraskowii[h] z d. Huzi, ur. 1.09.1920 r. w Wólce Wierzbickiej[3], pow[iat] Tarnopol, zam[ieszkałej] w Lipcach, pow[iat] Legnica, narodowości ukraińskiej, obywatelstwa polskiego, bez zawodu, o wyksz[tałceniu] 4 kl[asy] szk[oły] powszechnej, panny, bez majątku, sądownie niekaranej, oskarżonej z art. 28 w zw[iązku] z art. 85 KKWP.

5. Cyw[ila] [a-b-e-]Kryłowskiego[-b] Grzegorza[-e-a], s. Bazylego i Marii z d. Skrypczuk, ur. 1.12.189[...][f] r. w Uhnowie[i], pow[iat] Tomaszów Lubelski, zam[ieszkałego] w Gorzelinie, pow[iat] Lubin, narodowości ukraińskiej, obywatelstwa polskiego, rolnika, posiadającego w majątku 9 ha ziemi ornej, w latach 1917–1918 w armii austriackiej, o wyksz[tałceniu] 4 kl[asy] szk[oły] powszechnej, żonatego, sądownie niekaranego, oskarżone[go] z art. 28 w zw[iązku] z art. 85 KKWP.

Kierując się przepisami art. art. 3, 240, 245–247 KWPK

[b-]orzekł[-b]:

1. Osk[arżony] [a-b-]Ostaszewski[-b] Łukasz[-a] winien jest, że w okresie od 1945 r. do dnia 22.10.1948 r. na terenie Uhnowa, a następnie na terenie pow[iatu] Lubin, systematycznie udzielał pomocy członkom nielegalnej organizacji UPA w formie pieniężnej, jak też schronienia i pożywienia, t[o] j[est] przestępstwa z art. 28 w zw[iązku] z art. KKWP.

---

14. DP; od grudnia 1945 asesor Prokuratury Wojskowej OW nr 4; od grudnia 1946 podprokurator Wojskowej Prokuratury Rejonowej we Wrocławiu; od listopada 1951 wiceprokurator Wojskowej Prokuratury Rejonowej w Krakowie; od listopada 1952 wiceprokurator NPW; 15 I 1953 przeniesiony do rezerwy; od marca 1953 sekretarz w Głównym Komitecie Kultury Fizycznej w Krakowie; od stycznia 1955 inż. ds. inwestycji w Zarządzie Przedsiębiorstw Budowy Sieci w Krakowie; 16 VI 1958 wyjechał do Australii. AIPN, 2174/304, Akta personalne MON.

[f] *Fragment nieczytelny.*

[g] *Było:* Hrydczanach.

[h] *Było:* Pareskawii.

[i] *Było:* Uchnów. *Podobnie w całym dokumencie.*

[3] Miejscowość nieustalona. Być może chodzi o Wólkę Wierzbicką w pow. tomaszowskim.

Степан Вербловський, місце його перебування, не повідомила одразу ³органи, на які покладено³ розслідування злочинів, тобто в злочинах, передбачених ст. 18 § 1 декрету від 13 червня 1946 р. і ст. 85 КК ВП.

3. Обв[инувачуваний] ᵃЗамела Григорійᵃ винний у тому, що в період від 1945 р. до 22.10.1948 р. у Дембіні систематично надавав допомогу членам нелегальної УПА (житло, харчування, гроші), тобто в злочинах, передбачених ст. 85 КК ВП.

4. Обв[инувачуваний] ᵃКриловський Григорійᵃ винний у тому, що в період від 1945 до 1947 рр. в Угневі надавав допомогу членам нелегальної УПА (житло, харчування, гроші), тобто у злочинах, передбачених ст. 85 КК ВП.

ᵇОбґрунтуванняᵇ.

За сукупністю обставин, які були виявлені впродовж судового процесу, а саме пояснень звинувачених осіб під час слідства та суду, а також за результатами ознайомлення зі змістом поданих документів, суд встановив наступне.

Обв[инувачуваний] Осташевський Лука в період від 1945 до 1947 рр. проживав в Угневі й надав Бредкевичу для потреб нелегальної УПА 5200 зл[отих]. Потім – із грудня 1946 р. до березня 1947 р. – надавав житло і харчування генералові банди УПА Володимирові Пороновичу-«Грабу», котрий користувався підробленим ім'ям Степан Вербловський. У листопаді 1947 р. в своєму помешканні у Вірчині впродовж трьох днів надавав притулок і харчування генералові банди УПА Онишкевичеві[и]-«Оресту», забезпечував його зв'язок із осередком українських націоналістів у Англії, звідки навесні 1948 р. на адресу обвинуваченого було передано для Онишкевича 5 пакетів і два листи, за що обвинувачений отримав 1500 зл[отих] винагороди.

Обв[инувачувана] Осташевська Марія, знаючи про те, що Володимир Поронович, який переховувався в домі її батька, є членом банди УПА, не сповістила про це відповідні служби.

Обв[инувачуваний] Земела Григорій у період від 1945 до 1947 рр. у Дубині надавав матеріальну допомогу нелегальній УПА. Крім цього, впродовж двох тижнів у грудні 1947 р. в своєму помешканні у Тошовицях[і] переховував Онишкевичаᵍ та його заступника Павла Сороку-«Богдана».

Обв[инувачуваний] Криловський Григорій у період від 1945 до 1947 рр. у своєму домі в Угневі переховував членів банди УПА, а також дозволяв проводити там організаційні збори.

Заяву захисників обвинувачуваних Луки Осташевського, Григорія Земели та Григорія Криловського про те, що нібито вони мусили надавати допомогу банді УПА в примусовому порядку, суд сприйняв як неправду та намагання викрутитися. В світлі свідчень, наведених під час слідства, їхня провина цілковито доведена. Провина обв[инувачуваної] Осташевської

[и] *Тут і далі було:* Орешкевичу.

[і] *Було:* Тушовицях.

2. Osk[arżona] [a-]Ostaszewskia Maria[-a] winna jest, że w tym samym czasie w Uhnowie, a następnie w Rudzie, mając wiarygodną wiadomość, iż Poronowicz Włodzimierz, ps. „Hrab", jest członkiem nielegalnej organizacji UPA, który ukrywał się przed władzami bezpieczeństwa pod nazwiskiem Wierbłowski Stefan, i wiedząc o jego miejscu pobytu, nie zawiadomiła niezwłocznie [j-]władz powołanych[-j] do ścigania przestępstw, t[o] j[est] przestępstwa z art. 18 § 1 Dekretu z dnia 13 czerwca 1946 r. w zw[iązku] z art. 85 KKWP.

3. Osk[arżony] [a-]Zameła Grzegorz[-a] winien jest, że w okresie od 1945 r. do dnia 22.10.1948 r. w Dębinie systematycznie udzielał pomocy członkom nielegalnej organizacji UPA w postaci schronienia, wyżywienia oraz w formie pieniężnej, t[o] j[est] przestępstwa z art. 85 KKWP.

4. Osk[arżony] [a-]Kryłowski Grzegorz[-a] winien jest, że w okresie od 1945 r. do 1947 r. w Uhnowie udzielał pomocy członkom nielegalnej organizacji UPA w postaci schronienia, wyżywienia oraz w formie pieniężnej, t[o] j[est] przestępstwa z art. 85 KKWP.

[b-]Uzasadnienie[-b]

Na podstawie całokształtu okoliczności i ujawnionych w toku przewodu sądowego, a w szczególności wyjaśnień oskarżonych zarówno w śledztwie, jak i na rozprawie oraz treści dokumentów ujawnionych na rozprawie, ustalił Sąd następujący stan faktyczny sprawy:

Osk[arżony] Ostaszewski Łukasz w okresie od 1945 r. do 1947 r., mieszkając w Uhnowie, wpłacił na cele nielegalnej organizacji UPA Brodkiewiczowi 5200 zł, następnie od grudnia 1946 r. do marca 1947 r. udzielił schronienia i pożywienia w swoim mieszkaniu członkowi bandy UPA Poronowiczowi Włodzimierzowi, ps. „Hrab", pod fałszywym nazwiskiem Wierbłowski Stefan. W listopadzie 1947 r. przez okres trzech dni w swoim mieszkaniu w Wirczynie udzielał schronienia i wyżywienia generałowi bandy UPA Onyszkiewiczowi[k], ps. „Orest", kontaktując Onyszkiewicza z ośrodkiem nacjonalistów ukraińskich w Anglii, którzy wiosną 1948 r. na adres oskarżonego wysłali dla Onyszkiewicza 5 paczek i dwa listy, za co oskarżony otrzymał wynagrodzenie w kwocie 1500 zł.

Osk[arżona] Ostaszewska Maria, wiedząc, że ukrywający się w domu jej ojca Poronowicz Włodzimierz jest członkiem bandy UPA, nie zawiadomiła o tym właściwej władzy.

Osk[arżony] Zemeła Grzegorz w okresie od 1945 [do] 1947 r. udzielał w Dębinie pomocy w naturze nielegalnej organizacji UPA, a ponadto w grudniu 1947 r. w swoim mieszkaniu w Toszowicach[l] przez okres 2 tygodni udzielił schronienia Onyszkiewiczowi i jego zastępcy Soroce Pawłowi, ps. „Bohdan".

[j-j] *Było:* władze powołane.

[k] *Było:* Oreszkiewiczowi. *Podobnie dalej.*

[l] *Było:* Tuszowicach.

Марії теж була доведена, адже вона була знайома з Пороновичем від 1948 р. і підтримувала з ним зв'язки, знала, що Поронович належить до банди УПА і переховується від влади під фіктивним прізвищем у квартирі її батьків.

Разом із тим, на судовому процесі не було доведено провини обв[инувачуваної] Ольги Омелян, а саме надання нею притулку членові банди УПА «Богдану». Пояснення Ольги Омелян, які вона надала під час слідства та судового засідання, а саме про те, що не знала про членство в УПА Павла Недзведського[ї], з яким познайомилася в лютому 1948 р., улаштувала жити в своєму помешканні як нареченого та прописала (це підтвердив солтис Липців, допитаний як свідок), суд підтвердив, визнавши Ольгу Омелян невинною в скоєнні злочинів, які передбачені ст. 28 до 85 КК ВП.

У світлі вищевказаного, дії обвинувачених Луки Осташевського, Григорія Земели й Григорія Криловського містять ознаки злочинів, які передбачені ст. 28 і ст. 85 КК ВП, а обв[инуваченої] Марії Осташевської – ст. 18 § 1 декрету від 13 червня 1946 р. і ст. 85 КК ВП.

При визначенні міри покарання кожного з обвинувачених, суд зважав на відсутність у обвинувачених судимості, вік, сімейні обставини, соціальне походження, а також їх вороже ставлення до нинішнього устрою Польської держави.

[б-]Засуджено[-б]:

[й-]1. Обв[инувачуваного] [а-г-]Луку Осташевського[-г-а] за ст. 85 КК ВП – до [г-]12 (дванадцяти)[-г] років ув'язнення, а за ст. 46 (§ 1, пункт «б») КК ВП – до позбавлення громадських прав і громадянських почесних прав на 5 (п'ять) років, а також конфіскації всього майна.

2. Обв[инувачувану] [а-г-]Марію Осташевську[-г-а] за ст. 18 § 1 декрету від 13 [г-]червня 1946 р. – до 2 (двох) років ув'язнення[-г-й].

3. Обв[инувачуваного] [а-г-]Григорія Земелу[-г-а] за ст. 85 КК ВП – до 10 (десяти) років ув'язнення, а за ст. 46 (§ 1, пункт «б») КК ВП – до позбавлення громадських прав і громадянських почесних прав на 5 (п'ять) років, а також конфіскації всього майна.

4. [г-]Обв[инувачуваного] [а-б-]Григорія Криловського[-г-б-а] за ст. 85 КК ВП – до 10 (десяти) років ув'язнення, а за ст. 46 (§ 1, пункт «б») КК ВП – до позбавлення громадських прав і громадянських почесних прав на 5 (п'ять) років, а також конфіскації всього майна.

За ст. 56 КК ВП [суд] зарахував до термінів ув'язнення засуджених період їхнього перебування під вартою з 26 жовтня 1948 р.

[б-]Виправдано[-б]:

[ї] *Тут і далі було:* Недзецького.

[й-й] *Фрагмент тексту на лівому полі документа позначений рукописною фігурною дужкою.*

Osk[arżony] Kryłowski Grzegorz w okresie od 1945 [do] 1947 r. w Uhnowie w swoim mieszkaniu udzielał schronienia członkom bandy UPA, zezwalając na przeprowadzanie zebrań organizacyjnych w swoim mieszkaniu.

Obronie oskarżonych Ostaszewskiego Łukasza, Zemeły Grzegorza i Kryłowskiego Grzegorza, iż udzielali pomocy bandzie UPA pod wpływem przymusu, jako kłamliwej i wykrętnej, Sąd nie dał wiary. Wina ich, w świetle złożonych zeznań w śledztwie, została w zupełności udowodniona. Również wina osk[arżonej] Ostaszewskiej Marii została udowodniona, ponieważ oskarżona, znając Poronowicza od 1948 r., utrzymując z nim bliższe stosunki, wiedziała, iż Poronowicz należy do bandy UPA i ukrywa się przed władzami pod fałszywym nazwiskiem w mieszkaniu jej rodziców.

Natomiast przewód sądowy nie dostarczył winy odnośnie do osk[arżonej] Omelan Olgi w kierunku udzielenia schronienia członkowi bandy UPA, ps. „Bohdan". Wyjaśnieniom Omelan Olgi złożonym na rozprawie, jak i w śledztwie, że Niedźwieckiego[m] Pawła poznanego w lutym 1948 r. przyjęła do swego mieszkania w charakterze narzeczonego i którego natychmiast zameldowała, co stwierdził sołtys w Lipcach przesłuchany w charakterze świadka, [i że] nie wiedziała, iż Niedźwiecki jest członkiem UPA, Sąd dał wiarę, uniewinniając Omelan Olgę od zarzutów przestępstw z art. 28 do 85 KKWP.

W świetle powyższych ustaleń działanie oskarżonych Ostaszewskiego Łukasza, Zemeły Grzegorza i Kryłowskiego Grzegorza wyczerpuje znamiona przestępstw z art. 28 w zw[iązku] z art. 85 KKWP, osk[arżonej] Ostaszewskiej Marii z art. 18 § 1 Dekretu z 13 czerwca 1946 r. w zw[iązku] z art. 85 KKWP.

Przy wymiarze kary w stosunku do wszystkich oskarżonych Sąd wziął pod uwagę dotychczasową niekaralność, wiek, stosunki rodzinne, pochodzenie socjalne oraz wrogie ustosunkowanie się oskarżonych do obecnego ustroju państwa polskiego.

Za to [b-]skazał:[-b]

[n-]1. Osk[arżonego] [a-c-]Ostaszewskiego Łukasza[-e-a] na mocy art. 85 KKWP na [c-]12 (dwanaście)[-c] lat więzienia, a na zasadzie art. 46 § 1 pkt „b" KKWP na utratę praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na przeciąg 5 (pięciu) lat wraz z przepadkiem całego mienia oskarżonego.

2. Osk[arżoną] [a-e-]Ostaszewską Marię[-e-a] na mocy art. 18 § 1 Dekretu z dnia 13 [c-]czerwca 1946 r. na 2 (dwa) lata więzienia[-c-n].

3. Osk[arżonego] [a-c-]Zemełę Grzegorza[-e-a] na mocy art. 85 kk WP na 10 (dziesięć) lat więzienia, a na zasadzie art. 46 § 1 pkt „b" KKWP na utratę praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na okres 5 (pięciu) lat wraz z przepadkiem całego mienia oskarżonego.

4. [e-]Osk[arżonego] [a-b-]Kryłowskiego[-e-b] Grzegorza[-a] na mocy art. 85 KKWP na 10 (dziesięć) lat więzienia, a na zasadzie art. 46 § 1 pkt „b" KKWP na utratę

---

[m] *Było:* Niedzieckiego. *Podobnie dalej.*

[n-n] *Fragment zaznaczony na lewym marginesie klamrą.*

[а-]Ольгу [г-]Омелян[г-а], яка обвинувачувалася в тому, що наприкінці січня 1948 р. та між 13.02.[1948 р.] і 2.03.1948 р. у Липцях допомагала членам банди УПА, а саме надавала житло і прохарчування для члена банди УПА Петра Сороки-«Богдана», якого 14.02.1948 р. прописала за фіктивним прізвищем Павла Недзведського[к], – від учинення злочину, передбаченого ст. 28 КК ВП і ст. 85 КК ВП.

Голова: (—) кап. Кубрихт Сигізмунд.
Засідателі: (—) стр. Сятрак Мечислав.
(—) стр. Кордаль Казимир.

Верховний військовий суд у Варшаві 4 серпня 1949 р.
[б-]постановив[-б]:

Враховуючи висновок військового прокурора та вирок військового районного суду у Вроцлаві від 26.02.1949 р., с. 10/49, провадження в справі Ольги Василівни Омелян припинити, а справу передати до того саме суду на повторний розгляд.

Вроцлав, 26 вересня 1949 р.

[б-]Суддя[-б]
військового районного суду у Вроцлаві
(—) (кап. Кубрихт Сигізмунд).

АІНП Вр, 038/544, арк. 19–22.
Копія, машинопис.
Документ польською мовою.
На двох останніх аркушах документа є відбитки печатки: «Районний військовий суд у Вроцлаві. Військо Польське».

[к] *Було:* Недзельського.

praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na okres 5 (pięciu) lat wraz z przepadkiem całego mienia oskarżonego.

Na zasadzie art. 56 KKWP zaliczył wszystkim skazanym na poczet orzeczonych kar pozbawienia wolności okres tymczasowego aresztowania od dnia 26 października 1948 r.

Natomiast [b-]uniewinnił[-b]:
Osk[arżoną] [a-e-]Omelan[-e] Olgę[-a] od zarzutu, że w końcu stycznia 1948 r. oraz w okresie od 13.02.[1948] do 2.03.1948 r. w Lipcach udzieliła pomocy członkom bandy UPA, przez udzielenie schronienia i pożywienia w swoim mieszkaniu członkowi bandy UPA Soroka Piotrowi, ps. „Bohdan", którego w dniu 14.02.1948 r. zameldowała na fałszywe dokumenty na nazwisko Niedźwiecki° Paweł, t[o] j[est] od przestępstwa z art. 28 KKWP w zw[iązku] z art. 85 KKWP.

Przewodniczący: (—) kpt. Kubrycht Zygmunt
Ławnicy: (—) strz. Siatrak Mieczysław
(—) strz. Kordal Kazimierz

Najwyższy Sąd Wojskowy w Warszawie dnia 4 sierpnia 1949 r.
[b-]postanowił[-b]:
W uwzględnieniu wniosku rewizyjnego Wojskowego Prokuratora Wojskowego wyrok Wojskowego Sądu Rejonowego we Wrocławiu z dnia 26.02.1949 r. Sr. 10/49 w sprawie [a-]Omelan[-a] Olgi, c. Bazylego uchylić i sprawę przekazać temuż Sądowi do ponownego rozpatrzenia.

Wrocław, dnia 26 września 1949 r.

[b-]Sędzia[-b]
Wojskowego Sądu Rejonowego we Wrocławiu
(—) (kpt. Kubrycht Zygmunt)

AIPN Wr, 038/544, k. 19–22.
Kopia, maszynopis.
Dokument w języku polskim.
Na dwóch ostatnich stronach dokumentu pieczęć: Wojskowy Sąd Rejonowy we Wrocławiu. Wojsko Polskie.

° *Było:* Niedzielski.

№ 125

9 квітня 1949, Варшава. Циркуляр директора I департаменту МГБ Стефана Антосевича начальникам воєводських управлінь безпеки щодо контррозвідувальної розробки представників національних меншин, котрі мають зв'язки за кордоном

Республіка Польща
Міністерство громадської безпеки
Ч. ж. 11/5 [19]49 р. РО – 3

Варшава, 9 квітня 1949 р.
Прим[ірник] № 14

Цілком таємно

Воєводському управлінню
громадської безп[еки]
За рознарядкою нач[альникові]
I від[ділу]

У додатку надсилаю (до відома та виконання) копію листа від директора I деп[артаменту] МГБ полковника Антосевича[1], що адресований начальникові ВУГБ особисто. В листі йдеться про необхідність об'єктної розробки представників к[олишніх] національних меншин, котрі за окупаційних часів у роки Другої світової війни перебували на привілейованому становищі. Розробку об'єкта, який у I секції I від[ділу] Вашого управління проходитиме під номером 3, треба розпочинати негайно. Повідомлення про початок розробки має бути надіслане у II секцію I від[ділу] I деп[артаменту] до 15 V 1949 р.

Загалом, секція Вашого відділу здійснюватиме 3 об'єктні розробки, а саме: об'єкт[ну] розр[обку] залишків ГУІБ (Головне управління імперської безпеки) (і Абверу) – номер 1 (ОР – 1), пронімецьких середовищ (Vd. КД. I автохт.) – номер 2 (ОР – 2), націоналістичних елементів серед білоемігрантів, білорусів, українців, литовців та інших – номер 3 (ОР – 3).

До справи визначення об'єктів треба приступати негайно й враховуючи вимоги отриманої інструкції.

---

[1] Антосевич Стефан (1918–1998), поручник/полковник (1947). У 1942 – член ПРП/ПОРП. Із 1939 – у СРСР. Із 1942 – у РСЧА. У 1942–1943 навчався на розвідувально-диверсійних курсах НКВС. Потім – учасник радянського партизанського руху на тер. Білорусі та Литви. З листопада 1944 – заступник керівника УГБ у Любліні. З грудня 1944 – заступник керівника відділу УГБ у Любліні. З травня 1945 – в. о. керівника ВУГБ у Познані. З лютого 1946 – начальник ВУГБ у Катовіцах. З вересня 1948 – директор I департаменту МГБ. Від грудня 1954 – підсекретар стану в МЗС. У вересні 1959 зарахований до резерву внутрішніх військ. *(AIHП, 2174/5596, Особова справа Стефана Антосевича; Rok pierwszy. Powstanie i działalność aparatu bezpieczeństwa publicznego na Lubelszczyźnie... – S. 334).*

Nr 125

9 kwietnia 1949, Warszawa. Pismo przewodnie wraz z okólnikiem dyrektora Departamentu I MBP Stefana Antosiewicza do szefów wojewódzkich urzędów bezpieczeństwa publicznego, zalecającym rozpracowanie mniejszości narodowych związanych z zagranicą

Rzeczpospolita Polska
Ministerstwo Bezpieczeństwa Publicznego
L.dz. 11/5 [19]49 r. RO – 3

Warszawa, dnia 9 kwietnia 1949 r.
Egz. nr 14

Ściśle tajne

Do Wojewódzkiego Urzędu
Bezp[ieczeństwa] Publicznego
według rozdzielnika
Nacz[elnik] Wydz[iału] I

W załączeniu przesyłam do wiadomości i wykonania odpis pisma Dyrektora Dep[artamentu] I MBP płk. Antosiewicza[1], skierowanego na ręce Szefa WUBP w sprawie rozpracowania obiektowego b[yłych] mniejszości narodowościowych, uprzywilejowanych w okresie II wojny światowej przez okupanta. Do założenia obiektu tego, który w Sekcji I Wydz[iału] I Waszego Urzędu będzie oznaczony cyfrą 3, należy przystąpić natychmiast. Meldunek o wszczęciu rozpracowywania powinien być przesłany do Sekcji II Wydz[iału] I Dep[artamentu] I w terminie do dnia 15 V 1949 r.

Ponadto nadmieniam, iż Sekcja Waszego Wydziału będzie posiadała 3 rozpracowania obiektowe, a to: Rozpr[acowanie] obiekt[owe] pozostałości RSHA (i Abwehry) oznaczone cyfrą 1 (RO – 1); środowisk proniemieckich (V[olks] d[eutsche] R[eichs]d[eutsche] i autocht[oni]) oznaczone cyfrą 2 (RO – 2); elementów nacjonalistycznych białej emigracji, Białorusinów, Ukraińców, Litwinów i innych, oznaczone cyfrą 3 (RO – 3).

Do technicznego założenia obiektów należy przystąpić, zgodnie z otrzymaną instrukcją, natychmiast.

Zaznaczam, iż na przyszłość w charakterystyce KW, jak i meldunkach sprawozdawczych, należy uwzględniać obiekt 3.

---

[1] Stefan Antosiewicz (1918–1998), por./płk (1947), od 1942 członek PPR/PZPR; od 1939 w ZSRS, od 1942 w Armii Czerwonej; w l. 1942–1943 na kursach wywiadu i dywersji NKWD, następnie w oddziałach partyzanckich na Białorusi i Wileńszczyźnie; od listopada 1944 zca kierownika UBP w Lublinie; od grudnia 1944 zca kierownika wydziału UBP w Lublinie; od maja 1945 p.o. kierownika WUBP w Poznaniu; od lutego 1946 szef WUBP w Katowicach; od września 1948 dyrektor Dep. I MBP; od grudnia 1954 podsekretarz stanu w MSW; we wrześniu 1959 zaliczony do rezerwy wojsk wewnętrznych. AIPN, 2174/5596, Akta personalne MON; *Rok pierwszy. Powstanie i działalność aparatu bezpieczeństwa publicznego na Lubelszczyźnie...*, s. 334.

Надалі при поданні характеристики КВ і в звітності необхідно враховувати дані ОР-3.

Начальник І від[ділу] І деп[артаменту] МГБ
майор Марцін Ґловінський

Надруковано в 16 прим[ірниках]:
прим. № 1 ВУГБ Варшава;
—»— 2 —»— Варшава;
—»— 3 —»— Білосток;
—»— 4 —»— Ряшів;
—»— 5 —»— Люблін;
—»— 6 —»— Краків;
—»— 7 —»— Кельці;
—»— 8 —»— Катовиці;
—»— 9 —»— Лодзь;
—»— 10 —»— Вроцлав;
—»— 11 —»— Познань;
—»— 12 —»— Щецін;
—»— 13 —»— Ґданськ;
—»— 14 —»— Бидґощ;
—»— 15 —»— Ольштин;
—»— 16 II секція;
опр. Б/Рк.ж.

Б. Н...../49/Р-3

Варшава, ... квітня 1949 р.

[а-]Начальнику воєв[одського]
управління громадської безп[еки][-а]
[б-]За рознарядкою[-б]

Після того, як перемогла Велика Російська Жовтнева Революція й із СРСР було вигнано збройних інтервентів колишніх держав Антанти, російські реакціонери та недобитки контрреволюційних армій знайшли притулок у країнах Західної та Південної Європи. Банди Балаховича[2], Денікіна,

---

[а-а] *Написано великими літерами.*

[б-б] *Підкреслено машинописним способом.*

[2] Булак-Балахович Станіслав (1883–1940), генерал-майор російської армії. До 1920 – білогвардієць. Затим – командир білоруських загонів ВП, учасник громадянської війни в Іспанії. У «вересневій кампанії» 1939-го – командир загону добровольців, що обороняв Варшаву. Був убитий гестапівцями під час невдалої спроби арешту.

Naczelnik Wydz[iału] I Dep[artamentu] I MBP
Marcin Głowiński, mjr

Odbito w 16 egz[emplarzach]
egz. nr 1 WUBP Warszawa
—»— 2 —»— Warszawa
—»— 3 —»— Białystok
—»— 4 —»— Rzeszów
—»— 5 —»— Lublin
—»— 6 —»— Kraków
—»— 7 —»— Kielce
—»— 8 —»— Katowice
—»— 9 —»— Łódź
—»— 10 —»— Wrocław
—»— 11 —»— Poznań
—»— 12 —»— Szczecin
—»— 13 —»— Gdańsk
—»— 14 —»— Bydgoszcz
—»— 15 —»— Olsztyn
—»— 16 Sekcja II
opr. B/Rk.

---

z. B.N. ...../49/R-3

Warszawa, dnia ..... kwietnia 1949 r.

[a-]Do Szefa Wojew[ódzkiego] Urzędu
Bezp[ieczeństwa] Publicznego[-a]
[b-]Według rozdzielnika[-b]

Dzięki zwycięstwu Wielkiej Rosyjskiej Rewolucji Październikowej i likwidacji zbrojnej interwencji byłych mocarstw „Ententy" w ZSRR reakcja rosyjska oraz rozbitki kontrrewolucyjnych armii znalazły schronienie w krajach Europy Południowej i Zachodniej. Bandy Bałachowicza[2], Denikina, Krasnowa i Petlury oraz obszarników Białorusi i Ukrainy przyjął chętnie do kraju ówczesny rząd polski. Wówczas to reakcja polska, którą łączyły wspólne cele polityczne i nienawiść do Zw[iązku] Radzieckiego skorzystała skwapliwie z usług w[yżej]

[a-a] *Zapisano wersalikami.*

[b-b] *Podkreślono maszynowo.*

[2] Stanisław Bułak-Bałachowicz (1883–1940), gen. mjr armii rosyjskiej; do 1920 w armii „białych", następnie dca Armii Sprzymierzonej przy WP, uczestnik wojny domowej w Hiszpanii po stronie gen. Franco; w kampanii polskiej 1939 dca oddziału ochotniczego w obronie Warszawy, następnie komendant Konfederacji Wojskowej. Zamordowany przez gestapo podczas próby aresztowania.

Краснова й Петлюри, а також поміщиків Білорусі та України охоче прихистила тодішня польська влада. Відтак, польські реакціонери, котрих об'єднувала спільна політична мета й ненависть до Радянського С[оюзу], негайно скористалися послугами в[ище]зг[аданих] осіб, масово заангажувавши їх в-до [...]г поліції, II від[ділу] ген[ерального] шт[абу]-в тощо.

Згадані особи брали участь в пацифікаційних акціях, диверсіях на в-польсько-радянськ[ому] кордоні-в, в-шпигунсько-диверсійній-в діяльності в Радянському С[оюзі], різних погромах у роки Другої світової війни, ганебно вислужувалися й тісно співпрацювали з в-гітлерівським окупантом-в.

Попередній досвід, результати аналізу багатьох справ і свідчень дають нам усі підстави твердити про те, що німецька військова розвідка і контрозвідка «Абвер», як і, частково, гестапівська IV реф[ерентура] «Н», упродовж розвідувальної й контррозвідувальної діяльності, спрямованої проти Польщі та СРСР, користувалися добре організованою та вишколеною мережею агентури. Туди підшуковували представників чотирьох народів, які під час нацистської окупації перебували в привілейованому стані, а саме:

а) в-російського народу-в (білоемігранти);

б) в-білоруського народу-в;

в) в-українського народу-в;

г) в-литовського народу-в.

Отже, націоналістичні елементи цих народів були для німецької розвідки базовими для подальшого використання у власних інтересах.

Під час воєнних дій у Польщі німці наказали створити емігрантські комітети, в яких гуртувалися націоналістично налаштовані представники згадуваних вище народів. Такими комітетами були:

1. Російський комітет.

2. Білоруський [комітет].

3. Український [комітет].

4. Кавказький [комітет] (складався з окремих секцій – грузинської, вірменської, татарської, козацької та ін.).

Керівники комітетів підтримували регулярний зв'язок із керівними чинниками в-німецької військової розвідки-в та діяли так, в-як ті казали-в. Після того, як у 1941 р. розпочалася німецько-радянська війна і Вермахт захопив частину східних теренів Польщі, в-націоналістичні елементи-в цих теренів було включено до в-вищезгаданих комітетів-в. Затим, як гриби після дощу, стали множитися різні націоналістичні організації військового та розвідувально-диверсійного штибу. Приміром, на території Польщі діяли:

а) в-Білоруські батальйони-в.

б) в-Білоруська національна оборона-в.

в) Білоруська та в-українська шуцполіція-в.

г) в-Українська самооборона-в.

в-в *Підкреслено.*

г *Нерозбірливе слово.*

wym[ienionego] elementu, wcielając ich masowo [c-]do [...][d] policji, II Oddz[iału] Szt[abu] Gen[eralnego][-c] itd.

Elementy te brały udział w akcjach pacyfikacyjnych, w aktach dywersji na [c-]pograniczu polsko-radzieckim[-c], działalności [c-]szpiegowsko-dywersyjnej[-c] na terenach Zw[iązku] Radzieckiego, w różnego rodzaju pogromach w okresie drugiej wojny światowej, w haniebnym wysługiwaniu się i ścisłą współpracą z [c-]hitlerowskim okupantem[-c].

Dotychczasowa praktyka nasza oraz analiza obiektów i spraw wykazała, iż niemiecki kontrwywiad i wywiad wojskowy „Abwehr[y]", a częściowo i także Ref[erat] IV „N" gestapo, opierały się w swej pracy kontrwywiadowczej i wywiadowczej przeciwko Polsce i ZSRR na dobrze zorganizowanej i wyszkolonej sieci agencyjnej, rekrutującej się z czterech grup narodowościowych, uprzywilejowanych w okresie ostatniej wojny przez okupanta, a mianowicie:

a) [c-]narodowość rosyjska[-c] (biała emigracja),
b) [c-]narodowość białoruska[-c],
c) [c-]narodowość ukraińska[-c],
d) [c-]narodowość litewska[-c].

A więc elementy nacjonalistyczne tych narodowości stanowiły główną bazę, z której wywiad niemiecki czerpał materiał ludzki dla swoich celów.

Podczas działań wojennych na polecenie Niemców utworzone zostały w Polsce komitety emigracyjne, które grupowały wokół siebie elementy nacjonalistyczne wymienionych wyżej narodowości. Takimi komitetami były:

1. Komitet Rosyjski,
2. [Komitet] Białoruski,
3. [Komitet] Ukraiński,
4. [Komitet] Kaukaski, który jednoczył szeregi samodzielnych sekcji narodowościowych, jak: Gruzini, Ormianie, Tatarzy, Kozacy itd.

Kierownictwo tych komitetów pozostawało w stałym kontakcie z czynnikami dyspozycyjnymi [c-]niemieckiego wywiadu wojskowego[-c] i działało wyłącznie pod [c-]jego dyktandem[-c]. Po wybuchu wojny niemiecko-radzieckiej 1941 r. i w związku z zajęciem części terenów wschodnich przez siły Wehrmachtu, [c-]elementy nacjonalistyczne[-c] z tych terenów zostały włączone do wspomnianych [c-]wyżej komitetów[-c]. Nastąpił szybki rozwój różnych organizacji nacjonalistycznych typu wojskowego i wywiadowczo-dywersyjnego. Do najważniejszych organizacji tego typu, które działały na terenie Polski, należały:

a) [c-]Bataliony Białoruskie[-c],
b) [c-]Białoruska Krajowa Obrona[-c],
c) Białoruska i [c-]Ukraińska „Schutzpolizei"[-c],
d) [c-]Ukraińska Samoobrona[-c],
e) [c-]Dywizja „SS Galizien"[-c],
f) [c-]Legion Kaukaski i inne[-c].

[c-c] *Podkreślono odręcznie.*
[d] *Słowo nieczytelne.*

г) ᵛ-Дивізія «СС Галичина»-ᵛ.

д) ᵛ-Кавказький легіон й інші-ᵛ.

Наш аналіз персонального складу даних формувань, а також факт «зачистки» мереж к[олишніх] гестапівських агентів вказують на те, що більшість людей туди набирали з колишніх банд Балаховича, Краснова, з білогвардійських військових формувань, причому спочатку вони скеровувалися до розвідувальних і диверсійно-саботажних шкіл, які підпорядковувалися Абверові[д].

Таким чином, з вищевказаного випливає, що націоналістичні елементи, які мешкають на теренах РП, прислуговують окупантам чи тісно з ними пов'язані, підпадають під уплив чи можуть підпасти під уплив іноземних розвідників. Отже, є потреба контррозвідувальної розробки в[ище]зг[аданих] середовищ. Якщо детальніше, то мета така:

1. Розпізнавання середовищ, визначення їхньої локалізації та напрямків поточної діяльності.

2. Створення умов для спостереження за діяльністю цих середовищ, аби: виявляти осіб, ймовірність використання яких іноземною розвідкою максимальна, визначати тих, хто підозрюється в антидержавній діяльності, спостереження та контроль за цими особами.

3. Захист даних середовищ від діяльності іноземних розвідок.

4. Можливе викриття фактів проникнення чи діяльності представників іноземних розвідок у ці середовища.

5. Розробка даних середовищ задля виявлення фактів діяльності їхніх представників під час окупації в інтересах нацистів чи зв'язку з німецькими чинниками.

6. Ізолювання злочинців, які скомпрометували себе співпрацею з окупантами.

Розробка згаданих середовищ має здійснюватися так, щоб ми могли в справі посутньо розібратися. З'ясування того, що фігуранти середовищ робили під час окупації, визначення їхнього зв'язку з чинниками німецької розвідки та контррозвідки дасть можливість швидко й ефективно використати зібраний і вже наявний матеріал. Із цього приводу прошу підібрати в ᵛ-І секції І від[ділу]-ᵛ оперативного працівника, який би швидко розпочав збирати та впорядковувати всі матеріали управління, що стосуються діяльності білоемігрантів, білорусів, українців і литовців.

Свою роботу цей оперативний працівник повинен розпочинати з такого:

1. Розробка середовища:

а) здобуття списків його фігурантів;

б) встановлення того, де саме в терені той чи інший фігурант перебуває, а також виявлення найбільших скупчень таких людей;

в) з'ясування загальної ситуації та панівних настроїв у середовищі;

[д] *Було з граматичною помилкою.*

Rozpracowane przez nas sprawy, a także i likwidacja setek b[yłych] agentów gestapo wykazały, że figuranci nieomal w całości rekrutowali się z byłych członków band Bałachowicza, Krasnowa, z białogwardyjskich formacji wojskowych itd., kierowani byli do szkół wywiadowczych i dywersyjno-sabotażowych, które bezpośrednio podlegały „Abwehrze"[c].

Jak więc z powyższego wynika, elementy nacjonalistyczne, będące na usługach i ściśle związane z okupantem, a zamieszkałe obecnie na terenie RP, stanowią, wzgl[ędnie] mogą stanowić bazę dla działalności obcego wywiadu. Zaszła więc konieczność kontrwywiadowczego rozpracowania w[yżej] wym[ienionego] środowiska. Cele jakie chcemy osiągnąć przez to rozpracowanie, są następujące:

1. Rozpoznanie środowisk, umiejscowienie ich, jak i ustalenie obecnej działalności.

2. Stworzenie warunków umożliwiających obserwację działalności tych środowisk, ustalenie osób najbardziej podatnych do wykorzystania przez obcy wywiad, wzgl[ędnie] osób podejrzanych o działalność antypaństwową, obserwacja i kontrola tych osób.

3. Zabezpieczenie tych środowisk przed działalnością obcych wywiadów.

4. Ewentualne wykrycie działalności, wzgl[ędnie] penetracji obcych wywiadów w tych środowiskach.

5. Rozpracowanie tego środowiska z punktu widzenia wrogiej działalności w okresie okupacji i powiązania go z czynnikami niemieckimi.

6. Izolacja elementu przestępczego, skompromitowanego współpracą z okupantem.

Rozpracowanie tych środowisk winno być tak opracowane, by dało nam możność dokładnego prześwietlenia tego zagadnienia, ustaliło działalność tych elementów podczas okupacji i powiązanie ich z czynnikami wywiadu i kontrwywiadu niemieckiego oraz pozwoliło szybko i skutecznie wykorzystać posiadany i zebrany materiał. W tym celu proszę o wyznaczenie w [c]-Sekcji I Wydz[iału] I[-c] jednego pracownika operacyjnego, który by natychmiast przystąpił do zebrania i skoncentrowania w swoich rękach wszystkich materiałów znajdujących się w Urzędzie, a dotyczących elementów białej emigracji białoruskich, ukraińskich i litewskich. Pierwszym zadaniem i wstępnymi krokami danego pracownika, operacyjnego winno być:

1. Opracowanie środowiska:

a) zdobycie spisów tych elementów;

b) ustalenie, jak dany element jest rozmieszczony w terenie i gdzie znajdują się większe skupiska;

c) zorientowanie się jaka panuje sytuacja ogólna i nastroje wśród tych środowisk;

d) w jakich dziedzinach życia ekonomiczno-społecznego elementu ten jest zaangażowany.

---

[c] *Było:* Abwehrowi.

г) до якої сфери суспільно-економічного життя той чи інший фігурант має відношення.

2. Аналіз зібраної інформації й підбір у таких середовищах осіб, використання яких із розвідувальною метою є найбільш підходящим варіантом (за умови наявності об'єктивних умов).

3. Складання звіту про початок розробки середовищ, із врахуванням специфіки зібраної інформації, результатів її аналізу та оперативних планів, що передбачають охоплення згаданих середовищ інформаційною мережею.

4. Використання та проведення систематичних допитів к[олишніх] аг[ентів] німецької жандармерії та гестапо, що належать до згаданих народів і, можливо, входять до якогось із комітетів.

Допитувати таких осіб належить у двох напрямках:

а) визначення тієї діяльності підозрюваного, яка є злочинною;

б) здобуття відомостей про діяльність організації й членів, що [в]нас цікавлять[в] з точки зору КВ.

Прошу про те, щоб ці вказівки були передані начальникам УГБ[e] Вашого воєводства. Звіти про початок і хід розробки середовищ І в[ідділ] Вашого управління повинен надіслати нач[альникові] І від[ділу] І деп[артаменту] МГБ.

Про всі вказівки, які Ви дасте в даній справі, прошу мене проінформувати.

[a]Директор І департаменту МГБ[a]
полковник (—) [a]Антосевич[a]

Згоден:
(—)

АІНП Ж, 00377/4, т. 18, арк. 5–7.
Завірена копія, машинопис.
Документ польською мовою.

---

[e] *Було:* МГБ.

2. Analiza skoncentrowanego materiału i ustalenie osób spośród środowisk, podatnych z racji swych warunków obiektowych dla pracy wywiadowczej.

3. Opracowanie meldunku o wszczęciu rozpracowania tych środowisk z uwzględnieniem charakteru posiadanego materiału, jego analizy i planowanych przedsięwziąć operacyjnych, zmierzających do opanowania tych środowisk siecią informacyjną.

4. Wykorzystanie i każdorazowe przesłuchiwanie b[yłych] ag[entów] żandarmerii niemieckiej i gestapo, rekrutujących się z tych narodowości, względnie przynależnych do jednego z komitetów.

Przesłuchanie takich osób prowadzić należy w dwóch kierunkach:

a) ustalenie działalności przestępczej podejrzanego;

b) uzyskanie danych o działalności organizacji i członków interesujących [c-]nas z punktu[-c] widzenia KW.

Proszę, by podobne wskazówki zostały udzielone szefom UBP[g] Waszego województwa. Meldunki o wszczęciu i przebiegu rozpracowania tych środowisk w Wydz. I Waszego Urzędu nadesłać winni na ręce nacz[elnika] Wydz[iału] I Dep[artamentu] I MBP.

O wydanych przez Was w przedmiotowej sprawie zarządzeniach proszę mnie powiadomić.

[a-]Dyrektor I Departamentu MBP[-a]
(—) [a-]Antosiewicz[-a], płk

Za zgodność:
(—)

AIPN Rz, 00377/4, t. 18, k. 5–7.
Kopia uwierzytelniona, maszynopis.
Dokument w języku polskim.

---

[g] *Było:* MBP.

№ 126
6 серпня 1949, Варшава. Протокол допиту Корнеля Козенка про знайомих йому діячів ОУН

[a-]№ док....[-a]

[a-]Протокол допиту свідка[-a]

Варшава, 6 серпня [a-]194[-a]9 р.

Поморський Ромуальд[1], [a-]слідчий старшина[-a] Міністерства [a-]громадської безпеки у[-a] Варшаві, [a-]допитав свідка, попередивши його згідно ст. 107 КПК 64 ВК КР про карну відповідальність за неправдиві свідчення, яка передбачена ст. 140 КК[-a].

[a-]Прізвище й ім'я[-a]: Козенко Корнель, пс. «Корнієнко», «Сльота».
[a-]Імена батьків[-a]: Олександр і Дарина.
[a-]Дата та місце народження[-a]: 25 вересня 1918 р., Подемщина, Любачівський пов[іт].
[a-]Місце перебування[-a]: ізолятор МГБ.
[a-]Національність[-a]: українець.
[a-]Громадянство[-a]: польське.
[a-]Віросповідання[-a]: греко-католик.
[a-]Професія[-a]: бухгалтер.
[a-]Освіта[-a]: 2 курси медицини.
[a-]Сімейний стан[-a]: не одружений.

[a--a] *Друк формуляра.*

[1] Поморський Ромуальд (нар. 14 II 1924, за ін. даними – в 1922), капітан (1946), підполковник ГМ (1965). З 1947 – член ПРП/ПОРП. З лютого 1940 – у СРСР. З травня 1943 – у 1-ій дп ім. Т. Костюшка. У 1944 – навчався в Куйбишівській міжкрайовій школі НКВС. З вересня 1944 – співробітник 2-ї секції ВГБ. Після листопада 1944 – співробітник УБ у Празі, реєстратор у Мінську Мазовецькому, керівник опергрупи, начальник ПУГБ у Млаві, в. о. керівника ПУГБ у Соколові-Підляському. З січня 1945 – керівник опергрупи в Полоцьку. З березня 1945 – керівник ПУГБ у Ґарволіні. З вересня 1945 – керівник відділу боротьби з бандитизмом ВУГБ у Варшаві. З квітня 1946 – заступник начальника III відділу ВУГБ у Варшаві. З грудня 1947 – старший референт III відділу III департаменту МГБ. З червня 1948 – старший референт 2-ї секції I відділу III департаменту МГБ. З червня 1950 – старший референт 2-ї секції II відділу III департаменту МГБ. З травня 1953 – керівник 2-ї секції II відділу III департаменту МГБ. З серпня 1954 – керівник 2-ї секції X відділу II департаменту. З квітня 1955 – керівник I секції V відділу II департаменту КГБ. З березня 1957 – старший оперативний старшина IV відділу II департаменту КГБ. Від вересня 1957 – слухач ВЦ МВС у Легіонові. З серпня 1959 – старший оперативний старшина IV відділу II департаменту МВС. У 1963 – керівник військової інспекційно-контрольної групи в Індокитаї. З липня 1965 – інспектор IV відділу II департаменту МВС. З серпня 1968 – старший інспектор VI відділу II департаменту. У серпні 1968 – звільнений з ГМ у зв'язку з направленням на роботу до посольства ПНР у Москві. *(AIHП, 0194/2544, т. 1, Особова справа Ромуальда Поморського; Szwagrzyk K. Aparat bezpieczeństwa w Polsce... – T. I... – S. 428, 429, 439, 452, 458).*

Nr 126
6 sierpnia 1949, Warszawa. Protokół przesłuchania Kornela Kozenki na temat znanych mu działaczy OUN

[a-]Nr akt.....[-a]

[a-]Protokół przesłuchania świadka[-a]

Warszawa, [a-]dnia[-a] 6 sierpnia [a-]194[-a]9 r.

Pomorski Romuald[1], [a-]oficer śledczy[-a] Ministerstwa [a-]Bezpieczeństwa Publicznego w[-a] Warszawie, [a-]przesłuchał w charakterze świadka niżej wymienionego, uprzedziwszy go w myśl art. 107 KPK 64 KWPK o odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznania z art. 140 kk[-a].

[a-]Nazwisko i imię[-a]: Kozenko Kornel, ps. „Kornijenko", „Słota"
[a-]Imiona rodziców[-a]: Aleksander i Daria
[a-]Data i miejsce urodzenia[-a]: 25 września 1918 r., Podemszczyzna, pow[iat] Lubaczów
[a-]Miejsce zamieszkania[-a]: areszt MBP
[a-]Narodowość[-a]: ukraińska
[a-]Obywatelstwo[-a]: polskie
[a-]Wyznanie[-a]: greckokatolickie
[a-]Zajęcia[-a]: księgowy
[a-]Wykształcenie[-a]: 2 lata medycyny
[a-]Stan rodzinny[-a]: kawaler
[a-]Stan majątkowy[-a]: nie posiada
[a-]Karalność[-a]: ze słów niekarany

[a-a] *Druk formularza.*

[1] Romuald Pomorski (ur. 14 II 1924 lub 1922), kpt. (1946), ppłk MO (1965); od 1947 członek PPR/PZPR; od lutego 1940 w ZSRS; od maja 1943 w 1. DP im. T. Kościuszki; w 1944 uczestnik kursu politycznego w Kujbyszewie; od września 1944 funkcjonariusz Sekcji 2 RBP; od listopada 1944 w warszawskiej grupie operacyjnej: funkcjonariusz UB na Pradze, rejestrator w Mińsku Mazowieckim, kierownik grupy operacyjnej, szef PUBP w Mławie, p.o. kierownika PUBP w Sokołowie Podlaskim; od stycznia 1945 kierownik grupy operacyjnej w Płocku; od marca 1945 kierownik PUBP w Garwolinie; od września 1945 kierownik Wydz. do Walki z Bandytyzmem WUBP w Warszawie; od kwietnia 1946 zca naczelnika Wydz. III WUBP w Warszawie; od grudnia 1947 st. referent Wydz. III Dep. III MBP; od czerwca 1948 st. referent Sekcji 2 Wydz. I Dep. III MBP; od czerwca 1950 st. referent Sekcji 2 Wydz. II Dep. III MBP; od maja 1953 kierownik Sekcji 2 Wydz. II Dep. III MBP; od sierpnia 1954 kierownik Sekcji 2 Wydz. X Dep. II; od kwietnia 1955 kierownik Sekcji 1 Wydz. V Dep. II KdsBP; od marca 1957 st. oficer operacyjny Wydz. IV Dep. II KdsBP; od września 1957 słuchacz CW MSW w Legionowie; od sierpnia 1959 st. oficer operacyjny Wydz. IV Dep. II MSW; w 1963 kierownik wojskowej grupy inspekcyjno-kontrolnej w Indochinach; od lipca 1965 inspektor Wydz. IV Dep. II MSW; od sierpnia 1968 st. inspektor Wydz. VI Dep. II MSW; w sierpniu 1968 zwolniony z MO w związku z wytypowaniem do pracy w ambasadzie PRL w Moskwie. AIPN, 0194/2544, t. 1, Akta osobowe funkcjonariusza; K. Szwagrzyk, *Aparat bezpieczeństwa w Polsce...*, t. 1..., s. 428, 429, 439, 452, 458.

[а-]Майновий стан[-а]: не має.
[а-]Судимість[-а]: зі слів не судимий.
[а-]Зв'язок із підозрюваним[-а]: відсутній.

[а-]Усвідомлюючи відповідальність за приховування правди чи надання неправдивих свідчень, урочисто обіцяю, що говоритиму щиро й нічого з того, про що знаю, не приховуватиму[-а].

[а-](підпис свідка)[-а]

Пит[ання]: Що знаєте про «Юзьо Кривоноса» та його діяльність в ОУН-УПА?

Відп[овідь]: Із «Юзьо Кривоносом» я познайомився влітку 1945 р. у селі Зломи Любачівського пов[іту]. Він тоді був чл[еном] охорони «Корнійчука», з[аступ]ника провідника II окр[уги] ОУН-УПА. Мені відомо, що «Корнійчук» узяв до себе «Юзя Кривоноса», коли той був чл[еном] СКВ Люблинців. Через якийсь час «Корні[й]чук» передав його в групу «Летуна», яка безпосередньо підпорядковувалася «Стягові». Ця група впродовж 1945 року перебувала в селі Зломи чи десь поблизу, тому що від СКВ Лівчі отримувала продовольство.

До складу групи, крім власне к[оманд]ира «Летуна», входили «Горліс», «Вир» і «Юзьо Кривоніс[б]». Із ними перебував син солтиса села Зломи, якого звали Степаном. До цієї групи його призначив СКВ Лівчі, аби допомагав їй орієнтуватися на місцевості.

Дана група відігравала роль пункта зв'язку, на який надходила пошта з I і II окр[уг]. Далі вона її доставляла «Ст[я]гові» чи передавала людям, котрих «Ст[я]г» викликав до себе. Група також передавала пошту від «Ст[я]га», доставляючи її провідникам I та II окр[уг]. У 1945 р. в цієї групи у Зломах перебував реф[ерент] СБ II округи «Шрам»[в] із чл[еном] своєї охорони «Мухою».

Взимку із 1945 р. на 1946 р. згадана група, [г-]з огляду на часті акції[-г] ВП, перейшла до Гути Любицької. Знаю, що при групі «Летуна» часто перебував «Щиголь» – чл[ен] охорони «Дальнича». В 1946 р. група навідувалася в Зломи дуже рідко[г], а значно частіше знаходилася в селі Горай[2] чи Гуті Любицькій. На початку 1945 р. у кадровому складі [гру]пи сталися зміни: звільнили сина солтиса Стефка, кудись вирушили «Шрам» і «Муха», котрі раніше майже постійно перебували в ній. Протягом літа 1946 р. я з групою не зустрічався, тож того, чим вона тоді займалася, не знаю.

[б] *Було:* «Кривоніс». *У документі різні варіанти запису псевдоніма.*
[в] *Було:* «Шром».
[г] *Було зі стилістичною помилкою.*
[г] *Було з орфографічною помилкою.*
[2] Ймовірно Гораєць.

[a-]Stosunek do podejrzanego[-a]: obcy

[a-]Świadom odpowiedzialności za utajenie prawdy lub złożenie fałszywego zeznania przyrzekam uroczyście, że będę mówić szczerą prawdę, niczego nie ukrywając z tego, co mi jest wiadome[-a].

[a-](podpis świadka)[-a]

Pyt[anie]: Powiedzcie, co jest Wam wiadomo o ps. „Krywonis Józio" oraz jego działalności w org[anizacji] OUN-UPA.

Odp[owiedź]: Poznałem ps. „Krywonisa Józia" w lecie 1945 r. we wsi Złomy, pow[iat] Lubaczów. Był on wtedy czł[onkiem] ochrony „Kornijczuka", z[astęp]cy okręgowego prowidnyka Okr[ęgu] II org[anizacji] OUN-UPA. Wiadomo mi, że „Krywonis Józio" był czł[onkiem] SKW Lubliniec, z którego to „Kornijczuk" wziął go do siebie. Po jakimś czasie „Korni[j]czuk" oddał go do grupy „Łetuna", która to była podporządkowana bezpośrednio „Stiahowi"; grupa ta przez cały 1945 rok przebywała we wsi Złomy lub okolicy, będąc przy SKW Łówcza, od których to otrzymywali zaopatrzenie w żywność.

W skład tej grupy wchodzili „Łetun" jako d[owód]ca, ps. „Harlis", ps. „Wyr", ps. „Krywonis[b] Józio", wraz z nimi przebywał syn sołtysa ze wsi Złomy imieniem Stefan, który to przydzielony był z SKW Łówcza do tej grupy jako pomocnik terenowy.

Zadanie[m] tej grupy, jako punktu korespondencyjno-kontaktow[ego], było przyjmowanie poczty z okr[ęgów] I i II, którą dostarczono do nich, a oni dostarczali do „Stiaha", oraz kontaktowali ludzi wezwanych przez „Sti[a]ha", z nim utrzymywali oni także pocztę od „Stiaha", którą dostarczali do prowidnyków okr[ęgów] I jak i II. W roku 1945 przy grupie tej w Złomach przebywał „Szram"[c], ref[erent] SB II Okręgu wraz z czł[onkiem] swojej ochrony „Muchą".

Zimą w roku 1945 na 1946 grupa ta, [d-]ze względu na[-d] częste akcje [organizowane] przez WP, przeniosła się do Huty Lubyckiej. Wiadomo mi, że często przy grupie „Łetuna" przebywał czł[onek] ochrony „Dalnycza", ps. „Szczygieł". W roku 1946 grupa ta przebywała w Złomach bardzo rzadko[e], lecz najwięcej przebywała we wsi Goraje[2] lub Huta Lubycka. W początkach 1945 r. z [gru]py tej został zwolniony syn sołtysa imieniem Stefko, oraz odłączyli się w tym czasie „Szram" z „Muchą", którzy prawie cały czas przebywali z tą grupą. Przez całe lato 1946 r. z grupą tą się nie spotkałem i nie wiem, co ona w tym czasie robiła.

Na początku listopada 1946 r. przyszedł do grupy „Łetuna", która w tym czasie kwaterowała przy SKW Łówcza[f] w lesie pod Złomami, ps. „Rybak", kurier

---

[b] *Było:* Krywoniś. *W dokumencie stosuje się różne warianty zapisu pseudonimu.*

[c] *Było:* „Szrom".

[d-d] *Było:* w związku z.

[e] *Było:* żadko.

[f] *Było:* Luwcza. *Podobnie dalej.*

[2] Prawdopodobnie Gorajec.

На початку листопада 1946 р. до групи «Летуна», яка на той момент перебувала при СКВ Лівчі[г], в лісі під Зломами, прийшов «Рибак» – кур'єр [...][д] «Стяга» з американської зони окупації. Він зустрівся з «Летуном», якого добре знав ще з попередніх років. Той прибув із боївкою СБ з IV району II окр[уги]. Не мав зброї, був одягнений по-цивільному, в чоботах[г], сірому демісезонному пальті[г] та такого ж кольору капелюсі.

В ніч, коли прибув «Рибак», у землянці, де перебувала група «Летуна», сталася пожежа. Хоча люди полум'я загасили, там згоріло кілька одиниць зброї, а також одяг чл[енів] СКВ Лівчі. «Рибак» через групу «Летуна» підтримував зв'язок з[і] «Стягом», той йому передавав вказівки, а відтак чоловік дуже часто їздив[г] у Центральну Польщу. Взимку 1946 р. летунівці жили в криївці, спорудженій під с[...]ною в селі Гора. Всю ту зиму вони підтримували зв'язок зі «Стягом».

Навесні 1947 р. згадана група перебувала в Гуті Любицькій або Любич-Князях[е3]. У Любич-Князі[е] летунівці приносили пошту від «Стяга» до «Заруби», провідника V рай[ону] II окр[уги] ОУН-УПА. Той, у свою чергу, відправляв її з відділу «Шума» у певних визначених напрямках. Наскільки мені відомо, «Юзьо Кривоніс[б]» часто бував у селі Любич-Князях, де очікував на пошту до «Стяга». Забирав її і доставляв «Стягові».

Також пригадую, що взимку 1946/1947 рр. ця група часто перебувала в селі Павлище, де мешкала наречена[є] «Летуна» Марія. Звідти «Рибак» поїхав у Польщу. Коли ж повернувся назад, то встановив зв'язок із групою «Летуна», а через неї – зі «Стягом». У перші дні травня 1947 р., на початку переселенської акції, «Стяг» наказав «Юзеві Кривоносу[б]» виконувати ті завдання, якими раніше займався «Рибак». Після цього «Юзьо Кривоніс» і «Рибак» постійно працювали разом, час від часу покидаючи групу «Летуна».

Навесні 1947 р. група «Летуна» перебувала у селі Руцьках[4]. Туди до неї [я] часто навідувався. Якщо точніше, то вдень ми сиділи в покинутій хаті на околиці села, яку називали «курячою лапкою». Раз чи два туди приходила «Феська». Ми з «Рибаком» її супруводжували на пункт зв'язку до «Доці», де вона проживала. Заходила вона до нас у справах, які не стосувалися діяльності Організації. В травні 1947 р. у верхратському лісі хтось убив члена [ж]групи «Горліса»[ж].

Відтоді я цієї групи не бачив, бо з того терену пішов і осів у Люблинці[5]. З цією групою я знову[г] перетнувся наприкінці червня. На початку липня 1947 р. вона перебувала в криївці під селом Зломи. Я перебував при цій

[д] *Фрагмент розібрати не вдалося.*

[е] *Було:* Князі.

[є] *Було:* розсечена.

[ж-ж] *Підкреслено.*

[3] Ймовірно тут і далі йдеться про населений пункт Любича Князі.

[4] Місцевість визначити не вдалося. Можливо це Рудки (ґм. Любича Королівська).

[5] Ймовірно йдеться про Старий Люблинець.

ze strefy amerykańskiej [...][g] „Stiaha". Przy SKW spotkał się on z „Łetunem", z którym znali się z poprzednich lat, przyszedł on z bojówką BSB z 4. rejonu Okr[ęgu] II; był on bez broni ubrany po cywilnemu, w butach[h] z cholewami, w popielatej jesionce[i] i popielaty kapelusz.

W tę noc, gdy był „Rybak", ziemianka, w której przebywała grupa „Łetuna", zapaliła się i ludzie ją ugasili, w ziemiance tej w tym czasie spaliło się kilka sztuk broni, oraz ubrań czł[onków] SKW Łówcza. Od tego czasu „Rybak" przebywał cały czas przy SKW Łówcza wraz z grupą „Łetuna", kontaktując się ze „Stiahem", od którego to otrzymywał polecenia; bardzo często wyjeżdżał[j] do Polski centralnej. W zimie 1946 r. kwaterowali oni w kryjówce zbudowanej we wsi Góra pod s[...]nią opuszczoną. Nadal całą zimę kontaktowali się ze „Stiahem".

Na wiosnę 1947 r. grupa ta przebywała we wsi Huta Lubycka lub Lubycza Kniazie[k3], przynosili oni do Lubyczy Kniazie[k] pocztę od „Stiaha" do „Zaruby", prowidnyka 5. rej[onu] Okr[ęgu] II org[anizacji] OUN-UPA, a ten z kolei ją z oddziału „Szuma" w oznaczonych kierunkach. Jak mi wiadomo, to „Krywonis[b] Józio" często przebywał we wsi Lubycza Kniazie, czekając na pocztę do „Stiaha", którą pocztę zebraną z terenu doręczał dla „Stiaha".

Przypominam sobie jeszcze, że w zimie w 1946 r. na 1947 grupa ta często przebywała we wsi Pawliszcze, gdzie mieszkała narzeczona[l] „Łetuna" imieniem Maria; ze wsi tej „Rybak" wyjechał do Polski i do wsi tej powracał, gdzie kontakt nawiązał z grupą „Łetuna", a przez grupę ze „Stiahem". Na początku maja 1947 r., z chwilą rozpoczęcia akcji przesiedleńczej ps. „Krywonis[b] Józio" został przez „Stiaha" przyznany do spełnienia zadań wykonywanych przez „Rybaka"; po przydzieleniu „Krywonisa Józia" do „Rybaka" przybywali oni cały czas razem, często odłączając się od grupy „Łetuna".

Na wiosnę 1947 r. grupa „Łetuna" przebywała we wsi Rućki[4], gdzie często przychodziłem do tej grupy. Przebywaliśmy przez dzi[e]ń za wsią w opuszczonym domu, który to dom nazywali „Kurzą Łapką". Na miejsce raz lub dwa razy przychodziła „Feśka", którą ja z „Rybakiem" przyprowadzałem i odprowadzaliśmy do „Doci" na punkt kontaktowy, gdzie ona kwaterowała; przychodziła ona w sprawach nieorganizacyjnych. W miesiącu maju 1947 r. zabity został grupy [m]-tej członek „Harlis"-[m] w werchrackim lesie.

Od tego to czasu ja z tą grupą nie kontaktowałem się, gdyż z tego terenu usunąłem się i przebywałem w Lublińcu[5]. Powtórnie[n] z tą grupą skontaktowałem się

---

[g] *Fragment nieczytelny.*
[h] *Było:* bótach.
[i] *Było:* jesiące.
[j] *Było:* wyjerzdżał.
[k] *Było:* Kniasie.
[l] *Było:* rozsieczona.
[m--m] *Podkreślono odręcznie.*
[n] *Było:* Nazat.
[3] Prawdopodobnie mowa o Lubyczy Królewskiej i Kniaziach. Podobnie dalej.
[4] Miejscowość nieustalona. Być może Rudki w gm. Lubycza Królewska.
[5] Prawdopodobnie mowa o Starym Lublińcu.

групі дуже часто, жив із ними в одній криївці. Ця група кілька разів мене викликала до «Сталя» на зв'язок. Під кінець липня до групи «Летуна» прийшов ж«Корнійчук», з[аступ]ник провідника II окр[уги] ОУН-УПА. Йому треба була допомога групи «Летуна», аби «Орлан» зустрівся зі «Стягом»ж. Використавши групу «Летуна», ж«Корн[і]йчук» зв'язався зі «Стягом». За кілька днів він повернувся від нього, забрав у Любліні «Орлана» і доставив його до «Стяга» на зв'язок. Згодом група «Летуна» з'єдналася з групою СБ «Грицька» та якийсь час вони перебували разом.

жУ середині серпня 1947 р. я знову прибився до групи «Летуна» (після смерті «Сталя» той очолював II окр[угу])ж. Після прибуття він забажав за допомогою групи зв'язатися[г] зі «Стягом», але це вдалося зробити трохи згодом. «К[р]има» він до себе не викликав. Тоді якраз повернувся від групи «Летуна» «Орлан» (дорогою від «Стяга»). Він відшукав «Крима» й вирушив із ним до сінявських лісів. Прямували через Люблинець. До нього їх проводили ми з «Юзьом Кривоносом», а далі на чоловіків чекали інші зв'язкові, котрі їх провели далі. На зворотньому шляху із Люблинця ми з «Юзьом Кривоносом» забрали зі закопаного бідону в люблинецькому лісі залишки меду, після чого разом із ним повернулися до групи.

Перебуваючи при групі, я зв'язався з «Грицьком», а «[Ле]тун» – зі «Стягом». 27 серпня 1947 р. ми разом із «Рибаком» і «Юзьом Кривоносом» йшли на зв'язок до Люблинця; але наштовхнулися на засідку ВП. Мене там було поранено. «Рибак» і «Юзьо Кривоніс» доставили мене до групи «Гриця», що стояла в лісі біля села Велика Воля. Наступного дня чоловіки самі вирушили в Люблинець. Через два дні «Рибак» і «Юзьо Кривоніс» прибули до групи «Летуна» (із ними прийшов «Лорко», котрого я вже знав раніше). «Юзьо Кривонос» влаштовував зустрічі «Лорка» зі «Стягом» вже кілька разів. ж«Ларко» керував осередком пропаганди Закерзонського краюж. Приблизно тоді ж до мене зайшов попрощатися «Рибак», тому що, як він мені говорив, вони з ж«Ларком» збиралися вирушати до зони США ж у Німеччині.

8 IX 1947 р. «Грицько» повів мене до іншої, сухої криївки. Напівдорозі ми натрапили на засідку ВП, в якій ж«Грицька» було вбито, а я врятувався втечеюж. Я подався до групи «Летуна» й застав при ній «Крима», який повернувся від «Стяга». «Крима» до групи «Летуна» допровадив «Донський» – один із охоронців «Стяга». Наступного дня той пішов до «Стяга», а «Крим» вирушив у сінявські ліси[3], причому напевне не сам, а в супроводі «Юзьо Кривоноса».

Орієнтовно 5 вересня до групи «Летуна» прийшов «Циган» із технічного осередку «Стяга». Разом із ним прибули його люди, а саме «ж«Зелений»ж», «Крутій», а псевдонім третього я забув. [Вони прийшли] з верх[р]атського лісу й заявили, що оскільки той ліс оточений військами, мусили звідти пробиватися з боєм. Також зазначили, що двоє з їхньої групи залишилися

[3] *Було:* сімьовські ліси.

przy końcu czerwca, a na początku lipca 1947 r. grupa ta w tym czasie przebywała w kryjówce pod wsią Złomy. Przebywałem przy tej grupie bardzo często, kwaterując razem z nimi w kryjówce, przez tę grupę kilkakrotnie zostałem wzywany do „Stala" na kontakt. Przy końcu lipca przyszedł do grupy „Łetuna" m-„Kornijczuk", z[astęp]ca prowidnyka Okr[ęgu] II org[anizacji] OUN-UPA, który to przyszedł w celu skontaktowania przez grupę „Łetuna" ps. „Orłana"-m ze „Stiahem"; przez grupę „Łetuna" m-„Korn[i]jczuk" skontaktował się ze „Stiahem", po kilku dniach wrócił-m od „Stiaha", zabrał w Lublinie „Orłana" i przeprowadzili go na kontakt ze „Stiahem". Po jakimś czasie grupa „Łetuna" połączyła się z grupą SB „Hryćka" i przebywali jakiś czas razem.

m-W połowie sierpnia 1947 r. przyszedł do grupy „Łetuna", który to po śmierci „Stala" objął stanowisko okręgowego prowidnyka Okr[ęgu] II-m, który to po przybyciu chciał przez grupę „Łetuna" skontaktować się ze „Stiahem". Po skontaktowaniu[o] się przez grupę „Łetuna" „Stiah" „K[r]yma" nie zawezwał do siebie. W tym czasie powrócił do grupy „Łetuna" „Orłan", który powracał od „Stiaha", który to skontaktował się z „Krymem" i wraz z nim poszli w Sieniawskie Lasy, szli przez Lubliniec, do Lublińca odprowadzałem ja wraz z „Krywonisem Józiem", od Lublińca mieli oni już przygotowanych łączników, którzy ich poprowadzili dalej, ja z „Krywonisem Józiem" z Lublińca w drodze powrotnej z lublinieckiego lasu zabraliśmy resztki miodu, które były zakopane w bańce i z tym powróciliśmy do grupy.

Przebywając przy grupie, kontaktowałem się z „Hryćkiem" a „[Łe]tun" ze „Stiahem". W dniu 27 sierpnia 1947 r. ja wraz z „Rybakiem" i „Krywonisem Józiem" szliśmy na kontakt do Lublińca. Po natknięciu się na zasadzkę WP, w której to ja zostałem ranny, „Rybak" i „Krywonis Józio" odprowadzili mnie do grupy „Hrycia", która kwaterowała w lesie obok wsi Wielka Wola. Następnego dnia poszli oni sami do Lublińca. Po dwóch dniach „Rybak" wraz z „Krywonisem Józiem" poszedł do grupy „Łetuna", wraz z nimi przyszedł „Łarko", którego znał już poprzednio. „Krywonis Józio" go już kilkakrotnie z „Stiahem". m-„Łarko" pełnił funkcję szefa ośrodka propagandy przy „Zakerzońskim Kraju"-m. W tym to czasie przyszedł do mnie „Rybak" pożegnać się, gdyż jak mi mówił, to wraz z m-„Łarkiem" mieli zamiar pójść do strefy USA-m w Niemczech.

W dniu 8 IX 1947 r. „Hryćko" chciał mnie przeprowadzić do innej suchej kryjówki; po drodze natrafiliśmy na zasadzkę WP, w której to m-„Hryćko" został zabity, a ja uciekłem-m. Po ucieczce poszedłem do grupy „Łetuna", gdzie zastałem „Kryma", który powracał od „Stiaha". „Kryma" do tej grupy „Łetuna" przyprowadził czł[onek] ochrony „Stiaha", ps. „Doński"; na drugi dzień odszedł z powrotem do „Stiaha", natomiast „Krym" odszedł w Sieniawskie Lasy[p], odprowadzał go prawdopodobnie „Krywonis Józio".

Gdzieś około 5 września przyszedł do grupy „Łetuna" ps. „Cyhan" z ośrodka technicznego „Stiaha", wraz z nim przyszli jego ludzie jak: ps. „m-Zełenyj-m", ps. „Krutij", pseudonimu trzeciego nie pamiętam – z werchrackiego lasu, twierdząc,

---

[o] *Było:* skątaktowaniu.

[p] *Było:* Siemiowskie lasy. *Podobnie dalej.*

в криївці у верхратському лісі зі «Ст[я]гом». Оскільки його криївка була замінована, а в тому районі чулися вибухи, через кілька днів вони зробили висновок, що «Стяг» міг загинути.

Наприкінці вересня до групи «Летуна» приїхав «Крим». Він розділив групи «Летуна», «Цигана»[и] та «Грицька». Окремі члени цих груп – «Циган», «Летун», «Вир», «Крутій» і троє від «Цигана» – мали переходити до СРСР. Перед тим, як вирушати, вони отримали від «Крима» пошту. [ж]А от «Юзьо Кривонос», «Зелений» і «Семенко»[ж] залишилися. Їм «Грицько»[і] дав завдання перезимувати в криївці. До сінявських лісів (у розпорядження «Крима») ми [ж]забрали з собою «Семенка»[ж] та інших людей із групи «Грицька». Ми добралися до [ж]Люблинця й там забезпечили зв'язок «Семенка» з «Богданом» (його група складалася з трьох осіб і збиралася зимувати в люблинецькому лісі). Зустрівшись із «Богданом», «С[е]менко» повернувся назад [до] «Юзя Кривоноса»[ж]. Більше нічого про «Юзя Кривоноса» я не знаю і нічого про нього не чув.

Пит[ання]: Скажіть, будь ласка, з якими чл[енами] ОУН-УПА «Юзьо Кривоніс» підтримував зв'язок?

Відп[овідь]: «Юзьо Кривоніс» спілкувався з такими чл[енами] ОУН-УПА: 1. «Стяг» – провідник Закерзонського краю ОУН-УПА (загинув). 2. «Сталь» – провідник II окр[уги] ОУН-УПА (загинув). 3. «Корнійчук» – з[аступ]ник провідника II окр[уги] ОУН-УПА (загинув). 4. «Залізняк»[ї]-«Дубовий» – реф[ерент] II відтинку УПА (пропав безвісти).

Цей чоловік добре знає провід II окр[уги] ОУН-УПА, адже з його членами неодноразово перетинався. Перебуваючи в терені, він познайомився практично з усіма чл[енами] ОУН-УПА II окр[уги]. Найбільш теплі відносини в нього склалися з «Рибаком», відтак, той, напевно, знає, де в Центральній Польщі знаходяться пункти зв'язку. Також може володіти інформацією про теперішні місця прож[ивання] чл[енів] ОУН-УПА в Польщі. А ще, на мій погляд, може щось знати про те, де тепер знаходиться провідник[є] II округи ОУН-УПА «Крим».

На цьому протокол допиту закінчений. Після його прочитання я переконався, що сказаному мною він відповідає, що й засвідчую підписом.

Допитав:
Поморський Ромуальд.

Розповів:
Козенко Корнель.

АІНП, 0192/336, т. 33, арк. 32–34.
Копія, машинопис.
Документ польською мовою.

[и] *Тут і далі було:* «Цихан».
[і] *Було:* «Крицька».
[ї] *У документах цей псевдонім пишеться по-різному.*

że las jest cały otoczony przez wojsko i musieli się przebijać, natomiast powiedzieli, że dwóch z ich grupy pozostało w kryjówce w werchrackim lesie jest „Sti[a]h", którego kryjówka była zaminowana; po kilku dniach, wnioskując z wybuchów, przypuszczaliśmy, że „Stiah" został zabity.

Przy końcu września przybył do grupy „Łetuna" „Krym", który rodzielił grupę „Łetuna", „Cyhana"[r] i „Hryćka"; część z tych poszła do ZSRR, jak „Cyhan", „Łetun", „Wyr", „Krutij" i trzej od „Cyhana"; przed odejściem otrzymali oni od „Kryma" pocztę. [m-]Pozostali natomiast czł[onkowie] jak: „Krywonis Józio", ps. „Zełenyj" i ps. „Semenko"[-m] od „Hryćka"[s] otrzymali zadanie przezimowania w kryjówce, do dyspozycji „Kryma"; w Sieniawskie Lasy, zabraliśmy [m-]ze sobą ps. „Semenka"[-m] i resztę grupy „Hryćka", poszliśmy do [m-]Lublińca, gdzie skontaktowaliśmy „Semenka" z „Bohdanem", którego grupa złożona z trzech ludzi miała zimować w lublinieckim lesie; ps. „S[e]menko" kontakt ten z „Bohdanem" nawiązał i powrócił [do] „Krywonisa Józia"[-m]. Na tym moje wiadomości o „Krywonisie Józiu" się kończą, więcej o nim nic nie słyszałem.

Pyt[anie]: Powiedzcie, z kim z czł[onków] org[anizacji] OUN-UPA kontaktował się „Krywonis Józio".

Odp[owiedź]: Wiadomo mi, że „Krywonis Józio" kontaktował się z następującymi czł[onkami] OUN-UPA, a mianowice: 1. „Stiah" – prowidnyk „Zakerzońskiego Kraju" org[anizacji] OUN-UPA (zabity) 2. „Stal" – prowidnyk Okr[ęgu] II org[anizacji] OUN-UPA (zabity) 3. „Kornijczuk" – z[astęp]ca prowidnyka Okr[ęgu] II org[anizacji] OUN-UPA (zabity). 4. „Zalizniak"[t]–„Dubrownyk" – ref[erent] II odcinka UPA (obecnie nie wiadomo gdzie jest).

Zna on cały okręgowy prowid Okr[ęgu] II org[anizacji] OUN-UPA, z którymi się kontaktował. Będąc w terenie znał on prawie wszystkich czł[onków] org[anizacji] OUN-UPA Okr[ęgu] II, utrzymując bliższy kontakt z „Rybakiem"; przypuszczalnie zna on punkty kontaktowe na terenie Polski centralnej. Wiadome mu są przypuszczalnie obecne miejsca zam[ieszkania] czł[onków] org[anizacji] OUN-UPA na terenie Polski, a także przypuszczam, że wie, gdzie obecnie przebywa „Krym", prowidnyk Okręgu II organizacji OUN-UPA.

Na tym protokół przesłuchania zakończono, jako zgodny z prawdą po zapoznaniu z treścią protokołu podpisuję.

Przesłuchał:
Pomorski Romuald

Zeznał:
Kozenko Kornel

AIPN, 0192/336, t. 33, k. 32–34.
Kopia, maszynopis.
Dokument w języku polskim.

---

[r] *Było:* „Cychan". *Podobnie dalej.*
[s] *Było:* Krycka.
[t] *W dokumentach różne warianty zapisu pseudonimu.*

№ 127

16 вересня 1949, Ряшів. Список членів ОУН, котрі перейшли до СРСР після акції «Вісла», підготовлений для директора III департаменту МГБ

[а-]Воєводське
управління громадської безпеки
у Ряшеві
№[-а б-]4632/цп/...[-б]

[а-]Ряшів,[-а б-]16.09.[-б а-]194[-а б-]9[-б а-]р.[-а]

Директору III департаменту МГБ
Начальника I відділу
[в-г-]у Варшаві[-г-в]

У додатку надсилаємо копії справ на деяких членів ОУН і УПА (з оригіналами та перекладами штафет), котрі після акції «В» восени 1947 р. перейшли на територію СРСР.

Низка справ стосується членів к[олишньої] I округи ОУН-УПА:

1) Цап'як Василь, «Потап», він же «Ворон», код для зв'язку «7х7» – к[олишній] реф[ерент] СБ надрай[ону] «Холодний Яр», із села Княжполя Добромильського району (СРСР).

2) Качур Володимир, «Пугач» – к[олишній] слідчий СБ надрай[ону] «Холодний Яр», походить із СРСР.

3) Гарабач Іван, «Старий» – к[олишній] референт СБ I округи, походить зі села Негрибка Перемиського пов[іту].

4) Гарабач Василь, «Орач», він же «Ґазда», «Шпак» – к[олишній] реф[ерент] СБ рай[ону] «А-І» надрай[ону] «Холодний Яр», походить зі села Негрибка Перемиського пов[іту].

[г-]5) Мізерний Василь, «Рен» – к[олишній] к[оманд]ир відтинка УПА «Лемко», походить із СРСР. За неофіційними даними, наразі має очолювати військову округу № 2 у Дрогобицькій області (замість убитого «Дзвінчука»[-г].

6) Гадай Дмитро, пс. «Бойчук», він же «Тісо» – к[олишній] провідник рай[ону] «Б-II» надрай[ону] «Холодний Яр», походить зі села Княжполя Добромильського району (СРСР).

7) Галаса Василь, пс. «Батий», він же «Орлан», «Назар», «Зенон», «Дмитровський», «Чорноморський», «Бос», «Зенон Савченко» (літературний

[а-а] *Друк.*

[б-б] *Дописано.*

[в-в] *Написано в розбивку.*

[г-г] *Підкреслено машинописним способом.*

[ґ-г] *Фрагмент «закріплено» скобою та на лівому полі дописано:* «Справи поки що не надсилаються».

Nr 127

16 września 1949, Rzeszów. Wykaz członków OUN, którzy po akcji „Wisła" przeszli na tereny ZSRS, sporządzony dla dyrektora Departamentu III MBP

[a-]Wojewódzki
Urząd Bezpieczeństwa Publicznego
w Rzeszowie
Nr[a b-]4632/cp/...[-b]

[a-]Rzeszów, dn.[-a b-]16.09.[-b a-]194[-a b-]9[-b a-]r.[-a]

Do Dyrektora Departamentu III MBP
Naczelnika Wydziału I
[c-d-]w Warszawie[-d-c]

W załączeniu przesyłamy odpisy spraw poszczególnych członków org[anizacji] OUN-UPA wraz ze sztafetami (w oryginale i tłumaczeniu), którzy po akcji „W" w okresie jesieni 1947 r. przeszli na tereny ZSRR.

Członkowie, których dotyczą poszczególne sprawy rekrutują się z b[yłego] Okręgu I org[anizacji] OUN-UPA:

1) Capiak Wasyl, ps. „Potap" vel „Woron", znak sztafetny „7x7", b[yły] ref[erent] SB w nadrej[onie] „Chołodnyj Jar", pochodzi ze wsi Kniażpol, rejon Dobromil (ZSRR).

2) Kaczor Włodzimierz, ps. „Puhacz", b[yły] śledczy SB w nadrej[onie] „Chołodnyj Jar", pochodzi z terenu ZSRR.

3) Harabacz Iwan, ps. „Staryj", b[yły] referent SB w Okręgu I, pochodzi ze wsi Nehrybka, pow[iat] Przemyśl.

4) Harabacz Wasyl, ps. „Oracz" vel „Gazda" vel „Szpak", b[yły] ref[erent] SB w rej[onie] „A-I" nadrej[onu] „Chołodnyj Jar". Pochodzi ze wsi Nehrybka, pow[iat] Przemyśl.

[e-]5) Mizernyj Wasyl, ps. „Ren", b[yły] d[owód]ca odcinka UPA, krypt. „Łemko", pochodzi z terenu ZSRR. W[edłu]g nieoficjalnych danych ma sprawować obecnie funkcję d[owód]cy Wojennego Okręgu nr 2 w obwodzie drohobyckim, na miejsce zabitego, ps. „Dzwinczuk"[-e].

6) Hadaj Dymitr, ps. „Bojczuk" vel „Tiso", b[yły] prowidnyk rej[onu] „B-II" w nadrej[onie] „Chołodnyj Jar", pochodzi ze wsi Kniażpol, rejon Dobromil, ZSRR.

[a-a] *Druk.*

[b-b] *Wpisano odręcznie.*

[c-c] *Zapisano pismem spacjowanym.*

[d-d] *Podkreślono maszynowo.*

[e-e] *Fragment zaznaczono klamrą i na lewym marginesie dopisano odręcznie:* Sprawy na razie nie wysyła się.

псевдонім), код для зв'язку «33а» – к[олишній] організаційно-політичний і пропагандистський референт Закерзонського краю, походить із СРСР.

8) Сорока Славко, пс. «Птах», ад'ютант «Орлана», походить зі села Селисько (тепер – СРСР).

9) Крупа Павло, пс. «Пімста», охоронець «Орлана», походить зі села Корманичів Перемиського пов[іту].

10) «Миколаєвич» – к[олишній] господарський референт рай[ону] «В-III» надрай[ону] «Холодний Яр», походить зі села Павлокоми Березівського пов[іту].

11) «Ігор», він же «Гомін» – к[олишній] пров[ідник] рай[ону] «Г-V» надрай[ону] «Холодний Яр», походить із СРСР.

12) Гук Євген, пс. «Щипавка» – секр[етар] окружного осередку «Григора», походить зі села Іскані Перемиського пов[іту].

13) Савчин Марія, вона ж Галаса Марія, Крупінська Марія, [б]пс. «Маріч-ка»[-б] – зв'язкова крайового проводу ОУН у Польщі, походить із СРСР.

14) «Рудий» – к[олишній] реф[ерент] СБ, а згодом – реф[ерент] зі закупівель у рай[оні] «А-І» надрай[ону] «Холодний Яр», походить із СРСР.

15) «Олень»[1] – к[олишній] охоронець «Григора» й інтендант окружного осередку, походить із села Рікшиці Перемиського пов[іту].

16) Корецький Степан, пс. «Легкий» – к[олишній] охоронець «Григора», походить із села Рікшиці Перемиського пов[іту], брат «Лютого».

17) Гук Мирослав, пс. «Григір», він же «Код» – к[олишній] провід[ник] I округи, походить із села Іскані Перемиського пов[іту].

18) Корецький Михайло, пс. «Лютий» – к[олишній] господарський реф[ерент] рай[ону] «А-І», згодом – чл[ен] керівного осередку на території к[олишньої] I округи, походить із села Рікшиці Перемиського пов[іту].

19) Романюк Надя – к[олишня] зв'язкова ОУН у Перемишлі, виїхала до СРСР у 1945–[19]46 [рр.], походить із Перемишля.

[б]20) Сондович Данута, пс. «Оксана» – зв'язкова ОУН у Перемишлі, виїхала до СРСР[-б].

Справи на вищевказаних членів ОУН передаються для ознайомлення та використання.

Нагадуємо, що деякі матеріали на окремих членів раніше вже були передані до III деп[артаменту] I від[ділу] МГБ.

Матеріали, які ми одержали по тому, а також те, що було знайдено в архіві ОУН-УПА й перекладено, надішлемо.

Дод[атків] [б]120[-б]

---

[1] «Олень», член ОУН. У 1947 – в кур'єрському звені I округи ОУН, якою командував Іван Ткач-«Заставний». *(Hałagida I. Prowokacja «Zenona»... – S. 26).*

7) Hałasa Wasyl, ps. „Batij" vel „Orłan" vel „Nazar" vel „Zenon" vel „Dymitrowski" vel „Czornomorski" vel „Bos" vel „Zenon Sawczenko" (literacki pseudonim), znak sztafetny „33a", b[yły] referent polityczno-organizacyjny i propagandowy w prowidzie „Zakerzońskiego Kraju", pochodzi z terenu ZSRR.

8) Soroka Sławko, ps. „Ptach", adiutant „Orłana", pochodzi ze wsi Siedliska (obecnie ZSRR).

9) Krupa Paweł, ps. „Pimsta", członek ochrony „Orłana", pochodzi ze wsi Kormanice, pow[iat] Przemyśl.

10) Ps. „Mikołajewicz", b[yły] referent gospodarczy w rej[onie] „W-III" nadrej[onu] „Chołodnyj Jar", pochodzi ze wsi Pawłokoma, pow[iat] Brzozów.

11) Ps. „Ihor" vel „Homin", b[yły] rej[onowy] prow[idnyk] rej[onu] „G-V", nadrej[onu] „Chołodnyj Jar", pochodzi z terenu ZSRR.

12) Huk Eugeniusz, ps. „Szczypawka", sekr[etarz] Ośrodka Okręgowego „Hryhora", pochodzi ze wsi Iskań, pow[iat] Przemyśl.

13) Sawczyn Maria vel Hałasa Maria vel Krupińska Maria, [b]ps. „Mariczka"[b], łączniczka Krajowego Prowidu org[anizacji] OUN na teren Polski, pochodzi z terenu ZSRR.

14) Ps. „Rudyj", b[yły] ref[erent] SB, a następnie ref[erent] zakupów w rej[onie] „A-I" w nadrej[onie] „Chołodnyj Jar", pochodzi z terenu ZSRR.

15) Ps. „Ołeń"[1], b[yły] czł[onek] ochrony „Hryhora" i intendent Okręgowego Ośrodka, pochodzi ze wsi Rokszyce, pow[iat] Przemyśl.

16) Korecki Stefan, ps. „Łehkyj", b[yły] czł[onek] ochrony „Hryhora", pochodzi ze wsi Rokszyce, pow[iat] Przemyśl, brat „Lutego".

17) Huk Mirosław, ps. „Hryhor" vel „Kod", b[yły] prowid[nyk] Okręgu I, pochodzi ze wsi Iskań, pow[iat] Przemyśl.

18) Korecki Michał, ps. „Lutyj", b[yły] ref[erent] gospodarczy w rej[onie] „A-I", a następnie czł[onek] Ośrodka Kierowniczego na terenie b[yłego] Okręgu I, pochodzi ze wsi Rokszyce, pow[iat] Przemyśl.

19) Romaniuk Nadzia, b[yła] łączniczka org[anizacji] OUN na terenie m[iasta] Przemyśla, wyjechała do ZSRR w 1945–[19]46, pochodzi z Przemyśla.

[b]20) Sądowicz Danuta, ps. „Oksana" – łączniczka org[anizacji] OUN w Przemyślu – wyjechała do ZSRR[b].

Sprawy wyżej podanych członków org[anizacji] OUN przesyła się do wglądu i wykorzystania.

Nadmieniamy, że materiały poszczególnych członków zostały już poprzednio częściowo przesłane do Dep[artamentu] III Wydz[iału] I MBP.

Uzyskane w międzyczasie dalsze materiały oraz materiały znalezione i przetłumaczone z archiwum org[anizacji] OUN-UPA, zostaną nadesłane.

Zał[ączników] [b]120[b]

---

[1] „Ołeń" (NN), członek OUN, w 1947 w komórce kurierskiej na terenie I Okręgu OUN dowodzonej przez Jana Tkacza, ps. „Zastawnyj". I. Hałagida, *Prowokacja „Zenona"*..., s. 26.

[д-]Начальник ІІІ відділу
[б-]За[-б] ВУГБ у Ряшеві[-д]
(—)[е]

[г-]Надруковано в 2 прим[ірниках][-г]:
прим. № 1 адресат;
[прим. №] 2 а/а.

Вик[онав] Н. В.

АІНП, 00231/131, т. 1, арк. 137–138.
Оригінал, машинопис.
Документ польською мовою.
У верхній частині документа є відбиток печатки: «ІІІ департамент МГБ секретаріат, Надійшло ..., № ...». *Туди вписані: дата* «17.09.1949», *номер* «8511». *З лівого боку документа є відбиток іншої печатки:* «ІІІ департамент МГБ І відділ Надійшло ..., № ..., дод. ...». *Туди вписані: дата* «17 IX 1949», *номер* «4310/49». *Біля печатки написано:* «В.І.» (відомості про додаток). *На лівому полі документа дописано й підкреслено:* «Для Яструшембського». *Зазначені дата* «20 IX [19]49» *й нерозбірливі ініціали. Додатки не публікуються.*

[д-д] *Печатка.*
[е] *Замість начальника ІІІ відділу розписалася інша особа, підпис якої нерозбірливий.*

[f-]Naczelnik Wydziału III
[b-]Za[-b] WUBP w Rzeszowie[-f]
(—)[g]

[d-]Odbito w 2 egz[emplarzach][-d]
egz. nr 1 adresat
[egz. nr] 2 a/a

Wyk[onał] N. W.

AIPN, 00231/131, t. 1, k. 137–138.
Oryginał, maszynopis.
Dokument w języku polskim.
U góry dokumentu pieczęć: Departament III MBP Sekretariat, Wpłynęło..., Nr... *z wpisanymi odręcznie datą:* 17.09.1949 *i numerem:* 8511*; z lewej strony kolejna:* Departament III MBP Wydział I Wpłynęło..., Nr..., zał... *z wpisanymi odręcznie datą:* 17 IX 1949*, numerem:* 4310/49 *i informacją o załączniku:* paczka*; obok pieczęci odręczny symbol:* W.I*; na lewym marginesie dopisana odręcznie i podkreślona adnotacja:* Dla Jastrzębskiego *oraz data:* 20 IX [19]49 *i nieczytelna parafa.*
Załączników nie publikuje się.

[f-f] *Odbito stemplem.*
[g] *Podpis nieczytelny za Naczelnika Wydz. III.*

№ 128
13 жовтня 1949, Варшава. Обвинувальний висновок у справі Петра Федоріва-«Дальнича»

[а-]Затверджую:
Зас[тупник] директора слідчого департаменту МГБ
підполк[овник] (—) Гумер[-а1]

Варшава, 13 X 1949 р.

[а-б-в-]Обвинувальний висновок[-в-б-а]
у справі [а-]Федоріва[-а] Петра Михайловича, пс. «Дальнич», що обв[инувачується] за ст. 85 КК ВП, ст. 1 (§ 7) і 4 (§ 1) ВКК від 13.06.1946 і ст. 191 КК (обвинувачуваний заарештований)

16 вересня 1947 р. на полі між Річицею та Жерниками Томашівського пов[іту] шестеро членів боївки СБ (Служба безпеки) таємної фашистської ОУН (Організація українських націоналістів), що переховувалися в підземній криївці й діяли під керівництвом Петра [а-]Федоріва[-а]-«Дальнича», несподівано напали на оперативну групу 3-ї дивізії піхоти ВП, яка там проходила. Її вони обстріляли з автоматичної зброї та закидали гранатами. Командування оперативної групи дп ВП негайно розпочало акцію у відповідь, тож боївкарі заховалися в підземній криївці й звідти протягом кількох годин обстрілювали оперативну групу ВП із автоматичної зброї. Потім троє з боївкарів покінчили життя самогубством, а трьох інших – Петра [а-]Федоріва[-а]-«Дальнича», Івана [а]Корнелюка[-а]-«Крета» й Галину Л[ебед]ович[-а]-«Заграву» – було заарештовано.

[а--а] *Написано великими літерами.*

[б--б] *Написано в розбивку.*

[в--в] *Підкреслено машинописним способом.*

[1] Гумер (Умер) Адам Теофіль (нар. 27 IV 1917, США – пом. у листопаді 2001). Капітан (1945), майор (1946), підполковник (1948). З вересня 1936 до травня 1941 навчався на юридичному факультеті Люблінського університету. З жовтня 1939 – студент Львівського університету. У вересні 1939 – заступник голови повітового ревкому в Томашеві-Люблінському. Згодом переїхав до Львова. Поранений у 1941. Був заарештований у Львівській лікарні. Вдалося втекти. До повторного прибуття радянських військ переховувався. З 13 VIII до 7 IX 1944 – керівник відділу пропаганди ПНР у Тарнові Холмського повіту. З 12 IX 1944 – керівник 7-ї секції I відділу ВУГБ у Любліні. З 13 II 1945 – керівник 8-ї секції I відділу ВУГБ у Любліні. З 20 VIII 1945 – у розпорядженні персонального відділу МГБ. З 31 VIII 1945 – заступник керівника VIII відділу I департаменту МГБ. 15 IX 1945 переведений у IV самостійний відділ МГБ. З 17 XII 1945 – заступник керівника IV самостійного відділу. З 10 VII 1947 – заступник директора слідчого департаменту та начальник II відділу. Від 1 IV 1949 – заступник директора слідчого департаменту МГБ. Від 24 IX 1951 – директор слідчого департаменту. 4 IV 1955 звільнений. У 1994 – заарештований. Звинувачували у застосуванні тортур в сталінські часи. В березні 1996 засуджений до 9 р. ув'язнення. Помер під час перерви у відбуванні покарання. *(АІНП, 0193/6972).*

Nr 128

13 października 1949, Warszawa. Akt oskarżenia przeciwko Petrowi Fedoriwowi, ps. „Dalnycz”

[a-]Zatwierdzam
W[ice]dyrektor Departamentu Śledczego MBP
(—) Humer[a1], ppłk

Warszawa, dnia 13 X 1949 r.

[a-b-c-]Akt oskarżenia[-c-b-a]
przeciwko [a-]Fedoriwowi[-a] Piotrowi, ps. „Dalnyczowi”, s. Michała, osk[arżonego]
z art. 85 KKWP, art. 1 § 7 i 4 § 1 WKK z dnia 13.06.1946 i art. 191 kk
(oskarżony – zaaresztowany)

W dniu 16 września 1947 r. na polu pomiędzy Rzeczycą a Żernikami w pow[iecie] tomaszowskim, ukrywająca się tam w bunkrze podziemnym bojówka SB (Służby Bezpieki) faszystowskiego tajnego związku OUN (Organizacji Ukraińskich Nacjonalistów), działająca pod dowództwem [a-]Fedoriwa[-a] Piotra, ps. „Dalnycz”, w sile sześciu bojówkarzy dokonała gwałtownego zamachu na maszerującą tam grupę operacyjną 3. Dywizji Piechoty WP, ostrzeliwując ją z broni automatycznej i obrzucając granatami. W wyniku przedsięwziętej natychmiastowej akcji ze strony dowództwa grupy operacyjnej DP WP bojówkarze ukryli się w bunkrze podziemnym, skąd przez okres kilku godzin ogniem z broni automatycznej ostrzeliwali grupę operacyjną WP, a następnie trzech z nich popełniło samobójstwo, a trzech dalszych [a-]Fedoriw[-a] Piotr, ps. „Dalnycz”, [a-]Korneluk[-a] Jan, ps. „Kret” i [a-]Ł[ebedo]owicz[-a] Halina, ps. „Zahrawa”, zostali aresztowani.

[a-a] *Zapisano wersalikami.*
[b-b] *Zapisano pismem spacjowanym.*
[c-c] *Podkreślono maszynowo.*
[1] Adam Teofil Humer lub Umer (ur. 27 IV 1917 w Camden, USA, zm. w listopadzie 2001 w Warszawie), kpt. (1945), mjr (1946), ppłk (1948); od września 1936 do maja 1941 studiował na wydziale prawa (KUL, a od października 1939 Uniwersytet im. I. Franka we Lwowie); we wrześniu 1939 zca przewodniczącego Powiatowego Komitetu Rewolucyjnego w Tomaszowie Lubelskim, następnie wyjechał do Lwowa. Ranny w 1941, aresztowany przez Niemców w lwowskim szpitalu. Udało mu się zbiec, do ponownego przyjścia wojsk sowieckich przebywał w ukryciu; od 13 VIII do 7 IX 1944 kierownik Wydz. Propagandy PRN w Tarnowie; od 12 IX 1944 kierownik Sekcji Śledczej WUBP w Lublinie; od 13 II 1945 kierownik Sekcji 8 Wydz. I WUBP w Lublinie; od 20 VIII 1945 w dyspozycji Wydz. Personalnego w MBP; od 31 VIII 1945 zca kierownika Wydz. VIII Dep. I w MBP; 15 IX 1945 przeniesiony do Wydz. IV Samodzielnego w MBP; od 17 XII 1945 zca kierownika Wydz. IV Samodzielnego; od 10 VII 1947 zca dyrektora Dep. Śledczego, jednocześnie naczelnik Wydz. II; od 1 IV 1949 wicedyrektor Dep. Śledczego MBP; od 24 IX 1951 dyrektor Dep. Śledczego; 4 IV 1955 zwolniony z MBP. Aresztowany w 1994 i oskarżony o stosowanie tortur w okresie stalinowskim, skazany w marcu 1996 na karę 9 lat więzienia. Zmarł w czasie trwania przerwy w odbywaniu kary. AIPN, 0193/6972.

Під час слідства було встановлено, що обв[инувачуваний] Петро [a-]Федорів[-a] у 1933 р., коли навчався в університеті ім. Яна Казимира у Львові, мав розмову з видатним діячем ОУН у Польщі Ярославом [a-]Ста[рухом][-a]. Після неї його було залучено до конспіративної діяльності в лавах українського націоналістичного руху на території Польщі. Там він працював зв'язковим – перевозив організаційні накази та нелегальну літературу (Т.І.К. 58).

Навесні 1934 р. обв[инувачуваний] Петро [a-]Федорів[-a] у Львові був присутній на організаційній відправі, де подав Ярославові [a-]Старуху[-a] звіт про свою конспіративну діяльність. Затим Старух призначив його районовим провідником (керівником) ОУН у Криве Тернопільського пов[іту]. Функції провідника він здійснював до червня 1934 р. (Т.І.К. 58 і 59).

У червні 1934 р. обв[инувачуваний] Петро [a-]Федорів[-a] із іншими членами ОУН у Польщі брав участь в організації атентату на тодішнього міністра внутрішніх справ Пєрацького. За це його затримала поліція. Півтора року перебував під слідством у Львові, але оскільки його причетності до вчинення злочину не довели, був звільнений (Т.І.К. 58 і 59).

На початку 1936 р. обв[инувачуваний] Петро [a-]Федорів[-a] поїхав у Підгайці Тернопільського пов[іту][2]. Після того, як там зустрівся з окружним провідником ОУН Леоном Зацним-«Сивим», став провідником Підгаєцького району ОУН. Його функції виконував до листопада 1938 р. – організовував конспіративні збори членства, набирав до ОУН українське населення, керував пропагандистською діяльністю ОУН у своїй місцевості (Т.І.К. 59).

У листопаді 1938 р. обв[инувачуваного] Петра Федоріва за вчинену антидержавну діяльність заарештували в Підгайцях. Перебував у Львові під слідством до початку німецько-польської війни 1939 р. (Т.І.К. 59 і 60).

У листопаді 1938 р. в Львові обв[инувачуваний] Петро [a-]Федорів[-a] вийшов на зв'язок із провідним діячем ОУН в УРСР Подечкою-«Сокирою». Той йому наказав їхати в так зване генерал-губернаторство до Кракова, аби встановити зв'язок і співпрацю з Українським центральним комітетом[3], який там функціонував (Т.І.К. 67).

На виконання цієї вказівки, обв[инувачуваний] Петро [a-]Федорів[-a] із членом мережі жіноцтва ОУН Теофілією Федорів за кілька днів вирушили зі Львова на пункт зв'язку ОУН у селі Соколе б[іля] Устрики н[ад] Сяном[4]. Там на нього вже очікував зв'язковий УЦК у Кракові, який розповів, де найкраще перетинати радянсько-німецький кордон (Т.І.К. 67).

20 листопада 1939 р. обв[инувачуваний] Петро Федорів із Теофілією Федорів нелегально перейшли радянсько-німецький кордон поблизу Устрик

---

[2] Повинно бути: воєводстві.

[3] УЦК (Український центральний комітет) створений у Кракові в листопаді 1939. Спершу діяв як Українське національне об'єднання (УНО), а з червня 1940 – під назвою УЦК. Ця організація керувала господарським та культурно-освітнім життям українців у ГГ (Польща). З лютого 1942 УЦК поширив свій уплив на дистрикт «Галичина». Очолював УЦК В. Кубійович. УЦК було ліквідовано 17 квітня 1945 у Німеччині.

[4] Ймовірно Устрики Долішні. Так само далі.

W toku śledztwa ustalono, że osk[arżony] a-Fedoriw-a Piotr w 1933 r. podczas studiów na Uniwersytecie im. Jana Kazimierza we Lwowie skontaktował się z wybitnym działaczem OUN w Polsce a-Sta[ruchem]-a Jarosławem i, po przeprowadzonej z nim rozmowie, zaangażował się do konspiracyjnej działalności w ukraińskim ruchu nacjonalistycznym na terenie Polski, gdzie pełnił funkcję łącznika dla przewożenia rozkazów organizacyjnych i nielegalnej literatury (T.I.K. 58).

Wiosną 1934 r. osk[arżony] a-Fedoriw-a Piotr we Lwowie skontaktował się ze a-Staruchem-a Jarosławem, z którym odbył odprawę organizacyjną, zdając mu sprawozdanie ze swojej dotychczasowej konspiracyjnej działalności, po czym przez a-Starucha-a został mianowany rejonowym prowidnykiem (kierownikiem) OUN na terenie Krzywe, pow[iat] tarnopolski, którą to funkcję spełniał do czerwca 1934 r. (T.I.K. 58 i 59).

W czerwcu 1934 r. osk[arżony] a-Fedoriw-a Piotr wraz z innymi członkami OUN w Polsce brał udział w zorganizowaniu atentatu na osobie ówczesnego ministra spraw wewnętrznych Pierackiego, za co został przez policję aresztowany i osadzony w areszcie śledczym we Lwowie, gdzie przebywał przez okres półtora roku, a następnie na skutek nieprzyznania się do popełnionego przestępstwa został zwolniony (T.I.K. 58 i 59).

W początkach 1936 r. osk[arżony] a-Fedoriw-a Piotr udał się do Podhajec w pow[iecie][2] tarnopolskim, gdzie po skontaktowaniu się z okręgowym prowidnykiem OUN w Podhajcach Zacnym Leonem, ps. „Siwy", objął funkcję rejonowego prowidnyka OUN w Podhajcach, którą pełnił do listopada 1938 r., organizując zebrania konspiracyjne dla członków OUN, przeprowadzał werbunek wśród ludności ukraińskiej do OUN i kierował akcją propagandową OUN na tym terenie (T.I.K. 59).

W listopadzie 1938 r. osk[arżony] Fedoriw Piotr został w Podhajcach za prowadzenie antypaństwowej działalności aresztowany i osadzony w areszcie śledczym we Lwowie, gdzie przebywał do chwili wybuchu wojny niemiecko-polskiej w 1939 r. (T.I.K. 59 i 60).

W listopadzie 1939 r. osk[arżony] a-Fedoriw-a Piotr we Lwowie nawiązał kontakt organizacyjny z czołowym działaczem OUN na terenie USRR Podeczką, ps. „Topór", który polecił mu udać się na teren tzw. Generalnej Guberni do Krakowa w celu nawiązania kontaktu i współpracy z istniejącym tam wówczas Ukraińskim Centralnym Komitetem[3] (T.I.K. 67).

Wykonując powyższe polecenie osk[arżony] a-Fedoriw-a Piotr wraz z członkinią sekcji kobiecej OUN Fedoriw Teofilą po kilku dniach uciekł ze Lwowa i udał

---

[2] Powinno być: województwie.

[3] UCK (Ukraiński Centralny Komitet) – utworzony w Krakowie w listopadzie 1939, początkowo jako Ukraińskie Zjednoczenie Narodowe (UNO), od czerwca 1940 jako UCK. Był jedyną ukraińską organizacją społeczną legalnie działającą na terytorium GG, kierującą ukraińskim życiem gospodarczym i kulturalno-oświatowym. Od lutego 1942 UCK rozszerzył swoją działalność na dystrykt „Galicja". UCK kierował Wołodymyr Kubijowycz. Rozwiązany 17 IV 1945 w Niemczech.

н[ад] Сяном, після чого вирушили в Сянок (територія так званого генерал-губернаторства) (Т.І.К. 67–68).

Після прибуття до Сянока (друга половина листопада 1939 р.), обв[инувачений] Петро Федорів встановив зв'язок із комендантом українського табору Пайончковським. Від нього отримав вказівку їхати в Краків і зайти до Ярослава Старуха в УЦК (Український центральний комітет) (Т.І.К. 67–68).

Наприкінці листопада 1939 р. обв[инувачуваний] Петро Федорів разом із Теофілією Федорів прибув до Кракова, де, після налагодження зв'язку з Ярославом Старухом, розпочав роботу в УЦК, та, порозумівшись через керівництво того ж комітету зі Степаном Бандерою й Кубійовичем[5], залишився комендантом українського табору у Кракові (Т.І.К. 67–68).

Згідно з інструкціями, які надійшли від Старуха з УЦК у першій половині січня 1940 р., обв[инувачуваний] Петро Федорів поїхав до Криниці. Там відшукав члена УЦК Лапичука й спільно із ним розпочав створення в Криницькому пов[іті][6] клітин ОУН і бойових диверсійних загонів. Мета – знищення партизанських загонів (Т.І.К. 67–68).

У березні 1940 р. обв[инувачуваний] Петро Федорів брав участь у конференції українських націоналістів, що відбувалася в Кракові під керівництвом Бандери та Кубійовича. На цій конференції ОУН поділилася на групи Бандери та Мельника. Обв[инувачуваний] Петро Федорів приєднався до групи ОУН Бандери, яка розпочала активну співпрацю з гітлерівською Німеччиною, здійснюючи формування так званого Українського легіону для боротьби з Радянським Союзом (Т.І.К. 67–68).

У березні – жовтні 1940 р. обв[инувачений] Петро Федорів, виконуючи вказівки Бандери та Старуха, перебував у Криниці. Там налагодив зв'язок із членами УЦК – Грешкілем, [П]алішним і Пасічником. Разом із ними проводив акції з набору українського населення до ОУН (Т.І.К. 67–69).

У листопаді 1940 р. обв[инувачуваний] Петро Федорів, після проведення вербувальної акції, прибув до Кракова, зустрівся з командиром СБ (Служби безпеки) ОУН у так званому генерал-губернаторстві Турківським-«Фетровичем» і організаційним референтом СБ Гомівим-«Лянецьким», після чого почав працювати організаційним референтом СБ (Т.І.К. 68–74).

У грудні 1940 р. в Кракові обв[инувачуваний] Петро Федорів зустрівся з головним шефом СБ у ГГ Ко[мен]ицьким-«Михайлом». Той призначив

---

[5] Кубійович Володимир (1900–1985), громадський і політичний діяч, географ, демограф, дійсний член Наукового товариства ім. Т. Шевченка (з 1931). Навчався в Ягеллонському університеті у Кракові. Під час українсько-польської війни служив в артилерії УГА. У 1928–1939 – доцент Краківського університету. З 1940 – професор Українського вільного університету. У квітні 1940 очолив Український центральний комітет у Кракові. У квітні 1943 став одним із ініціаторів формування дивізії СС «Галичина» у Львові. У 1944–1945 був провідним членом Українського національного комітету. Після Другої світової війни мешкав у Німеччині, потім – у Франції, де займався науковою діяльністю. У 1947–1951 – генеральний секретар Наукового товариства ім. Т. Шевченка в Європі. Помер у Сарселі (Франція). Автор близько 80-и наукових праць з географії і демографії України. *(Літопис УПА. – Т. 15. – Кн. 2... – С. 179).*

[6] Криниця не була центром повіту.

się na punkt kontaktowy OUN we wsi Sokole k[oło] Ustryku n. Sanem[4], gdzie skontaktował się z przebywającym tam łącznikiem UCK w Krakowie, od którego otrzymał informacje dotyczące miejsc przekroczenia granicy radziecko-niemieckiej (T.I.K. 67).

W dniu 20 listopada 1939 r. osk[arżony] Fedoriw Piotr wraz z Fedoriw Teofilą przekroczył w okolicach Ustryku n. Sanem nielegalnie granicę radziecko-niemiecką i udał się na teren tzw. Generalnej Guberni do Sanoka (T.I.K. 67–68).

Po przybyciu do Sanoka w drugiej połowie listopada 1939 r. osk[arżony] Fedoriw Piotr skontaktował się z komendantem obozu ukraińskiego – Pajączkowskim i od tegoż otrzymał polecenie wyjazdu do Krakowa i zgłoszenia się w UCK (Ukraińskim Centralnym Komitecie) u Starucha Jarosława (T.I.K. 67–68).

W ostatnich dniach listopada 1939 r. osk[arżony] Fedoriw Piotr wraz z Fedoriw Teofilą przybył do Krakowa, gdzie po skontaktowaniu się ze Staruchem Jarosławem przystąpił do pracy w UCK, a jednocześnie przez kierownictwo tegoż komitetu Banderę Stefana i Kubijowicza[5] mianowany został komendantem obozu ukraińskiego w Krakowie (T.I.K. 67–68).

Działając w myśl instrukcji otrzymanych z UCK od Starucha w pierwszej połowie stycznia 1940 r., osk[arżony] Fedoriw Piotr wyjechał do Krynicy, gdzie nawiązał kontakt z członkiem UCK Lapiczukiem i wspólnie z nim przystąpił do organizowania na terenie pow[iatu] krynickiego[6] placówek OUN i bojówek dywersyjnych, w celu zwalczania oddziałów partyzanckich (T.I.K. 67–68).

W marcu 1940 r. osk[arżony] Fedoriw Piotr brał udział w odbywającej się konferencji ukraińskich nacjonalistów w Krakowie pod przewodnictwem Bandery i Kubijowicza. W wyniku tej konferencji doszło do rozłamu w OUN na grupę Bandery i Melnyka. Osk[arżony] Fedoriw Piotr przyłączył się do grupy OUN Bandery, która przeszła na całkowitą współpracę z hitlerowskimi Niemcami, tworząc tzw. „legion ukraiński" do walki ze Związkiem Radzieckim (T.I.K. 67–68).

W okresie od marca do października 1940 r. osk[arżony] Fedoriw Piotr, wykonując polecenia Bandery i Starucha udał się do Krynicy, gdzie nawiązał kontakt z członkami UCK – Hreszkilem, [P]alisznym i Pasicznykiem, z którymi przeprowadzał akcję werbunkową wśród ludności ukraińskiej do org[anizacji] OUN (T.I.K. 67–69).

---

[4] Prawdopodobnie Ustrzyki Dolne. Podobnie dalej.

[5] Wołodymyr Kubijowycz (1900–1985), działacz społeczny i polityczny, geograf i demograf, członek Towarzystwa Naukowego im. T. Szewczenki (od 1931). Studiował na UJ w Krakowie. Podczas wojny polsko-ukraińskiej służył w artylerii UHA. W l. 1928–1939 docent UJ, od 1940 profesor Wolnego Uniwersytetu Ukraińskiego. W kwietniu 1940 założyciel Ukraińskiego Centralnego Komitetu w Krakowie; w kwietniu 1943 jeden z inicjatorów utworzenia Zarządu Wojskowego Dywizji SS „Galizien" we Lwowie; w l. 1944–1945 członek UNK. Po zakończeniu II wojny światowej mieszkał w Niemczech, następnie we Francji, gdzie zajmował się działalnością naukową. W l. 1947–1951 sekretarz generalny Towarzystwa Naukowego im. T. Szewczenki. Zmarł w Sarcelles (Francja). Autor blisko 80 prac naukowych z geografii i demografii Ukrainy. *Borot'ba proty powstańskoho ruchu...*, s. 179.

[6] Krynica nie była miastem powiatowym.

його референтом зі слідчих справ у керівництво СБ ОУН в Кракові. Посідаючи цю посаду, він до червня 1941 р. організовував есбістські осередки у так званому генерал-губернаторстві (Т.І.К. 68–73).

В червні 1941 р. обв[инувачуваний] Петро Федорів уже був у [Холмі]. Зв'язавшись із провідником ОУН «Голелайдою», організував розвідувально-диверсійні курси, на яких готував підлеглих членів СБ до ведення розвідувально-диверсійної роботи в СРСР (Т.І.К. 71–73).

Незабаром після того, як вибухнула німецько-радянська війна, а саме на початку липня 1941 р., обвинувачуваний Петро Федорів на чолі розвідувально-диверсійної групи СБ «Північ», яку створив у Холмі, вирушив до окупованої німцями Радянської України. Там встановив зв'язки з чільними діячами ОУН (Організації українських націоналістів), після чого створив низку місцевих осередків так званої служби безпеки з метою диверсійно-розвідувальної діяльності (Т.І.К. к. 72–73).

Тоді ж обвинувачуваний Петро Федорів налагодив зв'язок із іншими розвідувально-диверсійними групами СБ на окупованих німцями територіях України, а саме з групою СБ «Південь» і групою СБ «Центр», здійснивши з ними спільні розвідувально-диверсійні акції (Т.І.К. 72, 73).

Наприкінці 1941 р. обв[инувачуваний] Петро Федорів переїхав із Харкова у Тернопільське воєводство. Там зв'язався з головним шефом СБ на теренах окупованої німцями України Кам'янецьким-«Михайлом» і розповів про свою діяльність. Був призначений шефом СБ у Західній Україні (Львівському, Станіславівському й Тернопільському воєв[одствах]). На цій посаді перебував до липня 1944 р. Тоді ж обв[инувачений] Петро Федорів, після того, як на згаданих теренах були створені місцеві «пляцувки» й боївки СБ, у тісному зв'язку з німецькою окупаційною владою, роздавав підлеглим відділам СБ вказівки про ліквідацію польських і радянських партизанських загонів, а також їхніх активних прибічників серед громадян (для них сам особисто виносив «смертні вироки») (Т.І.К. 72–73).

Через наближення фронту в липні 1944 р., обв[инувачуваний] Петро Федорів налагодив зв'язок із провідником ОУН у Західній Україні «Реном». Вони обговорили те, як вести конспіративну діяльність надалі. Затим Федорів вирішив перейти на територію Польщі, аби здійснювати там конспіративну роботу, спрямовану проти повсталої Народної Польщі (Т.І.К. 20, 24, 73).

На початку серпня 1944 р. обв[инувачуваний] Петро Федорів перейшов із УРСР у Польщу. Там, у селі Монастирі Любачівського пов[іту], він знайшов кущового ОУН «Косіора» й перебував у нього до весни 1945 р. Упродовж цього часу проводив набір українського населення до ОУН, а також організовував боївки СБ, які вчиняли збройні напади на підрозділи радянської армії та Війська Польського, органи влади Любачівського пов[іту] (Т.І.К. 20–24, 73).

Навесні 1945 р. обв[инувачуваний] Петро Федорів зустрівся в церкві села Монастиря Любачівського пов[іту] з провідником ОУН у Томашівському

W listopadzie 1940 r. osk[arżony] Fedoriw Piotr po przeprowadzonej akcji werbunkowej przybył do Krakowa, gdzie skontaktował się z szefem SB (Służby Bezpieki) OUN na terenie tzw. Generalnej Guberni – Turkowskim, ps. „Fetrowicz" i referentem organizacyjnym SB Homiwem, ps. „Lianecki", i przystąpił do działalności w SB na stanowisku referenta organizacyjnego SB (T.I.K. 68–74).

W grudniu 1940 r. na terenie Krakowa osk[arżony] Fedoriw Piotr skontaktował się z głównym szefem SB na terenie GG Ko[men]ickim, ps. „Mychajło", przez którego powołany został na stanowisko [referenta] do spraw śledczych w Szefostwie SB OUN w Krakowie, [którą to] funkcję pełnił do czerwca 1941 r. organizując terenowe [placówki] na terenie tzw. Generalnej Guberni (T.I.K. 68–73).

W czerwcu 1941 r. osk[arżony] Fedoriw Piotr udał się do [Chełma], gdzie skontaktował się z prowidnykiem OUN „Hołełajdą" i zorganizował kurs wywiadowczo-dywersyjny dla szkolenia podległych mu członków SB, celem wykorzystania ich do prowadzenia pracy wywiadowczo-dywersyjnej na terenie ZSRR (T.I.K. 71–73).

Po wybuchu wojny niemiecko-radzieckiej, w początkach lipca 1941 r. oskarżony Fedoriw Piotr na czele zorganizowanej przez siebie w Chełmie grupy dywersyjno-szpiegowskiej SB, działającej pod kryptonimem „Północ", udał się na teren okupowanej przez Niemców Ukrainy radzieckiej, gdzie po nawiązaniu kontaktu z wybitnymi działaczami OUN (Organizacji Ukraińskich Nacjonalistów) organizował placówki terenowe tzw. Służby Bezpieki dla celów dywersyjno-wywiadowczych (T.I.K. k. 72–73).

W tym to okresie czasu oskarżony Fedoriw Piotr nawiązał kontakt z pozostałymi grupami szpiegowsko-dywersyjnymi SB na terenach okupowanych przez Niemców Ukrainy, a mianowice z grupą SB „Południe" i grupą SB „Środkową", przeprowadzając wspólnie akcje szpiegowsko-dywersyjne (T.I.K. 72, 73).

W końcu 1941 r. osk[arżony] Fedoriw Piotr przybył z Charkowa na teren województwa tarnopolskiego, gdzie skontaktował się z głównym szefem SB na terenach okupowanej przez Niemców Ukrainy, Komenickim, ps. „Mychajło", któremu zdał sprawozdanie z dotychczasowej swojej działalności i został mianowany szefem SB Zachodniej Ukrainy na woj[ewództwa] lwowskie, stanisławowskie i tarnopolskie, którą to funkcję pełnił do lipca 1944 r. W tym też czasie osk[arżony] Fedoriw Piotr po zorganizowaniu na tych terenach terenowych placówek i bojówek SB wszedł w porozumienie z niemieckimi władzami okupacyjnymi, z którymi był w ścisłym kontakcie, i wydawał polecenia podległym mu oddziałom SB przeprowadzenia likwidacji oddziałów partyzantki polskiej i radzieckiej oraz postępowych obywateli polskich i radzieckich, na których sam osobiście wydawał „wyroki śmierci" (T.I.K. 72–73).

Z chwilą zbliżania się frontu w lipcu 1944 r. osk[arżony] Fedoriw Piotr nawiązał kontakt z prowidnykiem OUN Zachodniej Ukrainy „Renem", z którym omówił sprawy związane z dalszą działalnością konspiracyjną i postanowił udać się na teren Polski dla kontynuowania dalszej konspiracyjnej działalności przeciwko powstającej Polsce Ludowej (T.I.K. 20, 24, 73).

пов[іті] «Зар[у]бою». Від нього отримав вказівки щодо подальшої конспіративної діяльності. Відтоді з ним підтримував прямий зв'язок, здійснюючи керівництво боївками СБ, які вчиняли збройні напади на відділи радянської армії та Війська Польського, польські установи та цивільних поляків у Томашівському пов[іті] (Т.І.К. 20, 24, 73).

В квітні 1945 р. обв[инувачуваний] Петро Федорів у селі Монастирі Любачівського пов[іту][r] зустрівся з Ярославом Старухом-«Стягом» – провідником так званого Закерзонського краю (південно-східні терени Польщі). На цій зустрічі був призначений командиром охоронної боївки СБ крайового провідника ОУН. Також «Заруба» йому видав автоматичну зброю – ППД (пістолет-кулемет Дегтярьова) з 71 патроном до нього, пістолет ТТ із 16 патронами. Цю зброю в період своєї підпільної діяльності у Польщі він постійно носив із собою (Т.І.К. 216 і 217).

На початку травня 1945 р. обв[инувачуваний] Петро Федорів разом із Ярославом Старухом-«Стягом» в селі Гуті Любицькій Томашівського пов[іту] зустрілися з членом головного проводу ОУН в УРСР «Шейком», котрий щойно прибув до Польщі. З ним були обговорені справи, пов'язані з конспіративною діяльністю, а також справи, що стосувалися укладання угоди з нелегальною організацією ВіН (з поль. м. – «Свобода і незалежність»), яка діяла на цих теренах, аби вести спільні дії проти Народної Польщі (Т.І.К. 112–116).

У середині травня 1945 р. члени боївки СБ обв[инувачуваного] Петра Федоріва уможливили встановлення зв'язку між «Шейком» і комендантом нелегальної організації ВіН у Руді-Ружанецькій[r] «Стером»[7]. На цій зустрічі ОУН і ВіН виробили стратегію спільних дій проти Народної Польщі (Т.І.К. 112–116).

Наприкінці травня 1945 р. у селі Гуті Любицькій Томашівського пов[іту] обв[инувачуваний] Петро Федорів зустрівся з «Орланом» – референтом пропаганди так званого Закерзонського краю. Вони виробили план

---

[r] *Було:* Томашівського повіту.

[r] *Було:* у Буську Ружанецьким.

[7] Голембійовський Маріан (1911–1996), пс. «Ірка», «Кораб», «Льотка», «Свобода», «Стер». Учасник АК, член організації ВіН. Діяч антикомуністичної опозиції в ПНР. Під час Французької кампанії 1940 – в 1-й дивізії гренадерів. Згодом служив у 1-й бригаді стрільців у Великій Британії. В жовтні 1942, після десантування з літака, керував кедивом районної інспекції АК Замостя. У 1943 призначений комендантом округи Грубешівської АК. З травня 1944 – комендант округи Володимир-Волинської АК. Весною 1945 став інспектором районної інспекції представництва польських збройних сил у Замості, а потім заступником коменданта Люблінської округи ВіН. Був прихильником збройної співпраці з українцями та брав участь в укладенні угоди з ОУН та УПА у Руді Ружанецькій в травні 1945. Заарештований органами безпеки на початку 1946. Був засуджений до смертної кари, яку потім було замінено на 15 р. ув'язнення. Звільнений у червні 1956. У 1965 був засновником антикомуністичної організації «Рух». У 1970 був заарештований за антикомуністичну діяльність, засуджений до 4,5 року ув'язнення. З 1977 активно діяв у РОПЛіГ. Впродовж 1982–1990 – на еміграції у США, співпрацював з польською пресою. *(Działania Służby Bezpieczeństwa wobec organizacji «Ruch». – Red. P. Byszewski. – Warszawa, 2008. – S. 680–681).*

Na początku sierpnia 1944 r. osk[arżony] Fedoriw Piotr po ucieczce z terenów USRR przybył na teren Polski, gdzie we wsi Monasterz w pow[iecie] lubaczowskim skontaktował się z kuszczowym OUN we wsi Monasterz, ps. „Kosior", i ukrywał się u niego do wiosny 1945 r., prowadząc w tym czasie akcję werbunkową wśród ludności ukraińskiej do OUN, i organizował bojówki SB, które dokonywały napadów zbrojnych na oddziały armii radzieckiej i Wojska Polskiego oraz urzędy administracji publicznej na terenie pow[iatu] lubaczowskiego (T.I.K. 20–24, 73).

Wiosną 1945 r. osk[arżony] Fedoriw Piotr w cerkwi we wsi Monasterz w pow[iecie] lubaczowskim skontaktował się z prowidnykiem OUN z terenu pow[iatu] tomaszowskiego „Zar[u]bą", od którego otrzymywał dyrektywy do dalszej konspiracyjnej działalności i z którym od tej chwili był w bezpośrednim kontakcie, kierując zorganizowanymi bojówkami SB, które dokonywały napadów zbrojnych na oddziały armii radzieckiej i Wojska Polskiego oraz urzędy polskie i cywilną ludność polską zamieszkałą na terenie pow[iatu] tomaszowskiego (T.I.K. 20, 24, 73).

W kwietniu 1945 r. osk[arżony] Fedoriw Piotr we wsi Monasterz w pow[iecie] lubaczowskim[d] skontaktował się ze Staruchem Jarosławem, ps. „Stiah", pełniącym funkcję krajowego prowidnyka w tzw. Zakerzońskim Kraju (południowo-wschodnie tereny Polski), na którym to spotkaniu został mianowany dowódcą ochronnej bojówki SB przy krajowym prowidnyku OUN, i w tym też celu otrzymał od „Zaruby" broń automatyczną typu PPD (pulomietnyj pistolet Diechtiarowa) wraz z 71 nabojami do tejże broni, oraz pistolet typu TT wraz z 16 nabojami do tegoż pistoletu, którą to broń posiadał stale przy sobie przez okres swej konspiracyjnej działalności na terenie państwa polskiego (T.I.K. 216 i 217).

W początkach maja 1945 r. osk[arżony] Fedoriw Piotr wraz ze Staruchem Jarosławem, ps. „Stiah", we wsi Huta Lubycka, pow[iat] tomaszowski, skontaktował się z przybyłym na teren Polski członkiem głównego prowidu OUN w USRR „Szejkiem", z którym omówił sprawy związane z konspiracyjną działalnością oraz sprawy dotyczące nawiązania umowy z nielegalną organizacją WiN (Wolność i Niezawisłość), działającą na tych terenach, celem wspólnego działania przeciwko Polsce Ludowej (T.I.K. 112–116).

W połowie maja 1945 r. osk[arżony] Fedoriw Piotr umożliwił, przez członków swej bojówki SB, nawiązanie „Szejkowi" kontaktu z komendantem nielegalnej organizacji WiN w Rudzie Różanieckiej[e] „Sterem"[7], na którym to spotkaniu do-

---

[d] *Było:* tomaszowskim.

[e] *Było:* w Busku Różanieckim.

[7] Marian Gołębiewski (1911–1996), ps. „Ster", „Lotka", „Irka", „Korab", „Swoboda"; żołnierz AK i Zrzeszenia „WiN", działacz opozycji antykomunistycznej w PRL. W kampanii francuskiej 1940 w 1. Dywizji Grenadierów, następnie służył w 1. Brygadzie Strzelców w Wielkiej Brytanii. W październiku 1942 jako „cichociemny" zrzucony ze spadochronem do kraju, objął kierownictwo Kedywu Inspektoratu Rejonowego AK Zamość. W 1943 mianowany komendantem Obwodu AK Hrubieszów i równocześnie w maju 1944 komendantem Obwodu AK Włodzimierz Wołyński. Wiosną 1945 został inspektorem Inspektoratu Rejonowego DSZ Zamość, a potem zcą komendanta Okręgu Zrzeszenia „WiN"

пропагандистської акції, суть якої полягала в тому, що місцеві осередки ОУН вели наклепницьку пропагандистську кампанію, яка очорнювала Народну Польщу та Радянський С[оюз] (Т.І.К. 121–124).

На початку червня 1945 р. в Ульгівку[д] Томашівського пов[іту] зустрілися обв[инувачуваний] Петро Федорів і Мирослав Онишкевич-«Орест» – заступник коменданта УПА (Української повстанської армії) у військовій окрузі № 2 (Львівська ві[й]ськова округа УПА). Як наслідок, той невдовзі передав організаційне майно, призначене для ОУН у так званому Закерзонському краї, яке було захоплене відділами УПА під час збройних акцій у Львівському воєв[одстві] (Т.І.К. 146, 151, 292–296).

На початку червня 1945 р. у селі Зломах Любачівського пов[іту] обв[инувачуваний] Петро Федорів зустрівся із Корнелем[е] Козенко-«Корнієнком»[є] -«Сльотою» (господарський референт II округи), а також членами референтури СБ II округи («Шрам», «Летун», «Вир», «Горліс» та інші). Влаштував для них есбістську організаційну відправу (Т.І.К. 297–300).

У липні 1945 р. обв[инувачуваний] Петро Федорів, після того, як зустрівся з Ярославом Старухом-«Стягом» у Груб[е]шівському пов[іті], був ним призначений очільником СБ так званого Закерзонського краю, а також одержав вказівку організувати там осередки СБ (Т.І.К. 28–32, 160–165).

Наприкінці липня 1945 р. обв[инувачуваний] Петро Федорів, ставши шефом СБ, розпочав створення осередків СБ. Також він вербував певних людей і створював із них агентурні мережі в округах, надрайонах, районах і кущах. А ще – формував у кожному районі так звані боївки, які мали виконувати смертні вироки та здійснювати ліквідаційні акції. За інструкціями, які надсилав тереновим боївкам СБ, вони здійснювали масові вбивства солдатів і старшин КБВ, співробітників УБ і ГМ, а також «демократичних діячів» (Т.І.К. 28–32, 160–165).

Наприкінці липня 1945 р. у районі Любичі Томашів-Любельського пов[іту] обв[инувачуваний] Петро Федорів зустрівся з членом ОУН Лебедович, яка прибула з території УРСР, і заангажував її до СБ зв'язковою (Т.І.К. 208–212, 274–296).

Наприкінці липня 1945 р. у селі Гуті Любицькій Томашівського пов[іту] обв[инувачуваний] Петро Федорів обговорив із членом ОУН «Довгим» його діяльність на Томашівщині. Федорів його проінструктував, а також надав вказівки щодо подальшої конспіративної діяльності (Т.І.К. 251–253).

Наприкінці вересня 1945 р. у лісі між Гутою Любицькою та Монастирем відбулася друга зустріч обв[инувачуваного] Петра Федоріва та «Довгого». Останньому була надана вказівка накопичити в підземних сховищах великі запаси продовольства та одягу для потреб відділів УПА і СБ на зиму (Т.І.К. 251–253).

[д] *Було:* «Олхувек».

[е] *Було:* «Корудом».

[є] *Було:* «Корнейком».

szło do porozumienia między OUN a WiN do jedności działania przeciwko Polsce Ludowej (T.I.K 112–116).

W końcu maja 1945 r. osk[arżony] Fedoriw Piotr we wsi Huta Lubycka, pow[iat] tomaszowski skontaktował się referentem propagandy w tzw. Zakerzońskim Kraju „Orłanem", z którym wspólnie opracował plan akcji propagandowej, na podstawie którego organizacje terenowe OUN prowadziły oszczerczą kampanię propagandową szkalującą Polskę Ludową i Zw[iązek] Radziecki (T.I.K. 121–124).

Na początku czerwca 1945 r. osk[arżony] Fedoriw Piotr w Ulchówku[f] w pow[iecie] tomaszowskim skontaktował się z Onyszkiewiczem Mirosławem, ps. „Orest", pełniącym funkcję zastępcy komendanta UPA (Ukraińskiej Powstańczej Armii) w Okręgu Wojskowym nr 2 (okręg wojskowy UPA lwowski), od którego następnie przejął mienie organizacyjne, przeznaczone dla OUN w tzw. Zakerzońskim Kraju, które to mienie zrabowały oddziały UPA w czasie akcji zbrojnych na terenie woj[ewództwa] lwowskiego (T.I.K. 146, 151, 292–296).

W pierwszych dniach czerwca 1945 r. osk[arżony] Fedoriw Piotr we wsi Złomy [w] pow[iecie] lubaczowskim skontaktował się z Kozenko Kornelem[g], ps. „Kornijenko"[h], „Słota", referentem gospodarczym II Okręgu i z członkami SB referentury II Okręgu „Szramem", „Łetunem", „Wyrem", „Horlisem" i innymi, z którymi odbył odprawę organizacyjną po linii SB (T.I.K. 297–300).

W lipcu 1945 r. osk[arżony] Fedoriw Piotr po skontaktowaniu się ze Staruchem Jarosławem, ps. „Stiah" na terenie pow[iatu] hrubi[e]szowskiego został przez tegoż ostatniego mianowany szefem SB w tzw. Zakerzońskim Kraju i otrzymał polecenie zorganizowania aparatury SB na terenie tzw. Zakerzońskiego Kraju (T.I.K. 28–32, 160–165).

Przy końcu lipca 1945 r. osk[arżony] Fedoriw Piotr, po otrzymaniu funkcji szefa SB, przystąpił do organizowania aparatury SB i werbując odpowiednich ludzi, zorganizował referentury SB okręgowe, nadrejonowe, rejonowe i kuszcze oraz tzw. bojówki w każdym rejonie, przeznaczone do wykonywania wyroków śmierci i akcji likwidacyjnej. Zorganizowanym przez siebie placówkom w terenie wydał instrukcje, w myśl których podległa mu ap[aratura] SB dokonywała masowych morderstw żołnierzy i oficerów KBW, funkcjonariuszy UB i MO oraz działaczy demokratycznych (T.I.K. 28–32, 160–165).

Lublin. Był zwolennikiem współpracy zbrojnej z Ukraińcami i brał udział w zawarciu porozumienia z OUN i UPA w Rudzie Różanieckiej w maju 1945. Aresztowany przez władze bezpieczeństwa na początku 1946, skazany na karę śmierci zamienioną ostatecznie na 15 lat więzienia; zwolniony w czerwcu 1956. Był współzałożycielem antykomunistycznej organizacji „Ruch" w 1965; za działalność antykomunistyczną aresztowany w 1970 i skazany na cztery i pół roku więzienia; od 1977 aktywnie działał w ROPCiO; w latach 1982–1990 na emigracji w Stanach Zjednoczonych, gdzie współpracował z prasą polonijną; w 1994 odznaczony Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski. *Działania Służby Bezpieczeństwa wobec organizacji „Ruch"*, oprac. P. Byszewski, Warszawa 2008, s. 680–681.

[f] *Było:* Olchówku.

[g] *Było:* Korudem.

[h] *Było:* Korniejko.

Наприкінці жовтня 1945 р. у селі Гораєць Любачівського пов[іту] обв[инувачуваний] Петро Федорів зв'язався із Галиною Лебедович і наказав їй їхати в Центральну Польщу для того, щоб збирала [відо]мості про політичну ситуацію, господарські справи, а також розміщення та потужність місцевих підвідділів [...]* (Т.І.К. 208–212, 274–295).

У середині листопада 1945 р. обв[инувачуваний] Петро Федорі[в] та «Орлан» у Перемиському пов[іті] [...]* на території Польщі [пред]ставляли [...]* Української головної визвольної ради [...]* в американській окупаційній зоні Німеччини [...]* з метою погодження визначення пунктів переходу [на] польсько-чехословацькому кордоні для зв'язкових між про[водом] ОУН у Польщі і УГВР у Німеччині (Т.І.К. 87–91).

Наприкінці листопада 1945 р. у селі Гораєць Любачівського пов[іту] відбулася зустріч обв[инувачуваного] Петра Федоріва зі зв'язковою Галиною Лебедович, яка приїхала [з] Центральної Польщі. Жінка йому [по]дала докладний розвідувальний звіт про політичну та господарську ситуацію в Центральній Польщі, а також розміщення підрозділів ВП (Т.І.К. 208–212, 274–296).

В грудні 1945 р. у [селі] Річиці Томашівського пов[іту] обв[инувачуваний] Петро Федорів зв'язався з Теофілією Федорів. Вони обговорили її конспіративну діяльність, а затим Федорів передав їй посвідчення особи, підроблені в ОУН, а са[м]е німецьку розпізнавальну картку та свідоцтво про народження Ірини [a]-Мороз-[a]. Відтоді Теофілія Федорів використовувала ці фальшиві документи під час своєї конспіративної діяльності в Польщі (Т.І.К. 85–86).

Наприкінці грудня 1945 р. у селі Павлище Любачівського пов[іту] обв[инувачуваний] Петро Федорів зустрівся з членами ОУН «Залічною» та «Галкою». Поспілкувавшись із ними, спрямував обох у м[істо] Лодзь, щоб створили пункт зв'язку для членів ОУН. Там вони проживали під вигаданими прізвищами Сціри та Земби (Т.І.К. 297–300).

У січні 1946 р. в селі Гірниках Томашівського пов[іту] відбулася відправа для керівництва ОУН у Польщі. В ній узяли участь обв[инувачуваний] Петро Федорів, а також члени крайового проводу ОУН так званого Закерзонського краю – крайовий провідник Ярослав Старух-«Стяг», референт пропаганди ОУН «Орлан», комендант УПА Мирослав Онишкевич-«Орест». На цій відправі Федоріва призначили І-м заступником крайового провідника ОУН. Відтоді він виконував цю функцію паралельно з обов'язками шефа СБ (Т.І.К. 146–151, 292, 296).

У середині січня 1946 р. обв[инувачуваний] Петро Федорів [...]* в селі [...]* Томашівського пов[іту] зі своєю [...]* Лебедович [...]*, [рекоменд]уючи їй вирушити до Варшави [...]* з посольством Сполу[чених] Штатів [...]* (Т.І.К. 208–212, 274–296).

---

* *Фрагмент тексту розібрати не вдалося. Документ пошкоджений.*

Przy końcu lipca 1945 r. osk[arżony] Fedoriw Piotr nawiązał [kontakt] z przybyłą z terenów USRR członkinią OUN Łebedowicz w okolicach Lubyczy, pow[iat] Tomaszów Lubelski, którą zaangażował do pracy w SB w roli łączniczki (T.I.K. 208–212, 274–296).

W ostatnich dniach lipca 1945 r. osk[arżony] Fedoriw Piotr we wsi Huta Lubycka pow[iatu] tomaszowskiego skontaktował się z członkiem OUN ps. „Dowhyj", z którym omówił sprawy związane z działalnością „Dowhyja" na terenie pow[iatu] tomaszowskiego, instruując go i dając mu wytyczne do dalszej konspiracyjnej działalności (T.I.K. 251–253).

Przy końcu września 1945 r. osk[arżony] Fedoriw Piotr powtórnie skontaktował się w lesie między Hutą Lubycką a Monasterzem z „Dowhyjem", któremu polecił zmagazynować w bunkrach podziemnych większe zapasy żywności i odzieży dla oddziałów UPA i SB na okres zimowy (T.I.K. 251–253).

[Z] końcem października 1945 r. osk[arżony] Fedoriw Piotr skontaktował się we wsi Gorajec pow[iatu] lubaczowskiego z Łebedowicz Haliną, której polecił wyjechać na teren Polski centralnej, celem zebrania [wiado]mości o sytuacji politycznej i gospodarczej na teren[ach] oraz o rozmieszczeniu i sile poszczególnych jednostek [...][i] (T.I.K. 208–212, 274–295).

W połowie listopada 1945 r. osk[arżony] Fedori[w] Piotr [za pośred]nictwem „Orłana" w pow[iecie] przemyskim [...][i] na tereny państwa polskiego przedstawił [...][i] ukraińskich nacjonalistów na emigracji [...][i] [przed]stawicielstwa ukraińskiej Hołownej Wyzwolonej Rady, miesz[czą]cego się w amerykańskiej strefie okupacyjnej Niemiec [...][i], celem uzgodnienia wyznaczenia punktów przerzutowych [na] granicy polsko-czechosłowackiej dla łączników między pro[widem] OUN w Polsce a UHWR w Niemczech (T.I.K. 87–91).

W ostatnich dniach listopada 1945 r. osk[arżony] Fedoriw Piotr [s]kontaktował się we wsi Gorajec pow[iatu] lubaczowskiego z przybyłą [z] terenów Polski centralnej łączniczką Łebedowicz Haliną, która [zd]ała mu szczegółowy raport wywiadowczy o sytuacji politycznej [i] gospodarczej Polski centralnej oraz o rozmieszczeniu poszczegól[nyc]h jednostek WP (T.I.K. 208–212, 274–296).

W grudniu 1945 r. osk[arżony] Fedoriw Piotr skontaktował się we [wsi] Rzeczyca, pow[iatu] tomaszowskiego z Fedoriw Teofilą, z którą omówił [spr]awy związane z jej konspiracyjną działalnością i wręczył jej [fał]szywe dowody tożsamości pochodzące z organizacji OUN, a mia[now]icie niemiecką kartę rozpoznawczą i dokument urodzenia na naz[wis]ko [a]Moroz[a] Irena, którymi to dokumentami fałszywymi posługiwała [się] od tej chwili Fedoriw Teofila w swej konspiracyjnej działalności na terenie państwa polskiego (T.I.K. 85–86).

W końcu grudnia 1945 r. osk[arżony] Fedoriw Piotr we wsi Pawliszcze w pow[iecie] lubaczowskim skontaktował się z członkiniami OUN „Zaliczną" i „Hałką", które po przeprowadzonej rozmowie przesłał na teren m. Łodzi dla stworzenia punktu kontaktowego dla członków OUN, gdzie wyżej podane występowały pod przybranymi nazwiskami Scira i Ziemba (T.I.K. 297–300).

---

[i] *Fragment nieczytelny z powodu uszkodzenia dokumenu.*

[...]ж січня 1946 р. обв[инувачуваний] Петро Федорів відрядив двох зв'язкових зі звітом про діяльність ОУН у Польщі до Закордонного представництва УГВР в американській окупаційній зоні Німеччини. При цьому вони мали скористатися пунктами ОУН на польсько-чехословацькому кордоні (Т.І.К. 87–91).

На початку лютого 1946 р. обв[инувачуваний] Петро Федорів [...]ж Томашівського пов[іту] зв'язався з «Довгим», якому [...]ж копії розпоряджень польської влади [...]ж громадській, здобуті під час збройних акцій пре[...]ж СБ для використання цих матеріалів [...]ж пропагандистській антипольській кампанії (Т.І.К. 251–273).

В лютому 1946 р. обв[инувачуваний] Петро Федорів видав наказ референтурі СБ І округи організувати збр[ойний] напад на вартову вежу ВОП у Команчі. Документи, які було здобуто під час цього збройного нападу, використав для написання праці «Польські [...]ж війська НКВС, тобто Війська охорони прикордоння». Цей твір він розповсюдив серед підлеглих осередків СБ, таким чином ознайомивши членів СБ зі структурою та діяльністю ВОП (Т.І.К. 164, Т.ІІ.К. 103–187).

У березні 1946 р. в селі Кшопович[8] Томашівського пов[іту] обв[инувачуваний] Петро Федорів зустрівся зі своєю зв'язковою Галиною Лебедович. Вручив їй організаційні документи та націоналістичну літературу й наказав передати для з[аступ]ника військово-морського аташе посольства США у Варшаві [...]розинського Романа. З ним, за його дорученням, у Галини Лебедович був налагоджений організаційний зв'язок (Т.І.К. 208–212, 274–296).

У квітні 1946 р. на території Перемиського пов[іту] обв[инувачуваний] Петро Федорів зустрівся зі зв'язковим Закордонного представництва УГВР Ярославом Морозом, котрий прибув у Польщу з американської окупаційної зони Німеччини. Одержав від гостя організаційного листа, надісланого проводом українських націоналістів Степана Бандери в еміграції, а потім допоміг [...]ж Ярославу в нелегальному перетині польського кордону [...]ж (Т.І.К. 87–91).

В другій половині квітня 1946 р. [...]ж зв'язався зі своєю зв'язковою [...]ж Любачівського пов[іту], якій [...]ж план зустрічі керівництва [...]ж США у Польщі, [...]ж перегов[ори] у Польщі в-з-пор. кундр.-з-в [...]ж.

17 травня 1946 р. біля села Дагани[и] Томашівського пов[іту] обв[инувачуваний] Петро Федорів надіслав із криївки крайового провідника ОУН Ярослава Старуха-«Стяга» організаційну штафету до референта СБ І округи «Летуна», в якій наказав здійснити ліквідацію старшин і солдатів ВП, котрі були захоплені боївками СБ під час збройних акцій (Т.І.К. 218–222, Т.ІІ.К. 206, 203, 202).

У середині травня 1946 р. обв[инувачуваний] Петро Федорів перебував у Ярослава Старуха-«Стяга» в [...]ж окрузі ОУН. Там він [зустрі]вся зі

з-з *Так у тексті.*

[8] Місцевість визначити не вдалося.

W styczniu 1946 r. osk[arżony] Fedoriw Piotr wraz z członkami Krajowego Prowidu OUN tzw. Zakerzońskiego Kraju, a mianowicie prowidnykiem krajowym Staruchem Jarosławem, ps. „Stiah", referentem propagandy OUN „Orłanem" i komendantem UPA – Onyszkiewiczem Mirosławem, ps. „Orest" we wsi Górniki, pow[iatu] tomaszowskiego, brał udział w odprawie organizacyjnej kierownictwa OUN w Polsce i został mianowany w trakcie tej odprawy 1. zastępcą krajowego prowidnyka OUN, którą to funkcję pełnił od tej chwili niezależnie od swej dotychczasowej funkcji szefa SB (T.I.K. 146–151, 292, 296).

W drugiej dekadzie stycznia 1946 r. osk[arżony] Fedoriw Piotr [...]^{i} się we wsi [...]^{i} pow[iatu] tomaszowskiego ze swą [...]^{i} Łebedowicz [...]^{i} [poleca]jąc jej udać się do Warszawy [...]^{i} z Ambasadą Stanów Zjedno[czonych] [...]^{i} (T.I.K. 208–212, 274–296).

[...]^{i} stycznia 1946 r. osk[arżony] Fedoriw Piotr, wykorzystując punkty przerzutowe OUN na granicy polsko-czechosłowackiej, wysłał na teren amerykańskiej strefy okupacyjnej Niemiec do *Zakordonnego Predstawnyctwa UHWR* dwóch łączników wraz ze sprawozdaniem z działalności OUN na terenie Polski (T.I.K. 87–91).

W początkach lutego 1946 r. osk[arżony] Fedoriw Piotr [...]^{i} pow[iatu] tomaszowskiego skontaktował się z „Dowhyjem", któremu [...]^{i} do sporządzenia odpisów zarządzeń władz polskiej [...]^{i} publicznej zdobyte w czasie akcji zbrojnych prze[...]^{i} mu aparaturę SB dla wykorzystania tych materiałów w oszcz[erczej] kampanii propagandowej antypolskiej (T.I.K. 251–273).

W lutym 1946 r. osk[arżony] Fedoriw Piotr wydał polece[nie] [pod]ległej sobie referenturze SB I Okręgu zorganizowania zbr[ojnego] napadu na strażnicę WOP w Komańczy, a uzyskane dokume[nty] ze zbrojnego napadu użył do opracowania elaboratu „Polskie [...]^{i} Wojska NKWD czyli Wojska Ochrony Pogranicza", który to elaborat rozpowszechnił wśród podległej sobie aparaturze SB, zapoznając w ten sposób członków SB ze strukturą i działalnością WOP (T.I.K. 164, T.II.K. 103–187).

W marcu 1946 r. osk[arżony] Fedoriw Piotr we wsi Krzopowicz[8] pow[iatu] tomaszowskiego skontaktował się ze swą łączniczką Łebedowicz Haliną, której wręczył materiały organizacyjne z literaturą nacjonalistyczną, celem przekazania z[astęp]cy attaché morskiego ambasady USA w Warszawie [...]rozińskiego Romana, z którym na jego polecenie Łebedowicz Halina nawiązała kontakt organizacyjny (T.I.K. 208–212, 274–296).

W kwietniu 1946 r. osk[arżony] Fedoriw Piotr na terenie pow[iatu] przemyskiego skontaktował się z przybyłym na teren Polski łącznikiem *Zakordonnego Predstawnyctwa UHWR* w amerykańskiej strefie okupacyjnej Niemiec Morozem Jarosławem, od którego odebrał sztafetę organizacyjną od przywódcy

[8] Miejscowość nieustalona.

зв'язковою Бандери «Пелішкою», яка прибула на територію [...]ж, й передав для неї організаційні та розвідувальні матеріали [...]ж з метою використання за кордоном (Т.І.К. 87–91).

У червні 1946 р. в селі Бориси Любачівського пов[іту] обв[инувачуваний] Петро Федорів із провід[ником О]УН Ярославом Старухом-«Стягом» і комендантом [...]ж Мирославом Онишкевичем-«Орестом» узяли участь у організаційній відправі, під час якої керівництво ОУН ухвалило рішення розпочати диверсійно-саботаж[ні] акції [задля] зриву акції з переселення українського населення. Після цього вишколу Петро Федорів видав низку інструкцій і наказів для осередків СБ і відділів УПА в так званому Закерзонському краї, що були йому підпорядковані, в яких розпорядився про проведення масштабної диверсійно-саботажної й грабіжницько-терористичної акції, а також ліквідацію всіх затриманих старшин і солдатів ВП, співробітників УБ і ВОП, демократичних діячів (Т.І.К. 146–151, 292, 296).

У середині червня 1946 р. в Грубешівському пов[іті] обв[инувачуваний] Петро Федорів із Ярославом Старухом-«Стягом» зустрілися з членом проводу ОУН в УРСР «Шейком». Вони говорили про угоду між ОУН і [ВіН]. Потім обв[инувачений] Петро Федорів улаштував зустріч «Шейка»[i] з комендантом ВіН «Стером», на якій сторони домовилися з приводу спільної збройної акції в Грубешеві. За кілька днів її провели [об'єд]нані відділи УПА та ВіН, внаслідок чого було знищено [...]ж [бу]динок, в якому знаходився відділ радянської армії, [...]ж ([Т.І.К.]112–116).

[...]ж [чер]вня 1946 р. обв[инувачуваний] Петро Федорів [...]ж вислав організаційну штафету до [надр]айону «Бескид» «Гориславa» [...]ж, [звелів]ши їм провести [...]ж і солдатів ВП.

На початку липня 1946 р. обв[инувачуваний] Петро Федорів, перебуваючи там само, налагодив штафетний зв'язок із з[аступ]ником головного провідника ОУН в УРСР Василем Куком-«Лемішем»[9]. Надсилав йому за допомогою своїх зв'язкових розвідувальні матеріали (Т.І.К. 87–91).

[ж] *Тут і далі в документі було:* «Дахуни».

[i] *Було:* «Шайка».

[9] Кук Василь (нар. 11 І 1913, смт. Красне Буського р-ну Львівської обл. – пом. 9 ІХ 2007, м. Київ), пс. «100», «1313», «15», «1315», «2219», «2640», «356», «4815», «50», «55», «551», «6293», «6298», «9650», «96/50», «Безіменний», «Василь Коваль», «Грицько», «Іван», «Каменяр», «Коваль», «Кочегар», «Леміш», «Медвідь», «Сталевий», «Степан Григоренко», «Юрко Л.», «Юрко Медвідь». Член «Пласту» (курінь ім. Богуна І.) (1927), Юнацтва ОУН (1929), Золочівської повітової екзекутиви ОУН (1932). Після гімназії навчався на юридичному факультеті Люблінського університету. В 1932–1934 виконував кур'єрські доручення КЕ ОУН із Кракова на Волинь. В'язень польських тюрем (1934–1936). У 1936 очолив Золочівський повітовий провід ОУН. З травня 1937 – на нелегальному становищі. В Підгаєцькому повіті організував підпільну друкарню КЕ ОУН «Мандоліна» (осінь 1937 – жовтень 1939). У 1940 за дорученням КЕ ОУН на ЗУЗ перебував у м. Кракові, організовував нелегальні переходи кур'єрів і зв'язкових ОУН через радянсько-німецький кордон. Після II ВЗ ОУН – член ЦП ОУН-Б. Навесні 1941 – керівник центрального штабу похідних груп ОУН на схід України. В червні 1941 очолив Львівську похідну групу, яка прибула 28 червня до Львова й 30 червня організувала Народні збори, на яких було проголошено Акт відновлення Української держави. У липні–серпні 1941 очолив Київську похідну групу для про-

nacjonalistów ukraińskich na emigracji Bandery Stefana, a następnie umożliwił [...][i] Jarosławowi nielegalne przekroczenie granicy polsko [...][i] (T.I.K. 87–91).

W drugiej połowie kwietnia 1946 r. [...][i] skontaktował się ze swą łączniczką [...][i] pow[iatu] lubaczowskiego, której [...][i] plan spotkania kierownictwa [...][i] USA w Polsce, [...][i] [p]rowadzić pertrakt[acje] w Polsce [c-j-]por.-kundr[j-c].[...][i].

W dniu 17 maja 1946 r. osk[arżony] Fedoriw Piotr, przebywając w bunkrze krajowego prowidnyka OUN Starucha Jarosława, ps. „Stiah", pod wsią Dahany[k], pow[iatu] tomaszowskiego, wysłał sztafetę organizacyjną do referentów SB I Okręgu „Łetuna", nakazując mu przeprowadzić likwidację schwytanych przez SB oficerów i żołnierzy WP w czasie akcji zbrojnych bojówek SB (T.I.K. 218–222, T.II.K. 206, 203, 202).

W połowie maja 1946 r. osk[arżony] Fedoriw Piotr na terenie [...][i] okręgu OUN wraz ze Staruchem Jarosławem, ps. „Stiah" [skontakto]wał się z łączniczką Bandery „Peliszką" przybyłą na teren [...][i] i przekazał jej materiały organizacyjne i wywiadowcze [...][i] wykorzystania ich za granicą (T.I.K. 87–91).

W czerwcu 1946 r. osk[arżony] Fedoriw Piotr wraz z prowid[nykiem] [O]UN Staruchem Jarosławem, ps. „Stiah" i komendantem [...][i] Onyszkiewiczem Mirosławem, ps. „Orest" odbył odprawę organizacyjną we wsi Borysy pow[iatu] lubaczowskiego, na której kierownictwo OUN powzięło decyzję stosowania akcji dywersyjno-sabotażow[ych] [i] zahamowania odbywającej się akcji przesiedleńczej ludności ukraińskiej. Bezpośrednio po odprawie Fedoriw Piotr wydał podleg[łym] sobie aparaturze SB i oddziałom UPA na terenie tzw. Zakerzońskiego Kraju szereg instrukcji i rozkazów, polecając prowadzić zakrojoną na szeroką skalę akcję sabotażowo-dywersyjną i rabunkowo-terrorystyczną oraz przeprowadzić likwidację wszystkich schwytanych oficerów i żołnierzy WP, funkcjonariuszy UB i WOP i działaczy demokratycznych (T.I.K. 146–151, 292, 296).

W połowie czerwca 1946 r. osk[arżony] Fedoriw Piotr wraz ze Staruchem Jarosławem, ps. „Stiah", nawiązał kontakt w pow[iecie] hrubieszowskim z członkiem prowidu OUN z terenów USRR „Szejkiem", omówił sprawę porozumienia OUN z [WiN]-em, a następnie osk[arżony] Fedoriw Piotr umożliwił powtórne spotkanie się „Szejka"[l] z komendantem WiN „Sterem", na którym to spotkaniu doszło do porozumienia celem [doko]nania akcji zbrojnej na Hrubieszów, które wykonały w kilka dni [po]łączone oddziały UPA i WiN, w wyniku której zniszczyli [...][i] [bu]dynek, w którym kwaterował oddział armii radzieckiej, [...][i] [ż]ołnierzy armii radzieckiej oraz rozbito więzienie ([T.I.K.] 112–116).

[...][i] [czer]wca 1946 r. osk[arżony] Fedoriw Piotr przeby[wając] [...][i] wysłał sztafetę organizacyjną do [nadr]ejonu „Beskyd" – „Horysława" [...][i] [po]lecając im przeprowadzić [...][i] i żołnierzy WP.

W początkach lipca 1946 r. osk[arżony] Fedoriw Piotr, przebywając na tym samym terenie co powyżej, nawiązał kontakt sztafetowy z z[astęp]cą głównego

---

[j-j] *Tak w tekście.*

[k] *Było:* Dachuny. *Podobnie dalej.*

[l] *Było:* „Szajka".

В середині липня 1946 р. біля села Монастиря Любачівського пов[іту] обв[инувачуваний] Петро Федорів провів відправу референтів СБ, учасниками якої стали окружні референти СБ «Потап», «Шрам» і «Зенон». На цій відправі він надав їм вказівки щодо подальшої діяльності (Т.І.К. 324–328, Т.ІІ.К. 202, 206, 223, СТ.V. 176–227).

У другій половині липня обв[инувачуваний] Петро Федорів, перебуваючи в ІІ окрузі, передав організаційні штафети референтові СБ надрайону «Холодний Яр», де йшлося про ліквідацію старшин і солдатів ВП, яких затримала СБ (Т.І.К. 226, 227, 228, 229, Т.ІІ.К. 202, 206–223).

У вересні 1946 р. обв[инувачуваний] Петро Федорів прибув до членкині ОУН Єви Галушинської[10] в село Річицю Томашівсько[го] пов[іту], після чого вів свою конспіративну діяльність, проживаючи в підземній криївці, яка знаходилася під її господарськими спорудами (Т.І.К. 268–271).

В жовтні 1946 р. обв[инувачуваний] Петро Федорів, скориставшись послугами своєї зв'язкової «Бедель», передав розвідувальні матеріали та націоналістичну літературу для Галини Лебедович, що перебувала в Свідрі під Варшавою. Вона, у свою чергу, передала все це з[аступ]никові військового аташе США підполковникові Джесіку Франку[11] (Т.І.К. 208–212, 274, 296).

голошення відновлення української державності в Києві. 31 серпня у м. Василькові арештований німецькою поліцією. При транспортуванні групи до Львова втік. Навесні 1942 очолив Провід ОУН на ПСУЗ. З липня 1942 керував діяльністю ОУН на СУЗ. 1944 командував УПА-Південь. З 1947 був заступником Р. Шухевича, а після його смерті став головою Проводу ОУН-Б в Україні, головним командиром УПА та головою Генерального Секретаріату УГВР. 23 V 1954 заарештований радянською АБГ. Перебував у слідчих тюрмах Києва та Москви до 1960. Звільнений спецслужбами з метою використання для компроментації українського визвольного руху. *(Про В. Кука: Літопис УПА. Нова серія. Т. 16: Волинь і Полісся у невідомій епістолярній спадщині 1944–1954 рр. Київ–Торонто, 2011, с. 119; Вєдєнєєв Д., Биструхін Г. Двобій без компромісів. Протиборство спецпідрозділів ОУН та радянських сил спецоперацій. 1945–1980-і роки. Київ, 2007, с. 55, 75, 95, 103, 125, 155, 166–167, 169, 174, 199, 225, 296, 384, 397; Вовк О. Останній генерал УПА: до біографії В. Кука // З архівів ВУЧК-ГПУ-НКВД-КГБ. – 2003. – № 1. – С. 254–257; Іщук О. Життя та доля Уляни Крюченко. – Київ, 2008. – С. 31, 34; Паxолко О. «Досолили мені півроку!» – написав у своєму щоденнику останній командир УПА Василь Кук / Експрес. – 2007. – 11–18 жовтня. – С. 6; Паxолко О. «КГБ тут ні при чому», – щоразу перекопували останнього командира УПА Василя Кука, викликаючи його на килим за те, що писав листи і скаржився Щербицькому / Експрес. – 2007. – 18–25 жовтня. – С. 14).*

[10] Галушинська Єва (нар. 23 IV 1914 у Речиці). Заарештована 16 I 1948 за звинуваченнями у допомозі членам ОУН, наданні місця переховування П. Федоріву («Дальничу»). Під її домом в Речиці знаходилася криївка, в якій містилася канцелярія «Дальнича». Вироком РВС у Варшаві 9 XI 1948 засуджена до 15 р. ув'язнення. Постановою РВС у Варшаві від 29 VI 1962 вирок скорочено до 10 років. Постановою РВС у Варшаві 16 III 1955 умовно звільнена 18 III 1955. *(АІНП, 1022/285; АІНП, 0259/232).*

[11] Франк С. Джесік. Підполковник повітряних сил. Від 1950 – полковник. З грудня 1945 – заступник військового аташе Посольства США у Варшаві. У січні 1947 спостерігав у Перемиському повіті за виборами до Сейму РП. З 1948 – аташе. 1 IV 1948 затриманий УБ в Нижній Сілезії разом із заступником військового аташе США капітаном Ніколасом Рудзяком. Його запідозрили у фотографуванні копальні (за даними журналістів «New York Times», працівники УБ звинуватили

prowidnyka OUN na teren USRR Huk Bazylim, ps. „Łemisz”[9] przesyłając mu przez swoich łączników materiały wywiadowcze (T.I.K. 87–91).

W połowie lipca 1946 r. osk[arżony] Fedoriw Piotr w okolicach wsi Monasterza pow[iatu] lubaczowskiego zwołał odprawę organizacyjną referentów SB, w której uczestniczyli referenci SB okręgów „Potap”, „Szram” i „Zenon”, na której to odprawie udzielił im wytycznych co do dalszej działalności (T.I.K. 324–328, T.II.K. 202, 206, 223, ST.V. 176–227).

W drugiej połowie lipca osk[arżony] Fedoriw Piotr, przebywając na terenie II Okręgu, wysłał sztafety organizacyjne do referenta SB nadrejonu „Chołodnyj Jar”, polecając mu przeprowadzić likwidację oficerów i żołnierzy WP schwytanych przez SB (T.I.K. 226, 227, 228, 229, T.II.K. 202, 206–223).

We wrześniu 1946 r. osk[arżony] Fedoriw Piotr we wsi Rzeczyca pow[iatu] tomaszowskie[go] skontaktował się z członkinią OUN Hałuszyńską Ewą[10], u której następnie ukrywał się w czasie swej konspiracyjnej działalności w bunkrze podziemnym, znajdującym się pod posesjami zabudowań Hałuszyńskiej Ewy (T.I.K. 268–271).

---

[9] Właśc. Wasyl Kuk (ur. 11 I 1913 w Krasnem, woj. lwowskie, zm. 9 IX 2007 w Kijowie), ps. „Bezimennyj”, „Wasyl Kowal”, „Kowal”, „Hryćko”, „Iwan”, „Kameniar”, „Koczehar”, „Łemisz”, „Medwid’”, „Ołowobuźkyj”, „Stałewyj”, „Stepan Hryhorenko”, „Jurko Ł.”, „Jurko Medwid’”. W 1927 członek Płastu (kureń im. Bohuna), w 1929 w junactwie OUN, w 1932 w powiatowej egzekutywie OUN w Złoczowie. Po ukończeniu gimnazjum studiował na wydziale prawa na KUL. W l. 1932–1934 kurier KE OUN z Krakowa na Wołyń; w l. 1934–1936 w polskich więzieniach; W 1936 powiatowy prowidnyk OUN w Złoczowie; od maja 1937 w konspiracji; od jesieni 1937 do października 1939 organizator i pracownik podziemnej drukarni KE OUN „Mandolina” w powiecie podhajeckim; w 1940 na zlecenie KE OUN na ZUZ przebywał w Krakowie, organizował nielegalne przejścia kurierów i łączników OUN przez granicę sowiecko-niemiecką. Po II Wielkim Zjeździe OUN członek Centralnego Prowidu OUN-B. Od wiosny 1941 kierownik centralnego sztabu grup marszowych OUN na wschód Ukrainy. W czerwcu 1941 na czele lwowskiej grupy marszowej, która przybyła 28 VI 1941 do Lwowa i 30 VI 1941 zorganizowała ogłoszenie niepodległości Państwa Ukraińskiego. Na przełomie lipca i sierpnia 1941 na czele kijowskiej grupy marszowej; 31 VIII 1941 aresztowany w Wasylkowie przez niemiecką policję; podczas przewożenia grupy do Lwowa zbiegł; wiosną 1942 na czele Prowidu OUN na PSUZ; od lipca 1942 dowodził działalnością OUN na SUZ, w 1944 dca UPA-Piwdeń; od 1947 zca Romana Szuchewycza, a po jego śmierci na czele Centralnego Prowidu OUN-B na Ukrainie, główny dca UPA i przewodniczący Generalnego Sekretariatu UHWR. Aresztowany przez Sowietów 23 V 1954; do 1960 przebywał w więzieniach śledczych w Kijowie i Moskwie; zwolniony przez KGB w celu kompromitacji ukraińskiego ruchu nacjonalistycznego. *Wołyń i Polissia u newidomij epistolarnij spadszczyni...*, s. 119; D. Wiedieniejew, H. Bystruchin, *Dwobij bez kompromisiw. Protyborstwo specpidrozdiliw OUN ta radiańskych sył specoperacij. 1945–1980 roky*, Kyjiw 2007, s. 55, 75, 95, 103, 125, 155, 166–167, 169, 174, 199, 225, 296, 384, 397; O. Wowk, *Ostannij heneral UPA: do biohrafiji W. Kuka*, „Z archiwiw WUCzK-GPU-NKWD-KGB” 2003, nr 1, s. 254–257; O. Iszczuk, *Żyttia ta dola Ulany Kriuczenko*, Kyjiw 2008, s. 31, 34; O. Pachołko, *„Donosyły meni niwroku!” – napysaw u swojemu szczodennyku ostannij komandyr UPA Wasyl Kuk* [w:] „Ekspres” 2007, 11–18 żowtnia, s. 6; O. Pachołko, *„KGB tut ni pry czomu”, szczorazu perekonuwały ostannoho komandyra UPA Wasyla Kuka, wykłykajuczy joho na kyłym za te, szczo pysaw łysty i skarżywsa Szczerbyćkomu* [w:] „Ekspres” 2007, 18–25 żowtnia, s. 14.

[10] Ewa Hałuszyńska (ur. 23 IV 1914 w Rzeczycy). Aresztowana 16 I 1948; oskarżona o udzielanie pomocy członkom OUN, udzielenie schronienia Piotrowi Fedoriwowi, ps. „Dalnycz”, pod jej domem w Rzeczycy znajdował się schron, w którym mieściła się kancelaria „Dalnycza”; wyrokiem WSR w Warszawie z 9 XI 1948 skazana na 15 lat więzienia; postanowieniem WSR w Warszawie z 29 VI 1952 wyrok zmniejszono do 10 lat; postanowieniem WSR w Warszawie z 16 III 1955 zwolniona warunkowo 18 III 1955. AIPN, 1022/285; AIPN, 0259/232.

У листопаді 1946 р. в селі Кульче[12] Грубешівського пов[іту] обв[инувачений] Петро Федорів вручив працівнику референтури СБ III округи Всеволоду Пшеп'юрському[13] розвідувальні матеріали та націоналістичну літературу, й доручив йому поїхати до Варшави та передати ці матеріали американським журналістам (Т.І.К. 120, 254–256, Т.ІІ.К. 67, 68).

Наприкінці листопада 1946 р. обв[инувачуваний] Петро Федорів, скориставшись послугами своєї зв'язкової «Бедель», передав організаційні матеріали та націоналістичну літературу для Галини Лебедович, що перебувала в Свідрі під Варшавою, аби вона передала все це з[аступ]никові військового аташе США в Польщі підполковникові Джесіку Франку (Т.І.К. 208–212, 274, 296).

В грудні 1946 р. обв[инувачуваний] Петро Федорів заховав у підземній криївці крайового провідника ОУН, яка знаходилася в лісі між Даханами та Гутою Любицькою Томашівського пов[іту], більшу частину золота, срібла, грошей та інших цінностей, що були захоплені тереновими осередками ОУН, УПА і СБ (Т.І.К. 41–48, Т.ІІІ.К. 1–5).

У січні 1947 р. обв[инувачуваний] Петро Федорів на території так званої І округи ОУН зв'язався з референтом СБ округи «Плокатором» і передав йому відомості про діяльність СБ на території І округи (Т.І.К. 133–134).

В другій половині січня 1947 р. обв[инувачуваний] Петро Федорів у організаційній криївці СБ в селі Павлищі Томашівського пов[іту] зв'язався з референтом СБ ІІ-ї округи «Шрамом» і дав йому настанови щодо подальшої діяльності (Т.І.К. 324–328, Т.V.К. 176–277).

обох американських офіцерів у тому, що під час їзди зачепили пішохода). За кілька годин після затримання обох було звільнено. Потім їх було знову затримано УБ в Лодзі, конфісковано фотоапарат. Після втручання посольства США обох знову звільнено. *(Voogd J. Maynard, Massachusetts: A House in the Village. – Charlestown, 2007; Air Force Register, U.S. Air Force 1958; Polska – wybory'89. Wybór R. Kałuża. Warszawa, 1989; Kurtyka J., Z dziejów agonii i podboju. – Kraków, 2011. – S. 281).*

[12] Ймовірно це Гільче.

[13] Пшеп'юрський Всеволод або Колари Владислав (нар. 28 VII 1921 у Белзці Томашівського повіту), пс. «Ікар», «Скоп», «Маркіян», «Морозенко», «Володимир». У 1943–1944 за власним бажанням служив у дивізії СС «Галичина» у званні підпоручника. Начальник зв'язку 2-ого батальйону 30-го полку. Член УПА. 1945–1947 – референт СБ р-ну та н-рну в Ряшівському воєводстві, районний комендант, потім надрайонний комендант СБ. Розповсюджував літературу УПА. Відбував зустрічі у Варшаві з іноземними журналістами: Ґріном, Джоном Пітом з «Reuter» і Рут Ллойд – журналісткою із агенції «United Press». Був надрайонним референтом у III окрузі ОУН. 29 V 1946 брав участь в акції УПА і ВіН на Грубешів. Заарештований 12 IV 1947. У 1948 – переданий радянській владі. Засуджений 6 V 1949 у Києві до 25 р. таборів. Покарання відбував на Колимі. Під час репатріаційної акції переданий польській владі. Вироком Генеральної прокуратури ув'язнений 15 XII 1955 в тюрмі Варшава-Мокотув. 18 V 1956 – звільнений за амністею. У 1958–1962 займався сільським господарством у Седлці та Бидґощі. У 1962–1967 навчався у РВС в Ольштині. З 1967 – помічник в університеті. Згідно збережених матеріалів, мав бути залучений до співпраці з СБ як ТВ «Перемиський» (15 IV 1970). З 1 до 30 VII 1970 – перебував в Англії. *(АІНП, 0192/337, т. 2; АІНП, 0192/337, т. 5; АІНП, 01945/2596/J, 8587/1 (мікрофілм); АІНП, 01251/333, 2965/3 (мікрофілм); АІНП, 00170/391).*

W październiku 1946 r. osk[arżony] Fedoriw Piotr skontaktował się przez swą łączniczkę „Bedel" z Łebedowicz Haliną przebywającą w Świdrze pod Warszawą, której przesłał materiały wywiadowcze z literaturą nacjonalistyczną, które to z kolei przekazała z[astęp]cy attaché wojskowego USA ppłk. Jessic Frank[11] (T.I.K. 208–212, 274, 296).

W listopadzie 1946 r. osk[arżony] Fedoriw Piotr we wsi Kulcze[12] pow[iatu] hrubieszowskiego skontaktował się z członkiem referentury SB III Okręgu Przepiórskim Wsiewołodem[13], któremu wręczył materiały wywiadowcze i literaturę nacjonalistyczną, polecając mu udać się do Warszawy celem przekazania tych materiałów dziennikarzom amerykańskim w Polsce (T.I.K. 120, 254–256, T.II.K. 67, 68).

W końcu listopada 1946 r. osk[arżony] Fedoriw Piotr za pośrednictwem swej łączniczki „Bedel" przesłał przebywającej w Świdrze pod Warszawą Łebedowicz Halinie materiały organizacyjne i literaturę nacjonalistyczną dla z[astęp]cy attaché wojskowego USA w Polsce ppłk. Jessic Frank (T.I.K. 208–212, 274, 296).

W grudniu 1946 r. osk[arżony] Fedoriw Piotr w bunkrze podziemnym krajowego prowidnyka OUN, znajdującym się w lesie między Dahanami a Hutą Lubycką w pow[iecie] tomaszowskim, zmagazynował większą część złota i srebra oraz pieniędzy i innych kosztownych przedmiotów, pochodzących z rabunków dokonywanych przez terenowe placówki OUN, UPA i SB (T.I.K. 41–48, T.III.K. 1–5).

---

[11] Frank S. Jessic, ppłk sił powietrznych, płk (1950); od grudnia 1945 zca attaché wojskowego Ambasady USA w Warszawie, w styczniu 1947 obserwował wybory do Sejmu RP w powiecie przemyskim; od 1948 attaché wojskowy; 1 IV 1948 zatrzymany razem z kpt. Nicholasem Rudziakiem, zcą attaché wojskowego USA przez UB na Dolnym Śląsku; był podejrzewany o wykonywanie fotografii kopalni uranu, chociaż wg dziennikarzy „New York Times" usiłowano wmówić obu oficerom amerykańskim, że przejechali samochodem człowieka; zwolniony po kilku godzinach, ponownie zatrzymany przez UB w Łodzi, gdzie dokonano skonfiskowania aparatu fotograficznego, zwolniony na skutek interwencji Ambasady USA. J. Voogd, *Maynard, Massachusetts: A House in the Village*, Charlestown, 2007; *Air Force Register*, U.S. Air Force 1958; *Polska – wybory '89*, wybór R. Kałuża, Warszawa 1989; J. Kurtyka, *Z dziejów agonii i podboju*, Kraków 2011, s. 281.

[12] Prawdopodobnie Hulcze.

[13] Wsewołod Przepiórski vel Władysław Kolary (ur. 28 VII 1921 w Bełżcu, pow. tomaszowski), ps. „Ikar", „Skop", „Markijan", „Morozenko", „Wołodymyr"; w l. 1943–1944 służył ochotniczo w Dywizji SS Galizien jako podoficer. Był szefem łączności 2. batalionu 30. pułku; członek UPA, od lutego 1945 do kwietnia 1947 w SB „Zenona" na terenie woj. rzeszowskiego; komendant rejonowy SB, następnie komendant nadrejonowy SB; rozpowszechniał literaturę UPA; odbywał w Warszawie spotkania z zagranicznymi dziennikarzami: Greenem, Johnem Peetem z „Reutera" i Ruth Lloyd – dziennikarką agencji „United Press"; Był referentem nadrejonowym w Okręgu III OUN; 29 V 1946 wziął udział w ataku przeprowadzonym przez UPA i oddziały WiN na Hrubieszów; aresztowany 12 IV 1947 i w 1948 przekazany władzom sowieckim; skazany 6 V 1949 przez *Osobowyje Sowieszczenie* w Kijowie na 25 lat obozu pracy; karę odbywał na Kołymie; przekazany w ramach repatriacji władzom polskim i na mocy postanowienia Prokuratury Generalnej osadzony 15 XII 1955 w więzieniu Warszawa-Mokotów; Sąd Wojskowy w Warszawie 18 V 1956 umorzył sprawę na mocy amnestii; w l. 1958–1962 pracował w Siedlcach i Bydgoszczy w rolnictwie; w l. 1962–1967 studiował na WSR w Olsztynie; od 1967 asystent na uczelni w katedrze filmów naukowych w dziedzinie rolnictwa i leśnictwa; wg zachowanych materiałów miał podjąć współpracę z SB jako TW „Przemyski (15 IV 1970); od 1 do 30 VII 1970 przebywał w Anglii; zdjęty z ewidencji w I B „C" 30 X 1974. AIPN, 0192/337, t. 2; AIPN, 0192/337, t. 5; AIPN, 01945/2596/J, 8587/1 (mikrofilm); AIPN, 01251/333, 2965/3 (mikrofilm); AIPN, 00170/391.

Наприкінці січня 1947 р. обв[инувачуваний] Петро Федорів біля Любича Томашівського пов[іту] одержав від зв'язкової Галини Лебедович, котра прибула з Центральної Польщі, відомості про тамтешню політичну й господарську ситуацію, а також розміщення підрозділів ВП (Т.І.К. 208–212, 274, 296).

У лютому 1947 р. обв[инувачуваний] Петро Федорів в підземній криївці провідника району ОУН «Заруби», яка розміщувалася в лісі біля села Князі Томашівського пов[іту], зустрівся з комендантом УПА Мирославом Онишкевичем-«Орестом» і визначив із ним пункти переходу на польсько-радянському кордоні для організаційних кур'єрів. Також вони узгодили питання взаємодії відділів УПА з боївками СБ під час збройних нападів на відділи ВП (Т.І.К. 146–151, 292–296).

В березні 1947 р. обв[инувачуваний] Петро Федорів, перебуваючи у Люблінському воєв[одстві], підготував навчальні матеріали, використавши за основу здобуті працівниками СБ документи про структуру МГБ, ГКГМ, НКВС, відділків ГМ і к[олишнього] КОП. Ці навчальні матеріали призначалися для вивчення в осередках СБ (Т.І.К. 321, 325, Т.ІІІ.К. 6).

На початку березня 1947 р. обв[инувачуваний] Петро Федорів у селі Тудорковичах[і] Грубешівського повіту влаштував організаційний вишкіл референтові СБ ІІІ округи «Зенонові», а також узгодив із ним справу підсилення боївками СБ збройних акцій у ІІІ окрузі проти опергруп ВП (Т.І.К. 324–328, Т.V.[К.] 176–277).

У першій декаді березня 1947 р. в селі Гульче Томашівського пов[іту][14] Всеволод Пшеп'юрський докладно відзвітував обв[инувачуваному] Петрові Федоріву про власну розвідувальну діяльність у Варшаві (Т.І.К. 120, 254, 256, Т.ІІ.К. 67 і 68).

В середині березня 1947 р. обв[инувачуваний] Петро Федорів із референтом ІІ округи СБ «Шрамом» у організаційній криївці в лісі між Дахановими та Гутою Любицькою (Томашівський пов[іт]) заховали організаційний архів керівництва ОУН у Польщі (Т.І.К. 164–165).

Протягом березня 1947 р. у Томашівському повіті обв[инувачуваний] Петро Федорів двічі зустрічався зі своєю зв'язковою Галиною Лебедович і передавав їй організаційні матеріали та націоналістичну літературу для того, аби передала їх з[аступ]никові військового аташе США в Польщі підполк[овнику] Джесікові Франку (Т.І.К. 208–212, 274–296. Т.IV.К. 3–45).

У квітні 1947 р. обв[инувачуваний] Петро Федорів у організаційній криївці під господарськими будівлями Єви Галушинської в Річиці Томашівського пов[іту] кілька разів зустрічався з Теофілією Федорів, яка йому передавала відомості про розміщення та пересування підрозділів ВП у Люблінському воєв[одстві] (Т.І.К. 206–271).

[і] *Було:* Тудортовичах.

[14] Ймовірно це Гільче Грубешівського повіту.

W styczniu 1947 r. osk[arżony] Fedoriw Piotr na terenie tzw. I Okręgu OUN skontaktował się z referentem SB okręgu „Płuhatorem", któremu udzielił wiążących informacji dotyczących działalności SB na terenie I Okręgu (T.I.K. 133–134).

W drugiej połowie stycznia 1947 r. osk[arżony] Fedoriw Piotr w bunkrze organizacyjnym SB we wsi Pawliszcze pow[iatu] tomaszowskiego skontaktował się z referentem SB II Okręgu „Szramem", któremu udzielił wskazówek do dalszej działalności (T.I.K. 324–328, T.V.K. 176–277).

W końcu stycznia 1947 r. osk[arżony] Fedoriw Piotr w okolicach Lubyczy pow[iatu] tomaszowskiego skontaktował się z przybyłą z terenu Polski centralnej łączniczką Łebedowicz Haliną, która przekazała mu wiadomości o sytuacji politycznej i gospodarczej na tych terenach oraz o rozmieszczeniu poszczególnych jednostek WP (T.I.K. 208–212, 274, 296).

W lutym 1947 r. osk[arżony] Fedoriw Piotr w bunkrze podziemnym rejonowego prowidnyka OUN „Zaruby", znajdującym się w lesie pod wsią Kniazie pow[iatu] tomaszowskiego, skontaktował się z komendantem UPA Onyszkiewiczem Mirosławem, ps. „Orest", z którym ustalił punkty przerzutowe na granicy polsko-radzieckiej dla kurierów organizacyjnych oraz współdziałanie oddziałów UPA z bojówkami SB w dokonywanych napadach zbrojnych na oddziały WP (T.I.K. 146–151, 292–296).

W marcu 1947 r. osk[arżony] Fedoriw Piotr, przebywając na terenie woj[ewództwa] lubelskiego, na podstawie zdobytych przez podległą mu aparaturę SB materiałów opracował strukturę MBP, KG MO, NKWD, posterunków MO i b[yłego] KOP, które to materiały przeznaczył na szkolenie aparatury SB (T.I.K. 321, 325, T.III.K. 6).

W początkach marca 1947 r. osk[arżony] Fedoriw Piotr skontaktował się we wsi Tudorkowice[m] w powiecie hrubieszowskim z referentem SB III Okręgu „Zenonem", z którym odbył odprawę organizacyjną i omówił sprawę wzmożenia akcji zbrojnej bojówek SB na terenie III Okręgu przeciwko grupom operacyjnym WP (T.I.K. 324–328., T.V.[K.] 176–277).

W pierwszej dekadzie marca 1947 r. osk[arżony] Fedoriw Piotr skontaktował się we wsi Hulcze pow[iatu] tomaszowskiego[14] z Przepiórskim Wsiewołodem, który zdał mu dokładne sprawozdanie ze swej działalności wywiadowczej na terenie Warszawy (T.I.K. 120, 254, 256, T.II.K. 67 i 68).

W połowie marca 1947 r. osk[arżony] Fedoriw Piotr wraz z referentem II Okręgu SB „Szramem" w bunkrze organizacyjnym znajdującym się w lesie między Dahanami a Hutą Lubycką w pow[iecie] tomaszowskim zachował archiwum organizacyjne kierownictwa OUN w Polsce (T.I.K. 164–165).

W okresie miesiąca marca 1947 r. osk[arżony] Fedoriw Piotr dwukrotnie na terenie powiatu tomaszowskiego skontaktował się ze swą łączniczką Łebedowicz Haliną, której przekazał materiały organizacyjne i literaturę nacjonalistyczną dla

---

[m] *Było:* Tudortowice.

[14] Prawdopodobnie Hulcze w pow. hrubieszowskim.

В другій половині квітня 1947 р. обв[инувачуваний] Петро Федорів у Річиці Томашів[ського] пов[іту] передав своїй зв'язковій Галині Лебедович організаційні матеріали та націоналістичну літературу, адресовані для з[аступ]ника військового аташе США в Польщі, підполк[овника] Джесіка Франка. Також він їй вручив підроблене посвідчення особи, а саме німецьку розпізнавальну картку на ім'я Єлизавети Білецької. Відтоді Галина Лебедович користувалася даними ім'ям та прізвищем, неначе справжніми (Т.І.К. 208–212, 274–296. Т.IV.К. 3–45).

На початку червня 1947 р. обв[инувачуваний] Петро Федорів передав в Ульгівку своїй зв'язковій Галині Лебедович велику кількість організаційних матеріалів і націоналістичної літератури, які призначалися для М. Руссла у Варшаві. Той збирався їхати до США і мав передати ці матеріали українським газетам США для використання під час ведення «протипольської кампанії» (Т.І.К. 208–212, 274–296. Т.IV.К. 3–45).

У середині червня 1947 р. до обв[инувачуваного] Петра Федоріва в криївку під господарськими спорудами Єви Галушинської у Річиці Томашівського пов[іту] прибула Те[о]філія Федорів. Їй він наказав їхати в Ольштинське воєв[одство] та створювати там організаційний пункт (Т.І.К. 266–271).

На початку липня 1947 р. обв[инувачуваний] Петро Федорів із працівниками СБ «Щиглем» і «Марком» заховав організаційний архів СБ на полі між Річицею та Жерниками, в прикордонній смузі к[олишнього] царсько-австрійського кордону (Т.І.К. 164–165).

У середині липня 1947 р. обв[инувачуваний] Петро Федорів між Річицею та Жерниками, в прикордонній смузі к[олишнього] царсько-австрійського кордону, зустрівся зі своєю зв'язковою Галиною Лебедович і наказав їй вирушати на організаційний пункт, який створила Теофілія Федорів у Ольштинському воєв[одстві], щоб дізнатися про членів ОУН, котрі перебувають у тому терені, а також тих членів ОУН, що були заарештовані (Т.І.К. 208–212, 274, 296).

В серпні 1947 р. обв[инувачуваний] Петро Федорів прийшов до к[оманд]ира боївки СБ Корнелюка-«Крета» у Річиці та заховав у нього поцуплену друкарську машинку й двостволку (Т.І.К. 164–165).

У середині серпня 1947 р. обв[инувачуваний] Петро Федорів у Річиці Томашівського пов[іту] зустрівся зі зв'язковою Галиною Лебедович, котра прибула з організаційного пункту в Ольштинському воєв[одстві], вислухав її звіт про роботу цього пункту, надав організаційні документи й наказав повернутися назад ([Т.І.]К. 208–212, 274–296).

На початку вересня 1947 р. обв[инувачуваний] Петро Федорів в організаційній криївці, яка знаходиться в лісі біля села Ріплин Томашівського пов[іту], провів відправу для коменданта УПА Мирослава Онишкевича-«Ореста» та Юрка Цвіля-«Антона». Після цього доручив Мирославові Онишкевичу-«Оресту» створити ретельно втаємничені пропагандистські осередки та відділи УПА (Т.І.К. 146–151, 292–296).

z[astęp]cy attaché wojskowego USA w Polsce ppłk. Jessic Frank (T.I.K. 208–212, 274–296. T.IV.K. 3–45).

W kwietniu 1947 r. osk[arżony] Fedoriw Piotr w bunkrze organizacyjnym znajdującym się pod posesjami zabudowań Hałuszyńskiej Ewy z Rzeczycy, pow[iatu] tomaszowskiego skontaktował się kilkakrotnie z Fedoriw Teofilą, która przekazała mu wiadomości o rozmieszczeniu i ruchu jednostek WP na terenie woj[ewództwa] lubelskiego (T.I.K. 206–271).

W drugiej połowie kwietnia 1947 r. osk[arżony] Fedoriw Piotr w Rzeczycy pow[iatu] tomaszows[kiego] skontaktował się ze swą łączniczką Łebedowicz Haliną i przekazał jej materiały organizacyjne i literaturę nacjonalistyczną dla z[astęp]cy attaché wojskowego USA w Polsce ppłk. Jessic Frank oraz fałszywe dowody tożsamości, a mianowicie niemiecką kartę rozpoznawczą na przybrane nazwisko Bielecka Elżbieta, którym od tej chwili Łebedowicz Halina posługiwała się jako autentycznym (T.I.K. 208–212, 274–296. T.IV.K. 3–45).

W pierwszych dniach czerwca 1947 r. osk[arżony] Fedoriw Piotr skontaktował się ze swą łączniczką Łebedowicz Haliną w Ulchówku, której przekazał większą ilość materiałów organizacyjnych i literatury nacjonalistycznej dla wyjeżdżającego do USA w Warszawie Myteńki Russła – celem przekazania tych materiałów ukraińskiej prasie nacjonalistycznej na terenie USA dla wykorzystania w prowadzonej kampanii antypolskiej (T.I.K. 208–212, 274–296, T.IV.K. 3–45).

W połowie czerwca 1947 r. osk[arżony] Fedoriw Piotr w bunkrze znajdującym się pod posesjami Hałuszyńskiej Ewy w Rzeczycy pow[iatu] tomaszowskiego skontaktował się z Fedoriw Te[o]filą, której następnie polecił udać się na teren woj[ewództwa] olsztyńskiego dla stworzenia punktu organizacyjnego (T.I.K. 266–271).

W początkach lipca 1947 r. osk[arżony] Fedoriw Piotr wraz z członkami SB „Szczygłem" i „Markiem" zachował archiwum organizacyjne SB na polu między Rzeczycą a Żernikami, na pasie granicznym b[yłej] granicy carsko-austriackiej (T.I.K. 164–165).

W połowie lipca 1947 r. osk[arżony] Fedoriw Piotr na pasie granicznym b[yłej] granicy carsko-austriackiej między Rzeczycą a Żernikami skontaktował się ze swoją łączniczką Łebedowicz Haliną, której polecił udać się na punkt organizacyjny stworzony przez Fedoriw Teofilę w woj[ewództwie] olsztyńskim, dla uzyskania wiadomości o przebywających na tamtym terenie członkach OUN oraz aresztowanych członkach OUN (T.I.K. 208–212, 274, 296).

W sierpniu 1947 r. osk[arżony] Fedoriw Piotr skontaktował się w Rzeczycy z d[owód]cą bojówki SB Kornelukiem, ps. „Kret", u którego zachował pochodzącą z rabunku maszynę do pisania i dubeltówkę. (T.I.K. 164–165).

W połowie sierpnia 1947 r. osk[arżony] Fedoriw Piotr skontaktował się w Rzeczycy w pow[iecie] tomaszowskim z przybyłą z punktu organizacyjnego w woj[ewództwie] olsztyńskim łączniczką Łebedowicz Haliną, od której odebrał sprawozdanie organizacyjne z tego punktu oraz polecił jej udać się ponownie na ten punkt, wręczając jej przy tym materiały organizacyjne ([T.I.]K. 208–212, 274–296).

8 вересня 1948 р. обв[инувачуваний] Петро Федорів неподалік села Ріплин Томашівського пов[іту] зв'язався з провідником ОУН III округи «Прірвою» та командиром УПА III округи «Беркутом», яким видав інструкцію та організаційні накази (Т.І.К. 146–151, 292–296).

10 вересня 1947 р. обв[инувачуваний] Петро Федорів у селі Ріплин Томашівського пов[іту] зустрівся з референтом СБ III округи «Зеноном» і доручив йому створити ретельно засекречені осередки СБ (Т.І.К. 146–151, 292–296).

12 вересня 1947 р. обв[инувачуваний] Петро Федорів в організаційній криївці Корнелюка-«Крота», що в Річиці Томашівського пов[іту], зустрівся з Галиною Лебедович та одержав від неї організаційні листи, які передала зв'язкова ОУН «Теська»[й] (Т.І.К. 208–212, 274–296).

16 вересня 1947 р. обв[инувачуваний] Петро Федорів, після того, як зустрівся в Річиці з боївкарями СБ «Кретом», «Щиглем» і «Смольним», вчинив із ними несподіваний збройний напад на відділ 3 дп ВП. У наступному бою був заарештований (Т.І.К. 1, 146–151).

Виходячи з вищезазначеного, [б-в-]обвинувачую[-в-б]:

Федоріва Петра, пс. «Дальнич», с[ин] Михайла та Теодори (дівоче прізвище Гуня), нар. 20.11.1910 р. в Кривому, УРСР, українець, громадянство польське, 2 роки навчався на юриста, бухгалтер, військової служби не проходив, одружений, землі та відзнак не має, засудженим не був, постійного місця проживання не має, [б-]в тому, що[-б]:

I. З липня 1944 р. до дня, коли був затриманий (16 вересня 1947 р.), здійснював заходи в Люблінському, Ряшівському та Краківському воєводствах, спрямовані на відокремлення південно-східних теренів Польщі, позбавлення народу насильницьким шляхом керівної влади, захоплення влади. Також брав участь у фашистських таємних осередках ОУН (Організація українських націоналістів) і СБ (Служба безпеки), під псевдонімом «Дальнич» виступав 1-м заступником крайового провідника ОУН та члена крайового проводу ОУН. А ще був командиром так званої Служби безпеки ОУН і членом проводу ОУН так званого Закерзонського краю.

Виконуючи вищезгадані функції, керував всією бандитською діяльністю підлеглих референтур і боївок СБ, видавав інструкції та накази, доручав працівникам так званої Служби безпеки здійснювати диверсійно-шпигунську й терористично-грабіжницьку діяльність, спрямовану проти Польщі та дружніх держав, як-от Радянський Союз і Чехословацька Республіка. Також був співорганізатором наклепницької пропагандистської кампанії, яку проводили фашистські таємні українські угрупування на території Польщі. Один із творців угоди, яка була укладена між ОУН і нелегальною організацією ВіН (Воля і незалежність) з метою спільної боротьби п[ро]ти Польщі. Підтримував постійні та систематичні зносини з керівниками фашистських

[й] *Слово важко розібрати.*

W początkach września 1947 r. osk[arżony] Fedoriw Piotr skontaktował się w bunkrze organizacyjnym, znajdującym się w lesie koło wsi Rzeplin pow[iatu] tomaszowskiego z komendantem UPA Onyszkiewiczem Mirosławem, ps. „Orest", i Cwil Jurkiem, ps. „Antoni", z którymi odbył odprawę organizacyjną, a następnie wydał polecenie Onyszkiewiczowi Mirosławowi, ps. „Orest", zbudować silnie zakonspirowane komórki propagandowe i oddziały UPA (T.I.K. 146–151, 292–296).

W dniu 8 września 1947 r. osk[arżony] Fedoriw Piotr w okolicy wsi Rzeplin pow[iatu] tomaszowskiego skontaktował się z prowidnykiem OUN III Okręgu „Prirwą" i komendantem UPA III Okręgu „Berkutem", którym wydał instrukcje i rozkazy organizacyjne (T.I.K. 146–151, 292–296).

W dniu 10 września 1947 r. osk[arżony] Fedoriw Piotr we wsi Rzeplin, pow[iatu] tomaszowskiego skontaktował się z referentem SB III Okręgu „Zenonem" i wydał mu polecenie zbudowania silnie zakonspirowanych komórek SB (T.I.K. 146–151, 292–296).

W dniu 12 września 1947 r osk[arżony] Fedoriw Piotr w bunkrze organizacyjnym Korneluka, ps. „Kret", w Rzeczycy pow[iatu] tomaszowskiego skontaktował się z Łebedowicz Haliną, od której przyjął sztafety organizacyjne od łączniczki OUN „Teśki"[n] (T.I.K. 208–212, 274–296).

W dniu 16 września 1947 r. osk[arżony] Fedoriw Piotr w Rzeczycy po skontaktowaniu się z dalszymi bojówkarzami SB: „Kretem", „Szczygłem", „Smolnym", dokonał gwałtownego zamachu zbrojnego na oddział 3. DP WP, a następnie w trakcie walki został zatrzymany (T.I.K. 1, 146–151).

Na mocy powyższego [b-c-]oskarżam:[-c-b]

Fedoriwa Piotra, ps. „Dalnycz", s. Michała i Teodory z d. Hunia, ur. 20.11.1910 r. w Krzywem, USRR, Ukraińca, obywatela polskiego, wyksz[tałcenie] 2 lata studiów prawniczych, z zawodu buchaltera, w wojsku niesłużącego, żonatego, bez majątku i odznaczeń, niekaranego, bez stałego miejsca zamieszkania, [b-]o to, że:[-b]

I. Od lipca 1944 r. do dnia zatrzymania go, t[o] j[est] 16 września 1947 r. na terenie województw lubelskiego, rzeszowskiego i krakowskiego, działając w zamiarze oderwania południowo-wschodnich obszarów państwa polskiego, usunięcia przemocą władzy zwierzchniej Narodu i zagarnięcia ich władzy, brał udział w faszystowskich tajnych związkach OUN (Organizacja Ukraińskich Nacjonalistów) i SB (Służba Bezpieki), gdzie występując pod ps. „Dalnycz" pełnił funkcję I zastępcy krajowego prowidnyka OUN oraz członka Krajowego Prowidu OUN i równocześnie szefa tzw. Służby Bezpieki OUN oraz członka Krajowego Prowidu OUN w tzw. Zakerzońskim Kraju.

Pełniąc powyższe funkcje, kierował całą bandycką działalnością podległych mu referentur i bojówek SB, wydając szereg instrukcji i rozkazów nakazujących aparaturze tzw. Służby Bezpieki prowadzenie działalności dywersyjno-szpiegowskiej i terrorystyczno-rabunkowej przeciwko państwu polskiemu

[n] *Słowo słabo czytelne. Może też być:* Feśki.

українських таємних угрупувань у Польщі й за кордоном, а саме: із так званим закордонним представництвом УГВР (Українська головна визвольна рада), яке діяло в американській зоні окупації Німеччини під керівництвом відомого українського націоналіста Степана Бандери; із представниками так званої УГВР у УРСР – Каменицьким[к]-«Михайлом», «Шейком» й іншими; керівниками таємних фашистсько-українських угруповань на території Польщі – крайовим провідником ОУН Ярославом Старухом-«Стягом», референтом пропаганди ОУН «Орланом», комендантом відділів УПА (Української повстанської армії) в Польщі – Мирославом Онишкевичем-«Орестом» та іншими.

II. У період від липня 1944 р. до дня свого затримання, тобто 16 вересня 1947 р., надавав підзвітним референтурам та боївкарям СБ у Люблінському, Ряшівському й Краківському воєводствах указівки про напади на підрозділи та військових Війська Польського, союзної Радянської Армії, органи Громадської безпеки, Громадянської міліції та демократичних діячів:

а) у березні 1946 р. спільно з бойовими загонами ВіН відбувся збройний напад на м. Грубешів, унаслідок якого було розбито в'язницю та підірвано будівлю з розквартированими червоноармійцями, вбито й тяжко поранено кільканадцять солдатів Радянської Армії;

б) у травні 1946 р. стався насильницький збройний напад на підрозділ Військ прикордонної охорони, що тимчасово розташовувався в Команчі, внаслідок якого було вбито та поранено кілька піхотинців ВОП;

в) 16 вересня 1947 р. у полі біля Річиці Томашівського пов[іту] разом із боївкою СБ вчинив напад на відділ 3 дивізії піхоти Війська Польського;

г) постійне практикування в липні 1945 р. – вересні 1947 р. несподіваних нападів, унаслідок яких загинуло кількасот старшин і солдатів Війська Польського та союзної Радянської Армії, співробітників УБ, ГМ, демократичних діячів і цивільного польського населення.

III. Очолюючи так звану Службу безпеки ОУН у Польщі з липня 1944 р. до дня свого затримання, тобто 16 вересня 1947 р. Діючи на шкоду Польщі, за допомогою цієї своєї Служби безпеки ОУН збирав відомості та документи, що становлять державну та військову таємницю (між іншим, відомості про дислокацію й пересування підрозділів Війська Польського, персональний склад цих частин, структуру, персональний склад і діяльність органів громадської безпеки, Громадянської міліції й Війська прикордонної охорони). На основі даних відомостей укладав письмові розвідувальні звіти та передавав їх «штафетним» зв'язком до розвідувальних центрів за кордоном, а саме Закордонного представництва УГВР в американській зоні окупації Німеччини, УГВР в УРСР своєю агенткою Лебедович Галиною-«Загравою», військовому аташе США у Польщі підполк[овникові] Єсікові Франку, [з]пор.-кундр.[з] Лозинському і Рушель Нитенс (за допомогою своєї агентки

[к] *Вище:* Коменицький.

i zaprzyjaźnionym państwom, a to Związkowi Radzieckiemu i Republice Czechosłowackiej, był współorganizatorem prowadzonej przez faszystowskie tajne ugrupowania ukraińskie na terenie Polski oszczerczej kampanii propagandowej i współorganizatorem zawartej umowy między OUN, a nielegalną organizacją WiN (Wolność i Niezawisłość) celem wspólnej walki p[rzeciw]ko państwu polskiemu, utrzymywał stałe i systematyczne kontakty z kierownikami faszystowskich ukraińskich tajnych ugrupowań na terenie państwa polskiego i za granicą, a mianowicie w tzw. *Zakordonnym Predstawnyctwie* UHWR (*Ukrajińskiej Hołownej Wyzwolnej Rady*), działającej w amerykańskiej strefie okupacyjnej Niemiec pod kierownictwem wybitnego nacjonalisty ukraińskiego Bandery Stefana, z przedstawicielami tzw. UHWR na terenach USRR – Kamenickim°, ps. „Mychajło", „Szejkiem" i innymi oraz kierownikami tajnych faszystowsko-ukraińskich ugrupowań na terenie państwa polskiego – krajowym prowidnykiem OUN Staruchem Jarosławem, ps. „Stiah", referentem propagandy OUN „Orłanem", komendantem oddziałów UPA (Ukraińskiej Powstańczej Armii) w Polsce – Onyszkiewiczem Mirosławem, ps. „Orest" i innymi.

II. W okresie od lipca 1944 r., do dnia zatrzymania go, t[o] j[est] 16 września 1947 r. na terenie województw: lubelskiego, rzeszowskiego i krakowskiego, w celu dokonania gwałtownych zamachów na jednostki i osoby Wojska Polskiego i sprzymierzonej armii radzieckiej, organów służby Bezpieczeństwa Publicznego, Milicji Obywatelskiej i działaczy demokratycznych wydał podległym sobie referenturom i bojówkom SB polecenie:

a) w marcu 1946 r. wraz z bojówkami WiN dokonać zbrojnego napadu na m. Hrubieszów, w wyniku którego napadu rozbito więzienie i wysadzono w powietrze budynek z kwaterującym oddziałem armii radzieckiej, zabijając i ciężko raniąc kilkunastu żołnierzy armii radzieckiej;

b) w maju 1946 r. dokonać gwałtownego zamachu zbrojnego na jednostkę Wojsk Ochrony Pogranicza, stacjonującej w Komańczy, gdzie zabito i raniono kilku żołnierzy WOP;

c) w dniu 16 września 1947 r. na polach pod Rzeczycą w pow[iecie] tomaszowskim sam osobiście na czele bojówki SB dokonał gwałtownego zamachu na oddział 3. Dywizji Piechoty Wojska Polskiego;

d) w okresie od lipca 1945 r. do września 1947 r. dokonywanie nieustannych gwałtownych zamachów, w wyniku których zginęło kilkuset oficerów i żołnierzy Wojska Polskiego i sprzymierzonej armii radzieckiej, funkcjonariuszy UB, MO, działaczy demokratycznych i cywilnej ludności polskiej.

III. Będąc szefem tzw. Służby Bezpieki OUN na terenie Polski w okresie od lipca 1944 r. do dnia zatrzymania go, t[o] j[est] 16 września 1947 r., działając na szkodę państwa polskiego, przy pomocy zorganizowanej przez siebie tzw. Służby Bezpieki OUN gromadził wiadomości i dokumenty stanowiące tajemnicę państwową i wojskową, między innymi wiadomości o dyslokacji i ruchu jednostek Wojska Polskiego, o składzie personalnym tych jednostek, o strukturze i obsadzie

---

° *Wyżej:* Komenicki.

Галини Лебедович-«Заграви»), журналістам іноземних держав (через Всеволода Пшеп'юрського).

IV. Від травня 1945 р. до дня свого затримання, тобто 16 вересня 1947 р., на території Люблінського, Ряшівського та Краківського воєводств носив і використовував під час своєї антидержавної діяльності, без дозволу влади, вогнепальну зброю, а саме автоматичний пістолет типу ППД (пістолет-кулемет Дегтярьова), 71 набій до нього, пістолет типу ТТ, 16 набоїв до нього.

V. У період своєї антидержавної діяльності, описаної під пунктом 1, з метою перебування в умовах конспірації виготовив фальшиві посвідчення особи для членів ОУН, а саме німецьку розпізнавальну картку: а) Галині Лебедович на вигадане ім'я Єлизавети Білецької, б) Теофілії Федорів на вигадане ім'я Ірини Мороз. Згадані особи користувалися цими документами як справжніми.

Згадані вище вчинки є злочинами, які передбачені:
пунктом I ст. 85 КК ВП;
[пунктом] II [ст.] 1 § 3 КК від 13.06.1946 р.;
[пунктом] III [ст.] 7 ККР;
[пунктом] IV [ст.] 4 § 1 КК від 13.06.1946;
[пунктом] V [ст.] 191 КК.

Обвинувальний висновок склав ... жовтня 1949 р.
слідчий мол[одший] старшина слідства МГБ
хор. Ґжибек Леон[15]

Список осіб, які викликаються на суд:
I. Обвинувачуваний:

---

[15] Ґжибек Леон (нар. 1925). Підпоручник (1950). З 1947 – член ПРП/ПОРП. 25 X 1945 – подав заяву про повернення, в рамках репатріації, першим транспортом із Вестфалії до Польщі. З 1 I по 20 VIII 1946 – працював у повітовому старості в Ярославі. З 20 VIII 1946 до 30 IX 1948 – у 2-му авіаполку ВП у Кракові; у ньому виконував функцію політвиховного шефа, згодом – інструктора пропаганди полку. Від 7 X до 5 XII 1948 – після виходу з війська, діяв у партії в Ярославі. Під час служби у ВП – активіст СПМ. Згодом, під час роботи в СБ – член ТПРД. З 15 X 1948 до 8 VII 1949 – слідчий старшина в ПУГБ у Чарнкові. З 6 VII 1949 – у розпорядженні директора слідчого департаменту МГБ. З II 1949 проходив 3-місячну підготовку на слідчому вишколі на НЦ МГБ у Легіонові. З 6 VII 1949 – у розпорядженні директора слідчого департаменту МГБ. З 8 VIII 1949 до 17 IX 1951 – молодший слідчий старшина 3-і секції II відділу слідчого департаменту МГБ. З 17 IX 1951 до 19 II 1952 – молодший слідчий старшина 2-ї секції II відділу МГБ. З 15 II по 25 VIII 1952 – слідчий старшина 1-і секції II відділу слідчого департаменту МГБ. Звільнений 31 VIII 1952. Звільнення Ґжибека 26 III 1957 було оскаржене комісією з трьох осіб (у МВС), яка вирішила, що дисциплінарне звільнення офіцера від служби у МВС було безпідставне, скасувала його та призначила фінансову запоруку за один місяць. Однак 6 V 1960 чергова, також триособова кваліфікаційна комісія навчально-кадрового департаменту МВС, після розгляду наявних матеріалів, Леона Ґжибека до особового резерву МВС не зарахувала. (*АІНП 0193/2087*).

personalnej oraz działalności organów Służby Bezpieczeństwa Publicznego, Milicji Obywatelskiej i Wojsk Ochrony Pogranicza, które w formie raportów wywiadowczych na piśmie przekazywał przy pomocy zorganizowanej przez siebie tzw. „sztafety" do wywiadowczych ośrodków dyspozycyjnych za granicą, a mianowicie do *zakordonnego predstawnyctwa UHWR* w amerykańskiej strefie okupacyjnej Niemiec, UHWR w USRR, przez swą agentkę Łebedowicz Halinę, ps. „Zahrawę" pracownikowi attaché wojskowego USA w Polsce ppłk. Jessic Frank, [j-]por.-kundr.[-j] Łozińskiemu i Nytence Ruszel oraz przez Przepiórskiego Wsiewołoda dziennikarzom państw obcych.

IV. W okresie od maja 1945 r. do dnia zatrzymania go, t[o] j[est] 16 września 1947 r. na terenach województw: lubelskiego, rzeszowskiego i krakowskiego w czasie swej antypaństwowej działalności posiadał i używał bez zezwolenia władz broni palnej, a mianowicie pistolet automatyczny typu PPD „kulomiotny pistolet Diechtiarowa" wraz z 71 sztukami amunicji i pistoletu typu TT wraz z 16 sztukami amunicji.

V. W okresie swej antypaństwowej działalności opisanej pod pkt. 1. w celach konspiracyjnych wyrobił fałszywe dowody tożsamości dla członków OUN, a mianowicie niemiecką kartę rozpoznawczą a) dla Łebedowicz Haliny na przybrane nazwisko Bielecka Elżbieta, b) dla Fedoriw Teofili na przybrane nazwisko Moroz Irena, którymi to dowodami jako autentycznymi w[yżej] w[ymienione] posługiwały się.

Czyny te stanowią przestępstwa przewidziane:
pkt I w art. 85 KKWP
[pkt] II [w art.] 1 § 3 kk z dnia 13.06.1946 r.
[pkt] III [w art.] 7 KKR
[pkt] IV [w art.] 4§1 kk z dnia 13.06.1946
[pkt] V [w art.] 191 kk

Akt oskarżenia sporządził w dniu ... października 1949 r.
Mł[odszy] oficer śledczy MBP
Grzybek Leon[15], chor.

---

[15] Leon Grzybek (ur. 1925). Ppor. (1950); od 1947 członek PPR/PZPR; 25 X 1945 zgłosił chęć do powrotu w ramach repatriacji pierwszym transportem z Westfalii do Polski, od 1 I do 20 VIII 1946 urzędnik w Starostwie Powiatowym w Jarocinie; od 20 VIII 1946 do 30 IX 1948 w WP w 2. Myśliwskim Pułku Lotniczym w Krakowie; w pułku pełnił funkcję szefa polit.-wych., a następnie instruktora propagandy pułku; od 7 X do 5 XII 1948 po wyjściu z wojska był czynny w partii w Jarocinie; w trakcie służby w WP aktywista ZMP, później w czasie pracy w SB członek TPPR; od 15 X 1948 do 8 VII 1949 oficer śledczy w PUBP w Czarnkowie; od 3 II 1949 uczestnik trzymiesięcznego szkolenia w CW MBP na kursie śledczym prowadzonym w Legionowie; od 6 VII 1949 w dyspozycji dyrektora Dep. Śledczego w MBP; od 8 VIII 1949 do 17 IX 1951 młodszy oficer śledczy w Sekcji 3 Wydz. II Dep. Śledczego w MBP; od 17 IX 1951 do 19 II 1952 mł. oficer śledczy w Sekcji 2 Wydz. II Dep. Śledczego w MBP; od 15 II 1952 do 25 VIII 1952 oficer śledczy w Sekcji 1 Wydz. II Dep. Śledczego MBP; 31 VIII 1952 zwolniony; w kwestii zwolnienia Grzybka w dn. 26 III 1957 wypowiedziała się na piśmie trzyosobowa komisja (w ramach MSW), która stwierdziła bezzasadność dyscyplinarnego wydalenia oficera ze

Федорів Петро Михайлович, Варшава – Мокотівська в'язниця

II. Свідки:

Кудлинський Стефан Пилипович, Варшава – Мокотівська в'язниця.

Пшеп'юрський Всеволод Осипович [Варшава – Мокотівська в'язниця].

Кудлайчук Ірон Пилипович [Варшава – Мокотівська в'язниця][л].

Кметь Іван Петрович [Варшава – Мокотівська в'язниця].

Кухарчук Микола Карлович [Варшава – Мокотівська в'язниця].

Сорока Петро Іванович [Варшава – Мокотівська в'язниця].

Лебедович Галина Кіліанівна [Варшава – Мокотівська в'язниця].

Галушинська Єва Іліарівна [Варшава – Мокотівська в'язниця].

Онишкевич Мирослав Григорійович [Варшава – Мокотівська в'язниця].

Козенко Корнель Олександрович [Варшава – Мокотівська в'язниця].

III. Речові докази:

1) Дод[аток], том II. Протоколи референтур так званої Служби безпеки, організаційні звіти «Андрія», розвідувальний звіт про вибори в Любліні, організаційні штафети, розв[ідувальні] звіти «Шамрая», «Володаря», список організаційної пошти ОУН, штафети ОУН із УРСР, рукопис під заголовком «Польські прикордон[ні] війська НКВС – тобто ВОП», накази старости Володавського повіту, інструкції СБ, штафети Петра Федоріва-«Дальнича» до референтур СБ, інструкція крайового провідника ОУН, інші інструкції ОУН.

2) Дод[аток], том III. Квитанції ОУН, про золото та срібло Петра Федоріва-«Дальнича», про структури МГБ, ГКГМ, ВКГМ, відділк[ів] ГМ, к[олишнього] КОП, НКВС, письмова робота НКВС і МК УБ, інструкції СБ, розвідувальні звіти, договір між ВіН і ОУН, організаційні нотатки Петра Федоріва-«Дальнича».

3) Дод[аток], том IV. Пропагандистські видання ОУН, статут [...][ж] ВП, звіти референтур СБ, списки осіб, складені для ВіН, розвідувальні звіти Галини Лебедович-«Заграви» та Іванни Кноблох-«Підгірянки»[16], розвідувальний звіт про стан зв'язку, розвідувальні звіти з УРСР, про вибори до Верховної Ради СРСР, звіти ОУН, розвідувальний звіт про ВП, розвідувальні звіти з надрайонів «Бескид» і «Холодний Яр», відозва до народу ЧСР, розпорядження польських органів державної влади, листівки ОУН, розвідувальні звіти з теренів Польщі, штафета «Крима» і розвідувальні звіти про переселенську акцію.

4) Дод[адок], том V. Матеріали й протоколи так званої Служби безпеки, вирізки з польської преси, розвідувальні звіти про розміщення ВОП, пропагандистські матеріали ОУН, інструкції «Стяга», комунікат Революційного

[л] *Так у тексті. Кудлинський та Кудлайчук – це одна й та ж особа.*

[16] Кноблох Іванна, пс. «Підгірянка». Була зв'язковою на тер. II округи ОУН. Потім – зв'язкова Петра Федоріва («Дальнича»). Заарештована функціонерами МГБ. За однією з версій, у 1947 вчинила самогубство. *(Działania komunistycznych organów bezpieczeństwa... – S. 197).*

Wykaz osób podlegających wezwaniu na rozprawę:
I. Oskarżony:
Fedoriw Piotr, s. Michała Warszawa – więzienie Mokotów
II. Świadkowie:
Kudliński Stefan, s. Filipa Warszawa – więzienie Mokotów
Przepiórski Wsiewołod, s. Osypa [Warszawa – więzienie Mokotów]
Kudłajczuk Iron, s. Filipa [Warszawa – więzienie Mokotów][p]
Kmieć Jan, s. Piotra [Warszawa – więzienie Mokotów]
Kucharczuk Mikołaj, s. Karola [Warszawa – więzienie Mokotów]
Soroka Piotr, s. Jana [Warszawa – więzienie Mokotów]
Łebedowicz Halina, c. Kiliana [Warszawa – więzienie Mokotów]
Hałuszyńska Ewa, c. Iliarza [Warszawa – więzienie Mokotów]
Onyszkiewicz Mirosław, s. Grzegorza [Warszawa – więzienie Mokotów]
Kozenko Kornel, s. Aleksandra [Warszawa – więzienie Mokotów]
III. Dowody rzeczowe:

1) Zał[ącznik] tom II. Protokoły referentur tzw. Służby Bezpieki, sprawozdania organizacyjne „Andrija", raport wywiadowczy z wyborów z Lublina, sztafety organizacyjne, raporty wyw[iadowcze] „Szamraja", „Wołodara", wykaz poczty organizacyjnej OUN, sztafety OUN z USRR, elaborat pt. „Polskie Pogran[iczne] Wojska NKWD – czyli WOP", zarządzenie starosty powiatowego włodawskiego, instrukcje SB, sztafety do referentur SB Fedoriwa Piotra, ps. „Dalnycz", instrukcja krajowego prowidnyka OUN i inne instrukcje OUN.

2) Zał[ącznik] tom III. Kwity kasowe OUN, złota i srebra Fedoriwa Piotra, ps. „Dalnycz", struktury MBP, KG MO, KW MO, post[erunków] MO, b[yłego] KOP, NKWD, Elaborat NKWD i MK UB, instrukcje SB, raporty wywiadowcze, umowa między WiN a OUN, notatki organizacyjne Fedoriwa Piotra, ps. „Dalnycz".

3) Zał[ącznik] tom IV. Wydawnictwa propagandowe OUN, statut [...][i] WP, sprawozdanie referentur SB, wykazy osób sporządzone dla WiN, raporty wywiadowcze Łebedowicz Haliny, ps. „Zahrawa", i Knobloch Janiny, ps. „Pidhirianka"[16], raport wywiadowczy o stanie łączności, raporty wywiadowcze z terenu USRR, o wyborach do Rady Najwyższej ZSRR, sprawozdania OUN, raport wywiadowczy o WP, raporty wywiadowcze z nadrejonów „Beskyd" i „Chołodnyj Jar", odezwa „Do Narodu CSR", zarządzenie polskich władz administracji publicznej, ulotki OUN, raporty wywiadowcze z terenu Polski, sztafeta „Kryma" i raporty wywiadowcze o akcji przesiedleńczej.

---

służby w MBP, cofnęła ją i przyznała jednomiesięczną odprawę finansową. Jednakże w dn. 6 V 1960 kolejna, także trzyosobowa Komisja Kwalifikacyjna przy Dep. Kadr i Szkolenia MSW po rozpatrzeniu dostępnych jej materiałów, w wystawionym wniosku nie zakwalifikowała Leona Grzybka do osobowej rezerwy MSW. AIPN, 0193/2087.

[p] *Tak w tekście. Kudliński i Kudłajczuk to ta sama osoba.*

[16] Janina Knobloch, ps. „Pidhirianka", łączniczka II Okręgu OUN „Zakerzońskiego Kraju", następnie łączniczka Piotra Fedoriwa, ps. „Dalnycz". Aresztowana przez funkcjonariuszy MBP; prawdopodobnie w 1947 popełniła samobójstwo. *Działania komunistycznych organów bezpieczeństwa...*, s. 197.

триб[уналу] ОУН, розвідувальні звіти Всеволода Пшеп'юрського, російська карта, робочі печатки Петра Федоріва-«Дальнича».

Довідка:

1. Злочини вчинено в період з липня 1944 по 16 вересня 1947 рр.
2. Слідство розпочато 28 листопада 1947 р. (Т.І.К. 15).
3. Щодо обвинуваченого застосовано запобіжний захід – тимчасовий арешт (Т.І.К. 13, 61, 178, 184, 186, 188, 192, 201).
4. Слідство закінчено ... жовтня 1949 р. (Т.V.К. [ ]).

Мол[одший] слідчий старшина МГБ
хор. Ґжибек Леон.

Згоден:
кер[івник] III секції II від[ділу]
сл[ідчого] деп[артаменту] МГБ
майор (—) Шиманський[17].

Надрук[овано] 5 прим[ірників] ДТ.

АІНП, 0259/64, т. 2, арк. 112–128.
Копія, машинопис.
Документ польською мовою.

[17] Шиманський Броніслав (нар. 21 X 1922, Омськ), підпор. (1945), пор. (1946), кап. (1946), майор (1947). У 1943–1944 – солдат 1-ої ДП ім. Т. Костюшка. 1944 – випускник Куйбишівської міжрайонної школи НКВС. З серпня 1944 – молодший офіцер для спеціальних доручень ВГБ. З липня 1945 – слідчий офіцер VIII відділу I департаменту МГБ. З вересня 1945 – слідчий офіцер у IV самостійному відділі МГБ. З серпня 1946 – старший слідчий офіцер 2-ої секції слідчого відділу МГБ. З липня 1947 – керівник 3-ої секції II відділу слідчого департаменту МГБ. Відкликаний з посади. З січня 1950 – старший слідчий офіцер III відділу слідчого департаменту МГБ. З червня 1951 – інспектор слідчого департаменту МГБ. Звільнений 15 XI 1954. У листопаді 1954 відкликаний до СРСР. Допитаний співробітником КДБ в Гатчині стосовно роботи в МГБ 15–16 XII 1954. *(АІНП, 0329/69, т. 1–2, Особова справа співробітника; Aparat bezpieczeństwa w Polsce. Kadra kierownicza. Red. K. Szwagrzyk. – T. 1. (1944–1956) – Warszawa, 2005. – S. 23; Grabska-Taczanowska M. Major Bronisław Szymański zeznaje w Gatczynie w 1954 r. // Pamięć i Sprawiedliwość. Biuletyn Głównej Komisji Badania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu Instytutu Pamięci Narodowej. – T. 38. – Warszawa, 1995. – S. 262–282).*

4) Zał[ącznik] tom V. Materiały i protokoły tzw. Służby Bezpieki, wycinki z polskiej prasy, raporty wyw[iadowcze] o dyslokacji WOP, materia[ły] propagandowe OUN, instrukcje „Stiaha", komunikat tryb[unału] rewolucyjnego OUN, raporty wywiadowcze Przepiórskiego Wsiewołoda, mapa rosyjska i pieczątki organizacyjne Fedoriwa Piotra, ps. „Dalnycz".

Zaświadczenie

1. Przestępstwa dokonano w okresie od lipca 1944 r. do 16 września 1947 r.
2. Śledztwo wszczęto w dniu 28 listopada 1947 r. (T.I.K. 15).
3. Wobec oskarżonego zastosowano środek zapobiegawczy – areszt tymczasowy (T.I.K. 13, 61, 178, 184, 186, 188, 192, 201).
4. Śledztwo zakończono w dniu ... października 1949 r. (T.V.K. [ ]).

Mł[odszy] oficer śledczy MBP
Grzybek Leon, chor.

„Zgadzam się"
Kier[ownik] Sekcji III Wydz[iału] II
Dep[artamentu] Śled[czego] MBP
(—) Szymański[17], mjr

Wyk[onano] 5 egz[emplarzy] DT

AIPN, 0259/64, t. 2, k. 112[–128].
Kopia, maszynopis.
Dokument w języku polskim.

[17] Bronisław Szymański (ur. 21 X 1922 w Omsku), ppor. (1945), por. (1946), kpt. (1946), mjr (1947). W l. 1943–1944 żołnierz 1. DP im. T. Kościuszki; w 1944 absolwent Szkoły Specjalnej NKWD w Kujbyszewie; od sierpnia 1944 podoficer do zleceń specjalnych RBP; od lipca 1945 oficer śledczy Wydz. VIII Dep. I MBP, od września 1945 oficer śledczy w Wydziale IV Samodzielnym MBP, od sierpnia 1946 st. oficer śledczy Sekcji 2 Wydz. Śledczego MBP, od lipca 1947 kierownik Sekcji 3 Wydz. II Dep. Śledczego MBP, odwołany ze stanowiska, od stycznia 1950 st. oficer śledczy Wydz. III Dep. Śledczego MBP, od czerwca 1951 inspektor Dep. Śledczego MBP; zwolniony 15 XI 1954; w listopadzie 1954 odwołany do ZSRS; przesłuchiwany przez funkcjonariuszy KGB w Gatczynie na temat pracy w MBP 15 i 16 XII 1954. AIPN, 0329/69, t. 1–2, Akta osobowe funkcjonariusza; *Aparat bezpieczeństwa w Polsce. Kadra kierownicza*, t. 1, *1944–1956*, red. K. Szwagrzyk, Warszawa 2005, s. 23; M. Grabska-Taczanowska, *Major Bronisław Szymański zeznaje w Gatczynie w 1954 r.* [w:] „Pamięć i Sprawiedliwość. Biuletyn Głównej Komisji Badania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu Instytutu Pamięci Narodowej", t. 38, Warszawa 1995, s. 262–282.

№ 129
31 жовтня 1949, Варшава. Протокол допиту Петра Федоріва-«Дальнича» в справі зв'язкової крайового проводу ОУН-Б Любомири Богачевської

Протокол
допиту підозрюваного

[а-]Варшава, 31 жовтня [19]49 р.[-а]

Ґжибек Леон, хор., слідчий, мол[одший] слідчий старшина Міністерства громадської безпеки у Варшаві, допитав підозрюваного:

Федоріва Петра, пс. «Дальнич»
(персональні дані в справі)

[б-]Пит[ання][-б]: Розкажіть про участь в українському націоналістичному русі Любомири Богачевської[в].

[б-]Відп[овідь][-б]: Судячи з того, що розповідав крайовий провідник ОУН Ярослав Старух-«Стяг», Любомира Богачевська була його зв'язковою – перевозила націоналістичну літературу ОУН до Наталії Ба[щ]ук на пункт зв'язку на горі Сніжці в Сілезькому воєв[одстві]. Коли «Стяг» розповідав мені про Богачевську, він мав на увазі її діяльність наприкінці 1945 – на початку 1946 рр. і вказав, що підтримував[г] із нею зв'язок. Згодом Богачевська переорієнтувала його на зв'язок із Бащук. Бащук підтримувала зв'язок зі своїм чоловіком, який перебував у західних зонах Німеччини, а саме – передавала йому націоналістичну літературу (про це я вже свідчив у попередніх протоколах).

Влітку 1946 р. «Стяг» мені сказав, що спрямував Богачевську до Бащук із літературою, яка призначалася для її чоловіка. Богачевська назад не повернулася. «Стяг» поділився зі мною своїм припущенням про те, що її заарештували. Крім цього, про діяльність Богачевської я більше нічого не знаю.

[б-]Пит[ання][-б]: З ким [а-]Богачевська[-а] товаришувала й підтримувала організаційний зв'язок?

[б-]Відп[овідь][-б]: Про те, з якими особами Богачевська товаришувала чи підтримувала організаційні відносини, я не знаю, тому що особисто з нею

[а--а] *Підкреслено червоним.*
[б--б] *Підкреслено.*
[в] *Було:* Богачовської.
[г] *Дописано зверху.*

Nr 129

31 października 1949, Warszawa. Protokół przesłuchania Petra Fedoriwa, ps. „Dalnycz", na temat łączniczki Krajowego Prowidu OUN Lubomiry Bohaczewskiej

Protokół
przesłuchania podejrzanego

[a-]Warszawa, dnia 31 października 1949 r.[-a]

Grzybek Leon, chor., mł[odszy] oficer śledczy Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego w Warszawie, przesłuchał w charakterze podejrzanego:

Fedoriwa Piotra, ps. „Dalnycz"
(personalia w aktach)

[b-]Pytanie[-b]: Opowiedzcie o działalności Bohaczewskiej[c] Lubomiry w ukraińskim ruchu nacjonalistycznym.

[b-]Odpowiedź[-b]: Jak mi wiadomo z opowiadań krajowego prowidnyka OUN Starucha Jarosława, ps. „Stiah", to Bohaczewska Lubomira była łączniczką „Stiaha", która przewoziła literaturę nacjonalistyczną OUN do [a-]Ba[szcz]uk[-a] Natalii na miejsce kontaktowe na górze Śnieżce w woj[ewództwie] śląskim. „Stiah" opowiadał mi o Bohaczewskiej końcem 1945 roku, względnie początkiem 1946 r., i nadmienił, że nawiązał[d] kontakt z nią osobisty, gdyż Bohaczewska wskazała mu Baszczuk, a Baszczuk znowu miała kontakt ze swym mężem przebywającym w zachodnich strefach Niemiec, któremu przekazywała literaturę nacjonalistyczną, o czym już zeznawałem w poprzednich protokołach.

W lecie 1946 roku „Stiah" mi oświadczył, że wysłał Bohaczewską na kontakt z Baszczuk, z literaturą przeznaczoną dla męża Baszczuk i Bohaczewska nie powróciła i jak mi oświadczył, to przypuszczał, że została ona aresztowana. Poza tym nic więcej nie jest mi wiadomo o działalności Bohaczewskiej.

[b-]Pytanie[-b]: Z kim utrzymywała [a-]Bohaczewska[-a] stosunki towarzyskie i organizacyjne?

[b-]Odpowiedź[-b]: Nie jest mi nic wiadomo o stosunkach towarzyskich i organizacyjnych Bohaczewskiej z innymi osobami, gdyż ja sam osobiście nie znałem Bohaczewskiej, a wiem o niej tylko te wiadomości, które podałem, a które usłyszałem od „Stiaha".

[b-]Pytanie[-b]: Kto to jest Hrycaj Zofia?

[a-a] *Podkreślono odręcznie czerwonym ołówkiem.*
[b-b] *Podkreślono odręcznie.*
[c] *Było:* Bohaczowskiej.
[d] *Słowo nadpisane.*

знайомий не був. Про неї знаю лише те, що почув від «Стяга» і про що вже розповів.

[б]Пит[ання][/б]: Хто така Софія Грицай?

[б]Відп[овідь][/б]: Про цю особу нічого не знаю, навіть ніколи не чув такого прізвища.

[б]Пит[ання][/б]: Хто такий Чайчук[1]?

[б]Відп[овідь][/б]: Наскільки мені відомо, пс[евдонімом] «Чайчук» користувався член командування II округи УПА, але я з ним знайомий не був і про його діяльність в УПА нічого не знаю.

На цьому протокол допиту підозрюваного закінчений. Після його прочитання я переконався, що сказаному мною він відповідає, що й засвідчую власноручним підписом.

[б]Допитав[/б]:
(—) [хор. Ґжибек Леон].

[б]Розповів[/б]:
(—) Петро Федорів.

АІНП, 0259/64, т. 2, арк. 6–7.
Оригінал, машинопис.
Документ польською мовою.
Документ завірений штампом: «4 лист[опада] 1949».
Інша копія цього документа: АІНП, 0259/64, т. 2, арк. 123–124.

---

[1] Грицина Михайло (нар. 21 XI 1914, колиш. прис. Камінок біля м. Рави-Руської на Львівщині – загинув 19 XII 1945, прис. Бесіди с. Любеля Жовківського р-ну Львівської обл.), пс. «Хозар», «Чучман». Булавний, хорунжий (1 X 1944), сотник (19 XII 1945). На поч. 1930-х вступив до ОУН. У 1933 і 1938–1939 – в'язень польських тюрем. Від літа 1941 перебував на Равщині. В 1941–1942 очолював провід Томашів-Любельського повіту ОУН-Б. 1943 – травень 1945 – військовий референт Рава-Руської округи «24» Львівської області ОУН-Б. Із 1 X 1944 – інспектор штабу ВО УПА «Буг». Вересень – 19 XII 1945 – к-р, в. о. к-ра ТВ 11 «Плісниське» (Золочівського) ВО «Буг» УПА-Захід. Загинув у криївці під час бою з облавою НКВС. Нагороджений Бронзовим хрестом бойової заслуги (19 XII 1945). *(Літопис УПА. Нова серія. Т. 12: Воєнна округа УПА «Буг». – Київ–Торонто, 2009. – Кн. 1. – С. 107, 111, 244, 246–247, 387, 605, 607, 618; Літопис УПА. Нова серія. Т. 21: Ярослав Старух. Документи і матеріали. – Київ–Торонто, 2012. – С. 590, 598, 837; Украинские националистические организации в годы Второй мировой войны. Документы: в 2 т. Т. 2: 1944–1945. – М., 2012, – С. 541–542, 545, 1026).*

[b-]Odpowiedź[-b]: Nie znam w ogóle takiego nazwiska, jak również nigdy nie słyszałem takiego nazwiska.

[b-]Pytanie[-b]: Kto to jest „Czajczuk”[1]?

[b-]Odpowiedź[-b]: Jak mi wiadomo, to ps. „Czajczuk” posiadał członek komendy UPA II Okręgu, lecz ja osobiście go nie znałem i nie wiem o jego działalności w UPA.

Na tym protokół przesłuchania podejrzanego zakończono, który po przeczytaniu jako zgodny z moimi zeznaniami własnoręcznie podpisuję.

[b-]Przesłuchał[-b]:
(—) [Grzybek Leon, chor.]

[b-]Zeznał[-b]:
(—) Fedoriw Piotr

AIPN, 0259/64, t. 2, k. 6–7.
Oryginał, maszynopis.
Dokument w języku polskim.
Na końcu pieczęć: 4 list[opada] 1949.
Zob. też kopię ww. dokumentu: AIPN, 0259/64, t. 2, k. 123–124.

[1] Mychajło Hrycyna (ur. 21 XI 1914 w przys. Kaminky pod Rawą Ruską, zm. 19 XII 1945 w przys. Besidy wsi Lubella), ps. „Chozar”, „Czajczuk”, „Czuczman”. Buławny, chorąży (1 X 1944), sotenny (19 XII 1945). Od początku lat trzydziestych w OUN. W l. 1933, 1938–1939 więziony. W l. 1941–1942 na czele prowidu OUN Tomaszów. Od 1943 do maja 1945 referent wojskowy okręgu Rawa Ruska w lwowskiej OUN; od 1 X 1944 inspektor sztabu WO UPA „Buh”; od września do 19 XII 1945 dca, po. dcy TW 11 „Plisnysko” (Złoczowskie) WO „Buh” UPA-Zachid. Zginął w walce z obławą NKWD. *Wojenna okruha UPA „Buh”...*, s. 107, 111, 244, 246–247, 387, 605, 607, 618; *Jarosław Staruch. Dokumenty...*, s. 590, 598, 837; *Ukrajinskije nacjonalisticzeskije organizacii w gody wtoroj mirowoj wojny. Dokumienty: w 2 t.*, t. 2: *1944–1945*, Moskwa 2012, s. 541–542, 545, 1026.

№ 130
14 листопада 1949, Варшава. Вирок військового районного суду у Варшаві в справі Теофілії Федорів, вона ж Ірина Мороз

[а-]Військовий районний суд[-а]
у Варшаві

[б-в-]Копія[-в-б]
Знак акт ср. 17Л2/49

[а-б-]Вирок[-б]
іменем Республіки Польща[-а]

Варшава, 14 листопада 1949 р.

Військовий районний суд у Варшаві [б-]в складі[-б]
голови – майора Збігнєва Фуртака[1],
засідателя – стр. Казимира Домітара,
засідателя – стр. Казимира Ґолонки.

За відсутності військового прокурора, за присутності призначеного захисника – адв[оката] Станіслава Патроконського, за участю секретаря – хор. Зенона Сохи[2], ознайомився зі справою громадянки [а-]Теофілії Федорів[-а], вона ж Ірина [а-]Мороз[-а] (дівоче прізвище Бзова), донька Миколи та Марії (дівоче прізвище Мороз), народилася 24 серпня 1910 р. у Носові Підгаєцького[г] пов[іту] СРСР, українка, громадянство польське, заміжня, дітей не має,

---

[а-а] *Написано великими літерами.*
[б-б] *Написано в розбивку.*
[в-в] *Підкреслено машинописним способом.*
[г] *Слово було подане з помилкою.*

[1] Фуртак Збігнев (нар. 26 I 1915, Львів – пом. 6 II 2003, Варшава), юрист. Під час Польської кампанії 1939 – в 19-му пп. До листопада 1940 – у німецькій неволі. Учасник НВО-АК. З липня 1945 – у ВП. З серпня 1945 до лютого 1946 – суддя в Холмі. З лютого до травня 1946 – у РВС у Білостоці. З лютого 1948 до серпня 1951 – у РВС у Варшаві. З серпня 1951 до серпня 1954 – голова РВС в Кельцях. З серпня 1954 до серпня 1962 – суддя НВС. З серпня 1962 до липня 1977 – суддя Військової палати НС. Звільнений 19 VII 1977. *(AIHП, 2174/5620, Особові справи МНО; Szwagrzyk K. Prawnicy czasu bezprawia. Sędziowie i prokuratorzy wojskowi w Polsce 1944–1956. – Kraków-Wrocław, 2005, – S. 299–300).*

[2] Соха Зенон Адам (1928–1973). 1947–1948 – в ОМТРУ. З 1948 – член ПРП, згодом – ПОРП. Хорунжий (1949), підпоручник (1951), поручник (1953), капітан (1956). З 20 VII 1948 – у ВП. З 22 VII 1948 до 25 VI 1949 навчався юриспруденції в Єленій Гурі. З 9 VIII 1949 до 1 II 1950 – стажер військового райсуду у Варшаві. З 2 II 1950 до 28 II 1951 – стажер військового райсуду в Бидґощі. З 1 III 1951 до 7 III 1952 – стажер військової райпрокуратури в Кошаліні. З 7 III по 22 IX 1952 – в. о. слідчого старшини військової райпрокуратури в Кошаліні. З 22 IX 1952 – слідчий старшина цієї райпрокуратури. Навчався на юридичному факультеті Варшавського університету. З 20 VII 1953 – заступник прокурора військової райпрокуратури в Кошаліні. З 27 XI 1954 – слідчий старшина військової райпрокуратури в Ґданську. З 25 V 1955 – старший слідчий старшина військової гарнізонної прокуратури в Щеціні. З 25 II 1959 – заступник прокурора військової гарнізонної прокуратури в Щеціні. 21 V 1968 з військової служби звільнений. Переведений у резерв. Від червня 1969 працював на митниці в Щеціні. *(AIHП, 2174/4974).*

Nr 130
14 listopada 1949, Warszawa. Wyrok Wojskowego Sądu Rejonowego w Warszawie w sprawie Teofili Fedoriw vel Ireny Moroz

[a-]Wojskowy Sąd Rejonowy[-a]
w Warszawie

[b-c-]Odpis[-c-b]
Znak akt Sr. 17L2/49

[a-b-]Wyrok[-b]
w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej[-a]

Warszawa, dnia 14 listopada 1949 r.

Wojskowy Sąd Rejonowy w Warszawie [b-]w składzie[-b]:
Przewodniczący: mjr Furtak Zbigniew[1]
Ławnik – strz[elec] Domitar Kazimierz
Ławnik – strz[elec] Golonka Kazimierz

W nieobecności prokuratora wojskowego, w obecności obrońcy z urzędu adw[okata] Patrokońskiego Stanisława, oraz przy udziale protokolanta chor. Sochy Zenona[2], rozpoznawszy sprawę osoby cywilnej [a-]Fedoriw Teofili[-a] vel [a-]Moroz[-a] Ireny z domu Bzowa, córki Mikołaja i Marii z domu Moroz, urodzonej dnia 24 sierpnia 1910 r. w Nosowie, pow[iat] Podhajce[d], ZSRR, narodowości ukraińskiej, obywatelki polskiej, zamężnej, bezdzietnej, mającej wykształcenie

---

[a-a] *Zapisano wersalikami.*
[b-b] *Zapisano pismem spacjowanym.*
[c-c] *Podkreślono maszynowo.*
[d] *Było:* Podhajec.

[1] Zbigniew Furtak (ur. 26 I 1915 r. we Lwowie, zm. 6 II 2003 r. w Warszawie), prawnik. W kampanii polskiej 1939 w 19. pp WP; do listopada 1940 w niewoli niemieckiej; potem żołnierz NOW-AK; od lipca 1945 w WP; od sierpnia 1945 do lutego 1946 sędzia WSG w Chełmie, od lutego do maja 1946 WSR w Białymstoku, od lutego 1948 do sierpnia 1951 w WSR w Warszawie, od sierpnia 1951 do sierpnia 1954 szef WSR w Kielcach, od sierpnia 1954 do sierpnia 1962 sędzia NSW, od sierpnia 1962 do lipca 1977 sędzia Izby Wojskowej SN, zwolniony 19 VII 1977. AIPN, 2174/5620, Akta personalne MON; K. Szwagrzyk, *Prawnicy czasu bezprawia. Sędziowie i prokuratorzy wojskowi w Polsce 1944–1956*, Kraków–Wrocław 2005, s. 299–300.

[2] Zenon Adam Socha (1928–1973), w l. 1947–1948 członek OM TUR; od 1948 członek PPR/PZPR; chor. (1949); ppor. (1951); por. (1953); kpt. (1956); od 20 VII 1948 w WP; od 22 VII 1948 do 25 VI 1949 uczył się w Oficerskiej Szkole Prawniczej w Jeleniej Górze; od 9 VIII 1949 do 1 II 1950 aplikant w WSR w Warszawie; od 2 II 1950 do 28 II 1951 aplikant w WSR w Bydgoszczy; od 1 III 1951 do 7 III 1952 aplikant w Wojskowej Prokuraturze Rejonowej w Koszalinie; od 7 III 1952 p.o. oficera śledczego, a od 22 IX 1952 oficer śledczy w Wojskowej Prokuraturze Rejonowej w Koszalinie; od 15 XI 1952 do 20 VII 1954 po ukończeniu Kursu Doskonalenia Oficerów w Mińsku Mazowieckim studiował na Wydziale Prawa na Uniwersytecie Warszawskim; od 20 VII 1953 podprokurator w Wojskowej Prokuraturze Rejonowej w Koszalinie; od 27 XI 1954 oficer śledczy w Wojskowej Prokuraturze Rejonowej w Gdańsku; od 25 V 1955 st. oficer śledczy w Wojskowej Prokuraturze Garnizonowej w Szczecinie; od 25 II 1959 podprokurator w Wojskowej Prokuraturze Garnizonowej w Szczecinie; 21 V 1968 przeniesiony do rezerwy; od czerwca 1969 pracował w Urzędzie Celnym w Szczecinie. AIPN, 2174/4974.

випускниця вчительської семінарії, вчителька та кравчиня, землі не має, постійне місце проживання: Єзьорани Острудського пов[іту][3] Ольштинського воєв[одства], нагород не має, засудженою не була, батьки є малоземельними селянами, – яка обвинувачується за ст. 85 КК ВП і ст. 191 КК.

За сукупністю обставин, які були виявлені впродовж судового процесу та керуючись положеннями ст. 3, 240: 245–247 КВ КР,

[б-]визнав[-б]:

Теофілію [б-]Федорів[-б], вона ж Ірина Мороз, винною [в тому, що]:

I. З осені 1944 р. до 29 вересня 1947 р. вона перебувала у Республіці Польща й прагнула до відокремлення південно-східної частини держави, брала участь у нелегальній злочинній ОУН (Організація українських націоналістів), де підтримувала зв'язки з чільними діячами ОУН Петром Федорівим-«Дальничем» (крайовий провідник СБ (Служби безпеки), його зв'язковим Палюхою[г]-«Марком», референтом СБ III округи «Зеноном», його колегою «Савком», кущовим ОУН (очільником села) в Річиці Свидницьким-«Степовим», зв'язковою крайового проводу ОУН Галиною Лебедович, вона ж Єлизавета Білецька, членами ОУН «Варгатим», Ольгою Ключковською, Григорієм Дюконом та іншими. Вона забезпечувала між ними зв'язок, виступала посередником при переданні організаційної кореспонденції, інформувала їх про діяльність у терені відділів Війська Польського та органів польської безпеки, давала знати про заарештованих членів ОУН і УПА та те, про що вони розповідали під час слідства. Таке передбачає відповідальність за ст. 85 КК ВП.

II. З грудня 1945 р. до самого дня затримання, тобто 29 вересня 1947 р., у Польщі користувалася підробленими документами – посвідченням особи, тобто свідоцтвом про народження № 1467, німецькою розпізнавальною карткою № 168 і тимчасовим посвідченням особи № 527/45, виписаним на ім'я Мороз Ірини, що передбачає відповідальність за ст. 191 КК.

За це [б-]засуджено[-б]:

Теофілію [а-]Федорів[-а], вона ж Ірина Мороз, за злочин, [описаний] вище під [№] I (за ст. 85 КК ВП) – до 10 (десяти) років ув'язнення; за ст. 46 (§ I, пункт «б») і ст. 48 (§ 1) і ст. 49 (§ 2) КК ВП – до позбавлення громадських прав і громадянських почесних прав на 5 (п'ять) років, а також конфіскації всього майна; за злочин, [описаний] вище під [№] II (за ст. 191 КК) – до 2 (двох) років ув'язнення.

Згідно ст. 32 і ст. 33 (§ 1) КК ВП засудженій призначене сукупне покарання, а саме 10 (десять) років ув'язнення з позбавленням громадських прав і громадянських почесних прав на 5 (п'ять) років з конфіскацією всього майна засудженої.

[г] *У документі № 58:* Полюга Борис.

[3] Єзьорани були в Ольштинському повіті.

w zakresie seminarium nauczycielskiego, z zawodu nauczycielki i krawcowej, nieposiadającej majątku, stale zamieszkałej w Jezioranach, pow[iat] Ostróda[3] woj[ewództwo] olsztyńskie, nieodznaczonej, niekaranej sądownie, rodzice chłopi małorolni, oskarżonej z art. 85 KKWP i art. 191 kk.

Na podstawie całokształtu okoliczności ujawnionych w toku przewodu sądowego i kierując się przepisami art. 3, 240: 245–247 KWPK,

[b]-uznał-[b]:

[b]-Fedoriw-[b] Teofilę vel Moroz Irenę winną, że:

I. Od jesieni 1944 r. do dnia 29 września 1947 r. na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, działając w zamiarze oderwania południowo-wschodnich części kraju obszaru państwa polskiego, brała udział w nielegalnym związku OUN (Organizacja Ukraińskich Nacjonalistów) i w ramach działalności w tym związku przestępczym utrzymywała kontakty organizacyjne z wybitnym[i] działaczami OUN, jak Fedoriwem Piotrem, ps. „Dalnycz" – krajowym prowidnykiem SB (Służba Bezpieki), jego łącznikiem Paluchą[c], ps. „Marko", referentem SB III Okręgu „Zenonem", jego współpracownikiem „Sawką", kuszczowym OUN (naczelnikiem wsi) w Rzeczycy Świdnickim, ps. „Stepowyj", łączniczką krajowego Prowidu OUN Łebedowicz Haliną vel Bielecką Elżbietą, członkami OUN „Wargatym", Kluczkowską Olgą, Diukonem Grzegorzem i innymi, których kontaktowała między sobą, pośredniczyła przy przekazywaniu korespondencji organizacyjnej i udzielała im wiadomości o oddziałach operacyjnych Wojska Polskiego i organów bezpieczeństwa polskiego w terenie, jak również o aresztowanych członkach OUN i UPA i ich zeznaniach złożonych w toku śledztwa, to jest przestępstwa z art. 85 KKWP.

II. Od grudnia 1945 r. do dnia zatrzymania, t[o] j[est] do dnia 29 września 1947 r. na terenie Polski używała, jako autentycznych, podrobionych świadectw tożsamości, a to metryki urodzenia nr 1467, niemieckiej karty rozpoznawczej nr 168 i tymczasowego zaświadczenia tożsamości nr 527/45 na przybrane nazwisko Moroz Irena, to jest przestępstwa z art. 191 kk

i za to [b]-skazał-[b]:

[a]-Fedoriw-[a] Teofilę vel Moroz Irenę za przestępstwo wyżej pod [nr.] I. (opisano na zasadzie art. 85 KKWP) na 10 (dziesięć) lat więzienia, zaś na mocy art. 46 § I lit. b) art. 48 § 1 i art. 49 § 2 KKWP orzekł utratę praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na okres 5 (pięciu) lat oraz przepadek całego mienia skazanej. Za przestępstwo wyżej pod [nr.] II. (opisano na zasadzie art. 191 kk) na 2 (dwa) lata więzienia.

Na zasadzie art. 32 i art. 33 § 1 KKWP wymierzył skazanemu jako karę łączną – karę 10 (dziesięciu) lat więzienia z utratą praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na okres 5 (pięciu) lat z przepadkiem całego mienia skazanej.

---

[c] *W dokumencie nr 58:* Poluha Borys.

[3] Jeziorany znajdowały się w pow. olsztyńskim.

[Суд] зарахував до терміну позбавлення волі засудженої весь період її перебування під вартою з 29 вересня 1947 р., постановивши розпочинати відрахунок терміну відбування покарання від цієї дати.

Докази [...][д], що знаходяться на формулярі ІЦ7, – залишити в справі.

[а-б-]Обґрунтування[-б-а]

На підставі свідчень Єви Галушинської, Петра Сороки, Меланії Боровицької, Ольги Бродюк[4], Юлії Ф[а]ріан і Галини Лебедович, пояснень обв[инуваче]ної під час слідства й судового слухання, після вивчення речових доказів, [в-]встановлено[-в]:

Обв[инувачува]на Теофілія Федорів в 1938 р. у Львові познайомилася зі своїм майбутнім чоловіком Петром Федорівим, котрий навчався на юридичному факультеті. Також він був членом ОУН, за що його заарештувала тодішня влада. Після того, як Федорів вийшов із в'язниці, обв[инувачува]на зустрічалася з ним у Львові та Підгайцях і отримувала від нього нелегальну пресу ОУН.

Коли в 1939 р. почалася німецько-польська війна, обв[инувачува]на, передбачаючи вступ Червоної Армії на східні терени, разом із Петром Федорівим поїхала до Кракова, де на той момент знаходилося головне скупчення українських націоналістів на чолі зі Степаном Бандерою. В Кракові обв[инувачува]на вступила до ОУН і працювала в мережі жіноцтва під керівництвом Недзведської[5]. Обв[инувачува]на відвідувала ідеологічно-політичний вишкіл ОУН. Після його закінчення його учасниць перевели для організаційної діяльності в Україну.

Після того, як вибухнула німецько-радянська війна, обв[инувачува]на поїхала до окупованого німцями Львова. Там Галина Мачок і Недзведська запропонували їй попрацювати в організаційній референтурі та пропагандистській «Службі України». На це обв[инувачува]на погодилася. А ще в Львові обв[инуваче]на зустрічалася з Петром Федоровим. У 1942-му з ним одружилася. На той момент Федорів вів жваву, але конспіративну діяльність, засновуючи осередки ОУН.

У липні 1944 р. обв[инувачува]на за домовленістю з Петром Федорівим вирушила до Річиці Томашів-Любельського пов[іту] й зупинилася в члена

[д] *Нерозбірливе слово.*

[4] Бродюк Софія (Ольга), дівоче прізвище Ключковська (нар. 14 III 1924 в Речиці), пс. «Одарка». Зв'язкова та секретарка в III окрузі Закерзонського краю ОУН-Б. Дружина М. Бродюк («Максима»). Заарештована в Яромировицях 23 VI 1948. Під час арешту була вагітна. В Мокотівському слідчому ізоляторі у Варшаві народила дитину. Вироком РВС у Любліні 23 VI 1949 засуджена до 10 років ув'язнення. Постановою НВС вирок залишено в силі (7 XII 1949). Постановою РВС у Любліні вирок зменшено до 6 р. та 8 міс. ув'язнення (29 IX 1953). Постановою РВС у Любліні 6 XI 1953 умовно звільнена (15 XI 1953). *(АІНП, 01224/1992, м/ф; АІНП Лю, 011/530; АІНП Лю, 19/509, т. 1–2).*

[5] Ймовірно Недзведська Галина (1911–1998). У 1931–1932 перебувала в спеціальній жіночій розвідувальній групі, підпорядкованій керівництву ОУН. Після 1946, вочевидь, заарештована МГБ. Потім – на еміграції в США. *(Działania komunistycznych organów bezpieczeństwa..., – S. 219).*

Na poczet orzeczonej kary pozbawienia wolności zaliczył skazanej całkowicie okres tymczasowego aresztowania od dnia 29 września 1947 r., nakazując liczyć od tej daty odbywania kary.

Dowody [...][f] znajdujące się na karcie IC7 – pozostawić w aktach sprawy.

[a-b-]Uzasadnienie[-b-a]

Na podstawie zeznań świadków: Hałuszyńskiej Ewy, Soroki Piotra, Borowickiej Melanii, Brodiuk Olgi[4], F[a]rian Julii i Łebedowicz Haliny, wyjaśnień osk[arżo]nej złożonych na rozprawie sądowej i w toku śledztwa oraz oględzin dowodów rzeczowych [c-]ustalono[-c]:

Osk[arżo]na Fedoriw Teofila w 1938 r. poznała we Lwowie swego późniejszego męża Fedoriwa Piotra, który w tym czasie jako student Wydziału Prawa był członkiem związku OUN i za tą działalność został aresztowany przez ówczesne władze. Po wyjściu z więzienia Fedoriwa osk[arżo]na spotykała się z nim na terenie Lwowa i Podhajec i otrzymywała do czytania nielegalną prasę OUN.

Po wybuchu wojny niemiecko-polskiej w 1939 r. osk[arżo]na, przewidując wkroczenie Armii Czerwonej na tereny wschodnie, wyjechała wraz z Fedoriwem Piotrem do Krakowa, gdzie wówczas mieściło się główne skupisko nacjonalistów ukraińskich ze Stefanem Banderą na czele. Osk[arżo]na na terenie Krakowa wstąpiła do organizacji OUN i działała w siatce kobiecej, kontaktując się z Niedźwiecką[5], przewodniczącą tej siatki. W ramach tej pracy osk[arżo]na wzięła udział w kursie OUN, mającym na celu przeszkolenie polityczne i ideologiczne. Po ukończeniu kursu uczestniczki były przewidziane do pracy organizacyjnej na terenie Ukrainy.

Po wybuchu wojny niemiecko-radzieckiej osk[arżo]na wyjechała na teren Lwowa okupowanego przez Niemców i tam kontaktowała się z Niedźwiecką i Haliną Maczek, które proponowały jej pracę w referacie organizacyjnym i propagandy „Służby Ukrainy". Na współpracę tę osk[arżo]na wówczas wyraziła zgodę. Na terenie Lwowa osk[arżo]na kontaktowała się również w tym czasie z Fedoriwem Piotrem, z którym w 1942 r. wstąpiła w związek małżeński. Fedoriw rozwijał wówczas ożywioną działalność konspiracyjną, zakładając w terenie komórki OUN.

W lipcu 1944 r. osk[arżo]na w porozumieniu z Fedoriwem Piotrem udała się do Rzeczycy, pow[iat] Tomaszów Lubelski i tam zamieszkała u członka OUN

---

[f] *Słowo nieczytelne.*

[4] Zofia Olga Brodiuk z d. Kluczkowska (ur. 14 III 1924 w Rzeczycy), ps. „Odarka". Łączniczka i sekretarka w Okręgu III OUN; żona Maksymiliana Brodiuka, ps. „Maksym"; aresztowana 23 VI 1948 w Jaromirowicach, w chwili aresztowania była w ciąży, w Areszcie Śledczym w Warszawie-Mokotowie urodziła dziecko; wyrokiem WSR w Lublinie z 23 VI 1949 skazana na 10 lat więzienia; postanowieniem NSW z 7 XII 1949 utrzymano wyrok w mocy; postanowieniem WSR w Lublinie 29 IX 1953 wyrok zmniejszono do 6 lat i 8 miesięcy więzienia; postanowieniem WSR w Lublinie z 6 XI 1953 zwolniona warunkowo 15 XI 1953. AIPN, 01224/1992, mf; AIPN Lu, 011/530; AIPN Lu, 19/509, t. 1–2.

[5] Prawdopodobnie Halina Niedźwiecka (1911–1998), w l. 1931–1932 w specjalnej kobiecej grupie wywiadowczej podporządkowanej kierownictwu OUN. Po 1946 prawdopodobnie aresztowana przez MBP, następnie na emigracji w USA. *Działania komunistycznych organów bezpieczeństwa...*, s. 219.

ОУН Григорія Дякова. Наприкінці 1944 р. зв'язковий Палюха-«Марко» передав обв[инувачува]ній листа від Петра Федоріва, внаслідок чого між ними було налагоджено зв'язок. У Річиці обв[инувачува]на підтримувала зв'язок із місцевими діячами ОУН, як-от кущовим Свидницьким-«Степовим» і «Варгатим».

У грудні 1945 р. обв[инувачува]на зустрілася з Федорівим-«Дальничем» і отримала від нього підроблені документи, виписані на ім'я Ірини Мороз, а саме: свідоцтво про народження № 1467, німецьку розпізнавальну картку № 160[e], видану ґмінним управлінням в Тарношині Томашів- Любельського пов[іту], тимчасове посвідчення особи № 527/47[e]. Використовуючи ці документи як автентичні, обв[инувачува]на поїхала до Вроцлава, щоб встановити зв'язок із членом ОУН Романом Павлищем.

Побувши кілька тижнів у Вроцлаві, обв[инуваче]на повернулася до Річиці. Там підтримувала зв'язок із дружиною головного лікаря УПА Меланією Боровицькою, а також Ольгою Ключковською, Іванною Пшеп'юрською і Марією Потрик. Із усіма ними обговорювала організаційні справи. У вересні 1946 р. обв[инуваче]на, домовившись із «Марком», спільно з Євою Галушинською підробили документи на коней, які були поцуплені бандою УПА. Затим Галушинська переправила їх до Улинова[6]. В 1947 р. обв[инувачува]на підтримувала зв'язок із референтом СБ III округи (терени Люблінського воєв[одства]) «Зеноном» та його колегою [«Левком»]. У травні 1947 р. обв[инувачува]ній розповіли про місце, в якому перебуває Петро Федорів-«Дальнич». Ця криївка знаходилася під помешканням Єви Галушинської. Відтоді обв[инувачува]на почала зв'язуватися з Федорівим частіше – або письмово за посередництвом «Марка», або заходила до нього сама. Був ще один варіант зв'язку – крізь отвір криївки в стодолі Єви Галушинської. В такий спосіб обв[инувачува]на повідомляла Федоріва про облави на членів нелегальних ОУН і УПА, що відбувалися в селі, та попереджала про переселення українців на «повернені землі», яке мало ось-ось розпочатися.

13 червня 1947 р. обв[инувачува]на була затримана на переселенському пункті в Річиці. Її звинуватили в приналежності до нелегальної ОУН, але вона своєї провини не визнала й була звільнена.

Після звільнення обв[инувачува]на вирушила до Ольштинського воєводства. Там, скориставшись підробленими документами (про них згадувалося вище), знайшла роботу та житло в Єзьоранах Острудського пов[іту][7]. Обв[инуваче]на продовжила конспіративну діяльність і в липні 1947 р. установила зв'язок із Галиною Лебедович (вона ж Єлизавета Білецька). Цій жінці передала листа, адресованого Петру Федоріву, котрий на той час ще перебував у Річиці. А ще – визначила з нею пункт зв'язку на Таргувку у Варшаві та пообіцяла її пов'язати з Ольгою Ключковською, котра жила

---

[e] *Так у тексті. Пор. із тим, що на стор. 1354.*

[6] Можливо це Уликів.

[7] Див. прим. 3 на стор. 1354.

Diakowa Grzegorza. Przy końcu 1944 r. Fedoriw Piotr przysłał do osk[arżo]nej list za pośrednictwem swego łącznika Paluchy, ps. „Marko", i w ten sposób została nawiązana łączność między nimi. Na terenie Rzeczycy osk[arżo]na kontaktowała się z miejscowymi działaczami OUN, jak z kuszczowym (naczelnikiem wsi) Świdnickim, ps. „Stepowyj" oraz osobnikiem ps. „Wargaty".

W grudniu 1945 r. na spotkaniu z Fedoriwem, ps. „Dalnycz", osk[arżo]na otrzymała od niego fałszywe dokumenty tożsamości na nazwisko Moroz Irena, a mianowicie metrykę urodzenia nr 1467, niemiecką kartę rozpoznawczą nr 160[g], wydaną przez Zarząd Gminny w Tarnoszynie, pow[iat] Tomaszów Lubelski oraz tymczasowe zaświadczenie tożsamości nr 527/47[g]. Posługując się tymi dokumentami jako autentycznymi osk[arżo]na pojechała do Wrocławia dla nawiązania tam łączności z członkiem OUN, Pawliszcze Romanem.

Po kilkutygodniowym pobycie we Wrocławiu osk[arżo]na powróciła na teren Rzeczycy, gdzie kontaktowała się z żoną naczelnego lekarza UPA Borowicką Melanią oraz Kluczkowską Olgą, Przepiórską Janiną i Patryk Marią, z którymi omawiała sprawy organizacyjne. We wrześniu 1946 r. osk[arżo]na, w porozumieniu z „Markiem", wspólnie z Hałuszyńską Ewą wyrobiła fałszywe dokumenty na przechowane przez Hałuszyńską konie, pochodzące z rabunku przez bandę UPA i konie te odprowadziła do Ulinowa[6]. W ciągu 1947 r. osk[arżo]na utrzymywała łączność z referentem SB III Okręgu (tereny woj[ewództwa] lubelskiego) „Zenonem" oraz jego współpracownikiem, ps. [„Łewko"]. W maju 1947 r. osk[arżo]na została wtajemniczona w miejsce ukrycia Fedoriwa Piotra, ps. „Dalnycz", w bunkrze znajdującym się pod mieszkaniem Hałuszyńskiej Ewy. Od tej pory osk[arżo]na kontaktowała się częściej z Fedoriwem bądź listownie za pośrednictwem „Marka", bądź osobiście, bądź też przez otwór z zewnątrz bunkra, mieszczący się w stodole Hałuszyńskiej Ewy. Tą drogą osk[arżo]na dostarczała Fedoriwowi wiadomości o odbywających się we wsi obławach na członków nielegalnego związku UPA i OUN oraz ostrzegała go o mającym nastąpić przesiedleniu ludności ukraińskiej na teren [tzw.] ziem odzyskanych.

W dniu 13 czerwca 1947 r. osk[arżo]na została zatrzymana na punkcie przesiedleńczym w Rzeczycy pod zarzutem przynależności do nielegalnego związku OUN, ale nie przyznała się do winy i została zwolniona.

Po zwolnieniu osk[arżo]na udała się na teren województwa olsztyńskiego, gdzie posługując się wymienionymi wyżej fałszywymi dokumentami, otrzymała przydział pracy i mieszkanie w Jezioranach, pow[iat] Ostróda[7]. Osk[arżo]na w dalszym ciągu rozwijała działalność konspiracyjną i w lipcu 1947 r. skontaktowała się z Łebedowicz Haliną vel Bielecką Elżbietą, której oddała list do Fedoriwa Piotra, przebywającego w tym czasie jeszcze w Rzeczycy, a nadto ustaliła z nią punkt kontaktowy w Warszawie na Targówku i zobowiązała się skontaktować ją z Kluczkowską Olgą zamieszkałą w Podkowie Leśnej pod Warszawą.

---

[g] *Tak w tekście. Por. s. 1355.*

[6] Być może Ulików.

[7] Zob. przypis 3 s. 1355.

неподалік міста, в Подкові Лєсьней. Крім цього, обв[инуваче]на розповіла для Лебедович про те, що була заарештована, а також арешти інших членів ОУН і УПА.

На початку серпня 1947 р. Лебедович доставила обв[инуваче]ній листа від Федоріва про ситуацію в Люблінському воєводстві, та повідомила про смерть «Марка». В Острудському повіті обв[инувачува]на також спілкувалася з Євою Галушинською, Марією Потрик, Юлією Фаріан, Меланією Боровицькою, Іваном Луцем, Вірою Савко, Стефанією Онишкевич. Ці розмови стосувалися організаційного життя. Наприкінці вересня 1947 р. у Подкові Лєсьней б[іля] Варшави зустрічалася з Ольгою Ключковською та Марією Сілецькою.

29 вересня 1947 р. обв[инувачува]ну було затримано.

Під час слухання обв[инувачува]на не визнала своєї провини в тому, що належала до нелегальної ОУН, а намагалася представити свої зв'язки з її членами як родинні чи товариські.

Суд, узявши до уваги всі обставини справи, свідчення жінки та свідків під час слідства, аргументів захисту не сприйняв. Обв[инуваче]на визнала, що в період німецької окупації пройшла ідеологічну підготовку на курсах ОУН у Кракові. Також вона підтвердила, що ті, хто пройшов ці курси, були вислані на територію України для конспіративної діялності. Звідси випливає, що обв[инувачува]на виїхала з Кракова не випадково, а цілеспрямовано. Про те, що обв[инувачува]на працювала згідно вказівок керівництва ОУН, свідчить підтримання нею зв'язків із діячами цієї організації в Львові та Річиці. Зв'язки обв[инувачува]ної з Федорівим не обмежувалися подружніми взаєминами, бо обв[инувачува]на передавала йому відомості про відділи ВП і оперативні групи органів громадської безпеки (к. 42). На користь її участі в нелегальній ОУН свідчить те, що вона підтримувала поштовий зв'язок із Федорівом за посередництва Лебедович, а також мала зв'язки в Єзьоранах і Подкові Лєсьней. Більше того, обв[инувачува]на постійно користувалася підробленими посвідченнями особи, які для неї виготовила згадана злочинна організація.

Таким чином, суд вважає вину обв[инувачува]ної в скоєнні злочину, визначеного ст. 85 КК ВП і ст. 191 КК, доведеною. В другому обвинуваченні під[суд]на зізналася повністю.

При визначенні міри покарання суд взяв до уваги як пом'якшуючі обставини (перебування під емоційним упливом чоловіка, котрий посідав у нелегальній ОУН значне місце), так і обтяжуючі обставини (злочинна акивність обв[инувачува]ної довготривала, йде ще з часів німецької окупації, широкий територіальний діапазон її діяльності, численні й різноманітні зв'язки з членами ОУН, які посідали високі пости, високий інтелектуальний рівень обв[инуваче]ної та її негативне ставлення до державності Народної Польщі).

Голова: майор (—) Збігнєв Фуртак.

Równocześnie osk[arżo]na poinformowała Łebedowicz o tym, że została zatrzymana, jak również przekazała jej wiadomość o aresztowaniu innych członków OUN i UPA.

W początkach sierpnia 1947 r. Łebedowicz dostarczyła osk[arżo]nej list od Fedoriwa o sytuacji na terenie województwa lubelskiego oraz wiadomość o śmierci „Marka". Na terenie powiatu Ostróda osk[arżo]na kontaktowała się ponadto z Hałuszyńską Ewą, Patryk Marią, Farian Julią, Borowicką Melanią, Łuciem Janem, Sawko Wierą, Onyszkiewicz Stefanią, z którymi przeprowadziła rozmowy na tematy organizacyjne. Przy końcu września 1947 r. na terenie Podkowy Leśnej k[oło] Warszawy przeprowadziła rozmowy z Kluczkowską Olgą i Silecką Marią.

W dniu 29 września 1947 r. osk[arżo]na została zatrzymana.

Na rozprawie osk[arżo]na nie przyznała się do winy odnośnie [do] przynależności do nielegalnego związku OUN i starała się przedstawić swoje kontakty bądź jako czysto rodzinne, bądź jako towarzyskie.

Sąd nie dał wiary jej obronie, biorąc pod uwagę całokształt sprawy, jej zeznania złożone w śledztwie i zeznania świadków. Osk[arżo]na przyznała, że w okresie okupacji niemieckiej przeszła przeszkolenie ideologiczne na kursie OUN w Krakowie, jak również, że uczestniczki tego kursu dla pracy konspiracyjnej w terenie były wysyłane na teren Ukrainy. Wynika z tego, że wyjazd osk[arżo]nej z Krakowa nie był wyjazdem przypadkowym, ale nastąpił celowo. Że osk[arżo]na postąpiła w myśl zaleceń dowództwa OUN, świadczy utrzymywanie kontaktów z działaczami tego związku na terenie Lwowa i Rzeczycy. Kontakty osk[arżo]nej z Fedoriwem nie ograniczyły się do stosunków małżeńskich, bowiem osk[arżo]na przekazywała mu wiadomości o oddziałach WP i grupach operacyjnych organów bezpieczeństwa publicznego (k. 42). Późniejszy kontakt listowy z Fedoriwem za pośrednictwem Łebedowicz oraz kontakty osk[arżo]nej na terenie Jezioran i Podkowy Leśnej niewątpliwie świadczą o jej udziale w nielegalnym związku OUN, tym bardziej, że osk[arżo]na stale posługiwała się fałszywymi dowodami tożsamości, wyrobionymi jej przez ten przestępczy związek.

W tym stanie rzeczy Sąd przyjmuje za udowodnioną winę osk[arżo]nej w kierunku popełnienia przestępstwa z art. 85 KKWP oraz art. 191 kk, do którego to drugiego zarzutu osk[arżo]na przyznała się całkowicie.

Przy wymiarze kary wziął Sąd pod uwagę jako okoliczności łagodzące: pozostawanie pod wpływem uczuciowym męża, zajmującego wysokie stanowisko w nielegalnym związku OUN, zaś jako okoliczności obciążające: długi okres przestępczej działalności osk[arżo]nej, datujący się jeszcze z czasów okupacji niemieckiej, zasięg terytorialny jej działalności oraz liczne i różnorodne kontakty z członkami OUN na wysokich stanowiskach, wreszcie wysoki poziom umysłowy osk[arżo]nej i jej negatywne stanowisko w stosunku do ustroju Polski Ludowej.

Przewodniczący: (—) Furtak Zbigniew, mjr
Ławnicy: Domitar Kazimierz, strz.
Golonka Kazimierz, strz.

Засідателі: стр. Казимир Домітар,
стр. Казимир Ґолонка.

Згоден:
(—)

[в-]Над[руковано] у ... прим.[-в]

АІНП, 0259/393, арк. 42–45.
Копія, машинопис.
Документ польською мовою.
Документ завірений круглою печаткою.

Za zgodność:
(—)

[c-]Od[bito] w ... egz[emplarzach][-c]

AIPN, 0259/393, k. 42–45.
Kopia, maszynopis.
Dokument w języku polskim.
Na końcu nieczytelna okrągła pieczęć.

№ 131
14 грудня 1949, Варшава. Обвинувальний висновок у справі Ольги Онишкевич

«Затверджую»
З[аступник] директора слідчого департаменту МГБ
підполк[овник] (—) [а-]Гумер[-а]

Варшава, ... 1949 р.

[а-б-в-]Обвинувальний висновок у справі:[-в-б-а]
[б-]Онишкевич[-б] Ольги Григорівни, обв[инувачуваної] за ст. 28 КК ВП і ст. 85 КК ВП
(обвинувачувана заарештована)

У вересні 1946 р. органи безпеки затримали на горі [С]нєжка б[іля] Єленьої Гури зв'язкову ОУН (Організація українських націоналістів) Богачевську. При ній знаходилися організаційні документи, які вона мала передати Наталії Бащук – зв'язковій ОУН із Чехословаччини.

Провівши розслідування й проаналізувавши виявлені документи, чеські органи безпеки встановили, що на території Чехословаччини діє законспірована мережа [ОУН], яка забезпечує потреби зв'язкових ОУН, котрі прямують через ЧСР до крайового проводу ОУН у Польщі з так званого Закордонного представництва УГВР (Закордонне представництво Української головної визвольної ради знаходиться в американській зоні окупації Німеччини). Після того чинники чеської безпеки затримали керівників ОУН у Чехословаччині, які займали високі посади в органах влади ЧСР, а саме: генерального секретаря парламенту ЧСР д-ра Юзефа Мадара, його дружину Параскеву[г] Мадар, стенографіста парламенту ЧСР Леонтовича (батько Наталії Бащук).

У квітні 1948 р. чеські органи безпеки затримали в Празі Ольгу Онишкевич, яку підозрювали в причетності до українського фашистського руху на території ЧСР й підтриманні організаційних зв'язків зі своїм братом Мирославом Онишкевичем, комендантом диверсійно-терористичних банд УПА (Української повстанчої армії) в Польщі. Під час слідства було встановлено, що обв[инувачувана] Ольга Онишкевич у травні 1947 р. на зустрічі з комендантом диверсійно-терористичних банд УПА Польщі, своїм братом

[а-а] *Написано в розбивку.*
[б-б] *Написано великими літерами.*
[в-в] *Підкреслено машинописним способом.*
[г] *Було:* Тораскевія.

Nr 131
14 grudnia 1949, Warszawa. Akt oskarżenia przeciwko Oldze Onyszkewycz

„Zatwierdzam"
V[ice] Dyrektor Departamentu Śledczego MBP
(—) [a-]Humer[-a], ppłk

Warszawa, dnia ... 1948 r.

[a-b-c-]Akt oskarżenia przeciwko:[-c-b-a]
[b-]Onyszkiewicz[-b] Oldze, c. Grzegorza, osk[arżonej] z art. 28 KKWP
w zw[iązku] z art. 85 KKWP
(oskarżona – zaaresztowana)

We wrześniu 1946 r. przez Organa Bezpieczeństwa zatrzymana została na górze [Ś]nieżce k[oło] Jeleniej Góry łączniczka OUN (Organizacji Ukraińskich Nacjonalistów) Bohaczewska wraz z materiałami organizacyjnymi, które przekazać miała łączniczce OUN z terenu Czechosłowacji Baszuk[d] Natalii.

Czeskie Organa Bezpieczeństwa, przeprowadzając na podstawie uzyskanych materiałów dochodzenie, ujawniły istniejącą na terenie Czechosłowacji głęboko zakonspirowaną organizację [OUN], która była bazą przerzutową dla łączników OUN przechodzących przez teren CSR z tzw. *zakordonnego predstawnyctwa* UHWR (zagranicznego przedstawicielstwa *Ukraińskiej Hołownej Wyzwolnej Rady*), znajdującego się w amerykańskiej strefie okupacyjnej Niemiec, do Krajowego Prowidu OUN w Polsce. W wyniku tego zostali zatrzymani przez czeskie Organa Bezpieczeństwa przywódcy OUN w Czechosłowacji, którzy zajmowali wysokie funkcje w aparacie państwowym CSR, a to generalny sekretarz parlamentu CSR dr Madar Józef, jego żona Madar Paraskewia[e] i stenograf parlamentu CSR Leontowicz, ojciec wyżej wspomnianej Baszuk Natalii.

W kwietniu 1948 r. czeskie Organa Bezpieczeństwa zatrzymały w Pradze Onyszkiewicz Olgę jako podejrzaną o udział w ukraińskim faszystowskim ruchu na terenie CSR oraz o utrzymywanie kontaktów organizacyjnych ze swym bratem Onyszkiewiczem Mirosławem, komendantem dywersyjno-terrorystycznych band UPA (Ukraińskiej Powstańczej Armii) [przebywa]jących na terenie państwa polskiego. W toku śledztwa ustalono, że osk[arżona] Onyszkiewicz Olga, przebywając w Pradze (CSR) w maju 1947 r., nawiązała kontakt ze swym bratem Onyszkiewiczem Mirosławem, komendantem dywersyjno-terrorystycznych band

---

[a-a] *Zapisano pismem spacjowanym.*
[b-b] *Zapisano wersalikami.*
[c-c] *Podkreślono maszynowo.*
[d] *W dokumencie nr 129:* Baszczuk.
[e] *Było:* Toraskewia.

Мирославом Онищкевичем у Празі (ЧСР) домовилася [...][r], що для тих, хто залишився в [...][r] Польщі [...][r] виготовить у ЧСР посвідчення особи, й полегшить їм у такий спосіб можливість нелегального переїзду до ЧСР із Польщі (К. [...][r], 1–14, 27–30, 76–83).

У червні 194[...][r] р. обв[инувачувана] Ольга Онишкевич зв'язувалася із дружиною Онишкевича Стефанією, котра перебувала в терені [...][r] під вигаданим прізвищем [Самборовська], та дружиною члена УПА Юлією Фаріан, вона ж Юлія [Салюк], підпільну діяльність яких підтримувала матеріально. Цього разу вона передала для Стефанії Онишкевич 120 доларів. Незалежно від [...][r], тоді ж обв[инувачувана] Ольга Онишкевич попросила Стефанію Онишкевич надіслати світлини, необхідні для виготовлення посвідчень, які треба для перебування в ЧСР ([...][r], 76–83, 143–144, 145–147).

В середині червня 1947 р. обв[инувачувана] Ольга Онишкевич у Празі (ЧСР) зустрілася з працівником міністерства закордонних справ д-ром Карасем і отримала від нього формуляри, необхідні для переїзду в ЧСР Стефанії Онишкевич та її сина Володимира. Про це оперативно повідомила Стефанію (К. [...][r], 66–67, 76–83, 145–148).

У середині літа 1947 р. обв[инувачувана] Ольга Онишкевич в Празі (ЧСР) зустрілася зі зв'язковим коменданта Г. [...][r] у Польщі Мирослава Онишкевича пс. [...][r], що добирався через ЧСР у американську зону окупації Німеччини, та надала йому тимчасовий прихисток у себе вдома. Також отримала доручення від брата Мирослава Онишкевича про те, щоб дістати для нього чехословацьке посвідчення особи ([...][r] 27–30).

Восени 1947 р. обв[инувачувана] Ольга Онишкевич у Празі (ЧСР) знову зустрілася зі зв'язковим коменданта [...][r] Мирослава Онишкевича. Той їй переказав організаційне доручення коменданта. Згаданому в'язковому вона надала тимчасовий прихисток у своєму помешканні (К. 27–30).

На початку квітня 1948 р. обв[инувачувана] Ольга Онишкевич у Празі зустрілася зі зв'язковим УПА, котрий прибув до неї з Польщі. Він повідомив про арешт її брата Мирослава Онишкевича та Юлії Фаріан, після чого обв[инувачувана] Онишкевич, аби приховати будь-які сліди своєї злочинної діяльності, знищила всю кореспонденцію, що свідчила про її організаційний зв'язок із Мирославом Онишкевичем й іншими членами УПА (К. 27–30, 76–83).

На підставі вищевказаного, [а-]обвинувачую[-а]:

[б-]Онишкевич[-б] Ольгу, д[очка] Григорія й Юстини (дівоче прізвище Ткачук), нар. 29.09.1912 р. в Угневі Томашів-Любельського пов[іту], українка, громадянство чеське, чиновниця, осв[іта] середня, незаміжня, землі та відзнак не має, судимою не була, останнє місце пр[оживання]: Прага (ЧСР), вул. Масориково, 16, [а-]у тому, що[-а]:

---

[r] *Фрагмент розібрати не вдалося.*

UPA na terenie Polski i po wejściu z nim w porozumieniu [...][f], że dla pozostającej w [...][f] sytuacji na terenie Polski [...][f] wyrobi na terenie CSR dowody tożsamości i ułatwi im nielegalny wyjazd z Polski do CSR /K. [...][f], 1–14, 27–30, 76–83).

W czerwcu 194[...][f] r. osk[arżona] Onyszkiewicz Olga nawiązała kontakt z przebywającą na terenie [...][f] żoną Onyszkiewicza, Stefanią występującą pod przybranym nazwiskiem [Samborowska] Stefania i żoną członka UPA Farian Julią vel [Saluk] Julią, którym z racji ich konspiracyjnej działalności udzielała pomocy materialnej i przesłała Onyszkiewicz Stefanii 120 dolarów. Niezależnie od [...][f] w tym to okresie osk[arżona] Onyszkiewicz Olga poleciła Onyszkiewicz Stefanii nadesłać potrzebne fotografie do wyrobienia dowodów tożsamości na pobyt w CSR ([...][f], 76–83, 143–144, 145–147).

W połowie czerwca 1947 r. osk[arżona] Onyszkiewicz Olga na terenie Pragi (CSR) nawiązał[a] kontakt z urzędnikiem Urzędu Zagranicznego w Pradze dr. Karasem, gdzie wypełniła potrzebne dla sprowadzenia na teren CSR Onyszkiewicz Stefanii i jej syna Włodzimierza formularze, o czym niezwłocznie powiadomiła tę ostatnią (K. [...][f], 66–67, 76–83, 145–148).

W połowie lata 1947 r. osk[arżona] Onyszkiewicz Olga w Pradze (CSR) skontaktowała się z łącznikiem komendanta H.[...][f] na terenie Polski Onyszkiewicza Mirosława, ps. [...][f] przejeżdżającym przez teren CSR do amerykańskiej strefy okupacyjnej Niemiec, któremu udzieliła schronienia w swoim mieszkaniu, a ponadto otrzymała polecenie od swego brata Onyszkiewicza Mirosława wyrobienia dla niego czechosłowackich dowodów tożsamości. ([...][f] 27–30).

Na jesieni 1947 r. osk[arżona] Onyszkiewicz Olga w Pradze (CSR) powtórnie skontaktowała się z łącznikiem komendanta [...][f] Onyszkiewicza Mirosława, który jej przekazał polecenie organizacyjne tegoż ostatniego, przy czym wymienionemu łącznikowi udzieliła schronienia w swoim mieszkaniu (K. 27–30).

W początkach kwietnia 1948 r. osk[arżona] Onyszkiewicz Olga w Pradze skontaktowała się z przybyłym do niej z terenu Polski łącznikiem UPA, który powiadomił ją o aresztowaniu jej brata Onyszkiewicza Mirosława i Farian Julii, w związku z czym os[karżona] Onyszkiewicz, celem zatarcia wszelkich śladów swej przestępczej działalności, zniszczyła wszelką korespondencję świadczącą o jej organizacyjnych powiązaniach z Onyszkiewiczem Mirosławem i innymi członkami UPA (K. 27–30, 76–83).

Na podstawie powyższego [a-]oskarżam[-a]:

[b-]Onyszkiewicz[-b] Olgę, c. Grzegorza i Justyny z d. Tkaczuk, ur. dn. 29.09.1912 r. w Uhnowie, pow[iat] Tomaszów Lubelski, Ukrainkę, obywatelkę czeską, urzędniczkę, wykszt[ałcenie] średnie, pannę, bez majątku i odznaczeń, niekaraną, ostatnio zam[ieszkałą] w Pradze CSR przy ul. Masorykowo 16, [a-]o to, że[-a]:

I. W okresie od maja 1947 r. do czasu jej zatrzymania, t[o] j[est] miesiąca kwietnia 1948 r. na terenie Czechosłowacji, działając w zamiarze oderwania przemocą południowo-wschodnich obszarów państwa polskiego, usunięcia przemocą organów władzy zwierzchniej narodu i zagarnięcia ich władzy, utrzymywała

---

[f] *Fragment nieczytelny.*

І. В період із травня 1947 р. до часу свого затримання, тобто квітня 1948 р., працювала у Чехословаччині в напрямку відокремлення південно-східних теренів Польщі, насильницького усунення та захоплення найвищих органів народної влади. А ще підтримувала зв'язок із членами фашистської таємної організації УПА (Українська повстанча армія), котрі діяли в Польщі, а саме: комендантом диверсійно-терористичних банд УПА Польщі Мирославом Онишкевичем, його дружиною Стефанією Онишкевич, членом УПА Юлією Фаріан, зв'язковими її брата Мирослава Онишкевича, які проходили через Чехословаччину до американської зони окупації Німеччини. З ними вона зустрічалася в Празі (ЧСР), отримувала від них організаційні доручення та надавала їм тимчасовий прихисток у своєму помешканні. Крім того, вищезгадана передала їм грошову допомогу в сумі 120 доларів, а також сприяла вищезгаданим у справі нелегального виїзду до Чехословаччини.

Такі вчинки є злочинними відповідно до ст. 28 КК ВП і ст. 85 КК ВП.

Обвинувальний висновок складено д-14-д грудня 1949 р.

Слідчий мол[одший] старшина МГБ
хор. (—) Ґжибек Леон.

в-Список осіб, які підлягають викликові на суд.

І. Обвинувачена:-в

Онишкевич Ольга Григорівна – В[аршав]а, Мокотівська в'язниця.

в-ІІ. Свідки:-в

1. Фаріан Юлія Андріївна – В[аршав]а, Мокотівська в'язниця.
2. Онишкевич Стефанія Теофілівна – В[аршав]а, Мокотівська в'язниця.

а-в-Довідка-в-а

1. Злочин вчинено у період з травня 1947 до квітня 1948 рр.
2. Слідство розпочато 15 жовтня 1948 р. (К. 35).
3. Щодо обвинуваченої застосовано запобіжний захід – тимчасовий арешт (К. 32 м 34, 53, 55, 57–59).
4. Слідство закінчено д-14-д грудня 1949 р. (К. 155).

Слідчий мол[одший] старшина МГБ
хор. (—) Ґжибек Леон.

Згоден:
Керівник ІІІ секції ІІ-го слід[чого]
від[ділу] деп[артаменту] МГБ
майор (—) а-Шиманський-а.

д-д *Вписано.*

kontakty organizacyjne z działającymi na terenie państwa polskiego członkami faszystowskiego tajnego związku UPA (Ukraińska Powstańcza Armia), a to z komendantem dywersyjno-terrorystycznych band UPA na terenie Polski Onyszkiewiczem Mirosławem, jego żoną Onyszkiewicz Stefanią i członkinią UPA Farian Julią oraz łącznikami jej brata Onyszkiewicza Mirosława, którzy przechodzili przez teren Czechosłowacji udając się do amerykańskiej strefy okupacyjnej Niemiec, a z którymi kontaktowała się w Pradze (CSR), przyjmując od nich polecenia organizacyjne i udzielając im schronienia w swoim mieszkaniu. Ponadto dla zabezpieczenia konspiracyjnej działalności w[yżej] w[ymieniona] udzieliła im materialnej pomocy w łącznej sumie 120 dolarów oraz czyniła starania w celu umożliwienia w[yżej] w[ymienionym] nielegalnego wyjazdu na teren Czechosłowacji.

Czyny te stanowią przestępstwo przewidziane w art. 28 KKWP w zw[iązku] z art. 85 KKWP.

Akt oskarżenia sporządzono w dniu g-14-g grudnia 1949 r.

Mł[odszy] oficer śledczy MBP
(—) Grzybek Leon, chor.

c-Wykaz osób podlegających wezwaniu na rozprawę.
I. Oskarżona:-c
Onyszkiewicz Olga, c. Grzegorza – W[arszaw]a, więzienie Mokotów
c-II. Świadkowie:-c
1. Farian Julia, c. Andrzeja – W[arszaw]a, więzienie Mokotów
2. Onyszkiewicz Stefania, c. Teofila – W[arszaw]a, więzienie Mokotów

a-c-Zaświadczenie-c-a
1. Przestępstwa dokonano w okresie od maja 1947 r. do kwietnia 1948 r.
2. Śledztwo wszczęto w dniu 15 października 1948 r. (K. 35.)
3. Wobec oskarżonej zastosowano środek zapobiegawczy – areszt tymczasowy (K. 32 m 34, 53, 55, 57–59).
4. Śledztwo zakończono g-14-g grudnia 1949 r. (K. 155).

Mł[odszy] oficer śledczy MBP
(—) Grzybek Leon, chor.

g-g *Wpisano odręcznie.*

Виг[отовлено] 5 прим[ірників] МГ.

АІНП, 0259/415, арк. 33–34.
Оригінал, машинопис.
Документ польською мовою.

„Zgadzam się”
Kierownik Sekcji III Wydz[iału] II
Dep[artamentu] Śled[czego] MBP
(—) [a-]Szymański[-a], mjr

Wyk[onano] 5 egz[emplarzy] MG

AIPN, 0259/415, k. 33–34.
Oryginał, maszynopis.
Dokument w języku polskim.

№ 132

14 березня 1950, Варшава. Службова записка старшого референта І відділу ІІІ департаменту МГБ Януша Мазурека у справі Ірини Хробак

[а-]Цілком таємно[-а]

Варшава, 14 ІІІ 1950 р.

[б-]Службова записка[-б]
про Хробак Ірину, вона ж Вишневська, вона ж Коцьолок

Зі свідчень зв'язкових крайового проводу ОУН «[б-]Зої[-б]» та «[б-]Малуші[-б]», котрих було затримано в травні 1947 р., стало зрозуміло, що дружина к[оманд]ира сотні УПА [в-]Ярослава Коцьолка[-в]-«[б-]Крилача[-б]»-«[б-]Сухого[-б]» (вбитий) – Ірина Хробак, вона ж Ганна Вишневська, вона ж Ірина Коцьолок, – працювала бухгалтером у [...][г] Перемиському пов[іті]. Користуючись знайомством із секретарем Фредропільської ґміни Михайлом Семеновим, виробляла фальшиві документи для чл[енів] ОУН і УПА.

Після того, як у 1947 р. виїхала з Перемиського пов[іту] на захід, вона зв'язувалася із «[б-]Малушею[-б]» та «[б-]Галкою[-б]». Її кореспондентський пункт знаходився у Григорія Волошина (проживав за адресою: Єленя Гура, Стара Кам'яниця, 119, млин). На заході Хробак мешкала разом зі своєю тіткою Юлією Свитою в селі Липини п[ош]ти Коханове Кожухівського пов[іту] Вроцлавського воєв[одства].

За планом 24 ІІ [19]49 р. Ірина Хробак, вона ж Вишневська, а також її тітка Юлія Свита були заарештовані Кожухівським ПУГБ.

Упродовж слідства вони назвали ряд осіб, скомпрометованих[г] співпрацею з ОУН.

Ірину Коцьолок, вона ж Хробак, засуджено до 10 років ув'язнення, а її тітку Юлію Свиту – до 13 років ув'язнення.

Ст[арший] реф[ерент] І від[ділу]
ІІІ деп[артаменту] МГБ
кап. (—) [б-в-]Мазурек[-в-б].

[а-]Вик[онано] у 2 прим[ірниках][-а]

[а-а] *Підкреслено машинописним способом.*
[б-б] *Написано великими літерами.*
[в-в] *Написано в розбивку.*
[г] *Дописане слово розібрати не вдалося.*
[г] *Дописано під закресленим словом:* «зкомплектованих».

Nr 132

14 marca 1950, Warszawa. Notatka służbowa starszego referenta Wydziału I Departamentu III MBP Janusza Mazurka w sprawie Ireny Kociołek vel Chrobak

[a-]Ściśle tajne[-a]

Warszawa, dnia 14 III 1950 r.

[b-]Notatka służbowa[-b]
dot[ycząca] Chrobak Ireny vel Wiśniewskiej vel Kociołek

Z zeznań zatrzymanych w maju 1947 r. łączniczek Krajowego Prowidu OUN „[b-]Zoi[-b]" i „[b-]Małuszy[-b]", wiadomo było, że żona d[owód]cy sotni UPA [c-]Kociołka Jarosława[-c], ps. „[b-]Kryłacz[-b]" – „[b-]Suchy[-b]" (zabity) – Chrobak Irena vel Wiśniewska Anna vel Kociołek Irena pracowała w charakterze księgowej w państ[wowym] majątku [...][d], pow[iat] Przemyśl, mając znajomości z Semianowem Michałem, sekretarzem gminy Fredropol, wyrabiała fałszywe dokumenty dla czł[onków] org[anizacji] OUN-UPA.

Po wyjeździe 1947 r. z pow[iatu] Przemyśl na zachód kontaktowała się z ps. „[b-]Małuszą[-b]" i „[b-]Hałką[-b]"; korespondencyjnym punkt[em] jej był Wołoszyn Grzegorz, zam[ieszkały] Jelenia Góra, Stara Kamienica 119, młyn. Na zachodzie Chrobak zamieszkiwała wraz ze swoją ciotką Świtą Julią we wsi Lipiny, p[ocz]ta Kochanowo, pow[iat] Kożuchów, woj[ewództwo] Wrocław.

Zgodnie z planem realizacji w dniu 24 II [19]49 r. Chrobak Irena vel Wiśniewska oraz ciotka jej Świta Julia zostały aresztowane przez PUBP Kożuchów.

W śledztwie podały szereg osób [e-]skompromitowanych[-e] współpracą z org[anizacją] OUN.

Kociołek Irena vel Chrobak została skazana na 10 lat więzienia, a ciotka jej Świta Julia na 13 lat więzienia.

St[arszy] Ref[erent] Wydz[iału]
I Dep[artamentu] III MBP
(—) [b-c-]Mazurek[-c-b], kpt.

[a-]Wyk[onano] w 2 egz[emplarzach][-a]

[a-a] *Podkreślono maszynowo.*
[b-b] *Zapisano wersalikami.*
[c-c] *Zapisano pismem spacjowanym.*
[d] *Słowo nieczytelne.*
[e-e] *Dopisano odręcznie pod skreślonym słowem:* skomplikowanych.

АІНП, 0296/15, т. 4, арк 38.
Оригінал, машинопис.
Документ польською мовою.
У лівому верхньому куті документа міститься відбиток печатки.

AIPN, 0296/15, t. 4, k. 38.
Oryginał, maszynopis.
Dokument w języku polskim.
W lewym górnym rogu dokumentu nieczytelna pieczęć.

№ 133

22 червня 1950, Ряшів. Лист до директора III департаменту МГБ і начальника I відділу МГБ у Варшаві в справі допитаних членів ОУН і УПА, які після операції «Вісла». перейшли на територію СРСР

Ряшів, [а-]22[-а] червня 1950 р.

Директорові III департаменту МГБ
Начальнику I-го відділу
[б-в-]у Варшаві[-в-б]

Згідно з вашим листом № 4632/ЦП/49 від 16 IX [19]49 р. щодо пересилання копій справ на членів ОУН, котрі після акції «В» восени 1947 р. перейшли на територію СРСР, надсилаю в додатку документи, що стосуються таких людей:

1. Сорока Славко, «Птах», ад'ютант «Орлана», походить із села Селиська (тепер – в СРСР).

2. Савчин Марія, вона ж Галаса Марія, вона ж Крупинська Марія-«Марічка», зв'язкова крайового проводу ОУН у Польщі, походить із СРСР.

3. Галаса Василь, «Батий», він же «Орлан», він же «Назар», він же «Зенон», він же «Дмитровський», він же «Чорноморський», він же «Бос», він же «Зенон Савченко» (літературний псевдонім), код для зв'язку «33», колишній політично-організаційний і пропагандистський референт у проводі Закерзонського краю, походить із СРСР.

Надсилаю також печатки Мирослава Гука-«Григора», він же «Код», колишнього провідника I-ї округи, який походить зі села Іскань Перемиського пов[іту].

Вищезгадані матеріали надсилаю з метою подальшого опрацювання.

(—)

[в-]Надруковано 2 прим[ірники] І.Й./Р.К.[-в]
1 прим. – адресат.
1 прим. – а/а.

АІНП Ж, 072, т. 146, арк. 32.
Оригінал, машинопис.
Документ польською мовою.
У лівому верхньому куті документа є відбиток печатки. Написи нерозбірливі, лише видно вписаний номер «Ч. ж. 4632/ЦП/49». *Поруч є коротка примітка, текст якої теж нерозбірливий. Документ завірений нерозбірливим підписом.*

[а-а] *Вписано.*
[б-б] *Написано в розбивку.*
[в-в] *Підкреслено машинописним способом.*

Nr 133

22 czerwca 1950, Rzeszów. Pismo do dyrektora Departamentu III MBP w sprawie materiałów dotyczących członków OUN-UPA, którzy przeszli po akcji „Wisła" na tereny ZSRS

Rzeszów, dnia [a-]22[-a] czerwca 1950 r.

Do Dyrektora Departamentu III MBP
Naczelnika Wydziału I
[b-c-]w Warszawie[-b-c]

Powołując się na Wasze pismo z dn. 16 IX [19]49 r. za nr 4632/CP/49 w sprawie przesłanych w odpisie poszczególnych spraw na członków organizacji OUN, którzy po akcji „W" w okresie jesieni 1947 r. przeszli na tereny ZSRR, w załączeniu przesyłam dalsze materiały dot[yczące] niżej wymienionych członków, to:

1. Soroka Sławko, ps. „Ptach", adiutant „Orłana", pochodzi ze wsi Siedliska (obecnie ZSRR).

2. Sawczyn Maria vel Hałasa Maria vel Krupińska Maria, ps. „Mariczka", łączniczka Krajowego Prowidu organizacji OUN na teren Polski, pochodzi z terenów ZSRR.

3. Hałasa Wasyl, ps. „Batij" vel „Orłan" vel „Nazar" vel „Zenon" vel „Dymitrowski" vel „Czarnomorskij" vel „Bos" vel „Zenon Sawczenko" (literacki pseudonim), znak sztafetny „33", były referent polityczno-organizacyjny i propagandowy w prowidzie „Kraju Zakerzońskiego", pochodzi z terenu ZSRR.

Przesyłam także pieczątki Huk Mirosława, ps. „Hryhor" vel „Kod", byłego prowidnyka Okręgu I, który pochodzi ze wsi Iskań, pow[iat] Przemyśl.

Materiały powyższe przesyłam do dalszego urzędowania.

(—)

[c-]Odbito 2 egz[emplarze] I. J./R. K.[-c]
1 egz. adresat
1 egz. a/a

AIPN Rz, 072, t. 146, k. 32.
Oryginał, maszynopis.
Dokument w języku polskim.
W lewym górnym rogu nieczytelna pieczęć z wpisanym odręcznie numerem: L.dz. 4632/CP/49*; obok krótka nieczytelna, odręczna adnotacja; na końcu dokumentu nieczytelny podpis.*

[a-a] *Wpisano odręcznie.*
[b-b] *Zapisano pismem spacjowanym.*
[c-c] *Podkreślono maszynowo.*

№ 134

11 серпня 1950, Варшава. Пропозиція директора III департаменту МГБ Юзефа Чапліцького про передання архіву Ярослава Старуха-«Стяга» керівництву СРСР

Дир[ектор] III департаменту МГБ
полк. (—) [а-]Чапліцький[-а]
Варшава, 14

[б-]Цілком таємно[-б]

Варшава, [в-]11[-в] серпня 1950 р.

[а-б-г-]Пропозиція[-г-а]
про передання архіву «Стяга» керівництву СРСР[-б]

9 VI 1950 р. ВУГБ у Ряшеві передало II-му від[ділу] III-го деп[артаменту] архів провідника ОУН-УПА Закерзонського краю «[г-]Стяга[-г]» (Ярослав [г-]Старух[-г]).

В архіві «[г-]Стяга[-г]» є документи з компроматом на 38 чл[енів] ОУН-УПА, які в 1946–[19]47 роках перейшли чи були переселені під час акції «В» на територію СРСР, де перебувають дотепер. Крім того, в цьому архіві містяться:

1. Список чл[енів] ОУН-УПА, які в 1945 р. виїхали з Верхрати й Любачівського пов[іту] до СРСР.

2. Адреса: [г-]Жарський[-г] Андрій – Ожидів біля [...][г] Олеського рай[ону] Львівської області.

3. Список 16 чл[енів] ОУН-УПА з Любачівського пов[іту], які в травні 1946 р. виїхали до СРСР.

4. Список 9-и чл[енів] ОУН-УПА, які восени 1945 р. виїхали до СРСР.

5. Біографія чл[ена] ОУН-УПА Ілька Воловини-«[г-]Мокрого[-г]», який нар. 28 VII 1914 р.

6. Біографія чл[ена] ОУН-УПА:Григорія [г-]Дорш[-г], нар. 1 III 1923 р. у Сициковичах[1] б[іля] Рави-Руської.

7. Біографія чл[ена] УПА Дмитра [г-]Шицаль[-г]-«[г-]Дубенка[-г]», нар. 7 IV 1917 р. у Ріосках[2] б[іля] Рави-Руської.

8. Біографія чл[ена] ОУН-УПА: Мирослава [г-]Миколовича[-г].

9. Лист, написаний чл[енові] УПА у Польщі – [...][г]. Більш точніших даних немає.

[а-а] *Написано в розбивку.*
[б-б] *Підкреслено машинописним способом.*
[в-в] *Вписано.*
[г-г] *Написано великими літерами.*
[г] *Нерозбірливе слово.*
[1] Ймовірно це Сеньковичі.
[2] Місцевість визначити не вдалося.

Nr 134

11 sierpnia 1950, Warszawa. Wniosek dyrektora Departamentu III MBP Józefa Czaplickiego o przekazanie archiwum Jarosława Starucha, ps. „Stiah", władzom ZSRS

Dyr[ektor] Departamentu III MBP
(—) [a-]Czaplicki[-a], płk
Warszawa, dnia 14

[b-]Ściśle tajne[-b]

Warszawa, dnia [c-]11[-c] sierpnia 1950 r.

[a-b-d-]Wniosek[-d-a]
na przekazanie archiwum „Stiaha" władzom ZSRR[-b]

W dniu 9 VI 1950 r. WUBP Rzeszów przekazał do Dep[artamentu] III Wydz[iału] II archiwum „[d-]Stiaha[-d]" ([d-]Staruch[-d] Jarosław) prowidnyka OUN-UPA na „Kraj Zakerzoński".

W archiwum „[d-]Stiaha[-d]" znajdują się materiały kompromitujące na 38 czł[onków] OUN-UPA, którzy w latach 1946–[19]47 przeszli lub zostali przesiedleni w czasie akcji „W" na tereny ZSRR, gdzie przebywają do obecnego czasu. Poza tym w archiwum tym znajduje się:

1. Wykaz czł[onków] OUN-UPA, którzy w 1945 r. wyjechali z gr[omady] Werchrata i okolic pow[iatu] Lubaczów do ZSRR.
2. Adres: [d-]Żarski[-d] Andrzej – Ożydów kol. [...][e], rej[on] oleski, obwód Lwów.
3. Wykaz 16 czł[onków] OUN-UPA z pow[iatu] Lubaczów, którzy w maju 1946 r. wyjechali do ZSRR.
4. Wykaz 9 czł[onków] OUN-UPA, którzy w jesieni 1945 r. wyjechali do ZSRR.
5. Życiorys czł[onka] OUN-UPA: Wołowina Ilko, ps. „[d-]Mokryj[-d]", ur. 28 VII 1914 r.
6. Życiorys czł[onka] OUN-UPA: [d-]Dorsz[-d] Grzegorza, ur. 1 III 1923 r. w gr[omadzie] Sycikowice[1] k[oło] Rawy Ruskiej.
7. Życiorys czł[onka] UPA [d-]Szycal[-d] Dmytra, ps. „[d-]Dubenko[-d]", ur. 7 IV 1917 r. w gr[omadzie] Rioski[2] k[oło] Rawy Ruskiej.
8. Życiorys czł[onka] OUN-UPA: [d-]Mikołowycz[-d] Mirosława.
9. List pisany do czł[onka] UPA – w Polsce – [...][c], bliższych danych brak.
10. „Idea i czyn" nr 10–11 w 1946 r. dot[yczący] terenów ZSRR.

[a-a] *Zapisano pismem spacjowanym.*
[b-b] *Podkreślono maszynowo.*
[c-c] *Wpisano odręcznie.*
[d-d] *Zapisano wersalikami.*
[e] *Słowo nieczytelne.*
[1] Prawdopodobnie Seńkowice.
[2] Miejscowość nieustalona.

10. «Ідея і чин», № 10–11 за 1946 р., стосується території СРСР.

11. Звіт про період переходу Ч[ервоної] А[рмії] (VII–XI [19]45 р.).

12. Звіт у двох примірниках про дії УПА-Захід у тилах в мирний час (з X [19]45 по VI [19]46).

13. Німецько-польський протокол терену в [19]44 р. б[іля] Самбора.

14. Адреса: ˹Люхрицька˺ Ярослава, Львівська область, Сокольницький рай[он][3].

15. Адреса: Галуцишак Іван, Станіславівська область, Калуський рай[он].

16. Адреса: К.А., Золотницький район, пошта Михайлівка.

17. Посвідчення Олекси ˹Гарасинініва˺, нар. 28 III 1913 р. у селі Калинівщина Чорт[к]івського пов[іту].

18. Посвідчення Василя ˹Іваночка˺, нар. 6 XII 1907 р. Це – фальшиве посвідчення рай[онового] провідника Перемиського пов[іту] Дмитра Гадая--«˹Тісо˺», котрий восени 1947 р. перейшов у СРСР.

19. Пропагандистські брошури і господарський реєстр ОУН-УПА на території СРСР.

В[ище]зг[адані] компрометуюч[і] матеріали, які походять із архіву «˹Стяга˺», ми використати не можемо, бо особи, скомпрометовані в нотатках і записках із архіву «Стяга», наразі перебувають на території СРСР.

Враховуючи вищевикладене, пропонується передати в[ище]зг[адані] компрометуючі матеріали керівництву СРСР.

Мол[одший] реф[ерент] II від[ділу]
III деп[артаменту] МГБ
(—) Кавала Ян[4]
[...][д]

Кер[івник] II с[екції] II від[ділу]
III деп[артаменту] МГБ
кап. (—) Ястшембський

[д] *Фрагмент тексту нерозбірливий.*

[3] Ймовірно йдеться про Сокальський р-н.

[4] Кавала Ян (нар. 6 XI 1928 в Мисляховицях). Підпор. (1952), пор. (1954), кап. (1956), майор (1959), підполк. (1963), полк. (1967). З жовтня 1945 – кур'єр ПУГБ в Стрільцях. З вересня 1946 – молодший референт, з травня 1947 – референт, з листопада 1947 – старший референт III сектору ПУГБ в Стрільцях. З серпня 1948 – референт 2-ої секції III відділу ВУГБ в Катовицях. З березня 1949 – молодший референт 2-ої секції I відділу III департаменту МГБ. З червня 1950 – молодший референт, з липня 1952 – референт, з серпня 1953 – старший референт 2-ої секції II відділу III департаменту МГБ. З червня 1954 – старший референт 2-ої секції X відділу I департаменту МГБ. З квітня 1955 – керівник, з квітня 1956 – старший оперативний офіцер 2-ої секції V відділу II департаменту КдсГБ. З листопада 1956 – старший оперативний офіцер, з липня 1957 – заступник начальника, з грудня 1958 – начальник V відділу II департаменту МВС. З червня 1963 – заступник начальника (негласного штату) II департаменту МВС. З листопада 1964 – старший інспектор (негласного штату) I департаменту МВС. З серпня 1967 – начальник III відділу II департаменту МВС. Дисциплінарно звільнений зі служби 11 VI 1976. Заарештований за причетність до нелегального обігу валютних цінностей та золота. Вироком Воєводського суду столичного міста Варшави 23 IX 1972 засуджений до 6 р. та 6 міс. позбавлення волі. *(AIHП, 709/834, Особова справа співробітника; Afera «Żelazo» w dokumentach MSW i PZPR. Wybór, wstęp i oprac. W. Bagieński, P. Gontarczyk. – Warszawa, 2013, – S. 268).*

11. Okres przemarszu Cz[erwonej] A[rmii] (VII–XI [19]45 r.) – sprawozdanie.

12. Działanie UPA-„Zachód" na tyłach w okresie pokojowym (od X [19]45 do VI [19]46) – sprawozdanie w dwóch egzemplarzach.

13. Protokół niemiecko-polski terenu w okresie [19]44 r. k[oło] Sambora.

14. Adres: [d-]Luchrycka[-d] Jarosława, obwód Lwów, rej[on] sokolnicki[3].

15. Adres: Hałuciszak Iwan, obwód Stanisławów, rej[on] Kałusz.

16. Adres: K. A., rejon Załotnicki, poczta Michałówka.

17. Kenkarta na nazwisko: [d-]Harasyniniw[-d] Aleksy, ur. 28 III 1913 r. we wsi Kalinowszczyzna[f], pow[iat] Czort[k]ów.

18. Kenkarta: [d-]Iwanoczko[-d] Wasyl, ur. 6 XII 1907 r., jest to fałszywy dokument Hadaj Dymitra, ps. „[d-]Tiso[-d]", rej[onowego] prowidnyka pow[iatu] przemyskiego, który jesienią 1947 r. odszedł na tereny ZSRR.

19. Broszury propagandowe i ewidencja gospodarcza org[anizacji] OUN-UPA dot[ycząca] terenów ZSRR.

W[yżej] wym[ienione] materiały kompromitujące, które pochodzą z archiwum „[d-]Stiaha[-d]" są dla nas niemożliwe do wykorzystania z tego powodu, że osoby skompromitowane w notatkach i zapiskach znalezionych w archiwum „Stiaha" przebywają obecnie na terenie ZSRR.

Wobec powyższego stawia się wniosek o przekazanie w[yżej] wym[ienionych] materiałów kompromitujących władzom ZSRR.

Mł[odszy] Ref[erent] Wydz[iału] II Dep[artamentu] III MBP
(—) Kawala Jan[4]
[...][g]

Kier[ownik] S[ekcji] II Wydz[iału] II Dep[artamentu] III MBP
(—) Jastrzębski, kpt.

[b-]Odbito w 2 egz[emlarzach] T. Z.[-b]

---

[f] *Było:* Kałyniwszczyzna.

[g] *Fragment nieczytelny.*

[3] Prawdopodobnie mowa o rejonie sokalskim.

[4] Jan Kawala (ur. 6 XI 1928 w Myślachowicach), ppor. (1952), por. (1954), kpt. (1956), mjr (1959), ppłk (1963), płk (1967). Od października 1945 goniec PUBP w Strzelcach Opolskich, od września 1946 mł. referent, od maja 1947 referent, od listopada 1947 st. referent Referatu III PUBP w Strzelcach; od sierpnia 1948 referent Sekcji 2 Wydz. III WUBP w Katowicach; od marca 1949 młodszy referent Sekcji 2 Wydz. I, Dep. III MBP, od czerwca 1950 mł. referent, od lipca 1952 referent, od sierpnia 1953 st. referent Sekcji 2 Wydz. II Dep. III MBP; od czerwca 1954 st. referent Sekcji 2 Wydz. X Dep. I MBP; od kwietnia 1955 kierownik, od kwietnia 1956 st. oficer operacyjny Sekcji 2 Wydz. V Dep. II KdsBP, od listopada 1956 st. oficer operacyjny, od lipca 1957 zca naczelnika, od grudnia 1958 naczelnik Wydz. V Dep. II MSW, od czerwca 1963 zca naczelnika (etat niejawny) Dep. II MSW; od listopada 1964 st. inspektor (etat niejawny) Dep. I MSW; od sierpnia 1967 naczelnik Wydz. III Dep. II MSW; zwolniony dyscyplinarnie ze służby 11 VI 1976, aresztowany za udział w nielegalnym obrocie wartościami dewizowymi i złotem, wyrokiem Sądu Wojewódzkiego dla m.st. Warszawy z 23 IX 1972 skazany na 6 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności. AIPN, 709/834, Akta osobowe funkcjonariusza; *Afera „Żelazo" w dokumentach MSW i PZPR*, wybór, wstęp i oprac. W. Bagieński, P. Gontarczyk, Warszawa 2013, s. 268.

[б-]Надруковано у 2 прим[ірниках] Т. З.[-б]

АІНП, 01224/1981, арк. 88–89.
Оригінал, машинопис.
Документ польською мовою.
Наприкінці документа написано: «16.8.[19]50 р. в[ище]зг[адані] матеріали з архіву «Стяга» були вручені кап. Яструшембському для надання керівництву СРСР». *Поруч стоїть дата* «16.08.[19]50 р.» *і підпис* «*Кавала*».

AIPN, 01224/1981, k. 88–89.
Oryginał, maszynopis.
Dokument w języku polskim.
Na końcu odręczna adnotacja: W dniu 16.08.[19]50 r. w[yżej] wym[ienione] materiały z archiwum „Stiaha" zostały wręczone kpt. Jastrzębskiemu celem przekazania władzo[m] ZSRR *wraz z datą:* 16.08.[19]50 r. *oraz podpisem:* Kawala.

№ 135

19 грудня 1950, Ряшів. Лист начальника III відділу ВУГБ у Ряшеві до начальника II відділу III департаменту МГБ щодо пошуку в Перемиському повіті архіву Василя Галаси-«Орлана»

[а-]Воєводське управління громадської безпеки у Ряшеві
Ч. ж.[-а] 3210/ЦБ/50

[а-]Ряшів[-а], «[б-]19[-б]» грудня [а-]195[-а]0 р.
[в-г-]Цілком таємно[-г-в]

Начальнику II-го відділу III-го деп[артаменту] МГБ
[в-г-]у Варшаві[-г-в]

У відповідь на лист № ДБ-594/50 начальника II-го відділу від 22 XI [19]50 р. у справі пошуку архіву, збереженого крайовим референтом пропаганди ОУН-УПА «[д-]Орланом[-д]» у корманицьких лісах Перемиського пов[іту], інформую про таке:

Після отримання даної схеми та мапи було створено групу, що складалася з 30-и солдатів КВБ, і відправлено на згадане місце для виявлення архіву.

Район, позначений на схемі та мапі, було повністю обстежено солдатами з використанням спеціальних щупів і міношукачів. Утім, 13-тиденні пошуки закінчилися безрезультатно.

В районі знайдено низку порожніх криївок ОУН-УПА. Після обшуку їх було знищено.

У пу[н]к[ті] 3, що позначений на мапі, знайдено військовий плащ, який вже частково зітлів. Опріч цього, жодних інших предметів не знайдено.

В додатку мапу зі схемою повертаю.

Дод. [б-]2[-б]

[е-]Начальник III відділу ВУГБ
у Ряшеві[-е]
(—)

[г-]Надруковано 2 прим[ірники] П. Й./Р. М.[-г]

[а-а] *Бланк.*
[б-б] *Вписано.*
[в-в] *Написано в розбивку.*
[г-г] *Підкреслено машинописним способом.*
[г-г] *Підкреслено машинописним способом (дві лінії).*
[д-д] *Підкреслено.*
[е-е] *Печатка.*

Nr 135

19 grudnia 1950, Rzeszów. Pismo naczelnika Wydziału III WUBP w Rzeszowie do naczelnika Wydziału II Departamentu III MBP w sprawie bezskutecznych poszukiwań archiwum Wasyla Hałasy, ps. „Orłan", w powiecie przemyskim

[a-]Wojewódzki Urząd
Bezpieczeństwa Publicznego
w Rzeszowie
L.dz.[-a] 3210/CB/50

[a-]Rzeszów, dn.[-a] „[b-]19[-b]" grudnia [a-]195[-a]0 r.
[c-d-]Ściśle tajne[-d-c]

Do Naczelnika Wydziału II
Dep[artamentu] III MBP
[c-e-]w Warszawie[-e-c]

W odpowiedzi na pismo Naczelnika Wydziału II z dnia 22 XI [19]50 r. za nr DB-594/50 w sprawie odnalezienia archiwum zachowanego przez krajowego referenta propagandy organizacji OUN-UPA „[f-]Orłana[-f]" w lasach kormanickich, pow[iat] Przemyśl, powiadamiam, co następuje:

Po otrzymaniu niniejszego szkicu i mapy została zorganizowana grupa składająca się z żołnierzy KBW w sile 30 osób i wysłana na wspomniane miejsce w celu odnalezienia archiwum.

Rejon oznaczony na przysłanym szkicu i mapie został całkowicie przeszukany przez żołnierzy, którzy mieli specjalne szpice i aparaty przeciwkominowe, i trzynastodniowe poszukiwania nie dały żadnych wyników.

W tym rejonie zostało znalezione szereg bunkrów pustych organizacji OUN-UPA, które po przeszukaniu zostały zniszczone.

Na p[un]k[cie] 3 oznaczonym na mapie, znaleziony został płaszcz wojskowy, który był już częściowo zgniły, poza tym innych przedmiotów nie znaleziono.

W załączeniu zwracam przysłaną mapę ze szkicem.

Zał[ączniki] [b-]2[-b]

[g-]Naczelnik Wydziału III WUBP
w Rzeszowie[-g]
(—)

[d-]Odbito 2 egz[emplarze] P. J./R. M.[-d]

[a-a] *Druk formularza.*
[b-b] *Wpisano odręcznie.*
[c-c] *Zapisano pismem spacjowanym.*
[d-d] *Podkreślono maszynowo.*
[e-e] *Podkreślono maszynowo dwiema liniami.*
[f-f] *Podkreślono odręcznie.*
[g-g] *Odbito pieczęcią.*

1 прим. – адресату.
1 прим. – аа.

АІНП, 0192/699, т. 1, спр. 166.
Оригінал, машинопис.
Документ польською мовою.
Наприкінці документа стоїть відбиток прямокутної печатки: «ІІІ департамент МГБ. ІІ відділ. Надійшло...». *Туди вписані дата* «21.12.1950 р.» *і номер* «594/50». *Також є дві маргіналії: 1)* «дод. 1–2 мапи Реф[ерент] Мазурек», *2)* «Секр. справа майора Врублевського 21 XII [19]50 р.».
Додатків до документа не виявлено.

1 egz. adresat
1 egz. aa.

AIPN, 0192/699, t. 1, k. 166.
Oryginał, maszynopis.
Dokument w języku polskim.
Na końcu dokumentu prostokątna pieczęć: Departament III MBP Wydział II Wpłynęło... Nr... *z odręcznie wpisanymi datą:* 21.12.1950 r., *numerem:* 594/50 *oraz adnotacją:* zał[ączniki] 1–2 mapy, ref[erent] Mazurek*; obok kolejna odręczna adnotacja:* Sekr. Sprawa mjr. Wróblewskiego 21 XII [19]50 r.
Załączników brak.

№ 136
29 квітня 1953, Варшава. Службова записка керівника II секції II відділу III департаменту МГБ Ромуальда Поморського про Захара Саба-«Клена»

[а-]Цілком таємно[-а]

Варшава, 28 IV 1953 р.
[б-]Прим[ірник] № 1[-б]

[а-в-]Службова записка[-в-а]
про Захара-Станіслава [в-]Саба[-в]-«Клена»[1], к[олишнього] керівника фотоосередку надр[айону] «Холодний Яр» I округи ОУН-УПА Бандери, складена за матеріалами станом на 28 IV 1953 р.

[а-а] *Підкреслено машинописним способом.*

[б-б] *Дописано.*

[в-в] *Написано великими літерами.*

[1] Сабо Захарій Станіславович (нар. 18 XII 1918, Корманичі), пс. «Клен». Керівник фотомайстерні надрайону «Холодний Яр» I-ї округи ОУН. 13 X 1953 таємно заарештований («таємно знятий») в Острудi. Перевезений до конспіративної квартири, потім до ВУГБ в Ольштині (14 X 1953). Згідно з документами УБ, мав бути залученим до співпраці (17 X 1953) співробітником II відділу III департаменту МГБ як інф. пс. «Ілавський» (у справі збереглося письмове зобов'язання). Мав брати участь у ОР під умовною назвою «Лемко». У поданні пор. Я. Пенара від 20 V 1954 про вилучення з агентурної мережі зазначалося: «Інф. «Ілавський» був завербований 17 X 1953 року на основі компрометуючих матеріалів, що характеризували його ворожу діяльність в ОУН та УПА у Перемиському повіті Ряшівського воєводства у 1945–[19]47 роках [...] Вербування «Ілавського» не було вдалим, бо не зізнався у причетності до ОУН та УПА, а відтак матеріали, зібрані на нього перед вербуванням, не були підтверджені. Здійснюючи вербування, ми припускали, що у процесі співпраці з нами він зламається і зізнається у своїй націоналістичній діяльності як колишній керівник фотомайстерні в надрайоні «Холодний Яр» і буде сумлінно працювати. На першу зустріч після вербування вищезгаданий прийшов пунктуально, втім, під час проведення розмови заявив, що на зустрічі буде приходити, але пояснювати, що робив у Перемиському повіті після визволення (як це обіцяв зробити для органів ГБ), не буде, бо не відчуває за собою жодної провини. На наступні зустрічі «Ілавський» також приходив, але доручені йому завдання не виконував, пояснюючи це браком часу та тим, що вже не підтримує жодних контактів зі своїми знайомими. З лютого 1954 р., згідно допучення н[ачальни]ка відділу капітана Мазурека, зустрічі з інф. «Ілавським» здійснював працівник 2-ї секції III відділу ВУГБ в Ольштині, але на жодній з них вищезгаданий не надавав матеріалів, пояснюючи, що не має можливості їх здобути. 21 IV 1954 я зустрівся з вищезгаданим в Ілаві, де «Ілавський» заявив, що не буде давати жодних матеріалів, бо це не сумісно з його сумлінням католика, який має двох братів – ри[мо]-кат[олицьких] ксьондзів у Римі. З наведеного вище випливає, що «Ілавський» не схвалює співпрацю з чинниками ГБ і тому подальший його зв'язок з II від[ділом] III департаменту МГБ не принесе жодної оперативної користі». У 1954 вилучений з агентурної мережі. Перебував під спостереженням у межах КСС, яку вів V відділ II департаменту КдсГБ (1955). Справу передано ПУдсГБ в Ілаві (1955–1956). *(АІНП, 00945/88, м/ф; АІНП Бі, 0089/467, т. 1–3; АІНП Бі, 072/3, т. 4, Журнал реєстрації контрольно-спостережних справ ВУдсГБ/ВУ ГМ в Ольштині 1955–1956; АІНП Бі, 072/2, т. 3, Архівний журнал справ оперативного обліку 1956–1964).*

Nr 136

29 kwietnia 1953, Warszawa. Notatka służbowa kierownika Sekcji II Wydziału II Departamentu III MBP Romualda Pomorskiego, dotycząca Zachariasza Sabo, ps. „Kłen"

[a-]Ściśle tajne[-a]

Warszawa, dnia 28 IV 1953 r.
[b-]Egz[emplarz] nr 1[-b]

[a-c-]Notatka służbowa[-c-a]
doty[cząca] [c-]Sabo[-c] Zachariasza Stanisława, ps. „Kłen"[1], b[yłego] kierownika ośrodka fotograficznego przy nadr[ejonie] „Chołodnyj Jar" I Okręgu OUN-UPA Bandery, opracowana w[edłu]g stanu materiałów na dzień 28 IV 1953 r.

[a-a] *Podkreślono maszynowo.*

[b-b] *Dopisano odręcznie.*

[c-c] *Zapisano wersalikami.*

[1] Zachariasz Stanisław Sabo (ur. 18 XII 1918 w Kormanicach), ps. „Kłen". Kierownik ośrodka fotograficznego nadrejonu „Chołodnyj Jar" Okręgu I OUN; potajemnie aresztowany („tajnie zdjęty") w Ostródzie (13 X 1953), przewieziony do mieszkania konspiracyjnego, następnie do WUBP w Olsztynie (14 X 1953); wg dokumentów UB miał zostać pozyskany do współpracy 17 X 1953 r. przez funkcjonariusza Wydz. II Dep. III MBP jako inf. ps. „Iławski" (w aktach zachowało się pisemne zobowiązanie), miał być wykorzystywany do RO krypt. „Łemko"; wg wniosku por. J. Penara z dn. 20 V 1954 r. o wyeliminowanie z sieci agenturalnej: „Inf[ormator] ps. »Iławski« zawerbowany został 17 X 1953 roku na materiałach kompromitujących, charakteryzujących jego wrogą działalność w org[anizacji] OUN-UPA na terenie pow. Przemyśl woj. Rzeszów w latach 1945–[19]47 [...] Werbunek »Iławskiego« nie był udany, gdyż ten nie przyznał się do przynależności do org[anizacji] OUN-UPA i tym samym nie potwierdzone zostały materiały posiadane na niego przed werbunkiem. Werbunku dokonano dlatego, iż przypuszczaliśmy, że ten w procesie współpracy z nami załamie się i przyzna się do swojej nacjonalistycznej działalności organizacyjnej jako b[yły] kierownik ośrodka fotograficznego przy nadrejonie »Chołodnyj Jar« i będzie uczciwie pracował. Na pierwsze spotkanie po werbunku w[yżej] w[ymieniony] przyszedł punktualnie, lecz w trakcie prowadzonej rozmowy z nim oświadczył, że na spotkania będzie przychodził, lecz wyjaśnień, które zobowiązał się złożyć org[anom] BP o swojej działalności po wyzwoleniu na terenie pow. przemyskiego nie złoży, gdyż nie poczuwa się do żadnej winy. Na następne spotkania »Iławski« przychodził również, lecz zadań dawanych mu do wykonania nie wykonywał, tłumacząc się brakiem czasu oraz tym, że obecnie nie utrzymuje żadnych kontaktów ze swymi znajomymi. Od lutego 1954 zgodnie z poleceniem n[aczelni]ka Wydz. kpt. Mazurka spotkania z inf[ormatorem] «Iławski» odbywał pracownik Sekcji 2 Wydz. III WUBP w Olsztynie, lecz na żadne z tych spotkań w[yżej] w[ymieniony] nie dostarczył materiałów tłumacząc, że nie ma możliwości ich uzyskania. W dniu 21 IV 1954 odbyłem spotkanie z ww. w Iławie, na którym »Iławski« oświadczył, że nie będzie dawał żadnych materiałów, gdyż nie godzi się to z jego sumieniem jako katolika mającego dwóch braci księży rzy[msko]-kat[olickich] w Rzymie. Z powyższego wynika, że «Iławski» jest wrogo ustosunkowany do współpracy z org[anami] BP i tym samym dalsze pozostawienie go na kontakcie Wydz[iału] II Dep. III MBP nie przyniesie żadnych korzyści operacyjnych", wyeliminowany z sieci agenturalnej w 1954; inwigilowany w ramach SEO przez Wydz. V Dep. II KdsBP (1955), sprawę przekazano PUdsBP w Iławie (1955–1956). AIPN, 00945/88, mf; AIPN Bi, 0089/467, t. 1–3; AIPN Bi, 072/3, t. 4, Dziennik rejestracyjny spraw ewidencyjno-obserwacyjnych WUdsBP/KW MO w Olsztynie 1955–1956; AIPN Bi, 072/2, t. 3, Dziennik archiwalny spraw ewidencji operacyjnej 1956–1964.

Захар-Станіслав [в-]Сабо[-в], пс. «Клен», с[ин] Михайла та Теклі (дівоче прізвище Демидовська), нар. 19 XII 1918 р. у Корманичах Перемиського пов[іту], українець, грек[о]-кат[олик], має польське гром[адянство], з родини селян, одружений, осв[іта] – 7 класів школи та один рік гімн[азії], безпартійний, за фахом – столяр, фотограф, останнє місце прож[ивання]: Ілава, вул. Освенцімська, № 3. Працює столярем у деревообробному коопер[ативі].

Справу на нього завів II від[діл] III деп[артаменту] МГБ у 1951 р. на підставі донесень інф[орматорок] «Олі» та «Христини». Вони повідомляли, що на «західних теренах» (точних даних немає) в Захара [в-]Саба[-в]-«Клена» проживає к[олишній] чл[ен] орг[анізації] ОУН-УПА, керівник фотоосередку при надрайоні «Холодний Яр».

На підставі вищезазначеного Захара [в-]Саба[-в]-«Клена» включено до РС «Лемко». Його пошук розпочато з метою подальшої розробки.

23 IV 1953 р. Захара [в-]Сабу[-в]-«Клена» було виявлено на території Ольштинського воєв[одства].

Свідки, допитані в 1947–[19]52 і 1953 [роках] з приводу ворожої діяльності «[в-]Клена[-в]» як члена ОУН-УПА в 1945–[19]47 роках, тобто к[олишні] члени ОУН-УПА [г-в-]Підбільська[-в] Катерина[-г]-«Галка», [г-в-]Вовк[-в] Ірина[-г]-«Ярослава», [г-в-][Бер]нат[-в] Катерина-«Балка», [в-]Підбільський[-в] Григорій, [в-]Гощимінський[-в] Леон, [в-]Охота[-в] Павло-«Остап»[2], [г-в-]Бортник[-в] Марія[-г]-«Мотря» і [в-]Фортуна[-в] Владислав-«Корч», а також інф[орматор] «Богуславський», аг[енти] «Ураган», «Оля», «Г-115» і «Невідомий» повідомляють, що:

Захар-Станіслав [в-]Сабо[-в] до 1939 р. жив зі своєю сім'єю в селі Корманичі Перемиського пов[іту]. Займався сільським господарством. Згодом якийсь час трудився в столярній майстерні у Перемишлі.

У період гітлерівської окупації (1940–[19]43 рр.) надалі був при родині, працював у своєму фотографічному ательє. [г-]У 1943 добровільно записався до дивізії [С]С Гали[чина][-г], але на збірний пункт не з'явився, за що його розшукували Гестапо й українська [поліція]. З 1943 р. і [до] визволення Захар [в-]Сабо[-в] переховувався в [оун]івських осередках і по лісах.

У той час [в-]Сабо[-в] налагодив зв'язок із членами ОУН-УПА в Перемиському пов[іті] та тісно з ними співпрацював. Офіційно тоді до організації він не належав. Про його ворожу діяльність у період окупації нам нічого не відомо.

У 1944 р. (точна дата невідома), за нез'ясованих обставин, Захара [в-]Сабу[-в] завербували до ОУН-УПА Бандери. Провідник надрайону «Холодний Яр»

[г-]...[-г] *Підкреслено.*

[2] Охота Павло (нар. 20 VII 1916, Селиська), пс. «Остап». Командир чоти в сотні УПА «Бурлаки». Здався підрозділу ВП в Куп'ятичах 12 VI 1947. Вироком РВС у Ряшеві від 12 VIII 1947 засуджений до довічного ув'язнення. Постановою НВС 23 III 1954 вирок змінено на 12 р. ув'язнення. Постановою Військової прокуратури в Гданську 3 V 1956 термін покарання зменшено до 8 р. ув'язнення. Звільнений. *(АІНП, 01224/2038, м/ф; АІНП Ж, 107/286; АІНП Гд, 280/748).*

[c-]Sabo[-c] Zachariasz Stanisław, ps. „Kłen", s. Michała i Tekli z d. Dymidowska, ur. 19 XII 1918 r. w Kormanicach, pow[iat] Przemyśl, narodowość ukraińska, [wyznanie] gre[c]k[o]kat[olickie], obyw[atelstwo] polskie, pochodz[enie] społeczne chłopskie, żonaty, wykszt[ałcenie] 7 klas szkoły powszechnej, podaje 8 klas[ę] gimn[azjum], bezpartyjny, zawód stolarz, fotograf, obecnie zam[ieszkały] Iława, ul. Oświęcimska nr 3, zatrudniony w Spółdz[ielni] Pracy Przemysłu Drzewnego jako stolarz.

Sprawa na w[yżej] w[ymienionego] została założona przez Wydz[iał] II Dep[artamentu] III MBP w 1951 r. na podstawie doniesień inf[ormatorek] „Ola"–„Krystyna", które podawały, że na terenach zachodnich (bliższych danych brak) zamieszkuje [c-]Sabo[-c] Zachariasz, ps. „Kłen", b[yły] czł[onek] org[anizacji] OUN-UPA, kierownik ośrodka fotograficznego przy nadrejonie „Chołodnyj Jar".

Na podstawie wyżej podanych materiałów [c-]Sabo[-c] Zachariasza, ps. „Kłen" włączono do R.C. „Łemko", przystąpiono do jego ustalenia i rozpracowania.

W dniu 23 IV 1953 r. [c-]Sabo[-c] Zachariasz, ps. „Kłen" został ustalony na terenie woj[ewództwa] olsztyńskiego.

Przesłuchani świadkowie w [latach] 1947–[19]52 i 1953, b[yli] członkowie org[anizacji] OUN-UPA [c-d-]Podbilska[-c] Katarzyna[-d], ps. „Hałka", [d-c-]Wowk[-c] Irena[-d], ps. „Jarosława", [c-d-][Bier]nat[-c] Katarzyna, ps. „Bałka", [c-]Podbilski[-c] Grzegorz, [c-]Gościmiński[-c] Leon, [c-]Ochota[-c] Paweł, ps.[-d] „Ostap"[2], [d-c-]Bartnik[-c] Maria[-d], ps. „Motria" i [c-]Fortuna[-c] Władysław, ps. „Korcz", na okoliczność wrogiej praktycznej działalności – „[c-]Kłena[-c]" w org[anizacji] OUN-UPA w latach 1945–[19]47 r. oraz inf[ormator] „Bogusławski", ag[enci] „Huragan", „Ola", „H-115" i „Nieznany" podają, że:

[c-]Sabo[-c] Zachariasz-Stanisław do 1939 r. zamieszkiwał we wsi Kormanice, pow[iat] Przemyśl przy rodzinie i pracował na gospodarstwie rolnym oraz chwilowo pracował w warsztacie stolarskim w Przemyślu.

W okresie okupacji hitlerowskiej w latach 1940–[19]43 r. przebywał nadal przy rodzinie, prowadząc swój zakład fotograficzny. [d-]W 1943 r. zapisał się ochotniczo do [S]S-Dywizji Gali[zien]"[-d], lecz na punkt zborny nie stawił się, za co był poszukiwany przez gestapo i [policję] ukraińską. Od 1943 r. [do] wyzwolenia [c-]Sabo[-c] Zachariasz ukrywał się w [oun]owskich gromadach oraz po lasach.

Ukrywając się, [c-]Sabo[-c] nawiązał kontakt z członkami org[anizacji] OUN-UPA na terenie pow[iatu] Przemyśl i z nimi ściśle współpracował. Oficjalnie w tym okresie do organizacji nie należał. Praktyczna wroga działalność w[yżej] w[ymienionego] w okresie okupacji nie jest nam znana.

[d-d] *Podkreślono odręcznie.*

[2] Paweł Ochota (ur. 20 VII 1916 w Siedliskach), ps. „Ostap". Dca czoty w sotni „Burłaki"; 12 VI 1947 poddał się jednostce WP w Kupiatyczach; wyrokiem WSR w Rzeszowie z 12 VIII 1947 skazany na dożywotnie więzienie; postanowieniem NSW z 23 III 1954 wyrok zamieniono na 12 lat więzienia; postanowieniem Prokuratury Wojewódzkiej w Gdańsku z 3 V 1956 wyrok zmniejszono do 8 lat więzienia, zwolniony. AIPN, 01224/2038, mf; AIPN Rz, 107/286; AIPN Gd, 280/748.

«[в]-Руслан-[в]» (убитий) його призначив керівником фотовідділу при легальному осередкові надрайону «Холодний Яр».

«[в]-Руслан-[в]» надав йому фотоапарат «Кодак» (6 х 9), а також гроші на купівлю хіміка[тів]. Далі [в]-Сабо-[в] за місцем свого проживання в селі Кормаличі Перемиського пов[іту] облаштував аматорську фотолабораторію.

В ОУН-УПА [в]-Сабо-[в] користувався псевдонімом «Клен».

Для підтримання постійного зв'язку з керівництвом надрайон[у] ОУН-Б «Холодний Яр» «[в]-Руслан-[в]» передав «Кленові» 2 зв'язкових (їхні пс[евдоніми] нам не відомі). Ті забезпечували зв'язок між «[в]-Русланом-[в]» і «[в]-Кленом-[в]».

У 1945 р. «[в]-Клен-[в]» переніс свою лабораторію до криївки в корманицьких лісах.

Діяльність «Клена» як керівника фотовідділу при легальному осередкові надрайону «Холодний Яр» полягала в наступному:

1) Виготовляв світлини для паспортів членів ОУН-УПА, котрі за вказівкою реф[ерента] пропаганди КП ОУН «[в]-Орлана-[в]» їхали до Західної Польщі з метою створення пунктів зв'язку.

2) Виготовляв групові фото окремих сотень УПА в моменти проведення організаційних заходів, які проходили в корманицьких лісах Перемиського пов[іту] у 1945–[19]46 роках.

У 1945–[19]46 рр. «[в]-Клен-[в]» виготовляв світлини для наступних членів ОУН-УПА, які вирушили на західні терени:

[г]1. [в]-Бобік-[в] Юрію, він же Сольський Станіслав, пс. «Любка» – кур'єр «Орлана», оперативно використаний II від[ділом] III деп[артаменту] МГБ.

[г]2. [в]-Фортуні-[в] Владиславу, пс. «Корч» – пол[ітичний] виховник сотні «Крилача», потім – кур'єр «Орлана» (заарештований).

3. [в]-Івасюку-[в], пс. «Залізний» – пол[ітичний] вихов[ник] сотні «Бурлаки», потім – кур'єр «Орлана» (заарештований).

4. [в]-Вовк-[в] Ірині, пс. «Ярослава» – реф[ерентка] УЧХ району «Б-II» надрайону «Холодний Яр», з 1945 р. – зв'язкова «Орлана» (заарештована).

5. [...][д], пс. «Галя» – друкарка технічного осередку надр[айону] «Холодний Яр», оперативно використана II від[ділом] III деп[артаменту] МГБ.

6. [...][е], пс. «Віра» – к[олишня] реф[ерентка] УЧХ II району надр[айону] «Холодний Яр», оперативно використана II від[ділом] III деп[артаменту] МГБ, наразі пов'язана з ПУГБ у Єленій Гурі.

7. [в]-Підбільській-[в] Катерині, пс. «Галка» – к[олишня] зв'язкова I округи ОУН-УПА, заарештована,

та багатьом іншим.

[г] *Дописано знак:* V.

[д] *Прізвище та ім'я затерте. Певно було:* Сорока Павлина.

[е] *Прізвище та ім'я затерте. Вочевидь було:* Химко Зіновія.

W 1944 r. (dokładnej daty brak) w bliżej nieustalonych okolicznościach [c]Sabo[c] Zachariasz został zwerbowany do org[anizacji] OUN-UPA Bandery i mianowany został przez nadrejonowego prowidnyka nadrejonu „Chołodnyj Jar" – „[c]Rusłana[c]" (zabity) kierownikiem ośrodka fotograficznego przy ośrodku legalizacyjnym nadrejonu „Chołodnyj Jar".

Od „[c]Rusłana[c]" otrzymał aparat fotograficzny marki „Kodak" (6 x 9) oraz fundusze na zakup chemikali[ów]. Prymitywne laboratorium urządził [c]Sabo[c] u siebie w mieszkaniu we wsi Kormanice, pow[iat] Przemyśl.

W organizacji OUN-UPA [c]Sabo[c] występował pod pseudonimem „Kłen".

Dla utrzymania stałej łączności z kierownictwem OUN-B nadrejon[u] „Chołodnyj Jar" – „[c]Rusłan[c]" przydzielił mu 2 łączników (ps[eudonimy] ich nie są nam znane), którzy byli w stałym kontakcie z „[c]Rusłanem[c]" i „[c]Kłenem[c]".

W 1945 r. „[c]Kłen[c]" przeniósł swoje laboratorium do kryjówki w lasach kormanickich.

Działalność „[c]Kłena[c]" jako kierownika ośrodka fotograficznego przy komórce legalizacyjnej nadrejonu „Chołodnyj Jar" – polegała na:

1) robieniu zdjęć dla członków or[ganizacji] OUN-UPA do dowodów osobistych, wysyłanych przez ref[erat] propagandy KP OUN „[c]Orłana[c]" na zachodnie tereny Polski do organizowania punktów kontaktowo-przerzutowych.

2) robienia zdjęć grupowych poszczególnych sotni UPA z imprez organizacyjnych, które odbywały się w lasach kormanickich, pow[iat] Przemyśl w latach 1945–[19]46 r.

Na przestrzeni 1945–[19]46 r. „[c]Kłen[c]" robił zdjęcia dla niżej wymienionych członków org[anizacji] OUN-UPA, którzy wysłani zostali na tereny zachodnie:

[c]1. [c]Bobik[c] Józefowi vel Solski Stanisław, ps. „Lubka" (kurier „[c]Orłana[c]") – wykorzystany operacyjnie przez Wydz[iał] II Dep[artamentu] III MBP.

[e]2. [c]Fortunie[c] Władysławowi, ps. „Korcz" – pol[ityczny] wychowawca sotni „Kryłacza", a następnie kurier „Orłana" (aresztowany).

3. [c]Iwaszek[c], ps. „Zaliznyj" – pol[ityczny] wychow[awca] sotni „Burłaki", a następnie kurier „Orłana" (aresztowany).

4. [c]Wowk[c] Irenie, ps. „Jarosława" – rejonowa ref[erentka] UCzCh w rejonie „B-II" nadrejon „Chołodnyj Jar", od 1945 r. łączniczka „Orłana" (aresztowana).

5. [...][f], ps. „Hala" – maszynistka ośrodka technicznego przy nadr[ejonie] „Chołodnyj Jar" – wykorzystana operacyjnie przez Wydz[iał] II Dep[artamentu] III MBP.

---

[e] *Przy akapicie dopisano odręczny znak:* V.

[f] *Nazwisko i imię zamazane. Być może Soroka Pawlina.*

У 1945–[19]46 роках «[в]-Руслан-[в]» відрядив Захара [в]-Сабу-[в]-«Клена» до Перемишля. Там той не лише придбав усе, що було треба для фотосправи, але й закупив для ОУН-УПА багато іншого, приміром друкарські машинки, приладдя для письма, склографи та ін. Заарештовані члени ОУН-УПА Б, допитані як свідки, свідчать про таке:

1. Ірина [в]-Вовк-[в]-«Ярослава» в протоколі від 23 XI [19]51 р. розповідає, що восени 1945 р. вишкільний реф[ерент] І окр[уги] ОУН Зенон [в]-Бахталовський-[в]-«Зенко»[3] спрямував її в село Корманичі Перемиського пов[іту], щоб керівник фотоосередку «[в]-Клен-[в]», який там перебував, виготовив для неї фото на паспорт. Це їй було потрібно, тому що за вказівкою окружного провідника І окр[уги] ОУН «[в]-Григора-[в]» вона мала їхати на західні терени Польщі з метою виконання організаційного завдання. Для зв'язку із «[в]-Кленом-[в]» їй призначили зв'язкового «[в]-Зенка-[в]». Фотографії «[в]-Клен-[в]» їй робив у своєму помешканні в Кореничах.

2. Катерина [в]-Підбільська-[в]-«Галка» в протоколі від 1 X 1947 р. зазначає, що керівник фотоосередку «[в]-Клен-[в]», за походженням із села Корманичів, був нареченим Марії [в]Оленяк-[в]-«Квітки» ([станична] у селі Молодовичі Перемиського пов[іту]).

3. Григорій [г-в]-Підбільський-[в] і Леон Ґощимінський у протоколах від 29 V [19]52 р. повідомляють, що Захар [в]-Саба-[в] вступив до ОУН-УПА в 1943 р. і деякий час перебував у сотні «Бурлаки».

В 1945 р. у районі Корманичів, за обставин, які для них нез'ясовані, він із чл[еном] ПЖ (польова жандармерія) Іваном [в]-Бараном-[в] брав участь у вбивстві двох польських громадян ([в]-Крупський-[в], Юзеф [в]-Кожух-[в]), а також у вбивстві вчителя (його прізвище невідоме) з села Молодовичі Перемиського пов[іту]. Захар [в]-Сабо-[в] на той час був озброєний ППШ і 9 мм пістолетом-[г].

Брат вищезгаданого, Михайло, в період окупації служив в українській поліції. Після визволення його, як члена ОУН-УПА, було вбито. Двоє старших братів вищезгаданого, завершивши навчання у Перемишлі, продовжили навчання в Італії, де й мають перебувати дотепер.

4. Павло [в]-Охота-[в]-«Остап» у протоколі від 15 IV 1953 р. зазначає:

Влітку 1946 р. я був чотовим сотні «Бурлаки», яка на той момент стояла в присілку Жупа села Корманичі. Там я зустрів «[в]-Клена-[в]», що перебував із боївкою СБ «Сокола» з району «А-І» надрай[ону] «Холодний Яр». Він був озброєний пістолетом.

Вдруге я бачив «[в]-Клена-[в]» та боївку «[в]-Сокола-[в]» навесні 1945 р. у корманицьких лісах.

[с] *Слово розібрати не вдалося.*

[3] Любомир Бахтальовський чи Бахталовський (нар. 16 XII 1921, с. Стопчатів Коломийського пов.), пс. «Зенко». У 1945–1947 – референт вишколу І округи. Затриманий на території Чехословаччини 3 IX 1947. Переданий до Польщі. Вироком Воєводського районного суду у Ряшеві 23 XII 1948 засуджений до кари смерті. Вирок виконано 30 III 1949 на Замку в Ряшеві. *(IPN BU 2911/1, KOI).*

6. [...][g], ps. „Wira" – b[yła] rejonowa ref[erentka] UCzCh Rejonu II Nadre[jonu] „Chołodnyj Jar" – wykorzystana operacyjnie przez Wydz[iał] II Dep[artamentu] III MBP, obecnie pozostaje na kontakcie PUBP Jelenia Góra.

7. c-Podbilskiej-c Katarzynie, ps. „Hałka" – b[yła] łączniczka Okręgu I OUN-UPA, aresztowana,

i wielu innym.

W latach 1945–[19]46 r. c-Sabo-c Zachariasz, ps. „Kłen", był wysyłany przez „c-Rusłana-c" do Przemyśla, gdzie oprócz potrzebnej mu techniki fotograficznej robił i inne zakupy dla org[anizacji] OUN-UPA, jak maszyny do pisania, przybory piśmienne, powielacze itp. Przesłuchani w charakterze świadków aresztowani członkowie org[anizacji] OUN-UPA-B, zeznają i tak:

1. c-Wowk-c Irena, ps. „Jarosława", w protokole z dnia 23 XI [19]51 r. podaje, że: jesienią 1945 r. została wysłana przez ref[erenta] szkoleniowego Okr[ęgu] I OUN c-Bachtalowskiego-c Zenona, ps. „Zenko"[3], do wsi Kormanice, pow[iat] Przemyśl do kierownika ośrodka fotograficznego ps. „c-Kłen-c" w celu wyrobienia dla siebie zdjęć do dowodu osobistego, gdyż wyjeżdżała z polecenia okręgowego prowidnyka Okr[ęgu] I OUN „c-Hryhora-c" na zachodnie tereny Polski z zadaniem organizacyjnym. Z „c-Kłenem-c" kontaktował się łącznik przydzielony jej przez „c-Zenka-c". Zdjęcia „c-Kłen-c" robił jej w swoim mieszkaniu w Kormanicach.

2. c-Podbilska-c Katarzyna, ps. „Hałka" w protokole z dnia 1 X 1947 r. podaje, że narzeczonym c-Ołeniak-c Marii, ps. „Kwitka", ([stanyczna] we wsi Młodowice, pow[iat] Przemyśl), był kierownik ośrodka fotograficznego ps. „c-Kłen-c", który pochodził ze wsi Kormanice.

3. c-d-Podbilski-c Grzegorz i c-Gościmiński-c Leon w protokołach z dnia 29 V [19]52 r. podają, że c-Sabo-c Zachariasz wstąpił do org[anizacji] OUN-UPA w 1943 r. i przez pewien okres był w sotni „Burłaki".

W 1945 r. na terenie gromady Kormanice, w bliżej nieznanych im okolicznościach brał udział wraz z czł[onkiem] PŻ (Polowa Żandarmeria) – c-Baran-c Janem w morderstwie dwóch obywateli polskich c-Krupskiego-c i c-Korzuch-c Józefa, oraz w morderstwie nauczyciela ze wsi Młodowice, pow[iat] Przemyśl (nazwisko nieznane). c-Sabo-c Zachariasz był w tym czasie uzbrojony w broń PPSza i pistolet 9 mm.-d

Brat w[yżej] w[ymienionego], Michał, w okresie okupacji służył w ukraińskiej policji, a po wyzwoleniu był członkiem org[anizacji] OUN-UPA i został zabity. Dwóch braci starszych w[yżej] w[ymienionego] po ukończeniu studiów w Przemyślu wyjechało na dalsze studia do Włoch, gdzie do obecnej chwili mają przebywać.

---

[g] *Nazwisko i imię zamazane. Być może:* Chymko Zenobia.

[3] Lubomyr Bachtalowski lub Bachtałowski (ur. 16 XII 1921 w Stopczatowie, pow. Kołomyja), ps. „Zenko", w latach 1945–1947 referent szkoleniowy Okręgu I; zatrzymany na terenie CSR 3 IX 1947, przekazany do Polski; wyrokiem WSR w Rzeszowie z 23 XII 1948 skazany na karę śmierci; wyrok wykonano 30 III 1949 na Zamku w Rzeszowie. IPN BU 2911/1, KOI.

«Остап» не вказав, чим саме «в-Клен-в» займався в боївці «Сокола».

5. Марія в-Бортник-в-«Мотря» в протоколі від 14 IV [1949 р.] свідчить, що навесні 1945 р. за сприяння надрайонової реф[ерентки] УЧХ «Сірої» (заарештована радянськими чинниками) зустрілася в надрайоні «Холодний Яр» з членом ОУН-УПА «в-Кленом-в», котрий походив зі села Корманичів Перемиського пов[іту].

«Мотря» зауважила, що в той період «в-Клен-в» перебував у [...]є осередку, але що конкретно там робив, не знала.

6. Владислав в-Фортуна-в-«Корч» у протоколі від 14 [...]є 1953 р. [констатує, що влітку] 1945 р. районова реф[ерентка] УЧХ Катерина в-Підбільська-в-«Галка» отримала від «Орлана» штафету, [в якій] той просив налагодити зв'язок із керівником фотоосередку «в-Кленом-в» та передати йому, щоб прийшов із фотоапаратом у Молодовичі до «Галки», де він на нього чекав.

«в-Клен-в» приходив до «Галки» додому і робив для нього фото на паспорт, що було потрібно для поїздки на захід.

У 1945–[19]47 роках «в-Клен-в», як керівник фотоосередку надрайону «Холодний Яр», підтримував зв'язок із наступними членами ОУН-УПА Бандери:

г1. в-Галасою-в Василем, пс. «Орлан» – реф[ерент] пропаганди КП ОУН-Бандери (восени 1947 р. перейшов на територію СРСР).

г2. в-Гук-в Мирославом, пс. «Григір» – провідник І окр[уги] ОУН (восени 1947 р. перейшов на територію СРСР).

г3. в-Бахталовським-в Любомиромж, пс. «Зенко» – вишкільний реф[ерент] І окр[уги] (заарештований у 1947 р.).

г4. в-Гамівкою-в Ярославом, пс. «Вишинський» – фінансовий реф[ерент] І окр[уги] (заарештований у 1947 р.).

г5. в-Ка[ву]зою-в Петром, пс. «Руслан» – [...]є провідник надрай[ону] «Холодний Яр» (убитий у 1948 [р.] в СРСР).

г6. «в-Сіроюв-в» – реф[ерентка] УЧХ надрай[ону] «Холодний Яр» (заарештована).

г7. «в-Жасминомв-в»-«Луговим» – провідник рай[ону] «А-І» надрай[ону] «Холодний Яр» (тепер – пров[ідник] Самбірської окр[уги], тер. СРСР).

г8. «в-Соколомв-в» – к[олишній] ком[ендант] боївки СБ рай[ону] «А-І» (теперішнє місце перебування невідоме).

г9. в-Бобіком-в Юрієм, він же в-Сольський-в Станіслав-«Любка» – к[олишній] кур'єр «Орлана», використаний II від[ділом] III деп[артаменту] МГБ).

г10. в-Боднаренко-в Марією, пс. «Оксана» – к[олишня] зв'язкова КП ОУН (тепер перебуває в Західній Німеччині).

г11. в-Гук-в Богданом, пс. «Скеля» – к[олишній] реф[ерент] служби [...]є «Холодний Яр» (тепер перебуває в Зах[ідній] Німеччині).

г12. в-Фортуною-в Владиславом, пс. «Корч» – к[олишній] кур'єр «Орлана» (заарештований).

ж *Вище:* Бахталовський Зенон.

4. [c-]Ochota[-c] Paweł, ps. „Ostap", w protokole z dnia 15 IV 1953 r. podaje, że latem 1946 r., będąc czotowym sotni „Burłaki", stacjonującej wówczas na przysiółku wsi Kormanice – Żupa spotkał „[c-]Kłena[-c]" wraz z bojówką SB „Sokiła" z rejonu „A-I" nadrej[onu] „Chołodnyj Jar" uzbrojonego w broń pistolet.

Drugi raz spotkał „[c-]Kłena[-c]" z bojówką „[c-]Sokiła[-c]" wiosną 1945 r. w lasach kormanickich.

Jaką funkcję pełnił „[c-]Kłen[-c]" w bojówce „Sokiła", tego „Ostapowi" nie wiadomo.

5. [c-]Bartnik[-c] Maria, ps. „Motria" w protokole z dnia 14 IV [1949] zeznaje, że wiosną 1945 r. na terenie nadrejonu „Chołodnyj Jar" zapoznała członka org[anizacji] OUN-UPA, ps. „[c-]Kłen[-c]", który pochodził ze wsi Kormanice, pow[iat] Przemyśl, poprzez nadrejonową ref[erentkę] UCzCh, ps. „Sira" (aresztowana przez władze radzieckie).

„[c-]Kłen[-c]" w tym okresie, jak jej jest wiadomo, przebywał w ośrodku [...][h] lecz jaką funkcję zajmował, „Motria" nie wiedziała.

6. [c-]Fortuna[-c] Władysław „Korcz" w protokole z dnia 14 [...][h] 1953 r., [podaje, że latem] 1945 r. rejonowa ref[erentka] UCzCh [c-]Podbilska[-c] Katarzyna, ps. „Hałka", otrzymała sztafetę od „Orłana", polecającą jej nawiązać kontakt z kierownikiem ośrodka fotograficznego ps. „[c-]Kłen[-c]" i polecić mu, żeby ten stawił się [z] aparatem fotograficznym w mieszkaniu „Hałki" w Młodowicach, gdzie na niego on oczekiwał.

„[c-]Kłen[-c]" po przyjściu do mieszkania „Hałki" robił dla niego zdjęcia do dowodu osobistego przed wyjazdem na zachód.

Pełniąc funkcję kierownika ośrodka fotograficznego przy nadrejonie „Chołodnyj Jar" –„[c-]Kłen[-c]" pozostawał w kontakcie w latach 1945–[19]47 r. z następującymi członkami org[anizacji] OUN-UPA Bandery:

[e]1. [c-]Hałasa[-c] Wasyl, ps. „Orłan" – ref[erent] propagandy KP OUN – Bandery (jesienią 1947 r. odszedł na tereny ZSRR).

[e]2. [c-]Huk[-c] Mirosław, ps. „Hryhor" – okręgowy prowidnyk Okr[ęgu] I OUN (jesienią 1947 r. odszedł na tereny ZSRR).

[e]3. [c-]Bachtalowski[-c] Lubomir[i], ps. „Zenko" – okręgowy ref[erent] szkoleniowy Okr[ęgu] I (aresztowany w 1947 r.).

[c]4. [c-]Hamiwka[-c] Jarosław, ps. „Wyszyński" – okręgowy ref[erent] finansowy Okr[ęgu] I (aresztowany w 1947 r.).

[e]5. [c-]Ka[wu]ła[-c] Piotr, ps. „Rusłan" – [...][h] nadrejon[owy] prowidnyk nadrej[onu] „Chołodnyj Jar" (zabity w 1948 na terenach ZSRR).

[e]6. Ps. „[c-]Sira[-c]" – nadrejonowa ref[erentka] UCzCh nadrej[onu] „Chołodnyj Jar" (aresztowana).

[e]7. Ps. „[c-]Jasmin[-c]" – „ Łuhowyj" – rejonowy prowidnyk rej[onu] „A-I", nadrej[onu] „Chołodnyj Jar" (obecnie Okr[ęgowy] prow[idnyk] w okr[ęgu] samborskim ZSRR).

---

[h] *Słowo nieczytelne.*

[i] *Wyżej:* Bachtalowski Zenon.

ᵍ13. ᵛ-Івасюкомᵛ, пс. «Залізний» – к[олишній] кур'єр «Орлана» (заарештований).

ᵍ14. ᵛ-Підбільськоюᵛ Катериною, пс. «Галка» – к[олишня] рай[онова] реф[ерентка] УЧХ (заарештована).

ᵍ15. ᵛ-Щигельськимᵛ Володимиром, пс. «Бурлака» – к[олишній] к[оманд]ир сотні УПА (заарештований).

16. ᵍ-ᵛ-Оленякомᵛ Миколоюᵍ – к[олишній] «харчовий» ОУН-УПА в Млодовичах Перемиського пов[іту], тепер прож[иває] у Вікарові Малому[4] Ельблонзького пов[іту] Ґданського воєв[одства],

та іншими чл[енами] ОУН-УПА з І округи ОУН-УПА.

Восени 1945 р. провідник надр[айону] «Холодний Яр» цей фотоосередок розпустив. «ᵛ-Кленᵛ» залишився фотографом при штабі І округи, а також як зв'язковий «ᵛ-Григораᵛ». Так тривало до акції «В» у 1947 р.

Практична діяльність «ᵛ-Кленаᵛ» в І окрузі ОУН-УПА у 1946–[19]47 роках не була встановлена.

Під час перебігу акції «В» «ᵛ-Кленᵛ» зі своєю нареченою Марією ᵛ-Оленякᵛ–«Квіткою» виїхали в Західну Польщу. Впродовж певного часу він переховувався у Ґданському воєводстві та ніде не прописувався.

Які документи він використав для цього переїзду, нами не встановлено, лише знаємо те, що дата народження «ᵛ-Кленаᵛ» – несправжня.

У 1948-му чи 1949-му (точна дата невідома) він приїхав до своєї сім'ї, що прож[ивала] в селі Дембкові[5] Ґурово-Ілав[ецького] пов[іту][6] Ольштинського воєв[одства]. Там жив, ніде не працюючи, до 1951 р.

У 1951 р. знову подався в Ельблонзький пов[іт] і одружився там із нареченою Марією ᵛ-Оленякᵛ.

Про діяльність «ᵛ-Кленаᵛ»[3] в 1948–[19]53 роках нам не відомо.

Наприкінці 1954 р. «ᵛ-Кленᵛ» приїхав до Ілави. Там улаштувався на роботу до деревообробного кооперативу, де працює столярем дотепер.

Наразі Захар-Станіслав ᵛ-Сабо-«Клен» залишається на зв'язку з такими членами ОУН-УПА, що прож[ивають] у Ілавському пов[іті] Ольштинського воєв[одства]:

1. ᵛ-Бараномᵛ Іваном – к[олишній] чл[ен] ПЖ у сотні «Бурлаки» чи «Ла[с]тівки», в Ілаві живе по вул. Освєнцимській, 22 і працює робітником на тартакові.

2. ᵛ-Кушніромᵛ Миколою – підозрюється в членстві у ОУН-УПА, живе в Ілаві по вул. Освєнцимській, № 4.

---

[3] *Було:* «Кленія».

[4] Це Мале Вікрово.

[5] Місцевість визначити не вдалося.

[6] Йдеться про Ілавський повіт.

[e]8. Ps. „[c-]Sokił[-c]" – b[yły] kom[endant] bojówki SB w rej[onie] „A-I" (obecne miejsce pobytu nieustalone).

[e]9. [c-]Bobik[-c] Józef vel [c-]Solski[-c] Stanisław, ps. „Lubka" – b[yły] kurier „Orłana" (wykorzystany przez Wydz[iał] II Dep[artamentu] III MBP).

[e]10. [c-]Bodnarenko[-c] Maria, ps. „Oksana" – b[yła] łączniczka KP OUN (obecnie przebywa w Niemczech Zachodnich).

[e]11. [c-]Huk[-c] Bohdan, ps. „Skała" – b[yły] rej[onowy] ref[erent] służby z [...][h] nadrej[onu] „Chołodnyj Jar" (obecnie przebywa w Niemczech Zach[odnich]).

[e]12. [c-]Fortuna[-c] Władysław, ps. „Korcz" – b[yły] kurier „Orłana" (aresztowany).

[e]13. [c-]Iwaszek[-c], ps. „Zaliznyj" – b[yły] kurier „Orłana" (aresztowany).

[e]14. [c-]Podbilska[-c] Katarzyna, ps. „Hałka" – b[yła] rej[onowa] ref[erentka] UCzCh (aresztowana).

[e]15. [c-]Szczygielski[-c] Włodzimierz, ps. „Burłak[a]" – b[yły] d[owód]ca sotni UPA (aresztowany).

16. [d-c-]Ołeniak[-c] Mikołaj[-d] – b[yły] *charczowy* org[anizacji] OUN-UPA we wsi Młodowice, pow[iat] Przemyśl (obecnie zam[ieszkały] Wikarów Mały[4], pow[iat] Elbląg, woj[ewództwo] Gdańsk),

i inni czł[onkowie] org[anizacji] OUN-UPA z terenu Okręgu I OUN-UPA.

Jesienią 1945 r. ośrodek fotograficzny został rozwiązany przez nadrejonowego prowidnyka nadr[ejonu] „Chołodnyj Jar", zaś „[c-]Kłen[-c]" pozostał przy sztabie Okręgu I jako fotograf i łącznik „[c-]Hryhora[-c]", gdzie przebywał do akcji „W" – 1947 r.

Praktyczna działalność „[c-]Kłena[-c]" w org[anizacji] OUN-UPA w latach 1946–[19]47 na terenie Okręgu I nie została ustalona.

W czasie trwania akcji „W" – „[c-]Kłen[-c]" wyjechał na zachodnie tereny Polski wraz ze swoją narzeczoną [c-]Ołeniak[-c] Marią, ps. „Kwitka", przez pewien okres ukrywał się na terenie województwa gdańskiego i nie był nigdzie meldowany.

Na podstawie jakich dokumentów wyjechał, nie ustalono, lecz data urodzenia „[c-]Kłena[-c]" jest fałszywa.

W 1948 r. lub 1949 r. (dokładnej daty brak) przyjechał do swojej rodziny zam[ieszkałej] we wsi Dębkowo[5], pow[iat] Górowo Iław[eckie][6], woj[ewództwo] Olsztyn, gdzie zamieszkiwał do 1951 r., nigdzie nie pracując.

W 1951 r. wyjechał ponownie na teren pow[iatu] Elbląg do swojej narzeczonej [c-]Ołeniak[-c] Marii, z którą wziął ślub.

Działalność „[c-]Kłena[-c]"[j] w latach 1948–[19]53 r. nie jest nam znana.

Przy końcu 1954 r. „[c-]Kłen[-c]" przyjechał do Iławy, gdzie wstąpił do pracy w spółdzielni przemysłu drzewnego, gdzie pracuje do obecnej chwili jako stolarz.

---

[j] *Było:* „Kłenija".

[4] Właśc.: Małe Wikrowo.

[5] Miejscowość nieustalona.

[6] Właśc.: powiat iławecki.

3. в-Красуцьким-в Йосипом, пс. «Невідомий» – к[олишній] чл[ен] ОУН-УПА в надрай[оні] «Холодний Яр», наразі проживає в селі Шуль[ці][7] Сроковської ґм[іни] Кентшинського пов[іту] Ольштинського воєв[одства].

4. в-Оленяком-в Миколою – к[олишній] «харчовий» ОУН-УПА в селі Молодовичах Перемиського пов[іту], наразі прож[иває] в селі Малому Вікрові Ельблонзького пов[іту] Ґданського воєв[одства].

Якого типу ці зв'язки – нами не встановлено. Оскільки в Ілавському та Ґурово-Ілавецькому пов[ітах] Ольштинського воєв[одства] є багато націоналістів, які перейшли з к[олишнього] рай[ону] «А-І» надрай[ону] «Холодний Яр», у тому числі й низка нерозшифрованих членів ОУН-УПА, планується розробити Захара в-Сабу-в для вербування, зв'язавши його перед цим із інф[орматором] «Богуславським».

Опрацював:
ст[арший] реф[ерент] II від[ділу]
III деп[артаменту] МГБ
пор[учник] (—) и-Пенар-и

Кер[івник] II с[екції] II від[ділу]
III деп[артаменту] МГБ
капітан (—) и-Поморський-и

Начальник II від[ділу] III деп[артаменту] МГБ
(—)[i]

АІНП Бі, 0089/467, мф.
Оригінал, машинопис.
Документ польською мовою.

и-–и *Написано в розбивку.*
[i] *Прізвище та підпис нерозбірливі.*
[7] Певно йдеться про с. Сілець.

W obecnej chwili [c-]Sabo[-c] Zachariasz Stanisław, ps. „Kłen", pozostaje w kontakcie z niżej wymienionym[i] członkami org[anizacji] OUN-UPA, zam[ieszkującymi] na terenie pow[iatu] Iława, woj[ewództwo] Olsztyn:

1. [c-]Baran[-c] Janek – b[yły] czł[onek] PŻ w sotni „Burłaki" lub „Ła[s]tiwki", obecnie zamieszkały Iława, ul. Oświęcimska nr 22 i pracuje w tartaku jako robotnik fizyczny.

2. [c-]Kusznir[c] Mikołaj – podejrzany o przynależność do org[anizacji] OUN-UPA, obecnie zam[ieszkały] Iława, ul. Oświęcimska nr 4.

3. [c-]Krasucki[-c] Józef, ps. „Nieznany" – b[yły] czł[onek] org[anizacji] OUN-UPA na terenie nadrej[onu] „Chołodnyj Jar", obecnie zam[ieszkały] we wsi S[z]ul[ce][7], gm[ina] Srokowo, pow[iat] Kętrzyn, woj[ewództwo] Olsztyn.

4. [c-]Ołeniak[c] Mikołaj – b[yły] *charczowy* org[anizacji] OUN-UPA we wsi Młodowice, pow[iat] Przemyśl, obecnie zam[ieszkały] we wsi Małe Wikrowo, pow[iat] Elbląg, woj[ewództwo] Gdańsk.

Jaki charakter mają te kontakty nie ustalono. W związku z tym, że na terenie pow[iatów] Iława (Górowo Iławeckie), woj[ewództwo] Olsztyn, jest zbazowane środowisko nacjonalistyczne z terenu b[yłego] rej[onu] „A-I" nadrej[onu] „Chołodnyj Jar", w tym szereg nierozszyfrowanych członków org[anizacji] OUN-UPA, planuje się opracować [c-]Sabę[-c] Zachariasza pod kątem werbunku oraz powiązania go uprzednio z inf[ormatorem] „Bogusławskim".

Opracował:
St[arszy] Ref[erent] Wydz[iału] II
Dep[artamentu] III MBP
(—) [k-]Penar[-k], por.

Kier[ownik] S[ekcji] II Wydz[iału] II
Dep[artamentu] III MBP
(—) [k-]Pomorski[-k], kpt.

Naczelnik Wydz[iału] II Dep[artamentu] III MBP
(—)[1]

AIPN Bi, 0089/467, mf.
Oryginał, maszynopis.
Dokument w języku polskim.

[k-k] *Zapisano pismem spacjowanym.*
[1] *Nazwisko i podpis nieczytelne.*
[7] Właśc. Schülzen, obecnie Silec.

№ 137

9 травня 1953, Варшава. Службова записка Ярослава Гамівки-«Урагана» про Захара Саба-«Клена» та Владислава Голуба-«Лугового»

Варшава, 16 травня 1953 р.

Прим[ірник] № [а-]1[-а] [б-]Цілком таємно[-б]

9 V 1953 р.

[б-в-]Службова записка[-в]
про чл[енів] ОУН-УПА[-б]

1. На одній із показаних мені світлин упізнаю Захара [в-]Сабу[-в]-«[в-]Клена[-в]», походить із Корманичів Перемиського пов[іту], був чл[еном] ОУН-УПА, очолював фотоосередок надрайону «Руслана» «Холодний Яр». Все, що я знав про нього, описав у службовій записці про фотоосередок ОУН у Перемиському [повіті].

2. Владислава [в-]Голуба[-вг]-«Лугового»[г] я на фото не впізнаю, бо під час перебування в ОУН із ним ніколи не перетинався. Не заперечую, що він міг очолювати ОУН у Перемиській області [д-](округи)[-д], але це могло бути на початку 1944 р., тобто до того, коли в терен прибув «[в-]Орлан[-в]».

Коли в липні 1944 р. я перебував у підпіллі ОУН, обласним провідником уже був «[в-]Орлан[-в]», а окружним – «[в-]Руслан[-в]».

Ці посади вони займали до кінця, тобто до 1947 р., коли завершилося реформування територіальної організаційної структури. Ця реформа почалася на зламі 194[4]–[19]45 рр.: таке поняття найвищої територіальної організаційної ланки як «область» зникло, а натомість почали з'являтися округи. Провідником Перемиської округи № 1 до середини 1946 р. був «[в-]Варнак[с-в]» (загинув на території СРСР під час виконання організаційного завдання). Після нього провід очолив Мирослав [в-]Гук[-в]-«[в-]Григір[-в]», а «[в-]Руслан[-в]» став провідником Перемиського надрайону – нової територіальної одиниці, що була меншою, ніж округа, але більшою, ніж повіт (надрайон «Холодний Яр»).

У той час «Орлана» було включено до проводу новоствореного Закерзонського краю. Він був політично-пропагандистським референтом

[а-а] *Вписано.*
[б-б] *Підкреслено машинописним способом.*
[в-в] *Написано великими літерами.*
[г] *Було:* Рожуб.
[г] *Тут і далі було:* «Любовий».
[д-д] *Дописано.*
[е] *Було:* «Варвак».

Nr 137

9 maja 1953, Warszawa. Notatka służbowa Jarosława Hamiwki, krypt. „Huragan", dotycząca Zachariasza Sabo, ps. „Kłen", i Władysława Hołuba, ps. „Łuhowyj"

Warszawa, dnia 16 maja 1953 r.

Egz[emplarz] nr [a-]1[-a]

[b-]Ściśle tajne[-b]

Dnia 9 V 1953 r.

[b-c-]Notatka służbowa[-c]
dot[ycząca] czł[onków] org[anizacji] OUN-UPA[-b]

1. Na jednym z przedstawionych zdjęć rozpoznaję [c-]Sabę[-c] Zachariasza, ps. „[c-]Kłen[-c]", czło[nka] org[anizacji] OUN-UPA, który pochodzi z Kormanic, pow[iat] Przemyśl, a który był kierownikiem komórki fotograficznej przy „Rusłanie" w nadrejonie „Chołodnyj Jar". To co wiedziałem o nim, podałem w notatce o ośrodku fotograficznym OUN na terenie Przemyskiego.

2. [c-]Hołub[-cd] Władysław, ps. „Łuhowyj"[e] – [ja go nie] poznaję ani na zdjęciu, jak też nigdzie nie spotykałem go podczas swej bytności w OUN. Nie przeczę, mógł on być *obłastnym* prowidnykiem OUN [c-]na terenie[-c] *obłasti* [f-](obwodu)[-f] przemyskiego, ale na początku 1944 r., to jest przed przyjściem na teren ten „[c-]Orłana[-c]".

Gdy w lipcu 1944 r. znalazłem się w podziemiu OUN jako *obłastnego* prowidnyka, zastałem „[c-]Orłana[-c]", a okręgowym był „[c-]Rusłan[-c]".

Na tych stanowiskach pozostali do końca, t[o] j[est] do 1947 r., po zmianie terenowej struktury organizacyjnej, z tym, że na przełomie 1946–[19]48, kiedy nastąpił nowy podział terenu, znikła *obłast'* ([f-]obwód[-f]) jako pojęcie wyższej organizacyjnej jednostki terenowej, a był okręg przemyski nr 1, gdzie prowidnykiem był do połowy 1946 r. „[c-]Warnak[g-c]" (zginął w ZSRR), dokąd został organizacyjnie skierowany, a na jego miejsce przyszedł [c-]Huk[-c] Mirosław, ps. „[c-]Hryhor[-c]", zaś „[c-]Rusłan[-c]" został prowidnykiem nadrejonu jako nowej jednostki terenowej, będącej mniejszym od okręgu, a większym od powiatu (nadrejon „Chołodnyj Jar").

„Orłan" w tym czasie został przydzielony do kierownictwa nowoutworzonego „Kraju Zakerzońskiego" i był referentem do spraw politycznych i propagandy

---

[a-a] *Wpisano odręcznie.*
[b-b] *Podkreślono maszynowo.*
[c-c] *Zapisano wersalikami.*
[d] *Było:* Rożub.
[e] *Poprawiono odręcznie z:* „Lubowyj". *Podobnie dalej.*
[f-f] *Dopisano odręcznie.*
[g] *Było:* „Warwak".

«Стяга». Щодо «Луговог[о]», то про нього, можливо, знає Ірина [в-є-]Тимочко[-є-в]-«Христя». Вона з 1943 р. перебувала в терені, тож чудово знала всю тодішню організаційну верхівку між Перемишлем і Львовом.

На мій погляд, наприкінці 1944 – на початку [19]45 років «Луговий» у штабі «[в-]Рена[-в]» не працював. Він міг бути при штабі «Рена» раніше, тобто восени 1944 р., під час карпатського рейду куріня «[в-]Рена[-в]» до «Чорного лісу» п[ід] Станіславів. Там він міг покинути курінь, а відтак або залишитися в СРСР, щоб перечекати проходження фронту, або податися через територію ЧСР на захід.

У 1945 – 1947 рр. я в штабі відтинка УПА «[в-]Рена[-в]» ніколи «Лугового» не бачив. Також ніколи не чув, щоб такий там працював, хоча був особисто знайомий із усіма штабістами «[в-]Рена[-в]».

3. Про боївку СБ у районі «А-І» (в «[в-]Орача[-в]») я знав, але не пригадую, щоб Іван [в-]Баран[-в] (на фото – не ідентифікований) коли-небудь до неї входив.

Якщо інформація підтверджена, то він міг перебувати в цій боївці дуже недовго, адже кадровий склад боївок СБ постійно змінювався. А ще – міг просто знаходитися десь у тому терені. Я з ним не знайомий, так що про нього не можу нічого сказати.

«Ураган»

[б-]Над[руковано] 3 прим[ірники] ВЗ[-б].

АІНП Бі, 0089/467, мф.
Копія, машинопис.
Документ польською мовою.

[є-є] *Підкреслено.*

przy „Stiahu". Być może, że „Łuhoweg[o]" będzie znała [c-h-]Tymoczko[-h-c] Irena, ps. „Chrystia", która od 1943 r. przebywała w terenie i znała całą ówczesną górę organizacyjną na odcinku Przemyśl – Lwów.

Nie przypuszczam również, aby „Łuhowyj" pracował w sztabie „[c-]Rena[-c]" w okresie późniejszym, t[o] j[est] w latach 1944/[19]45. Mógł być przy sztabie „Rena" w jesieni 1944 r. podczas rajdu karpackiego kurenia „[c-]Rena[-c]" do Czarnego Lasu k[oło] Stanisławowa i tam mógł się oderwać i pozostawać w ZSRR do przesunięcia się frontu, wzgl[ędnie] odejścia przez CSR na Zachód.

Od 1945 r. do 1947 w sztabie odcinku UPA „[c-]Rena[-c]" nigdy nie spotkałem „Łuhowego" i nie wiedziałem, aby taki tam pracował, chociaż znałem osobiście wszystkich sztabowców „[c-]Rena[-c]".

3. Bojówkę SB w rejonie „A-I" u „[c-]Oracza[-c]" znałem osobiście, lecz nie przypominam sobie, aby [c-]Baran[-c] Jan (nie rozpoznany na zdjęciu) był kiedykolwiek jej członkiem.

Mógł być przez bardzo krótki okres w bojówce, gdyż w bojówkach SB były częste zmiany. Mógł być też rezydentem w terenie. Osobiście go nie znam i nic o nim nie mogę powiedzieć.

„Huragan"

[b-]Odb[ito] 3 egz[emplarze] WZ[-b]

AIPN Bi, 0089/467, mf.
Kopia, maszynopis.
Dokument w języku polskim.

[h-h] *Podkreślono odręcznie.*

WYKAZ SKRÓTÓW

aa., a.a., a/a	(*łac.*) do akt
admin.-gosp.	administracyjno-gospodarczy
AHZ	Akademia Handlu Zagranicznego
AIPN	Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej
AIPN Bi	Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej. Oddział w Białymstoku
AIPN By	Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej. Oddział w Bydgoszczy
AIPN Gd	Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej. Oddział w Gdańsku
AIPN GK	Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej. Główna Komisja
AIPN Ka	Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej. Oddział w Katowicach
AIPN Ki	Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej. Oddział w Kielcach
AIPN Kr	Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej. Oddział w Krakowie
AIPN Lu	Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej. Oddział w Lublinie
AIPN Ol	Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej. Oddział w Olsztynie
AIPN Po	Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej. Oddział w Poznaniu
AIPN Rz	Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej. Oddział w Rzeszowie
AIPN Sz	Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej. Oddział w Szczecinie
AIPN Wr	Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej. Oddział we Wrocławiu
AK	Armia Krajowa
AL	Armia Ludowa
ang.	[język] angielski
AP	Armia Polska
APW	Armia Polska na Wschodzie
art. plot.	artyleria przeciwlotnicza
art.	artykuł
AS	(*ros.*) sprawa agenturalna
ASG	Akademia Sztabu Generalnego
ASRS	Autonomiczna Socjalistyczna Republika Sowiecka
ASW	Akademia Spraw Wewnętrznych
AWP	Armia Wojska Polskiego
b.	były, była
b.d.w.	brak daty wydania
b.m.w.	brak miejsca wydania
BAC	Brygada Artylerii Ciężkiej
BB	(*ros.*) (ds.) walki z bandytyzmem
BBWR	Bezpartyjny Blok Współpracy z Rządem
BCh	Bataliony Chłopskie
bezp. państw.	bezpieczeństwa państwowego
	Bezpieczeństwa Państwowego
BK	Brygada Kawalerii
BP CW MSW	(skrót nierozwiązany)
BP	bezpieczeństwo publiczne

bp	biskup
BP	Biuro Polityczne
br.	bieżącego roku
BSB	(*ukr.*) Bojówka Służby Bezpieczeństwa
c.	córka
CBKP	Centralne Biuro Komunistów Polskich
chimfarmzawod	(*ros.*) Chemiczne Zakłady Farmaceutyczne
chor.	chorąży
CK OUN	Centralne Kierownictwo OUN
ckm	ciężki karabin maszynowy
CKW	Centralny Komitet Wykonawczy
cm	centymetr
COP	Centralny Obóz Pracy
CPN	Centrala Produktów Naftowych
CS MBP	Centralna Szkoła Ministerstwa BezpieczeństwaPublicznego
CSR	Republika Czechosłowacka
CW	Centrum Wyszkolenia
cz.	część
CZW	Centralny Zarząd Więziennictwa
dak	dywizjon artylerii konnej
dca	dowódca
Dep.	Departament
DK	Dywizja Kawalerii
dn.	dnia
DOG	Departament Ochrony Gospodarki
DOK	Dowództwo Okręgu Korpusu
dot.	dotyczący
DP	(*ang.*) osoby przemieszczone
DP	Dywizja Piechoty
dr	doktor
DS	Dywizja Strzelców
ds.	do spraw
DSZ	Delegatura Sił Zbrojnych (na Kraj)
dyr. gen.	dyrektor generalny
egz.	egzemplarz
EKU	(*ros.*) Zarząd Ekonomiczny
f.	(*ros.*) fond, zespół
fr.	[język] francuski
g.	góra
gen.	generał
gen. bryg.	generał brygady
gen. dyw.	generał dywizji
gen.-lejtn.	generał lejtnant
gen. mjr	generał-major

gen. płk	generał pułkownik
gestapo	(*niem.*) Tajna Policja Państwowa
GEU	(*ros.*) Główny Zarząd Ekonomiczny
GG	Generalne Gubernatorstwo
GIOT	Główny Inspektorat Obrony Terytorialnej
GL	Gwardia Ludowa
gm.	gmina
GO	Grupa Operacyjna
godz.	godzina
GOKaw	Grupa Operacyjna Kawalerii
GOSP	(*ukr.*) Główny Ośrodek Propagandy
GPU	(*ros.*) Państwowy Zarząd Polityczny
GRU	(*ros.*) Główny Zarząd Wywiadu
GS-„SCh”	Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska”
GSOWG	(*ros.*) Grupa Sowieckich Wojsk Okupacyjnych w Niemczech
gub.	gubernia
GUGB	(*ros.*) Główny Zarząd Bezpieczeństwa Publicznego
GUKR	(*ros.*) Główny Zarząd Kontrwywiadu
GUPW	(*ros.*) Główny Zarząd Wojsk Pogranicznych
GURKM	(*ros.*) Główny Zarząd Milicji Robotniczo-Chłopskiej
HDA SBU	(*ukr.*) Wydzielone Archiwum Państwowe Służby Bezpieczeństwa Ukrainy
HWSz	(*ukr.*) Główny Sztab Wojskowy
im.	imienia
in.	inni
inf.	informator
inż.	inżynier
IRO	(*ang.*) Międzynarodowa Organizacja Uchodźców
itd.	i tak dalej
ITŁ	(*ros.*) Poprawcze Obozy Pracy
itp.	i tym podobne
JKS „Błyskawica”	Jarosławski Klub Sportowy „Błyskawica”
JW	Jednostka Wojskowa
k.	karta
k.	koło
kb.	karabin
kbk	karabinek
KBW	Korpus Bezpieczeństwa Wewnętrznego
KC	Komitet Centralny
KDOPiech	Kurs Doszkalania Oficerów Piechoty
KdsBP	Komitet do spraw Bezpieczeństwa Publicznego
KE	Krajowa Egzekutywa
KE	Kwestionariusz Ewidencyjny
Kedyw	Kierownictwo Dywersji

kg	kilogram
KG	Komenda Główna
KGB	(*ros.*) Komitet Bezpieczeństwa Państwowego
kk	kodeks karny
KKR	(skrót nierozwiązany)
KKWP	Kodeks Karny Wojska Polskiego
KL	(niem.) obóz koncentracyjny
km	kilometr
KM	Komenda Miejska
KM	Komitet Miejski
KMiP	komenda Miejska i Powiatowa
kn.	(*ukr.*) księga, część
KO	Komenda Okręgu (Narodowej Organizacji Wojskowej)
KO	Komitet Obwodowy
KO	Kontakt Operacyjny
KOI	Kartoteka Ogólnoinformacyjna
KONR	(*ros.*) Komitet Wyzwolenia Narodów Rosji
KOP	Korpus Ochrony Pogranicza
KP	Komenda Powiatowa
KP	Krajowy Prowid
KP(b)U	Komunistyczna Partia (bolszewików) Ukrainy
KPanc.	Korpus Pancerny
KPB	Komunistyczna Partia Belgii
KPD	(*niem.*) Komunistyczna Partia Niemiec
KPF	Komunistyczna Partia Francji
kpk	kodeks postępowania karnego
KPP	Komunistyczna Partia Polski
kpr.	kapral
KPSZ	(1.) Korpus Polskich Sił Zbrojnych (w ZSRS)
kpt.	kapitan
KPZR	Komunistyczna Partia Związku Radzieckiego
KPZU	Komunistyczna Partia Zachodniej Ukrainy
KRN	Krajowa Rada Narodowa
KRO Smiersz	(*ros.*) Oddział Kontrwywiadu „Śmierć Szpiegom”
krypt.	kryptonim
k.s.	karta sprawy
ks.	ksiądz
KS MO	Komenda Stołeczna Milicji Obywatelskiej
KTW	kandydat na tajnego współpracownika
KUL	Katolicki Uniwersytet Lubelski
KW s. 569,	(skrót nierozwiązany)
KW	(*ukr.*) Komenda Odcinka
KW	Komenda Wojewódzka
KW	Komitet Wojewódzki

KW	Krzyż Walecznych
KWP	Konspiracyjne Wojsko Polskie
KWPK	Kodeks Wojskowego Postępowania Karnego
KWSz	(*ukr.*) Krajowy Sztab Wojskowy
KZ	(*ukr.*) Ośrodek Kurierski
KZMN	Komunistyczny Związek Młodzieży Niemieckiej
KZMP	Komunistyczny Związek Młodzieży Polskiej
l.	lata
l.	litr
L.dz.	liczba dziennika
l.p.	liczba porządkowa
LP	Legiony Polskie
M i WIO	Miejski i Wojewódzki Inspektorat Ochrony
m	metr
m. in.	między innymi
m.	miasto
m.	miejscowość
m.	miesiąc
m.	mieszkanie
m.st.	miasto stołeczne
MBP	Ministerstwo Bezpieczeństwa Publicznego
mf.	mikrofilm
MGB	(*ros.*) Ministerstwo Bezpieczeństwa Państwowego
MHD	Miejski Handel Detaliczny
MID	(*ros.*) Ministerstwo Spraw Zagranicznych
min.	minuta
mjr	major
MK UB	(skrót nierozwiązany)
MKNiK	Międzynarodowa Komisja Nadzoru i Kontroli
mł.	młodszy
mm	milimetry
MO	Miejsce Odosobnienia
MO	Milicja Obywatelska
MON	Ministerstwo Obrony Narodowej
MOPR	Międzynarodowa Organizacja Pomocy Rewolucjonistom
MSW	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych
MSWoj.	Ministerstwo Spraw Wojskowych
MSZ	Ministerstwo Spraw Zagranicznych
MUBP	Miejski Urząd Bezpieczeństwa Publicznego
MWD	(*ros.*) Ministerstwo Spraw Wewnętrznych
n.	nad
n. med.	nauk medycznych
n.p.m.	nad poziomem morza
NB	(*czes.*) Bezpieczeństwo Narodowe

NK UPA	Naczelna Komenda UPA
NKO	(*ros.*) Ludowy Komisariat Obrony
NKWD	(*ros.*) Ludowy Komisariat Spraw Wewnętrznych
NN, N.N.	nieznany
NOW	Narodowa Organizacja Wojskowa
np.	na przykład
NPW	Naczelny Prokurator Wojskowy, Naczelna Prokuratura Wojskowa
nr	numer
NSW	Najwyższy Sąd Wojskowy
NSZ	Narodowe Siły Zbrojne
NTSz	(*ukr.*) Towarzystwo Naukowe im. Szewczenki
NW	Naczelny Wódz
NY	(*ang.*) Nowy Jork
NZW	Narodowe Zjednoczenie Wojskowe
o.	ojciec
obw.	obwód
Oddz.	Oddział
ok.	około
OM TUR	Organizacja Młodzieży Towarzystwa Uniwersytetu Robotniczego
oo.	ojcowie
OP	Oddział Partyzancki
op.cit	(*łac.*) dzieło cytowane
OPBMR	Obrona Przed Bronią Masowego Rażenia
OPL	Odział Partyzancki Lotny
oprac.	opracowanie
ORMO	Ochotnicza Rezerwa Milicji Obywatelskiej
OSBM	(*łac.*) Zakon Bazylianów Świętego Jozafata
OSŁ	Oficerska Szkoła Łączności
OSPiech.	Oficerska Szkoła Piechoty
OUN	Organizacja Ukraińskich Nacjonalistów
OUN-B	Organizacja Ukraińskich Nacjonalistów – Bandery
OUN-M	Organizacja Ukraińskich Nacjonalistów – Melnyka
OUN-R	Organizacja Ukraińskich Nacjonalistów – frakcja rewolucyjna
OW	Okręg Wojskowy
p.	pan, pani
p.	piętro, pokój
p.o.	pełniący obowiązki
p.uł.	pułk ułanów
pac	pułk artylerii ciężkiej
PCE	(*hiszp.*) Komunistyczna Partia Hiszpanii
PGR	Państwowe Gospodarstwo Rolne
pkt.	punkt

pkt.	punkt
PKWN	Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego
plut.	plutonowy
płd.	południowy
płk	pułkownik
płn.	północny
PMO	Posterunek Milicji Obywatelskiej
PO	(*ros.*) Oddział Pograniczny
polit.-wych.	polityczno-wychowawczy
poł.	połowa
por.	porucznik
por.	porównaj
POW	Polska Organizacja Wojskowa
pow.	powiat
PP	Przedsiębiorstwo Państwowe
PP	Policja Państwowa
pp	pułk piechoty
ppanc	przeciwpancerna
ppLeg	pułk piechoty Legionów
ppłk	podpułkownik
ppor.	podporucznik
PPR	Polska Partia Robotnicza
PPS	Polska Partia Socjalistyczna
Pr.G	Prokuratura Generalna
PRIKWO	(*ros.*) Karpacki Okręg Wojskowy
PRL	Polska Rzeczpospolita Ludowa
PRN	Powiatowa Rada Narodowa
przys.	przysiółek
ps.	pseudonim
PSBS	Polski Samodzielny Batalion Specjalny
psk	pułk strzelców konnych
PSUZ	(*ukr.*) Ukraińskie Ziemie Południowo-Wschodnie
PSZ	Polskie Siły Zbrojne
PSzW	Powiatowy Sztab Wojskowy
pt.	pod tytułem
PUBP	Powiatowy Urząd Bezpieczeństwa Publicznego
PUdsBP	Powiatowy Urząd do spraw Bezpieczeństwa Publicznego
puł, p. uł.	pułk ułanów
PUN	(*ukr.*) Kierownictwo Ukraińskich Nacjonalistów
PUR	Państwowy Urząd Repatriacyjny
PWN	Państwowe Wydawnictwo Naukowe
PZL	Polskie Zakłady Lotnicze
PZPR	Polska Zjednoczona Partia Robotnicza
PZUZ	(*ukr.*) Północno-Zachodnie Ziemie Ukraińskie

r.	rok
RBP	Resort Bezpieczeństwa Publicznego
red.	redakcja, redaktor
ref.	referent, referat
rej.	rejestracyjny
rej.	rejon
rep.	repertorium
rez.	rezerwa
RKKA	(*ros.*) Robotniczo-Chłopska Armia Czerwona
rkm	ręczny karabin maszynowy
RKU	Rejonowa Komenda Uzupełnień
RN	Rada Najwyższa
RO	(*ros.*) Oddział Rejonowy
RO	Rocznik Oficerski
RO	Rozpracowanie Operacyjne
ROAK	Ruch Oporu Armii Krajowej
ROPCiO	Ruch Obrony Praw Człowieka i Obywatela
ros.	[język] rosyjski
RP	Rzeczpospolita Polska
RPK(b)	Rosyjska Komunistyczna Partia (bolszewików))
RSFSR	Rosyjska Federacyjna Socjalistyczna Republika Sowiecka
RSHA	(*niem.*) Główny Urząd Bezpieczeństwa Rzeszy
rz.	rzeka
s.	strona
s.	syn
SB	Służba Bezpieczeństwa
SB	(*ukr.*) Służba Bezpieczeństwa (OUN)
SBO	Samodzielny Batalion Operacyjny
SEO	Sprawa Ewidencyjnego Opracowania
SGO	Samodzielna Grupa Operacyjna
sierż.	sierżant
SKW	(*ukr.*) Samodzielny Oddział Kuszczowy
SL	Stronnictwo Ludowe
SM	(*ros.*) Rada Ministrów
SN	Sąd Najwyższy
SNB	(*czes.*) Korpus Bezpieczeństwa Narodowego
SNK	(*ros.*) Rada Komisarzy Ludowych
SO	Szkoła Oficerska
SOK	Służba Ochrony Kolei
SOO	Sprawa Operacyjnej Obserwacji
SOS	Sprawa Operacyjnego Sprawdzenia
SOUN	(*ukr.*) Związek Organizacji Ukraińskich
SO	Sąd Okręgowy
SP	(skrót nierozwiązany)

spr.	(*ros.*) sprawa
SS	(*niem.*) Sztafety Szturmowe
ss.	siostry
SSSR	(*ros.*) Związek Socjalistycznych Republik Sowieckich
st.	starszy
strz.	strzelec
SUM	(*ukr.*) Związek Młodzieży Ukraińskiej
SUSW	Stołeczny Urząd Spraw Wewnętrznych
SUZ	(*ukr.*) Wschodnie Ziemie Ukraińskie
SWAG	(*ros.*) Sowiecka Administracja Wojskowa w Niemczech
sygn.	sygnatura
SZAK	(*ros.*) Szturmowy Korpus Lotniczy
Szt. Gen.	Sztab Generalny
Szt. Gł.	Sztab Główny
św.	święty
t.	tom
T.I.K.	Tom [nr] karta
tj.	to jest
TKN	telefonia kanałowo-nośna
TPPR	Towarzystwo Przyjaźni Polsko-Radzieckiej
TUR	Towarzystwo Uniwersytetu Robotniczego
TW	(*ukr.*) odcinek taktyczny
TW	tajny współpracownik
tzn.	to znaczy
tzw.	tak zwany
UB	Urząd Bezpieczeństwa
UBB	(*ros.*) Zarząd do spraw Walki z Bandytyzmem
UBP	Urząd Bezpieczeństwa Publicznego
UCK	Ukraiński Centralny Komitet
UCzCh	(*ukr.*) Ukraiński Czerwony Krzyż
UHA	(*ukr.*) Ukraińska Armia Halicka
UHWR	(*ukr.*) Ukraińska Główna Rada Wyzwoleńcza
UJ	Uniwersytet Jagielloński
UJK	Uniwersytet Jana Kazimierza
UKGB	(*ros.*) Zarząd Komisariatu Bezpieczeństwa Państwowego
ukr.	[język] ukraiński
ul.	ulica
UMGB	(*ros.*) Zarząd Ministerstwa Bezpieczeństwa Państwowego
UNA	(*ukr.*) Ukraińska Armia Narodowa
UNDO	(*ukr.*) Ukraińskie Zjednoczenie Narodowo-Demokratyczne
UNDP	(*ukr.*) Ukraińska Partia Narodowo-Demokratyczna
UNK	(*ukr.*) Ukraiński Komitet Narodowy
UNKGB	(*ros.*) Zarząd Ludowego Komisariatu Bezpieczeństwa Państwowego

UNKWD	(*ros.*) Zarząd Ludowego Komisariatu Spraw Wewnętrznych
UNO	(*ukr.*) Ukraińskie Zjednoczenie Narodowe
UNRRA	(*ang.*) Administracja Narodów Zjednoczonych do spraw Pomocy i Odbudowy
UNS	(*ukr.*) Ukraińska Samoobrona Narodowa
UO	(*ros.*) Okręg Ukraiński
UPA	Ukraińska Powstańcza Armia
UPR	(skrót nierozwiązany)
UPW	(*ros.*) Zarząd Wojsk Pogranicznych
ur.	urodzony, urodzona
URL	Ukraińska Republika Ludowa
USA	Stany Zjednoczone Ameryki
USC	Urząd Stanu Cywilnego
USRR	Ukraińska Socjalistyczna Republika Radziecka
USRS	Ukraińska Socjalistyczna Republika Sowiecka
USS	(*ukr.*) Ukraińscy Strzelcy Siczowi
UTSK	Ukraińskie Towarzystwo Społeczno-Kulturalne
UW	Uniwersytet Warszawski
UWO	(*ukr.*) Ukraińska Organizacja Wojskowa
UWU	(*ukr.*) Wolny Uniwersytet Ukraiński
UZ	(*ukr.*) Ziemie Ukraińskie
vyp.	(*ros.*) wydanie
WBW	Wojska Bezpieczeństwa Wewnętrznego
wg	według
WiN	Wolność i Niezawisłość
WIO	Wojewódzki Inspektorat Ochrony
WKDO	Wyższy Kurs Doskonalenia Oficerów (politycznych)
WKK	(skrót nierozwiązany)
WKP(b)	Wszechzwiązkowa Komunistyczna Partia (bolszewików)
WLKSM	(*ros.*) Wszechzwiązkowy Leninowski Komunistyczny Związek Młodzieży
właśc.	właściwie
R.C.	(skrót nierozwiązany)
WO	(*ukr.*) Okręg Wojskowy
woj.	województwo
WOP	(*ukr.*) oddział specjalnego przeznaczenia
WOP	Wojska Ochrony Pogranicza
WP	Wojsko Polskie
WPO	Wojskowa Prokuratura Okręgowa
WS	Wojskowy Sąd
wsch.	wschodni
WSG	Wojskowy Sąd Garnizonowy
WSGO	Wielkopolska Samodzielna Grupa Operacyjna („Warta")
WSK	Wytwórnia Sprzętu Komunikacyjnego

WSPiech.	Wojskowa Szkoła Piechoty
WSR	Wyższa Szkoła Rolnicza
WSR	Wojskowy Sąd Rejonowy
WSWoj.	Wyższa Szkoła Wojskowa
WSzW	Wojewódzki Sztab Wojskowy
WUBP	Wojewódzki Urząd Bezpieczeństwa Publicznego
WUCzK	(*ros.*) Wszechzwiązkowa Komisja Nadzwyczajna
WUdsBP	Wojewódzki Urząd do spraw Bezpieczeństwa Publicznego
WUSW	Wojewódzki Urząd Spraw Wewnętrznych
WW	Wojska Wewnętrzne
ww.	wyżej wymieniony
wych.	wychodzący, wychodząca
Wydz.	Wydział
YMCA	(*ang.*) Związek Chrześcijańskiej Młodzieży Męskiej
z d.	z domu (nazwisko panieńskie)
zał.	załącznik
Zap.	Zapasowy
zca	zastępca
ZCz OUN	(*ukr.*) Zagraniczne Części OUN
ZG	Zarząd Główny
zł	złotych
zm.	zmarł
ZMK	Związek Młodzieży Komunistycznej
ZMP	Związek Młodzieży Polskiej
ZMW „Wici”	Związek Młodzieży Wiejskiej „Wici”
ZMW	Związek Młodzieży Wiejskiej
ZNP	Związek Nauczycielstwa Polskiego
zob.	zobacz
ZP	(*ukr.*) Przedstawicielstwo Zagraniczne
ZR	(skrót nierozwiązany)
ZSCh	Związek Samopomocy Chłopskiej
ZSRR	Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich
ZSRS	Związek Socjalistycznych Republik Sowieckich
ZSW	Zasadnicza Służba Wojskowa
ZUZ	(*ukr.*) Zachodnie Ziemie Ukraińskie
ZWC	Związek Walki Czynnej
Związek SRS	Związek Socjalistycznych Republik Sowieckich
ZWM	Związek Walki Młodych
ZWZ	Związek Walki Zbrojnej

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ

а. с.	аркуш справи
АБ	Адміністративна боївка
АБГ	агентурно-бойова група
АВП	(*поль.*) Польська Армія на Сході
АГШ	Академія Генерального штабу
АЗТ	Академія закордонної торгівлі
АІНП	Архів Інституту національної пам'яті
АІНП БД	Архів Інституту національної пам'яті Бюро доступу
АІНП Би	Архів Інституту національної пам'яті Бидгощ
АІНП Бі	Архів Інституту національної пам'яті Білосток
АІНП Вр	Архів Інституту національної пам'яті Вроцлав
АІНП Гд	Архів Інституту національної пам'яті Гданськ
АІНП ГК (AIPN GK)	Архів Інституту національної пам'яті Головна комісія
АІНП Ж	Архів Інституту національної пам'яті Жешув
АІНП Ка	Архів Інституту національної пам'яті Катовіце
АІНП Кє	Архів Інституту національної пам'яті Кєльце
АІНП Кр	Архів Інституту національної пам'яті Краків
АІНП Лю	Архів Інституту національної пам'яті Люблін
АІНП Ол	Архів Інституту національної пам'яті Ольштин
АІНП По	Архів Інституту національної пам'яті Познань
АІНП Щ	Архів Інституту національної пам'яті Щецін
АК	Армія Крайова
анг.	англійською
АПС	агентурно-пошукова справа
АРСР	Автономна Радянська Соціалістична Республіка
АС	агентурна справа
арк.	аркуш
б.	будинок
б. д.	без дати [видання]
б. м.	без місця [виконання]
ББ	управління, відділ НКВС/МВС по боротьбі з бандитизмом
ББСУ	Безпартійний блок співпраці з урядом Юзефа Пілсудського
БК	(*поль.*) Бригада Кавалерії
бл.	близько
БСБ	боївка Служби безпеки
БХ	(*поль.*) Селянські батальйони
в. з.	вище згаданий
в/вк.	вищевказаний

в. о.	виконуючий обов'язки
В/Ч	військова частина
В/Ч	військова частина
ВБ	боротьба з бандитизмом
ВБ, В/Б	війська безпеки
ВББ	відділ по боротьбі з бандитизмом
ВВ	внутрішні війська
ВВБ	Війська внутрішньої безпеки
ВВШ	Вища військова школа
ВГБ	Відомство громадської безпеки
ВГВ	внутрішня група військ
ВГМ	відділ Громадянської міліції
ВГС	Військовий гарнізонний суд
ВЗ ОУН	Великий збір ОУН
ВЗУН	Великий збір українських націоналістів
Вермахт	армія Німеччини Третього Райху
ВіН	Воля і Незалежність
ВК	військова комендатура
ВК	воєводський комітет
ВК КР	Військовий кодекс карного розслідування
вказ.	вказаний
ВКГМ	Відділ контррозвідки Громадянської міліції
ВКП(б)	Всесоюзна Комуністична партія (більшовиків)
ВКПО	Вищі курси підготовки офіцерів
ВЛКСМ	Всесоюзна ленінська комуністична спілка молоді
ВО	Військовий округ
ВОП	Відділ особливого призначення
ВОП	Військова окружна прокуратура
ВОП, ВПО	Війська охорони прикордоння
ВОПіх	Виховний осередок піхоти
ВП	Військо Польське
ВПЖ	Військово-польова жандармерія
ВПО	(*поль.*) прикордонні війська
ВР	Верховна Рада
ВРК	Військове районне командування
ВРС	Військовий районний суд
ВС	Верховний суд
ВС	військовий суд
ВСОГ	Військовий суд окружного гарнізону
ВСР	Військовий районний суд
ВТ	військовий трибунал
ВТК	виправно-трудова колонія
ВТТ	виправно-трудовий табір
ВУ ГМ	Воєводське управління Громадянської міліції

ВУВС	Військове управління військового суду
ВУГБ	Воєводське управління громадської безпеки
вул.	вулиця
ВУЧК	Всеукраїнська надзвичайна комісія
ВШ	військовий штаб
ВШПіх	Вища школа піхоти
га	гектарів
ГБ	громадська безпека
ГБ ПНР	громадська безпека Польської Народної Республіки
ГВШ	Головний військовий штаб
ГГ	Генеральне губернаторство
ГДА СБУ	Галузевий державний архів Служби безпеки України
ген.	генерал
ГЕУ	Головне економічне управління
ГІТО	Головний інспекторат територіальної оборони
ГК	Головна команда
ГМ	(*поль.*) Громадянська міліція
год.	годин
ГОСП	Головний осередок пропаганди
г. п.	гірське пасмо
ГПУ	(*рос.*) Державне політичне управління
гр.	громадянин
ГРОВН	Групи радянських окупаційних військ у Німеччині
ГРУ	Головне розвідувальне управління
ГУ	Головне управління
ГУ ГМ	Головне управління Громадянської міліції
ГУББ	Головне управління по боротьбі з бандитизмом
ГУВВ	Головне управління внутрішніх військ
ГУДБ	Головне управління державної безпеки
ГУІ	Головне управління інформації (військова контррозвідка)
ГУІБ	Головне управління імперської безпеки
ГКГМ	Головне командування Громадянської міліції
ГУКР	Головне управління контррозвідки
ГУМ	Головне управління міліції
ГУПВ	Головне управління прикордонних військ
ГУРКМ	Головне управління робітничо-селянської міліції
д.	дім
д.	донька
Д-р	доктор
ДБ	державна безпека
ДВО	(*поль.*) командування військового округу
ДВО	(*поль.*) командування військового округу
дер.	(*рос.*) село

див.	дивись
див.	дивізія
ДКА	Дивізіон кінної артилерії
ДКО	Державний комітет оборони
ДОГ	Департамент охорони господарства
ДП	Державна поліція
ДП (ПД)	піхотна дивізія
ДП	ручний кулемет Дехтярьов піхотний 1927 р.
ДП	(*укр.*) тип протитанкової рушниці
д-р	доктор
ДРГМ	(*поль.*) Добровільний резерв Громадянської міліції
ДРУ	Державне репатріаційне управління
ДС	стрілецька дивізія
ДСЗ	(*поль.*) Представництво Збройних сил у Краї
ЕКУ	Економічне управління
з/а	закордонний агент
заст.	заступник
ЗВЗМУ	захист від зброї масового ураження
ЗМВ	(*поль.*) Союз військової молоді
ЗП	Закордонний провід
ЗУЗ	Західні українські землі (Галичина)
ЗЧ	Закордонні частини
ИБ	(*рос.*) винищувальний батальйон
ІКМ	(*поль.*) Міжнародна молодіжна комісія
ІНП	Інститут національної пам'яті
інф.	інформатор
ІРО (IRO)	(*англ.*) Організація міжнародних біженців
к.	кадр
к-нт	комендант
КА	армійський корпус
кап.	капітан
КБВ, КВБ	(*поль.*) Корпус внутрішньої безпеки
КБК	карабінок
КВ	карабін
КВ	команди відтинків
кв.	квартира
КВО	командування військового округу
КВПК	(*поль.*) Військовий кримінально-процесуальний кодекс
КВШ	команда військового штабу
КВШ	Крайовий військовий штаб
кг.	кілограм
КГБ	(*поль.*) Комітет у справах громадської безпеки
КДБ	Комітет державної безпеки

КДП	командно-диспетчерський пункт
КЕ	Крайова екзекутива
Кедив АК	керівництво диверсіями АК
КЗ	кур'єрський зв'язок
КЗІ	загальноінформаційна картотека
КЗПМ	Комуністичний Союз польської молоді
КІР	Кооператив інженерних робіт
КК	карний кодекс
КК ВП	(*поль.*) Карний кодекс Війська Польського
ККР (KKR)	(*поль.*) стаття кримінального кодексу
км	кілометр
КМС	(*поль.*) Комуністичний союз молоді
КНР	Крайова Рада Народова, Загальнопольська національна рада
КНС	контрольно-наглядова справа
КО	(*поль.*) оперативний контакт
ком.	командир
кон.	(*por.*) консультант
КОНР	Комітет визволення народів Росії
КОП	(*поль.*) Корпус охорони кордону
КП	командний пункт
КП	Крайовий провід
КП	командир Посту
КПЗ	(*рос.*) камера попереднього затримання
КП(б)У	Комуністична партія (більшовиків) України
КПЗС	Корпус Польських збройних сил
КПЗУ	Комуністична партія Західної України
КПК	Кримінально-процесуальний кодекс
КПН	Комуністична партія Німеччини
КПП	Комуністична партія Польщі
кпр.	капрал
КПРС	Комуністична партія Радянського Союзу
КР	контррозвідка
кс.	ксьондз, священик
КСПМ	Комуністична спілка польської молоді
КСС	контрольно-спостережна справа
КТС (KTW)	кандидат у таємні співробітники
м.	метр
м.	місто
м.	місцевість
м. ін.	між іншим
м. п. (m. p.)	пістолет-кулемет
М. п.	місце печатки
МБП	(*поль.*) Міністерство суспільної безпеки

МВД	(*рос.*) Міністерство внутрішніх справ
МВС	Міністерство внутрішніх справ
МГ	(*нім.*) німецький кулемет MG-42 (Maschinengewehr 42)
МГБ	(*поль.*) Міністерство громадської безпеки
МГБ	(*рос.*) Міністерство державної безпеки
МДБ	Міністерство державної безпеки
МЗС	Міністерство закордонних справ
мікр.	мікрофільм
МіПУ ГМ, МіПК ГМ	міське і повітове управління громадянської міліції
міськком	міський комітет партії
МК УБ	міське командування Управління безпеки
МКНіК	Міжнародна комісія нагляду і контролю
мм	міліметр
МНО, МОН	(*поль.*) Міністерство національної оборони
МО	(*поль.*) Народна міліція
МОБ	Міністерство громадської безпеки
МОДР	Міжнародна організація допомоги революціонерам
МП (MP)	місце постою
МП (MP)	німецький пістолет-кулемет 1943 р.
МТД	міський торгівельний дім
МУГБ (MUBP)	Міністерське управління Громадської безпеки
МУГБ (WUBP)	Міське управління громадської безпеки (у підпорядкуванні Воєводського управління громадської безпеки)
МУГМ	міське управління Громадянської міліції
н-рну	надрайону
н. р. м.	над рівнем моря
НА	Народна армія
Напр.	наприклад
нар.	народження
НБ	Національна безпека
НВЗ	(*поль.*) Національне військове об'єднання
НВО	Національна військова організація
НВО, НОВ	Національне військове об'єднання
НВО-АК	Національна військова організація-Армія Крайова
НВП	(поль.) Польська народна армія
НВС	Найвищий військовий суд
НГ	Народна Гвардія
нім.	німецькою
НКВС	Народний комісаріат внутрішніх справ
НКГБ	(*рос.*) Народный комисариат государственной безопасности
НКДБ	Народний комісаріат державної безпеки

НКО	Народний комісаріат оборони
НН	невідомий
НПК (MPniem)	німецький пістолет-кулемет
НС	Найвищий суд
НСЗ, НЗС	(*поль.*) Народові Сили Збройні
НТШ	Наукове товариство імені Шевченка
НЦ	навчальний центр
о.	отець
обком	обласний комітет партії
ОВ	оперативний відділ
ОВЗМУ	Оборона від зброї масового ураження
ОГ	Оперативна група
ОГКав.	Оперативна група Кавалерії
ОЗ	(*поль.*) охорона залізниці
ОМТРУ	Організація молоді товариства робітничого університету
оп.	опис
ОР	оперативна розробка
ор.	організація, організаційний
ОС	служба охорони
ОТ	оперативна техніка
ОТ	охорона тилу
ОУН	Організація українських націоналістів
ОУН-Б	Організація українських націоналістів (бандерівського крила)
ОУНз	Організація українських націоналістів за кордоном
ОУН-М	Організація українських націоналістів (під керівництвом А. Мельника)
ОУН-Р	Організація українських націоналістів (революційна)
ОШ КВБ	Офіцерська школа Корпусу внутрішньої безпеки
ОШЗ	Офіцерська школа зв'язку
п.	пан, пані
П 38 (Р 38)	німецький самозарядний пістолет Вальтер 1938 р.
п. н.	порядковий номер
ПА	Польська армія
ПАП	Польське телеграфне товариство
ПАС	(*поль.*) Допомога спеціальної акції
ПБ ЦК ПОРП	політичне бюро Центрального комітету Польської об'єднаної робітничої партії
ПБ ЦК ПРП	політичне бюро Центрального комітету Польської робітничої партії
ПВ	польське військо
ПВО	Польська військова організація

ПГМ	Повітовий відділ громадської безпеки
ПЖ	Польова жандармерія
ПЗ	прикордонна застава
ПЗС	Польські Збройні Сили
ПЗУЗ	Північно-західні українські землі
підполк.	підполковник
підпор.	підпоручик
ПК	політичний контроль
ПКГМ	командний пункт Громадянської міліції
ПКНВ	Польський Комітет Національного Визволення
ПКП	Польська державна залізниця
ПЛ	Польський легіон
ПЛА (pal)	полк легкої артилерії
ПНО	(*рос.*) помічник начальника відділення
ПНР	Польська Народна Республіка
ПО	(*рос.*) Прикордонний відділ
пов.	повіт
полк.	полковник
пор.	поручик
ПОРП	Польська об'єднана робітнича партія
пп	піхотний полк
ПП	німецький самозарядний пістолет Вальтер Поліцай-пістолє 1929 р.
ППД	(*рос.*) пістолет-кулемет Дегтярьова
ППС	(*поль.*) Польська соціалістична партія
ППС	(*рос.*) пістолет-кулемет Стєчкіна
ППШ	(*рос.*) пістолет-кулемет Шпагіна
прим.	примірник
ПРП	Польська робітнича партія
пс.	псевдонім
ПСБС	(*поль.*) Польський незалежний спеціальний батальйон
ПСП	Польська соціалістична партія
ПСУЗ	Північно-Східні українські землі
ПУ ГМ	Повітове управління Громадянської міліції
ПУГБ (PUBP)	Повітове управління громадської безпеки
ПУГМ	(*поль.*) Повітове управління Громадянської міліції
Р-13	радянська короткохвильова військова радіостанція зразка 1942 р.
р. н.	рік народження
р-ну	району
РБМ	радіостанція батальйонна модернізована
РВ	районний відділ
РВАН	Радянська військова адміністрація в Німеччині

РВК	(*поль.*) районний військовий комісаріат
РВС	Районний військовий суд
Реф.	референт
РКД	реєстраційно-карткова докуметація
РККА	(*рос.*) Робітнично-Селянська Червона Армія
РКМ	ручний кулемет
РМ	Рада Міністрів
РМО	(*поль.*) Повітова громадянська міліція
РНК	Рада народних комісарів
РНК–РМ	Рада народних комісарів Ради Міністрів
РО ПРИКВО	(*рос.*) районний відділ прикордонного Київського військового округу
РОАК	Рух опору Армії Крайової
РОПЛіГ	Рух охорони прав людини і громадянина
рос.	російською
РП	Республіка Польща
РП	(*рос.*) ручний кулемет
РПК(б)	районний комітет партії (більшовиків)
рр.	роки
РСБ	(*рос.*) радіостанція літака-бомбардувальника
РСР	Радянська Соціалістична Республіка
РСФРР	Російська Соціалістична Федеративна Радянська Республіка
РСЧА	Робітнично-Селянська Червона Армія
с.	сторінка
св.	святого
с. г.	(*рос.*) цього року (сего года)
см	сантиметр
с. с.	села
СБ	Служба безпеки
СБМ	Спілка боротьби молодих
СВТ	(*рос.*) снайперська гвинтівка Токарєва
СД	посада командувача
СД	стрілецька дивізія
СД	(*поль.*) Демократична партія
СДЗ (SKP)	Служба державної залізниці
СЗ	Служба здоров'я
СЗБ	(*поль.*) Союз збройної боротьби
СКВ (SKW)	кущовий відділ самооборони
СКМ	Союз комуністичної молоді
СКМ	самозарядний карабін Сімонова
СКП (SKP)	Служба державної залізниці
СЛ	(*поль.*) сільська рада (можливо)
сл.	слобода

СМЕРШ	(*рос.*) «смерть шпионам» (офіційна назва військової контррозвідки СРСР в 1943–1946 рр.)
СНБ (чеська SNB)	Служба національної безпеки
СНП	станція нафтового палива
СОБ	Самостійний оперативний батальйон
СОЗ	Служба залізничної охорони
СОУН	Союз організацій українських націоналістів
СПМ	Союз польської молоді
спр.	справа
СПУ	Спілка польських вчителів
СРСР	Союз Радянських Соціалістичних Республік
сс.	села
СС	(*нім.*) Шуцштафель; охоронні загони
СС «Гвардія»	стрілецька спілка
ст.	стаття
стр.	стрілець
СУ	(*поль.*) Слідче Управління
СУВС	(*поль.*) Слідче управління військової служби
СУЗ	Східні українські землі (осередок у Києві)
СУМ	Спілка української молоді
США	Сполучені Штати Америки
т.	том
т. д.	так далі
т. зв.	так званий
Т.І.К.	том I, сторінка
т. п.	тому подібне
ТВ	тактичний відтинок
ТВ	(*поль.*) таємний співробітник
ТНК	Товариство наукових курсів
ТПРД	Товариство польсько-радянської дружби
ТРУ	Товариство робітничого університету
ТС	таємний співробітник
ТТ	Тульський Токарєва (радянський пістолет)
УБ	Управління безпеки
УББ	Управління по боротьбі з бандитизмом
УБП	(*поль.*) Управління публічної безпеки
УВО	Українська військова організація
УГА	Українська Галицька Армія
УГБ (UBP)	Управління громадської безпеки
УГВР	Українська Головна Визвольна Рада
УГКТ	Українське громадсько-культурне товариство
УГКЦ	Українська греко-католицька церква
УЗ	Українські землі
УКК	(*рос.*) Український Червоний Хрест

укр.	українською
УМСА	(*англ.*) Християнська асоціація молодих людей
УНА	Українська національна армія
УНДО	Українське Національно-Демократичне Об'єднання
УНК	Український національний комітет
УНР	Українська Народна Республіка
УНРА	Українська народно-революційна армія
УНС	Українська народна самооборона
УО	Український округ
УОБ	(*рос.*) Управління громадської безпеки
УПА	Українська повстанська армія
УПВ	Управління прикордонних військ
УПК (USC)	Університет Південної Каліфорнії
УРСР	Українська Радянська Соціалістична Республіка
УСС	Українські Січові Стрільці
УССД	Українська Соборна Самостійна Держава
УССР	(*рос.*) Українська Радянська Соціалістична Республіка
УЦК	Український центральний комітет (у Кракові, 1939–1944)
УЧХ	Український Червоний Хрест
ф.	фонд
ФВ (FW)	німецький сигнальний пістолет (ракетниця)
ФКП	Французька комуністична партія
ФН	(*англ.*) пістолет системи Браунінга
фр.	французькою
хор.	хорунжий
ц. м.	цього місяця
ц. р.	цього року
ЦБПК	Центральне бюро польських комуністів
ЦВ	Центр навчання
ЦВ ГМ	Центр навчання Громадянської міліції
ЦК	Центральний Комітет
ЦК ВКП(б)	Центральний комітет Всесоюзної Комуністичної партії (більшовиків)
ЦКМ	важкий кулемет
ЦП	Центральний провід
ЦТП	Центральний табір праці
ЦУТС	Центральне управління тюремної служби
ЦШ МГБ	Центральна школа Міністерства громадянської безпеки
Ч. ж.	число журналу
ч., чел.	(*рос.*) человек, осіб
ЧА	Червона Армія

ЧВС	(*поль.*) Війська Гірничого корпусу
ЧСР	Чехословацька Республіка
шт.	штук
ЯСК	Ярославський спортивний клуб

INDEKS NAZWISK I PSEUDONIMÓW

Abakumow Wiktor Siemionowicz 65, **175**
Abramczyk Hieronim 691
Adamczuk Helena zob. Zdun Helena Maria
„Adamow" 913
Adamus Maria 1041
Aksomanicki 517
„Alosza" 113
„Ałamow" zob. „Bystryj"
Amar Tarik Syrił 145
Anders Władysław **1087**
„Andrij" 1345
„Andrijenko" zob. Łućkyj Ołeksandr
Andrusiak Wasyl Wasylowycz, ps. „Hrehit", „Rizun", „Riźbiar", „Czornyj" **191**, 315, 819
Andrusieczko Jan, ps. „Kameniar" **309**, 593, 931
Andruszko Olga 521
„Ania" zob. Kociołek Irena
Antman Józef 607
Antman Szymon **833**, 837, 839, 841, 951, 953, 957
„Antoni" zob. Cwil Jurko
Antoniuk Afanazja vel Kaczyńska Helena Stanisława, ps. „Sławka", „Buria", „Mała", „Maryjka", „Hala" **1045**, 1159
Antonowicowa (Antonowiczowa) Krystyna 145, 147
Antosiewicz Stefan **1287**, 1295
Anusiewicz 1173
Anusiewicz 1173
„Areta" zob. Było Janina (Anna)
Argasiński Mieczysław 81
„Arkadij" 961
„Arkadij" zob. Dużyj Petro
„Arkadij" zob. Krywucki Jan
„Arkaz" 321
„Arkos" zob. Thir Józef
„Arkusz" 187
„Arpad" zob. Sluzar Dmytro
„Arsen" zob. „Serhij"
„Arsen" zob. Dużyj Petro
Arsenycz-Berezowśkyj Mykoła, ps. „Berezowśkyj", „Hryhir", „Demjan", „Karpo", „Maksym", „Mychajło" **505**
„Artem" zob. Czyżewśkyj Wasyl
„Artem" zob. Horbal Iwan
Artizow Andriej N. 191, 307, 505
„Askold" zob. Pidhajny Bohdan
„Aśka" zob. Karwańska-Bajlak Anna
„Awantura" 803

„Baba" zob. Bandera Stepan
„Babeta" zob. Kurchan Maria
Babiak Jan zob. Babyk Jan
Babieczko Mikołaj 453
Babik Dmytro zob. Babyk Jan
Babyk (Babiak, Bobek) Jan vel Babik Dmytro, ps. „Surma" **741**, 743, 777, 793, 1135, 1137
Bachowski (Buchowski) 521, 523, 525, 543
Bachtalowski Zenon (Lubomir), ps. „Zenko" **1395**, 1397
Bagieński Witold 77, 85, 1381
„Bajda" zob. Fil Teodor
„Bajda" zob. Mykołenko Petro
Bajlak Anna zob. Karwańska-Bajlak Anna
Bajowski Michał **435**, 891, 895, 897, 901
Balbus Tomasz 43, 165, 245, 383, 747, 1003,
Balijczuk zob. Balijczyk (Balijczuk) Anna
Balijczyk (Balijczuk) Anna 385
„Bałaj" zob. Bułas Teodor (Fedir)
Bałaszow 81
Bałat Iwan, ps. „Bojkar" 117
„Bałka" zob. Biernat Katarzyna
Bałycki Edward 567
Bałyńśkyj Ihor 145

„Banbela" zob. „Barbela"
Bandera Stepan, ps. „Baba", „Łys", „Byjłycho", „W. Teslar", „Donat", „Popel", „Rych", „Stepan Popel", „Siryj", „Stepanko", „Stepan Byjłycho", „Tys", „Jarycz" 29, 63, **145**, 187, 205, 503, 541, 615, 1317, 1329, 1341, 1357, 1389,1393, 1397
Baran Adam F. 37, 41, 147
Baran Jan 1395, 1401, 1405
Baran Stefan, ps. „Wowezarenko" 319
„Barbela" („Banbela") 913
Barczak Jan **395**, 513
„Bartek" zob. Henryk Flamego
Bartnik Maria zob. Było Janina (Anna)
„Bartosz" 1149
„Basia" zob. Skab Eugenia
Baszczuk (Baszuk) Natalia 1349, 1365
„Bat'ko" 753, 759
Batalia Wołodymyr (Włodzimierz), ps. „Łewko", „Zacharczuk", „Marian" **1009**, 1021, 1025, 1359
„Batałka" zob. Karwańska-Bajlak Anna
Batih Jurko, ps. „Chmara" 343
„Batij" zob. Hałasa Wasyl
Baumgarten Edward (Markus) **747**
„Bazilewicz" 913
Bazylianow vel Wasiljew 419
Bażan Ołeh H. 79
„B-da" zob. Mykołenko Petro
„Bedel" 1333
„Bej" zob. Czupił (Czepił) Bogdan
Bereza Tomasz 37, 41
Bereza Tomasz 37, 41
„Bereza" zob. Hordon Mykoła
„Bereza" zob. Nikita Marko
„Bereza" 911
„Bereza" 933
„Berezowśkyj" zob. Arsenycz-Berezowśkyj Mykoła
Berger Jan 629
Berger Janina 629
„Berkut" 195
„Berkut" zob. Soroczak Wołodymyr
Bernaciak Marian, ps. „Dymek", „Orlik" **159**, 689
„Bezimennyj" zob. Kuk Wasyl (Huk Bazyli)
Bęben Leon 81
Białek Roman 745, **1151**
„Białka" zob. Łysko Katarzyna
Białokur Marek 35
Białokur Marek 37
„Biały" zob. Grochal Tadeusz
Biegun Antoni, ps. „Sztubak" **163**
Bielak Mieczysław **575**, 745, 917, 921, 923, 925, 927, 937, 975, 985, 995, 1119, 1225, 1233
Bielec Mieczysław, ps. „Błysk" **165**
Bielecka Elżbieta zob. Łebedowycz Ołena
Bielecki N. 373
„Biernacki" zob. Jaronik Jakub
Biernat Katarzyna, ps. „Bałka" 1391
Bierut Bolesław 101, 117, 165, 167, 193, 511, 573, 697, 699, 709, 985, 999, 1043, 1159, 1165
Bigaj Jerzy **667**, 683
„Bihun" 333
Bihun Jarosław, ps. „Czad" **803**
„Bilak" zob. Senyk Omelan
„Biłyj" („Biały") zob. Onyszkewycz Myrosław
„Biłyj" zob. Hadaj Wasyl
„Biłyj" 325
„Biłyj" 327
Biłyk Mychajło (Michał), ps. „Ryś", „Bomba" 55, **75**, 77
Biłyk Nestor 1081, 1093
„Bir" zob. Szyszkanyneć Wasyl
„Birczak" vel „Ławrił" vel „Ostap" **1111**
Birkowyj Jan, ps. „Niedźwiedź", „Bis" 571
„Bis" zob. Hałasa Wasyl
Bitterman Alicja zob. Erde (Sala) Alicja
„Bizon" zob. Klisz Iwan
Blachsztein Adam 669, 685
„Blida" zob. Hiszpan Anna
Blum Ignacy 35
Blum Ignacy 35
Błońska Aleksandra zob. Hołowko Aleksandra
„Błud" zob. Rębisz Teodor
„Błysk" zob. Bielec Mieczysław

„Błysk" vel „Ołeh" 329
Bobacz Zofia 453, 455
Bobaczowa Rózia 453
Bobek Jan zob. Babyk Jan
Bobik Józef zob. Dobrowolśkyj Wołodymyr
Bobko Aleksander vel Butryn Stanisław, ps. „Homa" („Choma") **1087**, 1089, 1179
Bochno Mychajło 51
„Bodak" („Bodek") 323
„Bodek" zob. „Bodak"
Bodnarenko Marija (Bodnarenko-Ripećka, Ripećka), ps. „Oksana" **241**, 243, 285, 289, 291, 349, 351, 353, 365, 379–389, 441, 443, 473, 547, 877, 951, 955, 959, 1399
Bodnarenko-Ripećka Marija zob. Bodnarenko Marija
„Bogoń" zob. Jaronik Jakub
„Bogusław" zob. Łapiński Leon
„Bogusławski" zob. Dobrowolśkyj Wołodymyr
Bohaczewska Lubomira **709**, 1349, 1365
„Bohdan" zob. Onyszkewycz Myrosław
„Bohdan" zob. Soroka Myrosław (Sławko, Jarosław)
„Bohdan" zob. Soroka Petro
„Bohdan" zob. Ściborski Mykoła
„Bohdanka" zob. Hajdukewycz Ołeksandra
„Bohdanna" zob. Hajdukewycz Ołeksandra
„Bohun" zob. Dzioba Petro (Dmytro)
„Bohun" zob. Harasymczuk Wasyl
„Bohun" zob. Krysa Stefan
Bohun Jan 875
„Bojaryn" zob. Jaremko Hryhorij
„Bojczuk" zob. Hadaj Wasyl
„Bojewyr" zob. Soroka Myrosław (Sławko, Jarosław)
„Bojkar"" zob. Bałat Iwan
„Bojko" zob. Filewicz Antoni
„Bojko" 189
„Bolek" zob. Romaniak Bolesław
„Bolesław" zob. Musialik Władysław
„Bomba" zob. Biłyk Mychajło (Michał)
„Bonczużnyj" 117
Borek Piotr 429
Boren Monijka 541
Borkiewicz 1151
Borkowski Włodzimierz **1153**
Borowicka Melania **1183**, 1357, 1359, 1361
Borowiec Janusz 73, 101
Borowiecka Renia 1247
„Borsuk" 1089, 1091
„Borys" zob. Krywucki Jan
„Borys" zob. Kucharczuk Mikołaj
„Borys" zob. Seredocha Wołodymyr (Sławko)
„Borys" 129
„Borys" 169
„Borys" 533
„Borys" 873
Borys 441
„Bos" zob. Hałasa Wasyl
Bosowski Marian 1095, **1103**
Brewka Eustachy, ps. „Kłym" **437**, 465, 469, 499
Brodiuk Maksymilian, ps. „Maksym" 1357
Brodiuk Zofia Olga z d. Kluczkowska, ps. „Odarka" **1357**
Brodkiewicz 1259, 1281
„Brodycz" zob. Hrobelśkyj Roman
„Brodycz" zob. Kohut Iwan
Broński Zdzisław, ps. „Uskok" 167
Broński Zdzisław 167
„Broszczak" zob. Senyk Omelan
Browning Robert 1195
Brożyniak Artur 41
Brożyniak Artur 41, 117
„Brudian" 1177
Brusycha 351
„Bryl" zob. Hameła Jarosław
„Bryl" 983
„Bryła" zob. Zakrzewski Zbigniew
„Brzoza" 161
Brzozowski Wincenty zob. Rębisz Teodor
Bubało Józef 1243
Bucharski Włodzimierz, ps. „Chmiel" 431
Buchowski zob. Bachowski
Budrewicz Jan 485
Budrewicz Olga zob. Stec Olga

„Buhriannyj" 1243
Bujtur" 503
„Buk" zob. Hrycaj Dmytro
„Bukowyj" zob. Saba
„Bukwa" 983
„Bulba" 119, 215
Bulzacki Krzysztof 41
Bułak-Bałachowicz Stanisław **1289**, 1293
Bułas Teodor (Fedir), ps. „Bałaj" **103**, 189, 1159, 1227
Burda Grzegorz 1075
Burda Maria 1073
Burda Wasyl 1073, 1075, 1171
„Burewij" zob. Kucharczuk Mikołaj
„Buria" zob. Antoniuk Afanazja
„Burkowskij" 113
„Burłaczka" zob. Kot Ludmiła
„Burłaka" zob. Szczyhelśkyj Wołodymyr (Szczygielski Włodzimierz)
„Burłaka" 107
„Burłaka" 315, 931
„Burłaka" 887
„Bury" 191
Burzyński Antoni, ps. „Kmicic" 163
Busse Krzysztof 1149
Butryn Stanisław zob. Bobko Aleksander
„Byjłycho" zob. Bandera Stepan
Było (Nycz-Było, Było-Harhaj) Janina (Anna) vel Bartnik Maria, ps. „Motria", „Areta", „Miroszka" („Myroszka") **817**, 819, 821, 827, 875, 985, 1391, 1397
Bystruchin Henadij 47
Bystruchin Henadij 47, 1331
„Bystry" zob. Setlak Ludwik
„Bystryj" zob. Kania Hryhorij
„Bystryj" zob. Surowećkyj (Surowiecki) Roman
„Bystryj" 315
„Bystryj" 321
„Bystryj" vel „Ałamow" 113
Byszewski Piotr 77, 1323
Bzowa Teofila zob. Fedoriw Teofila

Capiak Wasyl, ps. „Woron", „Potap" **277**, 279, 295, 307, 451, 593, 1307
Ceglacki Jerzy 245
Cekota Timofiej Stiepanowicz, ps. „Romko" 149
Chadaj Dymitr (Dmitrij) zob. Hadaj Wasyl
„Chersoneć" zob. Duma Petro
Chiliński Michaił **481**, 897
Chita Mikołaj vel Magiera Mikołaj, ps. „Hołub" **1159**
Chłoń 395
„Chłop" zob. Dzioba Petro (Dmytro)
„Chmara" zob. Batih Jurko
„Chmełyk" zob. Kwiatkowski Bogdan
Chmiel B. zob. Kwiatkowski Bogdan
„Chmiel" zob. Bucharski Włodzimierz
Chmielniczenko Zofia 1099
„Chmil" („Chmiel") zob. Radejko Mykoła
Chnaps 421
Chodnowski Stefan 523
Chodylczak Stefan, ps. „Horlis" **763**
„Chołodnyj" 321
„Choma" zob. Bobko Aleksander
„Choma" 121
Choma Wołodymyr (Władimir, Włodzimierz), ps. „Ilko", „Karło", „Kłym" **321**, 599
Chomiński zob. Hominski Jan
Chomko (Chomka) 887, 889
Chorempa (Chorzempa) Jan 1195
„Chort" zob. Mychajłyszyn Petro
Chorzempa zob. Chorempa Jan
Chotaz Katarzyna zob. Hatas Katarzyna
„Chozar" zob. Hrycyna Mychajło
„Chrin" zob. Stebelśkyj (Stebelski) Stepan
„Chrin" 209
Chrobak zob. Kociołek Irena
„Chromowenko" 331
Chruszczow Nikita Siergiejewicz **175**
Chruszczow Nikita Siergiejewicz 175
„Chrystia" zob. Tymoczko-Kamińska Irena
Chrzanowska Agnieszka 85
Churchill Winston 65
Chwastowskij 79, 85
Chymko (Chymka) Zenobia vel Gruszecka vel Majewska Elżbieta vel Zieleńska, ps. „Zoja" („Sofija"), „Wira", „Lida" **283**, 289, 351, 441, 489, 491, 493, 495,

497, 525, 527, 541, 543, 545, 579, 581, 583, 597, 611, 613, 615, 623, 625, 631, 635, 643, 815, 827, 829, 833, 843, 845, 857, 863, 865, 867, 869, 871, 875, 877, 879, 883, 885, 891, 915, 919, 955, 957, 1097, 1267, 1393
Chymko Anna 617, 619, 623, 627, 629
„Chytryj" 933
„Ciapka" zob. Hryćko Dmytro
„Ciapka" 305
Ciesielska Agnieszka 133
Ciesielski Roman 645
Cieślak Marian 181
Cwil Jurko, ps. „Antoni" 1339
Cwynar Franciszek 373
Cygan Wiktor Krzysztof 93
„Cygan" zob. Orłowski Stanisław vel Zarzecki Wacław
„Cygan" 163
„Cyhan" zob. Kononowycz Fedir
„Czaban" zob. Płeczeń Emilian (Omelan) **823**
„Czaban" 113
„Czaban" 935
Czaban Stanisława, ps. „Jadzia" 1045
„Czad" zob. Bihun Jarosław
„Czajczuk" zob. Hrycyna Mychajło
„Czajka" zob. Motyka
„Czajka" 251
„Czajka" 333
„Czajka" 339
„Czajka" 711
Czajkowska Paulina zob. Soroka Paulina
Czajkowski Marian 1277
„Czałyj" zob. Radejko Mykoła
„Czapka" 425
Czapla Jan 41
Czapla Jan 41
Czaplicki Józef vel Kurc Izydor, ps. „Sasza" **143**, 221, 399, 405, 743, 831, 847, 949, 963, 967, 1379
„Czarnocha" zob. „Czornota"
„Czarnomorec" zob. „Czornomorec" („Czarnomorec") vel „Morec" vel „Sławko"
„Czarnomorski" zob. Hałasa (Hałaza) Wasyl Mychajłowycz
„Czarny II" zob. Rozlał Stanisław
„Czaus" zob. Kral (Krol) Wasyl
„Czdo" 535
Czepił Bogdan zob. Czupił Bogdan
„Czernyk" zob. Fedak Mychajło
„Czernyk" zob. Łukasiewicz (Łukaszewicz) Marian
„Czernyk" zob. Seredocha Michaił
„Czmil" 315, 363, 821, 847, 891, 893, 911, 933
„Czmil" 317
„Czorniawa" zob. Onyszkewycz Myrosław
Czornij Jakiw, ps. „Kula", „Muszka", „Udarnyk" 207
„Czornok" 533
„Czornomorec" („Czarnomorec") vel „Morec" vel „Sławko" 509, 513, 573, 591, 671, 711, 729, 733, 737, 739, 757, 759, 763, 783, 965, 967
„Czornomorśkyj" zob. Hałasa Wasyl
„Czornota" zob. Kowałyk Iwan
„Czornota" zob. Jaremko Hryhorij
„Czornota" zob. Polużyn Mykoła
„Czornota" („Czarnota") 207, 249, 331, 335
„Czornyj" zob. Andrusiak Wasyl Wasylowycz
„Czornyj" 709
„Czornyj" 401, 403
„Czornyj" 119
„Czornyj" 733
„Czort" 711
„Czubatyj" 327
„Czubczyk" zob. Hałwa Jakub
Czuchra Józef, ps. „Orski" 165
„Czuczman" zob. Hrycyna Mychajło
„Czudo" 315
„Czujko" 699
Czujko Anna 421
„Czumak" zob. Klus (Kołos) Michał
„Czumak" zob. Leszczyński Feliks Bazyli
„Czumak" vel „Oczeret" zob. Melnyk Jarosław
„Czumak" 119
Czupił (Czepił) Bogdan, ps. „Bej", „Stryłeć" 337

Czuryński (Szczuryński) Edward 549, 551
„Czyż" 103
„Czyż" 131
Czyżewśkyj (Czyżewski, Diaczuk-Czyżewśkyj) Wasyl, ps. „Demyd", „Artem", „Nowyk" 65, **539**, 541, 543, 873, 1239
„Czyżyk" zob. Skab Eugenia

Ćwiek Jan, ps. „Kwitka" **985**
Ćwiek Pelagia 875

„D. Strybun" zob. Hałasa Wasyl
Daćko Zenobia, ps. „Zenia" **709**
„Da-ko" zob. Martyn Marian
„Dalnycz" zob. Fedoriw Petro
Danczyk Ewa 843
„Daniłow" 981
„Danyło" zob. „Łypa"
„Dar" zob. Sołhan Jarosław
Dardick Hal 242
Darowski 379
Daszyński Ignacy 211
„Dawidenko" 249
„Dawyd" 187
„Dawyd" zob. Prystupa Semen
„Dawydenko" zob. Martyn Marian
Dąbrowski Franciszek 77, 85
Dekutowski Hieronim, ps. „Zapora", „Odra", „Reżu", „Stary" 65, **165**, 167, 559, 1149
„Demjan" zob. Arsenycz-Berezowśkyj Mykoła
Demko (Diomko) Mikołaj zob. Moczar Mieczysław
„Demyd" zob. Czyżewśkyj Wasyl
Denikin Anton 1289
„Derewianyj" zob. Kawuła (Kawuza) Petro
Derewjanyj Ihor 45
„Derewlan" zob. Kawuła (Kawuza) Petro
„Derkacz" zob. Dyszkant Wasyl
„Desatnyk" zob. Dużyj Petro
Diaczuk-Czyżewśkyj Wasyl zob. Czyżewśkyj (Diaczuk-Czyżewśkyj) Wasyl
„Diadio" zob. Kwiatkowski Bogdan
Diakiw Iwan 113
Diakonow Mikołaj **671**, 673
Diakow Grzegorz 1179, 1187, 1359
Diakow Osyp, ps. „Hornowyj" 711
„Diełowoj" 911
„Dijana" zob. Hamiwka Jarosław
Dikij Iwan, ps. „Wisznia" 115
„Diodio" zob. Kwiatkowski Bogdan
Diomko Mikołaj zob. Moczar Mieczysław
„Diona" 73
Diukon Grzegorz 1355
„Dniprowśkyj" („Dniprowskij") zob. Hałasa Wasyl
Dobrowolski Wiktor, ps. „Ratt" 533
Dobrowolśkyj Wołodymyr vel Solski Stanisław vel Bobik Józef, ps. „Lubka", krypt. „Bogusławski", „Wiśniewski" **287**, 1391, 1393, 1399, 1401
„Docia" 1301
Doczyło Julia 941, 959
„Dolna" zob. Wachnianin Eugenia
„Dołynko" zob. Stachów (Stachiw) Kazimiera
Domitar Kazimierz 1353, 1361
„Don" 815
„Donat" zob. Bandera Stepan
„Donśkyj" zob. Mazur Hryhorij
„Doński" vel „Petro" 509, 513, 573, 591, 671, 711, 729, 733, 737, 741, 757, 759,763, 779, 783, 965, 967, 981, 1303
„Dora" zob. Skirka Anna
Dorogań 915
Dorosz Maria 1081, 1093
„Dorosz" zob. Dużyj Petro
„Dorota" zob. Wawruk Helena
Dorsz Grzegorz 1379
„Dowbusz" 321
„Dowbusz" 933
„Dowhyj" zob. Kudłajczuk Iron
„Drapak" 983
„Drobytyj" 1041
Drozd Roman 31, 33, 35
Drozd Roman 35
Drwal 841
„Drwal" zob. Ginalski Edmund
Drzewińska Salomea (Lusia) 1099
„Dub" zob. Dmytro Hrycaj

„Dub" zob. Harabacz Iwan
„Dub" zob. Lacki Wasyl
„Dub" zob. Tyrawski Iwan
„Dub" 315, 933
„Dubenko" zob. Szycal Dmytro
„Dubowyj" zob. „Jasmin" vel „Łuhowyj" vel „Ołeh" vel „Dubowyj"
„Duda" zob. Janczuk (Jaszczuk) Jewhen
Duda Mychajło 33, 121
Duda Mychajło, ps. „Hromenko", „Zenowij" **121**, 125, 169, 187, 193, 213, 285, 309, 345, 437, 467, 505, 599, 817, 929, 983
Duda Teodor **429**, 437, 499, 501, 509, 511, 513, 577, 921, 937, 963, 987, 1233
Dudka Jan 1161
Dudko (Dutko) Mykoła, ps. „Sołowij", „Osyp" 385, **533**
Dugiełło Józefa **883**, 1097
Dukacz 569
Duma Petro vel Hulak Wołodymyr, ps. „Warnak", „Wołodymyr Chersoneć", „Iwan", „Ihor", „Chersoneć" **151**, 201, 541, 861, 863, 869, 1403
„Duma" 331
„Dunaj" zob. Kononowycz Fedir
„Dunajski" zob. Harasymiuk Teodor
Duplak Mykoła 153
Dużyj Petro, ps. „Dorosz", „Arkadij", „Arsen", „Witalij", „Wijaczesław Romanowśkyj" „Orest", „Desatnyk", „Panasenko" **535**, 537, 539, 873
Dużyj Petro 343
Dybko Aurelia Lidia, krypt. „Lidia", „Halina" **1157**
Dybko Helena vel Maria 865
Dybko Roman, ps. „Wola" **1157**
„Dymek" zob. Bernaciak Marian
Dymidowska Tekla 1391
Dymitrowski" zob. Hałasa Wasyl
Dyszkant Wasyl vel Ozorek Władysław, ps. „Derkacz", „Sawczyńskyj" **449**, 1047, 1243, 1249
Dziadosz Władysław, ps. „Makar" **429**
„Dziadzio" („Dziadzia") zob. Kwiatkowski Bogdan
Działoszyński Anastazy (Nachman) **511**, 513, 953
Dziba Maria 561
Dziman Michał, ps. „Łewko", krypt. „Kazik" 207, **209**, 215, 333
Dzioba Petro (Dmytro), ps. „Bohun", „Stal", „Surmacz", „Chłop" 153, **337**, 1111, 1305
Dziobak Wołodymyr 49
„Dziodzio" zob. Kwiatkowski Bogdan
Dzisek (Dzisko) 971
Dzisek (Dzisko) Antonina 971
„Dziudzio" zob. Kwiatkowski Bogdan

„Eko" zob. Łużećkyj Jewhen
„Ekonom" 339
„Em" zob. Pyłyp Dmytro
Erde (Sala) Alicja z d. Bitterman 555
„Er-Zet" (Erzet") zob. Kawuła (Kawuza) Petro
„Ewa" vel „Lida" 335

Falińska zob. Kapij Sławomira
Falkowska Krystyna zob. Wowk Irena
„Farad" zob. Mazurek Janusz Marian
Farian Julia (Ulana) vel Saluk **1081**, 1211, 1367
Farion Andrzej Orest 59, **695**, 703
Faryś Janusz 35
„Fedak" 953
Fedak Andrzej **841**, 1233
Fedak Jan (Michał) 1123
Fedak Mychajło (Michał), ps. „Łys", „Mahura", „Smyrnyj", „Sokił", „Czernyk" 193, 251, **819**, 823, 861, 873, 921, 1015, 1123, 1125, 1227
Fedoriw Petro (Piotr) vel Lisiecki Roman, ps. „Lisota", „Dalnycz", „Kosycz", „Pijer", „Siwacz", „Siwko" 31, 39, 53, 55, 59, 61, 67, 113, **509**, 511, 553, 695, 697, 699, 701, 703, 707, 709, 727, 729, 731, 733, 735, 745, 755, 757, 759, 763, 765, 769, 793, 921, 969, 995, 1083,1091, 1107, 1109, 1139, 1213, 1215, 1217, 1241, 1243, 1299, 1313, 1315, 1317, 1319, 1321, 1323, 1325, 1327, 1329, 1331, 1333, 1335, 1337,

1339, 1345, 1347, 1349, 1351, 1355, 1359, 1361
Fedoriw Teofila z d. Bzowa II voto Stachiw vel Moroz Irena, ps. „Gawa", „Marta", „Maria", „Marusia", „Iryna" **553**, 709, 969, 971, 989, 991, 1005, 1023, 1081, 1171, 1173, 1179, 1183, 1185, 1317, 1325, 1337, 1343, 1353, 1355, 1357, 1359
Fedun Petro, ps. „Połtawa" 377
Fedyński Wasyl vel Zaremba Roman, ps. „Szram" **337**, 395, 571, 663, 669, 701, 729,733, 763, 773, 785, 795, 981, 1067, 1111, 1141, 1215, 1299, 1323, 1331, 1335
Feliks Andrzej **567**, 933
Fenyk Mykoła, ps. „Wistun" **421**
„Feśka" zob. Skab Eugenia
„Fetrowicz" zob. Turkowski
„Fiałka" zob. Kapij Sławomira
Fil Jarosława 209, 243, 819
Fil Mykoła, ps. „Puhacz", „Smyrnyj" **209**, 217, 331
Fil Teodor, ps. „Bajda" 571, **573**
Filar Władysław 35
Filewicz Antoni, ps. „Bojko" 215
Flame Henryk, ps. „Bartek" 163
Flud Natalia zob. Kozakewycz-Flud Natalia
Fortuna Władysław vel Iwanek Wasyl, ps. „Korcz" 409, **419**, 1391, 1393, 1397, 1399
Franco Francisco 1289
„Frania" zob. Gontarska Zenobia
Frołowa 427, 497
Fryz Mykoła, ps. „Wernyhora" **213**
Furtak Zbigniew **1353**, 1361

Gajda Tadeusz, ps. „Tarzan" **99**
Galo Mychajło zob. Halo (Galo) Mychajło
Gałpernowa 823
Gapiński Władysław 679
„Gar'kawyj" zob. Timczin Iosif
Garbacz Dionizy 99
„Gawa" zob. Fedoriw Teofila
Gawron Stanisław **853**
„Gazda" zob. Harabacz Wasyl
Gerjak Antoni 825
„German" zob. Pelo Iwan
Germanowicz Jarosław zob. Majiwśkyj Dmytro
Giedrojć 163
Gierko Olga, ps. „Zina", krypt. „Żenia" **1159**, 1161
Gil Andrzej (Jan), ps. „Gonta" **1083**
Gil Jan zob. Gil Andrzej
Gilowie 1079
Ginalski Edmund, krypt. „Drwal" **179**, 181
Gliniak Bronisław, ps. „Radwan" **99**
Głowczyńska 381
Głowiński Marcin 1289
Godowskij Iwan 115
Golambiowski Stanisław zob. Szewczuk Stefan
Golasz Stepan, ps. „Mar", „Martyn" **153**, 201, 207, 249, 251, 297, 311, 313, 341, 365, 505, 557, 581, 595, 641, 813, 895, 929, 1115, 1117
Goldberg Józef zob. Różański Józef
Golonka Kazimierz 1353, 1361
Gołębiewski Marian, ps. „Ster", „Lotka", „Irka", „Korab", „Swoboda" 537, **1321**
Gołonczak Dmytro, ps. „Sławko" 277, 309, **923**, 955
„Gomza" 1199
„Gonta" vel „Maksym" 325, 981
„Gonta" zob. Gil Andrzej (Jan)
„Gonta" zob. Wolnicki Michał
Gontarczyk Piotr 1381
Gontarska Maria zob. Sawczyn Marija
Gontarska Zenobia, ps. „Zonia", „Stefa", „Marysia", „Frania" **447**, 1167, 1169, 1171, 1173, 1187, 1221, 1247
Gontarski 413
Gorąca Ewa zob. Horiacza Ewa
Gordoń Mikołaj zob. Hordon Mykoła
Gorecki Stanisław 677
Gortych Jan 563
„Goryń" 169
Gościmiński Leon 1391, 1395
„Góral" 573
Górna Stefania zob. Zacharecka Stefania

„Grab" 825
Grabska-Taczanowska Maria 1347
Grecko Mikołaj 1221
Green 1333
Grenda Kazimierz 165
Gricenko 179, 279
„Grigor" zob. Huk Myrosław
Grinspan-Kikiel Natan zob. Romkowski Roman
Grinszpan-Kikiel Menasze zob. Romkowski Roman
„Griznyj" 821, 827
Grochal Tadeusz, ps. „Biały" 1153
Grojsman zob. Majkowski Aleksander
Gronczewski Edward, ps. „Przepiórka" 487
„Groszyn" 251
„Groźny" 709
Gruszecka zob. Chymko (Chymka) Zenobia
Grynkiewicz Marian 881
„Grzegorz" zob. Korczyński Grzegorz
Grzybek Leon **1343**, 1347, 1349, 1351, 1369
Grzybiechiak 139
Grzybowski Faustyn **747**
Guła Anna (Hanna), ps. „Hania" **429**, 439, 545, 625, 839, 865, 881, 883, 959, 1097
Guła Stefan (Szczepan) **881**, 1097
Gut Iwan, ps. „Waran" 125, 169
Guzik Józefa 563
Guzik Stanisław 563

„Hacko" 377
Hadaj Wasyl (Chadaj Dymitr, Dmitrij) vel Iwanoczko Wasyl, ps. „Biłyj", „Bojczuk", „Tiso" **197**, 277, 317, 597, 849, 917, 981, 1307, 1381
„Haidar" zob. Szpontak Iwan
„Haj" zob. Hałabuda Mykoła
„Hajda" 1227
Hajdukewycz Ołeksandra (Aleksandra, Łesia), ps. „Bohdanna", „Bohdanka", „Zena" **377**, 379, 383, 387, 389
„Hajowyj" 1227, 1231
„Hak" zob. Węgrzyn Aleksander
„Hala" zob. Antoniuk Afanazja
„Hala" zob. Soroka Paulina
„Hala" zob. Zdun Helena Maria
„Halina" zob. Dybko Aurelia Lidia
„Halina" 285, 303
Halo (Galo) Mychajło, ps. „Konyk" **539**
Halos Katarzyna 879
Hałabuda Mykoła, ps. „Haj" **573**
Hałagida Igor 31, 43, 61, 225, 227
Hałagida Igor 43, 59, 65, 97, 101, 119, 121, 145, 151, 153, 193, 203, 213, 225, 227, 239, 241, 243, 245, 251, 283, 287, 289, 303, 305, 309, 315, 323, 345, 349, 383,385, 421, 431, 449, 489, 511, 527, 533, 537, 541, 701, 709, 711, 815, 819, 823, 875, 999, 1001, 1003, 1005, 1033, 1053, 1089, 1309
„Hałahan" zob. „Hołohan"
„Hałajda" zob. Onyszkewycz Taras
Hałasa (Hałaza) Wasyl Mychajłowycz, ps. „Orłan", „Batij", „Bis", „Bos", „Wjun", „W. Nazarewycz", „Dniprowśkyj" („Dniprowskij"), „Dymitrowski", „D. Strybun", „Wolf", „Zenon", „Zenowicz", „Zenon Sawczenko", „Sawczenko Z.", „Kyryło", „Nazar", „Orest", „Czornomorśkyj" („Czarnomorski"), „Ja", „Jater" 31, 51, 53, 55, 61, 117, **151**, 201, 205, 207, 223, 231, 233, 237, 241, 243, 245, 277, 279, 281, 283, 285, 287, 289, 291, 295, 297, 299, 301, 303, 305, 313, 315, 317, 341, 351, 353, 355, 357, 363, 365, 367, 381, 383, 385, 387, 389, 391, 409, 411, 413, 415, 417, 419, 421, 423, 425, 431, 433, 441, 443, 465, 485, 499, 503, 507, 521, 527, 533, 535, 537, 539, 541, 543, 545, 547, 549, 557, 579, 581, 583, 589, 591, 601, 605, 607,609, 619, 621, 623, 625, 629, 637, 639, 641, 707, 813, 817, 819, 821, 825, 827, 829, 835, 849, 851, 861, 863, 865, 869, 871, 873, 877, 879, 883, 891, 895, 903, 907, 909, 917, 919, 921, 927, 929, 933, 961, 1107, 1109, 1117, 1225, 1243, 1247, 1303, 1309, 1323, 1325, 1327, 1341, 1377, 1385, 1393, 1397, 1399, 1403
Hałasa Wasyl 51, 117, 119, 121, 153, 187, 193, 207, 245, 261, 277, 279, 303, 377, 535, 537, 861

Hałasa Marija zob. Sawczyn Marija
„Hałka" zob. Nakoneczna Kazimiera
„Hałka" zob. Ziemba (Zięba)
„Hałka" 859
Hałuciszak Iwan 1381
Hałuszka Stefania, ps. „Marusia", „Natalka" **801**, 803
Hałuszyńska Ewa **1331**, 1337, 1345, 1357, 1359, 1361
Hałwa Jakub, ps. „Czubczyk" **571**, 663, 669, 795, 981, 1067, 1111, 1141
„Hałyna" zob. Huk Maria
„Hałyna" zob. Łebedowycz Ołena
Hameła Jarosław, ps. „Bryl" **295**, 341, 799, 877, 927, 1135
Hamiwka Jarosław vel Świtalski Jan, ps. „Wyszyńskyj" („Wyszyński"), „Meteor", „Dijana", „UNRRA", „Kamińskyj" („Kamiński"), krypt. „Huragan" 37, 39, 45, 55, 57, 59, 61, 65, 67, **271**, 273, 275, 277, 291, 293, 297, 299, 303, 345, 347, 349, 353, 355, 357, 361, 367, 371, 373, 387, 395, 399, 401, 403, 405, 429, 431, 433, 437, 441, 443, 445, 451, 457, 459, 461, 463, 465, 467, 469, 487, 499, 511, 591, 593, 595, 597, 599, 601, 611, 657, 817, 897, 899, 925, 985, 1019, 1111, 1115, 1391, 1397, 1403, 1405
„Hamolija" 699
„Hania" zob. Guła Anna (Hanna)
„Hania" zob. Martyniuk Anna
„Hanka" zob. Szajan-Sochacka Daria
Hankiewicz Aleksander, ps. „Urchan" 547
Harabacz Iwan, ps. „Staryj", „Płuhator", „Dub", „Pasternak", „Jawir", „Puhacz" **303**, 365, 593, 597, 641, 697, 699, 909, 817, 919, 921, 935, 937, 1225, 1307, 1335
Harabacz Wasyl, ps. „Oracz", „Gazda", „Szpak" **315**, 387, 451, 453, 455, 457, 641, 597, 865, 919, 921, 931, 1307, 1405
Haraban Mykoła zob. Taraban (Tarabań) Mykoła
Harasymczuk Wasyl, ps. „Kałyj", „Bohun" 571, **573**
Harasymiuk Teodor, ps. „Dunajski" 1011, 1025
Harasymiw Iwan („Palij") 313
Harasyniniw Aleksy 1381
Harbacz Katarzyna vel Hatas (Chotaz) Kazimiera 527, 959
Harhaj zob. Było Janina (Anna)
„Harmasz" zob. Prokop Myrosław
„Harmasz" 337, 751, 753
Hasiuk Mikołaj 81
Hasiuk O. 357
Hatas (Chotaz) Katarzyna 521, 527
Hatas Kazimiera zob. Harbacz Katarzyna
Hawanczuk Anna zob. Zaryćka Kateryna
Hebal Józef **473**, 475
Heda Antoni, ps. „Szary" 1149
„Hel" 873
„Hela" 1247
„Helenka" 1211
Hiszpan Anna, ps. „Blida" 817
Hitler Adolf 91
Hnatiuk Maria **1157**
Holder Henryk **499**
„Hołełajda" 1319
„Hołohan" („Hałahan") 821, 911
Hołojad Hałyna z d. Sawyćka, ps. „Oksana", „Marta", „Marta Haj", „Jaryna" 377, 387, 869
Hołowko vel Błońska Aleksandra 881
„Hołowyj" 251
Hołówko Tadeusz, ps. „Horodyński", „Kirgiz" **211**, 341
„Hołub" zob. Chita Mikołaj
Hołub Hilaria 841
Hołub Władysław, ps. „Łuhowyj" 1403, 1405
Hołyński Włodzimierz **1099**, 1101
„Homa" 1143
„Homin" zob. Kit Wołodymyr
„Homin" zob. Staruch Jarosław
Hominski (Chomiński) Jan 1273
Homiw, ps. „Lianecki" 1319
Honiewicz Iwan, ps. „Karmeluk" 695
„Hora" zob. „Mykołajewycz"
Horba Anna **73**, 77
Horbal Iwan Petrowycz, ps. „Artem", „Nazar" **803**
„Horbowyj" 187

„Horbowyj" 299
„Horbowyj" 879
Hordon Mykoła (Gordoń Mikołaj), ps. „Bereza", „Tołkacz" **711**, 751, 757, 761, 763, 765, 767, 769, 771, 777, 783,
Horeczko Maria 517
Horeczko Michał, ps. „Michał" **421**
„Horesław" zob. Ripećkyj Modest, ps. „Horysław" („Horesław"), „Ołeń"
Horiacza (Gorąca) Ewa 1085, 1093
„Horlin" zob. Chodylczak Stefan, ps. „Horlis"
„Horlis" zob. „Horskiej"
„Horlis" zob. Chodylczak Stefan
„Horłaj" 1089, 1143
„Hornowyj" zob. Diakow Osyp
„Horodyński" zob. Hołówko Tadeusz
Horoszko Petro, ps. „Hryćko" 251, 571, 793, 1303, 1305
„Horskiej" („Horlis") 1117, 1323
„Horysław" zob. Ripećkyj Modest
Hoszko Wołodymyr, ps. „Myron" **191**
Hoza Andrzej vel Kaczmarek Michał vel Zewczuk (Łowczuk), ps. „Kaczmaryk" **223**, 225, 227, 231, 241, 291, 355, 357, 407, 409, 411, 415, 421, 425, 547, 875, 877
„Hrab" zob. Martyniuk (Martyniuk-Lewko) Serhij
„Hrab" zob. Poronowicz Włodzimierz
Hrab Stefan, krypt. „Tibr" **227**, 229, 231, 233, 241, 243, 289, 357, 379, 407, 413, 421, 425, 473, 475, 547, 549, 877, 1247
Hrabeć Emilian, ps. „Miko" 1247
„Hranunko" 875
„Hrehit" zob. Andrusiak Wasyl Wasylowycz
Hreszkil 1317
„Hrim" 401
„Hriznyj" 209
Hrobelśkyj Roman, ps. „Brodycz", „Roman" **193**, 215, 217, 305, 343, 505, 819, 821, 823, 895, 929
„Hromenko" zob. Duda Mychajło
„Hromowyj" zob. Łahoda Petro
Hruszcz 289
„Hryb" zob. Senyk Omelan
Hrybiwśkyj Omelan zob. Senyk Omelan
„Hrybiwśkyj" zob. Senyk Omelan
„Hrybowyj" („Hrabowyj") 325, 933
Hrycaj Dmytro vel Kapko Józef, ps. „Perebyjnis", „Buk", „Hryć", „Dub", „M. D. Buczenko", „Ołeh", „Palij", „Sirko" 63, **143**, 145, 771, 801, 1239
Hrycaj Zofia 1349
Hrycak Jarosław 145
Hrycyna Mychajło, ps. „Chozar", „Czajczuk", „Czuczman" **1351**
Hrycyszyn Antoni vel Konopalski Kazimierz, ps. „Pimsta" **503**, 893, 895, 985
„Hryć" zob. Dmytro Hrycaj
„Hryć" 1303
„Hryćko" zob. Horoszko Petro
„Hryćko" zob. Kuk Wasyl (Huk Bazyli)
Hryćko Dmytro, ps. „Ciapka", krypt. „Jurek" **215**, 305, 451, 455, 457, 459, 499
„Hryhir" zob. Arsenycz-Berezowśkyj Mykoła
„Hryhor" zob. Huk Myrosław
Hrynewycz Ludmyła W. 43
Hrynioch Iwan 205
Hryniszyn Maria zob. Sawczyn Marija
„Hryzun" zob. Łuć Jan
„Hucuł" 115
„Hucuł 129
„Hucuł" **313**, 331, 333
„Huczwański" zob. Łapiński Leon
Huk Bazyli zob. KukWasyl
Huk Bohdan, ps. „Skała"; „Wyr", „Twerdyj" 33, 39, **307**, 423, 593, 1399
Huk Bogdan 39
Huk Jewhen (Eugen, Eugeniusz), ps. „Szczypawka" 305, 919, 1309
Huk Maria vel Kamińska, ps. „Hałyna" **871**, 919, 1017
Huk Mychajło (Michał) **301**
Huk Myrosław (Mirosław) vel Jaworski Mirosław, ps. „Hryhor" („Grigor"), „Kod", „Kosacz", „Taras" **207**, 243, 249, 277, 279, 281, 285, 301, 303, 305, 307, 313, 349, 351, 363, 365, 381, 383, 389, 417, 421, 423, 455, 541, 547, 557, 581, 591,

593, 605, 607, 609, 641, 813, 817, 819, 821, 823, 825, 827, 835, 837, 863, 865, 867, 871, 877, 895, 909, 911, 919, 921, 931, 933, 1017, 1109, 1309, 1377, 1395, 1397, 1399, 1403
Hulak Wołodymyr zob. Duma Petro
Hulan Tekla 1079
„Hultaj" **571**
Humeniak (Humeniuk) Ludwika vel Procak (Proszak) Irena vel Iwanicka Stefania vel Sawczyszak Olga II voto Połowniak, ps. „Wira", krypt. „Krystyna" **431**, 1391, 1395
Humer (Umer) Adam Teofil **1313**, 1365
Hunczak Taras G. 93
Hunia Teodora 1339
Hura Anna, ps. „Tamara" **875**
„Huragan" zob. Hamiwka Jarosław
Hurwitz zob. Orwicz Seweryn
Huzar Wasyl, ps. „Zubczenko" **421**
„Huzar" 1149
Huzi Paraskowia 1279

„Ida" zob. Wowk Irena
„Igła" zob. Zieliński Tadeusz
Ignaciuk Tadeusz **649**, 661
„Igor" zob. Łuszko Aleksander
„Ihor" zob. Duma Petro
„Ihor" zob. Kit Wołodymyr
„Ihor" zob. Madaj Bohdan
„Ihor" zob. Nakoneczny Wasyl
„Ihor" zob. Pawłyszyn Łuka
„Ihor"' 209
„Ihor" 315
„Ihor" 509, 513, 573, 591, 671, 711, 757, 759, 761, 797, 981
„Ikar" zob. Przepiórski Wsiewołod
Iljuszyn Ihor 45,49
Iljuszyn Ihor 29, 45
„Ilkił" 327
„Ilko" zob. Choma Wołodymyr
Ilnyćkyj Wasyl 341
„Iławski" zob. Sabo Zachariasz Stanisław
„Ina" zob. Kot Ludmiła
„Inhuł" zob. Kunaneć Wołodymyr
„Inhuł" zob. Stysło Dmytro
„Inżenier" 821
„Inżynier" zob. Fedak Mychajło
„Inżynier" zob. Martyniuk (Martyniuk-Lewko) Serhij
„Irena" zob. Stopińska Olga
„Irka" zob. Gołębiewski Marian
„Iryna" zob. Fedoriw Teofila
*Iszczuk O*łeksandr 377, 1331
„Iwan Żylińskyj" zob. Kowałyk Bohdan (Kowalik Bogdan)
„Iwan" zob. Duma Petro
„Iwan" zob. Kuk Wasyl (Huk Bazyli)
Iwanczenko Wołodymyr 377
Iwaneczko Dariusz 75, 81, 1124
Iwanek Wasyl zob. Fortuna Władysław, ps. „Korcz"
Iwanicka Stefania zob. Humeniak (Humeniuk) Ludwika
Iwanicka Stefania 275, 373
Iwanicki (Iwański) Józef zob. Łeś Wasyl
„Iwanka" 331
Iwanoczko Wasyl zob. Hadaj Wasyl (Chadaj Dymitr, Dmitrij)
„Iwanow" 113
Iwanyk Myrosław 51
Iwański Józef zob. Łeś Wasyl vel Iwanicki (Iwański) Józef
Iwaszek, ps. „Zaliznyj" 1393, 1399
Iwkin Władimir I. 79
Izdebski Jakub 35
Izdebski Jakub 429

„Ja" zob. Hałasa Wasyl
„Jacek" 1043
„Jadzia" zob. Czaban Stanisława
„Jadzia" zob. Zdun Helena Maria
Jagiełowicz Stefan 567
„Jahoda" zob. Łukasiewicz (Łukaszewicz) Marian
„Jakim" 331
Jakza (Jaksa) Henryk 1081, 1083, 1093
„Jaliweć" („Jałowiec") zob. Jałocha Iwan
Jałocha Iwan, ps. „Semen", „Jaliweć" („Jałowiec") **645**
„Jałowiec" zob. Jałocha Iwan

„Jałówek" zob. Selbski
Janczuk (Jaszczuk) Jewhen, ps. „Duda" **321**, 1043
Janeczka Wasyl zob. Łahoda Petro
Janek Józef, ps. „Krótki", „Jania" **1149**
„Jania" zob. Janek Józef
Janicek Józef 453
Janicka Helena zob. Zdun Helena Maria
„Janicz" 163
„Janina" 833
Jankiwśkyj Hryhorij (Jankowski Grzegorz), ps. „Łastiwka" 101, **119**, 127, 169, 183, 193, 223, 309, 437, 343, 425, 437, 469, 499, 927, 933, 983
Jankowski 947
Jankowski Grzegorz zob. Jankiwśkyj Hryhorij
Janukowycz Wiktor 29
Janyszewski S. 151
„Jar" zob. Jarmoła Wasyl
„Jar" zob. Kuczer Mychajło
„Jarema" zob. Pryszlak Jewhen
„Jarema" 209, 251
„Jarema" 799
„Jarema" 983
Jaremko Hryhorij, ps. „Krutij", „Bojaryn", „Czornota" **711**, 751, 757, 761, 763, 765, 771,773, 779, 783, 793, 801, 1303, 1305
Jaremko Michał, ps. „Zmijenko" 509, 513, 573, 591, 671, 711, 729, 757, 981
Jarisz Marijka 815
Jarisz Stefan, ps. „Petia" 321
„Jarka" zob. Kryżaniwska-Hasiuk (Kryżanowska) Jarosława
„Jarłan" zob. Staruch Jarosław
Jarmoła Wasyl, ps. „Jar" **193**, 571, 983, 1233, 1249
„Jaroch" zob. „Jarosz"
„Jaromyr" 599
Jaronik Jakub, ps. „Biernacki", „Bogoń" **561**
„Jarosława" zob. Wowk Irena
„Jarosz" („Jaroch") 103
„Jaroszenko" zob. Piziu Andriej
Jaroszewycz Stepan, ps. „Robert" **313**, 817, 825, 827, 1113, 1115, 1117
„Jarycz" zob. Bandera Stepan
„Jaryna" zob. Hołojad Hałyna
Jasiak Marek 39
Jasiak Marek 39, 65
Jasienicka Janina **823**, 837, 919, 1017
„Jasień" 1141
„Jasion" 1241
Jaskulski Franciszek, ps. „Zagończyk" 1149
„Jasmin" vel „Łuhowyj" vel „Ołeh" vel „Dubowyj" **315**, 351, 353, 355, 453, 455, 459, 597, 887, 889, 919, 935, 937, 1225, 1227, 1397
„Jastrub" 759
Jastrzębski Stanisław 67, 431, **1077**, 1093, 1107, 1117, 1153, 1267, 1269, 1311, 1381, 1383
„Jastyna" 861
Jaszczuk Jewhen zob. Janczuk (Jaszczuk) Jewhen, ps. „Duda"
„Jater" zob. Hałasa Wasyl
„Jawir" zob. Harabacz Iwan
„Jawir" 821, 911
„Jaworenko" zob. Radio Andrij
Jaworski Mieczysław 689
Jaworski Mirosław zob. Huk Myrosław
Jaworski Stefan **225**, 291
Jekiel Jacek 35
„Jerzy" zob. Łopatyńskyj (Łopatiuk) Jurij
Jessic Frank S. **1333**, 1337, 1343
„Jewhen" 119, 121, 153
„Jewhen" 423
„Jewhen"
„Jewszan" zob. Pyłyp Dmytro
„Jorka" 869
Juda Stanisław 667, 677
„Julijan" zob. Sluzar Dmytro
„Junak" zob. Kowałyk Bohdan (Kowalik Bogdan)
„Junka" 387
„Jura" zob. „Zrub"
Jurczak, ps. „OOK" 211
„Jurek" zob. Hryćko Dmytro
„Jurij" 921
Jurkiw Wasyl lub Jerzy vel Jurkowski Karol, ps. „Kłen" **999**, 1001, 1007, 1009, 1039, 1045

„Jurko Ł." zob. Kuk Wasyl (Huk Bazyli)
„Jurko Medwid'" zob. Kuk Wasyl (Huk Bazyli)
„Jurko" 1093
Jurkowski Karol zob. Jurkiw Wasyl, ps. „Kłen"

„K-42" zob. Polużyn Mykoła
Kabaczij Roman 47
Kabaczij Roman 47
„Kabłuk" 339, 983
Kaczkowski Jarosław 133
Kaczkowski Paweł **1175**
Kaczmar Jan 575
Kaczmarek Kazimierz 905
Kaczmarski Krzysztof 35
Kaczmarski Krzysztof 429
Kaczmarek Michał zob. Hoza Andrzej
„Kaczmaryk" zob. Hoza Andrzej
Kaczor 513
Kaczor Czesław 1161
Kaczor Włodzimierz, ps. „Puhacz" 917, 1307
Kaczorowski Józef zob. Wirstiuk Piotr
Kaczyńska Helena Stanisława zob. Antoniuk Afanazja
Kadmow 587, 603
„Kadyło" zob. Szewczuk Wasyl
„Kajdanec" zob. „Kejdaneć"
Kalita Ewa, ps. „Ola" **983**
Kałuża Roman 1333
„Kałyj" zob. Harasymczuk Wasyl
„Kałyna" zob. Łopatyńskyj (Łopatiuk) Jurij
„Kałyna" zob. „Marijka"
„Kałyna" zob. Zaryćka Kateryna
„Kałyna" 1227
Kałyniak Michał vel Tubielewicz Witold **627**, 869, 871, 957
„Kałynowycz" zob. Mazur Hryhorij
„Kameniar" zob. Andrusieczko Jan
„Kameniar" zob. Kuk Wasyl (Huk Bazyli)
Kamenicki zob. Komenicki, ps. „Mychajło"
Kamieniew 113, 123
Kaminowski zob. Nakoneczny Wasyl
„Kaminśkyj" („Kamiński") zob. Hamiwka Jarosław
„Kamiń" 707
Kamińska Irena zob. Tymoczko-Kamińska Irena
Kamińska zob. Huk Maria
Kamiński Jan 1271, **1273**, 1275
„Kancłer" zob. Senyk Omelan
Kania Hryhorij, ps. „Bystryj" **803**
Kapij Sławomira, II voto Susabowska, III voto Falińska, krypt. „Fiałka", „Marysia" **1039**, 1047, 1157
Kapko Józef zob. Dmytro Hrycaj
Karaman Katarzyna zob. Kawuła (Kawuza) Hanna
Karas 1367
Karawan Hryhorij (Grzegorz), ps. „Szram" **73**, 323
Kargol Z. 1161
„Karło" zob. Choma Wołodymyr
„Karmeluk" zob. Honiewicz Iwan
„Karmeluk" zob. Kozubel Danyło (Daniel)
„Karmeluk" zob. Ustjanowskij Julian
„Karmeluk" 193, 627, 697, 699, 701
Karowicz Natalia 959
„Karpo" 799
„Karpo" zob. Arsenycz-Berezowśkyj Mykoła
„Karpo" zob. Pyłypczuk Pawło
Karpowicz Jarosława 495
Karwańska-Bajlak (Karwańska) Anna, z d. Telatyńska, ps. „Aśka", „Batałka", „Lisowa", „Natałka", „Roma" 59, **241**, 243, 247, 285, 289, 353, 379, 381, 383, 385, 387, 389, 391, 407, 409, 411, 413, 473, 475, 985
Karwańska-Bajlak Anna 241, 285, 819
Karwańskyj Dmytro (Karwański Dymitr), ps. „Ker", „Orśkyj" („Orski") 241, **285**, 409, 413, 425
Karwańska Anna zob. Karwańska-Bajlak Anna
„Karyj" 213
Kasjanow Heorhij 49
Kasprzak 661

„Kaszczuk" zob. Senyk Omelan
„Katria" zob. „Zena"
Kawala Jan **1381**, 1383
Kawuła (Kawuza) Hanna vel Karaman Katarzyna, ps. „Światosława" 203, 277, 309, 433, **815**, 823, 825, 831, 833, 835, 837, 843, 845, 847, 849, 851, 853, 877, 921, 949, 951, 955, 959, 961, 983
Kawuła (Kawuza) Petro, ps. „Derewianyj", „Derewlan", „Kryłacz", „Urzus", „Rusłan", „Taras", „Trojan", „Setka", „Er-Zet" („Erzet"), „M" **277**, 309, 593, 813, 815, 821, 823, 827, 829, 835, 837, 843, 845, 847, 849, 851, 887, 889, 891, 893, 895, 901, 903, 909, 911, 921, 923, 927, 929, 931, 935, 939, 949, 951, 955, 961, 983, 1113, 1119, 1121, 1231, 1393, 1395, 1397, 1403
„Kazik" zob. Dziman Michał
„Kazik" zob. Sus Roman
Kaźmierczak Józef 373
„Kejdaneć" („Kajdanec") 343, 821
Kentij Anatolij 49
Kentij Anatolij 91
„Ker" zob. Karwańskyj Dmytro
Kędziera Anastazja 843
Kędziora Michał **877**
Kieniewicz 685
Kieryk Jan, ps. „Toczyło" **323**, 537, 933
Kilianowicz Stefan zob. Korczyński Grzegorz
„Kirgiz" zob. Hołówko Tadeusz
Kisa Józef 421
Kisiel 991
Kister Anna Grażyna 689
„Kit" 251
Kit Wołodymyr, ps. „Ihor", „Homin" 197, **207**, 311, 325, 327, 503, 599, 925, 935, 1309
Kitiszko Maria zob. Kypkiszko Maria
Kleczyński Jan **1015**, 1017
Klimczak zob. Krysa Stefan
Klimowicz Władysław zob. Kłymowicz Władysław
Klisz, ps. „Rybak" 153
Klisz Iwan, ps. „Bizon" **333**
Klisz Julian 425
Klisz Ołena (Hałyna) zob. Łebedowycz Ołena
Kluczkowska zob. Brodiuk Zofia Olga
Kluczkowska Ewa 1185
Kluczkowska Olga 1171, 1183, 1185, 1187, 1355, 1359, 1361
Kluczkowska Paraskowia 999, 1001, 1007, 1009
Klufas zob. Krupa Mirosława
Klukowska 1011
Klus (Kołos) Michał, ps. „Czumak" **981**
„Kłen" zob. Jurkiw Wasyl
„Kłen" zob. Sabo Zachariasz Stanisław
„Kłen" 325
„Kłym" zob. Brewka Eustachy
„Kłym" zob. Choma Wołodymyr
Kłymowicz (Klimowicz) Władysław 851, 853, 887
„Kmet'" zob. Sluzar Dmytro
„Kmet'" zob. „Sławko" vel „Małyj" vel „Kmet"
„Kmicic" zob. Burzyński Antoni
Kmieć Jan 1345
Kmieć Jan, ps. „Kret" **697**, 1345
Knobloch Janina, ps. „Pidhirianka" **1345**
„Knyha" zob. Ślusarczyk Adam
Knysa Mikołaj (Stanisław) zob. Krupa Mikołaj (Stanisław)
Knysa Paweł, ps. „Pimsta" zob. Krupa Paweł, ps. „Pimsta"
Knyz Mieczysław 647, 677
„Kobus" 795
Kociołek (Kociołka) Jarosław, ps. „Kryłacz", „Suchyj" („Suchy") 101, 129, 169, **193**, 215, 223, 287, 309, 345, 355, 419, 425, 433, 435, 437, 571, 883, 927, 983, 1099, 1267, 1373, 1393
Kociołek Irena vel Chrobak vel Wiśniewska Anna, krypt. „Ania" **433**, 443, 865, 883, 945, 1099, 1267, 1373
Kocyłowski Jozafat 225, 271, **349**
Koczełok Jarosław, ps. „Zariw" 117
„Koczehar" zob. Kuk Wasyl (Huk Bazyli)
„Kod" zob. Huk Myrosław
Kohut Iwan, ps. „Brodycz" **803**

Kohut Teodor 81
„Kola" 315
Kolanczuk Ołeksandr 955
Kolankowscy 1007, 1011
Kolankowska Daria **1005**, 1007, 1009, 1025, 1031, 1037
Kolankowska Maria **1003**, 1005, 1011, 1023, 1025, 1027, 1029, 1031, 1033, 1035, 1037, 1055, 1057, 1173
Kolankowski Aleksy (Aleksander) **1005**, 1037, 1205
Kolary Władysław zob. Przepiórski Wsiewołod
Koliba A. 81
Koll (Kol) Henryk **493**, 497
Kołat Longin, ps. „Stach" **261**, 295, 983
Kołcz Bolesław 453
Kołodziej Jan 575
„Kołos" 933
Kołos Michał zob. Klus Michał, ps. „Czumak"
Komański Henryk 41
Komar Wacław vel Kossoj Mendel **1235**
„Komar" 1213
Komenicki (Kamenicki), ps. „Mychajło" 1319, 1341
Komers Anna 863
Kominowski zob. Nakoneczny Wasyl
Konieczny Jan 1177
Konieczny Władysław, ps. „Mały" 1177, 1259
Konieczny Zdzisław 37, 41
Konieczny Zdzisław 37, 41
Konkołowśkyj Andrij, ps. „Sołowij" **305**, 815, 823, 825, 835, 837, 895, 931, 1227
Konkołowśkyj Mykoła, ps. „Ryś" **213**, 919, 933
Kononowycz Fedir, ps. „Cyhan", „Dunaj", „Pawło", „Skała" **575**, 647, 649, 651, 657, 709, 711, 729, 739, 741, 743, 751, 753, 755, 757, 761, 763, 765, 771, 773, 777, 779, 783, 785, 791, 793, 797, 799, 801, 803, 805, 809, 1231, 1303, 1305
Konopadśkyj Ołeksa („Ostrowerch") 191, 195, 209, 261, 303, 315, 377
Konopalski Kazimierz zob. Hrycyszyn Antoni
Konowalec Jewhen **91**
„Konrad" zob. Sydor Wasyl
„Konyk" 835, 871, 887, 889
„Konyk" zob. Halo (Galo) Mychajło
Kopiński Jarosław 165
Kopka Bogusław 689
Kopko Maria zob. Moroz Olga
„Kora" 753
„Korab" zob. Gołębiewski Marian
„Korcz" zob. Fortuna Władysław
Korczyński Grzegorz (Kilianowicz Stefan), ps. „Grzegorz" **273**, 395, 513, 1153
Kordal Kazimierz 1277, 1285
Kordan Andrij, ps. „Kozak" 33, 101, 103, 115, 153, 189, 337, 645,709, 1093
Korecki Michał (Porickij Michaił), ps. „Lutyj" 315, 451, 453, 455, 459, 597, 931, 1309
Korecki Stefan, ps. „Łehkyj" 1309
„Korn" 505
Kornecki 443
Korneluk Jan, ps. „Kret" 1313, 1337, 1339
„Kornijczuk" zob. Wynnyczuk Mykoła
„Kornijenko" zob. Kozenko Kornel
„Korp" zob. Melnyk Jarosław
Korzuch Józef 1395
„Kos" 323
„Kosacz" zob. Huk Myrosław
„Kosacz" 983
Kosiewski Piotr 37, 45
„Kosior" 1321
Kosiubiński Bogdan, ps. „Nestor" 919
Kossoj Mendel zob. Komar Wacław
Kostka Michał, krypt. „Jeleń" **1267**, 1269
Kostyk Mikołaj, ps. „Łysyca" 1231
Kostyszyn Mykoła, ps. „Łys" **571**, 983
„Kosycz" zob. Fedoriw Petro
Koszykiw Stefa 815
Kot Ludmiła II voto Surowećka III voto Pawłyszcze, ps. „Burłaczka", „Ina" **243**, 283, 285, 349, 351, 357, 365, 377, 391, 407, 413, 473, 475, 493, 498, 521, 843, 863, 869, 877, 879, 941, 953, 957, 985

Kotowicz Józef 563
Kotys 1023
Koutek Ondrej 65, 289
Kowal Bazyli 1041
„Kowal" zob. Kuk Wasyl (Huk Bazyli)
Kowalczuk Wołodymyr 117, 145, 207, 209, 293, 505
Kowalczyk (Kowalczuk) Maria zob. Tymoczko-Kamińska Irena
Kowalik Bogdan zob. Kowałyk Bohdan vel Zieliński Jankiel (Zilinski, Zieliński Jan), ps. „Wysoczan", „Wychor", „Iwan Żylińskyj", „Junak"
Kowalik Janina 843
Kowalski W. 167
Kowalski Władysław zob. Kowałyk Iwan
„Kowałenko" 709
Kowałyk Bohdan (Kowalik Bogdan) vel Zieliński Jankiel (Zilinski, Zieliński Jan), ps. „Wysoczan", „Wyhor", „Iwan Żylińskyj", „Junak" **289**, 367, 583, 613, 623, 625, 627, 629, 631, 863, 883
Kowałyk Iwan vel Kowalski Władysław, ps. „Czarnota" **115**, 195, 571, 573
Kowpak Sydir (Sidor) Artemowycz **93**, 1063
Kozak Mykoła 151
„Kozak" zob. Kordan Andrij
Kozakewycz (Kozakiewicz) Irena vel Surowećka (Surowiecka) Irena vel Prystawska Elżbieta vel Pawlisz Luba, ps. „Roksolana" **385**, 387, 415, 431, 531, 541, 543, 545, 609, 611, 623, 625, 631, 827, 857, 865, 869, 873, 875, 877, 881, 883, 915, 1097, 1099
Kozakewycz (Kozakiewicz)-Flud Natalia, ps. „Sira" **533**, 1397
Kozenko Kornel, ps. „Kornijenko", „Słota" **251**, 337, 887, 889, 1113, 1297, 1305, 1323, 1345
Kozioryńska Anna, ps. „Perełka" 351, 521, 525, 527, 623, 625, 919
Koziuryński Jan zob. Szyszkanyneć Wasyl
Kozłowska 1261
Kozubel Danyło (Daniel), ps. „Karmeluk", „Zełenyj" 297, 341, **711**, 779, 783, 793, 887, 889, 1139, 1231, 1303, 1305
Kożuszek Maria 1179
Krajewski Kazimierz 43, 165
Kral (Krol) Wasyl vel Michalewicz Stanisław, ps. „Czaus" 187, **1043**, 1047, 1055, 1057, 1085, 1093, 1137, 1141, 1245
Krasnow Piotr 1289, 1293
Krasucki Józef, ps. „Nieznany" 1401
Krasucki zob. Krywucki Jan
„Kraus" zob. Sydor Wasyl
Krause Helmut 485
Krawczuk Roman 803
Krawczyński Marian **1021**, 1027, 1213, 1219
Kraws Antin 955
„Krehuł" zob. Sydor Wasyl
„Kret" zob. Kmieć Jan
„Kret" zob. Korneluk Jan
„Kripak" 115, 195, 795
Krol Pelagia 527
Krol zob. Kral Wasyl
„Kropyło" 345
„Kroso" zob. Melnyk Jarosław
Królikowski Janusz 273, 481, 485
„Krótki" zob. Janek Józef
„Kruk" zob. Łewko Hryhorij (Grzegorz)
„Kruk" zob. Soroczak Stefan
„Kruk" 117
„Kruk" 321, 933
„Kruk" 327
„Kruk" 825
„Kruk" 1149
Kruk Bogdan (Bogdan-Jano), ps. „Melodia" („Mełodija") **311**, 595
Krupa 423
Krupa Anna 1271
Krupa Kazimierz 1085, 1087
Krupa Krystyna Maria 627
Krupa Mikołaj (Stanisław) vel Krusa Mikołaj vel Knysa Mikołaj, krypt. „Zemsta" **489**, 491, 525, 527, 543, 579, 581, 613, 615, 617, 619, 621, 623, 625, 627, 629, 631, 747, 827, 829, 841, 859, 865,

869, 875, 879, 945, 1097, 1101, 1103, 1121
Krupa Mirosława II voto Klufas **441**, 443
Krupa Paweł (Knysa Paweł), ps. „Pimsta" 381, 383, 419, 535, 547, 549, 875, 921, 933, 1121, 1309
Krupa (Krupowa) Rozalia z d. Paleniak 525, 625, 627
Krupińska Maria zob. Sawczyn Marija
Krupski 1395
Krusa Mikołaj zob. Krupa Mikołaj (Stanisław)
„Krutij" zob. Jaremko Hryhorij
„Kryha" zob. Martyniuk (Martyniuk-Lewko) Serhij
„Kryłacz" zob. Kawuła (Kawuza) Petro
„Kryłacz" zob. Kociołek (Kociołka) Jarosław
Kryłowski Grzegorz **1257**, 1261, 1263, 1265, 1277, 1279, 1281, 1283
„Krym" zob. Radejko Mykoła
Krynicki zob. Krywucki Jan
Krysa (Krysowa) Kazimiera **1083**, 1093, 1175, 1177, 1185
Krysa Stefan vel Klimczak, ps. „Skała", „Bohun" **1083**, 1093, 1175, 1177, 1179, 1183, 1185
„Krysia" zob. Tymoczko-Kamińska Irena
Kryska-Karski Tadeusz 1087
„Krystyna" zob. Humeniak (Humeniuk) Ludwika
„Krywonis" zob. Rebizant Włodzimierz
„Krywonis" zob. „Krywonis Józio"
„Krywonis" 887, 889
„Krywonis Józio" („Krywonis") 741, 743, 793, 1299, 1301, 1303, 1305
Krywućkyj Iwan vel Krasucki vel Krynicki vel Ławecki Jan, ps. „Arkadij", „Borys" **317**, 503, 597, 893, 895, 985
Krywućkyj Iwan 317
Kryżaniwska-Hasiuk (Kryżanowska) Jarosława, ps. „Jarka" **357**, 495, 497
Krzaczkowski Jan 567
Krzysztofiński Mariusz 35
Krzysztofiński Mariusz 75, 99, 429, 1233
Krzyżanowski Piotr 453
„Ksenia" 333
Kszeszowiak Stanisław 681
Kubijowycz (Kubijowicz) Wołodymyr 1315, **1317**
Kubrycht Zygmunt **1277**, 1285
Kucharczuk Anna 1087, 1243
Kucharczuk Jan, ps. „Nociaha" 1011, 1025, 1037
Kucharczuk [Kiryło] 1179
Kucharczuk Kiryło 999, 1025, 1027
Kucharczuk Mikołaj vel Romanisko Józef, ps. „Borys", „Burewij" **1001**, 1003, 1009, 1011, 1021, 1025, 1027, 1037, 1087, 1089, 1093, 1141, 1143, 1243, 1345
Kucharczuk Mykoła 1001
Kucharczukowie 999, 1025, 1027
Kuchmistal Maria 865
Kuczer Mychajło (Kuszcz Michał), ps. „Jar" 169, 171, **127**, 983, 1233, 1249
„Kuczeriawyj" 983
Kudliński Stefan zob. Kudłajczuk Iron
Kudłajczuk Iron vel Kudliński Stefan, ps. „Dowhyj", „Neon" 59, 67, **559**, 709, 727, 735, 737, 743, 745, 751, 757, 773, 781, 783, 787, 789, 793, 795, 797, 805, 809, 811, 965, 967, 983, 1325, 1327, 1345
Kuk Wasyl (Huk Bazyli), ps. „Bezimennyj", „Wasyl Kowal", „Kowal", „Hryćko", „Iwan", „Kameniar", „Koczehar", „Łemisz", „Medwid'", „Ołowobuźkyj", „Stałewyj", „Stepan Hryhorenko", „Jurko Ł.", „Jurko Medwid`" 205, 535, **1331**
Kuk Wasyl 343
Kukowa 623
„Kukuruza" 601
„Kula" zob. Czornij Jakiw
Kulczyćkyj Stanisław 49
Kulczyćkyj Stanisław 49
Kulińska Lucyna 91
„Kulisz" zob. Szklanka Hryhorij
„Kum" 321, 599
Kunaneć Wołodymyr, ps. „Inhuł", „Pi-21", „Prut", „Reut" **767**, 805
Kunert Andrzej Krzysztof 645
Kunsa Andriej, ps. „Taras" 417

Kuńcowa Eugenia 1177, 1185
Kurc Izydor zob. Czaplicki Józef
Kurchan Maria, ps. „Babeta" 961
„Kurnyj" 983
Kuropas Myron 153
Kurowyćkyj Adam Hryhorowycz, ps. „Siryj" („Sieryj") **341**, 601
Kurtyka Janusz 29
Kurtyka Janusz 1333
Kusyk Andrzej 881
Kuszcz Michał, ps. „Jar" zob. Kuczer Mychajło, ps. „Jar"
Kuszczak Michał zob. Nakoneczny Wasyl
Kusznir Mikołaj 1401
Kutkowski Arkadiusz 1149
Kuzia Helena zob. Zdun Helena Maria
Kuzio Włodzimierz 1207
Kuźmicz Łukasz **1125**
Kwiatkowski Bogdan vel Chmiel B., ps. „Chmełyk", krypt. „Dziadzio" („Diodio", „Diadio", „Dziodzio", „Dziudzio") **1031**, 1033, 1039, 1041, 1043, 1047, 1157
„Kwitka" zob. Ćwiek Jan
„Kwitka" zob. Ołeniak Maria
„Kwitka" 1245
Kypkiszko (Kitiszko) Maria, ps. „Stepowa" **197**, 203, 213, 313, 1117
Kyryczuk Jurij 31, 45
Kyryczuk Jurij 31, 45
„Kyryło" zob. Hałasa Wasyl

Lacki Wasyl, ps. „Dub" 697, 699
Lapiczuk 1317
Lebedowycz Helen zob. Łebedowycz Ołena
Lechowicz Stanisław 567
Leluk Wasyl 147
„Len" 197
Lendowski 899
Leńko Iwan zob. Pelo Iwan
Leontjew Aleksandr Michajłowicz **149**
Leontowicz 1365
Leszczyński Feliks Bazyli, ps. „Ostap", „Czumak" 65, 279, **403**, 441, 443, 445, 451, 457, 571
Leszczyński Zygmunt **131**
Lewandowski Henryk 189
Lewicki Eugeniusz 419
Lewicki Mikołaj zob. Łewyćkyj Mykoła
Lewko Jan zob. Martyniuk (Martyniuk-Lewko) Serhij
„Lianecki" zob. Homiw
Libionka Dariusz 29
„Lida" 601
„Lida" zob. „Ewa"
„Lida" zob. Chymko (Chymka) Zenobia
„Lidia" zob. Dybko Aurelia Lidia
„Lino" zob. Michałuwka Michał
„Lipa" 419
„Lir" zob. Onyszkewycz Myrosław
Lis Wojciech, ps. „Mściciel" **559**
„Lis" zob. Szarek Franciszek
Lisiecki Roman, ps. „Lisota" zob. Fedoriw Petro
Liška Otokar 333
„Lisota" zob. Fedoriw Petro
„Lisowa" zob. Karwańska-Bajlak Anna
Lisowski Stanisław **1277**
„Lisowyk" zob. Sydor Wasyl
„Lisowyk" zob. Martyn Marian
„Lisowyk" zob. Nakoneczny Wasyl
Liwczanin Michał, ps. „Semenka" („Semenko") 711, 1305
„Liza" 817
Lloyd Ruth 1333
Lokajczyk Wacław **695**, 1153, 1207, 1251
„Lotka" zob. Gołębiewski Marian
„Luba" zob. Moroz Olga
„Lubka" zob. Dobrowolśkyj Wołodymyr
„Lubka" zob. Telesz Maria
Lubowicz 289, 291
Lubowiczowie 441, 443
Luchrycka Jarosława 1381
„Lutek" zob. Setlak Ludwik
„Lutyj" zob. Korecki Michał (Porickij Michaił)
„Lutyj" zob. Onyszkewycz Myrosław
„Lutyj" 1179
„Lutyj" 1243

Łabaj Helena zob. Wawruk Helena

Łabuszewski Tomasz 43, 165
Ładygin 913
Łahoda Petro (Łagoda Piotr) vel Janeczka Wasyl vel Woźniak Kazimierz, ps. „Hromowyj", „Wujek" **589**, 1033, 1039, 1041, 1043, 1047, 1093, 1141, 1241, 1243, 1245
„Łan" 209
Łanin Grzegorz 57, 91, **109**, 125, 139, 143, 147, 157, 171, 179, 553, 555, 939, 941, 945, 1049
Łapiński Leon vel Tomaszewski Mieczysław, ps. „Zenon", „Rizbiar", „Huczwański", krypt. „Bogusław" 59, 95, **701**, 759, 819, 875, 997, 999, 1003, 1007, 1009, 1013, 1021, 1023, 1025, 1031, 1033, 1035, 1037, 1041, 1043, 1069, 1087, 1089, 1091, 1093, 1113, 1141, 1143, 1211, 1213, 1239, 1245, 1331,1333, 1335, 1339, 1355, 1359
Łapiński Piotr 241
„Łarko" 1303
„Łastiwka" zob. Jankiwśkyj Hryhorij
„Łastiwka" zob. Przepiórska Janina
„Łastoczka" zob. „Łastiwka"
Łaszyn Oleś, ps. „Łuh", „Szweć" 251, **341**
„Ław" zob. Staruch Jarosław
Ławecki Mikołaj 959
Ławecki Necic, ps. „Wowczuk" 839, 959
Ławecki Jan zob. Krywućkyj Iwan
„Ławrił" zob. „Birczak"
Łazur (Łazor) Władysław, ps. „Nestor" 519
Łebed` Mykoła 537
Łebedowycz (Łebedowicz, Lebedowycz, Łebedowicz-Klisz) Ołena (Halina, Hałyna, Helen) vel Bielecka Elżbieta, ps. „Hałyna", „Zahrawa", „Zwenysława",„Zoriana", „Marta" 61, **707**, 989, 1007, 1023, 1247, 1249, 1313, 1325, 1333, 1335, 1337, 1339, 1343, 1345, 1355, 1357, 1359, 1361
„Łehenda" zob. Zaryćka Kateryna
„Łehkyj" zob. Korecki Stefan
Łemecha Wira, ps. „Rohnida" **861**
„Łemisz" zob. Kuk Wasyl (Huk Bazyli)
„Łemisz" zob. Szpontak Iwan
„Łemko" 191
Łesyk Anna 865, 941
Łeś Wasyl vel Iwanicki (Iwański) Józef, ps. „Zirka" 571, **573**
„Łeś" 191
„Łetun" zob. Mandryk (Mandryka) Iwan (Wasilij)
„Łetun" 707, 1299, 1301, 1303, 1305
„Łew" 315
„Łew" 793
„Łewko" zob. Batalia Włodzimierz
„Łewko" zob. Dziman Michał
„Łewko" 189
„Łewko" 793
Łewko Hryhorij, ps. „Kruk" **189**, 259, 345, 421, 557, 903, 927, 983, 999, 1001, 1009, 1013
Łewyćkyj (Lewicki) Mykoła, ps. „Sełek" **537**, 539, 863, 1099
Łewyćkyj Borys 537
Łojko 399, 401, 403, 405
„Łołko" 1041
Łopatiuk zob. Łopatyńskyj (Łopatiuk) Jurij
Łopatyńskyj (Łopatiuk) Jurij vel Suchewycz Jurij, ps. „Jerzy", „Kałyna", „Szejk" **537**, 539, 755, 863, 1099, 1321, 1329, 1341
Łowczuk zob. Hoza Andrzej
Łoziński 1343
„Łoża" 1227
Łuć Jan, ps. „Hryzun", krypt. „Pewny" **1003**, 1005, 1007, 1011, 1023, 1025, 1029, 1033, 1035, 1037, 1041, 1051, 1057, 1059, 1073, 1093, 1157, 1167, 1181, 1183, 1187, 1209
Łuć Józef 1023, 1029, 1033, 1185
Łuć Władysław 1057, 1079, 1085, 1271, 1275
Łućkyj (Łucki) Ołeksandr 53, 191, 541, 1063
„Łuh" zob. Łaszyn Oleś
„Łuhowyj" zob. „Jasmin" vel „Łuhowyj" vel „Ołeh" vel „Dubowyj"
„Łuhowyj" zob. Hołub Władysław

Łukasiewicz (Łukaszewicz) Marian vel Seredocha Michaił, ps. „Jahoda", „Czernyk" **103**, 129, 113
Łukasiewicz Franciszka 873
Łukasiuk Władysław, ps. „Młot" 65, 1149
Łukjanienko 829
„Łuna" zob. Stec Olga
„Łupaszka" zob. Szendzielarz Zygmunt
Łuszczak Michał zob. Nakoneczny Wasyl
Łuszko Aleksander, ps. „Igor" 599
Łużećkyj Jewhen, ps. „Eko", „Szuwar" **213**, 421
Łyko Iwan 117, 213, 261, 273, 317
„Łyman" zob. „Zryw"
„Łypa" zob. Mychajłyszyn Petro
„Łypa" vel „Danyło" 309, 593, 851, 931, 935
„Łys" zob. Bandera Stepan
„Łys" zob. Fedak Mychajło
„Łys" zob. Kostyszyn Mykoła
„Łys" 315
„Łys" 317
„Łys" 327, 329
„Łys" 601
Łysenko Ołeksandr 47, 49
Łysenko Ołeksandr J. 43, 47, 49
Łysko Katarzyna ps. „Białka" 431
„Łyst" zob.Trojan Stefan
„Łystok" 1137
„Łysyca" zob. Kostyk Mikołaj
Łyszyk Aleksander 925

„M. D. Buczenko" zob. Dmytro Hrycaj
„M" zob. Kawuła (Kawuza) Petro
„M" zob. Pyłyp Dmytro
„M-22" zob. Pyłyp Dmytro
Machnik Iwan, ps. „Sokoł" 121, 601, 1399
Maciejko Hryhorij 91, 209, 211
Maculak Jan **73**
Maczek Halina 1357
Maćkow (Maćkiw) Stanisław **309**
Maćkow (Maćkiw) Włodzimierz 309
Madaj Bohdan, ps. „Ihor" **527**, 607, 609, 631, 833, 839, 841, 953, 1097, 1099
Madaj Jan 631, 1097, 1099, 1101
Madaj Wasyl 837, 839, 841
Madar Josef **1081**, 1365
Madar Paraskewia (Paranka) **1081**, 1093, 1365
Magi 1171
Magiera Mikołaj zob. Chita Mikołaj, ps. „Hołub"
„Magister" zob. Sołhan Jarosław
„Mahura" zob. Fedak Mychajło
Majcher Piotr **435**
Majchrzak Ryszard 373
Majda Jan 681
Majewska Elżbieta zob. Chymko (Chymka) Zenobia
Majiwśkyj Dmytro vel Germanowicz Jarosław, ps. „Taras" 63, 65, **143**, 145
Majkowski Aleksander vel Grojsman 1003, **1059**
„Makar" zob. Dziadosz Władysław
„Maks" 329
„Maksym" zob. Arsenycz-Berezowśkyj Mykoła
„Maksym" zob. Brodiuk Maksymilian
„Maksym" zob. „Gonta"
„Maksym" 1093, 1213, 1241
Malenycz Maria 957
Malnowycz Mychajło (Malnowicz Michał) **245**
„Mała" zob. Antoniuk Afanazja
„Małko" 455
Małusza" zob. Moroz Olga
„Mały" zob. Konieczny Władysław
„Mały" zob. Statuch Stanisław
„Małyj" zob. „Sławko" vel „Małyj" vel „Kmet"
Mandryk (Mandryka) Iwan (Wasilij), ps. „Łetun" **117**, 151, 201, 251, 303, 321, 533, 779, 1111, 1323, 1329
Mandryl Iwan, ps. „Zelm" 873
„Mania" zob. Zaryćka Kateryna
Mańkowski Zygmunt 35
Mańkowski Zygmunt 41
„Mar" zob. Golasz Stepan
„Marczenko" 329
Marczyszyn Tekla 879

„Maria" zob. Fedoriw Teofila
„Maria" zob. Mrozowska Maria Stefania
„Marian" zob. Batalia Włodzimierz
„Marian" zob. Pryszlak Hryhorij
„Mariczka" zob. Sawczyn Marija
„Marijka" 213
„Marijka" 331
„Marijka" 887
„Marijka" vel „Kałyna" 815
„Markijan" zob. Przepiórski Wsiewołod
„Marko" zob. Polucha (Palucha, Pałucha) Borys
„Marko" 923, 1337
Markow Fiodor 163
Marks Karol 501
„Marta" zob. Fedoriw Teofila
„Marta" zob. Hołojad Hałyna
„Marta" zob. Łebedowycz Ołena"
„Marta" 887
„Marta Haj" zob. Hołojad Hałyna
„Martyn" zob. Golasz Stepan
„Martyn" 711, 741, 785, 787, 795
Martyn Marian, ps. „Dawydenko", „Da--ko", „Lisowyk" **311**, 595, 817
Martyniuk (Martyniuk-Lewko) Serhij (Sergiusz), ps. „Hrab", „Kryha" **95**, 97, 1033, 1039, 1041, 1043, 1047
Martyniuk Anna, ps. „Hania" 95, 1033, 1243
„Marusia" zob. Fedoriw Teofila
„Marusia" zob. Hałuszka Stefania
Maruszczenko Ołeksandr W. 43
„Maryjka" zob. Antoniuk Afanazja
„Maryjka" zob. Partakiewicz Nadzia
„Maryjka" 469
„Marysia" zob. Gontarska Zenobia
„Marysia" zob. Kapij Sławomira
Marzec Jerzy **515**, 529, 531, 545, 547, 551, 635, 643, 857, 1057
Masur Maria zob. Mosur Maria
Maszczak Iwanna zob. Przepiórska Janina
Maszczak Iwanna 67, 997
Maszczak W. 997
Matej Franciszek 567
Matuszczak Jan 679, 681
„Mawka " zob. Moroz Olga
Max T. 505
Maziar Maria 599
Mazur Hryhorij (Grzegorż), ps. „Dońskyj", „Kałynowycz" **189**, 345, 365, 393, 557, 573, 1231
Mazur Ignacy 1047, **1049**, 1153, 1205, 1207
Mazurek Janusz Marian, ps. „Rusłan", „Sor", „Farad" 27, 431, 963, 1075, 1153, **1155**, 1167, 1181, 1183, 1187, 1207, 1211, 1373, 1387, 1389
Mazurek Maria 1089
Mazurkiewicz 569
Mecinska (Mycinska) Krzysia 841
Mecner 841
„Medwid'" zob. Kuk Wasyl (Huk Bazyli)
„Medwid" 321
„Medwid" 327
„Medwid" 983
Melnyk Andrij **253**, 615, 953, 1233, 1317
Melnyk Jarosław, ps. „Oczeret", „Czumak" 307
Melnyk Jarosław, ps. „Robert", „Korp", „Kroso" **307**, 505, 351
„Melodia" zob. Kruk Bogdan
„Mełodija" zob. Kruk Bogdan
„Meteor" zob. Hamiwka Jarosław
„Mewa" 559
Męcińska Neonilla 243, 989
„Michajłow" 601
Michalczyszyn Jan **437**
Michalewicz Stanisław zob. Kral (Krol) Wasyl
Michalik Marek 165
Michaliszyn Piotr zob. Mychajłyszyn Petro
„Michał" zob. Horeczko Michał
Michałuwka Michał, ps. „Lino" 393
Midro Leon **997**, 1011
Miernecki Jan 647, 677
Mieszyk Paweł Jakowicz 63,**79**
„Mietek" zob. Moczar Mieczysław
„Miko" zob. Hrabeć Emilian
„Mikołajewicz" 1309
Mikołajewicz Antoni **1047**
Mikołowycz Mirosław 1379

„Mikuszka" zob. Pryszlak Hryhorij
„Mina" 601
Mirczuk Petro 45
Mirczuk Petro 45, 143, 145, 253, 449, 607, 615, 699, 861, 961, 1001, 1159, 1239
„Mirko" zob. Prokop Myrosław
„Mirko" 323
„Miron" 423
„Miroszka" zob. Było Janina (Anna)
Miroszniczenko 915
Mirowski Ludwik **443**
Misiło Eugeniusz 31, 33
Misiło Eugeniusz 33, 89
„Miśko" zob. Ściborski Mykoła
Mizernyj Iwan zob. Mizernyj Wasyl Martyn
Mizernyj Wasyl Martyn (Iwan), ps. „Ren" **119**, 121, 127, 153, 191, 193, 195, 201, 209, 211, 215, 217, 251, 261, 303, 305, 309, 345, 351, 369, 533, 589, 593, 909, 911, 1307
Mleczyn Leonid 175
„Młot" zob. Łukasiuk Władysław
Moczar Mieczysław vel Demko (Diomko) Mikołaj, ps. „Mietek" **485**
„Mokryj" zob. Wołowina Ilko
Mołdawa Tadeusz 485
Momot Władysław **509**
„Monach" 327
„Moneta" zob. Zaryćka Kateryna
„Monika" zob. Sawczyn Marija
„Moniuszko" zob. „Monomach"
„Monomach" vel „Moniuszko" 709
„Moreć" zob. „Sławko"
„Moriak" 933
„Moriak" 1249
Moroczko Władysław, ps. „Sum" 933
Moroz Irena zob. Fedoriw Teofila
Moroz Jarosław 1327
Moroz Maria 495
Moroz Michał 969, 971
Moroz Olga vel Turyk vel Zaryćka Ołena (Zarzycka Helena) vel Kopko Maria, ps. „Luba", „Mawka 2", „Małusza" **245**, 283, 351, 383, 385, 431, 433, 445, 485, 489, 491, 525, 527, 543, 553, 605, 609, 611, 623, 625, 631, 857, 859, 863, 865, 881, 883, 885, 915, 1097, 1373
„Moroz" zob. Soroka Myrosław (Sławko, Jarosław)
„Morozenko" zob. Przepiórski Wsiewołod
„Morskij" zob. Staruch Jarosław
Mosur (Masur) Maria 543, 875
Mościszko Grzegorz 453
„Motria" zob. Było Janina (Anna)
„Motria" zob. Tesla (Tesla-Pawłyk) Maria
Motyka, ps. „Czajka" 1231
Motyka Grzegorz 35, 37, 41
Motyka Grzegorz 29, 35, 37, 39, 45, 55, 91, 93, 97, 121, 133, 193, 285, 983
„Mrija" 805
Mrozowska Daria zob. Szajan-Sochacka Daria
Mrozowska Maria Stefania, krypt. „Maria" **957**, 959
„Mruczko" 887
„Mściciel" zob. Lis Wojciech
„Mucha" 209
„Mucha" 331
„Mucha" **571**
„Mucha" 795, 1299
Mudra Nadija 245
Mudry Wasyl 205
Musialik Władysław, ps. „Bolesław", „Żelisławski" **163**
„Muszka" zob. Czornij Jakiw
„Mychajło" zob. Arsenycz-Berezowśkyj Mykoła
„Mychajło" zob. Komenicki (Kamienicki)
Mychajłyszyn Petro (Michaliszyn Piotr), ps. „Łypa", „Chort", „Włodko" **711**, 751, 757, 761, 765, 767, 769, 771, 773, 779, 783, 793, 799, 801
Mycinska zob. Mecinska Krzysia
Mykita zob. Stopińska Olga
„Mykołajewycz" („Mikołajewicz") vel „Nikolewicz" vel „Hora" 321, 599
Mykołenko Petro vel Sawczenko Mykoła, ps. „Bajda", „B-da" 101, **193**, 311
„Myło" zob. Ołeksy Pipka
„Myroczka" 525
„Myron" zob. Hoszko Wołodymyr

„Myron" zob. Peciw Jarosław
„Myron" zob. Seredocha
„Myroszka" zob. Było Janina (Anna)
Myszkowski 499
Myśliwiec Paweł 565

„Naborowśkyj" zob. Pawłyszyn Łuka
„Nadia" 599
„Nadia" 875
Nakoneczna Kazimiera vel Podbilska Katarzyna, ps. „Hałka" **381**, 383, 385, 387, 391, 407, 413, 415, 433, 543, 547, 551, 623, 625, 857, 865, 869, 875, 877, 879, 881, 883, 961, 1097, 1099, 1267, 1325, 1373, 1391, 1395, 1397, 1399
Nakoneczny Wasyl vel Szewko Eugeniusz vel Kuszczak (Łuszczak, Tuszczak) Michał vel Kaminowski (Kominowski), ps. „Lisowyk", „Ihor" 357, **857**, 859, 875, 879, 881, 1097
Nalepa Edward 905
„Naływajko" 709
„Natalka" zob. Hałuszka Stefania
„Natałka" zob. Karwańska-Bajlak Anna
Nawrocki Zbigniew 41
Nawrocki Zbigniew 41, 81, 161
„Nazar" zob. Hałasa Wasyl
„Nazar" zob. Horbal Iwan
„Nebozwid" 803
„Nechryst" zob. Sołhan Jarosław
„Neczaj" zob. Harasym Grzegorz
„Neczaj" zob. Szymańśkyj Petro
„Neczaj" 295, 343, 365, 499
„Neczaj" 317
Nehrebecka 389
„Neofita" zob. Warzecha Zofia
„Neon" zob. Kudłajczuk Iron
„Nerw" zob. Sztendera Jewhen
„Nestor" zob. Kosiubiński Bogdan
„Nestor" zob. Łazur (Łazor) Władysław
„Nestor" zob. Soroczak Roman
„Nestor" 801
Neuman Paweł 1277
Niedźwiecka Halina **1357**
Niedźwiecki Paweł zob. Soroka Petro
„Niedźwiedź" zob. Birkowyj Jan
„Niedźwiedź" zob. Twerdochlib Michał
„Nieznany" zob. Krasucki Józef
„Nieznany" 1391
Nikiforow 587, 603
Nikita Marko, ps. „Bereza" 565
„Nikolewicz" zob. „Mykołajewycz"
„Nina" zob. Tymoczko-Kamińska Irena
„Nociaha" zob. Kucharczuk Jan
Nowacka Stanisława 1019
Nowak Irena zob. Wowk Irena
Nowakowski 897, 899
Nowicki zob. Nowyćkyj (Nowicki) Stepan, ps. „Wadym", „W'jun", „Spec"
Nowosad Stefan, ps. „Żuk" **1027**
Nowyćkyj (Nowicki) Stepan, ps. „Wadym", „W'jun", „Spec" **1239**
„Nowyj" 313
„Nowyk" zob. Czyżewśkyj Wasyl
Nurek Mieczysław 869
Nycz Zofia 1253
Nycz-Było Janina (Anna) zob. Było Janina (Anna)

Ochota Paweł, ps. „Ostap" **1391**, 1397
„Oczeret" vel „Czumak" zob. Melnyk Jarosław
„Odarka" zob. Brodiuk Zofia Olga
Odmian 681
„Odra" zob. Dekutowski Hieronim
„Odud" 981
Ogrodnik Eugeniusz **999**, 1001, 1007, 1009, 1011
Ohorodnik Wałerij 117, 145, 207, 209, 293, 505
„Ojciec Jan" 99
Okorski Aleksander **217**, 905
„Oksana" zob. „Stepanida"
„Oksana" zob. Bodnarenko Marija
„Oksana" zob. Hołojad Hałyna
„Oksana" zob. Sądowicz (Sandowicz, Sandamicz) Danuta
„Oksana" vel „Wesełka" 711, 757, 797
„Ola" zob. Kalita Ewa
„Ola" zob. Serwańska Irena
„Ola" 283, 285, 351, 357
„Ola" 327

„Ola" 913
Olchowśkyj Iwan 29
Olechnowicz Aleksander, ps. „Pohorecki" 163
„Olek" 689
Oleksiak 673
Olszański Stefan 453
„Ołeh" zob. „Błysk"
„Ołeh" zob. „Jasmin" vel „Łuhowyj" vel „Ołeh" vel „Dubowyj"
„Ołeh" zob. Dmytro Hrycaj
„Ołeh" zob. Onyszkewycz Myrosław
Ołeniak Maria, ps. „Kwitka" 1395, 1399
Ołeniak Mikołaj 1399, 1401
„Ołenko" zob. „Orłenko"
„Ołeń" zob. Ripećkyj Modest
„Ołeń" 305, 919, 933, **1309**
„Ołowobuźkyj" zob. Kuk Wasyl (Huk Bazyli)
Omelan Olga **1073**, 1075, 1175, 1253, 1255, 1257, 1261, 1263, 1265, 1277, 1279, 1283, 1285
Onyszkewycz (Onyszkiewicz) Myrosław (Jarosław) vel Zwarycz Jan, ps. „Orest", „Ołeh", „Biłyj" („Biały"), „Bohdan", „Lir", „Lutyj", „Czorniawa" 31, 35, 53, 55, 61, 67, 281, 293, 301, 343, 345, 347, 589, 591, 599, **697**, 707, 733, 763, 997, 1003, 1005, 1007, 1009, 1011, 1013, 1021, 1023, 1027, 1029, 1031, 1033, 1035, 1037, 1043, 1049, 1051, 1053, 1055, 1057, 1059, 1061, 1069, 1073, 1077, 1081, 1089, 1093, 1107, 1117, 1133, 1135, 1145, 1157, 1159, 1163, 1165, 1167, 1169, 1171, 1173, 1175, 1177, 1179, 1183, 1185, 1187, 1189, 1193, 1199, 1203, 1205, 1207, 1209, 1211, 1213, 1217, 1219, 1239, 1241, 1243, 1245, 1251, 1259, 1261, 1263, 1275, 1281, 1323, 1327, 1329, 1335, 1339, 1341, 1345, 1365, 1367, 1369
Onyszkewycz Taras, ps. „Hałajda" 83, 537, 797
Onyszkiewicz Olga **1089**, 1365, 1367, 1369
Onyszkiewicz Stefan 1059, 1085, 1087, 1089, 1093
Onyszkiewicz Stefania z d. Zwarycz vel Samborowska 1003, **1009**, 1011, 1023, 1025, 1031, 1035, 1037, 1057, 1063, 1081, 1173, 1361, 1367, 1369
„OOK" zob. Jurczak
„Oracz" zob. Harabacz Wasyl
„Ordon" zob. Strug Józef
„Oreł" („Orzeł") zob. Sus Roman
„Oreł" 315
„Oreł" 793
„Orest" zob. Dużyj Petro
„Orest" zob. Hałasa Wasyl
„Orest" zob. Onyszkewycz Myrosław
„Orest" 213
„Orest" 115
„Organśkyj" zob. Ściborski Mykoła
„Oriech" 599
„Orlik" zob. Bernaciak Marian
Orlik 481
„Orłan" zob. Hałasa Wasyl
„Orłenko" („Ołenko") 195
Orłowski Stanisław vel Zarzecki Wacław, ps. „Cygan", „Piorun" **161**
„Orłowycz" zob. Prokop Myrosław
„Orłyk" zob. Wirstiuk Piotr
„Orłyk" 325, 599, 923, 981
„Orłyk" 1083, 1135, 1141
„Orno" („Orna") 879
„Orski" zob. Czuchra Józef
„Orśkyj" („Orski") zob. Karwańskyj Dmytro
Orwicz Seweryn vel Hurwitz vel Rotsztajn **651**, 663, 673
„Orysia" zob. Zaryćka Kateryna
„Orzeł" zob. Toth Jan
Orzeszyna Jan **1265**, 1271, 1275
Osieczko Jakub 453
Osieczko Michał 453
„Osyp" zob. „Sałanyj"
Ossowski Artur 163
Ostabczyk 1057
„Ostap" zob. „Birczak" vel „Ławrił" vel „Ostap"
„Ostap" zob. Leszczyński Feliks Bazyli
„Ostap" zob. Ochota Paweł
„Ostap" zob. Prokop Myrosław

„Ostap" zob. Szpontak Iwan
„Ostap" 1115, 1117
Ostapczuk Eugenia 1085
„Ostapenko" 1041
Ostasz Grzegorz 99, 561
Ostaszewska Maria z d. Szymanowicz, II voto Steranka **1177**, 1257, 1259, 1263, 1265, 1273, 1277, 1279, 1281, 1283
Ostaszewski Łukasz 1257, 1259, 1261, 1265, 1273, 1275, 1277, 1279, 1281, 1283
„Ostryj" 319, 933
„Ostryj" 933
„Osyp" vel „Salanyj" 873
„Osyp" zob. Dudko (Dutko) Mykoła
Ośmak Kyryło 205
„Oteć Kadyło" zob. Szewczuk Wasyl
„Otolia" 327
„Otto" 685
Owczarek Bogusław 37
Owczarek Bogusław 37
„Owczarenko" 419
Ozorek Władysław zob. Dyszkant Wasyl

Pachołko O. 1331
Pacuła 525
Pahiria Ołeksandr 537
Pajączkowski 1317
Pajtasz Władysław, krypt. „W-15" („W--13") **245**, 441
Paleniak zob. Krupa (Krupowa) Rozalia
„Palij" zob. Dmytro Hrycaj
Paluch Teofil, ps. „Topór" **1233**
Palucha (Pałucha) zob. Poluha Borys
„Panas" 741, 743, 751, 757, 761, 769, 777, 783
„Panasenko" zob. Dużyj Petro
Panczenko Ołeksandr 47
Panczenko Ołeksandr 47, 819
Paniuszok zob. Szpontak Iwan
Pankiewicz Ksenia 833
Pankiewicz Maria 579
„Pantera" zob. Wasylaszko Wasyl
„Parabellum" 595, 599, 601
Partakiewicz Nadzia, ps. „Maryjka" 957
Pasicznyk 1317
„Pasternak" zob. Harabacz Iwan
Paszkiewicz Jan **371**, 375
Patelski Mariusz 35
Patelski Mariusz 37
Patrokoński Stanisław 1353
Patryk Maria 1359, 1361
Patrykewycz Nadia 153
Patrylak Iwan 47, 49
Patrylak Iwan K. 47
Pauk Bazyli **247**
Pauko Pacynko, ps. „Samerk" 125
Pawlicz Pelagia 625
Pawlisz Luba zob. Kozakewycz Irena
Pawlisz 1101
Pawliszcze Ludmiła 989
Pawliszcze Roman 243, **989**, 991, 1359
„Pawło" zob. Kononowycz Fedir
Pawłowska Irena zob. Stysło Irena
Pawłowska 1153
Pawłowski Jan, krypt. „Wojtek" **1053**, 1175
Pawłyk Maria zob. Tesla (Tesla-Pawłyk) Maria
Pawłyszcze Ludmiła zob. Kot Ludmiła
Pawłyszyn Łuka, ps. „Wołk" (Wowk), „Ihor", „Naborowśkyj" **1239**
Pawuk 363
Peciw Jarosław, ps. „Myron", „Wadym" **627**, 869, 1115
Peet John 1333
„Peliszka" 1329
Pelo Iwan vel Leńko Iwan, ps. „Taras", „German" **599**, 981
Pełeńśkyj Zenon, ps. „Zełenko" **607**, 609
Pempera Franciszek **407**, 413, 415, 425
Penar Józef 37, 209, 287, 431, 957, **1125**, 1267, 1389, 1401
Penar Józef 37
Penar Michał 1019
„Perebyjnis" zob. Dmytro Hrycaj
„Perełka" zob. Kozioryńska Anna
„Peremoha" zob. Wasylaszko Wasyl
„Perih" 211
„Petia" zob. Jarisz Stefan
Petlura Semen 1289
„Petro Het'maneć" zob. Wasyłenko Petro
„Petro" zob. „Dońśki"

„Petro" zob. Szaliński Zdzisław
Petryszyn Mikołaj 1079, 1093
„Pewny" zob. Łuć Jan
„Pewny" 709
„Pezo" 321
Pękala Maciej **665**, 691
„Pi-21" zob. Kunaneć Wołodymyr
Piątkowski Krzysztof 41
Piątkowski Krzysztof 41
Picheta Stanisław Andrzej **361**, 367
Pidhajny Bohdan, ps. „Askold" 819
„Pidhirianka" zob. Knobloch Janina
Pieracki Bronisław **91**, 145, 207, 209, 279, 343, 1315
„Pierec" zob. „Terec'"
Pietrow Nikita W. 79, 81, 149, 155, 177, 587
Pietruszewski Edward zob. Szcześniuk Adrian
Pietrzak Leszek 159, 347
„Pijer" zob. Fedoriw Petro
Pikulicki 845, 941
„Pimsta" zob. Hrycyszyn Antoni
„Pimsta" zob. Krupa Paweł
„Pimsta" 327
„Piorun" zob. Orłowski Stanisław vel Zarzecki Wacław
Piotrowski Paweł 485, 493, 747, 1059
Pipka Ołeksy, ps. „Myło" **709**
Pisarski 1259
Pisuliński Jan 35, 41
Pisuliński Jan 35, 41, 933
Piziu Andriej, ps. „Jaroszenko" 117
„Płastun" zob. Szewczuk Wasyl
Płeczeń Emilian (Omelan), ps. „Czaban" 537, **823**, 935, 1123
Płeczeń Omelan 33
„Pług" 821, 827
„Płuhator" zob. Harabacz Iwan
Podbilska Katarzyna zob. Nakoneczna Kazimiera
Podbilski Grzegorz 1391, 1395
Podeczka, ps. „Topór" 1315
Podgórska Kazia 527
Podolak Maria 241
„Pohorecki" zob. Olechnowicz Aleksander
Poleszak Sławomir 167
Polniak Marcin 793
„Polowyj" vel „Zen" 751, 753
Poluha (Palucha, Pałucha) Borys, ps. „Marko" 695, 697, 709, 971, 1355, 1359, 1361
Polużyn Mykoła, ps. „Wernywola", „K-42", „Czornota" **319**, 599
Połowniak zob. Humeniak (Humeniuk) Ludwika
„Połtawa" zob. Fedun Petro
Pomorski Romuald **1297**, 1305, 1389, 1401
„Popel" zob. Bandera Stepan
Popławski Stanisław **685**
Porickij Michaił zob. Korecki Michał, ps. „Lutyj"
Poronowicz Włodzimierz vel Wierbłowski (Wierzbowski) Stefan, ps. „Hrab" 1177, 1259, 1263, 1265, 1281, 1283
Posiwnycz Mykoła 145
„Potap" zob. Capiak Wasyl
Poticznyj Petro J. 289
Prełorius Irena 1247
„Prirwa" zob. Sztendera Jewhen
Procak (Proszak) Irena zob. Humeniak (Humeniuk) Ludwika
„Profesor" 417, 423
Prokop Lubomira 495
Prokop Myrosław, ps. „Wołodymyr", „Sycz", „Wyrowyj", „Harmasz", „Mirko", „Orłowycz", „Ostap" 205, 919, **961**
Prosiński Dymitr, ps. „Szram" 571, **573**
Proszowski Wacław, ps. „Wampir" 167
Prus-Więckowski Mikołaj Kazimierz **479**
„Prut" zob. Kunaneć Wołodymyr
„Prut" zob. Wacyk P.
Prystawska Elżbieta zob. Kozakewycz Irena
Prystupa Semen, ps. „Dawyd", „Sokił" **1045**
Pryszlak Hryhorij, ps. „Mikuszka", „Sirnyk", „Wajs", „Marian", „Wilchowyj" **533**, 873
Pryszlak Jewhen, ps. „Jarema" 711
„Przemyski" zob. Przepiórski Wsiewołod

„Przepiórka" zob. Gronczewski Edward
Przepiórska Janina (Przepiurska-Maszczak Iwanna), ps. „Łastiwka" **977**, 1011, 1021, 1027, 1031, 1033, 1035, 1037, 1041, 1211, 1359
Przepiórski Wsiewołod vel Kolary Władysław, ps. „Ikar", „Skop", „Markijan", „Morozenko", „Wołodymyr", krypt. „Przemyski" 61, **1333**, 1335, 1343, 1345, 1347
Przepiurska-Maszczak Iwanna zob. Przepiórska Janina
„Przymod" („Przymoda") 129, 169
„Ptach" zob. Soroka Myrosław (Sławko, Jarosław)
Ptach Jan 1229
Ptach Piotr 1229
Ptasznik Anna (Nusia) **1005**, 1009, 1031, 1033, 1035, 1037, 1173
Pticzkin 427
„Puhacz" zob. Fil Mykoła
„Puhacz" zob. Harabacz Iwan
„Puhacz" zob. Kaczor Włodzimierz
Puła Antin, ps. „Wujko" **213**, 423, 497
Puś Grzegorz 1045
Puteczny Mieczysław **591**, 647, 651, 655, 663, 665, 671, 673
„P-wa" zob. Sztendera Jewhen
Pyłyp Dmytro, ps. „Em", „Jewszan", „M", „M-22" **83**, 537
Pyłypczuk Pawło, ps. „Karpo" **215**
Pyrka Wasyl, ps. „Stałewyj" **1093**, 1169
Pyskir Marija zob. Sawczyn Marija

„R. Łozowyj" zob. Szuchewycz Roman
Radejko Mykoła, ps. „Zow", „Zorycz", „Krym", „Chmil" („Chmiel", „Chmel"), „Czałyj" **151**, 201, 251, 335, 641, 711, 739, 741, 769, 779, 793, 817, 887, 889, 903, 937, 1111, 1115, 1231, 1247, 1303, 1305, 1345
Radio Andrij, ps. „Jaworenko" **251**, 345
Radkiewicz Stanisław **85**
„Radwan" zob. Gliniak Bronisław
Rajtar Krystyna **555**
„Ratt" zob. Dobrowolski Wiktor
Rebizant Włodzimierz, ps. „Krywonis" 711
„Ren" zob. Mizernyj Wasyl Martyn
Renz Paraskiewia 1179
Reszetyło Sydor 1089
„Reut" zob. Kunaneć Wołodymyr
Rezmer Waldemar 181
„Reżu" zob. Dekutowski Hieronim
Rębisz Teodor vel Brzozowski Wincenty, ps. „Zaruba", „Błud" 251, **281**, 337, 341, 365, 395, 401, 405, 509, 571, 655, 663, 669, 697, 981, 1137, 1139, 1141, 1215, 1301, 1321, 1335
Ripećka Marija zob. Bodnarenko Marija
Ripećkyj Modest, ps. „Horysław" („Horesław"), „Ołeń" **153**, 201, 211, 243, 311, 557, 595, 929, 1329
„Rizbiar" zob. Łapiński Leon
„Rizun" zob. Andrusiak Wasyl Wasylowycz
„Riźbiar" zob. Andrusiak Wasyl Wasylowycz
„Robert" zob. Jaroszewycz Stepan
„Robert" zob. Melnyk Jarosław
Rodziewicz Anastazy 649
„Rohnida" zob. Łemecha Wira
„Roksolana" zob. Kozakewycz Irena
„Roma" zob. Karwańska-Bajlak Anna
„Roma" zob. Sądowicz (Sandowicz, Sandamicz) Danuta
„Roman" zob. Hrobelśkyj Roman
„Roman" 557
„Roman" 805
„Roman" 1141
Roman Bazyli **437**
Romaneczko Jan, ps. „Wołodia", „Szpil" **981**
Romaniak Andrzej 139
Romaniak Bolesław, ps. „Bolek", „Sokół" 167
Romanisko Anna 1027
Romanisko Ewa 1011, 1025, 1027, 1037
Romanisko Józef zob. Kucharczuk Mikołaj
„Romaniuk" 363, 835, 889
Romaniuk Nadzia 1309

Romanowski Wincenty 29
„Romko" zob. Cekota Timofiej Stiepanowicz
Romkowski Roman (Grinspan-Kikiel Natan, Grinszpan-Kikiel Menasze) 63, 73, **77**, 143, 185, 513, 1151, 1189
Ropa Marian 561
Rosińska Katarzyna 1279
Rostek 1167, 1169, 1171
„Rostysław Wyszytyj" zob. Sydor Wasyl
„Rostysław" 1225, 1227, 1231
Rotsztajn zob. Orwicz Seweryn
Rozlał Stanisław, ps. „Czarny II" **1153**
Róg Tomasz 41
Róg Tomasz 41
Różański Józef vel Goldberg Józef **1189**
„Ruczej" 595
„Rudyj" 315, 351, 353, 1309
Rudziak Nicholas 1333
„Rusłan" zob. Kawuła (Kawuza) Petro
„Rusłan" zob. Mazurek Janusz Marian
Rusnaczenko Anatolij 45
Rusnaczenko Anatolij M. 45
Ruszel Nytenka 1343
Rybaczuk 143, 145
„Rybak" zob. Klisz
„Rybak" 1301, 1303, 1305
Rybak Bolesław, ps. „Żbik", „Słoń" **163**
Rybka Ryszard 181
„Rybołow" 327
„Rych" zob. Bandera Stepan
Rychlewski Bartłomiej 163
„Ryś" zob. Biłyk Mychajło (Michał)
„Ryś" zob. Konkołowśkyj Mykoła
„Ryś" 305, 913, 933
Ryzner Ludwik 565

Saba, ps. „Bukowyj" 213, 329, 331
Sabel Jan 1247
Sabo Zachariasz Stanisław, ps. „Kłen", krypt. „Iławski" **1389**, 1391, 1393, 1395, 1397, 1399, 1401, 1403
„Sahajdacznyj" 887
„Sadowa" zob. Świta Julia
„Safija" 863
Saganowa Anna 823, 835
Sajko Mikołaj **399**
Sala Alicja zob. Erde (Sala) Alicja
Salamon Wacław **509**
„Salanyj" („Osyp") 873
Saluk zob. Farian Julia (Ulana)
Saluk Tekla 1079, 1081, 1093
Saładziak Katarzyna (Kazimiera) **833**, 843, 845, 941, 957
„Sambo" 1093, 1169
Samborowska zob. Onyszkiewicz Stefania
Samborski Mieczysław 41
Samborski Mieczysław 41
„Samerko" zob. Pauko Pacynko
Samochodzka Maria 919
„Samostijnyj" 821, 911
Sandamicz Danuta zob. Sądowicz Danuta, ps. „Roma"
Sandowicz Danuta zob. Sądowicz Danuta. ps. „Roma"
Sannikow Georgij 51
Sannikow Georgij 51
Sapron Konstanty **161**
Sarajew Roman 149, **155**
„Sasza" zob. Czaplicki Józef
Savchyn Pyskir M. zob. Sawczyn Marija, ps. „Mariczka"
Sawczak zob. Sawczyn Marija, ps. „Mariczka", „Zira" („Zirka"), „Monika"
Sawczenko Mykoła zob. Mykołenko Petro
Sawczenko Siergiej 65, 175, **177**
„Sawczenko Z." zob. Hałasa Wasyl
„Sawczuk" 787
Sawczyn Marija (Mela) II voto Pyskir vel Gontarska Maria vel Hałasa Marija vel Krupińska Maria vel Hryniszyn Maria vel Zielińska vel Sawczak vel Sidorska, ps. „Mariczka", „Zira" („Zirka"), „Monika" 49, 51, 223, 233, **237**, 285, 315, 387, 411, 413, 415, 475, 525, 549, 581, 619, 621, 623, 631, 641, 707, 817, 821, 835, 851, 865, 867, 877, 907, 919, 1247, 1249, 1309, 1377
Sawczyn Marija, ps. „Mariczka" 33, 51, 119, 121, 145, 151, 191, 207, 225, 239,

243, 273, 277, 283, 287, 309, 315, 351, 377, 385, 533, 535, 627, 861
Sawczyn Mela zob. Sawczyn Marija
Sawczynśkyj zob. Dyszkant Wasyl
Sawczyszak Olga zob. Humeniak (Humeniuk) Ludwika
„Sawka" zob. „Sawko"
Sawko Wiera 1361
Sawko, ps. „Smichur" 925
„Sawko" lub „Sawka" 1355
Sawkowa 1183, 1185
Sądowicz (Sandowicz, Sandamicz) Danuta, ps. „Roma", „Oksana" 377, 493, 495, 1309
Scira Zofia, ps. „Zaliczna" 1249, 1325
Selbski, ps. „Jałówek" 981
Selby Derek 283
„Sełek" zob. Łewyćkyj (Lewicki) Mykoła Semczuk Myron vel Zieleniak, ps. „Witer", „Semen" zob. Jałocha Iwan
„Semenka" („Semenko") zob. Liwczanin Michał
Semianów (Semianow) Michał 431, **435**, 445, 865, 1373
Semik (Senik)Anna 515, 877
Senik Anna zob. Semik (Senik) Anna
Senyk Omelan, ps. „Bilak", „Broszczak", „Hryb", „Hrybiwśkyj", „Kancłer", „Kaszczuk", „Urban", „Urbańskyj" **615**
Seredocha Michaił zob. Łukasiewicz (Łukaszewicz) Marian
Seredocha Wołodymyr (Sławko), ps. „Borys" **89**, 209, 331, 87, 89, 207, 209, 213, 249, 329, 331
Seredocha, ps. „Myron" 331
„Serhij" vel „Arsen" 861
Serhijczuk Wołodymyr 191
Serwańska Irena ps. „Ola" 431, 959, 963
„Setka" zob. Kawuła (Kawuza) Petro
Setlak Ludwik, ps. „Bystry", „Lutek" **1129**
Sępioł Adam **371**, 373
„Sianowyj" 207, 211, 213, 215
Siatrak Mieczysław 1277, 1285
Sidorska zob. Sawczyn Marija, ps. „Mariczka", „Zira" („Zirka"), „Monika"
Siekierka Szczepan 41
Siemaszko Ewa 29, 343
Siemaszko Władysław 29, 343
Sierow Iwan Aleksandrowicz 7, 63, **79**, 85, 95
„Sieryj" zob. „Siryj"
„Sikorka" zob. Zacharecka Stefania
Silecka Maria 1361
Singalewicz 77
„Sira" zob. Kozakewycz-Flud Natalia
„Sirko" zob. Hrycaj Dmytro
„Sirko" **571**
„Sirnyk" zob. Pryszlak Hryhorij
„Siryj" zob. Bandera Stepan
„Siryj" („Sieryj") zob. Kurowyćkyj Adam Hryhorowycz
„Siryj" 277, 311
„Siryj" 923
„Siwacz" zob. Fedoriw Petro
Siwicki Mikołaj 33
„Siwko" zob. Fedoriw Petro
„Siwy" zob. Zacny Leon
Skab Eugenia, ps. „Feśka", „Basia", „Czyżyk" **447**, 449, 1221, 1247, 1249, 1301, 1339
„Skakun" vel „Z-l" 327
Skalski 443
Skalski Władimir Iwanowicz, ps. „Skała" 149
„Skała" zob. Huk Bohdan
„Skała" zob. Kononowycz Fedir
„Skała" zob. Krysa Stefan
„Skała" zob. Skalski Władimir Iwanowicz
„Skała" 83, 125, 169
Skiba Józef 567
Skiba Ludwik 569
Skirka Anna, ps. „Dora" **533**
Skirka (Skirko) Włodzimierz, ps. „Sławko" 845, 955
„Skirka" 363
„Skop" zob. Przepiórski Wsiewołod
Skorkin Konstantin W. 79, 81, 177, 587
Skowron Mieczysław 669, 679
Skórski 1243
Skrypczuk Maria 1279
„Skrytyj" 329
Skwarek (Skwarko) Michał 865

Slotkis Maria zob. Statkis Maria
Sluzar Dmytro, ps. „Zołotar", „Arpad", „Kmet'", „Julijan" 117, **539**, 873
„Sławka" zob. Antoniuk Afanazja
„Sławko" zob. „Czornomorec" („Czarnomorec") vel „Morec" vel „Sławko"
„Sławko" zob. Gołonczak Dmytro
„Sławko" zob. Skirka Włodzimierz
„Sławko" 853
„Sławko" vel „Małyj" vel „Kmet`" 327
„Sławski" 833
„Sławutycz" zob. Hałwa Jakub
„Słoń" zob. Rybak Bolesław
„Słota" zob. Kozenko Kornel
„Słota" 709
„Słyłka" 327
„Sływka" 317
Smarż Iwan, ps. „Pimsta" **1017**
„Smerek" 169
„Smereka" 933
„Smichur" zob. Sawko
„Smiliwa" 213
Smiszkiewicz Mirek 583, 629, 871
Smiszkiewicz Zofia 583, 629, 825, 871
Smiszkiewiczowie 523, 583
Smolij Walerij A. 93
„Smolij" 697, 699
Smoliński Ludwik 1177, 1259
„Smolnyj" 1339
„Smyrnyj" zob. Fedak Mychajło
„Smyrnyj" zob. Fil Mykoła
„Smyrnyj" 557
„Snop" zob. Szumski Jan
Soboli Anna 385
Socha Zenon Adam **1353**
Sochacka Daria zob. Szajan-Sochacka Daria
Sodol Petro 47, 49
Sodol Petro 45, 47, 113, 187, 279
Sodolowie 385
„Sofija" zob. Chymko (Chymka) Zenobia
„Sogojew" 169
„Sokił" zob. Fedak Mychajło
„Sokił" zob. Prystupa Semen
„Sokił" zob. Wodonos Józef
„Sokił" 345
„Sokił" 457
„Sokoł" zob. „Sołowij"
„Sokoł" zob. Machnik Iwan
„Sokoł" zob. Stielmach Stiepan Maksimowicz
„Sokoł" 1041
Sokowska zob. Stysło Irena
„Sokół" zob. Romaniak Bolesław
Solski Stanisław zob. Dobrowolśkyj Wołodymyr
Sołhan Jarosław, ps. „Magister", „Dar", „Nechryst" **303**, 305, 349, 351, 353, 357, 377, 379, 387, 421, 495, 593
„Sołoka" 215
„Sołomka" 1083
„Sołowij" zob. Dudka (Dutka) Mykoła
„Sołowij" zob. Konkołowśkyj Andrij
„Sołowij" 317, 597
„Sopran" 315
Soroczak Roman, ps. „Nestor 325, 599
Soroczak Stefan, ps. „Kruk" **535**
Soroczak Wołodymyr, ps. „Berkut", „Woron" 119, **127**, 129, 169, 171, 193, 589, 983, 1041, 1043, 1045, 1069, 1091, 1093, 1137, 1139, 1141, 1157, 1213, 1217, 1241, 1245, 1339
Soroka Kateryna zob. Zarycka Kateryna
Soroka Myrosław (Sławko, Jarosław), ps. „Ptach", „Bohdan", „Bojewyr", „Moroz" **351**, 381, 383, 415, 419, 499, 519, 521, 523, 527, 535, 545, 547, 549, 581, 593, 621, 623, 625, 641, 707, 825, 827, 831, 835, 843, 851, 869, 871, 877, 879, 907, 909, 919, 957, 959, 1097, 1309, 1377, 1393
Soroka Paulina vel Czajkowska Paulina, ps. „Hala" **515**, 527, 623, 625, 631, 857, 877,881, 883, 1097
Soroka Petro vel Sorokewycz (Sorokiewicz) Petro vel Niedźwiecki Paweł, ps. „Bohdan", 1003, **1053**, 1073, 1083, 1157, 1159, 1205, 1253, 1255, 1258, 1259, 1261, 1263, 1265, 1273, 1285, 1345, 1357
Soroka Teodor 517
„Soroka" 319
Sorokewycz (Sorokiewicz) Petro zob. Soroka Petro

„Sosna" 339
„Sotnik" 423
Sowa Andrzej L. 35
Sowa Andrzej L. 35
„Spec" zob. Nowyćkyj Stepan
Spodarek (Spodaryk, Spondaryk) Hryć (Grzegorz) 1169, 1171, 1193
„Sprawiedliwy" 833
Sroczyk Czesława zob. Tymoczko-Kamińska Irena
„Stach" zob. Kołat Longin
Stachiw zob. Fedoriw Teofila
Stachow (Stachiw) Wanda (Irena) 623, 863
Stachów (Stachiw) Eugeniusz 955
Stachów (Stachiw) Kazimiera, ps. „Dołynko" 953
Stachów (Stachiw) Olga 955, 957
Stachów (Stachiw) Paweł 953
Stachów (Stachiw) Włodzimierz 955, 957
Stacicka Maria 605
„Stal" zob. Dzioba Petro (Dmytro)
„Stałewyj" zob. Kuk Wasyl (Huk Bazyli)
„Stałewyj" zob. Pyrka Wasyl
Stankiewicz Maria 377
Stankowa Marija 497
Staruch Jarosław, ps. „Stiah", „Volt", „Jarłan", „Stojar", „Homin", „Ław", „Synij", „Morskij" 31, 39, 51, 53, 55, 57, 59, 61, 65, 67, 145, **279**, 281, 283, 295, 301, 317, 337, 343, 353, 363, 365, 367, 393, 395, 399, 401, 404, 405, 499, 503, 505, 509, 511, 513, 537, 539, 545, 559, 573, 575, 581, 583, 587, 589, 591, 607, 611, 641, 645, 647, 649, 651, 653, 655, 657, 659, 663, 665, 667, 669, 671, 673, 675, 677, 679, 681, 685, 691, 705, 707, 711, 729, 731, 733, 739, 741, 743, 745, 751, 753, 755, 757, 759, 761, 763, 765, 767, 769, 771, 773, 777, 779, 783, 785, 789, 791, 793, 795, 797, 799, 801, 803, 805, 809, 811, 823, 835, 867, 871, 891, 895, 919, 929, 935, 965, 965, 967, 981, 983, 995, 1067, 1069, 1083, 1091, 1107, 1109, 1135, 1137, 1139, 1141, 1213, 1215, 1217, 1231, 1241, 1243, 1247, 1299, 1301, 1303, 1305, 1315, 1317, 1321, 1323, 1327, 1329, 1341, 1347, 1349, 1379, 1381, 1383, 1405
„Stary" zob. Dekutowski Hieronim
„Stary" zob. Harabacz Iwan, ps. „Staryj" („Stary")
„Staryj" („Stary") zob. Harabacz Iwan
„Staryj" 936
Staszkow Jan zob. Staszkowski Jan
Staszkowski (Staszkow) Jan **1151**
Staszowski Jan 1151
Statkis (Slotkis) Maria 1175, 1177
Statuch Stanisław, ps. „Mały" **167**
Stawnycze Stefko 1079
Stawrzyczy Metody 703
Stawrzyczy Stefan 703
Stebelśkyj (Stebelski) Stepan, ps. „Chrin" **121**, 129, 169, 191, 211, 215, 261, 305, 345, 929, 983
Stebelśkyj (Stebelski) Stepan („Chrin") 33, 191, 195, 207, 261, 303, 315, 377
Stec Antoni **519**, 521, 523, 527, 529, 879
Stec Marian **527**
Stec Olga II voto Budrewicz, ps. „Łuna" **485**, 519, 521, 525, 527, 879
„Stec" 209
Stech Jarosław 285
„Stefa" zob. Gontarska Zenobia
„Stefa" 825
„Stefan" 305, 919
„Stepan Byjłycho" zob. Bandera Stepan
„Stepan Hryhorenko" zob. Kuk Wasyl (Huk Bazyli)
Stepan Kamil 181
„Stepan Popel" zob. Bandera Stepan
„Stepanida" vel „Oksana" 819
„Stepanko" zob. Bandera Stepan
„Stepowa" zob. Kypkiszko (Kitiszko) Maria
„Stepowyj" 315, 597
„Stepowyj" zob. Świdnicki
„Ster" zob. Gołębiewski Marian
Steranka Maria zob. Ostaszewska Maria
Stęporowski Jan **501**
„Stiah" zob. Staruch Jarosław
Stielmach Stiepan Maksimowicz, ps. „Sokoł" 117

„Stojar" zob. Staruch Jarosław
Stolarski Rafał E. 645
„Stołewyj" 709
Stopińska Olga II voto Mykita, krypt. „Irena" **833**, 839, 841, 951, 957
Stopiński Czesław **665**, 691
Stopka Józef **577**, 745, 921, 925, 937, 985, 1015, 1019
Strącicka Maria 859
„Stricha" 323
„Striłeć" zob. Czupił (Czepił) Bogdan
Struczyński Piotr 1043, 1083, 1085
Strug Józef, ps. „Ordon" 65
Stryjek Tomasz 37
Strzeszyński Edmund 81
Studziński Józef **969**, 971, 989, 991
Stysło (Ścisło) Dmytro, ps. „Inhuł" **417**, 831, 841, 843, 845, 899
Stysło (Ścisło) Irena vel Sokowska vel Pawłowska Irena **831**, 841, 899
Suchewycz Jurij zob. Łopatyńskyj (Łopatiuk) Jurij
„Suchy" zob. Kociołek (Kociołka) Jarosław
Suchy 507
„Sum" zob. Moroczko Władysław
Surdej Mirosław 559
„Surma" zob. Babyk Jan
„Surma" 153
„Surmacz" zob. Dzioba Petro (Dmytro)
Surowećka (Surowiecka) Irena zob. Kozakewycz Irena
Surowećka Ludmiła zob. Kot Ludmiła
Surowećkyj (Surowiecki) Roman, ps. „Bystryj" **317**, 357, 385, 543, 873, 875, 981
Sus Roman, ps. „Oreł" („Orzeł"), krypt. „Kazik" **183**, 223, 225
Susabowska zob. Kapij Sławomira
Suszko Roman 537
Swat Tadeusz 73
Swatko Jarosław 91
„Swiżyj" 933
„Swoboda" zob. Gołębiewski Marian
„Swyst" 933
„Sycz" zob. Prokop Myrosław
Sydor Wasyl, ps. „Szełest", „Werchowyneć", „Wyszytyj", „Zow", „Konrad", „Kraus", „Krehuł", „Lisowyk", „Rostysław Wyszytyj" **293**, 295, 301, 345, 539, 599, 601, 711, 771, 873, 1065, 1067, 1239
Sykus Stanisław **75**
„Synij" zob. Staruch Jarosław
Syrnyk Jarosław 203, 245
Szabogojowa 865
Szagała Piotr **437**, 445
Szajan 957
Szajan-Sochacka Daria vel Mrozowska Daria, krypt. „Hanka" 957, **959**, 961
Szaliński Zdzisław, ps. „Petro" **399**, 405, 443, 445
„Szamraj" 1343
Szapował Jurij 49
Szapował Jurij 49, 175, 343
Szarek Franciszek, ps. „Lis" **99**, 1229
„Szary" zob. Heda Antoni
Szatkowski Eugeniusz 679
Szczebyła Ludwik 567
Szczepański Jarosław W. 161
Szczerba Jan **1179**, 1183, 1185
Szcześniak Antoni B. 37, 39, 43
Szcześniak Antoni B. 37, 189, 511, 571
Szcześniuk Adrian vel Pietruszewski Edward, ps. „Zaliznyj" **409**, 413
Szczuka Ludwik 449
„Szczur" 933, 961
Szczurowski Maciej 257, 481, 685
Szczuryński zob. Czuryński (Szczuryński)Edward
„Szczygieł" („Szczyhoł") 697, 699, 701, 709
„Szczygieł" 697, 699, 701, 733, 759, 1173, 1299
Szczyhelśkyj Wołodymyr (Szczygielski Włodzimierz), ps. „Burłaka" 51, **101**, 119, 193, 207, 223, 251, 307, 351, 859, 881, 927, 933, 1391, 1393, 1395, 1397, 1399, 1401
„Szczyhoł" zob. „Szczygieł"
„Szczypawka" zob. Huk Jewhen
„Szejk" zob. Łopatyńskyj (Łopatiuk) Jurij
„Szełest" zob. Sydor Wasyl

Szemiot Stanisław 97
Szendzielarz Zygmunt, ps. „Łupaszka" **163**, 677
Szeptycki Andrzej 213
Szewczenko Taras 893, 1119
„Szewczenko" 327
Szewczuk Stefan vel Golambiowski Stanisław 1159
Szewczuk Wasyl, ps. „Kadyło", „Oteć Kadyło", „Płastun" **345**, 423, 425
Szewko Eugeniusz zob. Nakoneczny Wasyl
Szklanka Hryhorij, ps. „Kulisz" **797**, 1043
„Szmikla" 329
Szmirnow 541
„Szofer" 1149
Szostakiewicz 1057
Szota Wiesław Z. 37, 39, 43
Szota Wiesław Z. 37, 189, 511, 571
„Szpak" zob. Harabacz Wasyl
Szpan Feliks 57, 179, **185**, 449, 1061, 1069, 1151, 1211, 1219, 1221
„Szpil" zob. Romaneczko Jan
Szpontak Iwan, ps. „Zalizniak" („Żeleźniak"), „Łemisz", „Dubrownyk", „Ostap" 83, 101, 103, **115**, 127, 129, 131, 135, 163, 169, 171, 189, 261, 339, 345, 475, 557, 589, 707, 733, 735, 793, 903, 1113, 1135, 1139, 1243, 1305
„Szram" zob. Fedyński Wasyl
„Szram" zob. Prosiński Dymitr
„Szram" zob. Szymańskyj Petro
„Szram" zob.Karawan Hryhorij (Grzegorz)
Sztendera Jewhen, ps. „Zorianyj", „Nerw", „P-wa", „Prirwa" 129, **187**, 589, 759, 763, 769, 777, 999, 1007, 1011, 1033, 1039, 1043, 1045, 1047, 1069, 1091, 1093, 1113, 1137, 1139, 1141, 1157, 1185, 1213, 1217, 1243, 1339
„Sztubak" zob. Biegun Antoni
Szuchewycz Roman, ps. „Taras Czuprynka", „R. Łozowyj", „Tur" 205, **343**, 505, 537, 541, 553, 559, 575, 711, 801, 803, 1331
Szukało (Szukała) Józef 1243
„Szum" zob. Szymańskyj Iwan
„Szum" 933
„Szumnyj" 325
Szumski Jan, ps. „Snop" 163
„Szur" 821
Szustakiewicz Jan 1079, 1085, 1175
Szutowski 161
„Szuwar" zob. Łużećkyj Jewhen
Szwagrzyk Krzysztof 81, 165, 493, 501, 747, 1059, 1151, 1189, 1297, 1347, 1353
„Szwec" 251
„Szweć" zob. Łaszyn Oleś
Szycal Dmytro, ps. „Dubenko"
Szymanowicz Julia 1279
Szymanowicz Maria zob. Ostaszewska Maria
Szymańskyj (Szymański) Iwan, ps. „Szum" **189**, 345, 365, 457, 569, 573, 647, 655, 657, 669, 741, 777, 779, 793, 927, 983, 1083, 1135, 1137, 1141, 1169, 1171, 1173, 1179, 1187, 1199, 1301
Szymańskyj Petro (Szymański Piotr), ps. „Neczaj", „Szram" **1247**
Szymańska Franciszka zob. Tesla (Tesla-Pawłyk) Maria
Szymański Bronisław **1371**
Szymański Marian, ps. „Podkowa" 99
Szymeniak Stanisław 631
Szyszkanyneć Wasyl vel Koziuryński Jan, ps. „Bir" **191**, 215, 261, 299, 305, 333, 345, 929

Ściborski Mykoła, ps. „Organśkyj", „Żytomyrśkyj", „Miśko", „Bohdan" **615**
Ścisło Dmytro zob. Stysło Dmytro
Ścisło Irena zob. Stysło Irena
Ślaski Kazimierz 1153, **1155**
Ślusarczyk Adam, ps. „Knyha" **709**, 769
Świątosława" zob. Kawuła (Kawuza) Hanna
Świątek 671
Świątkowski Stanisław 681
Świątkowski Tadeusz 209
Świdnicki, ps. „Stepowyj" 1355, 1359
Świerczewski Karol, ps. „Walter" 121, **255**, 261, 437, 679
Świta Jan **667**, 683

Świta Julia, ps. „Sadowa" **883,** 1099, 1373
Świtalski Jan zob. Hamiwka Jarosław

T. Max zob. Max T.
Tabowicz 429
„Tamara" zob. Hura Anna
„Tania" zob. Witiak Melania
Taraban (Tarabań) vel Haraban Mykoła ps. „Tucza" **189**, 345
„Taras" zob. Huk Myrosław
„Taras" zob. Kawuła (Kawuza) Petro
„Taras" zob. Kunsa Andriej
„Taras" zob. Majiwśkyj Dmytro
„Taras" zob. Pelo Iwan vel Leńko Iwan
„Taras" 215
„Taras Czuprynka" zob. Szuchewycz Roman
Tarasenko 899
Tarasienko 603
Taraszkiewicz Edward, ps. „Żelazny" 65
„Tarzan" zob. Gajda Tadeusz
Tataj Jan **1029**, 1193, 1235–1237
Taubman William 175
Tebinka Jacek 869
Techman Ryszard 869
Telatyńska Anna zob. Karwańska-Bajlak Anna
Telesz Maria, ps. „Lubka" 431
„Ter" 317, 597, 933
„Tereć" (Pierec") 321
„Terka" 321
Tesla (Tesla-Pawłyk) Maria vel Szymańska Franciszka, ps. „Motria" **309**, 593, 847, 887, 899, 909, 911, 917
„Teśka" 1339
„Tetiana" 331
Thir Józef, ps. „Arkos" 499
„Tibr" zob. Hrab Stefan
Tigibko 201
Timczin Iosif, ps. „Gar'kawyj" 117
„Tiso" zob. Hadaj Wasyl
Tkacz Bronisław **617**, 625
Tkacz Jan, ps. „Zastawnyj" 1309
Tkacz Stanisław **1099**, 1103
Tkaczuk Justyna 1367
„Toczyło" zob. Kieryk Jan
„Tołkacz" zob. Hordon Mykoła
Tomaszewski Mieczysław zob. Łapiński Leon
„Topór" zob. Paluch Teofil
„Topór" zob. Podeczko
Toruńczyk Henryk **689**
Torzecki Ryszard 37, 65
Torzecki Ryszard 37, 65
Toth Jan, ps. „Orzeł" **161**
Towarnicka Emilia **1121**
Towarnicka Stefania 1121
Trębacz Wojciech 493, 747, 1099
„Trojan" zob. Kawuła (Kawuza) Petro
Trojan 845, 935
Trojan Jan 961
Trojan Stefan, ps. „Łyst" **933**
Trojan Władysław 961
Tubielewicz Witold zob. Kałyniak Michał
Tubowicz Janina 437
Tubowicz Olga 437
„Tucza" zob. Taraban (Tarabań) Mykoła
„Tur" zob. Szuchewycz Roman
„Tur" 917
„Tur" 919
Turkowski, ps. „Fetrowicz" 1319
Turlejska Maria 41
Turowicz 443
Turyk zob. Moroz Olga
Tuszczak Michał zob. Nakoneczny Wasyl
Twerdochlib Michał, ps. „Niedźwiedź" **571**
„Twerdyj" zob. Huk Bohdan
Tyktor Iwan 869
Tyktow Iwan zob. Tyktor Iwan
„Tymis" 541
Tymoczko-Kamińska Irena vel Kamińska Irena vel Kowalczyk (Kowalczuk) Maria vel Zielińska Irena vel Sroczyk Czesława, ps. „Chrystia" („Krysia"), „Nina" 61, 67, **201**, 213, 313, 521, 523, 525, 579, 581, 583, 585, 597, 641, 747, 813–817, 823–825, 829, 833–837, 843, 891, 895, 899, 903, 907–911, 917, 935, 945, 983, 1017, 1117–1125, 1227, 1405

Tymoczko-Kamińska Irena 203, 303,
Tyrawski Iwan, ps. „Dub" 323
„Tyrcia" 709
„Tys" zob. Bandera Stepan
Tytor Roman, ps. „Wołodar" 1011, 1013
Tywończuk Sławomira 1177

„U. Kużil" zob. Zaryćka Kateryna
„Udarnyk" zob. Czornij Jakiw
Umer zob. Humer Adam Teofil
„UNRRA" zob. Hamiwka Jarosław
„Urban" zob. Senyk Omelan
„Urbańskyj" zob. Senyk Omelan
Urbański Jan 75
„Urchan" zob. Hankiewicz Aleksander
„Urzus" zob. Kawuła (Kawuza) Petro
„Uskok" zob. Broński Zdzisław
Ustjanowskij Julian, ps. „Karmeluk" 121

„Volt" zob. Staruch Jarosław
Voogd Jan 1333

„W. Nazarewycz" zob. Hałasa Wasyl
„W. Teslar" zob. Bandera Stepan
„W-15" zob. Pajtasz Władysław
Wachnianin Eugenia, ps. „Dolna" **1249**
Wacyk (Wacko) Pawło, ps. „Prut" 191, **261**
„Wadym" zob. Nowyćkyj Stepan
„Wadym" zob. Peciw Jarosław
„Wajs" zob. Pryszlak Hryhorij
Walczyna Emilia 1245
„Walter" zob. Świerczewski Karol
Waluch Zinowij 113
„Wampir" zob. Proszowski Wacław
„Wanda" zob. Zacharecka Stefania
„Waran" zob. Gut Iwan
Warchowa Eugenia 865
„Wargaty" 1355, 1359
„Warnak" zob. Duma Petro
Warobej 543
Warzecha (Warzecka) Zofia, ps. „Neofita" 1099
Wasiljew zob. Bazylianow
Wasowicz Br. 1129
„Wasyl Kowal" zob. Kuk Wasyl (Huk Bazyli)
Wasylaszko Wasyl, ps. „Peremoha", „Wirnyj", „Pantera" 103, **537**, 539, 1159
Wasyłenko Petro, ps. „Wasyłenko", „Wołosz", „Petro Het'maneć" **337**
„Wasyłenko" zob. Wasyłenko Petro
Wawruk Helena vel Łabaj Helena z d. Żarska, krypt. „Dorota" 1039, 1045, **1157**, 1159
Wawruk Wasyl 1157
Wentland Fidelis 1253–1255
„Werba" 923
„Werchowynec" zob. Sydor Wasyl
„Wernoł" 863
„Wernyhora" zob. Fryz Mykoła
„Wernywola" zob. Polużyn Mykoła
„Wesełka" zob. „Oksana"
Węgrzyn 565
Węgrzyn Aleksander, ps. „Hak" **421**, 423
Wiatrowicz Wołodymyr zob. Wjatrowycz Wołodymyr
Wiedieniejew Dmytro 47
Wiedieniejew Dmytro 47
„Wiedka" 447
Wierbłowski Stefan zob. Poronowicz Włodzimierz
„Wigor-Łan" 251
„Wij" 335, 981
„Wilcha" 329
„Wilchowyj" zob. Pryszlak Hryhorij
Wilk Ludwik 833
Winch Michael 869–871
Winniczenko 201, 203
„Wir" 259
„Wira" zob. Chymko (Chymka) Zenobia
„Wira" zob. Humeniak (Humeniuk) Ludwika
„Wirnyj" zob. Wasylaszko Wasyl
Wirstiuk Piotr vel Kaczorowski Józef, ps. „Orłyk" **447**, 449, 1221–1223, 1235–1237
„Wis" 983
„Wistun" zob. Fenyk Mykoła
„Wisznia"zob. Dikij Iwan
Wiśniewska Anna zob. Kociołek Irena
„Wiśniewski" zob. Dobrowolśkyj Wołodymyr

Witalec Robert 39
Witalec Robert 39, 273, 403
„Witalij" zob. Dużyj Petro
„Witer" zob. Semczuk Myron
Witiak Melania vel Zielińska Bogusława, ps. „Tania" **1015**, 1017
Witiw Rozalia **73**, 77
„Wjaczesław Romanowśkyj" zob. Dużyj Petro
Wjatrowycz (Wiatrowycz) Wołodymyr 47
Wjatrowycz (Wiatrowycz) Wołodymyr 29, 45, 47, 627
„Wjun" zob. Hałasa Wasyl
„Wjun" zob. Nowyćkyj Stepan
Własow Andriej **95**
„Włodko" zob. Mychajłyszyn Petro
Włodyka Józef **403**
Wnuk Grzegorz 163
Wnuk Rafał 41
Wnuk Rafał 37, 97
Wodonos Józef, ps. „Sokił" **315**
Wojciechowskij Andriej 417
Wojewódzki Piotr (Zenko) 61
Wojtaszek Jan 1153
„Wojtek" zob. Pawłowski Jan
Wojtyna Kazimierz, ps. „Zawisza" 1149
„Wola" zob. Dybko Roman
„Wola" 345, 821
„Wolf" zob. Hałasa Wasyl
„Wolter" 919
„Wołk" („Wowk") zob. Pawłyszyn Łuka
„Wołk" 327
„Wołodar" zob. Tytor Roman
„Wołodar" 1179
„Wołodar" 1345
„Wołodia" zob. Romaneczko Jan
Wołodko Janusz **241**
„Wołodymyr" zob. Prokop Myrosław
„Wołodymyr" zob. Przepiórski Wsiewołod
„Wołodymyr" vel „Sycz" zob. Prokop Myrosław
„Wołodymyr Chersoneć" zob. Duma Petro
„Wołosz" zob. Wasyłenko Petro
Wołoszczak Maria 957
Wołoszyn Grzegorz **527**, 543, 545, 865, 875, 883, 1097, 1101, 1103, 1373
Wołowina Ilko, ps. „Mokryj" 1379
„Wołyniak" zob. Zadzierski Józef
Worbowa Parasia 1043
„Wornoh" 869
„Worobec" 917
„Woron" zob. Capiak Wasyl
„Woron" zob. Soroczak Wołodymyr
„Woronicz" 129, 169
Woronin Aleksander **587**
„Woronyj" 799
Wotik Osyp 817
Wowczuk Iwan 205
„Wowczuk" zob. Ławecki Necic
„Wowezarenko" zob. Baran Stefan
„Wowk" zob. Pawłyszyn Łuka
„Wowk" 327
„Wowk" 911
Wowk Irena vel Nowak Irena vel Falkowska Krystyna, ps. „Jarosława", „Ida" **287**, 289, 985, 1391,1393,1395
Wowk Ołeksandr 1331
Woźniak Kazimierz zob. Łahoda Petro
Wójcik Zbigniew K. 85
Wójcikowski Zygmunt 679
Wróbel Paweł **75**
Wróblewski Bronisław (Borys) 241, **247**, 287, 447, 449, 489, 579, 583, 585, 605, 611, 613, 633, 727, 735, 743, 745, 783, 815, 829, 831, 845, 855, 883, 945, 949, 951, 953, 955, 957, 959, 961, 963, 967, 1031, 1035, 1039, 1041, 1047, 1049, 1087, 1157, 1161, 1387
Wróblewski Michał 1087, 1089
„Wujek" zob. Łahoda Petro
„Wujko" zob. Puła Antin
„Wychor" zob. Kowałyk Bohdan (Kowalik Bogdan)
Wygnański Aleksander **905**
Wynnyczuk Mykoła, ps. „Wyr", „Kornijczuk" **249**, 251, 581, 583, 607, 641, 835, 867, 871, 889, 1111, 1247, 1299, 1303, 1305
„Wyr" zob. Kuk Bohdan
„Wyr" zob. Wynnyczuk Mykoła

„Wyr" 707
„Wyrowyj" zob. Prokop Myrosław
Wyruk Maria zob. Zaryćka Kateryna
Wyrzykowski Stefan, ps. „Zenon" 163, **165**
Wysocki Jacek 35, 1045
Wysocki Jacek 35
„Wysoczan" zob. Kowałyk Bohdan (Kowalik Bogdan)
„Wyszyńskyj" („Wyszyński") zob. Hamiwka Jarosław
„Wyszytyj" zob. Sydor Wasyl

„Z-1" zob. „Skakun"
Zabijaka Jan 1173
Zabiłyj Rusłan 45
Zabołotna Tatiana W. 93
„Zacharczuk" zob. Batalia Włodzimierz
Zacharecka Stefania II voto Górna, krypt. „Wanda", „Sikorka" **453**, 455
Zacny Leon, ps. „Siwy" 1315
Zadzierski Józef, ps. „Wołyniak", „Zawisza" **99**
„Zagończyk" zob. Jaskulski Franciszek
„Zahrawa" zob. Łebedowycz Ołena
Zającowie 991
Zajączkowski Mariusz 37
Zajączkowski Mariusz 37, 39, 41, 47, 55, 101, 115, 571, 763
Zakrzewski Zbigniew, ps. „Bryła" 163, **165**
„Zaliczna" zob. Scira Zofia
Zalitacz Bazyli 859, 1097
„Zalizniak" zob. Szpontak Iwan
„Zaliznyj" zob. Iwaszek
„Zaliznyj" zob. Szcześniuk Adrian
„Zan" 251, 339, 365
„Zapora" zob. Dekutowski Hieronim
Zaporowska Anna 1279
„Zaporożec" 647, 655, 793
Zaremba Antoni **75**, 77, 995
Zaremba Roman zob. Fedyński Wasyl
„Zariw" zob. Koczełok Jarosław
„Zaruba" zob. Rębisz Teodor
Zaryćka Kateryna II voto Soroka vel Hawanczuk Anna vel Wyruk Maria, ps. „Moneta", „Kałyna", „Łehenda", „Mania", „Orysia", „U. Kużil" 213, **859**
Zaryćka Ołena zob. Moroz Olga
Zarzecki Wacław zob. Orłowski Stanisław
„Zastawnyj" 305, 933, 1309
„Zastawnyj" zob. Tkacz Jan 1309
Zawadzki Feliks, ps. „Ziemba" **487**, 491
„Zawisza" zob. Wojtyna Kazimierz
Zawisza" zob. Zadzierski Józef **99**
Zawrei 507
„Zazula" 277, 317
Zbyszyński Zygmunt **1165**
Zdioruk Ołena I. 43, 49
Zdioruk Serhij I. 43
Zdun Helena Maria, II voto Kuzia z d. Adamczuk vel Janicka Helena, ps. „Hala", krypt. „Jadzia" **999**
„Zełenko" zob. Pełeńskyj Zenon
„Zełenyj" zob. Kozubel Danyło (Daniel)
Zemeła Grzegorz 1055, 1073, 1079, 1093, 1175, 1185, 1209, 1257, 1261, 1263, 1265, 1279, 1281, 1283
Zemeła Maria 1055
„Zemsta" zob. Krupa Mikołaj
„Zen" zob. „Polowyj"
„Zena" zob. Hajdukewycz Ołeksandra
„Zena" vel „Katria" 333
„Zenia" zob. Daćko Zenobia
„Zenko" zob. Bachtalowski Zenon (Lubomir)
Zenko zob. Wojewódzki Piotr
„Zenko" 451, 453,
„Zenko" 983
„Zenko" 595
„Zenko" 327
„Zenon Sawczenko" zob. Hałasa Wasyl
„Zenon" zob. Hałasa Wasyl
„Zenon" zob. Łapiński Leon
„Zenon" zob. Wyrzykowski Stefan
„Zenowicz" zob. Hałasa Wasyl
„Zenowij" zob. Duda Mychajło
Zewczuk zob. Hoza Andrzej
Zieleniak zob. Semczuk Myron
Zieleńska zob. Chymko (Chymka) Zenobia

Zielińska Bogusława zob. Witiak Melania
Zielińska Irena zob. Tymoczko-Kamińska Irena
Zielińska zob. Sawczyn Marija
Zieliński Artur 11, **275**, 291, 293, 297, 299, 347, 349, 353, 355, 359, 429, 439, 441, 443, 445
Zieliński Jankiel (Zilinski, Zieliński Jan) zob. Kowałyk Bohdan (Kowalik Bogdan)
Zieliński Tadeusz, ps. „Igła" **1149**
Ziemba (Zięba), ps. „Hałka" 1325
„Ziemba" zob. Zawadzki Feliks
Zietal 669
Ziętek Robert 39, 41
Ziętek Robert 39, 41
„Zina" zob. Gierko Olga
„Zira" zob. Sawczyn Marija
„Zirka" zob. Łeś Wasyl
„Zirka" zob. Sawczyn Marija
„Zirka" 601
Złobin 957
„Zmijenko" zob. Jaremko Michał
„Zoja" zob. Chymko (Chymka) Zenobia
„Zołotar" zob. Sluzar Dmytro
„Zon" 541
„Zonia" zob. Gontarska Zenobia
„Zoraz" 475
„Zoriana" zob. Łebedowycz Ołena
„Zorianyj" zob. Sztendera Jewhen
„Zorianyj" 321
„Zoriw" 195
„Zorycz" zob. Mykoła Radejko
„Zow" zob. Mykoła Radejko
„Zow" zob. Sydor Wasyl
„Zruba" 129, 169
„Zrub" vel „Jur" 771, 801, 803
„Zryw" vel „Łyman" 305, 589, 591, 931, 935
„Zub" 115
„Zubczenko" zob. Huzar Wasyl
Zubrzycka Maria 1173
„Zuch" zob. Żubryd Antoni
„Zuchowyj" 851
Zwarycz Jan zob. Onyszkewycz Myrosław
Zwarycz Stefania zob. Onyszkiewicz Stefania
Zwarycz Władysław 1057, 1059, 1069, 1077, 1093, 1143, 1211
„Zwenysława" zob. Łebedowycz Ołena

Żabiński Franciszek 629, 631
Żak Fryderyk 687
Żak Karol 679
Żarska zob. Wawruk Helena
Żarski Andrzej 1379
„Żbik" zob. Rybak Bolesław
Żehak Michalina 543
„Żelazny" zob. Taraszkiewicz Edward
„Żeleznyj" 425
„Żeleźniak" zob. Szpontak Iwan
„Żelisławski" zob. Musialik Władysław
„Żenia" zob. Gierko Olga
„Żmajło" 799
Żubryd Antoni, ps. „Zuch" **139**, 163
„Żuk" zob. Nowosad Stefan
Żukowicz Antoni 567
Żurakowski Stanisław 1087
Żurawlow 427
„Żytomyrśkyj" zob. Ściborski Mykoła
Żytyński Stanisław 479

ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК

«333» див. Галва Яків

А

«А», відділ 574, 1100, 1154, 1264
«А», відділення 240
«А», підобвід 158
«А», провідник 1090, 1092, 1212
«А», секція 852
«А. Власт» див. Бандера Степан
Абакумов Віктор Семенович, Абакумов Виктор Семенович 62, 174
Абрамчик Ієронім 692
«Авантура» 804
«Адамов» 912
Адамус Марія 1040
Адамчук Олена (Здун Олена Марія, Кужа Олена, Яницька Олена) («Галя») 998
Аксоманицький 516
«Алеша» див. «Альоша»
«Альоша», к-р боївки СБ 112
Андерс Владислав 1086
Андерса, армія 1086
«Андрієнка», підрозділ 190
«Андрієнко» див. Луцький Олександр
«Андрій» 1344
Андрусечко Іван («Каменяр») 308, 594, 930
Андрусяк Василь Васильович («Грегіт», «Різун», «Різьбяр», «Чорний») 190, 314, 818
Андрушко Ольга 520
Антман Симон див. Антман Шимон
Антман Шимон 832, 836, 838, 840, 950, 952, 956
Антман Юзеф 606
«Антон» див. Цвіль Юрко
Антонович Христина 146
Антонюк Афаназя (Афанасія) (Качинська Гелена Станіслава, Качинська Олена) («Буря», «Мала», «Галя», «Марійка», «Славка») 1044, 1158
Антосевич Стефан 1286, 1294
Анусевич 1172
«Аня» див. Коцьолок Ірина (Хробак Ірина, Вишневська Ганна)
Аргасінський Мєчислав, *Argasiński Mieczysław* 80
«Арет» див. «Арета»
«Арета» див. Бильо Ганна (Іванна) (Бильо-Гаргай Ганна (Іванна), Бортник Марія, Нич-Бильо Ганна (Іванна)
«Аркад» див. Красуцький Іван (Кривуцький Іван, Криницький Іван, Лавецький Іван) («Борис»)
«Аркадий» див. Красуцький Іван (Кривуцький Іван, Криницький Іван, Лавецький Іван) («Борис»)
«Аркадій» 960
«Аркадій» див. Дужий Петро
«Аркадій» див. Красуцький Іван (Кривуцький Іван, Криницький Іван, Лавецький Іван) («Борис»)
«Аркас» 322
«Аркос» див. Тхор Юзеф
«Аркуш» 186
«Арпад» див. Слюзар Дмитро Йосипович
«Арсен» див. Дужий Петро
«Арсен» («Сергій») 860
Арсенич-Березовський Микола Васильович («Березовський», «Григір», «Дем'ян», «Карпо», «Максим», «Михайло») 504, 506
«Артан» див. Чижевський Василь (Дячук-Чижевський Василь)
«Артем» див. Горбаль Іван Петрович
«Артем» див. Дячук-Чижевський Василь (Чижевський Василь)
Артізов Андрій Н., *Артизов Андре́й Н.* 190, 306, 342, 506, 534, 540
«Аскольд» див. Підгайний Богдан
«Аська» див. Байляк Анна (Карванська Анна, Карванська-Байляк Анна, Телятинська Анна)

Б

Б. Д. 1186

«Баба» див. Бандера Степан
«Бабета» див. Курхан Марія
Бабечко Микола 452
Бабик Іван (Бабік Дмитро, Баб'як Іван, Бобек Іван) («Сурма») 740, 742, 776, 792, 1134, 1136
Бабік Дмитро див. Бабик Іван (Баб'як Іван, Бобек Іван)
Баб'як Іван див. Бабик Іван (Бабік Дмитро, Бобек Іван)
Багєнський В., *Bagieński W.* 76, 84, 1380
«Багряний» 1242
Бажан Олег 78
«Базилевич» 912
Базилиянов (Васильев) 418
«Байда» див. Миколенко Петро (Савченко Микола)
«Байда» див. Філь Федір
Байляк Анна (Ганна) (Карванська Анна, Карванська-Байляк Анна, Телятинська Анна) («Аська», «Баталка», «Лісова», «Наталка», «Рома») 58, 240, 242, 246, 284, 290, 352, 376, 378, 380, 382, 384, 386, 388, 390, 406, 408, 410, 412, 472, 474, 494, 496, 984
Байовський Міхал 434, 890, 894, 896, 900
«Балай» див. Булас Федір
Балат Иван («Бойкарь») див. Балат Іван («Боївкар»)
Балат Іван («Боївкар») 118
Балахович (Булак-Балахович) Станіслав 1288, 1292
Балашов 80
«Балая», підрозділ 102, 1158, 1226
Балинський Ігор 144
Балицький Едуард 566
Балійчик Анна див. Балійчук Анна
Балійчук див. Балійчук Анна
Балійчук Анна 384
«Балка» див. Бернат Катерина
Бальбус Томаш, *Balbus Tomasz* 42, 164, 244, 382, 746, 1002
«Банбела» див. «Барбела»
Бандера Степан («А. Власт», «Баба», «Бийлихо», «В. Тесляр», «Донат», «Попель», «Рих», «Степан Попель», «С.А.», «С.А.С.», «Сірий», «Ст.», «Степанко», «Степан Бийлихо», «Тис», «Ярич») 28, 62, 144, 186, 204, 316, 502, 540, 614, 1316, 1328, 1340, 1356, 1388, 1392, 1396
Баран Адам Ф., *Baran Adam F.* 34, 40, 164
Баран Іван 1394, 1398, 1404
Баран Степан («Вовезаренко») 318
«Барбела» 912
«Бартек» див. Флам Генрик
«Бартош» 1148
Барчак Ян 394, 512
«Бася» див. Скаб Євгенія («Феська», «Чижик»)
Баталія Володимир («Захарчук», «Левко», «Мар'ян») 1010, 1020, 1024, 1358
«Баталка» див. Байляк Анна (Карванська Анна, Карванська-Байляк Анна, Телятинська Анна)
«Батий» див. Галаса (Галаза) Василь
«Батый» див. Галаса (Галаза) Василь
Батіг Юрко («Хмара») 342
«Батько» 752, 758
Баумґартен Едвард (Маркус) 746
Баховський (Буховський) 522, 524, 542
Бахталовський Зенон (Любомир) («Зенко») 308, 1394, 1396
Бахтальовський Любомир див. Бахталовський Зенон (Любомир) («Зенко»)
Бащук Наталія 1348, 1364
«Б-да» див. Савченко Микола (Миколенко Петро)
«Бедель» 1330, 1332
«Безіменний» див. Кук Василь
«Бей» див. Чепіль Богдан (Чупіль Богдан)
«Белый» див. «Білий» («Олег»)
«Белый» див. Гадай Василь (Дмитро)
Бембен Леон 80
Берґер Іван 628
Берґер Іванна 628
«Береза» 910
«Береза» 932
«Береза» див. Гордон Микола
«Береза» див. Микита Марко
Береза Томаш 36, 40
Береза Томаш, *Bereza Tomasz* 36, 40

«Березовський» див. Арсенич-Березовський Микола Васильович
Березовський Вінцентій див. Рембіш Федір
«Беркут» 196, 212
«Беркут» див. Сорочак Володимир
«Беркута», підрозділ 194, 588, 1042, 1044
Бернат Катерина («Балка») 1390
Бернацяк Маріян («Димек», «Орлик») 158, 690
«Бернацький» див. Яронік Якуб («Богонь»)
Берут (Бєрут) Болеслав 100, 116, 164, 166, 192, 510, 570, 572, 696, 698, 708, 984, 998, 1042, 1158, 1164
Бєгун Антоні («Штубак») 162
Бєлецький Н. 372
Бєлєц Мєчислав («Блиск») 164
Бєляк М. див. Бєляк Мечислав
Бєляк Мечислав 574, 744, 916, 920, 922, 924, 926, 936, 974, 984, 994, 1118, 1224, 1232
Бзова Теофілія (Мороз Ірина, Стахів Теофілія, Федорів Теофілія) («Ґава») 552, 554, 708, 862, 914, 968, 988, 990, 1004, 1022, 1080, 1172, 1178, 1182, 1184, 1186, 1314, 1316, 1324, 1334, 1336, 1342, 1352, 1354, 1356, 1358
«Бийлихо» див. Бандера Степан
Бильо Ганна (Іванна) (Бильо-Гаргай Ганна (Іванна), Бортник Марія, Нич-Бильо Ганна (Іванна) («Арета», «Мирошка», «Мірошка», «Мотря») 816, 818, 820, 828, 874, 984,1390, 1396
Бильо-Гаргай Ганна (Іванна) див. Бильо Ганна (Іванна) (Бортник Марія, Нич-Бильо Ганна (Іванна)
«Бир» див. Козеринський Іван (Шишканинець Василь)
«Бистрий» 112, 600
«Бистрий» 316
«Бистрий» 322
«Бистрий» див. Каня Григорій
«Бистрий» див. Сетляк Людвиг
«Бистрий» див. Суровецький Роман
«Быстрый» див. «Бистрий»
Биструхін Геннадій 46
Биструхін Геннадій 46, 1330
Бишевський Пйотр, *Byszewski Piotr* 76, 77, 1320, 1323
Біґай Єжи 666, 684
«Бігун» 332
«Бігун» див. Гарасимчук Василь
Бігун Ярослав («Чад») 82, 753, 793, 802
«Бізон» див. Кліш Іван
Білецька Єлизавета (Лебедович Галина, Лебедович Олена, Лебедович-Кліш Олена) («Галина», «Заграва», «Звенислава») 58, 706, 988, 1006, 1022, 1246, 1248, 1312, 1324, 1326, 1330, 1332, 1334, 1336, 1338, 1340, 1342, 1344, 1354, 1356, 1358, 1360
«Білий» 326
«Білий» 324
«Білий» див. Гадай Василь (Дмитро)
«Білий» див. Ґрохаль Тадеуш
«Білий» див. Зварич Іван (Онишкевич Мирослав) (Славко)
«Білий» див. Онишкевич Мирослав (Славко) (Зварич Іван)
«Білий» див. Шухевич Роман
Білик Михайло («Бомба», «Рись») 54, 74, 76
Білик Нестор 1080, 1082
«Білка» див. Лиско Катерина
«Біляк» див. Сеник Омелян
«Бір» див. Козеринський Іван (Шишканинець Василь)
«Біра», підрозділ 214, 260, 298, 304, 928
Бірковий Іван («Ведмідь») 570
«Бірчак» («Лаврів», «Лавріл», «Остап») 1110, 1112
«Біс» див. Галаса (Галаза) Василь
«Біса», підрозділ 100
Біттерман Алісія (Саля) (Ерде Алісія) 554
Блахштайн (Бляхштейн) 668, 684
«Блида» див. Гішпан Анна
«Блиск» див. Бєлєц Мєчислав
«Блиск» («Олег») 328
«Блиска», підрозділ 162, 164
«Бліда» див. Гішпан Анна
Блонська (Головко) Олександра 882
«Блуд» див. Рембіш Федір
Блюм Ігнаци, *Blum Ignacy* 34, 35

Бляхштейн Адам див. Блахштайн Адам
Бобач Зося див. Бобач Софія
Бобач Роза 450
Бобач Софія 452, 454
Бобек Іван див. Бабик Іван (Бабік Дмитро, Баб'як Іван)
Бобік Юрій (Добровольський Володимир, Сольський Станіслав) («Богуславський», «Вишневський», «Любка») 286, 288, 1390, 1392, 1396, 1400
Бобко Олександр (Бутрин Станіслав) («Хома») 1024, 1086, 1178
Богачевська Любомира 708, 1348, 1364
«Богдан» див. Зварич Іван (Онишкевич Мирослав) (Славко)
«Богдан» див. Недзведський Павло (Сорока Павло, Сорока Петро, Сорокевич Павло)
«Богдан» див. Сорока Мирослав (Славко, Ярослав) Олексійович
«Богдан» див. Сціборський Микола
«Богдана» див. Гайдукевич Олександра (Леся)
«Богданка» див. Гайдукевич Олександра (Леся)
«Богун» див. Гарасимчук Василь
«Богун» див. Дзьоба Дмитро (Петро)
«Богун» див. Климчак Степан (Криса Степан)
«Богун» див. Криса Степан
Богун Іван 874
«Богуслав» 700, 1030
«Богуславський» див. Бобік Юрій (Добровольський Володимир, Сольський Станіслав)
«Боґонь» див. Яронік Якуб («Бернацький»)
«Бодак» 324
«Бодек» див. «Бодак»
Боднаренко Марія (Боднаренко-Ріпецька Марія, Бондаренко Марія, Ріпецька Марія) («Оксана») 240, 242, 284, 288, 290, 348, 350, 352, 364, 378, 380, 382, 384, 386, 388, 390, 440, 442, 472, 474, 546, 876, 950, 954, 958, 1396
Боднаренко-Ріпецька Марія див. Боднаренко Марія (Бондаренко Марія, Ріпецька Марія)
«Боєвир» див. Сорока Мирослав (Славко, Ярослав) Олексійович
«Боївкар» див. Балат Іван
«Бойко» 188
«Бойко» див. Філевич Антон
«Бойчук» див. Гадай Василь (Дмитро)
«Болек» див. Романяк Болеслав («Сокол»)
«Болеслав» див. Мусялік Владислав
«Болеслава», підрозділ 162
«Бомба» див. Білик Михайло
Бондаренко Марія див. Боднаренко Марія (Боднаренко-Ріпецька Марія, Ріпецька Марія)
«Бончужный» див. «Бунчужний»
Борен Монійка? 540
Борис 440
«Борис» 532
«Борис» див. Красуцький Іван (Кривуцький Іван, Криницький Іван, Лавецький Іван) («Аркадій»)
«Борис» див. Кухарчук Микола (Романисько Юрій) («Буревій»)
«Борис» див. Роман
«Борис» див. Середоха Володимир
«Бориса», підрозділ 128, 168
Борко Петро 428
Борковський Володимир 1048, 1150
Боровєц Януш, *Borowiec Janusz* 72, 73, 100, 101
Боровицька Меланія 1182, 1358, 1360
«Борсук» 1088, 1090
Бортник Марія див. Бильо Ганна (Іванна) (Бильо-Гаргай Ганна (Іванна), Нич-Бильо Ганна (Іванна)
«Бос» див. Галаса (Галаза) Василь
Босевський Маріан див. Босовський Мар'ян
Босовський Маріан 1094, 1102
Бохно Михайло 50
«Боярин» див. Яремко Григорій
Бравнінґ Роберт 1194
Бревко Остап («Клим») 436, 464, 468, 498
Бредкевич (Бродкевич) 1258, 1280
«Брила» див. Закшевський Збігнєв?
«Брили», підрозділ 162
«Бриля», підрозділ 798, 926, 1134
«Бриль» див. Гамела Ярослав

«Бродич» див. Гробельський Роман
«Бродич» див. Когут Іван
«Бродича», підрозділ 192, 214, 216, 346, 504, 894, 928
«Бродыча» див. «Бродича», підрозділ
Бродкевич див. Бредкевич (Бродкевич)
Бродюк Максиміліан («Максим») 1356
Бродюк Ольга (Софія) (Ключковська Ольга) («Одарка») 1172, 1182, 1184, 1186, 1354, 1356, 1358, 1360,
Брожиняк Артур 38, 40
Брожиняк Артур, *Brożyniak Artur* 38, 40, 118
«Бронек» див. Гура Євген («Славко»)
Бронський Здзіслав («Ускок») 166
«Брощак» див. Сеник Омелян
«Брудяна»?, підрозділ 1176
Брусиха 350
Бубало Йосип 1242
Будревич Ольга (Стець Ольга) («Луна») 484, 518, 520, 524, 526, 878
Будревич Ян 484
Бужинський А. («Кміцич») 162
«Бук» див. Грицай Дмитро
«Буква» 982
«Буковий» 212
«Буковий» див. Саба
Булак-Балахович (Балахович) Станіслав 1288, 1292
Булас Федір («Балай») 102, 188, 1158, 1226
«Бульби», підрозділ 118, 214
Бульзацький Кшиштоф, *Bulzacki Krzysztof* 40, 41
«Бунчужний» 116
Бурда Василь 1072, 1074, 1170
Бурда Григорій 1072
Бурда Марія 1072
«Буревій» див. Кухарчук Микола (Романисько Юрій) («Борис»)
«Бурковский» див. «Бурковський»
«Бурковський» 112
«Бурлак» див. Щигельський Володимир
«Бурлака» 316
«Бурлака» 362, 930
«Бурлака» див. Щигельський Володимир
«Бурлаки», підрозділ 106, 118, 168, 192, 206, 214, 222, 276, 286, 288, 308, 310, 318, 342, 346, 350, 356, 408, 422, 452, 466, 858, 880, 932, 1390, 1392, 1394, 1398
«Бурлачка» див. Кіт Людмила Василівна
«Бурого», підрозділ 190
Буртняк Марія див. див. Бильо Ганна (Іванна)
«Буря» див. Антонюк Афаназя (Качинська Гелена Станіслава, Качинська Олена)
Буссе Кшиштоф, *Busse Krzysztof* 1148, 1149
Бутрин Станіслав (Бобко Олександр) («Хома») 1086, 1178
Бухарський Володимир («Хмель») 430
Буховський див. Баховський
Бялек Роман 744, 1150
Бялокур Марек 34
Бялокур Марек, *Białokur Marek* 34

В

В. Б. 1092, 1160, 1180
«В. Коваль» див. Кук Василь
«В. Назаревич» див. Галаса (Галаза) Василь
В. Р. 500
«В. Тесляр» див. Бандера Степан
В. Ц. 1092, 1160, 1180
В'ятрович Володимир 44, 46
В'ятрович Володимир 4, 626
Ваврук Василь 1156
Ваврук Олена (Жарська Олена, Лабай Олена) («Дорота») 1038, 1044, 1156, 1158
«Вадим» див. Новицький Степан
«Вадим» див. Пеців Ярослав
Важеха (Важецька) Софія («Неофіта») 1098
«Вайс» див. Пришляк Григорій
Валюх Зиновий див. Валюх Зиновій
Валюх Зиновій 112
«Вальтер» див. Свєрчевський Кароль
Вальтерс Йозеф, *Walters Joseph* 868
Вальчина Емілія 1244
«Вампіра», підрозділ див. Прошовського Вацлава, підрозділ

Ванда див. Стахів Ванда (Стахів Ірина)
«Ванда» див. Захарецька Стефанія (Гурна Стефанія) («Сікорка»)
«Варан» див. Гут Іван
«Варана», підрозділ 124, 168
«Варгатий» 1354, 1358
«Варнак» див. Гуляк Володимир (Дума Петро) («Володимир Херсонець», «Іван», «Ігор», «Херсонець»)
Варобей 542
Вархова Євгенія 866
Василенко Петро («Василенко-Волош», «Волош Петро», «Петро Гетьманець») 336
«Василенко-Волош» див. Василенко Петро
Васильев див. Базилиянов
Василяшко Василь («Вірний», «Пантера», «Перемога») 102, 538, 1158
«Василь Коваль» див. Кук Василь
Васовіч Бр. 1128
Вахнянин Геня див. Вахнянин Євгенія
Вахнянин Євгенія («Дольна») 1248
Вацик (Вацко) Павло («Прут») 190, 258
«Ведка» 446
«Ведмідь» див. Бірковий Іван
«Ведмідь» див. Твердохліб Михайло
Вежбовський Степан див. Вербовський Степан (Поронович Володимир)
Венгжин Олександр («Гак») 420, 424
Вентлянд Фіделіс 1252, 1254
Венш див. Вінч Міхаель
«Верба» 922
Вербловський Степан (Поронович Володимир) («Граб») 824, 1030, 1038, 1040, 1042, 1046, 1176, 1258, 1262, 1264, 1278, 1280, 1282
Вербова Парася 1042
«Верниволя» див. Полюжин Микола
«Вернигора» див. Фриз Микола
«Верныволя» див. Полюжин Микола
«Вернол» 862
«Верховинець» див. Сидор Василь Дмитрович
«Веселка» («Оксана») 796
Вєдєнєєв Дмитро 46
Вєдєнєєв Дмитро 46
Вєнцковський див. Прус-Вєнцковський Микола-Казимир
Вигнанський Олександр 904
Винниченко 8, 200, 202
Винничук Микола («Вир», «Корній-чук») 248, 250, 580, 582, 640, 740, 792, 834, 866, 870, 888, 1110, 1246, 1298, 1302, 1304
«Вир» 306
«Вир» див. Винничук Микола
«Вир» див. Гук Богдан
«Выр» див. Гук Богдан
Виржиковський Стефан («Зенон») 164
Виржиковський Стефан, *Wyrzykowski Stefan* 164, 165
«Вировий» див. Прокоп Мирослав
Вирук Марія (Гаванчук Анна, Зарицька Катерина, Сорока Катерина) («Калина», «Легенда», «Маня», «Монета», «Орися», «У. Кужіль») 212, 814, 858
Висоцький Яцек, *Wysocki Jacek* 32
«Височан» див. Зелинський Янкель (Зелінський Іван, Зілинський Іван, Ковалик Богдан) («Вихор», «Юнак»)
«Вистун» див. Феник Микола
«Вихор» див. Зелинський Янкель (Зелінський Іван, Зелінський Ян, Зілинський Іван, Ковалик Богдан)
Виш. («Вищий») 254
«Вишенський» 278
«Вишинський» див. Гамівка Ярослав
«Вишитий» див. Сидор Василь Дмитрович
«Вышинский» див. Гамівка Ярослав
Вишневська Анна (Коцьолок Ірина, Хробак Ірина)
Вишневська Ганна див. Вишневська Анна (Коцьолок Ірина, Хробак Ірина)
«Вишневський» див. Бобік Юрій (Добровольський Володимир, Сольський Станіслав)
«Вишня» див. Дикий Іван
«Вищий» див. Виш.
«Вівчаренко» 418
«Вігор-Лан» 250
«Вій» 334, 980
Вільк Людвік 832
«Вільха» 330

«Вільховий» див. Пришляк Григорій
Вінч Міхаель 868
«Віра» див. Грушецька Єлизавета (Зеленська, Зелінська, Маєвська Єлизавета, Химка Зена, Химка Зеня, Химко Зиновія, Химко Зіновія)
«Віра» див. Гуменюк Людвіка, Гуменяк Людмила, Іваницька Стефанія, Половняк Ольга, Прошак Ірина, Савчишак Ольга, Славчишин Ольга
«Віра» див. Славчишин Ольга
«Вірний» див. Василяшко Василь
Вірстюк Петро (Качоровський Петро, Качоровський Юзеф) («Орлик») 446, 448, 500, 502, 514, 516, 756, 768, 780, 1138, 1220, 1222, 1234, 1236
«Віс» 982
Вісневська Анна 864, 882
«Вістун» див. Феник Микола
Віталєц Роберт 38
Віталєц Роберт, *Witalec Robert* 38, 39, 272, 273, 402, 403
«Віталій» див. Дужий Петро
«Вітер» див. Самчук Мирон
Вітів Розалія 72, 76
Вітяк Меланія (Зелінська Богуслава) («Таня») 1014
Власова, армія 94
Влодика Юзеф 402
«Влодко» див. Михайлишин Петро
Внук Г., *Wnuk G.* 162, 163
Внук Рафал 40
Внук Рафал, *Wnuk Rafał* 34, 37, 96, 97
«Вовезаренко» див. Баран Степан
«Вовк» 328
«Вовк» 910
«Вовк» див. Павлишин Лука
Вовк Ірина (Новак Ірина, Фальківська Христина) («Іда», «Ярослава») 286, 862, 984, 1390, 1392, 1394
Вовк Олександр 1330
«Вовки», підрозділ 102
«Вовки I», підрозділ 194, 588
«Вовки II», підрозділ 322
«Вовки 3», підрозділ 1044
«Вовчук» див. Лавецький Нецiц
Вовчук Іван 204
Водоніс Юрій («Сокіл») 316
Воєвудзький Пйотр (Зенко) 58
Возняк Казимир (Лагода Петро, Янечко Василь) («Вуйко», «Громовий»)
Войташек Ян 1152
«Войтек» 1052
Войтина Казимир («Завіша») 1148
«Волиняк» див. Задзірський Юзеф
«Волиняка», підрозділ 98
Воловина Ілько («Мокрий») 1378
«Володар» 1178
«Володар» див. Титор Роман
«Володимир» див. Колари Владислав (Пшеп'юрський Всеволод Осипович)
«Володимир» див. Прокоп Мирослав
«Володимир» («Сич») див. Прокоп Мирослав
«Володимир Херсонець» див. Гуляк Володимир (Дума Петро)
Володко Януш 240
«Володя» див. Романечко Іван
«Волош Петро» див. Василенко Петро
Волошин див. Волошин Григорій
Волошин Григорій 526, 542, 544, 864, 874, 882, 1096, 1100, 1102, 1372
Волощак Марія 958
«Воля» 346, 820
«Воля» див. Дибко Роман
«Вольт» див. Старух Ярослав
«Вольтер» див. Галаса (Галаза) Василь)
«Вольф» див. Галаса (Галаза) Василь)
Ворбова Парася див. Вербова Парася
«Ворног» див. «Варнак»
«Воробець» 916
«Ворон» 932
«Ворон» 934
«Ворон» див. Сорочак Володимир
«Ворон» див. Цап'як Василь
«Ворона», підрозділ 120, 128, 168, 172
«Вороний» 798
Воронин див. Воронін Олександр Іванович, Воронин Александр Иванович
«Воронича», підрозділ 128, 168
Воронін Олександр Іванович 586
Вотик Осип 816
Вронський 960
Врубель Павел 74
Врублевский див. Врублевський Броніслав (Борис)

Врублевський Б. див. Врублевський Броніслав (Борис)
Врублевський Броніслав (Борис) 8, 10, 14, 15, 18, 20, 22, 240, 246, 286, 446, 448, 488, 578, 582, 584, 604, 610, 612, 632, 726, 734, 742, 744, 782, 814, 828, 830, 844, 854, 882, 944, 948, 950, 952, 954, 956, 958, 960, 962, 967, 1030, 1034, 1038, 1040, 1046, 1048, 1086, 1156, 1160, 1386
Врублевський В. див. Врублевський Броніслав (Борис)
Врублевський Михайло 1086, 1088
Вугд Дж., *Voogd J.* 1332, 1333
«Вуйко» 496
«Вуйко» див. Возняк Казимир (Лагода Петро, Янечко Василь) («Громовий»)
«Вуйко» див. Пула Антін
Вуйчік Збігнєв, *Wójcik Zbigniew K.* 84, 85
Вуйціковський Зигмунд 680
«В'юн» див. Галаса (Галаза) Василь
«В'юн» див. Новицький Степан
«В'ячеслав Романовський» див. Дужий Петро

Г

Г. Й. 748, 886, 966
«Г-115» 1390
Гаванчук Анна див. Вирук Марія (Зарицька Катерина, Сорока Катерина)
Гадай Василь (Дмитро) («Білий», «Бойчук», «Тісо») 196, 276, 316, 418, 596, 848, 916, 980, 1306, 1380
Гадай Дмитро (Василь) див. Гадай Василь (Дмитро)
«Гай» див. Галабуда Микола
«Гайда» 1226
Гайда Тадеуш («Тарзан») 98
«Гайдар» див. Шпонтак Іван
Гайдукевич Олександра (Леся) («Богдана», «Богданка», «Зена») 376, 378, 386, 388
«Гайовий» 1226
«Гак» див. Венгжин Олександр
«Гала» див. Антонюк Афаназя (Качинська Гелена Станіслава, Качинська Олена)
Галабуда Микола («Гай») 572
«Галаган» 820, 910
Галагіда Ігор 224, 226
Галагіда Ігор, *Halagida Igor* 40, 41, 42, 58, 59, 62, 65, 96, 97, 100, 101, 118, 119, 120, 121, 122, 144, 145, 150, 151, 152, 153, 192, 193, 202, 203, 212, 213, 224, 225, 226, 227, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 250, 251, 282, 283, 286, 287, 288, 289, 302, 303, 304, 305, 308, 309, 310, 314, 315, 323, 324, 345, 346, 348, 349, 382, 383, 384, 385, 420, 421, 430, 431, 448, 449, 488, 489, 510, 511, 526, 527, 532, 533, 536, 537, 540, 541, 700, 701, 708, 709, 710, 711, 814, 815, 818, 819, 822, 823, 875, 876, 998, 999, 1000, 1001, 1002, 1003, 1004, 1005, 1030, 1033, 1052, 1053, 1086, 1088, 1089, 1308, 1309
«Галайда» див. Онишкевич Тарас
Галаса Василий див. Галаса (Галаза) Василь
Галаса Василь 116, 122, 152, 186, 192, 244, 260, 276, 278, 304, 376, 534, 538, 860
Галаса (Галаза) Василь («Батий», «Біс», «Бос», «Вольтер», «Вольф», «В'юн», «В. Назаревич», «Дніпровський», «Зенович», «Зенон», «Зенон Савченко», «Савченко З.», «К.», «Кирило», «Назар», «Орест», «Орлан», «Чорноморський», «Я.», «Ятер») 30, 50, 52, 58, 60, 114, 116, 150, 200, 206, 212, 222, 238, 240, 242, 244, 276, 282, 278, 280, 282, 284, 286, 288, 290, 294, 300, 302, 304, 312, 314, 316, 350, 384, 408. 410, 412, 414, 416, 418, 420, 422, 424, 430, 432, 440, 442, 464, 484, 498, 506, 520, 526, 532, 534, 536, 538, 540, 542, 546, 546, 548, 556, 578, 580, 582, 588, 590, 600, 604, 606, 608, 618, 620, 622, 624, 628, 636, 638, 640, 706, 812, 816, 818, 820, 824, 826, 828, 834, 848, 850, 860, 862, 864, 868, 870, 872, 876, 878, 882, 890, 894, 902, 906, 908, 916, 918, 920, 926, 928, 932, 960, 1002, 1012, 1022, 1026, 1030, 1032, 1036, 1048, 1052, 1054, 1056, 1058, 1072, 1106, 1108, 1116, 1166, 1168,

1170, 1174, 1176, 1178, 1224, 1242, 1246, 1258, 1306, 1308, 1322, 1324, 1326, 1340, 1376, 1384, 1392, 1396, 1398, 1402
Галаса Марія (Пискір Марія, Савчин Марія, Гринишин Марія) («Зірка», «Марічка», «Моніка») 32, 48, 50, 118, 120, 150, 190, 222, 224, 236, 238, 242, 272, 276, 286, 308, 314, 350, 354, 376, 386, 410, 412, 414, 476, 524, 532, 548, 580, 618, 620, 622, 630, 640, 706, 816, 820, 834, 850, 864, 866, 876, 906, 918, 1246, 1248, 1308, 1376
Галва Яків («333», «Славутич», «Чубчик») 568, 570, 662, 668, 794, 980, 1066, 1110, 1138
«Галина» див. Білецька Єлизавета (Лебедович Галина, Лебедович Олена, Лебедович-Кліш Олена)
«Галина» див. Гук Марія (Камінська Марія)
«Галина» див. Дибко Аврелія («Лідія»)
«Галка» див. Земба Анеля
«Галка» див. Наконечна Казимира (Підбільська Катерина)
Галос Катерина 878
Галуцишак Іван 1380
Галушинська Єва Іліарівна 1330, 1334, 1336, 1344, 1356, 1358, 1360
Галушка Степанида (Стефанія) («Марися», «Наталка») 800, 802
«Галя» див. Адамчук Олена (Здун Олена Марія, Кужа Олена, Яницька Олена)
«Галя» див. Антонюк Афаназя (Афанасія) (Качинська Гелена Станіслава, Качинська Олена)
«Галя» див. Сорока Павлина (Чайковська Павлина)
Гальо Михайло («Коник») 540
«Гамалія» 698
Гамела Ярослав («Бриль») 294, 340, 798, 886, 982, 1134
Гамівка Павло 354
Гамівка Ярослав («444×10», «Вишинський», «Діана», «Камінський», «Метеор», «М-ор», «УНРРА») 36, 38, 44, 52, 56, 58, 62, 64, 270, 274, 276, 290, 292, 296, 298, 302, 306, 346, 348, 352, 354, 356, 358, 360, 366, 370, 372, 386, 394, 398, 400, 402, 404, 428, 430, 436, 440, 442, 444, 450, 456, 458, 460, 462, 464, 466, 468, 498, 510, 586, 590, 592, 594, 596, 600, 610, 656, 816, 896, 898, 924, 984, 1018, 1110, 1114, 1390, 1396, 1402, 1404
«Гамолія» див. «Гамалія»
Ганкевич Олександр («Урхан») 546
«Ганна» див. Мартинюк Ганна
«Ганя» див. Гула Анна
«Ганя» див. Мартинюк Г.
Гарабач Василий див. Гарабач Василь
Гарабач Василь («Ґазда», «Орач», «Шпак») 10, 302, 314, 366, 386, 450, 452, 456, 458, 596, 640, 864, 918, 920, 930, 1306, 1404
Гарабач Иван див. Гарабач Іван
Гарабач Іван («Дуб», «Пастернак», «Пугач», «Старий», «Явір») 282, 294, 302, 340, 366, 592, 596, 640, 696, 698, 816, 908, 920, 936, 1306, 1336
Гарасим Григорій («Нечай») 294, 342, 364, 498
Гарасимів Іван («Палій») 314
Гарасимчук Василь («Бігун», «Богун», «Калий») 570
Гарасинінів Олекса 1380
Гарбач Діонізій, *Garbacz Dionizy* 98, 99
Гарбач Катерина (Гатас Катерина (Казимира) 520, 526, 960
«Гаркавий» див. Тимчина Йосип
«Гармаш» 336, 750
«Гармаш» див. Прокоп Мирослав
Гаряча Єва 1084, 1092
Гасюк Микола 80
Гасюк О. 356
Гатас Катерина (Казимира) див. Горбач Катерина
«Гацько» 378
«Гая», підрозділ 572
Гебаль Юзеф 472, 474
Гебель Й. Див. Гебаль Юзеф
«Геля» 868
«Гель» 872, 1246
Герасим'юк («Дунайський») 1010, 1024
«Герман» див. Пельо Іван Васильович

Германович Ярослав див. Маївський Дмитро
Герко Ольга («Женя», «Зіна») 1158
Гер'як Антоній 824, 826
Герьяк Антоний див. Гер'як Антоній
Гердойця, підрозділ 162
Гишпан Анна див. Гішпан Анна
Гіль 1078
Гіль Андрій (Іван) («Гонта») 1082
Гітлер 90
Гішпан Анна («Бліда») 816
Глиняк Анеля, *Gliniak Aniela* 98, 99
Глиняк Броніслав («Радван») 98
Гліняк Броніслав див. Глиняк Броніслав («Радван»)
Гнатюк Марія 1156
Гнатюк Олександр 1156
Гоза Андрей див. Гоза Андрій (Зевчук, Качмарек Михайло, Ловчук)
Гоза Андрій (Гоза Андрей, Зевчук, Качмарек Михайло, Ловчук) 222, 224, 226, 232, 290, 354, 356, 406, 408, 410, 414, 420, 424, 874, 876
«Голелайда» див. «Галайда»
Голембійовський М. див. Голембійовський Маріан
Голембійовський Маріан («Ірка», «Кораб», «Льотка», «Свобода», «Стер») 536, 1320
Голембійовський Станіслав (Шевчук Степан) 1158
Голинський Володимир 1098, 1100
«Голка» див. Зелінський Тадеуш
«Голки», підрозділ 1148
«Головий» 250
Головко (Блонська) Олександра 882
«Гологан» див. «Галаган»
Голончак Дмитро («Славко») 276, 308, 922, 954
Голояд Галина (Савицька) «Марта», «Марта Гай», «Оксана», «Ярина») 376, 386, 868
«Голуб» див. Магера Микола (Хіта Микола)
Голуб Владислав («Луговий») 1402
Голуб Іларія 840
Голувко Тадеуш («Городинський», «Киргиз») 210
Голяш Степан («Мар», «Мартин») 152, 200, 206, 248, 250, 296, 310, 312, 342, 364, 504, 556, 580, 640, 1114, 1116
Гольдер Генрик 498
«Гомалія» див. «Гамалія»
Гомів («Лянецький») 1316
«Гомин» див. Кіт Володимир
«Гомін» див. Кіт Володимир
«Гомін» див. Старух Ярослав
Гомінський (Хомінський) Іван 1272
«Гомолія» див. «Гамалія»
Гоневич Іван («Кармелюк») 694
«Гонта» див. Гіль Анджей
«Гонта» («Максим») 326, 980
Гонтарчик П., *Gontarczyk P.* 1380, 1381
«Гора» див. Миколаєвич Антон
Горба Ганна 72, 76
Горбаль Іван Петрович («Артем», «Назар») 802
«Горбовий» 880
Гордон Микола («Береза», «Товкач») 710, 750, 756, 760, 762, 764, 766, 768, 770, 776, 782
Гордонь Микола див. Гордон Микола
«Гореслав» див. Ріпецький Модест («Горислав», «Олень») 152, 200, 212, 310, 556, 594, 928, 1328
Горечко Марія 516
Горечко Михайло («Михайло») 420
«Гориня», підрозділ 168
«Горислав» див. Ріпецький Модест
«Горлай» 1088, 1140
«Горлин» 706
«Горліс» див. Кононович Федір
«Горліс» див. Ходильчак Степан
«Горновий» див. Дяків Осип
«Городинський» див. Голувко Тадеуш
Горошко Петро («Грицько») 250, 570, 792, 1302, 1304
«Горський» див. Кононович Федір
Гостинський Роман, Gostyński Roman 162, 163
«Гострий» 318, 932
«Гострий» 932
Гошко Володимир («Мирон») 190
«Граб» див. Вербловський Степан (Поронович Володимир)

«Граб» див. Левко Іван (Мартинюк Сергій, Мартинюк-Левко Сергій) («Інженер», «Крига»)
Граб, о. див. Граб Степан
Граб Степан 226, 229, 230, 232. 240, 242, 290, 356, 378, 406, 412, 420, 424, 472, 474, 546, 548, 876, 1246
Грабець Омелян («Мік») 1246
«Грабовий» 932
Грабська-Тачановська Марія, *Grabska-Taczanowska Maria* 1346
«Гранунки», підрозділ 874
«Грегіт» див. Андрусяк Василь Васильович
Грецько Микола 1220
Грешкіль 1316
«Гриб» див. Сеник Омелян
«Грибівський» див. Сеник Омелян
«Грибовий» 326
«Григір» див. Арсенич-Березовський Микола Васильович
«Григір» див. Гук Мирослав (Яворський Мирослав)
«Григор» див. Гук Мирослав (Яворський Мирослав)
«Гризный» див. «Грізний»
«Гризун» див. Луць Іван («Певний»)
Гриневич Людмила 42
Гринишин Марія (Ґонтарська Марія, Зелінська Марія, Крупінська Марія) («Марічка») див. Галаса Марія (Пискір Марія, Савчин Марія) («Зірка», «Марічка», «Моніка»)
Гринкевич Маріан 882
Гриньох Іван 204
Грицай Дмитро (Капко Юзеф) («Бук», «Гриць», «Дуб», «М.Д. Бученко», «Олег», «Палій», «Перебийніс», «Сірко») 62, 144, 770, 800, 1238
Грицай Софія 1350
Грицак Ярослав 144
Гриценко 180, 278
Грицина Михайло («Хозар», «Чайчук», «Чучман») 1350
Грицишин Антон (Конопальський Казимир) («Пімста») 502, 892, 894, 984
«Гриць» див. Грицай Дмитро
«Грицько» див. Горошко Петро
«Грицько» див. Кук Василь
Грицько Дмитро («Цяпка») 214, 304, 450, 454, 456, 458, 498
«Грізний» 208
Гробельський Роман («Бродич», «Роман») 192, 214, 216, 304, 342, 344, 504, 802, 818, 820, 822, 894, 928
«Грозний» див. «Грізний»
Гройсман див. Майковський Александр
«Громенка», підрозділ 120, 124, 168, 192, 212, 284, 308, 346, 436, 466, 598, 816, 982
«Громенко» див. Дуда Михайло
«Громовенко» 332
«Громовий» 588, 1038, 1046, 1092, 1140, 1240
«Громовий» див. Возняк Казимир (Лагода Петро, Янечко Василь) («Вуйко»)
«Громовый» див. Возняк Казимир (Лагода Петро, Янечко Василь) («Вуйко»)
Гриник Василь, *Hrynyk Bazyli* 41, 42, 100, 101
Грушецька Єлизавета (Зеленська, Зелінська, Маєвська Єлизавета, Химка Зена, Химка Зеня, Химко Зиновія, Химко Зіновія) («Віра», «Зоя», «Ліда», «Софія») 282, 288, 350, 440, 488, 490, 492, 494, 496, 524, 526, 540, 542, 544, 578, 582, 612, 624, 630, 632, 634, 642, 814, 826, 828, 832, 840, 844, 856, 862, 864, 866, 868, 870, 874, 876, 878, 882, 884, 890, 914, 918, 1096, 1266
Грущ 290
«Гузар» 1148
«Гузара», підрозділ 1148
Гузар Василь («Зубченко») 422
Гук Богдан («Вир», «Скала», «Скеля», «Твердий») 306, 422, 592, 1396
Гук Богдан 32, 38
Гук Євген («Щипавка») 304, 918, 1308
Гук Марія (Камінська Марія) («Галина») 872, 918, 1016
Гук Микола 308
Гук Мирослав (Яворський Мирослав) («Григір», «Григор», «К», «Кіт», «Код», «Косач», «Тарас») 206, 244, 248, 276, 278, 280, 284, 300, 302, 304, 306, 312, 348, 350, 362, 364, 380, 382,

388, 416, 420, 422, 454, 540, 546, 556, 580, 590, 592, 604, 606, 608, 640, 812, 816, 818, 820, 822, 824, 826, 834, 836, 862, 864, 866, 870, 876, 894, 908, 910, 918, 920, 930, 932, 1016, 1108, 1308, 1376, 1394, 1396, 1398, 1402
Гук Михайло 300
Гула Анна («Ганя») 428, 438, 544, 624, 838, 864, 880, 882, 959, 1096
Гула Ганна див. Гула Анна
Гула Ганя див. Гула Анна
Гула Степан (Стефан) 880, 1096
Гуляк Володимир (Дума Петро) («Варнак», «Володимир Херсонець», «Іван», «Ігор», «Херсонець») 150, 200, 860, 868, 1402
Гулян Текля 1078
«Гультяй» 570
Гуменюк Людвіка (Гуменяк Людмила, Іваницька Стефанія, Половняк Ольга, Процак Ірина, Прошак Ірина, Савчишак Ольга, Славчишин Ольга) («Віра») 274, 430
Гуменяк Людмила див. Гуменюк Людвіка
Гумер див. Гумер (Умер) Адам Теофіль
Гумер Адам Теофіль (Умер Адам Теофіль) 1312, 1364
Гунчак Тарас 92
Гуня Теодора (Федорів Теодора) 1338
Гура Анна («Тамара») 876
Гурвіц Северин (Орвіч Северин, Ротштайн Северин) 650
Гурна Стефанія (Захарецька Стефанія) («Ванда», «Сікорка») 452
Гут Іван («Варан») 124, 168
«Гуцул» 314
«Гуцула», підрозділ 128
«Гучванський» див. Лапінський Леон (Лапчинський Леон, Томашевський Мечислав)

Ґ

«Ґава» див. Бзова Теофілія (Мороз Ірина, Стахів Теофілія, Федорів Теофілія)
«Ґазда» див. Гарабач Василь
Ґапінський Владислав 678
«Ґежеґож» див. Кілянович Стефан (Корчинський Ґежеґож)
Ґжибек Леон 1342, 1346, 1348, 1350, 1358, 1368
Ґінальський Едмунд («Дрваль») 178
Ґловінський Марцін 1288
Ґловчинської, помешкання 380
Ґолонка Казимир 1352, 1362
Ґольдберґ 1138
«Ґомза» 1198
«Ґонта» див. Вольницький Михайло
Ґонтарська Зіновія («Зоня», «Стефа», «Марися», «Франя») 446, 1168, 1170, 1172, 1220, 1246
Ґонтарська Марія див. Гринишин Марія (Зелінська Марія, Крупінська Марія)
Ґонтарський 412
Ґорецький Станіслав 678
Ґортих Ян 562
Ґощимінський Леон 1394
«Ґріна», підрозділ, див. «Хріна», підрозділ
Ґрінспан-Кікель Натан (Ґріншпан-Кікель Менаше, Ромковський Роман) 76
Ґріншпан-Кікель Менаше див. Ґрінспан-Кікель Натан
Ґрончевського Едварда («Пшеп'юрки»), підрозділ 486
Ґрохаль Тадеуш («Білий») 1152
Ґудзик Станіслав 562
Ґудзик Шимон 562
Ґудзик Юзефа 562
Ґула Ганя 428, 624, 880, 1096

Д

Д. С. 574
«Д. Стрибун» див. Галаса (Галаза) Василь
Домбровський Ф., Dąbrowski F. 76, 77, 84, 85
«Давид» див. Приступа Семен
«Давида», сотня 186
«Давиденко» 248
«Давиденко» див. Мартин Мар'ян
«Давыденко» див. «Давиденко»
«Да-ко» див. Мартин Мар'ян
«Дальнич» див. Федорів Степан
«Дальнич» див. Лисецький Роман (Федорів Петро)

«Данилів» 980
Данило (Галицький) 436
«Данило» («Липа») 308, 930, 934
«Дар» див. Совган Ярослав (Солган Ярослав)
Дардік Г., Dardick H. 242, 243
Даровський 378
«Дарош» див. «Дорош»
Дацько Зінобія див. Дацько Зіновія
Дацько Зіновія («Зеня») 708
Дашинський Ігнаци 210
Декутовський Геронім див. Декутовський Ієронім
Декутовський Ієронім («Запора», «Одра», «Режу», «Стари») 164, 558
«Деловой» див. «Діловий»
«Демид» див. Дячук-Чижевський Василь (Чижевський Василь)
«Демид» 62, 540, 542, 544
Демидовська (Сабо) Текля 1390
Демко Микола (Дьомко Микола, Мочар Мечислав) («Метек») 10, 484
«Деревлян» див. Кавуза Петро (Кавула Петро)
«Дерев'яний» див. Кавуза Петро (Кавула Петро)
«Деревянный» див. Кавуза Петро (Кавула Петро) («Дерев'яний»)
Декутовський Ієронім («Запора»), Dekutowski Hieronim («Zapora») 164, 558
«Дем'ян» див. Арсенич-Березовський Микола Васильович
Денікін 1288
Дерев'яний Ігор 44
«Деркач» див. Дишкант Василь (Озорек Владислав)
«Десятник» див. Дужий Петро
«Джаджіо» («Джіоджіо», «Джюджіо», «Діадіо», «Діодіо») 1030
Джевінська Люся (Соломія) 1098
«Джіоджіо» («Джаджіо», «Джюджіо», «Діадіо», «Діодіо») 1030
«Джміль» 362
«Джюджіо» («Джаджіо», «Джіоджіо», «Діадіо», «Діодіо») 1030
Дзисько 970
Дзисько Антоніна 970
Дзіба Марія 560
Дзіман Михайло («Левко») 208, 334
«Дзядзьо»1038, 1040, 1042, 1046
Дзядош Владислав («Макар») 428
Дзялошинський Анастази (Нахман) 510, 512, 952
Дзьоба Дмитро (Петро) («Богун», «Сталь», «Сурмач», «Хлоп») 336
Дзьобак Володимир 48
«Діон» 72
Дибко Аврелія («Галина», «Лідія») 1156
Дибко Олена (Марія) 864
Дибко Роман («Воля») 1156
Дикий Иван див. Дикий Іван
Дикий Іван («Вишня») 114
«Димек» див. Бернацяк Маріян
Дишкант Василь (Озорек Владислав) («Деркач», «Савчинський») 448, 1046, 1242, 1248
«Діадіо» («Джаджіо», «Джіоджіо», «Джюджіо», «Діодіо») 1030
«Діана» див. Гамівка Ярослав
«Діловий» («Деловой») 912
«Діодіо» («Джаджіо», «Джіоджіо», «Джюджіо», «Діадіо») 1030
«Днепровский» див. Галаса (Галаза) Василь
«Дніпровський» див. Галаса (Галаза) Василь
Добровольський Віктор («Рат») 534
Добровольський Володимир див. Бобік Юрій (Сольський Станіслав) 286
«Довбуш» 322, 932
«Довгий» 572, 756, 772
«Довгий» див. Кудлайчук Ірон (Кудлинський Степан) («Неон», «Нерон») 14, 18, 58, 64, 558, 708, 726, 734, 736, 742, 744, 750, 780, 782, 786, 788, 794, 796, 806, 808, 810, 964, 966, 982, 1342, 1344
«Довний» див. «Довгий»
«Долгий» див. Кудлайчук Ірон (Кудлинський Степан)
«Долинко» див. Стахів Казимира
«Дольна» див. Вахнянин Євгенія
Домітар Казимир 1352, 1362
«Дон» 814
«Донат» див. Бандера Степан

«Донський» («Петро») 508, 512, 572, 710, 736, 740, 754, 758, 760, 778, 782, 964, 966, 980, 1302
«Донський» див. Мазур Григорій
«Дора» див. Скірка Анна
Дорогань 914
«Дорота» див. Ваврук Олена (Жарська Олена, Лабай Олена)
«Дорош» див. Дужий Петро
Дорош Григорій 1378
«Дорош Денид» див. «Демид» (Дячук-Чижевський Василь (Чижевський Василь), Дужий Петро («Дорош»)
Дорош Марія 1080, 1092
Дорш Григорій див. Дорош Григорій
«Доця» 1300
Дочило Юлія 940, 958
«Драпак» 982
«Дрваль» 180, 840
«Дрваль» див. Гінальський Едмунд
«Дробитий» 1040
Дрозд Роман 30, 32, 34
Дрозд Роман, Drozd Roman 1516
«Дуб» 186, 316, 698, 932
«Дуб» див. Гарабач Іван
«Дуб» див. Грицай Дмитро
«Дуб» див. Ляцький Василь
«Дуб» див. Тиравський Іван
«Дуба», підрозділ 186
«Дубенко» див. Шицаль Дмитро
«Дубовий» 1304
«Дубовий» («Жасмин», «Луговий», «Олег») 314, 350, 352, 354, 452, 454, 458, 886, 888, 918, 934, 936, 1224, 1226, 1396
«Дубровик» див. Шпонтак Іван
«Дубровник» («Залізняк») 344, 346, 706
Дугело (Дугелло) Юзефа 1096
«Дуда» див. Янчук Євген (Ящук Євген)
Дуда Михайло («Громенко», «Зеновій», «Зиновій», «Зіновій») 120, 124, 168, 186, 192, 212, 284, 308, 346, 436, 504, 598, 816, 928, 982
Дуда Т. див. Дуда Теодор
Дуда Теодор (полковник Дуда) 10, 12, 428, 500, 510, 512, 576, 920, 936, 984, 1232
«Дуди», сотня 186, 1042
Дудка Ян 1158
Дудка (Дутка, Дудко, Дутко) Микола («Соловій», «Соловей», «Осип») 384, 532
Дужий Петро («Аркадій», «Арсен», «Віталій», «В'ячеслав Романовський», «Десятник», «Дорош», «Орест», «Панасенко») 534, 536, 538, 872
Дукач 568
«Дума» 332
Дума Петро див. Гуляк Володимир («Варнак», «Володимир Херсонець», «Іван», «Ігор», «Херсонець»)
«Дунай» див. Кононович Федір
«Дунайський» див. Герасим'юк
Дупляк Микола (Дупляк М.) 152, 194, 308, 312, 320, 416, 502, 534
Дюкон Григорій 1178, 1187, 1354
Дячук-Чижевський Василь (Чижевський Василь) («Артем», «Демид», «Новик») 540, 1238
Дяків 1178
Дяків Іван 112
Дякив Иван див. Дяків Іван
Дяків Осип («Горновий») 710
Дяконов Микола 672
Дьомко Микола див. Демко Микола (Мочар Мечислав)

Е

«Евген» див. «Євген»
«Еко» див. Лужецький Євген
«Економ» 338
«Ем» див. Пилип Дмитро
«Ема», сотня 82
Ерде Алісія (Саля) (Біттерман Алісія (Саля) 554
«Ерзет» див. Кавуза Петро (Кавула Петро)

Є

«Єва» («Ліда») 336
«Євген» (сотня «Євгена») 118
«Євгена», курінь 120, 152
«Євшан» див. Пилип Дмитро
«Єжи» див. Лопатинський Юрій (Лопатюк Юрій, Сухевич Юрій)
Єкель Яцек 34

«Єлень» див. Костка Михайло
Єремкін див. Григір див. Яремко Григорій

Ж

Жабінський Францішек 628, 630
Жак Кароль 680
Жак Фридерик 686
Жанін
Жарська 1038, 1044
Жарська Олена (Ваврук Олена, Лабай Олена) («Дорота») 1156
Жарський Андрій 1378
«Жасмин» («Дубовий», «Луговий», «Олег») 314, 350, 352, 354, 452, 454, 458, 886, 888, 918, 934, 936, 1224, 1226, 1396
«Жбік» див. Рибак Болеслав
«Жбіка», підрозділ 162
Жегак Михайлина 542
«Железняк» див. «Залізняк»
«Железняка», підрозділ див. «Залізняка», підрозділ
«Железный» див. «Залізний»
«Желіславський» див. Мусялік Владислав
«Женя» див. Герко Ольга («Зіна»)
Житинський 478
«Житомирський» див. Сціборський Микола
Жлобін
«Жмайло» 798
Жубрид Антоні («Зух») 138
«Жубрида», підрозділ 162
«Жук» див. Новосад Степан
Жукович Антон 566
Журавльов, Журавлев 426
Жураковський Станіслав, *Żurakowski Stanisław* 1086, 1087

З

Забілий Руслан
Забіяка 1172
Заболотна Т. В. 92
Завадський Фелікс («Земба») 486, 490
«Завіша» див. Войтина Казимир
«Завіша» див. Задзірський Юзеф
Завреї 506
«Загоньчик» див. Яскунський Франциск
«Заграва» див. Білецька Єлизавета (Лебедович Галина, Лебедович Олена, Лебедович-Кліш Олена)
Задзірський Юзеф («Волиняк», «Завіша»), Zadzierski Jozef 98, 99
Заєць 990 (родина Зайців)
Зажецький Вацлав (Орловський Станіслав) («Пйорун», «Циган») 160
Зайончковський Марюш, Zajączkowski Mariusz 36, 37, 39, 40, 41, 44, 45, 54, 55, 100, 101, 114, 115, 568, 571, 762, 763
Закшевський Збігнєв, Zakrzewski Zbigniew 164, 165
«Залатор» див. Слюзар Дмитро Йосипович
«Залізний» 62, 418, 1392, 1398
«Залізний» див. Щеснюк Адріан (Петрушевський Едвард)
«Залізняк» див. Шпонтак Іван
«Залізняка», підрозділ 162, 168, 172, 258, 260
«Залісна» 1324
Залітач Василь 858, 1096
«Залічна» див. «Залісна»
Замела Григорій див. Земела Григорій Антонович
«Зан» 250, 340, 364
«Запора» див. Декутовський Ієронім
«Запори», підрозділ 62, 162, 690, 1148
Запоровська (Осташевська) Анна 1278
«Запорожець» 646, 654
Заремба Антоні 74, 76, 994
Заремба Роман (Фединський Василь) («Шрам») 338
«Зарив» див. Коцьолок (Коцьолка) Ярослав
Зарицька Катерина див. Вирук Марія (Гаванчук Анна, Сорока Катерина)
Зарицька Олена (Мороз Ольга, Мороз-Турик Ольга, Турик Ольга) («Люба», «Мавка 2», «Малуша») 10, 12, 18, 244, 282, 284, 384, 430, 432, 444, 484, 488, 490, 544, 604, 608, 610, 630, 826, 828, 856, 858, 860, 862, 864, 866, 868, 874, 876, 880, 882, 884, 894, 952, 1096, 1098, 1372

«Зарів» див. Коцьолок (Коцьолка) Ярослав
«Заруба» 282, 340, 394, 400, 570, 662, 732, 740, 756, 772, 782, 784, 792, 804, 808, 1066, 1138, 1320
«Заруба» див. Рембіш Федір
«Заставний» див. Ткач Іван
Захарецька Стефанія (Гурна Стефанія) («Ванда», «Сікорка») 452, 454
«Захарчук» див. Баталія Володимир
«Захвали», сотня 82
«Захвалы», сотня див. «Захвали», сотня
Зацний Леон («Сивий») 1314
Збишинський Зигмунд 1164
Зброжик Василь
Зварич Владислав 1056, 1067, 1078, 1092, 1142, 1210
Зварич Іван (Онишкевич Мирослав) («Білий», «Богдан», «Лір», «Лютий», «Олег», «Орест», «Чорнява») 18, 20, 22, 30, 50, 52, 58, 60, 64, 696, 1106, 1128, 1140, 1144, 1158, 1242, 1258, 1262
Зварич Стефа 1062
«Звенислава» див. Білецька Єлизавета (Лебедович Галина, Лебедович Олена, Лебедович-Кліш Олена)
Здіорук Олена І. 42, 48
Здіорук Сергій І. 42
Здун Олена Марія (Адамчук Олена, Кужа Олена, Яницька Олена) («Галя») 998
Здун-Адамчук Олена див. Здун Олена Марія (Адамчук Олена, Кужа Олена, Яницька Олена) («Галя»)
Зевчук (Гоза Андрей, Гоза Андрій, Качмарек Михайло, Ловчук)
«Зелений» 296, 342, 778, 782, 792, 886, 888, 1230, 1302, 1304
«Зелений» див. Козубель Данило
«Зеленко» див. Пеленський Зенон
Зеленська (Грушецька Єлизавета, Маєвська Єлизавета, Химка Зена, Химка Зеня, Химко Зиновія, Химко Зіновія) («Віра», «Зоя», «Ліда», «Софія») 282, 612, 630, 862, 868, 918, 1266
Зелинський Янкель (Зелінський Іван, Зілинський Іван, Ковалик Богдан) («Височан», «Вихор», «Юнак») 12, 288, 290, 366, 582, 612, 622, 624, 626, 628, 630, 862, 864, 884
Зелінська див. Зеленська (Грушецька Єлизавета, Маєвська Єлизавета, Химка Зена, Химка Зеня, Химко Зиновія, Химко Зіновія) («Віра», «Зоя», «Ліда», «Софія»)
Зелінська Богуслава (Вітяк Меланія) («Таня») 1014
Зелінська Марія див. Гринишин Марія (Ґонтарська Марія, Крупінська Марія)
Зелінський 290, 296, 346, 352, 358, 440, 442, 444, 622, 862
Зелінський Артур 10, 274, 292, 298, 348, 354, 428, 438
Зелінський Іван див. Зелинський Іван (Зелинський Янкель, Зілинський Іван, Ковалик Богдан) («Височан», «Вихор», «Юнак»)
Зелінський Тадеуш («Голка») 1148
«Зельм» див. Мандриль Іван
«Земба» див. Завадський Фелікс
Земба Анеля («Галка») 1248, 1324
Земела Антон
Земела Григорій Антонович 22,24, 1054, 1072, 1078, 1092, 1174, 1184, 1208, 1256, 1258, 1262, 1264, 1276, 1278, 1282
Земела (Росинська) Катерина 1278
Земела Марія 1054
«Земко» 864, 868, 880
«Земста» 488, 746
«Зен» («Польовий») 750, 752
«Зена» див. Гайдукевич Олександра (Леся)
«Зена» («Зіночка», «Зоя», «Зюта», «Зютка») 622
«Зена» («Катря») 334, 940
«Зенка», підрозділ
Зенко 58, 230
«Зенко» 328
«Зенко» 450
«Зенко» 594
«Зенко» див. Бахталовський Зенон
«Зенович» див. Галаса (Галаза) Василь
«Зеновій» див. Дуда Михайло
«Зенон» 300,
«Зенон» див. Виржиковський Стефан
«Зенон» див. Галаса (Галаза) Василь

«Зенон» див. Лапінський Леон (Лапчинський Леон, Томашевський Мечислав)
«Зенон Савченко» див. Галаса (Галаза) Василь
«Зенона», підрозділ 162, 1006, 1030
«Зеня» див. Дацько Зіновія
Зєнтек Роберт 38, 40
Зєнтек Роберт, *Ziętek Robert* 38, 40
Зєталь 668
«Зиновій» див. Дуда Михайло
«Зира» див. Пискір Марія (Савчин Марія)
«Зирка» див. «Зірка»
Зілинський Іван див. Зелинський Янкель (Зелінський Іван, Ковалик Богдан) («Височан», «Вихор», «Юнак»)
«Зіна» див. Герко Ольга («Женя»)
«Зіновій» див. Дуда Михайло
«Зіночка» див. «Зена» («Зоя», «Зюта», «Зютка»)
«Зірка» 600
«Зірка» див. Галаса Марія (Пискір Марія, Савчин Марія)
«Зірка» див. Іваницький Юрій (Лесь Василь)
Злинська Ірина Степанівна (Камінська Ірина Степанівна, Ковальчик Марія, Тимочко Ірина Степанівна, Тимочко-Камінська Ірина Степанівна, Тимочко Ирина, Тымочко Ирена) («Ніна», «Христя») 12, 14, 16, 20, 64, 200, 202, 578, 580, 582, 584, 596, 746, 812, 822, 828, 830, 832, 834, 836, 842, 890, 892, 894, 898, 906, 908, 910, 916, 934, 984, 1016, 1116, 1118, 1120, 1122, 1124, 1226, 1404
«Змієнко» 512, 572, 670, 712, 728, 754, 980
«Змієнко» див. Яремко Михайло
«Змії», підрозділ 190, 258
«Зов» див. Радейко Микола
«Зов» див. Сидор Василь Дмитрович
«Зозуля» 276, 318
«Золатор» див. «Золотар» (Слюзар Дмитро Йосипович)
«Золотар» див. Слюзар Дмитро Йосипович
«Зонка» див. Смішкевич Мірко
Зоня 1168, 1170, 1172, 1186
«Зоня» див. Ґонтарська Зіновія («Марися», «Стефа», «Франя»)
«Зораз» 474
«Зорив» див. «Зорів»
«Зорич» див. Радейко Микола
«Зорыч» див. Радейко Микола («Зорич»)
«Зорів» («Зорив») 194
«Зоряний» 322
«Зоряний» див. Штендера Євген
«Зоя» див. «Зена» («Зіночка», «Зоя», «Зюта», «Зютка»)
«Зоя» див. Грушецька Єлизавета (Зеленська, Зелінська, Маєвська Єлизавета, Химка Зена, Химка Зеня, Химко Зиновія, Химко Зіновія)
«Зоя» див. Козакевич Ірина (Козакевич-Суровіцька Ірина, Приставська Єлизавета, Суровецька Ірина)
«Зоя» див. Радейко Микола
«Зрив» («Лиман») 304, 588, 590, 930, 934
«Зрыв» див. «Зрив»
«Зроб» див. «Зруб»
«Зруб», к-р підрозділ
«Зруб» («Д»)
«Зруб» («Й», «Юра») 770, 800, 804
«Зруба», підрозділ 168
«Зруби», підрозділ 128
«Зуб» 114
Зубрицька Марія 1172
«Зубченко» див. Гузар Василь
«Зух» див. Жубрид Антоні
«Зухового», підрозділ 848
«Зюта» див. «Зена» («Зіночка», «Зоя», «Зютка»)
«Зютка» див. «Зена» («Зіночка», «Зоя», «Зюта»)

И

«Иванов» див. «Іванов»
Ивкин В. 78
«Игорь» див. «Ігор»
«Игорь» див. Кіт Володимир
«Игорь» див. Лушко Олександр
«Илько» див. Хома Володимир
«Ингул» див. Стисло Дмитро
«Инженер» 820

«Инженер» див. Федак Михайло

І

І. Й.
«Іван» див. Гуляк Володимир (Дума Петро) («Варнак», «Володимир Херсонець», «Ігор», «Херсонець»)
«Іван» див. Кук Василь
Іваницька Стефанія див. Гуменюк Людвіка (Гуменяк Людмила, Половняк Ольга, Процак Ірина, Прошак Ірина, Савчишак Ольга, Славчишин Ольга) («Віра»)
Іванечко Дарюш, Iwaneczko Dariusz 74, 75, 80, 81, 1124
Іваницький (Іваніцький) Юрій (Йосип) (Лесь Василь) («Зірка») 570, 572
«Іванка» 332
«Іванов» 112
Іваночко Василь 1380
Іванченко Володимир 376
Іванок Василь (Фортуна Владислав) («Корч») 408, 418, 1390, 1392, 1396, 1398
Іваник Мирослав 50
Ивкин Владимир И. 78
Ігнатюк Тадеуш 648
«Ігор» 196, 208, 310, 316, 328, 508, 512
«Ігор» 572, 590, 756, 760, 796, 924, 980
«Ігор» («Гомін», «Гомин») 326, 598, 934, 1308
«Ігор» див. Гуляк Володимир (Дума Петро) («Варнак», «Володимир Херсонець», «Іван», «Херсонець»)
«Ігор» див. Кіт Володимир
«Ігор» див. Коминовський (Лущак Михайло, Наконечний Василь, Тущак Михайло, Шевко Євген)
«Ігор» див. Лушко Олександр
«Ігор» див. Мадай Богдан
«Ігор» див. Павлишин Лука
«Ігоря», район 206
«Іда» див. Вовк Ірина (Новак Ірина, Фальківська Христина)
Іздебський Якуб 34
«Ікар» див. Колари Владислав (Пшеп'юрський Всеволод Осипович)
«Ілавський» див. Сабо Захарій Станіславович («Клен»)
«Ілкіл» 328
«Ілько» див. Хома Володимир
Ільницький Василь 342
Ільюшин Ігор 28
Ільюшин Ігор 44, 48
ім. Богуна І., підрозділ 1328
«Іна» див. Кіт Людмила Василівна
«Інгул» див. Кунанець Володимир
«Інгул» див. Стисло Дмитро
«Інженер» див. Федак Михайло
«Інженер» див. Левко Іван (Мартинюк Сергій, Мартинюк-Левко Сергій) («Граб», «Крига»)
«Інна» 348
«Ірена» див. Стопинська Ольга
Ірина (Ванда) Стахівна див. Стахів Ванда (Стахів Ірина)
Іщук Олександр 376 1330

Й

«Й.» див. «Зруб»
Й. Л. 1236
«Йорка» 868
Йосип 872, 1004, 1184, 1186, 1242

К

«К» див. Гук Мирослав (Яворський Мирослав) 206, 300,302, 592, 908, 918, 1308
«К.» див. Галаса (Галаза) Василь 30, 50, 52, 60, 116, 122, 150, 152, 186, 192, 206, 244, 260, 276, 278, 304, 376, 414, 502, 534, 538, 706, 860, 916, 1306, 1376
К. А. 1048, 1380
«К-42» див. Полюжин Микола 320
Кабачій Роман 46
Кабачій Роман 46
«Каблук» 340, 982
Кавала Ян 1380
Кавула Г. («Святослава») 812, 982
Кавуза Петро (Кавула Петро) («Деревлян», «Дерев'яний», «Ерзет», «М», «Руслан», «Сітка», «Тарас», «Троян», «Урзус») 276, 306, 362, 416, 592, 598, 640, 834, 836, 886, 888, 890, 902, 910, 918, 920, 930, 934, 950, 954, 960, 980, 1112, 1118, 1120, 1154, 1230, 1392, 1396, 1402

Кавула Ганна (Карман Катерина, Караман Катерина) («Святослава») 812, 982
«Кадило» див. Шевчук Василь 346, 422
Кадмов 12, 586, 602
«Кадыло» див. Шевчук Василь 346, 422
«Казік» див. Сус Роман («Орел»)
Казмерчак Юзеф 372,
«Кайданец» див. «Кайданець» 346, 820
«Кайданець» 346, 820
«Калий» див. Гарасимчук Василь 570
«Калина» 536, 814, 858, 862, 1226
«Калина» див. Вирук Марія (Гаванчук Анна, Зарицька Катерина, Сорока Катерина) 858
«Калина» див. Лопатинський Юрій (Лопатюк Юрій, Сухевич Юрій) 536
«Калинович» див. Мазур Григорій 188, 556, 928
«Калиновича», підрозділ 364, 392, 572, 926, 1230
Калиняк Михайло (Тубелевич Вітольд) 626,
Калита Єва («Оля») 982
Калужа Роман, Kałuża Roman 1332
Каменєв, Каменев 6, 112, 122
Каменицький див. Кам'янецький («Михайло») 420, 506
«Каменяр» див. Андрусечко Іван 308, 594, 930, 1328
«Каменяр» див. Кук Василь 204, 534, 1328, 1330
Каминская Ирена див. Камінська Ірина 200, 202, 832
Камінська Ірина Степанівна (Злинська Ірина Степанівна, Ковальчик Марія, Тимочко Ірина Степанівна, Тимочко-Камінська Ірина Степанівна) («Ніна», «Христя») 64, 200, 202, 212, 312, 578, 580, 582, 584, 596, 746, 812, 822, 828, 830, 832, 890, 898, 906, 908, 916, 944, 984, 1016, 1118, 1122, 1226, 1406
Камінська Марія (Гук Марія) («Галина») 872
«Камінський» див. Гамівка Ярослав 270, 274, 302, 464, 610, 984
Камінський Іван 1270, 1272, 1274
«Камінь» 706
Кам'янецький («Михайло») 420, 506
«Канцлер» див. Сеник Омелян 614
Каня Григорій («Бистрий») 318, 322, 384, 802
Капій 1046
Капій Славомира (Сусабовська Славомира, Фалінська Славомира) («Марися», «Фіалка») 1038, 1046, 1154, 1220
Капко Юзеф див. Грицай Дмитро 62, 144, 502
Караван Григорій, В'ячеслав («Шрам») 72, 324, 338, 394, 568, 570, 662, 980, 1066, 1110, 1138, 1246, 1298, 1322, 1330,
Каразим'юк див. Герасим'юк
Караман Катерина (Кавула Ганна, Карман Катерина) («Святослава») 276, 812, 832, 842, 844, 948, 982
Карась 1366
Карванська-Байляк А. див. Байляк Анна (Карванська Анна, Карванська-Байляк Анна, Телятинська Анна)
Карванский Дмитрий див. Карванський Дмитро
Карванська Анна див. Байляк Анна (Карванська-Байляк Анна, Телятинська Анна)
Карванська-Байляк Анна див. Байляк Анна (Карванська Анна, Телятинська Анна)
Карванська-Байляк Анна 240, 284, 818
Карванський Дмитро («Кер», «Орський») 164, 240, 284, 408, 412, 424
Карванський Дмитро 284
Карґоль З. 1158
«Карий» 212,
«Карло» див. Хома Володимир 320, 598,
«Кармелюк» див. Устянівський Юліан 120, 694, 698, 700, 778, 1172
«Кармелюк» див. Гоневич Іван 694, 778, 1172
«Кармелюк» див. Козубель Данило 710, 778, 1172
«Кармелюка», підрозділ 192, 626, 696
Карович Наталія 956
«Карпо» див. Арсенич-Березовський Микола Васильович 504,
«Карпо» див. Пилипчук Павло

Карпович Ярослава 496
Каспшак 660
Касьянов Георгій 48
«Катря» («Зена») 334, 376
Качинська Гелена Станіслава (Антонюк Афаназя, Качинська Олена) («Буря», «Гала», «Марійка», «Славка») 1044, 1158
Качинська Олена (Антонюк Афаназя, Качинська Гелена Станіслава) («Буря», «Гала», «Марійка», «Славка») 1044, 1158
Качковський Павло 1174
Качковський Я., *Kaczkowski J.* 132, 133, 1175
Качмар Іван 574
Качмарек Михайло (Гоза Андрей, Гоза Андрій, Зевчук, Ловчук) 222, 224, 226, 232, 290, 354, 356, 406, 408, 410, 414, 420, 424, 874
«Качмарик» див. Гоза Андрій (Гоза Андрей, Зевчук, Качмарек Михайло, Ловчук) 222, 224, 226, 232, 290, 354, 356, 406, 408, 410, 414, 420, 424, 874
Качмарек Казимир., *Kaczmarek Kazimierz* 904, 905
Качмарський Кшиштоф, *Kaczmarski Krzysztof* 35, 98, 99, 139, 428, 429
Качор 512
Качор Чеслав 1158
Качоровський Петро див. Вірстюк Петро (Качоровський Юзеф) 446, 448, 1220, 1234, 1236
Качоровський Юзеф див. Вірстюк Петро (Качоровський Петро) 446, 448, 1220, 1234, 1236
Качур Володимир («Пугач») 916, 1306
«Кащук» див. Сеник Омелян 614
«Квітка» 984,
«Квітка» див. Оленяк Марія 1394, 1398
«Квітка» див. Цвек Іван 984
Кв'ятківський Богдан (Хміль Богдан) («Хмелик») 1030, 1032, 1038, 1040, 1042, 1046, 1154
Кендзера Анастасія 840
Кендзьора Михайло 876
Кентій Анатолій 48, 90
«Кер» див. Карванський Дмитро 284, 408
Керик Іван («Точило») 322, 324, 536, 932
Кєнєвич 684
Кипкішко (Кітішко) Марія («Степова») 196, 202, 212, 312, 1116
«Киргиз» див. Голувко Тадеуш 210
«Кирило» див. Галаса (Галаза) Василь 30, 50, 52, 60, 116, 122, 150, 152, 186, 192, 206, 244, 260, 276, 278, 304, 376, 414, 502, 534, 538, 706, 860, 916, 1306, 1376
Киричук Юрій 30, 42, 44
Киса Юзеф 420
Кисіль 990
Кілянович Стефан (Корчинський Ґжеґож) («Ґжеґож») 272, 394, 512, 1152
Кістер Анна Г., *Kister Anna G.* 689, 690
Кіт Володимир («Гомін», «Ігор») 150, 206, 208, 278, 310, 316, 326, 328, 508, 512, 572, 710, 796, 934, 1308
Кіт Людмила Василівна («Бурлачка», «Іна») 242, 284, 348, 350, 356, 376, 390, 406, 412, 472, 474, 492, 520, 530, 544, 842, 856, 862, 868, 872, 878, 940, 954, 958, 984, 1096
Кітішко див. Кипкішко Марія («Степова») 196, 202, 212, 312, 1116
«Клен» 326, 998, 1000, 1008, 1388, 1390, 1392, 1398,
«Клен» див. Сабо Захарій Станіславович («Ілавський»)
«Клен» див. Юрків Василь (Юрків Юрій, Юрловський Кароль)
Клечинський Іван (Ян) 1014
«Клим» 320, 436, 468, 598
«Клим» див. Бревко Остап
«Клим» див. Хома Володимир
Климович Владислав 850, 852, 886
Климчак Степан (Криса Степан) («Богун», «Скала»), 306, 336, 570, 750, 1082, 1092, 1176, 1178, 1182, 1184, 1328
Клиш див. Кліш Юліан («Рибак») 1300, 1302, 1304
Клиш Юлиан див. Кліш Юліан («Рибак»)
Кліш Іван («Бізон») 334
Кліш Юліан («Рибак») 152
«Клон» див. Юрковський Кароль
Клюковська 1012

Клюс Михайло (Колос Михайло) («Чумак») 120, 278, 306, 350, 402, 456, 568, 980
Клюфас Мирослава (Крупа Мирослава) 440
Ключковська Єва 1184
Ключковська Ольга (Бродюк Ольга (Софія) («Одарка») 1356
Ключковська Параскева 998, 1000, 1006, 1008
«Кметь» див. Слюзар Дмитро Йосипович
«Кметь» («Малий», «Славко») 310, 328, 538, 696, 710, 842, 850, 922
Кметь Іван Петрович 1344
Кмець Іван («Кріт») 696, 698
«Кміцич» див. Бужинський А.
«Книга» див. Слюсарчук Адам
Книз Мечислав 646, 676
Книса Микола (Книса Станіслав, Крупа Микола, Крупа Станіслав) 488, 612, 616, 618, 620, 622, 624, 826, 1096
Книса Станіслав (Книса Микола, Крупа Микола, Крупа Станіслав) 488, 612, 616, 618, 620, 622, 624, 826, 1096
Кноблок Іванна див. Кноблох Іванна («Підгірянка»)
Кноблох Іванна («Підгірянка») 1344
«Кобус» 794
«Коваленко» 708
Ковалик Богдан (Зелинський Янкель, Зелінський Іван, Зілинський Іван) («Височан», «Вихор», «Юнак») 288, 290, 366, 582, 622, 626, 628, 630, 862, 884
Ковалык Иван див. Ковалик Іван
Ковалик Іван (Ковальський Владислав) («Чорнота») 116, 216, 248, 320, 334, 570, 710
Ковалик Іванна 842
«Коваль» див. Кук Василь 1328
Коваль Василь 1040
Ковальов 896
Ковальський Владислав (Ковалик Іван) («Чорнота») 116, 216, 248, 320, 334, 570, 710
Ковальчик Марія (Злинська Ірина Степанівна, Камінська Ірина Степанівна, Тимочко Ірина Степанівна, Тимочко-Камінська Ірина Степанівна) («Ніна», «Христя») 60, 64, 200, 212, 312, 522, 524, 578, 580, 582, 596, 640, 746, 830, 832, 834, 836, 842, 906, 908, 910, 934, 944, 984, 1016, 1116, 1118, 1120, 1122, 1404
Ковальчук Марія див. Тимочко-Камінська Ірена
Ковальчук Володимир 116, 144, 200, 206, 208, 506
Ковпак Сидір 92
Когут Іван («Бродич») 192, 802, 928
Когут Теодор 80
«Код» див. Гук Мирослав (Яворський Мирослав) 206, 300, 302, 592, 908, 918, 930, 1308, 1376
Кожух Юзеф 1394
Кожушок Марія 1178
Козак Микола 150
Козакевич Ірина (Козакевич-Суровіцька Ірина, Приставська Єлизавета, Суровецька Ірина) («Роксолана», «Роксоляна») 384, 386, 430, 530, 544, 630, 856, 864, 868, 874, 882, 1096
Козакевич Наталія (Козакевич-Флуд Наталія) («Сіра») 532, 1396
Козакевич-Суровіцька Ірина (Козакевич Ірина, Приставська Єлизавета, Суровецька Ірина) («Роксолана», «Роксоляна») 384, 386, 430, 530, 544, 630, 856, 864, 868, 874, 882, 1096
Козакевич-Флуд Наталія (Козакевич Наталія) («Сіра») 532
Козенко Корнель Олександрович («Корнієнко», «Сльота») 250, 338, 888, 1112, 1296, 1344
Козеринський Іван (Шишканинець Василь) («Бір») 190, 214, 260, 298, 304, 332, 928
Козловська 1260
Козубель Данило («Зелений», «Кармелюк») 120, 192, 296, 342, 626, 694, 696, 698, 700, 710, 778, 888, 1172, 1230
Козьоринська Анна («Перелка») 350, 528, 622
Колари Владислав (Пшеп'юрський Всеволод) («Володимир», «Ікар», «Скоп», «Маркіян», «Морозенко») 1332, 1344

Колиба А. 80
Колль Г. див. Коль Генрик 492, 496
Колодій Іван 574
«Колос» 932
Колос Михайло (Клюс Михайло) («Чумак») 120, 306, 402, 980
Колянківська Дарина (Дарія) 1006
Колянківська Марія 1004, 1022, 1034
Колянківський Олексій 1004
Колянчук Олександр М. 956
Коль Генрик 492
Колль Генрик див. Коль Генрик
Колч Болеслав 452
«Коля» 316
Колянківська Дарина (Дарія) 1006
Колянківська Марія 1004, 1022, 1034
Колянківський 1004
Колянчук О. 956
Команьский Генрик, Komański Henryk 40
«Комар» 1212
Комар Вацлав (Коссой Мендель) 1234
Коменицький див. Кам'янецький («Михайло») 420, 506, 1340
Комерс Анна 862
Коминовський (Лущак Михайло, Наконечний Василь, Тущак Михайло, Шевко Євген) («Лісовик») 292, 310, 336, 526, 774, 856, 874, 880, 1096
Конечний Владислав («Малий») 166, 328, 1176
Конечного, підрозділ 1258
Конєчний Здіслав 36
Конечний Здіслав, *Konieczny Zdzisław* 40
«Коник» 362, 540, 834, 870, 886, 888
«Коник» див. Гальо Михайло
Конколовський Андрій («Соловей») 304, 318, 384, 532, 824, 836, 1226
Конколовський Микола («Рись») 212
Коновалець Євген 90
Кононович Федір («Горліс», «Горський», «Дунай», «Павло», «Скала», «Циган») 572, 646, 648, 650, 658, 708, 710, 730, 738, 740, 742, 750, 752, 754, 756, 760, 762, 764, 770, 772, 776, 778, 784, 790, 792, 796, 798, 800, 804, 1116, 1298, 1302, 1322
Конопальський Казимир (Грицишин Антон) («Пімста») 326, 502, 504, 546, 548, 920, 984, 1100, 1120
«Конрад» див. Сидор Василь Дмитрович 292,
Копінський Й., Kopinski J. 164,
Копка Богуслав, Kopka Bogusław 690
Копко Марія (Зарицька Олена, Мороз Ольга, Мороз-Турик Ольга, Турик Ольга) («Люба», «Мавка 2», «Малуша») 244, 282, 284, 384, 430, 444, 484, 488, 490, 604, 608, 610, 630, 856, 858, 860, 862, 864, 866, 868, 882, 1096, 1098
«Кораб» див. Голембійовський Маріан 1320
Кордаль Казимир 1284
Кордан Андрій («Козак») 102, 114, 152, 188, 190, 336, 644, 708, 1092
Корецький Михайло (Порицький Михайло) («Лютий») 316, 454, 458, 930, 1178, 1308
Корецький Степан («Легкий») 1308
«Кормелюк» див. «Кармелюк» 120, 694, 698, 700, 710, 778, 1172
Корн 504
«Корнейчук» див. «Корнійчук» 248, 640, 824, 866, 870, 888, 1110, 1302, 1304
Корнелюк Іван («Кріт») 698
«Корнієнко» 250, 338, 888, 1296, 1304, 1344
«Корнієнко» див. Козенко Корнель
«Корнійчук» 248, 640, 866, 870, 888, 1110, 1302, 1304
«Корнійчук» див. Винничук Микола
«Короткий» див. Янек Юзеф 1148
Корп, Кросо – Роберт 506
«Корч» див. Фортуна Владислав 408, 418, 1390, 1392, 1396
Корчинський 272, 394, 512,
Корчинський Ґ.
Корчинський Ґжеґож (Кілянович Стефан) («Ґжеґож») 272
«Кос» 324
«Косач» 206,
«Косач» див. Гук Мирослав (Яворський Мирослав) 206, 300, 302, 592,908, 918, 982, 1308

«Косич» див. Лисецький Роман (Федорів Петро) 56, 508, 694, 696, 698, 700, 702, 706, 744, 1344
Коссой Мендель (Комар Вацлав) 1234
Костка Михайло («Єлень») 1266
Костишин Микола («Лис») 316, 318, 330, 570, 818, 982
Кот Л. див. Кіт Людмила Василівна («Бурлачка», «Іна») 242, 284, 348, 350, 356, 376, 390, 406, 412, 472, 474, 492, 520, 842, 862, 868, 878, 940, 954, 958, 984
Кот Людмила Васильевна див. Кіт Людмила Василівна 242, 284, 348, 350, 356, 376, 390, 406, 412, 472, 474, 492, 520, 842, 862, 868, 878, 940, 954, 958, 984
Котис 1022
Котович Юзеф 562
Коутек Онрей, *Koutek Ondrej* 62,65, 288, 289
Коциловський Йосафат (Йосифат) 224, 270, 348
Коцюбинський Богдан («Нестор») 518, 918
Коцьолок Ірина (Вишневська Ганна, Хробак Ірина) 432, 442, 864, 882, 944, 1098, 1266, 1372
Коцьолок (Коцьолка) Ярослав («Зарів», «Крилач», «Сухий») 100, 128, 168, 192, 214, 222, 276, 286, 306, 344, 354, 418, 424, 432, 434, 436, 570, 882, 982, 1266, 1372
«Кочегар» див. Кук Василь 1328
Кочелок Ярослав див. Коцьолок Ярослав 116
Кошкив Стефа 814
«Кравс» див. Сидор Василь Дмитрович 292, 710,
Кравс А. 292, 954
Кравчинський 1026
Кравчинський Мар'ян 1020, 1212, 1216
Кравчук Роман 802
Краєвський Казимир, *Krajewski Kazimierz* 41, 42, 164, 165
Краль Василь (Кроль Василь, Міхалевич Станіслав) («Ч», «Чавс», «Чаус») 322, 771, 777, 793, 1042, 1054, 1056, 1084, 1082, 1136, 1140
Краснов 1290, 1292
Красуцький Іван (Криницький Іван, Кривуцький Іван, Лавецький Іван) («Аркадій», «Борис») 88, 208, 316, 330, 502, 504, 534, 598, 892, 894, 984
Криницький Іван див. Красуцький Іван (Кривуцький Іван, Лавецький Іван) («Аркадій», «Борис»)
Красуцький Йосип («Невідомий») 1400
Краузе Гельмут 484
«Крегул» див. Сидор Василь Дмитрович 292
«Крет» див. Корнелюк Іван 1312, 1336, 1338
«Кривоніс» 706, 710
«Кривоніс» див. Ребізант Володимир 710
Кривуцький Іван (Красуцький Іван, Криницький Іван, Лавецький Іван) («Аркадій», «Борис») 316, 984
Кривуцький Іван 316
Кривчинський Мар'ян див. Кравчинський Мар'ян 1020, 1026, 1212, 1216
«Крига» див. Левко Іван (Мартинюк Сергій, Мартинюк-Левко Сергій) («Граб», «Інженер») 94, 710
Крижанівська (Крижанівська-Гасюк) Ярослава («Ярка») 356, 494, 496
Крижанівський Петро 452
Крыжановская Ярослава див. Крижанівська (Крижанівська-Гасюк) Ярослава («Ярка») 356, 494, 496
«Крилач» див. Коцьолок (Коцьолка) Ярослав
«Крилача», підрозділ 118, 120, 192, 206, 212, 214, 224, 260, 272, 286, 308, 314, 318, 320, 354, 416, 418, 926
Криловський Григорій Васильович 1256, 1280
«Крим» 152, 336, 640, 778, 886, 888, 902, 936, 1110, 1302, 1304
«Крим» див. Радейко Микола 152
«Крым» див. Радейко Микола 152
Криницький Іван (Лавецький Іван) («Аркадій») 316, 984
«Крипак» див. «Кріпак» 114, 194
Криса Казимира 1082, 1092

Криса Степан (Климчак Степан) («Богун», «Скала») 1092
Криська-Карський Тадеуш, *Kryska-Karski Tadeusz* 1086, 1087
«Крися» див. Злинська Ірина Степанівна (Камінська Ірина Степанівна, Ковальчик Марія, Тимочко Ірина Степанівна, Тимочко-Камінська Ірина Степанівна) 200, 202, 832, 984
Кріль Пелагея 526
«Кріт» 696, 698
«Кріт» див. Кмець Іван 696, 698
«Кріт» див. Корнелюк Іван 1312, 1336, 1338
Кроль Василь (Краль Василь, Міхалевич Станіслав) («Ч», «Чавс», «Чаус») 1042
«Кропило» 346
«Крук» 116, 188, 258, 322, 326, 536, 932, 982, 1000, 1008, 1148
«Крук» див. Левко Григорій 188
«Крук» див. Сорочак Степан 536
Крук Богдан (Крук Богдан-Яньо) («Мелодія», «Мельодія») 312
Крук Богдан (Крук Богдан-Яньо) («Мелодія», «Мельодія») 312
«Крука», підрозділ 346, 556, 824, 902, 926
Круліковський Я., *Królikowski J.* 272, 273, 480, 481, 484, 485
Крупа 422, 490, 614, 618, 624, 628, 828
Крупа Микола (Книса Микола, Книса Станіслав, Крупа Станіслав) 488, 526, 612, 616, 618, 620, 622, 624, 826, 840, 858, 864, 868, 874, 878, 1096
Крупа Мыколай див. Крупа Микола
Крупа Мирослава (Клюфас Мирослава) 440, 442
Крупа Павло («Пімста») 326, 418, 502, 504, 546, 548, 624, 920, 932, 984, 1086, 1100, 1120, 1308
Крупа Розалія (Паленяк Розалія) 624
Крупа Станіслав (Книса Микола, Книса Станіслав, Крупа Микола) 488, 524, 526, 578, 580, 612, 614, 616, 618, 620, 622, 624, 626, 628, 630, 826, 840, 858, 864, 868, 874, 878, 1096
Крупа Христина (Марія) 624
Крупа Христина-Марія див. Крупа Христина (Марія) 624
Крупинська Марія див. Крупінська Марія 232, 386, 410, 622, 706, 918, 1308, 1376
Крупінська Марія див. Гринишин Марія (Ґонтарська Марія, Зелінська Марія) 232, 410, 622, 706, 918, 1308
Крупський 1394
Круса Микола (Крупа Станіслав) 858
«Крутій» див. Яремко Григорій 710, 778, 1302, 1304
Крушецька Єлизавета див. Грушецька Єлизавета (Зеленська, Маєвська Єлизавета, Химка Зена, Химко Зіновія, Химко Зиновія («Віра», «Зоя») 282, 578, 582, 612, 630, 632, 642, 832, 842, 856, 862, 868, 918, 1096, 1266, 1392
Крюченко Уляна 1330
Кшиштофінський М., *Krzysztofiński M.* 35, 74, 75, 98, 99, 428, 429, 1232, 1233
«Ксеня» 334
Кубійович В. див. Кубійович Володимир 1314, 1316
Кубійович Володимир 1314, 1316
Кубрихт Зигмунт (Сигізмунд) 1276, 1284
Кубрихт Сигізмунд (Зигмунт) 1276, 1284
Кудлайчук Ірон (Кудлинський Степан) («Довгий», «Неон», «Нерон») 14, 18, 58, 64, 558, 708, 726, 734, 736, 742, 744, 750, 780, 782, 786, 788, 794, 796, 806, 808, 810, 964, 966, 982, 1342, 1344
Кудлинський Степан Пилипович 558, 744, 982, 1342
Кужа Олена (Адамчук Олена, Здун Олена Марія, Яницька Олена) («Галя») 998, 1006, 1008, 1020, 1026
Кузьмич Лукаш 1124
Кузьо Володимир 1206
Кук Василь («Безіменний», «В. Коваль», «Василь Коваль», «Грицько», «Іван», «Каменяр», «Коваль», «Кочегар», «Леміш», «Медвідь», «Сталевий», «Степан Григоренко», «Юрко Л.», «Юрко Медвідь») 204, 534, 1328, 1330
Кук Василь 204, 534, 1328

«Кукуруза» див. «Кукурудза» 600
Kulińska L. 90
«Куліш» див. Шклянка Григорій 796, 1042
Кульчицький Станіслав 4, 48, 724
Кульчицький Станіслав 4, 48, 724
«Куля» 206
«Куля» див. Чорній Яків 206
«Кум» 322, 598
Кунанець Володимир («Інгул», «Пі-21», «Прут», «Реут») 766
Кунерт Анджей К., *Kunert Andrzej K.* 644, 645
Кунса Андрей («Тарас») 416
Кунц Євгенія 1176, 1184
«Курень», підрозділ 102
«Курний» 982
Куровицький Адам Григорович («Сірий») 342
Куропас Мирон, *Kuropas Myron* 152, 153
Куртика Януш, *Kurtyka Janusz* 1332, 1333
Курхан Марія («Бабета») 960
Курц Ізидор (Чапліцький Юзеф) («Саша») 142
Кусик Андрій 882
Кутковський А., *Kutkowski A.* 1148
Кухарчук 1178
Кухарчук Анна 1086
Кухарчук Іван («Ноцяга») 1010, 1024, 1036
Кухарчук Кирило 1024, 1026
Кухарчук Микола (Романисько Юрій) («Борис», «Буревій») 1000, 1008, 1010, 1012, 1020, 1024, 1026, 1036, 1178, 1242, 1344
Кухарчук Микола, *Kucharczuk Mykoła* 1001, 1003, 1009, 1011, 1021, 1025, 1027, 1037, 1179, 1345
Кухмісталь Марія 864
Кучер Михайло («Яр») 126
«Кучерявий» 982
Кушнір Микола 1398
Кущ Михайло («Яр») 346
Кущак Михайло (Наконечний Василь) 856, 874, 880, 1096
Кшачковський Ян 566
Кшешов'як Станіслав 682
Кшиштофінський Маріуш 74, 98, 428, 1232

Л

Л. Г. див. Левко Григорій
Лабай Олена (Ваврук Олена, Жарська Олена) («Дорота») 1156
Лабушевський Томаш, Łabuszewski Tomasz 42, 164
«Лав» див. Старух Ярослав
Лавецький Микола 954
Лавецький Іван (Красуцький Іван, Кривуцький Іван, Криницький Іван) («Аркадій», «Борис») 316, 984
Лавецький Нецiц («Вовчук») 838, 954
«Лаврів» («Бірчак», «Лавріл», «Остап») 1110
«Лавріл» («Бірчак», «Лаврів», «Остап») 1110
Лагода Петро (Возняк Казимир, Янечко Василь) («Вуйко», «Громовий») 588
Ладыгин 912
Лазор (Лазур) Владислав («Нестор») 518
Лазур (Лазор) Владислав («Нестор») 518
«Лан» 208
Ланін Ґжеґож (Ланін Григорій) 6, 8, 12, 18, 54, 90, 108, 552, 110, 124, 138, 142, 146, 172, 178, 554, 960, 1048
Ланін Григорій (Ланін Ґжеґож) 54, 90, 108, 110, 552, 124, 138, 142, 146, 172, 178, 554, 960, 1048
Лапичук 1316
Лапінський Леон (Лапчинський Леон, Томашевський Мечислав) («Гучванський», «Зенон», «Різьбяр»), Lapinski Leon 58, 94, 700, 758, 818, 876, 996, 998, 1002, 1006, 1008, 1014, 1020, 1022, 1024, 1030, 1032, 1034, 1036, 1040, 1042, 1068, 1086, 1088, 1090, 1092, 1112, 1140, 1142, 1210, 1212, 1238, 1246, 1330,1332, 1336, 1338, 1354, 1358
Лапінський Петро., Łapiński Piotr 240
Лапчинський Леон (Лапінський Леон, Томашевський Мечислав) («Гучванський», «Зенон», «Різьбяр») 314, 700, 818, 1038, 1244
«Ластивка» див. Янківський Григорій 120, 424, 982

«Ластівка» див. Мащак Іванна (Пшеп'юрська Іванна, Пшеп'юрська-Мащак Іванна) 996
«Ластівка» див. Янківський Григорій 120, 424, 982
«Ластівки», підрозділ 182, 192
«Ласточки» див. «Ластівки», підрозділ
Лашин Олесь («Луг», «Швець») 340
Лебедович Галина (Білецька Єлизавета, Кліш Олена, Лебедович Олена, Лебедович-Кліш Олена) («Галина», «Заграва», «Звенислава», «Зоряна») 58, 706, 988, 1246, 1324, 1326, 1330, 1332, 1334, 1336, 1338, 1340, 1342, 1344, 1354, 1356, 1358, 1360
Лебедович Олена (Білецька Єлизавета, Лебедович Галина, Лебедович-Кліш Олена) («Галина», «Заграва», «Звенислава», «Зоряна») 58, 706, 988, 1246, 1324, 1326, 1330, 1332, 1334, 1336, 1338, 1340, 1342, 1344, 1354, 1356, 1358, 1360
Лебедович-Кліш Олена (Білецька Єлизавета, Лебедович Галина, Лебедович Олена) («Галина», «Заграва», «Звенислава», «Зоряна») 58, 706, 988, 1246, 1324, 1326, 1330, 1332, 1334, 1336, 1338, 1340, 1342, 1344, 1354, 1356, 1358, 1360
Лебедь Микола 536
«Лев» 314, 326,
Левицкий Борис 536
Левицкий Евгений див. Левицький Євген
Левицький Євген 418
Левицький Микола («Селек») 536, 538, 1098
«Левка», район 206
«Левко» 188, 216, 334, 646, 654, 792, 1010, 1024, 1358
«Левко» див. Баталія Володимир 1010, 1020
«Левко» див. Дзіман Міхал 208
Левко Григорій («Крук») 188, 982
Левко Іван (Мартинюк Сергій, Мартинюк-Левко Сергій) («Граб», «Інженер», «Крига») 94, 96
«Легенда» див. Зарицька Катерина 212, 858, 862
«Легкий» див. Корецький Степан
Лелюк Василь 146
Лемеха Віра («Рогніда») 860
«Леміш» див. Кук Василь 1328
«Леміш» див. Шпонтак Іван
«Лемко» 698
«Лемка», підрозділ 118, 126, 152, 190, 192, 194, 202, 206, 212, 214, 250, 260, 276, 284, 286, 304, 306, 344, 346, 538, 540, 626, 1134, 1224, 1306, 1388, 1390
«Лен» 196
Лендовський 898
Ленько Иван Васильевич див. Пельо Іван Васильович
Леонтович 1364
Леонтьєв Олександр, Леонтьев Александр 148
Лесик Анна 866, 940
«Лесовик» див. Мартин Мар'ян
«Лесь»
Лесь Василь (Іваницький Юрій) («Зірка») 572
«Леся», підрозділ 190
«Летун» 302, 320, 532, 706, 758, 778, 798
«Летун» див. Мандрик Іван (Мандрика Іван)
Лехович Станіслав 566
Лещинський Зигмунт 130
Лещинський Фелікс (Василь) («Остап», «Чумак») 64, 278, 402, 440, 442, 444, 450, 456, 570
«Лида» див. Грушецька Єлизавета (Зеленська, Маєвська Єлизавета, Химка Зена, Химка Зеня, Химко Зиновія, Химко Зіновія)
«Лиза» див. «Ліза»
Лико Іван 116, 212, 260, 272, 318
«Лиман» («Зрив») 304
«Липа» 418
«Липа» («Данило») 594, 930, 934
«Липа» див. Михайлишин Петро
«Лис» 192, 314, 318, 328, 570, 690, 982, 1228
«Лис» див. Костишин Микола
«Лис» див. Федак Михайло
«Лиса», підрозділ 192
Лисенко Олександр Є. 42, 46, 48
Лисецький Роман (Федорів Петро) («Дальнич», «Косич», «Лісота»,

«П'єр», «Сівач», «Сівко») 14, 56, 58, 694, 696, 698, 700, 702, 706, 744
«Лисиця» див. Костюк Микола
Лиско Катерина («Білка») 430
«Лист» див. Троян Степан
«Лыс» див. «Лис»
«Листок» 1136,
Лишик Олександр 924,
Лівчанин Михайло («Семенко») 710
«Ліда» («Єва») 334
«Лідія» (Дибко Аврелія) («Галина») 1156
«Ліза» 816
«Ліно» див. Міхалувка Михайло
«Лір» див. Зварич Іван (Онишкевич Мирослав) (Славко)
«Ліс» див. Францішек Шарек
Ліс Войцех («Месник») 558
«Ліса» див. «Лиса», підрозділ
«Лісавук» див. «Лісовик» (Наконечний Василь, Коминовський, Лущак Михайло, Шевко Євген)
Liska Otokar 334
«Лісова» див. Байляк Анна (Карванська Анна, Карванська-Байляк Анна, Телятинська Анна)
«Лісовик» див. Коминовський (Лущак Михайло, Наконечний Василь, Шевко Євген) 856, 874, 880, 1096
«Лісовик» див. Мартин Мар'ян
«Лісовик» див. Сидор Василь Дмитрович
Лісовський Станіслав 1276,
«Лісота» див. Лисецький Роман (Федорів Петро)
Ловчук (Гоза Андрей, Гоза Андрій, Зевчук, Качмарек Михайло) 224
«Ложа» 1226
Лозинський 1340
Лойко 400, 402, 404
Лопатинський Юрій (Лопатюк Юрій, Сухевич Юрій) («Єжи», «Калина», «Шейк») 536
«Лорко» 1302
«Луг» див. Лашин Олесь
«Луговий» 386, 458, 520, 878
«Луговий» див. Голуб Владислав 26, 1402, 1404
«Луговий» («Дубовий», «Жасмин», «Олег») 314, 596, 918, 934, 1396
«Луговой» див. «Луговий» («Жасмин», «Олег»)
Лужецький Євген («Еко», «Шувар») 212
Лукасевич (Козакевич) Тремішка 530, 872
Лукасевич Мар'ян (Лукашевич Мар'ян) («Черник», «Ягода») 102
Лукасюк Владислав («Молот») 62, 1148
Лукашевич Мар'ян (Лукасевич Мар'ян) («Черник», «Ягода»)
Лукьяненко див. Лук'яненко
Лук'яненко 828
«Луна» див. Будревич Ольга (Стець Ольга)
«Лупашка» див. Шенджеляж Зигмунт
«Лупашки», підрозділ 162, 676
Луць Владислав 1032, 1056, 1078, 1084, 1270 1274
Луць Владко див. Луць Владислав
Луць Дмитро 1270
Луць Іван («Гризун», «Певний») 1002, 1004, 1006, 1010, 1012, 1022, 1024, 1030, 1032, 1034, 1050, 1056, 1058, 1072, 1092, 1154, 1166, 1180, 1182, 1186
Луць Йосип (Юзеф) 1022, 1028, 1032, 1184
Луцький Олександр («Андрієнко») 52, 190, 540, 1062
Лушко Александр див. Лушко Олександр
Лушко Олександр («Ігор») 598
Лущак Михайло (Коминовський, Наконечний Василь, Тущак Михайло, Шевко Євген) («Лісачук», «Лісовик») 856
«Люба» див. Мороз Ольга
«Любка» див. Бобік Юрій (Добровольський Володимир, Сольський Станіслав) («Вишневський»)
«Любка» див. Телеш Марія
«Любко» 288
Любович 290
Любовичі 440, 442
«Люня» див. Гук Люся
«Люся» див. Гук Люся
«Лютек» див. Сетляк Людвиг

«Лютий» 316, 350, 452, 454, 458, 930, 1178, 1242, 1308
«Лютий» див. Зварич Іван (Онишкевич Мирослав) (Славко)
«Лютий» див. Корецький Михайло (Порицький Михайло)
«Лютый» див. Порицький Михайло
Люхрицька Ярослава 1380
«Лянецький» див. Гомів
Ляцький Василь («Дуб») 696
Льокайчик Вацлав (Збігнев) 694, 1152, 1206, 1250
«Льотка» див. Голембійовський Маріан

М

«М» див. Кавуза Петро (Кавула Петро)
«М-22» див. Пилип Дмитро
«М.» див. Пилип Дмитро
«М. Д. Бученко» див. Грицай Дмитро
«Мавка 2» див. Зарицька Олена (Копко Марія, Мороз Ольга, Мороз-Турик Ольга, Турик Ольга)
Магера Микола (Хіта Микола) («Голуб») 1158
«Магистр» див. Совган Ярослав (Солган Ярослав)
«Магістер» див. Совган Ярослав (Солган Ярослав)
«Магістр» див. Совган Ярослав (Солган Ярослав)
«Магура» див. Федак Михайло
Маґі 1170
Мадай Богдан («Ігор») 526, 606, 630, 838, 840, 952, 1096, 1098
Мадай Василь 836, 840
Мадай Іван 630, 1096, 1098, 1100
Мадар Паранка (Параскева) 1080, 1092, 1364
Мадар Йозеф (Юзеф) 1080, 1364
Маєвська Єлизавета (Зеленська, Зелінська, Грушецька, Химка Зена, Химка Зеня, Химко Зиновія, Химко Зіновія) («Віра», «Зоя», «Ліда», «Софія») 282, 578, 612, 630, 862, 868, 918, 1096, 1266
Мажец Єжи 514, 528, 530, 544, 546, 550, 636, 642, 1056
Мазур Григорій («Донський», «Калинович») 188, 572, 1230
Мазур Ігнаци 22, 1048, 1152, 1204, 1206
Мазурек Марія 1088
Мазурек Януш (Мазурек Януш-Маріан) («Руслан», «Фарад») 24, 430, 958, 994, 1074, 1152, 1154, 1166, 1180, 1182, 1186, 1190, 1206, 1210, 1372, 1386, 1388
Мазуркевич 568
Мазяр Мария див. Мазяр Марія
Мазяр Марія 598
Маївський Дмитро (Германович Ярослав) («Тарас») 62, 144
Майда Ян 682
Майковський Александр (Гройсман) 1002, 1058
Майхер Петро 434, 442
Майхшак Ришард 372
«Макар» див. Дзядош Владислав
«Макс» 330
«Максим» 570, 1092, 1212, 1240
«Максим» див. Арсенич-Березовський Микола Васильович
«Максим» див. Бродюк Максиміліан
«Максим» («Гонта») 326
«Мала» див. Антонюк Афаназя (Афанасія) (Качинська Гелена Станіслава, Качинська Олена)
Маленич Марія 954
«Малий» див. Конечний Владислав
«Малий» див. Старух Станіслав
«Малий» («Кметь», «Славко») 328
«Малко» 454
Малнович Михайло див. Мальнович Михайло
«Малого», підрозділ 162
«Малуша» див. Зарицька Олена (Копко Марія, Мороз Ольга, Мороз-Турик Ольга, Турик Ольга)
«Малуша» див. Бзова Теофілія (Стахів Теофілія, Федорів Теофілія, Мороз Ірина)
Мальнович Михайло 244
Мандрик Василий див. Мандрик Іван (Мандрика Іван)
Мандрик Іван (Мандрика Іван) («Летун») 116
Мандриль Іван («Зельм») 872
Маньковський Зиґмунт 34

Маньковський Зиґмунт, Mańkowski Zygmunt 40
«Маня» див. Зарицька Катерина
«Мар» 152, 200, 206, 248, 250, 296, 310, 312, 342, 364, 504, 556, 580, 594, 640, 812, 820, 928, 1114, 1116
«Мар» див. Голяш Степан
«Марийка» див. Вирук Марія (Гавančук Анна, Зарицька Катерина, Сорока Катерина) («Калина», «Легенда», «Маня», «Монета», «Орися», «У. Кужіль»)
«Марися» див. Ґонтарська Зіновія («Зоня», «Стефа», «Франя»)
«Марися» див. Капій Славомира (Сусабовська Славомира, Фалінська Славомира) («Фіалка»)
Марися див. «Марічка»
«Маричка» див. Пискір Марія (Савчин Марія)
«Марійка» 212, 332, 468, 886, 954
«Марійка» див. Антонюк Афаназя (Качинська Гелена Станіслава, Качинська Олена)
«Марійка» див. Партакевич Надя
Марійка див. Савчин Марія
«Марічка» див. Галаса Марія (Пискір Марія, Савчин Марія)
«Марічка» див. Гринишин Марія (Ґонтарська Марія, Зелінська Марія, Крупінська Марія)
Марія див. Гук Марія (Камінська Марія) («Галина»)
«Марія» див. Бзова Теофілія (Мороз Ірина, Стахів Теофілія, Федорів Теофілія)
Марія» див. Мрозовська Степанида
«Маркіян» див. Колари Владислав (Пшеп'юрський Всеволод Осипович)
«Марко» 696, 708, 922
«Марко» див. Полюга Борис
Маркова Федора, підрозділ 162
Маркс Карл 500
«Марта» 886, 1006
«Марта» див. Бзова Теофілія (Мороз Ірина, Стахів Теофілія, Федорів Теофілія)
«Марта» див. Білецька Єлизавета (Лебедович Галина, Лебедович Олена, Лебедович-Кліш Олена) («Галина», «Заграва», «Звенислава», «Зоряна»)
«Марта» див. Голояд Галина
«Марта Гай» див. Голояд Галина
«Мартин» 710
«Мартин» див. Голяш Степан
Мартин Мар'ян («Давиденко», «Да-ко», «Лісовик») 310, 594
Мартын Марьян див. Мартин Мар'ян
Мартинюк А. див. Мартинюк Ганна
Мартинюк Ганна («Ганна», «Ганя») 94, 1030
Мартинюк Сергій (Левко Іван, Мартинюк-Левко Сергій) («Граб», «Інженер», «Крига») 94, 96
«Маруся» див. Бзова Теофілія (Мороз Ірина, Стахів Теофілія, Федорів Теофілія)
«Маруся» див. Галушка Стефанія
Марущенко Олександр В. 42
«Марченко» 330
«Мар'ян» див. Баталія Володимир
«Мар'ян» див. Пришляк Григорій
Масур Марія див. Мосур Марія
Матей Францішек 566
Матущак Ян 680
Махник Иван («Сокол») 122
Мацейко Григорій 92, 210
Мацуляк Іван 72
Мацьків Володимир 310
Мацьків Станіслав 310
Мачок Галина 1356
Мащак Іванна (Пшеп'юрська Іванна, Пшеп'юрська-Мащак Іванна) («Ластівка») 64, 996, 998
М. Д. 470
«Меви», підрозділ 558
«Медвідь» 322, 326, 982
«Медвідь» див. Кук Василь
«Мелодия» див. Крук Богдан (Крук Богдан-Яньо)
«Мелодія» див. Крук Богдан (Крук Богдан-Яньо)
Мельник Андрій 252, 614, 952, 1316
Мельник Ярослав («Роберт») 306
«Мельодія» див. Крук Богдан (Крук Богдан-Яньо)
«Месник» див. Ліс Войцех

«Метек» див. Дьомко Микола (Демко Микола, Мочар Мечислав)
«Метеор» див. Гамівка Ярослав
Мецінська (Мицінська) Кшися 840
Мецнер 838
Мечинська Неоніла 988
Мешик Павло Якович, Мешик Павел Яковлевич 62, 78
Мєрнецький Ян 646, 676
Мизерный Василий див. Мізерний Василь (Мартин)
Микита Марко («Береза») 564
«Миколаєвич» («Гора») 322, 1308
Миколаєвич Антон 1046
Миколенко Петро (Савченко Микола) («Б-да», «Байда») 100, 120, 192, 310
Миколович Мирослав 1378
«Мило» див. Піпка Олекса
«Мина» див. «Міна»
«Мирон» 190, 422
«Мирон» див. Гошко Володимир
«Мирон» див. Пецiв Ярослав
«Мирон» див. Середоха
Мирошниченко див. Мірошніченко
«Мырошка» див. «Мірошка»
«Мирошка» див. Бильо Ганна (Іванна) (Бильо-Гаргай Ганна (Іванна), Бортник Марія, Нич-Бильо Ганна (Іванна) («Арета», «Мірошка» або «Мирошка», «Мотря»)
Мисливець Павло 564
«Михаил» див. Горечко Михайло
Михайлишин Петро («Влодко», «Липа», «Хорт») 710, 750
«Михайло» 1052
«Михайло» див. Арсенич-Березовський Микола Васильович
«Михайло» див. Горечко Михайло
«Михайло» див. Кам'янецький
«Михайлов» 602
Михальчишин Ян 436
Мицінська див. Мецінська Кшися
Мишковський 498
Мідро Леон 996, 1010
Мізерний Василь (Іван, Мартин) («Р.», «Рен», «Рн», «Роман») 118, 122, 190, 192, 194, 210, 214, 250, 260, 302, 304, 350, 532, 922, 1306, 1334
«Міко» див. Грабець Омелян
«Мікушка» див. Пришляк Григорій
«Мірко» 322
«Мірко» див. Прокоп Мирослав
Міровський Людвіг 442
Міровський Людовик див. Міровський Людвіг
«Мірошка» див. Бильо Ганна (Іванна) (Бильо-Гаргай Ганна (Іванна), Бортник Марія, Нич-Бильо Ганна (Іванна)
Мірошніченко 914
Мірчук Петро 44, 144, 252, 448, 606, 614, 698, 958, 1000, 1156, 1238
Місило Євген, Misiło Eugeniusz 32, 88, 180, 510, 980, 1044
«Міcько» див. Сціборський Микола
Міхалевич Станіслав (Краль Василь, Кроль Василь) («Ч», «Чавс», «Чаус») 1042
Міхалік М., Michalik M. 164
Міхалувка Михайло («Ліно») 392
«Міхушка» див. Пришляк Григорій
Млєчін Леонід, Млечин Леонид 174
«Модест» див. Цмоць Кость
«Мокрий» див. Воловина Ілько
«Молот», див. Лукасюк Владислав
«Молота», підрозділ 62, 1148
Молдава Тадеуш, Mołdawa Tadeusz 484
Момот Владислав 508
«Монах» 328
«Монета» див. Зарицька Катерина
«Моніка» див. Галаса Марія (Пискір Марія, Савчин Марія)
«Мономах» («Монюшко») 708
«М-ор» див. Гамівка Ярослав
«Морець» див. «Чорноморець»
«Мороз» див. Сорока Мирослав (Славко, Ярослав) Олексійович
Мороз Володимир 144, 252, 614, 860, 962
Мороз Ірина див. Бзова Теофілія, Стахів Теофілія, Федорів Теофілія («Ґава», «Ірина», «Малуша», «Марія», «Марта», «Маруся»)
Мороз Мария див. Мороз Марія
Мороз Марія 494
Мороз Михайло 970
Мороз Ольга (Зарицька Олена, Копко Марія, Мороз-Турик Ольга, Турик

Ольга) («Люба», «Мавка 2», «Малуша») 212, 244, 430, 432, 484, 488, 490, 544, 604, 610, 856, 858, 864, 880, 882, 884, 1096
Мороз Ярослав 1326
«Морозенко» див. Колари Владислав (Пшеп'юрський Всеволод Осипович)
Мороз-Турик Ольга див Мороз Ольга, Зарицька Олена, Копко Марія, Турик Ольга) («Люба», «Мавка 2», «Малуша»)
«Моряка», боївка 932, 1248
Мосур Марія (Масур Марія) 542, 874
Мотика («Чайка») 1230
Мотика Ґжеґож, Motyka Grzegorz 28, 32, 34, 36, 40, 44, 52, 90, 92, 96, 100, 120, 132, 144, 192, 284, 982, 1002
«Мотря» 310, 594, 886, 902, 922, 930, 934,
«Мотря» див. Бильо Ганна (Іванна) (Бильо-Гаргай Ганна (Іванна), Бортник Марія, Нич-Бильо Ганна (Іванна)
«Мотря» див. Тесля Марія (Тесля-Павлик Марія Степанівна, Шиманська Францішка)
Мочар Мечислав (Демко Микола, Дьомко Микола) («Метек») 484
Мошчішко Григорій 452
«Мрія» 804
Мрозовська (Шаян-Сохацька) Дарія 956, 958
Мрозовська Дарка див. Мрозовська (Шаян-Сохацька) Дарія
Мрозовська Марія 956, 958
Мрозовська Марія Стефанія див. Мрозовська Степанида
Мрозовська Степанида («Марія») 956, 958
«Мручко» 886
Мудра Надія 244
Мудрий Василь 204
Мусялік Владислав («Болеслав», «Желіславський») 162
«Муха» 208, 330, 570, 1298
«Мушка» див. Чорній Яків

Н

«Наборовський» див. Павлишин Лука
Навроцький Збіґнєв 38, 80, 160
Навроцький З., Nawrocki Zbigniew 38, 80, 160, 1124
«Надя» 598, 876
«Назар» див. Галаса (Галаза) Василь
«Назар» див. Горбаль Іван Петрович
Наконечна Казимира (Підбільська Катерина) («Галка») 382, 384, 386, 390, 406, 412, 414, 432, 542, 544
Наконечний Василь (Коминовський, Лущак Михайло, Тущак Михайло, Шевко Євген) («Ігор», «Лісачук», «Лісовик») 856, 874, 880, 1096
«Наливайко» 708
«Наталка» 240, 800
«Наталка» див. Байляк Анна (Карванська Анна, Телятинська Анна)
«Наталка» див. Галушка Стефанія
«Небозвід» 802
«Невідомий» 1390
«Невідомий» див. Красуцький Йосип
Негребецька 388
Недзведська Галина 1356
Недзведський Павло Іванович (Сорока Павло (Петро) Іванович, Сороке-вич Павло Іванович) («Богдан») 1052, 1056, 1158, 1252, 1258, 1260, 1262, 1282, 1284
«Неон» див. Кудлайчук Ірон (Кудлинський Степан) («Довгий», «Нерон»)
«Неофіта» див. Важеха (Важецька) Софія
«Нерв» див. Штендера Євген
«Нерон» див. Кудлайчук Ірон (Кудлинський Степан) («Довгий», «Неон»)
«Нестер» див. Сорочак Роман
«Нестор» див. Коцюбинський Богдан
«Нестор» див. Лазор (Лазур) Владислав
«Нестор» див. Сорочак Роман
Неуман Павло 1276
«Нехрист» див. Совган Ярослав (Солган Ярослав)
«Нехрыст» див. Совган Ярослав (Солган Ярослав)
«Нечай» 294, 318, 342, 364, 498
«Нечай» див. Гарасим Григорій
«Нечай» див. Шиманський Петро
Никифоров 586, 602

«Николаевич» див. «Гора» («Миколаєвич»)
Нич-Бильо Ганна (Іванна) (Бильо Ганна (Іванна), Бильо-Гаргай Ганна (Іванна), Бортник Марія) («Арета», «Мірошка», «Мотря») 816, 984
«Ніна» див. Злинська Ірина Степанівна (Камінська Ірина Степанівна, Ковальчик Марія, Тимочко Ірина Степанівна, Тимочко-Камінська Ірина Степанівна)
Новак Ірина (Вовк Ірина, Фальківська Христина) («Іда», «Ярослава») 862
Новаківський 896, 898
Новацька Станіслава 1018
«Новий» 312
«Новик» див. Чижевський Василь (Дячук-Чижевський Василь)
Новицький Степан («Вадим», «В'юн», «Спец») 1238
Новосад Степан («Жук») 1026
«Ноцяга» див. Кухарчук Іван
Нурек Мечислв, Nurek Mieczysław 868

О

Овчарек Богуслав, Owczarek Bogusław 36
«Овчаренко» див. «Вівчаренко»
Огородник 1000, 1002, 1006, 1008, 1010
Огороднік Валерій 116, 144, 206, 208, 292, 504
Огороднік Євген 998, 1000, 1002, 1006, 1008
«Одарка» див. Бродюк Ольга (Софія) (Ключковська Ольга)
Одм'ян 680
«Одра» див. Декутовський Ієронім
«Одуд» 980
«Ожен» див. Тос Ян
Ожешина Ян 1264, 1270, 1274
Озорек Владислав (Дишкант Василь) («Деркач», «Савчинський») 448, 1248
Ойцєц Ян 98
Окорський Александер 216, 904
«Оксана» 286, 290, 350, 352, 364, 378, 380, 382, 384, 386, 390, 474, 546, 712
«Оксана» («Веселка»)
«Оксана» («Степанида») 816
«Оксана» див. Голояд Галина
«Оксана» див. Ріпецька Марія (Боднаренко Марія, Боднаренко-Ріпецька Марія, Бондаренко Марія)
«Оксана» див. Сондович Данута
«Олег» див. Грицай Дмитро
«Олег» («Білий») 30, 300, 344, 588, 1106, 1158
«Олег» («Блиск») 328
«Олег» («Дубовий», «Жасмин», «Луговий») 314
«Олег» див. Зварич Іван (Онишкевич Мирослав) (Славко)
Олексяк 674
«Оленка» 1210
«Оленко» («Орленко»?) 194
Оленяк Марія («Квітка») 1394, 1398
Оленяк Микола 1398, 1400
«Олень» 304, 918, 932, 1308
«Олень» див. Ріпецький Модест
Олехнович Олександр («Погорецький») 162, 164
«Оля» 284, 328, 356, 912, 956, 982, 1390
«Оля» див. Калита Єва
«Оля» див. Серванська Ірина
Олялий (Левицький) 538
«Олька», підрозділ 690
Ольшанський Степан 452
Омелян Ольга Василівна 1072, 1174, 1254, 1256, 1260, 1262, 1264, 1276, 1278, 1282, 1284
Онишкевич Богдан див. Онишкевич Мирослав (Зварич Іван)
Онишкевич Мирослав (Славко) Григорійович (Зварич Іван) («Білий», «Богдан», «Лір», «Лютий», «Олег», «Орест», «Чорнява») 18, 20, 22, 30, 50, 52, 58, 60, 64, 696, 706, 1158, 1206, 1208, 1212, 1216, 1238, 1250, 1258, 1260, 1262, 1274, 1280, 1322, 1324, 1328, 1336, 1340, 1344, 1364, 1366, 1368
Онишкевич Ольга Григорівна 1364, 1366, 1368
Онишкевич Степанида (Стефанія) Теофілівна (Самборовська Степанида (Стефанія) Теофілівна) 1360, 1366, 1368

Онишкевич Стефанія див. Онишкевич Степанида (Стефанія) Теофілівна (Самборовська Степанида (Стефанія) Теофілівна
Онишкевич Тарас («Галайда») 82, 536, 796
Онишкевич Ярослав див. Онишкевич Мирослав (Зварич Іван) 1238
«ООК» див. Юрчак
«Орач» 386, 456, 458, 640, 864, 930
«Орач» див. Гарабач Василь
Орвіч Северин (Гурвіц Северин, Ротштайн Северин) 650, 662, 672
«Органський» див. Сціборський Микола
«Ордон» див. Стуґ Юзеф
«Орел» 222, 224, 316
«Орел» див. Сус Роман («Казік»)
«Орест» див. Галаса (Галаза) Василь
«Орест» див. Дужий Петро
«Орест» див. Зварич Іван (Онишкевич Мирослав) (Славко)
«Орех» див. «Горіх»
«Орися» 874
«Орися» див. Зарицька Катерина
«Орла», підрозділ 160
«Орлан» див. Галаса (Галаза) Василь
«Орленко» («Оленко»?) 194
Орлик 480
«Орлик» 158, 326, 598, 690, 922, 980, 1082, 1134
«Орлик» див. Бернацяк Маріян
«Орлик» див. Вірстюк Петро (Качоровський Петро, Качоровський Юзеф)
«Орлика», підрозділ 922
«Орлович» див. Прокоп Мирослав
Орловський Станіслав (Зажецький Вацлав) («Пйорун», «Циган») 160
Орловський Станіслав, *Orłowski Stanisław* 162
«Орн» 878
«Орский» див. Карванський Дмитро
«Орський» див. Карванський Дмитро
«Орський» див. Чухра Юзеф
Осечко Михайло 452
Осечко Яків 452
«Осип» див. Дудко (Дутко) Микола
«Осип» («Солоний») 872
«Остап» 206, 1114, 1116
«Остап» («Бірчак», «Лаврів», «Лавріл») 1110
«Остап» див. Лещинський Василь (Фелікс) («Чумак»)
«Остап» див. Охота Павло
«Остап» див. Прокоп Мирослав
«Остап» див. Шпонтак Іван
«Остапенко» 1040
Остапчук 1056
Остапчук Євгенія 1084
Оссовський, *Ossowski* 162
Осташ Гжегож, *Ostasz Grzegorz* 98, 560
Осташевська (Запоровська) Анна 1278
Осташевська Марія Луківна (Стеранка Марія) 1176, 1256, 1258, 1264, 1272, 1278, 1280, 1282
Осташевська (Шиманович) Юлія 1278
Осташевський 1274
Осташевський Лука Максиміліанович 22, 24, 1256, 1258, 1260, 1264, 1272, 1276, 1278, 1280, 1282
Осташевський Максиміліан 1278
Осьмак Кирило 204
«Отець Кадило» див. Шевчук Василь
«Отолія» 328
«Отта», підрозділ 684
Охота Павло («Остап») 1390, 1394, 1396
«Очерет» («Чумак») 306

П

П. Д. див. Пилип Дмитро
Павлик Марія див. Тесля Марія
Павлина див. Сорока Павлина
Павлич Пелагея 622
Павлиш 1100
Павлиш Люба 540
Павлишин Лука («Вовк», «Ігор», «Наборовський») 1238
Павлище Людмила див. Кіт Людмила
Павлище Роман 242, 988, 990, 1358
«Павло» див. Кононович Федір
Павловська Ірина (Соковська Ірина, Стисло Ірина) 830, 840, 956
Павловський Іван (Ян) 1052, 1174
Павук 362
Паук Василь 246
Пагіря Олександр 538

Пайончковський 1316
Пайташ Владислав («W-15») 244, 440
Паленяк Розалія (Крупа Розалія) 624
«Палій» див. Гарасимів Іван
«Палій» див. Грицай Дмитро
Палюх див. Полюга Борис («Марко»)
Палюх Т. див. Палюх Теофіл
Палюх Теофіл («Топур») 1232
Палюха див. Полюга Борис («Марко»)
«Панас» 776
«Панасенко» див. Дужий Петро
Панкевич Марія 578
Панкевич Оксана 832
«Пантера» див. Василяшко Василь
Панченко Олександр 46, 818
Панюшок див. Шпонтак Іван
«Парабеллум» 594, 598, 600
Партакевич Надя («Марійка») 958
Пасічник 1316
«Пастернак» див. Гарабач Іван
Пательський Маріуш, Patelski Mariusz 34
Патрик Марія 1358, 1360
Патрикевич Надія 152
Патриляк Іван 44, 46, 48
Патроконський Станіслав 1352
Пахолко О. 1330
Пацинко Пауко («Самерко») 124
Пацула 524
Пашкевич Ян 370, 374
«П-ва» див. Штендера Євген
«Певний» див. Луць Іван («Гризун»)
«Пезо» 322
Пекала Віктор 690
Пекала Мацей 664, 690
Пеленський Зенон («Зеленко») 606, 608
«Пелішка» 1328
Пельчар Станіслав, Pelczar Stanisław 98
Пельо Іван Васильович (Ленько Иван Васильевич,«Герман», «Тарас») 598
Пемпера Францишек див. Пемпера Францішек
Пемпера Францішек 406, 412, 426
Пенар Міхал 1018
Пенар Юзеф, Penar Józef 36, 286, 430, 956, 1124, 1266, 1388, 1400
Пенкаля див. Пекала
Пенкаля Віктор див. Пекала Віктор
Пенкаля Мацей див. Пекала Мацей
«Перебийніс» див. Грицай Дмитро
«Перелка» див. Козьоринська Анна
«Перемиський» див. Пшеп'юрський Всеволод Осипович
«Перемога» 708
«Перемога» див. Василяшко Василь
«Перемоги», підрозділ 538, 1158
«Перемока», сотня див. «Перемоги», підрозділ
«Перец» див. «Перець»
«Перець» 598
Петлюра Семен 1290
Петришин Микола 1078, 1092
«Петро» 400, 402
«Петро Гетьманець» див. Василенко Петро
«Петро» («Донський») 710, 778
Петров Микита, Петров Никита 78, 80, 148, 154, 176, 586
Петрушевський Едвард (Щеснюк Адріан) («Залізний») 408, 412
«Петя» див. Яріш Степан
Пецiв Ярослав («Вадим», «Мирон») 626, 868
«П'єр» див. Лисецький Роман (Федорів Петро)
Пєрацький Броніслав 90, 144, 206, 210, 1314
Пєтжак Лєшек, *Pietrzak Leszek* 158
Пизю Андрей («Ярошенко») 116
Пикулицький 844, 940
Пилип Дмитро («Ем», «Євшан», «М.», «М-22») 82, 536
Пилипчук Павло («Карпо») 216, 506
«Пимста» див. Крупа Павло («Пімста»)
«Пиріг» 210
Пирка Василь («Сталевий») 1092, 1168
Писарський 1258
Пискір Марія див. Галаса Марія (Савчин Марія) («Зірка», «Марічка», «Моніка»)
«Пі-21» див. Кунанець Володимир
Підбільська Катерина (Наконечна Казимира) («Галка») 382, 384, 386, 412, 414, 432, 546, 550, 856, 864, 874, 882, 1096, 1266, 1390, 1394
Підбільський Григорій 1390, 1394

Підгайний Богдан («Аскольд») 818
Підгірська Казя 526
«Підгірянка» див. Кноблох Іванна
«Підкова» див. Шиманський Маріан
Пікулицький 844, 940
«Пімста» 326, 504, 546, 548, 892, 894, 1100
«Пімста» див. Грицишин Антон (Конопальський Казимир)
«Пімста» див. Крупа Павло
«Пімста» див. Смарж Іван
Піонтковський Кшиштоф 40
Піонтковський Кшиштоф, Piątkowski Krzysztof 40
Піотровський Павел, Piotrowski Paweł 484, 492, 746, 748, 1058
Піпка Олекса («Мило») 708
Пісулінський Ян 32, 34, 38
Пісулінський Ян, Pisuliński Jan 32, 38, 932
Піхета Станіслав-Анджей 360, 368
«Пйорун» див. Зажецький Вацлав (Орловський Станіслав) («Циган»)
«Пйоруна», підрозділ 160
«Пластун» див. Шевчук Василь
Плечень Омелян, Płeczeń Omelan 536, 822
«Плокатор» див. «Плугатар»
«Плугатар» 302, 592
«Плугатарь» див. «Плугатар»
Плечень Омелян («Чабан») 536, 822
«Плуг» 820, 826
«Погорецький» див. Олехнович Олександр
Подбільська Катерина див. Підбільська Катерина (Наконечна Казимира) («Галка»)
Подбильская Екатерина див. Підбільська Катерина (Наконечна Казимира)
Подечка («Сокира») 1314
«Подкова» див. «Підкова»
Подоляк Марія 240
Полєшак Славомір, Poleszak Sławomir 166
Половняк Ольга (Гуменюк Людвіка, Гуменяк Людмила, Іваницька Стефанія, Процак Ірина, Прошак Ірина, Савчишак Ольга, Славчишин Ольга) («Віра») 274, 430
«Полтава» див. Федун Петро
Полюга Борис («Марко») 694, 696, 708, 970, 1354, 1358, 1360
Полюжин Микола («Верниволя», «К-42», «Чорнота») 320, 598
Польняк Мартин 792
«Польовий» див. «Зен»
Поморський Ромуальд 1296, 1304, 1388, 1400
«Помста» див. «Пімста»
«Попель» див. Бандера Степан
Поплавський Станіслав 684
Порицкий Михаил див. Порицький Михайло
Порицький Михайло див. Корецький (Порицький) Михайло («Лютий»)
Поронович див. Вербловський Степан (Поронович Володимир)
Поронович Володимир див. Вербловський Степан (Поронович Володимир)
Посівнич Микола 144
«Потап» 918, 1330
«Потап» див. Цап'як Василь
«Потапа», група 916
Потічний Петро Й. 288
«Примода», підрозділ 168
«Прирва» див. Штендера Євген
Приставская Эльжбета див. Приставська Єлизавета
Приставська Елжбєта, Єлизавета (Козакевич Ірина, Козакевич-Суровіцька Ірина, Суровецька Ірина) («Зоя», «Роксолана», «Роксоляна») 384, 430, 530, 542, 544, 828, 856, 872, 876, 880, 1096
Приступа Семен («Давид», «Сокіл») 1044
Пришляк Григорій («Вайс», «Вільховий», «Мар'ян», «Мікушка», «Сірник») 532, 872
Пришляк Євген («Ярема») 710
«Прірва» див. Штендера Євген
Прокіп Любомира 494
Прокоп Любомира див. Прокіп Любомира

Прокоп Мирослав («Вировий», «Володимир», «Гармаш», «Мірко», «Орлович», «Остап») 204, 918, 960
Просинський Дмитро («Шран») 570, 572
«Професор» 416, 422
«Профессор» див. «Професор»
Процак Ірина (Гуменюк Людвіка, Гуменяк Людмила, Іваницька Стефанія, Половняк Ольга, Прошак Ірина, Савчишак Ольга, Славчишин Ольга) («Віра») 430
Прошак Ірина див. Процак Ірина
Прошовського Вацлава («Вампіра»), підрозділ 166
Прус-Вєнцковський Микола-Казимир 478
«Прут» див. Васько (Вацик) Павло
«Прут» див. Кунанець Володимир
«Птах» див. Сорока Мирослав (Славко, Ярослав) Олексійович
Птах Іван 1228
Птах Петро 1228
Пташник Ганна (Наця, Нуся, Нюня) 1004, 1008, 1032, 1034, 1036, 1172
Птічкін (Птичкин) 426
«Пугач» 216, 332
«Пугач» див. Гарабач Іван
«Пугач» див. Качур Володимир
«Пугач» див. Філь Микола («Смирний»)
«Пугача», район 206
Пула Антін («Вуйко») 212
Пусь Григорій 1044
Путечний Мечислав 590, 646, 650, 654, 662, 664, 672
«Пшеп'юрки» (Ґрончевського Едварда), підрозділ 486
Пшеп'юрська див. Пшеп'юрська Іванна (Мащак Іванна, Пшеп'юрська-Мащак Іванна) («Ластівка»)
Пшеп'юрська Іванна (Мащак Іванна, Пшеп'юрська-Мащак Іванна) («Ластівка») 976, 996, 1010, 1020, 1026, 1030, 1032, 1034, 1036, 1040, 1210, 1358
Пшеп'юрська-Мащак Іванна див. Пшеп'юрська Іванна
Пшеп'юрський Всеволод Осипович (Колари Владислав) («Володимир», «Ікар», «Скоп», «Маркіян», «Морозенко», «Перемиський») 60, 1332, 1342, 1344, 1346
«Пшимоди», підрозділ 128

Р

«Р.» див. Мізерний Василь (Мартин)
«Р. Лозовський» див. Шухевич Роман
«Радван» див. Глиняк Броніслав
«Радвана», відділ 98
Радейко Микола («Зов», «Зоя», «Зорич», «Крим», «Хмель», «Хміль», «Чалий») 150, 200, 250, 334, 640, 710, 738, 740, 768, 792, 816, 886, 888, 902, 936, 1110, 1114, 1230, 1246, 1302, 1304, 1344
Радкевич Станіслав 84
Радьо Андрій («Яворенко») 250, 344
Райтар Христина 554
«Рат» див. Добровольський Віктор
Ребізант Володимир («Кривоніс») 710
«Режу» див. Декутовський Ієронім
Резмер Вальдемар, *Rezmer Waldemar* 180
«Резун» див. Андрусяк Василь Васильович
Рембіш Федір (Березовський Вінцентій, «Блуд», «Заруба») 250, 280, 336, 340, 364, 394, 400, 404, 508, 570, 654, 662, 668, 696, 980, 1136, 1138, 1140, 1214, 1300, 1320
«Рен» див. Мізерний Василь (Мартин)
«Рена», підрозділ 16, 152, 190, 192, 194, 210, 214, 216, 250, 258, 260, 302, 308, 344, 350, 532, 820, 826, 858, 880, 910, 922, 924, 1138, 1156, 1224, 1230, 1404
Ренз Параскева 1178
«Реут» див. Кунанець Володимир
Решетило Сидір 1088
«Рибак» див. Кліш Юліан
Рибак Болеслав («Жбік», «Слонь») 162
Рибачук 144
Рибка Ршард, *Rybka Ryszard* 180
«Риболов» 326
Ризнер Людвиг 564
Рихлевський Бартоломей, *Rychlewski Bartłomiej* 162
«Рис» 932
«Рись» 74, 212, 304
«Рись» див. Білик Михайло

«Рись» див. Конколовський Микола
«Рих» див. Бандера Степан
«Рыбак» див. «Рибак»
«Різун» див. Андрусяк Василь Васильович
«Різьбяр» див. Андрусяк Василь Васильович
«Різьбяр» див. Лапінський Леон (Лапчинський Леон, Томашевський Мечислав)
Ріпецька Марія див. Боднаренко Марія
Ріпецький Модест, *Ripeckyj Modest* 152
Ріпецький Модест («Горислав», «Олень») 152, 200, 202, 210, 212, 242, 310, 394, 556, 594, 928, 1328
«Рен» див. Мізерний Василь (Мартин)
«Роберт» 38, 40, 306, 312, 504, 816, 824, 826, 1112, 1114, 1116, 1194
«Роберт» див. Мельник Ярослав
«Роберт» див. Ярошевич Степан
«Рогніда» див. Лемеха Віра
Родзевіч Анастази, Rodziewicz Anastazy 648
«Роксолана» див. Козакевич Ірина (Козакевич-Суровіцька Ірина, Суровецька Ірина, Приставська Єлизавета)
«Роксоляна» див. Козакевич Ірина (Козакевич-Суровіцька Ірина, Суровецька Ірина, Приставська Єлизавета)
«Рома» див. Байляк Анна (Карванська Анна, Карванська-Байляк Анна, Телятинська Анна)
«Рома» див. Сандович Дануся
Роман («Борис») 872
«Роман» 118, 192, 928
«Роман» див. Гробельський Роман
«Роман» див. Мізерний Василь (Мартин)
«Роман» («Бродич») 192, 214, 216, 344, 504, 802, 894, 928
Роман Василь 436
Романечко Іван («Володя», «Шпіль») 980
Романисько Єва 1010, 1036
Романисько Юрій (Кухарчук Микола) («Борис», «Буревій») 1000, 1344
«Романюк» 362, 834, 870, 887
Романюк Надя 1308
Романяк Болеслав («Болек», «Сокол») 166
«Ромко» див. Цекота Тимофій Степанович
Ромковський Роман (Ґрінспан-Кікель Натан, Ґріншпан-Кікель Менаше) 62, 72, 76, 142, 184, 512, 1150, 1188
Ропа Мар'ян 560
Росинська (Земела) Катерина 1278
«Ростислав» 1224, 1226
«Ростислав Вишитий» див. Сидор Василь Дмитрович
Ротштайн Северин (Гурвіц Северин, Орвіч Северин) 650
Руг Томаш, *Róg Tomasz* 40
«Рудий» 316, 1308
«Руслан» 306, 362, 592, 640, 834, 886, 888, 902, 910, 920, 930, 934, 946, 1120, 1154, 1354, 1396
«Руслан» див. Кавуза Петро (Кавула Петро)
«Руслан» див. Мазурек Януш (Мазурек Януш-Маріан) («Фарад»)
«Руслана», група 812
Русначенко Анатолій 44
«Ручей» див. «Струмок» 594
Рушель Нитенс 1340

С

«С. А.» див. Бандера Степан
«С. А.С.» див. Бандера Степан
«С. Ф.» див. Старух Ярослав
Саба («Буковий») 330, 332, 1390, 1394
Сабо Захар див. Сабо Захарій Станіславович
Сабо Захарій Станіславович («Клен», «Ілавський») 24, 1388, 1390, 1392, 1398, 1402
Сабо Захар-Станіслав див. Сабо Захарій Станіславович
Савка («Сміхур») 924
«Савко» 1354
Савко Віра 1360
Савкова 1182, 1184
«Савченко З.» див. Галаса (Галаза) Василь
Савченко Сергій Романович, *Савченко Сергей Романович* 64, 174, 176

Савченко Микола (Миколенко Петро) («Б-да», «Байда») 192
Савчин Марія (Галаса Марія, Пискір Марія) («Зірка», «Марічка», «Моніка») 236, 1308, 1376
Савчин Меля див. Галаса Марія (Пискір Марія, Савчин Марія) («Зірка», «Марічка», «Моніка»), Savchyn Pyskir Maria
«Савчинський» див. Дишкант Василь (Озорек Владислав)
Савчишак Ольга (Гуменюк Людвіка, Гуменяк Людмила, Іваницька Стефанія, Половняк Ольга, Прошак Ірина, Славчишин Ольга) («Віра») 430
«Савчук» 786
«Сагайдачний» 886
Сагонова Анна 822, 834
«Садова» див. Свита Юлія
Сайко Микола 398
Саладзяк Казимира (Катерина) 832, 842, 844, 950, 954
Саладяк Катерина див. Саладзяк Казимира (Катерина)
Саламон Вацлав 508
Салюк Текля 1078, 1080, 1092
Салюк Юлія Андріївна (Фаріан Уляна (Юлія) Андріївна) 1080, 1210, 1366
«Самбо» 1092, 1168
Самборовська Степанида (Стефанія) Теофілівна (Онишкевич Степанида (Стефанія) Теофілівна) 1008, 1010, 1022, 1024, 1030, 1032, 1034, 1056, 1172, 1366
Самборський Мечислав, *Samborski Mieczysław* 40
«Самостийный» див. «Самостійний»
«Самостійний» 820, 910
Самоходська Марія 918
Сандамич Данута див. Сандович Дануся
Сандович Дануся («Рома») 794
Санніков Георгій 50
Санніков Георгій
Сараєв Роман Миколайович, *Сараев Роман Николаевич* 6, 8, 148, 186
«Саша» див. Курц Ізидор (Чапліцький Юзеф)
Сват Тадеуш, Swat Tadeusz 72
Сватко Ярослав 90
Свєрчевський Кароль («Вальтер») 122, 254
«Свист» 932
Свита Юлія («Садова») 882, 1098
«Свіжий» 932
Світа Ян 666, 682
Світальський Іван див. Гамівка Ярослав
Світа Ян 666, 682
Свйонтковський Станіслав 680
Свйонтковський Т. 208
«Свобода» див. Голембійовський Маріан
«Святослава» 276, 812, 982
«Святослава» див. Кавула Ганна (Карман Катерина, Караман Катерина)
Свьонтек 670
Секерка Щепан, Siekierka Szczepan 40
«Селек» див. Левицький Микола
Сельбе Дерек 282
«Семен» див. Ялоха Іван («Ялівець»)
«Семенко» див. Лівчанин Михайло
Семенов Михайло 430, 434, 444, 1372
Семіанов Михайло див. Семенов Михайло
Семік Анна (Сеник Анна) 514, 876
Семпйол Адам 370, 372
Семчук Мирон («Вітер») 982
Сеник Анна див. Семік Анна
Сеник Омелян («Біляк», «Брощак», «Гриб», «Грибівський», «Канцлер», «Кащук», «Урбан», «Урбанський») 614
Сеник-Грибівський Омелян див. Сеник Омелян
Серванська Ірина («Оля») 952
«Сергій» («Арсен») 860
Сергійчук Володимир 190
Середоха («Мирон») 88, 112, 332
Середоха Володимир («Борис»)
Середоха Михаил див. Середоха Михайло
Середоха Михайло 112
«Серый» див. «Сірий»
Сетляк Людвиг («Бистрий», «Лютек») 20, 1128
Семенов Михайло 434

Сєм'янов 864
Сєров Іван Олександрович, Серов Иван Александрович 78
«Сивий» див. Зацний Леон
«Сигізмунд» 1242
Сидор Василь Дмитрович («Верховинець», «Вишитий», «Зов», «Конрад», «Кравс», «Крегул», «Лісовик», «Ростислав Вишитий», «Шелест») 292
Сикус Станіслав 74
«Синій» див. Старух Ярослав
Сирник Ярослав, Syrnyk Jarosław 202, 204
«Сич» («Володимир») див. Прокоп Мирослав
«Сівач» див. Лисецький Роман (Федорів Петро)
Сівіцький Микола 32
«Сівко» див. Лисецький Роман (Федорів Петро)
«Сікорка» див. Захарецька Стефанія (Гурна Стефанія) («Ванда») 452
Сілецька Марія 1360
Сінгалевич 76
«Сіра» 532
«Сіра» див. Козакевич Наталія (Козакевич-Флуд Наталія)
«Сірий» 276, 310, 922
«Сірий» див. Бандера Степан
«Сірий» див. Геда Антоній
«Сірий» див. Куровицький Адам Григорович
«Сірко» 570
«Сірко» див. Грицай Дмитро
«Сірник» див. Пришляк Григорій
«Сітка» див. Кавуза Петро (Кавула Петро)
Скаб Євгенія («Бася», «Феська», «Чижик») 22, 446, 448, 1220, 1246, 1248, 1300
«Скакун» 326
«Скала» див. Гук Богдан
«Скала» див. Климчак Степан (Криса Степан)
«Скала» див. Кононович Федір
«Скала» див. Скальський Володимир Іванович
«Скали», підрозділ 168
Скальский Владимир Иванович див. Скальський Володимир Іванович
Скальський 442
Скальський Володимир Іванович («Скала») 148
«Скеля» див. Гук Богдан
Скиба Юзеф 566
Скиба Людвик 566
«Скірка» 362
Скірка Анна («Дора») 534
Сковрон Мечислав 668, 678
«Скоп» див. Колари Владислав (Пшеп'юрський Всеволод Осипович)
Скоркін Константин В., Скоркин Константин В. 78, 80, 176, 586
«Скритий» 330
Скурський 1242
«Славка» див. Антонюк Афаназя (Качинська Гелена Станіслава, Качинська Олена)
«Славко» 310, 328, 710, 842, 850, 922
«Славко» див. Голончак Дмитро
«Славко» див. Гура Євген («Бронек»)
«Славко» див. Шкірка Володимир
«Славко» («Кметь», «Малий») 328
«Славко» («Чорноморець») 710
«Славський» 832
«Славутич» див. Галва Яків
«Сливка» 318, 328
«Слонь» див. Рибак Болеслав
«Слота» 708
«Слота» див. «Сльота» (Козенко Корнель)
Слюзар Дмитро Йосипович («Арпад», «Залатор», «Золотар», «Кметь», «Юліан») 116, 538
Слюсарчук Адам («Книга») 710, 768, 772, 778, 792
Сляський Казимир 1152, 1154
«Сльота» див. Козенко Корнель
Смарж Іван («Пімста») 1016
«Смерека» 932
«Смирний» 216, 314, 818, 920, 1126
«Смирний» див. Федак Михайло
«Смырный» див. Федак Михайло
«Смирний» див. Філь Микола («Пугач»)
«Смілива» 212
«Сміхур» див. Савка

Смішкевич Мірко 522, 582, 628, 872
Смішкевичі 522, 582
Смолинський Людвік 1176, 1258
«Смолій» 696, 698
Смолій Валерий А. 92
«Смольний» 1338
«Сноп» див. Шумський Ян
Соболі Анна 384
Сова Анджей Л. 34
Сова Анджей Л., Sowa Andrzej L. 34
Совган Ярослав (Солган Ярослав) («Дар», «Магістер», «Магістр», «Нехрист») 304, 582
«Согоєва», підрозділ 168
Содолі 384
Содоль Петро 44, 46, 112, 186, 278
«Сокира» див. Подечка
«Сокіл» 100, 190, 314, 346, 456, 818, 1044
«Сокіл» див. Водоніс Юрій
«Сокіл» див. Приступа Семен
«Сокіл» див. Стельмах Степан Максимович
«Сокіл» див. Федак Михайло
Соковська Ірина (Стисло Ірина, Павловська Ірина) 830, 840, 842
«Сокол» див. «Сокіл»
«Сокол» див. Романяк Болеслав («Болек»)
«Сокол» див. Стельмах Степан Максимович
«Сокола», боївка 600, 602, 1394, 1396
Солган Ярослав (Совган Ярослав) («Дар», «Магістер», «Магістр», «Нехрист») 302, 356, 386
«Соловей» 304, 318, 384, 532, 824, 836, 1226
«Соловей» див. Дудко (Дутко) Микола
«Соловей» див. Конколовський Андрій
«Соловій» див. «Соловей»
«Соловій» див. Дудка/Дутка Микола
«Солока» 214
«Соломка» 1082
«Солоний» («Осип») 872
Солхан Ярослав див. Солган Ярослав
Сольський Станіслав (Бобік Юрій, Добровольський Володимир) («Вишневський», «Любка») 286, 1392, 1396
Сондович Данута («Оксана») 1308
«Сопран» 316
Сопрон Костянтин 160
«Сор» 1154
Сорычак Роман див. Сорочак Роман
«Сорока» 318
Сорока Катерина (Вирук Марія, Гавančук Анна, Зарицька Катерина) («Калина», «Легенда», «Маня», «Монета», «Орися», «У. Кужіль») 858
Сорока Мирослав (Славко, Ярослав) Олексійович («Богдан», «Боєвир», «Мороз», «Птах») 350
Сорока Павлина (Чайковська Павлина) («Галя») 514, 528, 622, 624, 630, 856, 876, 880, 882
Сорока Петро (Павло) Іванович (Недзведський Павло Іванович, Сорокевич Павло Іванович) («Богдан») 1052, 1158, 1254, 1344
Сорока Славко («Стах») 260, 294, 350, 708, 1308, 1376
Сорока Федір 516
Сорока Ярослав Алексеевич див. Сорока Мирослав (Славко, Ярослав) Олексійович 305, 592, 908
Сорокевич Павло Іванович (Недзведський Павло Іванович, Сорока Павло (Петро) Іванович) («Богдан») 1052, 1158
Сорочак Володимир («Беркут», «Ворон») 126
Сорочак Роман («Нестор») 326, 598
Сорочак Степан («Крук») 536
«Сосна» 338, 910
«Сотник» 422
«Софія» 582, 1098, 1170, 1252, 1350, 1356
«Софія» див. Грушецька Єлизавета (Зеленська, Зелінська, Маєвська Єлизавета, Химка Зена, Химка Зеня, Химко Зиновія, Химко Зіновія)
«Софья» див. Грушецька Єлизавета (Зеленська, Маєвська Єлизавета, Химка Зена, Химка Зеня, Химко Зиновія, Химко Зіновія)
Соха Зенон Адам 1352
С[...]тен 542
«Спец» див. Новицький Степан

Сподарек Григорій 1168, 1170
Сподарик Гриць див. Сподарек Григорій
«Справедливий» 832
Срочик Чеслава див. Тимочко-Камінська Ірина
«Ст.» див. Бандера Степан
Ставжичи Мефодій 702
Ставниче Стефко 1078
Ставжичи Степан 702
«Сталевий» 1168, 1328
«Сталевий» див. Кук Василь
«Сталевий» див. Пирка Василь
«Сталь» 336, 1304
«Сталь» див. Дзьоба Дмитро (Петро)
Станкевич Марія 376
Станкова Мария див. Станкевич Марія 496
«Стари» див. Декутовський Ієронім
«Старий» 920, 936, 1224, 1306
«Старий» див. Гарабач Іван
«Старый» див. Гарабач Іван
Старух Ярослав («1001», «Вольт», «Гомін», «Лав», «Синій», «С. Ф.», «Стояр», «Стяг», «Ярлан») 30, 56, 278, 282, 294, 300, 342, 364, 366, 400, 402, 404, 498, 572, 588, 590, 606, 610, 638, 646, 652, 654, 656, 670, 706, 760, 776, 778, 796, 866, 980, 1106, 1134, 1216, 1242, 1300, 1304, 1324, 1348
Статкись Марія (Слоткись Марія) 1174
«Стах» див. Сорока Славко
«Стаха», підрозділ 260, 304, 344, 982
Стахів 552, 622, 844, 862, 950, 954
Стахів Ванда (Стахів Ірина) 622
Стахів Володимир 954, 956
Стахів Євген 954
Стахів Ірина (Стахів Ванда) 622
Стахів Казимира («Долинко») 950
Стахів Ольга 954, 956
Стахів Павло 950
Стахів Теофілія (Бзова Теофілія, Мороз Ірина, Федорів Теофілія) («Ґава», «Ірина», «Малуша», «Марія», «Марта», «Маруся») 552
Стаціцька Марія 604
Сташков Ян див. Сташковський Ян
Сташковський Ян (Сташков Ян) 1150
Стебельський Степан (Хрін Степан, «Хрін») 122
Стебельський Степан (Хрін) 122
Стельмах Степан Максимович («Сокіл») 116
Стемпоровський див. Стенпоровський Ян
Стенпоровський Ян 500
«Степан» 304, 342
«Степан Бийлихо» див. Бандера Степан
«Степан Григоренко» див. Кук Василь
Степан Каміль, Stepan Kamil 180
«Степан Попель» див. Бандера Степан
«Степанида» («Оксана»)
«Степанко» див. Бандера Степан 144
«Степова» 196, 202, 212, 312, 1116
«Степова» див. Кипкішко (Кітішко) Марія
«Степовая» див. «Степова»
«Степовий» 316, 982
«Степовий» див. Свидницький
«Степовой» див. «Степовий» 596
«Стер» див. Голембійовський Маріан
Стеранка Марія (Осташевська Марія)
«Стефа» 824, 1220
«Стефа» див. Ґонтарська Зіновія («Зоня», «Марися», «Франя»)
Стех Ярослав 284
«Стець» 208
Стець Антон 518, 526, 528
Стець Мар'ян 526
Стець Ольга (Будревич Ольга) («Луна») 484
Стисло Дмитро («Інгул») 416
Стисло Ірина див. Соковська Ірина
«Столовий» 708
Столярський Рафал Е., Stolarski Rafał E. 644
Стопинська Ольга («Ірена») 832, 838, 840, 952, 956, 958
Стопінський Чеслав 664, 690
Стопка Юзеф 574, 576, 920, 924, 936, 984, 1014, 1018
Стопка Я. 920
«Стояр» див. Старух Ярослав
Стриєк Томаш, Stryjek Tomasz 34
«Стрілець» див. Чепіль Богдан (Чупіль Богдан) 338
«Стріха» 324

Стронціцька Марія 858
Стуґ Юзеф («Ордон») 62
Стручинський Петро 1042, 1082
Студзинський Юзеф 968, 970, 990
Стшешинський Едмунд 80
«Стяг» див. Старух Ярослав
«Сума», підрозділ 1266
Сурдей Мирослав, Surdej Mirosław 558
«Сурма» 614, 740, 1134
«Сурма» див. Бабик Іван (Бабік Дмитро, Баб'як Іван, Бобек Іван)
«Сурмач» див. Дзьоба Дмитро (Петро) 336
«Сурми», підрозділ 152, 1134, 1136
Суровецька див. Кіт Людмила
Суровецька Ірина (Козакевич Ірина, Козакевич-Суровіцька Ірина, Приставська Єлизавета) («Роксолана», «Роксоляна») 530, 544, 1096
Суровецький Роман («Бистрий») 318
Сус Роман («Казік», «Орел») 182, 222, 224
Сусабовська Славомира див. Капій Славомира
Сухевич Юрій див. див. Шухевич Юрій
Сухий 192, 506, 562, 650, 1266
«Сухий» див. Коцьолок (Коцьолка) Ярослав 192, 1266
«Сухого», підрозділ 128
«Сухой» 424
Сушко Роман 536
Сціборський Микола («Богдан», «Житомирський», «Місько», «Органський») 614
Сціра Софія 1248, 1324
Сьвіонтковський Т., Świątkowski Tadeusz 208
«Сяновий» 214
«Сянового», район 212
Сятрак Мечислав 1284

Т

«Тажана», відділ 98
«Тамара» див. Гура Анна
«Таня» див. Вітяк Меланія (Зелінська Богуслава)
Тарабан (Гарабань, Тарабань) Микола («Туча») 188, 342
«Тарас» 206, 214, 276, 306, 416, 598, 834, 836, 890, 910, 918, 920, 930, 950, 980, 1112
«Тарас» див. Кунса Андрей
«Тарас» див. Гук Мирослав (Яворський Мирослав)
«Тарас» див. Кавуза Петро (Кавула Петро)
«Тарас» див. Пельо Іван Васильович
«Тарас» див. Маївський Дмитро
«Тарас Чупринка» див. Шухевич Роман
Тарасенко 602, 898
«Тарзан» див. Гайда Тадеуш
Татай Ян 1028, 1192, 1234, 1236
«Твердий» див. Гук Богдан 306
Твердохліб Михайло («Ведмідь») 570
Тебінка Яцек, Tebinka Jacek 868
Телеш Марія («Любка») 430
Телятинська Анна (Байляк Анна, Карванська Анна, Карванська-Байляк Анна, («Аська», «Баталка», «Лісова», «Наталка», «Рома») 240
«Тер» 318, 598, 932
«Терець» 322
«Терка» 322
Тесля Мария Степановна див. Тесля-Павлик Марія
Тесля-Павлик Марія (Павлик Марія, Тесля Марія Степанівна, Шиманська Францішка) («Мотря») 308, 310, 846, 886, 898, 908
«Теська» 1338
«Тетяна» 332
«Тибр» 226
Тивончук Славомира 1178
Тиктов Іван див. Тиктор Іван
Тиктор Іван 868
«Тиміс» 540
Тимочко Ирина Стефановна див. Тимочко Ірина Степанівна
Тимочко Ірина Степанівна див Тимочко-Камінська Ірина
Тымочко Ирена див. Тимочко-Камінська Ірина
Тимочко-Камінська Ірина Степанівна (Злинська Ірина Степанівна, Камінська Ірина Степанівна, Ковальчик Марія, Тимочко Ірина Степанівна)

(«Ніна», «Христя») 64, 200, 202, 578, 580, 582, 584, 596, 746, 812, 822, 828, 830, 832, 890, 898, 906, 908, 916, 944, 984, 1016, 1018, 1122, 1226
Тимчина Йосип 116
Тимчина Иосиф («Гарькавый») див. Тимчина Йосип
Тиравський Іван («Дуб») 324
«Тирця» 708
«Тис» див. Бандера Степан
«Тисо» див. Гадай Василь 196, 418, 596
Титор Роман («Володар») 1010, 1012
Тігіпко (Тигипко) 202
«Тіс» див. Гадай Василь (Дмитро)
«Тісо» див. Гадай Василь (Дмитро)
Ткач Броніслав 616, 624
Ткач Іван («Заставний») 1308
Ткач Станіслав 1098
Ткачук Юстина (Онишкевич Юстина) 1060, 1360
Товарницька Емілія 1120
Товарницька Стефанія 1120
«Товкач» див. Гордон Микола 710
Тожецький Ришард, Torzecki Ryszard 36, 62
Томашевський Мечислав (Лапінський Леон, Лапчинський Леон) («Гучванський», «Зенон», «Різьбяр») 700
«Топур» див. Палюх Теофіл
Торуньчик Генрик 688
Тот Ян («Ожел») 160
«Точило» див. Керик Іван
Трембач Войцех, Trębacz Wojciech 492, 748, 1058
«Троян» 276, 886, 930, 934, 956
«Троян» див. Кавуза Петро (Кавула Петро)
Троян Владислав 960
Троян Іван 960
Троян Степан («Лист») 932
Тубелевич Вітольд (Калиняк Михайло) 626
Тубович Іванна 436
Тубович Ольга 436
«Тур» 342
«Тур» див. Шухевич Роман
Турик Ольга (Зарицька Олена, Копко Марія, Мороз Ольга, Мороз-Турик Ольга) («Люба», «Мавка 2», «Малуша») 244
Турківський («Фетрович»)
Турлейська Марія, Turlejska Maria 40
«Туча» див. Тарабан (Гарабань, Тарабань) Микола
«Тучі», підрозділ 346, 902, 926, 1158, 1226
Тущак Михайло (Коминовський, Лущак Михайло, Наконечний Василь, Шевко Євген) («Лісачук», «Лісовик») 856, 1096
Тхор Юзеф («Аркос») 498

У

«У. Кужіль» див. Зарицька Катерина 858
«Ударник» див. Чорній Яків 206, 216
«Ударника», район 206, 212
Умер Адам Теофіль (Гумер Адам Теофіль) 1312
«УНРРА» див. Гамівка Ярослав
«Ураган» 36, 272, 1018, 1390, 1404
«Урбан» див. Сеник Омелян
«Урбанський» див. Сеник Омелян
Урбанський Ян 72, 74
«Урзус» див. Кавуза Петро (Кавула Петро) 276
«Урхан» див. Ганкевич Олександр 546
«Ускок» див. Бронський Здзіслав
«Ускока», підрозділ 162, 690
Устянівський Юліан («Кармелюк») 120
Устьяновский Юлиан див. Устянівський Юліан

Ф

Фалінська Славомира (Капій Славомира, Сусабовська Славомира) («Марися», «Фіалка») 1038
Фальківська Христина (Вовк Ірина, Новак Ірина) («Іда», «Ярослава») 286
«Фарад» див. Мазурек Януш (Мазурек Януш-Маріан) («Руслан»)
Фарись Януш 34
Фаріан Уляна (Юлія) (Салюк Юлія) 1080, 1210, 1366
Фаріан Юлія Андріївна (Уляна) (Салюк Юлія Андріївна) 1368

Фаріон Андрій (Фаріон Орест Андрій) 58, 694, 702
Федак Андрій 838, 1232
Федак Іван 1122
Федак Михайло («Інженер», «Лис», «Магура», «Смирний», «Сокіл», «Черник») 192, 250, 314, 818, 822, 860, 872, 920, 1014, 1122, 1124, 1226
Фединський Василь (Заремба Роман) («Шрам») 336, 394, 570, 662, 668, 700, 728, 732, 762, 772, 784, 794, 980, 1066, 1110, 1140, 1214, 1298, 1322, 1330, 1334
Федорів Петро Михайлович (Лисецький Роман) («Дальнич», «Косич», «Лісота», «П'єр», «Сівач», «Сівко») 30, 38, 50, 52, 60, 112, 508, 696, 706, 726, 968, 994, 1312, 1314, 1338, 1344, 1346, 1348, 1350, 1354, 1356, 1358, 1360
Федорів Теодора (Гуня Теодора) 1338
Федорів Теофілія (Бзова Теофілія, Мороз Ірина, Стахів Теофілія) («Ґава», «Ірина», «Малуша», «Марія», «Марта», «Маруся») 552, 708, 970, 988, 990
Федун Петро («Полтава») 376
Фелікс Андрій 566
Феник Микола («Вістун») 420
Феник Николай див. Феник Микола
«Феська» див. Скаб Євгенія («Бася», «Чижик»)
«Фетрович» див. Турківський
«Фіалка» див. Капій Славомира (Сусабовська Славомира, Фалінська Славомира) («Марися»)
Філевич Антон («Бойко») 214
Філь Микола («Пугач», «Смирний») 208
Філь Федір («Байда») 570
Філь Ярослава 208
Філяр Владислав 34
Філь Микола («Пугач», «Смирний») 208
Фламме Генрик («Бартек») 162
Фортуна Владислав (Іванюк Василь) («Корч») 418
Франк С. Джесік 1330
«Франя» див. Ґонтарська Зіновія («Зоня», «Стефа», «Марися»)
Фриз Микола («Вернигора») 214
Фролов 426, 496
Фуртак Збігнєв 1352

Х

«Х-20» 1148
Хвастовський 84
«Херсонець» див. Гуляк Володимир (Дума Петро) («Варнак», «Володимир Херсонець», «Іван», «Ігор»)
Химка Зена (Грушецька Єлизавета, Зеленська, Зелінська, Маєвська Єлизавета, Химка Зеня, Химко Зиновія, Химко Зіновія («Віра», «Зоя», «Ліда», «Софія») 282
Химко Анна 626
Химко Зіновія (Грушецька Єлизавета, Зеленська, Зелінська, Маєвська Єлизавета, Химка Зена, Химко Зиновія («Віра», «Зоя», «Ліда», «Софія») 282, 578, 582, 612, 630, 632, 642, 868, 918, 1096, 1266, 1392
Химко Микола
Хымко Зеновия див. Химко Зіновія
«Хитрий» 932
Хілінський Михайло 480
Хіта Микола (Магера Микола) («Голуб») 1158
Хлонь 394
«Хлоп» див. Дзьоба Дмитро (Петро)
«Хмара» 342
«Хмара» див. Батіг Юрко
«Хмелик» 1030, 1046
«Хмелик» див. Кв'ятківський Богдан (Хміль Богдан)
«Хмель» 152, 200, 336
«Хмель» див. Бухарський Володимир
«Хмель» див. Радейко Микола
Хмельниченко Софія 1098
«Хміль» див. Радейко Микола
Хміль Богдан (Кв'ятківський Богдан) («Хмелик») 1030, 1154
Хнапс 420
Ходай Дмитрий див. Гадай Дмитро («Білий», «Бойчук», «Тісо»)
Ходай Дмитро див. Гадай Дмитро («Білий», «Бойчук», «Тісо»)
Ходильчак Степан («Горліс») 762
Ходновський Степан 522
Хожемпа Іван (Хоремпа Іван) 1194
«Хозар» див. Грицина Михайло
«Холодар» див. Титор Роман

«Холодний» 322
«Хома» 1024, 1140
«Хома» див. Бобко Олександр (Бутрин Станіслав)
Хома Володимир («Ілько», «Карло», «Клим») 320
«Хоми», сотня 122
Хомінський (Гомінський) Іван 1272
Хомко 886, 888
Хоремпа Іван див. Хожемпа Іван
«Хорт» 760, 764, 766, 768, 770, 772, 778, 782, 792, 798, 800
«Хорт» див. Михайлишин Петро
Хотаз Катерина 526
«Хрин» див. Стебельський Степан
«Христина» 430
«Христя» 522
«Христя» див. Злинська Ірина Степанівна (Камінська Ірина Степанівна, Ковальчик Марія, Тимочко Ірина Степанівна, Тимочко-Камінська Ірина Степанівна)
«Христя» див. Химко Ірина
«Хрін» 208, 214, 304, 346, 982
«Хрін» див. Стебельський Степан
Хрін Степан див. Стебельський Степан
«Хріна», підрозділ 128, 168, 210, 260, 304, 346, 928
Хробак Ірина (Вишневська Ганна, Коцьолок Ірина) 432, 442, 882, 1096, 1266, 1372
«Хроменко» див. Дуда Михайло
Хрущов Микита Сергійович, *Хрущев Никита Сергеевич* 174
Хшановська А., Chrzanowska Agnieszka 84

Ц

Цап'як Василь («Ворон», «Потап») 278, 294, 306, 450, 848, 902, 916, 918, 1114, 1306, 1330
Цвєк Пелагея 874
Цвинар Францішек 372
Цвіль Юрко («Антон») 1336
Цегляцький Єжи 244
Цекота Тимофій Степанович («Ромко») 148
Цесельський Роман 644
Цесєльська Аґнєшка, *Ciesielska Agnieszka* 132
Цесляк Маріан 180
Циґан Віктор К., *Cygan Wiktor K.* 92
«Циган» 160, 572, 582, 646, 648, 650, 656, 708, 710, 728, 742, 750-756, 760-764, 770, 772, 776, 778, 782, 784, 790, 792, 796-804, 808, 1302, 1304
«Циґан» див «Циган»
«Циган» див. Кононович Федір
«Циган» див. Зажецький Вацлав (Орловський Станіслав) («Пйорун»)
«Цигана», підрозділ 102, 162, 648, 656, 710, 740, 742, 752, 756, 762, 772, 792, 796, 798, 808, 1304
Цмоць Кость («Модест») 144,
«Цок» див. Кордяк Володимир 770, 792
«Цяпка» 214, 304, 450, 454, 456, 458, 498
«Цяпка» див. Грицько Дмитро
«Ц[...]ок» 336

Ч

«Ч» див. Краль Василь (Кроль Василь, Міхалевич Станіслав)
«Чабан» 112, 822, 934, 1120, 1122
«Чабан» див. Плечень Омелян
Чабан Станіслава («Ядзя») 1044
«Чавс» див. Краль Василь (Кроль Василь, Міхалевич Станіслав)
«Чад» див. Бігун Ярослав
«Чайка» 250, 334, 340
«Чайка» див. Мотика 1230
Чайковська Павлина (Сорока Павлина) («Галя») 514, 518, 630, 856, 878, 1096
Чайковський Маріан 1276
Чайчук див. Грицина Михайло
«Чайчук» див. Грицина Михайло
«Чалий» див. Радейко Микола
«Чапка» 424
Чапла Ян, Czapla Jan 40
Чапліцький Юзеф (Курц Ізидор) («Саша») 142, 220, 398, 404, 742, 830, 846, 948, 962, 966, 1378
«Чарнохи» див. «Чорноти», підрозділ
«Чаус» див. Краль Василь (Кроль Василь, Міхалевич Станіслав)
«Чауса», сотня 186, 1244
«Чдо» 536

Чепіль Богдан (Чупіль Богдан) («Бей», «Стрілець») 338
«Черник» 102, 822
«Черник» див. Лукасевич Мар'ян (Лукашевич Мар'ян)
«Черник» див. Федак Михайло
«Черныk» див. «Черник»
«Черника», підрозділ 112, 140, 860, 872
«Черноморский» див. Галаса (Галаза) Василь
«Чижа», підрозділ 102, 130
Чижевський Василь (Дячук-Чижевський Василь) («Артем», «Демид») 540, 1238
«Чижик» див. Скаб Євгенія («Бася», «Феська»)
«Чмиль» див. «Чміль»
«Чміль» 316, 318, 910, 932
«Чорний» 400, 402, 708
«Чорний» див. Андрусяк Василь Васильович
Чорній Яків («Куля», «Мушка», «Ударник») 206
«Чорного», підрозділ 286, 314
«Чорноморець» 508, 512, 572, 670, 706, 732, 736, 738, 754, 756, 762, 964
«Чорноморець» («Славко») 710
«Чорноморський» див. Галаса (Галаза) Василь
«Чорноока», підрозділ 532
«Чорнота» 206, 216, 248, 332, 334, 570, 572, 710
«Чорнота» див. Ковалик Іван (Ковальський Владислав)
«Чорнота» див. Полюжин Микола 320
«Чорнота» див. Яремко Григорій
«Чорноти», підрозділ 152
«Чорноти», район 332
«Чорнява» див. Зварич Іван (Онишкевич Мирослав) (Славко)
«Чорт» 710
«Чубатий» 328
«Чубчик» 568, 570, 662, 668, 794, 980, 1066, 1110, 1138
«Чубчик» див. Галва Яків
Чуйко Анна 420
«Чумак» 64, 120, 278, 306, 350, 402, 456, 568, 980
«Чумак» див. Колос Михайло (Клюс Михайло)
«Чумак» див. Лещинський Василь (Фелікс) («Остап»)
Чупіль Богдан (Чепіль Богдан) («Бей», «Стрілець») 338
«Чупринка» див. Шухевич Роман
Чуринський (Щуринський) Едуард 548, 550
Чухра Юзеф («Орський») 164
«Чучман» див. Грицина Михайло

Ш

Шабогой 864
Шагала Петро 436, 444
Шагаль Петро див. Шагала Петро
Шалінський Здзислав 10, 398, 404, 434, 442, 444
«Шамрай» 1344
Шаповал Юрій 48, 344
Шарек Францішек («Ліс») 98
Шатковський Євген 678
Шаян-Сохацька (Мрозовська) Дарія 956, 958, 960
Швагрик Кшиштоф, Szwagrzyk Krzysztof 80, 110, 142, 164, 428, 484, 492, 500, 746, 748, 1058, 1150, 1188, 1296, 1346, 1352
«Швець» 250, 340
«Швець» див. Лашин Олесь
Шевко Євген (Коминовський, Лущак Михайло, Наконечний Василь, Тущак Михайло) («Лісачук», «Лісовик») 856, 874, 880, 1096
Шевченко 892, 1118, 1316
«Шевченко» 328
Шевчук Василь («Кадило», «Отець Кадило», «Пластун») 346, 422
Шевчук Степан (Голембійовський Станіслав) 1158
«Шейк» див. Лопатинський Юрій (Лопатюк Юрій, Сухевич Юрій)
«Шелест» 294, 300, 344, 540, 600, 872, 1064, 1066, 1240
«Шелест» див. Сидор Василь Дмитрович
Шемета Станіслав 96

Шенджеляж Зигмунт («Лупашка») 162, 164
Шенджеляж Зигмунт, Szendzielarz Zygmunt 164
Шептицький А. 212
Шиманович (Осташевська) Юлія 1278
Шиманська Францішка див. Тесля-Павлик Марія Степанівна («Мотря»)
Шиманський 368
Шиманський Броніслав, Szymanski Bronislaw 1346
Шиманський Іван («Шум») 188, 364, 654, 668, 776, 778, 926, 982, 1134, 1136, 1138, 1168, 1170, 1172
Шиманський Маріан («Підкова») 98
Шиманський Петро («Нечай», «Шрам») 1246
Шименяк Станіслав 630
Шицаль Дмитро («Дубенко») 1378
Шишканинець Василь (Козеринський Іван) («Бір») 190, 260
Шкварко Михайло 864
Шкірка Володимир («Славко») 842, 954
Шкірко Володимир 844
Шклянка Григорій («Куліш») 796, 1042
«Шмікля» 330
Шостакевич 1056
Шота Вєслав З. 36
Шота Вєслав З., Szota Wiesław Z. 36, 188, 510, 570
«Шофер» 1148
«Шпак» див. Гарабач Василь
Шпан 184, 448, 1068, 1210, 1218, 1220, 1266
Шпан Фелікс 8, 22, 54, 178, 184, 1060, 1150, 1220, 1266
«Шпіль» див. Романечко Іван
Шпонтак Іван («25», «Гайдар», «Дубовий»?, «Дубровник», «Залізняк», «Леміш», «Остап») 100, 102, 114, 126, 128, 130, 134, 338, 344, 346, 474, 556, 706, 792, 902, 936, 1112, 1138, 1242, 1304
«Шрам» 114, 188
«Шрам» («444») 568, 662, 700
«Шрам» див. Заремба Роман (Фединський Василь)
«Шрам» див. Караван Григорій (В'ячеслав)
«Шрам» див. Шиманський Петро
«Шран» див. Просинський Дмитро
«Шран» див. «Шрам»
Штендера Євген («Зоряний», «Нерв», «П-ва», «Прірва») 186, 1156
«Штубак» див. Бєгун Антоні
«Штубаки», підрозділ 162
«Шувар» див. Лужецький Євген
Шукала Йосип 1242
«Шум» 932
«Шум» див. Шиманський Іван
«Шума», підрозділ 114, 188, 346, 456, 568, 572, 646, 656, 1082, 1134, 1178, 1198, 1300
«Шумний» 326
Шумський Ян («Сноп») 162
«Шур» 820
Шустакевич Іван 1078, 1084, 1174
Шутовського, підрозділ 160
Шухевич Роман («Білий», «Р. Лозовський», «Тарас Чупринка», «Тур», «Чупринка») 204, 342, 344, 536, 540, 552, 558, 574, 710, 800, 802, 1098, 1330
Шчисло Ірина див. Соковська Ірина (Стисло Ірина, Павловська Ірина)

Щ

Щепанський Ярослав 160
Щерба Іван 1178, 1182
Щербицький Володимир 1330
Щеснюк Адріан див. Петрушевський Едвард («Залізний»)
Щесняк Антоні Б. 36, 38, 42
Щесняк Антоні Б., Szcześniak Antoni B. 36, 188, 510, 570
Щебила Людвік 566
Щигельский Владимир див. Щигельський Володимир
Щигельський Володимир («Бурлак», «Бурлака»), Szczygielski Włodzimierz 48, 100, 118, 192, 206, 222, 250, 308, 350, 1398
«Щиголь» 698, 700, 708, 732, 758, 1172, 1298
«Щипавка» див. Гук Євген
Щука Людовик 448
«Щур» 932, 960
Щуринський див.Чуринський Едуард

Щуровський Мацей, Szczurowski Maciej 254, 480, 686

Ю

Юда Станіслав 666, 678
«Юзьо Кривоніс» 1298, 1300, 1302, 1304
«Юліан» див. Слюзар Дмитро Йосипович
«Юнак» див. Зелинський Янкель (Зелінський Іван, Зілинський Іван, Ковалик Богдан) («Височан», «Вихор»)
«Юнка» 388
«Юра» див. «Зруб»
«Юрій» 920
Юрків Василь (Юрків Юрій, Юрловський Кароль) («Клен») 998, 1000, 1006, 1008, 1038, 1044
«Юрко» 1092, 1212
«Юрко Л.» див. Кук Василь
«Юрко Медвідь» див. Кук Василь
Юрковський Кароль («Клен») див. Юрків Василь
Юрчак («ООК») 212

Я

«Я.» див. Галаса (Галаза) Василь
«Явир» див. «Явір»
«Явір» 696, 698, 820, 910
«Явір» див. Гарабач Іван
«Яворенко» див. Радьо Андрій
Яворський Мечислав, Jaworski Mieczysław 690
Яворський Мирослав див. Гук Мирослав («Григір», «Григор», «К», «Кіт», «Код», «Косач», «Тарас»)
Яворський Степан 224, 290
Ягелович Стефан 566
«Ягода» 130
«Ягода» див. Лукасевич Мар'ян (Лукашевич Мар'ян)
«Ягода» див. Середоха Михайло
«Ягоди», підрозділ 130
«Ядзя» див. Чабан Станіслава
«Яким» 332
Якса Генріх 1080, 1082, 1092
«Ялівець» див. Сельбський
Сельбський («Ялівець») 980
«Ялівець» див. Ялоха Іван («Семен»)
Ялоха Іван («Семен», «Ялівець») 644
Янек Юзеф («Короткий», «Яня»)
Янечко Василь (Возняк Казимир, Лагода Петро) («Вуйко», «Громовий»)
Яницька Олена див. Адамчук Олена (Здун Олена Марія, Здун-Адамчук Олена, Кужа Олена) («Галя»)
Яницький Юзеф 452
«Янича», підрозділ 162
Янишевський Степан 150
«Яніна» 832
Янківський 946
Янківський Григорій (Янковський Г.) («Ластівка») 100, 120, 126, 182, 192, 436, 982
Янковський Г. див. Янківський Григорій («Ластівка»)
Янукович Віктор 28
Янчук Євген (Ящук Євген) («Дуда») 322
«Яня» див. Янек Юзеф
«Яр» 346
«Яр» див. Кучер Михайло
«Яр» див. Ярмола Василь
«Яра», підрозділ 168, 172, 186, 540, 982, 1248
«Ярема» 208, 252, 798, 982
«Ярема» див. Пришляк Євген
Яремко Григорій («Боярин», «Крутій», «Чорнота») 710, 750, 756, 760, 762, 764, 770, 772, 778, 782, 792, 800, 1302, 1304
Яремко Михайло («Змієнко») 710
«Ярина» 386, 868
«Ярина» див. Голояд Галина
«Ярич» див. Бандера Степан
Яриш Марийка див. Яриш Марія
Яриш Марія (Яриш Марийка) 814
Яріш Степан («Петя») 322
«Ярка» див. Крижанівська (Крижанівська-Гасюк) Ярослава
«Ярлан» див. Старух Ярослав
Ярмола Василь («Яр») 194, 570
«Яромир» («Яромыр») 598
«Яромыр» див. «Яромир»
Яронік Якуб («Бернацький», «Боґонь») 560
Ярослав див. Сорока Мирослав (Славко, Ярослав) Олексійович («Птах»)

«Ярослава» див. Вовк Ірина (Новак Ірина, Фальківська Христина)
«Яроха», див. «Яроша», підрозділ
«Яроша», підрозділ 102
Ярошевич Степан («Роберт») 312, 314
«Ярошенко» див. Пизю Андрей
Ясеницкая Янина див. Ясеницька Яніна
Ясеницька Іванна (Яніна) 822, 836, 918, 1016
«Ясена», боївка 1240
«Ясеня», боївка 1140
Яскульський Франциск («Загоньчик») 1148
«Ястина» 860
«Яструб» 756
Ястшембський Станіслав 64, 430, 1076, 1092, 1106, 1116, 1152, 1266, 1268, 1310, 1380, 1382
«Ясьмин» див. «Жасмин» («Луговий», «Олег»)
Ясяк Марек 38
Ясяк Марек, Jasiak Marek 38
«Ятер» див. Галаса (Галаза) Василь
Ящук Євген див. Янчук Євген («Дуда»)

Э

«Эма», сотня див. «Ема», сотня

«W-15» див. Пайташ Владислав

INDEKS NAZW GEOGRAFICZNYCH

Afryka Północna 689
Agnieszków zob. Jagniątków
Aksmanice 201, 317–321, 489, 517, 525, 535, 581, 597, 613, 985
Aleksandrowsk 95
Algier 275
Almansa 1049
Ameryka Północna 24, 355, 415–417, 467, 627, 705, 767, 1085
Ameryka Południowa 1151
Andrzejów 667
Andrzejówka 83
Anglia 93, 997, 1059, 1085–1089, 1259–1261, 1281, 1333
Antolin 689
Archangielsk 511
Argèles-sur-Mer 1151
Arłamów 127, 851, 919
Arnswalde 179
Aszchabad 501
Augsburg 447
augustowski powiat 161–163
Augustów 163–165
Augustówka 801–803
Auschwitz zob. Oświęcim
Australia 215, 1279
Austria 193, 209, 447, 537, 951

Babin Górny 539
Bachory 117, 303
Bad Oeynhausen 1029
Badenhausen 517
Bajram Ali 501
Baligród, gmina 329–333
Baligród 101, 191, 227, 255, 261, 313, 331–335, 371, 925, 1109, 1115, 1229–1233
Bałagannyj 997
Bałucz 75
Bandrów Narodowy 209
Banica 825
Bańska Bystrzyca 317
Baranowo, gmina 877
Barciany 1011, 1037
Barciany, gmina 1005, 1085
Barciany, poczta 1025
Barciory (Barten) zob. Barciany, gmina
Barten zob. Barciany, gmina
Batiatycze 1005
Bawaria 65, 187, 307, 403, 449, 489, 607–609, 863
Belgia 689, 1049
bełski powiat 195–197
Bełwin 1267
Bełwin, gromada 1267
Bełz 1011, 1063, 1141
Bełz, gmina 1043
Bełz, powiat 1177
Bełżec, gmina 133
Bełżec 169, 1065, 1171, 1333
Bełżyce 135
Berdyczów 481
Berendowice 117, 319
Bereście 215
Bereza Kartuska 145, 279, 553
Berezka 153, 211, 215
Berezne 687
Berezów Niżny 505
Bereźnica Niżna 195
Bereźnica Wyżna 119
Bereźnica 153, 307
Bereżki 195
Berlin 91, 145, 185, 211, 961
Besançon 651
Beskidy 51
Beskid Niski 217
Bezejów 113, 857, 879
Bezmiechowa Dolna 329, 371
Bezmiechowa Górna 329, 371–373
Bezmiechowa 197
Będzin 645, 997
bialski powiat 39, 1159
Biała Podlaska 95–97, 103, 1045, 1109
Białobożnica, rejon 1079
białogórski rejon 237
Białokrynica 151
Białoruś 293, 1287–1289
białostockie województwo 103, 157–159, 651

Białystok 181, 241, 273, 403, 1149
Biedaszki 1039
Biesowice 1087
Bieszczady, góry 51, 101, 191, 313
Biezugow zob. Bezejów
Biłgoraj 337
biłgorajski powiat 127, 683, 1149
Biłohorszcze 343
Biłyczi 151
Bircza Stara zob. Stara Bircza
Bircza, gm. 73, 119, 275, 307, 317–323, 367, 593, 597
Bircza 73–75, 101–103, 107, 121, 125–129, 183, 193, 197, 223–225, 261, 285, 303, 307, 321–323, 351, 377–379, 383, 443, 469, 519, 539, 597, 819, 1109, 1113
birczański powiat zob. birczański rejon
birczański rejon 117, 201, 275, 303, 817
Bischofshofen 447
Biskupiec 1253
Błogoszewo 1157
Błonie 285, 291
Bnorów 875
Bnów 875
Boble 105
Bobrowo 1011, 1025–1027, 1037
Bochnia 385, 387
Bodenhausen zob. Badenhausen
Boernerowo 1047
Bohorodczany 261, 435
Bojaniec 537
Bolanów 1143
Bolechowo 859, 879
bolechowskie lasy 1233
Bolesławiec 493
Bolestraszyce 363
Bonariewka zob. Bonarówka
Bonarówka 597
Boniowice 287
Boratyn 115
Borbia zob. Borki
Borchów 105, 135
Borken zob. Borki
Borki 999, 1001, 1111, 1025–1027, 1037, 1087, 1179, 1243
Borków zob. Borchów
Borowa Góra 569, 1249
Borownica, gmina 323
Borownica 127, 319
Borowo 1249
Borszowice 817
Bortniki 539
Borysław 1103
Borysławka 127
Borysów 687
Borysy 281, 1329
Borysy, lasy 399, 403
Borzęcin 1003
Bożnia 153
bóbrecki powiat 575, 751–753, 756, 803
Bóbrka 385, 531–533
brańskie lasy 143
Bratysława 317, 333
Brelikow 327
Brody 93
brodzki powiat 803
Brokowo zob. Srokowo
Brunary 499
Brusno Stare zob. Stare Brusno
Brusno zob. Nowe Brusno
Brusno zob. Stare Brusno
Brylińce 127, 151, 231, 357, 407, 453–455, 459, 557, 565, 593
bryliński las 365
Brynada, przys. 321
Brzeg 1099–1103
Brzeziny 273
Brzeżany 511
Brzeżański okręg 151
brzeżański powiat 153, 279, 509, 629
brzeżański rejon 151, 505, 800–803
Brzeżawa 127, 323
brzozowski powiat 165, 207, 301, 307–309, 319–323, 327, 345, 367, 437, 463, 561, 705, 920–921, 930–931, 1309
Brzozów 109, 131, 181, 561, 919
Brzuchaczów 1143
Brzuska 75
Buchowice 241
Bucniów 437
Buców 247
Budenhausen zob. Badenhausen
Budomierz 189
Budziszyn 691

Bug, *rzeka* 95, 131, 135, 293–295, 1011, 1043, 1069, 1141
Bukowiec 121, 129, 331
Bukowina 211
Bukowsko 171
Bunów 767
Bursztyn 377
Busk 1039, 1321
Butugyczag 997
Bydgoszcz 403, 677, 709, 969, 1159, 1273, 1277, 1289, 1333, 1353
Bykowce 329
Bystrzyca 317, 687
Byszki 153, 801
Bytom 841, 1057, 1069, 1077, 1143, 1175–1177, 1211, 1233, 1277
Bytów 1043

Camden 1313
Caryńskie 194
Cedyły 661
Cetula 295, 365
Cewków 365
Chałupki Medyckie 429, 883
Charków 685, 1319
Charsznica 1277
Charzewice 99
Chełm 97, 103, 879–881, 1045, 1319, 1353
Chełmno zob. Chełm
chełmski powiat 83, 1025
Chełmskie 95, 187, 201
Chełmszczyzna 51, 83, 103, 127, 143, 213, 535, 1065, 1089, 1113, 1239
Chenikandża 997
Chicago 99, 153, 203, 243, 287, 1155
Chiszewice 207
Chłopiatyn 1137
Chłopice 567
chmielnicki obwód 207, 237, 859, 861
Chodorów 201, 861
Chorajce zob. Horajec
Chorobrów 113, 997
Chorobrów, gmina 733
Chorzów 893
Chotyniec 117
Chownik zob. Huwniki
Chrapy 129
Chryszczata, góra 213, 261, 303, 313, 333–335, 533–535, 1231
Chust 537
Chyrów 539
Cichobórz 113
Ciechanów 575
Ciechocinek 487
Cienkie 365
Cieplice 81, 521, 523, 895
Cieszanów, gmina 567
Cieszanów 131, 189, 567, 573, 661, 983, 1247
Cisna 371
Cisna, gmina 329, 335
Cisowa 119, 127, 183, 207, 223, 317, 459, 627, 917
Cisowiec, gromada 1231
Clervaux 253
CSR zob. Czechosłowacja
Czapajewka 349
Czardżou zob. Czardżuj
Czardżuj (Czardżou) 501, 747
Czarne, gromada 563
Czarnków 407, 1343
Czarnorzeki 709
Czarny Las, *kompleks leśny* 261, 309, 1241, 1405
Czcianiec zob. Trzcianiec
Czechosłowacja 33, 101, 115, 119–121, 143, 193, 251, 263, 289, 299, 301, 305–307, 311–313, 317–319, 333–335, 365, 425, 447–449, 469, 503, 507, 557, 589, 607, 611, 615, 629, 705, 771, 801, 813, 819, 883, 895, 918–921, 926–929, 955, 1081, 1089, 1211, 1227, 1233–1237, 1365–1369
czelabiński obwód 155
Czelatyce 269
Czernica 803
Czernilawa 75
Czertyżne 825
Czeskie Kubice 145
cześnicki las 1243
Częstochowska Ziemia 163
Człuchów 245
Cznianiec zob. Trzcianiec
czortkowski powiat 151
Czortków 207–209, 703

Dachnów 83, 105, 135, 1231
Dahany 733, 793, 1329, 1333–1335
Dahany I 739, 753–757, 783
Dahany II 741–743, 757
dahański las 649
Damaszek 1021
Darowice 193, 435, 443, 451–453, 489, 843–845, 865, 941
Dąbrowa 567
Dąbrowica 161, 251
Dąbrowskie Zagłębie 77, 1049
Dąbrówka 167, 323, 561
Dąbrówka Starzeńska 323, 561
Dąbrówka Starzeńska, gromada 561
Dąbrówka zob. Dąbrówka Starzeńska
Dąbrówka, gromada zob. Dąbrówka Starzeńska, gromada
derwatyńskie lasy 535
Detroit 287, 311
dewiatyński las 537
Dęba 1125
Dęba, gmina 565
Dębica 687, 1229
Dębina 1083, 1169, 1193, 1209, 1261, 1281
Dębina, powiat tomaszowski 1193
Dębkowo 1399
Dęblin 159, 1003
Dębowo 1031
Dęby 395, 399, 401–403
Dirama 1119
Djelfa 689
Dłużniów 759
Dniepropietrowsk 535
Dobiesławice 679
Dobkowice 567
Dobodki 569
Dobra Szlachecka 107, 112, 127, 193
Dobraczyn 115
Dobromil 197, 207, 271, 277, 295, 307–309, 317, 329, 897
dobromilski powiat 197, 277, 345, 843, 897
dobromilski rejon 341, 417, 593–597, 861, 1307
Dobrono zob. Bobrowo
Dobrosin 1243
Dobrowlany 225
Dolina 115, 569
Doliny, przys. 569
doliński powiat 1239
doliński rejon 307
Dolny Sabinów 145
Dolny Śląsk 685, 1333
Dołhobyczów, gmina 137
Dołhobyczów 137
Domanice 1045
Domarlice zob. Domażlice
Domażlice 145
Dorożów 343
Dramica zob. Drewnica
drawski powiat 1031
Drawsko zob. Drawsko Pomorskie
Drawsko Pomorskie 1043, 1057, 1085
Drewnica 1043, 1083
drohobycki obwód 53, 225, 337, 593, 597, 907
drohobycki okręg 277, 341
drohobycki powiat 199, 213, 253, 539, 1005
Drohobyckie 1239
Drohobycz – *obłast'* zob. drohobycki obwód
Drohobycz 121, 193, 227, 1277
Drozdowice 841
Drużbaki Wyżne 819
Drzymałowice 863, 883
Duba 503
Dubá, powiat 507
Dubiecko 1099
Dubiecko, gmina 301, 319
Dubno 1087
Dudinka 533
Dukla 261, 271, 911, 1015
Dunajec, *rzeka* 249
Duszatyn 119
Dworek 1043, 1083
Dworkowo zob. Dworek
Dwornica zob. Drewnica
Dybawka 1119
Dybniaka zob. Dybawka
Dyminy 1143
Dyniska, 697, 1003–1005, 1023, 1065, 1083, 1183, 1205
Dynów, gmina 323, 561
Dynów 169, 321, 421
Dziedzice 1277

Dzierżoniów 95, 1043–1045
Dziewięcierz 1229
Dzików Stary zob. Stary Dzików
Dzików Stary, gmina zob. Stary Dzików, gmina
Dzików 139, 165
Dźwiniacz Dolny 327

Eau Claire 243
Elbląg 435, 865
elbląski powiat 435, 1399, 1401
Ellwangen 209
Erlangen 243, 307
Estonia 211
Etobicoke 553
Europa 1241
Europa Południowa 1289
Europa Środkowa 505
Europa Zachodnia 299, 605, 705, 1298

Fastów 481
Filadelfia 287
Flisy, przys. 567
Florynka 523, 819
Folwark Dębina zob. Dębina
Folwarki 567
Fordon 241, 433, 553, 707, 953, 999, 1159, 1173
Francja 165, 215, 321, 537, 615, 689, 1049, 1151, 1235, 1317
Frankfurt n. Menem 1029
Fredropol, gmina 61, 317, 351, 355, 377, 383, 419, 429–435, 443–445, 451, 463, 489, 851, 853, 865, 1373
Fredropol 127, 315, 451, 457, 543
Frydrychowice 509
Fulton, 65
Futory 1159

Gaje 117
Galicja 293, 331, 859–861, 1063, 1239, 1243, 1315
Galicja Wschodnia 211, 253, 533
Garwolin 159, 1297
garwoliński powiat 159
Gatczyna 1347
Gdańsk 165, 181, 273, 285, 343, 361, 865, 1041–1043, 1083, 1151, 1155, 1289, 1353, 1391
gdański powiat 1043
gdańskie województwo 883, 1089, 1399, 1401
Gdynia 223, 997, 1085, 1151
Gelichy 565
Generalne Gubernatorstwo 121, 131, 213, 343, 537, 615–617, 1315, 1319
GG zob. Generalne Gubernatorstwo
Girs 1151
Gliwice 245, 291, 365, 379, 387, 863, 893, 1167
Gładyszów, gmina 563
Głogów 1131
Głowienka 563
Głowienka, gromada 563
Gniechowice 1167
Gniezno 229, 245, 691
Godziszów 1149
Gołdap 1249
Goraje zob. Gorajec
Gorajec 647, 679, 1299, 1325
gorajecki las 677
Gorki 485, 685
Gorlice 91, 181, 563, 905, 919, 1015–1017, 1109, 1129
gorlicki powiat 107, 171, 345, 477, 499, 557, 563, 597, 821, 835, 895
Gorzelin 1053–1057, 1079, 1085, 1143, 1175, 1179, 1263, 1271–1273, 1279
Gorzów Śląski 1083
Gorzów Wielkopolski 245
Gostyn 747
Góra 1301
Górniki 653, 737, 965–967, 1327
Górniki, przysiółek 967
Górny Śląsk 77
Górzanka 119
Grabowiec 215, 339, 363
Grabówka 165, 395
Grąziowa 119, 311, 319, 469
Grębów, gmina 563
Grochowce 127, 269, 363, 581, 851
Grochowce, las 827, 851
Grodno 399

Grosowa 127
Grozny 161
Gródek Jagielloński 767
Grudziądz 241, 433, 481, 707
Grusów zob. Gruszowa
Gruszowa 127, 319
Grybów 523, 819, 825
gryficki powiat 355
Grzybowice 1157
Gubinek 1053
Gudoki zob. Gudziki
Gudoki, Kolonia zob. Gudziki, Kolonia
Gudziki 999–1001, 1009
Gudziki, Kolonia 1007
Górowo Iławieckie, powiat 1399, 1401

Habkowce 213
Haczów 561
Hadykówka 561
halicki rejon
Hamernia 125
Haminek, gmina zob. Hańsk, gmina
Hańkowice 437
Hańsk, gmina 137, 731
Haradów lub Haradowo 1247
Harcze zob. Hurcze
Harmania zob. Hamernia
Hermanowice 117, 227, 289, 411–413
Hesja 449
Hiszpania 255, 273, 689, 1149–1151, 1235, 1289
Hłuboczek Wielki 773
Hłudno 321, 599
Hoczew, gmina 197
Hoczew, gromada 133
Hojsaki 365
Holandia 1235
Hołuczków 327
Hołyń 121
Horaj 115
Horaje 115, 573
Horajec 1067
Horajskie 259
Hordynia 195
Horodenka 403
Horodłowice 113, 559, 727, 753
Horyniec 83, 103, 171, 653, 675
Hrebenne powiat tomaszowski 195, 655, 657
Hredczany 1263, 1275
Hrubieszowski okręg 1067
hrubieszowski powiat 103, 113, 187, 215, 301, 339–341, 589, 727–729, 733, 753, 759, 799, 857, 877–879, 1039–1045, 1067–1069, 1089–1091, 1109, 1241, 1329, 1333–1335, 1241
Hrubieszowskie 201, 733, 751–755, 759, 761–767, 793, 797–799, 1067, 1089
Hrubieszów 97, 103, 129–131, 137, 169, 187, 223, 321, 589, 727, 1043, 1067, 1241, 1329, 1333, 1341
Hruszczowa 319
Hruszka 795
Hruszów 1249
Hruszówka 323
Hubice 597
Hubinek 1063, 1079, 1109, 1167–1173
Huczwa, *rzeka* 1065
Hujcze 1003, 1051, 1167
Hujsko 295, 319
Hulcz zob. Hulcze
Hulcze 1041, 1333–1335
Hulskie 1231
Hunter 537
Hurcze 105, 135
Hureczko 363
Huta Lubycka 657, 727–733, 737, 755–765, 799, 965, 1299–1301, 1321–1325, 1333–1335
Huta Stara 689, 739, 793
Huta, powiat sokalski 589
Huwniki 421

Ignasze 365
Illinois, stan 99, 153, 243, 707
Iława 1389–1391, 1399–1401
iławecki powiat 1401
Iłża 371
Iłżecki obwód 1149
Indochiny 1297
Inowrocław 511
inowrocławski powiat 679, 691
Inta 245, 357
Irkuck 95

irkucki obwód 533
Iskań 591, 823, 909, 919, 1309, 1377
Iwonicz 1125
Izrael 651, 833

Jabłonica Ruska 129, 323
Jabłonica zob. Jabłonica Ruska
Jabłonka zob. Stare Jabłonki
Jabłonki 121, 213, 255
Jabłonna 501
Jabłonowo 501
Jacków Ogród 365
jadowski las 563
Jagniątków 895
jahotyński rejon 335
Jaksmanice, zob. Aksmanice
Jaminy 163
Jamna Dolna 117–119, 127, 197, 207, 367, 597, 557
Jamna Górna 127, 207, 533–535, 557
Jamna zob. Jamna Dolna
Jamna zob. Jamna Górna
Jamniszcze 151
Jampol 151
Jankowce 327
Jankowice 567
janowski powiat 1149
janowskie lasy 295
Janów 889
Janów Lubelski 683
Jarocin 1343
Jaromirowice 1357
Jarosław 81, 103, 301, 337, 465, 567, 575, 705, 889, 899, 983, 1109, 1125, 1227
jarosławski okręg 769
jarosławski powiat 81, 103, 107, 117, 127–129, 161, 189–201, 209, 249–251, 259, 265–267, 295, 335–339, 363, 465, 477, 557, 567, 589, 739, 837–839, 871, 889, 903, 933, 937, 1227
Jarosławskie 261, 303, 363, 589, 793, 805
Jasiel 133
jasielski powiat 107, 197, 313, 567
Jasionów 128, 367
Jasło 181, 249, 567
Jastków 91, 403, 683, 687–689
Jastrzębie 677
Jastrzębie Zdrój 1171
Jaszkowa Dolna 473
Jaśliska 331
Jawornik Ruski 125, 323–325, 367, 535, 599
Jaworów 151, 225, 295, 335, 399, 615, 785, 889, 1113
jaworowski powiat 189, 767, 1067, 1111, 1113
jaworowski rejon 295, 767
Jaworzec 925
Jaworzno 245–247, 309, 437, 453, 819, 1005, 1031, 1037, 1079, 1175, 1257, 1267
Jaworyn 307
Jelenia Góra 183, 237, 245, 383–385, 431, 489, 493, 515, 525–527, 543, 579–581, 613, 617–623, 627–631, 635, 641, 747, 827–829, 841, 857–859, 865, 869, 873, 877–883, 893–895, 1097, 1101–1103, 1353, 1365, 1373, 1395
jeleniogórski powiat 241, 531, 543, 605
Jemborowo 1089
Jeziorany 1355
Jędrzejówka 365
Jordano zob. Jordanów
Jordanów 681
Josephinenhütte zob. Jóźwin
Jóźwin 611
Jureczkowa 121, 319, 899, 917–921
Jurkowa zob. Jureczkowa
Juszkowce 535
Juszków zob. Juszkowce

Kadłubiska 1041
Kalinowszczyzna 1381
Kalisz 957
Kalnica 1231
Kalnica, gromada 171
Kalników 269
Kalwaria 829, 851, 917–921
Kalwaria Pacławska 295, 343, 365
Kalwaria Zebrzydowska 687
Kałuski okręg 307
kałuski powiat 121, 145, 307, 539
Kałusz 309, 1381
Kamczatka, półwysep 511
Kamienica 827

Kamienica zob. Stara Kamienica
Kamienna Góra 431–433
Kamień Koszyrski 591
Kaminky, przys. 1351
kamionecki powiat 533, 767
Kamionka Strumiłowa
Kamionka Wołoska 1179
Kamionka, powiat biłgorajski 683
Kamionka, powiat Lesko 365
Kamionka 191
Kamionki 119
Kanada 187, 203, 241, 553, 819, 957, 1089
Karczowiska 697, 1055, 1079, 1085, 1143, 1175, 1259, 1275
Karolinów 691
Karów 535
karpackie pasmo zob. Karpaty
Karpacz 607, 609
Karpaty 261, 279, 533, 599, 801, 859, 873, 881, 1063, 1067, 1233
Kartnie 821
Kartuzy 627
Katalonia 1235
Katowice 361, 385, 447, 515, 575, 591, 645, 671, 829, 839, 859, 881, 893, 997, 1049, 1167–1169, 1171, 1187, 1221, 1247, 1287–1289, 1381
katowickie województwo 157, 165, 1237
Kazachstan 245, 1081, 1239
Kazimierz 997
Kąty 133, 1123
kemerowski obwód 377
Kędzie 563
Kętrzyn 999–1001, 1005, 1021, 1045, 1159
kętrzyński powiat 997–1011, 1023–1027, 1031, 1035–1039, 1045, 1055–1057, 1087, 1179, 1243, 1401
Kielce 167, 287, 429, 487, 683, 1029, 1149, 1277, 1289, 1353
Kieleckie 1149
kieleckie województwo 157, 683
Kiełczawa 1231
kijowska gubernia 165, 481
kijowski obwód 151, 155, 337, 535
Kijów 51, 63–65, 69, 81–83, 91–95, 149–151, 155, 175, 187, 237, 253, 305, 377, 481, 481, 515, 541, 697, 931, 997, 1331–1333
Klekacz 1195
Kleszczele 627
Klosterneuburg 953
Kłodzko 473, 629
Kłokowice 195, 223–225, 291, 319, 355, 357, 407–409, 415–425, 543, 875–877
Kłopotnica, gromada 567
Kłusów 115
Kniazie 293, 365, 395, 399–401, 795, 1301, 1335
Kniażpol 197, 277, 593, 597, 1307
Kniażyce 127, 269, 291, 351, 365, 443, 455, 459, 523, 873, 1099
Knioszyce zob. Kniażyce
Kobylnica Ruska 691
Kochanowo 1373
Kochanówka 687
Kolbuszowa 81, 101, 561, 681
kolbuszowski powiat 561
Kolonia zob. Gudziki Kolonia
Kolonia Podlodów 699
Kolonia Pokośno 161
Kolonia Kuźmina 129, 215, 319
Kołodróbka 447
Kołomyja 227–229, 499, 859,
kołomyjski powiat, 241, 307, 505, 1395
Kołonice 313, 533
Kołyma 227, 997, 1333
Kołyski 137
Komance zob. Komańcza
Komańcza, 119, 191, 269, 319, 329, 331, 335, 365, 589, 731, 1225–1227, 1327, 1341
Komara 851
Komi ASRS 357, 473
Konin 181, 1047
Koniusza 117, 303, 319, 533–535, 593
Koniuszki 435
Koniuszki Królewskie 311
Konotopy 913
Kopyśno 459
Korczmin 115, 117
Kormanice 127, 351, 377, 379, 383–387, 457–459, 519, 521–525, 533, 543–545, 557, 599, 825–827, 843, 873–877, 933, 1117, 1121, 1309, 1389–1397, 1403
Kormanice gromada 1395

kormanicki las 223, 277, 281, 289, 291, 295, 349–351, 357, 363, 367, 377, 409, 415, 453–455, 457, 459, 549, 565, 581, 589, 605, 629, 641, 821–825, 835, 845–847, 863, 867–869, 887–889, 893, 907–911, 919–921, 1385, 1393, 1397
Kornagi 135
Kornicz 627
Kornie 771, 1083
Korsyka 215
Korwina 509
Kosinecin 259
Kosmów 113
Kostopol 99, 1189
kostopolski rejon1189
Koszalin, 181, 435, 859, 1157, 1353
koszalińskie województwo 711
Kościan 681
kościański powiat 679
Kościelnik 419
Kotelwa 93
kotlicki las 1243
Kotów 323
Kotów gromada 75
Kowalówka gromada 569
Kowel 649, 697
kowelski powiat 701
Kowno 107
Koziegłówki 163
Koziejówka 569
Kozodawy 113
kozowski rejon 801–803
kożuchowski powiat 883, 1099, 1373
Kożuchów 433, 865, 883, 1101–1103, 1373
Krajewo 1143
krakowskie województwo 157, 159, 161, 165, 477, 677, 687, 1339–1343
Kraków 33, 59, 63, 97–99, 109, 131, 139, 165, 211, 223, 227–229, 235–237, 241–247, 285–293, 329, 351–353, 365, 379–391, 409–413, 419–421, 429–433, 437, 449, 473–475, 481, 511, 515, 533, 537–541, 547–549, 553–555, 615, 623, 629–631, 635, 667, 683, 687, 379–391, 409–413, 419–421, 429–433, 437, 449, 473, 475, 481, 493, 511, 683, 819, 829, 865, 877, 935, 977, 985, 1005, 1017, 1099, 1179, 1183, 1239, 1247, 1267, 1279, 1289, 1315–1319, 1331, 1343, 1361
Krasicz zob. Krasiczyn
Krasiczyn 305, 315, 443, 457, 461, 851
Krasiczyn, gmina, 315–319, 357, 453
Kraskowo gmina zob. Potok gmina
Krasne 1331
Krasnobród 1009
Krasnojarsk 317
Krasnojarski Kraj 225
kraśnicki powiat 1149
Kraśnik 683, 1149
Kreców 121, 127
Krempna 821, 1123
Kropoczewo 179
Krosno 109, 165, 181, 249, 563, 841, 919, 1123, 1125, 1131
krośnieński powiat 109, 261, 301, 305, 313, 317, 563, 705, 819, 835, 841, 911, 1015–1017, 1123
Krotoszyn 1167, 1177
Krowica 105, 125, 135
Królewska Dolina zob. Lubycza Królewska
Królewska Dolina zob. Dolina
Krówniki 251, 315, 363, 517, 533–535, 837
Krubal zob. Kruhel
Kruhel 549, 581, 827, 851, 961
Kruhel Mały zob. Kruhel
Kruhel przedmieście 289
Krupiec 997
Krupki 687
Kryłów 1001
Krynica 213, 313, 521–523, 581, 629, 747, 819, 825, 871, 1109, 1317
Krynica Zdrój 211
krynicki powiat 215
Krystynopol 957, 1183
Krywe pow. brzeżański 509
Krzeczkowa 151
Krzesimów 689
Krzopowicz 1327
Krzywcza gmina 315
Krzywe pow. lubaczowski 83
Krzywe pow. tarnopolski 1315, 1339
Krzywica zob. Krzywice powiat chełmski

Krzywice, powiat chełmski 1025
Krzywice, powiat tomaszowski 1087
Krzywice 1089
Krzywowierzba 131
Księżostany 1243
Kuba 1151
Kubici zob. Czeskie Kubice
kujawsko-pomorskie województwo 609
Kujbyszew 77, 81, 185, 241, 247, 429, 437, 747, 1151, 1297, 1347
Kulcze zob. Hulcze
Kundiek las 819
Kupiatycze 1391
Kupiczwola 537
Kuryłówka 251
Kuśniszcze 1125
Kuźmina zob. Kolonia Kuźmina
Kuźmina kolonia zob. Kolonia Kuźmina

Lachowa 107, 193
Lacko 309, 595, 847, 1267
Las Słonne zob. słonny las
Laski 133
Laszki 1041
Legenfeld 1039, 1045
Legionowo 435, 437, 473, 515, 997, 1125, 1265, 1297,1343
Legnica 208–209, 381, 403, 511, 515, 531, 547–549, 579, 605, 613, 635, 665, 691, 857, 865, 877, 997, 1053, 1073, 1097–1103, 1145, 1175
legnicki powiat 61, 1057, 1073, 1263, 1279
Leningrad 185
leski powiat, 97, 109, 129, 137, 171, 193–197, 213–215, 261, 267, 289, 297, 301, 305–307, 311–313, 325–335, 341, 365, 373, 463, 477, 491, 565, 595, 679, 705, 859–861, 919, 925, 929–931, 1225–1233
Leskie 767, 921, 1109, 1113
Lesko gmina 325, 331–333, 463
Lesko 371, 591, 731, 851, 925, 1129–1131
Leszczawa zob. Leszczawa Górna
Leszczawa zob. Leszczawa Dolna
Leszczawa Górna 126, 207
Leszczawa Dolna 73, 119, 126, 207, 323
Leszczawka 323
Leszczowate 121, 327
Leszczyny 207
Leżajsk 81, 99
Liberec 955
Libochora 119
Linowice 835
Lipce 1053, 1261
Lipce powiat legnicki 1073, 1263, 1279, 1283–1285
Lipina, las 1041
Lipinki gmina 499
Lipiny 1143, 1175
Lipiny gmina 1099
Lipiny powiat kożuchowski 883, 1099, 1373
Lipiny powiat legnicki 61, 1057
Lipsko 83
Lisie Jamy gmina 567, 569
Liski 137
Liszna 329
Londyn 1081
Lubacz masyw leśny 115
lubaczowski powiat 81–83, 103, 109, 115, 125, 131, 135, 171, 183, 189, 249–251, 259, 267, 271, 275, 279, 295, 301, 335–337, 341, 373, 447, 477–479, 537–539, 559, 567–573, 589, 679, 711, 733, 737–739, 751–753, 769–771, 779, 785, 793, 797, 805, 903–905, 927, 933, 937, 965, 983, 997, 1067, 1113, 1227, 1231, 1247–1249, 1297–1299, 1321–1331, 1379
Lubaczowskie 51, 261, 751, 793, 797–799, 803, 1067
Lubaczów 81–83, 97–101, 107, 133, 179, 181, 189, 249, 281, 337, 341, 399, 465, 513, 559, 567–569, 573, 645, 651–653, 657, 661, 705, 781, 871, 899, 981–983, 1109, 1125, 1169, 1177, 1227, 1243, 1249
Lubaczówka, *rzeka* 259
Lubajny 1081
lubartowski powiat 167, 689
Lubartów 167, 573
Lubella 539, 1351
lubelski powiat 167, 1091
lubelskie województwo 97, 101–103, 107, 125, 131, 135–137, 157–161, 169, 219–221, 279, 293, 301, 335, 341, 375, 395, 403, 657, 687, 705–707, 727, 879, 1077–

1079, 1089, 1149, 1186, 1193, 1205, 1251, 1335–1343, 1359–1361
Lubelszczyzna 53, 273, 351, 589, 683, 1083
Lubień Legnicki zob. Lubin
Lubin 1053, 1177
lubiński powiat 687, 1079, 1143, 1177–1179, 1185, 1209, 1261–1263, 1271, 1279
Lublin 33, 73, 117, 135, 165–167, 211, 241, 247, 273, 281, 373, 383, 395, 429, 449, 487, 511, 543, 571, 573–575, 589, 683–685, 687–689, 695–697, 743, 747, 865–867, 967, 981–983, 999, 1003–1005, 1029, 1035, 1041–1045, 1063, 1149, 1153–1155, 1159, 1169–1173, 1177–1179, 1195, 1199, 1287–1289, 1303, 1313, 1323, 1345, 1357
Lubliniec 365, 575, 769, 793, 1135, 1301–1305
Lubliniec Nowy zob. Nowy Lubliniec
Lubliniec Stary zob. Stary Lubliniec
lubliniecki las zob. lublinieckie lasy
lubliniecki powiat 543
lublinieckie lasy 251, 1303–1305
Luboml 695
Lubowiec zob. Lubowierz
Lubowierz 137
Lubycza 989–991, 1325, 1335
Lubycza Kniazie 399, 1301
Lubycza Królewska gmina 131, 135, 571
Lubycza Królewska, 107, 115, 131–135, 571–573, 655, 793–795, 981, 1113, 1301
Luksemburg 253
Lwowskie 151, 189, 537
lwowski obwód 83, 151, 225, 341, 377, 495, 587, 593, 599, 697, 815, 907, 1239
lwowski okręg 697, 1163
lwowski powiat, 91, 751, 767, 1043
lwowskie województwo 53, 753, 799, 1319, 1323, 1331
Lwów 53, 75, 81, 91, 101, 115, 131, 145, 149, 153, 201, 225, 237, 245, 283–285, 293–295, 303, 307–317, 325, 337, 341–343, 349, 357, 363, 373, 377, 495–497, 531–541, 579, 587, 595, 599, 623, 651, 701, 859–861, 867–869, 873, 879, 899, 917, 971, 997, 1061–1065, 1081, 1143, 1157, 1163, 1189, 1235, 1239, 1277, 1313–1317, 1331, 1353, 1357, 1361, 1405
Łanina zob. Munina
Łany 341, 867
Ławoczne 191
Łazy 269, 363, 887
Łazy, las 889
Łemkowszczyzna 153, 207, 261, 313
Łemkowszczyzna wschodnia 191
Łęcze 435
łęczycki powiat 691
Łobez, gmina, 525
Łodzinka 151
Łokieć 121
Łomna 127, 275, 355, 367
Łomża 697, 1001, 1063
Łopienka 191
Łosie 1015
Łotwa 211
Łowicz 969
łódzkie województwo 679, 1149
Łódź 143, 165, 245, 373, 407, 415, 429, 437, 447, 473, 485, 493, 501, 509, 609, 665–667, 683–685, 689–691, 863, 969, 997, 1011, 1021, 1049, 1077, 1125, 1153, 1189, 1247, 1289, 1325, 1333
Łówcza 125, 251, 753, 805
Łuck 687, 697, 701, 1063
łucki powiat 701
Łuczyce 225, 363, 455
Łukawiec 661
Łukowe 261, 333
Łuków 487

Machnówek 117
Maciejówka 351
Madziarki 115
Magadan 997, 1239
Magura 773
Magura las 821
Magura Wątkowska pasmo górskie 217
Majdan Sopocki 135
majdańskie lasy 1233
Makowa 419
Makowisko 365
Makowo zob. Makowa
Malawa 73, 127, 307, 323
Malbork 1089
Malinówka 139

Maltany zob. Mołtajny
Małe Wikrowo 865, 1399, 1401
Mały Wikarow zob. Małe Wikrowo
Manasterzec zob. Monasterzec
Maniów 217
Marcówka 665, 691
Markowa 213
Marzęcina gmina zob. Marzęcino gmina
Marzęcino gmina 1041
medycki rejon 593, 597, 907
Medyka 873, 881
Mełna 151
Mełgiew 691
Mianowice 113
Miastko 1087
Miączyn 1077, 1243
Michałowice 95
Michałówka 363, 1381
Miechowice 1167
Miejsce 677
Miejsce Piastowe gmina 559
Mielec 99, 105, 559, 665, 1229
mielecki powiat 1229
Mielnów 319
Mierki 1005, 1033, 1173, 1185
Mierzwica 223
Międzygórze 161
milicki powiat 1177, 1259
Milicz 1003
Miłkowa 129
Miłków zob. Miłkowa
Miłoradzice gmina 1263, 1271
Miłoradzice poczta 1057
Mińsk 1235
Mińsk Mazowiecki 1021, 1297, 1353
Mircze 999
Mirki zob. Mierki 1031–1033, 1173, 1185–1187
Missouri stan 65
Mitków zob. Miłków
Mittenwald 243, 537
Mlecze zob. Mleczno
Mleczno 1143
Mława 1297
Młodowce 739
Młodowice 319, 353, 381, 383, 415, 421, 451, 453, 543, 547, 569, 851–853, 875–877, 881, 1395–1401
Młodów 569
Moczulanka 689
Modryniec 215
Mohylów Podolski 685
Mokre 135, 161
Mokrzyszów 1125
Moltany gmina 1005, 1031, 1037
Moltany zob. Mołtajny
Molthainen, Molteinen zob. Mołtajny
Mołodowce zob. Młodowce
Mołodycz 557
Mołtajny 1005, 1031, 1033, 1037
Monachium 145, 209, 243, 287, 311, 537, 541, 607–609, 819, 837–841, 961, 1029, 1101, 1221, 1249
monasterski las 711
Monasterz 281, 365, 565, 653–655, 661, 671, 675, 691, 733, 739,743
Monasterz powiat lubaczowski 737, 751–759, 769, 785, 965–967, 1231, 1321, 1325, 1331
Monasterzec 129, 325–329, 565
Monasterzyska 817
Monastyr 115, 189, 559, 589–591
Monastyr powiat lubaczowski 279
Monastyrek 1111
Monastyrz 257, 541
Montreal 1155
Mordwińska ASSR 377, 533, 1189
Morszyn 245
Moskwa 53, 77, 95, 149, 151, 225, 317, 481, 615, 685, 1235, 1297, 1331, 1351
Mosty Wielkie 537
Moszków 449
Mościska 541, 873
mościski powiat 241, 251, 437, 767
Mrągowo 1235
mrągowski powiat 877
Mrzygłody Lubyckie 115
Mrzygłody 115–117, 365, 709, 1107
Mrzygłód gmina 319, 325–329
Mrzygłód 463
Mszana 1015–1017
Multany zob. Mołtajny
München 391
Munina 107, 135
Muszyna 523, 1017,

Mużyłów 151
Myców 1043
Myczkowce 171, 327
Mysłowice 1171
Myszków 361
Myszków Stary 361
Myślachowice 1381
myślenicki powiat 681
Myślnica powiat zob. myślenicki powiat

Nadarzyce 1099
Nadnifnie 1245
Nagorzyn zob. Nagórzany
Nagórzany 169
Nakoneczne Pierwsze 767
Narol 83, 1065
Narow zob. Narol
Nehrybka 303, 485, 519, 521, 523, 527, 593, 1307
Nemocne Lecnice 629
Neuhammer 93
Niemcy 121, 127, 139, 143, 153, 189, 193, 205, 209, 213–215, 251, 289, 311, 319–321, 351, 403, 423, 437, 447–449, 467, 503, 533, 539–541, 573, 589, 607, 629, 657, 677–679, 701, 837, 863, 867, 997, 1029, 1049, 1063, 1141, 1239, 1249, 1265, 1303, 1315–1317, 1325, 1399
Niemstów 83
Nienowice 697
Niewistka 437
Nisko 99, 561
Niwice 575
Niżankowice 337, 425, 899, 919
Norwegia 151
Norylsk 317, 1239
Nosów 553, 1353
Nowa Grobla 131
Nowa Ruda 493
Nowa Sól 215, 433, 883
Nowa Wieś 1249
Nowe Brusno 83, 739
Nowe Sioło 83
Nowie 793
Nowiny 689
Nowiny Jaworskie 871
Nowodwór 167
nowogardzki powiat 1033
nowosądecki powiat 597, 835
Nowosielce Kozickie 319
Nowosiółki 1177
Nowosiółki Liskie 533
Nowosiółki Przednie 573
Nowotaniec 169
Nowy Borek 1233
Nowy Dwór gmina 1011, 1025–1027
Nowy Dwór majątek 1039
Nowy Jork stan 243, 537
Nowy Jork 47, 203, 289, 437, 961, 1079
Nowy Lubliniec 797, 1247
Nowy Rozdół 1239
Nowy Sącz 91, 119, 249, 477, 523, 557, 819, 823, 827, 837, 919, 1109, 1017
Nozdrzec gmina 319–323, 367, 463
Nuszcze 953
Nuśmice 113
Nyców zob. Myców
Nysa, *rzeka* 691
Nysa 165

Ogrodzieniec 1153
Oka, *rzeka* 689
Olchowaty, potok 983
Olchowce 329, 753, 803
Olchowice zob. Olchowiec
Olchowiec 169
olecki powiat 1001
oleski rejon 1379
Olesko 753
Oleszyce Stare zob. Stare Oleszyce
Oleszyce 105, 131, 135, 661, 709
Olkusz 1153
Olszanica 133, 327, 329, 371
Olszany 127, 171
Olsztyn 77, 473, 553, 555, 671, 677, 889, 999–1005, 1011, 1021, 1031–1041, 1045–1047, 1059, 1081, 1087, 1143, 1157–1161, 1183, 1289, 1333, 1389
Olsztynek 1005, 1023, 1173, 1185
olsztyński powiat 1355
Olsztyńskie 1185–1187
olsztyńskie województwo 189, 287, 553, 931, 997–999, 1001, 1007–1011, 1023–1027, 1031, 1037–1039, 1045–1047,

1055–1057, 1081, 1179, 1243, 1337, 1355, 1391, 1399–1401
Olszyny, gromada 563
Oława 515
Omsk 1347
Ontario prowincja 553
Opaka 105, 135
Opale zob. Opaka
Opole 933, 1045, 1159, 1265
Opólsko 1003
Orelec 511
Oreszkowice 511
Orsza 511
Osady 393
Oserdów 1091
Osiek Jasielski gmina 567
Osielec 163
Osława, *rzeka* 983
Osmołoda 293
Ostrawa 1235
Ostróda 553, 1031–1033, 1173, 1177, 1185, 1389
ostródzki powiat 1031–1033, 1081, 1355, 1359, 1361
Ostrów pow. jarosławski 889
Ostrów pow. przemyski 865
Oświęcim 385, 985
Otryt, góra 297

Pabianice 1157
Palestyna 837
Paryż 615, 1235
Passau 327
Paszowa 121, 129, 197, 327, 925
Pawliszcze 989–991, 1301, 1325, 1335
Pawłokoma 207, 301, 323, 345, 1309
Pawłowice 753
pawłowskie lasy 125
Pawłówka 1159
Peczeniżyn 241
Piaseczno 913
Piaski 163
Piątkowa Ruska 345
Piątkowa 307, 323, 345
Pikulice 195, 363, 389, 433, 883
pilzneński kraj 145
Piła 407
Piotrków Trybunalski 75,181, 1149
Piotrówek 159
Pirki zob. Mierki
Pirkowe 129
Piskorowice 365
Piskorze zob. Piskorowice
Piwniczna 249
Płazów gmina 569
Płazów 83, 365
Płock 1297
Płoty 355
Poczdam 1029
Poddębce 117, 1083
Podemszczyzna 251, 1297
Podhajce 553, 555, 1315
podhajecki powiat 119, 151, 213, 553, 1353
Podjarków 751, 757
Podkarpacie 309, 677
Podkowa Leśna 1359, 1361
Podlasie 51, 187, 627, 1043, 1141, 1143
podlodowska kolonia zob. Kolonia Podlodów
Podole 311, 315, 385
Podwoluckie przys. 323
Pogórze Przemyskie 121, 277
Pohorilce 163
Pojezierze Wileńskie 163
Pokośno, kolonia zob. Kolonia Pokośno
Polanica Zdrój 1047
Polanki 207, 331
Polany 541
Polańczyk 129
Polesie 279, 293
Polska *passim*
Połoski 1159
Połowice 815
Połtawa 309
połtawski obwód 93
Połtawszczyzna 193
Poprad, *rzeka* 819
Poręby 129, 323, 367
Poręby leśniczówka 161
Posada Rybotycka 731
Posada Zarszyńska, gromada 565
Posadów 1065
Potok gmina 1001, 1007–1009
Potoki gmina zob. Potok gmina

Poturzyca 797
Poznań 77, 203, 207, 407, 865, 1059, 1083, 1287–1289
Poznański[e] 329
poznańskie województwo 157, 165, 1031
Poździacz 301
Praga 63, 143, 145, 253, 289, 317, 1081, 1089, 1211, 1235, 1297, 1365–1369
Prałkowce 891, 1119
prałkowiecki las 821
Prełuki 119
Prusie 117, 797
Pruss zob. Prusie
pruszkowski powiat 95
Pruszków 501
Prynadka 795
Przechodki 161
Przedzielnica 295, 365, 601
Przekopana 245, 313
przemyski powiat *passim*
Przemyskie *passim*
Przemyśl *passim*
Przemyślany 225
przemyślański powiat 237
przewodowski lasek 1137
Przewodów 759, 1137
Przeworsk 161, 249, 893
Przysietnica 561
Ptaszyn zob. Wojcieszyce
Pustków 1003, 1051–1055, 1073, 1167, 1171–1177, 1185

Raciąż 1165
Radom 167, 287, 383, 679, 683, 1165
Radomska Puszcza 1245
radomski powiat 677, 1149
Radomskie 1149
Radruż 117, 645
Radymno, gmina 339, 839
Radymno 135, 363, 839,
Radzic Stary 167
radziechowski powiat 187, 575, 1113
radziechowski rejon 187, 537
Radzymin Podlaski zob. Radzyń Podlaski
Radzyń 1039, 1047
Radzyń Podlaski 1245
Raj 803
Rajskie 331, 1229
Rakowa 127–129, 329, 599, 925, 983
Ratyzbona 153, 187, 193, 311
Rawa Ruska 83, 103, 107, 135, 295, 339, 343, 365, 535–537, 889, 899, 1051, 1063–1065, 1167, 1243, 1271, 1279, 1351, 1379
rawski powiat 697, 751, 767, 1179, 1257, 1273
rawski rejon 83
Regensburg 243
Rembertów 165, 399, 511, 655, 1049, 1087, 1155
Republika Czechosłowacka zob. Czechosłowacja
Riazań 511
Rioski 1379
Rłanow zob. Arłamów
Rogów/Rogowo 511
rohatyński powiat 803
rohatyński rejon 151, 803
Rokitno 1065
Rokszyce 195, 315, 455, 565, 597
Ropianka 1123, 1125
Ropica Ruska 499
Ropienka, gmina 325–329, 463
Ropienka 119, 327, 819, 841, 1015
Rosja sowiecka zob. Związek Socjalistycznych Republik Sowieckich (ZSRS)
Rosochacz 191
Rotterdam 91
Rozpucie 293
rożniatowski rejon 293
Rożniatów 253
Rożyszcze 687
rówieński obwód 151, 155, 351
rówieński powiat 351
Równe 279, 601, 691, 1189
Różbach zob. Drużbaki Niżne
Rućki zob. Rudki
Ruda Różaniecka 1321–1323
Ruda Żurawiecka 571
Ruda 573, 1177, 1259, 1281
Rudawka 323, 833, 843
rudecki powiat 207, 311
Rudenka 327
Rudki 1301
Rudniki 701
Rudołowice 567

Rudosław lub Rudosława zob. Rudołowice
Rukowsko zob. Bukowsko
Rumunia 211, 293
Runek, góra 215
Ruskie 121
Russkaja Baś 599
Ruś Podkarpacka 339, 1233
Rybne 129, 267
rybnicki powiat 1237
Rybnik 1223
Rybotycze 317, 377, 403, 463, 597, 731, 917
Rybotycze, gmina 277, 319, 343
Rydoduby 1079
Ryga 481
Rylilce zob. Brylińce
Rymanów 215, 313
Rynarcice, gmina 1209, 1263
Rzeczyca 281, 511, 695–697, 707, 971, 1001, 1005, 1023, 1065, 1081, 1083, 1109, 1139–1141, 1157, 1171, 1179, 1183–1185, 1209, 1261, 1313, 1325, 1331, 1337–1341, 1355–1361
Rzeczypospolita Polska 31, 91, 157, 1277, 1353, 1355
Rzepiennik Strzyżewski, gmina 563
Rzepiennik Suchy, gromada 563
Rzeplin 1065, 1091, 1339
rzepliński lasek 1137
rzeszowskie województwo *passim*
Rzeszów *passim*
Rzym 289–291, 349, 615, 709, 1389

Sachsenhausen 145, 253, 537,
Sady 877
Saint Cyprien 1151
Samarkanda 651, 1189
Sambor 53, 121, 299, 377, 441, 495, 593, 859, 879, 899, 919, 929,1381
samborski powiat 143, 223, 345, 767, 1111
samborski rejon 195, 277, 309, 599
San, *rzeka* 139, 207, 257, 307, 311, 319, 325, 363, 421, 441, 561, 567, 1109, 1317
Sandomierska Puszcza 559
sandomierski powiat 677
Sandomierz 677
sanocki powiat 99, 153, 165, 191–197, 201, 209, 305–307, 311–313, 319, 325, 333, 491, 535, 595, 861, 919, 931, 1115, 1227, 1231
Sanockie 767
Sanok, gmina 329, 463
Sanok 77, 101, 119, 139, 153, 171, 181, 209, 249, 261, 267, 301, 305, 311, 325–327, 331–333, 429, 463–465, 477, 565, 589–591, 597, 679, 705, 861, 919, 923, 925, 1115, 1131, 1227, 1231, 1317
Sarańsk 1189
Sarcelles 1317
Schülzen zob. Silec
Semenówka 165
Semipałatyńsk 211
Seńkowice 1379
Serednica 197, 325, 327
Sękowa, gmina 499
Sianki 261
Siedlce zob. Sielec
Siedlce 165, 879, 1333
Siedliska 115, 195, 317, 323, 351, 417, 515–517, 527, 561, 573, 593, 647, 815, 831, 841, 877, 1309, 1377, 1391
Sielce 651, 959, 1057
Sielce n. Oką 689
Sielec 521, 527, 879, 961
Siemuszowa 121, 329
Sieniawa 161, 249, 679, 1109
Sieniawka 83
Sieniawskie Lasy 251, 365, 657, 887, 889, 903, 1111, 1231, 1243, 1303, 1305
Sieradz 665
Sierakośce 919
Silce zob. Silec
Silec 1003, 1007–1009, 1023–1025, 1033, 1055–1059, 1175, 1401
Silet 495
Skierniewice 1063
Skole 773
Skołoszów 567
Sławsko Małe 691
Słoboda Złota 277
Słochynie 277
Słodzianki powiat 1045
Słonne, *pasmo górskie* 565,923

słonny las 565, 923
Słowacja 93, 191, 261, 345, 537, 627, 895, 1143, 1233
Słupsk 371, 399
Smerekowiec 345
Smoleńsk 485
Sobótka 1105
Sokal 293, 307, 449, 593, 599, 765, 879, 997, 1031, 1063–1065
Sokalski okręg 341, 589, 1063–1065
sokalski powiat 293, 537, 589, 767, 797, 1045, 11134
sokalski rejon 589, 1381
Sokalszczyzna 303, 1157
Sokole 1317
sokolnicki rejon zob. sokalski rejon
Sokolniki 317
Sokołów Podlaski 1297
sokólski powiat 161–163
Solanuwatka 309
Solina, gromada 1229
Solinka, *rzeka* 393
Sopot Mały 117
Sopotnik 295
Sosnowiec 1077
Sośnica 163, 409, 867, 871
Sośniczany 677
South Holland 243
Sólca 39, 319
Spasów 293
Sroki Lwowskie 121
Srokowo 997, 1003–1007, 1023–1025, 1037, 1055–1057, 1401
Srokowo, gmina 1007, 1023–1025, 1031, 1401
Srubowiska zob. Strzebowiska
SSSR zob. Związek Socjalistycznych Republik Sowieckich
stalingradzki obwód 587
Stalinogród zob. Katowice
Stalowa Wola 561
Stanisławczyk 227, 285, 339, 521, 827, 899
stanisławowski powiat 341
stanisławowskie lasy 859, 881
stanisławowskie województwo 1065, 1067
Stanisławowszczyzna 531
Stanisławów 191, 261, 309, 331, 349, 531, 597, 861, 873
stanisławski obwód 121, 155, 177, 1381
Stany Zjednoczone Ameryki *passim*
Stany Zjednoczone zob. Stany Zjednoczone Ameryki
Stańkowa 329
Stara Bircza 323
Stara Huta (pow. lubaczowski) zob. Huta Stara
Stara Huta (Wołyń) 687, 689
Stara Kamienica 543, 865, 883, 1097, 1373
Stara Lubovna 895
Stara Lubowla 819
Stara Wieś 1065
Starachowice 167
Stare Brusno zob. Brusno
Stare Jabłonki 553
Stare Oleszyce 135
Stare Pole 1089
Stargard 511, 1057
Starogród 913
starosamborski rejon 277, 309
starosielskie lasy 1141
Stary Dzików 569
Stary Dzików, gmina 569
Stary Gołębin 679
Stary Lubliniec 341
Stary Sącz 249
Stebnyk 227
Stefkowa 133, 193, 327
Stężnica 211–213
Straszewo 1047
Stroniowice 527
Stróże 523
Stróże Wielkie 105
Stryj 163, 571
stryjski powiat 191, 537
Stryszów 691
Strzałkowice 223
Strzebowiska 133
Strzegom 1259
Strzelce Opolskie 1381
Strzelin 493
Strzeliska 535
strzyżowski powiat 597
Stubno 171

Studenne 331
Stuposiany 121, 195
Sucha 419
Suche Rzeki 207, 213
Suczany 101
Sudety 161
Sufczyna 321, 599
Sukowate 207
Sukowy 691
Sulejów 509
sumski obwód 93
Sumy 687, 689
Suwtysy 393
Swierzowa Magura zob. Świerzowa, *góra*
Sybir 131, 377, 1085
Sycikowice, gromada zob. Seńkowice
Sydney 215
Syria 1085
Szałasy 569
Szczawne 135
Szczecin 245, 285, 409, 437, 527, 589, 677–681, 695, 819, 825, 865, 883, 889, 919, 1023, 1031–1035, 1039–1041, 1047, 1055, 1099, 1157, 1179, 1299, 1353, 1407
Szczecinek 1087
szczecińskie województwo 919, 931, 1003, 1005–1007, 1023, 1031–1033, 1043, 1047, 1099, 1179
Szczeniatyn zob. Szczepiatyn
Szczepiatyn 115, 1005, 1179
Szczerzec 499
Szczytno 681
Szechynie 899
Szegdy 99
Szklarnia 1149
Szklarska Poręba 611, 1097, 1101, 1153
Szmitków 589, 1043
Szopienice 1221
Sztokholm 165
Sztum 209, 1105
Szubsk Mały 679
Szulce zob. Silec
Szule zob. Silec
Szulsk Mały zob. Szubsk Mały
Szwajcaria 1235
Szwecja 165
Szychtory 913, 1045
Szydłowiec 403

Ślipcze 113
Śmidyń 701
Śniatyn 191
Śniatycze 701
Śnietnica, gmina 499
Śnieżka, *góra* 607–611, 709, 1349
Średnia Wieś 119
Średnie Wielkie 119, 261
Świątkowa Mała 197, 313
Świątkowa zob. Świątkowa Mała
Świder 1333
Świdnica 747
świdnicki powiat 747
Świdnik 683, 959
Świebodzin 1043
Świerzowa, *góra* 217
Świętoszów 93

Tajszet 533
Tanew, *rzeka* 337
Taniawa 121
Tarnobrzeg 563, 565
tarnobrzeski powiat 99
Tarnopol 103, 207, 279, 311, 325, 599, 1239
tarnopolski obwód 151, 1079
tarnopolski powiat 151, 437, 1279
Tarnopolskie 279, 553, 803
tarnopolskie województwo 151, 629
Tarnoszyn, gmina 1065
Tarnoszyn 971, 1359
Tarnowiec 99
tarnowski powiat 563
Tarnów 99, 235, 1313
Teheran 1155
Temiatyczki zob. Teniatyska
Teniatyska 135, 281, 571, 663, 795, 1067, 1111–1113, 1139
Tepiły, przys. 1247
terebińskie lasy (terebiński las) 1069, 1141, 1143
Terka 129, 331
Terlików 165
Tiapcze 1239
tłumacki powiat 539
Tokarnia 1231

Tołste 207
tomaszowski powiat (pow. Tomaszów Lubelski) 3, 15, 51, 83, 103, 107, 115, 117, 127, 130–131, 135, 187, 201, 249, 251, 279, 281, 293, 295, 301, 335–337, 341, 365, 395, 511, 535–537, 553, 571–573, 589, 695, 697, 701, 705–707, 727–729, 733, 737, 755, 765, 769–771, 785, 793–795, 799, 803, 965, 1003–1005, 1009, 1021–1025, 1029, 1033, 1041–1043, 1053, 1061, 1067, 1079–1083, 1087–1089, 1109–1111, 1179, 1193–1195, 1199, 1205, 1241, 1251, 1279, 1313, 1321–1341, 1357–1359, 1367
Tomaszowskie 51, 201, 337
Tomaszów Lubelski 15, 103, 107, 117, 131, 249, 279, 281, 535, 553, 571–573, 695, 707, 1003–1005, 1009, 1021, 1029, 1053, 1061, 1079, 1083, 1087–1089, 1109, 1179, 1195, 1251, 1279, 1313, 1325, 1359, 1367
Tomaszów Mazowiecki 163, 493
Tomice 407
Torki 421, 527, 839
Toronto 819
Toszowice 1055, 1073, 1079, 1143, 1175, 1185, 1209, 1261–1263, 1281
Trojanów, gmina 159
Trebowice 1235
Trójca 127
Truskawiec 211
Trzcianiec 127, 319, 407, 503
Trzcianka 407
Trzebowice 449
tuczapskoadolińskie lasy 1141
Tudorkowice 1335
Tuligłowy 607
Turcja 591
turczański powiat 191
turczański rejon 119
Turek 1047
Turnica 889, 975
Turnica, *góra* 277
Turnica las 277, 365, 851, 923, 935
Turyna 859
Turynka 245, 489
Tworylne 297, 331, 341, 365
Tymisza obwód 1233
Tyrawa Solna 127, 329
Tyrawa Wołoska, gmina 329
Tyrawa Wołoska 127, 923
tyszowieckie lasy (tyszowiecki las) 1141

Ufa 429, 481
Uher 875
Uherce 325, 327
Uherce, gmina 325
Uhnów 117, 131, 539, 655, 695–697, 765, 769, 785, 799, 809, 1007, 1021, 1029, 1033, 1053, 1061–1063, 1079, 1081–1085, 1089, 1145, 1175, 1177–1179, 1239, 1257–1265, 1273, 1279–1281, 1367
Uhnów, gmina 695, 707
Uhrynów 877, 1039
Uhrynów Stary 145,
Ujkowice 823
Ukraina Karpacka 115, 119
Ukraina Naddnieprzańska 205
Ukraina Zachodnia 45, 91, 93, 537
Ukraina *passim*
Ulanów 683
Ulbnów 1003
Ulchówek zob. Ulhówek
Ulhówek 1001–1003, 1009–1011, 1025, 1137–1139, 1179, 1203, 1251, 1323, 1332
Ulhówek Kolonia 1025,1203
Uliczno 1005
Ulików 1183–1185, 1359
Ulinów zob. Ulików
Ulm 209
Ulucz 125, 127
Uludzk zob. Ulucz
Ulwówek 277
Ułazów 365, 447
USA zob. Stany Zjednoczone Ameryki
Ustryk zob. Ustrzyki Dolne
Ustrzyki Dolne 325, 1317
Ustrzyki Górne, gmina 329
Utryd zob. Otryt, góry
Uzbekista 651
Użok, *przełęcz* 211
Vel'ké Kapušany 115
Velka Lubowna zob. Stara Lubovna

Wadowice 509, 955

wadowicki powiat 509, 691
Wałbrzych 429, 431, 493, 527, 881, 883, 1099, 1101, 1103
Wańkowa 325, 327, 329
Wapienne 499
Wapowce 215
Warcino, gmina 1087
Waręż, gmina 1041
Waręż 169, 193, 759, 1141
Warszawa *passim*
warszawskie województwo 157, 159, 631
Wasylków 535, 1331
Wasylów Wielki 1137
Wasylów 197, 799
Wawrzka 819, 821, 825, 827
WąskoWola zob. Wołoskowola
Wełandowice 353
Wendyczany 685
Werbica zob. Wierzbica
Werbkowice 1001
werchracki las 1031, 1303, 1305
Werchrata, gromada 1379
Werchrata, 83, 115–117, 199, 295, 573, 589, 647–649, 653–657, 733–755, 765, 779, 783–785, 793, 799, 809, 1107, 1229, 1231, 1271
Wereszczyca 399, 401
Wereszyn 321, 1045
Westfalia 1343
Wetlina 133, 393
węgorzewski powiat 1027, 1025
Węgry 163
Wężownica 1041
Wiązowa 1053, 1253
Wiązownica zob. Wężownica
Wiązownica 99, 1005, 1041, 1053
Wiedeń 131, 253, 289, 307, 317, 615, 709, 951
Wielgosy 567
Wielka Brytania 61, 65, 165, 283, 627, 869, 1081, 1321
Wielka Lubowla zob. Stara Lubowla
Wielka Wola 365, 737
Wielki Dilec, *góra* 217, 503
Wielki Dwór zob. Biedaszki
Wielki Dwór, gmina zob. Biedaszki, gmina
Wielkie Oczy 771, 803
Wieluń 1265
Wieniec Zdrój 609
Wierchnieuralsk 95
Wiercień 1177, 1259–1263, 1273–1275, 1279–1281
Wierzbiąż 999
Wierzbica 765, 803, 1137
Wierzbów 119, 213
Wietlin 363
Wietnam 591, 667
Wikarów Mały zob. Nowe Wikrowo
Wilkowo 1009
Wilno 163
Wirczyn zob. Wiercień
Wisconsin, *stan* 243
Wisła, *rzeka* 95, 389
Wisłok Wielki 1227
Witoszyńce 127, 129, 269
Włochy 93, 1395
Włochy, *miejscowość* 1047
Włocławek 689
Włodawa 95–97, 131, 293, 511, 599, 731, 1109, 1345
włodawski powiat 39, 103, 137, 705, 981, 1345
Włodzimierz Wołyński 701
Włoszowice 1179
Wodzisław 449, 1221, 1237
Wojcieszyce 525
Wojtkowa, gmina 311, 319
Wojtkowa 317, 319
Wojtków 101
Wojtkówka 319
Wojutycze 1005
Wola Duchacka 667, 683
Wola Jakubowa 253
Wola Matiaszowa 119, 129, 213, 329, 331
Wola Michowa 135, 365
Wola Mitkowska 129
Wola Oleszycka 271, 275, 373
Wola Romanowa 327
Wola Wielka 315
Wola Wołodzka 125, 129, 267, 323
Wola Wołowska zob. Wola Wołodzka
Woldenberg 179
Wolica Baryłowa 187

Wolica Śniatycka 701, 1009
Wołkowyja, gmina 197, 297, 329, 331, 341, 365
Wołkowyja 133, 331, 731
Wołoczyska 859, 861
Wołodź 309, 323, 327, 437, 593
Wołodż zob. Wołodź
Wołosate 121
Wołoskowola 131
Wołów 747, 1057
Wołyń 28–29, 34–35, 45, 91, 151, 187, 205, 211, 279, 281–283, 293, 301–303, 343, 351, 505, 515, 539–541, 687, 701, 1331
Worąża zob. Waręż
Workuta 535, 1239
Wólka Wierzbicka 1073, 1263, 1279
Wólka Wierzbicka, powiat tomaszowski 1279
Wrocław *passim*
wrocławskie województwo *passim*
Wronki 303
Wschodnie Ziemie Ukraińskie 505, 1331
Wujskie 135, 329
Wylewa 679
Wyryki 31
Wysoczany 161
Wysokie Mazowieckie 1265
Wyszatyce 363
Wyżnie Rużbachy zob. Drużbaki Wyżne

Yonkers 215, 243, 289

Zabiała 129
Zabuże, gmina 589, 1043
Zacisze 981, 1143
Zadwórze 237
Zagórz 105, 133, 171, 331,463
Zagórzyce 525
Zahutyń, powiat sanocki 209, 267
Zakarpacie 211, 537
Zakerzonie zob. Zakerzoński Kraj
Zakerzoński Kraj 67, 299–301, 343, 507, 587–589, 705, 733, 907–909, 917–919, 931, 981, 997, 1029, 1065–1067, 1107–1109, 1215–1217, 1235, 1241, 1251, 1303–1305, 1309, 1321–1323, 1327–1329, 1339, 1345, 1377–1379, 1403
Zakopane 101, 737
Zaksin 503, 507
Zalesie, powiat garwoliński 159
Zalesie, powiat przemyski 129, 565
Zalesie, powiat rzeszowski 223, 513
zaleszczycki powiat 447
Zaleszczyki 447
Załazie 117
Załoka, *rzeka* 799
Załokieć 213
załotnicki rejon 1381
Załuż 329
Zambrów 159
Zamojsce 567
zamojski powiat 1009
Zamość 115, 165, 487, 571–573, 617, 683, 701, 1045, 1173, 1177, 1185, 1321
Zanczyn zob. Zarszyn
Zapałów 125, 209
Zaporoże, *kraina* 535
Zaporoże, przys. 319
Zarszyn 99
Zarudce 341
Zarzecze 431
Zasanie 99, 285
Zastawcze 969
Zastawie 1063, 1261, 1279
Zaszków 91
Zatorów 1121
Zatwarnica 289, 329
Zawadka 119–121, 169, 193, 329
zawierciański powiat 361
Zawisznia 115, 537, 913
Zawóz 119, 331
Zbaraż 1083
zborowski powiat 953
Zeblin zob. Rzeplin
Zegrze 667
Zęgorzyce zob. Zagórzyce
Zagórzyce 525, 919
Zgierz 1253
Zielona Góra 215
Zielonka 823
Ziemia Brzeżańska 153
ziemie zachodnie 271, 287, 409, 419, 635, 789, 819, 883, 867, 1083
Zimna Woda 1273

Zimna Woda, gmina 1261, 1263
Złoczowskie 1351
Złoczów 1331
Złomy 589, 739, 1229, 1299, 1303, 1323
Złomy zob. Złomy Ruskie
Złomy Ruskie 589
Złotoryja 493
Złotowice 627
Zrotowice 289, 843
Związek Socjalistycznych Republik Sowieckich (ZSRS) *passim*
Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich (ZSRR) zob. Związek Socjalistycznych Republik Sowieckich (ZSRS)
Związek Sowiecki zob. Związek Socjalistycznych Republik Sowieckich (ZSRS)
Związek Radziecki zob. Związek Socjalistycznych Republik Sowieckich (ZSRS)
Zwierzyniec 1149

Żabcze Murowane 113
Żabno 1087
Żagań 287
Żerdenka 395
Żernica 209
Żerniki 1313, 1337
Żmigród 271, 1123
Żniatyn 103
Żohatyn, gmina 325, 367
Żohatyn 121, 125, 321– 323,
Żuków 505
Żółkiew 143, 309, 541, 589, 797, 859, 1253
żółkiewski powiat 223, 245, 537–539, 751, 757, 767
Żupa, przysiółek 1397
Żurawce Żurawica 815, 893
Żurawiec zob. Żurawce
Żużel 113
żydaczowski rejon 201
Żyratowice zob. Zrotowice
Żytomierz 151, 615
Żywiecczyzna 163

ГЕОГРАФІЧНИЙ ПОКАЖЧИК

Абан 224
Августів 162
Августівка 800, 802
Августівський повіт
Австралія 214, 1276
Австрія 192, 208, 536, 614, 950
Австро-Угорщина 1150
Агнешків 892
Аксманице див. Аксманичі
Аксманичі (Аксманице) 316, 320, 516, 524, 596, 612, 814, 984
Алжир 272
Альманс 1048
Америка див. Сполучені Штати Америки
Англія 92, 996, 1058, 1084, 1088, 1258, 1260, 1280, 1332
Анджейов 666
Андріївка 82, 364
Антолін 688
Арламів 126, 850, 918
Арнсвальде 178
Архангельськ 510
Аугсбург 446
Аугустув див. Августів
Аушвіц 448
Ашхабад 500

Бабин Горішній 540
Баварія 62, 186, 308, 402, 448, 488, 606, 608, 862
Бад-Ейнхаузен 1028
Баденхаузен 516
Байрам-Алі 500
Балаганний 996
Балигород (Балигруд) 100, 226, 260, 260, 314, 330, 330, 332, 332, 334, 334, 334, 924, 1108, 1228, 1228, 1230, 1232
Балигородський повіт 370, 1114
Балтійські країни, kraje bałtyckie 868, 869
Балуч 74
Баница 824
Баница див. Баниця
Баранівська ґм. 876
Бартен 1010, 1036
Барціани (Бацяни) 1010, 1024, 1036
Барцьори 1010
Батятичі 1006
Бахори 116, 302
Беджин 644
Безансон 650
Безеїв 112, 856, 880
Безмихово 196
Безмігова Горішня 328, 370
Безмігова Долішня 328, 370
Безугов 112
Белвін 1266
Белжець див. Белзець
Белз 194, 196, 1010, 1026, 1064
Белзець (Белжець) 132, 134, 170, 1140, 1332
Белзька гміна 1042
Белзький повіт 1176
Бельвін 1266
Бельгія 688, 1048
Бендзін 996
Бережани 800
Бережанский район 150, 504, 800, 802
Бережанський повіт 510, 628
Бережанщина (рос) 152
Бережки 194
Бережница 152
Бережница-Нижня 196
Бережниця 306
Бережниця-Выжна 118
Береза Картузька 144, 552
Березів 108
Березівський повіт 164, 206, 300, 306, 316, 320, 322, 324, 328, 346, 366, 436, 462, 560, 704, 918, 920, 930, 1308
Березка 152, 216
Березне 688
Берендовичи див. Берендовичі
Берендовичі (Берендовичи) 320
Берлін 90, 144, 184, 210, 962
Бесіди 538, 1350

Бескиди 48
Бещади 314
Бещадський повіт 120
Бещадщина 100, 190
Бєдашкі 1038
Бєсовиці 1086
Бжеґ 1098, 1100
Бжезіни 272
Бжухачів 1142
Бидґощ 402, 676, 968, 1172, 1276, 1288, 1332, 1352
Бидгощське воєводство 708
Биківці 328
Бирчанская волость 116, 118, 594, 596, 598, 816
Бистриця 686, 688
Битів 1042
Битом 838, 840, 1056, 1068, 1076, 1142, 1174, 1176, 1210, 1230, 1276
Бишки 152, 800
Бібрка 532, 750
Бібрський повіт 752, 754
Бібрський район 574
Біла Підляська 96
Білгорай 336,
Білгорайський повіт 682
Біличі 150
Білобожницький район 1078
Білогірський район 150, 238
Білогорща 342
Білокриниця 150
Білопідляський повіт 38, 102
Білорусь 44, 76, 1286, 1290
Білосток 746, 1148, 1288, 1419
Білостоцьке воєводство 102, 156, 158, 650, 1148
Бірча 72, 74, 76, 100, 102, 106, 120, 124, 126, 128, 182, 194, 196, 222, 224, 258, 274, 284, 302, 306, 322, 350, 376, 380, 442, 468, 518, 540, 818, 1108, 1112
Бірча Стара 324
Бірчанська гміна 72, 316, 320, 322, 324, 366
Бірчанський повіт 200
Бірчанський район 302, 380, 816
Бірчанщина 100, 382,
Біскупка 1252
Бішофшоф 446
Блогошев 1156
Блоня 284, 290
Бнов див. Бнорів
Бнорів 874
Бобле 106
Боброво 1010, 1024, 1026, 1036
Богородчани 434
Богородчанський район 190
Богородчанщина 258
Боернерів 1046
Божня 152
Болеславець 492
Болестрашичі 362
Болехів 856
Болехівський ліс 1232
Болянів 1142
Большая Любовла див. Велика Любовла
Бонаревка див. Бонарівка
Бонарівка (Бонаревка) 592, 598
Боневичі 286
Боратин (Боратын) 114, 1002
Борб'я 1178
Борбіа див. Борки
Борек Новий 1232
Бориси 282, 1328
Борисів 398, 402
Борислав 1102
Бориславка 126
Борівниця 126, 320
Борівницька гміна 324
Боркен 998, 1010, 1036
Борки 998, 1000, 1024, 1026, 1178, 1242
Борків 134
Борова Гора 1248
Борове 1248
Бортин 114
Бортники 538
Борхів 106, 134
Боршевиц 816
Бохня 384, 384
Боянець 538
Братислава 334
Брезно 316
Бреликів 328

Брест 216
Брижава 126, 324
Брилинський ліс 564
Брилинці (Брилинци, Брылинце) 126, 150, 230, 356, 408, 452, 454, 456, 458, 556, 592
Бринада 320
Броди 92
Бродівський район 802
Броків 1004
Брунарський ліс 498
Брусно 82, 738, 752
Брусно Старе 82, 280
Брылинце див. Брилинці
Бубці 530
Буг, р. 94, 134, 292, 1010, 1042, 1068, 1140
Будзишин 692
Будомир 188
Буківсько 170
Буковець (Буковец) 120, 332
Буковина 210
Бунів 766
Бурштин 376
Буськ 1038
Буськ Ружанецький 1320
Буський район 236, 1328
Бутугичаг 996
Буховиці 240
Буцнів 436
Буцов 246

В'єтнам 590, 666
В'язівниця див. Венжовніца
В'язівниця 98, 1004, 1040
В'язова 1252
Вавжка 826, 824, 826
Вадовиці 954
Вадовицький повіт 508, 690, 692, 954
Валбжих 428, 430, 492, 528, 880, 882, 1098, 1100, 1102
Валецький повіт 1098
Ванькова 326, 328
Вапенне 498
Ваповці 214
Варшава
– Жолібож 868
– Мокотув 224, 510, 698, 996, 1252, 1264, 1332, 1344, 1356, 1368
– Рембертув 164, 398, 510, 664, 1086, 1152
Варшавське воєводство 156, 158, 630
Варяж 170, 194, 758, 1140
Варяжівська гміна 1040
Василів 798, 1066
Василів Великий 1066
Василюв 196
Васильків 534, 1330
Ватикан, Watykan 41, 42, 58, 59, 100, 101, 118, 119, 121, 122, 144, 145, 150, 151, 224, 225, 226, 227, 238, 239, 250, 251, 302, 303, 345, 346, 348, 349, 1005, 1006
Веландовичі 352
Велика Британія 60, 62, 164, 282, 626, 868, 1080
Велика Воля 364, 1302
Велика Любовла (Велика Любовна, Большая Любовла) 818, 894
Велька Любовна див. Стара Любовна 818
Великий Глибочок 1008
Великий Двір 1038, 1086
Великі Капушани 114
Великі Мости 538
Великі Очі 244
Велюнь 1264
Вельгоси 566
Велька Любовна 818
Венґожевський повіт 1026
Венжовніца 1040
Вендичани 684
Вербиця 764, 802, 1136
Вербів 118, 212
Вербковиці 1000
Верешин 1044
Верещиця 398
Верхній Дорожів 144
Верхня Сілезія 76
Верхньоуральськ 94
Верхрата 82, 116, 196, 294, 570, 572, 588, 646, 648, 652, 654, 674, 732, 736, 738, 740, 742, 750, 752, 754, 762, 766, 778,

782, 784, 792, 798, 804, 808, 964, 1106, 1228, 1230, 1270, 1300, 1304, 1378
Верцень 1176, 1258
Ветлина 132, 392
Вєжбьонж 998
Вєнєц-Здруй 608
Вєтлин 132, 392
Вижній Рузбах 818
Вилев 678
Вирики 130
Вислок Великий 1226
Високе-Мазовецьке (Високо-Мазовецьке) 1264
Високо-Мазовецьке див. Високе-Мазовецьке 1264
Височани 160
Вишатичі 362
Відень 500
Відниці 1046
Війське 134, 328
Війтовці 336
Вікарів Малий 864, 1398
Вікрово 864, 1398, 1400
Віленщина 162
Вілька Вербицька 1072, 1262, 1278
Вільків 1008
Вільнюс 162
Вільхівці 170, 328, 804
Вільхівиці див. Вільховець 170, 752
Вільховець 170, 752
Вільшани 126, 170, 330
Вільшаниця 132, 326, 370
Вільшини 562
Вірчин 1176, 1258, 1260, 1262, 1272, 1274, 1278, 1280
Вісконсин 242
Вісла, р. 94, 388
Вітошинець див. Вітошинці 126, 128, 268
Вітошинці (Вітошинець) 126, 128, 268
Влохи 1046
Влоцлавек 688
Влошовиці 1178
Водзислав 448, 1220, 1236
Войтків (Войтков) 100, 316, 318
Войтков див. Войтків 100, 316, 318
Войтківка 318
Войтківська гміна 318
Войткова 318
Войцєшице 524
Волинська область 150
Волинь 282, 302, 350, 1328
Волинь, Wołyń 282, 302, 350, 1328
Волиця Барилова 186
Волиця Снятицька 700, 1010
Волковийська гміна 296, 330, 342, 364
Волковия 6, 86, 132, 332, 730
Волковыйская волость 196
Волов 748
Воловський повіт 1056
Володава 94
Володавський повіт 102, 136, 704, 1344
Володж 308, 324, 328, 436
Володзь 594
Володимир-Волинський 700, 1320
Волосате 120
Волоська Воля 130
Волоч 308
Волочиськ 858, 860
Воля Велика 364, 1302
Воля Воловська 124
Воля Володська 266
Воля Духацька 684
Воля Матіяшова (Воля Матяшова) 118, 128, 214, 330, 332
Воля Матяшова див. Воля Матіяшова
Воля Мігова 364
Воля Мітковська 128
Воля Олешицька 270, 274
Воля Риманова 326, 334
Воля Якубова 252
Вольденберг 178
Вонско-Воля 130
Воркута 1238
Воронжа 170
Воютичі 1004
Вронки 302
Вроцлав 14, 16, 20, 22, 24, 60, 92, 182, 202, 240, 282, 284, 290, 300, 390, 408, 418, 432, 446, 472, 488, 492, 500, 514, 526, 528, 530, 544, 546, 548, 552, 616, 634, 668, 684, 688, 690, 746, 856, 876,

944, 946, 988, 990, 1002, 1010, 1030, 1034, 1044, 1050, 1052, 1054, 1058, 1072, 1074, 1082, 1094, 1096, 1098, 1100, 1102, 1158, 1172, 1174, 1176, 1178, 1246, 1248, 1256, 1264, 1270, 1276, 1284, 1288, 1358
Вроцлавське воєводство 18, 164, 286, 430, 862, 856, 858, 862, 864, 872, 882, 1030, 1032, 1050, 1056, 1072, 1166, 1170, 1176, 1178, 1208, 1248, 1272, 1372
Вроцлавський повіт 1546
Выжний Рузбах див. Вижній Рузбах
Вьонзовниця див. В'язівниця 98

Габківці 212
Гадиківці 560
Гайе 118
Галичина 292, 416, 858, 860, 1062, 1238, 1242, 1422
Гамерня 124
Ганковичі 436
Ганськ 136, 730, 1042
Ганська гміна 136, 1042
Гантер 536
Гарадів 1246
Гарволін 158, 1296
Гарманія 124
Гарче 106
ГГ див. Генерал-Губернаторство
Ґданськ 180, 272, 284, 360, 864, 1040, 1042, 1150, 1154, 1288, 1352
Ґданське воєводство 882, 1088, 1398, 1400
Ґданський повіт 1040, 1042, 1082
Гдиня 224
Ґелихи 564
ГГ див. Генерал-Губернаторство
Генерал-Губернаторство (ГГ, Генеральна Губернія, Генеральне Губернаторство) 120, 130, 214, 344, 536, 614, 616, 1314, 1316, 1318
Генеральне Губернаторсто див. Генерал-Губернаторство
Германовице див. Германовичі
Германовичі (Германовице) 116
Гессен 448
Гільське 1230
Гільче 1332, 1334
Гірники 652, 736, 964, 966, 1324
Гірче 106
Гладишівська гміна 562
Глибочок Великий 1008
Ґлівиці див. Ґлівіце
Ґлівіце (Ґлівиці) 290, 378, 862, 892, 1166
Гловенка 562
Ґлогів 1128
Глудно 598
Гнєзно 228, 244, 690
Ґнєховіце 1166
Годжішов 1148
Гожелін 1052, 1054, 1053, 1078, 1084, 1142, 1174, 1178, 1262, 1270, 1272, 1278
Ґожув 1082
Гожув Великопольський 244
Гойсакі 364
Ґолдап 1248
Голинь 122
Голучків 328
Гора 1300
Горає див. Гораєць
Гораєць (Горає) 680, 1066, 1298, 1324
Гораєцький ліс 676
Горай 114, 1298
Горайське 258
Гординя 194
Горинець (Горинец) 82, 102, 652, 674
Горинец див. Горинець
Горинець Здруй 738
Горлиці 90, 562, 1014,1016, 1108, 1128
Горлицкий уезд див. Горлицький повіт
Горлицький повіт (Горлицкий уезд) 476, 498, 556, 598, 820, 834, 894, 918
Горлицький район 818
Городловице див. Городловичі
Городловичі (Городловице) 112, 558, 726, 752
Городонция 402
Городоцький район 206
Горохівці 126, 268, 362, 580, 850
Горький 484, 686
Гостин 746
Гочев вол. 196

Гочів гром. 132
Гочевская волость 196
Ґощанський район 350
Грабівка 164
Грабовець 340, 362
Гребенне 194, 654, 656
Гредчани 1278
Ґрембів 564
Гречкова 918
Грибів 522, 818
Грибовиці 1156
Гридчани 1262, 1278
Грифіцький повіт 354
Гродненська область 76
Гродно 398
Грозне 160
Гронзева 118
Гросова 124
Гроховецький ліс 826, 850
Гроховце 826
Грубешів 98, 136, 170, 222, 322, 588, 996, 1042, 1066, 1240, 1328, 1332, 1340
Грубешівська округа 1066
Грубешівський повіт (Грубешувский уезд) 102, 112, 130, 136, 186, 216, 300, 726, 728, 732, 750, 752, 758, 760, 792, 796, 798, 856, 876, 880, 1038, 1040, 1042, 1042, 1066, 1068, 1088, 1090, 1108, 1240, 1328, 1332, 1334
Грубешувский уезд див. Грубешівський повіт
Грубешівщина (Грубешувщина) 200, 754,758, 762, 764, 798
Грубешувщина див. Грубешівщина
Ґрудзьондз 432, 480
Грузова 468
Грушів 126
Грушівка 324
Грушка 794
Грушова 320
Грущова 320
Грыбов 824
Губице 598
Губінок 1062, 1078
Гувніки 420
Ґудзики 562, 998, 1000, 1002, 1008
Ґудоки 998, 1000
Гужанка 118
Гуйськ 294, 318
Гуйче 1002, 1050, 1166
Гульч див. Гульче
Гульче (Гульч) 1038, 1334
Гуречко 362
Ґурово-Ілавецький повіт 1400
Гута 448, 588, 610, 686,
Гута Любицька 726, 754, 756, 762
Гучва, р. 1064

Дагани 508, 654, 656, 778, 792, 1326
Дагани Другі (Дагани II) 646, 652, 738, 740, 756
Дагани I див. Дагани Перші
Дагани II див. Дагани Другі
Дагани Перші (Дагани I) 652, 756
Даганський ліс 648
Дамаск 1020
Даровичі (Даровіци) 192, 450, 488, 844, 940
Даровіци див. Даровичі
Дахнів (Дахнув) 82, 106, 134
Дахнув див. Дахнів
Дворек 1042, 1082
Дворкове 1042
Дворниця 1042
Деби 394, 400, 402
Дев'ятинський ліс 536
Дев'ятир 1228
Демба див. Дуба
Демби 564
Демби гміна 1124
Дембиця див. Дембіца
Дембін 1082, 1258, 1280
Дембіца (Дембиця) 1228
Дембково 1398
Демблін 158, 1002
Дерватинський ліс 534
Джельфа 688
Джималовиці (Джималовичі) 862, 884
Джималовичі див. Джималовиці
Дзвиняч 328
Дзедзіці 1276
Дзержонюв 96

Дибавка 1118
Диби 400
Дибняка 1118
Диків 164
Диміни 1142
Динів 170, 422
Динівська гміна 324, 560
Динівський повіт 322
Диниська (Диниськи) 698, 1004, 1006, 1022, 1064, 1182, 1204
Диниськи див. Диниська
Діброва 566
Дібровка 324
Дібровка Старженська 324, 560
Ділець, г. 216
Дірама 1118
Діри 1118
Длужнів 758
Дніпропетровськ 534
Добєславиці 678
Добковичі 566
Дободківський ліс 568
Добра Шляхетська (Добра Шляхетска, Добра Шляхецка, Добра-Шляхетська) 106, 122, 126
Добрачин 114
Добровляни 224
Добромиль 196, 206, 270, 276, 278, 306, 310, 316, 330, 416
Добромильський повіт 346, 842, 846
Добромильський район 342, 416, 592, 594, 596, 598, 860
Доброно 1036
Добросин 1242
Докець 120
Долгобичів 136
Долина 114, 568
Долини 566
Долинський район 306, 1238
Долішній Сабінов 146
Долобичів 1038
Домажліци 144
Домарліци див. Домажліци
Домбровіца 250
Дорожов 346
Дорошів 1042
Дравсько див. Дравсько Поморське
Дравський повіт 1030
Дравсько Поморське 1042, 1056, 1084
Драмиця 1042
Древницька гміна 1082
Дрогобицька область (Дрогобычская область) 52, 592, 596, 906, 1306
Дрогобицький район 144, 214, 224, 252, 1004
Дрогобич 226, 342, 1276
Дрогобиччина 118, 122, 198, 258, 1238
Дрогобычская область див. Дрогобицька область
Дроздовичі 840
Дружбакі Вижне 818
Дуба 316, 502, 506, 1124
Дубецьк (Дубецьке, Дубецько) 300, 598, 1098
Дубецьке див. Дубецьк
Дубецько див. Дубецьк
Дубина 1168, 1192, 1196, 1208, 1280
Дубно 1086
Дубове 1030
Дубрівка 560
Дубровиці 160
Дубський повіт (ЧСР) 506
Дудінка 533
Дукля 260, 270, 910, 1014
Дунайец 248
Душатын 120

Еленя Гура див. Єленя Гура
Ельблонг 434
Ельблонзький повіт 434, 1398, 1400
Ельванген 208
Ерланген 242, 308
Естонія 44, 210

Європа 298, 504, 604, 704, 1240, 1288, 1316
Єзьорани 552, 1354, 1358, 1360
Єленя Гура (Еленя Гура) 578, 746, 840, 868, 878, 1372
Єленьогурський повіт 242, 858, 864, 872
Ємборово 1088

Жабно 1086
Жабче-Муроване 112
Жагань 286
Жеплін 1064
Жерденка 394
Жерники 1312, 1336
Жерниці 118, 208
Жерниця Вишня 208
Жерниця Нижня 208
Жешув див. Ряшів
Жешувське воєводство див. Ряшівське воєводство
Жешувський повіт див. Ряшівський повіт
Живецький повіт 162
Жидачівський район 200, 538
Жиратовичі 842
Житомир 150, 614
Жмигород (Жмигрод) 270, 1122
Жмигрод див. Жмигород
Жнятин 102
Жовква 144, 308, 504
Жовківський повіт 222, 750, 766, 796, 1252
Жовківщина 588
Жогатин (Жогатын) 120, 124, 256, 320, 324
Жогатинська гміна 326, 366
Жогатын див. Жогатин
Жолібож див. Варшава
Жужель 112
Жуків 504
Жупа 1394
Журавець 1082
Журавиці (Журавицы) 814, 892
Журавицы див. Журавиці
Журавці 1136, 1176, 1200

Забілля 128
Забуже 1042
Завадка 120, 170, 192, 328
Заверцанський повіт 360
Завишень (Завишня) 538, 912
Завишня див. Завишень
Завіз (Завуз) 118
Завуз див. Завіз
Загір'я 104, 132, 170, 332, 462
Загужиці 526, 918
Загутинь 208, 266
Задвір'я 236
Зажеч 430
Закарпаття 210, 536
Закерзонський край 30, 38, 44, 46, 52, 68, 112, 116, 150, 152, 186, 188, 190, 192, 198, 206, 208, 212, 214, 240, 244, 248, 250, 276, 278, 280, 282, 284, 286, 288, 294, 298, 300, 302, 306, 310, 312, 314, 316, 320, 336, 338, 340, 342, 344, 356, 376, 422, 430, 502, 510, 532, 534, 540, 552, 558, 586, 626, 704, 706, 708, 710, 732, 812, 818, 918, 930, 980, 996, 1014, 1028, 1030, 1042, 1064, 1066, 1106, 1108, 1110, 1214, 1234, 1240, 1242, 1246, 1302, 1304, 1308, 1320, 1322, 1324, 1338, 1356, 1378
Закопане 100
Заксенхаузен 144, 252, 536
Закшин 316, 502, 506
Залазе 118
Залісся (Залєшшя) 128, 158, 222, 512, 564
Заліщицький повіт 446
Заліщицький район 206
Залокоть 214
Залужжя 328
Замбрів (Замбрув) 158
Замбрув див. Замбрів
Замойсці 566
Замойський повіт 1010
Замостя 116, 486, 570, 572, 616, 654, 682, 700, 1174, 1176, 1184, 1320
Занчин див. Заршин
Запалів 208
Запоріжжя 534
Запороже 534
Зарудці 342
Заршин (Занчин) 98
Застав'є 1278
Застави 1062
Заставче 968
Засяння 98, 284
Затварниця 288, 330
Затишшя 980

Заторів 1120
Західна Австрія 446
Західна Європа 298, 604, 704, 1288
Західна Німеччина 152, 192, 208, 214, 288, 312, 320, 422, 536, 606, 1142, 1396
Західна Польща 286, 418, 442, 466, 862, 1076, 1088, 1096, 1112, 1392, 1398
Західна Україна 44, 90, 92, 94, 536, 860, 936, 1318
Західні українські землі (ЗУЗ) 144, 292, 306, 504, 510, 534, 540, 802, 858, 860, 1238, 1328
Західно-Поморське воєводство 1042
Заціше 1142
Зашків 90
Збараж 1082
Зборівський повіт 954
Звіринец 1148
Зеблине 1064
Зеґже 666
Зелена Гура 214
Зеленок 442
Зенґожиці див. Заґужиці
Зимна Вода 1260, 1262
Зимна Вода, гміна 1260, 1262
Зломи (Зломы) 588, 738, 1228, 1298, 1300, 1322
Зломи Руські 738
Зломы див.Зломи
Золота Слобода 278
Золотницький район 1380
Золотовичі 626
Золотория 492
Зоротовичі 288

Искань див. Іскань 592

Івано-Франківськ 42, 860
Івано-Франківська область 144, 150, 190, 258, 292, 306, 434, 504, 540, 858, 1238
Івано-Франківщина 258, 376, 626, 802, 818
Івоніч 1124
Ігнаші 364
Ізраїль 650, 832
Ілава 1390
Ілавецький повіт 1400
Ілжецька округа 1148
Ілінойс 706
Іллінойс 98, 152, 242
Ільжа 370
Індокитай 1296
Іновроцлав 510
Іновроцлавський повіт 678, 690
Інта (Комі АРСР) 244, 356
Іркутськ 94
Іркутська область 532, 860
Іскань (Искань) 306, 822, 1376
Іспанія 254, 272, 688, 1048, 1150, 1234, 1288
Італія 92, 1394

Йозефіненгуте 610
Йонкерс 214, 288
Йорданів 682
Йордано 682

Казахстан 244, 1080, 1238
Казимир 996
Калинівщина 1380
Каліш 958, 1046
Калуський район 122, 144, 306, 540, 1380
Калуш 308
Кальварія 294, 342, 828, 850, 916, 918, 920
Кальварія Зебжидовська 688
Кальварія Пацлавська 364
Кальників 268
Кальниця 1230
Кам'яна Гура 430, 432
Кам'янецький повіт 532
Кам'яниця 864, 884
Кам'янка 364, 682, 1178
Кам'янка-Бузький район 1006
Кам'янка Волоська 1178
Кам'янко-Струмилівський повіт 766
Каманча 588
Каменица див. Камениця 828
Камениця 828
Каменка (Каменки) 120, 190
Каменки див. Каменка 120

Камінок 1350
Камінь-Каширський 590
Камчатка 510
Канада 186, 202, 240, 446, 552, 818, 1088
Карів 534
Карманица див. Корманичі 194, 826
Карманицкий лес 414
Карнивиська 1078
Каролінів 692
Карпати 598, 800, 858, 872, 880, 1062, 1066, 1232
Карпач 606, 608
Картне 820
Картузи 626
Карчовиська 698, 1056, 1078, 1084, 1142, 1258, 1274
Каталонія 1234
Катовице див. Катовиці 360, 384, 446, 514, 574, 590, 644, 646, 672, 828, 838, 858, 880, 892, 996, 1048, 1166, 1168, 1170, 1186, 1220, 1246, 1248, 1288, 1380
Катовиці (Катовице) 360, 384, 446, 514, 574, 590, 644, 646, 672, 828, 838, 858, 880, 892, 996, 1048, 1166, 1168, 1170, 1186, 1220, 1246, 1248, 1288, 1380
Катовицьке воєводство 164, 1236
Келецьке воєводство 156, 682
Келецький 1148
Келце див. Кельці 1028, 1148, 1276, 1288
Кельці (Келце) 1028, 1148, 1276, 1288
Кемеровська область 376
Кенджі 562
Кентшин 1020, 1156, 1158
Кентшинський повіт 1010, 1022, 1024, 1026, 1030, 1032, 1034, 1036, 1038, 1044, 1054, 1056, 1178, 1242, 1400
Кєльчава 1228
Київ 28, 30, 32, 42, 44, 46, 48, 50, 64, 67, 82, 90, 92, 100, 102, 112, 114, 118, 120, 122, 126, 144, 150, 152, 174, 176, 186, 188, 190, 192, 194, 196, 198, 204, 206, 208, 216, 238, 244, 252, 260, 272, 276, 278, 282, 288, 292, 294, 302, 306, 318, 322, 344, 350, 376, 448, 502, 506, 510, 514, 532, 534, 536, 538, 540, 552, 558, 574, 588, 614, 698, 710, 766, 796, 802, 860, 962, 998, 1044, 1082, 1238, 1328, 1330, 1350
Київська губернія 164,
Київська область 150, 154, 534
Кільчава 1228
Клаговичі 874
Клекач 1194
Клерво 252
Кліщелі 626
Клодзьк 628
Клоковице див. Клоковичі 194, 222, 224, 320, 354, 356, 406, 410, 414, 416, 418, 422, 424, 542, 874, 876
Клоковичі (Клоковице, Клоковиці) 194, 222, 224, 320, 354, 356, 406, 410, 414, 416, 418, 422, 424, 542, 874, 876
Клопітниця 566
Клостернойбург 954
Клусув 114
Княгостан 1242
Княже 292
Княжице 126
Княжичі 126, 268, 290, 364, 442, 452, 458, 522, 874, 1098
Княжпіль (Княжполь) 196, 278, 592, 596, 1306
Княжполь див. Княжпіль 196, 278, 592, 596, 1306
Князі 280, 282, 364, 394, 398, 400, 794, 1334
Кньошиці 874
Кобильниця Руська 692
Ковалівка 568
Ковель 648, 696
Ковельщина 700
Ковно 106
Кожеглувкі 162
Кожухів 432, 864, 882, 1100, 1102
Кожухівський повіт 882, 1096, 1098, 1372
Козівський район 152, 278, 508, 800, 802
Козіївка 568
Козодавы 112
Колима 226, 996, 1332
Колиски 136
Колодрібка 446

Коломийський повіт 240, 1394
Коломия 226, 500, 858
Колониці 314
Колонія 998, 1008
Кольбушев 80, 100, 690
Кольбушевський повіт 560
Команці 268
Команча (Команьча) 120, 190, 268, 320, 330, 332, 364, 730, 1224, 1226, 1326, 1340
Команьча див. Команча 120, 190, 268, 320, 330, 332, 364, 730, 1224, 1226, 1326, 1340
Комари 850
Комаровський ліс 560
Комі АРСР 356, 472
Конін 180, 1046
Конотопи 912
Конти 132
Конюша 116, 592
Конюши 302, 532
Конюшки 312, 434
Конюшки Королівські 312
Кописно 458
Корвина 508
Корманице див. Корманичі 126, 376, 382, 384, 386, 456, 458, 518, 524, 556, 840, 872, 876, 932, 1116, 1120, 1308, 1388, 1390, 1394, 1396, 1402
Корманицький ліс 222, 276, 280, 288, 290, 294, 348, 350, 356, 362, 366, 376, 408, 452, 454, 456, 458, 548, 564, 580, 588, 604, 628, 640, 820, 822, 824, 834, 840, 844, 846, 864, 870, 886, 892, 906, 908, 910, 918, 920, 1384, 1392
Корманичі (Корманице) 126, 376, 382, 384, 386, 456, 458, 518, 524, 556, 840, 872, 876, 932, 1116, 1120, 1308, 1388, 1390, 1394, 1396, 1402
Корнич 626
Корні 768, 1082
Корняги (Корнагі) 134
Корнагі див. Корняги 134
Коровиця 106, 124
Коровники 250, 316, 362, 516, 534, 536, 836
Коросно див Кросно
Корсика, *о.* 214
Корчмин 114, 116
Косинецин 258
Косицьке 318
Косівський район 504
Космув 212
Костельник 418
Костопіль 98
Костопільський район 1188
Косцянський повіт 680
Котельва 92
Котів 74, 324
Котлицький ліс 1242
Коханівка 686
Коханове 1372
Кошалін 180, 436, 858, 1156, 1352
Кошалінське воєводство 710
Краєво 1142
Краків (Краков) 58, 156, 234, 240, 284, 286, 290, 352, 364, 380, 546, 684, 876, 1178, 1182, 1288, 1316
Краківське воєводство 158, 160, 476, 678, 684, 688, 1338, 1340, 1342
Краков див. Краків 58, 96, 98, 108, 110, 138, 222, 226, 228, 234, 236, 238, 240, 242, 244, 246, 286, 290, 330, 350, 352, 364, 378, 380, 382, 384, 386, 388, 390, 408, 410, 412, 420, 420, 430, 432, 436, 448, 472, 474, 480, 492, 510, 514, 532, 536, 540, 546, 548, 552, 554, 614, 622, 628, 630, 634, 682, 684, 818, 820, 822, 826, 828, 864, 866, 876, 898, 934, 976, 984, 1004, 1016, 1098, 1170, 1178, 1182, 1246, 1266, 1276, 1314, 1316, 1318, 1328, 1342, 1356, 1360
Красичин (Красічин) 304, 314, 316, 454, 458
Красичинська гміна 316, 318, 356, 442, 452
Красічин див. Красичин 850
Красне 1328
Красник 682, 1148
Красницький повіт 1148
Краснобрід 1010
Красноярськ 316

Красноярський край 224
Кремпна 1122
Кренпна див. Кремпна 820
Креців (Крецув) 126
Крецув див. Креців 122
Криве Козівського р-ну Тернопільської обл. 508
Криве Любачівського повіту 82
Криве Тернопільського повіту 1314
Кривиці 1024, 1086, 1088
Кривоверби 130
Кривча 314
Крилов 1000
Криниця 1108, 1316
Криниця-Здруй 212
Криницький повіт 216
Кропочев 178
Кросненський повіт 108, 268, 300, 304, 314, 318, 562, 704, 834, 838, 910, 1014, 1016, 1122
Кросно 108
Кроснянський повіт див. Кросненський повіт
Кротошин 1166, 1178
Кругель 290, 548, 826, 960
Кругель Великий 580
Кругель Малий 850
Крулевская долина рос. 114
Крупець 996
Крупки 686
Крыница див. Криниця
Крыницы див. Криниці
Куба 1150
Кубиця див. Чеські Кубіце 114
Кузьмин 216, 320
Кузьмина 128
Куйбишев 184, 436, 1150
Кульче 1038, 1332
Кундек 818
Куп'ятичи 1390
Купичволя 538
Курилівка 250
Кусница 1124
Кусницї 1124
Кути 1122
Куявсько-Поморське воєводство 608
Кшесимов 690
Кшечкова 150
Кшопович 1326

Лавочне 190
Лази 268, 364
Лази, ліс 886
Лани 342, 866
Ланіна 106
Латвія 210
Лев 688
Легенфельд 1038, 1044
Легіоново 436, 472, 514, 996, 1124, 1264, 1296, 1342
Легниця 208, 382, 402, 510, 514, 530, 546, 548, 578, 604, 612, 634, 664, 690, 856, 864, 876, 1052, 1072, 1096, 1098, 1100, 1102, 1144, 1174
Лежайськ 80, 98
Лемківщина 118, 126, 152, 190, 192, 194, 196, 198, 202, 208, 212, 214, 242, 258, 260, 272, 276, 302, 308, 312, 314, 318, 320, 334, 346, 416, 502, 534, 538, 540, 698, 814
Лемківщина
Ленінград 184
Ленчинська гміна 434
Ленчицький повіт 692
Лещина 206
Либохора 118
Лижичі 518
Липа 306
Липини 1096, 1098, 1142, 1174, 1372
Липинківська гміна 1096
Липсько 82
Липці 1262
Лисі Ями 566, 568
Лиско див. Лісько
Лисковский уезд 594
Литва 1286
Ліберець 954
Ліберецький край 316
Лівча 124, 804
Лігниця 208, 514, 530, 546, 578, 604, 612, 634

Лігницький повіт 58, 1052, 1056, 1062, 1072, 1178, 1184, 1262, 1278
Лімна 126, 274, 354, 366
Лиско див. Ліська
Ліновичі 834
Ліски 136
Ліськ див. Ліська
Ліський повіт 108, 128, 132, 136, 170, 192, 194, 212, 214, 266, 288, 296, 304, 306, 310, 314, 324, 326, 328, 330, 332, 334, 336, 342, 364, 370, 372, 462, 858, 860, 924, 928, 1224, 1226, 1228, 1230, 1232
Ліська (Лиско, Ліськ) 98, 136, 462, 850, 1108, 1112
Ліська, гміна 332, 334, 462
Лішна 328
Ліщава Горішня 204
Ліщава Долішня 204
Ліщавка 324
Ліщовате 328
Лобез 526, 918
Ловичі 968
Лодзинка 150
Лодзь 484, 684, 862,1288, 1324
Лодзьке воєводство 678, 692, 1148
Локець 120
Ломжа 698, 1062
Лондон 1080, 1156
Лопенка 190
Лосі 1014
Лукове 260, 334
Луковці 660
Лукув 486
Луцьк 688
Луцький повіт 700
Лучиці (Лучичі) 224, 362, 454
Лучичі див. Лучиці
Любайни 1080
Любартів 166, 527
Любартівський повіт 166, 690
Любач 80
Любачев див. Любачів
Любачів (Любачев) 80, 82, 572, 888, 1124
Любачівка, *р.* 258
Любачівська округа 1066
Любачівський повіт (Любачевский уезд) 80, 82, 336, 568, 732, 750
Любачівщина 48, 100, 188
Любеля див. Любель
Любель (Любеля) 538, 1350
Любень-Лігницький повіт 1052, 1056
Любич 398, 990
Любича Князі, Любич-Князі 938, 1300
Любича Королівська 106, 114, 130, 132, 134, 568, 570, 792, 1300
Любін 1052, 1176
Любін-Лігницький повіт 1052, 1078, 1184, 1260
Любінський повіт 1262, 1278
Люблинець 364, 1134, 1302
Люблинець Новий 188, 796, 1246
Люблинець Старий 1300
Люблинецький ліс 188
Люблинецький повіт 542
Люблін 72, 134, 164, 686, 690, 742, 980, 1154, 1172, 1288
Люблінське воєводство 66, 82, 98, 102, 106, 124, 126, 130, 134, 136, 158, 160, 168, 186, 218, 220, 272, 278, 280, 292, 300, 336, 340, 342, 372, 394, 402, 536, 552, 588, 656, 686, 698, 704, 706, 726, 880, 1076, 1088, 1148, 1186, 1192, 1204, 1250, 1338, 1340, 1342, 1360
Люблінський повіт 166, 682, 1082, 1084, 1088, 1090
Любоверж 136
Любовець 136
Любомль 694
Людвин 166
Люксембург 252
Ляхове 106
Ляцко див. Ляцьк
Ляцьк (Ляцко, Ляцько) 310, 594, 846, 1266
Ляцько див. Ляцьк
Ляшки див. Ляшкі
Ляшкі (Ляшки) 132, 1040
Львов див. Львів 30, 32, 42, 44, 46, 48, 50, 52, 74, 80, 90, 100, 102, 114, 116, 118, 120, 122, 126, 130, 144, 148, 150, 152, 176, 186, 188, 190, 192, 194, 200, 202,

204, 206, 208, 210, 212, 214, 224, 226, 238, 240, 242, 244, 248, 250, 260, 272, 276, 278, 280, 282, 284, 286, 288, 294, 302, 304, 306, 308, 310, 312, 314, 316, 318, 320, 322, 326, 336, 338, 340, 342, 344, 346, 348, 356, 362, 376, 422, 430, 494, 496, 530, 532, 534, 536, 538, 540, 542, 578, 588, 594, 598, 612, 626, 634, 644, 650, 698, 700, 706, 708, 800, 802, 818, 858, 860, 868, 872, 880, 898, 916, 922, 956, 970, 982, 996, 998, 1030, 1044, 1060, 1062, 1064, 1080, 1092, 1110, 1142, 1156, 1162, 1188, 1234, 1238, 1246, 1312, 1314, 1316, 1328, 1330, 1352, 1356, 1360, 1404, 1553
Львовская область див. Львівська область 82, 90, 118, 144, 152, 194, 196, 198, 200, 206, 210, 214, 236, 252, 276, 278, 288, 292, 294, 310, 342, 414, 440, 448, 494, 532, 534, 538, 540, 572, 586, 588, 592, 600, 614, 696, 698, 754, 766, 796, 802, 814, 906, 1004, 1006, 1042, 1064, 1080, 1082, 1088, 1162, 1176, 1238, 1256, 1272, 1328, 1350, 1378, 1380

М'ястків 1086
М'ячин 1076, 1242
Магадан 996, 1238
Магура 770, 820
Маженцінська гміна 1040
Майдан Сопітський 134
Майданський ліс 1232
Макова 418
Маковиська 364
Малий Вікарів 864, 1398, 1400
Малий Кругель 960
Малинівка 138
Малява 72, 126, 306, 324
Мальборк 1088
Мальтани 1024
Манів 216
Маркова 212
Марцівка 690
Матіївка 350
Махнувек 116
Медика 880, 896
Медыкский район 592, 596, 906
Мелґєв 692
Мелець (Мєлець) 664
Мелецький повіт 558
Мелни 150
Мєйсце 562, 678
МєйсцеПястове 562
Мєлець див. Мелець 664
Мєндзигуж 160
Мєркі 1004, 1030, 1172, 1184
Мєховіце 1166
Мжиглоды див. Мриглоди 114, 116
Мжиглоды див. Мриглоди 114,116
Мжиглоды див. Мриголоди 114,116
Миколаївський район 1238
Мисленицький повіт 682
Мисловіц 1170
Мисляховиці 1380
Мисльницький повіт 682
Митків (Мітків) 128
Михайлівка 1380
Миців 1042
Мичківці 328
Мичко див. Мичківці 170, 328
Мишків 360
Мілицький повіт див Мілічський повіт 1002, 1176
Міліч 1002
Мілічський повіт (Мілицький повіт) 1002, 1176
Мілорадзіце (Мілородзіце) 1052, 1262, 1270
Мєльнів 318
Мінськ 1234
Мінськ Мазовецький 1020, 1296
Мірки див. Мєркі 1004, 1030, 1032, 1172, 1184
Міссурі 62
Мітків див. Митків
Міттенвальд 242, 536
Млава 1296
Млече 1140
Млєчно 1142
Млодовици див. Молодовичі
Могилев Подільський 684
Модринець 216

Модзярки 114
Мокотув див. Варшава 224, 1332
Мокре 134, 160
Мокришів 1124
Молодич 556
Молодів 738
Молодовичі (Млодовици) 414, 420
Молтайни (Мольтани, Мультани) 1004, 1024, 1032
Мольтани див. Молтайни 1004, 1024, 1032
Мольтанська гміна 1004, 1036
Монастир (Монастыр) 732, 736, 738, 742, 750, 752, 754, 756, 758, 762, 784, 964, 966, 1318, 1320, 1322, 1330
Монастирець (Монастиржець) 128, 328
Монастиржець див. Монастирець 128, 328
Монастыр див. Монастир
Монреаль 1154
Мордовія 532
Мордовська АРСР 376, 1188
Моршин 244
Москва 50, 78, 148, 154, 174, 176, 190, 306, 344, 506, 538, 1238
Мостиська 380, 524, 874
Мостиський повіт 240, 766
Мочулянка 688
Мриглод див. Мриглоди 114, 364, 462, 708
Мриглоди (Мриглод, Мжиглоды) 114, 364, 462, 708
Мриглоди Любицькі 114
Мриглодська гміна 320, 328
Мронгівський повіт 876
Мронґово 1252
Мужилів 150
Мультани див. Молтайни 1032
Мунина 106, 134
Мушина 522.
Мшана 1014, 1016
Мюнхен 44, 144, 203, 208, 242, 286, 312, 536, 540, 606, 608, 818, 836, 840, 962, 1028, 1098, 1156, 1220, 1248
Мяновице 112
Мястковський повіт 1086
Нагорин 170
Нагоряни 170
Надажиці 1098
Наддніпрянська Україна 204
Наднїфнє 1244
Наконечне Перше 766
Наровь див. Нароль 82, 1064
Нароль 82, 1064
Невірківський ліс 1242
Невістка 436
Негрибка 302, 518, 520, 592, 918, 1306
Немоцне Лецніце 628
Немстув 82
Нєновиці 696
Нивиці 572
Нижанковичі 338, 898, 918
Нижній Березів 504
Нижня Сілезія 684, 1330
Нижньосілезьке воєводство 300, 428, 1042
Низький Бескид 216
Ниса 164
Ниців 1042
Нідерланди 1234
Ніздрець 462
Ніздрецька гміна 320, 322, 324, 366
Німеччина 92, 144, 208, 540
Ніско 98
Нова Гребля 132
Нова Демба 1124
Нова Руда 492
Нова Сіль 214, 432, 884
Нове Брусно 738
Нове Вікрово 864, 1398, 1400
Нове Село (Новое-Село) 82
Новий Борек 1232
Новий Двір 1024, 1026, 1038
Новий Розділ 1238
Новий Санч 522, 822, 836, 1016, 1108.
Новини 688, 872, 894
Новини Яворські 872
Новогардський повіт 1030
Новогрод 166
Новогрудщина 76
Новодвірська гміна 1010
Новое-Село рос див. Нове Село 82

Ново-Санчевский уезд див. Новосанчівський повіт
Новосанчівський повіт (Ново-Санчевский уезд) 248, 476, 522, 556, 834
Новоселки Ліські 532
Новосілки 1176
Новосілки Передні 570
Новосільці Козицькі 318
Новотанець 170
Новый-Сонч див. Новий Санч 522, 818, 822, 836, 1016, 1108
Нойхаммер 92
Норвегія 152
Норильськ 318
Носів 552
Нусьмице 112
Нуща 954
Нью-Йорк 38, 46, 112, 152, 186, 194, 196, 202, 214, 242, 288, 308, 312, 320, 416, 436, 502, 534, 536, 814, 960, 1078, 1156

Огродзенець 1152
Одра, р. 692
О-Клер 242.
Оксфорд 1084
Олава 514
Олександрівськ 96
Олесько 752
Олеський район 1378
Олецький повіт 1000
Олешичі 106, 134, 660
Олешичі Старі 134
Олешниця 286
Олькуш 1152
Ольштин 76, 472, 552, 672, 676, 998, 1000, 1004, 1006, 1012, 1030, 1032, 1036, 1038, 1040, 1044, 1058, 1086, 1142, 1156, 1158, 1182, 1288, 1332, 1388
Ольштинек 1004
Ольштинське воєводство 188, 286, 552, 888, 930, 998, 1000, 1006, 1010, 1020, 1022, 1024, 1026, 1032, 1036, 1038, 1044, 1046, 1054, 1056, 1080, 1178, 1184, 1186, 1336, 1354, 1358, 1398, 1400
Омськ 1346
Опака 106, 134
Опале 106
Ополє 932, 1044, 1158, 1264
Опольськ 1004
Орелець 328
Орешковиці 94
Орша 510
Осада 392
Освенцим див. Освєнцим 384, 984
Освєнцим (Освенцим) 384, 984
Осек 566
Оселець 164
Осердів 1090
Осмолода 292
Острів, Перемиського повіту 864
Острів, Ярославського повіту 888
Острува 552, 1172, 1176, 1184, 1388
Острудський повіт 552, 1030, 1032, 1080, 1354, 1358, 1360
Отритське гірське пасмо 296

Пабяніце 1156
Павлище 1300, 1324, 1332
Павлівка 438
Павловичі 752
Павлокома 206, 324, 346, 1308
Палестина 836
Париж 614, 1234
Пассау 186
Пахорський ліс 124
Пашева див. Пашова 120, 128, 196, 328, 924
Пашів див. Пашова 120, 128, 196, 328, 924
Пашова (Пашева, Пашів) 120, 128, 196, 328, 924
Переводів 758, 1136
Переводівський ліс 1136
Переворськ 160, 188, 248, 892
Передільниця 294, 364
Перекопань 244, 312
Перелуки 120
Перемиська височина 120
Перемиський повіт (Перемышлянский уезд, Перемышльский повят, Перемышльский уезд) 54, 58, 72, 74, 106, 120, 126, 128, 150, 182, 188, 192, 196, 198, 200, 206, 222, 244, 246, 258, 274,

276, 280, 290, 294, 300, 302, 304, 306, 312, 314, 316, 318, 320, 322, 324, 326, 336, 346, 350, 354, 356, 364, 366, 376, 406, 420, 428, 430, 432, 434, 442, 450, 462, 468, 478, 488, 490, 502, 514, 516, 518, 520, 526, 532, 534, 536, 538, 540, 542, 546, 556, 580, 592, 596, 598, 612, 616, 816, 818, 836, 840, 842, 848, 850, 852, 864, 872, 874, 876, 878, 880, 888, 890, 892, 894, 898, 908, 916, 918, 922, 932, 934, 940, 948, 954, 956, 958, 960, 1096, 1098, 1108, 1110, 1114, 1116, 1266, 1268, 1306, 1308, 1324, 1326, 1330, 1372, 1376, 1384, 1388, 1390, 1392, 1394, 1396, 1398, 1400, 1402
Перемиський район 54, 304
Перемишляни 224
Перемишль (Перемышль) 58, 60, 64, 72, 74, 76, 98, 100, 102, 116, 120, 126, 178, 180, 202, 204, 206, 208, 224, 226, 228, 240, 242, 270, 274, 284, 290, 304, 310, 316, 318, 348, 364, 382, 386, 388, 402, 408, 412, 422, 424, 434, 436, 440, 444, 492, 494, 496, 506, 520, 588, 592, 812, 814, 822, 824, 826, 908, 958, 960, 962, 988, 1098, 1112, 1120, 1124, 1230, 1308, 1390, 1394, 1404
Перемищина (Перемышлянщина) 118, 120, 152, 190, 192, 194, 196, 198, 202, 206, 208, 212, 214, 238, 242, 258, 260, 272, 276, 282, 302, 308, 312, 314, 318, 320, 334, 336, 346, 356, 416, 422, 502, 534, 538, 540, 598, 616, 814, 832, 860, 920
Перемышлянщина див. Перемищина
Перемышль див. Перемишль
Перемышльский повят див. Перемиський повіт
Перемышльский уезд див. Перемиський повіт
Печеніжин 240
Пикулице див. Пикуличі 194
Пикуличі (Пикулице, Пікуличі) 362, 882
Пискір 364
Пискоровичі 364
Пі[...] 136
Південна Америка 1150
Південна Європа 1288
Північна Африка 688, 1150
Північна Баварія 448
Північна 248
Під'ярків 750, 754
Підгаєцький повіт 212, 552, 1328
Підгаєцький район 118, 150, 552, 131
Підгайці 554, 1314, 1356
Піддубці 1082
Підкарпатська Русь 1232
Підкарпатське воєводство див. Ряшівське воєводство 66, 98, 100, 102, 120, 188, 188, 190, 192, 194, 200, 206, 214, 258, 294, 312, 336, 338, 346, 350, 356, 432, 514, 534, 540, 738, 796, 818, 832, 880, 954, 996, 1232, 1246
Підльодовська колонія 698
Підляшшя 48, 102, 186, 194, 242, 322, 588, 626, 998, 1030, 1042, 1044, 1140, 1142
Пікуличі див. Пикуличі 388
Пілзненський край 144
Пірки1004
Пірків 128
Піркова 128
Піски 162
Пйотрувек 158
Плазівська гміна 566
Плазов (Плазув) 82, 364
Плазув див. Плазов 82
Плоти 354
Повернені землі 704, 882, 888, 1002, 1006, 1010, 1214, 1240, 1242, 1358
Повонзкі 164
Погорільці 122
Поддембце 116, 1082
Подемщина 250, 1296
Поділля 214, 310, 314, 384
Подкова Лєсьна 1360
Поздяч 300
Познанське воєводство 164, 330, 630, 1030
Познань 76, 202, 206, 406, 682, 864, 1058, 1286, 1288

Покосно 160
Половици див. Половиці
Половиці (Половици, Половицы) 814
Половицы див. Половиці
Полоски 1158
Полоцьк 1296
Полтава 308
Полтавська область 92
Полтавщина 192
Польша див. Польща
Польща (Польша) 28, 82
Поляни 540
Поляница 1046
Полянка 206, 332
Полянки 128, 206, 332
Полянчик 128
Попрад, р. 818
Поруби 128, 324, 366
Посада Заршинська 564
Посада Риботицька 730
Посадове 1064
Поток 1000, 1008
Потоки див. Поток 1000
Потоківська гміна 1008
Поториця 796
Потсдам 1028
Потьма 96
Прага 144, 1366
Пралківці 890, 1118
Пралковецький лес 820
Прикарпаття 190, 308, 676
Прикарпаття 190, 308, 676
Принадка 794
Присельниця 560
Прусє 796
Прусі 116, 796
Прусс 116
Прушков 500
Прушковський повіт 94
ПСУЗ див. Північно-Східні українські землі 534, 1330
Пташин 244, 524, 526, 530, 542, 544, 604, 608, 858, 864, 866, 872, 874, 880
Пустків 1050, 1166, 1172, 1174, 1176
Пустків Журавський 1050
Пшеходкі 160
Пшишитниця 560
Пясечно 912
Пяткова 346
Пьонткова Руська 346
Пьотрків Трибунальський див. Пьотркув Трибунальський
Пьотркув Трибунальський (Пьотрків Трибунальський) 74, 180, 1148

Рава-Русска див. Рава-Руська
Рава-Руська (Рава-Русска) 82, 364, 588, 750, 898
Рава-Руський повіт 698, 1050, 1062, 1166, 1178, 1242, 1270, 1278
Рава-Руський район 82
Равський повіт 766
Равщина 102, 1350
Радехівський повіт 186, 1112
Радехівський район 186, 538, 572
Радзимін-Підляський див. Радинь-Підляський
Радзинь 1244
Радзіч Старий 166
Радимнівська ґміна 340
Радимно 134, 866, 870, 952
Радинь-Підляський 1244
Радом 166, 286, 382, 680, 682
Радомська пуща 1244
Радомський повіт 1148
Радруж 116, 644
Радянська Росія див. Союз Радянських Соціалістичних Республік
Радянська Україна див. Українська Радянська Соціалістична Республіка
Радянський Союз див. Союз Радянських Соціалістичних Республік
Рай 802
Райське 332
Ракова 128, 598, 924, 980
Рачонж 1164
Реклинець 144
Реґенсбург 152, 312
Рембертув див. Варшава
Реначіце 1208
Репінник Стрижевський 562
Репінник Сухий 562

Рибне 128, 266
Рибник 1220
Рибницький повіт 1236
Риботиче див. Риботичі
Риботичі (Риботиче) 276, 316, 318, 342, 376, 402, 462, 916
Рига 480
Ридодуби 1078
Рилільці 126
Рим 348, 614, 710, 1388,
Риманів 216, 312
Риманове 216, 312
Ринарчичі 1262
Рівне (Ровно) 278, 600
Рівненська область 150, 154, 350
Рікшиці 316, 564, 1308
Ріоски 1378
Ріплин 1090, 1202, 1336, 1338
Ріплинський ліс 1136
Річиця 510, 696, 706, 1138, 1182, 1196, 1208
Рланов 126
Ровно див. Рівне
Рогатинський повіт 802
Рогатинський район 802
Рожище 686, 688
Рожнятинщина 252
Рожнятівський р-н 292
Розпуття 128
Рокитне 1064
Рокшица 194, 596
Романова Воля 326, 328
Ропенка 120, 324, 326, 328, 462, 838, 1122
Ропиця Долішня 1558
Ропиця Руська 498
Росія 98, 210
Росохач 190
Роттердам 90
Руда 570, 1176, 1258
Руда Рожанецька 1320
Рудавка 324, 832
Рудавка 324, 832
Руденка 328
Рудецький повіт 312
Рудки 1300
Рудники 700
Рудоловичі 566
Рудослав 566
Рузьбах 894
Руківсько див. Буківсько
Румунія 210, 292
Рунок, г. 216
Русская Бась 598
Русске 120
Руцьки див. Рудки
Ряшів 68, 74, 80, 100, 108, 208, 216, 270, 346, 444, 558, 560, 844, 962
Ряшівське воєводство 82, 108, 136, 164, 192, 208, 218, 220, 274, 278, 284, 300, 302, 336, 338, 372, 402, 476, 478, 484, 488, 490, 538, 556, 558, 680, 684, 690, 704, 916, 922, 928, 938, 948, 1332, 1338, 1340, 1342, 1388
Ряшівський повіт 222

Самарканда 1188
Самбір (Самбор) 122, 298, 376, 440, 494, 592, 856, 880, 898, 918, 928, 1380
Самбірський повіт 222, 346, 1110
Самбірський район (Самборский район) 194, 598
Самбор див. Самбір
Самборский район див. Самбірський район
Сандомирська пуща 558
Сандомирський повіт 678
Санок див. Сянок
Санокский повят див. Сяноцький повіт
Санокский уезд див. Сяноцький повіт
Саранськ 1188
Сарнаки 164
Сарсель 1316
Саус Холланд 242
Свеболжін див. Свєболжин
Свєболжин 1042
Свєнтошув 92
Свидник 628? 958
Свіжова, г.
Свідер 1330
Свідниця 746
Свідніцький повіт 746

Свіржова Магура, г. 216
Святкова див. Святкова Мала
Святкова Мала 196, 312, 314
Седлиска див. Селиська
Селець 521, 526, 960, 1056
Селиська (Седлиска) 116, 194, 196, 316, 324, 350, 416, 514, 516, 526, 560, 572, 592, 596, 646, 660, 814, 830, 840, 878, 1390
Сельці 650, 878, 960, 1054, 1056
Семенівка 164
Семипалатинськ 210
Семушева див. Семушеве
Семушеве (Семушева, Семушова) 122, 328
Семушова див. Семушеве
Сенявка 82
Серадзь 664
Сераєць 646
Сераківці 918
Середне-Вєльке див. Середнє Велике
Середнє Велике (Середне-Вєльке) 260
Середниця 326
Середня Азія 650
Сєнковська гміна 498
Сибір 130, 376, 1084
Силет 494
Сирія 1084
Сициковичі 1378
Сівчина 322
Сідлець 164
Сідлець див. Сілець
Сідлецький повіт 164
Сідней 214
Сілезьке воєводство 1348
Сілець 878, 1004, 1006, 1008, 1022, 1024, 1030, 1400
Сільча 320
Сінява 160, 248, 678, 1108
Сінявський ліс 346, 656, 886, 888, 902, 1101, 1110, 1230, 1242, 1302, 1304
Скерневиці 1062
Сколе 770
Сколошів 566
Славсько Мале 690
Слипче 112
Словаччина92, 114, 192, 258, 346, 536, 536, 626, 894, 1142, 1232
Слонський ліс див. Солоний ліс
Слодзянківський повіт 1044
Слохині 278
Слупськ 370, 398
Смерековець 346
Смідин 700
Смітниця 498
Смоленськ 484
Сніжка, г. 606, 610, 708, 708
Снітницька гміна 498
Снятин 190
Снятинський район 190
Снятичі 700
Соботець 1102
Сокаль 306, 448, 592, 600,764
Сокальський округ 342, 588, 1062, 1064
Сокальський повіт 766, 1044, 1112
Сокальський район 276, 292, 448, 534, 538, 588, 696, 758, 796, 1080, 1088, 1176, 1256, 1272, 1380
Сокальщина 302, 1156
Соколе 1314
Соколів-Підляський 1296
Соколівський повіт 160, 162
Соколя 1030
Сокольницький район див. Сокальський район
Солина 1228
Солінка, р. 392
Солокія, р. 798
Солоний ліс 564, 922
Солянуватка 310
Сопот Малы 116
Сопітнік 294
Сороки 120
Сосниця 162, 408, 866, 870
Сосничани 678
Союз Радянських Соціалістичних Республік (Радянська Росія, Радянський Союз, СРСР, СССР) 52, 80, 94, 96, 98, 112, 144, 202, 204, 210, 250, 252, 258, 286, 290, 298, 300, 328, 416, 494, 498, 508, 516, 518, 534, 540, 542, 544, 600, 636, 638, 640, 656, 686, 688, 696, 698,

700, 702, 740, 750, 756, 760, 764, 766, 770, 774, 776, 778, 784, 788, 790, 792, 794, 796, 798, 800, 804, 812, 814, 816, 820, 822, 828, 832, 842, 844, 846, 848, 850, 852, 858, 860, 862, 866, 870, 872, 874, 878, 890, 894, 896, 898, 900, 902, 908, 910, 912, 916, 918, 920, 928, 930, 934, 938, 940, 1062, 1078, 1098, 1132, 1162, 1224, 1230, 1242, 1288, 1290, 1296, 1304, 1306, 1308, 1316, 1318, 1322, 1338, 1344, 1352, 1376, 1378, 1380, 1382, 1396, 1402, 1404
Спасів 292
Сполучені Штати Америки (Америка, США) 60, 62, 98, 126, 152, 188, 192, 202, 214, 222, 224, 236, 238, 240, 242, 286, 288, 306, 308, 312, 354, 410, 414, 416, 418, 422, 536, 626, 704, 706, 818, 822, 960, 962, 1058, 1084, 1150, 1174, 1302, 1312, 1320, 1326, 1330, 1332, 1334, 1336, 1340, 1356, 1428
Сроків 996, 1004, 1054, 1056
Сроковська гміна 1006, 1022, 1024, 1030
СРСР див. Союз Радянських Соціалістичних Республік
Срубовиська 132
СССР див. Союз Радянських Соціалістичних Республік
Сталева Воля 560
Сталінградська область 586
Сталіноград див. Катовиці
Станіславів 308, 330, 348, 872, 1404
Станіславівські ліси 858, 880
Станіславська область 154, 1380
Станіславське воєводство 1318
Станіславчик 226, 284, 340, 520, 826, 898
Стара Гута (Волинь) 686, 688,738
Стара Гута, Любачівського повіту 792
Стара Любовла (Стара Любовна) 818
Стара Любовна див. Стара Любовла
Стараховиці 166
Старґард 510
Старе Брусно 82, 280,
Старе Поле 1088
Старий Голубин 680
Старий Диків 568
Старий Диків, ґміна 568
Старий Люблинець 1300,
Старий Мишків 360
Старий Санч 248
Старий Угринів 144
Старі Яблінки 552
Староґардський повіт 1056
Старогруд 912
Старосамбірський район 196, 278, 288, 310, 540
Старосільський ліс 1140
Старшев 1046
Стебник 226
Стежниця 212
Стефкова 132, 192, 328
Стібно 170
Стокгольм 164
Сторожі 522
Сторожі Великі 106
Стороневичі 526
Старшево 1046
Стрий 162, 570
Стрийський повіт 190, 536
Стришів 692
Стрілища 534
Стрілищанський район 534
Стрілковичі 222
Стрільці 1380
Струбовиська (Стшебовиська) 132
Студене 332
Ступосяни (Ступосяны) 120, 194
Ступосяны див. Ступосяни
Стшебовиська див. Струбовиська
Стшегом 1258
Стшелін 492
Стшишів див. Стришів
Сувалки 162
Сувтиський район 392
Судети 160
СУЗ див. Східні українські землі
Суковате 206
Сукови 690
Сулеюв 508
Суми 688
Сумська область 92
Суфчина 322, 598

Суха 418
Сухі Ріки 206, 212
Сучани 100
Східна Галичина 210, 252, 532
Східна Лемківщина 190
Східні українські землі (СУЗ) 504, 506, 1330
США див. Сполучені Штати Америки
Сян, р. 138, 206, 256, 306, 314, 318, 320, 320, 324, 362, 420, 440, 560, 1108, 1314, 1316
Сянки 260
Сянок (Санок) 70, 100,118, 138, 154,170, 192, 210, 248, 304, 312, 324, 328, 334, 428, 462, 462, 564, 588, 592, 596, 880, 928, 1232, 1316
Сяноцький повіт (Санокский повят) 98, 104, 108, 128, 132, 138, 152, 154, 164, 190, 192, 194, 196, 200, 208, 266, 300, 302, 304, 306, 310, 312, 320, 324, 328, 334, 364, 420, 462, 476, 490, 534, 536, 556, 564, 566, 594, 676, 678, 860, 918, 922, 924, 930, 1114, 1226, 1230
Тайшет 532
Танев, р. 336
Тарнів 98, 234, 1312
Тарнобжег 98, 562, 564
Тарнобжезький повіт 562, 564
Тарновець 98
Тарнополь див. Тернопіль
Тарношин 970, 1358
Тарношининська гміна 1064
Творильне 296, 332, 342, 364
Тегеран 1154
Тенетиська 134, 280, 570, 662, 794. 1066, 1110, 1112, 1138
Тепили 1246
Теплиці 80, 522, 892
Теребінський ліс 1068, 1090, 1140
Терка 128, 332
Терліков 164
Тернопіль (Тарнополь) 598
Тернопільська область (Тернопольская область) 150, 152, 154, 206, 278, 506, 552, 800, 802, 1008, 1078, 1082, 1240
Тернопільське воєводство 628, 1318
Тернопільський повіт 1314
Тернопільський район 1008
Тернопольская область див. Тернопільська область
Тернопільщина 278, 552, 802
Тиміш 1232
Тирява Волоська 128, 134, 328, 922
Тирява-Сільна 126, 328
Тисова (Цісова, Чісова) 120, 126, 182, 204, 222, 316, 458, 626, 916
Тисовець 1230
Тишовецький ліс 1140
Тишовиці (Тошовиці, Тошовці) Тишовиці 1052, 1054, 1072, 1078, 1142, 1174, 1184, 1208, 1260, 1280
Тісна 330, 334
Товсте 206
Токарня 1230
Томашів Мазовецький 492
Томашів Мазовецький округ 162
Томашів-Любельський 14, 102, 106, 130, 186, 510, 552, 694, 700, 706, 1002, 1004, 1008, 1010, 1020, 1022, 1024, 1028, 1032, 1042, 1052, 1060, 1078, 1080, 1082, 1108, 1110, 1178, 1192, 1198, 1204, 1250, 1278, 1322, 1324, 1350, 1356, 1358, 1366
Томашівський повіт (Томашувский уезд) 82, 116, 126, 130, 134, 250, 278, 280, 282, 292, 294, 300, 336, 342, 394, 534, 536, 570, 572, 694, 704, 706, 726, 728, 732, 734, 736, 754, 764, 768, 784, 792, 794, 798, 802, 964, 1008, 1038, 1066, 1082, 1240, 1278, 1312, 1318, 1320, 1322, 1326, 1330, 1332, 1334, 1336, 1338, 1340
Томашівщина (Томашувщина) 48, 100, 102, 114, 116, 152, 188, 190, 248, 250, 280, 294, 322, 336, 338, 340, 538, 698, 794, 922, 982, 1110, 1178, 1246, 1322
Томашувский уезд див. Томашівський повіт
Томіци 406
Тонке 364
Торки 420, 526, 836

Торонто 32, 38, 48, 50, 102, 114, 116, 118, 120, 126, 144, 150, 152, 186, 188, 190, 192, 194, 198, 202, 204, 206, 208, 210, 212, 214, 224, 238, 240, 242, 244, 248, 250, 260, 272, 276, 278, 280, 282, 286, 288, 292, 294, 302, 306, 308, 310, 312, 314, 318, 320, 322, 334, 336, 338, 340, 344, 346, 350, 356, 376, 416, 420, 422, 430, 502, 506, 510, 514, 532, 534, 538, 540, 552, 558, 570, 574, 588, 614, 626, 644, 698, 706, 708, 710, 766, 796, 800, 802, 818, 860, 922, 982, 998, 1030, 1044, 1082, 1092, 1110, 1238, 1246, 1330, 1350
Тошовиці див. Тишовиці
Тошовці див. Тишовиці
Трибовичі 1234
Трійця 126
Тростянець 126, 318
Троянів, гміна 158
Трускавець 210
Тудортовичі 1334
Тулиголови 606
Туреччина 590
Туринка 244, 488, 858
Турк 1046
Турківський район 118
Турниця 874, 886
Турницький ліс 276, 366, 544, 850, 922, 934
Турчанський повіт 190
Тучапсько-Адолинський ліс 1140
Тшебовіца 448
Тяпче 1238

Угер 874
Угерці 324, 328
Угнів (Угнув) 116, 130, 538, 654, 694, 696, 706, 764, 768, 784, 798, 808, 1006, 1020, 1028, 1032, 1052, 1060, 1062, 1078, 1080, 1082, 1084, 1088, 1142, 1174, 1176, 1178, 1238, 1256, 1258, 1260, 1262, 1272, 1278, 1280, 1366
Угнув див. Угнів Угорщина 162, 538
Угринів 876, 1038
Ужок 212
Уйковиці 822
Уйковицы див. Уйковиці 822
Україна 28, 30, 34, 36, 82, 100, 102, 112, 114, 118, 120, 122, 126, 152, 186, 188, 190, 192, 194, 196, 198, 206, 208, 216, 260, 272, 278, 282, 294, 302, 318, 322, 350, 532, 536, 552, 698, 1044
Українська Радянська Соціалістична Республіка (Радянська Україна, УРСР) 30, 50, 52, 62, 78, 80, 92, 120, 122, 154, 174, 176, 190, 194, 204, 206, 214, 224, 226, 238, 258, 260, 286, 292, 294, 296, 300, 306, 308, 310, 314, 316, 328, 336, 338, 342, 348, 350, 354, 356, 364, 376, 386, 430, 514, 530, 536, 630, 688, 704, 706, 708, 710, 750, 828, 832, 834, 842, 860, 878, 886, 888, 954, 956, 996, 1078, 1108, 1114, 1116, 1134, 1214, 1232, 1240, 1242, 1314, 1318, 1320, 1322, 1328, 1338, 1340, 1344
Улазів 364, 446
Уликів (Уликов) 1182, 1358
Уликов див. Уликів 1182, 1358
Улинов див. Уликів
Уличне 1004
Улюдзк див. Улюч 124
Улюч 124, 126
Улянів 682
Ульбнів 1002
Ульвівок 276
Ульгівок 1002, 1008, 1010, 1024, 1136, 1138, 1178, 1202, 1250, 1322, 1336
Ульгівок, колонія 1202, 1250
Ульм 208
УРСР див. Українська Радянська Соціалістична Республіка 30, 50, 52, 62, 78, 80, 92, 120, 122, 154, 174, 176, 190, 194, 204, 206, 214, 224, 226, 238, 258, 260, 286, 292, 294, 296, 300, 306, 308, 310, 314, 316, 328, 336, 338, 342, 348, 350, 354, 356, 364, 376, 386, 430, 514, 530, 536, 630, 688, 704, 706, 708, 710, 750, 828, 832, 834, 842, 860, 878, 886, 888, 954, 956, 996, 1078, 1108, 1114, 1116, 1134, 1214, 1232, 1240, 1242, 1314, 1318, 1320, 1322, 1328, 1338, 1340, 1344
Устрики Горішні 330

Устрики Долішні 326, 1314
Утрид 296
Уфа 428, 480

Фастів 480
Фільварок 566, 1192, 1196
Флиси 566
Фльоринка 522, 524, 818
Фордон 240, 432, 552, 706, 954, 998, 1158, 1172
Франкфурт-на-Майні 1028
Франція 164, 214, 322, 536, 614, 688, 1048, 1150, 1234, 1316
Фредропіль 126, 314, 418, 428, 450, 456, 544, 850
Фредропільська гміна 58, 316, 350, 354, 376, 382, 430, 432, 434, 442, 444, 450, 462, 488, 852, 864, 876, 1372
Фридриховиці 508
Фултон 62
Футори 1158

Хажевіци 98
Халупки Медицькі 428, 882
Харків 684, 1318
Харшниця 1276
Хеніканджа 996
Хирів 540
Хишевичі 206
Хлоп'ятин 1136
Хлопичі 566
Хмельницька область 150, 238, 858, 860
Ховник 420
Ходорів 200, 860
Хожів 892
Холм 94, 96, 600, 880, 1318, 1352
Холмський повіт 82, 1024, 1312
Холмщина 48, 50, 82, 94, 102, 126, 144, 186, 194, 200, 242, 322, 534, 588, 998, 1030, 1044, 1064, 1090, 1112, 1238
Хорайці 1066
Хоробрів (Хоробрув) 112, 732, 996
Хоробрув див. Хоробрів
Хотынец 118
Храпи 128
Хрещата 212, 260, 302, 314, 334, 336, 534
Христинополь 956, 1182
Хрищата див. Хрещата

Царинское 194
Цедили 660
Центральна Європа 504
Центральна Польща 466, 862, 1006, 1024, 1058, 1300, 1324, 1334
Цетуля 294, 364
Цеханів 574
Цехоцінек 486
Цівків 364
Цісова див. Тисова
Цыхобуж 112

Чапаївка 348
Чарджоу дивЧарджуй 500, 746
Чарджуй (Чарджоу) 500, 746
Чарнків 406, 1342
Челябінська область 154
Челятиці 268
Ченстоховщина 162, 428
Чернилів 74
Черниця 802
Чертижне 824
Чесанів 130, 188, 572, 660, 982
Чесанівська гміна 566
Чесанівський район 1246
Чесницький ліс 1242
Чеська-Липський район 316
Чеські Кубіце 144
Чехія, Чехословаччина, ЧСР, Чехословацька Республіка 100, 114, 122, 144, 188, 192, 288, 308, 506, 540, 606, 610, 884, 892, 894, 918, 920, 926, 928, 954, 1080, 1088, 1226, 1232, 1234, 1236, 1344, 1364, 1366, 1368, 1404
Чехословаччина 122, 448
Чикаго 98, 152, 202, 242, 286, 1154
Чісова див. Тисова
Члухов 244
Чнянєц див. Тростянець 126, 318
Чорна 562
Чорний Ліс 190, 258, 260, 308, 1240, 1404
Чорноріки 708
Чортків 150, 206, 210, 702

Шаласи 568
Швейцарія 1234
Швеція 164
Шегди 98
Шехині 898
Шидловець 402
Шихтори (Шихторы) 912, 1044
Шихторы див. Шихтори 912, 1044
Шклярня 1148
Шклярська Поремба 610, 1048, 1096, 1100
Шклярська Поремба Гута 610
Шмитків 588, 1042
Шопениці 1220
Штеттин див. Щецин 244, 286, 408, 436, 678, 694, 818, 824, 864, 1030, 1038, 1040, 1042, 1054, 1086, 1156, 1288, 1352
Штум 208, 1004
Шуле 1004
Шульці 1006, 1022, 1024, 1030, 1034, 1036

Щавник 134
Щецинек 1086
Щецинське воєводство 526, 588, 882, 888, 918, 930, 1002, 1004, 1006, 1020, 1022, 1030, 1032, 1034, 1042, 1046, 1098, 1178
Щеп'ятин (Щипятын) 114, 1008, 1178
Щецин 244, 286, 408, 436, 678, 694, 818, 864, 1030, 1038, 1040, 1042, 1054, 1086, 1156, 1288, 1352
Щипятын див. Щеп'ятин
Щирець 498
Щитня 680, 682

Юзвін 610
Юкеманицы див. Аксманичі
Юречкова 122, 318, 898, 916, 918, 920
Юшківці 534
Юшкове 534

Яблінки 122, 212, 254
Яблониця (Яблуниця) 128, 324
Яблониця Руська 128, 324
Яблонія 500
Яблуниця див. Яблониця
Явірець 924
Явірник Руський (Яворник Русский) 124, 324, 326, 366, 536, 598
Явожно 244, 246, 436, 452, 818, 1004, 1032, 1034, 1036, 1078, 1174, 1256, 1266
Яворин 306
Яворів, Яворов 152, 224, 294, 336, 398, 614, 784, 786, 888
Яворівський повіт 766
Яворівщина 294, 766, 804, 1066
Яворник Русский див. Явірник Руський
Яворський повіт 862, 884, 1110
Ягньонткув див. Агнешків
Яготинський район 336
Ядовський ліс 562
Яксманица див. Яксманичі
Яксманиці див. Яксманичі
Яксманичі (Яксманица, Яксманиці, Яксмановичі) 200, 322, 488, 534, 814, 832, 906
Яксмановичі див. Яксманичі
Яміни 162
Ямна 204, 872
Ямна Горішня 126, 204, 532, 534, 556, 872, 976
Ямна Долішня (Ямна-Дольна) 116, 126, 196, 204, 556, 596, 976
Ямна-Дольна див. Ямна Долішня
Ямнище 150
Ямпіль 150
Янів Люблінський 682
Янівський ліс 294
Янівський повіт 1148
Янківці 328
Янковичі 566
Яромировиці 1356
Ярослав 102, 108, 566, 574, 870, 888, 898, 922, 1108, 1124, 1226
Ярославський повіт (Ярославский уезд) 102, 108, 114, 116, 126, 128, 132, 160, 188, 200, 208, 248, 258, 264, 266, 300, 302, 336, 340, 362, 476, 478, 490, 556, 566, 588, 704, 738, 792, 804, 836, 888, 902, 922, 936, 1226

Ярославщина 48, 100, 102, 114, 116, 152, 188, 190, 210, 248, 250, 260, 280, 294, 322, 336, 338, 538, 922, 982, 1110, 1246
Яроцін 1342
Ясель 132
Ясельський повіт 196, 312, 566
Ясені 366
Ясенів 128
Яслиська 332
Ясло 108, 180, 248, 566
Ясловський повіт 820
Ястків 90, 402, 682, 688, 690
Ястшемба 676
Ястшемба Здруй 1170
Яцків Огруд 364
Ячвенгі 754
Яшкова Долішня 472

Książka ta została przygotowana przez pracowników Instytutu Pamięci Narodowej, Służby Bezpieczeństwa Ukrainy oraz Instytutu Badań Politycznych i Narodowościowych Narodowej Akademii Nauk Ukrainy. Opublikowano w niej dokumenty dotyczące działań komunistycznych służb specjalnych (w tym także sowieckich) wymierzonych w kierownictwo Organizacji Ukraińskich Nacjonalistów na terenie powojennej Polski.

Над книгою працювали співробітники Інституту національної пам'яті Республіки Польща, Галузевого державного архіву Служби безпеки України та Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф. Кураса НАН України. У ній опубліковано документи про діяльність комуністичних спецслужб (у тому числі й совєцьких), спрямовану проти керівництва Організації українських націоналістів на території післявоєнної Польщі.

Zapraszamy na stronę internetową
www.ipn.gov.pl
www.ksiegarnia.ipn.gov.pl

ISBN 978-83-8098-349-6

cena 100 zł (części 1–2)

INSTYTUT PAMIĘCI NARODOWEJ